

SLOVAR SLOVENSKEGA
KNJIŽNEGA JEZIKA

KNJIŽNEGA JEZIKA

SLOVAR SLOVENSKEGA

2021

Založba ZRC

Zbirka: Rastoči slovarji
ISSN 2536-2968
Urednik zbirke: Andrej Perdih

© 2022, ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša,
Založba ZRC

IZDAJATELJA

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in
ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša

ZANJU

Tadej Bajd in Kozma Ahačič

ZALOŽNIK

ZRC SAZU, Založba ZRC

ZANJ

Oto Luthar

GLAVNI UREDNIK ZALOŽBE

Aleš Pogačnik

TEHNOLOŠKA PODPORA

Janoš Ježovnik, Andrej Perdih

OBLIKOVANJE

Duša Race

Doi

<https://doi.org/10.3986/9789610506317>

Ljubljana 2022

Publikacija je nastala v okviru programa P6-0038,
ki ga financira ARRS, in programa Naravna in kulturna
dediščina slovenskega naroda, ki ga financira SAZU.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili
v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.
ISBN 978-961-05-0631-7 (PDF)
COBISS.SI -ID 100706051

Glavni uredniki

Aleksandra Bizjak Končar
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4054-3758>
Manca Černivec
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2811-2154>
Dejan Gabrovšek
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4995-1814>
Nataša Gliha Komac
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9762-0676>
Nataša Jakop
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4575-272X>
Janoš Ježovnik
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6642-9833>
Boris Kern
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7733-5755>
Simona Klemenčič
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7772-7871>
Domen Krvina
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2276-1156>
Nina Ledinek
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1068-3856>

Matej Meterc
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0198-3745>
Mija Michelizza
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9741-600X>
Tanja Mirtič
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2098-011X>
Matic Pavlič
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8248-8860>
Andrej Perdih
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2248-9666>
Špela Petric Žižič
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7451-4264>
Duša Race
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3338-9270>
Marko Snoj
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3172-1463>
Andreja Žele
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6477-2590>

Avtorji slovarskih sestavkov

Aleksandra Bizjak Končar, Manca Černivec, Dejan Gabrovšek, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop (frazelogija), Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič (etimologija), Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc (frazelogija), Mija Michelizza, Tanja Mirtič (izgovor, pregibnostno-naglasni vzorci), Andrej Perdih, Špela Petric Žižič, Duša Race, Marko Snoj, Andreja Žele

Uredniški svet

Kozma Ahačič, Milena Mileva Blažič, Helena Dobrovoljc, Janez Dular, Marjeta Humar, Nataša Jakop, Drago Jančar, Marko Jesenšek, Marta Kocjan Barle, Tomo Korošec, Miran Košuta, Erika Kržišnik, Nina Ledinek, Matija Ogrin, Irena Orel, Janez Orešnik, Andrej Perdih, Nataša Purkat, Miro Romih, Andrej E. Skubic, Vera Smole, Marko Snoj, Irena Stramljič Breznik, Matej Šekli, Alenka Šivic-Dular, Jožica Škofic, Saška Štumberger, Hotimir Tivadar, Ada Vidovič Muha, Dušanka Zabukovec, † Zinka Zorko, Mojca Žagar Karer, Andreja Žele, Jerneja Žganec Gros

Simon Atelšek (čebelarstvo), Matej Ažman (filozofija), Dejan Bordjan (zoologija), Andreja Čanžek Majhenič (živilska tehnologija), Tamara Derman Zadavec (vojska), Nina Ditmajer (literarna veda), Peter Dovč (živinoreja), Špela Goričan (geologija), Klemen Grabnar (muzikologija), Matjaž Gregorič (zoologija), Vladimir Habjan (planinstvo), Maja Hanžekovič (živilska tehnologija), Antonija Holcman (živinoreja), Aleksander Horvat (geologija), Bojan Horvat (vojska), Metka Hudina (agronomija), Irena Ipavec Dobrota (gluhoslepota), Japlec Jakopin (navtika), Dragan Jandrić (infrastruktura), Kristjan Jarni (botanika), Slavko Jerič (šport), Marko Juvan (literarna veda), Gorazd Karer (elektrotehnika), Katarina Keber (zgodovina), Ajda Kermauner (živinoreja), Blaž Komac (geografija), Mojca Kovač Šebart (pedagogika), Saša Krapež (astronomija), Miha Krofel (zoologija), Monika Kropelj Telban (etnologija), Radovan Kumar (enologija), Goran Kustura (invalidnost), Jože Kutin (strojništvo), Igor Lengar (fizika), Gregor Majdič (veterina), Simon Malmenvall (teologija), Ljubica Marjanovič Umek (psihologija), Matej Michelizza (računalništvo in informatika), Miran Mihelčič (ekonomija), Mojca Miholič (medicina), Ana Motnikar (tekstilstvo), Janko Muršak (pedagogika), Darko Mušič (šport), Boštjan Napotnik (gastronomija), Aleš Novak (pravo), Aleš Obreza (farmacija), Matic Pavlič (gluhost in naglušnost), Franc Perdih (kemija), Katarina Podbevšek (gledališka umetnost), Nina Ponikvar (ekonomija), Klemen Potočnik (živinoreja), David Rajšter (gradbeništvo), Rado Riha (filozofija), Tina Rugelj (arhitektura), Helena Seražin (umetnostna zgodovina), Ivan Sevšek (energetika), Mojca Simčič (živinoreja), Janez Snoj (avtomobilizem), Benedikt Strajnar (meteorologija), Aljoša Šajna (gradbeništvo), Janko Šet (zoologija), Dušica Šibav (enologija), Damijan Štefanc (pedagogika), Katarina Šter (muzikologija), Ivan Štuhec (živinoreja), Blaž Torkar (vojska), Suzana Tratnik (sociologija), Eva Turk (biologija), Boštjan Vernik Šetinc (invalidnost), Franc Verovnik (medicina), Petra Vide Ogrin (bibliotekarstvo), Luka Vidmar (literarna veda), Tadej Vidmar (pedagogika), Damjan Vrenčur (matematika), Branko Vreš (biologija), Vesna Vučajnk (plesna umetnost), Ivan Žebeljan (medicina), Jaka Žgajnar (živinoreja), Silvester Žgur (živinoreja), Ingrid Žolgar Jerkovič (slepota in slabovidnost)

Slovar
slovenskega knjižnega jezika
2021

Založba ZRC

Uvod

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2021 v 762 slovarskih sestavkih prinaša sodoben jezikovni opis izseka večplastne in kompleksne jezikovne realnosti slovenskega jezika. Za lažje razumevanje slovarskih sestavkov so v nadaljevanju predstavljena osnovna pojasnila. Slovarska zasnova je natančneje prikazana v *Konceptu novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki so ga leta 2015 potrdili in sprejeli Znanstveni svet Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Znanstveni svet ZRC SAZU, Razred za filološke in literarne vede SAZU in Predsedstvo SAZU.

Izrazni del slovarskega sestavka

Slovarski sestavek uvaja jakostno onaglašena iztočnica v osnovni obliki, ki ji sledita zapis prve stranske oblike in besednovrstna opredelitev. Izgovor iztočnice je naveden v oglatem oklepaju v poenostavljeni slovarski transkripciji, imenovani Riglerjeva transkripcija. To je tradicionalna slovenska slovarska transkripcija, ki je uporabljena že v prejšnjih izdajah *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in v *Slovenskem pravopisu 2001*.

Razdelek **Izgovor in oblike** prikazuje izgovor iztočnice v Riglerjevi transkripciji in v mednarodni fonetični abecedi IPA. Zapis izgovora je onaglašen tako jakostno kot tonemsko. Izpisan je izgovor osnovne oblike. Izgovor prve stranske oblike je naveden, kadar v izglasju osnovne prihaja do premene po zvonečnosti (npr. **goved** jakostno [govét govédi] / tonemsko [govễt govễdi]) ali položajnih sprememb fonema *v* ali *l* (npr. **nečakov** jakostno [nečákoʋ nečákova nečákovo] / tonemsko [nečákoʋ̃ nečákova nečákovo]).

Pregibnostno-naglasni vzorci so prikazani pri vseh pregibnih besednih vrstah in so onaglašeni tako jakostno kot tonemsko. Navedene so vse sistemsko mogoče oblike. Nepredvidljive in zato zahtevnejše oblike (npr. roditelj dvojine in množine pri samostalniku **podgobje**) so v pregibnostno-naglasnih vzorcih dodatno izpostavljene. Pri nepregibnih besednih vrstah je v razdelku Izgovor in oblike praviloma naveden le izgovor v obeh transkripcijah. Pri prislovih so prikazane tudi stopnjevine oblike.

Jakostni naglas je na dolgih samoglasnikih *i*, *a* in *u*, dolgih ozkih *e* in *o* ter na *r* označen z ostrivcem (´), na dolgih širokih *e* in *o* s strešico (^) in na kratkih samoglasnikih *i*, *e*, *a*, *o*, *u* in polglasniku *s* krativcem (˘).

Pri **tonemskem naglaševanju** se nizki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma visok) na dolgih samoglasnikih in na *r* označuje z akutom (´), visoki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma nizek) pa s cirkumfleksom (ˆ). Na kratkih samoglasnikih in polglasniku je nizki ton označen z gravisom (˘), visoki ton pa z dvojnimi gravisom (˘˘). Ozka *e* in *o* sta označena s piko pod črko (ė, ȯ), široka nista posebej zaznamovana.

Pomenski del slovarskega sestavka

Iztočnicam oziroma njihovim večbesednim leksikalnim enotam (pomensko neprozornim stalnim besednim zvezam in frazeološkim enotam) je pripisan vsaj en pomen. Na prvem mestu je po navadi najsplošnejši pomen, ki načeloma ni označen s kvalifikatorjem ali kvalifikatorskim pojasnilom in iz katerega je praviloma mogoče izpeljati vse ostale pomene. Manjši pomenski premiki so uvrščeni v podpomene, večji pomenski premiki pa so obravnavani kot samostojni pomeni. Pomeni in podpomeni so označeni s številkami. Pri frazeoloških enotah so pomeni, podpomeni in pomenski odtenki ločeni s podpičjem.

Razlagalni del vedno vključuje razlago, ki jo lahko uvajajo **slovarske oznake in pojasnila**, pri iztočnicah, ki poimenujejo živa bitja, pa razlago praviloma dopolnjuje **taksonomsko ime** (npr. tip **glavač** primerjaj lat. *Physeter macrocephalus*). Pri navajanju taksonomskih imen gre zgolj za informativni, orientacijski podatek, ki ga je treba za rabo v strokovnih in znanstvenih besedilih preveriti v ustrezni strokovni literaturi. Zaradi razlik v rabi poimenovanj za živa bitja v splošnem in strokovnem jeziku ter načina obravnave tovrstnega besedja v splošnem slovarju so namreč nekatere poenostavitve pri navajanju taksonomskih imen neizogibne (prim. **kareta** : **glavata kareta**). Taksonomska imena so tudi ob morebitni drugačni rabi v strokovnih besedilih vedno v celoti izpisana ležeče, iztočnice ali večbesedne leksikalne enote pa so navedene v ednini, tudi ko je to v nasprotju z uveljavljenimi taksonomskimi imeni.

Pri posameznih pomenih in podpomenih so navedeni **sinonimi** dveh tipov. Kot sinonimi so med seboj povezane besede in stalne besedne zveze z enako razlago (npr. **dlakast** – **dlakav**, **glavač** – **glavati kit**, **absurdna drama** – **drama absurda**), poleg tega so ob bolj zaznamovanih besedah prikazani njihovi nevtralni sinonimi (npr. **fuzbaler** – **nogometaš**, **prase** – **prašič**).

Ponazarjalno gradivo vključuje skladijske vzorce, kolokacije in stavčne zglede. V slovarskih sestavkih služi za ponazoritev razlage posameznega pomena ali podpomena in predstavlja rabo iztočnice v tipičnem besedilnem okolju.

Skladijski vzorci, ki so v slovarskem sestavku označeni z znakom ►, ponazarjajo tipično skladijsko okolje iztočnice. Navedeni so pri pomenih in podpomenih iztočnice, pri katerih se prikazane skladijske strukture v gradivu pojavljajo dovolj pogosto in statistično značilno. Pri slovničnih in modifikacijskih besednih vrstah skladijskih vzorcev praviloma ne navajamo. Skladijski vzorci so predstavljeni z zapisom besednih vrst v ustreznih oblikah, pri čemer je tisti del vzorca, ki ponazarja iztočnico, poudarjen, npr. **samostalniška beseda** + **samostalniška beseda v rodilniku** za strukture tipa **stopnjevanje pridevnika** ali **glagol** + **glagol v nedoločniku** za strukture tipa **začeti sivet**. Vezniki in predlogi, redkeje tudi druge besedne vrste, so v vzorcih navedeni eksplicitno, npr. **samostalnik** + **z/s** + **samostalnik v orodniku** za strukture tipa **drama s srečnim koncem**. Formulacije tipa **samostalniška beseda**, **pridevniška beseda** opisujejo tako enobesedne kot besednozvezne uresničitve.

V slovarju prikazane **kolokacije** so tipične sopojavitve iztočnice in vsaj še ene besede. Slovar navaja tiste kolokacije, ki so v gradivu prepoznane kot dovolj pogoste in statistično značilne. Kolokacije so navedene pri ustreznih skladijskih vzorcih, glede na pomensko sorodnost pa so uvrščene v pomenske nize.

Stavčni zglede so kot avtentični primeri jezikovne rabe vzeti iz besedilnih korpusov. Ker so iztrgani iz siceršnjega besedilnega konteksta, so v nekaterih primerih za slovarsko rabo ustrezno prilagojeni, pri čemer se teži k čim manjši modifikaciji izvornega gradiva. Stavčni

zgledi so prikazani pri ustreznih skladijskih vzorcih, nastopajo pa tudi samostojno. V tem primeru so glede na druge stavčne zglede umaknjeni v levo. Vsak skladijski vzorec, pomen ali podpomen je ponazorjen z najmanj enim stavčnim zgledom.

Večbesedne leksikalne enote

V slovarju so stalne besedne zveze in frazeološke enote v pomenskem delu obravnavane praviloma na enak način kot enobesedne iztočnice. Imajo svojo slovarsko razlago in ponazarjalno gradivo, lahko pa tudi stilno-zvrstne podatke in pojasnila v zvezi z normativnostjo.

V razdelku **Stalne besedne zveze** so predstavljene stalne besedne zveze, ki so pomensko neprozorne in nefrazeološke (npr. **angleški mastif**, **dramatični sedanjik**, **kačja brada**, **žolta lisička**).

Razdelek **Frazeologija** prinaša prikaz frazeoloških in paremioloških enot, ki imajo v svoji zgradbi katero od iztočničnih besed, njihove ustaljene variante in nekatere tipe frazeoloških pretvorb. Prikazane so v osnovni obliki, ki je v gradivskih virih praviloma tudi najpogostejša. Variantne oblike so razporejene po frekvenčnem merilu od najpogostejše navzdol.

Variantne besednozvezne frazeološke enote so prikazane tudi v strnjem shematskem zapisu (npr. **cviliti/kruliti kot prašič**). V tem zapisu poševnica (/) prikazuje sestavinske variante (največ tri), pokončnica (|) označuje skladijske in druge variante, pri katerih bi bil zapis s poševnico lahko manj razumljiv, v navadnih oklepajih () pa so prikazane neobvezne sestavine frazeoloških enot. Podatek o lastnostih levega udeleženca (v smislu +/- človeško) je razviden posredno iz stavčnih zgledov. Pragmatski frazemi (npr. **Kdo se oglašaja**) in paremiološke enote (**Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni**) so v osnovni obliki in variantah zapisani z veliko začetnico in končnim ločilom, ki označuje njihov značilni skladijski naklon. Stavčni zglede prikazujejo tipično besedilno realizacijo frazeoloških in paremioloških enot ter njihovih variant.

Frazeološke in paremiološke enote imajo v jeziku ekspresivno stilno vrednost, kar prikazuje že njihova umestitev v frazeološki razdelek. Osnovna oblika in njihove variante so lahko označene s socialnozvrstnimi ali ekspresivnimi kvalifikatorji, ki natančneje določajo njihovo stilno-zvrstno vrednost (npr. slabšalno). Pri glagolskih frazemih je s slovničnim pojasnilom v dovršni obliki oziroma v nedovršni obliki opozorjeno na vidske variante frazema (**poslati/pošiljati koga v oslovsko klop**).

Slovarske oznake in pojasnila

Slovarske oznake in pojasnila na ravni slovarske iztočnice, pomenov ali podpomenov eno- in večbesednih leksikalnih enot prinašajo slovnične, zvrstne, slogovne in pragmatske opredelitve slovarskih enot v razmerju do knjižnojezikovne norme.

Slovnične oznake in slovnična pojasnila opredeljujejo besedno vrsto, slovnične lastnosti

ter nekatere druge slovnične posebnosti in omejitve obravnavanih iztočnic, kot jih izkazuje jezikovno gradivo.

Kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila natančneje opredeljujejo zvrstno pripadnost in slogovno učinkovanje iztočnic v okviru socialne zvrstnosti (npr. neknižno pogovorno, narečno, vulgarno), funkcijske členjenosti (npr. terminološki kvalifikatorji, ki opredeljujejo področja, s katerih prihaja delno determinologizirana leksika, in kvalifikatorska pojasnila s podrobnejšim opisom funkcijskih zvrsti, besedilnih tipov in značilnih konverzacijskih obrazcev). Opredeljujejo tudi časovno in krajevno zaznamovanost in slogovno raznolikost njihove rabe (npr. ekspresivni kvalifikatorji, ki odražajo vrednotenjski odnos do poimenovanega – ekspresivno, ironično, slabšalno itd.). Razmerja med dvojnicami označujejo posebni normativni kvalifikatorji (in, glej, tudi).

Normativnost

Normativni podatki so v slovarju prikazani s hierarhijo navajanja in vrednotenja dvojnic, s kvalifikatorji in kvalifikatorskimi pojasnili.

Dvojnice so lahko pisne (npr. **bypass** – **bajpas**), izgovorne (npr. **bizón** – **bízon**, **maltežán** – **maltežàn**, **dekadêntka** – **dekadéntka**, **dôberman** – **dôberman**), oblikoslovne (npr. **lemurja** – **lemura**; **arhaičnostma** – **arhaičnostima**) in druge. Uvaja jih normativni kvalifikator. Lahko so prednostne (kvalifikator *glej*), neprednostne (kvalifikator *tudi*) ali enakovredne (kvalifikator *in*). Pisne dvojnice so celostno obravnavane v samostojnih slovarskih sestavkih. Na obstoj dvojnicih razmerja je uporabnik opozorjen tudi pri stalnih besednih zvezah (npr. **sibirski haski** – **sibirski husky**).

Besedotvorje

V razdelku **Besedotvorje** so prikazani feminativi, maskulinativi, manjšalnice in svojilni pridevniki, ki se v analiziranem gradivu pojavljajo dovolj pogosto. Termina feminativ in maskulinativ sta rabljena v širšem smislu in zajemata tudi primere vzporedne tvorbe (**biatlonec** – **biatlonka**). Feminativi, svojilni pridevniki in manjšalnice so navedeni pri parnih samostalnikih moškega spola, ne pa tudi obratno. V razdelku so tudi pari, pri katerih je zaradi družbenih razmer kot prvi obstajal ženski par (**babica** – **babičar**). V teh primerih so parni samostalniki navedeni tako pri samostalnikih moškega kot ženskega spola.

Etimologija

Etimološki razdelek prinaša etimološke osvetlitve, tj. strnjene informacije o izvoru besed. Zasnovane so po načelu kontinuitete navedbe jezika in pomena. To pomeni, da ležeče prikazano besedno gradivo, ki ni pomensko razloženo, pomeni isto kot prva ležeče prikazana beseda ali besedna zveza na njegovi levi, in da besedno gradivo, ki ni opredeljeno glede na jezik, pripada istemu jeziku kot besedno gradivo pred njim. Če prva ležeče

prikazana beseda etimološke osvetlitve ni pomensko razložena, je njen pomen enak ali vsaj zelo podoben pomenu slovarske iztočnice. Če jezik ni posebej opredeljen, je slovenski.

Kotnik v levo (<) pomeni, da je to, kar stoji na njegovi levi strani, nastalo v rednem jezikovnem razvoju iz tistega, kar stoji na njegovi desni, enojna narekovaja na začetku in koncu besede (‘) sta navednici za pomen, zvezdica (*) stoji pred neizpričano, rekonstruirano besedo, njenim delom ali pomenom. Enačaj (=) pomeni, da ima to, kar stoji na njegovi levi, isti izvor kot to, kar stoji na njegovi desni, vezaj (-) je znak za morfemsko mejo, znak plus (+) uvaja v zlaganje ali sestavo.

Etimološke osvetlitve v slovarju so sklicevalne (sklic na besedo, ki je obravnavana na drugem mestu v slovarju) in polne. Sklicevalne etimološke osvetlitve vsebujejo navedbo motivirajočega leksema, tj. besede ali njenega dela, iz katerega je tvorjena dana beseda. Nadaljnja pojasnila o izvoru dane besede ali njenega dela torej najdemo pri besedi, na katero kaže sklic. Če je potrebno, je sklicu dodano pojasnilo. Iz starejših jezikovnih plasti podedovane besede imajo polne etimološke osvetlitve, ki segajo do izvora, vendar najdlje do indoevropskega prajezika. V primerih, pri katerih etimološka osvetlitev brez dodatnih podatkov za razumevanje nastanka besede ne bi zadoščala, so besedilu dodana enciklopedična pojasnila.

Slovar

ábraham ábrahama samostalnik moškega spola

[ábraham]

POMEN

1. ekspresivno petdeseti rojstni dan

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dočakati, praznovati abrahama

- Pevec je pred dnevi praznoval *abrahama*.
- Samo en dan prej, preden se je pesnik, dramatik in pisatelj srečal s celjskimi ljubitelji poezije, je dočakal *abrahama*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Proti koncu leta me čaka prijetna zadeva, saj me je soproga presenetila z darilom za *abrahama* in me bo odpeljala odkrivat preteklost.

1.1. ekspresivno praznovanje tega rojstnega dne

- Ko smo na prijateljevem *abrahamu* malo globlje pogledali v kozarec, je nekemu vino razvezalo jezik.

2. ekspresivno petdeseta obletnica obstoja, ustanovitve, odkritja česa

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

praznovati abrahama

- Razvoj domače glasbe je tesno povezan z oddajo, ki praznuje *abrahama*.
- Pokal Vitranc s tekmama v slalomu in veleslalomu za svetovni pokal ob koncu tedna slavi *abrahama*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Vinski sejem je omagal tik pred praznovanjem *abrahama*.

2.1. ekspresivno praznovanje te obletnice

- Koprski Tomos je za *abrahama* priredil pravi mimohod svojih najpomembnejših mopedov.

3. ekspresivno kdor praznuje petdeseti rojstni dan ali dopolni petdeset let; SIN.: ekspresivno abrahamovec

- Za veselo razpoloženje je poskrbel tudi novopečeni *abraham*, ki mu humor ni tuj.
- Vse najboljše, *abrahami*!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ábraham]

IPA: [ˈaːbraxam]

ednina

IMENOVALNIK: ábraham

RODILNIK: ábrahama

DAJALNIK: ábrahamu

TOŽILNIK: ábrahama

MESTNIK: pri ábrahamu

ORODNIK: z ábrahamom

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahama

RODILNIK: ábrahamov

DAJALNIK: ábrahamoma

TOŽILNIK: ábrahama

MESTNIK: pri ábrahamih

ORODNIK: z ábrahamoma

množina

IMENOVALNIK: ábrahami

RODILNIK: ábrahamov

DAJALNIK: ábrahamom

TOŽILNIK: ábrahame

MESTNIK: pri ábrahamih

ORODNIK: z ábrahami

TONEMSKO

[âbraham]

IPA: [â:brâxam]

ednina

IMENOVALNIK: âbraham

RODILNIK: âbrahama

DAJALNIK: âbrahamu

TOŽILNIK: âbrahama

MESTNIK: pri âbrahamu

ORODNIK: z âbrahamom

dvojina

IMENOVALNIK: âbrahama

RODILNIK: âbrahamov

DAJALNIK: âbrahamoma

TOŽILNIK: âbrahama

MESTNIK: pri âbrahamih

ORODNIK: z âbrahamoma

množina

IMENOVALNIK: âbrahami

RODILNIK: âbrahamov

DAJALNIK: âbrahamom

TOŽILNIK: âbrahame

MESTNIK: pri âbrahamih

ORODNIK: z âbrahami

FRAZEOLOGIJA

srečanje z Abrahamom/abrahamom

srečanje z Abrahamom

srečanje z abrahamom

petdeseti rojstni dan; petdeseta obletnica obstoja, ustanovitve, odkritja česa

- Ob svoji štiridesetletnici je izdal pesniško zbirko, ob *srečanju z Abrahamom* pa prvo prozno knjigo.
- Letos je v osrčju Krasa s prijatelji praznoval *srečanje z abrahamom*.
- Nekdanji učenci so ob 40. obletnici izstopa iz šole in pet let po *srečanju z Abrahamom* ponovno pripravili srečanje.

srečati se z Abrahamom/abrahamom | srečati
Abrahama/abrahama

srečati se z Abrahamom

srečati Abrahama
srečati abrahama
srečati se z abrahamom

PRIMERJAJ ŠE: srečanje z Abrahamom

dopolniti starost petdeset let

- Možakar je nekoč študiral slovenski jezik in književnost, lani pa *se je srečal z Abrahamom*.
- Samooklicani kralj popa *je srečal Abrahama*.
- Čeprav še *ni srečal abrahama*, je v življenju dosegel skoraj vse, o čemer je kdaj sanjal.
- *Srečali ste se z abrahamom*. Iskrene čestitke!

IZVOR

po svetopisemskem očaku *Abrahamu*; pomen izhaja iz evangeljskih besed *Še petdeset let nimaš in si videl Abrahama?*, ki so jih Judje izrekli Jezusu

Ábraham Ábrahama samostalnik moškega spola
[ábraham]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ábraham]

IPA: [ˈaːbraxam]

ednina

IMENOVALNIK: Ábraham
RODILNIK: Ábrahama
DAJALNIK: Ábrahamu
TOŽILNIK: Ábrahama
MESTNIK: pri Ábrahamu
ORODNIK: z Ábrahamom

dvojina

IMENOVALNIK: Ábrahama
RODILNIK: Ábrahamov
DAJALNIK: Ábrahamoma
TOŽILNIK: Ábrahama
MESTNIK: pri Ábrahamih
ORODNIK: z Ábrahamoma

množina

IMENOVALNIK: Ábrahami
RODILNIK: Ábrahamov
DAJALNIK: Ábrahamom
TOŽILNIK: Ábrahame
MESTNIK: pri Ábrahamih
ORODNIK: z Ábrahami

TONEMSKO

[ábraham]

IPA: [áːbráxam]

ednina

IMENOVALNIK: Ábraham
RODILNIK: Ábrahama
DAJALNIK: Ábrahamu
TOŽILNIK: Ábrahama
MESTNIK: pri Ábrahamu
ORODNIK: z Ábrahamom

dvojina

IMENOVALNIK: Ábrahama
RODILNIK: Ábrahamov
DAJALNIK: Ábrahamoma
TOŽILNIK: Ábrahama
MESTNIK: pri Ábrahamih
ORODNIK: z Ábrahamoma

množina

IMENOVALNIK: Ábrahami
RODILNIK: Ábrahamov
DAJALNIK: Ábrahamom
TOŽILNIK: Ábrahame
MESTNIK: pri Ábrahamih
ORODNIK: z Ábrahami

FRAZEOLOGIJA

srečanje z Abrahamom/abrahamom

srečanje z Abrahamom

srečanje z abrahamom

petdeseti rojstni dan; petdeseta obletnica
obstoja, ustanovitve, odkritja česa

- Ob svoji štiridesetletnici je izdal pesniško zbirko, ob *srečanju z Abrahamom* pa prvo prozno knjigo.
- Letos je v osrčju Krasa s prijatelji praznoval *srečanje z abrahamom*.
- Nekdanji učenci so ob 40. obletnici izstopa iz šole in pet let po *srečanju z Abrahamom* ponovno pripravili srečanje.

srečati se z Abrahamom/abrahamom | srečati
Abrahama/abrahama

srečati se z Abrahamom

srečati Abrahama
srečati abrahama
srečati se z abrahamom

PRIMERJAJ ŠE: srečanje z Abrahamom

dopolniti starost petdeset let

- Možakar je nekoč študiral slovenski jezik in književnost, lani pa *se je srečal z Abrahamom*.
- Samooklicani kralj popa *je srečal Abrahama*.
- Čeprav še *ni srečal abrahama*, je v življenju dosegel skoraj vse, o čemer je kdaj sanjal.
- *Srečali ste se z abrahamom*. Iskrene čestitke!

IZVOR

↑abraham

ábrahamov ábrahamova ábrahamovo pridevnik
[ábrahamou̯ ábrahamova ábrahamovo]

POMEN

1. ekspresivno **ki je v zvezi z abrahamom 1., 1.1.**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Javnosti sta se kot par prvič predstavila na *abrahamovem* slavju pred petimi leti.

2. ekspresivno **ki je v zvezi z abrahamom 2., 2.1.**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Gasilska organizacija je najbolj številčna, pa tudi najbolj usposobljena in opremljena reševalna služba, je dejal in jim čestital k *abrahamovemu* jubileju.

3. ekspresivno **ki je v zvezi z abrahamom 3.**

- Za prijatelje je organiziral *abrahamovo* regato zaprtega tipa; ker je imela pozitivne odzive tudi zunaj ožjega kroga sodelujočih, se je odločil, da jo v letošnjem letu organizira za vse jadralske abrahame.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ábrahamou̯ ábrahamova ábrahamovo]

IPA: ['a:braxamou̯ 'a:braxamova 'a:braxamovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamov

RODILNIK: ábrahamovega

DAJALNIK: ábrahamovemu

TOŽILNIK: ábrahamov

živo ábrahamovega

MESTNIK: pri ábrahamovem

ORODNIK: z ábrahamovim

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamova

RODILNIK: ábrahamovih

DAJALNIK: ábrahamovima

TOŽILNIK: ábrahamova

MESTNIK: pri ábrahamovih

ORODNIK: z ábrahamovima

množina

IMENOVALNIK: ábrahamovi

RODILNIK: ábrahamovih

DAJALNIK: ábrahamovim

TOŽILNIK: ábrahamove

MESTNIK: pri ábrahamovih

ORODNIK: z ábrahamovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamova

RODILNIK: ábrahamove

DAJALNIK: ábrahamovi

TOŽILNIK: ábrahamovo

MESTNIK: pri ábrahamovi

ORODNIK: z ábrahamovo

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamovi

RODILNIK: ábrahamovih

DAJALNIK: ábrahamovima

TOŽILNIK: ábrahamovi

MESTNIK: pri ábrahamovih

ORODNIK: z ábrahamovima

množina

IMENOVALNIK: ábrahamove

RODILNIK: ábrahamovih

DAJALNIK: ábrahamovim

TOŽILNIK: ábrahamove

MESTNIK: pri ábrahamovih

ORODNIK: z ábrahamovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamovo

RODILNIK: ábrahamovega

DAJALNIK: ábrahamovemu

TOŽILNIK: ábrahamovo

MESTNIK: pri ábrahamovem

ORODNIK: z ábrahamovim

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamovi

RODILNIK: ábrahamovih

DAJALNIK: ábrahamovima

TOŽILNIK: ábrahamovi

MESTNIK: pri ábrahamovih

ORODNIK: z ábrahamovima

množina

IMENOVALNIK: ábrahamova

RODILNIK: ábrahamovih

DAJALNIK: ábrahamovim

TOŽILNIK: ábrahamova

MESTNIK: pri ábrahamovih

ORODNIK: z ábrahamovimi

TONEMSKO

[âbrahamou̯ âbrahamova âbrahamovo]

IPA: [â:brâxamou̯ â:brâxamova â:brâxamovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: âbrahamov

RODILNIK: âbrahamovega

DAJALNIK: âbrahamovemu

TOŽILNIK: âbrahamov

MESTNIK: pri âbrahamovem

ORODNIK: z âbrahamovim

dvojina

IMENOVALNIK: âbrahamova

RODILNIK: ábrahamov**ih**
DAJALNIK: ábrahamov**ima**
TOŽILNIK: ábrahamov**a**
MESTNIK: pri ábrahamov**ih**
ORODNIK: z ábrahamov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ábrahamov**i**
RODILNIK: ábrahamov**ih**
DAJALNIK: ábrahamov**im**
TOŽILNIK: ábrahamov**e**
MESTNIK: pri ábrahamov**ih**
ORODNIK: z ábrahamov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamov**a**
RODILNIK: ábrahamov**e**
DAJALNIK: ábrahamov**i**
TOŽILNIK: ábrahamov**o**
MESTNIK: pri ábrahamov**i**
ORODNIK: z ábrahamov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamov**i**
RODILNIK: ábrahamov**ih**
DAJALNIK: ábrahamov**ima**
TOŽILNIK: ábrahamov**i**
MESTNIK: pri ábrahamov**ih**
ORODNIK: z ábrahamov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ábrahamov**e**
RODILNIK: ábrahamov**ih**
DAJALNIK: ábrahamov**im**
TOŽILNIK: ábrahamov**e**
MESTNIK: pri ábrahamov**ih**
ORODNIK: z ábrahamov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamov**o**
RODILNIK: ábrahamov**ega**
DAJALNIK: ábrahamov**emu**
TOŽILNIK: ábrahamov**o**
MESTNIK: pri ábrahamov**em**
ORODNIK: z ábrahamov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamov**i**
RODILNIK: ábrahamov**ih**
DAJALNIK: ábrahamov**ima**
TOŽILNIK: ábrahamov**i**
MESTNIK: pri ábrahamov**ih**
ORODNIK: z ábrahamov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ábrahamov**a**
RODILNIK: ábrahamov**ih**
DAJALNIK: ábrahamov**im**
TOŽILNIK: ábrahamov**a**

MESTNIK: pri ábrahamov**ih**
ORODNIK: z ábrahamov**imi**

FRAZEOLOGIJA

Abrahamova/abrahamova leta

Abrahamova leta

abrahamova leta

starost (okoli) petdeset let; petdeseta obletnica

- V *Abrahamovih letih* je obračunaval z življenjem in prišel do spoznanja, da lahko le z darovanjem premoženja opravi še kaj dobrega.
- Evrovizijski udeleženelec se je odločil, da bo svoj vstop v *abrahamova leta* zaznamoval na čisto poseben način.
- Center je pravkar dopolnil »*abrahamova leta*«, na slovesnosti v domu kulture so počastili 50-letnico delovanja.

Abrahamovih/abrahamovih let

Abrahamovih let

abrahamovih let

star (okoli) petdeset let

- Frane je simpatičen Dalmatinec *Abrahamovih let* in rad pripoveduje o svojih bogatih izkušnjah.
- Vdovec *abrahamovih let* si išče preprosto, pošteno žensko za skupno življenjsko pot.
- Najmlajši je imel 24 let, trije najstarejši pa so bili *abrahamovih let*.

IZVOR

↑abraham

Ábrahamov Ábrahamova Ábrahamovo pridevnik
[ábrahamov̩ ábrahamova ábrahamovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ábrahamov̩ ábrahamova ábrahamovo]

IPA: ['a:braxamov̩ 'a:braxamova 'a:braxamovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Ábrahamov
RODILNIK: Ábrahamov**ega**
DAJALNIK: Ábrahamov**emu**
TOŽILNIK: Ábrahamov
živo Ábrahamov**ega**
MESTNIK: pri Ábrahamov**em**
ORODNIK: z Ábrahamov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: Ábrahamov**a**
RODILNIK: Ábrahamov**ih**
DAJALNIK: Ábrahamov**ima**

TOŽILNIK: **Ábrahamova**
MESTNIK: pri **Ábrahamovih**
ORODNIK: z **Ábrahamovima**

množina

IMENOVALNIK: **Ábrahamovi**
RODILNIK: **Ábrahamovih**
DAJALNIK: **Ábrahamovim**
TOŽILNIK: **Ábrahamove**
MESTNIK: pri **Ábrahamovih**
ORODNIK: z **Ábrahamovimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **Ábrahamova**
RODILNIK: **Ábrahamove**
DAJALNIK: **Ábrahamovi**
TOŽILNIK: **Ábrahamovo**
MESTNIK: pri **Ábrahamovi**
ORODNIK: z **Ábrahamovo**

dvojina

IMENOVALNIK: **Ábrahamovi**
RODILNIK: **Ábrahamovih**
DAJALNIK: **Ábrahamovima**
TOŽILNIK: **Ábrahamovi**
MESTNIK: pri **Ábrahamovih**
ORODNIK: z **Ábrahamovima**

množina

IMENOVALNIK: **Ábrahamove**
RODILNIK: **Ábrahamovih**
DAJALNIK: **Ábrahamovim**
TOŽILNIK: **Ábrahamove**
MESTNIK: pri **Ábrahamovih**
ORODNIK: z **Ábrahamovimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **Ábrahamovo**
RODILNIK: **Ábrahamovega**
DAJALNIK: **Ábrahamovemu**
TOŽILNIK: **Ábrahamovo**
MESTNIK: pri **Ábrahamovem**
ORODNIK: z **Ábrahamovim**

dvojina

IMENOVALNIK: **Ábrahamovi**
RODILNIK: **Ábrahamovih**
DAJALNIK: **Ábrahamovima**
TOŽILNIK: **Ábrahamovi**
MESTNIK: pri **Ábrahamovih**
ORODNIK: z **Ábrahamovima**

množina

IMENOVALNIK: **Ábrahamova**
RODILNIK: **Ábrahamovih**
DAJALNIK: **Ábrahamovim**
TOŽILNIK: **Ábrahamova**
MESTNIK: pri **Ábrahamovih**
ORODNIK: z **Ábrahamovimi**

TONEMSKO

[âbrahamoʊ âbrahamova âbrahamovo]

IPA: [á:brâxamɔʊ á:brâxamɔva á:brâxamɔvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **Âbrahamov**
RODILNIK: **Âbrahamovega**
DAJALNIK: **Âbrahamovemu**
TOŽILNIK: **Âbrahamov**
živo **Âbrahamovega**
MESTNIK: pri **Âbrahamovem**
ORODNIK: z **Âbrahamovim**

dvojina

IMENOVALNIK: **Âbrahamova**
RODILNIK: **Âbrahamovih**
DAJALNIK: **Âbrahamovima**
TOŽILNIK: **Âbrahamova**
MESTNIK: pri **Âbrahamovih**
ORODNIK: z **Âbrahamovima**

množina

IMENOVALNIK: **Âbrahamovi**
RODILNIK: **Âbrahamovih**
DAJALNIK: **Âbrahamovim**
TOŽILNIK: **Âbrahamove**
MESTNIK: pri **Âbrahamovih**
ORODNIK: z **Âbrahamovimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **Âbrahamova**
RODILNIK: **Âbrahamove**
DAJALNIK: **Âbrahamovi**
TOŽILNIK: **Âbrahamovo**
MESTNIK: pri **Âbrahamovi**
ORODNIK: z **Âbrahamovo**

dvojina

IMENOVALNIK: **Âbrahamovi**
RODILNIK: **Âbrahamovih**
DAJALNIK: **Âbrahamovima**
TOŽILNIK: **Âbrahamovi**
MESTNIK: pri **Âbrahamovih**
ORODNIK: z **Âbrahamovima**

množina

IMENOVALNIK: **Âbrahamove**
RODILNIK: **Âbrahamovih**
DAJALNIK: **Âbrahamovim**
TOŽILNIK: **Âbrahamove**
MESTNIK: pri **Âbrahamovih**
ORODNIK: z **Âbrahamovimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **Âbrahamovo**
RODILNIK: **Âbrahamovega**

DAJALNIK: **Âbrahamovemu**
TOŽILNIK: **Âbrahamovo**
MESTNIK: pri **Âbrahamovem**
ORODNIK: z **Âbrahamovim**

dvojina

IMENOVALNIK: **Âbrahamovi**
RODILNIK: **Âbrahamovih**
DAJALNIK: **Âbrahamovima**
TOŽILNIK: **Âbrahamovi**
MESTNIK: pri **Âbrahamovih**
ORODNIK: z **Âbrahamovima**

množina

IMENOVALNIK: **Âbrahamova**
RODILNIK: **Âbrahamovih**
DAJALNIK: **Âbrahamovim**
TOŽILNIK: **Âbrahamova**
MESTNIK: pri **Âbrahamovih**
ORODNIK: z **Âbrahamovimi**

FRAZEOLOGIJA

Abrahamova/abrahamova leta

Abrahamova leta

abrahamova leta

starost (okoli) petdeset let; petdeseta obletnica

- V *Abrahamovih letih* je obračunal z življenjem in prišel do spoznanja, da lahko le z darovanjem premoženja opravi še kaj dobrega.
- Evrovizijski udeleženec se je odločil, da bo svoj vstop v *abrahamova leta* zaznamoval na čisto poseben način.
- Center je pravkar dopolnil »*abrahamova leta*«, na slovesnosti v domu kulture so počastili 50-letnico delovanja.

Abrahamovih/abrahamovih let

Abrahamovih let

abrahamovih let

star (okoli) petdeset let

- Frane je simpatičen Dalmatinec *Abrahamovih let* in rad pripoveduje o svojih bogatih izkušnjah.
- Vdovec *abrahamovih let* si išče preprosto, pošteno žensko za skupno življenjsko pot.
- Najmlajši je imel 24 let, trije najstarejši pa so bili *abrahamovih let*.

IZVOR

↑ Abraham

ádidaska ádidaske samostalnik ženskega spola

[ádidaska]

POMEN

navadno v množini, knjižno pogovorno **nizko ali srednje visoko športno obuvalo**, navadno iz sintetičnih

materialov; SIN.: knjižno pogovorno **superga**, knjižno pogovorno **teniska**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Deklica in njen brat potrebujeta obutev, trpežne *adidaske*.

...

- Zame je hoja v *adidaskah* v primerjavi s hojo v čevljih pravi užitek.
- Na pogovor je prišel v ležernih hlačah in *adidaskah*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ádidaska]

IPA: [ˈaːdidaska]

ednina

IMENOVALNIK: ádidaska
RODILNIK: ádidaske
DAJALNIK: ádidaski
TOŽILNIK: ádidasko
MESTNIK: pri ádidaski
ORODNIK: z ádidasko

dvojina

IMENOVALNIK: ádidaski
RODILNIK: ádidask
DAJALNIK: ádidaskama
TOŽILNIK: ádidaski
MESTNIK: pri ádidaskah
ORODNIK: z ádidaskama

množina

IMENOVALNIK: ádidaske
RODILNIK: ádidask
DAJALNIK: ádidaskam
TOŽILNIK: ádidaske
MESTNIK: pri ádidaskah
ORODNIK: z ádidaskami

TONEMSKO

[âdidaska]

IPA: [âːdìdaska]

ednina

IMENOVALNIK: âdidaska
RODILNIK: âdidaske
DAJALNIK: âdidaski
TOŽILNIK: âdidasko
MESTNIK: pri âdidaski
ORODNIK: z âdidasko

dvojina

IMENOVALNIK: âdidaski
RODILNIK: âdidask
DAJALNIK: âdidaskama
TOŽILNIK: âdidaski
MESTNIK: pri âdidaskah
ORODNIK: z âdidaskama

množina

IMENOVALNIK: âdidaske
RODILNIK: âdidask
DAJALNIK: âdidaskam
TOŽILNIK: âdidaske
MESTNIK: pri âdidaskah
ORODNIK: z âdidaskami

IZVOR

po imenu nem. tovarne *Adidas* iz ljubkovalnega imena *Adi* in prvega zloga priimka ustanovitelja *Adolfa Dasslerja* (1900–1978)

adijo medmet

[adijo]

POMEN

1. knjižno pogovorno uporablja se, ko govorec ob slovesu koga pozdravi, zlasti znanca; SIN.: neknjižno pogovorno ajd

- No, pa *adijo*, se vidimo, morava iti!
- Umolknila je, me spet objela, zaklicala *adijo* in odhitela po stezi.
- Ko zjutraj vstopim v kombi, pozdravim šoferja z dobro jutro, ko izstopim, pa rečem *adijo*.

1.1. ekspresivno uporablja se, ko govorec želi izpostaviti, poudariti, da se čemu odpoveduje, navadno začasno

- Kazalec na tehtnici ne sme biti edino vodilo pri hujšanju. Raje izmerite obseg pasu. *Adijo*, želja po tortici!
- *Adijo*, družba, pozdravljene, plenice.

2. ekspresivno uporablja se, ko govorec želi izpostaviti, poudariti, da kdo ni več zaželen, potreben

- Delaš za konkurenta? *Adijo*, pri nas nimaš več kaj iskati.
- Izkoristili so nas še za inventuro, ko je bilo garanje še hujše, potem pa takoj *adijo*!

2.1. ekspresivno uporablja se, ko govorec želi izpostaviti, poudariti, da ob neizpolnjevanju pogojev česa ni ali ne bo več

- Če v šoli ne bo v redu, *adijo*, šport.
- Zavarovalnice bi morale tukaj poostri svoje pogoje: če je guma neprimerna – *adijo*, odškodnina v primeru nesreče!
- Če na pobočjih Vitranca ne bo snežnih topov, potem *adijo*, zimski turizem!

3. kot samostalnik, knjižno pogovorno pozdrav ob slovesu, zlasti znanca

- Na koncu jezika sem že imel iskreni *adijo*, pa sem v zadnjem hipu iz previdnosti raje zaželel: »Nasvidenje.«

- Dobila je le zaspan jutranji pozdrav in hladen *adijo* med vrati.

3.1. kot samostalnik, ekspresivno prenehanje kake dejavnosti, odpoved čemu

- Odločil sem se, da je nastopil pravi trenutek za *adijo* modnemu svetu.
- Nastopal je vse redkeje, dokončni *adijo* pa je napovedal za pomlad.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[adijo]

IPA: [a'di:jo]

TONEMSKO

[adîjo]

IPA: [adí:jò]

FRAZEOLOGIJA

biti adijo (pamet)

biti adijo

knjižno pogovorno biti adijo pamet

knjižno pogovorno biti nedojemljiv, nerazumljiv, nenavaden; biti uničen, zanič; biti mrtev

- Super punca, super pevka, samo članek *je* pa res *adijo*.
- Sama sebi se ne smem zasmiliti, sicer *bi bila* že *adijo*.
- Še runda, dve, pa *smo adijo*.
- Joj, kako *ste* vi moški *adijo*!
- Zakoni *so adijo pamet*!
- To, da se nekdo usidra v tvoj prostor in noče iz njega, *je adijo pamet*!

iti adijo/papa/pa-pa

iti adijo

knjižno pogovorno iti papa

knjižno pogovorno iti pa-pa

knjižno pogovorno propasti, biti uničen

- Sanje o enakosti in delu za vse *so šle adijo* in kar sprijaznite se s tem.
- Nisem bila tako vestna in nekaj stvari iz zadnjih dveh tednov *je šlo adijo*, skupaj z delom iz zadnjih nekaj dni.
- Podjetje *je šlo pa-pa*, delavci pa bi še vedno stanovali v njihovih domovih.

reči z bogom/adijo/nasvidenje ipd. *komu, čemu*

reči z bogom *komu, čemu*

knjižno pogovorno reči adijo *komu, čemu*

reči nasvidenje *komu, čemu*

reči na svidenje *komu, čemu*

odpovedati se čemu; znebiti se koga ali česa; končati (ljubezensko) razmerje s kom; odsloviti koga

- *Recite* sramežljivosti *zbogom* in si dajte priložnost za izkušanje novih in razburljivih stvari.
- Solariju *je* za nekaj mesecev *rekla adijo*.
- Če bi bila riba vedno tako dobra, *bi* mesu brez pomislekov *rekel adijo*.
- *Recimo* odvečnim kilogramom *adijo*!
- Za konec je zbrala svoje številne ljubimce in jim hladno *rekla adijo*.
- Tistemu, ki bi prekršil pravila, *bi* takoj *rekel adijo*.
- Njun urnik je napolnjen že za vse leto vnaprej in zasebnemu življenju je morala praktično *reči nasvidenje*.
- Tukaj bo treba narediti neko inventuro in komu *reči* tudi *na svidenje*.

Adijo pamet!

- knjižno pogovorno **izraža**, da se govorec zgraža, posmehuje nad čim; **izraža**, da je govorec ogorčen, presenečen; **izraža**, da je govorec čustveno vznemirjen, zlasti nejevoljen, jezen
- »*Adijo pamet!*« je zagodrnjal.
  - *Adijo pamet!* Ta tekma je bila zame res vse – od pekla do nebes.
  - *Adijo pamet* ... s kakšnimi neumnostmi nas pitate!

IZVOR

prevzeto iz it. *addio* < lat. *ad Deum*, dobesedno 'k Bogu'

aids aidsa; tudi **AIDS** samostalnik moškega spola

[ájç]

POMEN

nalezljiva virusna bolezen, ki jo povzroča virus HIV in za katero je značilna slabitev imunskega sistema

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

epidemija, pandemija aidsa | izbruh, pojav, širjenje aidsa | posledice aidsa | povzročitelj aidsa | preprečevanje, zdravljenje aidsa | žrtev aidsa

- Med okužbo s HIV in razvojem *aidsa* lahko preteče precej časa.
- Glavni namen prve konference je bil seznaniti strokovno in širšo javnost s pojavom *aidsa*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

aids ogroža, prizadene KOGA | aids se pojavi | aids se prenaša, širi | aids se razvije

- Okuženi s HIV lahko živijo več let, preden se razvije *aids*.
- Odkar obstaja *aids*, bi moralo biti samo po sebi umevno, da se zaščitimo.

▶ **sam. beseda + proti + sam. beseda v dajalniku**

boj proti aidsu | cepivo, zdravilo proti aidsu | kampanja proti aidsu

- Gala večer se bo nadaljeval z dobrodelno prireditvijo za zbiranje sredstev za boj proti *aidsu*.
- Skupina raziskovalcev, ki poskuša razviti cepivo proti *aidsu*, je pripravila tiskovno konferenco.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

bolnik, človek, otrok z aidsom | okužba z aidsom

- Ustanovil je dobrodelni sklad za pomoč bolnikom z *aidsom*.
- Učitelji poskušajo učencem s pomočjo priročnika in na podlagi resničnih življenjskih zgodb približati vprašanje okužbe z *aidsom*.

▶ **glag. + za + sam. beseda v orodniku**

umreti za aidsom

- Lani je po vsem svetu za *aidsom* umrlo 2,6 milijona ljudi, kar je največ, odkar se je v zgodnjih 80. začela epidemija.

***

- Ves izkupiček od prodaje vstopnic bo namenjen šolanju sirot, katerih starši so v večini umrli zaradi *aidsa*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ájç]

IPA: [ˈaːjts]

ednina

IMENOVALNIK: [ájç]

RODILNIK: [ájca]

DAJALNIK: [ájcu]

TOŽILNIK: [ájca]

MESTNIK: [pri ájcu]

ORODNIK: [z ájcem]

dvojina

IMENOVALNIK: [ájca]

RODILNIK: [ájceu]

DAJALNIK: [ájcema]

TOŽILNIK: [ájca]

MESTNIK: [pri ájcih]

ORODNIK: [z ájcema]

množina

IMENOVALNIK: [ájci]

RODILNIK: [ájceu]

DAJALNIK: [ájcem]

TOŽILNIK: [ájce]

MESTNIK: [pri ájcih]

ORODNIK: [z ájci]

TONEMSKO

[ájç]

IPA: [ˈaːjts]

ednina

IMENOVALNIK: [âjc]
RODILNIK: [âjca]
DAJALNIK: [âjcu]
TOŽILNIK: [âjca]
MESTNIK: [pri âjcu]
ORODNIK: [z âjcem]

dvojina

IMENOVALNIK: [âjca]
RODILNIK: [âjceu]
DAJALNIK: [âjcema]
TOŽILNIK: [âjca]
MESTNIK: [pri âjcih]
ORODNIK: [z âjcema]

množina

IMENOVALNIK: [âjci]
RODILNIK: [âjceu]
DAJALNIK: [âjcem]
TOŽILNIK: [âjce]
MESTNIK: [pri âjcih]
ORODNIK: [z âjci]

STALNE ZVEZE

mačji aids

iz veterine **aidsu** podobna človeku nenevarna virusna bolezen mačk, ki oslabi imunski sistem

- Muca je zdrava, veterinarsko pregledana, je negativna na *mačji aids* in levkozo, pred oddajo pa bo še sterilizirana.

IZVOR

↑AIDS

AIDS AIDS-a; glej **aids** samostalnik moškega spola

[âjc] kratica

POMEN

nalezljiva virusna bolezen, ki jo povzroča virus HIV in za katero je značilna slabitev imunskega sistema

- Na celičnih kulturah so testirali nov pristop k zdravljenju okužbe z virusom HIV, ki povzroča *AIDS*.
- Podatki kažejo, da je porast *AIDS-a* v Sloveniji obvladljiv.
- V nedeljo smo imeli mednarodni dan boja proti *AIDS-u*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[âjc]

IPA: ['a:its]

ednina

IMENOVALNIK: [âjc]

RODILNIK: [âjca]

DAJALNIK: [âjcu]

TOŽILNIK: [âjca]

MESTNIK: [pri âjcu]

ORODNIK: [z âjcem]

dvojina

IMENOVALNIK: [âjca]

RODILNIK: [âjceu]

DAJALNIK: [âjcema]

TOŽILNIK: [âjca]

MESTNIK: [pri âjcih]

ORODNIK: [z âjcema]

množina

IMENOVALNIK: [âjci]

RODILNIK: [âjceu]

DAJALNIK: [âjcem]

TOŽILNIK: [âjce]

MESTNIK: [pri âjcih]

ORODNIK: [z âjci]

TONEMSKO

[âjc]

IPA: ['a:its]

ednina

IMENOVALNIK: [âjc]

RODILNIK: [âjca]

DAJALNIK: [âjcu]

TOŽILNIK: [âjca]

MESTNIK: [pri âjcu]

ORODNIK: [z âjcem]

dvojina

IMENOVALNIK: [âjca]

RODILNIK: [âjceu]

DAJALNIK: [âjcema]

TOŽILNIK: [âjca]

MESTNIK: [pri âjcih]

ORODNIK: [z âjcema]

množina

IMENOVALNIK: [âjci]

RODILNIK: [âjceu]

DAJALNIK: [âjcem]

TOŽILNIK: [âjce]

MESTNIK: [pri âjcih]

ORODNIK: [z âjci]

IZVOR

prevzeto iz angl. *AIDS*, kratica za *a(cquired) i(mmune) d(eficiency) s(yndrome)* 'sindrom pridobljenega pomanjkanja odpornosti'

airedalski airedalska airedalsko pridevnik

[êrdelski] in [erdélski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[êrdelski]

IPA: [ˈɛ:rdɛlski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [êrdelski]

RODILNIK: [êrdelskega]

DAJALNIK: [êrdelskemu]

TOŽILNIK: [êrdelski]

živo [êrdelskega]

MESTNIK: [pri êrdelskem]

ORODNIK: [z êrdelskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [êrdelska]

RODILNIK: [êrdelskih]

DAJALNIK: [êrdelskima]

TOŽILNIK: [êrdelska]

MESTNIK: [pri êrdelskih]

ORODNIK: [z êrdelskima]

množina

IMENOVALNIK: [êrdelski]

RODILNIK: [êrdelskih]

DAJALNIK: [êrdelskim]

TOŽILNIK: [êrdelske]

MESTNIK: [pri êrdelskih]

ORODNIK: [z êrdelskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [êrdelska]

RODILNIK: [êrdelske]

DAJALNIK: [êrdelski]

TOŽILNIK: [êrdelsko]

MESTNIK: [pri êrdelski]

ORODNIK: [z êrdelsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [êrdelski]

RODILNIK: [êrdelskih]

DAJALNIK: [êrdelskima]

TOŽILNIK: [êrdelski]

MESTNIK: [pri êrdelskih]

ORODNIK: [z êrdelskima]

množina

IMENOVALNIK: [êrdelske]

RODILNIK: [êrdelskih]

DAJALNIK: [êrdelskim]

TOŽILNIK: [êrdelske]

MESTNIK: [pri êrdelskih]

ORODNIK: [z êrdelskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [êrdelsko]

RODILNIK: [êrdelskega]

DAJALNIK: [êrdelskemu]

TOŽILNIK: [êrdelsko]

MESTNIK: [pri êrdelskem]

ORODNIK: [z êrdelskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [êrdelski]

RODILNIK: [êrdelskih]

DAJALNIK: [êrdelskima]

TOŽILNIK: [êrdelski]

MESTNIK: [pri êrdelskih]

ORODNIK: [z êrdelskima]

množina

IMENOVALNIK: [êrdelska]

RODILNIK: [êrdelskih]

DAJALNIK: [êrdelskim]

TOŽILNIK: [êrdelska]

MESTNIK: [pri êrdelskih]

ORODNIK: [z êrdelskimi]

in

[erdélski]

IPA: [ɛrˈde:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [erdélski]

RODILNIK: [erdélskega]

DAJALNIK: [erdélskemu]

TOŽILNIK: [erdélski]

živo [erdélskega]

MESTNIK: [pri erdélskem]

ORODNIK: [z erdélskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [erdélska]

RODILNIK: [erdélskih]

DAJALNIK: [erdélskima]

TOŽILNIK: [erdélska]

MESTNIK: [pri erdélskih]

ORODNIK: [z erdélskima]

množina

IMENOVALNIK: [erdélski]

RODILNIK: [erdélskih]

DAJALNIK: [erdélskim]

TOŽILNIK: [erdélske]

MESTNIK: [pri erdélskih]

ORODNIK: [z erdélskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [erdélska]

RODILNIK: [erdélske]

DAJALNIK: [erdélski]

TOŽILNIK: [erdélsko]

MESTNIK: [pri erdélski]
ORODNIK: [z erdélsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [erdélski]
RODILNIK: [erdélskih]
DAJALNIK: [erdélskima]
TOŽILNIK: [erdélski]
MESTNIK: [pri erdélskih]
ORODNIK: [z erdélskima]

množina

IMENOVALNIK: [erdélske]
RODILNIK: [erdélskih]
DAJALNIK: [erdélskim]
TOŽILNIK: [erdélske]
MESTNIK: [pri erdélskih]
ORODNIK: [z erdélskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [erdélsko]
RODILNIK: [erdélskega]
DAJALNIK: [erdélskemu]
TOŽILNIK: [erdélsko]
MESTNIK: [pri erdélskem]
ORODNIK: [z erdélskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [erdélski]
RODILNIK: [erdélskih]
DAJALNIK: [erdélskima]
TOŽILNIK: [erdélski]
MESTNIK: [pri erdélskih]
ORODNIK: [z erdélskima]

množina

IMENOVALNIK: [erdélska]
RODILNIK: [erdélskih]
DAJALNIK: [erdélskim]
TOŽILNIK: [erdélska]
MESTNIK: [pri erdélskih]
ORODNIK: [z erdélskimi]

TONEMSKO

[êrdelski]

IPA: [é:rdèlski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [êrdelski]
RODILNIK: [êrdelskega]
DAJALNIK: [êrdelskemu]
TOŽILNIK: [êrdelski]
živo [êrdelskega]
MESTNIK: [pri êrdelskem]
ORODNIK: [z êrdelskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [êrdelska]

RODILNIK: [êrdelskih]
DAJALNIK: [êrdelskima]
TOŽILNIK: [êrdelska]
MESTNIK: [pri êrdelskih]
ORODNIK: [z êrdelskima]

množina

IMENOVALNIK: [êrdelski]
RODILNIK: [êrdelskih]
DAJALNIK: [êrdelskim]
TOŽILNIK: [êrdelske]
MESTNIK: [pri êrdelskih]
ORODNIK: [z êrdelskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [êrdelska]
RODILNIK: [êrdelske]
DAJALNIK: [êrdelski]
TOŽILNIK: [êrdelsko]
MESTNIK: [pri êrdelski]
ORODNIK: [z êrdelsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [êrdelski]
RODILNIK: [êrdelskih]
DAJALNIK: [êrdelskima]
TOŽILNIK: [êrdelski]
MESTNIK: [pri êrdelskih]
ORODNIK: [z êrdelskima]

množina

IMENOVALNIK: [êrdelske]
RODILNIK: [êrdelskih]
DAJALNIK: [êrdelskim]
TOŽILNIK: [êrdelske]
MESTNIK: [pri êrdelskih]
ORODNIK: [z êrdelskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [êrdelsko]
RODILNIK: [êrdelskega]
DAJALNIK: [êrdelskemu]
TOŽILNIK: [êrdelsko]
MESTNIK: [pri êrdelskem]
ORODNIK: [z êrdelskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [êrdelski]
RODILNIK: [êrdelskih]
DAJALNIK: [êrdelskima]
TOŽILNIK: [êrdelski]
MESTNIK: [pri êrdelskih]
ORODNIK: [z êrdelskima]

množina

IMENOVALNIK: [êrdelska]
RODILNIK: [êrdelskih]
DAJALNIK: [êrdelskim]
TOŽILNIK: [êrdelska]

MESTNIK: [pri êrdelskih]
ORODNIK: [z êrdelskimi]

in

[erdêlski]
IPA: [erdé:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [erdêlski]
RODILNIK: [erdêlskega]
DAJALNIK: [erdêlskemu]
TOŽILNIK: [erdêlski]
živo [erdêlskega]
MESTNIK: [pri erdêlskem]
ORODNIK: [z erdêlskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [erdêlska]
RODILNIK: [erdêlskih]
DAJALNIK: [erdêlskima]
TOŽILNIK: [erdêlska]
MESTNIK: [pri erdêlskih]
ORODNIK: [z erdêlskima]

množina

IMENOVALNIK: [erdêlski]
RODILNIK: [erdêlskih]
DAJALNIK: [erdêlskim]
TOŽILNIK: [erdêlske]
MESTNIK: [pri erdêlskih]
ORODNIK: [z erdêlskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [erdêlska]
RODILNIK: [erdêlske]
DAJALNIK: [erdêlski]
TOŽILNIK: [erdêlsko]
MESTNIK: [pri erdêlski]
ORODNIK: [z erdêlsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [erdêlski]
RODILNIK: [erdêlskih]
DAJALNIK: [erdêlskima]
TOŽILNIK: [erdêlski]
MESTNIK: [pri erdêlskih]
ORODNIK: [z erdêlskima]

množina

IMENOVALNIK: [erdêlske]
RODILNIK: [erdêlskih]
DAJALNIK: [erdêlskim]
TOŽILNIK: [erdêlske]
MESTNIK: [pri erdêlskih]
ORODNIK: [z erdêlskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [erdêlsko]
RODILNIK: [erdêlskega]
DAJALNIK: [erdêlskemu]
TOŽILNIK: [erdêlsko]
MESTNIK: [pri erdêlskem]
ORODNIK: [z erdêlskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [erdêlski]
RODILNIK: [erdêlskih]
DAJALNIK: [erdêlskima]
TOŽILNIK: [erdêlski]
MESTNIK: [pri erdêlskih]
ORODNIK: [z erdêlskima]

množina

IMENOVALNIK: [erdêlska]
RODILNIK: [erdêlskih]
DAJALNIK: [erdêlskim]
TOŽILNIK: [erdêlska]
MESTNIK: [pri erdêlskih]
ORODNIK: [z erdêlskimi]

STALNE ZVEZE

airedalski terier

velik pes rdečkasto rjave barve z velikimi simetričnimi črnimi ali sivimi lisami po hrbtu, z daljšim oglatim gobcem in daljšo dlako pod gobcem, ki spominja na brado

- *Airedalski terier* je močan, mišičast in skladno grajen pes s trdo, gosto in žimasto dlako.
- *Airedalski terierji* so odlični družinski psi, primerni za bivanje v stanovanjih, saj jim dlaka ne odpada.
- Ostrodlakemu kožuhu iz trdih, gostih dlak, kot ga ima *airedalski terier*, sijaj ohranjamo z vsakodnevnim krtačenjem.

IZVOR

prevzeto iz angl. *Airedale*, po istoimenski angleški pokrajini

akorávnno veznik

[akorávnno]

POMEN

1. starinsko izraža, da dejanje v glavnem stavku obstaja, poteka ali se zgodi kljub vsebini odvisnega stavka

- Med drugim je zapisal: »*Akoravnno* Kranjska ni posebno velika, občutimo v podnebjju take razlike kot nikjer drugje«.
- *Akoravnno* je prestol zasedel mlad, se je izkazal za resničnega kralja.

▪ Ako posedujete staro matično ploščo, bodite brez skrbi, priložen je ustrezen pretvornik (*akoravno* ta načeloma ni potreben).

2. starinsko izraža, poudarja smiselnost besede, na katero se nanaša odvisni stavek, kljub njeni omejenosti

▪ Tišina je precenjena, in vendar neprecenljiva. Preglasila jo je stand-up komedija, *akoravno* sedeča.

▪ Poezija, *akoravno* visoka, nebeška gospa, se kaže v človeški podobi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[akoráːvno]

IPA: [akɔ'ra:vno]

TONEMSKO

[akoráːvno]

IPA: [akɔrɑ:vno]

IZVOR

↑ako + ↑ravno

akróstih akróstiha in **akrostih** akrostíha samostalnik

moškega spola

[akróstih] in [akrostíh]

POMEN

iz literarne vede beseda, niz besed, sestavljen iz prvih črk zaporednih verzov v pesmi, navadno kot posvetilo

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** sonetni venec z akrostihom

- Sonetni venec z *akrostihom*, kakršen je Prešernov, sodi v sam vrh zahtevnosti.
- Ostri vid mu je omogočil, da je takoj prepoznal stilizirane črke verza z *akrostihom*.

...

▪ V slovenski književnosti je najbolj znan *akrostih* »Primicovi Julji« iz magistralnega soneta Prešernovega Sonetnega venca.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[akróstih]

IPA: [a'kro:stix]

ednina

IMENOVALNIK: akróstih

RODILNIK: akróstiha

DAJALNIK: akróstihu

TOŽILNIK: akróstih

MESTNIK: pri akróstihu

ORODNIK: z akróstihom

dvojina

IMENOVALNIK: akróstiha

RODILNIK: akróstihov

DAJALNIK: akróstihoma

TOŽILNIK: akróstiha

MESTNIK: pri akróstihih

ORODNIK: z akróstihoma

množina

IMENOVALNIK: akróstihi

RODILNIK: akróstihov

DAJALNIK: akróstihom

TOŽILNIK: akróstihe

MESTNIK: pri akróstihih

ORODNIK: z akróstihi

in

[akrostíh]

IPA: [akɔ'sti:x]

ednina

IMENOVALNIK: akrostíh

RODILNIK: akrostíha

DAJALNIK: akrostíhu

TOŽILNIK: akrostíh

MESTNIK: pri akrostíhu

ORODNIK: z akrostíhom

dvojina

IMENOVALNIK: akrostíha

RODILNIK: akrostíhov

DAJALNIK: akrostíhoma

TOŽILNIK: akrostíha

MESTNIK: pri akrostíhih

ORODNIK: z akrostíhoma

množina

IMENOVALNIK: akrostíhi

RODILNIK: akrostíhov

DAJALNIK: akrostíhom

TOŽILNIK: akrostíhe

MESTNIK: pri akrostíhih

ORODNIK: z akrostíhi

TONEMSKO

[akrôstih]

IPA: [akró:stix]

ednina

IMENOVALNIK: akrôstih

RODILNIK: akrôstiha

DAJALNIK: akrôstihu

TOŽILNIK: akrôstih

MESTNIK: pri akrôstihu

ORODNIK: z akrôstihom

dvojina

IMENOVALNIK: akrôstiha

RODILNIK: akrôstihov

DAJALNIK: akrôstih**oma**
TOŽILNIK: akrôstih**a**
MESTNIK: pri akrôstih**ih**
ORODNIK: z akrôstih**oma**

množina

IMENOVALNIK: akrôstih**i**
RODILNIK: akrôstih**ov**
DAJALNIK: akrôstih**om**
TOŽILNIK: akrôstih**e**
MESTNIK: pri akrôstih**ih**
ORODNIK: z akrôstih**i**

in

[akrostîh]
IPA: [akrɔstî:x]

ednina

IMENOVALNIK: akrostîh**a**
RODILNIK: akrostîh**a**
DAJALNIK: akrostîh**u**
TOŽILNIK: akrostîh**ih**
MESTNIK: pri akrostîh**u**
ORODNIK: z akrostîh**om**

dvojina

IMENOVALNIK: akrostîh**a**
RODILNIK: akrostîh**ov**
DAJALNIK: akrostîh**oma**
TOŽILNIK: akrostîh**a**
MESTNIK: pri akrostîh**ih**
ORODNIK: z akrostîh**oma**

množina

IMENOVALNIK: akrostîh**i**
RODILNIK: akrostîh**ov**
DAJALNIK: akrostîh**om**
TOŽILNIK: akrostîh**e**
MESTNIK: pri akrostîh**ih**
ORODNIK: z akrostîh**i**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Akrostichon*, frc. *acrostiche* in srlat. *acrostichis*) iz gr. *akrostikhís*, iz *ákros* 'vrh, konica' + *îstih*

Al simbol

POMEN

simbol za kemijski element *aluminij*

▪ Vodniki nizkonapetostnih omrežij so izdelani predvsem iz zlitin aluminija (*Al*), magnezija (*Mg*) in silicija (*Si*), ki so odporne na večje obremenitve.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Al*, simbola za element *↑aluminij*

aligátor aligátorja samostalnik moškega spola

[aligátor]

POMEN

krokodil s krajšim, širšim gobcem, ki živi v Severni Ameriki in vzhodnem delu Kitajske;

primerjaj lat. *Alligator*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

aligátor živi KJE

▪ V teh jezerih, ki sicer niti niso globoka, živijo *aligátorji*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

n metrov dolg aligátor

▪ Ko sem prišel iz vode, sem v grmovju nedaleč stran zagledal približno dva metra dolgega *aligátorja*.

▪ Močvirje Everglades je preprejeno s kanali, ki močno posegajo v življenjski prostor floridskih *aligátorjev*.

...

▪ Zanimiva je bila plovba po reki Misisipi, ki je polna *aligátorjev*, bregovi pa so bujno zaraščeni z nizkim rastjem.

▪ Leta 1973 so *aligátorje* in krokodile uvrstili na spisek ogroženih vrst na ozemlju ZDA.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[aligátor]

IPA: [ali'ga:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: aligátor

RODILNIK: aligátorja

DAJALNIK: aligátorju

TOŽILNIK: aligátorja

MESTNIK: pri aligátorju

ORODNIK: z aligátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: aligátorja

RODILNIK: aligátorjev

DAJALNIK: aligátorjema

TOŽILNIK: aligátorja

MESTNIK: pri aligátorjih

ORODNIK: z aligátorjema

množina

IMENOVALNIK: aligátorji

RODILNIK: aligátorjev

DAJALNIK: aligátorjem

TOŽILNIK: aligátorje

MESTNIK: pri aligátorjih

ORODNIK: z aligátorji

TONEMSKO

[aligátor]

IPA: [ali'gá:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: aligátor
RODILNIK: aligátorja
DAJALNIK: aligátorju
TOŽILNIK: aligátorja
MESTNIK: pri aligátorju
ORODNIK: z aligátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: aligátorja
RODILNIK: aligátorjev
DAJALNIK: aligátorjema
TOŽILNIK: aligátorja
MESTNIK: pri aligátorjih
ORODNIK: z aligátorjema

množina

IMENOVALNIK: aligátorji
RODILNIK: aligátorjev
DAJALNIK: aligátorjem
TOŽILNIK: aligátorje
MESTNIK: pri aligátorjih
ORODNIK: z aligátorji

STALNE ZVEZE

ameriški aligator

iz zoologije večji aligator olivno zelene, rjavkaste ali črnkaste barve, ki živi v jugovzhodnem in osrednjem delu Severne Amerike; primerjaj lat.

Alligator mississippiensis

- Največjega *ameriškega aligatorja*, ki je bil dolg 584 cm, so opazili v Louisiani.
- Populacija *ameriškega aligatorja* je v ZDA dosegla najnižjo točko v 50. letih prejšnjega stoletja, predvsem zaradi prekomernega lova in izgube naravnega okolja.

kitajski aligator

iz zoologije manjši aligator sivkaste ali črnkaste barve, ki živi v vzhodnem delu Kitajske; primerjaj lat.

Alligator sinensis

- Ogroženi *kitajski aligator* je manjši, pogosteje se skriva in večino časa preživi v rovih, ki jih izkoplje blizu vode.

BESEDOTVORJE

svojlni pridevnik: aligatorjev

IZVOR

prevzeto prek nem. *Alligator*, frc., angl. *alligator* iz špan. *el lagarto (de Indias)* 'plazilec (severnoameriških Indijancev)' < lat. *lacerta*

aliterácija aliterácije samostalnik ženskega spola

[aliterácija]

POMEN

iz literarne vede **ujemanje začetnih glasov ali glasovnih skupin v zaporednih besedah verza**

- Osnovni in najbolj opazen konstrukcijski in oblikovni princip pesnikove lirike je *aliteracija*.
- Svečani ton himen temelji na ponavljanju posameznih verzov, refrenu, besednih igrah, *aliteracijah* in ponavljanju samoglasnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[aliterácija]

IPA: [alite'ra:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: aliterácija
RODILNIK: aliterácije
DAJALNIK: aliteráciji
TOŽILNIK: aliterácijo
MESTNIK: pri aliteráciji
ORODNIK: z aliterácijo

dvojina

IMENOVALNIK: aliteráciji
RODILNIK: aliterácij
DAJALNIK: aliterácijama
TOŽILNIK: aliteráciji
MESTNIK: pri aliterácijah
ORODNIK: z aliterácijama

množina

IMENOVALNIK: aliterácije
RODILNIK: aliterácij
DAJALNIK: aliterácijam
TOŽILNIK: aliterácije
MESTNIK: pri aliterácijah
ORODNIK: z aliterácijami

TONEMSKO

[aliterácija]

IPA: [aliterà:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: aliterácija
RODILNIK: aliterácije
DAJALNIK: aliteráciji
TOŽILNIK: aliterácijo
MESTNIK: pri aliteráciji
ORODNIK: z aliterácijo

dvojina

IMENOVALNIK: aliteráciji
RODILNIK: aliterácij
DAJALNIK: aliterácijama
TOŽILNIK: aliteráciji
MESTNIK: pri aliterácijah
ORODNIK: z aliterácijama

množina

IMENOVALNIK: aliterácije
RODILNIK: aliterácij
DAJALNIK: aliterácij**am**
TOŽILNIK: aliterácije
MESTNIK: pri aliterácij**ah**
ORODNIK: z aliterácij**ami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Alliteration*, frc. *allittération*)
iz srlat. *allitteratio*, iz lat. *ad* 'pri, k' + *littera*
'črka'

alpíncec alpínca samostalnik moškega spola

[alpínɛc]

POMEN

1. vojak italijanske pehotne enote, izurjene za bojevanje v gorah

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Zaradi kaznivega dejanja vojnega hudodelstva je vložil ovadbo zoper poveljnika tretje divizije *alpincev*.
- Na domačiji se je nastanila enota *alpincev*.

2. knjižno pogovorno **smučar**, ki tekmuje v alpskem smučanju

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- V preteklih sezonah je prispeval k solidnim uspehom *alpincev* in Slovenijo postavil na zemljevid svetovnih velesil v hitrih disciplinah.

▶ priredna zveza

alpinci in nordijci, alpinci in skakalci

- Na predstavitvi tekmovalnih ekip za novo smučarsko sezono so se v Bohinju pomerili naši skakalci in *alpinci*.

...

▪ Kranjskogorska tekma za slovenske *alpince* ni bila uspešna.

3. knjižno pogovorno **deskar**, ki tekmuje v paralelnem slalomu ali veleslalomu

- V ospredju je bila ekipa *alpincev* na čelu s svetovnim prvakom in zmagovalcem prve letošnje tekme svetovnega pokala v paralelnem veleslalomu.
- Po slabšem nastopu v Valmalencu so se slovenski deskarji *alpinci* na finalu svetovnega pokala v Arosi ekipno spet izkazali.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpínɛc]

IPA: [al'pi:nɛts]

ednina

IMENOVALNIK: alpíncec

RODILNIK: alpínca

DAJALNIK: alpíncu

TOŽILNIK: alpínca

MESTNIK: pri alpíncu

ORODNIK: z alpíncem

dvojina

IMENOVALNIK: alpínca

RODILNIK: alpíncev

DAJALNIK: alpíncema

TOŽILNIK: alpínca

MESTNIK: pri alpíncih

ORODNIK: z alpíncema

množina

IMENOVALNIK: alpínci

RODILNIK: alpíncev

DAJALNIK: alpíncem

TOŽILNIK: alpínce

MESTNIK: pri alpíncih

ORODNIK: z alpínci

TONEMSKO

[alpínɛc]

IPA: [al'pi:nɛts]

ednina

IMENOVALNIK: alpínec

RODILNIK: alpínca

DAJALNIK: alpíncu

TOŽILNIK: alpínca

MESTNIK: pri alpíncu

ORODNIK: z alpíncem

dvojina

IMENOVALNIK: alpínca

RODILNIK: alpíncev

DAJALNIK: alpíncema

TOŽILNIK: alpínca

MESTNIK: pri alpíncih

ORODNIK: z alpíncema

množina

IMENOVALNIK: alpínci

RODILNIK: alpíncev

DAJALNIK: alpíncem

TOŽILNIK: alpínce

MESTNIK: pri alpíncih

ORODNIK: z alpínci

BESEDOTVORJE

ženski spol: alpínca

IZVOR

prevzeto iz it. *Alpino* iz *alpino* 'alpski' < lat. *Alpinus*, po pogorju *Alpe*

alpiníst alpinísta samostalnik moškega spola

[alpiníst]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z alpinizmom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen alpinist | kamniški, nepalski, slovenski alpinist | perspektiven, vrhunski alpinist

- Perspektivni slovenski *alpinisti* se odpravljajo v zahodni Nepal.
- Mladi kamniški *alpinist* se zaveda tveganosti svojega početja, nikakor pa se ne strinja s tistimi, ki imajo alpiniste za ljudi, ki se neodgovorno igrajo z lastnim življenjem.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

alpinist pleza | alpinist osvoji, prepleza KAJ | alpinist se povzpne KAM

- Zaradi nevarnih vremenskih razmer *alpinisti* vrha niso osvojili, kljub temu da jih je do njega ločilo vsega skupaj 48 metrov višinske razlike.
- Ekipe preiskujejo območje, kjer so *alpinisti* plezali, pri tem pa jih ovirata slabo vreme in megla.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

odprava alpinistov | reševanje alpinistov | skupina alpinistov

- Priključil sem se mednarodni odpravi *alpinistov* in raziskovalcev na severni tečaj.
- Z najugodnejšim letnim časom za vzpone na Mount Everest je pod vznožje Himalaje prispelo kar 54 skupin *alpinistov*.

...

- Vodnik je namenjen usposobljenim *alpinistom* in plezalcem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpiníst]

IPA: [alpi'ni:st]

ednina

IMENOVALNIK: alpiníst

RODILNIK: alpinísta

DAJALNIK: alpinístu

TOŽILNIK: alpinísta

MESTNIK: pri alpinístu

ORODNIK: z alpinístom

dvojina

IMENOVALNIK: alpinísta

RODILNIK: alpinístov

DAJALNIK: alpinístoma

TOŽILNIK: alpinísta

MESTNIK: pri alpinístih

ORODNIK: z alpinístoma

množina

IMENOVALNIK: alpinísti

RODILNIK: alpinístov

DAJALNIK: alpinístom

TOŽILNIK: alpiníste

MESTNIK: pri alpinístih

ORODNIK: z alpinísti

TONEMSKO

[alpiníst]

IPA: [alpi'ni:st]

ednina

IMENOVALNIK: alpiníst

RODILNIK: alpinísta

DAJALNIK: alpinístu

TOŽILNIK: alpinísta

MESTNIK: pri alpinístu

ORODNIK: z alpinístom

dvojina

IMENOVALNIK: alpinísta

RODILNIK: alpinístov

DAJALNIK: alpinístoma

TOŽILNIK: alpinísta

MESTNIK: pri alpinístih

ORODNIK: z alpinístoma

množina

IMENOVALNIK: alpinísti

RODILNIK: alpinístov

DAJALNIK: alpinístom

TOŽILNIK: alpiníste

MESTNIK: pri alpinístih

ORODNIK: z alpinísti

BESEDOTVORJE

ženski spol: alpinistka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Alpinist* ali it. *alpinista*, iz lat. *Alpīnus* 'alpski', po pogorju *Alpe*

alpinístični alpinístična alpinístično pridevnik

[alpinístični]

POMEN

1. ki je v zvezi z alpinisti ali alpinizmom; SIN.: alpinski

▶ prid. beseda + sam. beseda

alpinístični inštruktor, pripravnik | alpinístični podvig, vzpon | alpinístični smučar | alpinístična legenda | alpinístična odprava, tura | alpinístično smučanje

- *Alpinístično* smučanje je vezano na spuste čez strma pobočja oziroma stene, kjer je pogoj predvsem odlično znanje smučanja v vseh razmerah.
- Dejaven je tudi na vzgojnem področju, saj je *alpinístični* inštruktor in inštruktor športnega plezanja.
- Pet *alpinístičnih* pripravnikov se je popoldne s Češke kočice odpravilo proti Babam.

1.1. ki je namenjen za alpiniste, se uporablja pri alpinizmu

- **prid. beseda** + sam. beseda
alpinistični klub, odsek | alpinistična oprema | alpinistična vrv
- Večina slovenskih *alpinističnih* odsekov in klubov začnjenja z alpinističnimi in plezalnimi šolami jeseni.
  - Od *alpinistične* opreme sta imela s seboj le dvajsetmetrsko vrv z vponko.
  - Napeli smo 200 metrov *alpinističnih* vrvi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpinístični]

IPA: [alpi'ni:stíjfi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: alpinístični
RODILNIK: alpinístičnega
DAJALNIK: alpinístičnemu
TOŽILNIK: alpinístični
živo alpinístičnega
MESTNIK: pri alpinístičnem
ORODNIK: z alpinístičnim

dvojina

IMENOVANIK: alpinístična
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnima
TOŽILNIK: alpinístična
MESTNIK: pri alpinístičnih
ORODNIK: z alpinístičnima

množina

IMENOVANIK: alpinístični
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnim
TOŽILNIK: alpinístične
MESTNIK: pri alpinístičnih
ORODNIK: z alpinístičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: alpinístična
RODILNIK: alpinístične
DAJALNIK: alpinístični
TOŽILNIK: alpinístično
MESTNIK: pri alpinístični
ORODNIK: z alpinístično

dvojina

IMENOVANIK: alpinístični
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnima
TOŽILNIK: alpinístični
MESTNIK: pri alpinístičnih

ORODNIK: z alpinístičnima
množina

IMENOVANIK: alpinístične
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnim
TOŽILNIK: alpinístične
MESTNIK: pri alpinístičnih
ORODNIK: z alpinístičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: alpinístično
RODILNIK: alpinístičnega
DAJALNIK: alpinístičnemu
TOŽILNIK: alpinístično
MESTNIK: pri alpinístičnem
ORODNIK: z alpinístičnim

dvojina

IMENOVANIK: alpinístični
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnima
TOŽILNIK: alpinístični
MESTNIK: pri alpinístičnih
ORODNIK: z alpinístičnima

množina

IMENOVANIK: alpinístična
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnim
TOŽILNIK: alpinístična
MESTNIK: pri alpinístičnih
ORODNIK: z alpinístičnimi

TONEMSKO

[alpinístični]

IPA: [alpi'ni:stíjfi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: alpinístični
RODILNIK: alpinístičnega
DAJALNIK: alpinístičnemu
TOŽILNIK: alpinístični
živo alpinístičnega
MESTNIK: pri alpinístičnem
ORODNIK: z alpinístičnim

dvojina

IMENOVANIK: alpinístična
RODILNIK: alpinístičnih
DAJALNIK: alpinístičnima
TOŽILNIK: alpinístična
MESTNIK: pri alpinístičnih
ORODNIK: z alpinístičnima

množina

IMENOVANIK: alpinístični
RODILNIK: alpinístičnih

DAJALNIK: alpinističnim
TOŽILNIK: alpinistične
MESTNIK: pri alpinističnih
ORODNIK: z alpinističnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alpinistična
RODILNIK: alpinistične
DAJALNIK: alpinistični
TOŽILNIK: alpinistično
MESTNIK: pri alpinistični
ORODNIK: z alpinistično

dvojina

IMENOVALNIK: alpinistični
RODILNIK: alpinističnih
DAJALNIK: alpinističnima
TOŽILNIK: alpinistični
MESTNIK: pri alpinističnih
ORODNIK: z alpinističnima

množina

IMENOVALNIK: alpinistične
RODILNIK: alpinističnih
DAJALNIK: alpinističnim
TOŽILNIK: alpinistične
MESTNIK: pri alpinističnih
ORODNIK: z alpinističnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alpinistično
RODILNIK: alpinističnega
DAJALNIK: alpinističnemu
TOŽILNIK: alpinistično
MESTNIK: pri alpinističnem
ORODNIK: z alpinističnim

dvojina

IMENOVALNIK: alpinistični
RODILNIK: alpinističnih
DAJALNIK: alpinističnima
TOŽILNIK: alpinistični
MESTNIK: pri alpinističnih
ORODNIK: z alpinističnima

množina

IMENOVALNIK: alpinistična
RODILNIK: alpinističnih
DAJALNIK: alpinističnim
TOŽILNIK: alpinistična
MESTNIK: pri alpinističnih
ORODNIK: z alpinističnimi

alpinistka alpinistke samostalnik ženskega spola

[alpinistka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z alpinizmom

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Je zelo izkušena *alpinistka*, saj se z alpinizmom ukvarja že 17 let in je v svoji karieri preplezala že več kot 350 daljših alpinističnih smeri.
- Slovenci smo gorniška velesila, to že leta dokazujejo odlični *alpinistke* in alpinisti, dobitniki zlatih cepinov, športni plezalke in plezalci.

...

▪ Leta 1945 je *alpinistka* preplezala zahtevno smer v triglavski severni steni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpinistka]

IPA: [alpi'ni:stka]

ednina

IMENOVALNIK: alpinistka
RODILNIK: alpinistke
DAJALNIK: alpinistki
TOŽILNIK: alpinistko
MESTNIK: pri alpinistki
ORODNIK: z alpinistko

dvojina

IMENOVALNIK: alpinistki
RODILNIK: alpinistk
DAJALNIK: alpinistkama
TOŽILNIK: alpinistki
MESTNIK: pri alpinistkah
ORODNIK: z alpinistkama

množina

IMENOVALNIK: alpinistke
RODILNIK: alpinistk
DAJALNIK: alpinistkam
TOŽILNIK: alpinistke
MESTNIK: pri alpinistkah
ORODNIK: z alpinistkami

TONEMSKO

[alpinistka]

IPA: [alpi'ni:stka]

ednina

IMENOVALNIK: alpinistka
RODILNIK: alpinistke
DAJALNIK: alpinistki
TOŽILNIK: alpinistko
MESTNIK: pri alpinistki
ORODNIK: z alpinistko

dvojina

IMENOVALNIK: alpinistki
RODILNIK: alpinistk

IZVOR

prevzeto iz nem. *alpinistisch*, it. *alpinistico* iz

↑alpinist

DAJALNIK: alpinistkama
TOŽILNIK: alpinistki
MESTNIK: pri alpinistkah
ORODNIK: z alpinistkama
množina
IMENOVALNIK: alpinistke
RODILNIK: alpinistk
DAJALNIK: alpinistkam
TOŽILNIK: alpinistke
MESTNIK: pri alpinistkah
ORODNIK: z alpinistkami

IZVOR
↑alpinist

alpinizem alpinizma samostalnik moškega spola
[alpinizəm]

POMEN

dejavnost, ki se ukvarja z vzpenjanjem na visoke vrhove zlasti po nezavarovanih, neoznačenih smereh

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ekstremni alpinizem | himalajski, slovenski, svetovni alpinizem | moderni alpinizem | vrhunski alpinizem

▪ V modernem *alpinizmu* trend niso več osemtisočaki, ampak nižji vrhovi z dva tisoč metrov visokimi in izjemno težkimi stenami, kakršne je mogoče preplezati v čistem alpskem slogu.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
inštruktor, legenda alpinizma | zgodovina alpinizma

▪ Opravljal je službo gorskega vodnika, inštruktorja *alpinizma* in sodeloval v gorski reševalni službi.
▪ Muzej bo pod eno streho prikazoval vse planinske sisteme in zgodovino *alpinizma* vsega sveta.

...

▪ Glede na to, da sem se dolga leta ukvarjal z *alpinizmom*, vem, kako prijeten je občutek, ko po napornem delu dosežeš cilj.
▪ Uspešno združuje *alpinizem* in smučanje, sedem vrhov na vseh sedmih kontinentih je presmučal z najvišje točke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpinizəm]

IPA: [alpiˈniːzəm]

ednina

IMENOVALNIK: alpinizem
RODILNIK: alpinizma
DAJALNIK: alpinizmu

TOŽILNIK: alpinizem
MESTNIK: pri alpinizmu
ORODNIK: z alpinizmom

dvojina

IMENOVALNIK: alpinizma
RODILNIK: alpinizmov
DAJALNIK: alpinizmoma
TOŽILNIK: alpinizma
MESTNIK: pri alpinizmih
ORODNIK: z alpinizmoma

množina

IMENOVALNIK: alpinizmi
RODILNIK: alpinizmov
DAJALNIK: alpinizmom
TOŽILNIK: alpinizme
MESTNIK: pri alpinizmih
ORODNIK: z alpinizmi

TONEMSKO

[alpinizəm]

IPA: [alpiˈniːzəm]

ednina

IMENOVALNIK: alpinizem
RODILNIK: alpinizma
DAJALNIK: alpinizmu
TOŽILNIK: alpinizem
MESTNIK: pri alpinizmu
ORODNIK: z alpinizmom

dvojina

IMENOVALNIK: alpinizma
RODILNIK: alpinizmov tudi alpinizmov
DAJALNIK: alpinizmoma
TOŽILNIK: alpinizma
MESTNIK: pri alpinizmih tudi pri alpinizmih
ORODNIK: z alpinizmoma

množina

IMENOVALNIK: alpinizmi
RODILNIK: alpinizmov tudi alpinizmov
DAJALNIK: alpinizmom
TOŽILNIK: alpinizme
MESTNIK: pri alpinizmih tudi pri alpinizmih
ORODNIK: z alpinizmi tudi z alpinizmi

STALNE ZVEZE

klasični alpinizem

nekdaj alpinizem, pri katerem se ne uporablja vnaprej pripravljeno varovanje

- Alpinistična šola je namenjena vsem, ki bi se radi seznanili s *klasičnim alpinizmom* in plezanjem po umetnih stenah.
- Prosto plezanje, ki se je razvilo iz *klasičnega alpinizma*, sodi med najbolj priljubljeno, relativno varno in najbolj množično obliko plezanja.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Alpinismus*, it. *alpinismo*, glej
↑alpinist

alpínka alpínke samostalnik ženskega spola

[alpínka]

POMEN

knjižno pogovorno smučarka, ki tekmuje v alpskem
smučanju

▶ prid. beseda + sam. beseda

slovenska alpínka

- Ena najzvestejših navijačic najboljše slovenske *alpínke* je njena mama, ki le redko izpusti tekmo svetovnega pokala.
- Sedemindvajsetletna kanadska *alpínka* se je s tretjim mestom prvič v karieri povzpela na stopničke.

...

▪ *Alpínke* in alpinci bodo novo sezono svetovnega pokala odprli konec prihodnjega tedna s tradicionalno veleslalomsko premiero v Söldnu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpínka]

IPA: [al'pi:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: alpínka

RODILNIK: alpínke

DAJALNIK: alpínki

TOŽILNIK: alpínko

MESTNIK: pri alpínki

ORODNIK: z alpínko

dvojina

IMENOVALNIK: alpínki

RODILNIK: alpínk

DAJALNIK: alpínkama

TOŽILNIK: alpínki

MESTNIK: pri alpínkah

ORODNIK: z alpínkama

množina

IMENOVALNIK: alpínke

RODILNIK: alpínk

DAJALNIK: alpínkam

TOŽILNIK: alpínke

MESTNIK: pri alpínkah

ORODNIK: z alpínkami

TONEMSKO

[alpínka]

IPA: [al'pi:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: alpínka

RODILNIK: alpínke

DAJALNIK: alpínki

TOŽILNIK: alpínko

MESTNIK: pri alpínki

ORODNIK: z alpínko

dvojina

IMENOVALNIK: alpínki

RODILNIK: alpínk

DAJALNIK: alpínkama

TOŽILNIK: alpínki

MESTNIK: pri alpínkah

ORODNIK: z alpínkama

množina

IMENOVALNIK: alpínke

RODILNIK: alpínk

DAJALNIK: alpínkam

TOŽILNIK: alpínke

MESTNIK: pri alpínkah

ORODNIK: z alpínkami

IZVOR

↑alpinec

alpínski alpínska alpínsko pridevnik

[alpínski]

POMEN

1. ki je v zvezi z alpinci 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Na Krasjem vrhu je kot poročnik poveljeval *alpínski* topniški bateriji.
- Ena od *alpínskih* enot se je avgusta 1942 kruto znesla nad vasico Ustje pri Ajdovščini, naselje požgala in pobila osem vaščanov.

2. ki je v zvezi z alpinci 2. ali alpskim
smučanjem

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Na finalu v veleslalomu, ki je bila tudi zadnja tekma v *alpínskih* disciplinah v sezoni, se je uvrstil na 8. mesto.

3. ki je v zvezi z alpinci 3. ali alpskim
deskanjem

▪ *Alpínski* del ekipe čaka prva tekma v nizozemskem Landgrafu na umetno pripravljenem smučišču v dvorani.

4. ki je v zvezi z rastjo nad zgornjo gozdno
mejo

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Bertolonijeva orlica raste na meliščih, na kamnitih subalpinskih in *alpínskih* traviščih in v skalnih razpokah.
- Nad gozdno mejo se razprostirajo *alpínske* trate in melišča, najbolj slikovite spomladi, poleti pa

polne gornika, borovnic, snežnih zvončkov, sviščev in kamnokrečev.

5. ki je v zvezi z Alpami

► prid. beseda + sam. beseda

- Visoki kras (Trnovski gozd, Hrušica) predstavlja zanimiv in značilen prehod med *alpínskí* in dinarskim sistemom.
- Kras in Istra predstavljata stičišče med *alpínskí* in dinarskim predelom.

6. ki je v zvezi z alpinisti ali alpinizmom; SIN.: alpinistični

► prid. beseda + sam. beseda

- Domneva se, da ju je zalotila kaka *alpínska* nezgoda ali pa da so odpovedali aparati za kisik.
- Vsak udeleženec naj prinese poleg smučarske tudi *alpínsko* opremo, predvsem dereze, cepin.
- V *alpínskem* klubu so pisali o smeri v Špiku.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alpínski]

IPA: [al'pi:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alpínski

RODILNIK: alpínskega

DAJALNIK: alpínskemu

TOŽILNIK: alpínski

živo alpínskega

MESTNIK: pri alpínskem

ORODNIK: z alpínskim

dvojina

IMENOVALNIK: alpínska

RODILNIK: alpínskih

DAJALNIK: alpínskima

TOŽILNIK: alpínska

MESTNIK: pri alpínskih

ORODNIK: z alpínskima

množina

IMENOVALNIK: alpínski

RODILNIK: alpínskih

DAJALNIK: alpínskim

TOŽILNIK: alpínske

MESTNIK: pri alpínskih

ORODNIK: z alpínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alpínska

RODILNIK: alpínske

DAJALNIK: alpínski

TOŽILNIK: alpínsko

MESTNIK: pri alpínski

ORODNIK: z alpínsko

dvojina

IMENOVALNIK: alpínski

RODILNIK: alpínskih

DAJALNIK: alpínskima

TOŽILNIK: alpínski

MESTNIK: pri alpínskih

ORODNIK: z alpínskima

množina

IMENOVALNIK: alpínske

RODILNIK: alpínskih

DAJALNIK: alpínskim

TOŽILNIK: alpínske

MESTNIK: pri alpínskih

ORODNIK: z alpínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alpínsko

RODILNIK: alpínskega

DAJALNIK: alpínskemu

TOŽILNIK: alpínsko

MESTNIK: pri alpínskem

ORODNIK: z alpínskim

dvojina

IMENOVALNIK: alpínski

RODILNIK: alpínskih

DAJALNIK: alpínskima

TOŽILNIK: alpínski

MESTNIK: pri alpínskih

ORODNIK: z alpínskima

množina

IMENOVALNIK: alpínska

RODILNIK: alpínskih

DAJALNIK: alpínskim

TOŽILNIK: alpínska

MESTNIK: pri alpínskih

ORODNIK: z alpínskimi

TONEMSKO

[alpînski]

IPA: [alpí:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alpînski

RODILNIK: alpînskega

DAJALNIK: alpînskemu

TOŽILNIK: alpînski

živo alpînskega

MESTNIK: pri alpînskem

ORODNIK: z alpînskí

dvojina

IMENOVALNIK: alpînska

RODILNIK: alpînskih

DAJALNIK: alpînskima

TOŽILNIK: alpînska
MESTNIK: pri alpînskih
ORODNIK: z alpînskima

množina

IMENOVANIK: alpînski
RODILNIK: alpînskih
DAJALNIK: alpînskim
TOŽILNIK: alpînske
MESTNIK: pri alpînskih
ORODNIK: z alpînskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: alpînska
RODILNIK: alpînske
DAJALNIK: alpînski
TOŽILNIK: alpînsko
MESTNIK: pri alpînski
ORODNIK: z alpînsko

dvojina

IMENOVANIK: alpînski
RODILNIK: alpînskih
DAJALNIK: alpînskima
TOŽILNIK: alpînski
MESTNIK: pri alpînskih
ORODNIK: z alpînskima

množina

IMENOVANIK: alpînske
RODILNIK: alpînskih
DAJALNIK: alpînskim
TOŽILNIK: alpînske
MESTNIK: pri alpînskih
ORODNIK: z alpînskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: alpînsko
RODILNIK: alpînskega
DAJALNIK: alpînskemu
TOŽILNIK: alpînsko
MESTNIK: pri alpînskem
ORODNIK: z alpînskimi

dvojina

IMENOVANIK: alpînski
RODILNIK: alpînskih
DAJALNIK: alpînskima
TOŽILNIK: alpînski
MESTNIK: pri alpînskih
ORODNIK: z alpînskima

množina

IMENOVANIK: alpînska
RODILNIK: alpînskih
DAJALNIK: alpînskimi
TOŽILNIK: alpînska
MESTNIK: pri alpînskih
ORODNIK: z alpînskimi

STALNE ZVEZE

alpinski pas

iz botanike višinski rastlinski pas nad zgornjo gozdno mejo, za katerega so značilne visokogorske rastline

- Navadni brin v Sloveniji najdemo povsod – od nižin do *alpinskega pasu*.
- Zoisova zvončica raste v skalnih razpokah in na gruščnatih pobočjih v *alpinskem pasu*, redko niže.

IZVOR

prevzeto iz it. *alpino* < lat. *Alpinus*

aluminij alumínija samostalnik moškega spola

[aluminí]

POMEN

lahka kovina srebrno bele barve, ki dobro prevaja toploto in električni tok, kemijski element [Al]

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

imitacija, videz aluminija | industrija, proizvajalec, tovarna aluminija | plast aluminija | predelava, proizvodnja aluminija | zlitina aluminija in ČESA

- V zadnjih desetletjih so nenadzorovani strupeni odpadki iz tovarn *aluminija* škodljivo vplivali na sadovnjake in na živinorejo.
- Prototipno napravo so dobili tako, da so plastični film stisnili med dve plasti *aluminija*.

▶ sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju

del, dodatek, ohišje, vložek iz aluminija | karoserija, konstrukcija, okvir, šasija iz aluminija | motor, platišče, plošča, ročaj, stopalka iz aluminija | vrata iz aluminija

- Kakovostno ohišje iz *aluminija* pripomore k elegantnemu izgledu aparata in mu zagotavlja vidno mesto na kuhinjskem pultu.
- V primerjavi s konkurenco ima tehnično povsem nov motor zelo lahek in kompakten okvir iz *aluminija*.
- Vhod v kabino znova zastirajo dvizna členkasta vrata iz *aluminija*, ki za dvig ali spust zahtevajo čvrst prijem.

▶ števniki + količinski sam. + sam. beseda v roditelju

n ton aluminija

- Po načrtih naj bi letos proizvedli 143.000 ton *aluminija*, kar je desetino manj kot lani.

▶ prid. beseda + sam. beseda

brušen, obdelan, poliran, surov aluminij | lahek aluminij | liti aluminij | odpadni aluminij

- Fotoaparati črne barve in v celoti obdan v brušen *aluminij* deluje navzven zelo elegantno.

- Dve tretjini karoserije je iz lažjega *aluminija*, zato je njena masa le 206 namesto 300 kilogramov.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 pridobivati, uporabiti aluminij | vsebovati aluminij
  - Rudarska industrija izkorišča ogromne zaloge boksita, iz katerega pridobivajo *aluminij*.
  - Da bi bil kabriolet čim lažji, so pri izdelavi pokrova motorja in prtljažnika ter vrat uporabili *aluminij*.
- ▶ priredna zveza
 aluminij in baker, aluminij in jeklo, aluminij in les, aluminij in magnezij, aluminij in plastika
  - Pri kovinah, kot sta *aluminij* ali baker, tvori oksid gosto površinsko plast, ki ščiti pred nadaljnjo korozijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[alumi:ni]

IPA: [alu'mi:ni]

ednina

IMENOVALNIK: aluminij

RODILNIK: aluminija

DAJALNIK: aluminiju

TOŽILNIK: aluminij

MESTNIK: pri aluminiju

ORODNIK: z aluminijem

dvojina

IMENOVALNIK: aluminija

RODILNIK: aluminijev

DAJALNIK: aluminijema

TOŽILNIK: aluminija

MESTNIK: pri aluminijih

ORODNIK: z aluminijema

množina

IMENOVALNIK: aluminiji

RODILNIK: aluminijev

DAJALNIK: aluminijem

TOŽILNIK: aluminije

MESTNIK: pri aluminijih

ORODNIK: z aluminiji

TONEMSKO

[alumi:ni]

IPA: [alu'mi:ni]

ednina

IMENOVALNIK: aluminij

RODILNIK: aluminija

DAJALNIK: aluminiju

TOŽILNIK: aluminij

MESTNIK: pri aluminiju

ORODNIK: z aluminijem

dvojina

IMENOVALNIK: aluminija

RODILNIK: aluminijev tudi aluminijev

DAJALNIK: aluminijema

TOŽILNIK: aluminija

MESTNIK: pri aluminijih tudi pri aluminijih

ORODNIK: z aluminijema

množina

IMENOVALNIK: aluminiji

RODILNIK: aluminijev tudi aluminijev

DAJALNIK: aluminijem

TOŽILNIK: aluminije

MESTNIK: pri aluminijih tudi pri aluminijih

ORODNIK: z aluminiji tudi z aluminiji

STALNE ZVEZE

primarni aluminij

iz metalurgije nerecikliran aluminij

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
 proizvodnja primarnega aluminija

- Naložba bo dosedanje proizvodnje *primarnega aluminija* povečala za 55 odstotkov, prav za toliko se bo povečala skupna letna proizvodnja vseh izdelkov iz aluminija.

...

- Glavna naloga je dolgoročno zagotoviti dovolj energije za 85.000 ton *primarnega aluminija*.

sekundarni aluminij

iz metalurgije recikliran aluminij

- Evropski trg vsako leto kupi za 8,5 milijona ton izdelkov iz primarnega in *sekundarnega aluminija*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Aluminium*, frc. *aluminium* iz nlat. *aluminium*, iz lat. *alūmen* 'galun, aluminijev sulfat'

anakónda anakónde samostalnik ženskega spola

[anakónda]

POMEN

zelo velika nestrupena kača zelenkaste barve s črnimi ovalnimi lisami, ki živi v severnem delu Južne Amerike; primerjaj lat. *Eunectes murinus*

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

anakonda živi KJE

- *Anakonde* živijo v vodah Južne Amerike in veljajo za najtežje kače na svetu.
- *Anakonde* se pogosto grejejo na obrobju ribnikov in potokov, včasih pa tudi na bližjih drevesih in grmovju.

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 orjaška, velikanska anakonda

- Med 300 razstavljenimi plazilci si bodo lahko ogledali tudi gromozansko *anakondo*, ki tehta približno 120 kilogramov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[anakónða]

IPA: [ana'ko:nda]

ednina

IMENOVALNIK: anakónða

RODILNIK: anakónde

DAJALNIK: anakónði

TOŽILNIK: anakóndo

MESTNIK: pri anakónði

ORODNIK: z anakóndo

dvojina

IMENOVALNIK: anakónði

RODILNIK: anakónd

DAJALNIK: anakóndama

TOŽILNIK: anakónði

MESTNIK: pri anakóndah

ORODNIK: z anakóndama

množina

IMENOVALNIK: anakónde

RODILNIK: anakónd

DAJALNIK: anakóndam

TOŽILNIK: anakónde

MESTNIK: pri anakóndah

ORODNIK: z anakóndami

TONEMSKO

[anakònda]

IPA: [anakó:ndà]

ednina

IMENOVALNIK: anakònda

RODILNIK: anakònde

DAJALNIK: anakòndi

TOŽILNIK: anakòndo

MESTNIK: pri anakòndi

ORODNIK: z anakòndo

dvojina

IMENOVALNIK: anakòndi

RODILNIK: anakònd

DAJALNIK: anakòndama

TOŽILNIK: anakòndi

MESTNIK: pri anakòndah

ORODNIK: z anakòndama

množina

IMENOVALNIK: anakònde

RODILNIK: anakònd

DAJALNIK: anakòndam

TOŽILNIK: anakònde

MESTNIK: pri anakòndah

ORODNIK: z anakòndami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Anakonda*, nejasnega izvora

áarak áaraka samostalnik moškega spola

[áarak]

POMEN

1. žgana pijača navadno iz grozdja in janeža z visoko vsebnostjo alkohola, po izvoru z Bližnjega vzhoda

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Zvrnila sta nekaj kozarčkov *araka* in se pogovorila o dogajanju.

▪ Ob večerih, navdihnjen z lepim vremenom in šilcem *araka*, odigra partijo kriketa za številne turške otroke, ki se podijo po predmestjih.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Iz janeževih semen pridelujejo *arak*, libanonsko nacionalno pijačo, podobno francoskemu pastisu ali grškemu ouzu.

2. žgana pijača navadno iz fermentiranega soka sladkornega trsa in žita z dodatki, po izvoru iz Indije in jugovzhodne Azije

▪ Za boljše razpoloženje Šrilančanov služita tudi in *arak*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[áarak]

IPA: [ˈa:rak]

ednina

IMENOVALNIK: áarak

RODILNIK: áaraka

DAJALNIK: áaraku

TOŽILNIK: áarak

MESTNIK: pri áaraku

ORODNIK: z áarakom

dvojina

IMENOVALNIK: áaraka

RODILNIK: áarakov

DAJALNIK: áarakoma

TOŽILNIK: áaraka

MESTNIK: pri áarakih

ORODNIK: z áarakoma

množina

IMENOVALNIK: áaraki

RODILNIK: áarakov

DAJALNIK: áarakom

TOŽILNIK: áarake

MESTNIK: pri áarakih

ORODNIK: z áaraki

TONEMSKO

[ârak]

IPA: [á:ràk]

ednina

IMENOVALNIK: ârak

RODILNIK: âraka

DAJALNIK: âraku

TOŽILNIK: ârak

MESTNIK: pri âraku

ORODNIK: z ârakom

dvojina

IMENOVALNIK: âraka

RODILNIK: ârakov

DAJALNIK: ârakoma

TOŽILNIK: âraka

MESTNIK: pri ârakih

ORODNIK: z ârakoma

množina

IMENOVALNIK: âraki

RODILNIK: ârakov

DAJALNIK: ârakom

TOŽILNIK: ârake

MESTNIK: pri ârakih

ORODNIK: z âraki

IZVOR

prevzeto prek nem. *Arrak* in frc. *arac(k)* iz arab. *‘arrak* ‘žganje’, prvotneje ‘pot, znoj’

àseksuálec àseksuálca samostalnik moškega spola

[àseksuálɛc]

POMEN

kdor ne čuti potrebe po spolnih odnosih; SIN.:

aseksualni

► sam. beseda + sam. beseda v roditeljski

- Študijo so opravili med populacijo *aseksualcev* ob pomoči spletnih vprašalnikov.
- Je ustanovitelj gibanja *aseksualcev*.

...

- Številni *aseksualci* čutijo privlačnost, ki ji je odzvet seksualni naboj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[àseksuálɛc]

IPA: [ˈaseksuːa:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: àseksuálec

RODILNIK: àseksuálca

DAJALNIK: àseksuálcu

TOŽILNIK: àseksuálca

MESTNIK: pri àseksuálcu

ORODNIK: z àseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: àseksuálca

RODILNIK: àseksuálcev

DAJALNIK: àseksuálcema

TOŽILNIK: àseksuálca

MESTNIK: pri àseksuálcih

ORODNIK: z àseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: àseksuálci

RODILNIK: àseksuálcev

DAJALNIK: àseksuálcem

TOŽILNIK: àseksuálce

MESTNIK: pri àseksuálcih

ORODNIK: z àseksuálci

TONEMSKO

[àseksuálɛc]

IPA: [ásèksuá:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: àseksuálec

RODILNIK: àseksuálca

DAJALNIK: àseksuálcu

TOŽILNIK: àseksuálca

MESTNIK: pri àseksuálcu

ORODNIK: z àseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: àseksuálca

RODILNIK: àseksuálcev

DAJALNIK: àseksuálcema

TOŽILNIK: àseksuálca

MESTNIK: pri àseksuálcih

ORODNIK: z àseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: àseksuálci

RODILNIK: àseksuálcev

DAJALNIK: àseksuálcem

TOŽILNIK: àseksuálce

MESTNIK: pri àseksuálcih

ORODNIK: z àseksuálci

BESEDOTVORJE

ženski spol: aseksualka

IZVOR

prevzeto iz angl. *asexual*, iz gr. *a..* ‘ne..’ + *↑seksualen*

àseksuálka àseksuálke samostalnik ženskega spola

[àseksuálka]

POMEN

ženska, ki ne čuti potrebe po spolnih odnosih

- Označujem se kot *aseksualka*.

- Njena definicija lezbijke zajema tudi seksualne vidike, hkrati pa je vključujoča do *aseksualk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[àseksuálka]

IPA: [ˈaseksuˈa:lka]

ednina

IMENOVALNIK: àseksuálka

RODILNIK: àseksuálke

DAJALNIK: àseksuálki

TOŽILNIK: àseksuálko

MESTNIK: pri àseksuálki

ORODNIK: z àseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: àseksuálki

RODILNIK: àseksuálk

DAJALNIK: àseksuálkama

TOŽILNIK: àseksuálki

MESTNIK: pri àseksuálkah

ORODNIK: z àseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: àseksuálke

RODILNIK: àseksuálk

DAJALNIK: àseksuálkam

TOŽILNIK: àseksuálke

MESTNIK: pri àseksuálkah

ORODNIK: z àseksuálkami

TONEMSKO

[àseksuálka]

IPA: [ásèksuá:lka]

ednina

IMENOVALNIK: àseksuálka

RODILNIK: àseksuálke

DAJALNIK: àseksuálki

TOŽILNIK: àseksuálko

MESTNIK: pri àseksuálki

ORODNIK: z àseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: àseksuálki

RODILNIK: àseksuálk

DAJALNIK: àseksuálkama

TOŽILNIK: àseksuálki

MESTNIK: pri àseksuálkah

ORODNIK: z àseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: àseksuálke

RODILNIK: àseksuálk

DAJALNIK: àseksuálkam

TOŽILNIK: àseksuálke

MESTNIK: pri àseksuálkah

ORODNIK: z àseksuálkami

IZVOR

↑aseksualec

àseksuálni àseksuálna àseksuálno pridevnik

[àseksuálni]

POMEN

1. ki ne čuti potrebe po spolnih odnosih

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aseksualni posameznik

- *Aseksualni* posamezniki so sposobni občutkov bližine in so zelo navezani na svoje partnerje, toda v spolnem dejanju ne vidijo nobenega pomena.

1.1. ki je v zvezi z aseksualci ali aseksualnostjo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Znotraj *aseksualne* skupnosti lahko opazimo heterogenost in veliko število različnih tipov *aseksualnih* identitet.

2. kot samostalnik v obliki **aseksualni, aseksualna** kdor ne čuti potrebe po spolnih odnosih; SIN.:

aseksualec

- V društvu je danes približno 35.000 članov, ki delijo svoje izkušnje in nudijo pomoč tako *aseksualnim* kot tistim, željnim dodatnega znanja o aseksualnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[àseksuálni]

IPA: [ˈaseksuˈa:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnega

DAJALNIK: àseksuálnemu

TOŽILNIK: àseksuálni

živo àseksuálnega

MESTNIK: pri àseksuálnem

ORODNIK: z àseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: àseksuálna

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnima

TOŽILNIK: àseksuálna

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnim

TOŽILNIK: àseksuálne

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: àseksuálna

RODILNIK: àseksuálne

DAJALNIK: àseksuálni

TOŽILNIK: àseksuálno

MESTNIK: pri àseksuálni

ORODNIK: z àseksuálno

dvojina

IMENOVANIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnima

TOŽILNIK: àseksuálni

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnima

množina

IMENOVANIK: àseksuálne

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnim

TOŽILNIK: àseksuálne

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: àseksuálno

RODILNIK: àseksuálnega

DAJALNIK: àseksuálnemu

TOŽILNIK: àseksuálno

MESTNIK: pri àseksuálnem

ORODNIK: z àseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnima

TOŽILNIK: àseksuálni

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnima

množina

IMENOVANIK: àseksuálna

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnim

TOŽILNIK: àseksuálna

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnimi

TONEMSKO

[àseksuálni]

IPA: [àsèksuá:lɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnega

DAJALNIK: àseksuálnemu

TOŽILNIK: àseksuálni

živo àseksuálnega

MESTNIK: pri àseksuálnem

ORODNIK: z àseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: àseksuálna

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnima

TOŽILNIK: àseksuálna

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnima

množina

IMENOVANIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnim

TOŽILNIK: àseksuálne

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: àseksuálna

RODILNIK: àseksuálne

DAJALNIK: àseksuálni

TOŽILNIK: àseksuálno

MESTNIK: pri àseksuálni

ORODNIK: z àseksuálno

dvojina

IMENOVANIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnima

TOŽILNIK: àseksuálni

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnima

množina

IMENOVANIK: àseksuálne

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnim

TOŽILNIK: àseksuálne

MESTNIK: pri àseksuálnih

ORODNIK: z àseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: àseksuálno

RODILNIK: àseksuálnega

DAJALNIK: àseksuálnemu

TOŽILNIK: àseksuálno

MESTNIK: pri àseksuálnem

ORODNIK: z àseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: àseksuálni

RODILNIK: àseksuálnih

DAJALNIK: àseksuálnima

TOŽILNIK: àseksuálni

MESTNIK: pri **äseksuálnih**
ORODNIK: z **äseksuálnima**
množina
IMENOVALNIK: äseksuálna
RODILNIK: äseksuálnih
DAJALNIK: äseksuálnim
TOŽILNIK: äseksuálna
MESTNIK: pri **äseksuálnih**
ORODNIK: z **äseksuálnimi**

IZVOR

prevzeto iz angl. *asexual*, iz gr. *a..* 'ne..' +
↑seksualen

äseksuálnost äseksuálnosti samostalnik ženskega spola

[äseksuálnost]

POMEN

stanje, občutje koga, da ne čuti potrebe po
spolnih odnosih

- Cilj diplomske naloge je analizirati *aseksualnost* kot razmeroma nov in malo raziskan pojav v današnji družbi.
- Bistvena razlika med osebami v celibatu in aseksualci je, da si slednji *aseksualnosti* ne izberejo, ampak taki preprosto so.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[äseksuálnost]

IPA: ['äseksu'a:lnöst]

ednina

IMENOVALNIK: äseksuálnost
RODILNIK: äseksuálnosti
DAJALNIK: äseksuálnosti
TOŽILNIK: äseksuálnost
MESTNIK: pri äseksuálnosti
ORODNIK: z äseksuálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: äseksuálnosti
RODILNIK: äseksuálnosti
DAJALNIK: äseksuálnost**ma** tudi äseksuálnost**ima**
TOŽILNIK: äseksuálnosti
MESTNIK: pri äseksuálnost**ih**
ORODNIK: z äseksuálnost**ma** tudi z
äseksuálnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: äseksuálnosti
RODILNIK: äseksuálnosti
DAJALNIK: äseksuálnost**im**
TOŽILNIK: äseksuálnosti
MESTNIK: pri äseksuálnost**ih**
ORODNIK: z äseksuálnost**mi**

TONEMSKO

[äseksuálnost]

IPA: [ä'seksuá:lnöst]

ednina

IMENOVALNIK: äseksuálnost
RODILNIK: äseksuálnosti
DAJALNIK: äseksuálnosti
TOŽILNIK: äseksuálnost
MESTNIK: pri äseksuálnosti
ORODNIK: z äseksuálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: äseksuálnosti
RODILNIK: äseksuálnosti
DAJALNIK: äseksuálnost**ma** tudi äseksuálnost**ima**
TOŽILNIK: äseksuálnosti
MESTNIK: pri äseksuálnost**ih**
ORODNIK: z äseksuálnost**ma** tudi z
äseksuálnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: äseksuálnosti
RODILNIK: äseksuálnosti
DAJALNIK: äseksuálnost**im**
TOŽILNIK: äseksuálnosti
MESTNIK: pri äseksuálnost**ih**
ORODNIK: z äseksuálnost**mi**

IZVOR

↑aseksualni

atlét atléta samostalnik moškega spola

[atlét]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja z atletiko

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadarjen, obetaven atlet | nekdanji atlet | vrhunski, vsestranski atlet

- Bil je vsestranski *atlet*, dober metalec kopja in skakalec v višino, odlikoval pa se je tudi v tekah na srednjih progah in krosih.
- Nekdanji vrhunski *atlet*, ki je kot za stavo podiral rekorde v skoku s palico, se zdaj veseli uspehov svojega sina.
- V klubu je veliko mladih in perspektivnih *atletov* in atletinj.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

atleti dosejajo, osvojijo KAJ | atleti nastopajo, trenirajo, se udeležijo | atleti se izkažejo, tečejo | atleti se pomerijo, tekmujejo, zmagajo

- Domači *atleti* so osvojili devet medalj v članski kategoriji.
- Posebnost velikih svetovnih tekaških maratonov je, da na isti prireditvi tekmujejo tako profesionalni *atleti* kot nepregledna reka rekreativnih ljubiteljev teka.

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
nastop, prvenstvo atletov | priprave atletov | skupina, večina atletov
  - V Kopru je bilo zimsko državno prvenstvo *atletov* v metih.
  - Atletsko prireditev je spremljalo približno 500 gledalcev, ki so bili navdušeni nad nastopi *atletov*.
  - V procesu športnega treninga ves čas prihaja do povezave razvoja biomotoričnih sposobnosti in tehnične priprave *atletov*.
- ▶ **količinski prisl. + sam. beseda v rodilniku**
okoli, okrog *n* atletov | veliko atletov
  - Skupaj z mladinskim mitingom bo tekmovalo okrog 400 *atletov*.
  - Med slovenskimi olimpijci je največ *atletov* in atletinj.

...

- Skupaj sta kot *atleta* preskakovala kamne.
- 2.** ekspresivno zelo hitro, zmogljivo, odzivno cestno vozilo, zlasti avtomobil, motorno kolo; SIN.:
ekspresivno športnik
  - Večja prostornost bo dobrodošla vsem, ki se boste z novim *atletom* odpravljali na daljša vandraja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[atlét]

IPA: [at'le:t]

ednina

IMENOVALNIK: atlét
 RODILNIK: atléa
 DAJALNIK: atlétu
 TOŽILNIK: atléa
 MESTNIK: pri atlétu
 ORODNIK: z atlétom

dvojina

IMENOVALNIK: atléa
 RODILNIK: atlétov
 DAJALNIK: atlétoma
 TOŽILNIK: atléa
 MESTNIK: pri atlétih
 ORODNIK: z atlétoma

množina

IMENOVALNIK: atléti
 RODILNIK: atlétov
 DAJALNIK: atlétom
 TOŽILNIK: atléte
 MESTNIK: pri atlétih
 ORODNIK: z atléti

TONEMSKO

[atlét]

IPA: [atlé:t]

ednina

IMENOVALNIK: atlét
 RODILNIK: atléa
 DAJALNIK: atlétu
 TOŽILNIK: atléa
 MESTNIK: pri atlétu
 ORODNIK: z atlétom

dvojina

IMENOVALNIK: atléa
 RODILNIK: atlétov
 DAJALNIK: atlétoma
 TOŽILNIK: atléa
 MESTNIK: pri atlétih
 ORODNIK: z atlétoma

množina

IMENOVALNIK: atléti
 RODILNIK: atlétov
 DAJALNIK: atlétom
 TOŽILNIK: atléte
 MESTNIK: pri atlétih
 ORODNIK: z atléti

BESEDOTVORJE

ženski spol: atletinja

IZVOR

prevzeto prek nem. *Athlet*, frc. *athlète* in lat. *athlêta* iz gr. *athlētês* 'borilec, tekmovalac v športu' iz *âthlos* 'tekma, boj'

atlétinja atlétinje samostalnik ženskega spola

[atlétinja]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z atletiko

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadarjena, obetavna, vsestranska atletinja | nekdanja atletinja | slovita, uspešna, vrhunska atletinja

- V svoji konkurenci je zmagala z visoko prednostjo in vedelo se je, da gre za izjemno obetavno *atletinjo*.
- Slovenija ima veliko vrhunskih *atletinj* in atletov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

atletinja doseže, osvoji KAJ | atletinja nastopi, tekmuje, zмага | atletinja teče

- Na mitingu sta nastopili dve slovenski *atletinji*.
- V prvi polovici teka na 200 metrov *atletinje* tečejo v zavoju.

...

- Na tekmovanju mnogobojevcev bodo nastopili atleti in *atletinje* iz enajstih držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[atlétinja]

IPA: [at^lle:tinja]

ednina

IMENOVALNIK: atlétinja
RODILNIK: atlétinje
DAJALNIK: atlétinji
TOŽILNIK: atlétinjo
MESTNIK: pri atlétinji
ORODNIK: z atlétinjo

dvojina

IMENOVALNIK: atlétinji
RODILNIK: atlétinj
DAJALNIK: atlétinjama
TOŽILNIK: atlétinji
MESTNIK: pri atlétinjah
ORODNIK: z atlétinjama

množina

IMENOVALNIK: atlétinje
RODILNIK: atlétinj
DAJALNIK: atlétinjami
TOŽILNIK: atlétinje
MESTNIK: pri atlétinjah
ORODNIK: z atlétinjami

TONEMSKO

[atlétinja]

IPA: [atlé:tinja]

ednina

IMENOVALNIK: atlétinja
RODILNIK: atlétinje
DAJALNIK: atlétinji
TOŽILNIK: atlétinjo
MESTNIK: pri atlétinji
ORODNIK: z atlétinjo

dvojina

IMENOVALNIK: atlétinji
RODILNIK: atlétinj
DAJALNIK: atlétinjama
TOŽILNIK: atlétinji
MESTNIK: pri atlétinjah
ORODNIK: z atlétinjama

množina

IMENOVALNIK: atlétinje
RODILNIK: atlétinj
DAJALNIK: atlétinjami
TOŽILNIK: atlétinje
MESTNIK: pri atlétinjah
ORODNIK: z atlétinjami

IZVOR

↑atlet

ávtodóm ávtodóma samostalnik moškega spola
[ávtodóm]

POMEN

avtomobil, namenjen bivanju, zlasti na potovanju, počitnicah; SIN.: neknjižno pogovorno kamper

▶ prid. beseda + sam. beseda

integrirani, mansardni, polintegrirani avtodom | luksuzen, prestižen, razkošen avtodom | najet, sposojen avtodom | običajen, sodoben avtodom | parkiran avtodom

- Razmišljate o tem, da bi se letos odpravili na dopust z najetim *avtodomom*?
- Škoda na njihovem prestižnem *avtodomu* je tolikšna, da je vprašanje, če ga bo sploh še vredno popravljati.
- Nova generacija avtodomov je izdelana po zunanji podobi polintegriranega *avtodoma*, v svoji notranjosti pa skriva prostornost mansardnih *avtodomov*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

izposoja, najem, oddajanje avtodoma | lastnik, voznik avtodoma | nakup, prodaja avtodoma | parkiranje avtodoma | proizvajalec, proizvodnja, tovarna avtodomov

- Zaradi spremenjenih navad ljudi in želje po večji mobilnosti vse bolj narašča prodaja *avtodomov*.
- Neizkušeni vozniki *avtodomov* se med vožnjo večkrat znajdejo v zadregi, kje parkirati in prenočiti.
- Največje zanimanje za najem *avtodomov* je med novoletnimi in prvomajskimi počitnicami ter v poletni visoki sezoni.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

dopust, počitnice z avtodomom | potovanje z avtodomom | turisti z avtodomi

- Številni ste že letovali v počitniških prikolicah, vendar je popotovanje z *avtodomom* povsem nekaj drugega.
- Nekateri se odločijo za kolesarjenje s prtljago na ramenih, drugi odidejo na dopust z *avtodomom*, tretji pa si v avtomobil naložijo vse potrebno in odidejo dogodivščinam naproti.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

kamp za avtodome | parkirišče, počivališče, postajališče za avtodome | prostor za avtodome | zanimanje za avtodome

- Na zadnjih straneh objavljamo natančen seznam vseh slovenskih kampov in postajališč za *avtodome*.
- Poleg manjših toplic bomo ob Krki uredili še kopališče in kamp za *avtodome*.
- Na parkirišču je tudi prostor za *avtodome* z možnostjo priklopa na elektriko.

▶ glag. + v + sam. beseda v mestniku

bivati, živeti v avtodomu

- Ves čas priprav so bivali v *avtodomih*, ki so jih za osem tednov najeli v Nemčiji.

► **priredna zveza**

avtodomi in prikolice

- Gostje s počitniškimi prikolicami in *avtodomi* se ustavijo na poti z morja.
- Pri najemu *avtodoma* ali prikolice bodite previdni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[áʉtodóm]

IPA: [ˈa:ʉtɔˈdo:m]

ednina

IMENOVALNIK: ávtodóm

RODILNIK: ávtodóma

DAJALNIK: ávtodómu

TOŽILNIK: ávtodóm

MESTNIK: pri ávtodómu

ORODNIK: z ávtodómom

dvojina

IMENOVALNIK: ávtodóma

RODILNIK: ávtodómov

DAJALNIK: ávtodómoma

TOŽILNIK: ávtodóma

MESTNIK: pri ávtodómih

ORODNIK: z ávtodómoma

množina

IMENOVALNIK: ávtodómi

RODILNIK: ávtodómov

DAJALNIK: ávtodómom

TOŽILNIK: ávtodóme

MESTNIK: pri ávtodómih

ORODNIK: z ávtodómi

TONEMSKO

[âʉtodôm]

IPA: [á:ʉtɔˈdó:m]

ednina

IMENOVALNIK: âvtodôm

RODILNIK: âvtodôma

DAJALNIK: âvtodômu

TOŽILNIK: âvtodôm

MESTNIK: pri âvtodômu

ORODNIK: z âvtodômom

dvojina

IMENOVALNIK: âvtodôma

RODILNIK: âvtodômov

DAJALNIK: âvtodômoma

TOŽILNIK: âvtodôma

MESTNIK: pri âvtodômih

ORODNIK: z âvtodômoma

množina

IMENOVALNIK: âvtodômi

RODILNIK: âvtodômov

DAJALNIK: âvtodômom

TOŽILNIK: âvtodôme

MESTNIK: pri âvtodómih

ORODNIK: z âvtodómi

IZVOR

↑avto + ↑dom

badmintoníst badmintonísta samostalnik moškega spola

[badmintoníst]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja z badmintonom

► prid. beseda + **sam. beseda**

dober, mlad badmintonist | domači badmintonisti

- V močni mednarodni konkurenci so uspešno nastopili tudi domači *badmintonisti*.
- Prijavljenih je več kot 300 tekmovalcev iz desetih držav, med njimi kar nekaj res odličnih mladih *badmintonistov*.
- Konec minulega tedna so se slovenski *badmintonisti* pomerili še na zadnjem državnem prvenstvu za mlajše kategorije.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Svetovna badmintonska zveza je objavila seznam *badmintonistov*, ki bodo nastopili na olimpijskih igrah.

...

- Na turnir se je prijavilo prek 200 mladih *badmintonistov* iz šestih evropskih držav in Egipta.

1.1. kdor igra badminton, se z badmintonom ukvarja rekreativno, ljubiteljsko

- Turnirja se lahko udeležijo tudi rekreativni *badmintonisti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[badmintoníst]

IPA: [badmintoˈni:st]

ednina

IMENOVALNIK: badmintoníst

RODILNIK: badmintonísta

DAJALNIK: badmintonístu

TOŽILNIK: badmintonísta

MESTNIK: pri badmintonístu

ORODNIK: z badmintonístom

dvojina

IMENOVALNIK: badmintonísta

RODILNIK: badmintonístov

DAJALNIK: badmintonístoma

TOŽILNIK: badmintonísta

MESTNIK: pri badmintonístih

ORODNIK: z badmintonístoma

množina

IMENOVALNIK: badmintonísti

RODILNIK: badmintonístov

DAJALNIK: badmintoní**stom**
TOŽILNIK: badmintoní**ste**
MESTNIK: pri badmintoní**stih**
ORODNIK: z badmintoní**sti**

TONEMSKO

[badmintoní**st**]

IPA: [badmintoní:st]

ednina

IMENOVALNIK: badmintoní**st**
RODILNIK: badmintoní**sta**
DAJALNIK: badmintoní**stu**
TOŽILNIK: badmintoní**sta**
MESTNIK: pri badmintoní**stu**
ORODNIK: z badmintoní**stom**

dvojina

IMENOVALNIK: badmintoní**sta**
RODILNIK: badmintoní**stov**
DAJALNIK: badmintoní**stoma**
TOŽILNIK: badmintoní**sta**
MESTNIK: pri badmintoní**stih**
ORODNIK: z badmintoní**stoma**

množina

IMENOVALNIK: badmintoní**sti**
RODILNIK: badmintoní**stov**
DAJALNIK: badmintoní**stom**
TOŽILNIK: badmintoní**ste**
MESTNIK: pri badmintoní**stih**
ORODNIK: z badmintoní**sti**

BESEDOTVORJE

ženski spol: badmintonistka

IZVOR

↑badminton

badmintonistka badmintoní**stke** samostalnik ženskega

spola

[badmintoní**stka**]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z badmintonom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Slovenska *badmintonistka* je osvojila drugo odličje na letošnjih sredozemskih igrah.

...

- Z zmago se je uvrstila med pet *badmintonistk*, ki bodo konec tega tedna zastopale Slovenijo na svetovnem ekipnem prvenstvu v Pragi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[badmintoní**stka**]

IPA: [badmintoní:stka]

ednina

IMENOVALNIK: badmintoní**stka**
RODILNIK: badmintoní**stke**
DAJALNIK: badmintoní**stki**
TOŽILNIK: badmintoní**stko**
MESTNIK: pri badmintoní**stki**
ORODNIK: z badmintoní**stko**

dvojina

IMENOVALNIK: badmintoní**stki**
RODILNIK: badmintoní**stk**
DAJALNIK: badmintoní**stkama**
TOŽILNIK: badmintoní**stki**
MESTNIK: pri badmintoní**stkah**
ORODNIK: z badmintoní**stkama**

množina

IMENOVALNIK: badmintoní**stke**
RODILNIK: badmintoní**stk**
DAJALNIK: badmintoní**stkam**
TOŽILNIK: badmintoní**stke**
MESTNIK: pri badmintoní**stkah**
ORODNIK: z badmintoní**stkami**

TONEMSKO

[badmintoní**stka**]

IPA: [badmintoní:stka]

ednina

IMENOVALNIK: badmintoní**stka**
RODILNIK: badmintoní**stke**
DAJALNIK: badmintoní**stki**
TOŽILNIK: badmintoní**stko**
MESTNIK: pri badmintoní**stki**
ORODNIK: z badmintoní**stko**

dvojina

IMENOVALNIK: badmintoní**stki**
RODILNIK: badmintoní**stk**
DAJALNIK: badmintoní**stkama**
TOŽILNIK: badmintoní**stki**
MESTNIK: pri badmintoní**stkah**
ORODNIK: z badmintoní**stkama**

množina

IMENOVALNIK: badmintoní**stke**
RODILNIK: badmintoní**stk**
DAJALNIK: badmintoní**stkam**
TOŽILNIK: badmintoní**stke**
MESTNIK: pri badmintoní**stkah**
ORODNIK: z badmintoní**stkami**

IZVOR

↑badmintonist

bájpas bájpasa; glej **bypass** samostalnik moškega spola

[bájpas]

POMEN

1. priprava, ki nadomesti, obide obolelo žilo ali drug votel organ; SIN.: iz medicine obvod

▪ Pred časom se je pri meni oglasil prijeten gospod pri šestdesetih, z dvojnimi *bajpasom*.

1.1. operacija, pri kateri se vstavi ta priprava;

SIN.: obvod

▪ Preživel sem tri *bajpase*, zamenjali so mi oba kolka.

2. ekspresivno kar omogoča okoriščanje, zlorabo zaradi neustreznosti, nedorečenosti zakonodaje, predpisov; SIN.: ekspresivno obvod

▪ Ustanovili so *bajpas*, lepše povedano kapitalsko povezano podjetje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bájpas]

IPA: ['ba:ipas]

ednina

IMENOVALNIK: bájpas

RODILNIK: bájpassa

DAJALNIK: bájpassu

TOŽILNIK: bájpas

MESTNIK: pri bájpassih

ORODNIK: z bájpassom

dvojina

IMENOVALNIK: bájpassa

RODILNIK: bájpassov

DAJALNIK: bájpassoma

TOŽILNIK: bájpassa

MESTNIK: pri bájpassih

ORODNIK: z bájpassoma

množina

IMENOVALNIK: bájpassi

RODILNIK: bájpassov

DAJALNIK: bájpassom

TOŽILNIK: bájpassa

MESTNIK: pri bájpassih

ORODNIK: z bájpassi

TONEMSKO

[bájpas]

IPA: ['ba:ipàs]

ednina

IMENOVALNIK: bájpas

RODILNIK: bájpassa

DAJALNIK: bájpassu

TOŽILNIK: bájpas

MESTNIK: pri bájpassih

ORODNIK: z bájpassom

dvojina

IMENOVALNIK: bájpassa

RODILNIK: bájpassov

DAJALNIK: bájpassoma

TOŽILNIK: bájpassa

MESTNIK: pri bájpassih

ORODNIK: z bájpassoma

množina

IMENOVALNIK: bájpassi

RODILNIK: bájpassov

DAJALNIK: bájpassom

TOŽILNIK: bájpassa

MESTNIK: pri bájpassih

ORODNIK: z bájpassi

IZVOR

↑bypass

báker bákra samostalnik moškega spola

[bákər]

POMEN

1. kovina rdeče barve, ki dobro prevaja toploto in električni tok, kemijski element [Cu]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

atom bakra | proizvajalec bakra | vsebnost, zaloga bakra | zlitina bakra in cinka

▪ Na pozitivni elektrodi atomi *bakra* oddajajo elektrone in kot bakrovi ioni prehajajo v raztopino.

▪ Čile je eden največjih proizvajalcev *bakra* z okoli pet odstotnim svetovnim tržnim deležem.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čisti baker | odpadni baker

▪ Voznik tovornjaka je carinski kontroli prijavil 24.860 kilogramov odpadnega *bakra*.

▪ Med poskusi je odkril, da se pri prehodu električnega toka skozi raztopino bakrovega sulfata (modre galice) izloči kovinski *baker*.

▪ Vsi deli destilacijske naprave, ki pridejo med procesom destilacije v stik z destilatoma, so izdelani iz čistega *bakra*.

...

▪ Drevje, ki je občutljivo na kodravost breskev, približno 14 dni po prvem škropljenju še drugič poškopite s fungicidom na osnovi *bakra*.

▪ Dobiček podjetja se je znižal za 14 odstotkov zaradi upada povpraševanja po *bakru*.

1.1. ruda, iz katere se pridobiva ta kovina

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

nahajališče bakra | rudnik bakra

▪ V deželi imajo enega največjih rudnikov *bakra*, na otoku so bogata nahajališča zlata.

▪ Omenjeno območje je bilo intenzivno izkoriščano in je danes znano kot eno največjih nahajališč *bakra*.

1.2. predmet, izdelek iz te kovine

- Vlomila naj bi v stanovanjsko hišo in iz nje ukradla manjše kose *bakra*.

2. knjižno pogovorno priključek, omrežje za prenos zlasti manjše količine telekomunikacijskih podatkov, ki temelji na prenosu električnega signala po navadno bakrenem prevodniku

- Na *bakru* boste gledali največ dve digitalni televiziji, na optiki tri.
- Za kvaliteto na bakrenem omrežju se vam ni treba bati, saj je kvaliteta signala ista pri optiki in *bakru*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bákər]

IPA: [ˈba:kər]

ednina

IMENOVALNIK: báker

RODILNIK: bákra

DAJALNIK: bákru

TOŽILNIK: báker

MESTNIK: pri bákru

ORODNIK: z bákrom

dvojina

IMENOVALNIK: bákra

RODILNIK: bákrov

DAJALNIK: bákroma

TOŽILNIK: bákra

MESTNIK: pri bákrih

ORODNIK: z bákroma

množina

IMENOVALNIK: bákri

RODILNIK: bákrov

DAJALNIK: bákrom

TOŽILNIK: bákre

MESTNIK: pri bákrih

ORODNIK: z bákri

TONEMSKO

[bákər]

IPA: [bà:kər]

ednina

IMENOVALNIK: báker

RODILNIK: bákra

DAJALNIK: bákru

TOŽILNIK: báker

MESTNIK: pri bákru

ORODNIK: z bákrom

dvojina

IMENOVALNIK: bákra

RODILNIK: bákrov tudi bákrov

DAJALNIK: bákroma

TOŽILNIK: bákra

MESTNIK: pri bákrih tudi pri bákrih

ORODNIK: z bákroma

množina

IMENOVALNIK: bákri

RODILNIK: bákrov tudi bákrov

DAJALNIK: bákrom

TOŽILNIK: bákre

MESTNIK: pri bákrih tudi pri bákrih

ORODNIK: z bákri tudi z bákri

STALNE ZVEZE

tolčeni baker

iz umetnosti bakrena pločevina, v katero so s tolčenjem vtisnjene reliefne podobe, zlasti za umetniške izdelke

- Umetnik je svoje izdelke iz *tolčenega bakra* začel razstavljati pred 15 leti na Loškem gradu z drugimi ljubiteljskimi umetniki.
- Marsikje izdelujejo posodo iz *tolčenega bakra* še vedno ročno, vendar taka posoda služi bolj za okras.

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *bàkar* iz tur. *bakır*

balerínka balerínke samostalnik ženskega spola

[balerínka]

POMEN

navadno v množini nizek poletni ali prehodni ženski čevelj z ravnim podplatom in zaobljenim prednjim delom

▶ prid. beseda + sam. beseda

ljubke, modne balerinke | nizke balerinke | srebrne, zlate balerinke | udobne, športne balerinke

- Se še spomnite kratkih nogavičk, ki so se nosile k ljubkim *balerinkam* in širokim oblekicam ter bile modni hit sredi petdesetih let?

- K belim hlačam oblecite srebrn top in obujte srebrne *balerinke* – tako boste ustvarile eleganten videz.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

obuti balerinke

- Čez obleko oblecite jopico in obujte *balerinke*, ki so to pomlad in poletje zelo modne.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balerínka]

IPA: [baleˈri:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: balerínka

RODILNIK: balerínke

DAJALNIK: balerínki

TOŽILNIK: balerínko

MESTNIK: pri balerínki

ORODNIK: z balerínko

dvojina

IMENOVALNIK: balerínki

RODILNIK: balerínk

DAJALNIK: balerínkama

TOŽILNIK: balerínki

MESTNIK: pri balerínkah

ORODNIK: z balerínkama

množina

IMENOVALNIK: balerínke

RODILNIK: balerínk

DAJALNIK: balerínkam

TOŽILNIK: balerínke

MESTNIK: pri balerínkah

ORODNIK: z balerínkami

TONEMSKO

[balerínka]

IPA: [balerí:nkà]

ednina

IMENOVALNIK: balerínka

RODILNIK: balerínke

DAJALNIK: balerínki

TOŽILNIK: balerínko

MESTNIK: pri balerínki

ORODNIK: z balerínko

dvojina

IMENOVALNIK: balerínki

RODILNIK: balerínk

DAJALNIK: balerínkama

TOŽILNIK: balerínki

MESTNIK: pri balerínkah

ORODNIK: z balerínkama

množina

IMENOVALNIK: balerínke

RODILNIK: balerínk

DAJALNIK: balerínkam

TOŽILNIK: balerínke

MESTNIK: pri balerínkah

ORODNIK: z balerínkami

IZVOR

poenobesedeno iz *balerinski čevelj* po zgledu angl. *ballerina shoe*, iz ↑balerina

balón balóna samostalnik moškega spola

[balón]

POMEN

1. s plinom napolnjena naprava, lažja od zraka, za zračno plovbo, zbiranje podatkov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

helijev, toplozračni, vodikov, zračni balon | meteorološki balon | opazovalni balon

▪ Izdelava kart je dobila nov zagon konec 19. stoletja, ko so fotografi vzletali s toplozračnimi *baloni* in delali posnetke z višin.

▪ Dragocene podatke o vertikalni porazdelitvi meteoroloških spremenljivk nam dajejo meteorološki *baloni*.

▪ Za raziskovanje nedostopnih območij drevesnih krošenj raziskovalci uporabljajo helijeve *balone*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

dvigniti se, pristati z balonom | leteti, popeljati (se) z balonom | obkrožiti, preleteti KAJ z balonom

▪ Pred prireditvijo se je bilo mogoče dvigniti z *balonom* ter si ogledati polete zmajarjev.

▪ Priznava, da ni preprosto s toplozračnim *balonom* poleteti toliko kilometrov v višino.

▪ Leta 1995 je postal prvi človek, ki je z *balonom* preletel Tihi ocean, leta 2002 pa je kot prvi z *balonom* obkrožil svet.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dvig, polet, prelet balona | košara, kupola balona | pilot balona | polnjenje balona

▪ Dokončno odločitev o poletu sprejme pilot *balona* na vzletnem mestu pred poletom.

▪ Predstavili bodo posebno košaro *balona*, ki omogoča vstop invalidom.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

balon se dviga, lebdi | balon leti, preleti KAJ, vzleti

▪ Naše izbrance je najbolj navdušila mirnost poleta – kot da *balon* lebdi v zraku – in to, da je vse pod njim kot na dlani.

▪ V primeru slabega vremena *baloni* ne bodo poleteli.

...

▪ Velik, do konca napihnjjen *balon* na vroč zrak izpodrine približno 3000 kg zraka.

2. gumijast predmet, ki se napihne, napolni s plinom, zlasti kot igrača, dekoracija

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

helijev balon | napihnjjen balon | pisani, raznobarvni baloni | počen balon

▪ Najmlajše so zelo pritegnili pisani *baloni*.

▪ V zrak so spustili preko 300 s helijem napolnjenih *balonov*, na katere so predstavniki vseh razredov osnovnih šol napisali svoja sporočila odraslim.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

deliti balone | napihniti, napolniti balon | obesiti balon | počiti, prebosti balon | spuščati balone

▪ Na stojščih modro oblečeni navijači kričijo, prepevajo, spuščajo *balone* in prižigajo bakle.

▪ V plastenki lahko napihnemo *balon* le, če omogočimo, da ob napihovanju balona zrak iz nje nemoteno odteka.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

igrati se z baloni, obmetavati (se) z baloni | okrasiti z baloni

- Otroci se bodo lahko udeležili delavnic, na katerih bodo risali in se igrali z *baloni*.
  - Svoj razred so okrasili z *baloni* in živopisnimi metuljčki.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
napihovanje balona | pokanje balonov | spuščanje balonov | šop balonov
- Organizirajte zabavo s spuščanjem *balonov* za svoje prijatelje.

...

- Na zelenem pročelju je polno lučk, na napušč so privezani *baloni*.

3. velika polkrožna priprava, ki se za zaščito pred vremenom napne na ogrodje nad odprtim objektom, zlasti športnim

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
pokriti, prekriti z balonom

- Olimpijski bazen bodo pokrili z *balonom*, da bo uporaben tudi v mesecih, ko se v poletnih bazenih ni mogoče kopati.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
postavitev balona
- Športna zveza je od občine dobila pooblastilo za postavitve *balona*.

4. ekspresivno kar ima glede na dejansko stanje, realne zahteve preveliko razsežnost; SIN.: ekspresivno balonček

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

borzni, nepremičninski, premoženjski, surovinski balon | napihnjen, prenapihnen balon | špekulativni balon

- Vzrok za krizo je nepremičninski *balon*, ki se je napihnil zaradi nizkih obrestnih mer in povečanega povpraševanja po nepremičninah.
- Mnogi so opozarjali, da so vrednostni papirji precenjeni in da je samo vprašanje časa, kdaj bo umetno napihnjeni *balon* počil.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
balon se napihuje

- Borzni *balon* se je napihnil zaradi prevelikih pričakovanj, vlagatelji pa se niso ozirali na realne tržne razmere.

...

- Mednarodni finančni kapital je vzhodnoevropske borze napihnil v velike *balone* brez vrednosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balón]

IPA: [ba'lo:n]

ednina

IMENOVALNIK: balón

RODILNIK: balóna

DAJALNIK: balónu

TOŽILNIK: balón

MESTNIK: pri balónu

ORODNIK: z balónom

dvojina

IMENOVALNIK: balóna

RODILNIK: balónov

DAJALNIK: balónoma

TOŽILNIK: balóna

MESTNIK: pri balónih

ORODNIK: z balónoma

množina

IMENOVALNIK: balóni

RODILNIK: balónov

DAJALNIK: balónom

TOŽILNIK: balóne

MESTNIK: pri balónih

ORODNIK: z balóni

TONEMSKO

[balón]

IPA: [baló:n]

ednina

IMENOVALNIK: balón

RODILNIK: balóna

DAJALNIK: balónu

TOŽILNIK: balón

MESTNIK: pri balónu

ORODNIK: z balónom

dvojina

IMENOVALNIK: balóna

RODILNIK: balónov

DAJALNIK: balónoma

TOŽILNIK: balóna

MESTNIK: pri balónih

ORODNIK: z balónoma

množina

IMENOVALNIK: balóni

RODILNIK: balónov

DAJALNIK: balónom

TOŽILNIK: balóne

MESTNIK: pri balónih

ORODNIK: z balóni

FRAZEOLOGIJA

napihniti/napihovati se kot balon

napihniti se kot balon

v nedovršni obliki napihovati se kot balon

PRIMERJAJ ŠE: napihnjen kot balon

zelo se napihniti, napihovati; postati, postajati v širino zelo, pretirano velik, preobsežen; zelo se zrediti

- Misliš si: lahko se malce zredim, ker me ima rad zaradi tega, kar sem. Čeprav ti bo to tudi trdil in ga

tista dva kilogramčka res ne bi smela spravljeni iz tira, ga vseeno skrbi, da *se boš napihnila kot balon*.

napihnjjen kot balon

zelo napihnjjen; v širino zelo, pretirano velik, preobsežen

- Ko ste se zvečer ulegli v posteljo, ste bili od preobilice hrane *napihnjjeni kot balon*.
- Ker jemo in pijemo vsepovprek, smo včasih *napihnjjeni kot balon*, v drobovju nas tišči, pas je preozek.

počiti kot balon

nenadoma počiti; razcefrati se, razbliniti se

- Takoj je na dlani vprašanje: kaj bi se zgodilo, če bi kamere izklopili? Bi šlo še vedno za presežek resničnosti ali *bi* ta presežek *počil kot balon* in bi vse skupaj postalo običajna, vsakdanja, navadna resničnost?
- Žal vas moram obvestiti, da je naša ideja propadla, *počila kot balon*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: balonček

IZVOR

prevzeto prek nem. *Ballon* in frc. *ballon* iz nar. it. *ballone* 'velika žoga'

balónček balónčka samostalnik moškega spola

[balónčək]

POMEN

1. navadno ekspresivno **balon**, zlasti **manjši**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gumijast balonček | napihnjjen balonček | pisani balončki | vodni balonček

- Na eni izmed noveletnih stojnic sta s sinčkom vsa nasmejana izbirala pisane *balončke*.
- Da je bilo razpoloženje še bolj sproščeno, je pripomoglo tudi obmetavanje z vodnimi *balončki*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

napihniti balonček

- Raztopina pol kocke kvasa, ene čajne žličke sladkorja in pol decilitra tople vode izloči dovolj mehurčkov, da ti napihnejo manjši *balonček*.
- Med srečanjem bodo spustili pisane *balončke* s sporočilom v obliki razglednice.

2. manjša okrogla tvorba s tanko steno, napolnjena s plinom, zlasti zrakom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

milni balonček | zračni balonček

- Sediva v senci in pihava milne *balončke*.

- Vsake toliko časa so iz globin splavali zračni *balončki*, dokler nista bila potapljača pregloboko, da bi mogel zrak splavati na gladino.

...

- Dedek vedno najde čas, da z vnučkom pihata *balončke* ali se igrata z žogo.

3. nekdanja priprava z manjšim balonom za merjenje koncentracije alkohola v izdihanem zraku ali del te priprave

- Voznik za volanom je trezen, če mu *balonček* ne pokaže več kot 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka.

4. ekspresivno kar ima glede na dejansko stanje, realne zahteve preveliko razsežnost; SIN.: ekspresivno balon

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

borzni, nepremičninski balonček | napihnjjen balonček | predvolilni balonček

- Poceni posojila so verjetno igrala pomembno vlogo pri večanju nepremičninskega *balončka*.
- Njegov imperij je napihnjjen kreditni *balonček*, ki bo slej ko prej počil.

...

- Strokovnjaki opozarjajo, da se zopet napihujejo novi *balončki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[balónčək]

IPA: [ba'lo:ntʃək]

ednina

IMENOVALNIK: balónček

RODILNIK: balónčka

DAJALNIK: balónčku

TOŽILNIK: balónček

MESTNIK: pri balónčku

ORODNIK: z balónčkom

dvojina

IMENOVALNIK: balónčka

RODILNIK: balónčkov

DAJALNIK: balónčkoma

TOŽILNIK: balónčka

MESTNIK: pri balónčk^{ih}

ORODNIK: z balónčk^{oma}

množina

IMENOVALNIK: balónčki

RODILNIK: balónčkov

DAJALNIK: balónčkom

TOŽILNIK: balónčke

MESTNIK: pri balónčk^{ih}

ORODNIK: z balónčki

TONEMSKO

[balónčək]

IPA: [baló:ntʃək]

ednina

IMENOVALNIK: balôñček

RODILNIK: balôñčka

DAJALNIK: balôñčku

TOŽILNIK: balôñček

MESTNIK: pri balôñčku

ORODNIK: z balôñčkoma

dvojina

IMENOVALNIK: balôñčka

RODILNIK: balôñčkova

DAJALNIK: balôñčkoma

TOŽILNIK: balôñčka

MESTNIK: pri balôñčkah

ORODNIK: z balôñčkoma

množina

IMENOVALNIK: balôñčki

RODILNIK: balôñčkova

DAJALNIK: balôñčkoma

TOŽILNIK: balôñčke

MESTNIK: pri balôñčkih

ORODNIK: z balôñčki

IZVOR

↑balon

bám in **bàm** medmet

[bám] in [bàm]

POMEN

1. posnema srednje visok zvok zvona

▪ Zvon se maje težko, enakomerno. Bim *bam*, bim bom.

▪ *Bam bam, bam bam!* Jaz sonca vam dam, en pehar za polje, en pehar za hram ga dam – *bam bam!*

2. posnema pok strelnega orožja

▪ Kaj hočete? Da pride sem z orožjem in *bam, bam, bam* reši problem? Prav to je način, na katerega ga ne more rešiti.

3. ponazarja nenadno, hitro pojavitev česa

▪ Preden se dvakrat, trikrat obrneš – *bam!* – in knjiga je natiskana.

▪ Obrnila je ročico in – *bam!* – pred njo se je pojavil škrat.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bám]

IPA: ['ba:m]

in

[bàm]

IPA: ['bam]

TONEMSKO

[bám]

IPA: [bá:m]

in

[bàm]

IPA: [bám]

IZVOR

v prvem pomenu domača imitativna beseda, ki posnema zvok srednje velikega zvona, v drugem prevzeto iz angl. imitativne besede *bam*

barrettov barrettova barrettovo; in **Barrettov**

pridevnik

[bêretou̯ bêretova bêretovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bêretou̯ bêretova bêretovo]

IPA: ['bɛ:retou̯ 'bɛ:retova 'bɛ:retovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretou̯]

RODILNIK: [bêretovega]

DAJALNIK: [bêretovemu]

TOŽILNIK: [bêretou̯]

živo [bêretovega]

MESTNIK: [pri bêretovem]

ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretova]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovima]

TOŽILNIK: [bêretova]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretovi]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovim]

TOŽILNIK: [bêretove]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretova]

RODILNIK: [bêretove]

DAJALNIK: [bêretovi]

TOŽILNIK: [bêretovo]
MESTNIK: [pri bêretovi]
ORODNIK: [z bêretovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretovi]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretove]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretove]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretovo]
RODILNIK: [bêretovega]
DAJALNIK: [bêretovemu]
TOŽILNIK: [bêretovo]
MESTNIK: [pri bêretovem]
ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretovi]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretova]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

TONEMSKO

[bêretou̯ bêretova bêretovo]

IPA: [bé:rètou̯ bé:rètova bé:rètovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretou̯]
RODILNIK: [bêretovega]
DAJALNIK: [bêretovemu]
TOŽILNIK: [bêretou̯]
živo [bêretovega]
MESTNIK: [pri bêretovem]
ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretova]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretove]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretove]
DAJALNIK: [bêretovi]
TOŽILNIK: [bêretovo]
MESTNIK: [pri bêretovi]
ORODNIK: [z bêretovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretovi]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretove]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretove]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretovo]
RODILNIK: [bêretovega]
DAJALNIK: [bêretovemu]
TOŽILNIK: [bêretovo]
MESTNIK: [pri bêretovem]
ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretovi]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]

TOŽILNIK: [bêretova]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

STALNE ZVEZE

barrettov požiralnik; in **Barrettov požiralnik**

iz medicine bolezenska sprememba na spodnjem delu požiralnika zaradi dalj časa trajajočega vnetja, ki je posledica refluksa

▪ Za ugotovitev *barrettovega požiralnika* je treba opraviti kvadrantne biopsije, in sicer na vsak centimeter do dva na območju, kjer domnevamo, da je prisoten *barrettov požiralnik*.

IZVOR

po britanskem kirurgu Normanu Rupertu Barrettu (1903–1979)

Barrettov Barrettova Barrettovo; in **barrettov**

pridevnik

[bêretoʊ bêretova bêretovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bêretoʊ bêretova bêretovo]

IPA: [ˈbɛːrɛtoʊ ˈbɛːrɛtoʊa ˈbɛːrɛtoʊo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretoʊ]

RODILNIK: [bêretovega]

DAJALNIK: [bêretovemu]

TOŽILNIK: [bêretoʊ]

živo [bêretovega]

MESTNIK: [pri bêretovem]

ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretova]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovima]

TOŽILNIK: [bêretova]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretovi]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovim]

TOŽILNIK: [bêretove]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretova]

RODILNIK: [bêretove]

DAJALNIK: [bêretovi]

TOŽILNIK: [bêretovo]

MESTNIK: [pri bêretovi]

ORODNIK: [z bêretovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovima]

TOŽILNIK: [bêretovi]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretove]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovim]

TOŽILNIK: [bêretove]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretovo]

RODILNIK: [bêretovega]

DAJALNIK: [bêretovemu]

TOŽILNIK: [bêretovo]

MESTNIK: [pri bêretovem]

ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovima]

TOŽILNIK: [bêretovi]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretova]

RODILNIK: [bêretovih]

DAJALNIK: [bêretovim]

TOŽILNIK: [bêretova]

MESTNIK: [pri bêretovih]

ORODNIK: [z bêretovimi]

TONEMSKO

[bêretoʊ bêretova bêretovo]

IPA: [bɛːrɛtoʊ bɛːrɛtoʊa bɛːrɛtoʊo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretoʊ]

RODILNIK: [bêretovega]

DAJALNIK: [bêretovemu]

TOŽILNIK: [bêretoʊ]

živo [bêretovega]

MESTNIK: [pri bêretovem]
ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretova]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretove]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretove]
DAJALNIK: [bêretovi]
TOŽILNIK: [bêretovo]
MESTNIK: [pri bêretovi]
ORODNIK: [z bêretovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretovi]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretove]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretove]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [bêretovo]
RODILNIK: [bêretovega]
DAJALNIK: [bêretovemu]
TOŽILNIK: [bêretovo]
MESTNIK: [pri bêretovem]
ORODNIK: [z bêretovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [bêretovi]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovima]
TOŽILNIK: [bêretovi]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovima]

množina

IMENOVALNIK: [bêretova]
RODILNIK: [bêretovih]
DAJALNIK: [bêretovim]
TOŽILNIK: [bêretova]
MESTNIK: [pri bêretovih]
ORODNIK: [z bêretovimi]

STALNE ZVEZE

Barrettov požiralnik; in **barrettov požiralnik**

iz medicine bolezenska sprememba na spodnjem delu požiralnika zaradi dalj časa trajajočega vnetja, ki je posledica refluksa

- Zaradi dolgotrajnega refluksa in dražečega učinka nastane sprememba epitelijskega vnetja v spodnjem delu požiralnika, ki jo imenujemo *Barrettov požiralnik*.
- Zgodnje odkrivanje *Barrettovega požiralnika* je pomembno tudi zaradi možnosti nastanka raka, ki se lahko pojavi kot posledica teh sprememb.

IZVOR

po britanskem kirurgu Normanu *Rupertu Barrettu* (1903–1979)

bárski¹ bárska bársko pridevnik

[bárski]

POMEN

ki je v zvezi z barom

► **prid. beseda** + sam. beseda

bárski komik, pianist | bárski pretep | bárski pult | bárska pevka, plesalka | bárska pijača

- Minuli konec tedna se je zapletel v *bárski* pretep.
- Igralsko kariero je začel pred dobrim desetletjem kot *bárski* komik.
- Natočil sem si kozarec, ga zvrnil na dušek in upiral pogled v *bárski* pult.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bárski]

IPA: [ˈba:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bárski

RODILNIK: bárskega

DAJALNIK: bárskemu

TOŽILNIK: bárski

živo bárskega

MESTNIK: pri bárskem

ORODNIK: z bárskim

dvojina

IMENOVALNIK: bárska

RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskima
TOŽILNIK: b̄arska
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskima

množina

IMENOVALNIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskim
TOŽILNIK: b̄arske
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: b̄arska
RODILNIK: b̄arske
DAJALNIK: b̄arski
TOŽILNIK: b̄arsko
MESTNIK: pri b̄arski
ORODNIK: z b̄arsko

dvojina

IMENOVALNIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskima
TOŽILNIK: b̄arski
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskima

množina

IMENOVALNIK: b̄arske
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskim
TOŽILNIK: b̄arske
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: b̄arsko
RODILNIK: b̄arskega
DAJALNIK: b̄arskemu
TOŽILNIK: b̄arsko
MESTNIK: pri b̄arskem
ORODNIK: z b̄arskim

dvojina

IMENOVALNIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskima
TOŽILNIK: b̄arski
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskima

množina

IMENOVALNIK: b̄arska
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskim
TOŽILNIK: b̄arska

MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskimi

TONEMSKO

[b̄arski]

IPA: [b̄a:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskega
DAJALNIK: b̄arskemu
TOŽILNIK: b̄arski
živo b̄arskega
MESTNIK: pri b̄arskem
ORODNIK: z b̄arskim

dvojina

IMENOVALNIK: b̄arska
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskima
TOŽILNIK: b̄arska
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskima

množina

IMENOVALNIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskim
TOŽILNIK: b̄arske
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: b̄arska
RODILNIK: b̄arske
DAJALNIK: b̄arski
TOŽILNIK: b̄arsko
MESTNIK: pri b̄arski
ORODNIK: z b̄arsko

dvojina

IMENOVALNIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskima
TOŽILNIK: b̄arski
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskima

množina

IMENOVALNIK: b̄arske
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskim
TOŽILNIK: b̄arske
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: b̄arsko
RODILNIK: b̄arskega
DAJALNIK: b̄arskemu
TOŽILNIK: b̄arsko
MESTNIK: pri b̄arskem
ORODNIK: z b̄arskim

dvojina

IMENOVANIK: b̄arski
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskima
TOŽILNIK: b̄arski
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskima

množina

IMENOVANIK: b̄arska
RODILNIK: b̄arskih
DAJALNIK: b̄arskim
TOŽILNIK: b̄arska
MESTNIK: pri b̄arskih
ORODNIK: z b̄arskimi

STALNE ZVEZE

barska miza

višja miza z manjšo, navadno okroglo ploščo na nogi s širokim podstavkom

- Večina hotelov ponuja *barsko mizo*, ki je premajhna za osebni računalnik.

barska žlica

žlica z dolgim tankim ročajem, zlasti za mešanje pijač

- Kozarec napolnite z ledom, vlijte sestavine in z *barsko žlico* malo premešajte.

barski stol

višji stol z manjšim, navadno okroglim sedalom in oporo za noge

- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
sesti na barski stol

- Stopila je bliže, sedla na *barski stol* nasproti njemu in začela pogovor.

- ▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**
sedeti na barskem stolu

- Sedela je na visokem *barskem stolu*, mahala z rokami in nekaj besno razlagala mlajši ženski ob sebi.

...

- Sedla sva za točilno mizo, ki je premogla samo dva *barska stola*, in naročila pijačo.
- Okrog peči je bil speljan pult, pred njim pa so bili postavljeni visoki *barski stoli*, da je lahko človek sledil nastajanju svojega naročila in cedil sline.

IZVOR
↑bar

bárski² bárska bársko pridevnik

[bárski]

POMEN

ki je v zvezi z barjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Barje porašča ruševje, okrog jezerc raste nizko *barsko* borovje in nekatere redke rastline.
- Precej jih ima v najemu travnike na barju, ki bi bili sicer opuščeni, *barsko* kislo seno pa je za konje zelo primerno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bárski]

IPA: [ˈbaːrski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: bárski

RODILNIK: bárskega

DAJALNIK: bárskemu

TOŽILNIK: bárski

živo bárskega

MESTNIK: pri bárskem

ORODNIK: z bárskim

dvojina

IMENOVANIK: bárska

RODILNIK: bárskih

DAJALNIK: bárskima

TOŽILNIK: bárska

MESTNIK: pri bárskih

ORODNIK: z bárskima

množina

IMENOVANIK: bárski

RODILNIK: bárskih

DAJALNIK: bárskim

TOŽILNIK: bárske

MESTNIK: pri bárskih

ORODNIK: z bárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: bárska

RODILNIK: bárske

DAJALNIK: bárski

TOŽILNIK: bársko

MESTNIK: pri bárski

ORODNIK: z bársko

dvojina

IMENOVANIK: bárski

RODILNIK: bárskih

DAJALNIK: bårskima
TOŽILNIK: bårski
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskima

množina

IMENOVALNIK: bårske
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskim
TOŽILNIK: bårske
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bårsko
RODILNIK: bårskega
DAJALNIK: bårskemu
TOŽILNIK: bårsko
MESTNIK: pri bårskem
ORODNIK: z bårskim

dvojina

IMENOVALNIK: bårski
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskima
TOŽILNIK: bårski
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskima

množina

IMENOVALNIK: bårska
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskim
TOŽILNIK: bårska
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskimi

TONEMSKO

[bårski]

IPA: [bá:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bårski
RODILNIK: bårskega
DAJALNIK: bårskemu
TOŽILNIK: bårski
živo bårskega
MESTNIK: pri bårskem
ORODNIK: z bårskim

dvojina

IMENOVALNIK: bårska
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskima
TOŽILNIK: bårska
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskima

množina

IMENOVALNIK: bårski
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskim
TOŽILNIK: bårske
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bårska
RODILNIK: bårske
DAJALNIK: bårski
TOŽILNIK: bårsko
MESTNIK: pri bårski
ORODNIK: z bårsko

dvojina

IMENOVALNIK: bårski
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskima
TOŽILNIK: bårski
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskima

množina

IMENOVALNIK: bårske
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskim
TOŽILNIK: bårske
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bårsko
RODILNIK: bårskega
DAJALNIK: bårskemu
TOŽILNIK: bårsko
MESTNIK: pri bårskem
ORODNIK: z bårskim

dvojina

IMENOVALNIK: bårski
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskima
TOŽILNIK: bårski
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskima

množina

IMENOVALNIK: bårska
RODILNIK: bårskih
DAJALNIK: bårskim
TOŽILNIK: bårska
MESTNIK: pri bårskih
ORODNIK: z bårskimi

STALNE ZVEZE

barska žaba

iz zoologije manjša rjavkasta žaba s temno liso ob očeh, ki živi zlasti na močvirnatih površinah, katere samec je med parjenjem modre barve;

primerjaj lat. *Rana arvalis*

- Samčki *barske žabe* pod vplivom hormonov vsako pomlad dobesedno pomodrijo.

IZVOR

↑barje

bazilisk baziliska samostalnik moškega spola

[bazilisk]

POMEN

1. mitološko bitje s trupom kače ali kuščarja in perutni, ki ubija s pogledom

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Uveljavila se je vraža, da se *bazilisk* rodi iz petelinjega jajca, ki ga vali krastača.

...

▪ *Baziliska* je bilo mogoče uničiti z zrcalom, kajti umrl je zaradi odseva lastnega pogleda.

2. iz zoologije kuščar zelenkaste ali rjavkaste barve, ki lahko po zadnjih nogah krajši čas teče po vodi, živeč v Srednji Ameriki in severnem delu Južne Amerike; primerjaj lat. *Basiliscus*

▪ *Baziliski* prebivajo na drevesih in v grmovju tik ob rečnih strugah.

- Tisti, ki bi želeli videti živega *baziliska* v naravnem okolju, bi morali odpotovati v Latinsko Ameriko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bazilisk]

IPA: [bazi'li:sk]

ednina

IMENOVALNIK: bazilisk

RODILNIK: baziliska

DAJALNIK: bazilisku

TOŽILNIK: baziliska

MESTNIK: pri bazilisku

ORODNIK: z baziliskom

dvojina

IMENOVALNIK: baziliska

RODILNIK: baziliskov

DAJALNIK: baziliskoma

TOŽILNIK: baziliska

MESTNIK: pri baziliskih

ORODNIK: z baziliskoma

množina

IMENOVALNIK: baziliski

RODILNIK: baziliskov

DAJALNIK: baziliskom

TOŽILNIK: baziliske

MESTNIK: pri baziliskih

ORODNIK: z baziliski

TONEMSKO

[bazilisk]

IPA: [bazi'li:sk]

ednina

IMENOVALNIK: bazilisk

RODILNIK: baziliska

DAJALNIK: bazilisku

TOŽILNIK: baziliska

MESTNIK: pri bazilisku

ORODNIK: z baziliskom

dvojina

IMENOVALNIK: baziliska

RODILNIK: baziliskov

DAJALNIK: baziliskoma

TOŽILNIK: baziliska

MESTNIK: pri baziliskih

ORODNIK: z baziliskoma

množina

IMENOVALNIK: baziliski

RODILNIK: baziliskov

DAJALNIK: baziliskom

TOŽILNIK: baziliske

MESTNIK: pri baziliskih

ORODNIK: z baziliski

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Basilisk* in) lat. *basiliscus* iz gr. *basiliskos*, 'vrsta kače', prvotno 'kraljič', iz *basileús* 'kralj', ker je bazilisk veljal za kralja kač

beagle beagla samostalnik moškega spola

[bígəl]

POMEN

srednje velik kratkodlak pes, navadno bele barve z rjavimi in črnimi lisami, s krepkim telesom ter daljšimi povešenimi uhlji

▪ Za *beagla* pravijo, da ga moramo imeti v gozdu vedno na povodcu, ker ga bo sicer premamila sled po divjadi, ki ji bo sledil tudi ure dolgo.

▪ Med najbolj priljubljene pse spadajo pasme Jack Russell terier, *beagle*, višavski terier in nemški ovčar.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bígəl]

IPA: ['bi:gəl]

ednina

IMENOVALNIK: [bígəɫ]
RODILNIK: [bígla]
DAJALNIK: [bíglu]
TOŽILNIK: [bígla]
MESTNIK: [pri bíglu]
ORODNIK: [z bígloɱ]

dvojina

IMENOVALNIK: [bígla]
RODILNIK: [bígloɱ]
DAJALNIK: [bígloɱa]
TOŽILNIK: [bígla]
MESTNIK: [pri bíglih]
ORODNIK: [z bígloɱa]

množina

IMENOVALNIK: [bígli]
RODILNIK: [bígloɱ]
DAJALNIK: [bígloɱ]
TOŽILNIK: [bígle]
MESTNIK: [pri bíglih]
ORODNIK: [z bígli]

TONEMSKO

[bígəɫ]
IPA: [bi:gál]

ednina

IMENOVALNIK: [bígəɫ]
RODILNIK: [bígla]
DAJALNIK: [bíglu]
TOŽILNIK: [bígla]
MESTNIK: [pri bíglu]
ORODNIK: [z bígloɱ]

dvojina

IMENOVALNIK: [bígla]
RODILNIK: [bígloɱ] tudi [bîgloɱ]
DAJALNIK: [bígloɱa]
TOŽILNIK: [bígla]
MESTNIK: [pri bíglih] tudi [pri bîglih]
ORODNIK: [z bígloɱa]

množina

IMENOVALNIK: [bígli]
RODILNIK: [bígloɱ] tudi [bîgloɱ]
DAJALNIK: [bígloɱ]
TOŽILNIK: [bígle]
MESTNIK: [pri bíglih] tudi [pri bîglih]
ORODNIK: [z bígli] tudi [z bîgli]

IZVOR

prevzeto iz angl. *beagle*, nejasnega izvora

bêe medmet

[bêe]
POMEN

1. tudi z večkrat ponovljeno črko e posnema glas ovce

▪ Tu pa tam sem pokukal v gozd in klical in blejal: *bee, beee*, da bi se mi ovce oglasile.

2. tudi z večkrat ponovljeno črko e, slabšalno izraža, da govorec komu pripisuje nesposobnost samostojnega razmišljanja in nekritično podrejanje, sledenje, zlasti oblasti

▪ Smo hlapci, ovčke, *beee, beee, beeee!*

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO
[bêe]
IPA: [ˈbɛ:ɛ]

TONEMSKO

[bêe]
IPA: [bɛ́:ɛ]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema ovčje oglašanje

bêt bêta tudi **bèt** bêta samostalnik moškega spola

[bêt] tudi [bèt]

POMEN

peclju podoben del gobe, ki ima na vrhu klobuk

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

belkast, rjav bet | čokat, vitek, votel bet | čvrst, mesnat, vlaknast bet

▪ Zaradi kratkega, čokatega *beta* navadno iz zemlje gleda le klobuk, tako da topolovo mlečnico komajda opazimo.

▪ Poletni ostrigarji so s svojimi kratkimi, bočno priraščenimi *beti* pogosto šopasto priraščeni na podlago.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**
luske, mrežica, obroček na betu

▪ Jesenski goban se loči od poletnega po tem, da nima značilne rjave mrežice na *betu*, njegovo meso je čvrstejše, rob klobuka pa je skoraj bel.

▪ Obroček na *betu* je zelo kratkotrajen in je na mladih primerkih videti kot navzgor zasukana manšeta.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
spodnji del, dnišče beta

▪ Spodnji del *beta* je ovit z dobro vidnimi ostanki zunanje ovojnice, ki se tesno prilega betu kot nekakšna nogavica.

▪ Pri mušnicah je izjemno pomembno, da smo pozorni na to, kakšna je goba v dnišču *beta*.

...

▪ Pri zaprtotrosnicah sta *bet* in klobuk le redko jasno razmejena.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bêt]

IPA: [ˈbɛ:t]

ednina

IMENOVALNIK: bêt

RODILNIK: bêta

DAJALNIK: bêtu

TOŽILNIK: bêt

MESTNIK: pri bêtu

ORODNIK: z bêtom

dvojina

IMENOVALNIK: bêta

RODILNIK: bêtov

DAJALNIK: bêtoma

TOŽILNIK: bêta

MESTNIK: pri bêtih

ORODNIK: z bêtoma

množina

IMENOVALNIK: bêti

RODILNIK: bêtov

DAJALNIK: bêtom

TOŽILNIK: bête

MESTNIK: pri bêtih

ORODNIK: z bêti

tudi

[bêt]

IPA: [bát]

ednina

IMENOVALNIK: bêt

RODILNIK: bêta

DAJALNIK: bêtu

TOŽILNIK: bêt

MESTNIK: pri bêtu

ORODNIK: z bêtom

dvojina

IMENOVALNIK: bêta

RODILNIK: bêtov

DAJALNIK: bêtoma

TOŽILNIK: bêta

MESTNIK: pri bêtih

ORODNIK: z bêtoma

množina

IMENOVALNIK: bêti

RODILNIK: bêtov

DAJALNIK: bêtom

TOŽILNIK: bête

MESTNIK: pri bêtih

ORODNIK: z bêti

TONEMSKO

[bêt]

IPA: [bé:t]

ednina

IMENOVALNIK: bêt

RODILNIK: bêta

DAJALNIK: bêtu

TOŽILNIK: bêt

MESTNIK: pri bêtu

ORODNIK: z bêtom

dvojina

IMENOVALNIK: bêta

RODILNIK: bêtov

DAJALNIK: bêtoma

TOŽILNIK: bêta

MESTNIK: pri bêtih

ORODNIK: z bêtoma

množina

IMENOVALNIK: bêti

RODILNIK: bêtov

DAJALNIK: bêtom

TOŽILNIK: bête

MESTNIK: pri bêtih

ORODNIK: z bêti

tudi

[bêt]

IPA: [bát]

ednina

IMENOVALNIK: bêt

RODILNIK: bêta

DAJALNIK: bêtu

TOŽILNIK: bêt

MESTNIK: pri bêtu

ORODNIK: z bêtom

dvojina

IMENOVALNIK: bêta

RODILNIK: bêtov *tudi* bêtov

DAJALNIK: bêtoma

TOŽILNIK: bêta

MESTNIK: pri bêtih *tudi* pri bêtih

ORODNIK: z bêtoma

množina

IMENOVALNIK: bêti

RODILNIK: bêtov *tudi* bêtov

DAJALNIK: bêtom

TOŽILNIK: bête

MESTNIK: pri bêtih *tudi* pri bêtih

ORODNIK: z bêti *tudi* z bêti

IZVOR

= nar. rus. *bót* 'pesino, krompirjevo listje' < pslov. *bɔtɔ < ide. **b^huto-* iz korena **b^hey-* 'rasti, uspevati, obstajati', tako kot gr. *phytón* 'rastlina, zelišče, sadika, steblo'

bèv medmet

[bèʋ]

POMEN

posnema govorjenje koga, ki spregovori le redko, na kratko

- On je neumen zdravar, ki prej ni znal reči *bev*, sedaj pa vse ve.
- Pravzaprav sploh nisem pričakovala, da bi kdo od odgovornih rekel vsaj *bev* ali mev, ker poznam vsebino blaga na vladnih policah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bèʋ]

IPA: [ˈbɛʋ]

TONEMSKO

[bèʋ]

IPA: [bɛʋ]

FRAZEOLOGIJA

ne reči ne bev ne mev

prav nič ne reči, molčati, biti povsem tiho

- Čakala je odgovor, a *ni rekel ne bev ne mev*.

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema pasje lajanje, bevskanje

biatlonec biatlonec samostalnik moškega spola

[bijaʦlɔnɛc]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z biatlonom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

lokostrelski biatlonec | mlad, *n*-letni biatlonec | nekdanji biatlonec | uspešen, vodilni biatlonec

- Na poključki tekaški progi te dni gostujejo najboljši lokostrelski *biatlonci* sveta.
- 23-letni *biatlonec* je pred dnevi postal slovenski prvak v poletnem biatlonu.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

pokal biatlonec | preizkušnja, tekma biatlonec | prvenstvo biatlonec

- V šprinterski preizkušnji *biatlonec* za svetovni pokal na Pokljuki je ponovno navdušil slovenski reprezentant.
- Po raziskavi televizijske postaje Eurosport so tekme *biatlonec* po gledanosti takoj za novoletno turnejo v smučarskih skokih.

...

- Na najpomembnejši tekmi je pokazal, da je v tej sezoni najboljši strelec med *biatlonci*, in zadel vseh 20 tarč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bijaʦlɔnɛc]

IPA: [ˈbiːjaʦlɔnɛts]

ednina

IMENOVALNIK: biatlonec

RODILNIK: biatlonec

DAJALNIK: biatlonec

TOŽILNIK: biatlonec

MESTNIK: pri biatlonec

ORODNIK: z biatlonec

dvojina

IMENOVALNIK: biatlonec

RODILNIK: biatlonec

DAJALNIK: biatlonec

TOŽILNIK: biatlonec

MESTNIK: pri biatlonec

ORODNIK: z biatlonec

množina

IMENOVALNIK: biatlonci

RODILNIK: biatlonec

DAJALNIK: biatlonec

TOŽILNIK: biatlonec

MESTNIK: pri biatlonec

ORODNIK: z biatlonci

TONEMSKO

[bijaʦlɔnɛc]

IPA: [biːjaʦlɔnɛts]

ednina

IMENOVALNIK: biatlonec

RODILNIK: biatlonec

DAJALNIK: biatlonec

TOŽILNIK: biatlonec

MESTNIK: pri biatlonec

ORODNIK: z biatlonec

dvojina

IMENOVALNIK: biatlonec

RODILNIK: biatlonec

DAJALNIK: biatlonec

TOŽILNIK: biatlonec

MESTNIK: pri biatlonec

ORODNIK: z biatlonec

množina

IMENOVALNIK: biatlonci

RODILNIK: biatlonec

DAJALNIK: biatlonec

TOŽILNIK: biatlonec

MESTNIK: pri biatlonec

ORODNIK: z biatlonci

BESEDOTVORJE

ženski spol: biatlonka

IZVOR

↑biatlon

biatlonka biatlonke samostalnik ženskega spola

[bʲjatlonka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z biatlonom

▶ prid. beseda + sam. beseda

dobra, odlična, uspešna biatlonka | vodilna, vrhunska biatlonka

- Slovenske *biatlonke* so odlično nastopile že na sobotni 10-kilometrski zasledovalni tekmi.
- Naša vodilna *biatlonka* resno razmišlja o slovesu od vrhunskega športa.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

preizkušnja, tekma biatlonk | pokal biatlonk

- Zaradi goste megle so včerajšnjo preizkušnjo *biatlonk* v šprintu preložili na današnje jutro.
- Popoldne je bila na sporedu posamična tekma *biatlonk* na 15 km.

...

- Na svetovnem prvenstvu bo moči merilo okoli 220 biatloncev in *biatlonk* iz 32 držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bʲjatlonka]

IPA: [ˈbʲːjatlonka]

ednina

IMENOVALNIK: biatlonka

RODILNIK: biatlonke

DAJALNIK: biatlonki

TOŽILNIK: biatlonko

MESTNIK: pri biatlonki

ORODNIK: z biatlonko

dvojina

IMENOVALNIK: biatlonki

RODILNIK: biatlonk

DAJALNIK: biatlonkama

TOŽILNIK: biatlonki

MESTNIK: pri biatlonkah

ORODNIK: z biatlonkama

množina

IMENOVALNIK: biatlonke

RODILNIK: biatlonk

DAJALNIK: biatlonkam

TOŽILNIK: biatlonke

MESTNIK: pri biatlonkah

ORODNIK: z biatlonkami

TONEMSKO

[bʲjatlonka]

IPA: [bʲːjətlonka]

ednina

IMENOVALNIK: biatlonka

RODILNIK: biatlonke

DAJALNIK: biatlonki

TOŽILNIK: biatlonko

MESTNIK: pri biatlonki

ORODNIK: z biatlonko

dvojina

IMENOVALNIK: biatlonki

RODILNIK: biatlonk

DAJALNIK: biatlonkama

TOŽILNIK: biatlonki

MESTNIK: pri biatlonkah

ORODNIK: z biatlonkama

množina

IMENOVALNIK: biatlonke

RODILNIK: biatlonk

DAJALNIK: biatlonkam

TOŽILNIK: biatlonke

MESTNIK: pri biatlonkah

ORODNIK: z biatlonkami

IZVOR

↑biatlon

bím in **bim** medmet

[bím] in [bìm]

POMEN

posnema visok zvok zvona

- Če je četrť čez štiri, je bam, bam, bam, bam in kratek *bim*.
- Vstanite, zaspanci, *bim bim!*
- Zvončki v dolinici zvonijo *bim* bam bom, *bim* bam bom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bím]

IPA: [ˈbi:m]

in

[bìm]

IPA: [ˈbim]

TONEMSKO

[bîm]

IPA: [bʲi:m]

in

[bìim]
IPA: [bím]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema visok zvok majhnega zvona

bíseksuálec bíseksuálca samostalnik moškega spola

[bíseksuálɛç]

POMEN

kdor čuti spolno, ljubezensko privlačnost do žensk in moških; SIN.: biseksualni

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

biti biseksualec

▪ Niti na pamet mi ne pride, da bi prikrival dejstvo, da sem *biseksualec*.

▶ priredna zveza

biseksualci in geji, biseksualci in homoseksualci, biseksualci in lezbijke

▪ On ni gej ali *biseksualec*, je pa lezbijka njegova mama.

▪ Leta 1969 se je zgodil upor gejev, lezbijk, *biseksualcev* in transspolnih oseb pred takrat verjetno najbolj popularnim gejevskim lokalom v New Yorku.

...

▪ Je ena od znanih oseb, ki se javno deklarira kot *biseksualec*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bíseksuálɛç]

IPA: [ˈbiːsɛksuˈaːlɛts]

ednina

IMENOVALNIK: bíseksuálec

RODILNIK: bíseksuálca

DAJALNIK: bíseksuálcu

TOŽILNIK: bíseksuálca

MESTNIK: pri bíseksuálcu

ORODNIK: z bíseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: bíseksuálca

RODILNIK: bíseksuálcev

DAJALNIK: bíseksuálcema

TOŽILNIK: bíseksuálca

MESTNIK: pri bíseksuálcih

ORODNIK: z bíseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: bíseksuálci

RODILNIK: bíseksuálcev

DAJALNIK: bíseksuálcem

TOŽILNIK: bíseksuálce

MESTNIK: pri bíseksuálcih

ORODNIK: z bíseksuálci

TONEMSKO

[bíseksuálɛç]

IPA: [bíːsɛksuáːlɛts]

ednina

IMENOVALNIK: bíseksuálec

RODILNIK: bíseksuálca

DAJALNIK: bíseksuálcu

TOŽILNIK: bíseksuálca

MESTNIK: pri bíseksuálcu

ORODNIK: z bíseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: bíseksuálca

RODILNIK: bíseksuálcev

DAJALNIK: bíseksuálcema

TOŽILNIK: bíseksuálca

MESTNIK: pri bíseksuálcih

ORODNIK: z bíseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: bíseksuálci

RODILNIK: bíseksuálcev

DAJALNIK: bíseksuálcem

TOŽILNIK: bíseksuálce

MESTNIK: pri bíseksuálcih

ORODNIK: z bíseksuálci

BESEDOTVORJE

ženski spol: biseksualka

IZVOR

prevzeto iz angl. *bisexual*, iz lat. *bi..* 'dvo..' + ↑seksualen

bíseksuálka bíseksuálke samostalnik ženskega spola

[bíseksuálka]

POMEN

ženska, ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do žensk in moških

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

biti biseksualka

▪ Didžejka in producentka glasbe o sebi pravi, da je *biseksualka*.

▶ priredna zveza

biseksualke in lezbijke

▪ Ob mednarodnem dnevu boja proti homofobiji želijo opozoriti, da so pravice lezbijk, gejev, biseksualcev in *biseksualk* ter trans oseb človekove pravice, ki jih je vsekakor treba spoštovati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bíseksuálka]

IPA: ['bi:seksu'a:lka]

ednina

IMENOVALNIK: biseksuálka

RODILNIK: biseksuálke

DAJALNIK: biseksuálki

TOŽILNIK: biseksuálko

MESTNIK: pri biseksuálki

ORODNIK: z biseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: biseksuálki

RODILNIK: biseksuálk

DAJALNIK: biseksuálkama

TOŽILNIK: biseksuálki

MESTNIK: pri biseksuálkah

ORODNIK: z biseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: biseksuálke

RODILNIK: biseksuálk

DAJALNIK: biseksuálkam

TOŽILNIK: biseksuálke

MESTNIK: pri biseksuálkah

ORODNIK: z biseksuálkami

TONEMSKO

[bîseksuálka]

IPA: [bî:sèksuá:lka]

ednina

IMENOVALNIK: bîseksuálka

RODILNIK: bîseksuálke

DAJALNIK: bîseksuálki

TOŽILNIK: bîseksuálko

MESTNIK: pri bîseksuálki

ORODNIK: z bîseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: bîseksuálki

RODILNIK: bîseksuálk

DAJALNIK: bîseksuálkama

TOŽILNIK: bîseksuálki

MESTNIK: pri bîseksuálkah

ORODNIK: z bîseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: bîseksuálke

RODILNIK: bîseksuálk

DAJALNIK: bîseksuálkam

TOŽILNIK: bîseksuálke

MESTNIK: pri bîseksuálkah

ORODNIK: z bîseksuálkami

IZVOR

↑biseksualec

biseksuálni biseksuálna biseksuálno pridevnik

[biseksuálni]

POMEN

1. ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do žensk in moških

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biseksualni moški | biseksualna oseba, ženska

▪ Z raziskavo je želela osvetliti vsakdanje težave, s katerimi se srečujejo *biseksualne* osebe v Sloveniji.

▪ V filmu igra *biseksualnega* boksarja, ki se zaljubi v moškega.

▶ **priredna zveza**

biseksualni in homoseksualni, biseksualni in transspolni

▪ Na okrogli mizi bodo razpravljali o sprejemanju gejev, *biseksualnih* in transspolnih oseb s strani najbližjih.

▪ Dela z lezbično, gejevsko in *biseksualno* mladino.

...

▪ Čeprav je njun odnos homoerotičen, sta oba glavna lika *biseksualna*, saj ima protagonist za seboj že vsaj dve razmerji z žensko.

1.1. ki je v zvezi z biseksualci ali biseksualnostjo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biseksualna usmerjenost | biseksualno nagnjenje

▪ Odprto je spregovorila o svoji *biseksualni* spolni usmerjenosti.

▪ Igralka nikoli ni skrivala svojih *biseksualnih* nagnjenj.

...

▪ Raziskava zadovoljstva s spolnostjo je bila narejena na vzorcu več kot 19.000 moških in žensk v heteroseksualnih, homoseksualnih in *biseksualnih* razmerjih.

2. kot samostalnik v obliki **biseksualni, biseksualna** kdor čuti spolno, ljubezensko privlačnost do žensk in moških; SIN.: biseksualec

▪ Ko so lezbijke, geji in *biseksualni* onemogočeni pri odprtem izražanju svoje spolne usmerjenosti, jim je vzeta pravica, da bi polno uživali tisto bogastvo v razmerjih, ki se ga tudi heteroseksualci vedno nadejajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bîseksuálni]

IPA: ['bi:seksu'a:lɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: biseksuálni

RODILNIK: biseksuálnega

DAJALNIK: biseksuálnemu

TOŽILNIK: biseksuálni

živo biseksuálnega

MESTNIK: pri biseksuálnem

ORODNIK: z biseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: biseksuálna

RODILNIK: biseksuálnih

DAJALNIK: biseksuálnima

TOŽILNIK: biseksuálna

MESTNIK: pri biseksuálnih

ORODNIK: z biseksuálnima

množina

IMENOVANIK: biseksuálni

RODILNIK: biseksuálnih

DAJALNIK: biseksuálnim

TOŽILNIK: biseksuálne

MESTNIK: pri biseksuálnih

ORODNIK: z biseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: biseksuálna

RODILNIK: biseksuálne

DAJALNIK: biseksuálni

TOŽILNIK: biseksuálno

MESTNIK: pri biseksuálni

ORODNIK: z biseksuálno

dvojina

IMENOVANIK: biseksuálni

RODILNIK: biseksuálnih

DAJALNIK: biseksuálnima

TOŽILNIK: biseksuálni

MESTNIK: pri biseksuálnih

ORODNIK: z biseksuálnima

množina

IMENOVANIK: biseksuálne

RODILNIK: biseksuálnih

DAJALNIK: biseksuálnim

TOŽILNIK: biseksuálne

MESTNIK: pri biseksuálnih

ORODNIK: z biseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: biseksuálno

RODILNIK: biseksuálnega

DAJALNIK: biseksuálnemu

TOŽILNIK: biseksuálno

MESTNIK: pri biseksuálnem

ORODNIK: z biseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: biseksuálni

RODILNIK: biseksuálnih

DAJALNIK: biseksuálnima

TOŽILNIK: biseksuálni

MESTNIK: pri biseksuálnih

ORODNIK: z biseksuálnima

množina

IMENOVANIK: biseksuálna

RODILNIK: biseksuálnih

DAJALNIK: biseksuálnim

TOŽILNIK: biseksuálna

MESTNIK: pri biseksuálnih

ORODNIK: z biseksuálnimi

TONEMSKO

[bîseksuálni]

IPA: [bí:sèksuá:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: bîseksuálni

RODILNIK: bîseksuálnega

DAJALNIK: bîseksuálnemu

TOŽILNIK: bîseksuálni

živo bîseksuálnega

MESTNIK: pri bîseksuálnem

ORODNIK: z bîseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: bîseksuálna

RODILNIK: bîseksuálnih

DAJALNIK: bîseksuálnima

TOŽILNIK: bîseksuálna

MESTNIK: pri bîseksuálnih

ORODNIK: z bîseksuálnima

množina

IMENOVANIK: bîseksuálni

RODILNIK: bîseksuálnih

DAJALNIK: bîseksuálnim

TOŽILNIK: bîseksuálne

MESTNIK: pri bîseksuálnih

ORODNIK: z bîseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: bîseksuálna

RODILNIK: bîseksuálne

DAJALNIK: bîseksuálni

TOŽILNIK: bîseksuálno

MESTNIK: pri bîseksuálni

ORODNIK: z bîseksuálno

dvojina

IMENOVANIK: bîseksuálni

RODILNIK: bîseksuálnih

DAJALNIK: bîseksuálnima

TOŽILNIK: bîseksuálni

MESTNIK: pri bîseksuálnih

ORODNIK: z bîseksuálnima

množina

IMENOVANIK: bîseksuálne

RODILNIK: bîseksuálnih

DAJALNIK: bîseksuálnim
TOŽILNIK: bîseksuálne
MESTNIK: pri bîseksuálnih
ORODNIK: z bîseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bîseksuálno
RODILNIK: bîseksuálnega
DAJALNIK: bîseksuálnemu
TOŽILNIK: bîseksuálno
MESTNIK: pri bîseksuálnem
ORODNIK: z bîseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: bîseksuálni
RODILNIK: bîseksuálnih
DAJALNIK: bîseksuálnima
TOŽILNIK: bîseksuálni
MESTNIK: pri bîseksuálnih
ORODNIK: z bîseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: bîseksuálna
RODILNIK: bîseksuálnih
DAJALNIK: bîseksuálnim
TOŽILNIK: bîseksuálna
MESTNIK: pri bîseksuálnih
ORODNIK: z bîseksuálnimi

IZVOR

prevzeto iz angl. *bisexual*, iz lat. *bi.* 'dvo..' +
↑seksualen

bîseksuálno prislav

[bîseksuálno]

POMEN

takó, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do
žensk in moških

▶ **prisl.** + prid. beseda

biseksualno usmerjen

- Sta *biseksualno* usmerjena moška, ki sta se spoznala preko oglasa.
- Mavrična svetovalnica je brezplačna svetovalnica, namenjena istospolno, *biseksualno* usmerjenim, transspolnim posameznicam in posameznikom ter tistim, ki svojo identiteto še iščejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bîseksuálno]

IPA: ['bi:seksu'a:lno]

OSNOVNIK: bîseksuálno

TONEMSKO

[bîseksuálno]

IPA: [bî:sèksuá:lno]

OSNOVNIK: bîseksuálno

IZVOR

↑biseksualni

bîseksuálnost bîseksuálnosti samostalnik ženskega

spola

[bîseksuálnost]

POMEN

stanje, občutje koga, da čuti spolno,
ljubezensko privlačnost do žensk in moških

▶ **priredna zveza**

biseksualnost in homoseksualnost

- Organizacija je vztrajala pri večjem vključevanju *biseksualnosti* in transspolnosti ter drugačnem razumevanju odnosa med (družbenim) spolom in seksualnostjo.

...

- Pevka je v devetdesetih podirala tabuje ženske *biseksualnosti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bîseksuálnost]

IPA: ['bi:seksu'a:lnoʃt]

ednina

IMENOVALNIK: bîseksuálnost

RODILNIK: bîseksuálnosti

DAJALNIK: bîseksuálnosti

TOŽILNIK: bîseksuálnost

MESTNIK: pri bîseksuálnosti

ORODNIK: z bîseksuálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: bîseksuálnosti

RODILNIK: bîseksuálnosti

DAJALNIK: bîseksuálnost**ma** tudi bîseksuálnost**ima**

TOŽILNIK: bîseksuálnosti

MESTNIK: pri bîseksuálnost**ih**

ORODNIK: z bîseksuálnost**ma** tudi z

bîseksuálnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîseksuálnosti

RODILNIK: bîseksuálnosti

DAJALNIK: bîseksuálnost**im**

TOŽILNIK: bîseksuálnosti

MESTNIK: pri bîseksuálnost**ih**

ORODNIK: z bîseksuálnost**mi**

TONEMSKO

[bîseksuálnost]

IPA: [bî:sèksuá:lnoʃt]

ednina

IMENOVALNIK: bîseksuálnost

RODILNIK: bîseksuálnosti
DAJALNIK: bîseksuálnosti
TOŽILNIK: bîseksuálnost
MESTNIK: pri bîseksuálnosti
ORODNIK: z bîseksuálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: bîseksuálnosti
RODILNIK: bîseksuálnosti
DAJALNIK: bîseksuálnost**ma** tudi bîseksuálnost**ima**
TOŽILNIK: bîseksuálnosti
MESTNIK: pri bîseksuálnost**ih**
ORODNIK: z bîseksuálnost**ma** tudi z bîseksuálnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: bîseksuálnosti
RODILNIK: bîseksuálnosti
DAJALNIK: bîseksuálnost**im**
TOŽILNIK: bîseksuálnosti
MESTNIK: pri bîseksuálnost**ih**
ORODNIK: z bîseksuálnost**mi**

IZVOR

↑biseksualni

bîser bîsera samostalnik moškega spola

[bîser]

POMEN

1. okroglasta tvorba, ki nastane v školjkah in se navadno uporablja za nakit

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

beli, rožnati biseri | drobni biseri | gojeni, naravni, pravi biseri | južnomorski, tahitijski biseri | sladkovodni biseri

▪ Nosila je črne, do nadlahti segajoče svetlikajoče se rokavice, okoli vratu pa tri nize belih *biserov*.
▪ V svetu nakita so zelo dragoceni in zaželeni tahitijski *biseri*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

gojenje biserov | iskalec biserov | niz biserov
▪ Ugotovili so, kakšni so najprimernejši življenjski pogoji in katere so najprimernejše vrste školjk za gojenje *biserov*.
▪ Še pred tridesetimi leti je na tem mestu stalo le nekaj hiš in šotorov, v katerih so živeli trgovci, ribiči in iskalci *biserov*.
▪ Okrog vratu si želi nadeti niz pravih *biserov*.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

nakit, ogrlica iz biserov
▪ Opazil je, da največ zanimanja zbuja vitrina z nakitom iz *biserov*.
▪ V neki egipčanski grobnici iz leta 4500 pr. n. š. so našli ogrlico iz *biserov* in druge okraske iz biserne matice.

▶ priredna zveza

biseri in diamanti

▪ Opazila je zaročni prstan, velikanski zvezdast safir, vdelan med *bisere* in diamante.

...

▪ Ostrige so cenjena hrana, ponekod pa v njih gojijo tudi *bisere*.

1.1. nakit iz te tvorbe

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nositi bisere

▪ Nosil diamante in *bisere*, včasih safirje, na počitnicah turkize.

▪ Če kupiš *bisere*, jih moraš tudi čistiti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Prodaja nakit, predvsem modne *bisere*.

▪ V šatulji z nakitom je iskala uhane in babičine *bisere*.

▶ priredna zveza

biseri in diamanti

▪ Klasika zlata, *biserov* in diamantov je bila v visoki modi, na prestižnih plesih in sprejemih vselej moderna.

1.2. kar spominja na tako tvorbo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pisani biseri | stekleni, umetni biseri

▪ Na voljo so verižice iz voščenih in steklenih *biserov*, ki jih lahko snamemo.

▪ Dolgo verižico iz umetnih *biserov* lahko nosite spuščeno ali pa jo dvakrat ovijete okoli vratu.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

verižica iz biserov

▪ Resnost in eleganco si pričarajte z daljšo verižico iz umetnih *biserov*.

...

▪ Izbrala si je pisano ogrlico z rdečimi, modrimi in brezbarvnimi *biseri*.

2. ekspresivno kar izstopa po izjemnosti, redkosti;

SIN.: ekspresivno biserček

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

arheološki, arhitekturni, tehnološki biser | baročni biser | dragocen, neodkrit, skrit biser | naravni, turistični biser

▪ Gledališče je pravi baročni *biser*.

▪ Ta spomin spada med najlepše *bisere* iz mojega otroštva.

▪ Na ogled so pravi *biseri* slovenske kulture: nekateri Prešernovi rokopisi, izbor upodobitev in njegove knjige, med njimi tudi eden izmed prvih tiskanih izvodov Poezij.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nizati bisere ČESA | najti, odkriti bisere | ogledati si bisere | skrivati bisere

▪ Pred nami je nizala *bisere* črnega humorja, ki so njenemu narodu pomagali preživeti v časih najhujšega trpljenja.

▪ Odkrivam prave pesemske *bisere*, antologijske primerke.

▪ Ta najlepši košček sveta na vsakem koraku skriva čudovite *bisere*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
biser arhitekture, narave

▪ Njegova knjiga prikazuje sto in en slovenski presežnik – *bisere* narave in dela človeških rok.

▪ Med kopico odsluženih predmetov se skrivajo tudi pravi *biseri* preteklosti z resnično zbirateljsko ali samo nostalgično vrednostjo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
biser leži, se skriva KJE

▪ Prav tu, dobro uro od domačega praga, se skrivajo pravi *biseri*.

▪ Stene krasijo *biseri* svetovnih arhitekturnih dosežkov.

...

▪ Odličen film. Eden izmed *biserov* svetovnega filma.

▪ Vila, ki sodi med *bisere* secesijske arhitekture v Sloveniji, bo pripravljena na sprejem prvih gostov v začetku prihodnjega leta.

2.1. ekspresivno kdor izstopa po izjemnosti, nadarjenosti; SIN.: ekspresivno biserček

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nogometni biser

▪ V našem klubu se trudimo za mlade nogometne *bisere*.

▪ Za mnoge je čudežni deček in slovenski športni *biser*.

...

▪ Uspešni delodajalci spreminjajo svoje strategije rekrutiranja in selekcioniranja, da bi lahko našli *bisere* med celo množico kandidatov.

3. ironično kdor, kar izstopa po negativnih, neželenih lastnostih; SIN.: ironično biserček

▪ Ne moremo mimo še enega v nizu *biserov*, ki jih je izrekel v zadnjih dneh.

▪ Tako primitiven naslov lahko spravi skupaj samo pravi intelektualni *biser*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bîser]

IPA: [ˈbiːsɛr]

ednina

IMENOVALNIK: bîser

RODILNIK: bîsera

DAJALNIK: bîseru

TOŽILNIK: bîser

MESTNIK: pri bîseru

ORODNIK: z bîserom

dvojina

IMENOVALNIK: bîsera

RODILNIK: bîserov

DAJALNIK: bîseroma

TOŽILNIK: bîsera

MESTNIK: pri bîserih

ORODNIK: z bîseroma

množina

IMENOVALNIK: bîseri

RODILNIK: bîserov

DAJALNIK: bîserom

TOŽILNIK: bîsere

MESTNIK: pri bîserih

ORODNIK: z bîseri

TONEMSKO

[bîser]

IPA: [ˈbiːsɛr]

ednina

IMENOVALNIK: bîser

RODILNIK: bîsera

DAJALNIK: bîseru

TOŽILNIK: bîser

MESTNIK: pri bîseru

ORODNIK: z bîserom

dvojina

IMENOVALNIK: bîsera

RODILNIK: bîserov

DAJALNIK: bîseroma

TOŽILNIK: bîsera

MESTNIK: pri bîserih

ORODNIK: z bîseroma

množina

IMENOVALNIK: bîseri

RODILNIK: bîserov

DAJALNIK: bîserom

TOŽILNIK: bîsere

MESTNIK: pri bîserih

ORODNIK: z bîseri

STALNE ZVEZE

ohridski biser

navadno v množini biseru podobna kroglica za nakit, pokrita s srebrnkasto snovjo, ki se pridobiva iz lusk rib, živečih zlasti v Ohridskem jezeru

▪ Iz *ohridskih biserov* oblikujejo najrazličnejši nakit, od ogrlic do uhanov, prstanov itd.

▪ Prijeten je sprehod po glavni mestni ulici, tu najdete trgovine z najznamenitejšimi *ohridskimi biseri*, pa restavracije ob jezeru.

biser med biseri

kar po kakovosti, lepoti, izjemnosti izrazito presega stvari svoje vrste

- Nedelja je minila v občudovanju *bisera med biseri*, Cerkljiškega jezera.
- Je *biser med biseri* vseh naših potokov, menijo krajanji, ki živijo ob tem hudourniškem potoku.

čist kot kristal/biser

čist kot kristal

čist kot biser

ki je popolnoma čist, brez umazanije, neskalsen; ki je brez česa, kar bi bilo mogoče imeti za moralno, etično sporno ali kar bi vzbujalo dvom

- Soča je *čista kot kristal* in v vročem dnevu neverjetno vabljiva.
- Ker je ponoči močno deževalo, je bila narava *čista kot biser*.
- To obdobje je bilo za oba zelo naporno, a hkrati izjemno dragoceno, tako da so odnosi med njima tudi po razhodu *čisti kot biser*.

metati bisere svinjam

dajati, ponujati komu duhovno ali materialno dobro, ki je ne zna ceniti, je ni vreden

- O duhovnih izkušnjah je zelo težko govoriti nekemu, ki ima teh izkušenj malo. V bistvu hitro izpadeš kot bedak, ki ga množica izsmeje, v najboljšem primeru pa *mečeš svinjam bisere*.
- Ambiciozni načrt, da bi odprl stadion za gokart, je doživel podoben neuspeh. *Svinjam je metal bisere*.

nizati se kot biseri na ogrlici

pojavit se zaporedoma kot lepa, dragocena, opazna prvina

- Vzdolž avenije *se kot biseri na ogrlici nizajo* najlepše in najdražje prodajalne v mestu.
- Ni se obremenjevala z opazkami, ki so bile vedno bolj pogoste, medtem ko *so se* njeni uspehi *nizali kot biseri na ogrlici*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: biserček

IZVOR

prevzeto prek steslov. *biserъ*, hrv., srb. *biser*, rus. *biser* 'steklena koralda' iz arab. *busr* 'stekleni biser'

biserček biserčka samostalnik moškega spola

[biserčək]

POMEN

1. navadno ekspresivno **biser**, zlasti manjši

- *Biserčki* nastajajo v notranjosti školjk.

1.1. kar spominja na manjši biser

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Navadnemu srebrnemu prtču lahko vdihneta praznično noto z belimi *biserčki*, ki jih prišijete na robove.

- Zvezdice lahko zlepate skupaj s sladkornim oblivom in okrasite s sladkornimi *biserčki*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Bogata toaleta iz svilenega tafta s čipkastimi nabranimi rokavi in ovratnikom je bila okrašena z *biserčki*.

- Prisega na umetne nohte, ki jih strokovnjakinja okraši s poslikavami, *biserčki* in podobnim.

...

- *Biserčke* nanizajte na sukanec in jih ovijte okoli steklenice.

2. ekspresivno **kar izstopa po izjemnosti, redkosti**;

SIN.: ekspresivno biser

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mali biserček

- Moto na začetku vsake zgodbe je pravi mali *biserček*.
- Iz Sežane vaš lokalni vlak že čez nekaj minut popelje proti Štanjelu, temu dragocenemu kraškemu arhitekturnemu *biserčku*.

2.1. ekspresivno **kdor izstopa po izjemnosti,**

nadarjenosti; SIN.: ekspresivno biser

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pravi biserček

- Vsak prosti trenutek najraje preživiva z otroki, ki so pravi *biserčki*.
- Po podatkih mestne inšpekcijske službe tudi meščanke in meščani pri zimskem čiščenju niso nikakršni *biserčki*.

3. ironično **kdor, kar izstopa po negativnih,**

neželenih lastnostih; SIN.: ironično biser

- Naj še pripomnim, da so vsi ti *biserčki* za svojo popolno neučinkovitost odlično plačani.
- Da bo znova na voljo kost za glodanje, je navrgel retorični *biserček*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[biserčək]

IPA: ['bi:serʧək]

ednina

IMENOVALNIK: biserček

RODILNIK: biserčka

DAJALNIK: biserčku

TOŽILNIK: neživo biserček

živo biserčka

MESTNIK: pri biserčku

ORODNIK: z biserčkom

dvojina

IMENOVALNIK: biserčka

RODILNIK: biserčkov

DAJALNIK: biserčkoma

TOŽILNIK: biserčka

MESTNIK: pri biserčkih

ORODNIK: z biserčkoma

množina

IMENOVALNIK: biserčki

RODILNIK: biserčkov

DAJALNIK: biserčkom

TOŽILNIK: biserčke

MESTNIK: pri biserčkih

ORODNIK: z biserčki

TONEMSKO

[b̩iserčək]

IPA: [b̩i:s̩ɛrtʃək]

ednina

IMENOVALNIK: b̩iserček

RODILNIK: b̩iserčka

DAJALNIK: b̩iserčku

TOŽILNIK: neživo b̩iserček

živo b̩iserčka

MESTNIK: pri b̩iserčku

ORODNIK: z b̩iserčkom

dvojina

IMENOVALNIK: b̩iserčka

RODILNIK: b̩iserčkov

DAJALNIK: b̩iserčkoma

TOŽILNIK: b̩iserčka

MESTNIK: pri b̩iserčkih

ORODNIK: z b̩iserčkoma

množina

IMENOVALNIK: b̩iserčki

RODILNIK: b̩iserčkov

DAJALNIK: b̩iserčkom

TOŽILNIK: b̩iserčke

MESTNIK: pri b̩iserčkih

ORODNIK: z b̩iserčki

IZVOR

↑biser

bizón bizóna in **bízon** bizona samostalnik moškega spola

[bizón] in [bizon]

POMEN

1. divje govedo s temno rjavo dlako, široko glavo in močnim oprsjem, ki živi v Severni

Ameriki; primerjaj lat. *Bison bison*; SIN.: iz zoologije ameriški bizon

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** čreda bizonov

▪ Prerija, travnata pokrajina večjega območja osrednje Severne Amerike, ki so jo včasih naseljevale črede *bizonov*, je danes pretežno spremenjena v žitna polja.

▪ Indijanci so se v glavnem prehranjevali z mesom *bizonov*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Narodni park Wood Buffalo v Kanadi daje zavetje največji čredi divjih *bizonov* na svetu.

...

▪ Z uporabo konj se je razvila kultura strogo organiziranih bojevitih lovcev na konjih, ki so lovili *bizone* v prerijah.

2. divje govedo s temno rjavo dlako, široko glavo, trikotno brado in močnim oprsjem, ki živi zlasti v severovzhodni Poljski in Belorusiji; primerjaj lat. *Bison bonasus*; SIN.: iz zoologije evropski bizon, iz zoologije zober

▪ Bilo je jeseni in carska družina se je odpeljala v Grodno na Poljskem na lov na *bizone*.

▪ Včasih je bilo mogoče *bizona* najti v vseh predelih Poljske.

▪ Življenjska doba *bizonov* je približno petindvajset let.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bizón]

IPA: [bi'zo:n]

ednina

IMENOVALNIK: bizón

RODILNIK: bizóna

DAJALNIK: bizónu

TOŽILNIK: bizóna

MESTNIK: pri bizónu

ORODNIK: z bizónom

dvojina

IMENOVALNIK: bizóna

RODILNIK: bizónov

DAJALNIK: bizónoma

TOŽILNIK: bizóna

MESTNIK: pri bizónih

ORODNIK: z bizónoma

množina

IMENOVALNIK: bizóni

RODILNIK: bizónov

DAJALNIK: bizónom

TOŽILNIK: bizóne

MESTNIK: pri bizónih

ORODNIK: z bizóni

in

[bizon]

IPA: ['bi:zɔn]

ednina

IMENOVALNIK: bizon

RODILNIK: bizona

DAJALNIK: bizonu

TOŽILNIK: bizona

MESTNIK: pri bizonu

ORODNIK: z bizonom

dvojina

IMENOVALNIK: bizona

RODILNIK: bizonov

DAJALNIK: bizonoma

TOŽILNIK: bizona

MESTNIK: pri bizonih

ORODNIK: z bizonoma

množina

IMENOVALNIK: bizoni

RODILNIK: bizonov

DAJALNIK: bizonom

TOŽILNIK: bizona

MESTNIK: pri bizonih

ORODNIK: z bizoni

TONEMSKO

[bizɔ̃n]

IPA: [bizó:n]

ednina

IMENOVALNIK: bizɔ̃n

RODILNIK: bizɔ̃na

DAJALNIK: bizɔ̃nu

TOŽILNIK: bizɔ̃na

MESTNIK: pri bizɔ̃nu

ORODNIK: z bizɔ̃nom

dvojina

IMENOVALNIK: bizɔ̃na

RODILNIK: bizɔ̃nov

DAJALNIK: bizɔ̃noma

TOŽILNIK: bizɔ̃na

MESTNIK: pri bizɔ̃nih

ORODNIK: z bizɔ̃noma

množina

IMENOVALNIK: bizɔ̃ni

RODILNIK: bizɔ̃nov

DAJALNIK: bizɔ̃nom

TOŽILNIK: bizɔ̃ne

MESTNIK: pri bizɔ̃nih

ORODNIK: z bizɔ̃ni

in

[bizon]

IPA: [bí:zɔ̃n]

ednina

IMENOVALNIK: bizon

RODILNIK: bizona

DAJALNIK: bizonu

TOŽILNIK: bizona

MESTNIK: pri bizonu

ORODNIK: z bizonom

dvojina

IMENOVALNIK: bizona

RODILNIK: bizonov

DAJALNIK: bizonoma

TOŽILNIK: bizona

MESTNIK: pri bizonih

ORODNIK: z bizonoma

množina

IMENOVALNIK: bizoni

RODILNIK: bizonov

DAJALNIK: bizonom

TOŽILNIK: bizona

MESTNIK: pri bizonih

ORODNIK: z bizoni

STALNE ZVEZE

ameriški bizon

iz zoologije divje govedo s temno rjavo dlako, široko glavo in močnim oprsjem, ki živi v Severni Ameriki; primerjaj lat. *Bison bison*; SIN.: bizon

▪ V parku najdemo velike črede vilorogih antilop, *ameriških bizonov*, posamezne kojote in kanadske rise ter pisano paleto vrst ptic.

evropski bizon

iz zoologije divje govedo s temno rjavo dlako, široko glavo, trikotno brado in močnim oprsjem, ki živi zlasti v severovzhodni Poljski in Belorusiji; primerjaj lat. *Bison bonasus*; SIN.: bizon, iz zoologije zober

▪ Pragozd je še danes dom *evropskega bizona*, največje kopenske živali na našem kontinentu.
▪ Izsekavajo zadnji nižinski pragozd v Evropi, kjer živi najstarejša čreda *evropskih bizonov*.

IZVOR

prevzeto (po zgledu nem. *Bison* in frc. *bison*) prek lat. *bisōn* 'tur, zober' iz germ. jezikov, prim. nem. *Wisent* < stvnem. *wisant*, iz ide. **ueis-* 'smrdeti, oddajati vonj'

blá; in **bláblá** medmet

[blá]

POMEN

1. ponovljeno ponazarja vsebinsko prazno, neresnično, nepomembno govorjenje ali pisanje

▪ Zame bi bilo veliko važnejše, če bi se najprej zamislil in šele nato odgovoril, ne samo vljudno, *bla, bla bla*, marveč prav preišljeno in resno.

2. ponovljeno, ekspresivno izraža, da se zdi govorcu predhodna trditev vsebinsko prazna, neresnična, zavajajoča

▪ Američani odlovijo milijon ton trsk letno in s tem ustvarijo dobro milijardo dolarjev. Baje sonaravno skrbijo za zarod, *bla bla*.

▪ Odločili so se, da bodo sodelovanje še poglobili, *bla bla bla*.

3. kot samostalnik, ponovljeno, ekspresivno vsebinsko prazno, neresnično, nepomembno govorjenje ali pisanje

▪ Do sem je vse skupaj še navaden politični *bla bla bla*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[blá]

IPA: ['bla:]

TONEMSKO

[blâ]

IPA: [blá:]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema neartikularno govorjenje, tako kot angl. *blab* 'blekniti, blebetati, blebetanje', nem. *Blabla* 'blebetanje'

bláblá; in **blá** medmet

[bláblá]

POMEN

1. tudi z večkrat ponovljenim zlogom **bla** ponazarja vsebinsko prazno, neresnično, nepomembno govorjenje ali pisanje

▪ Vsi doma tarnate, kako vam je hudo, kaj se dogaja, *blabla*, a nihče noče narediti nič.

2. tudi z večkrat ponovljenim zlogom **bla**, ekspresivno izraža, da se zdi govorcu predhodna trditev vsebinsko prazna, neresnična, zavajajoča

▪ Bojda smo pred zakonom vsi enaki ... *blabla*.

3. kot samostalnik, tudi z večkrat ponovljenim zlogom **bla**, ekspresivno vsebinsko prazno, neresnično, nepomembno govorjenje ali pisanje

▪ Ker nerad izgubljam čas za *blabla*, predlagam, da kar začneva.

▪ Udeleževal sem se debat in skupinskih analiz tekstov, a se kmalu naveličal, kajti tisti *blabla* ni obrodil nobenih sadov.

▪ Ali je vse skupaj le prazen *blablabla*?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bláblá]

IPA: ['bla:'bla:]

TONEMSKO

[blâblâ]

IPA: [blá:blá:]

IZVOR

↑bla

blízu¹ prislov

[blízu]

POMEN

1. v majhni prostorski oddaljenosti določenega kraja, predmeta, pojava

▪ Ugotovile smo, da smo doma *blizu*, zato smo se po pouku dostikrat dobile.

▪ Vse imamo *blizu*, celo služba je oddaljena le kakšnih 30 minut.

▪ Tu *blizu* je v številnih majhnih ulicah veliko barov, ki so pogosto odprti pozno v noč in so namenjeni raznim okusom.

▪ Potok je *blizu*, vozimo se s čolni.

▪ Rad bi videl avtomobile od *blizu*.

2. v majhni časovni oddaljenosti določenega trenutka, obdobja, pojava

▪ Zima je *blizu*. Prvi letošnji sneg je naletaval 7. novembra.

▪ Obstoječi institucionalni okvir ne zadošča, počakali naj bi na novega, ker je že *blizu* nova mednarodna konferenca.

▪ Čeprav se zdi gradnja avtoceste še odmaknjena, je začetek del *blizu*.

▪ Pogreba še ni bilo, je pa zelo *blizu* in dovolite nam, da kakšen dan najprej tudi žalujemo.

▪ Zaključni turnir pokala Slovenije je vse *bližje*.

3. navadno z dajalnikom v tesnem stiku, odnosu glede na medsebojno naklonjenost, razumevanje

▪ Z mamó sem si še posebno *blizu*, saj sem ji karakterno zelo podoben.

▪ Glasbenika sta si v zadnjem času še posebej *blizu*, saj sta skupaj posnela album džezovskih klasik.

▪ Znanstvena fantastika mi ni bila nikoli *blizu*.

▪ Vse, ki smo mu bili *blizu*, je zelo potrta vest, da ga je možganska kap hudo prizadela.

- Takšen način dela je otrokom zelo *blizu*, več si zapomnijo in tudi spremljanje dela v živo je mnogo privlačnejše kot v razredu samem.

4. kot členek izraža majhno oddaljenost od določene polne mere, količine

- Čreda na njegovi kmetiji šteje *blizu* 500 ovac, skupaj z mladiči pa se število vseh ovac nemalokrat povzpne *blizu* tisoč.
- Nosači so dele stolpa, ki so tehtali *blizu* 20 kilogramov, odnesli na vrh Triglava.
- Najobsežnejša knjiga zelišč obsega *blizu* 4000 imen v treh debelih knjigah.
- *Blizu* tri tisoč udeležencev športnih iger z vsega sveta se je pomerilo v skupno 24 različnih športnih disciplinah.
- Zmaga je bila pet minut pred koncem zelo *blizu*, saj je na semaforju pisalo 60 : 51.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[blízu]

IPA: ['bli:zu]

OSNOVNIK: blízu

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: bližje in bliže

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj blízu

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nãjbližje in nãjbližje in nãjbliže in nãjbliže

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj blízu

TONEMSKO

[blízu]

IPA: [bli:zú]

OSNOVNIK: blízu

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: bližje in bliže

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj blízu

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nãjbližje in nãjbližje in nãjbliže in nãjbliže

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj blízu

IZVOR

= cslov. *blizu*, hrv., srb. *blízu*, nar. rus. *blizú*, stpolj. *blizu* < pslov. *blizu iz *blizъ 'bližnji', prvotno 'ki se tišči drugega' < ide. **b^hleig-* 'tolči', tako kot latv. *blaizīt* 'mečkati, tolči', *bliēzt* 'tolči' in gr. *phlībō* 'stiskam, mečkam', lat. *fligere* 'tolči'

blízu² predlog

[blízu]

POMEN

I. Z RODILNIKOM

1. izraža majhno prostorsko oddaljenost določenega kraja, predmeta, pojava

- Računamo, da bodo naše menjalnice, ker so *blizu* meje, še naprej odprte.
- Stanujemo v lesenih hišicah, ki stojijo zelo *blizu* morja in tudi *blizu* restavracije.
- Na cestah, pa ne samo *blizu* šol, bodimo previdni.
- Naselje je zraslo: danes ima približno osem tisoč prebivalcev, predvsem s priseljevanjem ljudi, ki so želeli živeti na podeželju, v bližini narave in hkrati *blizu* mesta.
- Odraščal je v majhni vasi na majhnem otoku *blizu* Rotterdama.

2. izraža majhno časovno oddaljenost določenega trenutka, obdobja, pojava

- Bil je *blizu* polnoči, ko je odklenil vrata stanovanja in vstopil.
- *Blizu* smrti se je zavedel, kako pomemben je vsak trenutek v življenju.
- *Blizu* polnoči se je veter okrepil.

3. izraža tesen stik, odnos glede na medsebojno naklonjenost, razumevanje

- Nekateri člani *blizu* vodstva stranke so nezadovoljni, ker partnerska stranka ne upošteva njihovih kadrovske predlogov.
- Vir *blizu* preiskave je dejal, da še vedno ni potrjeno, ali je šlo za teroristični napad.
- Tožilstvo sicer ni navedlo, za katero snov naj bi šlo, vendar kot pojasnjujejo viri *blizu* preiskovalcev, naj bi šlo za kemične in ne jedrske snovi.
- Vir *blizu* predsednika je za televizijo zatrdil, da bodo stroške v prihodnje zmanjšali.
- Da se stvari dejansko spet premikajo v smeri prodaje, so nam neuradno potrdili tudi krogi *blizu* vodstva banke.

4. izraža skoraj doseženo mero, količino, cilj

- Sobotno jutro bo še zelo sveže s temperaturami *blizu* ničle, nato pa pričakujemo postopno otoplitev.
- Dobil je le dve kazenski sekundi, končno 19. mesto pa je *blizu* njegovih trenutnih zmognosti.
- V višino meri *blizu* dveh metrov.
- Lani so bili že *blizu* dogovora, a so njegovo sklenitev zavrle politične spremembe.
- Po uspešnem strelskem nastopu, ko sem zgrešila le enkrat, sem vedela, da bom *blizu* vrha.

II. Z DAJALNIKOM

1. izraža majhno prostorsko oddaljenost določenega kraja, predmeta, pojava

- Ozon je koristen v zgornjih delih ozračja, *blizu* tlom pa lahko prispeva k nastanku dihalnih težav in boleznih dihalnih organov.
- List po nekaj tednih porumeni in takrat ga moramo odrezati, kar se da *blizu* mestu izraščanja.
- Ni še dolgo tega, kar so ljudje živeli *blizu* naravi.

▪ Nanesite primerno barvo pudra na obraz, a ne preveč *blizu* očem.

▪ Sprehajališča so tako *blizu* vodi, da v njej lahko opazimo majhne ribe.

2. izraža majhno časovno oddaljenost določenega trenutka, obdobja, pojava

▪ Nekaj zaposlenih je že *blizu* upokojitvi, tako da moramo razmišljati o kadrovskih dopolnitvah

▪ Začela sem v mladih letih, a kljub temu še vedno nisem niti *blizu* slovesu od tenisa.

▪ Sam upam, da smo *blizu* času, ko bo na prvem mestu gospodarska uspešnost in se bomo osvobodili politične megle in iluzij.

3. izraža tesen stik, odnos glede na medsebojno naklonjenost, razumevanje

▪ Iz krogov *blizu* predsedniku vlade smo izvedeli, da se premier vse bolj ogreva za možnost, da bi vlada kar sama poslala predlagano besedilo sporazuma.

▪ Agencija se sklicuje na vire *blizu* vladi.

▪ Kdo so novi lastniki, razen tega da so *blizu* upravi, še nismo mogli izvedeti.

▪ Sogovornik *blizu* dogajanja, ki ne želi biti imenovan, pravi, da so prizadevanja ministrstva sicer pot v pravo smer, da pa je vprašanje kredibilnosti partnerja.

3.1. izraža vrednost česa zaradi (načrtovane) razumljivosti, dostopnosti

▪ Njena likovna in literarna izpovednost je *blizu* otrokom in odraslim, ker v vseh zgodbah in ilustracijah ohranja otroškost, razumljivost in enostavnost.

▪ Kot pravi, ni kandidat elit, ampak je *blizu* ljudem, zato je kandidatura sad pogovora z ljudmi.

4. izraža skoraj doseženo mero, količino, cilj

▪ Temperatura vode je *blizu* ničli, delo otežujejo visoki valovi in tokovi.

▪ Zelo sem zadovoljen s pogajanjem in mislim, da smo *blizu* rešitvi.

▪ Po operaciji kolena je *blizu* vrnitvi na igrišča.

▪ Svetovni prvak v ciklokrosu je objavil, da je zelo *blizu* podpisu pogodbe z ekipo.

▪ Že lani je bil *blizu* kolajni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[blízu]

IPA: ['bli:zu]

TONEMSKO

[blízu]

IPA: [bli:zú]

IZVOR

↑blizu

bóm in **bòm** medmet

[bóm] in [bòm]

POMEN

posnema nizek zvok zvona

▪ Za slovo mi poje zvon bim bam *bom*.

▪ Bim, bam, bim, bam, *bom*, tiho nam zvon zvoni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bóm]

IPA: ['bo:m]

in

[bòm]

IPA: ['bom]

TONEMSKO

[bòm]

IPA: [bó:m]

in

[bòm]

IPA: [bóm]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema nizek zvok velikega zvona

botrováti botrújem nedovršni in dovršni glagol

[botrováti]

POMEN

ekspresivno biti pomemben dejavnik, vzrok česa

▶ **glag.** + sam. beseda v dajalniku

botrovati boleznim, napakam, nesrečam, težavam | botrovati KAKŠNEMU dogodku | botrovati nastanku, razvoju česa | botrovati KAKŠNEMU obisku, rezultatu | botrovati odstopu, padcu, porazu, uspehu

▪ Glavna vzroka, ki sta *botrovala* nesrečam, sta bila hitrost in neupoštevanje prednosti v prometu.

▪ Pričakovane dodatne naložbe in razcvet turizma so *botrovali* nastankom številnih novih poslovnih parkov.

▪ Nedisciplina je *botrovala* visokemu porazu.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

alkohol botruje, KAKŠNA hitrost botruje | KAKŠNI dejavniki, okoliščine, razmere botrujejo | naključje, napaka, neizkušenost botruje | KAKŠNI razlogi, vzroki botrujejo | KAKŠNO vreme botruje

▪ Več kot tretjini smrtnih nezgod je *botroval* alkohol.

- Prijetno in toplo vreme je *botrovalo* uspehu prireditve.

***

- Težavam s hrbtenico pogosto *botruje* nepravilna, prisiljena drža.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[botrováti]

IPA: [botrɔ'va:ti]

NEDOLOČNIK: botrováti

NAMENILNIK: botrovàt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: botrújem
2. OSEBA: botrúješ
3. OSEBA: botrúje

dvojina

1. OSEBA: botrújeva
2. OSEBA: botrújeta
3. OSEBA: botrújeta

množina

1. OSEBA: botrújemo
2. OSEBA: botrújete
3. OSEBA: botrújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: botrúj

dvojina

1. OSEBA: botrújva
2. OSEBA: botrújta

množina

1. OSEBA: botrújmo
2. OSEBA: botrújte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: botrovàl
DVOJINA: botrovála
MNOŽINA: botrováli

ženski spol

- EDNINA: botrovála
DVOJINA: botrováli
MNOŽINA: botrovále

srednji spol

- EDNINA: botroválo
DVOJINA: botrováli
MNOŽINA: botrovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: botrújč
RODILNIK: botrújčega
DAJALNIK: botrújčemu
TOŽILNIK: botrújč

živo botrújčega

MESTNIK: pri botrújčem

ORODNIK: z botrújčim

dvojina

IMENOVALNIK: botrújčea

RODILNIK: botrújčih

DAJALNIK: botrújčima

TOŽILNIK: botrújčea

MESTNIK: pri botrújčih

ORODNIK: z botrújčima

množina

IMENOVALNIK: botrújči

RODILNIK: botrújčih

DAJALNIK: botrújčim

TOŽILNIK: botrújče

MESTNIK: pri botrújčih

ORODNIK: z botrújčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: botrújčea

RODILNIK: botrújče

DAJALNIK: botrújči

TOŽILNIK: botrújčo

MESTNIK: pri botrújči

ORODNIK: z botrújčo

dvojina

IMENOVALNIK: botrújči

RODILNIK: botrújčih

DAJALNIK: botrújčima

TOŽILNIK: botrújči

MESTNIK: pri botrújčih

ORODNIK: z botrújčima

množina

IMENOVALNIK: botrújče

RODILNIK: botrújčih

DAJALNIK: botrújčim

TOŽILNIK: botrújče

MESTNIK: pri botrújčih

ORODNIK: z botrújčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: botrújče

RODILNIK: botrújčega

DAJALNIK: botrújčemu

TOŽILNIK: botrújče

MESTNIK: pri botrújčem

ORODNIK: z botrújčim

dvojina

IMENOVALNIK: botrújči

RODILNIK: botrújčih

DAJALNIK: botrújčima

TOŽILNIK: botrújči

MESTNIK: pri botrújčih

ORODNIK: z botrújčima

množina

IMENOVALNIK: botrujóča
RODILNIK: botrujóčih
DAJALNIK: botrujóčim
TOŽILNIK: botrujóča
MESTNIK: pri botrujóčih
ORODNIK: z botrujóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: botrován
RODILNIK: botrovánega
DAJALNIK: botrovánemu
TOŽILNIK: botrován
živo botrovánega
MESTNIK: pri botrovánem
ORODNIK: z botrovánim

dvojina

IMENOVALNIK: botrována
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánima
TOŽILNIK: botrována
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánima

množina

IMENOVALNIK: botrováni
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánim
TOŽILNIK: botrováne
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: botrována
RODILNIK: botrováne
DAJALNIK: botrováni
TOŽILNIK: botrováno
MESTNIK: pri botrováni
ORODNIK: z botrováno

dvojina

IMENOVALNIK: botrováni
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánima
TOŽILNIK: botrováni
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánima

množina

IMENOVALNIK: botrováne
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánim
TOŽILNIK: botrováne
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: botrováno
RODILNIK: botrovánega
DAJALNIK: botrovánemu
TOŽILNIK: botrováno
MESTNIK: pri botrovánem
ORODNIK: z botrovánim

dvojina

IMENOVALNIK: botrováni
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánima
TOŽILNIK: botrováni
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánima

množina

IMENOVALNIK: botrována
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánim
TOŽILNIK: botrována
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánimi

DELEŽJE NA -aje: botrováje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: botrovánje
RODILNIK: botrovánja
DAJALNIK: botrovánju
TOŽILNIK: botrovánje
MESTNIK: pri botrovánju
ORODNIK: z botrovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: botrovánji
RODILNIK: botrovánj
DAJALNIK: botrovánjema
TOŽILNIK: botrovánji
MESTNIK: pri botrovánjih
ORODNIK: z botrovánjema

množina

IMENOVALNIK: botrovánja
RODILNIK: botrovánj
DAJALNIK: botrovánjem
TOŽILNIK: botrovánja
MESTNIK: pri botrovánjih
ORODNIK: z botrovánji

TONEMSKO

[botrováti]

IPA: [botrovà:tí]

NEDOLOČNIK: botrováti

NAMENILNIK: botrovät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: botrûjem
2. OSEBA: botrûješ

3. OSEBA: botrûje

dvojina

1. OSEBA: botrûjeva

2. OSEBA: botrûjeta

3. OSEBA: botrûjeta

množina

1. OSEBA: botrûjemo

2. OSEBA: botrûjete

3. OSEBA: botrûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: botrûj

dvojina

1. OSEBA: botrûjva

2. OSEBA: botrûjta

množina

1. OSEBA: botrûjmo

2. OSEBA: botrûjte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: botroväl

DVOJINA: botrovála

MNOŽINA: botrováli

ženski spol

EDNINA: botrovâla

DVOJINA: botrováli

MNOŽINA: botroväle

srednji spol

EDNINA: botroválo

DVOJINA: botrováli

MNOŽINA: botrovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: botrujôč *tudi* botrujôč

RODILNIK: botrujôč**ega**

DAJALNIK: botrujôč**emu**

TOŽILNIK: botrujôč *tudi* botrujôč

živo botrujôč**ega**

MESTNIK: pri botrujôč**em**

ORODNIK: z botrujôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: botrujôča

RODILNIK: botrujôč**ih**

DAJALNIK: botrujôč**ima**

TOŽILNIK: botrujôča

MESTNIK: pri botrujôč**ih**

ORODNIK: z botrujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: botrujôči

RODILNIK: botrujôč**ih**

DAJALNIK: botrujôč**im**

TOŽILNIK: botrujôče

MESTNIK: pri botrujôč**ih**

ORODNIK: z botrujôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: botrujôča

RODILNIK: botrujôče

DAJALNIK: botrujôči

TOŽILNIK: botrujôčo

MESTNIK: pri botrujôči

ORODNIK: z botrujôčo

dvojina

IMENOVALNIK: botrujôči

RODILNIK: botrujôč**ih**

DAJALNIK: botrujôč**ima**

TOŽILNIK: botrujôči

MESTNIK: pri botrujôč**ih**

ORODNIK: z botrujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: botrujôče

RODILNIK: botrujôč**ih**

DAJALNIK: botrujôč**im**

TOŽILNIK: botrujôče

MESTNIK: pri botrujôč**ih**

ORODNIK: z botrujôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: botrujôče

RODILNIK: botrujôč**ega**

DAJALNIK: botrujôč**emu**

TOŽILNIK: botrujôče

MESTNIK: pri botrujôč**em**

ORODNIK: z botrujôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: botrujôči

RODILNIK: botrujôč**ih**

DAJALNIK: botrujôč**ima**

TOŽILNIK: botrujôči

MESTNIK: pri botrujôč**ih**

ORODNIK: z botrujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: botrujôča

RODILNIK: botrujôč**ih**

DAJALNIK: botrujôč**im**

TOŽILNIK: botrujôča

MESTNIK: pri botrujôč**ih**

ORODNIK: z botrujôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: botrován

RODILNIK: botrován**ega**

DAJALNIK: botrován**emu**

TOŽILNIK: botrován

živo botrován**ega**

MESTNIK: pri botrován**em**

ORODNIK: z botrovánim
dvojina

IMENOVALNIK: botrována
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánima
TOŽILNIK: botrována
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánima

množina

IMENOVALNIK: botrováni
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánim
TOŽILNIK: botrováne
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: botrována
RODILNIK: botrováne
DAJALNIK: botrováni
TOŽILNIK: botrováno
MESTNIK: pri botrováni
ORODNIK: z botrováno

dvojina

IMENOVALNIK: botrováni
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánima
TOŽILNIK: botrováni
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánima

množina

IMENOVALNIK: botrováne
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánim
TOŽILNIK: botrováne
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: botrováno
RODILNIK: botrovánega
DAJALNIK: botrovánemu
TOŽILNIK: botrováno
MESTNIK: pri botrovánem
ORODNIK: z botrovánim

dvojina

IMENOVALNIK: botrováni
RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánima
TOŽILNIK: botrováni
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánima

množina

IMENOVALNIK: botrována

RODILNIK: botrovánih
DAJALNIK: botrovánim
TOŽILNIK: botrována
MESTNIK: pri botrovánih
ORODNIK: z botrovánimi

DELEŽJE NA *-aje*: botrovâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: botrovânje
RODILNIK: botrovânja
DAJALNIK: botrovânju
TOŽILNIK: botrovânje
MESTNIK: pri botrovânju
ORODNIK: z botrovânjem

dvojina

IMENOVALNIK: botrovânji
RODILNIK: botrovânj
DAJALNIK: botrovânjema
TOŽILNIK: botrovânji
MESTNIK: pri botrovânjih
ORODNIK: z botrovânjema

množina

IMENOVALNIK: botrovânja
RODILNIK: botrovânj
DAJALNIK: botrovânjem
TOŽILNIK: botrovânja
MESTNIK: pri botrovânjih
ORODNIK: z botrovânji

IZVOR

↑boter

bovíni bovína bovino pridevnik
[bovíni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bovíni]

IPA: [bɔ'vi:ni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bovíni
RODILNIK: bovínega
DAJALNIK: bovínemu
TOŽILNIK: bovíni
živo bovínega
MESTNIK: pri bovínem
ORODNIK: z bovínim

dvojina

IMENOVALNIK: bovína
RODILNIK: bovínih
DAJALNIK: bovínima

TOŽILNIK: **bovína**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínima**

množina

IMENOVALNIK: **bovíni**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínim**
TOŽILNIK: **bovíne**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **bovína**
RODILNIK: **bovíne**
DAJALNIK: **bovíni**
TOŽILNIK: **bovíno**
MESTNIK: pri **bovíni**
ORODNIK: z **bovíno**

dvojina

IMENOVALNIK: **bovíni**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínima**
TOŽILNIK: **bovíni**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínima**

množina

IMENOVALNIK: **bovíne**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínim**
TOŽILNIK: **bovíne**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **bovíno**
RODILNIK: **bovínega**
DAJALNIK: **bovínemu**
TOŽILNIK: **bovíno**
MESTNIK: pri **bovínem**
ORODNIK: z **bovínim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bovíni**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínima**
TOŽILNIK: **bovíni**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínima**

množina

IMENOVALNIK: **bovína**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínim**
TOŽILNIK: **bovína**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínimi**

TONEMSKO

[bovîni]

IPA: [bɔvî:nî]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **bovíni**
RODILNIK: **bovínega**
DAJALNIK: **bovínemu**
TOŽILNIK: **bovíni**
živo **bovínega**
MESTNIK: pri **bovínem**
ORODNIK: z **bovínim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bovína**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínima**
TOŽILNIK: **bovína**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínima**

množina

IMENOVALNIK: **bovíni**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínim**
TOŽILNIK: **bovíne**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **bovína**
RODILNIK: **bovíne**
DAJALNIK: **bovíni**
TOŽILNIK: **bovíno**
MESTNIK: pri **bovíni**
ORODNIK: z **bovíno**

dvojina

IMENOVALNIK: **bovíni**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínima**
TOŽILNIK: **bovíni**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínima**

množina

IMENOVALNIK: **bovíne**
RODILNIK: **bovínih**
DAJALNIK: **bovínim**
TOŽILNIK: **bovíne**
MESTNIK: pri **bovínih**
ORODNIK: z **bovínimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **bovíno**
RODILNIK: **bovínega**

DAJALNIK: **bovînemu**
TOŽILNIK: **bovîno**
MESTNIK: **pri bovînem**
ORODNIK: **z bovînim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bovîni**
RODILNIK: **bovînih**
DAJALNIK: **bovînima**
TOŽILNIK: **bovîni**
MESTNIK: **pri bovînih**
ORODNIK: **z bovînima**

množina

IMENOVALNIK: **bovîna**
RODILNIK: **bovînih**
DAJALNIK: **bovînim**
TOŽILNIK: **bovîna**
MESTNIK: **pri bovînih**
ORODNIK: **z bovînimi**

STALNE ZVEZE

bovina spongiformna encefalopatija

iz veterine bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka; SIN.: goveja blaznost, iz veterine BSE, iz veterine BSE, iz veterine goveja spongiformna encefalopatija

- Na *bovino spongiformno encefalopatijo* bodo preiskali možgane vseh goved, ki so kazala klinične znake obolenj centralnega živčnega sistema.
- Nemška vlada se je odločila znižati starostno mejo za obvezno testiranje govedi na *bovino spongiformno encefalopatijo* s 30 na 24 mesecev.

IZVOR

prevzeto prek angl. *bovine* iz lat. *bovînus* 'goveji', iz *bōs* 'govedo', glej ↑ govedo

brák bráka samostalnik moškega spola

[brák]

POMEN

srednje velik kratkodlak pes z daljšim gobcem in povešenimi uhlji, izhodiščno vzrejen za lov na divjad; SIN.: gonič

- Vsak član lovskega kluba je moral rediti psa *braka*, sicer je moral na brakadah izplačati brakirja na roke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[brák]

IPA: ['bra:k]

ednina

IMENOVALNIK: **brák**
RODILNIK: **bráka**
DAJALNIK: **bráku**
TOŽILNIK: **bráka**
MESTNIK: **pri bráku**
ORODNIK: **z brákom**

dvojina

IMENOVALNIK: **bráka**
RODILNIK: **brákov**
DAJALNIK: **brákoma**
TOŽILNIK: **bráka**
MESTNIK: **pri brákih**
ORODNIK: **z brákoma**

množina

IMENOVALNIK: **bráki**
RODILNIK: **brákov**
DAJALNIK: **brákom**
TOŽILNIK: **bráke**
MESTNIK: **pri brákih**
ORODNIK: **z bráki**

TONEMSKO

[brák]

IPA: ['brá:k]

ednina

IMENOVALNIK: **brák**
RODILNIK: **brâka**
DAJALNIK: **bráku**
TOŽILNIK: **brâka**
MESTNIK: **pri brâku**
ORODNIK: **z brâkom**

dvojina

IMENOVALNIK: **brâka**
RODILNIK: **brâkov**
DAJALNIK: **brâkoma**
TOŽILNIK: **brâka**
MESTNIK: **pri brâkih**
ORODNIK: **z brâkoma**

množina

IMENOVALNIK: **brâki**
RODILNIK: **brâkov**
DAJALNIK: **brâkom**
TOŽILNIK: **brâke**
MESTNIK: **pri brâkih**
ORODNIK: **z brâki**

STALNE ZVEZE

brak jazbečar

srednje velik kratkodlak pes rjave barve ali črne in rjave barve, s krepkim podolgovatim telesom, krajšimi nogami in povešenimi uhlji

- V tujini *brak jazbečarje* zaradi dobro razvitega čuta za voh in njihove majhnosti, spretnosti ter

živahnosti uspešno uporabljajo kot iskalce prepovedanih drog.

▪ Ker ima rad delo in dogajanje, je *brak jazbečar* primeren predvsem za aktivne ljudi.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Braque*, frc. *braque*) iz it. *bracco* 'lovski pes'

brátiti se brátim se nedovršni glagol

[brátiti se]

POMEN

1. izkazovati povezanost, medsebojno naklonjenost, zlasti z druženjem

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Desettisoči so demonstrirali po mestnih ulicah in *se brátili* z vojaki.
- Na obrobju dogajanja sem lahko videl vozlišča kolegov policajev, ki so *se* pijansko *brátili* z obalno stražo in vojaško policijo.

1.1. ekspresivno biti v tesnih, pogostih stikih, zlasti iz koristoljubja

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Ugledni ameriški banki sta odkrili, da *se* njuni lokalni menedžerji *brátijo* z lopovi.
- Za nekatere so kandidati sporni, ker da so *se brátili* z okupatorji.

2. imeti, ohranjati zavezo, dogovor o podpori in sodelovanju z drugim mestom, skupino, organizacijo; SIN.: prijateljevati

▪ Ker mora imeti bratstvo močan povezovalni element iz preteklosti, bi *se* Ptuj tudi formalno moral *brátiti* s povsem drugimi mesti.

▪ »Te barake kazijo podobo mesta!« je ogorčen bralec. »*Bratimo se* s tujimi mesti, pa jim kažemo to sramoto.«

3. ekspresivno biti povezan s čim drugim in ga vsebinsko dopolnjevati

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Bili so počaščeni, da *se* je ravno ob jubileju galerije pesem *brátila* z likovno govorico razstavljenih grafik in kovinskih skulptur sevniškega umetnika.
- Sivec *se* je uspešno *brátil* z dimljeno postrvjo na hrenovi peni, za precej močno strjenko iz kozjega sira pa mu je že zmanjkovalo sape.
- Napisal je nekaj takega: filozofija *se* je vselej *brátila* z ideologijo, končni korektiv ji je bila zdrava pamet.

4. ekspresivno pogosto uporabljati in zato dobro poznati, sprejemati kot svoje; SIN.: ekspresivno prijateljevati

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Če izpustimo začetna obdobja in dijaško dobo – ko *se* včasih celo sobote in nedelje *bratimo* s šolskimi knjigami in učbeniki – samo oplazimo, pridrvimo do študentskih let.
- Rad pohaja po pivnicah, *se brati* z vrčkom piva, obiskuje množične prireditve pod šotori.

5. v obliki **brátiti**, ekspresivno povezovati s čim drugim in vsebinsko dopolnjevati

▪ Ob romanu Dostojevskega Ponižani in razžaljeni je ugotovil, da je naslovno nihilistično občutje socialnega in narodnega ponižanja gotovo ena izmed vezi, ki ga *brati* s Kosovelom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[brátiti se]

IPA: [ˈbraːtiti se]

NEDOLOČNIK: brátiti se

NAMENILNIK: brátit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brátim se
2. OSEBA: brátiš se
3. OSEBA: bráti se

dvojina

1. OSEBA: brátiva se
2. OSEBA: brátita se
3. OSEBA: brátita se

množina

1. OSEBA: brátimo se
2. OSEBA: brátite se
3. OSEBA: brátijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: bráti se

dvojina

1. OSEBA: brátiva se
2. OSEBA: brátita se

množina

1. OSEBA: brátimo se
2. OSEBA: brátite se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: brátíl se
DVOJINA: brátíla se
MNOŽINA: brátíli se

ženski spol

EDNINA: brátíla se
DVOJINA: brátíli se
MNOŽINA: brátíle se

srednji spol

EDNINA: brátílo se
DVOJINA: brátíli se
MNOŽINA: brátíla se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bratěč se
RODILNIK: bratěč**ega** se
DAJALNIK: bratěč**emu** se
TOŽILNIK: bratěč se
živo bratěč**ega** se
MESTNIK: pri bratěč**em** se
ORODNIK: z bratěč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: bratěč**a** se
RODILNIK: bratěč**ih** se
DAJALNIK: bratěč**ima** se
TOŽILNIK: bratěč**a** se
MESTNIK: pri bratěč**ih** se
ORODNIK: z bratěč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: bratěč**i** se
RODILNIK: bratěč**ih** se
DAJALNIK: bratěč**im** se
TOŽILNIK: bratěč**e** se
MESTNIK: pri bratěč**ih** se
ORODNIK: z bratěč**imi** se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bratěč**a** se
RODILNIK: bratěč**e** se
DAJALNIK: bratěč**i** se
TOŽILNIK: bratěč**o** se
MESTNIK: pri bratěč**i** se
ORODNIK: z bratěč**o** se

dvojina

IMENOVALNIK: bratěč**i** se
RODILNIK: bratěč**ih** se
DAJALNIK: bratěč**ima** se
TOŽILNIK: bratěč**i** se
MESTNIK: pri bratěč**ih** se
ORODNIK: z bratěč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: bratěč**e** se
RODILNIK: bratěč**ih** se
DAJALNIK: bratěč**im** se
TOŽILNIK: bratěč**e** se
MESTNIK: pri bratěč**ih** se
ORODNIK: z bratěč**imi** se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bratěč**e** se
RODILNIK: bratěč**ega** se
DAJALNIK: bratěč**emu** se
TOŽILNIK: bratěč**e** se
MESTNIK: pri bratěč**em** se
ORODNIK: z bratěč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: bratěč**i** se
RODILNIK: bratěč**ih** se
DAJALNIK: bratěč**ima** se
TOŽILNIK: bratěč**i** se
MESTNIK: pri bratěč**ih** se
ORODNIK: z bratěč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: bratěč**a** se
RODILNIK: bratěč**ih** se
DAJALNIK: bratěč**im** se
TOŽILNIK: bratěč**a** se
MESTNIK: pri bratěč**ih** se
ORODNIK: z bratěč**imi** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: bráten**je**
RODILNIK: bráten**ja**
DAJALNIK: bráten**ju**
TOŽILNIK: bráten**je**
MESTNIK: pri bráten**ju**
ORODNIK: z bráten**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: bráten**ji**
RODILNIK: bráten**j**
DAJALNIK: bráten**jema**
TOŽILNIK: bráten**ji**
MESTNIK: pri bráten**jih**
ORODNIK: z bráten**jema**

množina

IMENOVALNIK: bráten**ja**
RODILNIK: bráten**j**
DAJALNIK: bráten**jem**
TOŽILNIK: bráten**ja**
MESTNIK: pri bráten**jih**
ORODNIK: z bráten**ji**

TONEMSKO

[brátiti se]

IPA: [brà:títi se]

NEDOLOČNIK: brátiti se

NAMENILNIK: brátit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: brát**im** se
2. OSEBA: brát**iš** se
3. OSEBA: brát**i** se

dvojina

1. OSEBA: brát**iva** se
2. OSEBA: brát**ita** se
3. OSEBA: brát**ita** se

množina

1. OSEBA: brát**imo** se
2. OSEBA: brát**ite** se

3. OSEBA: brátijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: bráti se

dvojina

1. OSEBA: brátiva se

2. OSEBA: brátita se

množina

1. OSEBA: brátimo se

2. OSEBA: brátite se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: brátíl se

DVOJINA: brátíla se

MNOŽINA: brátíli se

ženski spol

EDNINA: brátíla se in brátíla se

DVOJINA: brátíli se

MNOŽINA: brátíle se

srednji spol

EDNINA: brátílo se

DVOJINA: brátíli se

MNOŽINA: brátíla se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bratěč se

RODILNIK: bratěčega se

DAJALNIK: bratěčemú se

TOŽILNIK: bratěč se

živo bratěčega se

MESTNIK: pri bratěčem se

ORODNIK: z bratěčim se

dvojina

IMENOVALNIK: bratěča se

RODILNIK: bratěčih se

DAJALNIK: bratěčima se

TOŽILNIK: bratěča se

MESTNIK: pri bratěčih se

ORODNIK: z bratěčima se

množina

IMENOVALNIK: bratěči se

RODILNIK: bratěčih se

DAJALNIK: bratěčim se

TOŽILNIK: bratěče se

MESTNIK: pri bratěčih se

ORODNIK: z bratěčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bratěča se

RODILNIK: bratěče se

DAJALNIK: bratěči se

TOŽILNIK: bratěčo se

MESTNIK: pri bratěči se

ORODNIK: z bratěčo se

dvojina

IMENOVALNIK: bratěči se

RODILNIK: bratěčih se

DAJALNIK: bratěčima se

TOŽILNIK: bratěči se

MESTNIK: pri bratěčih se

ORODNIK: z bratěčima se

množina

IMENOVALNIK: bratěče se

RODILNIK: bratěčih se

DAJALNIK: bratěčim se

TOŽILNIK: bratěče se

MESTNIK: pri bratěčih se

ORODNIK: z bratěčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bratěče se

RODILNIK: bratěčega se

DAJALNIK: bratěčemu se

TOŽILNIK: bratěče se

MESTNIK: pri bratěčem se

ORODNIK: z bratěčim se

dvojina

IMENOVALNIK: bratěči se

RODILNIK: bratěčih se

DAJALNIK: bratěčima se

TOŽILNIK: bratěči se

MESTNIK: pri bratěčih se

ORODNIK: z bratěčima se

množina

IMENOVALNIK: bratěča se

RODILNIK: bratěčih se

DAJALNIK: bratěčim se

TOŽILNIK: bratěča se

MESTNIK: pri bratěčih se

ORODNIK: z bratěčimi se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: brátenje

RODILNIK: brátenja

DAJALNIK: brátenju

TOŽILNIK: brátenje

MESTNIK: pri brátenju

ORODNIK: z brátenjem

dvojina

IMENOVALNIK: brátenji in brátenji

RODILNIK: brátenj

DAJALNIK: brátenjema in brátenjema

TOŽILNIK: brátenji in brátenji

MESTNIK: pri brátenjih

ORODNIK: z brátenjema in z brátenjema

množina

IMENOVALNIK: brátenja

RODILNIK: brâtenj
DAJALNIK: brâtenjem
TOŽILNIK: brâtenja
MESTNIK: pri brâtenjih
ORODNIK: z brâtenji

IZVOR

↑brat

bréstovolístni bréstovolístna bréstovolístno

pridevnik

[bréstovolístni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bréstovolístni]

IPA: [ˈbrɛːstɔvɔˈliːstni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bréstovolístni
RODILNIK: bréstovolístnega
DAJALNIK: bréstovolístnemu
TOŽILNIK: bréstovolístni
živo bréstovolístnega
MESTNIK: pri bréstovolístnem
ORODNIK: z bréstovolístnim

dvojina

IMENOVALNIK: bréstovolístna
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnima
TOŽILNIK: bréstovolístna
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnima

množina

IMENOVALNIK: bréstovolístni
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnim
TOŽILNIK: bréstovolístne
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bréstovolístna
RODILNIK: bréstovolístne
DAJALNIK: bréstovolístni
TOŽILNIK: bréstovolístno
MESTNIK: pri bréstovolístni
ORODNIK: z bréstovolístno

dvojina

IMENOVALNIK: bréstovolístni
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnima

TOŽILNIK: bréstovolístni
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnima

množina

IMENOVALNIK: bréstovolístne
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnim
TOŽILNIK: bréstovolístne
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bréstovolístno
RODILNIK: bréstovolístnega
DAJALNIK: bréstovolístnemu
TOŽILNIK: bréstovolístno
MESTNIK: pri bréstovolístnem
ORODNIK: z bréstovolístnim

dvojina

IMENOVALNIK: bréstovolístni
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnima
TOŽILNIK: bréstovolístni
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnima

množina

IMENOVALNIK: bréstovolístna
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnim
TOŽILNIK: bréstovolístna
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnimi

TONEMSKO

[bréstovolístni]

IPA: [brɛːstɔvɔˈliːstni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bréstovolístni
RODILNIK: bréstovolístnega
DAJALNIK: bréstovolístnemu
TOŽILNIK: bréstovolístni
živo bréstovolístnega
MESTNIK: pri bréstovolístnem
ORODNIK: z bréstovolístnim

dvojina

IMENOVALNIK: bréstovolístna
RODILNIK: bréstovolístnih
DAJALNIK: bréstovolístnima
TOŽILNIK: bréstovolístna
MESTNIK: pri bréstovolístnih
ORODNIK: z bréstovolístnima

množina

IMENOVANIK: bręstovolĭstni
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnim
TOŽILNIK: bręstovolĭstne
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: bręstovolĭstna
RODILNIK: bręstovolĭstne
DAJALNIK: bręstovolĭstni
TOŽILNIK: bręstovolĭstno
MESTNIK: pri bręstovolĭstni
ORODNIK: z bręstovolĭstno

dvojina

IMENOVANIK: bręstovolĭstni
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnima
TOŽILNIK: bręstovolĭstni
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnima

množina

IMENOVANIK: bręstovolĭstne
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnim
TOŽILNIK: bręstovolĭstne
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: bręstovolĭstno
RODILNIK: bręstovolĭstnega
DAJALNIK: bręstovolĭstnemu
TOŽILNIK: bręstovolĭstno
MESTNIK: pri bręstovolĭstnem
ORODNIK: z bręstovolĭstnim

dvojina

IMENOVANIK: bręstovolĭstni
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnima
TOŽILNIK: bręstovolĭstni
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnima

množina

IMENOVANIK: bręstovolĭstna
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnim
TOŽILNIK: bręstovolĭstna
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnimi

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: bręstovolĭstni
RODILNIK: bręstovolĭstnega
DAJALNIK: bręstovolĭstnemu
TOŽILNIK: bręstovolĭstni
živo bręstovolĭstnega
MESTNIK: pri bręstovolĭstnem
ORODNIK: z bręstovolĭstnim

dvojina

IMENOVANIK: bręstovolĭstna
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnima
TOŽILNIK: bręstovolĭstna
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnima

množina

IMENOVANIK: bręstovolĭstni
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnim
TOŽILNIK: bręstovolĭstne
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: bręstovolĭstna
RODILNIK: bręstovolĭstne
DAJALNIK: bręstovolĭstni
TOŽILNIK: bręstovolĭstno
MESTNIK: pri bręstovolĭstni
ORODNIK: z bręstovolĭstno

dvojina

IMENOVANIK: bręstovolĭstni
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnima
TOŽILNIK: bręstovolĭstni
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnima

množina

IMENOVANIK: bręstovolĭstne
RODILNIK: bręstovolĭstnih
DAJALNIK: bręstovolĭstnim
TOŽILNIK: bręstovolĭstne
MESTNIK: pri bręstovolĭstnih
ORODNIK: z bręstovolĭstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: bręstovolĭstno
RODILNIK: bręstovolĭstnega
DAJALNIK: bręstovolĭstnemu
TOŽILNIK: bręstovolĭstno

in

[bręstovolĭstni]

IPA: [brę:stɔvɔlĭ:stni]

MESTNIK: pri br̄estovol̄istnem

ORODNIK: z br̄estovol̄istnim

dvojina

IMENOVALNIK: br̄estovol̄istni

RODILNIK: br̄estovol̄istnih

DAJALNIK: br̄estovol̄istnima

TOŽILNIK: br̄estovol̄istni

MESTNIK: pri br̄estovol̄istnih

ORODNIK: z br̄estovol̄istnima

množina

IMENOVALNIK: br̄estovol̄istna

RODILNIK: br̄estovol̄istnih

DAJALNIK: br̄estovol̄istnim

TOŽILNIK: br̄estovol̄istna

MESTNIK: pri br̄estovol̄istnih

ORODNIK: z br̄estovol̄istnimi

▪ Najlaže je jamo obiskati, kadar jamarji organizirajo spust v *brezno*.

▪ V suhem vremenu je vidna struga pod jamo, nad katero je vhod v *brezno*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku** spustiti (se) v brezno

▪ Najprej so z vrvmi trdno zvezali eno lestev k drugi, privezali še tretjo in tako podaljšano lestev spustili v *brezno*.

▪ Medved, ki je očitno po nesreči padel v *brezno*, se je ustavil v ožini 70 metrov globoko.

...

▪ Dva metra nad dnom *brezna* je polica, na kateri izvira potok, ki po nekaj metrih toka po dnu *brezna* ponikne.

▪ Ker je bilo nesnage več, kot so predvidevali, bodo jamarji do konca očistili *brezno* ta teden.

2. ekspresivno **velika globina**

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v tožilniku** pogled v brezno

▪ Predvsem tistim, ki niso vajeni globokih pogledov v temna *brezna*, velja priporočiti spremstvo gorskega vodnika.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Zgrmel je s poškodovanega cestišča v *brezno* in umrl.

▪ Njegov avtomobil je po trčenju s tovornjakom padel v *brezno*.

3. ekspresivno **kar onemogoča sodelovanje, razumevanje med različnima stranema**

▶ prid. beseda + **sam. beseda** nepremostljivo brezno

▪ V državi je nepremostljivo *brezno* med vlado in civilno družbo.

▪ V družbi zija ogromno *brezno* med revnimi in bogatimi.

4. ekspresivno **velika mera česa slabega, neugodnega, neželenega**

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju** brezno depresije, negotovosti, obupa | brezno mamil, odvisnosti, zasvojenosti | brezno revščine | brezno pogube, pozabe

▪ Kljub uspehu je drvel vse globlje v *brezno* zasvojenosti.

▪ Načrtovana pokojninska in zdravstvena reforma bosta v *brezno* revščine pahnili tisoče.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

drveti, drseti v brezno | pasti, pogrezniti se, toniti v brezno | potegniti, vleči, vreči KOGA v brezno

▪ Skozi desetletja relativizacije prava se država vedno globlje pogreza v *brezno* korupcije in brezpravja.

▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**

STALNE ZVEZE

brestovolistni oslad

1. iz botanike **oslad z večjimi listi in močnejšim vonjem ali del te rastline**; primerjaj lat. *Filipendula*

ulmaria; SIN.: iz botanike močvirski oslad

▪ Nagubani zeleni listi in kontrastno rdeča stebela *brestovolistnega oslada* se lepo razvijejo le na stalno vlažnih ali močvirnih delih vrta.

▪ Sveže stisnjen sok iz *brestovolistnega oslada* (cele rastline) lahko na dan uživamo po eno jedilno žlico, in to razredčenega z malo vode.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: močvirski oslad

▪ *Brestovolistni oslad* ščiti in pomirja sluznico prebavil, nevtralizira odvečno kislino in blaži slabost.

IZVOR

iz *brestov list*

brêzno brêzna samostalnik srednjega spola

[brêzno]

POMEN

1. zelo globoka jama s strmimi stenami

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

globoko brezno | kraško brezno | vhodno brezno

▪ Na gori so odkrili precej do več sto metrov globokih kraških jam, med njimi tudi eno najglobljih *brezen* na svetu.

▪ Naravno kraško *brezno* se z grajskega dvorišča navpično spušča v temo prav do vznožja socerbske vzpetine.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v tožilniku** spust, spuščanje v brezno | vhod v brezno

dvigniti (se), potegniti iz brezna | izvleči (se), rešiti (se) iz brezna

▪ Sprašujemo se, ali je vladajoča politična elita dovolj sposobna in pogumna, da bo državo potegnila iz *brezna* primanjkljajev in dolgov.

4.1. ekspresivno zelo slabo, neugodno, težavno stanje

▪ Po dolgih obdobjih strahu in obupa se je z zdravili izvlekla iz *brezna*.

▪ Že ob naslednjem obisku je znesek izgubil, nato pa ga je igralniška ruleta potegnila v svoje *brezno*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[brêzno]

IPA: [ˈbrɛ:znɔ]

ednina

IMENOVALNIK: brêzno

RODILNIK: brêzna

DAJALNIK: brêznu

TOŽILNIK: brêzno

MESTNIK: pri brêznu

ORODNIK: z brêznom

dvojina

IMENOVALNIK: brêzni

RODILNIK: brêzen

DAJALNIK: brêznoma

TOŽILNIK: brêzni

MESTNIK: pri brêznih

ORODNIK: z brêznoma

množina

IMENOVALNIK: brêzna

RODILNIK: brêzen

DAJALNIK: brêznom

TOŽILNIK: brêzna

MESTNIK: pri brêznih

ORODNIK: z brêzni

TONEMSKO

[brézno]

IPA: [brè:znó]

ednina

IMENOVALNIK: brézno

RODILNIK: brézna

DAJALNIK: bréznu

TOŽILNIK: brézno

MESTNIK: pri bréznu

ORODNIK: z bréznom

dvojina

IMENOVALNIK: brézni in brêzni

RODILNIK: brêzen

DAJALNIK: bréznoma in brêznoma

TOŽILNIK: brézni in brêzni

MESTNIK: pri brêznih

ORODNIK: z bréznoma in z brêznoma

množina

IMENOVALNIK: brêzna

RODILNIK: brêzen

DAJALNIK: brêznom

TOŽILNIK: brêzna

MESTNIK: pri brêznih

ORODNIK: z brêzni

IZVOR

iz ↑brez + ↑dno < pslov. *bezdnъ, prvotno 'brezdanji', tako kot cslov. *bezdná*, *bezdnije*, hrv., srb. *bèzdan*, rus. *bézdna*, stčes. *bezden*, *bezdna*

brezstíčni brezstíčna brezstíčno pridevnik

[breštíčni]

POMEN

1. pri katerem prenos podatkov poteka na kratke razdalje brez fizičnega stika

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brezstični ključ | brezstična kartica | brezstična transakcija | brezstično plačevanje

▪ *Brezstična* kartica deluje s tehnologijo, ki z elektromagnetnim valovanjem pošlje vaše podatke POS-terminalu.

▪ Da se plačilo izvede, ni treba vpisati PIN-kode, ampak svojo plačilno kartico zgolj prisolonimo na terminal za *brezstično* plačevanje.

▪ Da bi lastnik vstopil v vozilo, mora biti *brezstični* ključ zaradi kratkega dometa v neposredni bližini avtomobila.

2. ki poteka, se izvaja brez fizičnega stika

▪ Priporočajo *brezstično* dostavo, to je dostavo na dogovorjenem mestu pred strankinim stanovanjem brez osebnega stika.

▪ Za *brezstični* prevzem blaga svetujemo, da izberete plačilo s kreditno kartico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[breštíčni]

IPA: [brɛs:'ti:tʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brezstíčni

RODILNIK: brezstíčnega

DAJALNIK: brezstíčnemu

TOŽILNIK: brezstíčni

živo brezstíčnega

MESTNIK: pri brezstíčnem

ORODNIK: z brezstíčnim

dvojina

IMENOVANIK: brezstična
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnima
TOŽILNIK: brezstična
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnima

množina

IMENOVANIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnim
TOŽILNIK: brezstične
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: brezstična
RODILNIK: brezstične
DAJALNIK: brezstični
TOŽILNIK: brezstično
MESTNIK: pri brezstični
ORODNIK: z brezstično

dvojina

IMENOVANIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnima
TOŽILNIK: brezstični
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnima

množina

IMENOVANIK: brezstične
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnim
TOŽILNIK: brezstične
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: brezstično
RODILNIK: brezstičnega
DAJALNIK: brezstičnemu
TOŽILNIK: brezstično
MESTNIK: pri brezstičnem
ORODNIK: z brezstičnim

dvojina

IMENOVANIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnima
TOŽILNIK: brezstični
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnima

množina

IMENOVANIK: brezstična
RODILNIK: brezstičnih

DAJALNIK: brezstičnim
TOŽILNIK: brezstična
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnimi

TONEMSKO

[breštíčni]

IPA: [brɛs:tí:ʧni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnega
DAJALNIK: brezstičnemu
TOŽILNIK: brezstični
živo brezstičnega
MESTNIK: pri brezstičnem
ORODNIK: z brezstičnim

dvojina

IMENOVANIK: brezstična
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnima
TOŽILNIK: brezstična
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnima

množina

IMENOVANIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnim
TOŽILNIK: brezstične
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: brezstična
RODILNIK: brezstične
DAJALNIK: brezstični
TOŽILNIK: brezstično
MESTNIK: pri brezstični
ORODNIK: z brezstično

dvojina

IMENOVANIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnima
TOŽILNIK: brezstični
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnima

množina

IMENOVANIK: brezstične
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnim
TOŽILNIK: brezstične
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brezstično
RODILNIK: brezstičnega
DAJALNIK: brezstičnemu
TOŽILNIK: brezstično
MESTNIK: pri brezstičnem
ORODNIK: z brezstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: brezstični
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnima
TOŽILNIK: brezstični
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnima

množina

IMENOVALNIK: brezstična
RODILNIK: brezstičnih
DAJALNIK: brezstičnim
TOŽILNIK: brezstična
MESTNIK: pri brezstičnih
ORODNIK: z brezstičnimi

IZVOR

iz *brez stika*

bírm medmet

[břəm]

POMEN

tudi s ponovljeno črko **r** ali **m** posnema zvok motornega vozila; SIN.: brr

- Ko je voznik zagledal črnega bika na cesti, je nemudoma ustavil in obrnil. *Brm, brm, brmmmm.*
- Eden njegovih prvih naučenih zvokov, ki jih je posnel, je bil ravno zvok motorja: *brmm, brmm.*
- Motor dela *brmm, brmm, brmm.*

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[břəm]

IPA: [ˈbr:əm]

TONEMSKO

[břəm]

IPA: [br:ém]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema zvok motorja, podobno kot angl. *vroom*

bír medmet

[bər]

POMEN

1. tudi z večkrat ponovljeno črko **r** izraža, da govorec občuti mraz, ga zebe

- *Brr*, kako je mrzlo!
- *Brrrr*, je tarnal in potegnil nase odejo.

2. tudi z večkrat ponovljeno črko **r**, ekspresivno izraža, da se govorcju kaj gnusi, mu vzbujajo grozo, odpor

- Operacija! *Brr*. Lojze se je pred to besedo zgrozil.
- »Imaš mogoče v škatli hrošče?« je vprašala. »Ali pa, *brrr* ...« je spačila usta, »pajke?«
- Skoraj, *brrrr!* bi me objel!

3. navadno ponovljeno, tudi z večkrat ponovljeno črko **r** posnema zvok motornega vozila; SIN.: brm

- *Brr, brr*, je mrmral taksist in pogljal motor v nadzemeljske obrate.

4. navadno ponovljeno, tudi z večkrat ponovljeno črko **r**, izgovarja se z višjim tonom posnema zvonjenje telefona, budilke

- *Brrr, brrr, brrr* ... Ura divje budi in kliče k novemu dnevu.
- Namesto glasu iz zvočnika je v avli slišala samo zvonjenje telefonov. *Bzzz, brrr*, cin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bər]

IPA: [ˈbər:]

TONEMSKO

[bər]

IPA: [bár:]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema tresenje in pri tem nastale zvoke, znana tudi v drugih jezikih, npr. rus. *brr*, slovaš. *bř*, nem. *brr*

BSE¹ BSE in BSE-ja samostalnik moškega spola

[bɛsɛ] in [bəsəé] kratica *bovina spongiformna encefalopatija*

POMEN

1. iz veterine bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka; SIN.: goveja blaznost, iz veterine bovina spongiformna encefalopatija, iz veterine BSE, iz veterine goveja spongiformna encefalopatija

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** diagnostika, odkritje, ugotavljanje BSE | epidemija, izbruh, pojav, širjenje BSE | primer BSE | prisotnost BSE
- Čeprav v državi še niso zaznali nobenega primera *BSE*, se želijo z ukrepom zavarovati pred to boleznijo.
- V Evropi je zaradi pojava *BSE* močno padla prireja govejega mesa.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**

sum na BSE | test, testiranje na BSE

- Nacionalni veterinarski inštitut je postavil sum na *BSE* pri 11 let stari kravi, zaklani pri rednem zakolu.
- Februarja smo v Sloveniji uvedli obvezno testiranje na *BSE* vsega goveda, starejšega od 30 mesecev.

***

- Na veterinarski upravi preverjajo izvor prednikov krave, pri kateri sumijo, da je obolela za *BSE*.
- Referenčni laboratorij v Švici je potrdil prvi primer goveda z *BSE-jem* v Sloveniji.
- Kako bo pojav *BSE-ja* v Sloveniji vplival na prodajo mesa?

2. kot pridevnik ki je v zvezi z BSE¹ 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

BSE kriza

- Za resne pogovore in prve korake v smeri uvedbe projekta sledljivosti mesa je bila potrebna *BSE* kriza.
- Kot zaenkrat kaže, odkrite nepravilnosti v Nemčiji ne bodo povzročile novega *BSE* škandala.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bɛsɛ́]

IPA: [bɛɛ'se:]

ednina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]

RODILNIK: [bɛsɛ́]

DAJALNIK: [bɛsɛ́]

TOŽILNIK: [bɛsɛ́]

MESTNIK: [pri bɛsɛ́]

ORODNIK: [z bɛsɛ́]

dvojina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]

RODILNIK: [bɛsɛ́]

DAJALNIK: [bɛsɛ́]

TOŽILNIK: [bɛsɛ́]

MESTNIK: [pri bɛsɛ́]

ORODNIK: [z bɛsɛ́]

množina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]

RODILNIK: [bɛsɛ́]

DAJALNIK: [bɛsɛ́]

TOŽILNIK: [bɛsɛ́]

MESTNIK: [pri bɛsɛ́]

ORODNIK: [z bɛsɛ́]

in

[bàsə́]

IPA: ['bàsə'e:]

ednina

IMENOVALNIK: [bàsə́]

RODILNIK: [bàsə́]

DAJALNIK: [bàsə́]

TOŽILNIK: [bàsə́]

MESTNIK: [pri bàsə́]

ORODNIK: [z bàsə́]

dvojina

IMENOVALNIK: [bàsə́]

RODILNIK: [bàsə́]

DAJALNIK: [bàsə́]

TOŽILNIK: [bàsə́]

MESTNIK: [pri bàsə́]

ORODNIK: [z bàsə́]

množina

IMENOVALNIK: [bàsə́]

RODILNIK: [bàsə́]

DAJALNIK: [bàsə́]

TOŽILNIK: [bàsə́]

MESTNIK: [pri bàsə́]

ORODNIK: [z bàsə́]

in

[bɛsɛ́]

IPA: [bɛɛ'se:]

ednina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]

RODILNIK: [bɛsɛ́ja]

DAJALNIK: [bɛsɛ́ju]

TOŽILNIK: [bɛsɛ́]

MESTNIK: [pri bɛsɛ́ju]

ORODNIK: [z bɛsɛ́jem]

dvojina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́ja]

RODILNIK: [bɛsɛ́je]

DAJALNIK: [bɛsɛ́jema]

TOŽILNIK: [bɛsɛ́ja]

MESTNIK: [pri bɛsɛ́jih]

ORODNIK: [z bɛsɛ́jema]

množina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́ji]

RODILNIK: [bɛsɛ́je]

DAJALNIK: [bɛsɛ́jem]

TOŽILNIK: [bɛsɛ́je]

MESTNIK: [pri bɛsɛ́jih]

ORODNIK: [z bɛsɛ́ji]

in

[bàsə́]

IPA: ['bàsə'e:]

ednina

IMENOVALNIK: [bàsə́]

RODILNIK: [bəsəêja]
DAJALNIK: [bəsəêju]
TOŽILNIK: [bəsəê]
MESTNIK: [pri bəsəêju]
ORODNIK: [z bəsəêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [bəsəêja]
RODILNIK: [bəsəêjeu]
DAJALNIK: [bəsəêjema]
TOŽILNIK: [bəsəêja]
MESTNIK: [pri bəsəêjih]
ORODNIK: [z bəsəêjema]

množina

IMENOVALNIK: [bəsəêji]
RODILNIK: [bəsəêjeu]
DAJALNIK: [bəsəêjem]
TOŽILNIK: [bəsəêje]
MESTNIK: [pri bəsəêjih]
ORODNIK: [z bəsəêji]

TONEMSKO

[bɛsɛ̃ɛ̃]
IPA: [bɛsɛ́:]

ednina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
DAJALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃]

dvojina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
DAJALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃]

množina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
DAJALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃]

in

[bəsəê]
IPA: [bəsə́:]

ednina

IMENOVALNIK: [bəsəê]
RODILNIK: [bəsəê]
DAJALNIK: [bəsəê]
TOŽILNIK: [bəsəê]

MESTNIK: [pri bəsəê]
ORODNIK: [z bəsəê]

dvojina

IMENOVALNIK: [bəsəê]
RODILNIK: [bəsəê]
DAJALNIK: [bəsəê]
TOŽILNIK: [bəsəê]
MESTNIK: [pri bəsəê]
ORODNIK: [z bəsəê]

množina

IMENOVALNIK: [bəsəê]
RODILNIK: [bəsəê]
DAJALNIK: [bəsəê]
TOŽILNIK: [bəsəê]
MESTNIK: [pri bəsəê]
ORODNIK: [z bəsəê]

in

[bɛsɛ̃ɛ̃]
IPA: [bɛsɛ́:]

ednina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃ja]
DAJALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃ju]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃ju]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃jem]

dvojina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃ja]
RODILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃jeu]
DAJALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃jema]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃ja]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃jih]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃jema]

množina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃ji]
RODILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃jeu]
DAJALNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃jem]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̃ɛ̃je]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃jih]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃ji]

in

[bəsəê]
IPA: [bəsə́:]

ednina

IMENOVALNIK: [bəsəê]
RODILNIK: [bəsəêja]
DAJALNIK: [bəsəêju]
TOŽILNIK: [bəsəê]
MESTNIK: [pri bəsəêju]
ORODNIK: [z bəsəêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [bəsəēja]
RODILNIK: [bəsəėjeu]
DAJALNIK: [bəsəějema]
TOŽILNIK: [bəsəēja]
MESTNIK: [pri bəsəėjih]
ORODNIK: [z bəsəějema]

množina

IMENOVALNIK: [bəsəěji]
RODILNIK: [bəsəėjeu]
DAJALNIK: [bəsəějem]
TOŽILNIK: [bəsəėje]
MESTNIK: [pri bəsəėjih]
ORODNIK: [z bəsəěji]

IZVOR

po zgledu angl. *BSE* kratica za *bovina spongiformna encefalopatija*

BSE² BSE samostalnik ženskega spola

[bɛsɛ́] in [bəsə́é] kratica *bovina spongiformna encefalopatija*

POMEN

iz veterine **bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka**; SIN.: goveja blaznost, iz veterine *bovina spongiformna encefalopatija*, iz veterine *BSE*, iz veterine *goveja spongiformna encefalopatija*

- Država ima zaprte meje za uvoz govejega mesa iz vseh držav, kjer se je pojavila *BSE*.
- Sum na klasično *BSE* pri tri leta stari kravi ni bil potrjen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bɛsɛ́]
IPA: [bɛe'ʰse:]

ednina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]
RODILNIK: [bɛsɛ́]
DAJALNIK: [bɛsɛ́]
TOŽILNIK: [bɛsɛ́]
MESTNIK: [pri bɛsɛ́]
ORODNIK: [z bɛsɛ́]

dvojina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]
RODILNIK: [bɛsɛ́]
DAJALNIK: [bɛsɛ́]
TOŽILNIK: [bɛsɛ́]
MESTNIK: [pri bɛsɛ́]
ORODNIK: [z bɛsɛ́]

množina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ́]

RODILNIK: [bɛsɛ́]
DAJALNIK: [bɛsɛ́]
TOŽILNIK: [bɛsɛ́]
MESTNIK: [pri bɛsɛ́]
ORODNIK: [z bɛsɛ́]

in

[bəsə́é]
IPA: ['bəsə'ɛ:]

ednina

IMENOVALNIK: [bəsə́é]
RODILNIK: [bəsə́é]
DAJALNIK: [bəsə́é]
TOŽILNIK: [bəsə́é]
MESTNIK: [pri bəsə́é]
ORODNIK: [z bəsə́é]

dvojina

IMENOVALNIK: [bəsə́é]
RODILNIK: [bəsə́é]
DAJALNIK: [bəsə́é]
TOŽILNIK: [bəsə́é]
MESTNIK: [pri bəsə́é]
ORODNIK: [z bəsə́é]

množina

IMENOVALNIK: [bəsə́é]
RODILNIK: [bəsə́é]
DAJALNIK: [bəsə́é]
TOŽILNIK: [bəsə́é]
MESTNIK: [pri bəsə́é]
ORODNIK: [z bəsə́é]

TONEMSKO

[bɛsɛ̀ɛ̌]
IPA: [bɛsɛ́:]

ednina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
RODILNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
DAJALNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̀ɛ̌]
ORODNIK: [z bɛsɛ̀ɛ̌]

dvojina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
RODILNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
DAJALNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
MESTNIK: [pri bɛsɛ̀ɛ̌]
ORODNIK: [z bɛsɛ̀ɛ̌]

množina

IMENOVALNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
RODILNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
DAJALNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]
TOŽILNIK: [bɛsɛ̀ɛ̌]

MESTNIK: [pri bɛsɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bɛsɛ̃ɛ̃]

in

[bəsəɛ̃ɛ̃]
IPA: [bəsəɛ̃ɛ̃]

ednina

IMENOVALNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
DAJALNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
TOŽILNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bəsəɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bəsəɛ̃ɛ̃]

dvojina

IMENOVALNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
DAJALNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
TOŽILNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bəsəɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bəsəɛ̃ɛ̃]

množina

IMENOVALNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
RODILNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
DAJALNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
TOŽILNIK: [bəsəɛ̃ɛ̃]
MESTNIK: [pri bəsəɛ̃ɛ̃]
ORODNIK: [z bəsəɛ̃ɛ̃]

IZVOR

po zgledu angl. *BSE* kratica za *bovina spongiformna encefalopatija*

búdra búdre samostalnik ženskega spola

[búdra]

POMEN

iz zoologije **brezrepi glodalec z večjo glavo, kratkimi**

nogami in čokatim trupom; primerjaj lat. *Cavia porcellus*; SIN.: morski prašiček

- Družba je za *budro* zelo dobrodošla, saj morski prašički tudi v naravi živijo v velikih skupinah.
- V Evropi, kamor so morske prašičke ali *budre* prinesli Španci, so se te živali hitro razmnožile.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[búdra]
IPA: ['bu:dra]

ednina

IMENOVALNIK: búdra
RODILNIK: búdre
DAJALNIK: búdri
TOŽILNIK: búdro

MESTNIK: pri búdri
ORODNIK: z búdro

dvojina

IMENOVALNIK: búdri
RODILNIK: búder
DAJALNIK: búdrama
TOŽILNIK: búdri
MESTNIK: pri búdrah
ORODNIK: z búdrama

množina

IMENOVALNIK: búdre
RODILNIK: búder
DAJALNIK: búdrām
TOŽILNIK: búdre
MESTNIK: pri búdrah
ORODNIK: z búdrām

TONEMSKO

[búdra]
IPA: [bú:drà]

ednina

IMENOVALNIK: búdra
RODILNIK: búdre
DAJALNIK: búdri
TOŽILNIK: búdro
MESTNIK: pri búdri
ORODNIK: z búdro

dvojina

IMENOVALNIK: búdri
RODILNIK: búder
DAJALNIK: búdrām
TOŽILNIK: búdri
MESTNIK: pri búdrah
ORODNIK: z búdrām

množina

IMENOVALNIK: búdre
RODILNIK: búder
DAJALNIK: búdrām
TOŽILNIK: búdre
MESTNIK: pri búdrah
ORODNIK: z búdrām

IZVOR

nejasno

búlav búlava búlavo pridevnik

[búlaʷ búlava búlavo]

POMEN

ki ima bule¹ 2.

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Če nameravate azaleje gojiti naprej, obtrgajte obolele *bulave* liste in med poletjem škropite nekajkrat v 14-dnevnih presledkih.

- Kmetje prizadete pridelke koruze krmijo živini ter pripravljajo silažo tudi iz posevkov, pri katerih se delež *bulavih* storžev giblje med 80–95 %, ker nimajo druge krme.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[búlaʊ búlava búlavo]

IPA: [ˈbuːlaʊ ˈbuːlava ˈbuːlavɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búlav
določno búlavi
RODILNIK: búlavega
DAJALNIK: búlavemu
TOŽILNIK: búlav
določno búlavi
živo búlavega
MESTNIK: pri búlavem
ORODNIK: z búlavim

dvojina

IMENOVALNIK: búlava
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavima
TOŽILNIK: búlava
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavima

množina

IMENOVALNIK: búlavi
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavim
TOŽILNIK: búlave
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búlava
RODILNIK: búlave
DAJALNIK: búlavi
TOŽILNIK: búlavo
MESTNIK: pri búlavi
ORODNIK: z búlavo

dvojina

IMENOVALNIK: búlavi
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavima
TOŽILNIK: búlavi
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavima

množina

IMENOVALNIK: búlave
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavim

TOŽILNIK: búlave

MESTNIK: pri búlavih

ORODNIK: z búlavimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búlavo
RODILNIK: búlavega
DAJALNIK: búlavemu
TOŽILNIK: búlavo
MESTNIK: pri búlavem
ORODNIK: z búlavim

dvojina

IMENOVALNIK: búlavi
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavima
TOŽILNIK: búlavi
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavima

množina

IMENOVALNIK: búlava
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavim
TOŽILNIK: búlava
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj búlav

ženski spol

EDNINA: bòlj búlava

srednji spol

EDNINA: bòlj búlavo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj búlav

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj búlava

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj búlavo

TONEMSKO

[búlaʊ búlava búlavo]

IPA: [bùːláʊ bùːláva bùːlavɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búlav
določno búlavi
RODILNIK: búlavega
DAJALNIK: búlavemu
TOŽILNIK: búlav
določno búlavi
živo búlavega
MESTNIK: pri búlavem

ORODNIK: z búlavim
dvojina

IMENOVALNIK: búlava
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavima
TOŽILNIK: búlava
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavima

množina

IMENOVALNIK: búlavi
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavim
TOŽILNIK: búlave
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búlava
RODILNIK: búlave
DAJALNIK: búlavi
TOŽILNIK: búlavo
MESTNIK: pri búlavi
ORODNIK: z búlavo

dvojina

IMENOVALNIK: búlavi
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavima
TOŽILNIK: búlavi
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavima

množina

IMENOVALNIK: búlave
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavim
TOŽILNIK: búlave
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búlavo
RODILNIK: búlavega
DAJALNIK: búlavemu
TOŽILNIK: búlavo
MESTNIK: pri búlavem
ORODNIK: z búlavim

dvojina

IMENOVALNIK: búlavi
RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavima
TOŽILNIK: búlavi
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavima

množina

IMENOVALNIK: búlava

RODILNIK: búlavih
DAJALNIK: búlavim
TOŽILNIK: búlava
MESTNIK: pri búlavih
ORODNIK: z búlavimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj búlav

ženski spol

EDNINA: bõlj búlava

srednji spol

EDNINA: bõlj búlavo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj búlav

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj búlava

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj búlavo

STALNE ZVEZE

bulava snet

snet z belkastim trosnjakom, ki povzroča nastanek bul zlasti na storžih in stebelu koruze;

primerjaj lat. *Ustilago maydis*; SIN.: iz agronomije, iz biologije

koruzna bulava snet

- Škodljivost *bulave sneti* je odvisna predvsem od števila okuženih rastlin in stopnje razvoja te bolezni.
- Možnosti za akutno zastrupitev živali pri krmljenju koruze, okužene z *bulavo snetjo*, so v praksi zelo majhne.

koruzna bulava snet

iz agronomije, iz biologije snet z belkastim trosnjakom, ki povzroča nastanek bul zlasti na storžih in stebelu koruze; primerjaj lat. *Ustilago maydis*; SIN.: bulava snet

- Koruza, ki je okužena s *koruzno bulavo snetjo*, ima poleg manjše hranilne vrednosti lahko tudi negativne vplive na zdravje živali.
- Tako pri okužbi s *koruzno bulavo snetjo* kot pri suši je pomembno, da koruzo siliramo ob primernem času.

IZVOR

↑bula

búldog búldoga samostalnik moškega spola

[búldok búldoga]

POMEN

1. kratkodlak pes z zelo krepkim telesom, večjo glavo in ploskim gobcem

▪ Ameriški buldog je pogumen in živahen ter po zunanosti podoben *buldogom*, ki so jih v 18. stoletju uporabljali za boje z biki.

▪ *Buldogi* imajo kratke dihalne poti, zato njihovo dihanje slišimo.

1.1. tak srednje velik pes rdečkasto rjave, bele barve ali bele barve z rdečkasto rjavimi lisami, s kratkimi nogami, manjšimi uhlji, kožnimi gubami na glavi in daljšo spodnjo čeljustjo; SIN.: angleški buldog

▪ V nasprotju z agresivnim videzom je značaj *buldoga* zelo blag.

▪ Ljubitelji *buldogov* si bodo najlepše predstavnike te pasme lahko ogledali na razstavi.

2. slabšalno kdor je agresiven, neprijeten ali se mu to pripisuje

▪ Mnogi ga imajo za *buldoga*, pa je zelo v redu fant.

▪ Uveljavil se je kot trd, neokonservativen *buldog*; brezobzirno je postavil na glavo javni sektor, povsod je vsiljeval tržna načela.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[búldok búldoga]

IPA: ['bu:ldɔk 'bu:ldɔga]

ednina

IMENOVALNIK: búldog

RODILNIK: búldoga

DAJALNIK: búldogu

TOŽILNIK: búldoga

MESTNIK: pri búldogu

ORODNIK: z búldogom

dvojina

IMENOVALNIK: búldoga

RODILNIK: búldogov

DAJALNIK: búldogoma

TOŽILNIK: búldoga

MESTNIK: pri búldogih

ORODNIK: z búldogoma

množina

IMENOVALNIK: búldogi

RODILNIK: búldogov

DAJALNIK: búldogom

TOŽILNIK: búldoge

MESTNIK: pri búldogih

ORODNIK: z búldogi

TONEMSKO

[búldok búldoga]

IPA: [bú:ldɔk bú:ldɔga]

ednina

IMENOVALNIK: búldog

RODILNIK: búldoga

DAJALNIK: búldogu

TOŽILNIK: búldoga

MESTNIK: pri búldogu

ORODNIK: z búldogom

dvojina

IMENOVALNIK: búldoga

RODILNIK: búldogov

DAJALNIK: búldogoma

TOŽILNIK: búldoga

MESTNIK: pri búldogih

ORODNIK: z búldogoma

množina

IMENOVALNIK: búldogi

RODILNIK: búldogov

DAJALNIK: búldogom

TOŽILNIK: búldoge

MESTNIK: pri búldogih

ORODNIK: z búldogi

STALNE ZVEZE

ameriški buldog

velik buldog bele barve z rjavkastimi ali rdečkastimi progastimi lisami in privihanimi uhlji

▪ *Ameriški buldogi* se družinskim članom prikupijo in si prisvojijo delček srca tistih, ki jim delajo družbo.

▪ Z drugimi štirinožci se *ameriški buldog* načeloma dobro ujame, a ker je pogumen in se zaveda svoje moči, brez velikega omahovanja sprejme izziv in se odzove na grožnjo.

▪ Mednarodna kinološka zveza *ameriškega buldoga* ne priznava, vseeno pa se število prijateljev teh psov v Evropi povečuje.

angleški buldog

srednje velik buldog rdečkasto rjave, bele barve ali bele barve z rdečkasto rjavimi lisami, s kratkimi nogami, manjšimi uhlji, kožnimi gubami na glavi in daljšo spodnjo čeljustjo; SIN.: buldog

▪ Obožujem sprehode v naravi s svojim *angleškim buldogom*.

▪ Bržkone se nobena pasma ni preobrazila v tolikšni meri kot prav *angleški buldog*, ki je iz nekoč cenjenega psa za borbe z biki postal dobrodušen spremljevalec in hišni pes.

francoski buldog

majhen buldog črne, rjavkaste barve ali bele barve s črnimi, rjavkastimi progastimi lisami, pokončnimi uhlji in rahlo izbočenimi očmi

▪ Od pasemskih psov so za življenje z majhnim otrokom primerni predvsem mops, *francoski buldog*, koder in maltežan.

▪ *Francoski buldog* je v Sloveniji razmeroma redka pasma, saj jih je v naši državi le nekaj več kot 30.

IZVOR

prevzeto iz angl. *bulldog*, iz *bull* 'bik' + *dog* 'pes', ker so to pasmo psov vzgajili za bikoborbe

búler búlerja samostalnik moškega spola

[búler]

POMEN

navadno v množini visoko obučeno z vezalkami, debelim rebrastim podplatom in ojačanim zaobljenim prednjim delom

▶ prid. beseda + sam. beseda

črni bulerji | težki bulerji

- Oblečen je bil v črno jakno in kavbojke, obut pa v črne *bulerje*.
- Njene obtočene *bulerje* sva v naglici pozabila.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

nositi, obuti bulerje

- V srednji šoli sem najraje nosila *bulerje*, zdaj pa ne morem brez visokih petk.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[búler]

IPA: ['bu:lɛr]

ednina

IMENOVALNIK: búler
RODILNIK: búlerja
DAJALNIK: búlerju
TOŽILNIK: búler
MESTNIK: pri búlerju
ORODNIK: z búlerjem

dvojina

IMENOVALNIK: búlerja
RODILNIK: búlerjev
DAJALNIK: búlerjema
TOŽILNIK: búlerja
MESTNIK: pri búlerjih
ORODNIK: z búlerjema

množina

IMENOVALNIK: bulerji
RODILNIK: bulerjev
DAJALNIK: bulerjem
TOŽILNIK: bulerje
MESTNIK: pri bulerjih
ORODNIK: z bulerji

TONEMSKO

[búler]

IPA: [bù:lér]

ednina

IMENOVALNIK: búler

RODILNIK: búlerja

DAJALNIK: búlerju

TOŽILNIK: búler

MESTNIK: pri búlerju

ORODNIK: z búlerjem

dvojina

IMENOVALNIK: búlerja

RODILNIK: búlerjev tudi búlerjev

DAJALNIK: búlerjema

TOŽILNIK: búlerja

MESTNIK: pri búlerjih tudi pri búlerjih

ORODNIK: z búlerjema

množina

IMENOVALNIK: bulerji

RODILNIK: bulerjev tudi búlerjev

DAJALNIK: bulerjem

TOŽILNIK: bulerje

MESTNIK: pri bulerjih tudi pri búlerjih

ORODNIK: z bulerji tudi z búlerji

IZVOR

nejasno, morda po novozelandski tovarni *John Bull* ali iz angl. *bully* 'nasilnež' ali iz ↑bula

bulmastíf bulmastífa samostalnik moškega spola

[bulmastíf]

POMEN

zelo velik kratkodlak pes rdečkaste ali rjavkaste barve, s krepkim telesom, krajšim črnim gobcem in povešenimi uhlji

- *Bulmastifi* so zelo vdani gospodarju in privrženi družinskim članom.
- *Bulmastifi* so križanci med buldogom in mastifom, uradno so pasmo priznali šele v začetku prejšnjega stoletja.
- Imata dve leti starega *bulmastifa*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bulmastíf]

IPA: [bulmas'ti:f]

ednina

IMENOVALNIK: bulmastíf
RODILNIK: bulmastífa
DAJALNIK: bulmastífu
TOŽILNIK: bulmastífa
MESTNIK: pri bulmastífu
ORODNIK: z bulmastífo

dvojina

IMENOVALNIK: bulmastífa
RODILNIK: bulmastífov
DAJALNIK: bulmastífoma

TOŽILNIK: bulmastífa
MESTNIK: pri bulmastífih
ORODNIK: z bulmastífoma

množina

IMENOVALNIK: bulmastífi
RODILNIK: bulmastífov
DAJALNIK: bulmastífo
TOŽILNIK: bulmastífe
MESTNIK: pri bulmastífih
ORODNIK: z bulmastífi

TONEMSKO

[bulmastí:f]

IPA: [bulmastí:f]

ednina

IMENOVALNIK: bulmastí
RODILNIK: bulmastífa
DAJALNIK: bulmastífu
TOŽILNIK: bulmastífa
MESTNIK: pri bulmastífu
ORODNIK: z bulmastífo

dvojina

IMENOVALNIK: bulmastífa
RODILNIK: bulmastífov
DAJALNIK: bulmastífoma
TOŽILNIK: bulmastífa
MESTNIK: pri bulmastífih
ORODNIK: z bulmastífoma

množina

IMENOVALNIK: bulmastífi
RODILNIK: bulmastífov
DAJALNIK: bulmastífo
TOŽILNIK: bulmastífe
MESTNIK: pri bulmastífih
ORODNIK: z bulmastífi

IZVOR

prevzeto iz angl. *bullmastif*, iz ↑bul(dog) +
↑mastif

bulteriêr bulteriêrja samostalnik moškega spola

[bulterijêr]

POMEN

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, glavo
jajčaste oblike, pokončnimi uhlji in manjšimi
temnimi očmi

- Pse je imel že od otroštva, večinoma *bulterierje*, ki jih je cenil, ker so zvesti in neustrašni.
- Do ljudi je *bulterier* izjemno prijazen in ljubeč, zato se ne izkaže preveč dobro kot pes čuvaj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bulterijêr]

IPA: [bulteri'je:r]

ednina

IMENOVALNIK: bulteriêr
RODILNIK: bulteriêrja
DAJALNIK: bulteriêrju
TOŽILNIK: bulteriêrja
MESTNIK: pri bulteriêrju
ORODNIK: z bulteriêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: bulteriêrja
RODILNIK: bulteriêrjev
DAJALNIK: bulteriêrjema
TOŽILNIK: bulteriêrja
MESTNIK: pri bulteriêrjih
ORODNIK: z bulteriêrjema

množina

IMENOVALNIK: bulteriêrji
RODILNIK: bulteriêrjev
DAJALNIK: bulteriêrjem
TOŽILNIK: bulteriêrje
MESTNIK: pri bulteriêrjih
ORODNIK: z bulteriêrji

TONEMSKO

[bulterijêr]

IPA: [bulteri'je:r]

ednina

IMENOVALNIK: bulteriêr
RODILNIK: bulteriêrja
DAJALNIK: bulteriêrju
TOŽILNIK: bulteriêrja
MESTNIK: pri bulteriêrju
ORODNIK: z bulteriêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: bulteriêrja
RODILNIK: bulteriêrjev
DAJALNIK: bulteriêrjema
TOŽILNIK: bulteriêrja
MESTNIK: pri bulteriêrjih
ORODNIK: z bulteriêrjema

množina

IMENOVALNIK: bulteriêrji
RODILNIK: bulteriêrjev
DAJALNIK: bulteriêrjem
TOŽILNIK: bulteriêrje
MESTNIK: pri bulteriêrjih
ORODNIK: z bulteriêrji

STALNE ZVEZE

staffordshirski bulterier

srednje velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo okroglasto glavo in privihanimi uhlji; SIN.: staffordski terier

- V Veliki Britaniji, kjer so *staffordshirski bulterierji* najbolj razširjeni, jih nekateri lastniki usposabljaajo za terapijo z živalmi, reševanje in sledenje.
- *Staffordshirski bulterierji* so pogumni, poslušni, radovedni in prijazni.

IZVOR

prevzeto iz angl. *bull terrier* iz ↑bul(dog) in ↑terier

Bunsenov Bunsenova Bunsenovo pridevnik
[búnzenou̯ búnzenova búnzenovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[búnzenou̯ búnzenova búnzenovo]

IPA: [ˈbuːnzɛnoʊ ˈbuːnzɛnoʊa ˈbuːnzɛnoʊo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [búnzenou̯]

RODILNIK: [búnzenovega]

DAJALNIK: [búnzenovemu]

TOŽILNIK: [búnzenou̯]

živo [búnzenovega]

MESTNIK: [pri búnzenovem]

ORODNIK: [z búnzenovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [búnzenova]

RODILNIK: [búnzenovih]

DAJALNIK: [búnzenovima]

TOŽILNIK: [búnzenova]

MESTNIK: [pri búnzenovih]

ORODNIK: [z búnzenovima]

množina

IMENOVALNIK: [búnzenovi]

RODILNIK: [búnzenovih]

DAJALNIK: [búnzenovim]

TOŽILNIK: [búnzenove]

MESTNIK: [pri búnzenovih]

ORODNIK: [z búnzenovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [búnzenova]

RODILNIK: [búnzenove]

DAJALNIK: [búnzenovi]

TOŽILNIK: [búnzenovo]

MESTNIK: [pri búnzenovi]

ORODNIK: [z búnzenovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [búnzenovi]

RODILNIK: [búnzenovih]

DAJALNIK: [búnzenovima]

TOŽILNIK: [búnzenovi]

MESTNIK: [pri búnzenovih]

ORODNIK: [z búnzenovima]

množina

IMENOVALNIK: [búnzenove]

RODILNIK: [búnzenovih]

DAJALNIK: [búnzenovim]

TOŽILNIK: [búnzenove]

MESTNIK: [pri búnzenovih]

ORODNIK: [z búnzenovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [búnzenovo]

RODILNIK: [búnzenovega]

DAJALNIK: [búnzenovemu]

TOŽILNIK: [búnzenovo]

MESTNIK: [pri búnzenovem]

ORODNIK: [z búnzenovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [búnzenovi]

RODILNIK: [búnzenovih]

DAJALNIK: [búnzenovima]

TOŽILNIK: [búnzenovi]

MESTNIK: [pri búnzenovih]

ORODNIK: [z búnzenovima]

množina

IMENOVALNIK: [búnzenova]

RODILNIK: [búnzenovih]

DAJALNIK: [búnzenovim]

TOŽILNIK: [búnzenova]

MESTNIK: [pri búnzenovih]

ORODNIK: [z búnzenovimi]

TONEMSKO

[búnzenou̯ búnzenova búnzenovo]

IPA: [bùːnzɛnoʊ bùːnzɛnoʊa bùːnzɛnoʊo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [búnzenou̯]

RODILNIK: [búnzenovega]

DAJALNIK: [búnzenovemu]

TOŽILNIK: [búnzenou̯]

živo [búnzenovega]

MESTNIK: [pri búnzenovem]

ORODNIK: [z búnzenovim]

dvojina

IMENOVANIK: [búnzenova]
RODILNIK: [búnzenovih]
DAJALNIK: [búnzenovima]
TOŽILNIK: [búnzenova]
MESTNIK: [pri búnzenovih]
ORODNIK: [z búnzenovima]

množina

IMENOVANIK: [búnzenovi]
RODILNIK: [búnzenovih]
DAJALNIK: [búnzenovim]
TOŽILNIK: [búnzenove]
MESTNIK: [pri búnzenovih]
ORODNIK: [z búnzenovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: [búnzenova]
RODILNIK: [búnzenove]
DAJALNIK: [búnzenovi]
TOŽILNIK: [búnzenovo]
MESTNIK: [pri búnzenovi]
ORODNIK: [z búnzenovo]

dvojina

IMENOVANIK: [búnzenovi]
RODILNIK: [búnzenovih]
DAJALNIK: [búnzenovima]
TOŽILNIK: [búnzenovi]
MESTNIK: [pri búnzenovih]
ORODNIK: [z búnzenovima]

množina

IMENOVANIK: [búnzenove]
RODILNIK: [búnzenovih]
DAJALNIK: [búnzenovim]
TOŽILNIK: [búnzenove]
MESTNIK: [pri búnzenovih]
ORODNIK: [z búnzenovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: [búnzenovo]
RODILNIK: [búnzenovega]
DAJALNIK: [búnzenovemu]
TOŽILNIK: [búnzenovo]
MESTNIK: [pri búnzenovem]
ORODNIK: [z búnzenovim]

dvojina

IMENOVANIK: [búnzenovi]
RODILNIK: [búnzenovih]
DAJALNIK: [búnzenovima]
TOŽILNIK: [búnzenovi]
MESTNIK: [pri búnzenovih]
ORODNIK: [z búnzenovima]

množina

IMENOVANIK: [búnzenova]
RODILNIK: [búnzenovih]
DAJALNIK: [búnzenovim]

TOŽILNIK: [búnzenova]
MESTNIK: [pri búnzenovih]
ORODNIK: [z búnzenovimi]

STALNE ZVEZE

Bunsenov gorilnik

iz kemije laboratorijski plinski gorilnik z nastavljivim dotokom zraka

▪ Preproste peči na trda goriva ali svetilke na tekoča goriva so bile vse, kar je bilo dostopno za segrevanje v laboratoriju, dokler niso v sredini 19. stoletja začeli uporabljati *Bunsenovega gorilnika*.

IZVOR

po nemškem znanstveniku Robertu Wilhelmu Eberhardu Bunsenu (1811–1899)

bypass bypassa; tudi **bájpas** samostalnik moškega spola [bájpas]

POMEN

1. priprava, ki nadomesti, obide obolelo žilo ali drug votel organ; SIN.: iz medicine obvod

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
vstaviti KOMU bypass

▪ Po srčnem infarktu se je moral podvreči operaciji na odprtem srcu in vstavili so mu tri *bypasse*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pacient je pravkar prestal vstavev trojnega *bypassa*.

1.1. operacija, pri kateri se vstavi ta priprava; SIN.: obvod

▪ Srčna napada je doživela, medtem ko je čakala na *bypass* in zamenjavo zaklopk.

▪ Uspešno je prestal večkratni *bypass* na srcu.

2. vod, ki nadomesti, obide neprehoden, prekinjen del glavnega voda; SIN.: obvod

▪ Očistil je zamašene cevi in vgradil *bypass*.

▪ Tehnična ekipa zaradi možnosti vnovične poškodbe optičnega kabla že vzpostavlja *bypass*, nadomestno povezavo, ki bo potekala zunaj območja gradbenih del.

3. kot pridevnik ki je v zvezi z bypassom 2.

▶ **sam. beseda v imenovaniku** + sam. beseda

▪ Konstruktorjem je uspelo, da so z *bypass* kanalom v glavi cilindra rešili problem mazanja štiriraktnega motorja.

4. ekspresivno kar omogoča okoriščenje, zlorabo zaradi neustreznosti, nedorečenosti zakonodaje, predpisov; SIN.: ekspresivno obvod

▪ Zakoni so bili zamišljeni in so vodeni kot manever, kot nekakšen politični *bypass*.

▪ Odnos do dolžnikov bodo zaostri tudi tako, da bodo zoper tiste, ki poslujejo prek podjetij *bypass*, vložili kazenske ovadbe za izvršitev pravic upnikov.

5. kot pridevnik, ekspresivno **ki je v zvezi z bypassom** 4.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda *bypass* firma, *bypass* podjetje

▪ Kriminalisti predvidevajo, da sta *bypass* podjetje kupila izključno zato, da sta lahko preusmerjala vse finančne prilive.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bájpas]

IPA: ['ba:ipas]

ednina

IMENOVALNIK: [bájpas]

RODILNIK: [bájpasa]

DAJALNIK: [bájpasu]

TOŽILNIK: [bájpas]

MESTNIK: [pri bájpasu]

ORODNIK: [z bájpasom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bájpasa]

RODILNIK: [bájpasou]

DAJALNIK: [bájpasoma]

TOŽILNIK: [bájpasa]

MESTNIK: [pri bájpasih]

ORODNIK: [z bájpasoma]

množina

IMENOVALNIK: [bájpassi]

RODILNIK: [bájpassou]

DAJALNIK: [bájpassom]

TOŽILNIK: [bájpassa]

MESTNIK: [pri bájpassih]

ORODNIK: [z bájpassi]

TONEMSKO

[bájpas]

IPA: [bá:ipàs]

ednina

IMENOVALNIK: [bájpas]

RODILNIK: [bájpasa]

DAJALNIK: [bájpasu]

TOŽILNIK: [bájpas]

MESTNIK: [pri bájpasu]

ORODNIK: [z bájpasom]

dvojina

IMENOVALNIK: [bájpasa]

RODILNIK: [bájpasou]

DAJALNIK: [bájpasoma]

TOŽILNIK: [bájpasa]

MESTNIK: [pri bájpasih]

ORODNIK: [z bájpasoma]

množina

IMENOVALNIK: [bájpassi]

RODILNIK: [bájpassou]

DAJALNIK: [bájpassom]

TOŽILNIK: [bájpassa]

MESTNIK: [pri bájpassih]

ORODNIK: [z bájpassi]

IZVOR

prevzeto iz angl. *bypass* 'obvod', iz *pass by* 'obiti' iz *pass* 'iti mimo' in *by* v pomenu 'mimo, ob'

bzz medmet

[bžž]

POMEN

1. navadno ponovljeno, tudi z večkrat ponovljeno črko **Z**, izgovarja se z višjim tonom **posnema visok zvok brenčanja žuželk**

▪ *Bzz, bzz, bzz*, mu je brenčalo okrog glave.

1.1. navadno ponovljeno, tudi z večkrat ponovljeno črko **Z** **posnema visok zvok brnenja električnih, elektronskih naprav**

▪ Bil sem pri frizerju, pri meni gre to hitro, *bzz* s strojčkom.

▪ Gospa je vzela fotografijo in jo položila v skener. Naredilo je *bzzzzz*, napeto je strmela v zaslon in čakala.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[bžž]

IPA: ['bz:'z:]

TONEMSKO

[bžž]

IPA: [bž:ž:]

IZVOR

onomatopeja, znana tudi v drugih slovanskih in neslovanskih jezikih, npr. hrv., srb. *bzz*, angl. *buzz* 'brenčanje'

Co simbol

POMEN

simbol za kemijski element *kobalt*

▪ Zagotoviti moramo, da bo obrok vseboval dovolj kobalta (*Co*) in fosforja (*P*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Co*, simbola za element ↑kobalt

cókel cókla samostalnik moškega spola

[cókəl]

POMEN

1. navadno v množini **obuvalo** z navadno nepregibnim debelim lesenim, gumijastim podplatom, brez zadnjega zgornjega dela, ki se natakne; SIN.: cokla

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Zelo zanimiva in pestra je tudi ponudba *coklov*.
- Med prvo svetovno vojno se je izdelovanje *coklov* skrčilo na desetino.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Plastični modni *cokel*, ki je nadomestil priljubljenega lesenega, je eden najbolj kopiranih čevljev.
- V izdelavo planšarskih *coklov* je vloženi veliko ur dela.

...

▪ Nekaj tednov sem tacal naokoli v *coklih* in poletnih oblačilih.

2. neknižno pogovorno **spodnji del fasade za zaščito stavbe pred vlago**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Kamen skrilavec je primeren za oblaganje *coklov*, teras.
- Ob stavbnih *coklih* ponekod zevajo dolge in široke udorine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cókəɫ]

IPA: [ˈtso:kəl]

ednina

IMENOVALNIK: *cókel*

RODILNIK: *cókla*

DAJALNIK: *cóklu*

TOŽILNIK: *cókel*

MESTNIK: pri *cóklu*

ORODNIK: s *cóklom*

dvojina

IMENOVALNIK: *cókla*

RODILNIK: *cóklov*

DAJALNIK: *cókloma*

TOŽILNIK: *cókla*

MESTNIK: pri *cókljih*

ORODNIK: s *cókloma*

množina

IMENOVALNIK: *cókli*

RODILNIK: *cóklov*

DAJALNIK: *cóklom*

TOŽILNIK: *cókle*

MESTNIK: pri *cókljih*

ORODNIK: s *cókli*

TONEMSKO

[cókəɫ]

IPA: [tsò:kəl]

ednina

IMENOVALNIK: *cókel*

RODILNIK: *cókla*

DAJALNIK: *cóklu*

TOŽILNIK: *cókel*

MESTNIK: pri *cóklu*

ORODNIK: s *cóklom*

dvojina

IMENOVALNIK: *cókla*

RODILNIK: *cóklov* tudi *còklov*

DAJALNIK: *cókloma*

TOŽILNIK: *cókla*

MESTNIK: pri *cókljih* tudi pri *còkljih*

ORODNIK: s *cókloma*

množina

IMENOVALNIK: *cókli*

RODILNIK: *cóklov* tudi *còklov*

DAJALNIK: *cóklom*

TOŽILNIK: *cókle*

MESTNIK: pri *cókljih* tudi pri *còkljih*

ORODNIK: s *cókli* tudi s *còkli*

IZVOR

↑ *cókla*

cókla *cókle* samostalnik ženskega spola

[cókla]

POMEN

1. navadno v množini **obuvalo** z navadno nepregibnim debelim lesenim, gumijastim podplatom, brez zadnjega zgornjega dela, ki se natakne; SIN.: cokel

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

lesene *cokle*

- Na noge je nataknila lesene *cokle*.
- Sneli so nerodne *cokle* in tekli bosi.
- Zavila se je v tanko platneno haljo, obula lesene *cokle* in odšla v ordinacijo.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

natakni, obuti, sezuti *cokle* | nositi *cokle*

- Za hiter skok na vrt ali do smetnjaka si nataknite gumijaste *cokle*.

▶ **glag. + v + sam. beseda v mestniku**

hoditi v *coklah*

- V prejšnjem stoletju je bila precej razširjena navada, da so pri nas moški hodili bosi ali v *coklah*.
- Plešejo v *coklah*, kar ni enostavno.

...

▪ Dobre stare *cokle* so se vrnilo, lepše in elegantnejše kot kadarkoli doslej.

▪ Pričakal me je možakar v karirasti srajci, kavbojkah in *coklah*.

2. ekspresivno kar kaj ovira, zadržuje, preprečuje;

SIN.: neknjižno pogovorno, ekspresivno bremza

▶ prid. beseda + sam. beseda

razvojna cokla

- Razdvojenost politične elite je postala prava razvojna *cokla* države.
- Plačilna nedisciplina, danes tako težka *cokla*, je bila neznan pojem.
- Narekovanje zapisnikov je ena največjih *cokel* sodnega postopka.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku cokla razvoja

- Največja *cokla* napredka je po njegovem prepričanju vmešavanje političnih strank, ki so na oblasti, v kadrovske odločitve.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku pomeniti, predstavljati coklo

- V posameznih primerih je cenovna umestitev predstavljala *coklo* pri iskanju kupcev.
- Domači proizvajalci so zlasti v primerjavi s tujimi multinacionalkami zelo majhni, kar pomeni pri uveljavljanju na trgih včasih prednost, včasih pa tudi *coklo*.

3. neknjižno pogovorno obloga iz strjenega snega, ki se naredi pod čevlji, smučmi, derezami in ovira gibanje

- Včasih je med posameznimi poledenelimi mesti nekaj nepredelanega, svežega snega, zato se nam začnejo delati pod čevlji, derezami in smučmi *cokle*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cókla]

IPA: [ˈtsoːkla]

ednina

IMENOVALNIK: cókla

RODILNIK: cókle

DAJALNIK: cókli

TOŽILNIK: cóklo

MESTNIK: pri cókli

ORODNIK: s cóklo

dvojina

IMENOVALNIK: cókli

RODILNIK: cókel

DAJALNIK: cóklama

TOŽILNIK: cókli

MESTNIK: pri cóklah

ORODNIK: s cóklama

množina

IMENOVALNIK: cókle

RODILNIK: cókel

DAJALNIK: cóklam

TOŽILNIK: cókle

MESTNIK: pri cóklah

ORODNIK: s cóklami

TONEMSKO

[cókla]

IPA: [ˈtsoːklà]

ednina

IMENOVALNIK: còkla

RODILNIK: còkle

DAJALNIK: còkli

TOŽILNIK: còklo

MESTNIK: pri còkli

ORODNIK: s còklo

dvojina

IMENOVALNIK: còkli

RODILNIK: còkel

DAJALNIK: còklama

TOŽILNIK: còkli

MESTNIK: pri còklah

ORODNIK: s còklama

množina

IMENOVALNIK: còkle

RODILNIK: còkel

DAJALNIK: còklam

TOŽILNIK: còkle

MESTNIK: pri còklah

ORODNIK: s còklami

STALNE ZVEZE

zavorna cokla

iz železničarstva priprava za preprečevanje premikanja železniških vozil

- Lokomotive morajo biti opremljene s štirimi standardiziranimi *zavornimi coklami* modre barve.
- Proti njemu se je začel premikati vagon, izpod katerega je delavec pred tem sam izmaknil *zavorno coklo*.

IZVOR

prevzeto iz it. *zoccolo* < lat. *socculus* 'čevlječek', iz *soccus* 'vrsta lahkega čevlja'

copát copáta samostalnik moškega spola

[copát]

POMEN

1. navadno v množini nizko ali srednje visoko obuvalo za notranje prostore, zlasti bivalne; SIN.: copata

▶ prid. beseda + sam. beseda

mehki, udobni copati | usnjeni copati

- Za prijetno počutje doma bodo poskrbeli topli in udobni *copati*.
- Z usnjenimi, mehko podloženimi *copati* je lahko neslišno hodil.

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
izdelati copate | natakni, obuti copate
  - Še preden sva si nataknila *copate*, nama je ponudila skodelici čaja.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
hoditi v copatih | priti v copatih
  - Običajno je hodil v toplih *copatih*, tudi ko je bilo vroče.
  - Oče je v toplih *copatih* prišel na balkon.
- 2. navadno v množini **obuvalo sploh, zlasti za določen namen**; SIN.: copata, čevelj, ekspresivno copatek, ekspresivno copatka
  - ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
baletni copat | platneni copati | plezalni, tekaški, teniški copati | športni copati | telovadni copati
    - V omari sem našel par zelo majhnih baletnih *copatov*.
    - S fantom sva navdušena nad trgovino s športnimi *copati*.
    - Otroška stopala še rastejo, zato bi premajhni plezalni *copati* oteževali njihov normalen razvoj.
  - ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
kupiti copate | obuti copate
    - Tiho je vstal in si obul športne *copate*.
    - Kupite si primerne tekaške *copate*, zberite voljo in začnite.
  - ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
copati za tek
    - *Copati* za tek po mehkem terenu se razlikujejo od tistih za tekanje po asfaltu in drugih trdih podlagah.
    - Najmanj udobni so plezalni *copati* za plezanje najtežjih smeri.
    - Opremljeni morate biti z loparjem, žogicami in *copati* za dvoranske športe, ki imajo podplat iz surove gume in ne puščajo sledi.
  - ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
podplat copata
    - Sledi, ki so jih našli na kraju zločina, in podplat *copata* so primerjali kar trije izvedenci.
  - ▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
    - Po sredogorskih stezah lahko mirno hodimo v športnih *copatih*, vendar je hoja v pravem planinskem obuvalu udobnejša, saj je svet marsikje prav visokogorsko robat.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[copát]

IPA: [tsɔ'pa:t]

ednina

IMENOVALNIK: copát

RODILNIK: copáta

DAJALNIK: copátu

TOŽILNIK: copát

MESTNIK: pri copátu

ORODNIK: s copátom

dvojina

IMENOVALNIK: copáta

RODILNIK: copátov

DAJALNIK: copátoma

TOŽILNIK: copáta

MESTNIK: pri copátih

ORODNIK: s copátoma

množina

IMENOVALNIK: copáti

RODILNIK: copátov

DAJALNIK: copátom

TOŽILNIK: copáte

MESTNIK: pri copátih

ORODNIK: s copáti

TONEMSKO

[copát]

IPA: [tsɔpát]

ednina

IMENOVALNIK: copát

RODILNIK: copáta

DAJALNIK: copátu

TOŽILNIK: copát

MESTNIK: pri copátu

ORODNIK: s copátom

dvojina

IMENOVALNIK: copáta

RODILNIK: copátov

DAJALNIK: copátoma

TOŽILNIK: copáta

MESTNIK: pri copátih

ORODNIK: s copátoma

množina

IMENOVALNIK: copáti

RODILNIK: copátov

DAJALNIK: copátom

TOŽILNIK: copáte

MESTNIK: pri copátih

ORODNIK: s copáti

BESEDOTVORJE

manjšalnica: copatek

IZVOR

↑copata

copáta copáte samostalnik ženskega spola

[copáta]

POMEN

1. navadno v množini **nizko ali srednje visoko obuvalo za notranje prostore, zlasti bivalne**; SIN.: copat

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

platnene copate | sobne copate | udobne copate

▪ Najdaljšo noč so večinoma preživeli ob toploti domačih ognjišč in udobnih *copat*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izdelovati copate | natakniti, obuti copate | nositi copate | prinesiti copate

▪ Po dolgem sprehodu mi prija, da obujem *copate*, popijem vroč čaj in si oddahnem.

▪ Oblekla je jutranjo haljo, si nataknila *copate* in tiho odšla k vratom.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

hoditi v copatah

▪ Iz spalnice se je zaslišalo podrsavanje, kakor da bi kdo v *copatah* hodil po sobi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

par copat

▪ Odprla sta obrtno delavnico za izdelavo *copat*.

2. navadno v množini **obuvalo sploh, zlasti za določen namen**; SIN.: copat, čevalj, ekspresivno copatek, ekspresivno copatka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

baletne copate | platnene copate | plezalne, tekaške, teniške copate | športne copate | telovadne copate

▪ Baletne *copate* je obula z osmimi leti, balet je bil zanjo uresničitev najlepših sanj.

▪ Poškodbo lahko plezalec prepreči z ustrezno oskrbo nohtov na prstih nog in z izbiro udobnih plezalnih *copat*.

▪ Mnogim poškodbam kolena se lahko izognemo že z nakupom novih tekaških *copat*, ki bodo popravile položaj stopala.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kupiti copate | obuti copate

▪ Ko ste opravili vse vaje, obujte *copate* in se odpravite na tek.

▪ Da bomo zares lahkotneje tekli, si najprej kupimo dobre *copate*.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku copate za tek

▪ Za kupovanje športnih *copat* za tek si morate vzeti čas.

3. ekspresivno **kdor je preveč uslužen, nesamozavesten in se pusti voditi drugim**

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

postati copata

▪ Oče je bil *copata* in ni rekel nobene, le tega, da si je o vsem mislil svoje, mu žena ni mogla preprečiti.

▪ Če nimaš avtoritete, postaneš *copata*.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Ne obremenjuje se s tem, da bi ga kdo označil za *copato*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[copáta]

IPA: [tsɔ'pa:ta]

ednina

IMENOVALNIK: copáta

RODILNIK: copáte

DAJALNIK: copáti

TOŽILNIK: copáto

MESTNIK: pri copáti

ORODNIK: s copáto

dvojina

IMENOVALNIK: copáti

RODILNIK: copát

DAJALNIK: copátama

TOŽILNIK: copáti

MESTNIK: pri copátah

ORODNIK: s copátama

množina

IMENOVALNIK: copáte

RODILNIK: copát

DAJALNIK: copátam

TOŽILNIK: copáte

MESTNIK: pri copátah

ORODNIK: s copátami

TONEMSKO

[copâta]

IPA: [tsɔpá:tà]

ednina

IMENOVALNIK: copâta

RODILNIK: copâte

DAJALNIK: copâti

TOŽILNIK: copâto

MESTNIK: pri copâti

ORODNIK: s copâto

dvojina

IMENOVALNIK: copâti

RODILNIK: copât

DAJALNIK: copâtama

TOŽILNIK: copâti

MESTNIK: pri copâtah

ORODNIK: s copâtama

množina

IMENOVALNIK: copâte

RODILNIK: copât

DAJALNIK: copâtam

TOŽILNIK: copâte

MESTNIK: pri copâtah

ORODNIK: s copâtami

imeti pod copato koga

imeti, držati koga v podrejenem položaju, pod nadzorom

▪ Zaradi nezaupanja v sodišča podjetja trepetajo, kaj bo z njihovimi terjatvami, in si želijo vsaj to, da bi njihove dolžnike še naprej *imela pod copato* kakšna agencija.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: copatka

IZVOR

prevzeto iz ben. it. *zapàte* 'sandala, copata' = knjiž. it. *ciabatta* 'copata, ponošen čevelj', prevzeto z vzhoda, perz. *čäbät*, tatar. *čabata* 'opanka iz ličja'

copátka copátke samostalnik ženskega spola

[copátka]

POMEN

1. navadno v množini, navadno ekspresivno **copata, zlasti otroška**; SIN.: navadno ekspresivno **copatek**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bele, modre copatke | otroške copatke | tople copatke

▪ Razdelili smo jim okoli 500 čestitk in otroških *copatk*.

▪ Doma sem najraje v udobnih in toplih *copatkah*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

par copatk

▪ Za novorojenčke v jeseniški porodnišnici so spletle 77 parov *copatk*.

▪ Koliko znašajo stroški proizvodnje *copatk*?

...

▪ Zbirali bomo vse, od oblek do *copatk* za novorojenčke ter obleke in obutev za mladino.
▪ Se spomnite snežno bele mačice, ki otrokom, ki ne pospravijo *copatk, copatke* odnese?

2. navadno v množini, ekspresivno **obuvalo sploh, zlasti za določen namen**; SIN.: copat, copata, čevelj, ekspresivno copatek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

baletne copatke

▪ V gimnaziji se je ukvarjala s takrat popularnim in skoraj edinim izraznim plesom in po naključju v garderobi zagledala par baletnih *copatk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[copátka]

IPA: [tsɔ'pa:tka]

ednina

IMENOVALNIK: copátka

RODILNIK: copátke

DAJALNIK: copátki

TOŽILNIK: copátko

MESTNIK: pri copátki

ORODNIK: s copátko

dvojina

IMENOVALNIK: copátki

RODILNIK: copátk

DAJALNIK: copátkama

TOŽILNIK: copátki

MESTNIK: pri copátkah

ORODNIK: s copátkama

množina

IMENOVALNIK: copátke

RODILNIK: copátk

DAJALNIK: copátkam

TOŽILNIK: copátke

MESTNIK: pri copátkah

ORODNIK: s copátkami

TONEMSKO

[copátka]

IPA: [tsɔpá:tkà]

ednina

IMENOVALNIK: copátka

RODILNIK: copátke

DAJALNIK: copátki

TOŽILNIK: copátko

MESTNIK: pri copátki

ORODNIK: s copátko

dvojina

IMENOVALNIK: copátki

RODILNIK: copátk

DAJALNIK: copátkama

TOŽILNIK: copátki

MESTNIK: pri copátkah

ORODNIK: s copátkama

množina

IMENOVALNIK: copátke

RODILNIK: copátk

DAJALNIK: copátkam

TOŽILNIK: copátke

MESTNIK: pri copátkah

ORODNIK: s copátkami

IZVOR

↑copata

Cu simbol

POMEN

simbol za kemijski element *baker*

- Najpogosteje omenjamo težave rastlin zaradi pomanjkanja železa (Fe) in bora (B), le malokrat pa se pojavijo naslednji elementi: baker (*Cu*), cink (Zn) in mangan (Mn).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Cu*, simbola za element ↑baker, lat. *cuprum*

cvétje cvétja samostalnik srednjega spola

[cvétje]

POMEN

1. več cvetov, cvetovi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bezgovo, lipovo cvetje | pisano cvetje | suho cvetje

- Čaj iz bezgovega *cvetja* je zdravilen pri prehladnih obolenjih, ker pospešuje potenje in izločanje seča.
- Na voljo so tudi ikebane iz suhega in svežega *cvetja*.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**

čaj, sirup iz KATEREGA cvetja

- Čaj iz glogovega *cvetja* priporočajo pri akutnih vročinskih boleznih in pri kašlju.
- Sirup iz rumenega regratovega *cvetja* je odličen pri lažšanju neprijetnega kašlja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nabirati, trgati cvetje

- Dovoljeno je trgati *cvetje* in listje navadne ciklame, prepovedano pa je nabirati semena in plodove ter izkopavati gomolje.

...

- Zelo pomembno je, da uskladimo barve *cvetja* različnih rastlin, ki jih sadimo skupaj.

1.1. kar spominja na cvetove

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

papirnato, umetno cvetje

- Okna in balkonsko ograjo je krasilo umetno *cvetje* v koritih.
- Otroci se bodo lahko preizkusili v različnih ročnih spretnostih, v igranju starih namiznih iger, izdelovanju papirnatega *cvetja* in v drugih dejavnostih.

1.2. zdravilni pripravek iz cvetov

- Lipovo *cvetje* je veljalo za najbolj priljubljeno domače pomagalo zoper prehladna obolenja in zlasti za pospeševanje potenja pri vročini.
- Bezgovo *cvetje* deluje kot preventiva pri herpesu, potrebno pa je redno pitje tega čaja.

2. več cvetic, cvetlice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

alpsko, gorsko, planinsko cvetje | balkonsko, okensko, okrasno cvetje | eksotično, tropsko cvetje

| poljsko, travniško cvetje | pomladansko, sezonsko, spomladansko cvetje

- Med hojo smo občudovali gorsko *cvetje*, visoko v gorah smo videli tudi krpe snega.
- Kljub spremenljivemu vremenu se je že začela sezona sajenja balkonskega in okenskega *cvetja*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

darovati, podariti, pokloniti, prinašati cvetje | položiti cvetje | posaditi cvetje | zalivati cvetje

- Na vrtu bi posadila cinije, petunije, drugo *cvetje* in borovnice.
- Zalivajo predvsem *cvetje* v betonskih koritih in drevesa, ki so jih zasadili spomladi ali jeseni.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

aranžiranje cvetja | gojenje cvetja | ljubitelj, ljubiteljica cvetja | razstava cvetja | sadika cvetja | šopek cvetja

- Tisti, ki se sami poskušajo v vrtnarjenju in gojenju *cvetja*, bodo na sejmu lahko kupili marsikaj koristnega.
- Šopek *cvetja* je univerzalno darilo ob prihodu v goste.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cvétje]

IPA: [ˈtsvɛ:tjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: cvétje

RODILNIK: cvétja

DAJALNIK: cvétju

TOŽILNIK: cvétje

MESTNIK: pri cvétju

ORODNIK: s cvétjem

TONEMSKO

[cvétje]

IPA: [ˈtsvɛ:tjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: cvétje

RODILNIK: cvétja

DAJALNIK: cvétju

TOŽILNIK: cvétje

MESTNIK: pri cvétju

ORODNIK: s cvétjem

STALNE ZVEZE

rezano cvetje

odrezane gojene okrasne rastline, namenjene za uporabo v šopkih, aranžmajih

- Nudi bogato izbiro *rezanega cvetja*, lončnice in vse, kar sodi k opremljanju cvetličnih dekoracij.
- Vrtnice lahko uporabljamo tudi za *rezano cvetje*.

FRAZEOLOGIJA

otrok cvetja

navadno v množini pripadnik hipijevskega gibanja, hipi

- Širok džins, visoke pete in močni vzorci za sproščenost, kot so jo poznali *otroci cvetja*.
- Na Woodstocku se je zbralo kakšnih 500.000 *otrok cvetja*.

Ostanite v cvetju!

knjižno pogovorno **Bodite v cvetju!**

knjižno pogovorno uporablja se, ko govorec pozdravi koga v sproščenem vzdušju, ko se želi posloviti ali zaključiti komunikacijo z dobrimi željami

- *Ostanite v cvetju* pa lep pozdrav.
- Več o tej zgodbi pa jutri. Sedaj se mi mudi dnevnim opravkom naproti. *Bodite v cvetju!*

IZVOR

↑cvet

cvétka cvétke samostalnik ženskega spola

[cvétka]

POMEN

1. ekspresivno rastlina, pri kateri izstopajo zlasti **cvetovi**; SIN.: cvetica, cvetlica, cvetnica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Nežne pomladne *cvetke* se bodo do poletja razcvetele v eksotične cvetlične šopke.
- Bohotno travo so zamenjale sršeče blazinice, posejane z drobnimi visokogorskimi *cvetkami*.

2. ekspresivno neresna, nepremišljena, neumna izjava ali dejanje, ki vzbuja dvome, pomisleke;

SIN.: ekspresivno cvetlica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- jezikovna cvetka | politična, predvolilna cvetka
- Predvolilna kampanja je malodane vsakokrat burna, vroča in polna političnih *cvetk*.
  - Največja *cvetka* iz vašega ločenega mnenja je trditev, da pri napadu na novinarja ni bilo političnega ozadja.

...

▪ Pri proračunu gre večinoma za pusto branje, vmes pa so tudi *cvetke*.

2.1. ekspresivno kdor ravna neresno, nepremišljeno, neumno

- Za požig stare ropotarnice v barakarskem naselju so prijeli nekaj *cvetk* iz tolpe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[cvétka]

IPA: [ˈtsve:tkɑ]

ednina

IMENOVALNIK: cvétka

RODILNIK: cvétke

DAJALNIK: cvétki

TOŽILNIK: cvétko

MESTNIK: pri cvétki

ORODNIK: s cvétko

dvojina

IMENOVALNIK: cvétki

RODILNIK: cvétk

DAJALNIK: cvétkama

TOŽILNIK: cvétki

MESTNIK: pri cvétkah

ORODNIK: s cvétkama

množina

IMENOVALNIK: cvétke

RODILNIK: cvétk

DAJALNIK: cvétkam

TOŽILNIK: cvétke

MESTNIK: pri cvétkah

ORODNIK: s cvétkami

TONEMSKO

[cvétka]

IPA: [tsvé:tkà]

ednina

IMENOVALNIK: cvétka

RODILNIK: cvétke

DAJALNIK: cvétki

TOŽILNIK: cvétko

MESTNIK: pri cvétki

ORODNIK: s cvétko

dvojina

IMENOVALNIK: cvétki

RODILNIK: cvétk

DAJALNIK: cvétkama

TOŽILNIK: cvétki

MESTNIK: pri cvétkah

ORODNIK: s cvétkama

množina

IMENOVALNIK: cvétke

RODILNIK: cvétk

DAJALNIK: cvétkam

TOŽILNIK: cvétke

MESTNIK: pri cvétkah

ORODNIK: s cvétkami

IZVOR

↑cvet

čévelj čév'lja samostalnik moškega spola

[čévəl]

POMEN

1. navadno v množini nizko ali srednje visoko obuvalo s čvrstim podplatom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blatni, zloščeni čevlji | elegantni, unikatni čevlji | lakasti, usnjeni čevlji | moški, ženski čevlji | ponošeni, pošvedrani čevlji | udobni čevlji

- Vedno ima črtaste hlače, suknjič in telovnik ter ozke črne lakaste *čevlje*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

čistiti, obrisati čevlje | izdelovati, popravljati čevlje | kupovati, prodajati čevlje | natakniti, obuti, pomerjati, sezuti, zavezati čevlje | nositi čevlje | oboževati čevlje

- Njegove prestižne *čevlje* nosijo najbolj znane igralko, pevke in princese.
- Rada imam udobna oblačila, zato samo za posebne priložnosti obujem *čevlje* s petami in se naličim.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

izdelovanje, nakupovanje čevljev | kolekcija, par čevljev | konica, podplat čevljev | oblikovalec, oblikovalka čevljev | obuvanje, sezuvanje, zavezovanje čevljev | številka čevljev

- Po nekaj minutah stanja na mestu se hlad priplazi skozi podplate *čevljev*.
- Priznani oblikovalec *čevljev* vsako nedeljo dopoldne z veseljem obišče ljubljanski boljši sejem starin ob Ljubljani.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** čevlji z debelim, gumijastim, ravnim podplatom | čevlji z nizko, polno, visoko peto | čevlji s petkami, platformo | čevlji z vezalkami

- Športnoelegantni *čevlji* z debelim podplatom so to sezono nepogrešljiv kos.
- Obula si je črne večerne *čevlje* s tanko visoko peto.

...

- Zavihala sem si hlače, sezula *čevlje* in nogavice, sedla na mostiček in pomočila noge v vodo.

2. navadno v množini obuvalo sploh, zlasti za določen namen; SIN.: copat, copata, ekspresivno copatek, ekspresivno copatka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nogometni, planinski, pohodni, smučarski, tekaški čevlji

- Obiskovalec potrebuje le načrt mesta, udobne *čevlje* in veliko časa, da lahko ujame lepoto nekaj najlepših zgradb na svetu.
- Slek je dres, sezul nogometne *čevlje* in jih zalučal visoko v zrak.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

prodajalna, tovarna čevljev

- Šla sem mimo prestižne prodajalne *čevljev* in se razveselila ob napisu znižanje.

...

- Moj bratranec ima trgovino s *čevlji*.

- V muzeju si lahko ogledate veliko orodja in pripomočkov, s katerimi so čevljarji izdelovali *čevlje*.

3. zlasti v angloameriškem okolju nestandardna merska enota za izražanje dolžine, 30,48 cm [ft]

▶ **sam. beseda + števnik + količinski sam.** dolžina, višina *n* čevljev

- Letalo je ob 8.40 poletelo na dvanajstminutni polet ter doseglo višino 6000 *čevljev* in hitrost 600 kilometrov na uro.

...

- Jadrnice, daljše od 36 *čevljev*, so opremljene z grelniki, ki zagotavljajo nemoteno jadralsko sezono in spoznavanje Sredozemlja skozi vse leto.

- Notranje ministrstvo je uvedlo polletni moratorij na vse nove naftne vrtine v morju, ki so globlje od 500 *čevljev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čɛvəl]

IPA: [ˈtʃeːvəl]

ednina

IMENOVALNIK: čévelj

RODILNIK: čévlja

DAJALNIK: čévlju

TOŽILNIK: čévelj

MESTNIK: pri čévlju

ORODNIK: s čévljem

dvojina

IMENOVALNIK: čévlja

RODILNIK: čévljev

DAJALNIK: čévljema

TOŽILNIK: čévlja

MESTNIK: pri čévljih

ORODNIK: s čévljema

množina

IMENOVALNIK: čévli

RODILNIK: čévljev

DAJALNIK: čévljem

TOŽILNIK: čévlje

MESTNIK: pri čévljih

ORODNIK: s čévli

TONEMSKO

[čɛvəl]

IPA: [ˈtʃeːvəl]

ednina

IMENOVALNIK: čêvelj

RODILNIK: čêvlja

DAJALNIK: čêvlju

TOŽILNIK: čêvelj

MESTNIK: pri čevlju
ORODNIK: s čevljem

dvojina

IMENOVALNIK: čevlja
RODILNIK: čevljev
DAJALNIK: čevljema
TOŽILNIK: čevlja
MESTNIK: pri čevljih
ORODNIK: s čevljema

množina

IMENOVALNIK: čevlji
RODILNIK: čevljev
DAJALNIK: čevljem
TOŽILNIK: čevlje
MESTNIK: pri čevljih
ORODNIK: s čevlji

FRAZEOLOGIJA

čevelj žuli koga kje

izraža, da nerazrešena, neželena stvar koga moti, mu povzroča nelagodje, skrb

- Preden nadaljujete takšne obtožbe, se resno vprašajte, kaj je narobe z vami in kje vas pravzaprav *čevelj žuli*.
- Po dolgem razmišljanju sem se odločila, da vam potožim, kje me *čevelj žuli*.
- Lahko ostanete anonimni, lahko se podpišete, le navedbe zdravstvene ustanove naj bodo konkretne, da se bo vedelo, kje in zakaj koga *čevelj žuli*.

dati na čevelj koga

prekiniti (ljubezensko) razmerje s kom, zapustiti koga; odpustiti, odsloviti koga, prekiniti sodelovanje s kom

- Toži jih tudi bivši menedžer, ki zahteva pol milijona funtov odškodnine, ker *so ga dale na čevelj* leto dni prej, preden so zaslovele.
- Kdo *je* koga *dal na čevelj*, ni znano, zelo hitro pa se je med dekletih razvedelo, da je visokorasli frizer spet samski.

stopiti/postaviti se v (*čigave*) čevlje (*koga*)

stopiti v (*čigave*) čevlje (*koga*)

- postaviti se v (*čigave*) čevlje (*koga*)
občutiti, živeti se v položaj koga drugega;
preizkusiti se v vlogi, na mestu koga drugega
- Čeprav gre za življenje in smrt nekoga drugega, smo prisiljeni *stopiti v* njegove *čevlje* in prelahko si predstavljamo, da je zgodba lahko tudi naša.
  - Igralka *bo* očitno *stopila v čevlje* egiptovske kraljice Kleopatre, ki jo je doslej najbolje uprizorila legendarna Elizabeth Taylor v filmu iz leta 1963.

- Izpolnila bo uradne obrazce in se podala v proces pridobivanja delovnega dovoljenja. Na tak način *se bo* za trenutek *postavila v čevlje* posameznika, ki se odloči iti drugam v iskanju dela in boljšega življenja.

stopiti v prevelike čevlje/škornje | obuti (si)/nositi prevelike čevlje

stopiti v prevelike čevlje

- obuti si prevelike čevlje
- obuti prevelike čevlje
- stopiti v prevelike škornje
- v nedovršni obliki nositi prevelike čevlje

zadati, zadajati si pretežko nalogo; ne doseči, dosežati, ne izpolniti, izpolnjevati visokih pričakovanj na novem položaju, v novi vlogi, pogojenih z uspehom, sposobnostmi svojega predhodnika, vzornika

- Mnogi so že spomladi opozarjali, da so nekateri *stopili v prevelike čevlje*. To predvsem velja za funkcionarje pri alpinistih, ki so povsem mimo udarili pri kadrovanju trenerjev.
- Ko je prevzel posle, so mnogi menili, da *je obul prevelike čevlje*. Temu za zdaj ni mogoče pritrditi, saj se sredstva fundacije povečujejo, dejanski izkupiček pa bo pokazalo štiriletno mandatno obdobje.

stopiti v velike čevlje

zadati si težko nalogo; poskusiti doseči, izpolniti pričakovanja na novem položaju, v novi vlogi zaradi uspeha, sposobnosti svojega predhodnika, vzornika

- Pripomnil, da njegovemu nasledniku ne bo lahko, saj *bo stopil v velike čevlje*. "Njegov naslednik bo moral biti uspešen vse od začetka, sicer bo zanj zelo težko," je zatrdil.

Brez muje se še čevelj ne obuže.

izraža, da brez truda ni rezultata, dosežka; izraža spodbudo k delavnosti, potrpežljivosti

- Tudi pri umetnikih je talent deset odstotkov, preostalo je trdo delo. *Brez muje se še čevelj ne obuže*.

Le čevlje sodi naj kopitar.

Le čevlje sodi naj Kopitar.

Čevlje sodi naj kopitar.

izraža, da je primerno, da kdo o čem pove svoje mnenje le, če se na to spozna, ima s tem izkušnje

- Osebnost me najbolj moti, kadar me ocenjuje nekdo, ki mojega dela ne pozna. Sam si, denimo, nikdar ne bi dovolil ocenjevati kakovosti nekega

fizika. Ravnam se pač po načelu, da *le čevlje sodi naj kopitar*.

▪ Ker nismo profesionalci in ker nimamo pojma, se držimo načela »*le čevlje sodi naj Kopitar*«.

Voda še za v čevelj ni dobra.

Voda še za čevelj ni dobra. izraža, da je voda ob določeni priložnosti za pitje manj zaželena kot kaj drugega, zlasti alkoholne pijače

▪ Da *voda še za v čevelj ni dobra*, je bilo v preteklosti pogosto slišati. Sodeč po cvetoči prodaji ustekleničene vode danes to ljudsko reklo ne drži več.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: čevljc

manjšalnica: čevljček

IZVOR

= stcslov. *črēvii*, strus. *čerevii*, češ. *třeví* < pslov.

*červi iz *červo v pomenu 'koža (z živalskega trebuha), usnje'

čevljc čevljca samostalnik moškega spola

[čɛvɔlc]

POMEN

1. navadno v množini, ekspresivno **čevlj**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

baletni, plesni čevljci | elegantni, ljubki čevljci | lakasti, satenasti, usnjeni čevljci | rdeči, srebrni čevljci | udobni čevljci

▪ Skozi podplate mehkih, satenastih večernih *čevljev* je čutila vsak drobcen kamen.

▪ Še kako se spomnim prvih modrih lakastih *čevljev* z belo obrobo in pentljico, ki sem jih nosila na bele bombažne žabice h krilcu.

▪ V črni večerni obleki in lakastih *čevljcih* z visoko petko je bila videti še posebej elegantna.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kupiti čevljce | nadeti, natakiniti, obuti, sezuti čevljce | nositi čevljce

▪ Razločno sta slišala njene korake, saj je obula *čevljce* z visokimi petami.

▪ Višji plemiči so nosili koketne *čevljce* iz svile in so si zelo redko naredili usnjene.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** čevljci z visoko petko, peto

▪ *Čevljci* z ozko visoko peto bodo dopolnili lepo večerno obleko.

▪ V oči me je zbodla predvsem njuna obutev, kajti vsaj za silo izkušen planinec se ne podaja čez Komarčo v lahkih *čevljcih* z gladkim podplatom.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

par čevljev

▪ Obdarila se je z dvema paroma *čevljev*.

▪ Privoščite si ozko omarico, ki je kot nalašč za manjša stanovanja, vanjo pa lahko pospravite malo morje *čevljev*.

▪ Nošenje otroka, pobiranje igrač, zavezovanje *čevljev* – vse na videz nedolžne starševske obveznosti pripomorejo k bolečinam v mišicah in sklepih.

2. navadno v množini **obuvalo za psa**; SIN.: čevljček

▪ Ob hudem mrazu ali za hojo po zelo ostrih skalnatih poteh vzemite mastno kremo, s katero psu zaščitite blazinice, ali mu kupite posebne pasje *čevljce*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čɛvɔlc]

IPA: [ˈtʃeːvɔlts]

ednina

IMENOVALNIK: čevljc

RODILNIK: čevljca

DAJALNIK: čevljcu

TOŽILNIK: čevljc

MESTNIK: pri čevljcu

ORODNIK: s čevljcem

dvojina

IMENOVALNIK: čevljca

RODILNIK: čevljev

DAJALNIK: čevljcema

TOŽILNIK: čevljca

MESTNIK: pri čevljcih

ORODNIK: s čevljcema

množina

IMENOVALNIK: čevljci

RODILNIK: čevljev

DAJALNIK: čevljcem

TOŽILNIK: čevljce

MESTNIK: pri čevljcih

ORODNIK: s čevljci

TONEMSKO

[čɛvɔlc]

IPA: [ˈtʃeːvɔlts]

ednina

IMENOVALNIK: čevljc

RODILNIK: čevljca

DAJALNIK: čevljcu

TOŽILNIK: čevljc

MESTNIK: pri čevljcu

ORODNIK: s čevljcem

dvojina

IMENOVALNIK: čevljca

RODILNIK: čevljev

DAJALNIK: čepeljcema
TOŽILNIK: čepeljca
MESTNIK: pri čepeljcih
ORODNIK: s čepeljcema

množina

IMENOVALNIK: čepeljci
RODILNIK: čepeljev
DAJALNIK: čepeljcem
TOŽILNIK: čepeljce
MESTNIK: pri čepeljcih
ORODNIK: s čepeljci

STALNE ZVEZE

lepi čevljc

iz botanike gozdna rastlina s cvetom z živo rumeno vrečasto medeno ustno in daljšimi rdečerjavimi suličastimi listi cvetnega odevala; primerjaj lat.

Cypripedium calceolus

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
rastišče lepega čevljca

- Najslikovitejša ledeniška dolina v Kamniških in Savinjskih Alpah vsebuje rastišča redkega *lepega čevljca*, uspevajo pa tudi nekatere endemične rastlinske vrste.
- Petina slovenske populacije *lepega čevljca* uspeva v Triglavskem narodnem parku.

...

▪ V skupino strogo zavarovanih vrst v celotni Evropi sodi največji predstavnik kukavičevk oziroma orhidej v Evropi – *lepi čevljc*.

IZVOR

↑ čevlj

čevljček čevljčka samostalnik moškega spola

[čévəlčək]

POMEN

1. navadno v množini, navadno ekspresivno **čevlj, zlasti manjši**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dekliški, otroški čevljčki | rdeči, zlati čevljčki

▪ Dekliška moda sledi ženski, zato so dekliški *čevljčki* letos polni cvetličnega vezenja.

▪ »Nakita še nisva izbrala, nosila pa bom zlate *čevljčke*,« nam je zaupala.

▪ V množici pohodnikov ni treba dolgo iskati junaka z lakastimi *čevljčki*.

▪ Ob nenehnem raziskovanju sveta so otroški *čevljčki* izpostavljeni visokim zahtevam in morajo biti vzdržljivi, elastični in odpornih materialov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nositi, obuti čevljčke

- Tokrat sem si kupila prav posebne *čevljčke*, ki so mi v trenutku padli v oči.
- Tri prijateljke je prepričala, da so se oblekli v ozke trikoje, obuli ženske plesne *čevljčke* in z njo uprizorili parodijo na videospot.

2. navadno v množini **obuvalo za psa**; SIN.: čevljc

▪ Moskovski psi pozimi nosijo *čevljčke*, v najhujšem mrazu pa jim skrbni lastniki nadenejo tudi puloverje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čévəlčək]

IPA: [ˈtʃeːvəlʃək]

ednina

IMENOVALNIK: čevljček

RODILNIK: čevljčka

DAJALNIK: čevljčku

TOŽILNIK: čevljček

MESTNIK: pri čevljčku

ORODNIK: s čevljčkom

dvojina

IMENOVALNIK: čevljčka

RODILNIK: čevljčkov

DAJALNIK: čevljčkoma

TOŽILNIK: čevljčka

MESTNIK: pri čevljčkih

ORODNIK: s čevljčkoma

množina

IMENOVALNIK: čevljčki

RODILNIK: čevljčkov

DAJALNIK: čevljčkom

TOŽILNIK: čevljčke

MESTNIK: pri čevljčkih

ORODNIK: s čevljčki

TONEMSKO

[čévəlčək]

IPA: [ˈtʃeːvəlʃək]

ednina

IMENOVALNIK: čepeljček

RODILNIK: čepeljčka

DAJALNIK: čepeljčku

TOŽILNIK: čepeljček

MESTNIK: pri čepeljčku

ORODNIK: s čepeljčkom

dvojina

IMENOVALNIK: čepeljčka

RODILNIK: čepeljčkov

DAJALNIK: čepeljčkoma

TOŽILNIK: čepeljčka

MESTNIK: pri čepeljčkih

ORODNIK: s čepeljčkoma

množina

IMENOVALNIK: čêveljčki
RODILNIK: čêveljčkov
DAJALNIK: čêveljčkom
TOŽILNIK: čêveljčke
MESTNIK: pri čêveljčkih
ORODNIK: s čêveljčki

IZVOR
↑čêveljc

čéveljski čéveljska čéveljsko pridevnik
[čévəlski]

POMEN

del pridevniške zloženke v obliki **n-čéveljski** ki je v zvezi z določenim številom čevljev 3.

- **prid. beseda** + sam. beseda
n-čéveljski gliser | *n-čéveljski* katamaran, regatnik, trimaran | *n-čéveljska* jadrnica, jahta
- V petih izjemno zahtevnih regatah jadranci sami na 60-*čéveljskih* jadrnicah objadrajó svet.
  - 52-*čéveljski* motorni čoln poganjata dva motorja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čévəlski]

IPA: [ˈtʃeːvəlski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čéveljski
RODILNIK: čéveljskega
DAJALNIK: čéveljskemu
TOŽILNIK: čéveljski
živo čéveljskega
MESTNIK: pri čéveljskem
ORODNIK: s čéveljskim

dvojina

IMENOVALNIK: čéveljska
RODILNIK: čéveljskih
DAJALNIK: čéveljskima
TOŽILNIK: čéveljska
MESTNIK: pri čéveljskih
ORODNIK: s čéveljskima

množina

IMENOVALNIK: čéveljski
RODILNIK: čéveljskih
DAJALNIK: čéveljskim
TOŽILNIK: čéveljske
MESTNIK: pri čéveljskih
ORODNIK: s čéveljskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čéveljska
RODILNIK: čéveljske
DAJALNIK: čéveljski
TOŽILNIK: čéveljsko
MESTNIK: pri čéveljski
ORODNIK: s čéveljsko

dvojina

IMENOVALNIK: čéveljski
RODILNIK: čéveljskih
DAJALNIK: čéveljskima
TOŽILNIK: čéveljski
MESTNIK: pri čéveljskih
ORODNIK: s čéveljskima

množina

IMENOVALNIK: čéveljske
RODILNIK: čéveljskih
DAJALNIK: čéveljskim
TOŽILNIK: čéveljske
MESTNIK: pri čéveljskih
ORODNIK: s čéveljskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čéveljsko
RODILNIK: čéveljskega
DAJALNIK: čéveljskemu
TOŽILNIK: čéveljsko
MESTNIK: pri čéveljskem
ORODNIK: s čéveljskim

dvojina

IMENOVALNIK: čéveljski
RODILNIK: čéveljskih
DAJALNIK: čéveljskima
TOŽILNIK: čéveljski
MESTNIK: pri čéveljskih
ORODNIK: s čéveljskima

množina

IMENOVALNIK: čéveljska
RODILNIK: čéveljskih
DAJALNIK: čéveljskim
TOŽILNIK: čéveljska
MESTNIK: pri čéveljskih
ORODNIK: s čéveljskimi

TONEMSKO

[čêvəlski]

IPA: [ˈtʃeːvəlski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čêveljski
RODILNIK: čêveljskega
DAJALNIK: čêveljskemu
TOŽILNIK: čêveljski
živo čêveljskega

MESTNIK: pri čêveljskem
ORODNIK: s čêveljskim

dvojina

IMENOVALNIK: čêveljska
RODILNIK: čêveljskih
DAJALNIK: čêveljskima
TOŽILNIK: čêveljska
MESTNIK: pri čêveljskih
ORODNIK: s čêveljskima

množina

IMENOVALNIK: čêveljski
RODILNIK: čêveljskih
DAJALNIK: čêveljskim
TOŽILNIK: čêveljske
MESTNIK: pri čêveljskih
ORODNIK: s čêveljskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čêveljska
RODILNIK: čêveljske
DAJALNIK: čêveljski
TOŽILNIK: čêveljsko
MESTNIK: pri čêveljski
ORODNIK: s čêveljsko

dvojina

IMENOVALNIK: čêveljski
RODILNIK: čêveljskih
DAJALNIK: čêveljskima
TOŽILNIK: čêveljski
MESTNIK: pri čêveljskih
ORODNIK: s čêveljskima

množina

IMENOVALNIK: čêveljske
RODILNIK: čêveljskih
DAJALNIK: čêveljskim
TOŽILNIK: čêveljske
MESTNIK: pri čêveljskih
ORODNIK: s čêveljskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čêveljsko
RODILNIK: čêveljskega
DAJALNIK: čêveljskemu
TOŽILNIK: čêveljsko
MESTNIK: pri čêveljskem
ORODNIK: s čêveljskim

dvojina

IMENOVALNIK: čêveljski
RODILNIK: čêveljskih
DAJALNIK: čêveljskima
TOŽILNIK: čêveljski
MESTNIK: pri čêveljskih
ORODNIK: s čêveljskima

množina

IMENOVALNIK: čêveljska
RODILNIK: čêveljskih
DAJALNIK: čêveljskim
TOŽILNIK: čêveljska
MESTNIK: pri čêveljskih
ORODNIK: s čêveljskimi

IZVOR

↑ čevelj

čevljár čevljárja samostalnik moškega spola
[čeu̯ljár]

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja z izdelovanjem, popraviljanjem in prodajo obutve

▶ prid. beseda + sam. beseda

domači čevljarji | izučen čevljar | modni čevljar | tržiški, šentjurški, žirovski čevljarji | vaški čevljar

- Na svoje je šel pred desetimi leti kot izučen *čevljar*, ki je dobro poznal tehnološke in proizvodne procese izdelovanja obutve.
- Modne brvi so polne najrazličnejših kreacij, ki jemljejo dih. Modni *čevljarji* so si tokrat resnično dali duška.
- Prvo nedeljo septembra so imeli tržiški *čevljarji* od nekdanj praznik.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

delo, poklic čevljarja | sindikat čevljarjev

- Poklic *čevljarja* žal izumira.
- Direktor se je zavezal za zagotovitev pogojev za delo sindikata *čevljarjev* in za izboljšanje pogojev dela za delavke.

▶ glag. + za + sam. beseda v tožilniku

izučiti, učiti se za čevljarja

- V mladosti je obiskoval latinske šole, potem pa se je izučil za *čevljarja*.

...

▪ Imel sem svoje *čevljarje*, ki so delali čevlje po mojih dizajnih, saj sem sam oblikoval kopita in kroje.

1.1. ekspresivno podjetje, trgovina, ki se ukvarja z izdelovanjem, popraviljanjem in prodajo obutve

- Po propadu čevljarskega velikana so v ospredje stopili mali družinski *čevljarji*.
- Program sanacije tržiškega *čevljarja* naj bi pripravila vladna projektna skupina, ki jo sestavljajo predstavniki lastnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čeu̯ljár]

IPA: [tʃeu̯'lja:r]

ednina

IMENOVALNIK: čevljár
RODILNIK: čevljárja
DAJALNIK: čevljárju
TOŽILNIK: čevljárja
MESTNIK: pri čevljárju
ORODNIK: s čevljárjem

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárja
RODILNIK: čevljárjev
DAJALNIK: čevljárjema
TOŽILNIK: čevljárja
MESTNIK: pri čevljárjih
ORODNIK: s čevljárjema

množina

IMENOVALNIK: čevljárji
RODILNIK: čevljárjev
DAJALNIK: čevljárjem
TOŽILNIK: čevljárje
MESTNIK: pri čevljárjih
ORODNIK: s čevljárji

TONEMSKO

[čeu̯ljár]

IPA: [tʃeu̯ˈlja:r]

ednina

IMENOVALNIK: čevljár
RODILNIK: čevljárja
DAJALNIK: čevljárju
TOŽILNIK: čevljárja
MESTNIK: pri čevljárju
ORODNIK: s čevljárjem

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárja
RODILNIK: čevljárjev tudi čevljârjev
DAJALNIK: čevljárjema
TOŽILNIK: čevljárja
MESTNIK: pri čevljárjih tudi pri čevljârjih
ORODNIK: s čevljárjema

množina

IMENOVALNIK: čevljárji
RODILNIK: čevljárjev tudi čevljârjev
DAJALNIK: čevljárjem
TOŽILNIK: čevljárje
MESTNIK: pri čevljárjih tudi pri čevljârjih
ORODNIK: s čevljárji tudi s čevljârji

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: čevljarjev

IZVOR

↑ čevelj

čevljárski čevljárska čevljársko pridevnik

[čeu̯ljárski]

POMEN

1. ki je v zvezi s čevljarji ali čevljarstvom

► **prid. beseda** + sam. beseda

čevljarski gigant | čevljarski mojster, pomočnik, vajenec | čevljarski poklic | čevljarska delavnica | čevljarska industrija, obrt

▪ *Čevljarski* vajenci so med tednom delali v delavnici, konec tedna pa so v spremstvu mojstra razvažali izdelke naokrog.

▪ V dedkovi *čevljarski* delavnici je z zanimanjem spremljala, kako s šivanjem in lepljenjem grobih brezobličnih kosov usnja ustvarja trpežne in udobne čevlje.

▪ V Tržiču se lahko udeležite tradicionalne šušarske nedelje, kjer bodo predstavili *čevljarsko* obrt in kulinariko.

1.1. ki je namenjen za čevljarje, se uporablja pri čevljarstvu

► **prid. beseda** + sam. beseda

čevljarski ceh | čevljarski stolček | čevljarska dretna, smola | čevljarska svetilka | čevljarska zadruha | čevljarsko kladivo, kopito, orodje

▪ Odkolesarili smo v bližnje Turnišče, ki mu je Marija Terezija zaradi *čevljarskih* in drugih cehov podelila sejemske in mestne pravice.

▪ K hiši je prinesel vse čevljarsko orodje: železno kopito, šila, lesena kopita, klinčke in *čevljarska* kladiva.

▪ Eden od glavnih in tudi najstarejših programov podjetja je proizvodnja *čevljarskih* kopit, ki dajejo obutvi želeno obliko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čeu̯ljárski]

IPA: [tʃeu̯ˈlja:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čevljárski

RODILNIK: čevljárskega

DAJALNIK: čevljárskemu

TOŽILNIK: čevljárski

živo čevljárskega

MESTNIK: pri čevljárskem

ORODNIK: s čevljárskim

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárska

RODILNIK: čevljárskih

DAJALNIK: čevljárskima

TOŽILNIK: čevljárska

MESTNIK: pri čevljárskih

ORODNIK: s čevljárskima

množina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskim
TOŽILNIK: čevljárske
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čevljárska
RODILNIK: čevljárske
DAJALNIK: čevljárski
TOŽILNIK: čevljársko
MESTNIK: pri čevljárski
ORODNIK: s čevljársko

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskima
TOŽILNIK: čevljárski
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskima

množina

IMENOVALNIK: čevljárske
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskim
TOŽILNIK: čevljárske
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čevljársko
RODILNIK: čevljárskega
DAJALNIK: čevljárskemu
TOŽILNIK: čevljársko
MESTNIK: pri čevljárskem
ORODNIK: s čevljárskim

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskima
TOŽILNIK: čevljárski
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskima

množina

IMENOVALNIK: čevljárska
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskim
TOŽILNIK: čevljárska
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskimi

IPA: [tʃɛɭjã:rskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskega
DAJALNIK: čevljárskemu
TOŽILNIK: čevljárski
živo čevljárskega
MESTNIK: pri čevljárskem
ORODNIK: s čevljárskim

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárska
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskima
TOŽILNIK: čevljárska
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskima

množina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskim
TOŽILNIK: čevljárske
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čevljárska
RODILNIK: čevljárske
DAJALNIK: čevljárski
TOŽILNIK: čevljársko
MESTNIK: pri čevljárski
ORODNIK: s čevljársko

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskima
TOŽILNIK: čevljárski
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskima

množina

IMENOVALNIK: čevljárske
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskim
TOŽILNIK: čevljárske
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čevljársko
RODILNIK: čevljárskega
DAJALNIK: čevljárskemu
TOŽILNIK: čevljársko
MESTNIK: pri čevljárskem

TONEMSKO

[čɛɭjã:rskí]

ORODNIK: s čevljárskim
dvojina

IMENOVALNIK: čevljárski
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskima
TOŽILNIK: čevljárski
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskima

množina

IMENOVALNIK: čevljárška
RODILNIK: čevljárskih
DAJALNIK: čevljárskim
TOŽILNIK: čevljárška
MESTNIK: pri čevljárskih
ORODNIK: s čevljárskimi

IZVOR

↑čevljar

čevljárstvo čevljárstva samostalnik srednjega spola

[čɛʋljárstʋo]

POMEN

dejavnost, ki se ukvarja z izdelovanjem,
popravljanjem in prodajo obutve

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

modno, ortopedsko čevljarstvo

- V začetku smo zaslužek iz ortopedije prelivali v modno *čevljarstvo*.
- Žirovsko *čevljarstvo* se je začelo razvijati sredi 19. stoletja.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

tradicijska, zgodovina čevljarstva

- Ob večstoletni tradiciji *čevljarstva* v Turnišču, kjer so izdelovali obutev visoke kakovosti, naj bi nadaljevali proizvodnjo visokega cenovnega razreda za zahodne trge.
- Šušarska nedelja ostaja praznik *čevljarstva* in obrti.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se s čevljarstvom

- Za obrat se zanima poslovnež, ki se ukvarja s *čevljarstvom*.
- Oče se je preživljal s *čevljarstvom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čɛʋljárstʋo]

IPA: [tʃɛʋˈljaːrstʋo]

ednina

IMENOVALNIK: čevljárstvo
RODILNIK: čevljárstva
DAJALNIK: čevljárstvu
TOŽILNIK: čevljárstvo
MESTNIK: pri čevljárstvu

ORODNIK: s čevljárstvom
dvojina

IMENOVALNIK: čevljárstvi
RODILNIK: čevljárstev
DAJALNIK: čevljárstvoma
TOŽILNIK: čevljárstvi
MESTNIK: pri čevljárstvih
ORODNIK: s čevljárstvoma

množina

IMENOVALNIK: čevljárstva
RODILNIK: čevljárstev
DAJALNIK: čevljárstvom
TOŽILNIK: čevljárstva
MESTNIK: pri čevljárstvih
ORODNIK: s čevljárstvi

TONEMSKO

[čɛʋljárstʋo]

IPA: [tʃɛʋljáːrstʋo]

ednina

IMENOVALNIK: čevljárstvo
RODILNIK: čevljárstva
DAJALNIK: čevljárstvu
TOŽILNIK: čevljárstvo
MESTNIK: pri čevljárstvu
ORODNIK: s čevljárstvom

dvojina

IMENOVALNIK: čevljárstvi
RODILNIK: čevljárstev
DAJALNIK: čevljárstvoma
TOŽILNIK: čevljárstvi
MESTNIK: pri čevljárstvih
ORODNIK: s čevljárstvoma

množina

IMENOVALNIK: čevljárstva
RODILNIK: čevljárstev
DAJALNIK: čevljárstvom
TOŽILNIK: čevljárstva
MESTNIK: pri čevljárstvih
ORODNIK: s čevljárstvi

IZVOR

↑čevljar

čin¹ čína samostalnik moškega spola

[čín]

POMEN

1. stopnja na hierarhični lestvici v vojski ali podobno urejeni organizaciji

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

častniški, generalski, oficirski, podčastniški čin | nizek, visok čin | osebni čin | vojaški čin

- V rezervni sestavi teritorialne obrambe je opravljal dolžnosti poveljnika voda, čete in bataljona, leta 1998 pa je dobil osebni *čin* brigadirja.
  - Ob diplomi bo postala podčastnica, rada pa bi dosegla še višji *čin*.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
 čin brigadirja, generala, maršala | čin generalmajorja, majorja, podpolkovnika, polkovnika | čin kapetana, podporočnika, poročnika, stotnika
- Ob koncu vojne je dosegel *čin* majorja padalskih enot.
  - Iz *čina* stotnika je v sedmih letih prišel do *čina* generalpodpolkovnika.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
 dati, podeliti čin | dobiti, doseči, prislужiti si čin | imeti čin | vrniti, vzeti čin
- Ima *čin* gasilskega častnika in sodeluje pri operativnih nalogah društva.
  - V skladu s sodbo bodo obema generaloma odvzeli tudi vojaške *čine*.

...

- Poveljnik gasilske zveze je podelil spričevala za napredovanje v *čin* gasilca in spričevala za napredovanje v *čin* nižjega gasilskega častnika.
- Postala je višja inšpektorica, toda nov *čin* ji je prinesel še bolj težavne primere.

1.1. oznaka za to stopnjo

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
- Na rokavih je imel *čin* partizanskega majorja.
  - Veliko zanimanja so pritegnile medalje, vojaški *čini*, različna odlikovanja, trakovi, vojaški našitki.

...

- *Čini* na uniformah so se bleščali.

1.2. nosilec te stopnje

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
 visoki čin | vojaški čin
- Najvišji vojaški *čin*, ki se je znašel v preiskavi, je bil podpolkovnik.
  - Prvi oficirski *čin* – podporočnik – je poveljeval vodu, starejši poročnik ali praviloma stotnik četi, major ali podpolkovnik bataljonu, podpolkovnik ali polkovnik polku.

2. ekspresivno stopnja, mesto na hierarhični lestvici sploh

- Ministrska funkcija bi bila zanj že zdavnaj prenizek *čin*.
- Klubski strokovnjaki so mu namenili mesto v kadetski ekipi, toda kmalu je dobil višji *čin*, ki si ga je zagotovil z odličnimi igrami proti svojim vrstnikom.
- Letalo naj bi uporabljale le delegacije, ki bi jih vodili najvišji državni predstavniki, prevozom ljudi z nižjimi uradniškimi *čini* pa to letalo ni namenjeno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čín]
 IPA: [tʃi:n]
 ednina

IMENOVALNIK: čin
 RODILNIK: čína
 DAJALNIK: čínu
 TOŽILNIK: čin
 MESTNIK: pri čínu
 ORODNIK: s činom

dvojina

IMENOVALNIK: čína
 RODILNIK: činov
 DAJALNIK: činoma
 TOŽILNIK: čína
 MESTNIK: pri činih
 ORODNIK: s činoma

množina

IMENOVALNIK: čini
 RODILNIK: činov
 DAJALNIK: činom
 TOŽILNIK: čine
 MESTNIK: pri činih
 ORODNIK: s čini

TONEMSKO

[čín]
 IPA: [tʃi:n]
 ednina

IMENOVALNIK: čin
 RODILNIK: čína
 DAJALNIK: čínu
 TOŽILNIK: čin
 MESTNIK: pri čínu
 ORODNIK: s činom

dvojina

IMENOVALNIK: čína
 RODILNIK: činov
 DAJALNIK: činoma
 TOŽILNIK: čína
 MESTNIK: pri činih
 ORODNIK: s činoma

množina

IMENOVALNIK: čini
 RODILNIK: činov
 DAJALNIK: činom
 TOŽILNIK: čine
 MESTNIK: pri činih
 ORODNIK: s čini

STALNE ZVEZE

nazivni čin

iz vojske čin, ki ga vojak dobi glede na funkcijo, zahtevnost dela, ki ga opravlja

- Ima čin majorja in je zaposlen v generalštabu Slovenske vojske z *nazivnim činom* podpolkovnika.
- Že sedmo leto slušbuje v športni enoti slovenske vojske in je imel do reforme *nazivni čin* poročnika.

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *čin* ali rus. *čin*, prvotneje 'red, vrsta', tako kot steslov. *činъ* < pslov. *činъ 'red, vrsta' < ide. **k^uej-* 'nizati, zbirati, graditi'

čin² medmet

[čin]

POMEN

1. navadno podvojeno posnema zvok ob trku kozarcev pri nazdravljanju z alkoholno pijačo

- Na zdravje, *čin čin!*
- Nazdravljala pa sva seveda na vse lepe in pozitivne reči in ljudi, ki sva se jih lahko spomnila. *Čin-čin!*

1.1. uporablja se, ko govorec izrazi voščilo ob obletnici, rojstnem dnevu

- Na še parkrat toliko! *Čin čin!*

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čin]

IPA: [ˈtʃiːn]

TONEMSKO

[čin]

IPA: [tʃiːn]

IZVOR

prevzeto iz it. *cin cin*, onomatopeje, ki posnema visok zvok ob trku steklenih kozarcev

črnica črnice samostalnik ženskega spola

[čarníca]

POMEN

1. rodovitna šotna zemlja črnkaste, temne barve

▶ prid. beseda + sam. beseda

barjanska črnica

- Žito na barjanski *črnici* slabo uspeva, je pa danes tu toliko več koruze.
- Substrat za sejanje pripravimo iz enakih delov ilovice, mivke in gozdne *črnice*.

...

- Območje je zelo rodovitno, saj prevladujejo črna tla ali *črnice*.

2. oljka s črnkastimi, temnimi plodovi, po izvoru iz Istre

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Na približno dveh hektarjih zemlje je pred desetletjem in več posadil 700 dreves, letos namerava dosaditi še 100 domačih *črnice*.

2.1. plodovi te oljke

- Za olje iz *črnice* dobivamo najvišja priznanja.

2.2. olje iz plodov te oljke

- Tunin file smo nežno popekli, izdatno pokapljali z istrsko *črnico*, na mizi pa čez file naribali črni tartuf.

3. modrikasta lisa na koži zaradi podkožnega izliva krvi

- Na srečo smo imeli vso pot zmerno morje in tako se domov nismo vrnili polni *črnice* ali odrgnin.

4. iz zoologije nestrupena kača z vitkim telesom

črnkaste, temne barve; primerjaj lat. *Coluber viridiflavus*

- V Sloveniji živi *črnica* le na Primorskem, kjer je najpogostejša kača.

- Gasilec je kačo uspelo ujeti, nato pa so jo takoj izpustili v naravo zunaj naselij. Šlo naj bi za nestrupeno kačo *črnico*.

5. narečno koroško borovnica

- Iz gozdnih borovnic ali *črnice* kuhajo žganje črničevca.

- Borovnice ali *črnice*, kot jim pravimo na Koroškem, so znane po svojih blagodejnih in zdravilnih učinkih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čarníca]

IPA: [tʃərˈniːtsa]

ednina

IMENOVALNIK: črníca

RODILNIK: črníce

DAJALNIK: črníci

TOŽILNIK: črníco

MESTNIK: pri črníci

ORODNIK: s črníco

dvojina

IMENOVALNIK: črníci

RODILNIK: črníc

DAJALNIK: črnícama

TOŽILNIK: črníci

MESTNIK: pri črnícáh

ORODNIK: s črnícama

množina

IMENOVALNIK: črníce

RODILNIK: črníc

DAJALNIK: črnícám

TOŽILNIK: črníce

MESTNIK: pri črnícah
ORODNIK: s črnícami

TONEMSKO

[čərníca]

IPA: [tʃərnì:tsá]

ednina

IMENOVALNIK: črníca

RODILNIK: črníce

DAJALNIK: črníci

TOŽILNIK: črníco

MESTNIK: pri črníci

ORODNIK: s črníco

dvojina

IMENOVALNIK: črníci

RODILNIK: črníc

DAJALNIK: črnícama

TOŽILNIK: črníci

MESTNIK: pri črnícah

ORODNIK: s črnícama

množina

IMENOVALNIK: črníce

RODILNIK: črníc

DAJALNIK: črnícam

TOŽILNIK: črníce

MESTNIK: pri črnícah

ORODNIK: s črnícami

STALNE ZVEZE

čopasta črnica

iz zoologije **raca**, katere samec ima na tilniku črn

čop; primerjaj lat. *Aythya fuligula*

- Med pticami, ki obiskujejo rezervat pozimi, so race *čopaste črnice*.
- Jezero je del pomembne selitvene poti za redke in raznovrstne obvodne ptice: divjo raco, mlakarico, *čopasto črnico*, veliko in malo bobnarico.

IZVOR

↑ črn

čudák čudáka samostalnik moškega spola

[čudák]

POMEN

kdor se v nazoru, vedenju, videzu zelo razlikuje od drugih ali se mu to pripisuje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pravi čudak

- Če si se peljal ob robu ceste s kolesom, so te imeli za popolnega *čudaka*.

▶ glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

izpasti čudak | zdeti se čudak

- Nekoliko nerodno je v nekoga strmeti in si ga ogledovati, ne da bi pri tem izpadel *čudak*.
- Časi so težki, zasebniki, ki vlagajo v nepridobitno glasbeno prireditev, se zdijo *čudaki*.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti čudak | postati čudak

- Sprašujem se, ali mogoče pričakujem preveč ali pa sem *čudak*, ki pravzaprav sploh ne ve, kaj bi rad.

- Z leti je postal *čudak*, ki ga zanimajo samo še filmi.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

imeti KOGA za čudaka | označiti KOGA za čudaka | veljati za čudaka

- Mnogi ga imajo za *čudaka*, obsedenca, sprašujejo se o pomenu njegovega početja.
- Žal je v našem prostoru prepogosto tako, da če kdo pove kakšen svoj problem ali stisko, velja za *čudaka*.
- Nekdo, ki me ne pozna, me verjetno kaj hitro označi za *čudaka*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Izbiral si je vloge *čudakov* v nizkopračunskih filmih.

▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku**

- Tedaj je izpadel kot *čudak*, toda že pol ure kasneje je bil v središču pozornosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čudák]

IPA: [tʃu'da:k]

ednina

IMENOVALNIK: čudák

RODILNIK: čudáka

DAJALNIK: čudáku

TOŽILNIK: čudáka

MESTNIK: pri čudáku

ORODNIK: s čudákom

dvojina

IMENOVALNIK: čudáka

RODILNIK: čudákov

DAJALNIK: čudákoma

TOŽILNIK: čudáka

MESTNIK: pri čudákih

ORODNIK: s čudákoma

množina

IMENOVALNIK: čudáki

RODILNIK: čudákov

DAJALNIK: čudákom

TOŽILNIK: čudáke

MESTNIK: pri čudákih

ORODNIK: s čudáki

TONEMSKO

[čudák]

IPA: [tʃudà:k]

ednina

IMENOVALNIK: čudák

RODILNIK: čudáka

DAJALNIK: čudáku

TOŽILNIK: čudáka

MESTNIK: pri čudáku

ORODNIK: s čudákom

dvojina

IMENOVALNIK: čudáka

RODILNIK: čudákov tudi čudâkov

DAJALNIK: čudákoma

TOŽILNIK: čudáka

MESTNIK: pri čudákih tudi pri čudâkih

ORODNIK: s čudákoma

množina

IMENOVALNIK: čudáki

RODILNIK: čudákov tudi čudâkov

DAJALNIK: čudákom

TOŽILNIK: čudáke

MESTNIK: pri čudákih tudi pri čudâkih

ORODNIK: s čudáki tudi s čudâki

BESEDOTVORJE

ženski spol: čudakinja

IZVOR

↑ čudo

čudákinja čudákinje samostalnik ženskega spola

[čudákinja]

POMEN

ženska, ki se v nazoru, vedenju, videzu zelo razlikuje od drugih ali se ji to pripisuje

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

imeti KOGA za čudakinjo | veljati za čudakinjo

▪ V otroštvu je veljala za *čudakinjo*, saj se je raje kot z ljudmi družila s knjigami.

▪ Imeli so jo za *čudakinjo*, ki ne ve, kaj bi sama s seboj.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

biti čudakinja

▪ »Bila sem *čudakinja*,« je bila odkrita in dodala, da se še vedno počuti drugačno.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Vsem sem se zdela prava *čudakinja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čudákinja]

IPA: [tʃu'da:kinja]

ednina

IMENOVALNIK: čudákinja

RODILNIK: čudákinje

DAJALNIK: čudákinji

TOŽILNIK: čudákinjo

MESTNIK: pri čudákinji

ORODNIK: s čudákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: čudákinji

RODILNIK: čudákinj

DAJALNIK: čudákinjama

TOŽILNIK: čudákinji

MESTNIK: pri čudákinjah

ORODNIK: s čudákinjama

množina

IMENOVALNIK: čudákinje

RODILNIK: čudákinj

DAJALNIK: čudákinjam

TOŽILNIK: čudákinje

MESTNIK: pri čudákinjah

ORODNIK: s čudákinjami

TONEMSKO

[čudákinja]

IPA: [tʃudà:kínja]

ednina

IMENOVALNIK: čudákinja

RODILNIK: čudákinje

DAJALNIK: čudákinji

TOŽILNIK: čudákinjo

MESTNIK: pri čudákinji

ORODNIK: s čudâkinjo

dvojina

IMENOVALNIK: čudákinji

RODILNIK: čudâkinj

DAJALNIK: čudákinjama

TOŽILNIK: čudákinji

MESTNIK: pri čudákinjah

ORODNIK: s čudákinjama

množina

IMENOVALNIK: čudákinje

RODILNIK: čudâkinj

DAJALNIK: čudákinjam

TOŽILNIK: čudákinje

MESTNIK: pri čudákinjah

ORODNIK: s čudákinjami

IZVOR

↑ čudak

čudáški čudáška čudáško pridevnik

[čudáški]

POMEN

1. ki se v nazoru, vedenju, videzu zelo razlikuje od drugih ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čudaški človek | čudaški genij, znanstvenik | čudaški lik | čudaški samotar | čudaška družina | čudaško bitje

- Zanimajo naju enake stvari, oba sva malce *čudaška* in zabavna človeka.
- V svojem lokalu je opazoval ljudi, *čudaške* tipe, ki so postali junaki njegovih pripovedi.

▶ prisl. + **prid. beseda**

malce, rahlo čudaški | precej čudaški | skrajno čudaški

- Na stara leta je živela sama in bila po mnenju sosedov malce *čudaška*.
- Namestili so jih v stari vili, pri osamljenem in rahlo *čudaškem* profesorju.

▶ glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

zdeti se čudaški

- Nekaterim ljudem se zdim najbrž malce *čudaški*, ker se ne skladam z opisom tipične hollywoodske zvezde.
- Če bi edini rekli ne, bi izpadli *čudaški* in nekulturni.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

postati čudaški

- Družabni, privlačni svetovljan iz mladih dni je postal *čudaški*, vase zaprt, umikal se je v samoto.
- Nihal je med genijem in blaznostjo in postajal čedalje bolj *čudaški*.

1.1. ki kaže, izraža tako različnost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čudaški humor | čudaška ideja | čudaška narava | čudaške navade | čudaške poteze | čudaško obnašanje, vedenje | čudaško življenje

- Ne odobrava njenih *čudaških* navad.
- Živela sem nekoliko *čudaško* življenje.
- Gre za precej *čudaško* razumevanje občutljivih družbenih problemov, saj so ukrepi skregani z zdravo pametjo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

- Njegov poseben, skoraj malo *čudaški* nastop je povezan z željo, da bi naredil dober vtis.
- Njeno nenavadno, nekoliko *čudaško* obnašanje je popolnoma v nasprotju s strogimi pravili male vaške skupnosti.

2. ki se zelo razlikuje od običajnega, znanega

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čudaška stvar | čudaška zgodba | čudaško ime

- Bral nama je *čudaško* zgodbo o mestu sredi neimenovane, neobljudene dežele, ki naključnim prišlekom ni pustilo oditi.

...

- Film je bil preveč *čudaški* in nadrealističen, tako da pri publiki ni uspel.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čudáški]

IPA: [tʃu'da:ʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čudáški

RODILNIK: čudáškega

DAJALNIK: čudáškemu

TOŽILNIK: čudáški

živo čudáškega

MESTNIK: pri čudáškem

ORODNIK: s čudáskim

dvojina

IMENOVALNIK: čudáška

RODILNIK: čudáških

DAJALNIK: čudáškima

TOŽILNIK: čudáška

MESTNIK: pri čudáških

ORODNIK: s čudáškima

množina

IMENOVALNIK: čudáški

RODILNIK: čudáških

DAJALNIK: čudáskim

TOŽILNIK: čudáške

MESTNIK: pri čudáških

ORODNIK: s čudáskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čudáška

RODILNIK: čudáške

DAJALNIK: čudáški

TOŽILNIK: čudáško

MESTNIK: pri čudáški

ORODNIK: s čudáško

dvojina

IMENOVALNIK: čudáški

RODILNIK: čudáških

DAJALNIK: čudáškima

TOŽILNIK: čudáški

MESTNIK: pri čudáških

ORODNIK: s čudáškima

množina

IMENOVALNIK: čudáške

RODILNIK: čudáških

DAJALNIK: čudáskim

TOŽILNIK: čudáške

MESTNIK: pri čudáških

ORODNIK: s čudáskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čudáško
 RODILNIK: čudáškega
 DAJALNIK: čudáškemu
 TOŽILNIK: čudáško
 MESTNIK: pri čudáškem
 ORODNIK: s čudáškim

dvojina

IMENOVALNIK: čudáški
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškima
 TOŽILNIK: čudáški
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškima

množina

IMENOVALNIK: čudáška
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškim
 TOŽILNIK: čudáška
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj čudáški

ženski spol

EDNINA: bôlj čudáška

srednji spol

EDNINA: bôlj čudáško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj čudáški

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj čudáška

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj čudáško

TONEMSKO

[čudáški]

IPA: [tʃudá:ʃki]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: čudáški
 RODILNIK: čudáškega
 DAJALNIK: čudáškemu
 TOŽILNIK: čudáški
 živo čudáškega
 MESTNIK: pri čudáškem
 ORODNIK: s čudáškim

dvojina

IMENOVALNIK: čudáška
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškima
 TOŽILNIK: čudáška

MESTNIK: pri čudáških

ORODNIK: s čudáškima

množina

IMENOVALNIK: čudáški
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškim
 TOŽILNIK: čudáške
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čudáška
 RODILNIK: čudáške
 DAJALNIK: čudáški
 TOŽILNIK: čudáško
 MESTNIK: pri čudáški
 ORODNIK: s čudáško

dvojina

IMENOVALNIK: čudáški
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškima
 TOŽILNIK: čudáški
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškima

množina

IMENOVALNIK: čudáške
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškim
 TOŽILNIK: čudáške
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čudáško
 RODILNIK: čudáškega
 DAJALNIK: čudáškemu
 TOŽILNIK: čudáško
 MESTNIK: pri čudáškem
 ORODNIK: s čudáškim

dvojina

IMENOVALNIK: čudáški
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškima
 TOŽILNIK: čudáški
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškima

množina

IMENOVALNIK: čudáška
 RODILNIK: čudáških
 DAJALNIK: čudáškim
 TOŽILNIK: čudáška
 MESTNIK: pri čudáških
 ORODNIK: s čudáškimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj čudáški

ženski spol

EDNINA: bõlj čudáška

srednji spol

EDNINA: bõlj čudáško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čudáški

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čudáška

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čudáško

IZVOR

↑čudak

čudáško prislav

[čudáško]

POMEN

1. takó, da se kaže, izraža različnost v nazoru, vedenju, videzu

▶ **prisl.** + glag.

čudaško se obnašati

▪ Prijatelji so se cel teden malo *čudaško* obnašali, čutil sem neko napetost v zraku.

▪ Bolje, da občutke pokažeš, kakor da se *čudaško* umikaš družbi.

▶ prisl. + **prisl.**

malce čudaško

▪ Ker se je malce *čudaško* vedla, je imela v razredu malo pravih prijateljic.

▶ **prisl.** + prid. beseda

▪ Znal je biti *čudaško* ekstravaganten v oblačenju in nastopanju.

2. takó, da se zelo razlikuje od običajnega, znanega

▪ Tujci se bodo srečali s *čudaško* visokimi cenami nepremičnin in z zapletenimi birokratskimi postopki.

▪ Med pogajanji je postavil *čudaško* visoke zahteve.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čudáško]

IPA: [tʃuˈdaːʃko]

OSNOVNIK: čudáško

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj čudáško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj čudáško

TONEMSKO

[čudáško]

IPA: [tʃudáːʃkó]

OSNOVNIK: čudáško

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj čudáško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj čudáško

IZVOR

↑čudaški

čudáštvõ čudáštvã samostalnik srednjega spola

[čudáštvõ]

POMEN

1. lastnost koga, da se v nazoru, vedenju, videzu zelo razlikuje od drugih ali se mu to pripisuje

▪ Samotnost in *čudaštvo* sta lahko posledica površnih medosebnih odnosov.

▪ Od svojega dela je tako globoko prevzet, da *čudaštva* niti ne opazi.

1.1. kar kaže, izraža tako različnost v nazoru, vedenju, navadah

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Svojci in znanci so moje ravnanje označili za popolno *čudaštvo*.

▪ Detektiv je izdelan po žanrskem vzorcu: godrnjav samec srednjih let, ki je poln majhnih *čudaštev*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ S svojim početjem vzbuja vznemirjenje someščanov, ki z radovednostjo spremljajo njegova *čudaštva*.

...

▪ Staršem in drugim odraslim je zastavljal nenavadna vprašanja, kar so sosedje imeli za *čudaštvo*.

2. kar se zelo razlikuje od običajnega, znanega

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Film je poln nenavadnih navzkrižnih referenc na avtorje in like ter režijsko-scenarističnih *čudaštev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čudáštvõ]

IPA: [tʃuˈdaːʃtvõ]

ednina

IMENOVALNIK: čudáštvõ

RODILNIK: čudáštvã

DAJALNIK: čudáštvu

TOŽILNIK: čudáštvõ

MESTNIK: pri čudáštvu

ORODNIK: s čudáštvõm

dvojina

IMENOVALNIK: čudáštvî

RODILNIK: čudaštev

DAJALNIK: čudáštvo**ma**
TOŽILNIK: čudáštvi
MESTNIK: pri čudáštvi**h**
ORODNIK: s čudáštvo**ma**
množina
IMENOVALNIK: čudáštva
RODILNIK: čudáštév
DAJALNIK: čudáštvo**m**
TOŽILNIK: čudáštva
MESTNIK: pri čudáštvi**h**
ORODNIK: s čudáštvi

TONEMSKO

[čudáštvo]

IPA: [tʃudá:ʃtvò]

ednina

IMENOVALNIK: čudáštvo
RODILNIK: čudáštva
DAJALNIK: čudáštvo
TOŽILNIK: čudáštvo
MESTNIK: pri čudáštvo
ORODNIK: s čudáštvo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: čudáštvi
RODILNIK: čudáštév
DAJALNIK: čudáštvo**ma**
TOŽILNIK: čudáštvi
MESTNIK: pri čudáštvi**h**
ORODNIK: s čudáštvo**ma**

množina

IMENOVALNIK: čudáštva
RODILNIK: čudáštév
DAJALNIK: čudáštvo**m**
TOŽILNIK: čudáštva
MESTNIK: pri čudáštvi**h**
ORODNIK: s čudáštvi

IZVOR

↑čudak

čúden čúdna čúдно pridevnik

[čúðɛn]

POMEN

1. ki se razlikuje od običajnega, znanega

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čuden glas, okus, vonj, zvok | čudni časi | čudna dežela, država | čudna kombinacija, mešanica ČESA | čudna zgodba | čudno naključje

- Spreletavale so ga *čudne* misli.
- *Čuden* pogled v njenih očeh ga je vznemirjal.
- Motor mora vžgati takoj in ne sme spuščati *čudnih* glasov.

- Znašli smo se v *čudnem* položaju, saj delamo na treningih zelo dobro, rezultatov pa ni.

▶ **prid. beseda v imenovalniku**
zdeti se čuden

- Ravnokar sem dobil klic, ki se mi je zdel nekam *čuden*.

2. ki se zlasti v vedenju, ravnanju razlikuje od drugih ljudi ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čuden par | čuden tip | čudni ljudje

- Bil je zelo *čuden* človek.
- Odkar sta se nekajkrat skupaj pojavila v javnosti, so se v opravljenih časopisih pojavili komentarji, da sta *čuden* par.

▶ **prid. beseda v imenovalniku**
zdeti se čuden

- Profesorju sem se zdel *čuden*, čeprav ni vedel o meni tako rekoč ničesar.

2.1. ki kaže, izraža tako različnost v vedenju, ravnanju

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čuden pogled na KAJ | čudna ideja | čudne navade | čudno obnašanje, vedenje

- Bil je človek *čudnega* obnašanja in bilo mu je vseč, če so ga vsi gledali.
- Krožile so govornice o njegovih nekoliko *čudnih* navadah.

3. ki ga ni mogoče določiti, opredeliti in navadno vzbuja občutek nelagodja

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čuden občutek | čudni dogodki, pojavi | čudne reči, stvari | čudno stanje

- Z zelo *čudnimi* občutki in s cmokom v grlu sem se poslovil in odtaval v avto.
- Vedno pogosteje je padala v *čudna* stanja.

4. ekspresivno ki vzbuja dvom o moralni neoporečnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čuden kriterij | čudni ljudje, tipi | čudni posli | čudna logika | čudne izjave | čudne odločitve, poteze | čudne okoliščine, razmere | čudno obnašanje, vedenje

- Umril je v zelo *čudnih* okoliščinah, domnevno pa od možganske kapi.
- Gledalci so izžvižgali sodnika zaradi *čudnih* odločitev in neenakega kriterija pri dosojanju prekrškov.
- Igrišče je predvsem zvečer in ponoči postalo zbirališče *čudnih* družčin, ki tam popivajo in razgrajajo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

malo, zelo čuden

- Imajo malo *čuden* način poslovanja, ki temelji še na bolj *čudni* interpretaciji besedice poštenje.

...

- Na *čuden* način so si izborili stolčke in oblast.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[čúðəŋ]

IPA: [ˈtʃuːdɐŋ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čúden

določno čúdni

RODILNIK: čúdnega

DAJALNIK: čúdnemu

TOŽILNIK: čúden

določno čúdni

živo čúdnega

MESTNIK: pri čúdnem

ORODNIK: s čúdnim

dvojina

IMENOVALNIK: čúdna

RODILNIK: čúdnih

DAJALNIK: čúdnima

TOŽILNIK: čúdna

MESTNIK: pri čúdnih

ORODNIK: s čúdnima

množina

IMENOVALNIK: čúdni

RODILNIK: čúdnih

DAJALNIK: čúdnim

TOŽILNIK: čúdne

MESTNIK: pri čúdnih

ORODNIK: s čúdnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čúdna

RODILNIK: čúdne

DAJALNIK: čúdni

TOŽILNIK: čúdno

MESTNIK: pri čúdni

ORODNIK: s čúdno

dvojina

IMENOVALNIK: čúdni

RODILNIK: čúdnih

DAJALNIK: čúdnima

TOŽILNIK: čúdni

MESTNIK: pri čúdnih

ORODNIK: s čúdnima

množina

IMENOVALNIK: čúdne

RODILNIK: čúdnih

DAJALNIK: čúdnim

TOŽILNIK: čúdne

MESTNIK: pri čúdnih

ORODNIK: s čúdnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čúдно

RODILNIK: čúdnega

DAJALNIK: čúdnemu

TOŽILNIK: čúдно

MESTNIK: pri čúdnem

ORODNIK: s čúdnim

dvojina

IMENOVALNIK: čúdni

RODILNIK: čúdnih

DAJALNIK: čúdnima

TOŽILNIK: čúdni

MESTNIK: pri čúdnih

ORODNIK: s čúdnima

množina

IMENOVALNIK: čúdna

RODILNIK: čúdnih

DAJALNIK: čúdnim

TOŽILNIK: čúdna

MESTNIK: pri čúdnih

ORODNIK: s čúdnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj čúden

ženski spol

EDNINA: bòlj čúdna

srednji spol

EDNINA: bòlj čúдно

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj čúden

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj čúdna

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj čúдно

TONEMSKO

[čúðəŋ]

IPA: [ˈtʃùːdɐŋ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čúden

določno čúdni

RODILNIK: čúdnega

DAJALNIK: čúdnemu

TOŽILNIK: čúden

določno čúdni

živo čúdnega

MESTNIK: pri čúdnem

ORODNIK: s čúdnim

dvojina

IMENOVANIK: **čúdna**
RODILNIK: **čúdnih**
DAJALNIK: **čúdnima**
TOŽILNIK: **čúdna**
MESTNIK: **pri čúdnih**
ORODNIK: **s čúdnima**

množina

IMENOVANIK: **čúdni**
RODILNIK: **čúdnih**
DAJALNIK: **čúdnim**
TOŽILNIK: **čúдне**
MESTNIK: **pri čúdnih**
ORODNIK: **s čúdnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **čúdna**
RODILNIK: **čúдне** tudi **čúдне**
DAJALNIK: **čúdni** tudi **čúdni**
TOŽILNIK: **čúдно** tudi **čúдно**
MESTNIK: **pri čúdni** tudi **pri čúdni**
ORODNIK: **s čúдно** tudi **s čúдно**

dvojina

IMENOVANIK: **čúdni**
RODILNIK: **čúdnih**
DAJALNIK: **čúdnima**
TOŽILNIK: **čúdni**
MESTNIK: **pri čúdnih**
ORODNIK: **s čúdnima**

množina

IMENOVANIK: **čúдне**
RODILNIK: **čúdnih**
DAJALNIK: **čúdnim**
TOŽILNIK: **čúдне**
MESTNIK: **pri čúdnih**
ORODNIK: **s čúdnimi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: **čúдно**
RODILNIK: **čúdnega**
DAJALNIK: **čúdnemu**
TOŽILNIK: **čúдно**
MESTNIK: **pri čúdnem**
ORODNIK: **s čúdnim**

dvojina

IMENOVANIK: **čúdni**
RODILNIK: **čúdnih**
DAJALNIK: **čúdnima**
TOŽILNIK: **čúdni**
MESTNIK: **pri čúdnih**
ORODNIK: **s čúdnima**

množina

IMENOVANIK: **čúdna**
RODILNIK: **čúdnih**
DAJALNIK: **čúdnim**

TOŽILNIK: **čúdna**
MESTNIK: **pri čúdnih**
ORODNIK: **s čúdnimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **bòlj čúden**

ženski spol

EDNINA: **bòlj čúdna**

srednji spol

EDNINA: **bòlj čúдно**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj čúden**

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj čúdna**

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj čúдно**

in

[čúðəŋ]

IPA: [tʃú:ðəŋ]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: **čúden**

določno **čúdni**

RODILNIK: **čúdnega**

DAJALNIK: **čúdnemu**

TOŽILNIK: **čúden**

določno **čúdni**

živo **čúdnega**

MESTNIK: **pri čúdnem**

ORODNIK: **s čúdnim**

dvojina

IMENOVANIK: **čúdna**

RODILNIK: **čúdnih**

DAJALNIK: **čúdnima**

TOŽILNIK: **čúdna**

MESTNIK: **pri čúdnih**

ORODNIK: **s čúdnima**

množina

IMENOVANIK: **čúdni**

RODILNIK: **čúdnih**

DAJALNIK: **čúdnim**

TOŽILNIK: **čúдне**

MESTNIK: **pri čúdnih**

ORODNIK: **s čúdnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **čúdna**

RODILNIK: **čúдне**

DAJALNIK: **čúdni**

TOŽILNIK: čûdno
MESTNIK: pri čûdni
ORODNIK: s čûdno

dvojina

IMENOVALNIK: čûdni
RODILNIK: čûdnih
DAJALNIK: čûdnima
TOŽILNIK: čûdni
MESTNIK: pri čûdnih
ORODNIK: s čûdnima

množina

IMENOVALNIK: čûdne
RODILNIK: čûdnih
DAJALNIK: čûdnim
TOŽILNIK: čûdne
MESTNIK: pri čûdnih
ORODNIK: s čûdnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čûdno
RODILNIK: čûdnega
DAJALNIK: čûdnemu
TOŽILNIK: čûdno
MESTNIK: pri čûdnem
ORODNIK: s čûdnim

dvojina

IMENOVALNIK: čûdni
RODILNIK: čûdnih
DAJALNIK: čûdnima
TOŽILNIK: čûdni
MESTNIK: pri čûdnih
ORODNIK: s čûdnima

množina

IMENOVALNIK: čûdna
RODILNIK: čûdnih
DAJALNIK: čûdnim
TOŽILNIK: čûdna
MESTNIK: pri čûdnih
ORODNIK: s čûdnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj čûden

ženski spol

EDNINA: bõlj čûdna

srednji spol

EDNINA: bõlj čûdno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čûden

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čûdna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj čûdno

FRAZEOLOGIJA

biti čudna reč

biti tak, da vzbuja presenečenje, začudenje, zmedenost

- Anonimna pisma *so čudna reč*, nikoli ne veš, ali bi jih jemal resno ali ne.
- Veste, košarka *je čudna reč*. Če ekipa ne diha kot eden, nima nobenih možnosti za uspeh.

čuden, prečuden

zelo, izrazito čuden, čudaški

- Zgodba je *čudna, prečudna*. Da bi bila bolj razumljiva, jo za začetek opremimo z imeni.
- To je ena od *čudnih, prečudnih* lastnosti napisane besede – da človek lahko doživlja kako strašno stvar v svojem duhu in ne samo da ne znori, temveč se počuti nekam poživljenega, pogostoma pozdravljenega, očiščenega.

metati/vreči čudno/slabo luč *na koga, na kaj* | postavljati/postaviti v čudno luč *koga, kaj*

metati čudno luč *na koga, na kaj*

postavljati v čudno luč *koga, kaj*

v dovršni obliki postaviti v čudno luč *koga, kaj*

metati slabo luč *na koga, na kaj*

v dovršni obliki vreči čudno luč *na koga, na kaj*

ustvarjati, ustvariti slab, nezaželen vtis, podobo o kom ali čem; prikazovati, prikazati koga ali kaj v slabi, negativni podobi

- Vsa dejstva, ki so jih nanizali predstavniki koordinacijskega odbora, *mečejo* dokaj *čudno luč* na nedeljsko odkritje spominskega obeležja.
- Delo carinskih organov *postavljajo v čudno luč* podatki o pobranih trošarinah, ki smo jih dobili na ministrstvu za finance.
- Že njegova uvodna pojasnila *so v precej čudno luč postavila* trditve tožeče stranke z začetka sojenja.
- Bilo je mnogo nenavadnih dogodkov, ki *so slabo luč metali* na preiskovalne organe, na del tožilstva in tudi na del politike.
- Mednarodni škandal *je vrgel čudno luč* na ugled države.

Čudna reč.

izraža, da je govorec presenečen, začuden, zmeden

- Sem se že nekajkrat vprašal, zakaj se jim do finala ni uspelo prebiti še nikoli prej kot ravno zdaj, ko so gostitelji finalnega turnirja. *Čudna reč*, kajne?
- Domov grede je pod koreninami nekega hrasta zagledal skrit zaklad, čeprav je bil ta zakopan globoko pod zemljo. *Čudna reč!*

▪ »*Čudna reč*« je rekel, kajti očitno ga je nekaj begalo.

Čudo prečudno.

Čudo čudno.

Čudno, prečudno.

izraža, da je govorec presenečen, začuden, zmeden

- Skočila je do limonovca in v skledo postrgala malo limonine lupine, potresla je bor in – *čudo prečudno* – iz storžev so kar začele padati pinjole.
- Ko sva prevozila tristo kilometrov, sva končno našla naslednjo obcestno restavracijo in – *čudo čudno* – tudi tam so imeli na hodniku, ki je vodil do toaleta, podrto drevo s sporočilom, da ni vode.
- *Čudno, prečudno.* Čeprav sta bila Tina in Jan zvečer črna kot dimnikarja, ju ta dan zaradi tega ni nihče pokaral.

IZVOR

↑čudo

dáktíl dáktíla in **daktíl** daktíla samostalnik moškega spola [dáktíl] in [daktíl]

POMEN

iz literarne vede **trizložna stopica**, sestavljena iz **prvega poudarjenega in dveh nepoudarjenih zlogov**

- Osnovna stopica, iz katere so grajeni verzi, je *daktíl*.
- Zaradi prepletanja *daktílov* in spondejev in zaradi različne vrste odmorov je bil heksameter vse prej kot enoličen verz.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dáktíl]

IPA: [ˈdaːktil]

ednina

IMENOVALNIK: dáktíl

RODILNIK: dáktíla

DAJALNIK: dáktílu

TOŽILNIK: dáktíl

MESTNIK: pri dáktílu

ORODNIK: z dáktílo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: dáktíla

RODILNIK: dáktílov

DAJALNIK: dáktílo**ma**

TOŽILNIK: dáktíla

MESTNIK: pri dáktíli**h**

ORODNIK: z dáktílo**ma**

množina

IMENOVALNIK: dáktíli

RODILNIK: dáktílov

DAJALNIK: dáktílo**m**

TOŽILNIK: dáktíle

MESTNIK: pri dáktíli**h**

ORODNIK: z dáktíli

in

[daktíl]

IPA: [dakˈti:l]

ednina

IMENOVALNIK: daktíl

RODILNIK: daktíla

DAJALNIK: daktílu

TOŽILNIK: daktíl

MESTNIK: pri daktílu

ORODNIK: z daktílo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: daktíla

RODILNIK: daktílov

DAJALNIK: daktílo**ma**

TOŽILNIK: daktíla

MESTNIK: pri daktíli**h**

ORODNIK: z daktílo**ma**

množina

IMENOVALNIK: daktíli

RODILNIK: daktílov

DAJALNIK: daktílo**m**

TOŽILNIK: daktíle

MESTNIK: pri daktíli**h**

ORODNIK: z daktíli

TONEMSKO

[dâktíl]

IPA: [dáːktil]

ednina

IMENOVALNIK: dâktíl

RODILNIK: dâktíla

DAJALNIK: dâktílu

TOŽILNIK: dâktíl

MESTNIK: pri dâktílu

ORODNIK: z dâktílo**m**

dvojina

IMENOVALNIK: dâktíla

RODILNIK: dâktílov

DAJALNIK: dâktílo**ma**

TOŽILNIK: dâktíla

MESTNIK: pri dâktíli**h**

ORODNIK: z dâktílo**ma**

množina

IMENOVALNIK: dâktíli

RODILNIK: dâktílov

DAJALNIK: dâktílo**m**

TOŽILNIK: dâktíle

MESTNIK: pri dâktîlih
ORODNIK: z dâktîli

in

[daktîl]
IPA: [daktí:l]

ednina

IMENOVALNIK: daktîl
RODILNIK: daktîla
DAJALNIK: daktîlu
TOŽILNIK: daktîl
MESTNIK: pri daktîlu
ORODNIK: z daktîlom

dvojina

IMENOVALNIK: daktîla
RODILNIK: daktîlov
DAJALNIK: daktîloma
TOŽILNIK: daktîla
MESTNIK: pri daktîlih
ORODNIK: z daktîloma

množina

IMENOVALNIK: daktîli
RODILNIK: daktîlov
DAJALNIK: daktîlom
TOŽILNIK: daktîle
MESTNIK: pri daktîlih
ORODNIK: z daktîli

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Daktylos*, frc. *dactyle* in lat. *dactylus*) iz gr. *dáktylos*, prvotno 'prst', ker tako kot ta verz tudi prst sestoji iz enega dolgega in dveh kratkih členov

dedováti dedújem in **dédovati** dédujem nedovršni

glagol

[dedováti] in [dédovati]

POMEN

1. dobivati premoženje v last po umrlem, zlasti sorodniku

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

dedovati del, polovico ČESA, KATERI delež | dedovati (zaščiteno) kmetijo, nepremičnino | dedovati premoženje, zapuščino

- Nujni dediči *dedujejo* nujni delež, če ga zahtevajo, kljub drugačni volji oporočitelja.
- Načeloma velja, da zaščiteno kmetijo *deduje* en sam dedič, in sicer tisti, ki ima namen obdelovati kmetijsko zemljišče in ga za to izberejo vsi dediči.
- Po zakonitem dednem redu pokojnikovo zapuščino *dedujejo* njegovi otroci in zakonec po enakih delih.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

dedovati po materi, očetu | dedovati po zapustniku

- Posvojenci imajo skladno z zakonom povsem enake pravice, kar pomeni, da lahko *dedujejo* po zapustniku enakopravno z njegovimi otroki.
- Vaša oporoka v delu, s katerim ste določili, da po možu *deduje* tretja oseba, ni veljavna, ker zakon o dedovanju prepoveduje določitev dediča dediču.

...

▪ Le če bi otroka razdedinili, bi ta po zakonu o dedovanju izgubil pravico *dedovati* vašo zapuščino.

2. dobivati, prevzemati od staršev, prednikov kako telesno, duševno lastnost, nagnjenje

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

bolezen, nagnjenost se deduje

- Znano je, da je v nekaterih družinah luskavica pogostejša, kar kaže na to, da ima dednost določeno vlogo, toda ne *deduje* se bolezen, pač pa nagnjenost k njej.
- Gregor Mendel je s križanjem različnih sort graha raziskoval, kako se *dedujejo* po starših posamezne lastnosti, recimo barva.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

dedovati KATERI gen, lastnost

- Po navadi otroci *dedujejo* gen za rast od staršev.

...

▪ Razmah podjetja potrjujeta, da je od očeta *dedoval* dobre sposobnosti.

3. ekspresivno dobivati, prevzemati od predhodnikov

- Pridobljeno znanje se je z ustnim izročilom začelo *dedovati* iz roda v rod.
- Islamska in pravoslavna civilizacija sta prav tako *dedovali* od antike.
- Tiskarska umetnost se je redno *dedovala* znotraj družine; dinastije tiskarjev so morebiti usmerjale razvoj zgodnjih evropskih knjig še bolj od samih piscev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dedováti]

IPA: [dɛdɔ'va:ti]

NEDOLOČNIK: dedováti

NAMENILNIK: dedováť

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dedújem
2. OSEBA: dedúješ
3. OSEBA: dedúje

dvojina

1. OSEBA: dedújeva
2. OSEBA: dedújeta
3. OSEBA: dedújeta

množina

1. OSEBA: dedújemo
2. OSEBA: dedújete
3. OSEBA: dedújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: dedúj

dvojina

1. OSEBA: dedújva
2. OSEBA: dedújta

množina

1. OSEBA: dedújmo
2. OSEBA: dedújte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: dedováł
 DVOJINA: dedováła
 MNOŽINA: dedováli

ženski spol

EDNINA: dedováła
 DVOJINA: dedováli
 MNOŽINA: dedovále

srednji spol

EDNINA: dedováło
 DVOJINA: dedováli
 MNOŽINA: dedováła

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóč
 RODILNIK: dedujóčega
 DAJALNIK: dedujóčemu
 TOŽILNIK: dedujóč
 živo dedujóčega
 MESTNIK: pri dedujóčem
 ORODNIK: z dedujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóča
 RODILNIK: dedujóčih
 DAJALNIK: dedujóčima
 TOŽILNIK: dedujóča
 MESTNIK: pri dedujóčih
 ORODNIK: z dedujóčima

množina

IMENOVALNIK: dedujóči
 RODILNIK: dedujóčih
 DAJALNIK: dedujóčim
 TOŽILNIK: dedujóče
 MESTNIK: pri dedujóčih
 ORODNIK: z dedujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóča
 RODILNIK: dedujóče
 DAJALNIK: dedujóči

TOŽILNIK: dedujóčo
 MESTNIK: pri dedujóči
 ORODNIK: z dedujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóči
 RODILNIK: dedujóčih
 DAJALNIK: dedujóčima
 TOŽILNIK: dedujóči
 MESTNIK: pri dedujóčih
 ORODNIK: z dedujóčima

množina

IMENOVALNIK: dedujóče
 RODILNIK: dedujóčih
 DAJALNIK: dedujóčim
 TOŽILNIK: dedujóče
 MESTNIK: pri dedujóčih
 ORODNIK: z dedujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóče
 RODILNIK: dedujóčega
 DAJALNIK: dedujóčemu
 TOŽILNIK: dedujóče
 MESTNIK: pri dedujóčem
 ORODNIK: z dedujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóči
 RODILNIK: dedujóčih
 DAJALNIK: dedujóčima
 TOŽILNIK: dedujóči
 MESTNIK: pri dedujóčih
 ORODNIK: z dedujóčima

množina

IMENOVALNIK: dedujóča
 RODILNIK: dedujóčih
 DAJALNIK: dedujóčim
 TOŽILNIK: dedujóča
 MESTNIK: pri dedujóčih
 ORODNIK: z dedujóčimi

DELEŽJE NA -aje: dedováje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dedovánje
 RODILNIK: dedovánja
 DAJALNIK: dedovánju
 TOŽILNIK: dedovánje
 MESTNIK: pri dedovánju
 ORODNIK: z dedovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: dedovánji
 RODILNIK: dedovánj
 DAJALNIK: dedovánjema
 TOŽILNIK: dedovánji
 MESTNIK: pri dedovánjih

ORODNIK: z dedovánj**ema**
množina

IMENOVALNIK: dedovánja
RODILNIK: dedovánj
DAJALNIK: dedován**jem**
TOŽILNIK: dedovánja
MESTNIK: pri dedovánj**ih**
ORODNIK: z dedovánj**i**

in

[dédovati]

IPA: ['de:ɔvati]

NEDOLOČNIK: dédovati

NAMENILNIK: dédovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dédu**jem**
2. OSEBA: dédu**ješ**
3. OSEBA: dédu**je**

dvojina

1. OSEBA: dédu**jeva**
2. OSEBA: dédu**jeta**
3. OSEBA: dédu**jeta**

množina

1. OSEBA: dédu**jem**
2. OSEBA: dédu**jete**
3. OSEBA: dédu**jejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: dédu**j**

dvojina

1. OSEBA: dédu**jva**
2. OSEBA: dédu**jta**

množina

1. OSEBA: dédu**mo**
2. OSEBA: dédu**jte**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: dédoval
DVOJINA: dédovala
MNOŽINA: dédovali

ženski spol

EDNINA: dédovala
DVOJINA: dédovali
MNOŽINA: dédovale

srednji spol

EDNINA: dédovalo
DVOJINA: dédovali
MNOŽINA: dédovala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: deduj**oč**

RODILNIK: deduj**očega**

DAJALNIK: deduj**očemu**

TOŽILNIK: deduj**oč**

živo deduj**očega**

MESTNIK: pri deduj**očem**

ORODNIK: z deduj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: deduj**očca**

RODILNIK: deduj**očih**

DAJALNIK: deduj**očima**

TOŽILNIK: deduj**očca**

MESTNIK: pri deduj**očih**

ORODNIK: z deduj**očima**

množina

IMENOVALNIK: deduj**očci**

RODILNIK: deduj**očih**

DAJALNIK: deduj**očim**

TOŽILNIK: deduj**očce**

MESTNIK: pri deduj**očih**

ORODNIK: z deduj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: deduj**očca**

RODILNIK: deduj**očce**

DAJALNIK: deduj**očci**

TOŽILNIK: deduj**očco**

MESTNIK: pri deduj**očci**

ORODNIK: z deduj**očco**

dvojina

IMENOVALNIK: deduj**očci**

RODILNIK: deduj**očih**

DAJALNIK: deduj**očima**

TOŽILNIK: deduj**očci**

MESTNIK: pri deduj**očih**

ORODNIK: z deduj**očima**

množina

IMENOVALNIK: deduj**očce**

RODILNIK: deduj**očih**

DAJALNIK: deduj**očim**

TOŽILNIK: deduj**očce**

MESTNIK: pri deduj**očih**

ORODNIK: z deduj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: deduj**očce**

RODILNIK: deduj**očega**

DAJALNIK: deduj**očemu**

TOŽILNIK: deduj**očce**

MESTNIK: pri deduj**očem**

ORODNIK: z deduj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: deduj**očci**

RODILNIK: deduj**očih**

DAJALNIK: deduj**očima**

TOŽILNIK: dedujóči
MESTNIK: pri dedujóčih
ORODNIK: z dedujóčima

množina

IMENOVALNIK: dedujóča
RODILNIK: dedujóčih
DAJALNIK: dedujóčim
TOŽILNIK: dedujóča
MESTNIK: pri dedujóčih
ORODNIK: z dedujóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: dedováje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dédovanje
RODILNIK: dédovanja
DAJALNIK: dédovanju
TOŽILNIK: dédovanje
MESTNIK: pri dédovanju
ORODNIK: z dédovanjem

dvojina

IMENOVALNIK: dédovanji
RODILNIK: dédovanj
DAJALNIK: dédovanjema
TOŽILNIK: dédovanji
MESTNIK: pri dédovanjih
ORODNIK: z dédovanjema

množina

IMENOVALNIK: dédovanja
RODILNIK: dédovanj
DAJALNIK: dédovanjem
TOŽILNIK: dédovanja
MESTNIK: pri dédovanjih
ORODNIK: z dédovanji

TONEMSKO

[dedováti]

IPA: [dedová:ti]

NEDOLOČNIK: dedováti

NAMENILNIK: dedováť

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dedújem
2. OSEBA: dedúješ
3. OSEBA: dedúje

dvojina

1. OSEBA: dedújeva
2. OSEBA: dedújeta
3. OSEBA: dedújeta

množina

1. OSEBA: dedújemo
2. OSEBA: dedújete
3. OSEBA: dedújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: dedúj
dvojina

1. OSEBA: dedújva

2. OSEBA: dedújta

množina

1. OSEBA: dedújmo

2. OSEBA: dedújte

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: dedováł

DVOJINA: dedovála

MNOŽINA: dedováli

ženski spol

EDNINA: dedovála

DVOJINA: dedováli

MNOŽINA: dedovále

srednji spol

EDNINA: dedoválo

DVOJINA: dedováli

MNOŽINA: dedovála

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóč tudi dedujóč

RODILNIK: dedujóčega

DAJALNIK: dedujóčemu

TOŽILNIK: dedujóč tudi dedujóč
živo dedujóčega

MESTNIK: pri dedujóčem

ORODNIK: z dedujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóča

RODILNIK: dedujóčih

DAJALNIK: dedujóčima

TOŽILNIK: dedujóča

MESTNIK: pri dedujóčih

ORODNIK: z dedujóčima

množina

IMENOVALNIK: dedujóči

RODILNIK: dedujóčih

DAJALNIK: dedujóčim

TOŽILNIK: dedujóče

MESTNIK: pri dedujóčih

ORODNIK: z dedujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóča

RODILNIK: dedujóče

DAJALNIK: dedujóči

TOŽILNIK: dedujóčo

MESTNIK: pri dedujóči

ORODNIK: z dedujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóči

RODILNIK: dedujó**čih**
DAJALNIK: dedujó**čima**
TOŽILNIK: dedujó**či**
MESTNIK: pri dedujó**čih**
ORODNIK: z dedujó**čima**

množina

IMENOVALNIK: dedujó**če**
RODILNIK: dedujó**čih**
DAJALNIK: dedujó**čim**
TOŽILNIK: dedujó**če**
MESTNIK: pri dedujó**čih**
ORODNIK: z dedujó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujó**če**
RODILNIK: dedujó**čega**
DAJALNIK: dedujó**čemu**
TOŽILNIK: dedujó**če**
MESTNIK: pri dedujó**čem**
ORODNIK: z dedujó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: dedujó**či**
RODILNIK: dedujó**čih**
DAJALNIK: dedujó**čima**
TOŽILNIK: dedujó**či**
MESTNIK: pri dedujó**čih**
ORODNIK: z dedujó**čima**

množina

IMENOVALNIK: dedujó**ča**
RODILNIK: dedujó**čih**
DAJALNIK: dedujó**čim**
TOŽILNIK: dedujó**ča**
MESTNIK: pri dedujó**čih**
ORODNIK: z dedujó**čimi**

DELEŽJE NA *-aje*: dedov**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dedov**ânje**
RODILNIK: dedov**ânja**
DAJALNIK: dedov**ânju**
TOŽILNIK: dedov**ânje**
MESTNIK: pri dedov**ânju**
ORODNIK: z dedov**ânjem**

dvojina

IMENOVALNIK: dedov**ânji**
RODILNIK: dedov**ânj**
DAJALNIK: dedov**ânjema**
TOŽILNIK: dedov**ânji**
MESTNIK: pri dedov**ânjih**
ORODNIK: z dedov**ânjema**

množina

IMENOVALNIK: dedov**ânja**
RODILNIK: dedov**ânj**
DAJALNIK: dedov**ânjem**

TOŽILNIK: dedov**ânja**
MESTNIK: pri dedov**ânjih**
ORODNIK: z dedov**ânji**

in

[dédovati]

IPA: [dè:dóvati]

NEDOLOČNIK: dédovati

NAMENILNIK: dédovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dédujem
2. OSEBA: déduješ
3. OSEBA: déduje

dvojina

1. OSEBA: dédujeva
2. OSEBA: dédujeta
3. OSEBA: dédujeta

množina

1. OSEBA: dédujemo
2. OSEBA: dédujete
3. OSEBA: dédujejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: déduj

dvojina

1. OSEBA: dédujva
2. OSEBA: dédujta

množina

1. OSEBA: dédujmo
2. OSEBA: dédujte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: dédoval
DVOJINA: dédovala
MNOŽINA: dédovali

ženski spol

EDNINA: dédovala
DVOJINA: dédovali
MNOŽINA: dédovale

srednji spol

EDNINA: dédovalo
DVOJINA: dédovali
MNOŽINA: dédovala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujó**č** tudi dedujó**č**
RODILNIK: dedujó**čega**
DAJALNIK: dedujó**čemu**
TOŽILNIK: dedujó**č** tudi dedujó**č**
živo dedujó**čega**
MESTNIK: pri dedujó**čem**

ORODNIK: z dedujóč**im**
dvojina

IMENOVALNIK: dedujóča
RODILNIK: dedujóč**ih**
DAJALNIK: dedujóč**ima**
TOŽILNIK: dedujóča
MESTNIK: pri dedujóč**ih**
ORODNIK: z dedujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dedujóč**i**
RODILNIK: dedujóč**ih**
DAJALNIK: dedujóč**im**
TOŽILNIK: dedujóče
MESTNIK: pri dedujóč**ih**
ORODNIK: z dedujóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóča
RODILNIK: dedujóče
DAJALNIK: dedujóč**i**
TOŽILNIK: dedujóč**o**
MESTNIK: pri dedujóč**i**
ORODNIK: z dedujóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóč**i**
RODILNIK: dedujóč**ih**
DAJALNIK: dedujóč**ima**
TOŽILNIK: dedujóč**i**
MESTNIK: pri dedujóč**ih**
ORODNIK: z dedujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dedujóče
RODILNIK: dedujóč**ih**
DAJALNIK: dedujóč**im**
TOŽILNIK: dedujóče
MESTNIK: pri dedujóč**ih**
ORODNIK: z dedujóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujóče
RODILNIK: dedujóč**ega**
DAJALNIK: dedujóč**emu**
TOŽILNIK: dedujóče
MESTNIK: pri dedujóč**em**
ORODNIK: z dedujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dedujóč**i**
RODILNIK: dedujóč**ih**
DAJALNIK: dedujóč**ima**
TOŽILNIK: dedujóč**i**
MESTNIK: pri dedujóč**ih**
ORODNIK: z dedujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dedujóča

RODILNIK: dedujóč**ih**
DAJALNIK: dedujóč**im**
TOŽILNIK: dedujóča
MESTNIK: pri dedujóč**ih**
ORODNIK: z dedujóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dĕdovan
RODILNIK: dĕdovan**ega**
DAJALNIK: dĕdovan**emu**
TOŽILNIK: dĕdovan
živo dĕdovan**ega**
MESTNIK: pri dĕdovan**em**
ORODNIK: z dĕdovan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dĕdovana
RODILNIK: dĕdovan**ih**
DAJALNIK: dĕdovan**ima**
TOŽILNIK: dĕdovana
MESTNIK: pri dĕdovan**ih**
ORODNIK: z dĕdovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: dĕdovani
RODILNIK: dĕdovan**ih**
DAJALNIK: dĕdovan**im**
TOŽILNIK: dĕdovane
MESTNIK: pri dĕdovan**ih**
ORODNIK: z dĕdovan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dĕdovana
RODILNIK: dĕdovane
DAJALNIK: dĕdovani
TOŽILNIK: dĕdovano
MESTNIK: pri dĕdovani
ORODNIK: z dĕdovano

dvojina

IMENOVALNIK: dĕdovani
RODILNIK: dĕdovan**ih**
DAJALNIK: dĕdovan**ima**
TOŽILNIK: dĕdovani
MESTNIK: pri dĕdovan**ih**
ORODNIK: z dĕdovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: dĕdovane
RODILNIK: dĕdovan**ih**
DAJALNIK: dĕdovan**im**
TOŽILNIK: dĕdovane
MESTNIK: pri dĕdovan**ih**
ORODNIK: z dĕdovan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dĕdovano

RODILNIK: dëdovanega
DAJALNIK: dëdovanemu
TOŽILNIK: dëdovano
MESTNIK: pri dëdovanem
ORODNIK: z dëdovanim

dvojina

IMENOVANIK: dëdovani
RODILNIK: dëdovanih
DAJALNIK: dëdovanim
TOŽILNIK: dëdovani
MESTNIK: pri dëdovanih
ORODNIK: z dëdovanim

množina

IMENOVANIK: dëdovana
RODILNIK: dëdovanih
DAJALNIK: dëdovanim
TOŽILNIK: dëdovana
MESTNIK: pri dëdovanih
ORODNIK: z dëdovanimi

DELEŽJE NA *-aje*: dedovâje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: dëdovanje
RODILNIK: dëdovanja
DAJALNIK: dëdovanju
TOŽILNIK: dëdovanje
MESTNIK: pri dëdovanju
ORODNIK: z dëdovanjem

dvojina

IMENOVANIK: dëdovanji in dëdovanji
RODILNIK: dëdovanj
DAJALNIK: dëdovanjema in dëdovanjema
TOŽILNIK: dëdovanji in dëdovanji
MESTNIK: pri dëdovanjih
ORODNIK: z dëdovanjema in z dëdovanjema

množina

IMENOVANIK: dëdovanja
RODILNIK: dëdovanj
DAJALNIK: dëdovanjem
TOŽILNIK: dëdovanja
MESTNIK: pri dëdovanjih
ORODNIK: z dëdovanji

in

[dëdovati]

IPA: ['de:ɔvati]

(tonemska dvojica)

NEDOLOČNIK: dëdovati

NAMENILNIK: dëdovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dëdujem
2. OSEBA: dëduješ

3. OSEBA: dëduje

dvojina

1. OSEBA: dëdujeva
2. OSEBA: dëdujeta
3. OSEBA: dëdujeta

množina

1. OSEBA: dëdujemo
2. OSEBA: dëdujete
3. OSEBA: dëdujejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: dëduj

dvojina

1. OSEBA: dëdujva
2. OSEBA: dëdujta

množina

1. OSEBA: dëdujmo
2. OSEBA: dëdujte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: dëdoval
DVOJINA: dëdovala
MNOŽINA: dëdovali

ženski spol

EDNINA: dëdovala
DVOJINA: dëdovali
MNOŽINA: dëdovale

srednji spol

EDNINA: dëdovalo
DVOJINA: dëdovali
MNOŽINA: dëdovala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dedujôč tudi dedujôč
RODILNIK: dedujôčega
DAJALNIK: dedujôčemu
TOŽILNIK: dedujôč tudi dedujôč
živo dedujôčega
MESTNIK: pri dedujôčem
ORODNIK: z dedujôčim

dvojina

IMENOVANIK: dedujôča
RODILNIK: dedujôčih
DAJALNIK: dedujôčima
TOŽILNIK: dedujôča
MESTNIK: pri dedujôčih
ORODNIK: z dedujôčima

množina

IMENOVANIK: dedujôči
RODILNIK: dedujôčih
DAJALNIK: dedujôčim
TOŽILNIK: dedujôče
MESTNIK: pri dedujôčih

ORODNIK: z dedujočimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujōča

RODILNIK: dedujōče

DAJALNIK: dedujōči

TOŽILNIK: dedujōčo

MESTNIK: pri dedujōči

ORODNIK: z dedujōčo

dvojina

IMENOVALNIK: dedujōči

RODILNIK: dedujōčih

DAJALNIK: dedujōčima

TOŽILNIK: dedujōči

MESTNIK: pri dedujōčih

ORODNIK: z dedujōčima

množina

IMENOVALNIK: dedujōče

RODILNIK: dedujōčih

DAJALNIK: dedujōčim

TOŽILNIK: dedujōče

MESTNIK: pri dedujōčih

ORODNIK: z dedujōčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dedujōče

RODILNIK: dedujōčega

DAJALNIK: dedujōčemu

TOŽILNIK: dedujōče

MESTNIK: pri dedujōčem

ORODNIK: z dedujōčim

dvojina

IMENOVALNIK: dedujōči

RODILNIK: dedujōčih

DAJALNIK: dedujōčima

TOŽILNIK: dedujōči

MESTNIK: pri dedujōčih

ORODNIK: z dedujōčima

množina

IMENOVALNIK: dedujōča

RODILNIK: dedujōčih

DAJALNIK: dedujōčim

TOŽILNIK: dedujōča

MESTNIK: pri dedujōčih

ORODNIK: z dedujōčimi

DELEŽJE NA *-aje*: dedovāje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dēdovanje

RODILNIK: dēdovanja

DAJALNIK: dēdovanju

TOŽILNIK: dēdovanje

MESTNIK: pri dēdovanju

ORODNIK: z dēdovanjem

dvojina

IMENOVALNIK: dēdovanji

RODILNIK: dēdovanj

DAJALNIK: dēdovanjema

TOŽILNIK: dēdovanji

MESTNIK: pri dēdovanjih

ORODNIK: z dēdovanjema

množina

IMENOVALNIK: dēdovanja

RODILNIK: dēdovanj

DAJALNIK: dēdovanjem

TOŽILNIK: dēdovanja

MESTNIK: pri dēdovanjih

ORODNIK: z dēdovanji

IZVOR

↑ded

dekadēnca dekadēnce samostalnik ženskega spola

[dekadēnca]

POMEN

1. zavračanje uveljavljenih moralnih vrednot, ki se izkazuje s predajanjem užitek, razkošnim življenjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čista, popolna dekadenca | evropska, zahodna dekadenca | meščanska dekadenca | moralna dekadenca

▪ Svojo domovino doživlja kot državo popolne *dekadence*, brez upanja, brez prihodnosti za mlade.

▪ Krščanstvo je moralno preobrazilo antično družbo, ki je tonila v družbeno in duhovno *dekadenco*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

izraz dekadence | obdobje dekadence

▪ V današnjem zahodnem svetu, če ga pojmuje kot obdobje *dekadence*, se zdi, da se rušijo stari sistemi vrednot.

1.1. skupina ljudi, ki tako propada, nazaduje

▪ Dobro vem, kaj pomenijo oportunisti in meščanska *dekadenca*.

2. iz literarne vede umetnostna smer s konca 19. stoletja, za katero so značilni senzualizem, subjektivizem, esteticizem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

evropska, francoska dekadenca | umetniška dekadenca

▪ V prvih pesniških zbirkah je nadaljeval evropsko *dekadenco* in simbolizem, potem pa ustvaril nov tip filozofske meditativne lirike.

▶ piredna zveza

dekadenca in impresionizem, dekadenca in simbolizem

▪ Razlika med novo romantiko, *dekadenco* in simbolizmom se kaže v različnem pojmovanju izjemnosti posameznika, ki je izločen iz družbe.

...

▪ Charles Pierre Baudelaire je bil kontroverzna osebnost, njegovo ime je postalo sinonim za *dekadenco*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dekadénca]

IPA: [dɛka'de:ntsa]

ednina

IMENOVALNIK: dekadénca

RODILNIK: dekadénc

DAJALNIK: dekadénci

TOŽILNIK: dekadénc

MESTNIK: pri dekadénci

ORODNIK: z dekadénc

dvojina

IMENOVALNIK: dekadénci

RODILNIK: dekadénc

DAJALNIK: dekadéncama

TOŽILNIK: dekadénci

MESTNIK: pri dekadéncah

ORODNIK: z dekadéncama

množina

IMENOVALNIK: dekadénc

RODILNIK: dekadénc

DAJALNIK: dekadéncam

TOŽILNIK: dekadénc

MESTNIK: pri dekadéncah

ORODNIK: z dekadéncami

TONEMSKO

[dekadênc]

IPA: [dɛkadé:ntsà]

ednina

IMENOVALNIK: dekadênc

RODILNIK: dekadênc

DAJALNIK: dekadênci

TOŽILNIK: dekadênc

MESTNIK: pri dekadênci

ORODNIK: z dekadênc

dvojina

IMENOVALNIK: dekadênci

RODILNIK: dekadênc

DAJALNIK: dekadêncama

TOŽILNIK: dekadênci

MESTNIK: pri dekadêncah

ORODNIK: z dekadêncama

množina

IMENOVALNIK: dekadênc

RODILNIK: dekadênc

DAJALNIK: dekadêncam

TOŽILNIK: dekadênc

MESTNIK: pri dekadêncah

ORODNIK: z dekadêncami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dekadenz* iz frc. *décadence* 'propadanje, nazadovanje', prvotno 'gospodarsko nazadovanje', prevzeto iz srlat. *decadentia* 'padanje, nazadovanje' iz lat. *cadere* 'pasti'

dekadénčen dekadénčna dekadénčno pridevnik

[dekadénčɛn]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **dekadenčni** ki kaže, izraža zavračanje uveljavljenih moralnih vrednot, ki se izkazuje s predanjem užitkom, razkošnim življenjem; SIN.: dekadenten

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Počenjajo se vse bolj nesmiselne stvari in vedno bolj je človek ponižan, zato drsimo v *dekadenčno* stanje.

▪ Zgodbo obubožanega plemiča je postavil v *dekadenčno* atmosfero zatona avstroogrškega cesarstva.

▪ Zunanjemu svetu se zdi, da ima vse, v resnici pa nima ničesar, razen svojih kratkih prebliskov *dekadenčne* objestnosti.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **dekadenčni** ki izstopa zaradi pretirane usmerjenosti v razkošje, predajanje užitkom; SIN.: dekadenten

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Študiral je v Oxfordu in kmalu iz protesta proti meščanski družbi prevzel provokativno *dekadenčni* slog oblačenja.

2. v obliki **dekadenčni** ki je v zvezi z dekadenco **2.**; SIN.: dekadenten

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Wilde je v svojem najbolj znanem delu s simboličnimi sredstvi upodobil skrajnost *dekadenčnega* esteticizma, zlasti njegov odnos do morale.

▪ V drugi zbirki je Župančič opustil *dekadenčne* motive in razpoloženja.

▶ **priredna zveza**

dekadenčni in simbolistični

▪ Leta 1944 je umrl vodilni portugalski simbolistični in *dekadenčni* pesnik Eugenio de Castro.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dekadénčəɒ]

IPA: [dɛka'de:ntʃəɒ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dekadénčen

določno dekadénčni

RODILNIK: dekadénčnega

DAJALNIK: dekadénčnemu

TOŽILNIK: dekadénčen

določno dekadénčni

živo dekadénčnega

MESTNIK: pri dekadénčnem

ORODNIK: z dekadénčnim

dvojina

IMENOVANIK: dekadénčna

RODILNIK: dekadénčnih

DAJALNIK: dekadénčnima

TOŽILNIK: dekadénčna

MESTNIK: pri dekadénčnih

ORODNIK: z dekadénčnima

množina

IMENOVANIK: dekadénčni

RODILNIK: dekadénčnih

DAJALNIK: dekadénčnim

TOŽILNIK: dekadénčne

MESTNIK: pri dekadénčnih

ORODNIK: z dekadénčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dekadénčna

RODILNIK: dekadénčne

DAJALNIK: dekadénčni

TOŽILNIK: dekadénčno

MESTNIK: pri dekadénčni

ORODNIK: z dekadénčno

dvojina

IMENOVANIK: dekadénčni

RODILNIK: dekadénčnih

DAJALNIK: dekadénčnima

TOŽILNIK: dekadénčni

MESTNIK: pri dekadénčnih

ORODNIK: z dekadénčnima

množina

IMENOVANIK: dekadénčne

RODILNIK: dekadénčnih

DAJALNIK: dekadénčnim

TOŽILNIK: dekadénčne

MESTNIK: pri dekadénčnih

ORODNIK: z dekadénčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dekadénčno

RODILNIK: dekadénčnega

DAJALNIK: dekadénčnemu

TOŽILNIK: dekadénčno

MESTNIK: pri dekadénčnem

ORODNIK: z dekadénčnim

dvojina

IMENOVANIK: dekadénčni

RODILNIK: dekadénčnih

DAJALNIK: dekadénčnima

TOŽILNIK: dekadénčni

MESTNIK: pri dekadénčnih

ORODNIK: z dekadénčnima

množina

IMENOVANIK: dekadénčna

RODILNIK: dekadénčnih

DAJALNIK: dekadénčnim

TOŽILNIK: dekadénčna

MESTNIK: pri dekadénčnih

ORODNIK: z dekadénčnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dekadénčen

ženski spol

EDNINA: bôlj dekadénčna

srednji spol

EDNINA: bôlj dekadénčno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadénčen

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadénčna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadénčno

TONEMSKO

[dekadêɲčəɒ]

IPA: [dɛkadé:ntʃəɒ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dekadêɲčen

določno dekadêɲčni

RODILNIK: dekadêɲčnega

DAJALNIK: dekadêɲčnemu

TOŽILNIK: dekadêɲčen

določno dekadêɲčni

živo dekadêɲčnega

MESTNIK: pri dekadêɲčnem

ORODNIK: z dekadêɲčnim

dvojina

IMENOVANIK: dekadêɲčna

RODILNIK: dekadêɲčnih

DAJALNIK: dekadêɲčnima

TOŽILNIK: dekadêɲčna

MESTNIK: pri dekadêɲčnih

ORODNIK: z dekadêncn**ima**
množina

IMENOVALNIK: dekadêncni
RODILNIK: dekadênc**ih**
DAJALNIK: dekadênc**im**
TOŽILNIK: dekadêncne
MESTNIK: pri dekadênc**ih**
ORODNIK: z dekadêncn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadêncna
RODILNIK: dekadêncne
DAJALNIK: dekadêncni
TOŽILNIK: dekadêncno
MESTNIK: pri dekadêncni
ORODNIK: z dekadêncno

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêncni
RODILNIK: dekadênc**ih**
DAJALNIK: dekadênc**nima**
TOŽILNIK: dekadêncni
MESTNIK: pri dekadênc**ih**
ORODNIK: z dekadêncn**ima**

množina

IMENOVALNIK: dekadêncne
RODILNIK: dekadênc**ih**
DAJALNIK: dekadênc**im**
TOŽILNIK: dekadêncne
MESTNIK: pri dekadênc**ih**
ORODNIK: z dekadêncn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadêncno
RODILNIK: dekadênc**nega**
DAJALNIK: dekadênc**nemu**
TOŽILNIK: dekadêncno
MESTNIK: pri dekadênc**em**
ORODNIK: z dekadêncn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêncni
RODILNIK: dekadênc**ih**
DAJALNIK: dekadênc**nima**
TOŽILNIK: dekadêncni
MESTNIK: pri dekadênc**ih**
ORODNIK: z dekadêncn**ima**

množina

IMENOVALNIK: dekadêncna
RODILNIK: dekadênc**ih**
DAJALNIK: dekadênc**im**
TOŽILNIK: dekadêncna
MESTNIK: pri dekadênc**ih**
ORODNIK: z dekadêncn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dekadêncen

ženski spol

EDNINA: bôlj dekadêncna

srednji spol

EDNINA: bôlj dekadêncno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadêncen

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadêncna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadêncno

IZVOR

↑dekadencia

dekadènt dekadênta tudi dekadénta samostalnik moškega
spola

[dekadènt]

POMEN

1. kdor zavrača uveljavljene moralne vrednote, se predaja užitkom, razkošnemu življenju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Zaradi svoje opere je bil napaden kot »buržoazni *dekadent*«, tri leta pozneje pa v nebo povzdignjen zaradi klavirskega koncerta.
- Po pesnikovi logiki mesto ni več toliko razslojeno po klasičnih vzorcih, na meščane, malomeščane, proletarce; razlikovanje poteka med čudaškimi sodobnimi *dekadenti* in potrošniškimi konformisti.

2. predstavnik dekadence

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Film se začne z rojstvom Oscarja Wilda, slavnega *dekadenta* z neizmernim čutom za lepoto.
- Ob vrnitvi v rojstni kraj je spoznala multiumetnika in findsièclovskega *dekadenta* Willyja Gretorja.

...

- Roman govori o družabnem dogajanju v visoki angleški družbi v času *dekadenta* Byrona.
- *Dekadenti* in simbolisti so se analitičnemu objektivizmu uprli in prinesli v dramatiko halucinacije, nezavedno, telepatijo in podobno duševno snov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dekadènt]

IPA: [deka'dent]

ednina

IMENOVALNIK: dekadènt

RODILNIK: dekadènta

DAJALNIK: dekadèntu

TOŽILNIK: dekadènta

MESTNIK: pri dekadêntu
ORODNIK: z dekadêntom

dvojina

IMENOVALNIK: dekadênta
RODILNIK: dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntoma
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadêntoma

množina

IMENOVALNIK: dekadênti
RODILNIK: dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntom
TOŽILNIK: dekadênte
MESTNIK: pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadênti

tudi

[dekadènt]
IPA: [dɛka'dɛnt]

ednina

IMENOVALNIK: dekadènt
RODILNIK: dekadênta
DAJALNIK: dekadêntu
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntu
ORODNIK: z dekadêntom

dvojina

IMENOVALNIK: dekadênta
RODILNIK: dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntoma
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadêntoma

množina

IMENOVALNIK: dekadênti
RODILNIK: dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntom
TOŽILNIK: dekadênte
MESTNIK: pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadênti

TONEMSKO

[dekadènt]
IPA: [dɛkadént]

ednina

IMENOVALNIK: dekadènt
RODILNIK: dekadênta
DAJALNIK: dekadêntu
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntu tudi pri dekadêntu
ORODNIK: z dekadêntom

dvojina

IMENOVALNIK: dekadênta
RODILNIK: dekadêntov in dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntoma
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntih in pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadêntoma

množina

IMENOVALNIK: dekadênti
RODILNIK: dekadêntov in dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntom
TOŽILNIK: dekadênte
MESTNIK: pri dekadêntih in pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadênti in z dekadênti

tudi

[dekadènt]
IPA: [dɛkadént]

ednina

IMENOVALNIK: dekadènt
RODILNIK: dekadênta
DAJALNIK: dekadêntu
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntu tudi pri dekadêntu
ORODNIK: z dekadêntom

dvojina

IMENOVALNIK: dekadênta
RODILNIK: dekadêntov in dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntoma
TOŽILNIK: dekadênta
MESTNIK: pri dekadêntih in pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadêntoma

množina

IMENOVALNIK: dekadênti
RODILNIK: dekadêntov in dekadêntov
DAJALNIK: dekadêntom
TOŽILNIK: dekadênte
MESTNIK: pri dekadêntih in pri dekadêntih
ORODNIK: z dekadênti in z dekadênti

BESEDOTVORJE

ženski spol: dekadentka

IZVOR

prevzeto (prek angl. *decadent*) iz frc. *décadent*,
glej ↑dekadenca

dekadènten dekadèntna dekadèntno tudi
dekadênten dekadêntna dekadêntno pridevnik
[dekadéntən] tudi [dekadêntən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **dekadentni** ki kaže, izraža
zavračanje uveljavljenih moralnih vrednot, ki se

izkazuje s predanjem užitkom, razkošnim življenjem; SIN.: dekadenci

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dekadentni svet | dekadentni Zahod | dekadentna aristokracija

- S svojo značilno, moderno in ekspresivno glasbo je izvrstno naslikal *dekadentni* svet zgodnjega fin de siècle.
- Umetnikova dela so izražala njegov odpor do grozot vojne in izprijenosti tedanje *dekadentne* družbe.
- Avtor je nenehno nastavljal ogledalo hinavskemu in *dekadentnemu* okolju.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **dekadentni ki kaže**, izraža tak propad, nazadovanje; SIN.: dekadenci

- Potrošniška družba je polna absurdnih protislovij in v svoji zavoženosti tako rekoč obsojena na skorajšnji propad; oglaševanje, ki ni nič drugega kot produkcija nepotrebnih fantazem, pa je tista dejavnost, v kateri se *dekadentna* narava te družbe najbolj neposredno odraža.
- Potrošniki so še enkrat nasedli provokaciji, kakršnih v teh *dekadentnih* časih nikakor ne manjka ...

1.2. v nekaterih zvezah v obliki **dekadentni ki izstopa** zaradi pretirane usmerjenosti v razkošje, predajanje užitkom; SIN.: dekadenci

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dekadentna zabava | dekadentno življenje

- V svojem dvorcu je gostila nekatere izmed najbolj *dekadentnih* zabav v zgodovini Evrope.
- Šestdeseta leta so bila najbolj živobarvno, divje *dekadentno* obdobje mode, deloma kot posledica dramatičnih političnih dogodkov in družbenih gibanj.

2. v obliki **dekadentni ki je** v zvezi z dekadenco 2.; SIN.: dekadenci

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Tolstoj je prišel do istih zaključkov glede *dekadentne* umetnosti kot George Bernard Shaw.

▶ **priredna zveza**

dekadentni in novoromantični

- V realistično pripoved o učitelju idealistu so vključeni tudi novoromantični in *dekadentni* motivi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dekadéntən]

IPA: [dɛka'de:ntən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadénten
določno dekadétni

RODILNIK: dekadétnega

DAJALNIK: dekadétnemu

TOŽILNIK: dekadénten

določno dekadétni

živo dekadétnega

MESTNIK: pri dekadétnem

ORODNIK: z dekadétnim

dvojina

IMENOVALNIK: dekadétna

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnima

TOŽILNIK: dekadétna

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnima

množina

IMENOVALNIK: dekadétni

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnim

TOŽILNIK: dekadétno

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadétna

RODILNIK: dekadétno

DAJALNIK: dekadétni

TOŽILNIK: dekadétno

MESTNIK: pri dekadétni

ORODNIK: z dekadétno

dvojina

IMENOVALNIK: dekadétni

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnima

TOŽILNIK: dekadétni

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnima

množina

IMENOVALNIK: dekadétno

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnim

TOŽILNIK: dekadétno

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadétno

RODILNIK: dekadétnega

DAJALNIK: dekadétnemu

TOŽILNIK: dekadétno

MESTNIK: pri dekadétnem

ORODNIK: z dekadétnim

dvojina

IMENOVANIK: dekadéntni
RODILNIK: dekadétnih
DAJALNIK: dekadétnima
TOŽILNIK: dekadéntni
MESTNIK: pri dekadétnih
ORODNIK: z dekadétnima

množina

IMENOVANIK: dekadétna
RODILNIK: dekadétnih
DAJALNIK: dekadétnim
TOŽILNIK: dekadétna
MESTNIK: pri dekadétnih
ORODNIK: z dekadétnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dekadénten

ženski spol

EDNINA: bôlj dekadétna

srednji spol

EDNINA: bôlj dekadéntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj dekadénten

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj dekadétna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj dekadéntno

tudi

[dekadétnən]

IPA: [dɛka'dɛ:ntən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dekadénten

določno dekadétni

RODILNIK: dekadétnega

DAJALNIK: dekadétnemu

TOŽILNIK: dekadénten

določno dekadétni

živo dekadétnega

MESTNIK: pri dekadétnem

ORODNIK: z dekadétnim

dvojina

IMENOVANIK: dekadétna

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnima

TOŽILNIK: dekadétna

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnima

množina

IMENOVANIK: dekadétni

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnim

TOŽILNIK: dekadétna

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dekadétna

RODILNIK: dekadétna

DAJALNIK: dekadétni

TOŽILNIK: dekadétno

MESTNIK: pri dekadétni

ORODNIK: z dekadétno

dvojina

IMENOVANIK: dekadétni

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnima

TOŽILNIK: dekadétni

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnima

množina

IMENOVANIK: dekadétna

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnim

TOŽILNIK: dekadétna

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dekadétno

RODILNIK: dekadétnega

DAJALNIK: dekadétnemu

TOŽILNIK: dekadétno

MESTNIK: pri dekadétnem

ORODNIK: z dekadétnim

dvojina

IMENOVANIK: dekadétni

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnima

TOŽILNIK: dekadétni

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnima

množina

IMENOVANIK: dekadétna

RODILNIK: dekadétnih

DAJALNIK: dekadétnim

TOŽILNIK: dekadétna

MESTNIK: pri dekadétnih

ORODNIK: z dekadétnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dekadénten

ženski spol

EDNINA: bôlj dekadétna

srednji spol

EDNINA: bõlj dekadêntno
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dekadênten

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dekadêntna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dekadêntno

TONEMSKO

[dekadêntən]

IPA: [dɛkadé:ntən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadênten

določno dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnega

DAJALNIK: dekadêntnemu

TOŽILNIK: dekadênten

določno dekadêntni

živo dekadêntnega

MESTNIK: pri dekadêntnem

ORODNIK: z dekadêntnim

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêntna

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnima

TOŽILNIK: dekadêntna

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnima

množina

IMENOVALNIK: dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnim

TOŽILNIK: dekadêntne

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadêntna

RODILNIK: dekadêntne

DAJALNIK: dekadêntni

TOŽILNIK: dekadêntno

MESTNIK: pri dekadêntni

ORODNIK: z dekadêntno

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnima

TOŽILNIK: dekadêntni

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnima

množina

IMENOVALNIK: dekadêntne

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnim

TOŽILNIK: dekadêntne

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadêntno

RODILNIK: dekadêntnega

DAJALNIK: dekadêntnemu

TOŽILNIK: dekadêntno

MESTNIK: pri dekadêntnem

ORODNIK: z dekadêntnim

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnima

TOŽILNIK: dekadêntni

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnima

množina

IMENOVALNIK: dekadêntna

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnim

TOŽILNIK: dekadêntna

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj dekadênten

ženski spol

EDNINA: bõlj dekadêntna

srednji spol

EDNINA: bõlj dekadêntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dekadênten

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dekadêntna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dekadêntno

tudi

[dekadêntən]

IPA: [dɛkadé:ntən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadênten

določno dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnega

DAJALNIK: dekadêntnemu

TOŽILNIK: dekadênten

določno dekadêntni

živo dekadêntnega

MESTNIK: pri dekadêntnem

ORODNIK: z dekadêntnim

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêntna

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnima

TOŽILNIK: dekadêntna

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnima

množina

IMENOVALNIK: dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnim

TOŽILNIK: dekadêntne

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadêntna

RODILNIK: dekadêntne

DAJALNIK: dekadêntni

TOŽILNIK: dekadêntno

MESTNIK: pri dekadêntni

ORODNIK: z dekadêntno

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnima

TOŽILNIK: dekadêntni

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnima

množina

IMENOVALNIK: dekadêntne

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnim

TOŽILNIK: dekadêntne

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dekadêntno

RODILNIK: dekadêntnega

DAJALNIK: dekadêntnemu

TOŽILNIK: dekadêntno

MESTNIK: pri dekadêntnem

ORODNIK: z dekadêntnim

dvojina

IMENOVALNIK: dekadêntni

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnima

TOŽILNIK: dekadêntni

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnima

množina

IMENOVALNIK: dekadêntna

RODILNIK: dekadêntnih

DAJALNIK: dekadêntnim

TOŽILNIK: dekadêntna

MESTNIK: pri dekadêntnih

ORODNIK: z dekadêntnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dekadênten

ženski spol

EDNINA: bôlj dekadêntna

srednji spol

EDNINA: bôlj dekadêntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadênten

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadêntna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dekadêntno

IZVOR

prevzeto (prek nem. *dekadent*, angl. *decadent*) iz frc. *décadent*, glej ↑dekadenca

dekadéntno tudi **dekadêntno** prislov

[dekadéntno] tudi [dekadêntno]

POMEN

1. takó, da se kaže, izraža zavračanje uveljavljenih moralnih vrednot, ki se izkazuje s predajanjem užitkom, razkošnim življenjem

▪ Videti je, kot bi bil zahodni svet *dekadentno* razvajan in tik na robu propada.

1.1. takó, da izstopa zaradi pretirane usmerjenosti v razkošje, predajanje užitkom

▪ S svojimi ljubimci je v svoji palači *dekadentno* živel od neskončne rente.

▪ Prelomni slovenski film je bil naravnost baročno obložen s formo, da je s stilizacijo *dekadentno* pretiraval.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dekadéntno]

IPA: [deka'de:ntno]

OSNOVNIK: dekadéntno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj dekadéntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj dekadéntno

tudi

[dekadêntno]

IPA: [dɛka'dɛ:ntnɔ]

OSNOVNIK: dekadêntno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj dekadêntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj dekadêntno

TONEMSKO

[dekadêntno]

IPA: [dɛkadé:ntnɔ]

OSNOVNIK: dekadêntno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj dekadêntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj dekadêntno

tudi

[dekadêntno]

IPA: [dɛkadè:ntnɔ]

OSNOVNIK: dekadêntno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj dekadêntno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj dekadêntno

IZVOR

↑dekadenten

depresíja depresíje samostalnik ženskega spola

[depresíja]

POMEN

1. duševna motnja, za katero so značilni dolgotrajna izrazita potrtoost, otopelost, nizko samovrednotenje, pomanjkanje notranjih spodbud

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

blaga, globoka, huda depresija | endogena depresija | kronična depresija | nezdravljena depresija | poporodna depresija

▪ Kronično pomanjkanje spanja lahko prispeva k razvoju kronične *depresije*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem**

nastanek, pojav, razvoj depresije | oblika, vrsta depresije | posledica, vzrok depresije | simptomi, znaki depresije | zdravljenje depresije

▪ Pomembno vlogo pri nastanku *depresije* imajo tudi človekove osebne lastnosti.

▪ Poznamo blago, zmerno in zelo hudo obliko *depresije*.

▪ Najbolj učinkovita metoda preprečevanja samomora je zgodnje prepoznavanje *depresije*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti depresijo | odpravljati, zdraviti depresijo | povzročati, sprožiti depresijo | premagati depresijo | prepoznati depresijo

▪ Če sumite, da imate *depresijo*, poiščite pomoč strokovnjaka.

▪ Nad vse pomembno je, da človek prepozna *depresijo*, se sooči z boleznijo in jo začne zdraviti.

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

bolehati, trpeti za depresijo | obolevati, zboleti za depresijo

▪ Mnogi ljudje, ki trpijo za *depresijo*, menijo, da pomoči sploh ne potrebujejo, čeprav terja že zmerna depresija pomoč psihoterapevta.

▪ Pri ljudeh, ki so že zboleli za *depresijo*, se ta lahko ponovi.

▶ priredna zveza

depresija in anksioznost, depresija in samomor, depresija in tesnoba

▪ V naši družbi se je začelo vedno več govoriti o *depresiji* in samomorih.

...

▪ Bolnikom z *depresijo* je treba omogočiti, da se med bolniško odsotnostjo ne izolirajo od družbenega okolja in se čim prej vrnejo v delovno okolje.

▪ Zapadla je v hudo *depresijo*.

2. slabo duševno počutje, razpoloženje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jesenska, zimska depresija | manjša, rahla depresija | sezonska depresija

▪ Dkor je bil prejšnje dni nejevoljen in morda celo v rahli *depresiji*, se bo zdaj počutil dobro in sveže.

▪ Zimska *depresija* naj bi bila predvsem posledica pomanjkanja svetlobe.

▪ Pri sezonski *depresiji* je nihanje razpoloženja praviloma povezano s poslabšanjem vremena.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

blažiti, ublažiti depresijo | pregnati depresijo

▪ Sončni žarki lahko preženejo *depresijo* in pričarajo dobro počutje.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

pasti v depresijo

▪ Ob zmagah se ne smemo prehitro prepuščati evforiji, ob porazih pa ne smemo padati v *depresijo*.

▪ Ne samevajte doma, saj vas bo to spravilo v *depresijo*.

3. iz geografije del kopnega, ki leži nižje od morske gladine

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

Prostrana slana *depresija* je posuta s svetlo modrimi jezери.

4. iz ekonomije obdobje večjega in dalj časa trajajočega upadanja gospodarske aktivnosti, ki nastopi po krizi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gospodarska, ekonomska depresija | transformacijska, tranzicijska depresija

- V tranzicijski *depresiji* ni bilo gospodarske rasti – bruto domači proizvod na prebivalca se je zmanjševal.

...

▪ V času *depresije* slovenskega gospodarstva mu je uspelo ne samo zadržati obseg poslovanja, ampak je s stalnim razvojnim delom in naložbami zagotovil ustrezen položaj podjetja na svetovnih trgih.

▪ Kapitalizem je po svoji naravi nestabilen in zato potrebuje stalen nadzor države, ki mora omejiti destabilizacijske učinke recesij, *depresij* in obdobja pretirane rasti.

5. iz meteorologije območje nizkega zračnega tlaka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

tropska depresija

▪ Ameriški nacionalni center za orkane v Miamiu je poročal o oblikovanju nove tropske *depresije* nad Atlantikom.

▪ Do četrtega bomo pod vplivom mediteranske *depresije*.

▪ Trud posadke je bil dovolj, da so še pravočasno ujeli majhno *depresijo* na meji z Brazilijo, ki jim je postregla z vetrom okoli 15 vozlov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[depresija]

IPA: [dɛprɛ'siːja]

ednina

IMENOVALNIK: depresija

RODILNIK: depresije

DAJALNIK: depresiji

TOŽILNIK: depresijo

MESTNIK: pri depresiji

ORODNIK: z depresijo

dvojina

IMENOVALNIK: depresiji

RODILNIK: depresij

DAJALNIK: depresijama

TOŽILNIK: depresiji

MESTNIK: pri depresijah

ORODNIK: z depresijama

množina

IMENOVALNIK: depresije

RODILNIK: depresij

DAJALNIK: depresijam

TOŽILNIK: depresije

MESTNIK: pri depresijah

ORODNIK: z depresijami

TONEMSKO

[depresija]

IPA: [dɛprɛ'siːja]

ednina

IMENOVALNIK: depresija

RODILNIK: depresije

DAJALNIK: depresiji

TOŽILNIK: depresijo

MESTNIK: pri depresiji

ORODNIK: z depresijo

dvojina

IMENOVALNIK: depresiji

RODILNIK: depresij

DAJALNIK: depresijama

TOŽILNIK: depresiji

MESTNIK: pri depresijah

ORODNIK: z depresijama

množina

IMENOVALNIK: depresije

RODILNIK: depresij

DAJALNIK: depresijam

TOŽILNIK: depresije

MESTNIK: pri depresijah

ORODNIK: z depresijami

STALNE ZVEZE

manična depresija

duševna motnja, za katero je značilno menjavanje obdobja manije in depresije

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

bolehati, trpeti, zboleti za manično depresijo

▪ Moj oče je trpel za *manično depresijo*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zdravljenje manične depresije

▪ Samovoljno se odloči, da ne bo več jemala zdravil za zdravljenje *manične depresije*.

...

▪ Bolnik z *manično depresijo* posebej v maničnih fazah nikoli ne vidi, da je bolan.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Depression*, frc. *dépression* iz lat. *depressiō* 'tlačenje, pogrezanje, potopitev' iz *dēprimere* 'tlačiti, pogrezati, potopiti'

depresivec depresívca samostalnik moškega spola

[dɛprɛ'sivɛc]

POMEN

1. knjižno pogovorno kdor ima depresijo

- Najmanj 15 odstotkov *depresivcev* je tudi potencialnih samomorilcev.
- Izkušnje kažejo, da se v prazničnih dneh ne poveča le število *depresivcev*, ampak tudi samomorilcev.

2. knjižno pogovorno, ekspresivno kdor se duševno slabo počuti

- Ni nujno, da je melanholijska bolezen jeseni, dobra tretjina jesenskih *depresivcev* vse bolj kaže povsem druge znake.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[depresívæc]

IPA: [dɛprɛ'si:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: depresívec

RODILNIK: depresívca

DAJALNIK: depresívcu

TOŽILNIK: depresívca

MESTNIK: pri depresívcu

ORODNIK: z depresívcem

dvojina

IMENOVALNIK: depresívca

RODILNIK: depresívcev

DAJALNIK: depresívce

TOŽILNIK: depresívca

MESTNIK: pri depresívcih

ORODNIK: z depresívce

množina

IMENOVALNIK: depresívci

RODILNIK: depresívcev

DAJALNIK: depresívcem

TOŽILNIK: depresívce

MESTNIK: pri depresívcih

ORODNIK: z depresívci

TONEMSKO

[depresívæc]

IPA: [dɛprɛ'si:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: depresívec

RODILNIK: depresívca

DAJALNIK: depresívcu

TOŽILNIK: depresívca

MESTNIK: pri depresívcu

ORODNIK: z depresívcem

dvojina

IMENOVALNIK: depresívca

RODILNIK: depresívcev

DAJALNIK: depresívce

TOŽILNIK: depresívca

MESTNIK: pri depresívcih

ORODNIK: z depresívce

množina

IMENOVALNIK: depresívci

RODILNIK: depresívcev

DAJALNIK: depresívcem

TOŽILNIK: depresívce

MESTNIK: pri depresívcih

ORODNIK: z depresívci

BESEDOTVORJE

ženski spol: depresivka

IZVOR

univerbizirano iz *depresiven* človek

depresíven depresívna depresívno pridevnik

[depresívæn]

POMEN

1. ki ima depresijo, kaže znake depresije 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

depresiven bolnik, pacient | depresiven človek, otrok | depresivna oseba

- *Depresiven* bolnik se ne more prisiliti k boljšemu počutju.
- Poleg psihoterapije lahko *depresivni* osebi, ki ji grozi ponovitev depresije, predlagajo še psihoanalizo.
- Živali so v veliko tolažbo in spodbudo *depresivnim* ljudem.

...

▪ Otroci staršev, ki so odvisni od alkohola, so pogosto *depresivni* in anksiozni.

2. v obliki **depresivni** ki je v zvezi z depresijo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

depresivni simptom | depresivna epizoda | depresivna faza | depresivna motnja | depresivno obdobje | depresivno razpoloženje, stanje

- Približno od 25 do 30 odstotkov ljudi vsaj enkrat v življenju doživi *depresivno* epizodo.
- V *depresivni* fazi te popadajo strahovi in panika, v manični pa evforija in navdušenje.
- O *depresivni* motnji govorimo, ko je dalj časa navzočih več simptomov.
- *Depresivna* obdobja se večinoma končajo sama po šestih mesecih, s pravilnim zdravljenjem pa lahko bolezen obvladamo v nekaj tednih.

3. ki se duševno slabo počuti

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti, postati depresiven

▪ Po zgrešenem strelu sem bil *depresiven*, a sem se sedaj že pobral.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

bolj, manj depresiven | hudo, globoko, zelo depresiven

▪ Prve dni po operaciji sem bil zelo *depresiven*.

- Ljudje, ki so pogosteje v temnem okolju, so bolj *depresivni*.
- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
- Kot vemo, je bil v resnici osamljen, občutljiv in *depresiven* mož.

3.1. ki kaže, izraža tako počutje

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
- depresivni občutki | depresivne misli | depresivno počutje
- Za slabo in na trenutke celo *depresivno* počutje so delno krive tudi spremenljive vremenske razmere.
- Tesnoba in nemir bosta vaša vsakodnevna spremljevalca, *depresivne* misli pogoste.

3.2. ki vzbuja, povzroča tako počutje

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
- depresiven dan | depresivna atmosfera | depresivno vzdušje
- Težka, *depresivna* atmosfera objekta z zakloniščno ikonografijo bo prizorišče fotografskih ciklov, ki jih je ustvaril od leta 1996 dalje.
- Precej *depresiven* film nas potegne v svet mamil in odstira vso kompleksnost težavnega pobega iz na videz brezizhodnih okoliščin.
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
- Režiserka in (so)scenaristka nam slika precej *depresivno* podobo povojne države.

4. kot samostalnik v obliki **depresivni, depresivna** kdor ima depresijo 1.; SIN.: knjižno pogovorno *depresivec*
- Pri *depresivnih* se zdi, kot da bi možgani otopeli.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[depresívən]

IPA: [dɛprɛ'si:vən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: depresíven
določno depresívni
RODILNIK: depresívnega
DAJALNIK: depresívnemu
TOŽILNIK: depresíven
določno depresívni
živo depresívnega
MESTNIK: pri depresívnem
ORODNIK: z depresívnim

dvojina

IMENOVANIK: depresívna
RODILNIK: depresívnih
DAJALNIK: depresívnama
TOŽILNIK: depresívna
MESTNIK: pri depresívnih

ORODNIK: z depresívnama
množina

IMENOVANIK: depresívni
RODILNIK: depresívnih
DAJALNIK: depresívnim
TOŽILNIK: depresívne
MESTNIK: pri depresívnih
ORODNIK: z depresívnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: depresívna
RODILNIK: depresívne
DAJALNIK: depresívni
TOŽILNIK: depresívno
MESTNIK: pri depresívni
ORODNIK: z depresívno

dvojina

IMENOVANIK: depresívni
RODILNIK: depresívnih
DAJALNIK: depresívnama
TOŽILNIK: depresívni
MESTNIK: pri depresívnih
ORODNIK: z depresívnama

množina

IMENOVANIK: depresívne
RODILNIK: depresívnih
DAJALNIK: depresívnim
TOŽILNIK: depresívne
MESTNIK: pri depresívnih
ORODNIK: z depresívnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: depresívno
RODILNIK: depresívnega
DAJALNIK: depresívnemu
TOŽILNIK: depresívno
MESTNIK: pri depresívnem
ORODNIK: z depresívnim

dvojina

IMENOVANIK: depresívni
RODILNIK: depresívnih
DAJALNIK: depresívnama
TOŽILNIK: depresívni
MESTNIK: pri depresívnih
ORODNIK: z depresívnama

množina

IMENOVANIK: depresívna
RODILNIK: depresívnih
DAJALNIK: depresívnim
TOŽILNIK: depresívna
MESTNIK: pri depresívnih
ORODNIK: z depresívnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: depresívnejši
 RODILNIK: depresívnejšega
 DAJALNIK: depresívnejšemu
 TOŽILNIK: depresívnejši
 živo depresívnejšega
 MESTNIK: pri depresívnejšem
 ORODNIK: z depresívnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: depresívnejša
 RODILNIK: depresívnejših
 DAJALNIK: depresívnejšima
 TOŽILNIK: depresívnejša
 MESTNIK: pri depresívnejših
 ORODNIK: z depresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: depresívnejši
 RODILNIK: depresívnejših
 DAJALNIK: depresívnejšim
 TOŽILNIK: depresívnejše
 MESTNIK: pri depresívnejših
 ORODNIK: z depresívnejšimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: depresívnejša
 RODILNIK: depresívnejše
 DAJALNIK: depresívnejši
 TOŽILNIK: depresívnejšo
 MESTNIK: pri depresívnejši
 ORODNIK: z depresívnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: depresívnejši
 RODILNIK: depresívnejših
 DAJALNIK: depresívnejšima
 TOŽILNIK: depresívnejši
 MESTNIK: pri depresívnejših
 ORODNIK: z depresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: depresívnejše
 RODILNIK: depresívnejših
 DAJALNIK: depresívnejšim
 TOŽILNIK: depresívnejše
 MESTNIK: pri depresívnejših
 ORODNIK: z depresívnejšimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: depresívnejše
 RODILNIK: depresívnejšega
 DAJALNIK: depresívnejšemu
 TOŽILNIK: depresívnejše
 MESTNIK: pri depresívnejšem
 ORODNIK: z depresívnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: depresívnejši

RODILNIK: depresívnejših
 DAJALNIK: depresívnejšima
 TOŽILNIK: depresívnejši
 MESTNIK: pri depresívnejših
 ORODNIK: z depresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: depresívnejša
 RODILNIK: depresívnejših
 DAJALNIK: depresívnejšim
 TOŽILNIK: depresívnejša
 MESTNIK: pri depresívnejših
 ORODNIK: z depresívnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE**moški spol**

EDNINA: bôlj depresíven

ženski spol

EDNINA: bôlj depresívna

srednji spol

EDNINA: bôlj depresívno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: nájdepresívnejši in nájdepresívnejši
 RODILNIK: nájdepresívnejšega in nájdepresívnejšega
 DAJALNIK: nájdepresívnejšemu in nájdepresívnejšemu
 TOŽILNIK: nájdepresívnejši in nájdepresívnejši
 živo nájdepresívnejšega in nájdepresívnejšega
 MESTNIK: pri nájdepresívnejšem in pri nájdepresívnejšem
 ORODNIK: z nájdepresívnejšim in z nájdepresívnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nájdepresívnejša in nájdepresívnejša
 RODILNIK: nájdepresívnejših in nájdepresívnejših
 DAJALNIK: nájdepresívnejšima in nájdepresívnejšima
 TOŽILNIK: nájdepresívnejša in nájdepresívnejša
 MESTNIK: pri nájdepresívnejših in pri nájdepresívnejših
 ORODNIK: z nájdepresívnejšima in z nájdepresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: nájdepresívnejši in nájdepresívnejši
 RODILNIK: nájdepresívnejših in nájdepresívnejših
 DAJALNIK: nájdepresívnejšim in nájdepresívnejšim

TOŽILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšimi in z najdepresívnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: najdepresívnejša in najdepresívnejša
RODILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
DAJALNIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
TOŽILNIK: najdepresívnejšo in najdepresívnejšo
MESTNIK: pri najdepresívnejši in pri najdepresívnejši
ORODNIK: z najdepresívnejšo in z najdepresívnejšo

dvojina

IMENOVANIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
RODILNIK: najdepresívnejših in najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšima in najdepresívnejšima
TOŽILNIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšima in z najdepresívnejšima

množina

IMENOVANIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
RODILNIK: najdepresívnejših in najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšim in najdepresívnejšim
TOŽILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšimi in z najdepresívnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
RODILNIK: najdepresívnejšega in najdepresívnejšega
DAJALNIK: najdepresívnejšem in najdepresívnejšem
TOŽILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
MESTNIK: pri najdepresívnejšem in pri najdepresívnejšem
ORODNIK: z najdepresívnejšim in z najdepresívnejšim

dvojina

IMENOVANIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
RODILNIK: najdepresívnejših in najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšima in najdepresívnejšima
TOŽILNIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšima in z najdepresívnejšima

množina

IMENOVANIK: najdepresívnejša in najdepresívnejša
RODILNIK: najdepresívnejših in najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšim in najdepresívnejšim
TOŽILNIK: najdepresívnejša in najdepresívnejša
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšimi in z najdepresívnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj depresíven

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj depresívna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj depresívno

TONEMSKO

[depre'sí:vən]

IPA: [depre'sí:vən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: depresíven

določno depresívni

RODILNIK: depresívnega

DAJALNIK: depresívnemu

TOŽILNIK: depresíven

določno depresívni

živo depresívnega

MESTNIK: pri depresívnem

ORODNIK: z depresívnim

dvojina

IMENOVANIK: depresívna

RODILNIK: depresívnih

DAJALNIK: depresívnima

TOŽILNIK: depresívna

MESTNIK: pri depresívnih

ORODNIK: z depresívnima

množina

IMENOVANIK: depresivni
RODILNIK: depresivnih
DAJALNIK: depresivnim
TOŽILNIK: depresivne
MESTNIK: pri depresivnih
ORODNIK: z depresivnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: depresivna
RODILNIK: depresivne
DAJALNIK: depresivni
TOŽILNIK: depresivno
MESTNIK: pri depresivni
ORODNIK: z depresivno

dvojina

IMENOVANIK: depresivni
RODILNIK: depresivnih
DAJALNIK: depresivnima
TOŽILNIK: depresivni
MESTNIK: pri depresivnih
ORODNIK: z depresivnima

množina

IMENOVANIK: depresivne
RODILNIK: depresivnih
DAJALNIK: depresivnim
TOŽILNIK: depresivne
MESTNIK: pri depresivnih
ORODNIK: z depresivnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: depresivno
RODILNIK: depresivnega
DAJALNIK: depresivnemu
TOŽILNIK: depresivno
MESTNIK: pri depresivnem
ORODNIK: z depresivnim

dvojina

IMENOVANIK: depresivni
RODILNIK: depresivnih
DAJALNIK: depresivnima
TOŽILNIK: depresivni
MESTNIK: pri depresivnih
ORODNIK: z depresivnima

množina

IMENOVANIK: depresivna
RODILNIK: depresivnih
DAJALNIK: depresivnim
TOŽILNIK: depresivna
MESTNIK: pri depresivnih
ORODNIK: z depresivnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: depresivnejši

RODILNIK: depresivnejšega
DAJALNIK: depresivnejšemu
TOŽILNIK: depresivnejši
živo depresivnejšega
MESTNIK: pri depresivnejšem
ORODNIK: z depresivnejšim

dvojina

IMENOVANIK: depresivnejša
RODILNIK: depresivnejših
DAJALNIK: depresivnejšima
TOŽILNIK: depresivnejša
MESTNIK: pri depresivnejših
ORODNIK: z depresivnejšima

množina

IMENOVANIK: depresivnejši
RODILNIK: depresivnejših
DAJALNIK: depresivnejšim
TOŽILNIK: depresivnejše
MESTNIK: pri depresivnejših
ORODNIK: z depresivnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: depresivnejša
RODILNIK: depresivnejše
DAJALNIK: depresivnejši
TOŽILNIK: depresivnejšo
MESTNIK: pri depresivnejši
ORODNIK: z depresivnejšo

dvojina

IMENOVANIK: depresivnejši
RODILNIK: depresivnejših
DAJALNIK: depresivnejšima
TOŽILNIK: depresivnejši
MESTNIK: pri depresivnejših
ORODNIK: z depresivnejšima

množina

IMENOVANIK: depresivnejše
RODILNIK: depresivnejših
DAJALNIK: depresivnejšim
TOŽILNIK: depresivnejše
MESTNIK: pri depresivnejših
ORODNIK: z depresivnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: depresivnejše
RODILNIK: depresivnejšega
DAJALNIK: depresivnejšemu
TOŽILNIK: depresivnejše
MESTNIK: pri depresivnejšem
ORODNIK: z depresivnejšim

dvojina

IMENOVANIK: depresivnejši
RODILNIK: depresivnejših
DAJALNIK: depresivnejšima

TOŽILNIK: depresívnejši
MESTNIK: pri depresívnejših
ORODNIK: z depresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: depresívnejša
RODILNIK: depresívnejših
DAJALNIK: depresívnejšim
TOŽILNIK: depresívnejša
MESTNIK: pri depresívnejših
ORODNIK: z depresívnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj depresíven

ženski spol

EDNINA: bôlj depresívna

srednji spol

EDNINA: bôlj depresívno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najdepresívnejši in
najdepresívnejši
RODILNIK: najdepresívnejšega in
najdepresívnejšega
DAJALNIK: najdepresívnejšemu in
najdepresívnejšemu
TOŽILNIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
živo najdepresívnejšega in
najdepresívnejšega
MESTNIK: pri najdepresívnejšem in pri
najdepresívnejšem
ORODNIK: z najdepresívnejšim in z
najdepresívnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najdepresívnejša in
najdepresívnejša
RODILNIK: najdepresívnejših in
najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšima in
najdepresívnejšima
TOŽILNIK: najdepresívnejša in najdepresívnejša
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri
najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšima in z
najdepresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: najdepresívnejši in
najdepresívnejši
RODILNIK: najdepresívnejših in
najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšim in
najdepresívnejšim
TOŽILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše

MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri
najdepresívnejših

ORODNIK: z najdepresívnejšimi in z
najdepresívnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najdepresívnejša in
najdepresívnejša
RODILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
DAJALNIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
TOŽILNIK: najdepresívnejšo in najdepresívnejšo
MESTNIK: pri najdepresívnejši in pri
najdepresívnejši
ORODNIK: z najdepresívnejšo in z
najdepresívnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najdepresívnejši in
najdepresívnejši
RODILNIK: najdepresívnejših in
najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšima in
najdepresívnejšima
TOŽILNIK: najdepresívnejši in najdepresívnejši
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri
najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšima in z
najdepresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: najdepresívnejše in
najdepresívnejše
RODILNIK: najdepresívnejših in
najdepresívnejših
DAJALNIK: najdepresívnejšim in
najdepresívnejšim
TOŽILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
MESTNIK: pri najdepresívnejših in pri
najdepresívnejših
ORODNIK: z najdepresívnejšimi in z
najdepresívnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najdepresívnejše in
najdepresívnejše
RODILNIK: najdepresívnejšega in
najdepresívnejšega
DAJALNIK: najdepresívnejšemu in
najdepresívnejšemu
TOŽILNIK: najdepresívnejše in najdepresívnejše
MESTNIK: pri najdepresívnejšem in pri
najdepresívnejšem
ORODNIK: z najdepresívnejšim in z
najdepresívnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjdepresívnejši in nãjdepresívnejši
RODILNIK: nãjdepresívnejših in nãjdepresívnejših
DAJALNIK: nãjdepresívnejšima in nãjdepresívnejšima
TOŽILNIK: nãjdepresívnejši in nãjdepresívnejši
MESTNIK: pri nãjdepresívnejših in pri nãjdepresívnejših
ORODNIK: z nãjdepresívnejšima in z nãjdepresívnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjdepresívnejša in nãjdepresívnejša
RODILNIK: nãjdepresívnejših in nãjdepresívnejših
DAJALNIK: nãjdepresívnejšim in nãjdepresívnejšim
TOŽILNIK: nãjdepresívnejša in nãjdepresívnejša
MESTNIK: pri nãjdepresívnejših in pri nãjdepresívnejših
ORODNIK: z nãjdepresívnejšimi in z nãjdepresívnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj depresíven

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj depresívna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj depresívno

IZVOR

prevzeto prek nem. *depressiv* iz frc. *dépressif*, glej ↑depresija

depresívka depresívke samostalnik ženskega spola

[depresíuka]

POMEN

1. knjižno pogovorno **ženska**, ki ima depresijo
  - Ko danes pogledam nazaj, si mislim: imela sem srečo, da nisem postala *depresívka*.
2. knjižno pogovorno, ekspresívno **ženska**, ki se duševno slabo počuti
  - Čeprav trdi, da je po naravi velika pesimistka, *depresívka* in da stvari vidi bolj grozne, kot so, še nikoli v življenju ni obiskala psihiatra.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[depresíuka]

IPA: [dɛprɛ'si:uka]

ednina

IMENOVALNIK: depresívka

RODILNIK: depresívke
DAJALNIK: depresívki
TOŽILNIK: depresívko
MESTNIK: pri depresívki
ORODNIK: z depresívko

dvojina

IMENOVALNIK: depresívki
RODILNIK: depresívk
DAJALNIK: depresívkama
TOŽILNIK: depresívki
MESTNIK: pri depresívkah
ORODNIK: z depresívkama

množina

IMENOVALNIK: depresívke
RODILNIK: depresívk
DAJALNIK: depresívkam
TOŽILNIK: depresívke
MESTNIK: pri depresívkah
ORODNIK: z depresívkami

TONEMSKO

[depresíuka]

IPA: [dɛprɛ'si:ukà]

ednina

IMENOVALNIK: depresívka
RODILNIK: depresívke
DAJALNIK: depresívki
TOŽILNIK: depresívko
MESTNIK: pri depresívki
ORODNIK: z depresívko

dvojina

IMENOVALNIK: depresívki
RODILNIK: depresívk
DAJALNIK: depresívkama
TOŽILNIK: depresívki
MESTNIK: pri depresívkah
ORODNIK: z depresívkama

množina

IMENOVALNIK: depresívke
RODILNIK: depresívk
DAJALNIK: depresívkam
TOŽILNIK: depresívke
MESTNIK: pri depresívkah
ORODNIK: z depresívkami

IZVOR

univerbizirano iz *depresívna ženska*

depresívno prislov

[depresíuno]

POMEN

1. **takó**, da je prisotna, izražena depresija

▪ *Depresivno* naravnana oseba nima možnosti, da bi reagirala z zdravo agresijo, z jasnim izrazom neodobravanja ali nejevolje, kadar s čim ni zadovoljna.

2. takó, da je prisotno, izraženo slabo duševno počutje

▶ **prisl.** + prid. beseda
depresivno razpoložen

▪ Dementen človek je lahko razdražljiv, prepirljiv, nemiren ali pa je močno negativen, celo *depresivno* razpoložen in jokav.

▶ **prisl.** + glag.

▪ Čustveno deluje uravnoteženo, ne deluje *depresivno*.

2.1. takó, da vzbuja, povzroča tako počutje

▶ **prisl.** + glag.

depresivno delovati, vplivati

▪ Mnoštvo danih življenjskih zgodb, ki se vse po vrsti končujejo tragično, deluje na bralca *depresivno*.

▪ Prazen štadion je očitno *depresivno* vplival na igralce obeh moštev.

▶ **prisl.** + prid. beseda

▪ Na lepem so se nekdanja umazano bela ali *depresivno* siva skrpucala spremenila v skrbno pobeljene kockaste hišice.

▪ Iz *depresivno* goste megle polagoma prši.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[depre'si:ɯno]

IPA: [depre'si:ɯno]

OSNOVNIK: depresívno

TONEMSKO

[depre'si:ɯno]

IPA: [depre'si:ɯno]

OSNOVNIK: depresívno

IZVOR

↑depressivni

depresívnost depresívnosti samostalnik ženskega spola

[depre'si:ɯnost]

POMEN

1. stanje osebe z depresijo

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

znaki depresivnosti

▪ Pogosto se kroničnim bolečinam pridružijo še znaki *depresivnosti*, kar stanje samo še poslabša.

▪ Redna telesna dejavnost zmanjšuje tveganje za smrtnost zaradi bolezni srca in ožilja, zmanjšuje stres, anksioznost in simptome *depresivnosti*.

▪ Srednješolci kažejo zaskrbljujočo stopnjo *depresivnosti*, občutke nesamozavesti in negotovosti ter strah pred neuspehom.

▶ priredna zveza

depresivnost in anksioznost, depresivnost in samomorilnost

▪ Vadba jogijskih dihalnih vaj lahko zmanjša tesnobo in *depresivnost*.

***

▪ Kronične bolezni lahko poslabšajo ali celo povzročijo *depresivnost*.

2. stanje, lastnost koga, da se duševno slabo počuti

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Tragične življenjske okoliščine pogosto povzročijo občutke žalosti in *depresivnosti*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Prehranski primanjkljaji lahko povzročajo *depresivnost*, po drugi strani pa jezo, napetost in omotico.

***

▪ Za to regijo so značilni *depresivnost* prebivalstva, pomanjkanje pozitivnih razmišljanj o prihodnosti in vdanost v usodo.

▪ *Depresivnost* je razumljiva in pričakovana reakcija na neprijetne okoliščine ali izgubo, kadar pa tako stanje traja predolgo in ovira posameznikovo vsakodnevno delovanje, je to duševna motnja – depresija.

2.1. lastnost česa, da vzbuja, povzroča tako počutje

▪ Kako ste se izognili *depresivnosti*, ki je običajna za slovenski film?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[depre'si:ɯnost]

IPA: [depre'si:ɯnost]

ednina

IMENOVALNIK: depresívnost

RODILNIK: depresívnosti

DAJALNIK: depresívnosti

TOŽILNIK: depresívnost

MESTNIK: pri depresívnosti

ORODNIK: z depresívnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: depresívnosti

RODILNIK: depresívnosti

DAJALNIK: depresívnostma tudi depresívnostima

TOŽILNIK: depresívnosti

MESTNIK: pri depresívnostih

ORODNIK: z depresívnostma tudi z

depresívnostima

množina

IMENOVALNIK: depresívnosti
RODILNIK: depresívnosti
DAJALNIK: depresívnost**im**
TOŽILNIK: depresívnosti
MESTNIK: pri depresívnost**ih**
ORODNIK: z depresívnost**mi**

TONEMSKO

[depre'sí:vnòst]
IPA: [depre'sí:vnòst]
ednina

IMENOVALNIK: depresívnost
RODILNIK: depresívnosti
DAJALNIK: depresívnosti
TOŽILNIK: depresívnost
MESTNIK: pri depresívnosti
ORODNIK: z depresívnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: depresívnosti
RODILNIK: depresívnosti
DAJALNIK: depresívnost**ma** tudi depresívnost**ima**
TOŽILNIK: depresívnosti
MESTNIK: pri depresívnost**ih**
ORODNIK: z depresívnost**ma** tudi z
depre'sívnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: depresívnosti
RODILNIK: depresívnosti
DAJALNIK: depresívnost**im**
TOŽILNIK: depresívnosti
MESTNIK: pri depresívnost**ih**
ORODNIK: z depresívnost**mi**

IZVOR

↑depressivni

deseterobôjec deseterobôjca samostalnik moškega

spola

[deseterobôjɛc]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z deseterobojem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nekdanji deseterobojec

- Češki *deseterobojec* je že svetovni rekorder.
- Ko je pred leti na mladinskem evropskem prvenstvu nastopil v mnogoboju, so atletski strokovnjaki menili, da ima vse možnosti, da postane dober *deseterobojec*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Moška reprezentanca ni popolna, ker je večina najboljših slovenskih *deseterobojcev* poškodovana.

...

- Dvodnevno tekmovanje začenjajo *deseterbojci*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[deseterobôjɛc]
IPA: [deseterobôjɛts]
ednina

IMENOVALNIK: deseterobôjec
RODILNIK: deseterobôjca
DAJALNIK: deseterobôjcu
TOŽILNIK: deseterobôjca
MESTNIK: pri deseterobôjcu
ORODNIK: z deseterobôjcem

dvojina

IMENOVALNIK: deseterobôjca
RODILNIK: deseterobôjcev
DAJALNIK: deseterobôjcem
TOŽILNIK: deseterobôjca
MESTNIK: pri deseterobôjci**h**
ORODNIK: z deseterobôjcem**a**

množina

IMENOVALNIK: deseterobôjci
RODILNIK: deseterobôjcev
DAJALNIK: deseterobôjcem
TOŽILNIK: deseterobôjce
MESTNIK: pri deseterobôjci**h**
ORODNIK: z deseterobôjci

TONEMSKO

[deseterobôjɛc]
IPA: [deseterobôjɛts]
ednina

IMENOVALNIK: deseterobôjec
RODILNIK: deseterobôjca
DAJALNIK: deseterobôjcu
TOŽILNIK: deseterobôjca
MESTNIK: pri deseterobôjcu
ORODNIK: z deseterobôjcem

dvojina

IMENOVALNIK: deseterobôjca
RODILNIK: deseterobôjcev
DAJALNIK: deseterobôjcem
TOŽILNIK: deseterobôjca
MESTNIK: pri deseterobôjci**h**
ORODNIK: z deseterobôjcem**a**

množina

IMENOVALNIK: deseterobôjci
RODILNIK: deseterobôjcev
DAJALNIK: deseterobôjcem
TOŽILNIK: deseterobôjce
MESTNIK: pri deseterobôjci**h**
ORODNIK: z deseterobôjci

BESEDOTVORJE

ženski spol: deseterbojka

IZVOR
↑deseteroboj

deseterobôjka deseterobôjke samostalnik ženskega

spola
[deseterobôjka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z deseterobojem

▪ *Deseterbojka* je zbrala največ točk, najboljši rezultat pa je dosegla na 100 m z ovirami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[deseterobôjka]

IPA: [dɛsɛtɛrɔ'boːjka]

ednina

IMENOVALNIK: deseterobôjka

RODILNIK: deseterobôjke

DAJALNIK: deseterobôjki

TOŽILNIK: deseterobôjko

MESTNIK: pri deseterobôjki

ORODNIK: z deseterobôjko

dvojina

IMENOVALNIK: deseterobôjki

RODILNIK: deseterobôjk

DAJALNIK: deseterobôjkama

TOŽILNIK: deseterobôjki

MESTNIK: pri deseterobôjkah

ORODNIK: z deseterobôjkama

množina

IMENOVALNIK: deseterobôjke

RODILNIK: deseterobôjk

DAJALNIK: deseterobôjkam

TOŽILNIK: deseterobôjke

MESTNIK: pri deseterobôjkah

ORODNIK: z deseterobôjkami

TONEMSKO

[deseterobôjka]

IPA: [dɛsɛtɛrɔbôːjka]

ednina

IMENOVALNIK: deseterobôjka

RODILNIK: deseterobôjke

DAJALNIK: deseterobôjki

TOŽILNIK: deseterobôjko

MESTNIK: pri deseterobôjki

ORODNIK: z deseterobôjko

dvojina

IMENOVALNIK: deseterobôjki

RODILNIK: deseterobôjk

DAJALNIK: deseterobôjkama

TOŽILNIK: deseterobôjki

MESTNIK: pri deseterobôjkah

ORODNIK: z deseterobôjkama

množina

IMENOVALNIK: deseterobôjke

RODILNIK: deseterobôjk

DAJALNIK: deseterobôjkam

TOŽILNIK: deseterobôjke

MESTNIK: pri deseterobôjkah

ORODNIK: z deseterobôjkami

IZVOR

↑deseteroboj

detektírati detektíram dovršni in nedovršni glagol

[detektírati]

POMEN

ugotoviti prisotnost, obstoj česa

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Trke *detektirajo* v štirih eksperimentalnih postajah, kjer detektorji posnamejo trke delcev.
- Ljudje smo v sočloveku sposobni *detektirati* njegovo pozitivno samopodobo in ta se nam zdi celo pomembnejša kot vse, kar je doslej dosegel.

...

- Tekoče eksplozive je težko *detektirati* s slikanjem, saj tekočine lahko prilagodijo obliko.
- Ankete so pravilno napovedale, da bo ljudska stranka prehitela socialdemokrate, ni pa tega pravilno *detektirala* projekcija volilnega izida vzporednih volitev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[detektírati]

IPA: [dɛtɛk'tiːrati]

NEDOLOČNIK: detektírati

NAMENILNIK: detektírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: detektíram

2. OSEBA: detektíraš

3. OSEBA: detektíra

dvojina

1. OSEBA: detektírava

2. OSEBA: detektírata

3. OSEBA: detektírata

množina

1. OSEBA: detektíramo

2. OSEBA: detektírate

3. OSEBA: detektírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: detektíraj

dvojina

1. OSEBA: detektiraj**va**

2. OSEBA: detektiraj**ta**

množina

1. OSEBA: detektiraj**mo**

2. OSEBA: detektiraj**te**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: detektír**al**

DVOJINA: detektír**ala**

MNOŽINA: detektír**ali**

ženski spol

EDNINA: detektír**ala**

DVOJINA: detektír**ali**

MNOŽINA: detektír**ale**

srednji spol

EDNINA: detektír**alo**

DVOJINA: detektír**ali**

MNOŽINA: detektír**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirajó**č**

RODILNIK: detektirajó**čega**

DAJALNIK: detektirajó**čemu**

TOŽILNIK: detektirajó**č**

živo detektirajó**čega**

MESTNIK: pri detektirajó**čem**

ORODNIK: z detektirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: detektirajó**ča**

RODILNIK: detektirajó**čih**

DAJALNIK: detektirajó**čima**

TOŽILNIK: detektirajó**ča**

MESTNIK: pri detektirajó**čih**

ORODNIK: z detektirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: detektirajó**či**

RODILNIK: detektirajó**čih**

DAJALNIK: detektirajó**čim**

TOŽILNIK: detektirajó**če**

MESTNIK: pri detektirajó**čih**

ORODNIK: z detektirajó**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirajó**ča**

RODILNIK: detektirajó**če**

DAJALNIK: detektirajó**či**

TOŽILNIK: detektirajó**čo**

MESTNIK: pri detektirajó**či**

ORODNIK: z detektirajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: detektirajó**či**

RODILNIK: detektirajó**čih**

DAJALNIK: detektirajó**čima**

TOŽILNIK: detektirajó**či**

MESTNIK: pri detektirajó**čih**

ORODNIK: z detektirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: detektirajó**če**

RODILNIK: detektirajó**čih**

DAJALNIK: detektirajó**čim**

TOŽILNIK: detektirajó**če**

MESTNIK: pri detektirajó**čih**

ORODNIK: z detektirajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirajó**če**

RODILNIK: detektirajó**čega**

DAJALNIK: detektirajó**čemu**

TOŽILNIK: detektirajó**če**

MESTNIK: pri detektirajó**čem**

ORODNIK: z detektirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: detektirajó**či**

RODILNIK: detektirajó**čih**

DAJALNIK: detektirajó**čima**

TOŽILNIK: detektirajó**či**

MESTNIK: pri detektirajó**čih**

ORODNIK: z detektirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: detektirajó**ča**

RODILNIK: detektirajó**čih**

DAJALNIK: detektirajó**čim**

TOŽILNIK: detektirajó**ča**

MESTNIK: pri detektirajó**čih**

ORODNIK: z detektirajó**čimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: detektír**an**

RODILNIK: detektír**anega**

DAJALNIK: detektír**anemu**

TOŽILNIK: detektír**an**

živo detektír**anega**

MESTNIK: pri detektír**anem**

ORODNIK: z detektír**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: detektír**ana**

RODILNIK: detektír**anih**

DAJALNIK: detektír**anima**

TOŽILNIK: detektír**ana**

MESTNIK: pri detektír**anih**

ORODNIK: z detektír**anima**

množina

IMENOVALNIK: detektír**ani**

RODILNIK: detektír**anih**

DAJALNIK: detektír**anim**

TOŽILNIK: detektír**ane**

MESTNIK: pri detektíran**ih**
ORODNIK: z detektíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: detektíra**na**
RODILNIK: detektíra**ne**
DAJALNIK: detektíra**ni**
TOŽILNIK: detektíra**no**
MESTNIK: pri detektíra**ni**
ORODNIK: z detektíra**no**

dvojina

IMENOVALNIK: detektíra**ni**
RODILNIK: detektíra**nih**
DAJALNIK: detektíra**nima**
TOŽILNIK: detektíra**ni**
MESTNIK: pri detektíra**nih**
ORODNIK: z detektíra**nima**

množina

IMENOVALNIK: detektíra**ne**
RODILNIK: detektíra**nih**
DAJALNIK: detektíra**nim**
TOŽILNIK: detektíra**ne**
MESTNIK: pri detektíra**nih**
ORODNIK: z detektíra**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: detektíra**no**
RODILNIK: detektíra**nega**
DAJALNIK: detektíra**nemu**
TOŽILNIK: detektíra**no**
MESTNIK: pri detektíra**nem**
ORODNIK: z detektíra**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: detektíra**ni**
RODILNIK: detektíra**nih**
DAJALNIK: detektíra**nima**
TOŽILNIK: detektíra**ni**
MESTNIK: pri detektíra**nih**
ORODNIK: z detektíra**nima**

množina

IMENOVALNIK: detektíra**na**
RODILNIK: detektíra**nih**
DAJALNIK: detektíra**nim**
TOŽILNIK: detektíra**na**
MESTNIK: pri detektíra**nih**
ORODNIK: z detektíra**nimi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: detektíra**nje**
RODILNIK: detektíra**nja**
DAJALNIK: detektíra**nju**
TOŽILNIK: detektíra**nje**
MESTNIK: pri detektíra**nju**
ORODNIK: z detektíra**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: detektíra**nji**
RODILNIK: detektíra**nj**
DAJALNIK: detektíra**njema**
TOŽILNIK: detektíra**nji**
MESTNIK: pri detektíra**njih**
ORODNIK: z detektíra**njema**

množina

IMENOVALNIK: detektíra**nja**
RODILNIK: detektíra**nj**
DAJALNIK: detektíra**njem**
TOŽILNIK: detektíra**nja**
MESTNIK: pri detektíra**njih**
ORODNIK: z detektíra**nji**

TONEMSKO

[detektíra**tí**]

IPA: [detektí:**rà**tí]

NEDOLOČNIK: detektíra**tí**

NAMENILNIK: detektíra**t**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: detektíra**m**
2. OSEBA: detektíra**š**
3. OSEBA: detektíra

dvojina

1. OSEBA: detektíra**va**
2. OSEBA: detektíra**ta**
3. OSEBA: detektíra**ta**

množina

1. OSEBA: detektíra**mo**
2. OSEBA: detektíra**te**
3. OSEBA: detektíra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: detektíra**j**

dvojina

1. OSEBA: detektíra**jva**
2. OSEBA: detektíra**jta**

množina

1. OSEBA: detektíra**jmo**
2. OSEBA: detektíra**jte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: detektíra**l**

DVOJINA: detektíra**la**

MNOŽINA: detektíra**li**

ženski spol

EDNINA: detektíra**la**

DVOJINA: detektíra**li**

MNOŽINA: detektíra**le**

srednji spol

EDNINA: detektíra**lo**

DVOJINA: detektíra**li**

MNOŽINA: detektîrala
deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirajôč tudi detektirajôč

RODILNIK: detektirajôč**ega**

DAJALNIK: detektirajôč**emu**

TOŽILNIK: detektirajôč tudi detektirajôč
živo detektirajôč**ega**

MESTNIK: pri detektirajôč**em**

ORODNIK: z detektirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: detektirajôč**a**

RODILNIK: detektirajôč**ih**

DAJALNIK: detektirajôč**ima**

TOŽILNIK: detektirajôč**a**

MESTNIK: pri detektirajôč**ih**

ORODNIK: z detektirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: detektirajôč**i**

RODILNIK: detektirajôč**ih**

DAJALNIK: detektirajôč**im**

TOŽILNIK: detektirajôč**e**

MESTNIK: pri detektirajôč**ih**

ORODNIK: z detektirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirajôč**a**

RODILNIK: detektirajôč**e**

DAJALNIK: detektirajôč**i**

TOŽILNIK: detektirajôč**o**

MESTNIK: pri detektirajôč**i**

ORODNIK: z detektirajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: detektirajôč**i**

RODILNIK: detektirajôč**ih**

DAJALNIK: detektirajôč**ima**

TOŽILNIK: detektirajôč**i**

MESTNIK: pri detektirajôč**ih**

ORODNIK: z detektirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: detektirajôč**e**

RODILNIK: detektirajôč**ih**

DAJALNIK: detektirajôč**im**

TOŽILNIK: detektirajôč**e**

MESTNIK: pri detektirajôč**ih**

ORODNIK: z detektirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirajôč**e**

RODILNIK: detektirajôč**ega**

DAJALNIK: detektirajôč**emu**

TOŽILNIK: detektirajôč**e**

MESTNIK: pri detektirajôč**em**

ORODNIK: z detektirajôč**im**
dvojina

IMENOVALNIK: detektirajôč**i**

RODILNIK: detektirajôč**ih**

DAJALNIK: detektirajôč**ima**

TOŽILNIK: detektirajôč**i**

MESTNIK: pri detektirajôč**ih**

ORODNIK: z detektirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: detektirajôč**a**

RODILNIK: detektirajôč**ih**

DAJALNIK: detektirajôč**im**

TOŽILNIK: detektirajôč**a**

MESTNIK: pri detektirajôč**ih**

ORODNIK: z detektirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: detektîran

RODILNIK: detektîran**ega**

DAJALNIK: detektîran**emu**

TOŽILNIK: detektîran

živo detektîran**ega**

MESTNIK: pri detektîran**em**

ORODNIK: z detektîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: detektîran**a**

RODILNIK: detektîran**ih**

DAJALNIK: detektîran**ima**

TOŽILNIK: detektîran**a**

MESTNIK: pri detektîran**ih**

ORODNIK: z detektîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: detektîran**i**

RODILNIK: detektîran**ih**

DAJALNIK: detektîran**im**

TOŽILNIK: detektîran**e**

MESTNIK: pri detektîran**ih**

ORODNIK: z detektîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: detektîran**a**

RODILNIK: detektîran**e**

DAJALNIK: detektîran**i**

TOŽILNIK: detektîran**o**

MESTNIK: pri detektîran**i**

ORODNIK: z detektîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: detektîran**i**

RODILNIK: detektîran**ih**

DAJALNIK: detektîran**ima**

TOŽILNIK: detektîran**i**

MESTNIK: pri detektîran**ih**

ORODNIK: z detektîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: detektirane
RODILNIK: detektiranih
DAJALNIK: detektiranim
TOŽILNIK: detektirane
MESTNIK: pri detektiranih
ORODNIK: z detektiranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: detektirano
RODILNIK: detektiranega
DAJALNIK: detektiranemu
TOŽILNIK: detektirano
MESTNIK: pri detektiranem
ORODNIK: z detektiranim

dvojina

IMENOVALNIK: detektirani
RODILNIK: detektiranih
DAJALNIK: detektiranima
TOŽILNIK: detektirani
MESTNIK: pri detektiranih
ORODNIK: z detektiranima

množina

IMENOVALNIK: detektirana
RODILNIK: detektiranih
DAJALNIK: detektiranim
TOŽILNIK: detektirana
MESTNIK: pri detektiranih
ORODNIK: z detektiranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: detektiranje
RODILNIK: detektiranja
DAJALNIK: detektiranju
TOŽILNIK: detektiranje
MESTNIK: pri detektiranju
ORODNIK: z detektiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: detektirani
RODILNIK: detektiranj
DAJALNIK: detektiranjema
TOŽILNIK: detektirani
MESTNIK: pri detektiranjih
ORODNIK: z detektiranjema

množina

IMENOVALNIK: detektiranja
RODILNIK: detektiranj
DAJALNIK: detektiranjem
TOŽILNIK: detektiranja
MESTNIK: pri detektiranjih
ORODNIK: z detektiranj

prevzeto prek nem. *detektieren* in angl. *detect* iz lat. *dētēctus* 'odkrit, razkrit', glej ↑detektiv

dinozáver dinozavra samostalnik moškega spola

[dinozávər]

POMEN

1. izumrla žival s kožo, prekrito z luskami ali perjem, včasih izredne velikosti, ki je žvela zlasti v juri in kredi; primerjaj lat. *Dinosauria*; SIN.: zaver

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izumrli dinozavri | mesojedi, plenilski, rastlinojedi dinozaver | orjaški, velikanski dinozaver | pernati dinozaver

- Znanstveniki menijo, da so bili majhni plenilski *dinozavri* še nevarnejši od orjaških mesojedih *dinozavrov*, saj so bili hitri, bistri in spretni.
- Po trditvah geologov gre za rastlinojedega *dinozavra*, ki naj bi bil velik od 8 do 12 metrov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

doba dinozavrov | fosil, okostje, ostanki dinozavra | izginotje, izumrtje dinozavrov | jajca dinozavrov | najdišče, najdba dinozavrov | sledi, sledovi dinozavra

- Večina znanstvenikov se danes strinja, da je izumrtje *dinozavrov* pred 65 milijoni let povzročil padec meteorita s premerom vsaj 10 km.
- Geologi so po naključju odkrili na stotine jajc *dinozavrov*, starih okrog 65 milijonov let.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

dinozavri so izginili, izumrli, se pojavili | dinozavri so žveli KDAJ

- V evolucijskem razvoju so se predniki sesalcev razvili iz plazilcev zverozobcev. To se je zgodilo, še preden so izumrli *dinozavri*.
- Nekateri *dinozavri* so žveli v čredah.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

preživeti dinozavre | uničiti dinozavre

- Biolog svari pred iztrebljenjem vrste, ki je v 250 milijonih let razvoja preživela celo *dinozavre*.
- Padci meteoritov so morda uničili *dinozavre* in odprli boljše možnosti za razvoj sesalcev.

...

▪ Velociraptorji so posebno pomembni zaradi svoje vloge v evolucijski povezavi med *dinozavri* in pticami.

▪ Gre za enega redkih primerkov mumificiranih *dinozavrov* na svetu, katerega koža se je ohranila tako dobro in v tako velikem obsegu.

2. igrača, model, ki predstavlja izumrlo žival, včasih izredne velikosti, ki je žvela zlasti v juri in kredi

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku** dinozavri v naravni velikosti

- V Arboretumu Volčji Potok je na ogled več kot 50 *dinozavrov* v naravni velikosti.

***

- Rad se igra z *dinozavri* iz plastike in gleda filme.
- Čeprav je dokaj počasen, se 4,5 kg težki robotski *dinozaver* na svojih dveh nogah premika dokaj zanesljivo.

3. *ekspresivno* kdor je starejši, na kakem področju deluje dlje od drugih in se mu zato pripisuje manjša sposobnost prilagajanja, ohranjanje nesodobnih nazorov, navad

- Ob negativni podobi, ki jo kažejo naši politiki, je edino odgovorno vprašanje, ki si ga lahko zastavimo, ali nismo za to odgovorni mi sami, ko s svojimi volilnimi glasovi ohranjamo politične *dinozavre* pri življenju.

- Včasih sebe doživljam kot še živečega *dinozavra*.

4. *ekspresivno* kar je zaradi dolgotrajnega ustaljenega delovanja neprilagodljivo, zastarelo

▶ prid. beseda + sam. beseda

- V Sloveniji je še veliko tržnih niš, ki jih vase zaverovana bančna *dinozavra* še nista izpolnila, prihodnji partnerji in tudi konkurenti jih bodo gotovo z veseljem.
- Medijski *dinozavri* se umikajo prilagodljivejšim, racionalnejšim, prožnejšim novim (multi)medijem in tega procesa se ne bo dalo ustaviti.

5. *ekspresivno* kar je zaradi pretirane velikosti nepraktično, neskladno, okorno

- Aparat iz sredine osemdesetih let je tehtal kar 2,7 kilograma, videti pa je bil kot nekoliko večja torbica, seveda z obvezno naramnico za nošenje tega telefonskega *dinozavra*.
- Zeleni jaz me je opozarjal na potratnost in nedopustno velike izpuste ogljikovega dioksida več kot šestlitrskega *dinozavra*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dinozàvər]

IPA: [dinoˈza:vər]

ednina

IMENOVALNIK: dinozáver

RODILNIK: dinozávra

DAJALNIK: dinozávru

TOŽILNIK: dinozávra

MESTNIK: pri dinozávru

ORODNIK: z dinozávrom

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávra

RODILNIK: dinozávrov

DAJALNIK: dinozávroma

TOŽILNIK: dinozávra

MESTNIK: pri dinozávrih

ORODNIK: z dinozávroma

množina

IMENOVALNIK: dinozávri

RODILNIK: dinozávrov

DAJALNIK: dinozávrom

TOŽILNIK: dinozávre

MESTNIK: pri dinozávrih

ORODNIK: z dinozávri

TONEMSKO

[dinozàvər]

IPA: [dinoˈza:vər]

ednina

IMENOVALNIK: dinozáver

RODILNIK: dinozávra

DAJALNIK: dinozávru

TOŽILNIK: dinozávra

MESTNIK: pri dinozávru

ORODNIK: z dinozávrom

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávra

RODILNIK: dinozávrov tudi dinozávrov

DAJALNIK: dinozávroma

TOŽILNIK: dinozávra

MESTNIK: pri dinozávrih tudi pri dinozávrih

ORODNIK: z dinozávroma

množina

IMENOVALNIK: dinozávri

RODILNIK: dinozávrov tudi dinozávrov

DAJALNIK: dinozávrom

TOŽILNIK: dinozávre

MESTNIK: pri dinozávrih tudi pri dinozávrih

ORODNIK: z dinozávri tudi z dinozávri

BESEDOTVORJE

svojljni pridevnik: dinozavrov

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Dinosaurius*, angl. *dinosaur*, frc. *dinosaure*) iz nlat. *dinosaurius* iz gr. *deinós* 'vzvišen, strašen, grozen, silen' + ↑zaver

dinozávrov dinozávrova dinozávrovo pridevnik

[dinozávrou̯ dinozávrova dinozávrovo]

POMEN

ki je v zvezi z dinozavrom 1., dinozavri 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

dinozavrove kosti | dinozavrove stopinje |

dinozavrovo jajce | dinozavrovo okostje

- Ogleдали si bomo ostanke *dinozavrovih* kosti, ki jih hranimo v našem muzeju, ter odlitke *dinozavrovih* stopinj.

- Med izkopavanjem so našli kar 103 *dinozavrova* jajca, zvečine zelo dobro ohranjena.
- Paleontologi upajo, da jim bo z odkritjem še več *dinozavrovih* fosilov uspelo pojasniti razvoj teh živali po ločitvi južnih celin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dinozáuroꝝ dinozáurova dinozáurovo]

IPA: [dinoˈza:uɾoꝝ dinoˈza:uɾova dinoˈza:uɾovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrov

RODILNIK: dinozávrove**ga**

DAJALNIK: dinozávrov**emu**

TOŽILNIK: dinozávrov

živo dinozávrove**ga**

MESTNIK: pri dinozávrov**em**

ORODNIK: z dinozávrov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrova

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**ima**

TOŽILNIK: dinozávrova

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dinozávrovi

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**im**

TOŽILNIK: dinozávrove

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrova

RODILNIK: dinozávrove

DAJALNIK: dinozávrovi

TOŽILNIK: dinozávrovo

MESTNIK: pri dinozávrovi

ORODNIK: z dinozávrovo

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrovi

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**ima**

TOŽILNIK: dinozávrovi

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dinozávrove

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**im**

TOŽILNIK: dinozávrove

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrovo

RODILNIK: dinozávrove**ga**

DAJALNIK: dinozávrov**emu**

TOŽILNIK: dinozávrovo

MESTNIK: pri dinozávrov**em**

ORODNIK: z dinozávrov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrovi

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**ima**

TOŽILNIK: dinozávrovi

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dinozávrova

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**im**

TOŽILNIK: dinozávrova

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**imi**

TONEMSKO

[dinozáuroꝝ dinozáurova dinozáurovo]

IPA: [dinoˈzà:uɾoꝝ dinoˈzà:uɾova dinoˈzà:uɾovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrov

RODILNIK: dinozávrove**ga**

DAJALNIK: dinozávrov**emu**

TOŽILNIK: dinozávrov

živo dinozávrove**ga**

MESTNIK: pri dinozávrov**em**

ORODNIK: z dinozávrov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrova

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**ima**

TOŽILNIK: dinozávrova

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dinozávrovi

RODILNIK: dinozávrov**ih**

DAJALNIK: dinozávrov**im**

TOŽILNIK: dinozávrove

MESTNIK: pri dinozávrov**ih**

ORODNIK: z dinozávrov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrova
RODILNIK: dinozávrove
DAJALNIK: dinozávrovi
TOŽILNIK: dinozávrovo
MESTNIK: pri dinozávrovi
ORODNIK: z dinozávrovo

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrovi
RODILNIK: dinozávrovih
DAJALNIK: dinozávrovima
TOŽILNIK: dinozávrovi
MESTNIK: pri dinozávrovih
ORODNIK: z dinozávrovima

množina

IMENOVALNIK: dinozávrove
RODILNIK: dinozávrovih
DAJALNIK: dinozávrovim
TOŽILNIK: dinozávrove
MESTNIK: pri dinozávrovih
ORODNIK: z dinozávrovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrovo
RODILNIK: dinozávrovega
DAJALNIK: dinozávrovemu
TOŽILNIK: dinozávrovo
MESTNIK: pri dinozávrovem
ORODNIK: z dinozávrovim

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrovi
RODILNIK: dinozávrovih
DAJALNIK: dinozávrovima
TOŽILNIK: dinozávrovi
MESTNIK: pri dinozávrovih
ORODNIK: z dinozávrovima

množina

IMENOVALNIK: dinozávrova
RODILNIK: dinozávrovih
DAJALNIK: dinozávrovim
TOŽILNIK: dinozávrova
MESTNIK: pri dinozávrovih
ORODNIK: z dinozávrovimi

IZVOR

↑dinozaver

dinozávrski dinozávrska dinozávrsko pridevnik

[dinozávərski]

POMEN

1. ki je v zvezi z dinozavri 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Raziskovalci so v Sahari izkopali sto milijonov let star skelet doslej neznan *dinozávrske* vrste.

- S prepoznavanjem *dinozávrskih* zob in fosilnih iztrebkov skušajo ugotoviti, kakšne so bile njihove prehranjevalne navade.
- Pod mikroskopom opazujejo značilnosti mikroskopske zgradbe *dinozávrskih* kosti in jo primerjajo s kostmi plazilcev in sesalcev.

2. ekspresivno ki je starejši, na kakem področju deluje dlje od drugih in se mu zato pripisuje manjša sposobnost prilagajanja, ohranjanje nesodobnih nazorov, navad

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Zdaj ste v nasprotju s svojimi izjavami, da ste prav vi tisti redki, *dinozávrski* primerek literarnega boema.
- »Pank je bil brca v rit *dinozávrske*mu roku,« so pojasnjevali kritiki.

3. ekspresivno ki je zaradi dolgotrajnega ustaljenega delovanja neprilagodljiv, zastarel

- Mednarodni košarkarski zvezi so dolgo očitali *dinozávrsko* okorelost in premajhno podjetnost pri organizaciji evropske lige.
- Vojska je nekakšen *dinozávrski* splet aktivnosti iz zgodovine, ki se ponavljajo zaradi tradicije in protokola.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dinozávərski]

IPA: [dinoʔza:vərski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrski
RODILNIK: dinozávrskega
DAJALNIK: dinozávrske^{mu}
TOŽILNIK: dinozávrski
živo dinozávrskega
MESTNIK: pri dinozávrske^m
ORODNIK: z dinozávrski^m

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrska
RODILNIK: dinozávrskih
DAJALNIK: dinozávrski^{ma}
TOŽILNIK: dinozávrska
MESTNIK: pri dinozávrskih
ORODNIK: z dinozávrski^{ma}

množina

IMENOVALNIK: dinozávrski
RODILNIK: dinozávrskih
DAJALNIK: dinozávrski^m
TOŽILNIK: dinozávrske
MESTNIK: pri dinozávrskih
ORODNIK: z dinozávrski^{mi}

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrška
RODILNIK: dinozávrške
DAJALNIK: dinozávrski
TOŽILNIK: dinozávrsko
MESTNIK: pri dinozávrski
ORODNIK: z dinozávrsko

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrski
RODILNIK: dinozávrskih
DAJALNIK: dinozávrskima
TOŽILNIK: dinozávrski
MESTNIK: pri dinozávrskih
ORODNIK: z dinozávrskima

množina

IMENOVALNIK: dinozávrske
RODILNIK: dinozávrskih
DAJALNIK: dinozávrskim
TOŽILNIK: dinozávrske
MESTNIK: pri dinozávrskih
ORODNIK: z dinozávrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrsko
RODILNIK: dinozávrskega
DAJALNIK: dinozávrskemu
TOŽILNIK: dinozávrsko
MESTNIK: pri dinozávrskem
ORODNIK: z dinozávrskim

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrski
RODILNIK: dinozávrskih
DAJALNIK: dinozávrskima
TOŽILNIK: dinozávrski
MESTNIK: pri dinozávrskih
ORODNIK: z dinozávrskima

množina

IMENOVALNIK: dinozávrška
RODILNIK: dinozávrskih
DAJALNIK: dinozávrskim
TOŽILNIK: dinozávrška
MESTNIK: pri dinozávrskih
ORODNIK: z dinozávrskimi

TONEMSKO

[dinozávərski]

IPA: [dinozá:vərski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrski
RODILNIK: dinozávrskega
DAJALNIK: dinozávrskemu
TOŽILNIK: dinozávrski

živo dinozávrskega

MESTNIK: pri dinozávrskem

ORODNIK: z dinozávrskim

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrška

RODILNIK: dinozávrskih

DAJALNIK: dinozávrskima

TOŽILNIK: dinozávrška

MESTNIK: pri dinozávrskih

ORODNIK: z dinozávrskima

množina

IMENOVALNIK: dinozávrski

RODILNIK: dinozávrskih

DAJALNIK: dinozávrskim

TOŽILNIK: dinozávrske

MESTNIK: pri dinozávrskih

ORODNIK: z dinozávrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrška

RODILNIK: dinozávrske

DAJALNIK: dinozávrski

TOŽILNIK: dinozávrsko

MESTNIK: pri dinozávrski

ORODNIK: z dinozávrsko

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrski

RODILNIK: dinozávrskih

DAJALNIK: dinozávrskima

TOŽILNIK: dinozávrski

MESTNIK: pri dinozávrskih

ORODNIK: z dinozávrskima

množina

IMENOVALNIK: dinozávrske

RODILNIK: dinozávrskih

DAJALNIK: dinozávrskim

TOŽILNIK: dinozávrske

MESTNIK: pri dinozávrskih

ORODNIK: z dinozávrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dinozávrsko

RODILNIK: dinozávrskega

DAJALNIK: dinozávrskemu

TOŽILNIK: dinozávrsko

MESTNIK: pri dinozávrskem

ORODNIK: z dinozávrskim

dvojina

IMENOVALNIK: dinozávrski

RODILNIK: dinozávrskih

DAJALNIK: dinozávrskima

TOŽILNIK: dinozávrski

MESTNIK: pri dinozávrskih

ORODNIK: z dinozávrskima

množina

IMENOVALNIK: dinozavrška
RODILNIK: dinozavrskih
DAJALNIK: dinozavrskim
TOŽILNIK: dinozavrška
MESTNIK: pri dinozavrskih
ORODNIK: z dinozavrskimi

IZVOR

↑dinozaver

dístih dístiha samostalnik moškega spola

[dístih]

POMEN

1. iz literarne vede **kitica**, ki obsega dve vrstici
  - Želel je postati erotični pesnik, ki uporablja tercine, sonet, *distih* in madrigal.
  - Koseski je v Bleiweisovih Novicah objavil odo v *distihih*.

1.1. vsebina te kitice

- Ovidij v izbrušenih *distihih* natrese duhovitih, uporabnih, izvirnih ljubezenskih nasvetov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dístih]

IPA: ['di:stix]

ednina

IMENOVALNIK: dístih
RODILNIK: dístiha
DAJALNIK: dístihu
TOŽILNIK: dístih
MESTNIK: pri dístihu
ORODNIK: z dístihom

dvojina

IMENOVALNIK: dístiha
RODILNIK: dístihov
DAJALNIK: dístihoma
TOŽILNIK: dístiha
MESTNIK: pri dístihih
ORODNIK: z dístihoma

množina

IMENOVALNIK: dístihi
RODILNIK: dístihov
DAJALNIK: dístihom
TOŽILNIK: dístihe
MESTNIK: pri dístihih
ORODNIK: z dístihi

TONEMSKO

[dístih]

IPA: [dǐ:stix]

ednina

IMENOVALNIK: dístih

RODILNIK: dístiha

DAJALNIK: dístihu

TOŽILNIK: dístih

MESTNIK: pri dístihu

ORODNIK: z dístihom

dvojina

IMENOVALNIK: dístiha

RODILNIK: dístihov

DAJALNIK: dístihoma

TOŽILNIK: dístiha

MESTNIK: pri dístihih

ORODNIK: z dístihoma

množina

IMENOVALNIK: dístihi

RODILNIK: dístihov

DAJALNIK: dístihom

TOŽILNIK: dístihe

MESTNIK: pri dístihih

ORODNIK: z dístihi

STALNE ZVEZE

elegični distih

iz literarne vede **distih**, sestavljen iz heksametra in pentametra

- *Elegični distih* je v slovenščini preizkusil France Prešeren v pesmi V spomin Matija Čopa.
- Umetnost ljubezni, pisana v *elegičnih distihih*, je neke vrste ljubezenski priročnik.

IZVOR

prevzeto (prek rus. *distih* ali po zgledu ↑stih) prek lat. *distichon* iz gr. *distikhon* iz gr. *di..* 'dvo..' + ↑stih

divizija divizije tudi **divízija** divízije samostalnik

ženskega spola

[divízija] tudi [divízija]

POMEN

1. večja vojaška enota, ki je sestavljena iz brigade in samostojnih polkov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

desantna, udarna divizija | konjeniška, mehanizirana, motorizirana divizija | oklepna, tankovska divizija | padalska, pehotna divizija

- Leta 1987 je prevzel poveljstvo topništva znamenite prve konjeniške *divizije* ameriške vojske.
- Kopenske enote so bile združene v 40 pehotnih *divizij*.
- Udarne partizanske *divizije* so hitro izpolnile ukaze in prodirale proti Neretvi.

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
komandant, poveljnik divizije | poveljstvo, štab divizije | pripadniki divizije
  - Zaradi položaja, ki sem ga imel kot mlajši častnik, podrejen poveljstvu *divizije*, nikoli nisem deloval neodvisno.
  - Namen vaje je bil med drugim preveriti, kako bi se rezervni častniki v sestavi štaba *divizije* obnesli v vojnih razmerah.

2. iz ekonomije del, odsek podjetja, ki predstavlja zaokroženo celoto, zlasti na kakem področju, območju, v okviru njegove kapitalske strukture

- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
turistična divizija
  - V svojem poročilu za konzorcij bank upnic je ocenil, da je celotna turistična *divizija* podjetja zaradi prezadolženosti trenutno brez vrednosti.
  - Avtomobilska *divizija* korporacije načrtuje pol milijarde evrov prihodkov od prodaje.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
  - Na izboljšanje dobičkonosnosti je najbolj vplivala izboljšana prodajna struktura izdelkov v *diviziji* gospodinjstev.
  - Vodja prodaje in svetovanja v *diviziji* zakladništva je predstavil obveznico, s katero lahko podjetje doseže minimiziranje negotovih tržnih gibanj.

- ...
  - Najslabše je poslovala *divizija* v Severni Ameriki, saj so prihodki padli za več kot polovico.
- 3. skupina, ki jo v tekmovalni sezoni sestavljajo po dosežkih primerljive ekipe, posamezniki, ekipe z istega območja, ali tekmovalje v okviru take skupine

- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v tožilniku**
napredovanje, preboj v KATERO divizijo | uvrstitev v KATERO divizijo
  - Napredovanje v *divizijo* A omogočata prvi dve mesti, za katera bo konkurirala tudi naša izbrana vrsta.
  - Z drugim zaporednim porazom na domačem igrišču so si močno zmanjšali možnosti za uvrstitev v elitno *divizijo* slovenske košarke.
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
atlantska, pacifiška divizija | elitna divizija | jugovzhodna, severovzhodna, severozahodna divizija
  - Colorado prepričljivo vodi v pacifiški *diviziji*, Chicago pa je v centralni *diviziji* predzadnji.
  - Šteje le zmaga, ki jih edina lahko pripelje nazaj v zeleno elitno *divizijo* svetovnega hokeja.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
n. mesto, vodstvo, zmaga v KATERI diviziji | nastop, obstanek v KATERI diviziji | prvak, zmagovalec v KATERI diviziji

- Tekma bo velikega pomena, saj le zmaga zagotavlja obstanek v prvi *diviziji*, poraženec pa se seli stopnico nižje.
- Š četrto zmago od petih odpeljanih dirk je že postal prvak v najšibkejši *diviziji*.

...

- Bil je selektor slovenske reprezentance, ki se je uspela uvrstiti v elitno *divizijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[divizija]

IPA: [di'vi:zi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: divizija

RODILNIK: divizije

DAJALNIK: diviziji

TOŽILNIK: divizijo

MESTNIK: pri diviziji

ORODNIK: z divizijo

dvojina

IMENOVALNIK: diviziji

RODILNIK: divizij

DAJALNIK: divizijama

TOŽILNIK: diviziji

MESTNIK: pri divizijah

ORODNIK: z divizijama

množina

IMENOVALNIK: divizije

RODILNIK: divizij

DAJALNIK: divizijam

TOŽILNIK: divizije

MESTNIK: pri divizijah

ORODNIK: z divizijami

tudi

[divizija]

IPA: [di'vi:zi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: divizija

RODILNIK: divizije

DAJALNIK: diviziji

TOŽILNIK: divizijo

MESTNIK: pri diviziji

ORODNIK: z divizijo

dvojina

IMENOVALNIK: diviziji

RODILNIK: divizij

DAJALNIK: divizijama

TOŽILNIK: diviziji

MESTNIK: pri divizijah

ORODNIK: z divizijama

množina

IMENOVALNIK: divízije
RODILNIK: divízij
DAJALNIK: divízij**am**
TOŽILNIK: divízije
MESTNIK: pri divízij**ah**
ORODNIK: z divízij**ami**

TONEMSKO

[divízija]

IPA: [diví:zi:jà]

ednina

IMENOVALNIK: divizíja
RODILNIK: divizíje
DAJALNIK: divizíji
TOŽILNIK: divizíjo
MESTNIK: pri divizíji
ORODNIK: z divizíjo

dvojina

IMENOVALNIK: divizíji
RODILNIK: divizíj
DAJALNIK: divizíj**ama**
TOŽILNIK: divizíji
MESTNIK: pri divizíj**ah**
ORODNIK: z divizíj**ama**

množina

IMENOVALNIK: divizíje
RODILNIK: divizíj
DAJALNIK: divizíj**am**
TOŽILNIK: divizíje
MESTNIK: pri divizíj**ah**
ORODNIK: z divizíj**ami**

tudi

[divízija]

IPA: [diví:zi:jà]

ednina

IMENOVALNIK: divízija
RODILNIK: divízije
DAJALNIK: divíziji
TOŽILNIK: divízijo
MESTNIK: pri divíziji
ORODNIK: z divízijo

dvojina

IMENOVALNIK: divíziji
RODILNIK: divízij
DAJALNIK: divízij**ama**
TOŽILNIK: divíziji
MESTNIK: pri divízij**ah**
ORODNIK: z divízij**ama**

množina

IMENOVALNIK: divízije
RODILNIK: divízij
DAJALNIK: divízij**am**

TOŽILNIK: divízije
MESTNIK: pri divízij**ah**
ORODNIK: z divízij**ami**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Division* in frc. *division* 'razdelitev' iz lat. *dīvīsiō* 'razdelitev'

divizijski

divizíjska divizíjsko tudi **divízijski**
divízijška divízijško pridevnik
[divízijski] tudi [divízijski]

POMEN

1. ki je v zvezi z divizijo 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

divizijski general, poveljnik | divizijski štab

- Kot član *divizijskega* štaba je pridobil znanja in sposobnosti poveljevanja številčno močnejšim enotam v zapletenih vojnih razmerah.
- Leta 1793 je postal stotnik, že naslednjega leta je bil *divizijski* general in leta 1804 maršal.

2. ki je v zvezi z divizijo 2.

▶ prid. beseda + sam. beseda

divizijska strukturiranost

- *Divizijska* organiziranost zagotavlja večjo specializacijo in s tem še boljšo prihodnjo oskrbo kupcev.

3. ki je v zvezi z divizijo 3.

▶ prid. beseda + sam. beseda

divizijska tekma

- Četverica najboljših si je že zagotovila igranje v 2. krogu, ko so na sporedu *divizijske* tekme.
- Hokejisti so na obeh letošnjih gostovanjih pri *divizijskem* tekmeču prejeli šest golov, zdaj pa so le našli recept za zmago.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[divízijski]

IPA: [divi'zi:ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: divizíjski

RODILNIK: divizíjskega

DAJALNIK: divizíjskemu

TOŽILNIK: divizíjski

živo divizíjskega

MESTNIK: pri divizíjskem

ORODNIK: z divizíjskim

dvojina

IMENOVALNIK: divizíjska

RODILNIK: divizíjskih

DAJALNIK: divizíjskima

TOŽILNIK: divizijska
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskima

množina

IMENOVALNIK: divizijski
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskim
TOŽILNIK: divizijske
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: divizijska
RODILNIK: divizijske
DAJALNIK: divizijski
TOŽILNIK: divizijsko
MESTNIK: pri divizijski
ORODNIK: z divizijsko

dvojina

IMENOVALNIK: divizijski
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskima
TOŽILNIK: divizijski
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskima

množina

IMENOVALNIK: divizijske
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskim
TOŽILNIK: divizijske
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: divizijsko
RODILNIK: divizijskega
DAJALNIK: divizijskemu
TOŽILNIK: divizijsko
MESTNIK: pri divizijskem
ORODNIK: z divizijskim

dvojina

IMENOVALNIK: divizijski
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskima
TOŽILNIK: divizijski
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskima

množina

IMENOVALNIK: divizijska
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskim
TOŽILNIK: divizijska
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskimi

tudi

[divíziski]

IPA: [di'vi:ziski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: divizijski
RODILNIK: divizijskega
DAJALNIK: divizijskemu
TOŽILNIK: divizijski
živo divizijskega
MESTNIK: pri divizijskem
ORODNIK: z divizijskim

dvojina

IMENOVALNIK: divizijska
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskima
TOŽILNIK: divizijska
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskima

množina

IMENOVALNIK: divizijski
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskim
TOŽILNIK: divizijske
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: divizijska
RODILNIK: divizijske
DAJALNIK: divizijski
TOŽILNIK: divizijsko
MESTNIK: pri divizijski
ORODNIK: z divizijsko

dvojina

IMENOVALNIK: divizijski
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskima
TOŽILNIK: divizijski
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskima

množina

IMENOVALNIK: divizijske
RODILNIK: divizijskih
DAJALNIK: divizijskim
TOŽILNIK: divizijske
MESTNIK: pri divizijskih
ORODNIK: z divizijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: divizijsko

RODILNIK: divízijskega
DAJALNIK: divízijskemu
TOŽILNIK: divízijsko
MESTNIK: pri divízijskem
ORODNIK: z divízijskim

dvojina

IMENOVALNIK: divízijski
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskima
TOŽILNIK: divízijski
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskima

množina

IMENOVALNIK: divízijska
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskim
TOŽILNIK: divízijska
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskimi

TONEMSKO

[divizíski]

IPA: [diví:ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: divizíjski
RODILNIK: divizíjskega
DAJALNIK: divizíjskemu
TOŽILNIK: divizíjski
živo divizíjskega
MESTNIK: pri divizíjskem
ORODNIK: z divizíjskim

dvojina

IMENOVALNIK: divizíjska
RODILNIK: divizíjskih
DAJALNIK: divizíjskima
TOŽILNIK: divizíjska
MESTNIK: pri divizíjskih
ORODNIK: z divizíjskima

množina

IMENOVALNIK: divizíjski
RODILNIK: divizíjskih
DAJALNIK: divizíjskim
TOŽILNIK: divizíjske
MESTNIK: pri divizíjskih
ORODNIK: z divizíjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: divizíjska
RODILNIK: divizíjske
DAJALNIK: divizíjski
TOŽILNIK: divizíjsko
MESTNIK: pri divizíjski

ORODNIK: z divizíjsko
dvojina

IMENOVALNIK: divizíjski
RODILNIK: divizíjskih
DAJALNIK: divizíjskima
TOŽILNIK: divizíjski
MESTNIK: pri divizíjskih
ORODNIK: z divizíjskima

množina

IMENOVALNIK: divizíjske
RODILNIK: divizíjskih
DAJALNIK: divizíjskim
TOŽILNIK: divizíjske
MESTNIK: pri divizíjskih
ORODNIK: z divizíjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: divizíjsko
RODILNIK: divizíjskega
DAJALNIK: divizíjskemu
TOŽILNIK: divizíjsko
MESTNIK: pri divizíjskem
ORODNIK: z divizíjskim

dvojina

IMENOVALNIK: divizíjski
RODILNIK: divizíjskih
DAJALNIK: divizíjskima
TOŽILNIK: divizíjski
MESTNIK: pri divizíjskih
ORODNIK: z divizíjskima

množina

IMENOVALNIK: divizíjska
RODILNIK: divizíjskih
DAJALNIK: divizíjskim
TOŽILNIK: divizíjska
MESTNIK: pri divizíjskih
ORODNIK: z divizíjskimi

tudi

[divíziski]

IPA: [divi:získi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: divízijski
RODILNIK: divízijskega
DAJALNIK: divízijskemu
TOŽILNIK: divízijski
živo divízijskega
MESTNIK: pri divízijskem
ORODNIK: z divízijskim

dvojina

IMENOVALNIK: divízijska

RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskima
TOŽILNIK: divízijska
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskima

množina

IMENOVALNIK: divízijski
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskim
TOŽILNIK: divízijske
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: divízijska
RODILNIK: divízijske
DAJALNIK: divízijski
TOŽILNIK: divízijsko
MESTNIK: pri divízijski
ORODNIK: z divízijsko

dvojina

IMENOVALNIK: divízijski
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskima
TOŽILNIK: divízijski
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskima

množina

IMENOVALNIK: divízijske
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskim
TOŽILNIK: divízijske
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: divízijsko
RODILNIK: divízijskega
DAJALNIK: divízijskemu
TOŽILNIK: divízijsko
MESTNIK: pri divízijskem
ORODNIK: z divízijskim

dvojina

IMENOVALNIK: divízijski
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskima
TOŽILNIK: divízijski
MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskima

množina

IMENOVALNIK: divízijska
RODILNIK: divízijskih
DAJALNIK: divízijskim
TOŽILNIK: divízijska

MESTNIK: pri divízijskih
ORODNIK: z divízijskimi

IZVOR

↑divizija

dláka dláke samostalnik ženskega spola

[dláka]

POMEN

1. nitast roževinast izrastek na koži sesalcev

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda** v mestniku
dlake na bradi, nogah, rokah | dlake na koži,
telesu

▪ *Dlake* na obrazu imajo pogosto bolj rdečkast ali
temnejši odtenek kot lasje.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**
izpadanje dlak | odstranitev, odstranjevanje dlak |
šop dlak

▪ Pomanjkanje vitamina H povzroči izpadanje
dlak.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
briti, odstranjevati dlake

▪ Z depilacijo najpogosteje odstranjujemo *dlake* na
nogah, rokah in obrazu.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V puberteti se razvije sekundarna dlakavost:
brada, nosne *dlake*, *dlake* v zunanjem sluhovodu,
pazdušne in sramne *dlake*.

...

▪ Srnjakom zdaj telo v celoti prekrivajo sive zimske
dlake, ki so se posamično začele pojavljati že v
začetku septembra.

1.1. več dlak, dlake

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolga, gosta dlaka | fina, groba, mehka, puhasta
dlaka | krovna dlaka | mačja, pasja, zajčja,
živalska dlaka | rdečkasta, rjava, siva dlaka

▪ Gosta *dlaka* pri živalih je odlično sredstvo za
ohranjanje telesne toplote, občutljivo kožo varuje
pred hladnim okoljem.

▪ Sprednji del lobanje je poraščen s kratko dlako,
sicer pa je krovna *dlaka* dolga, podlanka pa
gosta.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**
barva, dolžina dlake

▪ Barva *dlake* jelenov je rjava do siva, griva pa je
nekoliko svetlejša.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

česati, krtačiti dlako | menjati dlako | odstraniti,
puliti dlako

▪ Ti psi dvakrat na leto menjajo *dlako* in takrat
jih moramo bolj intenzivno česati.

▪ Psa je treba česati vsak dan, da odstranimo
odmrlo *dlako* in očistimo kožo.

...

- Temno rjava krovna *dlaka* sega skoraj do tal in varuje žival pred dežjem in snegom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dláka]

IPA: [ˈdlaːka]

ednina

IMENOVALNIK: dláka

RODILNIK: dláke

DAJALNIK: dláki

TOŽILNIK: dláko

MESTNIK: pri dláki

ORODNIK: z dláko

dvojina

IMENOVALNIK: dláki

RODILNIK: dlák

DAJALNIK: dlákama

TOŽILNIK: dláki

MESTNIK: pri dlákah

ORODNIK: z dlákama

množina

IMENOVALNIK: dláke

RODILNIK: dlák

DAJALNIK: dlákam

TOŽILNIK: dláke

MESTNIK: pri dlákah

ORODNIK: z dlákami

TONEMSKO

[dláka]

IPA: [dlaːká]

ednina

IMENOVALNIK: dláka

RODILNIK: dláke

DAJALNIK: dláki

TOŽILNIK: dláko

MESTNIK: pri dláki

ORODNIK: z dláko

dvojina

IMENOVALNIK: dláki

RODILNIK: dlák

DAJALNIK: dlákama

TOŽILNIK: dláki

MESTNIK: pri dlákah

ORODNIK: z dlákama

množina

IMENOVALNIK: dláke

RODILNIK: dlák

DAJALNIK: dlákam

TOŽILNIK: dláke

MESTNIK: pri dlákah

ORODNIK: z dlákami

FRAZEOLOGIJA

brez dlake na jeziku

1. kot prislov neposredno, odkrito, brez olupševanja, ovinkarjenja

- Pogovor je hitro stekel in vsi so govorili *brez dlake na jeziku*.

- *Brez dlake na jeziku* jim povejte, da ne morejo kar vsevprek pometati z vami.

2. kot pridevnik ki je zelo neposreden, odkrit v sporočanju; ki ne olupšuje, ovinkari

- Je *brez dlake na jeziku*, zaradi česar je bila v mladosti velikokrat v sporu z učitelji, starši in nadrejenimi.

- Zaradi svoje odkritosti je znan kot človek *brez dlake na jeziku*.

cepiti dlako/dlake

cepiti dlako

slabšalno cepiti dlake

slabšalno prenatánčno se ukvarjati z nepomembnimi podrobnostmi

- V koalíciji so jim odvrnili, da *cepijo dlako* in zgublajo energijo.

- Mislim, da smo začeli *cepiti dlake*.

do (zadnje) dlake | do zadnjega lasu/laska (na glavi)

do zadnje dlake

do zadnjega lasu

do zadnjega laska

do zadnjega lasu na glavi

do dlake

v polni meri, popolnoma

- Na reko pridejo ljudje, turisti, športniki, ki svoj čoln poznajo *do zadnje dlake*.

- Lik je znala oblikovati *do zadnjega lasu* natančno.

- Užival je pred kamerami! In kako je vedno *do zadnjega laska* urejen, zagorel in modno oblečen!

- Bilo nam je žal *do zadnjega lasu na glavi!*

- Njihov nastop pred našo javnostjo je skoraj *do dlake* isti.

iskanje dlake v jajcu

načrtno iskanje potencialne drobne napake, nedoslednosti; usmerjanje pozornosti na nepomembno podrobnost; pretiravanje v zahtevah po natančnosti

- Njegov vsakdanji ritem je preveč drugačen od mojega in v tako majhnem prostoru ne morem prebaviti njegovega pikolovstva, večnega *iskanja dlake v jajcu*.

▪ *Iskanje dlake v jajcu* vam bo vzelo precej dragocenega časa, ki ga nujno potrebujete za to, da dokončate nalogo, ki so vam jo zaupali nadrejeni.

iskati/najti dlako v jajcu

iskati dlako v jajcu

v dovršni obliki najti dlako v jajcu

PRIMERJAJ ŠE: iskanje dlake v jajcu

načrtno iskati, najti potencialno drobno napako, nedoslednost; usmerjati, usmeriti pozornost na nepomembno podrobnost; pretiravati v zahtevah po natančnosti

▪ Ne poznam nikogar, ki bi bil naklonjen medijem, ki se pretežno ukvarjajo z aferami, brskajo po zasebnem življenju in vedno in povsod *iščejo dlako v jajcu*.

▪ Prihodnji dnevi bodo ugodni za pripravlanje terena za donosne poslovne projekte. Zvezde vas imajo rade, zato ne *iščite dlake v jajcu*.

▪ Zakaj ste pri denarju tako pikolovski in poskušate na vsak način *najti dlako v jajcu*?

koža/dlaka se naježi/ježi komu | lasje/dlake/kocine se naježijo/ježijo komu

koža se naježi komu

v nedovršni obliki lasje se ježijo komu

lasje se naježijo komu

v nedovršni obliki koža se ježi komu

dlake se naježijo komu

v nedovršni obliki dlake se ježijo komu

kocine se naježijo komu

dlaka se naježi komu

v nedovršni obliki kocine se ježijo komu

izraža, da kdo občuti, čuti močno vznemirjenost, strah, jezo, odpor

▪ Gledalci so tako rjovel, da *se* ti *koža naježi* in se na startu počutiš majhnega, kot bi te spustili med leve.

▪ Povrh vsega imamo pokvarjena tudi vhodna vrata, ki treskajo, da *se* človeku kar *lasje ježijo*. Obupno.

▪ Spremljajočo dokumentacijo smo dobili v veliki škatli, polni priročnikov. Ob taki kopici knjig *bi se* najbrž vsakemu začetniku *naježili lasje*, saj bi se težko odločil, katero najprej vzeti v roke.

▪ Joj, kako *se* vam *bo ježila koža*. Ob pogledu na osebo, ki je doslej še niste videli, vam bo narasel krvni tlak.

▪ Ob teh avtomobilih *se* človeku *naježijo dlake* in solze stopijo v oči, še posebno, če si te avtomobile tudi slišal v akciji.

▪ Ubožec je cvilil tako na glas, da *so se* nam *ježile dlake* po vsem telesu, nekateri so si celo mašili ušesa.

▪ Le kdo bi si upal nase spustiti velikega škorpijona, ko pa *se* večini ljudi že ob sami misli na to *naježijo vse kocine*?!

menjati/zamenjati dlako

menjati dlako

v dovršni obliki zamenjati dlako

le navidezno se spreminjati, spremeniti

▪ Človek lahko resno razpravlja z nasprotnikom, ki *ne menja dlake* vsako pomlad.

▪ Opazovalci menijo, da bo kanclerski kandidat z izvolitvijo *zamenjal dlako*.

ne imeti dlake na jeziku

neposredno, odkrito, brez olepševanja, oklevanja povedati svoje mnenje

▪ Vedno jasno in odločno pove svoje mnenje, zato pogosto rečejo, da *nima dlake na jeziku*.

▪ Mnogi so ga prezirali, saj *ni imel dlake na jeziku*.

niti za las/dlako

niti za las

niti za dlako

niti malo, nič

▪ Oteklina se ni *niti za las* zmanjšala.

▪ Režim sezonskega spreminjanja dolžine dneva se v zadnjih desetletjih ni spremenil *niti za dlako*, zato ptice zapuščajo svoja prezimovališča v Afriki še vedno ob istem času.

za las/(mišjo) dlako/kocino | za mišji rep/repek/klinc

za las

za dlako

za mišjo dlako

za mišji rep

za mišji repek

neknjižno pogovorno, vulgarno za mišji klinc

za kocino

za zelo malo; takó, da komaj uspe

▪ Bila je v tako slabem stanju, da se ji je *za las* uspelo izogniti smrti.

▪ In kako je pri nas? *Za dlako* bolje, kar se tiče časa za obravnavo v ambulanti.

▪ Tretje mesto je zgrešila *za mišjo dlako*.

▪ Ob pospeških in zaviranju se nama je vsakič ustavilo srce in skoraj vsakič smo jo odnesli le *za mišji rep*.

▪ Menda je le *za mišji repek* zgrešila zmago.

▪ Zrasla ni niti *za mišji klinc* višje od 160 cm.

IZVOR

= cslov. *dlaka* 'koža' in 'barva', hrv., srb. *dlàka* < pslov. *dlaka < *tlaka

dlákast dlákasta dlákasto pridevnik

[dlákast]

POMEN

1. ki je porasel z dlakami 1.; SIN.: dlakav

- Sesalci so toplokrvne in *dlakaste* živali, ki so se prilagodile vsem življenjskim okoljem.
- Mali leteči vrečar (*Acrobates pygmaeus*) je 15 g težka živalca, ki ima dolg *dlakast* rep.

2. ki je porasel z dlačicami; SIN.: dlakav

- Po cvetenju se razvijejo dolgi stroki z velikim številom *dlakastih* semen, ki jih raznaša veter.
- Na *dlakastem* stebelu so do trije pari nasprotno postavljenih listov, kar loči arniko od drugih rastlin.

3. ki ima, je prekrit z dlačicam podobnimi vlakni, izrastki

- Vrhunske volnene in *dlakaste* tkanine so lahko zelo drage.
- Preproga je iz volne, svile, *dlakaste* preje ali kemičnih vlaken izdelana talna ali stenska obloga.
- Majhne *dlakaste* gosence so nevarne za ljudi, saj lahko povzročajo srbečico in pordelost kože.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dlákast]

IPA: [ˈdlaːkast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákast

določno dlákasti

RODILNIK: dlákastega

DAJALNIK: dlákastemu

TOŽILNIK: dlákast

določno dlákasti

živo dlákastega

MESTNIK: pri dlákastem

ORODNIK: z dlákastim

dvojina

IMENOVALNIK: dlákasta

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastima

TOŽILNIK: dlákasta

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastima

množina

IMENOVALNIK: dlákasti

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastim

TOŽILNIK: dlákaste

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákasta

RODILNIK: dlákaste

DAJALNIK: dlákasti

TOŽILNIK: dlákasto

MESTNIK: pri dlákasti

ORODNIK: z dlákasto

dvojina

IMENOVALNIK: dlákasti

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastima

TOŽILNIK: dlákasti

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastima

množina

IMENOVALNIK: dlákaste

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastim

TOŽILNIK: dlákaste

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákasto

RODILNIK: dlákastega

DAJALNIK: dlákastemu

TOŽILNIK: dlákasto

MESTNIK: pri dlákastem

ORODNIK: z dlákastim

dvojina

IMENOVALNIK: dlákasti

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastima

TOŽILNIK: dlákasti

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastima

množina

IMENOVALNIK: dlákasta

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastim

TOŽILNIK: dlákasta

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj dlákast

ženski spol

EDNINA: bòlj dlákasta

srednji spol

EDNINA: bòlj dlákasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dlákast

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj dlákasta
srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj dlákasto

TONEMSKO

[dlákast]

IPA: [dlà:kást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákast

določno dlákasti

RODILNIK: dlákastega

DAJALNIK: dlákastemu

TOŽILNIK: dlákast

določno dlákasti

živo dlákastega

MESTNIK: pri dlákastem

ORODNIK: z dlákastim

dvojina

IMENOVALNIK: dlákasta

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastima

TOŽILNIK: dlákasta

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastima

množina

IMENOVALNIK: dlákasti

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastim

TOŽILNIK: dlákaste

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákasta

RODILNIK: dlákaste

DAJALNIK: dlákasti

TOŽILNIK: dlákasto

MESTNIK: pri dlákasti

ORODNIK: z dlákasto

dvojina

IMENOVALNIK: dlákasti

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastima

TOŽILNIK: dlákasti

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastima

množina

IMENOVALNIK: dlákaste

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastim

TOŽILNIK: dlákaste

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákasto

RODILNIK: dlákastega

DAJALNIK: dlákastemu

TOŽILNIK: dlákasto

MESTNIK: pri dlákastem

ORODNIK: z dlákastim

dvojina

IMENOVALNIK: dlákasti

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastima

TOŽILNIK: dlákasti

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastima

množina

IMENOVALNIK: dlákasta

RODILNIK: dlákastih

DAJALNIK: dlákastim

TOŽILNIK: dlákasta

MESTNIK: pri dlákastih

ORODNIK: z dlákastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj dlákast

ženski spol

EDNINA: bōlj dlákasta

srednji spol

EDNINA: bōlj dlákasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj dlákast

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj dlákasta

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj dlákasto

IZVOR

↑dlaka

dlákav dlákava dlákavo pridevnik

[dlákaʷ dlákava dlákavo]

POMEN

1. ki je porasel z dlakami **1.**; SIN.: dlakast

▪ Rep voluharic je kratek in *dlakav*, mišji pa dolg in luskinast.

▪ Ni dobro, da otroku z astmo kupimo *dlakavega* ali pernatega ljubljénčka.

2. ki je porasel z dlačicami; SIN.: dlakast

► **prid. beseda** + sam. beseda

dlakavo steblo

- Je grmičasti predstavnik rodu z *dlakavimi* stebli in vijoličastimi cvetovi s premerom do 5 cm.

▶ prisl. + **prid. beseda**

gosto, močno, rahlo dlakav | puhasto dlakav | spodaj dlakav

- Cvetovi ognjiča so rumene ali oranžne barve, listi so lepljivi in rahlo *dlakavi*.
- Popki so rumenkasti, beli in gosto *dlakavi*.

***

- Listi so *dlakavi* in izrazito žilnati, suličasti ter dolgi do 25 in široki sedem centimetrov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dlákaʷ dlákava dlákavo]

IPA: [ˈdlaːkaʷ ˈdlaːkava ˈdlaːkaʷ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákav
določno dlákavi
RODILNIK: dlákavega
DAJALNIK: dlákavemu
TOŽILNIK: dlákav
določno dlákavi
živo dlákavega
MESTNIK: pri dlákavem
ORODNIK: z dlákavim

dvojina

IMENOVALNIK: dlákava
RODILNIK: dlákavih
DAJALNIK: dlákavima
TOŽILNIK: dlákava
MESTNIK: pri dlákavih
ORODNIK: z dlákavima

množina

IMENOVALNIK: dlákavi
RODILNIK: dlákavih
DAJALNIK: dlákavim
TOŽILNIK: dlákave
MESTNIK: pri dlákavih
ORODNIK: z dlákavimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákava
RODILNIK: dlákave
DAJALNIK: dlákavi
TOŽILNIK: dlákavo
MESTNIK: pri dlákavi
ORODNIK: z dlákavo

dvojina

IMENOVALNIK: dlákavi
RODILNIK: dlákavih
DAJALNIK: dlákavima

TOŽILNIK: dlákavi
MESTNIK: pri dlákavih
ORODNIK: z dlákavima

množina

IMENOVALNIK: dlákave
RODILNIK: dlákavih
DAJALNIK: dlákavim
TOŽILNIK: dlákave
MESTNIK: pri dlákavih
ORODNIK: z dlákavimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákavo
RODILNIK: dlákavega
DAJALNIK: dlákavemu
TOŽILNIK: dlákavo
MESTNIK: pri dlákavem
ORODNIK: z dlákavim

dvojina

IMENOVALNIK: dlákavi
RODILNIK: dlákavih
DAJALNIK: dlákavima
TOŽILNIK: dlákavi
MESTNIK: pri dlákavih
ORODNIK: z dlákavima

množina

IMENOVALNIK: dlákava
RODILNIK: dlákavih
DAJALNIK: dlákavim
TOŽILNIK: dlákava
MESTNIK: pri dlákavih
ORODNIK: z dlákavimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj dlákav

ženski spol

EDNINA: bòlj dlákava

srednji spol

EDNINA: bòlj dlákavo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dlákav

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dlákava

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dlákavo

TONEMSKO

[dlákaʷ dlákava dlákavo]

IPA: [ˈdlaːkaʷ ˈdlaːkava ˈdlaːkaʷ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákav

določno dlákavi
RODILNIK: dlákave**ga**
DAJALNIK: dlákave**mu**
TOŽILNIK: dlákav
določno dlákavi
živo dlákave**ga**
MESTNIK: pri dlákav**em**
ORODNIK: z dlákav**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dlákava
RODILNIK: dlákav**ih**
DAJALNIK: dlákav**ima**
TOŽILNIK: dlákava
MESTNIK: pri dlákav**ih**
ORODNIK: z dlákav**ima**

množina

IMENOVALNIK: dlákavi
RODILNIK: dlákav**ih**
DAJALNIK: dlákav**im**
TOŽILNIK: dlákave
MESTNIK: pri dlákav**ih**
ORODNIK: z dlákav**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákava
RODILNIK: dlákave
DAJALNIK: dlákavi
TOŽILNIK: dlákavo
MESTNIK: pri dlákavi
ORODNIK: z dlákavo

dvojina

IMENOVALNIK: dlákavi
RODILNIK: dlákav**ih**
DAJALNIK: dlákav**ima**
TOŽILNIK: dlákavi
MESTNIK: pri dlákav**ih**
ORODNIK: z dlákav**ima**

množina

IMENOVALNIK: dlákave
RODILNIK: dlákav**ih**
DAJALNIK: dlákav**im**
TOŽILNIK: dlákave
MESTNIK: pri dlákav**ih**
ORODNIK: z dlákav**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dlákavo
RODILNIK: dlákave**ga**
DAJALNIK: dlákave**mu**
TOŽILNIK: dlákavo
MESTNIK: pri dlákav**em**
ORODNIK: z dlákav**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dlákavi

RODILNIK: dlákav**ih**
DAJALNIK: dlákav**ima**
TOŽILNIK: dlákavi
MESTNIK: pri dlákav**ih**
ORODNIK: z dlákav**ima**

množina

IMENOVALNIK: dlákava
RODILNIK: dlákav**ih**
DAJALNIK: dlákav**im**
TOŽILNIK: dlákava
MESTNIK: pri dlákav**ih**
ORODNIK: z dlákav**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj dlákav

ženski spol

EDNINA: bõlj dlákava

srednji spol

EDNINA: bõlj dlákavo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dlákav

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dlákava

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dlákavo

STALNE ZVEZE

dlakava penuša

iz botanike **penuša** z golim ali rahlo dlakavim stebлом in belimi cvetovi; primerjaj lat. *Cardamine hirsuta*

- *Dlakava penuša* spada v družino križnic in svoja semena razvije v drobnih podolgovatih glavica.
- Ljubitelji hrane, pripravljene iz v naravi rastočih rastlin, se bodo v prvih pomladnih mesecih razveselili *dlakave penuše* zaradi njenega pikantnega okusa, podobnega hrenovemu.

dlakavi nosorog

iz zoologije **večji**, z gosto, volnato dlako pokrit izumrli nosorog, ki je živel v pleistocenu; primerjaj lat. *Coelodonta antiquitatis*

- V ledeni dobi so na hladni severni polobli živali *dlakavi nosorogi* in mamuti.
- Med zadnjo ledeno dobo so sredi Evrope živele živali, ki jih danes poznamo s severnih zemljepisnih širin (severni jeleni, bizoni, volkovi), in davno izumrli ledenodobni orjaki, kot so *dlakavi nosorogi*, orjaški jeleni in mamuti.

dlakavi sleč

iz botanike sleč z dlakavimi listi in svetlo rdečimi dlakavimi cvetovi; primerjaj lat. *Rhododendron hirsutum*

- Pri doživljanju slapu nam delajo družbo alpske rastline: *dlakavi sleč*, v skalnih razpokah pa rumeno milje in alpska mastnica.
- Po kontah in mraziščnih legah prevladuje alpski smrekov gozd z golim lepenom, na robovih prepadov pa najdemo rušje z *dlakavim slečem* in slečnikom ter macesnom na ugodnejših legah.

IZVOR

↑ dlaka

dlákavost dlákavosti samostalnik ženskega spola

[dlákavost]

POMEN

1. lastnost koga, česa, da je poraslo z dlakami

- Po uporabi kortikosteroidnih mazil lahko pride do tanjšanja kože, razširjenih krvnih žilic, povečane *dlakavosti*, zmanjšanja odpornosti kože za okužbe.
- O hipertrihozii govorimo, kadar gre za čezmerno *dlakavost*.

2. lastnost česa, da je poraslo z dlačicami

- Lastnosti, kot so oblika listov, *dlakavost* in žgalni laski, so pri mali in veliki koprivi enake.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dlákavost]

IPA: [ˈdlaːkavost]

ednina

IMENOVALNIK: dlákavost

RODILNIK: dlákavosti

DAJALNIK: dlákavosti

TOŽILNIK: dlákavost

MESTNIK: pri dlákavosti

ORODNIK: z dlákavostjo

dvojina

IMENOVALNIK: dlákavosti

RODILNIK: dlákavosti

DAJALNIK: dlákavostma tudi dlákavostima

TOŽILNIK: dlákavosti

MESTNIK: pri dlákavostih

ORODNIK: z dlákavostma tudi z dlákavostima

množina

IMENOVALNIK: dlákavosti

RODILNIK: dlákavosti

DAJALNIK: dlákavostim

TOŽILNIK: dlákavosti

MESTNIK: pri dlákavostih

ORODNIK: z dlákavostmi

TONEMSKO

[dlákavost]

IPA: [ˈdlaːkavost]

ednina

IMENOVALNIK: dlákavost

RODILNIK: dlákavosti

DAJALNIK: dlákavosti

TOŽILNIK: dlákavost

MESTNIK: pri dlákavosti

ORODNIK: z dlákavostjo

dvojina

IMENOVALNIK: dlákavosti

RODILNIK: dlákavosti

DAJALNIK: dlákavostma tudi dlákavostima

TOŽILNIK: dlákavosti

MESTNIK: pri dlákavostih

ORODNIK: z dlákavostma tudi z dlákavostima

množina

IMENOVALNIK: dlákavosti

RODILNIK: dlákavosti

DAJALNIK: dlákavostim

TOŽILNIK: dlákavosti

MESTNIK: pri dlákavostih

ORODNIK: z dlákavostmi

IZVOR

↑ dlakav

dníšče dníšča samostalnik srednjega spola

[dníšče]

POMEN

1. iz biologije spodnji del gobjega beta v zemlji

▶ prid. beseda + sam. beseda

odebeljeno, zadebeljeno dníšče

- Vitek in valjast bet je na začetku poln in nato votel; ima rahlo odebeljeno *dníšče* in bel tanek obroček.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju dníšče beta

- Naj bodo smrtno nevarne zelene mušnice še tako izmaličene, vselej imajo bele tanke lističe na spodnji strani klobuka in belo ohlapno lupinasto ovojnico v *dníšču* beta.

...

- *Dníšče* je vidno zadebeljeno in ugreznjeno globoko v zemljo.

2. spodnji, končni del česa pri rastlini, zlasti debela, stebila

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

- *Dníšče* drevesa je močno razraslo.
- Gomoljno zeleno gojimo zaradi krepko odebeljenega *dníšča* stebila.

...

- Popki so lahko pri *dníšču* rahlo rožnato nadahnjeni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dníšče]

IPA: [ˈdniːʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: dníščé

RODILNIK: dníščá

DAJALNIK: dníšču

TOŽILNIK: dníšče

MESTNIK: pri dníšču

ORODNIK: z dníščem

dvojina

IMENOVALNIK: dníšči

RODILNIK: dníšč

DAJALNIK: dníščema

TOŽILNIK: dníšči

MESTNIK: pri dníščih

ORODNIK: z dníščema

množina

IMENOVALNIK: dníšča

RODILNIK: dníšč

DAJALNIK: dníščem

TOŽILNIK: dníšča

MESTNIK: pri dníščih

ORODNIK: z dníšči

TONEMSKO

[dníšče]

IPA: [ˈdniːʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: dníšče

RODILNIK: dníščá

DAJALNIK: dníšču

TOŽILNIK: dníšče

MESTNIK: pri dníšču

ORODNIK: z dníščem

dvojina

IMENOVALNIK: dníšči in dníšči

RODILNIK: dníšč

DAJALNIK: dníščema in dníščema

TOŽILNIK: dníšči in dníšči

MESTNIK: pri dníščih

ORODNIK: z dníščema in z dníščema

množina

IMENOVALNIK: dníšča

RODILNIK: dníšč

DAJALNIK: dníščem

TOŽILNIK: dníšča

MESTNIK: pri dníščih

ORODNIK: z dníšči

IZVOR

↑ dno

dóberman dóbermana samostalnik moškega spola

[dóberman]

POMEN

velik kratkodlak pes črne ali temno rjave barve s simetričnimi rdeče rjavimi lisami, z vitkim telesom in daljšim gobcem

- Pred letom dni sem postala lastnica čudovitega *dobermana*, s katerim hodiva v pasjo šolo.
- Med najbolj učljive pasme uvrščajo nemške ovčarje, rotvajlerje, *dobermane* in škotske ovčarje.
- V nedeljo je na vadbišču kinološkega društva Celje potekala mednarodna razstava *dobermanov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dóberman]

IPA: [ˈdoːbɛrman]

ednina

IMENOVALNIK: dóberman

RODILNIK: dóbermana

DAJALNIK: dóbermanu

TOŽILNIK: dóbermana

MESTNIK: pri dóbermanu

ORODNIK: z dóbermanom

dvojina

IMENOVALNIK: dóbermana

RODILNIK: dóbermanov

DAJALNIK: dóbermanoma

TOŽILNIK: dóbermana

MESTNIK: pri dóbermanih

ORODNIK: z dóbermanoma

množina

IMENOVALNIK: dóbermani

RODILNIK: dóbermanov

DAJALNIK: dóbermanom

TOŽILNIK: dóbermane

MESTNIK: pri dóbermanih

ORODNIK: z dóbermani

TONEMSKO

[dóberman]

IPA: [ˈdòːbɛrman]

ednina

IMENOVALNIK: dóberman

RODILNIK: dóbermana

DAJALNIK: dóbermanu

TOŽILNIK: dóbermana

MESTNIK: pri dóbermanu

ORODNIK: z dóbermanom

dvojina

IMENOVALNIK: dōbermana
RODILNIK: dōbermanov tudi dōbermanov
DAJALNIK: dōbermanoma
TOŽILNIK: dōbermana
MESTNIK: pri dōbermanih tudi pri dōbermanih
ORODNIK: z dōbermanoma

množina

IMENOVALNIK: dōbermani
RODILNIK: dōbermanov tudi dōbermanov
DAJALNIK: dōbermanom
TOŽILNIK: dōbermane
MESTNIK: pri dōbermanih tudi pri dōbermanih
ORODNIK: z dōbermani tudi z dōbermani

in

[dōberman]
IPA: [dó:bèrman]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: dōberman
RODILNIK: dōbermana
DAJALNIK: dōbermanu
TOŽILNIK: dōbermana
MESTNIK: pri dōbermanu
ORODNIK: z dōbermanom

dvojina

IMENOVALNIK: dōbermana
RODILNIK: dōbermanov
DAJALNIK: dōbermanoma
TOŽILNIK: dōbermana
MESTNIK: pri dōbermanih
ORODNIK: z dōbermanoma

množina

IMENOVALNIK: dōbermani
RODILNIK: dōbermanov
DAJALNIK: dōbermanom
TOŽILNIK: dōbermane
MESTNIK: pri dōbermanih
ORODNIK: z dōbermani

BESEDOTVORJE

ženski spol: dobermanka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Dobermann*, po nemškem vzreditelju Karlu Friedrichu Louisu Dobermannu (1834–1894)

dóga¹ dóge samostalnik ženskega spola

[dóga]

POMEN

deščica za sestavljanje lesene posode, zlasti soda

- Ko les posuši in razreže, naredi *dóge*, katerih velikost je odvisna od prostornine soda.
- Sodarji so *dóge* za sode upogibali tako, da so v sodu zakurili z oblanci.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dóga]

IPA: [ˈdò:ga]

ednina

IMENOVALNIK: dóga
RODILNIK: dóge
DAJALNIK: dógi
TOŽILNIK: dógo
MESTNIK: pri dógi
ORODNIK: z dógo

dvojina

IMENOVALNIK: dógi
RODILNIK: dóg
DAJALNIK: dógama
TOŽILNIK: dógi
MESTNIK: pri dógah
ORODNIK: z dógama

množina

IMENOVALNIK: dóge
RODILNIK: dóg
DAJALNIK: dógam
TOŽILNIK: dóge
MESTNIK: pri dógah
ORODNIK: z dógami

TONEMSKO

[dóga]

IPA: [dò:gá]

ednina

IMENOVALNIK: dóga
RODILNIK: dóge
DAJALNIK: dógi
TOŽILNIK: dógo
MESTNIK: pri dógi
ORODNIK: z dógo

dvojina

IMENOVALNIK: dógi
RODILNIK: dóg
DAJALNIK: dógama
TOŽILNIK: dógi
MESTNIK: pri dógah
ORODNIK: z dógama

množina

IMENOVALNIK: dóge
RODILNIK: dóg
DAJALNIK: dógam

TOŽILNIK: **dóge**
MESTNIK: pri **dógah**
ORODNIK: z **dógami**

IZVOR

= hrv., srb. *dùga*, rus. *dugá*, češ. *duha* < pslov. *doga 'ukrivljena deščica', sorodno s stcslov. *doga* 'mavrica', hrv., srb. *dùga*, iz ide. **d^heng^h*- 'pritiskati, kriviti, odevati', tako kot litov. *dangà* 'odeja, ovojnica, obleka', *deñgti* 'pokrivati', *dangùs* 'nebo', latv. *dañga* 'grobnica', prvotneje 'obokan prostor', ags. *dung* 'zapor'

dóga² **dóge** samostalnik ženskega spola

[dóga]

POMEN

zelo velik kratkodlak pes z večjo podolgovato glavo in povešenimi uhlji; SIN.: danska *doga*, nemška *doga*

- Naš pes je mešanec med *dogo* in novofundlandcem.
- Načrtno se z rejo kodrov in *dog* ukvarjata že 15 let.
- Že nekaj mesecev mu družbo dela *doga*, ki šele raste in se pod budnim očesom vse družine pridno uči pravil pasjega življenja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dóga]

IPA: [ˈdoːga]

ednina

IMENOVALNIK: **dóga**

RODILNIK: **dóge**

DAJALNIK: **dógi**

TOŽILNIK: **dógo**

MESTNIK: pri **dógi**

ORODNIK: z **dógo**

dvojina

IMENOVALNIK: **dógi**

RODILNIK: **dóg**

DAJALNIK: **dógama**

TOŽILNIK: **dógi**

MESTNIK: pri **dógah**

ORODNIK: z **dógama**

množina

IMENOVALNIK: **dóge**

RODILNIK: **dóg**

DAJALNIK: **dógam**

TOŽILNIK: **dóge**

MESTNIK: pri **dógah**

ORODNIK: z **dógami**

TONEMSKO

[dóga]

IPA: [dòːgá]

ednina

IMENOVALNIK: **dóga**

RODILNIK: **dóge**

DAJALNIK: **dógi**

TOŽILNIK: **dógo**

MESTNIK: pri **dógi**

ORODNIK: z **dógo**

dvojina

IMENOVALNIK: **dógi**

RODILNIK: **dóg**

DAJALNIK: **dógama**

TOŽILNIK: **dógi**

MESTNIK: pri **dógah**

ORODNIK: z **dógama**

množina

IMENOVALNIK: **dóge**

RODILNIK: **dóg**

DAJALNIK: **dógam**

TOŽILNIK: **dóge**

MESTNIK: pri **dógah**

ORODNIK: z **dógami**

in

[dôga]

IPA: [dóːgà]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: **dôga**

RODILNIK: **dôge**

DAJALNIK: **dôgi**

TOŽILNIK: **dôgo**

MESTNIK: pri **dôgi**

ORODNIK: z **dôgo**

dvojina

IMENOVALNIK: **dôgi**

RODILNIK: **dôg**

DAJALNIK: **dôgama**

TOŽILNIK: **dôgi**

MESTNIK: pri **dôgah**

ORODNIK: z **dôgama**

množina

IMENOVALNIK: **dôge**

RODILNIK: **dôg**

DAJALNIK: **dôgam**

TOŽILNIK: **dôge**

MESTNIK: pri **dôgah**

ORODNIK: z **dôgami**

argentinska doga

zelo velik kratkodlak pes bele barve s krepkim telesom in večjo glavo

- *Argentinska doga* je pes z veliko energije, zato vsak dan potrebuje nekaj ur gibanja.
- *Argentinska doga* je zelo inteligentna; ne smemo je šolati s silo, ampak s prijazno motivacijo.

bordojska doga

zelo velik kratkodlak pes rdečkasto rjave barve s krepkim telesom, veliko glavo s krajšim gobcem in kožnimi gubami ter povešenimi uhlji

- *Bordojske doge* so znane kot ljubeznivi psi, ki so predani svojemu gospodarju.
- *Bordojska doga* zaradi kratke dlake ne potrebuje veliko nege, le krtačenje in občasno kopanje.

danska doga

zelo velik kratkodlak pes z večjo podolgovato glavo in povešenimi uhlji; SIN.: doga, nemška doga

▪ Nemško dogo imenujejo tudi *danska doga*, čeprav so jo vzredili v Nemčiji.

nemška doga

zelo velik kratkodlak pes z večjo podolgovato glavo in povešenimi uhlji; SIN.: danska doga, doga

- *Nemška doga* je zelo stabilen, vodljiv in učljiv pes.
- Dobermani, nemški bokserji in *nemške doge* običajno bivajo v stanovanju.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dogge* iz angl. *dog* 'pes'

doklèr in **dókler** in **dôkler** veznik

[doklèr] in [dókler] in [dôkler]

POMEN

1. izraža, da dejanje v glavnem stavku (lahko) poteka, obstaja toliko časa, kolikor časa poteka, obstaja dejanje v odvisnem stavku

- Plava naprej, *dokler* zdrži brez vdiha.
- Navodila hranite, *dokler* zdravilo uživате.
- Cesto bodo plužili, *dokler* bodo to omogočale vremenske razmere.
- *Dokler* rastlina raste, ji spodnji listi odpadajo.
- *Dokler* bom živela, se bom borila za ukinitve smrtne kazni.

1.1. izraža, da je potek, obstoj dejanja v glavnem stavku pogojen z dejanjem v odvisnem stavku

- *Dokler* boste tako razmišljali, ne boste osrečili ne sebe ne drugih.

- *Dokler* bodo igralci dobili denar, bodo pač igrali.
- *Dokler* se lahko sam oblečem, uredim in nahranim, lahko rečem, da sem zdrav.

1.2. uvaja stavek z omejenim časovnim intervalom, v katerem poteka, obstaja dejanje, ki kot prilastek določa predhodno besedo

- Sonda mora izkoristiti čas, *dokler* je komet še nizko aktiven.
- Meni, da bi sodišče moralo klientu prestajanje kazni odložiti za čas, *dokler* traja bolezen.
- Če država ne bo ukrenila ničesar, bodo v obdobju, *dokler* je nafta še relativno poceni, v večjem obsegu prešli na nafto in plin.

2. v zvezi **dokler ne** izraža, da dejanje v glavnem stavku (lahko) poteka, obstaja do trenutka, ko nastopi dejanje v odvisnem stavku

- Samica obdrži jajčeca v telesu, *dokler se ne* izležejo mladiči.
- *Dokler se* sadike *ne* ukoreninijo, jih obilno zalivamo.
- *Dokler ne* bodo izbrali novega predsednika, stranko vodi podpredsednik.
- Občasno pomešamo, vse *dokler se* sladkor *ne* razpusti.
- Ciklon se krepí vse dotlej, *dokler* hladna fronta *ne* ujame tople.

2.1. v zvezi **dokler ne** izraža, da je potek, obstoj dejanja v glavnem stavku pogojen z nastopom dejanja v odvisnem stavku

- *Dokler ne* znaš jezika, ne moreš navezati stikov.
- Nikar ne uporabljajte besed, *dokler ne* poznate njihovega pomena.
- Ne bo jedla, *dokler se* ji *ne* opraviči.

2.2. v zvezi **dokler ne** uvaja stavek z omejenim časovnim intervalom, v katerem se zgodi, opravi dejanje, ki kot prilastek določa predhodno besedo

- Prepoved velja za čas, *dokler se* kritična napaka *ne* odpravi in se to ne potrdi na ponovnem tehničnem pregledu vozila.
- Dobava vode se prekine za čas, *dokler ni* odpravljen vzrok prekinitev.
- Previdnost v času, *dokler se* vsi *ne* navadijo na nove površine in na novo postavljeno prometno signalizacijo, ne bo odveč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[doklèr]

IPA: [dɔk'leɾ]

in

[dókler]

IPA: [ˈdoːklɛr]

in

[dôkler]

IPA: [ˈdoːklɛr]

TONEMSKO

[doklêr]

IPA: [dôklér]

in

[dôkler]

IPA: [dóːklêr]

in

[dôkler]

IPA: [dóːklêr]

IZVOR

sorodno je hrv., srb. *dôklē*, ukr. nar. *doklja* < pslov. *dokъlě iz ↑do + ↑kaj + ↑le

dráma dráme samostalnik ženskega spola

[dráma]

POMEN

1. literarno delo v obliki dialogov ali uprizoritev tega dela

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

antična, grška drama | Beckettova, Cankarjeva, Flisarjeva, Grumova, Shakespearjeva drama | družbena, socialna drama | naturalistična, realistična, satirična drama | nova, sodobna drama

- Legenda o Jazonu je pogost motiv v grških *dramah*.

- Zaslovel je s svojimi odličnimi upodobitvami glavnih junakov Shakespearjevih *dram*.

- Svojo najodmevnejšo in nagrajeno *dramo* Dogodek v mestu Gogi je začel pisati poleti leta 1928.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

napisati dramo | ogledati si dramo | uprizoriti dramo | režirati dramo

- Ravno zdaj pišem svojo drugo *dramo*.
- Prvič bo režiral *dramo* Ivana Cankarja Pohujšanje v dolini Šentflorjanski.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem**

izvedba, praznovedba, premiera drame | pisanje drame | predstava, uprizoritev drame

- Premiera *drame* Oresteja je navdušila občinstvo.

- Uprizoritev *drame* domačega avtorja ima vselej poseben čar tako za ustvarjalce kot za gledalce predstave.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

igrati, nastopati v drami

- V *drami* igra vlogo Varje.

- V *drami* nastopajo tri igralke in trije igralci v dvojnih vlogah.

...

- *Drama* v štirih dejanjih je predzadnje delo Antona Pavloviča Čehova in hkrati ena njegovih najzahtevnejših iger.

1.1. tako literarno delo z resno vsebino ali uprizoritev tega dela

▶ priredna zveza

drama in komedija, drama in tragedija

- Predvsem imam rad zahtevne vloge, komedije in *drame*.

- Če bi lahko zvrsti najosnovnejše razdelila na komedije, tragedije in *drame*, bi rekla, da mi najmanj leži komedija.

...

- Dobro komedijo je veliko težje narediti kot dobro *dramo*.

2. film z resno vsebino

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

akcijska, kriminalna, pustolovska, vojna drama | biografska, dokumentarna drama | erotična, komična, psihološka, romantična, srhljiva drama | fantazijska, realistična, znanstvenofantastična drama | glasbena drama | zgodovinska drama

- Film je poleg odličja za najboljšo *dramo* dobil še globus za najboljšo izvirno filmsko glasbo.

- Dokumentarna *drama* prikazuje dramatične dogodke pred ponovno združitvijo nemških držav.

- Epska ljubezenska *drama* iz druge svetovne vojne, posneta v neodvisni produkciji, se je ovenčala kar z devetimi oskarji.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

gledati dramo | posneti dramo | predvajati dramo | režirati dramo

- Je avtorica romana, po katerem so posneli *dramo*.

- Kratke filme, reklame in televizijske *drame* snema že več kot 20 let.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

drama govori, pripoveduje o ČEM | drama prihaja

- *Drama* neprizanesljivo in svareče govori o naravi in ceni lepote ter kulturi, obsedeni z zunanjim videzom.

- *Drama* pripoveduje o odnosu med najstnikoma, ki sta prijatelja že od otroških let.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

igrati, nastopati v drami

- Zaigrala bosta v novi akcijski kriminalni *drami*.
- ...
- Končujejo snemanje *drame* z aktualno tematiko.
- Je med nominirankami za zlati globus za najboljšo žensko vlogo v *drami*.

3. ekspresivno zelo napeto, razburljivo dogajanje, dogodek; SIN.: ekspresivno dramatika, ekspresivno dramolet

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

napeta, velika drama | prava drama | športna drama

- V petem nizu smo bili priča pravi *drami*.
- »Ko sem v finalu pristal pri 115,5 metra, sem bil prepričan, da sem izgubil rumeno majico vodilnega v svetovnem pokalu,« je razlagal po koncu velike športne *drame*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

drama se dogaja, odvija | drama se razpleta | drama se stopnjuje

- V moškem delu tekmovanja se je razpletala prava *drama*.
- Pravi *drami* sta se odvijali že v polfinalu, posebej v boju smučarjev in nogometašev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doživljati dramo | zrežirati dramo

- Po tehnični in peti osebni napaki je s tremi meti za tri točke zrežiral pravo *dramo*.
- Prvi veliki vzpon in spust sta bila pričakovana, zadnji dan pa smo doživljali pravo *dramo*.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku
drama s srečnim koncem

- V sredo se je odvijala prava *drama* s srečnim koncem za odbojkarje.

...

- Drugi polčas se je po popolni prevladi Mariborčanov na koncu spremenil v *dramo*.

4. ekspresivno dogajanje, dogodek, ki vzbuja močne občutke strahu, tesnobe, negotovosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

človeška, osebna drama | krvava drama

- Krvava družinska *drama* je močno presenetila vaščane.
- Prava *drama* se je začela v njenem stanovanju, kamor se je zaklenila z učenci.
- Za stenami te hiše je v noči na nedeljo potekala napeta pogajalska *drama* z oboroženim moškim.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

drama se odvija | drama se razpleta | drama se stopnjuje

- Največja *drama* se je odvijala na plaži, kjer se je med valovi za življenje borilo več deset kopalcev.
- Po dveh dneh negotovosti se je srečno razpletla *drama* štirih turistov.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku
drama s talci

- Policija je po koncu *drame* s talci priprla dva ugrabitelja, tretji pa je zbežal.

...

- Vsekakor je najhujše dejstvo, da posamezni politični in drugi lobiji zlorabljajo *dramo* in tragedijo beguncev v druge namene.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dráma]

IPA: ['dra:ma]

ednina

IMENOVALNIK: dráma

RODILNIK: dráme

DAJALNIK: drámi

TOŽILNIK: drámo

MESTNIK: pri drámi

ORODNIK: z drámo

dvojina

IMENOVALNIK: drámi

RODILNIK: drám

DAJALNIK: drámama

TOŽILNIK: drámi

MESTNIK: pri drámah

ORODNIK: z drámama

množina

IMENOVALNIK: dráme

RODILNIK: drám

DAJALNIK: drámam

TOŽILNIK: dráme

MESTNIK: pri drámah

ORODNIK: z drámami

TONEMSKO

[dráma]

IPA: [drà:má]

ednina

IMENOVALNIK: dráma

RODILNIK: dráme

DAJALNIK: drámi

TOŽILNIK: drámo

MESTNIK: pri drámi

ORODNIK: z drámo

dvojina

IMENOVALNIK: drámi

RODILNIK: drâm

DAJALNIK: drámama

TOŽILNIK: drámi

MESTNIK: pri drámah

ORODNIK: z drámama

množina

IMENOVALNIK: dráme

RODILNIK: drâm

DAJALNIK: drámam

TOŽILNIK: dráme
MESTNIK: pri drámah
ORODNIK: z drámami

STALNE ZVEZE

absurdna drama

iz literarne vede, iz teatrologije drama, ki z ukinjanjem vzročno-posledične povezave med dogodki, pasivnostjo junakov in razkrojem jezika groteskno in tragikomično prikazuje absurdnost sveta; SIN.: iz literarne vede, iz teatrologije drama absurda

- Besedilo sodi v klasiko *absurdne drame*.
- Režiser napoveduje *absurdno dramo* s komedijskimi primesmi.
- Eden naših najpomembnejših sodobnih pisateljev eksistencialističnega romana in *absurdne drame* je s svojim ustvarjanjem pustil neizbrisen pečat na slovenski prozi.

drama absurda

iz literarne vede, iz teatrologije drama, ki z ukinjanjem vzročno-posledične povezave med dogodki, pasivnostjo junakov in razkrojem jezika groteskno in tragikomično prikazuje absurdnost sveta; SIN.: iz literarne vede, iz teatrologije absurdna drama

- Avtor se spogleduje s tradicijo *drame absurda*.
- Plešasta pevka, zanimiva *drama absurda*, je polna presenečenj.
- Gre za velikega književnika, ki je svetu predvsem poznan kot pisec *drame absurda*.

glasbena drama

iz glasbe opera, v kateri se enovito in enakovredno uresničujeta dramsko besedilo in glasba

- Wagner je s svojim gledališčem želel uresničiti idejo celostne umetnine (Gesamtkunstwerk), ki si jo je zamislil v obliki *glasbene drame* – kot umetniško enakovrednem skupku besedila in glasbe.
- Dvořák je Rusalko komponiral pod očitnim Wagnerjevim vplivom; sicer nežno romantično zgodbo je zasnoval v poudarjeno dramatični obliki *glasbene drame*.

poetična drama

iz literarne vede, iz teatrologije drama, napisana v verzih, z liričnimi, navadno mitološkimi, pravljničnimi in zgodovinskimi prvini

- Dogajanje *poetične drame* je postavljeno v srednjeveško mesto.
- Smole je bil mojster *poetične drame*, lotil pa se je tudi avantgardne drame absurda.
- Pri Strniši *poetična drama* ne pomeni le verzificiranosti in metaforičnosti govora ter

stiliziranosti dramskih oseb, ampak tudi prenos njegove pesniške filozofije v dramski svet.

FRAZEOLOGIJA

cela drama

čustveno intenzivno, navadno pretresljivo, žalostno, tragično dogajanje ali dogodek; pretirano čustven odziv, ki prikazuje kaj resneje, huje, kot je v resnici

- Če bi ostala brez kolajne, bi bila *cela drama*. Hočeva na vrh.
- Zdaj bi bilo dobro narediti strip o našem potovanju, saj je bila *cela drama* z vremenom.
- Opazil sem, da je precej tekmovalen, vedno hoče biti najboljši. Če ni, nastane *cela drama*; že srebrna medalja ni dovolj dobra.

delati/narediti (veliko/pravo) dramo (iz česa)

delati dramo (iz česa)

delati veliko dramo (iz česa)

v dovršni obliki narediti dramo (iz česa)

v dovršni obliki narediti pravo dramo (iz česa)

pretirano čustveno prikazovati, prikazati kaj, se odzivati, odzvati na kaj; prikazovati, prikazati kaj resneje, huje, kot je v resnici

- Človek z več energije in več las na glavi *bi* se pognal okrog in *delal dramo*, jaz pa v tem trenutku resnično nisem mogel prenesti pogleda na ruševine svojega doma.
- Iz boleznj ne *delam velike drame*. Normalno živim naprej!
- Lepa jutra so tudi tista, ko mož prinese kavo. To se je doslej zgodilo točno enkrat. Pa še takrat je iz tega *naredil dramo*.
- Ravno zdaj gledava časopise in najine fotografije. *Naredili so pravo dramo*. V časopisih se pojavlja, kot da sva postala svetovna prvaka.

drama absurda

nesmiselno, nelogično dogajanje

- Dejstvo, da je ustavno sodišče razsodilo, kot je, je sicer v tej *drami absurda* pomirjujoče, a posledice prvostopenjskih sodnih odločitev zato niso nič manjše.
- Očitno gre za zdaj že tipičen pritlehen konstrukt in novo tragikomično epizodo v sramotni *drami absurda*, ki jo v posmeh in žalitev razumnih ljudi gospod uprizarja že dlje časa.

kraljica drame

kdor s pretirano čustvenim ravnanjem, vedenjem prikazuje kaj resneje, huje, kot je v

resnici, in s tem vzbuja ali želi vzbujati pozornost

- Če nosi žive in prodorne barve, je po vsej verjetnosti prava *kraljica drame* in nevzdržno išče pozornost.
- Otrok, ki se pretirano odzove na dogodek ali situacijo, ni *kraljica drame*, temveč bitje, ki potrebuje zagotovilo, da zadeve niso nikoli tako nepremagljive, kot se sprva zdi.

uprizoriti (pravo) dramo

uprizoriti pravo dramo

uprizoriti dramo

z ravnanjem, vedenjem povzročiti napeto, razburljivo dogajanje, ki vzbuja pozornost

- Knjiga je primerno branje za vse otroke, ki vsak večer pred spanjem *uprizorijo pravo dramo* in se na vse pretege trudijo, da bi prišli v posteljo staršev.
- Aretacija je bila absurdna zato, ker *so uprizorili dramo* zaradi borih enajstih unč, niso pa našli v dimniku skritih petdesetih kilogramov belega prahu.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Drama* in poznolat. *drāma* iz gr. *drāma* 'gledališka igra', prvotneje 'delo, dejanje', iz *drāō* 'delam, delujem, učinkujem'

dramatičarka dramatičarke samostalnik ženskega spola [dramatičarka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja s pisanjem dram

▶ prid. beseda + sam. beseda

mlada dramatičarka | sodobna dramatičarka | uspešna dramatičarka

- Besedilo britanske *dramatičarke* šteje med prav posebne specialitete letošnje gledališke ponudbe.
  - Velja za eno najprodornejših sodobnih *dramatičark*, katere dela uprizarjajo tudi izven meja njene domovine.
  - Najuspešnejša in najpomembnejša sodobna srbska *dramatičarka* je s svojimi deli prodrla na gledališke odre po vsem svetu.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
- *Dramatičarka* nam razgrne tragično življenjsko usodo in vzroke, ki so pripeljali do takšnega razpleta dejanja.
  - *Dramatičarka* se posveča tematiki usodnega vpliva alkoholizma na družinsko življenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatičarka]

IPA: [dra'ma:tičarka]

ednina

IMENOVALNIK: dramatičarka

RODILNIK: dramatičarke

DAJALNIK: dramatičarki

TOŽILNIK: dramatičarko

MESTNIK: pri dramatičarki

ORODNIK: z dramatičarko

dvojina

IMENOVALNIK: dramatičarki

RODILNIK: dramatičark

DAJALNIK: dramatičarkama

TOŽILNIK: dramatičarki

MESTNIK: pri dramatičarkah

ORODNIK: z dramatičarkama

množina

IMENOVALNIK: dramatičarke

RODILNIK: dramatičark

DAJALNIK: dramatičarkam

TOŽILNIK: dramatičarke

MESTNIK: pri dramatičarkah

ORODNIK: z dramatičarkami

TONEMSKO

[dramatičarka]

IPA: [dra'ma:tičarka]

ednina

IMENOVALNIK: dramatičarka

RODILNIK: dramatičarke

DAJALNIK: dramatičarki

TOŽILNIK: dramatičarko

MESTNIK: pri dramatičarki

ORODNIK: z dramatičarko

dvojina

IMENOVALNIK: dramatičarki

RODILNIK: dramatičark

DAJALNIK: dramatičarkama

TOŽILNIK: dramatičarki

MESTNIK: pri dramatičarkah

ORODNIK: z dramatičarkama

množina

IMENOVALNIK: dramatičarke

RODILNIK: dramatičark

DAJALNIK: dramatičarkam

TOŽILNIK: dramatičarke

MESTNIK: pri dramatičarkah

ORODNIK: z dramatičarkami

IZVOR

↑dramatik

dramatični dramatična dramatično pridevnik

[dramatični]

POMEN

1. ki je v zvezi z dramo 1. ali dramatikom 1.; SIN.:
dramatski, dramski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramatični odsek | dramatično društvo

- *Dramatični* odsek je za svoj prvi nastop naštudiral ljudsko igro.
- Praznovali bomo devetdeseto obletnico ustanovitve *dramatičnega* društva.

2. v obliki **dramatičen**, ekspresivno ki je zelo napet, razburljiv

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramatičen boj, dvoboj, padec | dramatičen dogodek, prizor, trenutek | dramatičen finale, razplet, zaključek | dramatičen preobrat, zaplet, zasuk | dramatična končnica, tekma

- Na igrišču prihaja do *dramatičnih* in tudi komičnih prizorov, saj je veliko zgrešenih udarcev, smešnih padcev in podobno, posebej zanimivo pa postane ob prehitevanju počasnejših tekmecev.
- Derbi je zaradi pristopa igralcev obeh ekip in *dramatičnega* zaključka zadovoljil gledalce.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
biti dramatičen

- Končnica je bila *dramatična*, napak na obeh straneh je bilo kar nekaj.

3. v obliki **dramatičen**, ekspresivno ki je izrazit, opazen, nenaden

- Nekatera podjetja bodo šla zaradi vstopa v stečaj, druga bodo zacvetela, spremembe bodo *dramatične*.
- Napovedal je niz novih korenitih ukrepov z *dramatičnimi* učinki.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramátični]

IPA: [dra'ma:tiʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátični

RODILNIK: dramátičnega

DAJALNIK: dramátičnemu

TOŽILNIK: dramátični

živo dramátičnega

MESTNIK: pri dramátičnem

ORODNIK: z dramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátična

RODILNIK: dramátičnih

DAJALNIK: dramátičnima

TOŽILNIK: dramátična

MESTNIK: pri dramátičnih

ORODNIK: z dramátičnima

množina

IMENOVALNIK: dramátični

RODILNIK: dramátičnih

DAJALNIK: dramátičnim

TOŽILNIK: dramátične

MESTNIK: pri dramátičnih

ORODNIK: z dramátičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátična

RODILNIK: dramátične

DAJALNIK: dramátični

TOŽILNIK: dramátično

MESTNIK: pri dramátični

ORODNIK: z dramátično

dvojina

IMENOVALNIK: dramátični

RODILNIK: dramátičnih

DAJALNIK: dramátičnima

TOŽILNIK: dramátični

MESTNIK: pri dramátičnih

ORODNIK: z dramátičnima

množina

IMENOVALNIK: dramátične

RODILNIK: dramátičnih

DAJALNIK: dramátičnim

TOŽILNIK: dramátične

MESTNIK: pri dramátičnih

ORODNIK: z dramátičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátično

RODILNIK: dramátičnega

DAJALNIK: dramátičnemu

TOŽILNIK: dramátično

MESTNIK: pri dramátičnem

ORODNIK: z dramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátični

RODILNIK: dramátičnih

DAJALNIK: dramátičnima

TOŽILNIK: dramátični

MESTNIK: pri dramátičnih

ORODNIK: z dramátičnima

množina

IMENOVALNIK: dramátična

RODILNIK: dramátičnih

DAJALNIK: dramátičnim

TOŽILNIK: dramátična

MESTNIK: pri dramátičnih

ORODNIK: z dramátičnimi

TONEMSKO

[dramátični]

IPA: [dramà:títʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátični
RODILNIK: dramátičnega
DAJALNIK: dramátičnemu
TOŽILNIK: dramátični
živo dramátičnega
MESTNIK: pri dramátičnem
ORODNIK: z dramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátična
RODILNIK: dramátičnih
DAJALNIK: dramátičnima
TOŽILNIK: dramátična
MESTNIK: pri dramátičnih
ORODNIK: z dramátičnima

množina

IMENOVALNIK: dramátični
RODILNIK: dramátičnih
DAJALNIK: dramátičnim
TOŽILNIK: dramátične
MESTNIK: pri dramátičnih
ORODNIK: z dramátičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátična
RODILNIK: dramátične
DAJALNIK: dramátični
TOŽILNIK: dramátično
MESTNIK: pri dramátični
ORODNIK: z dramátično

dvojina

IMENOVALNIK: dramátični
RODILNIK: dramátičnih
DAJALNIK: dramátičnima
TOŽILNIK: dramátični
MESTNIK: pri dramátičnih
ORODNIK: z dramátičnima

množina

IMENOVALNIK: dramátične
RODILNIK: dramátičnih
DAJALNIK: dramátičnim
TOŽILNIK: dramátične
MESTNIK: pri dramátičnih
ORODNIK: z dramátičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátično
RODILNIK: dramátičnega
DAJALNIK: dramátičnemu
TOŽILNIK: dramátično
MESTNIK: pri dramátičnem

ORODNIK: z dramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátični
RODILNIK: dramátičnih
DAJALNIK: dramátičnima
TOŽILNIK: dramátični
MESTNIK: pri dramátičnih
ORODNIK: z dramátičnima

množina

IMENOVALNIK: dramátična
RODILNIK: dramátičnih
DAJALNIK: dramátičnim
TOŽILNIK: dramátična
MESTNIK: pri dramátičnih
ORODNIK: z dramátičnimi

STALNE ZVEZE

dramatični sedanjik

iz jezikoslovja **sedanjik**, ki se uporablja za živo, nazorno opisovanje dogajanja v preteklosti

- Besedilo je izrazito osebno obarvano; to se kaže npr. v izbiri besed, v rabi t. i. *dramatičnega sedanjika*, v subjektivnem prikazovanju ozračja, v kombiniranju zvoka in slike.
- Izrazita neprizadetost skozi delo močno zaznamuje avtorjev slog, prav ta hladnokrvnost pa preskoči v *dramatični sedanjik*.

IZVOR

prevzeto iz nem. *dramatisch* iz ↑drama

dramátično

prislov

[dramátično]

POMEN

1. ekspresivno **takó, da je zelo napeto, razburljivo**

- Po pričakovanjih je bilo najbolj *dramatično* v Angliji na ponovljeni nogometni tekmi.
- Kar si boste želeli, boste znali doseči, saj boste vsako stvar prikazali zelo *dramatično*.

2. ekspresivno **takó, da je izrazito, opazno, nenadno**

▶ **prisl.** + glag.

dramatično izboljšati, narasti, povečati (se) | dramatično poslabšati, upasti, znižati, zmanjšati (se) | dramatično spremeniti (se) | dramatično zaostri, zaplesti (se)

- Pomanjkanje elektrike in vode je *dramatično* poslabšalo življenjske razmere.
- Učinkovitost antibiotikov je v zadnjem desetletju zaradi vse večje odpornosti bakterij *dramatično* upadla.
- Retorika se je nenadoma *dramatično* spremenila.

▶ **prisl.** + prid. beseda

dramatično drugačen, nov

- Zbirka novel in kratkih tekstov je seveda napisana od iste roke kot Alamut, a je vseeno *dramatično* drugačna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramátično]

IPA: [dra'ma:tiʃnɔ]

OSNOVNIK: dramátično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj dramátično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj

dramátično

TONEMSKO

[dramátično]

IPA: [dramà:tiʃnɔ]

OSNOVNIK: dramátično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj dramátično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj

dramátično

IZVOR

↑dramatični

dramátičnost dramátičnosti samostalnik ženskega spola

[dramátičnost]

POMEN

1. elementi, struktura drame

- Pogosto najdemo prvine določene zvrsti tudi v besedilih, ki sodijo v drugo zvrst, npr. lirske prvine (liričnost) v epskem ali dramskem delu, *dramatičnost* v lirskem besedilu ipd.

2. ekspresivno lastnost česa, da je zelo napeto, razburljivo

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

dramatičnost dogajanja, zgodbe | dramatičnost položaja | dramatičnost trenutka

- V polni dvorani smo se ob stopnjevani napetosti in komični *dramatičnosti* zgodbe držali za trebuhe.
- Nastopi pred mediji, kritična žirija in visoke nagrade še pridodajo k *dramatičnosti* izbora.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dajati, doseči dramatičnost | poudariti, povečati dramatičnost

- Noč in od žarometov obsijane osebe dajejo fotografijam potrebno *dramatičnost* in dovolj vsebine za stik med avtorjem in obiskovalcem razstave.
- Pretvarjal sem se, da sem tudi sam vznemirjen, da bi povečal *dramatičnost* trenutka.

...

- V romanu z zanesljivim občutkom za *dramatičnost* opisuje, kako se štirje zgodovinarji po zaslugi napredne kvantne tehnologije odpravijo na potovanje v 14. stoletje.

- V glasbeno interpretacijo je vnesel dosti *dramatičnosti*, zato so velike in mogočne scene delovale prav veličastno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramátičnost]

IPA: [dra'ma:tiʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: dramátičnost

RODILNIK: dramátičnosti

DAJALNIK: dramátičnosti

TOŽILNIK: dramátičnost

MESTNIK: pri dramátičnosti

ORODNIK: z dramátičnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: dramátičnosti

RODILNIK: dramátičnosti

DAJALNIK: dramátičnost**ma** tudi dramátičnost**ima**

TOŽILNIK: dramátičnosti

MESTNIK: pri dramátičnost**ih**

ORODNIK: z dramátičnost**ma** tudi z

dramátičnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: dramátičnosti

RODILNIK: dramátičnosti

DAJALNIK: dramátičnost**im**

TOŽILNIK: dramátičnosti

MESTNIK: pri dramátičnost**ih**

ORODNIK: z dramátičnost**mi**

TONEMSKO

[dramátičnost]

IPA: [dramà:tiʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: dramátičnost

RODILNIK: dramátičnosti

DAJALNIK: dramátičnosti

TOŽILNIK: dramátičnost

MESTNIK: pri dramátičnosti

ORODNIK: z dramátičnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: dramátičnosti

RODILNIK: dramátičnosti

DAJALNIK: dramátičnost**ma** tudi dramátičnost**ima**

TOŽILNIK: dramátičnosti

MESTNIK: pri dramátičnost**ih**

ORODNIK: z dramátičnost**ma** tudi z

dramátičnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: dramátičnosti
RODILNIK: dramátičnosti
DAJALNIK: dramátičnostim
TOŽILNIK: dramátičnosti
MESTNIK: pri dramátičnostih
ORODNIK: z dramátičnostmi

IZVOR

↑dramatični

dramátik dramátika samostalnik moškega spola
[dramátik]

POMEN

1. kdor se ukvarja s pisanjem dram

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

elizabetinski, renesančni dramatik | mlad dramatik | sodobni dramatik | znamenit, znan dramatik

- Mladi irski *dramatik*, scenarist in režiser je v igri prikazal podeželski pub, kjer štirje domačini in pred kratkim priseljena novinka klepetajo ob večerni pijači.
- Delo enega najpomembnejših sodobnih *dramatikov* je privabilo gledalce, ki so v gledališču pripravljeni videti tudi kakšno zahtevnejšo predstavo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

dramatik piše, ustvarja KAJ | dramatik se rodi, umre

- *Dramatik* napiše tekst, režiser razvije do njega svoj odnos, potem pa pride na vrsto igralec.
- Leta 1906 se je v Dublinu rodil irski pripovednik, *dramatik* in nobelovec Samuel Beckett.

...

▪ Henrik Ibsen velja za enega največjih *dramatikov* svetovne literature.

▪ S koncertom so počastili *dramatika* Antona Tomaža Linharta.

1.1. drame teh piscev

- Začel je brati *dramatike*.
- Teater uprizarja predvsem evropske *dramatike*, tudi tiste manj znane.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramátik]

IPA: [dra'ma:tik]

ednina

IMENOVALNIK: dramátik

RODILNIK: dramátika

DAJALNIK: dramátiku

TOŽILNIK: dramátika

MESTNIK: pri dramátiku

ORODNIK: z dramátikom

dvojina

IMENOVALNIK: dramátika
RODILNIK: dramátikov
DAJALNIK: dramátikoma
TOŽILNIK: dramátika
MESTNIK: pri dramátikih
ORODNIK: z dramátikoma

množina

IMENOVALNIK: dramátiki

RODILNIK: dramátikov

DAJALNIK: dramátikom

TOŽILNIK: dramátike

MESTNIK: pri dramátikih

ORODNIK: z dramátiki

TONEMSKO

[dramátik]

IPA: [dramà:tik]

ednina

IMENOVALNIK: dramátik

RODILNIK: dramátika

DAJALNIK: dramátiku

TOŽILNIK: dramátika

MESTNIK: pri dramátiku

ORODNIK: z dramátikom

dvojina

IMENOVALNIK: dramátika

RODILNIK: dramátikov tudi dramátikov

DAJALNIK: dramátikoma

TOŽILNIK: dramátika

MESTNIK: pri dramátikih tudi pri dramátikih

ORODNIK: z dramátikoma

množina

IMENOVALNIK: dramátiki

RODILNIK: dramátikov tudi dramátikov

DAJALNIK: dramátikom

TOŽILNIK: dramátike

MESTNIK: pri dramátikih tudi pri dramátikih

ORODNIK: z dramátiki tudi z dramátiki

BESEDOTVORJE

ženski spol: dramatičarka

svojilni pridevnik: dramatikov

IZVOR

prevzeto iz nem. *Dramatiker* iz ↑drama

dramátika dramátike samostalnik ženskega spola
[dramátika]

POMEN

1. literarno ustvarjanje, katerega rezultat je drama

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

absurdna, naturalistična, realistična, simbolistična
dramatika | antična dramatika | elizabetinska,
renesančna dramatika | moderna, sodobna
dramatika

- William Shakespeare je središčna osebnost angleške renesančne *dramatike*.
- Zlasti njegova prva dramska dela so najznačilnejši primeri simbolistične *dramatike*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
ukvarjati se z dramatik

- Piše sonete in se ukvarja z *dramatiko*.
- Otroci se pri pouku najraje ukvarjajo z *dramatiko*.

▶ priredna zveza

dramatika in gledališče, dramatika in proza

- Gojil je predvsem pripovedništvo in *dramatiko*, pa tudi liriko.

...

- Bertolt Brecht je s svojimi deli odločilno vplival na *dramatiko* 20. stoletja.

- Več časa kot prozi je posvetil *dramatiki*.

1.1. drame kot rezultat tega ustvarjanja

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
pisati dramatik | prevajati dramatik

- Sprva je pisala prozo, pozneje *dramatiko* in libreto.
- Prevaja poezijo in *dramatiko* iz različnih evropskih jezikov.

...

- V svoji *dramatiki* je zaznamoval notranjo krizo evropske družbe in kulture ter ruske razmere ob koncu prejšnjega stoletja.

2. ekspresivno zelo napeto, razburljivo dogajanje, dogodek; SIN.: ekspresivno drama, ekspresivno dramolet

- Nekaj *dramatike* na zadnjih tekmah potrjuje, da v svetu najbolj izostrene konkurence pač ni idilike, ampak da gre za krut boj za preživetje.
- S precej večjo *dramatiko* se je razpletalo dogajanje v nižjih razredih, kjer je o zmagovalcu odločal prav zadnji krog.
- Notranja koherenca fragmentarnega romana najbolj vpliva na živahnost ter *dramatiko* pogovora med liki, ki so tako kot posamezniki v življenju različno čuteča in razmišljajoča bitja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramátika]

IPA: [dra'ma:tika]

ednina

- IMENOVALNIK: dramátika
- RODILNIK: dramátike
- DAJALNIK: dramátiki
- TOŽILNIK: dramátiko

MESTNIK: pri dramátiki
ORODNIK: z dramátiko

dvojina

- IMENOVALNIK: dramátiki
- RODILNIK: dramátik
- DAJALNIK: dramátikama
- TOŽILNIK: dramátiki
- MESTNIK: pri dramátikah
- ORODNIK: z dramátikama

množina

- IMENOVALNIK: dramátike
- RODILNIK: dramátik
- DAJALNIK: dramátikam
- TOŽILNIK: dramátike
- MESTNIK: pri dramátikah
- ORODNIK: z dramátikami

TONEMSKO

[dramátika]

IPA: [dramà:tíka]

ednina

- IMENOVALNIK: dramátika
- RODILNIK: dramátike
- DAJALNIK: dramátiki
- TOŽILNIK: dramátiko
- MESTNIK: pri dramátiki
- ORODNIK: z dramátiko

dvojina

- IMENOVALNIK: dramátiki
- RODILNIK: dramátik
- DAJALNIK: dramátikama
- TOŽILNIK: dramátiki
- MESTNIK: pri dramátikah
- ORODNIK: z dramátikama

množina

- IMENOVALNIK: dramátike
- RODILNIK: dramátik
- DAJALNIK: dramátikam
- TOŽILNIK: dramátike
- MESTNIK: pri dramátikah
- ORODNIK: z dramátikami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Dramatik* iz ↑drama

dramatizácija dramatizácije samostalnik ženskega spola

[dramatizácija]

POMEN

1. predelava proznega ali pesniškega dela za uprizoritev; SIN.: dramatiziranje

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
dramatizacija romana

- Poleg *dramatizacij* romanov je poskrbel tudi za pregled slovenske dramatike.
- V koroško kulturno zgodovino se je zapisal predvsem z *dramatizacijo* Sketove Miklove Zale.

...

- Roman kar vabi k *dramatizaciji*.
- Avtorica *dramatizacije* in lutkovne uprizoritve si je med prednostne cilje skupnega ustvarjanja očitno zastavila živost, živahnost in neposrednost dogajanja na prizorišču.

1.1. drama, film kot rezultat take predelave

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
dramatizacija besedila, dela, odlomka |
dramatizacija novele, pravljice, romana |
dramatizacija zgodbe
  - Ogledali smo si videoposnetek *dramatizacije* pravljice Volk in sedem kozličkov.
  - Uprizorili so *dramatizacijo* romana sodobnega angleškega romanopisca.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
pripraviti dramatizacijo | uprizoriti dramatizacijo
  - Avtor je pripravil večplastno celovečerno *dramatizacijo* knjige.
  - Za mladino bodo decembra krstno uprizorili *dramatizacijo* in odrsko priredbo romana Pod svobodnim soncem.

...

- Osrednja prireditev se bo začela z *dramatizacijami* na odru.

1.2. upodobitev česa kot teme, motiva v umetniškem delu, zlasti dramskem, filmskem

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  - Gre za *dramatizacijo* ljubezenske zgodbe s tragičnim koncem.
  - Francoski romantik Alfred de Vigny se je pred kakšnimi 170 leti lotil *dramatizacije* kratkega in tragičnega življenja angleškega pesnika Thomasa Chattertona.

2. ekspresivno pojmovanje, prikazovanje česa resneje, huje, kot je v resnici; SIN.: ekspresivno dramatiziranje

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  - Celotna struktura oddaje vzpodbuja k *dramatizaciji* konflikta.
  - Svoje notranje probleme skuša prikriti z *dramatizacijo* sedanjih političnih in družbenih razmer v državi.

...

- Politična *dramatizacija* in bojeviti žargon sta povezana z volilnim razočaranjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatizácija]

IPA: [dramati'za:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: dramatizácija
 RODILNIK: dramatizácije
 DAJALNIK: dramatizáciji
 TOŽILNIK: dramatizácijo
 MESTNIK: pri dramatizáciji
 ORODNIK: z dramatizácijo

dvojina

IMENOVALNIK: dramatizáciji
 RODILNIK: dramatizácij
 DAJALNIK: dramatizácijama
 TOŽILNIK: dramatizáciji
 MESTNIK: pri dramatizácijah
 ORODNIK: z dramatizácijama

množina

IMENOVALNIK: dramatizácije
 RODILNIK: dramatizácij
 DAJALNIK: dramatizácijam
 TOŽILNIK: dramatizácije
 MESTNIK: pri dramatizácijah
 ORODNIK: z dramatizácijami

TONEMSKO

[dramatizácija]

IPA: [dramatizà:tsijá]

ednina

IMENOVALNIK: dramatizácija
 RODILNIK: dramatizácije
 DAJALNIK: dramatizáciji
 TOŽILNIK: dramatizácijo
 MESTNIK: pri dramatizáciji
 ORODNIK: z dramatizácijo

dvojina

IMENOVALNIK: dramatizáciji
 RODILNIK: dramatizácij
 DAJALNIK: dramatizácijama
 TOŽILNIK: dramatizáciji
 MESTNIK: pri dramatizácijah
 ORODNIK: z dramatizácijama

množina

IMENOVALNIK: dramatizácije
 RODILNIK: dramatizácij
 DAJALNIK: dramatizácijam
 TOŽILNIK: dramatizácije
 MESTNIK: pri dramatizácijah
 ORODNIK: z dramatizácijami

IZVOR

↑dramatizirati

dramatizíran dramatizírana dramatizírano

pridevnik

[dramatizíran]

POMEN

1. ki je predelan za uprizoritev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramatiziran roman | dramatizirana pravljica

▪ Televizija že nekaj časa tako rekoč vsakomur prinaša gledanje in poslušanje *dramatiziranih* romanov, pravljic, povesti.

▪ Ob *dramatizirani* ljudski pravljici so spoznavali, kako lutkovni in sploh gledališki simbolični svet lahko povežeta jezikovno izražanje, glasbeno doživljanje ter likovno sporočilo scen in mask.

▪ Prizadevni domačini vsako leto uprizarjajo *dramatizirana* Jurčičeva dela na prostem.

...

▪ Pred praznikom je bila skrbno pripravljena proslava, ki so jo izvedli učenci vseh starosti. Večina pesmi je bilo Prešernovih, del teh izredno domiselno *dramatiziranih*.

2. ki je zaigran, vsebuje igrane prizore

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ V oddaji so redki barvni arhivski posnetki, natančni *dramatizirani* prizori, računalniška grafika in ekskluzivni intervjuji z vodilnimi zgodovinarji.

▪ Skozi *dramatizirane* prizore, ki so jih izvajali učenci, so lahko obiskovalci prireditve spremljali, kako je v krajih, ki spadajo v krajevno skupnost Jesenice na Dolenjskem.

3. ekspresivno ki je pojmovan, prikazan resneje, huje, kot je v resnici

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Problem deponije je težak, vendar je po nepotrebnem *dramatiziran* in spolitiziran.

▪ Težave kluba so preveč *dramatizirane*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatizíran]

IPA: [dramati'zi:ran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramatizíran

določno dramatizírani

RODILNIK: dramatizíranega

DAJALNIK: dramatizíranemu

TOŽILNIK: dramatizíran

določno dramatizírani

živo dramatizíranega

MESTNIK: pri dramatizíranem

ORODNIK: z dramatizíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dramatizírana

RODILNIK: dramatizíranih

DAJALNIK: dramatizírani**ma**

TOŽILNIK: dramatizírana

MESTNIK: pri dramatizírani**h**

ORODNIK: z dramatizírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dramatizírani

RODILNIK: dramatizírani**h**

DAJALNIK: dramatizírani**m**

TOŽILNIK: dramatizírane

MESTNIK: pri dramatizírani**h**

ORODNIK: z dramatizírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramatizírana

RODILNIK: dramatizírane

DAJALNIK: dramatizírani

TOŽILNIK: dramatizíran**o**

MESTNIK: pri dramatizírani

ORODNIK: z dramatizíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dramatizírani

RODILNIK: dramatizírani**h**

DAJALNIK: dramatizírani**ma**

TOŽILNIK: dramatizírani

MESTNIK: pri dramatizírani**h**

ORODNIK: z dramatizírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dramatizírane

RODILNIK: dramatizírani**h**

DAJALNIK: dramatizírani**m**

TOŽILNIK: dramatizírane

MESTNIK: pri dramatizírani**h**

ORODNIK: z dramatizírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramatizíran**o**

RODILNIK: dramatizíranega

DAJALNIK: dramatizíranemu

TOŽILNIK: dramatizíran**o**

MESTNIK: pri dramatizíranem

ORODNIK: z dramatizíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dramatizírani

RODILNIK: dramatizírani**h**

DAJALNIK: dramatizírani**ma**

TOŽILNIK: dramatizírani

MESTNIK: pri dramatizírani**h**

ORODNIK: z dramatizírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dramatizírana

RODILNIK: dramatizírani**h**

DAJALNIK: dramatizírani**m**

TOŽILNIK: dramatizírana

MESTNIK: pri dramatizírani**h**

ORODNIK: z dramati**z**irani**mi**
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: b**ò**lj dramati**z**iran

ženski spol

EDNINA: b**ò**lj dramati**z**irana

srednji spol

EDNINA: b**ò**lj dramati**z**irano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj dramati**z**iran

ženski spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj dramati**z**irana

srednji spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj dramati**z**irano

TONEMSKO

[dramati**z**iran]

IPA: [dramati**z**i:ràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramati**z**irani

določno dramati**z**irani

RODILNIK: dramati**z**iran**ega**

DAJALNIK: dramati**z**iran**emu**

TOŽILNIK: dramati**z**iran

določno dramati**z**irani

živo dramati**z**iran**ega**

MESTNIK: pri dramati**z**iran**em**

ORODNIK: z dramati**z**iran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dramati**z**irana

RODILNIK: dramati**z**iran**ih**

DAJALNIK: dramati**z**iran**ima**

TOŽILNIK: dramati**z**irana

MESTNIK: pri dramati**z**iran**ih**

ORODNIK: z dramati**z**iran**ima**

množina

IMENOVALNIK: dramati**z**irani

RODILNIK: dramati**z**iran**ih**

DAJALNIK: dramati**z**iran**im**

TOŽILNIK: dramati**z**irane

MESTNIK: pri dramati**z**iran**ih**

ORODNIK: z dramati**z**iran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramati**z**irana

RODILNIK: dramati**z**irane

DAJALNIK: dramati**z**irani

TOŽILNIK: dramati**z**irano

MESTNIK: pri dramati**z**irani

ORODNIK: z dramati**z**irano

dvojina

IMENOVALNIK: dramati**z**irani

RODILNIK: dramati**z**iran**ih**

DAJALNIK: dramati**z**iran**ima**

TOŽILNIK: dramati**z**irani

MESTNIK: pri dramati**z**iran**ih**

ORODNIK: z dramati**z**iran**ima**

množina

IMENOVALNIK: dramati**z**irane

RODILNIK: dramati**z**iran**ih**

DAJALNIK: dramati**z**iran**im**

TOŽILNIK: dramati**z**irane

MESTNIK: pri dramati**z**iran**ih**

ORODNIK: z dramati**z**iran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramati**z**irano

RODILNIK: dramati**z**iran**ega**

DAJALNIK: dramati**z**iran**emu**

TOŽILNIK: dramati**z**irano

MESTNIK: pri dramati**z**iran**em**

ORODNIK: z dramati**z**iran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dramati**z**irani

RODILNIK: dramati**z**iran**ih**

DAJALNIK: dramati**z**iran**ima**

TOŽILNIK: dramati**z**irani

MESTNIK: pri dramati**z**iran**ih**

ORODNIK: z dramati**z**iran**ima**

množina

IMENOVALNIK: dramati**z**irana

RODILNIK: dramati**z**iran**ih**

DAJALNIK: dramati**z**iran**im**

TOŽILNIK: dramati**z**irana

MESTNIK: pri dramati**z**iran**ih**

ORODNIK: z dramati**z**iran**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj dramati**z**iran

ženski spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj dramati**z**irana

srednji spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj dramati**z**irano

IZVOR

↑dramatizirati

dramatiziranje dramatiziranja samostalnik srednjega

spola

[dramatiziranje]

POMEN

1. predelava proznega ali pesniškega dela za uprizoritev; SIN.: dramatizacija

- Ko se je lotil *dramatiziranja* Svetega pisma, je luščil iz njega junake kot samostojne osebnosti.
- Dijaki morajo oblikovati dramski dialog iz proznega premega govora in hkrati spreminjati v didaskalije pripovednikove informacije o kraju, času, likih, njihovem vedenju, govorjenju, kar od njih zahteva natančno, dovolj pozorno branje in globlje razbiranje. Vendar jim prav *dramatiziranje* razkriva oblikovalne, tj. dramaturške postopke.

2. ekspresivno **pojmovanje, prikazovanje česa resneje, huje, kot je v resnici**; SIN.: ekspresivno dramatizacija

▶ prid. beseda + sam. beseda
pretirano dramatiziranje

- Za govorce je bilo značilno pretirano *dramatiziranje* in performativno podajanje, ki je najprej delovalo kot retorični učinek prizorišča, a kaj kmalu se je izkazalo kot mašilo za prikrivanje pomanjkanja vsebine.
- Finančni minister je v parlamentarni razpravi o proračunu za prihodnje leto posvaril pred prevelikem *dramatiziranjem*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Tudi montaža je imela funkcijo *dramatiziranja* psihološke intenzivnosti in povnanjanja misli in čustev oseb.
- Film je po formalni plati zgleden izdelek, ki se ponaša s privlačno igralsko zasedbo, premišljeno vizualno in zvočno podobo ter z režijo, ki se zna v glavnem izogniti pretiranemu razkazovanju čustev in nepotrebnemu *dramatiziranju* odnosov.

...

- *Dramatiziranje* v slogu, da gre za začetek nove hladne vojne, je po mojem povsem odveč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatiziranje]

IPA: [dramati'zi:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: dramatiziranje
 RODILNIK: dramatiziranja
 DAJALNIK: dramatiziranju
 TOŽILNIK: dramatiziranje
 MESTNIK: pri dramatiziranju
 ORODNIK: z dramatiziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: dramatiziranji
 RODILNIK: dramatiziranje
 DAJALNIK: dramatiziranjema
 TOŽILNIK: dramatiziranji
 MESTNIK: pri dramatiziranjih
 ORODNIK: z dramatiziranjema

množina

IMENOVALNIK: dramatiziranja

RODILNIK: dramatiziranj
 DAJALNIK: dramatiziranjem
 TOŽILNIK: dramatiziranja
 MESTNIK: pri dramatiziranjih
 ORODNIK: z dramatiziranj

TONEMSKO

[dramatiziranje]

IPA: [dramatizí:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: dramatiziranje
 RODILNIK: dramatiziranja
 DAJALNIK: dramatiziranju
 TOŽILNIK: dramatiziranje
 MESTNIK: pri dramatiziranju
 ORODNIK: z dramatiziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: dramatiziranji
 RODILNIK: dramatiziranje
 DAJALNIK: dramatiziranjema
 TOŽILNIK: dramatiziranji
 MESTNIK: pri dramatiziranjih
 ORODNIK: z dramatiziranjema

množina

IMENOVALNIK: dramatiziranja
 RODILNIK: dramatiziranje
 DAJALNIK: dramatiziranjem
 TOŽILNIK: dramatiziranja
 MESTNIK: pri dramatiziranjih
 ORODNIK: z dramatiziranj

IZVOR

↑dramatizirati

dramatizirati dramatiziram dovršni in nedovršni glagol

[dramatizirati]

POMEN

1. predelati prozno ali pesniško delo za uprizoritev

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

dramatizirati pravljico, zgodbo

- Za uprizoritev na kranjskem odru je pravljico *dramatizirala* režiserka.

- Avtorica je tekst sama *dramatizirala* in prilagodila tako, da ne nagovarja le najstnikov, ampak tudi starejše generacije.

...

- Repertoarno jedro programa bo Don Kihot, kot ga je *dramatiziral* Mihail Bulgakov.

1.1. poustvariti, prikazati kaj z dramskimi sredstvi

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Pogovorili smo se o tem, na kaj so opozarjali starši drugošolca Matjaža pri jedi. Nato so prizor *dramatizirali*. Zaigrali so še prizor pri mizi doma in v šoli.
- Otroci poslušajo pravljice, izdelujejo lutke, občasno pa pravljice tudi *dramatizirajo*.

...

- Na proslavi smo veliko peli, recitali, igrali na pianino in harmoniko, *dramatizirali*, za konec pa tudi zaplesali.

1.2. upodobiti kaj kot temo, motiv v umetniškem delu, zlasti dramskem, filmskem

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Scenarist je *dramatiziral* Van Goghovo življenje s pomočjo srečanj s ključnimi ljudmi iz njegovega življenja.
- Šlo je za novo, svežo upodobitev pesnikove izmikajoče se človeške podobe, kjer je kipar figuro *dramatiziral* z glavo genija.

2. navadno zanikano, ekspresivno pojmovati, prikazovati kaj resneje, huje, kot je v resnici

▶ prisl. + glag.

pretirano, preveč dramatizirati

- Manjših neprijetnih dogodkov ne smete preveč *dramatizirati*, saj se dogajajo vsak dan tudi drugim.
- Če bi rekel, da sem zgrožen, niti ne bi prehudo *dramatiziral*.

▶ glag. + glag. v nedoločniku

- Kljub priznanju greha zapleta ni hotel *dramatizirati*.
- Situacija ni alarmantna in podatkov ne gre *dramatizirati*.

...

- No, ne *dramatiziraj* nekaj na pamet.
- Analitiki pogosto radi napovedujejo krize – včasih tudi zato, da bi se pozornost javnosti preusmerila drugam ali da bi zgodbo *dramatizirali* za boljši politični učinek.

3. ekspresivno pokazati, izraziti kaj takó, da je, postane zelo očitno

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Najstniki jezo *dramatizirajo* s svojim vedenjem.
- Nasilje je prejšnji petek *dramatiziralo* sicer preprosto protimirovno strategijo na res krvav način.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatizírati]

IPA: [dramati'zi:rati]

NEDOLOČNIK: dramatizírati

NAMENILNIK: dramatizírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dramatizíram
2. OSEBA: dramatizíraš
3. OSEBA: dramatizíra

dvojina

1. OSEBA: dramatizírava
2. OSEBA: dramatizírata
3. OSEBA: dramatizírata

množina

1. OSEBA: dramatizíramo
2. OSEBA: dramatizírate
3. OSEBA: dramatizírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: dramatizíraj

dvojina

1. OSEBA: dramatizírajva
2. OSEBA: dramatizírajta

množina

1. OSEBA: dramatizírajmo
2. OSEBA: dramatizírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: dramatizíral
DVOJINA: dramatizírala
MNOŽINA: dramatizírali

ženski spol

EDNINA: dramatizírala
DVOJINA: dramatizírali
MNOŽINA: dramatizírale

srednji spol

EDNINA: dramatizíralo
DVOJINA: dramatizírali
MNOŽINA: dramatizírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANLIK: dramatizirajóč
RODILNIK: dramatizirajóčega
DAJALNIK: dramatizirajóčemu
TOŽILNIK: dramatizirajóč
živo dramatizirajóčega
MESTNIK: pri dramatizirajóčem
ORODNIK: z dramatizirajóčim

dvojina

IMENOVANLIK: dramatizirajóča
RODILNIK: dramatizirajóčih
DAJALNIK: dramatizirajóčima
TOŽILNIK: dramatizirajóča
MESTNIK: pri dramatizirajóčih
ORODNIK: z dramatizirajóčima

množina

IMENOVANLIK: dramatizirajóči
RODILNIK: dramatizirajóčih

DAJALNIK: dramaturgji
TOŽILNIK: dramaturgje
MESTNIK: pri dramaturgjih
ORODNIK: z dramaturgi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturga
RODILNIK: dramaturge
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturgo
MESTNIK: pri dramaturgi
ORODNIK: z dramaturgo

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturge
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturg
RODILNIK: dramaturga
DAJALNIK: dramaturgu
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgem
ORODNIK: z dramaturgom

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturga
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturg
RODILNIK: dramaturga
DAJALNIK: dramaturgu

TOŽILNIK: dramaturg
živo dramaturga

MESTNIK: pri dramaturgem
ORODNIK: z dramaturgom

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturga
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturga
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturga
RODILNIK: dramaturge
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturgo
MESTNIK: pri dramaturgi
ORODNIK: z dramaturgo

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturge
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturg
RODILNIK: dramaturga
DAJALNIK: dramaturgu
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgem
ORODNIK: z dramaturgom

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih

ORODNIK: z dramatisiranim**ima**
množina

IMENOVALNIK: dramatisirana

RODILNIK: dramatisirani**h**

DAJALNIK: dramatisirani**m**

TOŽILNIK: dramatisirana

MESTNIK: pri dramatisirani**h**

ORODNIK: z dramatisirani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: dramatisiraj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dramatisiranje

RODILNIK: dramatisiranj**a**

DAJALNIK: dramatisiranj**u**

TOŽILNIK: dramatisiranj**e**

MESTNIK: pri dramatisiranj**u**

ORODNIK: z dramatisiranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: dramatisiranj**i**

RODILNIK: dramatisiranj

DAJALNIK: dramatisiranj**ema**

TOŽILNIK: dramatisiranj**i**

MESTNIK: pri dramatisiranj**ih**

ORODNIK: z dramatisiranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: dramatisiranja

RODILNIK: dramatisiranj

DAJALNIK: dramatisiranj**em**

TOŽILNIK: dramatisiranj**a**

MESTNIK: pri dramatisiranj**ih**

ORODNIK: z dramatisiranj**i**

TONEMSKO

[dramatisirati]

IPA: [dramatizí:ràti]

NEDOLOČNIK: dramatisirati

NAMENILNIK: dramatisirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dramatisir**am**

2. OSEBA: dramatisir**aš**

3. OSEBA: dramatisir**a**

dvojina

1. OSEBA: dramatisir**ava**

2. OSEBA: dramatisir**ata**

3. OSEBA: dramatisir**ata**

množina

1. OSEBA: dramatisir**amo**

2. OSEBA: dramatisir**ate**

3. OSEBA: dramatisir**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: dramatisiraj

dvojina

1. OSEBA: dramatisiraj**va**

2. OSEBA: dramatisiraj**ta**

množina

1. OSEBA: dramatisiraj**mo**

2. OSEBA: dramatisiraj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: dramatisir**al**

DVOJINA: dramatisir**ala**

MNOŽINA: dramatisir**ali**

ženski spol

EDNINA: dramatisir**ala**

DVOJINA: dramatisir**ali**

MNOŽINA: dramatisir**ale**

srednji spol

EDNINA: dramatisir**alo**

DVOJINA: dramatisir**ali**

MNOŽINA: dramatisir**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramatisiraj**oč** tudi dramatisiraj**oč**

RODILNIK: dramatisiraj**očega**

DAJALNIK: dramatisiraj**očemu**

TOŽILNIK: dramatisiraj**oč** tudi dramatisiraj**oč**

živo dramatisiraj**očega**

MESTNIK: pri dramatisiraj**očem**

ORODNIK: z dramatisiraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: dramatisiraj**očca**

RODILNIK: dramatisiraj**očih**

DAJALNIK: dramatisiraj**očima**

TOŽILNIK: dramatisiraj**očca**

MESTNIK: pri dramatisiraj**očih**

ORODNIK: z dramatisiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: dramatisiraj**očci**

RODILNIK: dramatisiraj**očih**

DAJALNIK: dramatisiraj**očim**

TOŽILNIK: dramatisiraj**očce**

MESTNIK: pri dramatisiraj**očih**

ORODNIK: z dramatisiraj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramatisiraj**očca**

RODILNIK: dramatisiraj**očce**

DAJALNIK: dramatisiraj**očci**

TOŽILNIK: dramatisiraj**očco**

MESTNIK: pri dramatisiraj**očci**

ORODNIK: z dramatisiraj**očco**

dvojina

IMENOVALNIK: dramatisiraj**očci**

RODILNIK: dramatisiraj**očih**

DAJALNIK: dramatisiraj**očima**

TOŽILNIK: dramaturgji
MESTNIK: pri dramaturgjih
ORODNIK: z dramaturgji

množina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgim
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturge
RODILNIK: dramaturgega
DAJALNIK: dramaturgemu
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgem
ORODNIK: z dramaturgi

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgim
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturg
RODILNIK: dramaturga
DAJALNIK: dramaturgemu
TOŽILNIK: dramaturg
živo dramaturga
MESTNIK: pri dramaturgem
ORODNIK: z dramaturgom

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturga
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturga
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgim
TOŽILNIK: dramaturge

MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturga
RODILNIK: dramaturge
DAJALNIK: dramaturgi
TOŽILNIK: dramaturgo
MESTNIK: pri dramaturgi
ORODNIK: z dramaturgo

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturge
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgim
TOŽILNIK: dramaturge
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturgo
RODILNIK: dramaturgega
DAJALNIK: dramaturgemu
TOŽILNIK: dramaturgo
MESTNIK: pri dramaturgem
ORODNIK: z dramaturgom

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgi
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgima
TOŽILNIK: dramaturgi
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgima

množina

IMENOVALNIK: dramaturga
RODILNIK: dramaturgih
DAJALNIK: dramaturgim
TOŽILNIK: dramaturga
MESTNIK: pri dramaturgih
ORODNIK: z dramaturgimi

DELEŽJE NA -aje: dramaturgaje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dramaturganje
RODILNIK: dramaturganja
DAJALNIK: dramaturganju
TOŽILNIK: dramaturganje
MESTNIK: pri dramaturganju

ORODNIK: z dramatiziranjem
dvojina

IMENOVALNIK: dramatiziranj

RODILNIK: dramatiziranj

DAJALNIK: dramatiziranjema

TOŽILNIK: dramatiziranj

MESTNIK: pri dramatiziranjih

ORODNIK: z dramatiziranjema

množina

IMENOVALNIK: dramatiziranja

RODILNIK: dramatiziranj

DAJALNIK: dramatiziranjem

TOŽILNIK: dramatiziranja

MESTNIK: pri dramatiziranjih

ORODNIK: z dramatiziranj

IZVOR

prevzeto iz nem. *dramatisieren* iz ↑drama

dramátski dramátska dramátsko pridevnik

[dramátski]

POMEN

1. ki je v zvezi z dramo **1.** ali dramatikó **1.**; SIN.: dramatični, dramski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Primerjajte po dve lirski, epski in *dramatski* besedili, od katerih naj bo prvo tradicionalno, drugo pa moderno.

▪ *Dramatski* lok predstave je tekel od začetka do konca, popestren pa je bil z dobro naštudiranimi humorističnimi vložki.

▪ *Dramatski* poskusi iz tistega obdobja se niso ohranili.

1.1. ki sestavlja, tvori dramó **1.**; SIN.: dramski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ V knjigi je štiriindvajset humoresk, sedem veselih *dramatskih* prizorov, devet pesniških parodij in še nekaj drugega šaljivega drobirja.

▪ V osnovi je lirik, *dramatski* in epski elementi v njegovih najboljših pesmih pa kažejo pot, kamor je pesnika po prvih lirskih reprezentacijah tudi odneslo.

1.2. ki spominja na dramó **1.** ali je tak kot pri dramí **1.**; SIN.: dramski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Zaradi *dramatske* strukture so nekateri kritiki v tej pesnitvi videli zametek romantične drame.

▪ Kafkova Preobrazba ima značilnosti novele: objektivno pripoveduje o presenetljivem dogodku, v ospredju je pomenljiva življenjska situacija glavne pripovedne osebe, zgodba ima *dramatsko* dogajalno zgradbo.

2. ki je v zvezi z glasom, ki je bogat, močan, čustven in se uporablja pri igranju herojskih, tragičnih opernih vlog; SIN.: dramski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Prav gotovo je ena najboljših liričnih in *dramatskih* sopranistk.

▪ *Dramatski* napon mezzosopranistke, izbrušena pevska dikcija basbaritonista, pa še odlično, mojstrsko vzpodbujevalska igra pianistke, so bili samospевна arkada enkratne uspešnosti.

▪ Mislim, da je tendenca petja danes obrnjena bolj k lirični kot *dramatski* barvi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramátski]

IPA: [dra'ma:tski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátski

RODILNIK: dramátskega

DAJALNIK: dramátskemu

TOŽILNIK: dramátski

živo dramátskega

MESTNIK: pri dramátskem

ORODNIK: z dramátskim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátska

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskima

TOŽILNIK: dramátska

MESTNIK: pri dramátskih

ORODNIK: z dramátskima

množina

IMENOVALNIK: dramátski

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskim

TOŽILNIK: dramátske

MESTNIK: pri dramátskih

ORODNIK: z dramátskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátska

RODILNIK: dramátske

DAJALNIK: dramátski

TOŽILNIK: dramátsko

MESTNIK: pri dramátski

ORODNIK: z dramátsko

dvojina

IMENOVALNIK: dramátski

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskima

TOŽILNIK: dramátski

MESTNIK: pri dramátskih
ORODNIK: z dramátskima

množina

IMENOVALNIK: dramátske
RODILNIK: dramátskih
DAJALNIK: dramátskim
TOŽILNIK: dramátske
MESTNIK: pri dramátskih
ORODNIK: z dramátskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátsko
RODILNIK: dramátskega
DAJALNIK: dramátskemu
TOŽILNIK: dramátsko
MESTNIK: pri dramátskem
ORODNIK: z dramátskim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátski
RODILNIK: dramátskih
DAJALNIK: dramátskima
TOŽILNIK: dramátski
MESTNIK: pri dramátskih
ORODNIK: z dramátskima

množina

IMENOVALNIK: dramátska
RODILNIK: dramátskih
DAJALNIK: dramátskim
TOŽILNIK: dramátska
MESTNIK: pri dramátskih
ORODNIK: z dramátskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dramátski

ženski spol

EDNINA: bôlj dramátska

srednji spol

EDNINA: bôlj dramátsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dramátski

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dramátska

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dramátsko

TONEMSKO

[dramátski]

IPA: [dramá:tski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátski
RODILNIK: dramátskega

DAJALNIK: dramátskemu

TOŽILNIK: dramátski

živo dramátskega

MESTNIK: pri dramátskem

ORODNIK: z dramátskim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátska

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskima

TOŽILNIK: dramátska

MESTNIK: pri dramátskih

ORODNIK: z dramátskima

množina

IMENOVALNIK: dramátski

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskim

TOŽILNIK: dramátske

MESTNIK: pri dramátskih

ORODNIK: z dramátskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátska

RODILNIK: dramátske

DAJALNIK: dramátski

TOŽILNIK: dramátsko

MESTNIK: pri dramátski

ORODNIK: z dramátsko

dvojina

IMENOVALNIK: dramátski

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskima

TOŽILNIK: dramátski

MESTNIK: pri dramátskih

ORODNIK: z dramátskima

množina

IMENOVALNIK: dramátske

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskim

TOŽILNIK: dramátske

MESTNIK: pri dramátskih

ORODNIK: z dramátskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramátsko

RODILNIK: dramátskega

DAJALNIK: dramátskemu

TOŽILNIK: dramátsko

MESTNIK: pri dramátskem

ORODNIK: z dramátskim

dvojina

IMENOVALNIK: dramátski

RODILNIK: dramátskih

DAJALNIK: dramátskima

TOŽILNIK: dramátski

MESTNIK: pri dramâtskih
ORODNIK: z dramâtskima

množina

IMENOVALNIK: dramâtska
RODILNIK: dramâtskih
DAJALNIK: dramâtskim
TOŽILNIK: dramâtska
MESTNIK: pri dramâtskih
ORODNIK: z dramâtskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dramâtski

ženski spol

EDNINA: bôlj dramâtska

srednji spol

EDNINA: bôlj dramâtsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dramâtski

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dramâtska

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dramâtsko

IZVOR

↑drama

dramatúrġ dramatúrġa samostalnik moškega spola

[dramatúrġk dramatúrġa]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z dramaturgijo

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

dramaturg predstave, uprizoritve

▪ *Dramaturg* predstave je na predstavitvi poudaril, da je šlo med študijem za nekatere funkcionalne spremembe in redukcijo, ne pa za predelavo, mešanje ali razbijanje Camusovega izvirnega besedila.

▪ *Dramaturg* uprizoritve in režiserka se v svoji odrski različici nista ogibala osupljivo drastičnim grozljivostim in čudežnim razrešitvam iz pravljичne predloge.

▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku** delati, sodelovati pri čEM kot dramaturg

▪ Pri večini uprizoritev sem delal kot *dramaturg*.

▪ Kot *dramaturg* je sodeloval pri treh različicah predstave.

...

▪ Na akademiji za gledališče je diplomiral kot režiser in *dramaturg*.

▪ Leta 1971 je postal *dramaturg* v mariborski Drami, leta 1987 pa je prevzel umetniško vodstvo v Mestnem gledališču v Ljubljani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatúrġk dramatúrġa]

IPA: [drama'tu:rk drama'tu:rga]

ednina

IMENOVALNIK: dramatúrġ

RODILNIK: dramatúrġa

DAJALNIK: dramatúrġu

TOŽILNIK: dramatúrġa

MESTNIK: pri dramatúrġu

ORODNIK: z dramatúrġom

dvojina

IMENOVALNIK: dramatúrġa

RODILNIK: dramatúrġov

DAJALNIK: dramatúrġoma

TOŽILNIK: dramatúrġa

MESTNIK: pri dramatúrġih

ORODNIK: z dramatúrġoma

množina

IMENOVALNIK: dramatúrġi

RODILNIK: dramatúrġov

DAJALNIK: dramatúrġom

TOŽILNIK: dramatúrġe

MESTNIK: pri dramatúrġih

ORODNIK: z dramatúrġi

TONEMSKO

[dramatúrġk dramatúrġa]

IPA: [dramatú:rk dramatú:rgà]

ednina

IMENOVALNIK: dramatúrġ

RODILNIK: dramatúrġa

DAJALNIK: dramatúrġu

TOŽILNIK: dramatúrġa

MESTNIK: pri dramatúrġu

ORODNIK: z dramatúrġom

dvojina

IMENOVALNIK: dramatúrġa

RODILNIK: dramatúrġov

DAJALNIK: dramatúrġoma

TOŽILNIK: dramatúrġa

MESTNIK: pri dramatúrġih

ORODNIK: z dramatúrġoma

množina

IMENOVALNIK: dramatúrġi

RODILNIK: dramatúrġov

DAJALNIK: dramatúrġom

TOŽILNIK: dramatúrġe

MESTNIK: pri dramatúrġih

ORODNIK: z dramatúrġi

BESEDOTVORJE

ženski spol: dramaturginja

IZVOR

prevzeto iz nem. *Dramaturg* iz ↑dramaturgija

dramaturgija dramaturgije samostalnik ženskega spola

[dramaturgija]

POMEN

1. veda o zgradbi, načinu pisanja in uprizarjanja dramskih del, o zgodovini dramatike in gledališča ali študij te vede

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

KATERI letnik dramaturgije | področje dramaturgije | študent, študentka, študij dramaturgije

- Postala je doktorica znanosti s področja *dramaturgije*.
- Po končanem študiju *dramaturgije* se je odločila za samostojno gledališko pot.
- Tekst je napisala kot študentka tretjega letnika *dramaturgije*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

študirati dramaturgijo

- Trenutno živi in dela v Zagrebu, kjer študira *dramaturgijo*.
- Predava *dramaturgijo* ter zgodovino drame in gledališča.

...

- Diplomiral je iz grške *dramaturgije*.
- Na fakulteti vsako leto razpišejo tri smeri študija: lutkovna animacija, lutkovna režija in *dramaturgija* ter lutkovna scenografija.

1.1. dejavnost spremljanja, usmerjanja umetniškega oblikovanja uprizoritve dramskega dela, ki temelji na tej vedi

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** asistent, asistentka dramaturgije | področje dramaturgije

- Sodeluje pri različnih gledaliških projektih, tako na področju *dramaturgije* kot produkcije.
- Glavni cilj delavnic je bil pojasniti vlogo *dramaturgije*.

...

- Mene je zmeraj zanimalo marsikaj in razen *dramaturgije* sem v teatru opravljal že vse posle.

2. oblikovna, estetska načela, značilna za uprizoritve dramskih del, filmov pri različnih avtorjih, v različnih teorijah, obdobjih

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

klasična dramaturgija

- Nasproti klasični *dramaturgiji* postavi performativno *dramaturgijo* kot neločljiv del prakse umetniškega procesa, ki ne aplicira smisla od drugod, ampak je vključena v kreativno moč skupinskega procesa.

- Rusalka predstavlja največjo sintezo razvoja poznoromantične *dramaturgije* in spada med najpomembnejša dela na prelomu 20. stoletja.
- Zaradi specifične, statične *dramaturgije* se pri nas liričnih Maeterlinckovih del gledališča niso pogosto lotevala.

...

- Politično gledališče danes ne more biti enako gledališču iz šestdesetih in sedemdesetih let, ampak ga je mogoče razigravati na najrazličnejših ravneh, od ironije do nove patetike ob temah, ki so v dramatiki in *dramaturgiji* zadnjih let izginile z odrov.

2.1. oblikovanost uprizoritve kakega dramskega dela, filma, ki temelji na teh načelih

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju dramaturgija nastopa, predstave

- *Dramaturgija* predstave sledi dvanajstim prizorom, ki so zaporedno zmontirani v ilustrativno epopejo z redkimi elementi performansa.
  - *Dramaturgija* nastopa je bila premišljena.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
- Dramo odlikujeta živa karakterizacija oseb in premišljena *dramaturgija* s presenetljivim razpletom.
  - Film je všečen prav zato, ker je tako resničen na ravni zgodbe, pripovedne *dramaturgije*, subtilnosti v prikazovanju medčloveških odnosov, karakterjev in emocij.
- ▶ priredna zveza dramaturgija in režija
- Prispevala je režijo, *dramaturgijo* in likovno podobo kostumov, rekvizitov in mask.

...

- Priznanje ste dobili za tri *dramaturgije* iz zadnjih sezon.

3. ekspresivno zasnova, izvedba navadno vnaprej načrtovanega dogodka, dogajanja, zlasti javnega

▶ sam. beseda + sam. beseda dramaturgija koncerta, nastopa

- Drugo razočaranje je bila slaba *dramaturgija* nastopa, ki je bil brez pravega vrhunca in brez rdeče niti.
  - Svoj del je k *dramaturgiji* tekme, ki je v tej disciplini lahko tudi dolgočasna, prispeval sedanji način štartov, da gre prvi na progo 30. na svetovni lestvici in prvi kot trideseti.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda** zvočna dramaturgija
- Izbrala sva pesem, ki je bila v svoji vsebinski in zvočni *dramaturgiji* najprimernejša.
  - Kakšnih 15 odstotkov fantovščin je takih, ki imajo domiselno *dramaturgijo*.

...

- Šov je bil za rednega obiskovalca koncertov predvidljivo, a mojstrsko tempiran, *dramaturgija* in scenografija odlični, vsaka poteza naštudirana.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramaturgija]

IPA: [dramatur'gi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: dramaturgija

RODILNIK: dramaturgije

DAJALNIK: dramaturgiji

TOŽILNIK: dramaturgijo

MESTNIK: pri dramaturgiji

ORODNIK: z dramaturgijo

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgiji

RODILNIK: dramaturgij

DAJALNIK: dramaturgijama

TOŽILNIK: dramaturgiji

MESTNIK: pri dramaturgijah

ORODNIK: z dramaturgijama

množina

IMENOVALNIK: dramaturgije

RODILNIK: dramaturgij

DAJALNIK: dramaturgijam

TOŽILNIK: dramaturgije

MESTNIK: pri dramaturgijah

ORODNIK: z dramaturgijami

TONEMSKO

[dramaturgija]

IPA: [dramatur'gi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: dramaturgija

RODILNIK: dramaturgije

DAJALNIK: dramaturgiji

TOŽILNIK: dramaturgijo

MESTNIK: pri dramaturgiji

ORODNIK: z dramaturgijo

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturgiji

RODILNIK: dramaturgij

DAJALNIK: dramaturgijama

TOŽILNIK: dramaturgiji

MESTNIK: pri dramaturgijah

ORODNIK: z dramaturgijama

množina

IMENOVALNIK: dramaturgije

RODILNIK: dramaturgij

DAJALNIK: dramaturgijam

TOŽILNIK: dramaturgije

MESTNIK: pri dramaturgijah

ORODNIK: z dramaturgijami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dramaturgie* iz gr. *dramatourgía* iz ↑drama + *érgon* 'delo'

dramatúrjinja dramatúrjinje samostalnik ženskega

spola

[dramatúrjinja]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja z dramaturgijo

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

dramaturginja doda, poudari, pove, zapiše KAJ | dramaturginja opozori na KAJ | dramaturginja se podpisuje pod KAJ, sodeluje pri ČEM | dramaturginja prejme KAJ

▪ Kot nam je povedala *dramaturginja*, načrtujejo novo uprizoritev operete, za kar pa je potreben nov, sodobnejši prevod.

▪ Kot je v obrazložitvi zapisala *dramaturginja*, je bil nagrajeni umetnik eden prvih diplomantov ljubljanske Akademije igralskih umetnosti.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

dramaturginja predstave, uprizoritve

▪ Besedilo, ki je sicer stalnica evropskih repertoarjev, je prevedla *dramaturginja* predstave.

▪ *Dramaturginja* uprizoritve je na predstavitvi posebej opozorila na avtoričino inteligentno angažiranost in zgledno gledališko večščino, s katero zmore z nekaj stavki na prizorišču vzpostaviti verjetno dejanje.

...

▪ Kot *dramaturginja* je sodelovala pri več kot 40 uprizoritvah.

▪ Po besedah *dramaturginje* sestavlja dogajanje 54 kratkih prizorov, v katerih nastopa šest intelektualcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramatúrjinja]

IPA: [drama'tu:rginja]

ednina

IMENOVALNIK: dramatúrjinja

RODILNIK: dramatúrjinje

DAJALNIK: dramatúrjinji

TOŽILNIK: dramatúrjinjo

MESTNIK: pri dramatúrjinji

ORODNIK: z dramatúrjinjo

dvojina

IMENOVALNIK: dramatúrjinji

RODILNIK: dramatúrjinj

DAJALNIK: dramatúrjinjama

TOŽILNIK: dramaturginji
MESTNIK: pri dramaturginjah
ORODNIK: z dramaturginjama

množina

IMENOVALNIK: dramaturginje
RODILNIK: dramaturginj
DAJALNIK: dramaturginjam
TOŽILNIK: dramaturginje
MESTNIK: pri dramaturginjah
ORODNIK: z dramaturginjami

TONEMSKO

[dramaturginja]
IPA: [dramatú:rginja]

ednina

IMENOVALNIK: dramaturginja
RODILNIK: dramaturginje
DAJALNIK: dramaturginji
TOŽILNIK: dramaturginjo
MESTNIK: pri dramaturginji
ORODNIK: z dramaturginjo

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturginji
RODILNIK: dramaturginj
DAJALNIK: dramaturginjama
TOŽILNIK: dramaturginji
MESTNIK: pri dramaturginjah
ORODNIK: z dramaturginjama

množina

IMENOVALNIK: dramaturginje
RODILNIK: dramaturginj
DAJALNIK: dramaturginjam
TOŽILNIK: dramaturginje
MESTNIK: pri dramaturginjah
ORODNIK: z dramaturginjami

IZVOR

↑dramaturg

dramaturški dramaturška dramaturško pridevnik

[dramaturški]

POMEN

1. ki je v zvezi z dramaturgi ali dramaturgijo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramaturški lok, rez | dramaturški premislek, smisel | dramaturški zaplet | dramaturška celota, prvina, struktura, zgradba | dramaturška razčlemba | dramaturška sodelavka

- Uprizoritev je zelo dobra, režija natančna, *dramaturški* lok je oster in gost.
- Po svoji *dramaturški* strukturi je Linhartov Matiček izredno posrečena komedija.
- Je cenjena *dramaturška* sodelavka televizijskih in gledaliških režiserjev.

1.1. ki se uporablja v dramaturgiji 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- dramaturški koncept, prijem, princip
- V filmu sem se moral poslužiti posebnih *dramaturških* prijemov.
- Po *dramaturški* razčlembi in po režiserjevih kreativnih smernicah nastane v ekipi nekakšna koordinacija poetik.

1.2. ki nastane pri dramaturgiji 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- dramaturška adaptacija, obdelava, priredba
- Opera ima pomembno sporočilo tudi za današnji čas, zato smo ustvarili sodobno in izvirno uprizoritev, ki predstavlja Borodinovo delo v novi *dramaturški* adaptaciji.
- V *dramaturški* obdelavi in zelo dinamični režiji je 13 igralcev ponudilo dveurno predstavo, ki je postregla z bliskovitim menjavanjem smešno grotesknih situacij.
- Njegova *dramaturška* priredba obsežnega izvornika postavlja v središče podobo nekega prevrtljivega in brezobzirnega človeškega sveta.

2. ekspresivno ki je zasnovan takó, da povzroča visoko stopnjo čustvene vznemirjenosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramaturški lok, prijem, zaplet | dramaturška napetost

- Čez dober mesec in pol *dramaturške* napetosti sta v prestolnici eksplodirala avtomobila bombi ter ubila visokega častnika policijskih sil.
- Rokohitske in *dramaturške* prijeme, ki smo jih gledali in poslušali na seji, ostro zavračamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramaturški]
IPA: [drama'tu:rʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturški
RODILNIK: dramaturškega
DAJALNIK: dramaturškemu
TOŽILNIK: dramaturški
živo dramaturškega
MESTNIK: pri dramaturškem
ORODNIK: z dramaturškim

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturška
RODILNIK: dramaturških
DAJALNIK: dramaturškima
TOŽILNIK: dramaturška
MESTNIK: pri dramaturških
ORODNIK: z dramaturškima

množina

IMENOVALNIK: dramaturški
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškim
 TOŽILNIK: dramaturške
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: dramaturška
 RODILNIK: dramaturške
 DAJALNIK: dramaturški
 TOŽILNIK: dramaturško
 MESTNIK: pri dramaturški
 ORODNIK: z dramaturško

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturški
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškima
 TOŽILNIK: dramaturški
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškima

množina

IMENOVALNIK: dramaturške
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškim
 TOŽILNIK: dramaturške
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: dramaturško
 RODILNIK: dramaturškega
 DAJALNIK: dramaturškemu
 TOŽILNIK: dramaturško
 MESTNIK: pri dramaturškem
 ORODNIK: z dramaturškim

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturški
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškima
 TOŽILNIK: dramaturški
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškima

množina

IMENOVALNIK: dramaturška
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškim
 TOŽILNIK: dramaturška
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bolj dramaturški

ženski spol

EDNINA: bolj dramaturška

srednji spol

EDNINA: bolj dramaturško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj dramaturški

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj dramaturška

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj dramaturško

TONEMSKO

[dramaturški]

IPA: [dramatú:rʃki]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: dramaturški
 RODILNIK: dramaturškega
 DAJALNIK: dramaturškemu
 TOŽILNIK: dramaturški
 živo dramaturškega
 MESTNIK: pri dramaturškem
 ORODNIK: z dramaturškim

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturška
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškima
 TOŽILNIK: dramaturška
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškima

množina

IMENOVALNIK: dramaturški
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškim
 TOŽILNIK: dramaturške
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: dramaturška
 RODILNIK: dramaturške
 DAJALNIK: dramaturški
 TOŽILNIK: dramaturško
 MESTNIK: pri dramaturški
 ORODNIK: z dramaturško

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturški
 RODILNIK: dramaturških
 DAJALNIK: dramaturškima
 TOŽILNIK: dramaturški
 MESTNIK: pri dramaturških
 ORODNIK: z dramaturškima

množina

IMENOVALNIK: dramaturške
RODILNIK: dramaturških
DAJALNIK: dramaturškim
TOŽILNIK: dramaturške
MESTNIK: pri dramaturških
ORODNIK: z dramaturškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dramaturško
RODILNIK: dramaturškega
DAJALNIK: dramaturškemu
TOŽILNIK: dramaturško
MESTNIK: pri dramaturškem
ORODNIK: z dramaturškim

dvojina

IMENOVALNIK: dramaturški
RODILNIK: dramaturških
DAJALNIK: dramaturškima
TOŽILNIK: dramaturški
MESTNIK: pri dramaturških
ORODNIK: z dramaturškima

množina

IMENOVALNIK: dramaturška
RODILNIK: dramaturških
DAJALNIK: dramaturškim
TOŽILNIK: dramaturška
MESTNIK: pri dramaturških
ORODNIK: z dramaturškimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bolj dramaturški

ženski spol

EDNINA: bolj dramaturška

srednji spol

EDNINA: bolj dramaturško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj dramaturški

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj dramaturška

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj dramaturško

IZVOR

↑dramaturg

dramaturško prislov

[dramaturško]

POMEN

glede na dramaturgijo

▶ **prisl.** + prid. beseda

dramaturško dodelan, premišljen | dramaturško izpeljan

- Radijska priredba nanizanke je *dramaturško* dodelana in vnaša močno sodobno noto.
- Film je *dramaturško* izpeljan izjemno natančno.
- Prvo nadaljevanje je bilo *dramaturško* zanimivo: vseskozi čakaš, da se bo končno nekaj pomembnega zgodilo, pa se ne.

▶ **prisl.** + glag.

dramaturško obdelati, prirediti

- Komedijo je priredil in *dramaturško* obdelal.
- Scenografija *dramaturško* sledi predstavi in je skupaj z lučmi zelo funkcionalna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramaturško]

IPA: [dramaˈtu:rʃkɔ]

OSNOVNIK: dramaturško

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj dramaturško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj dramaturško

TONEMSKO

[dramaturško]

IPA: [dramatú:rʃkò]

OSNOVNIK: dramaturško

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj dramaturško

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj dramaturško

IZVOR

↑dramaturški

dramolét dramoléta samostalnik moškega spola

[dramolét]

POMEN

1. iz literarne vede, iz teatrologije **kratka drama**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Gre za nekakšen poetični *dramolet*, ki pa ravno s svojo osredotočenostjo deluje veliko širše, kot se zdi na prvi pogled.
- Nepredvidljive posledice so bile v bistvu skupni naslov za niz krajših *dramoletov* na temo medčloveških odnosov, z močnim političnim angažmajem.

...

▪ *Dramolet* slika bedno eksistenco zakonskega para.

2. ekspresivno **zelo napeto, razburljivo dogajanje, dogodek**; SIN.: ekspresivno drama, ekspresivno dramatika

▪ *Dramoletom*, ki so jih mediji polni, razumljivo sledi tudi pozornost javnosti.

- Če niste spremljali sinočnjega neposrednega prenosa, ste za konec *dramoleta* v državnem zboru izvedeli na vrhu te strani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dramolét]

IPA: [dramoˈle:t]

ednina

IMENOVALNIK: dramolét

RODILNIK: dramoléta

DAJALNIK: dramolétu

TOŽILNIK: dramolét

MESTNIK: pri dramolétu

ORODNIK: z dramolétom

dvojina

IMENOVALNIK: dramoléta

RODILNIK: dramolétov

DAJALNIK: dramolétoma

TOŽILNIK: dramoléta

MESTNIK: pri dramolétih

ORODNIK: z dramolétoma

množina

IMENOVALNIK: dramoléti

RODILNIK: dramolétov

DAJALNIK: dramolétom

TOŽILNIK: dramoléte

MESTNIK: pri dramolétih

ORODNIK: z dramoléti

TONEMSKO

[dramolê:t]

IPA: [dramolê:t]

ednina

IMENOVALNIK: dramolê:t

RODILNIK: dramolê:ta

DAJALNIK: dramolê:tu

TOŽILNIK: dramolê:t

MESTNIK: pri dramolê:tu

ORODNIK: z dramolê:tom

dvojina

IMENOVALNIK: dramolê:ta

RODILNIK: dramolê:tov

DAJALNIK: dramolê:toma

TOŽILNIK: dramolê:ta

MESTNIK: pri dramolê:tih

ORODNIK: z dramolê:toma

množina

IMENOVALNIK: dramolê:ti

RODILNIK: dramolê:tov

DAJALNIK: dramolê:tom

TOŽILNIK: dramolê:te

MESTNIK: pri dramolê:tih

ORODNIK: z dramolê:ti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Dramolett* iz ↑drama

drámski drámska drámsko pridevnik

[drámski]

POMEN

1. ki je v zvezi z dramo 1. ali dramatiko 1.; SIN.: dramatični, dramatski

▶ prid. beseda + sam. beseda

dramski igralec, pisec, umetnik | dramski oder | dramski prvenec, tekst | dramska igra, igrica, pisava, predstava, uprizoritev | dramska igralka, oseba | dramska umetnost | dramsko besedilo, delo, pisanje

- Poleg *dramskih* predstav je gledališče uprizarjalo tudi operete in opere.

- Včasih lahko samo ime implicitno označuje *dramsko* osebo.

- Začela je igrati takoj, ko se je vpisala na akademijo za *dramsko* umetnost.

...

- Književna dela se po prevladujočih skupnih značilnostih delijo na lirska, epska in *dramska*.

1.1. ki je namenjen za ustvarjalce drame 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

dramski krožek, odsek | dramska delavnica, šola | dramska sekcija, skupina | dramsko društvo | dramsko gledališče

- Na pomlad bomo v *dramskem* krožku naštudirali Levstikovo komedijo Juntez.

- Vodim *dramsko* delavnico in predavam umetnost govora v povezavi z retoriko.

- V *dramski* sekciji so se v tem letu lotili dveh krajših del.

1.2. ki sestavlja, tvori dramo 1.; SIN.: dramatski

▶ prid. beseda + sam. beseda

dramski element | dramski fragment, odlomek, prizor, vložek | dramski monolog | dramska predloga, zgodba | dramska prvina | dramska točka

- *Dramski* odlomki so bili prava poživitev programa.

- Včasih vključim v koncert *dramske* elemente ali videoelemente, da bi občinstvu dal vpogled v kontekst glasbe; kako je nastala, kaj pomeni in kaj predstavlja.

1.3. ki ga sestavljajo, tvorijo drame 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

dramski opus | dramska literatura

- Moj *dramski* opus za otroke in odrasle obsega štirinajst dramskih tekstov.

- S svojim *dramskim* in literarnim opusom je eden najbolj cenjenih sodobnih španskih avtorjev.

1.4. ki spominja na dramo 1. ali je tak kot pri dramu 1.; SIN.: dramatski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramski naboj | dramška razsežnost

- Žal je predstavi manjkal *dramski* naboj oziroma medsebojna igra stališč.
- Z vprašanjem interpretacije se ukvarja v poglavju, ki govori o *dramski* razsežnosti slovstvene folklore.

2. ki je v zvezi z dramo 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramski film | dramška nadaljevanka, nanizanka, serija

- Škotski filmski igralec, ki najpogosteje igra v akcijskih in *dramskih* filmih, je zamenjal žanr.
- Dobila je nagrado zlati globus za vlogo v *dramskih* serijah.
- Ekipa serije se lahko pohvali že s tretjim zaporednim kipcem za najboljšo *dramsko* nanizanko.

3. ki je v zvezi z glasom, ki je bogat, močan, čustven in se uporablja pri igranju herojskih, tragičnih opernih vlog; SIN.: dramatski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dramski glas, sopran, tenor | dramška razsežnost | dramška sopranistka

- Njegov temen *dramski* glas je splošno znan zlasti iz Wagnerjevih oper.
- Glas ima *dramsko* razsežnost, vendar neizenačeno barvo, slabo gibčnost in nesprejemljivo glasbeno samovšečnost.
- Med solisti je vidno izstopala litovska *dramška* sopranistka s stvaritvijo glavne ženske vloge.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[drámski]

IPA: [ˈdra:mski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskega

DAJALNIK: drámskemu

TOŽILNIK: drámski

živo drámskega

MESTNIK: pri drámskem

ORODNIK: z drámskim

dvojina

IMENOVALNIK: drámska

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskima

TOŽILNIK: drámska

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskima

množina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskim

TOŽILNIK: drámske

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: drámska

RODILNIK: drámske

DAJALNIK: drámski

TOŽILNIK: drámsko

MESTNIK: pri drámski

ORODNIK: z drámsko

dvojina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskima

TOŽILNIK: drámski

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskima

množina

IMENOVALNIK: drámske

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskim

TOŽILNIK: drámske

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: drámsko

RODILNIK: drámskega

DAJALNIK: drámskemu

TOŽILNIK: drámsko

MESTNIK: pri drámskem

ORODNIK: z drámskim

dvojina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskima

TOŽILNIK: drámski

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskima

množina

IMENOVALNIK: drámska

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskim

TOŽILNIK: drámska

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskimi
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj drámski

ženski spol

EDNINA: bõlj drámska

srednji spol

EDNINA: bõlj drámsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drámski

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drámska

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drámsko

TONEMSKO

[drámski]

IPA: [drà:mskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskega

DAJALNIK: drámskemu

TOŽILNIK: drámski

živo drámskega

MESTNIK: pri drámskem

ORODNIK: z drámskim

dvojina

IMENOVALNIK: drámska

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskima

TOŽILNIK: drámska

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskima

množina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskim

TOŽILNIK: drámske

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: drámska

RODILNIK: drámske

DAJALNIK: drámski

TOŽILNIK: drámsko

MESTNIK: pri drámski

ORODNIK: z drámsko

dvojina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskima

TOŽILNIK: drámski

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskima

množina

IMENOVALNIK: drámske

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskim

TOŽILNIK: drámske

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: drámsko

RODILNIK: drámskega

DAJALNIK: drámskemu

TOŽILNIK: drámsko

MESTNIK: pri drámskem

ORODNIK: z drámskim

dvojina

IMENOVALNIK: drámski

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskima

TOŽILNIK: drámski

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskima

množina

IMENOVALNIK: drámska

RODILNIK: drámskih

DAJALNIK: drámskim

TOŽILNIK: drámska

MESTNIK: pri drámskih

ORODNIK: z drámskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj drámski

ženski spol

EDNINA: bõlj drámska

srednji spol

EDNINA: bõlj drámsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drámski

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drámska

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj drámsko

STALNE ZVEZE

dramska pesnitev

iz literarne vede, iz teatrologije daljša drama v verzih z lirskimi ali epskimi prvina

- Škofjeloški pasijon, baročna *dramska pesnitev*, je nastal leta 1721 na pobudo barona Antona Eckerja, pater Romuald Marušič pa je procesijo vodil in besedilo zapisal.
- Skladatelj je sredi devetnajstega stoletja navdihnila Goethejeva *dramska pesnitev* Faust.

IZVOR

↑drama

drámsko prislov

[drámsko]

POMEN

glede na dramo

▶ **prisl.** + prid. beseda

- Predstava temelji na *dramsko* učinkovitem besedilu sodobnega črnogorskega dramatika.
- *Dramsko* poetičen in minljivo večer francoski film je nastal po romanu pisateljice Margerite Duras.

▶ **prisl.** + glag.

- Andersenovo pravljico je *dramsko* priredil in ji pripisal izvirne songe.

...

- Ta projekt bo res spektakularen, tako kostumsko, glasbeno, plesno in *dramsko*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[drámsko]

IPA: [ˈdra:mskɔ]

OSNOVNIK: drámsko

TONEMSKO

[drámsko]

IPA: [drà:mskɔ]

OSNOVNIK: drámsko

IZVOR

↑dramski

dualístični dualístična dualístično pridevnik

[dualístični]

POMEN

1. ki je v zvezi z dualizmom 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- V zadnjih letih se je uveljavil *dualístični* koncept vodenja večjih javnih zdravstvenih zavodov – da je na eni strani strokovni, na drugi poslovni direktor.

2. ki je v zvezi z dualizmom 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dualístični sistem | dualístična filozofija

- *Dualístični* sistemi predpostavljajo, da v svetu obstajajo tako fizične (npr. naša telesa) kot duševne stvari (npr. naš um).

- Človeško življenje je ločeval na telesni in duhovni del. Bil je zelo pod vplivom *dualístične* filozofije.

- Telo in duša sta postala del *dualístične* sheme sveta, svetlega in temnega.

3. ki je v zvezi z dualizmom 3.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dualístična monarhija | dualístična ureditev

- Avstrijski poraz v prusko-avstrijski vojni leta 1866 je bil povod za preureditev cesarstva v *dualístično* monarhijo.

- Avstro-Ogrska je bila velika država in njeno ozemlje je bilo kljub *dualístični* politični ureditvi enoten gospodarski prostor.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dualístični]

IPA: [duaˈli:stiʧni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dualístični

RODILNIK: dualístičnega

DAJALNIK: dualístičnemu

TOŽILNIK: dualístični

živo dualístičnega

MESTNIK: pri dualístičnem

ORODNIK: z dualístičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dualístična

RODILNIK: dualístičnih

DAJALNIK: dualístičnima

TOŽILNIK: dualístična

MESTNIK: pri dualístičnih

ORODNIK: z dualístičnima

množina

IMENOVALNIK: dualístični

RODILNIK: dualístičnih

DAJALNIK: dualístičnim

TOŽILNIK: dualístične

MESTNIK: pri dualístičnih

ORODNIK: z dualístičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dualístična

RODILNIK: dualístične

DAJALNIK: dualístični

TOŽILNIK: dualístično

MESTNIK: pri dualístični

ORODNIK: z dualístično

dvojina

IMENOVANIK: dualistični
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnima
TOŽILNIK: dualistični
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnima
množina

IMENOVANIK: dualistične
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnim
TOŽILNIK: dualistične
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dualistično
RODILNIK: dualističnega
DAJALNIK: dualističnemu
TOŽILNIK: dualistično
MESTNIK: pri dualističnem
ORODNIK: z dualističnim

dvojina

IMENOVANIK: dualistični
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnima
TOŽILNIK: dualistični
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnima

množina

IMENOVANIK: dualistična
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnim
TOŽILNIK: dualistična
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnimi

TONEMSKO

[dualistični]

IPA: [dualì:stíǰni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dualistični
RODILNIK: dualističnega
DAJALNIK: dualističnemu
TOŽILNIK: dualistični
živo dualističnega
MESTNIK: pri dualističnem
ORODNIK: z dualističnim

dvojina

IMENOVANIK: dualistična
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnima
TOŽILNIK: dualistična

MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnima
množina

IMENOVANIK: dualistični
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnim
TOŽILNIK: dualistične
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dualistična
RODILNIK: dualistične
DAJALNIK: dualistični
TOŽILNIK: dualistično
MESTNIK: pri dualistični
ORODNIK: z dualistično

dvojina

IMENOVANIK: dualistični
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnima
TOŽILNIK: dualistični
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnima

množina

IMENOVANIK: dualistične
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnim
TOŽILNIK: dualistične
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dualistično
RODILNIK: dualističnega
DAJALNIK: dualističnemu
TOŽILNIK: dualistično
MESTNIK: pri dualističnem
ORODNIK: z dualističnim

dvojina

IMENOVANIK: dualistični
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnima
TOŽILNIK: dualistični
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnima

množina

IMENOVANIK: dualistična
RODILNIK: dualističnih
DAJALNIK: dualističnim
TOŽILNIK: dualistična
MESTNIK: pri dualističnih
ORODNIK: z dualističnimi

IZVOR

prevzeto iz nem. *dualistisch*, angl. *dualistic*, frc. *dualistique*, glej ↑dualizem

dualízem dualízma samostalnik moškega spola

[dualízɐm]

POMEN

1. obstoj dveh enakovrednih, dopolnjujočih se delov, polov, ki si navadno nasprotujeta in drug drugega vzpostavljata, definirata

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Največji del svojega opusa je posvetil preučevanju oziroma reartikulaciji *dualizmov*, kot sta razmerji med subjektom in objektom ali jazom in svetom.
- Za obstoj pravne države je bistven obstoj *dualizma* med pravom in državo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Predsednik je izjavil, da obstaja mučen *dualizem* med gospodarstvom, ki temelji na dolarjih in je izvozno orientirano, in gospodarstvom, ki temelji na pezu.

...

▪ Skladatelj svojevrsen pristop ustvarja *dualizem* v glasbeni izpovedi, nekakšno antisimbiozo med pevskim glasom in spremljavo.

▪ Obvladovanje *dualizma* med stalno in začasno zaposlitvijo postaja vse večji problem.

2. iz filozofije, iz teologije smer, nazor, ki zagovarja obstoj dveh enakovrednih principov, počel

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kartezijanski dualizem

- V naši miselnosti je zasidran kartezijanski *dualizem*, delitev na um in telo, ki jo je vzpostavil že Descartes.
- Za razpoznavni znak gnosticizma je veljal tudi radikalni *dualizem* dobrega in slabega, svetlobe in teme.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku** temeljiti na dualizmu

- Njihova vera je temeljila na *dualizmu*, prepričanju o dvojnosti sveta in univerzuma. Verjeli so, da so sile dobrega in zla razmeroma izenačene.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju dualizem duha in telesa

- *Dualizem* duše in telesa je našo civilizacijo spremljal dolga stoletja.
- Človek je rezultat evolucije le v svoji telesni dimenziji. Takšno gledanje je po mnenju moralnega teologa rezultat novoveškega *dualizma* duha in materije.

3. iz zgodovine državna ureditev Avstro-Ogrske, v kateri imata oba dela monarhije skupnega vladarja in vsak svojo ustavo

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

uvredba dualizma

- Politična akcija je bila povezana s prizadevanjem za uvedbo *dualizma* oziroma dveh enakopravnih kraljestev, avstrijskega in madžarskega.
- Nastanek *dualizma* 1867 je vzbudil odpor pri precejšnjem delu Slovencev, pa tudi upanje, da bi se avstrijski del države lahko preuredil v njihovo korist.

...

▪ Avstrija je izgubila vojno s Prusijo, zato je bila oslabela in je pristala na *dualizem* z Ogrsko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dualízɐm]

IPA: [duaˈliːzɐm]

ednina

IMENOVALNIK: dualízem

RODILNIK: dualízma

DAJALNIK: dualízmu

TOŽILNIK: dualízem

MESTNIK: pri dualízmu

ORODNIK: z dualízmom

dvojina

IMENOVALNIK: dualízma

RODILNIK: dualízmov

DAJALNIK: dualízmosfera

TOŽILNIK: dualízma

MESTNIK: pri dualízmih

ORODNIK: z dualízmosfera

množina

IMENOVALNIK: dualízmi

RODILNIK: dualízmov

DAJALNIK: dualízmom

TOŽILNIK: dualízme

MESTNIK: pri dualízmih

ORODNIK: z dualízmi

TONEMSKO

[dualízɐm]

IPA: [duaːliːzɔm]

ednina

IMENOVALNIK: dualízem

RODILNIK: dualízma

DAJALNIK: dualízmu

TOŽILNIK: dualízem

MESTNIK: pri dualízmu

ORODNIK: z dualízmom

dvojina

IMENOVALNIK: dualízma

RODILNIK: dualízmov tudi dualîzmov
DAJALNIK: dualízmosfera
TOŽILNIK: dualízma
MESTNIK: pri dualízmih tudi pri dualîzmih
ORODNIK: z dualízmosfera

množina

IMENOVALNIK: dualízmi
RODILNIK: dualízmov tudi dualîzmov
DAJALNIK: dualízmosfera
TOŽILNIK: dualízme
MESTNIK: pri dualízmih tudi pri dualîzmih
ORODNIK: z dualízmi tudi z dualîzmi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dualismus*, angl. *dualism*, frc. *dualisme* iz nlat. *dualismus*, iz lat. *duālis* 'dvojen'

duét duéta samostalnik moškega spola

[duét]

POMEN

1. glasbena zasedba, sestavljena iz dveh glasbenikov, navadno pevcev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

britanski, francoski, slovenski duet | citrarski, kitarški duet | elektronski, raperski duet | legendaren, priljubljen, uspešen duet | pevski, vokalni, ženski duet

▪ Posveča se komorni glasbi v kitarškem *duetu* ter duetih z violino, flavto, kljunasto flavto in violončelom.

▪ V obeh festivalskih dneh se bosta predstavila glasbena *dueta*.

▪ Ansambel sestavlja pet instrumentalistov in pevski *duet*, to pa jim omogoča kakovostno izvajanje narodne in tudi zabavne plesne glasbe.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** duet z glasbenikom, pevcem, pevko

▪ Nekateri pesmi je zapela v *duetu* s priljubljenimi pevci.

▪ Zanimalo nas je, ali v prihodnosti načrtuje še kakšen *duet* z glasbenikom iz druge države.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

igrati v duetu | nastopati, sodelovati v duetu | peti, prepevati v duetu | posneti KAJ v duetu

▪ Nekateri učence so na klavirju spremljale učiteljice, drugi so igrali v *duetu*, triu ali kvartetu.

▪ Pred leti sva v *duetu* zapeli zimzeleno pesem Nora misel.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

album, glasba, plošča dueta | član, del, pevka dueta | koncert, nastop dueta

▪ Prvi album *dueta* je izšel leta 1999 in je zbirka instrumentalnih pesmi, posnetih v preteklih dveh letih.

▪ Ko sta člana *dueta* ugotovila, da glasbe za dva tolkalca ne piše nihče, sta kar sama priredila nekaj »standardov« in navdušila.

1.1. skladba za to zasedbo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

odpeti, zapeti duet | posneti duet

▪ Nikoli ni razmišljal o tem, s katerim svetovno znanim glasbenikom bi posnel *duet*.

▪ *Duet* bi zapela s katerim koli izvajalcem ali izvajalko, ki ima dober glas, le da bi se lepo skladal z mojim.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

uspešen, zanimiv duet

▪ Bivanje v hrvaški prestolnici je izkoristil za snemanje novega glasbenega *dueta* z vsestransko nadarjeno hrvaško glasbenico in besedilopisko.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

duet z glasbenikom, pevcem, pevko

▪ Posnel je že več *duetov* z različnimi glasbeniki.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Publika je navdušila v *duetu* za dve flavti s svojo profesorico.

2. koreografija za dva plesalca

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

plesni duet

▪ Plesni *duet* je zasnovan abstraktno; koreografova želja je pokazati, kako misel obvlada človeka.

▪ Plesna *dueta* sta kratki desetminutni raziskavi o vzajemnem učinku med dvema fenomenoma, ki ju utelešajo plesalki in glasbenika.

3. skupina dveh oseb, ki pri čem dobro

sodelujeta, imata skupno vlogo, cilj; SIN.: duo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

filmski, igralski, producentski duet | komični duet

▪ Za idejo za novo politično serijo je zaslužen izredno uigran producentski *duet*.

▪ V ruskih filmskih arhivih so odkrili nemško različico filma nepozabnega komičnega *dueta* Laurela in Hardyja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[duét]

IPA: [du'e:t]

ednina

IMENOVALNIK: duét

RODILNIK: duéta

DAJALNIK: duétu

TOŽILNIK: duét

MESTNIK: pri duétu

ORODNIK: z duétom

dvojina

IMENOVALNIK: duéta

RODILNIK: duétov
DAJALNIK: duétoma
TOŽILNIK: duéta
MESTNIK: pri duétih
ORODNIK: z duétoma

množina

IMENOVALNIK: duéti
RODILNIK: duétov
DAJALNIK: duétom
TOŽILNIK: duéte
MESTNIK: pri duétih
ORODNIK: z duéti

TONEMSKO

[duê̌t]

IPA: [dué:t]

ednina

IMENOVALNIK: duê̌t
RODILNIK: duê̌ta
DAJALNIK: duê̌tu
TOŽILNIK: duê̌t
MESTNIK: pri duê̌tu
ORODNIK: z duê̌tom

dvojina

IMENOVALNIK: duê̌ta
RODILNIK: duê̌tov
DAJALNIK: duê̌toma
TOŽILNIK: duê̌ta
MESTNIK: pri duê̌tih
ORODNIK: z duê̌toma

množina

IMENOVALNIK: duê̌ti
RODILNIK: duê̌tov
DAJALNIK: duê̌tom
TOŽILNIK: duê̌te
MESTNIK: pri duê̌tih
ORODNIK: z duê̌ti

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Duett*) iz it. *duetto*,
manjšalnica od ↑duo

dúo dúa samostalnik moškega spola

[dúo]

POMEN

1. glasbena zasedba, sestavljena iz dveh
glasbenikov, navadno instrumentalistov

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

sestavljati duo | ustanoviti duo

▪ S pianistom sva ustanovila *duo*, s katerim veliko
nastopava.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

elektronski duo | glasbeni, kitarski duo

▪ Skupaj nastopata od leta 2001, ko sta se združila
v želji poustvarjati dela iz repertoarja za kitarski
duo.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v roditelju
duo kitar

▪ Na koncertu so nastopili solisti na kitaro in flavto,
kvartet flavt, *duo* kitar, klavirski trio in učenke
sолоpevskega oddelka.

1.1. skladba za to zasedbo

▪ *Duo* za flavto in violo je ljubek divertimento
sonatne oblike.

2. skupina dveh oseb, ki pri čem dobro
sodelujeta, imata skupno vlogo, cilj; SIN.: duet

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

oblikovalski, plesni duo

▪ Nizozemski oblikovalski *duo* je znan po teatralnih
modnih revijah, ki večkrat zasenčijo samo modno
kolekcijo.

▪ Za veselo razpoloženje bo poskrbel komični *duo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dúo]

IPA: [ˈduːo]

ednina

IMENOVALNIK: dúo

RODILNIK: dúa

DAJALNIK: dúu

TOŽILNIK: dúo

MESTNIK: pri dúu

ORODNIK: z dúom

dvojina

IMENOVALNIK: dúa

RODILNIK: dúov

DAJALNIK: dúoma

TOŽILNIK: dúa

MESTNIK: pri dúih

ORODNIK: z dúoma

množina

IMENOVALNIK: dúi

RODILNIK: dúov

DAJALNIK: dúom

TOŽILNIK: dúe

MESTNIK: pri dúih

ORODNIK: z dúi

TONEMSKO

[dûo]

IPA: [dúːo]

ednina

IMENOVALNIK: dûo

RODILNIK: dûa

DAJALNIK: dûu

TOŽILNIK: dûa

MESTNIK: pri **dûu**
ORODNIK: z **dûom**

dvojina

IMENOVALNIK: **dûa**
RODILNIK: **dûov**
DAJALNIK: **dûoma**
TOŽILNIK: **dûa**
MESTNIK: pri **dûih**
ORODNIK: z **dûoma**

množina

IMENOVALNIK: **dûi**
RODILNIK: **dûov**
DAJALNIK: **dûom**
TOŽILNIK: **dûe**
MESTNIK: pri **dûih**
ORODNIK: z **dûi**

STALNE ZVEZE

duo sistem

iz športa disciplina ju-jitsuja, pri kateri igralca iz iste ekipe uporabljata samoobrambne tehnike borbe

- Slovenska ju-jitsu reprezentanca se s svetovnega članskega prvenstva v borbah in *duo sistem* v Rusiji vrača s tremi odličji, kar je izjemen uspeh.

klavirski duo

iz glasbe duo, sestavljen iz dveh pianistov, ki igrata na isti ali vsak na svoj klavir

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. klavirski duo nastopi KJE, se predstavlja
  - Priznani *klavirski duo* se tokrat predstavlja z novim koncertnim projektom – koncert minimalistične glasbe.
  - Med izvenabonmajskimi dogodki bo *klavirski duo* predstavil program za dva klavirja.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Duo*) iz it. *duo*, prvotno 'dva'

dvójnik dvójnika samostalnik moškega spola

[dvójnik]

POMEN

1. kdor je komu zelo podoben, zlasti po videzu

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
  - Agencije, kjer lahko najamete zvezdniškega *dvojnika*, so v zadnjih letih zelo priljubljene.
  - Diktator naj bi izbral štiri *dvojnike* v strahu pred morebitnim atentatom.

1.1. kdor nadomešča igralca v prizorih, ki zahtevajo zlasti posebno spretnost, znanje

- Večino borilnih prizorov naj bi igralci posneli sami, brez *dvojnikov*.
- Igralec se ni želel sleči, zato ga je moral v razgaljenih scenah zamenjati *dvojnik*.
- Čeprav so v akcijskih prizorih vedno pripravljene vskočiti tudi *dvojniki*, skoraj vsi igralci raje odigrajo prizore kar sami.

1.2. lutka, figura, ki koga upodablja

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda** voščen dvojnik
  - Irski igralec je v znanem newyorškem muzeju voščenih lutk dobil svojega vošččenega *dvojnika*.

1.3. lik, ikona, ki koga predstavlja v virtualnem okolju

- Zamislil si je virtualni planet na internetu, sestavljen iz celine in več otokov, kjer živijo avatarji – *dvojniki* udeležencev igre.
- Kompleksen preplet s tehnologijo človeku omogoči, da se spogleda s svojim *dvojnikom* v virtualnem okolju.

2. vsaka od dveh ali več enakih, podobnih stvari, pojavov; SIN.: dvojica

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
  - Televizija se je pojavila kot *dvojnik* filma, saj je ta prenehal biti edini medij gibljive podobe.
  - Kloni so vsaj po genetski plati popolni *dvojniki* organizma, iz katerega izvirajo.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Šele po obsežnih raziskavah so znali dovolj, da so lahko izdelali *dvojnike* lesorezov rokodelcev iz 17. stol.
  - Izdelali so *dvojnik* spomenika in ga postavili tja, kjer so ga hoteli postaviti že pred davnimi leti.

...

- Računalniški program je narejen tako, da samodejno zaznava *dvojnike*, če je seveda vnesenih dovolj podatkov.

2.1. drugi izvod, primerek originalne listine, predmeta

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku dvojnik diplome | dvojnik kartice | dvojnik ključa
  - Univerza izda *dvojnik* diplome diplomantu, ki je ustrezno preklical izgubljeno, uničeno ali odtujeno diplomu, če je iz evidence, ki jo vodi Univerza ali članica, razvidno, da mu je bil po končanih študijskih obveznostih izdan izvirnik diplome.
  - V pritličju so shranjeni *dvojniki* ključev vseh prostorov v stavbi.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** izdati dvojnik | izdelati dvojnik
  - Storilci izdelajo *dvojnik* plačilne kartice in jo najpogosteje zlorabljajo za dvigovanje gotovine na bankomatih.

...

- Mnogi so imeli navado, da so pisma pisali v *dvojniku* in kopije lastnih pisem hranili v svojem arhivu.

3. iz etnologije dva vzporedna kozolca, povezana s skupnim ostrešjem

- Na dvorišču svoje hiše je dal postaviti povsem obnovljen *dvojnik*.
- Ogleda je vredna tudi stara žaga venecijanka z ogromnim kolesom in spremljajoči objekti ter kmečke stavbe z značilnim kozolcem *dvojnikom*.
- Poznamo več vrst kozolcev: stegnjeni ali vrstni kozolec, toplar, vezan kozolec ali *dvojnik*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dvójnik]

IPA: [ˈdvoːjnik]

ednina

IMENOVALNIK: dvójnik

RODILNIK: dvójnika

DAJALNIK: dvójniku

TOŽILNIK: živo dvójnika

neživo dvójnik

MESTNIK: pri dvójniku

ORODNIK: z dvójnikom

dvojina

IMENOVALNIK: dvójnika

RODILNIK: dvójnikov

DAJALNIK: dvójnikoma

TOŽILNIK: dvójnika

MESTNIK: pri dvójnikih

ORODNIK: z dvójnikoma

množina

IMENOVALNIK: dvójniki

RODILNIK: dvójnikov

DAJALNIK: dvójnikom

TOŽILNIK: dvójnike

MESTNIK: pri dvójnikih

ORODNIK: z dvójniki

TONEMSKO

[dvójnik]

IPA: [dvoːjnik]

ednina

IMENOVALNIK: dvójnik

RODILNIK: dvójnika

DAJALNIK: dvójniku

TOŽILNIK: živo dvójnika

neživo dvójnik

MESTNIK: pri dvójniku

ORODNIK: z dvójnikom

dvojina

IMENOVALNIK: dvójnika

RODILNIK: dvójnikov

DAJALNIK: dvójnikoma

TOŽILNIK: dvójnika

MESTNIK: pri dvójnikih

ORODNIK: z dvójnikoma

množina

IMENOVALNIK: dvójniki

RODILNIK: dvójnikov

DAJALNIK: dvójnikom

TOŽILNIK: dvójnike

MESTNIK: pri dvójnikih

ORODNIK: z dvójniki

BESEDOTVORJE

ženski spol: dvojica

IZVOR

↑dvoj

dvópřsti dvópřsta dvópřsto pridevnik

[dvópřsti]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dvópřsti]

IPA: [ˈdvoːˈpřsti]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvópřsti

RODILNIK: dvópřstega

DAJALNIK: dvópřstemu

TOŽILNIK: dvópřsti

živo dvópřstega

MESTNIK: pri dvópřstem

ORODNIK: z dvópřstim

dvojina

IMENOVALNIK: dvópřsta

RODILNIK: dvópřstih

DAJALNIK: dvópřstima

TOŽILNIK: dvópřsta

MESTNIK: pri dvópřstih

ORODNIK: z dvópřstima

množina

IMENOVALNIK: dvópřsti

RODILNIK: dvópřstih

DAJALNIK: dvópřstim

TOŽILNIK: dvópřste

MESTNIK: pri dvópřstih

ORODNIK: z dvópřstim

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvópřsta

RODILNIK: dvópřste
DAJALNIK: dvópřsti
TOŽILNIK: dvópřsto
MESTNIK: pri dvópřsti
ORODNIK: z dvópřsto

dvojina

IMENOVALNIK: dvópřsti
RODILNIK: dvópřstih
DAJALNIK: dvópřstima
TOŽILNIK: dvópřsti
MESTNIK: pri dvópřstih
ORODNIK: z dvópřstima

množina

IMENOVALNIK: dvópřste
RODILNIK: dvópřstih
DAJALNIK: dvópřstim
TOŽILNIK: dvópřste
MESTNIK: pri dvópřstih
ORODNIK: z dvópřstim

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvópřsto
RODILNIK: dvópřstega
DAJALNIK: dvópřstemu
TOŽILNIK: dvópřsto
MESTNIK: pri dvópřstem
ORODNIK: z dvópřstim

dvojina

IMENOVALNIK: dvópřsti
RODILNIK: dvópřstih
DAJALNIK: dvópřstima
TOŽILNIK: dvópřsti
MESTNIK: pri dvópřstih
ORODNIK: z dvópřstima

množina

IMENOVALNIK: dvópřsta
RODILNIK: dvópřstih
DAJALNIK: dvópřstim
TOŽILNIK: dvópřsta
MESTNIK: pri dvópřstih
ORODNIK: z dvópřstim

TONEMSKO

[dvôpřsti]

IPA: [dvô:přstì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôpřsti
RODILNIK: dvôpřstega
DAJALNIK: dvôpřstemu
TOŽILNIK: dvôpřsti
živo dvôpřstega
MESTNIK: pri dvôpřstem

ORODNIK: z dvôpřstim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôpřsta
RODILNIK: dvôpřstih
DAJALNIK: dvôpřstima
TOŽILNIK: dvôpřsta
MESTNIK: pri dvôpřstih
ORODNIK: z dvôpřstima

množina

IMENOVALNIK: dvôpřsti
RODILNIK: dvôpřstih
DAJALNIK: dvôpřstim
TOŽILNIK: dvôpřste
MESTNIK: pri dvôpřstih
ORODNIK: z dvôpřstim

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôpřsta
RODILNIK: dvôpřste
DAJALNIK: dvôpřsti
TOŽILNIK: dvôpřsto
MESTNIK: pri dvôpřsti
ORODNIK: z dvôpřsto

dvojina

IMENOVALNIK: dvôpřsti
RODILNIK: dvôpřstih
DAJALNIK: dvôpřstima
TOŽILNIK: dvôpřsti
MESTNIK: pri dvôpřstih
ORODNIK: z dvôpřstima

množina

IMENOVALNIK: dvôpřste
RODILNIK: dvôpřstih
DAJALNIK: dvôpřstim
TOŽILNIK: dvôpřste
MESTNIK: pri dvôpřstih
ORODNIK: z dvôpřstim

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôpřsto
RODILNIK: dvôpřstega
DAJALNIK: dvôpřstemu
TOŽILNIK: dvôpřsto
MESTNIK: pri dvôpřstem
ORODNIK: z dvôpřstim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôpřsti
RODILNIK: dvôpřstih
DAJALNIK: dvôpřstima
TOŽILNIK: dvôpřsti
MESTNIK: pri dvôpřstih
ORODNIK: z dvôpřstima

množina

IMENOVALNIK: dvôpřsta

RODILNIK: dvôpřstih
DAJALNIK: dvôpřstim
TOŽILNIK: dvôpřsta
MESTNIK: pri dvôpřstih
ORODNIK: z dvôpřstimi

STALNE ZVEZE

dvoprsti lenivec

iz zoologije večji lenivec, ki ima na sprednjih okončinah dva kremplja; primerjaj lat. *Choloepus*

▪ Poleg triprstih sta znani tudi dve vrsti *dvoprstih lenivcev*, ki imata na sprednjih okončinah le dva kremplja.

IZVOR

iz *dva prsta*

dvóvrstični dvóvrstična dvóvrstično pridevnik

[dvóvərstični]

POMEN

1. ki obsega dve vrstici

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Pesniške oblike so enostavne in blagozvočne, ritmično ubrane, od *dvovrstičnih* do daljših kitičnih enot.
- Pesnik skozi vso zbirko ohranja enotno obliko: kratke, *dvovrstične* kitice.
- S kratko, *dvovrstično* izjavo občinskemu svetu se je župan odpovedal županovanju.

2. ki je velik za dve vrstici

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dvovrstični zaslon

- Model premore *dvovrstični* pregleden zaslon na upravljavski konzoli.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[dvóvərstični]

IPA: [ˈdʋoːvərsˈtiːtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dvóvrstični

RODILNIK: dvóvrstičnega

DAJALNIK: dvóvrstičnemu

TOŽILNIK: dvóvrstični

živo dvóvrstičnega

MESTNIK: pri dvóvrstičnem

ORODNIK: z dvóvrstičnim

dvojina

IMENOVANIK: dvóvrstična

RODILNIK: dvóvrstičnih

DAJALNIK: dvóvrstičnima

TOŽILNIK: dvóvrstična

MESTNIK: pri dvóvrstičnih

ORODNIK: z dvóvrstičnima

množina

IMENOVANIK: dvóvrstični

RODILNIK: dvóvrstičnih

DAJALNIK: dvóvrstičnim

TOŽILNIK: dvóvrstične

MESTNIK: pri dvóvrstičnih

ORODNIK: z dvóvrstičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dvóvrstična

RODILNIK: dvóvrstične

DAJALNIK: dvóvrstični

TOŽILNIK: dvóvrstično

MESTNIK: pri dvóvrstični

ORODNIK: z dvóvrstično

dvojina

IMENOVANIK: dvóvrstični

RODILNIK: dvóvrstičnih

DAJALNIK: dvóvrstičnima

TOŽILNIK: dvóvrstični

MESTNIK: pri dvóvrstičnih

ORODNIK: z dvóvrstičnima

množina

IMENOVANIK: dvóvrstične

RODILNIK: dvóvrstičnih

DAJALNIK: dvóvrstičnim

TOŽILNIK: dvóvrstične

MESTNIK: pri dvóvrstičnih

ORODNIK: z dvóvrstičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dvóvrstično

RODILNIK: dvóvrstičnega

DAJALNIK: dvóvrstičnemu

TOŽILNIK: dvóvrstično

MESTNIK: pri dvóvrstičnem

ORODNIK: z dvóvrstičnim

dvojina

IMENOVANIK: dvóvrstični

RODILNIK: dvóvrstičnih

DAJALNIK: dvóvrstičnima

TOŽILNIK: dvóvrstični

MESTNIK: pri dvóvrstičnih

ORODNIK: z dvóvrstičnima

množina

IMENOVANIK: dvóvrstična

RODILNIK: dvóvrstičnih

DAJALNIK: dvóvrstičnim

TOŽILNIK: dvóvrstična

MESTNIK: pri dvóvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnimi

TONEMSKO

[dvôvrstični]

IPA: [dʋó:vərstí:tʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôvrstični

RODILNIK: dvôvrstičnega

DAJALNIK: dvôvrstičnemu

TOŽILNIK: dvôvrstični

živo dvôvrstičnega

MESTNIK: pri dvôvrstičnem

ORODNIK: z dvôvrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôvrstična

RODILNIK: dvôvrstičnih

DAJALNIK: dvôvrstičnima

TOŽILNIK: dvôvrstična

MESTNIK: pri dvôvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnima

množina

IMENOVALNIK: dvôvrstični

RODILNIK: dvôvrstičnih

DAJALNIK: dvôvrstičnim

TOŽILNIK: dvôvrstične

MESTNIK: pri dvôvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôvrstična

RODILNIK: dvôvrstične

DAJALNIK: dvôvrstični

TOŽILNIK: dvôvrstično

MESTNIK: pri dvôvrstični

ORODNIK: z dvôvrstično

dvojina

IMENOVALNIK: dvôvrstični

RODILNIK: dvôvrstičnih

DAJALNIK: dvôvrstičnima

TOŽILNIK: dvôvrstični

MESTNIK: pri dvôvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnima

množina

IMENOVALNIK: dvôvrstične

RODILNIK: dvôvrstičnih

DAJALNIK: dvôvrstičnim

TOŽILNIK: dvôvrstične

MESTNIK: pri dvôvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôvrstično

RODILNIK: dvôvrstičnega

DAJALNIK: dvôvrstičnemu

TOŽILNIK: dvôvrstično

MESTNIK: pri dvôvrstičnem

ORODNIK: z dvôvrstičnim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôvrstični

RODILNIK: dvôvrstičnih

DAJALNIK: dvôvrstičnima

TOŽILNIK: dvôvrstični

MESTNIK: pri dvôvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnima

množina

IMENOVALNIK: dvôvrstična

RODILNIK: dvôvrstičnih

DAJALNIK: dvôvrstičnim

TOŽILNIK: dvôvrstična

MESTNIK: pri dvôvrstičnih

ORODNIK: z dvôvrstičnimi

IZVOR

iz *dve vrstici*

é-brálnik é-brálnika samostalnik moškega spola

[ébrálnik]

POMEN

prenosna elektronska naprava za branje, shranjevanje elektronskih knjig

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju e-bralniki knjig

▪ Z razširjanjem *e-bralnikov* knjig bo vse bolj zanimiva tudi elektronska ponudba Narodne in univerzitetne knjižnice.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

▪ Podpiram uporabo interneta kot medija za širjenje in izmenjavo knjig prek izredno priljubljenih *e-bralnikov*.

...

▪ Ponekod šole že uporabljajo *e-bralnike*.

▪ Branje na *e-bralniku* je udobno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ébrálnik]

IPA: ['e:'bra:lnik]

ednina

IMENOVALNIK: é-brálnik

RODILNIK: é-brálnika

DAJALNIK: é-brálniku

TOŽILNIK: é-brálnik

MESTNIK: pri é-brálniku

ORODNIK: z é-brálnikom

dvojina

IMENOVALNIK: é-brálnika
RODILNIK: é-brálnikov
DAJALNIK: é-brálnikoma
TOŽILNIK: é-brálnika
MESTNIK: pri é-brálnikih
ORODNIK: z é-brálnikoma

množina

IMENOVALNIK: é-brálniki
RODILNIK: é-brálnikov
DAJALNIK: é-brálnikom
TOŽILNIK: é-brálnike
MESTNIK: pri é-brálnikih
ORODNIK: z é-brálniki

TONEMSKO

[ɛbrâlnik]

IPA: [ɛ:brá:lnik]

ednina

IMENOVALNIK: é-brâlnik
RODILNIK: é-brâlnika
DAJALNIK: é-brâlniku
TOŽILNIK: é-brâlnik
MESTNIK: pri é-brâlniku
ORODNIK: z é-brâlnikom

dvojina

IMENOVALNIK: é-brâlnika
RODILNIK: é-brâlnikov
DAJALNIK: é-brâlnikoma
TOŽILNIK: é-brâlnika
MESTNIK: pri é-brâlnikih
ORODNIK: z é-brâlnikoma

množina

IMENOVALNIK: é-brâlniki
RODILNIK: é-brâlnikov
DAJALNIK: é-brâlnikom
TOŽILNIK: é-brâlnike
MESTNIK: pri é-brâlnikih
ORODNIK: z é-brâlniki

in

[ɛbrâlnik]

IPA: [ɛ:brá:lnik]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: é-brâlnik
RODILNIK: é-brâlnika
DAJALNIK: é-brâlniku
TOŽILNIK: é-brâlnik
MESTNIK: pri é-brâlniku
ORODNIK: z é-brâlnikom

dvojina

IMENOVALNIK: é-brâlnika
RODILNIK: é-brâlnikov

DAJALNIK: é-brâlnikoma
TOŽILNIK: é-brâlnika
MESTNIK: pri é-brâlnikih
ORODNIK: z é-brâlnikoma

množina

IMENOVALNIK: é-brâlniki
RODILNIK: é-brâlnikov
DAJALNIK: é-brâlnikom
TOŽILNIK: é-brâlnike
MESTNIK: pri é-brâlnikih
ORODNIK: z é-brâlniki

IZVOR

po zgledu angl. *e-reader* iz ↑e(lektronski) +
↑bralnik

enajstêrec enajstêrca tudi **enajstêrec** enajstêrca

samostalnik moškega spola

[enajstêrɛc] tudi [enajstêrɛc]

POMEN

1. iz literarne vede **verz** z enajstimi zlogi

▪ Njegov verz je prestopil okvir *enajsterca* in ima trinajst ali štirinajst zlogov.

1.1. iz literarne vede **peterostopni verz**, sestavljen iz petih jambov in do dveh nepoudarjenih zlogov

na koncu verza; SIN.: iz literarne vede jambski

enajsterec, iz literarne vede laški enajsterec

▪ Sonet je lirski pesem, sestavljena iz štirih kitic, izmed katerih imata prvi dve po štiri, drugi dve pa po tri *enajsterce*.

▪ V štirinajstih verzih – ti so največkrat *enajsterci* – lahko dober sonetist strne veliko misli in čustev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enajstêrɛc]

IPA: [enajst̪e:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: enajstêrec

RODILNIK: enajstêrca

DAJALNIK: enajstêrcu

TOŽILNIK: enajstêrec

MESTNIK: pri enajstêrcu

ORODNIK: z enajstêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: enajstêrca

RODILNIK: enajstêrcev

DAJALNIK: enajstêrcema

TOŽILNIK: enajstêrca

MESTNIK: pri enajstêrcih

ORODNIK: z enajstêrcema

množina

IMENOVALNIK: enajstêrci

RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcem
TOŽILNIK: enajstêrce
MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrci

tudi

[enajstêrɛç]
IPA: [ɛnajst̪eːrɛts]

ednina

IMENOVALNIK: enajstêrec
RODILNIK: enajstêrca
DAJALNIK: enajstêrcu
TOŽILNIK: enajstêrec
MESTNIK: pri enajstêrcu
ORODNIK: z enajstêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: enajstêrca
RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcema
TOŽILNIK: enajstêrca
MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrcema

množina

IMENOVALNIK: enajstêrci
RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcem
TOŽILNIK: enajstêrce
MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrci

TONEMSKO

[enajstêrɛç]
IPA: [ɛnajst̪eːrɛts]

ednina

IMENOVALNIK: enajstêrec
RODILNIK: enajstêrca
DAJALNIK: enajstêrcu
TOŽILNIK: enajstêrec
MESTNIK: pri enajstêrcu
ORODNIK: z enajstêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: enajstêrca
RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcema
TOŽILNIK: enajstêrca
MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrcema

množina

IMENOVALNIK: enajstêrci
RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcem
TOŽILNIK: enajstêrce

MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrci

tudi

[enajstêrɛç]
IPA: [ɛnajst̪eːrɛts]

ednina

IMENOVALNIK: enajstêrec
RODILNIK: enajstêrca
DAJALNIK: enajstêrcu
TOŽILNIK: enajstêrec
MESTNIK: pri enajstêrcu
ORODNIK: z enajstêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: enajstêrca
RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcema
TOŽILNIK: enajstêrca
MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrcema

množina

IMENOVALNIK: enajstêrci
RODILNIK: enajstêrcev
DAJALNIK: enajstêrcem
TOŽILNIK: enajstêrce
MESTNIK: pri enajstêrcih
ORODNIK: z enajstêrci

STALNE ZVEZE

jambski enajsterec

iz literarne vede peterostopni verz, sestavljen iz petih jambov in do dveh nepoudarjenih zlogov na koncu verza; SIN.: iz literarne vede enajsterec, iz literarne vede laški enajsterec

- Božanska komedija je napisana v italijanskem jeziku srednjega veka; kitica je tercina, verz pa *jambski enajsterec*.
- Delo, ki vsebuje 88 pesmi v *jambskem enajstercu*, je žirija označila prej za pesnitev kot zbirko.

laški enajsterec

iz literarne vede peterostopni verz, sestavljen iz petih jambov in do dveh nepoudarjenih zlogov na koncu verza; SIN.: iz literarne vede enajsterec, iz literarne vede jambski enajsterec

- Sonet ima štiri kitice, dve kvartini in dve tercini v ritmu *laškega enajsterca*.

IZVOR

iz *enajster* iz ↑*enajst*

enakokrîli enakokrîla enakokrîlo pridevnik
[enakokrîli]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enakokrîli]

IPA: [ɛnakɔ'kri:li]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakokrîli

RODILNIK: enakokrîlega

DAJALNIK: enakokrîlemu

TOŽILNIK: enakokrîli

živo enakokrîlega

MESTNIK: pri enakokrîlem

ORODNIK: z enakokrîlim

dvojina

IMENOVALNIK: enakokrîla

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlima

TOŽILNIK: enakokrîla

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlima

množina

IMENOVALNIK: enakokrîli

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlim

TOŽILNIK: enakokrîle

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakokrîla

RODILNIK: enakokrîle

DAJALNIK: enakokrîli

TOŽILNIK: enakokrîlo

MESTNIK: pri enakokrîli

ORODNIK: z enakokrîlo

dvojina

IMENOVALNIK: enakokrîli

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlima

TOŽILNIK: enakokrîli

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlima

množina

IMENOVALNIK: enakokrîle

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlim

TOŽILNIK: enakokrîle

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakokrîlo

RODILNIK: enakokrîlega

DAJALNIK: enakokrîlemu

TOŽILNIK: enakokrîlo

MESTNIK: pri enakokrîlem

ORODNIK: z enakokrîlim

dvojina

IMENOVALNIK: enakokrîli

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlima

TOŽILNIK: enakokrîli

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlima

množina

IMENOVALNIK: enakokrîla

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlim

TOŽILNIK: enakokrîla

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlimi

TONEMSKO

[enakokrîli]

IPA: [ɛnakɔkri:li]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakokrîli

RODILNIK: enakokrîlega

DAJALNIK: enakokrîlemu

TOŽILNIK: enakokrîli

živo enakokrîlega

MESTNIK: pri enakokrîlem

ORODNIK: z enakokrîlim

dvojina

IMENOVALNIK: enakokrîla

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlima

TOŽILNIK: enakokrîla

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlima

množina

IMENOVALNIK: enakokrîli

RODILNIK: enakokrîlih

DAJALNIK: enakokrîlim

TOŽILNIK: enakokrîle

MESTNIK: pri enakokrîlih

ORODNIK: z enakokrîlimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakokrîla

RODILNIK: enakokrîle

DAJALNIK: enakokrîli
TOŽILNIK: enakokrîlo
MESTNIK: pri enakokrîli
ORODNIK: z enakokrîlo

dvojina

IMENOVALNIK: enakokrîli
RODILNIK: enakokrîlih
DAJALNIK: enakokrîlima
TOŽILNIK: enakokrîli
MESTNIK: pri enakokrîlih
ORODNIK: z enakokrîlima

množina

IMENOVALNIK: enakokrîle
RODILNIK: enakokrîlih
DAJALNIK: enakokrîlim
TOŽILNIK: enakokrîle
MESTNIK: pri enakokrîlih
ORODNIK: z enakokrîlimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakokrîlo
RODILNIK: enakokrîlega
DAJALNIK: enakokrîlemu
TOŽILNIK: enakokrîlo
MESTNIK: pri enakokrîlem
ORODNIK: z enakokrîlim

dvojina

IMENOVALNIK: enakokrîli
RODILNIK: enakokrîlih
DAJALNIK: enakokrîlima
TOŽILNIK: enakokrîli
MESTNIK: pri enakokrîlih
ORODNIK: z enakokrîlima

množina

IMENOVALNIK: enakokrîla
RODILNIK: enakokrîlih
DAJALNIK: enakokrîlim
TOŽILNIK: enakokrîla
MESTNIK: pri enakokrîlih
ORODNIK: z enakokrîlimi

STALNE ZVEZE

enakokrili kačji pastir

iz zoologije manjši kačji pastir, ki ima v mirovanju krila zložena; primerjaj lat. *Zygoptera*

- Za ličinke *enakokrilih kačjih pastirjev* je najbolj kritičen trenutek selitev iz njihovega domovanja proti obali, kjer poteka njihova preobrazba.
- V nasprotju z *enakokrilimi kačjimi pastirji* raznokrili kačji pastirji počivajo z razprtimi krili.

IZVOR

iz *enaka krila*

enakovrêden enakovrêdna enakovrêdno pridevnik
[enakowrêdɛn]

POMEN

1. ki je po vrednosti, kakovosti, hierarhiji enak, podoben drugemu; SIN.: enakopraven

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

enakovreden del, delež | enakovreden igralec, nasprotnik, tekmeč | enakovreden partner, sogovornik | enakovredna nasprotnica, tekmica | enakovredna vloga

- Kranjska dežela je bila v 19. stoletju *enakovreden* del tedanje trgovske mreže v tem delu Evrope.
- Imamo veliko težav s poškodbami, za igralce prve postave pa nimamo *enakovrednih* zamenjav.
- Prednost desnega velja v križiščih *enakovrednih* cest, kjer se vozila približujejo z bočnih strani.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda v dajalniku enakovreden tekmeču | enakovredni gostiteljem, gostom

- Olimpijcem bomo omogočili maksimalne priprave, tako da bodo *enakovredni* tekmečem iz drugih držav.
- Večji del tekme smo bili *enakovredni* gostom.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dokaj, precej, približno enakovreden | popolnoma, povsem, zelo enakovreden

- Zdaj nas čakajo v seriji tekme z bolj *enakovrednimi* nasprotniki in nadejamo se marsikatere zmage.
- Pred nekaj leti sta bila dolar in evro približno *enakovredna*.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku** biti, postati enakovreden

- V prvem polčasu smo bili *enakovredni*, v drugem pa je prišlo do razpada sistema igre.
- Posebnost poslopja sta dva vhoda, ki bosta verjetno postala *enakovredna*.

...

▪ Za nas je sprejemljiva le konfederacija enakopravnih in *enakovrednih* evropskih narodov.

1.1. ki kaže, izraža tako enakost, podobnost; SIN.: enakopraven

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

enakovreden boj, odnos | enakovreden položaj, status, izobrazbeni standard | enakovredni pogoji | enakovredna igra, tekma | enakovredna možnost, obravnava, zastopanost

- Moštvi sta prikazali dokaj *enakovredno* igro, le da so imeli gostje nekaj več sreče.
- Otrokom je treba zagotoviti čim boljša učila in *enakovredne* pogoje za šolanje.

- Starejši delavci si sicer želijo večje delovne prilagodljivosti, želijo pa si *enakovredno* obravnavo in spoštovanje.
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
dokaj, precej, približno enakovreden | popolnoma, zelo enakovreden
  - Sprejeli so pravilnik, ki spodbuja enotnejše in bolj *enakovredno* vrednotenje programov, s katerimi se prostovoljne in neprofitne organizacije potegujejo za občinska sredstva.
  - Domači so po zelo *enakovredni* tekmi zmagali.
- ▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**
biti enakovreden
  - Pogoji za vpis v srednje šole za devetošolce in osmošolce niso *enakovredni*.

2. ki ima enake pravice in dolžnosti; SIN.:

enakopraven

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
enakovreden član ČESA
  - Vaš otrok hoče biti *enakovreden* član družine.
- ▶ prisl. + **prid. beseda**
dokaj, precej, približno enakovreden | popolnoma enakovreden
  - So ljudstva, katerih člani so bolj *enakovredni*, in druga s strogo hierarhijo.
  - Pogoj za dogovarjanje je, da so si otroci vsaj približno *enakovredni*, tako po starosti kot po moči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enakowréðən]

IPA: [ɛnakɔ'wre:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovréden
določno enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnega
DAJALNIK: enakovrédnemu
TOŽILNIK: enakovréden
določno enakovrédni
živo enakovrédnega
MESTNIK: pri enakovrédnem
ORODNIK: z enakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédna
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédna
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédni

RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnim
TOŽILNIK: enakovrédne
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédna
RODILNIK: enakovrédne
DAJALNIK: enakovrédni
TOŽILNIK: enakovrédno
MESTNIK: pri enakovrédni
ORODNIK: z enakovrédno

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédni
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédne
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnim
TOŽILNIK: enakovrédne
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédno
RODILNIK: enakovrédnega
DAJALNIK: enakovrédnemu
TOŽILNIK: enakovrédno
MESTNIK: pri enakovrédnem
ORODNIK: z enakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédni
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédna
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnim
TOŽILNIK: enakovrédna
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédnejši
RODILNIK: enakovrédnejšega

DAJALNIK: enakovrednejš**emu**

TOŽILNIK: enakovrednejši

živo enakovrednejš**ega**

MESTNIK: pri enakovrednejš**em**

ORODNIK: z enakovrednejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrednejš**a**

RODILNIK: enakovrednejš**ih**

DAJALNIK: enakovrednejš**ima**

TOŽILNIK: enakovrednejš**a**

MESTNIK: pri enakovrednejš**ih**

ORODNIK: z enakovrednejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakovrednejši

RODILNIK: enakovrednejš**ih**

DAJALNIK: enakovrednejš**im**

TOŽILNIK: enakovrednejši

MESTNIK: pri enakovrednejš**ih**

ORODNIK: z enakovrednejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrednejš**a**

RODILNIK: enakovrednejš**e**

DAJALNIK: enakovrednejši

TOŽILNIK: enakovrednejš**o**

MESTNIK: pri enakovrednejši

ORODNIK: z enakovrednejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrednejši

RODILNIK: enakovrednejš**ih**

DAJALNIK: enakovrednejš**ima**

TOŽILNIK: enakovrednejši

MESTNIK: pri enakovrednejš**ih**

ORODNIK: z enakovrednejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakovrednejš**e**

RODILNIK: enakovrednejš**ih**

DAJALNIK: enakovrednejš**im**

TOŽILNIK: enakovrednejš**e**

MESTNIK: pri enakovrednejš**ih**

ORODNIK: z enakovrednejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrednejš**e**

RODILNIK: enakovrednejš**ega**

DAJALNIK: enakovrednejš**emu**

TOŽILNIK: enakovrednejš**e**

MESTNIK: pri enakovrednejš**em**

ORODNIK: z enakovrednejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrednejši

RODILNIK: enakovrednejš**ih**

DAJALNIK: enakovrednejš**ima**

TOŽILNIK: enakovrednejši

MESTNIK: pri enakovrednejš**ih**

ORODNIK: z enakovrednejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakovrednejš**a**

RODILNIK: enakovrednejš**ega**

DAJALNIK: enakovrednejš**emu**

TOŽILNIK: enakovrednejš**a**

MESTNIK: pri enakovrednejš**ih**

ORODNIK: z enakovrednejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj enakovred**en**

ženski spol

EDNINA: bôlj enakovred**na**

srednji spol

EDNINA: bôlj enakovred**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjenakovrednejši in

nàjenakovrednejši

RODILNIK: nàjenakovrednejš**ega** in

nàjenakovrednejš**ega**

DAJALNIK: nàjenakovrednejš**emu** in

nàjenakovrednejš**emu**

TOŽILNIK: nàjenakovrednejši in

nàjenakovrednejši

živo nàjenakovrednejš**ega** in

nàjenakovrednejš**ega**

MESTNIK: pri nàjenakovrednejš**em** in pri

nàjenakovrednejš**em**

ORODNIK: z nàjenakovrednejš**im** in z

nàjenakovrednejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenakovrednejš**a** in

nàjenakovrednejš**a**

RODILNIK: nàjenakovrednejš**ih** in

nàjenakovrednejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakovrednejš**ima** in

nàjenakovrednejš**ima**

TOŽILNIK: nàjenakovrednejš**a** in

nàjenakovrednejš**a**

MESTNIK: pri nàjenakovrednejš**ih** in pri

nàjenakovrednejš**ih**

ORODNIK: z nàjenakovrednejš**ima** in z

nàjenakovrednejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjenakovrednejši in

nàjenakovrednejši

RODILNIK: nàjenakovrednejš**ih** in

nàjenakovrednejš**ih**

DAJALNIK: nàjenakovrednejš**im** in

nàjenakovrednejš**im**

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejše in
nájenakovrédnejše

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejših in pri
nájenakovrédnejših

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšimi in z
nájenakovrédnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjenakovrédnejša in
nájenakovrédnejša

RODILNIK: nàjenakovrédnejše in
nájenakovrédnejše

DAJALNIK: nàjenakovrédnejši in
nájenakovrédnejši

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejšo in
nájenakovrédnejšo

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejši in pri
nájenakovrédnejši

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšo in z
nájenakovrédnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenakovrédnejši in
nájenakovrédnejši

RODILNIK: nàjenakovrédnejših in
nájenakovrédnejših

DAJALNIK: nàjenakovrédnejšima in
nájenakovrédnejšima

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejši in
nájenakovrédnejši

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejših in pri
nájenakovrédnejših

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšima in z
nájenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjenakovrédnejše in
nájenakovrédnejše

RODILNIK: nàjenakovrédnejših in
nájenakovrédnejših

DAJALNIK: nàjenakovrédnejšim in
nájenakovrédnejšim

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejše in
nájenakovrédnejše

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejših in pri
nájenakovrédnejših

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšimi in z
nájenakovrédnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjenakovrédnejše in
nájenakovrédnejše

RODILNIK: nàjenakovrédnejšega in
nájenakovrédnejšega

DAJALNIK: nàjenakovrédnejšemu in
nájenakovrédnejšemu

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejše in
nájenakovrédnejše

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejšem in pri
nájenakovrédnejšem

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšim in z
nájenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenakovrédnejši in
nájenakovrédnejši

RODILNIK: nàjenakovrédnejših in
nájenakovrédnejših

DAJALNIK: nàjenakovrédnejšima in
nájenakovrédnejšima

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejši in
nájenakovrédnejši

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejših in pri
nájenakovrédnejših

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšima in z
nájenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjenakovrédnejša in
nájenakovrédnejša

RODILNIK: nàjenakovrédnejših in
nájenakovrédnejših

DAJALNIK: nàjenakovrédnejšim in
nájenakovrédnejšim

TOŽILNIK: nàjenakovrédnejša in
nájenakovrédnejša

MESTNIK: pri nàjenakovrédnejših in pri
nájenakovrédnejših

ORODNIK: z nàjenakovrédnejšimi in z
nájenakovrédnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj enakovréden

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj enakovrédna

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj enakovrédno

TONEMSKO

[enakowrédən]

IPA: [ɛnakɔwrè:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovréden
določno enakovrédni

RODILNIK: enakovrédnega

DAJALNIK: enakovrédnemu

TOŽILNIK: enakovréden

določno enakovrédni

živo enakovrédnega

MESTNIK: pri enakovrédnem

ORODNIK: z enakovrédnim
dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédna
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédna
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnim
TOŽILNIK: enakovrédne
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédna
RODILNIK: enakovrédne
DAJALNIK: enakovrédni
TOŽILNIK: enakovrédno
MESTNIK: pri enakovrédni
ORODNIK: z enakovrédno

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédni
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédne
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnim
TOŽILNIK: enakovrédne
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédno
RODILNIK: enakovrédnega
DAJALNIK: enakovrédnemu
TOŽILNIK: enakovrédno
MESTNIK: pri enakovrédnem
ORODNIK: z enakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédni
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédna

RODILNIK: enakovrédnih

DAJALNIK: enakovrédnim

TOŽILNIK: enakovrédna

MESTNIK: pri enakovrédnih

ORODNIK: z enakovrédnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédnejši
RODILNIK: enakovrédnejšega
DAJALNIK: enakovrédnejšemu
TOŽILNIK: enakovrédnejši
živo enakovrédnejšega
MESTNIK: pri enakovrédnejšem
ORODNIK: z enakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédnejša
RODILNIK: enakovrédnejših
DAJALNIK: enakovrédnejšima
TOŽILNIK: enakovrédnejša
MESTNIK: pri enakovrédnejših
ORODNIK: z enakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédnejši
RODILNIK: enakovrédnejših
DAJALNIK: enakovrédnejšim
TOŽILNIK: enakovrédnejši
MESTNIK: pri enakovrédnejših
ORODNIK: z enakovrédnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédnejša
RODILNIK: enakovrédnejše
DAJALNIK: enakovrédnejši
TOŽILNIK: enakovrédnejšo
MESTNIK: pri enakovrédnejši
ORODNIK: z enakovrédnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédnejši
RODILNIK: enakovrédnejših
DAJALNIK: enakovrédnejšima
TOŽILNIK: enakovrédnejši
MESTNIK: pri enakovrédnejših
ORODNIK: z enakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédnejše
RODILNIK: enakovrédnejših
DAJALNIK: enakovrédnejšim
TOŽILNIK: enakovrédnejše
MESTNIK: pri enakovrédnejših
ORODNIK: z enakovrédnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédnejše

RODILNIK: enakovrédnejš**ega**
DAJALNIK: enakovrédnejš**emu**
TOŽILNIK: enakovrédnejš**e**
MESTNIK: pri enakovrédnejš**em**
ORODNIK: z enakovrédnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédnejš**i**
RODILNIK: enakovrédnejš**ih**
DAJALNIK: enakovrédnejš**ima**
TOŽILNIK: enakovrédnejš**i**
MESTNIK: pri enakovrédnejš**ih**
ORODNIK: z enakovrédnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: enakovrédnejš**a**
RODILNIK: enakovrédnejš**ega**
DAJALNIK: enakovrédnejš**emu**
TOŽILNIK: enakovrédnejš**a**
MESTNIK: pri enakovrédnejš**ih**
ORODNIK: z enakovrédnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj enakovréd**en**

ženski spol

EDNINA: bõlj enakovréd**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj enakovréd**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**i** in
nãjenakovrédnejš**i**
RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ega** in
nãjenakovrédnejš**ega**
DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**emu** in
nãjenakovrédnejš**emu**
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**i** in
nãjenakovrédnejš**i**
živo nãjenakovrédnejš**ega** in
nãjenakovrédnejš**ega**
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**em** in pri
nãjenakovrédnejš**em**
ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**im** in z
nãjenakovrédnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**a** in
nãjenakovrédnejš**a**
RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ih** in
nãjenakovrédnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**ima** in
nãjenakovrédnejš**ima**
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**a** in
nãjenakovrédnejš**a**
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**ih** in pri
nãjenakovrédnejš**ih**

ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**ima** in z
nãjenakovrédnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**i** in
nãjenakovrédnejš**i**
RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ih** in
nãjenakovrédnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**im** in
nãjenakovrédnejš**im**
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**e** in
nãjenakovrédnejš**e**
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**ih** in pri
nãjenakovrédnejš**ih**
ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**imi** in z
nãjenakovrédnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**a** in
nãjenakovrédnejš**a**
RODILNIK: nãjenakovrédnejš**e** in
nãjenakovrédnejš**e**
DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**i** in
nãjenakovrédnejš**i**
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**o** in
nãjenakovrédnejš**o**
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**i** in pri
nãjenakovrédnejš**i**
ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**o** in z
nãjenakovrédnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**i** in
nãjenakovrédnejš**i**
RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ih** in
nãjenakovrédnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**ima** in
nãjenakovrédnejš**ima**
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**i** in
nãjenakovrédnejš**i**
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**ih** in pri
nãjenakovrédnejš**ih**
ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**ima** in z
nãjenakovrédnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**e** in
nãjenakovrédnejš**e**
RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ih** in
nãjenakovrédnejš**ih**
DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**im** in
nãjenakovrédnejš**im**
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**e** in
nãjenakovrédnejš**e**
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**ih** in pri
nãjenakovrédnejš**ih**

ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**imi** in z nãjenakovrédnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**e** in nãjenakovrédnejš**e**

RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ega** in nãjenakovrédnejš**ega**

DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**emu** in nãjenakovrédnejš**emu**

TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**e** in nãjenakovrédnejš**e**

MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**em** in pri nãjenakovrédnejš**em**

ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**im** in z nãjenakovrédnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**i** in nãjenakovrédnejš**i**

RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ih** in nãjenakovrédnejš**ih**

DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**ima** in nãjenakovrédnejš**ima**

TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**i** in nãjenakovrédnejš**i**

MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**ih** in pri nãjenakovrédnejš**ih**

ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**ima** in z nãjenakovrédnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejš**a** in nãjenakovrédnejš**a**

RODILNIK: nãjenakovrédnejš**ih** in nãjenakovrédnejš**ih**

DAJALNIK: nãjenakovrédnejš**im** in nãjenakovrédnejš**im**

TOŽILNIK: nãjenakovrédnejš**a** in nãjenakovrédnejš**a**

MESTNIK: pri nãjenakovrédnejš**ih** in pri nãjenakovrédnejš**ih**

ORODNIK: z nãjenakovrédnejš**imi** in z nãjenakovrédnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakovréden

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakovrédna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakovrédno

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovréden določno enakovréd**ni**

RODILNIK: enakovréd**nega**

DAJALNIK: enakovréd**nemu**

TOŽILNIK: enakovréden

določno enakovréd**ni**

živo enakovréd**nega**

MESTNIK: pri enakovréd**nem**

ORODNIK: z enakovréd**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédna

RODILNIK: enakovréd**nih**

DAJALNIK: enakovréd**nima**

TOŽILNIK: enakovrédna

MESTNIK: pri enakovréd**nih**

ORODNIK: z enakovréd**nima**

množina

IMENOVALNIK: enakovréd**ni**

RODILNIK: enakovréd**nih**

DAJALNIK: enakovréd**nim**

TOŽILNIK: enakovrédne

MESTNIK: pri enakovréd**nih**

ORODNIK: z enakovréd**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédna

RODILNIK: enakovrédne tudi enakovrédne

DAJALNIK: enakovréd**ni** tudi enakovréd**ni**

TOŽILNIK: enakovrédno tudi enakovrédno

MESTNIK: pri enakovréd**ni** tudi pri enakovréd**ni**

ORODNIK: z enakovrédno tudi z enakovrédno

dvojina

IMENOVALNIK: enakovréd**ni**

RODILNIK: enakovréd**nih**

DAJALNIK: enakovréd**nima**

TOŽILNIK: enakovréd**ni**

MESTNIK: pri enakovréd**nih**

ORODNIK: z enakovréd**nima**

množina

IMENOVALNIK: enakovrédne

RODILNIK: enakovréd**nih**

DAJALNIK: enakovréd**nim**

TOŽILNIK: enakovrédne

MESTNIK: pri enakovréd**nih**

ORODNIK: z enakovréd**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédno

RODILNIK: enakovréd**nega**

DAJALNIK: enakovréd**nemu**

in

[enakowrédən]

IPA: [enakowrè:dán]

TOŽILNIK: enakovrédno
MESTNIK: pri enakovrédnem
ORODNIK: z enakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédni
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnima
TOŽILNIK: enakovrédni
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédna
RODILNIK: enakovrédnih
DAJALNIK: enakovrédnim
TOŽILNIK: enakovrédna
MESTNIK: pri enakovrédnih
ORODNIK: z enakovrédnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj enakovréden

ženski spol

EDNINA: bõlj enakovrédna

srednji spol

EDNINA: bõlj enakovrédno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejši in
nãjenakovrédnejši
RODILNIK: nãjenakovrédnejšega in
nãjenakovrédnejšega
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšemu in
nãjenakovrédnejšem
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejši in
nãjenakovrédnejši
živo nãjenakovrédnejšega in
nãjenakovrédnejšega
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejšem in pri
nãjenakovrédnejšem
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšim in z
nãjenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejša in
nãjenakovrédnejša
RODILNIK: nãjenakovrédnejših in
nãjenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšima in
nãjenakovrédnejšima
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejša in
nãjenakovrédnejša
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejših in pri
nãjenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšima in z
nãjenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejši in
nãjenakovrédnejši
RODILNIK: nãjenakovrédnejših in
nãjenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšim in
nãjenakovrédnejšim
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejše in
nãjenakovrédnejše
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejših in pri
nãjenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšimi in z
nãjenakovrédnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejša in
nãjenakovrédnejša
RODILNIK: nãjenakovrédnejše in
nãjenakovrédnejše
DAJALNIK: nãjenakovrédnejši in
nãjenakovrédnejši
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejšo in
nãjenakovrédnejšo
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejši in pri
nãjenakovrédnejši
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšo in z
nãjenakovrédnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejši in
nãjenakovrédnejši
RODILNIK: nãjenakovrédnejših in
nãjenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšima in
nãjenakovrédnejšima
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejši in
nãjenakovrédnejši
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejših in pri
nãjenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšima in z
nãjenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejše in
nãjenakovrédnejše
RODILNIK: nãjenakovrédnejših in
nãjenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšim in
nãjenakovrédnejšim
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejše in
nãjenakovrédnejše
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejših in pri
nãjenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšimi in z
nãjenakovrédnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejše in nãjenakovrédnejše
RODILNIK: nãjenakovrédnejšega in nãjenakovrédnejšega
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšemu in nãjenakovrédnejšemu
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejše in nãjenakovrédnejše
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejšem in pri nãjenakovrédnejšem
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšim in z nãjenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejši in nãjenakovrédnejši
RODILNIK: nãjenakovrédnejših in nãjenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšima in nãjenakovrédnejšima
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejši in nãjenakovrédnejši
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejših in pri nãjenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšima in z nãjenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjenakovrédnejša in nãjenakovrédnejša
RODILNIK: nãjenakovrédnejših in nãjenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjenakovrédnejšim in nãjenakovrédnejšim
TOŽILNIK: nãjenakovrédnejša in nãjenakovrédnejša
MESTNIK: pri nãjenakovrédnejših in pri nãjenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjenakovrédnejšimi in z nãjenakovrédnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakovréden

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakovrédna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj enakovrédno

IZVOR

iz *enako vreden*

enakovrédno

prislov

[enakowrédno]

POMEN

takó, da so po vrednosti, kakovosti, hierarhiji vsi udeleženi enaki, podobni drugemu; SIN.: enakopravno

► **prisl.** + glag.

enakovredno se boriti, kosati, meriti, postaviti po robu | enakovredno konkurirati | enakovredno nadomestiti, zamenjati KOGA, KAJ | enakovredno obravnavati, upoštevati, vključevati, se vključiti | enakovredno tekmovati, se upirati

- Z zmago je dokazal, da se lahko *enakovredno* kosa z najboljšimi igralci.
- Delo seminarja bo oblikovano tako, da se lahko tudi novi slušatelji *enakovredno* vključijo vanj.
- Strokovnjaki vemo, da takega sprejemnega izpita, ki bi *enakovredno* nadomestil maturo, ni nikjer v svetu.

► **prisl.** + prid. beseda

enakovredno obravnavan | enakovredno zastopan

- Organizatorji želijo opozoriti na pomembnost fotografije, ki v medijih ni zastopana *enakovredno* z drugimi zvrstmi umetnosti.
- Moje mnenje je, da bi morale biti vse manjšine, ki živijo v Sloveniji, *enakovredno* obravnavane.

...

- Zakon mora vse verske skupnosti obravnavati enakopravno in *enakovredno*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enakowrédno]

IPA: [enakowrédno]

OSNOVNİK: enakovrédno

PRIMERNİK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: enakovrédneje in enakovrédnejše

PRIMERNİK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj enakovrédno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nãjenakovrédneje in nãjenakovrédneje in nãjenakovrédnejše in nãjenakovrédnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj enakovrédno

TONEMSKO

[enakowrédno]

IPA: [enakowrédno]

OSNOVNİK: enakovrédno

PRIMERNİK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: enakovrédneje in enakovrédnejše

PRIMERNİK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj enakovrédno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nãjenakovrédneje in nãjenakovrédneje in nãjenakovrédnejše in nãjenakovrédnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj enakovrédno

IZVOR

↑enakovreden

enakovrédnost enakovrédnosti samostalnik ženskega

spola

[enakowrédnost]

POMEN

1. stanje, lastnost koga, česa, da je po vrednosti, kakovosti, hierarhiji enak, podoben drugemu

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dokazati enakovrednost

- Program šole zagotavlja *enakovrednost* izobraževalnih standardov pri vseh predmetih, ki jih izvaja javna šola.
- Reprezentanti so *enakovrednost* dokazali le na zadnjem državnem prvenstvu.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

načelo, princip enakovrednosti | priznanje enakovrednosti

- Ocena je narejena na podlagi znanega števila kandidatov, ki trenutno čakajo na priznanje *enakovrednosti* strokovnih naslovov.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

popolna enakovrednost

- Fleksibilni načini dela so se tako razvili, da so jih evropske države postopoma zakonsko urejale v smeri popolne *enakovrednosti* zaposlitvi za nedoločen čas.
- Medsebojno bogatenje predpostavlja vzajemno priznanje načelne *enakovrednosti* sebe/svojega in drugega/tujega.

...

- Poudarjali so *enakovrednost* jezikov in kultur, pravico, da vsak govori in piše v svojem maternem jeziku.

2. stanje, ko imajo vsi enake pravice in dolžnosti; SIN.: enakopravnost

- Za nemoteno delo in občutek *enakovrednosti* članov je potrebno medsebojno obveščanje.
- Upajmo, da bo integracija uspela vsaj v tej meri, da bomo lažje sprejemali medse drugačne in jim dajali občutek *enakovrednosti*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enakowrédnost]

IPA: [ɛnakɔ'wre:dnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédnost
RODILNIK: enakovrédnosti
DAJALNIK: enakovrédnosti
TOŽILNIK: enakovrédnost
MESTNIK: pri enakovrédnosti

ORODNIK: z enakovrédnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédnosti

RODILNIK: enakovrédnosti

DAJALNIK: enakovrédnostma tudi enakovrédnostima

TOŽILNIK: enakovrédnosti

MESTNIK: pri enakovrédnostih

ORODNIK: z enakovrédnostma tudi z enakovrédnostima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédnosti

RODILNIK: enakovrédnosti

DAJALNIK: enakovrédnostim

TOŽILNIK: enakovrédnosti

MESTNIK: pri enakovrédnostih

ORODNIK: z enakovrédnostmi

TONEMSKO

[enakowrédnost]

IPA: [ɛnakɔ'wre:dnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: enakovrédnost

RODILNIK: enakovrédnosti

DAJALNIK: enakovrédnosti

TOŽILNIK: enakovrédnost

MESTNIK: pri enakovrédnosti

ORODNIK: z enakovrédnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: enakovrédnosti

RODILNIK: enakovrédnosti

DAJALNIK: enakovrédnostma tudi enakovrédnostima

TOŽILNIK: enakovrédnosti

MESTNIK: pri enakovrédnostih

ORODNIK: z enakovrédnostma tudi z enakovrédnostima

množina

IMENOVALNIK: enakovrédnosti

RODILNIK: enakovrédnosti

DAJALNIK: enakovrédnostim

TOŽILNIK: enakovrédnosti

MESTNIK: pri enakovrédnostih

ORODNIK: z enakovrédnostmi

IZVOR

↑enakovreden

enovít enovíta enovító pridevnik

[enovít]

POMEN

ki ga tvorijo enake, podobne sestavine, razporejene v skladno, trdno celoto, navadno s skupnim ciljem, usmeritvijo

► **prid. beseda** + sam. beseda

enovit organ, organizem, sistem | enovit študij | enovita celota | enovita družba, organizacija, zadruga | enovito podjetje

- Resnično kakovost lahko zagotovi le precizno oblikovan in *enovit* nacionalni sistem mednarodno primerljivih standardov.
- Vzgojno delo vrtca se je povežalo z vzgojo doma in postalo *enovit* vzgojni proces, ki ga odlikuje zadovoljstvo staršev, otrok in vzgojiteljev.

► prisl. + **prid. beseda**

dokaj, dovolj enovit | nekaj, nekoč enovit

- Jablane so po obliki rasti dokaj *enovite* in nikoli prav visoke.
- Nekaj *enovita* organizacija je ob lanskem polletju imela 19 poslovnih enot in preko sto blagajniških mest.

***

- Občina je izpadla iz procesa razdruževanja in ostala *enovita*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enovít]

IPA: [ɛnoˈvi:t]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enovít
določno enovít**i**
RODILNIK: enovíte**ga**
DAJALNIK: enovíte**mu**
TOŽILNIK: enovít
določno enovít**i**
živo enovíte**ga**
MESTNIK: pri enovíte**m**
ORODNIK: z enovít**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enovíta
RODILNIK: enovít**ih**
DAJALNIK: enovít**ima**
TOŽILNIK: enovíta
MESTNIK: pri enovít**ih**
ORODNIK: z enovít**ima**

množina

IMENOVALNIK: enovíti
RODILNIK: enovít**ih**
DAJALNIK: enovít**im**
TOŽILNIK: enovíte
MESTNIK: pri enovít**ih**
ORODNIK: z enovít**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enovíta
RODILNIK: enovíte
DAJALNIK: enovíti
TOŽILNIK: enovító
MESTNIK: pri enovíti
ORODNIK: z enovító

dvojina

IMENOVALNIK: enovíti
RODILNIK: enovít**ih**
DAJALNIK: enovít**ima**
TOŽILNIK: enovíti
MESTNIK: pri enovít**ih**
ORODNIK: z enovít**ima**

množina

IMENOVALNIK: enovíte
RODILNIK: enovít**ih**
DAJALNIK: enovít**im**
TOŽILNIK: enovíte
MESTNIK: pri enovít**ih**
ORODNIK: z enovít**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enovító
RODILNIK: enovíte**ga**
DAJALNIK: enovíte**mu**
TOŽILNIK: enovító
MESTNIK: pri enovíte**m**
ORODNIK: z enovít**im**

dvojina

IMENOVALNIK: enovíti
RODILNIK: enovít**ih**
DAJALNIK: enovít**ima**
TOŽILNIK: enovíti
MESTNIK: pri enovít**ih**
ORODNIK: z enovít**ima**

množina

IMENOVALNIK: enovíta
RODILNIK: enovít**ih**
DAJALNIK: enovít**im**
TOŽILNIK: enovíta
MESTNIK: pri enovít**ih**
ORODNIK: z enovít**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enovítejš**i**
RODILNIK: enovítejš**ega**
DAJALNIK: enovítejš**emu**
TOŽILNIK: enovítejš**i**
živo enovítejš**ega**
MESTNIK: pri enovítejš**em**
ORODNIK: z enovítejš**im**

dvojina

IMENOVANIK: enovítejša
RODILNIK: enovítejših
DAJALNIK: enovítejšima
TOŽILNIK: enovítejša
MESTNIK: pri enovítejših
ORODNIK: z enovítejšima

množina

IMENOVANIK: enovítejši
RODILNIK: enovítejših
DAJALNIK: enovítejšim
TOŽILNIK: enovítejše
MESTNIK: pri enovítejših
ORODNIK: z enovítejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: enovítejša
RODILNIK: enovítejše
DAJALNIK: enovítejši
TOŽILNIK: enovítejšo
MESTNIK: pri enovítejši
ORODNIK: z enovítejšo

dvojina

IMENOVANIK: enovítejši
RODILNIK: enovítejših
DAJALNIK: enovítejšima
TOŽILNIK: enovítejši
MESTNIK: pri enovítejših
ORODNIK: z enovítejšima

množina

IMENOVANIK: enovítejše
RODILNIK: enovítejših
DAJALNIK: enovítejšim
TOŽILNIK: enovítejše
MESTNIK: pri enovítejših
ORODNIK: z enovítejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: enovítejše
RODILNIK: enovítejšega
DAJALNIK: enovítejšemu
TOŽILNIK: enovítejše
MESTNIK: pri enovítejšem
ORODNIK: z enovítejšim

dvojina

IMENOVANIK: enovítejši
RODILNIK: enovítejših
DAJALNIK: enovítejšima
TOŽILNIK: enovítejši
MESTNIK: pri enovítejših
ORODNIK: z enovítejšima

množina

IMENOVANIK: enovítejša
RODILNIK: enovítejših

DAJALNIK: enovítejšim

TOŽILNIK: enovítejša

MESTNIK: pri enovítejših

ORODNIK: z enovítejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj enovít

ženski spol

EDNINA: bôlj enovíta

srednji spol

EDNINA: bôlj enovító

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nàjenovítejši in nájenovítejši
RODILNIK: nàjenovítejšega in nájenovítejšega
DAJALNIK: nàjenovítejšemu in nájenovítejšemu
TOŽILNIK: nàjenovítejši in nájenovítejši
živo nàjenovítejšega in nájenovítejšega
MESTNIK: pri nàjenovítejšem in pri nájenovítejšem
ORODNIK: z nàjenovítejšim in z nájenovítejšim

dvojina

IMENOVANIK: nàjenovítejša in nájenovítejša
RODILNIK: nàjenovítejših in nájenovítejših
DAJALNIK: nàjenovítejšima in nájenovítejšima
TOŽILNIK: nàjenovítejša in nájenovítejša
MESTNIK: pri nàjenovítejših in pri nájenovítejših
ORODNIK: z nàjenovítejšima in z nájenovítejšima

množina

IMENOVANIK: nàjenovítejši in nájenovítejši
RODILNIK: nàjenovítejših in nájenovítejših
DAJALNIK: nàjenovítejšim in nájenovítejšim
TOŽILNIK: nàjenovítejše in nájenovítejše
MESTNIK: pri nàjenovítejših in pri nájenovítejših
ORODNIK: z nàjenovítejšimi in z nájenovítejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nàjenovítejša in nájenovítejša
RODILNIK: nàjenovítejše in nájenovítejše
DAJALNIK: nàjenovítejši in nájenovítejši
TOŽILNIK: nàjenovítejšo in nájenovítejšo
MESTNIK: pri nàjenovítejši in pri nájenovítejši
ORODNIK: z nàjenovítejšo in z nájenovítejšo

dvojina

IMENOVANIK: nàjenovítejši in nájenovítejši
RODILNIK: nàjenovítejših in nájenovítejših
DAJALNIK: nàjenovítejšima in nájenovítejšima
TOŽILNIK: nàjenovítejši in nájenovítejši

MESTNIK: pri nàjenovítejših in pri nàjenovítejših

ORODNIK: z nàjenovítejšima in z nàjenovítejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjenovítejše in nàjenovítejše

RODILNIK: nàjenovítejših in nàjenovítejših

DAJALNIK: nàjenovítejšim in nàjenovítejšim

TOŽILNIK: nàjenovítejše in nàjenovítejše

MESTNIK: pri nàjenovítejših in pri nàjenovítejših

ORODNIK: z nàjenovítejšimi in z nàjenovítejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjenovítejše in nàjenovítejše

RODILNIK: nàjenovítejšega in nàjenovítejšega

DAJALNIK: nàjenovítejšemu in nàjenovítejšemu

TOŽILNIK: nàjenovítejše in nàjenovítejše

MESTNIK: pri nàjenovítejšem in pri nàjenovítejšem

ORODNIK: z nàjenovítejšim in z nàjenovítejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjenovítejši in nàjenovítejši

RODILNIK: nàjenovítejših in nàjenovítejših

DAJALNIK: nàjenovítejšima in nàjenovítejšima

TOŽILNIK: nàjenovítejši in nàjenovítejši

MESTNIK: pri nàjenovítejših in pri nàjenovítejših

ORODNIK: z nàjenovítejšima in z nàjenovítejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjenovítejša in nàjenovítejša

RODILNIK: nàjenovítejših in nàjenovítejših

DAJALNIK: nàjenovítejšim in nàjenovítejšim

TOŽILNIK: nàjenovítejša in nàjenovítejša

MESTNIK: pri nàjenovítejših in pri nàjenovítejših

ORODNIK: z nàjenovítejšimi in z nàjenovítejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj enovít

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj enovíta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj enovító

TONEMSKO

[enovít]

IPA: [ɛnovít]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enovít
določno enovíti

RODILNIK: enovítega

DAJALNIK: enovítemu

TOŽILNIK: enovít

določno enovíti

živo enovítega

MESTNIK: pri enovítem

ORODNIK: z enovítim

dvojina

IMENOVALNIK: enovíta

RODILNIK: enovítih

DAJALNIK: enovítima

TOŽILNIK: enovíta

MESTNIK: pri enovítih

ORODNIK: z enovítima

množina

IMENOVALNIK: enovíti

RODILNIK: enovítih

DAJALNIK: enovítim

TOŽILNIK: enovíte

MESTNIK: pri enovítih

ORODNIK: z enovítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enovíta

RODILNIK: enovíte

DAJALNIK: enovíti

TOŽILNIK: enovító

MESTNIK: pri enovíti

ORODNIK: z enovító

dvojina

IMENOVALNIK: enovíti

RODILNIK: enovítih

DAJALNIK: enovítima

TOŽILNIK: enovíti

MESTNIK: pri enovítih

ORODNIK: z enovítima

množina

IMENOVALNIK: enovíte

RODILNIK: enovítih

DAJALNIK: enovítim

TOŽILNIK: enovíte

MESTNIK: pri enovítih

ORODNIK: z enovítimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enovító

RODILNIK: enovítega

DAJALNIK: enovítemu

TOŽILNIK: enovító

MESTNIK: pri enovítem

ORODNIK: z enovítim

dvojina

IMENOVALNIK: enovîti
RODILNIK: enovîtih
DAJALNIK: enovîtima
TOŽILNIK: enovîti
MESTNIK: pri enovîtih
ORODNIK: z enovîtima

množina

IMENOVALNIK: enovîta
RODILNIK: enovîtih
DAJALNIK: enovîtim
TOŽILNIK: enovîta
MESTNIK: pri enovîtih
ORODNIK: z enovîtimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: enovîtejši
RODILNIK: enovîtejšega
DAJALNIK: enovîtejšemu
TOŽILNIK: enovîtejši
živo enovîtejšega
MESTNIK: pri enovîtejšem
ORODNIK: z enovîtejšim

dvojina

IMENOVALNIK: enovîtejša
RODILNIK: enovîtejših
DAJALNIK: enovîtejšima
TOŽILNIK: enovîtejša
MESTNIK: pri enovîtejših
ORODNIK: z enovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: enovîtejši
RODILNIK: enovîtejših
DAJALNIK: enovîtejšim
TOŽILNIK: enovîtejše
MESTNIK: pri enovîtejših
ORODNIK: z enovîtejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: enovîtejša
RODILNIK: enovîtejše
DAJALNIK: enovîtejši
TOŽILNIK: enovîtejšo
MESTNIK: pri enovîtejši
ORODNIK: z enovîtejšo

dvojina

IMENOVALNIK: enovîtejši
RODILNIK: enovîtejših
DAJALNIK: enovîtejšima
TOŽILNIK: enovîtejši
MESTNIK: pri enovîtejših
ORODNIK: z enovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: enovîtejše

RODILNIK: enovîtejših
DAJALNIK: enovîtejšim
TOŽILNIK: enovîtejše
MESTNIK: pri enovîtejših
ORODNIK: z enovîtejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: enovîtejše
RODILNIK: enovîtejšega
DAJALNIK: enovîtejšemu
TOŽILNIK: enovîtejše
MESTNIK: pri enovîtejšem
ORODNIK: z enovîtejšim

dvojina

IMENOVALNIK: enovîtejši
RODILNIK: enovîtejših
DAJALNIK: enovîtejšima
TOŽILNIK: enovîtejši
MESTNIK: pri enovîtejših
ORODNIK: z enovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: enovîtejša
RODILNIK: enovîtejših
DAJALNIK: enovîtejšim
TOŽILNIK: enovîtejša
MESTNIK: pri enovîtejših
ORODNIK: z enovîtejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj enovît

ženski spol

EDNINA: bôlj enovîta

srednji spol

EDNINA: bôlj enovîto

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjenovîtejši in nâjenovîtejši
RODILNIK: nâjenovîtejšega in nâjenovîtejšega
DAJALNIK: nâjenovîtejšemu in nâjenovîtejšemu
TOŽILNIK: nâjenovîtejši in nâjenovîtejši
živo nâjenovîtejšega in nâjenovîtejšega
MESTNIK: pri nâjenovîtejšem in pri
nâjenovîtejšem
ORODNIK: z nâjenovîtejšim in z nâjenovîtejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nâjenovîtejša in nâjenovîtejša
RODILNIK: nâjenovîtejših in nâjenovîtejših
DAJALNIK: nâjenovîtejšima in nâjenovîtejšima
TOŽILNIK: nâjenovîtejša in nâjenovîtejša
MESTNIK: pri nâjenovîtejših in pri
nâjenovîtejših
ORODNIK: z nâjenovîtejšima in z
nâjenovîtejšima

množina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejși** in **nàjenovítejși**
RODILNIK: **nàjenovítejših** in **nàjenovítejših**
DAJALNIK: **nàjenovítejšim** in **nàjenovítejšim**
TOŽILNIK: **nàjenovítejše** in **nàjenovítejše**
MESTNIK: pri **nàjenovítejših** in pri **nàjenovítejših**
ORODNIK: z **nàjenovítejšimi** in z **nàjenovítejšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejša** in **nàjenovítejša**
RODILNIK: **nàjenovítejše** in **nàjenovítejše**
DAJALNIK: **nàjenovítejši** in **nàjenovítejši**
TOŽILNIK: **nàjenovítejšo** in **nàjenovítejšo**
MESTNIK: pri **nàjenovítejši** in pri **nàjenovítejši**
ORODNIK: z **nàjenovítejšo** in z **nàjenovítejšo**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejši** in **nàjenovítejši**
RODILNIK: **nàjenovítejših** in **nàjenovítejših**
DAJALNIK: **nàjenovítejšima** in **nàjenovítejšima**
TOŽILNIK: **nàjenovítejši** in **nàjenovítejši**
MESTNIK: pri **nàjenovítejših** in pri **nàjenovítejših**
ORODNIK: z **nàjenovítejšima** in z **nàjenovítejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejše** in **nàjenovítejše**
RODILNIK: **nàjenovítejših** in **nàjenovítejših**
DAJALNIK: **nàjenovítejšim** in **nàjenovítejšim**
TOŽILNIK: **nàjenovítejše** in **nàjenovítejše**
MESTNIK: pri **nàjenovítejših** in pri **nàjenovítejših**
ORODNIK: z **nàjenovítejšimi** in z **nàjenovítejšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejšega** in **nàjenovítejšega**
RODILNIK: **nàjenovítejšega** in **nàjenovítejšega**
DAJALNIK: **nàjenovítejšemu** in **nàjenovítejšemu**
TOŽILNIK: **nàjenovítejše** in **nàjenovítejše**
MESTNIK: pri **nàjenovítejšem** in pri **nàjenovítejšem**
ORODNIK: z **nàjenovítejšim** in z **nàjenovítejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejši** in **nàjenovítejši**
RODILNIK: **nàjenovítejših** in **nàjenovítejših**
DAJALNIK: **nàjenovítejšima** in **nàjenovítejšima**
TOŽILNIK: **nàjenovítejši** in **nàjenovítejši**
MESTNIK: pri **nàjenovítejših** in pri **nàjenovítejših**
ORODNIK: z **nàjenovítejšima** in z **nàjenovítejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjenovítejša** in **nàjenovítejša**
RODILNIK: **nàjenovítejših** in **nàjenovítejših**
DAJALNIK: **nàjenovítejšim** in **nàjenovítejšim**
TOŽILNIK: **nàjenovítejša** in **nàjenovítejša**
MESTNIK: pri **nàjenovítejših** in pri **nàjenovítejših**
ORODNIK: z **nàjenovítejšimi** in z **nàjenovítejšimi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nàjbolj** enovít

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nàjbolj** enovíta

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nàjbolj** enovító

IZVOR

↑ en

enovító

prislov

[enovító]

POMEN

takó, da so prisotne enake, podobne sestavine, razporejene v skladno, trdno celoto, navadno s skupnim ciljem, usmeritvijo

- Delo je sestavljeno iz več slikovitih simfoničnih prizorov, ki se v *enovito* zaokroženi strukturi zvrščajo drug za drugim.
- Doslej smo delovali *enovito*, kar pa je do neke mere dušilo delovanje na lokalnih nivojih.
- Z vzidavo skupne veže so obe hiši združili v eno, *enovito* uredili notranjščino, obokali pritlično in deloma nadstropno etažo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enovító]

IPA: [ɛnoˈviːtɔ]

OSNOVNIK: enovító

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: enovíteje in enovítejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj enovító

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: **nàjenovíteje** in **nàjenovíteje** in **nàjenovítejše** in **nàjenovítejše**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: **nàjbolj** in **nàjbolj** enovító

TONEMSKO

[enovító]

IPA: [ɛnoˈviːtò]

OSNOVNIK: enovító

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: enovíteje in enovítejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj enovító

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: *nâjenovîteje* in *nâjenovîteje* in *nâjenovîtejše* in *nâjenovîtejšje*
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: *nâjbolj* in *nâjbolj* enovîto

IZVOR

↑enovit

enovîto enovîtosti samostalnik ženskega spola

[enovîto]

POMEN

stanje, lastnost česa, da ga tvorijo enake, podobne sestavine, razporejene v skladno, trdno celoto, navadno s skupnim ciljem, usmeritvijo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doseči enovitost | ohraniti, zagotavljati enovitost

- Album je drzen v slogovni raznolikosti, toda prava umetnost je v raznolikosti doseči *enovitost*.
- Podatki se zbirajo po notnih merilih, kar zagotavlja *enovitost* in kakovost vseh podatkovnih baz.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

prostorska enovitost | stilna, vsebinska enovitost

- Obstaja bojazen, da bodo razne oddelke šole razselili, s čimer bi ustanova izgubila svojo prostorsko *enovitost*.
- Vsebinska *enovitost* pesmi se zrcali tudi v obliki: precej pesmi je iz enega kosa, dobesedno en sam stavek.

...

- Vseskozi moramo imeti v mislih *enovitost* prostora. Vrt ne sme razpasti na zbirko posameznih sestavin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[enovîto]

IPA: [enɔ'vi:tɔst]

ednina

IMENOVALNIK: enovîto

RODILNIK: enovîto

DAJALNIK: enovîto

TOŽILNIK: enovîto

MESTNIK: pri enovîto

ORODNIK: z enovîto

dvojina

IMENOVALNIK: enovîto

RODILNIK: enovîto

DAJALNIK: enovîto **ma** tudi enovîto **tima**

TOŽILNIK: enovîto

MESTNIK: pri enovîto

ORODNIK: z enovîto **ma** tudi z enovîto **tima**

množina

IMENOVALNIK: enovîto

RODILNIK: enovîto

DAJALNIK: enovîto **im**

TOŽILNIK: enovîto

MESTNIK: pri enovîto **ih**

ORODNIK: z enovîto **mi**

TONEMSKO

[enovîto]

IPA: [enɔ'vi:tɔst]

ednina

IMENOVALNIK: enovîto

RODILNIK: enovîto

DAJALNIK: enovîto

TOŽILNIK: enovîto

MESTNIK: pri enovîto

ORODNIK: z enovîto **jo**

dvojina

IMENOVALNIK: enovîto

RODILNIK: enovîto

DAJALNIK: enovîto **ma** tudi enovîto **tima**

TOŽILNIK: enovîto

MESTNIK: pri enovîto **ih**

ORODNIK: z enovîto **ma** tudi z enovîto **tima**

množina

IMENOVALNIK: enovîto

RODILNIK: enovîto

DAJALNIK: enovîto **im**

TOŽILNIK: enovîto

MESTNIK: pri enovîto **ih**

ORODNIK: z enovîto **mi**

IZVOR

↑enovit

ép épa samostalnik moškega spola

[ép]

POMEN

1. dolga pripovedna pesnitev, navadno o pomembnem dogodku, v kateri nastopajo junaki, bogovi; SIN.: ozkknjižno epos

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

babelonski, finski, indijski, sumerski ep | Homerjev, homerski ep | junaški, viteški ep | komični ep | narodni ep | starodavni, srednjeveški, zgodovinski ep

- Najbolj znan sumerski *ep*, ki se je ohranil vse do danes, je gotovo Ep o Gilgamešu.
- Iliada in Odiseja sta hkrati začetek in vrh grške epike in sta postali vzor junaškega *epa* tudi v poznejših obdobjih.
- Na temeljih srednjeveškega *epa* je nastal renesančni viteški *ep*, ki ne poudarja več fevdalnih in krščanskih idealov, ampak različne pustolovščine in ljubezensko življenje junakov.

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
ep opeva, opisuje KAJ | ep pripoveduje o ČEM
  - *Ep* pripoveduje o prijateljstvu med kraljem Uruka, Gilgamešem, in Engidujem ter o kraljevem iskanju rastline večnega življenja.
  - *Ep* Besneči Orlando je postal in ostal umetniški vrh renesančne epike.

2. filmsko, dramsko, literarno delo o pomembnem dogodku, ki povečuje junaštvo in vključuje slikovite, množične prizore; SIN.:

ekspresivno epika, ekspresivno epopeja, ekspresivno epos

- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
fantazijski, gangsterski, zgodovinski ep | triurni ep
  - Veličastni triurni *ep*, poln dobrih pravljicnih bitij in mračnih prikazni, bo na sporedu od četrta dalje.
  - Vizualno sicer impresiven film se je zelo razlikoval od vseh dotedanjih znanstvenofantastičnih *epov*, saj se je režiser veliko bolj kot za zgodbo zanimal za njegovo vizualno podobo.

...

- Film je *ep* o vzponu irskih in italijanskih gangsterskih tolpa.
- Oba filma skupaj sta zanimiv *ep* o nesmiselnosti vojne.

3. ekspresivno dalj časa trajajoče dogajanje, ki vzbuja občudovanje zaradi izjemnih dosežkov, veličastnosti, ali pripoved o takem dogajanju;

SIN.: ekspresivno epika, ekspresivno epopeja

- 34 medsebojnih dvobojev Peta Samprasa in Andreja Agassija predstavlja pravi teniški *ep*.
- Stoti Giro d'Italia je v slogu najboljših italijanskih dramaturgov za sklepno etapo spisal pravi športni *ep*.
- *Ep* o osvajanju svetovnega prvenstva je spet oživel med francoskimi navijači.

4. ekspresivno dolga pripoved, ki je zaradi obravnavanja številnih, navadno manj pomembnih podrobnosti dolgočasna, nezanimiva

- Z razumevanjem je prisluhnil politikovemu *epu* o državi.
- Vedel sem, da ne bo pripovedoval *epov* o najtežji triatlonski preizkušnji na svetu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ép]

IPA: [ˈe:p]

ednina

IMENOVALNIK: ép

RODILNIK: épa

DAJALNIK: épu

TOŽILNIK: ép

MESTNIK: pri épu

ORODNIK: z épom

dvojina

IMENOVALNIK: épa

RODILNIK: épov

DAJALNIK: époma

TOŽILNIK: épa

MESTNIK: pri épih

ORODNIK: z époma

množina

IMENOVALNIK: épi

RODILNIK: épov

DAJALNIK: épom

TOŽILNIK: épe

MESTNIK: pri épih

ORODNIK: z épi

TONEMSKO

[ép]

IPA: [é:p]

ednina

IMENOVALNIK: êp

RODILNIK: êpa

DAJALNIK: êpu

TOŽILNIK: êp

MESTNIK: pri êpu

ORODNIK: z êpom

dvojina

IMENOVALNIK: êpa

RODILNIK: êpov

DAJALNIK: êpoma

TOŽILNIK: êpa

MESTNIK: pri êpih

ORODNIK: z êpoma

množina

IMENOVALNIK: êpi

RODILNIK: êpov

DAJALNIK: êpom

TOŽILNIK: êpe

MESTNIK: pri êpih

ORODNIK: z êpi

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Epos*) iz gr. *épos* 'pripoved', prvotneje 'beseda, izraz, govor, reklo, obljuba', iz ide. **uekʷ-* 'govoriti', tako kot lat. *vōx*, stind. *vāk-* 'beseda, govor, glas'

epigrám epigráma samostalnik moškega spola

[epigrám]

POMEN

iz literarne vede kratka zbadljiva pesem z duhovitim, satiričnim poudarkom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

Prešernov epigram

- Vsakega od dvanajstih esejev vpelje s humorjem nabit *epigram*, ki v zgoščeni obliki povzame vsebino, ki sledi.
- Prešernovi *epigrami* Sršeni so nastali v zadnjih mesecih leta 1831 in v januarju 1832.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pisati epigrame

- Pisal je basni, pisma in *epigrame* ter prevajal antične klasike.
- Kot upokojenec je pogosto prijel za svinčnik in pesnil *epigrame*.

...

- Občasno se v medijih oglašča z aktualnimi razmišljanji in *epigrami*.
- Prešeren je bil sposoben uresničiti najbolj zapletene in najsubtilnejše pesemske oblike: gazelo, gloslo, elegijo, *epigram*, balado, romanco, tercino, sonet, stanco, sonetni venec in vzorce ljudske pesmi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[epigrám]

IPA: [epi'gra:m]

ednina

IMENOVALNIK: epigrám

RODILNIK: epigráma

DAJALNIK: epigrámu

TOŽILNIK: epigrám

MESTNIK: pri epigrámu

ORODNIK: z epigrámom

dvojina

IMENOVALNIK: epigráma

RODILNIK: epigrámov

DAJALNIK: epigrámoma

TOŽILNIK: epigráma

MESTNIK: pri epigrámih

ORODNIK: z epigrámoma

množina

IMENOVALNIK: epigrámi

RODILNIK: epigrámov

DAJALNIK: epigrámom

TOŽILNIK: epigráme

MESTNIK: pri epigrámih

ORODNIK: z epigrámi

TONEMSKO

[epigrám]

IPA: [epi'grá:m]

ednina

IMENOVALNIK: epigrám

RODILNIK: epigráma

DAJALNIK: epigrámu

TOŽILNIK: epigrám

MESTNIK: pri epigrámu

ORODNIK: z epigrámom

dvojina

IMENOVALNIK: epigráma

RODILNIK: epigrámov

DAJALNIK: epigrámoma

TOŽILNIK: epigráma

MESTNIK: pri epigrámih

ORODNIK: z epigrámoma

množina

IMENOVALNIK: epigrámi

RODILNIK: epigrámov

DAJALNIK: epigrámom

TOŽILNIK: epigráme

MESTNIK: pri epigrámih

ORODNIK: z epigrámi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Epigramm* in lat. *epigramma* iz gr. *epígramma* 'napis', iz *epígraphō* 'napišem', iz *epí* 'na, nad' + *gráphō* 'slikam, rišem, pišem, vklešem'

épik épika samostalnik moškega spola

[épik]

POMEN

1. kdor se ukvarja s pisanjem epike

▶ priredna zveza

- Bil je lirik, *epik* in dramatik, pisal je sonete, pastirske romane, epske pesnitve in predvsem drame.
- Pesnika lahko imamo za lirika in *epika*.

...

- Anton Aškerc je bil vodilni *epik* na prelomu 19. v 20. stoletje.

1.1. kdor se ukvarja s pisanjem epov

- Osrednji perzijski *epik* je bil Firduzi s pesnitvijo *Knjiga kraljev*, v kateri opeva zgodovino Irana od mitičnih začetkov do arabske osvojitve.
- Jean de La Fontaine je bil v svojem času znan predvsem kot *epik*, saj je napisal ep *Adonis*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[épik]

IPA: ['e:pik]

ednina

IMENOVALNIK: épik

RODILNIK: épika

DAJALNIK: **épiku**
TOŽILNIK: **épika**
MESTNIK: pri **épiku**
ORODNIK: z **épikom**

dvojina

IMENOVALNIK: **épika**
RODILNIK: **épikov**
DAJALNIK: **épikoma**
TOŽILNIK: **épika**
MESTNIK: pri **épikih**
ORODNIK: z **épikoma**

množina

IMENOVALNIK: **épiki**
RODILNIK: **épikov**
DAJALNIK: **épikom**
TOŽILNIK: **épike**
MESTNIK: pri **épikih**
ORODNIK: z **épiki**

TONEMSKO

[épik]

IPA: [è:pík]

ednina

IMENOVALNIK: **épik**
RODILNIK: **épika**
DAJALNIK: **épiku**
TOŽILNIK: **épika**
MESTNIK: pri **épiku**
ORODNIK: z **épikom**

dvojina

IMENOVALNIK: **épika**
RODILNIK: **épikov** tudi **êpikov**
DAJALNIK: **épikoma**
TOŽILNIK: **épika**
MESTNIK: pri **épikih** tudi pri **êpikih**
ORODNIK: z **épikoma**

množina

IMENOVALNIK: **épiki**
RODILNIK: **épikov** tudi **êpikov**
DAJALNIK: **épikom**
TOŽILNIK: **épike**
MESTNIK: pri **épikih** tudi pri **êpikih**
ORODNIK: z **épiki** tudi z **êpiki**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Epiker* iz ↑ep

épika épike samostalnik ženskega spola

[épika]

POMEN

1. literarno ustvarjanje, ki se osredotoča zlasti na pripoved, opis dogajanja, ali literarna dela kot rezultat tega ustvarjanja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Epika* je pri Antonu Aškercu predstavljala jedro njegovega ustvarjanja.
- *Epika* je na začetku 20. stoletja temeljila na realizmu, naturalizmu, dekadenci in simbolizmu.

▶ **priredna zveza**

epika in lirika | epika in dramatika

- Grki so književnost obogatili z vrstmi, kot so *epika*, lirika, dramatika in retorika.
- Indijska književnost je razvila tako liriko in *epiko* kot dramatiko.

...

- Pripovedovalec v *epiki* je posrednik med dogajanjem v pripovedi in bralcem oz. poslušalcem.
- V *epiko* spadajo epska pesem, pesnitev, novela, povest, pravljica, pripovedka in roman.

2. celota epov kake skupnosti, jezika, avtorja

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

grška, srbska epika | junaška epika | ljudska epika

- Grška junaška *epika*, od katere sta se ohranila oba najpomembnejša epa, Iliada in Odiseja, je rezultat daljšega razvoja, čigar korenine segajo v čas dorse selitve.
- Poznavanje družbene in državne ureditve mikenske dobe temelji na zapisih v linearni B-pisavi, na arheoloških najdbah in na izročilu junaške *epike*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Osrednje delo rimske *epike* je Vergilov ep Eneida.
- Ep o Gilgamešu velja za začetek svetovne junaške *epike*.

3. ekspresivno filmsko, dramsko, literarno delo o pomembnem dogodku, ki povečuje junaštvo in vključuje slikovite, množične prizore; SIN.: ep,

ekspresivno epopeja, ekspresivno epos

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Šesturni film je monumentalna *epika* italijanske polpretekle zgodovine.

4. ekspresivno dalj časa trajajoče dogajanje, ki vzbuja občudovanje zaradi izjemnih dosežkov, veličastnosti, ali pripoved o takem dogajanju;

SIN.: ekspresivno ep, ekspresivno epopeja

- Mehiški stenski slikarji so od zgodnjih 20. let 20. stoletja na javnih zidovih portretirali *epiko* mehiške revolucije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[épika]

IPA: [ˈe:pika]

ednina

IMENOVALNIK: **épika**

RODILNIK: **épike**

DAJALNIK: **épiki**
TOŽILNIK: **épiko**
MESTNIK: pri **épiki**
ORODNIK: z **épiko**

dvojina

IMENOVALNIK: **épiki**
RODILNIK: **épik**
DAJALNIK: **épikama**
TOŽILNIK: **épiki**
MESTNIK: pri **épikah**
ORODNIK: z **épikama**

množina

IMENOVALNIK: **épike**
RODILNIK: **épik**
DAJALNIK: **épikam**
TOŽILNIK: **épike**
MESTNIK: pri **épikah**
ORODNIK: z **épikami**

TONEMSKO

[épika]

IPA: [è:píka]

ednina

IMENOVALNIK: **épika**
RODILNIK: **épike**
DAJALNIK: **épiki**
TOŽILNIK: **épiko**
MESTNIK: pri **épiki**
ORODNIK: z **épiko**

dvojina

IMENOVALNIK: **épiki**
RODILNIK: **épik**
DAJALNIK: **épikama**
TOŽILNIK: **épiki**
MESTNIK: pri **épikah**
ORODNIK: z **épikama**

množina

IMENOVALNIK: **épike**
RODILNIK: **épik**
DAJALNIK: **épikam**
TOŽILNIK: **épike**
MESTNIK: pri **épikah**
ORODNIK: z **épikami**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Epik* iz ↑ep

epitáf epitáfa samostalnik moškega spola

[epitáf]

POMEN

1. besedilo, pesem, posvečena umrlemu, za napis na nagrobniku, spominski plošči

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pod vsako podobo na križu je tudi kratek *epitaf*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Že za življenja si je dal na grobnico vklesati *epitaf*.

...

▪ V zbirki pesmi je 91 *epitafov*.

▪ Elegični verz je bil zelo razširjen; najti ga je v *epitafih* in celo v političnih besedilih.

1.1. nagrobnik, spominska plošča s takim napisom

▪ *Epitaf* je delo tübingenskega slikarja in je bil leta 2000 restavriran.

▪ Najstarejše upodobitve škofov so se nam ohranile na nagrobnikih oziroma *epitafih*.

▪ Muzejske zbirke so se kasneje preselile v grad, *epitaf* pa je ostal v lopi Martinove cerkve, kjer si ga je mogoče ogledati po dogovoru z muzejskimi kustosi.

2. ekspresivno zadnje pomembnejše delo pred smrtjo, navadno umetniško

▪ Zadnje mesece svojega življenja je preživel v studiu, kjer je pospešeno pripravljaval svoj *epitaf*.

▪ Knjiga je postala njen *epitaf* in brezkompromisna obsodba oblasti.

3. ekspresivno kar odraža, pomembno zaznamuje, izkazuje spoštovanje čemu, kar izginja, se končuje

▪ Knjiga, najbrž največja uspešnica politične filozofije zadnjih let, je nastala ob izteku dvajsetega stoletja, ki mu tudi skuša napisati *epitaf* in postaviti diagnozo.

▪ Kot je zapisal prevajalec, je roman »droben *epitaf* industrijski dobi: njenim vrednotam, načinu življenja, logiki, ki je zaznamovala cele rodove«.

▪ Triminutna radiu prijazna pesem je na predvečer zadnjega pravega dneva mladosti (24. maj 1989) izzvenela kot *epitaf* osemdesetim.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[epitáf]

IPA: [epi'ta:f]

ednina

IMENOVALNIK: **epitáf**

RODILNIK: **epitáfa**

DAJALNIK: **epitáfu**

TOŽILNIK: **epitáf**

MESTNIK: pri **epitáfu**

ORODNIK: z **epitáfom**

dvojina

IMENOVALNIK: **epitáfa**

RODILNIK: **epitáfov**

DAJALNIK: **epitáfoma**

TOŽILNIK: **epitáfa**

MESTNIK: pri **epitáfih**
ORODNIK: z **epitáfoma**

množina

IMENOVALNIK: **epitáfi**
RODILNIK: **epitáfov**
DAJALNIK: **epitáfom**
TOŽILNIK: **epitáfe**
MESTNIK: pri **epitáfih**
ORODNIK: z **epitáfi**

TONEMSKO

[epitáf]

IPA: [epitáf]

ednina

IMENOVALNIK: **epitáf**
RODILNIK: **epitáfa**
DAJALNIK: **epitáf**
TOŽILNIK: **epitáf**
MESTNIK: pri **epitáfu**
ORODNIK: z **epitáfom**

dvojina

IMENOVALNIK: **epitáfa**
RODILNIK: **epitáf**
DAJALNIK: **epitáfoma**
TOŽILNIK: **epitáfa**
MESTNIK: pri **epitáfih**
ORODNIK: z **epitáfoma**

množina

IMENOVALNIK: **epitáfi**
RODILNIK: **epitáf**
DAJALNIK: **epitáfom**
TOŽILNIK: **epitáfe**
MESTNIK: pri **epitáfih**
ORODNIK: z **epitáfi**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Epitaph* in lat. *epitaphium* iz gr. *epitáphion*, iz *epí* 'na, nad' + *táphos* 'grob'

epopêja epopêje samostalnik ženskega spola

[epopêja]

POMEN

1. dolga pripovedna pesnitev nacionalnega pomena, navadno o pomembnem dogodku, v kateri nastopajo junaki, bogovi

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Prva junaška *epopeja* je bil mezopotamski Ep o Gilgamešu, ki govori o iskanju nesmrtnosti kralja mesta Uruk.
- *Epopeja* je bila prvič izdana v Dresdnu, še danes pa jo radi ponatisnejo.

- Staroindijska *epopeja* Mahabharata je bogata zakladnica najzgodnejših pričevanj o duhovni zapuščini naše civilizacije.

...

- Gledališče je pripravilo recital odlomkov iz *epopeje* Luísa de Camõesa Luzijada.
- Pri Grkih je bila naloga pripovedi ali *epopeje*, da ovekoveči junakovo nesmrtnost.

2. ekspresivno **filmsko, dramsko, literarno delo o pomembnem dogodku, ki povečuje junaštvo in vključuje slikovite, množične prizore;** SIN.: ep,

ekspresivno **epika**, ekspresivno **epos**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

filmska epopeja | partizanska, vojna, zgodovinska epopeja | veličastna epopeja

- Zadnji del kultne filmske *epopeje* se odlikuje po spektakularnih vidnih učinkih in zgodbi, pri kateri lahko potegnemo vzporednice s sodobnimi dogodki v našem svetu.
- Roman je mnogoglasna *epopeja* o potovanju ne le po Evropi, temveč tudi po našem razmišljanju in čutenju.

...

- Podobno kot Steinbeck je razmišljal tudi Fran Saleški Finžgar, ko je pisal svojo *epopejo* Pod svobodnim soncem.

3. ekspresivno **dalj časa trajajoče dogajanje, ki vzbuja občudovanje zaradi izjemnih dosežkov, veličastnosti, ali pripoved o takem dogajanju;**

SIN.: ekspresivno **ep**, ekspresivno **epika**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Vsi, ki so spremljali njeno športno *epopejo*, so bili srečni, da je ne samo zmagala, ampak tudi doživela potrditev svojih sanj.

...

- Roman združuje *epopejo* kozaškega življenja pred in med prvo svetovno vojno in med državljansko vojno z družinsko kroniko.

4. ekspresivno **dalj časa trajajoče težavno, mučno potovanje, dogajanje**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Njegova ubežniška *epopeja* je skupaj dolga že 429 km.
- Letošnje proračunske *epopeje* še zdaleč ni konec.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

- V knjigi spremljamo mučno *epopejo* preživelega ženskega dela družine, ki se priključi neskončni karavani beguncev.
- Potovali so z vsemi mogočimi prevoznimi sredstvi, po kopnem in po morju, ob vseh letnih časih, večina pa je svojo *epopejo* ovekovečila vsaj v eni knjigi.

...

- Kot devetnajstletno dekle je ilegalno prečkala mejo in začela se je *epopeja* iskanja boljšega življenja, ki je pogosto prineslo vse kaj drugega.
- Odpravili so se na *epopejo*, ki je trajala deset dolgih in lačnih noči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[epopêja]

IPA: [ɛpɔ'pɛ:jɑ]

ednina

IMENOVALNIK: epopêja

RODILNIK: epopêje

DAJALNIK: epopêji

TOŽILNIK: epopêjo

MESTNIK: pri epopêji

ORODNIK: z epopêjo

dvojina

IMENOVALNIK: epopêji

RODILNIK: epopêj

DAJALNIK: epopêjama

TOŽILNIK: epopêji

MESTNIK: pri epopêjah

ORODNIK: z epopêjama

množina

IMENOVALNIK: epopêje

RODILNIK: epopêj

DAJALNIK: epopêjam

TOŽILNIK: epopêje

MESTNIK: pri epopêjah

ORODNIK: z epopêjami

TONEMSKO

[epopêja]

IPA: [ɛpɔpɛ:jɑ]

ednina

IMENOVALNIK: epopêja

RODILNIK: epopêje

DAJALNIK: epopêji

TOŽILNIK: epopêjo

MESTNIK: pri epopêji

ORODNIK: z epopêjo

dvojina

IMENOVALNIK: epopêji

RODILNIK: epopêj

DAJALNIK: epopêjama

TOŽILNIK: epopêji

MESTNIK: pri epopêjah

ORODNIK: z epopêjama

množina

IMENOVALNIK: epopêje

RODILNIK: epopêj

DAJALNIK: epopêjam

TOŽILNIK: epopêje

MESTNIK: pri epopêjah

ORODNIK: z epopêjami

IZVOR

prevzeto prek nlat. *epopoeia* iz gr. *epopoia* 'tvorjenje epike', iz ↑ep + *poiéō* 'delam, tvorim, izdelujem'

épos éposa samostalnik moškega spola

[épos]

POMEN

1. ozkoknjžno dolga pripovedna pesnitev, navadno o pomembnem dogodku, v kateri nastopajo junaki, bogovi; SIN.: ep

- Zbirka predstavlja radikalen odmik od linije mladih slovenskih pesnikov in prinaša zanimivo, notranje drugačno poezijo, ki jo prežema zven fascinantnega, arhaičnega *eposa*.

- Gre za prvi pravi *epos* v slovenski književnosti, v katerem pesniška beseda s poglobitvijo, večplastnostjo in lepoto videnja zaobjame celovitost sveta.

- Nova izdaja dela prinaša 9 od skupno 24 spevov *eposa*.

2. ekspresivno filmsko, dramsko, literarno delo o pomembnem dogodku, ki povečuje junaštvo in vključuje slikovite, množične prizore; SIN.: ep,

ekspresivno epika, ekspresivno epopeja

► prid. beseda + sam. beseda

- Gospodar prstanov je spektakularni *epos* in monument.

- Film je primer ambicioznega, urbanega *eposa*, kjer se na koncu vse lepo zloži na svoje mesto.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[épos]

IPA: ['ɛ:pɔs]

ednina

IMENOVALNIK: épos

RODILNIK: éposa

DAJALNIK: éposu

TOŽILNIK: épos

MESTNIK: pri éposu

ORODNIK: z éposom

dvojina

IMENOVALNIK: éposa

RODILNIK: éposov

DAJALNIK: éposoma

TOŽILNIK: éposa

MESTNIK: pri éposih

ORODNIK: z éposoma

množina

IMENOVALNIK: éposi
RODILNIK: éposov
DAJALNIK: éposom
TOŽILNIK: épose
MESTNIK: pri éposih
ORODNIK: z éposi

TONEMSKO

[épos]

IPA: [é:pòs]

ednina

IMENOVALNIK: épos
RODILNIK: éposa
DAJALNIK: éposu
TOŽILNIK: épos
MESTNIK: pri éposu
ORODNIK: z éposom

dvojina

IMENOVALNIK: éposa
RODILNIK: éposov
DAJALNIK: éposoma
TOŽILNIK: éposa
MESTNIK: pri éposih
ORODNIK: z éposoma

množina

IMENOVALNIK: éposi
RODILNIK: éposov
DAJALNIK: éposom
TOŽILNIK: épose
MESTNIK: pri éposih
ORODNIK: z éposi

IZVOR

↑ep

épski épska épsko pridevnik

[épski]

POMEN

1. ki je v zvezi z epiko 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

epski pesnik | epski roman | epski zamah | epska balada, pesem, poezija | epska zgodba

- Anton Aškerc je naš najpomembnejši *epski* pesnik.
- Od *epskih* književnih vrst so se v renesansi razvili ep, novela in roman.
- *Epska* zgodba ima precej drugačno kompozicijo od tiste, ki jo pozna dramska.
- Za balado je značilno, da združuje lirske, *epske* in dramske prvine.

2. ki je v zvezi z epom 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

epski junak | epski pesnik | epska pesnitev | epska prvina | epsko pesništvo

- *Epski* junaki, ki delujejo v kozmično-mitičnih okvirih in so sami bodisi bogovi bodisi heroji, se umaknejo literarnim osebam romanov.
- Verz *epskega* pesništva je bil heksameter.
- Ep je pisal v nerimanem angleškem *epskem* verzu.

3. ki povečuje junaštvo in vključuje slikovite, množične prizore

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

epski film, roman, spektakel | epska drama, romanca, saga, trilogija | epska pripoved, zgodba

- *Epska* drama Poslednji samuraj je postavljena v sedemdeseta leta 19. stoletja, v čas rojstva sodobne Japonske.
- Rdeča nit *epske* zgodbe, posnete po motivih Homerjeve Iliade, je strast, ki se lahko razplete le z zvijačo.

4. ekspresivno ki vzbuja občudovanje zaradi izjemnih dosežkov, veličastnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

epski boj, dvoboj | epski finale | epska bitka | epska pustolovščina, zgodba | epsko popotovanje, potovanje

- *Epski* hokejski dvoboji iz tekme v tekmo dobivajo nove razsežnosti.
- Zgodila se bo nogometna tekma vseh tekem, *epska* bitka, španski El Clásico.
- Veliki koralni greben je leta 1770 odkril kapitan James Cook med *epskim* potovanjem, ki je vključevalo kartiranje voda ob vzhodni obali Avstralije.

...

- Spopad dvojic je bil prav *epski*, saj sta Argentinca zmagala šele po več kot 6 urah.
- Trideset let slovenskih poskusov na Mount Everestu je tudi velik del najbolj *epske* dobe slovenskih himalajskih odprav.

5. ekspresivno ki je zelo velik, obsežen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

epska dimenzija, dolžina, razsežnost, širina

- Kitajska je gigant *epskih* dimenzij.
- Prave *epske* razsežnosti dobi korupcija tisti trenutek, ko postane sestavni del tajnega vplivanja na politična in gospodarska dogajanja.
- Scenarist je pripravil temeljito razčlenjeno podlago za filmsko pripoved *epskih* razsežnosti.

6. kot samostalnik v obliki **epsko** kar se osredotoča zlasti na pripoved, opis dogajanja

- Kot so še zapisali v fundaciji, je pisateljevo delo »del izjemne tradicije ameriškega romana 20. stoletja«, ki ga zaznamuje »ironičen, minimalističen občutek za *epsko*«.

- Žanrsko-oblikovni sinkretizem romantične pesnitve je združil lirske, epske in dramske prvine, *epsko* in romaneskno, arhaično in moderno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[épski]

IPA: ['e:pski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: épski

RODILNIK: épskega

DAJALNIK: épskemu

TOŽILNIK: épski

živo épskega

MESTNIK: pri épskem

ORODNIK: z épskim

dvojina

IMENOVALNIK: épska

RODILNIK: épskih

DAJALNIK: épskima

TOŽILNIK: épska

MESTNIK: pri épskih

ORODNIK: z épskima

množina

IMENOVALNIK: épski

RODILNIK: épskih

DAJALNIK: épskim

TOŽILNIK: épske

MESTNIK: pri épskih

ORODNIK: z épskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: épska

RODILNIK: épske

DAJALNIK: épski

TOŽILNIK: épsko

MESTNIK: pri épski

ORODNIK: z épsko

dvojina

IMENOVALNIK: épski

RODILNIK: épskih

DAJALNIK: épskima

TOŽILNIK: épski

MESTNIK: pri épskih

ORODNIK: z épskima

množina

IMENOVALNIK: épske

RODILNIK: épskih

DAJALNIK: épskim

TOŽILNIK: épske

MESTNIK: pri épskih

ORODNIK: z épskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: épsko

RODILNIK: épskega

DAJALNIK: épskemu

TOŽILNIK: épsko

MESTNIK: pri épskem

ORODNIK: z épskim

dvojina

IMENOVALNIK: épski

RODILNIK: épskih

DAJALNIK: épskima

TOŽILNIK: épski

MESTNIK: pri épskih

ORODNIK: z épskima

množina

IMENOVALNIK: épska

RODILNIK: épskih

DAJALNIK: épskim

TOŽILNIK: épska

MESTNIK: pri épskih

ORODNIK: z épskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj épski

ženski spol

EDNINA: bôlj épska

srednji spol

EDNINA: bôlj épsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj épski

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj épska

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj épsko

TONEMSKO

[êpski]

IPA: [é:pski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: êpski

RODILNIK: êpskega

DAJALNIK: êpskemu

TOŽILNIK: êpski

živo êpskega

MESTNIK: pri êpskem

ORODNIK: z êpskim

dvojina

IMENOVALNIK: êpska

RODILNIK: êpskih

DAJALNIK: êpskima

TOŽILNIK: **êpska**
MESTNIK: pri **êpskih**
ORODNIK: z **êpskima**

množina

IMENOVALNIK: **êpski**
RODILNIK: **êpskih**
DAJALNIK: **êpskim**
TOŽILNIK: **êpske**
MESTNIK: pri **êpskih**
ORODNIK: z **êpskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **êpska**
RODILNIK: **êpske**
DAJALNIK: **êpski**
TOŽILNIK: **êpsko**
MESTNIK: pri **êpski**
ORODNIK: z **êpsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **êpski**
RODILNIK: **êpskih**
DAJALNIK: **êpskima**
TOŽILNIK: **êpski**
MESTNIK: pri **êpskih**
ORODNIK: z **êpskima**

množina

IMENOVALNIK: **êpske**
RODILNIK: **êpskih**
DAJALNIK: **êpskim**
TOŽILNIK: **êpske**
MESTNIK: pri **êpskih**
ORODNIK: z **êpskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **êpsko**
RODILNIK: **êpskega**
DAJALNIK: **êpskemu**
TOŽILNIK: **êpsko**
MESTNIK: pri **êpskem**
ORODNIK: z **êpskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **êpski**
RODILNIK: **êpskih**
DAJALNIK: **êpskima**
TOŽILNIK: **êpski**
MESTNIK: pri **êpskih**
ORODNIK: z **êpskima**

množina

IMENOVALNIK: **êpska**
RODILNIK: **êpskih**
DAJALNIK: **êpskim**
TOŽILNIK: **êpska**
MESTNIK: pri **êpskih**
ORODNIK: z **êpskimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **bòlj êpski**

ženski spol

EDNINA: **bòlj êpska**

srednji spol

EDNINA: **bòlj êpsko**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj in nâjbolj êpski**

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj in nâjbolj êpska**

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj in nâjbolj êpsko**

STALNE ZVEZE

epska širina

iz literarne vede **zelo podrobno opisovanje, predstavljanje česa, značilno zlasti za ep, roman**

- *Epsko širino* ustvarjajo razmeroma natančne krajevne in časovne določitve, slikovito vzporejanje občutja potujočih z nočno pokrajino in občasni pogovori.
- Ukrasni pridevki so ena od značilnosti Homerjevega sloga; soustvarjajo *epsko širino*, za katero je značilen počasen in natančen način pripovedovanja.

epsko gledališče

iz teatrologije **gledališče, ki ukinja časovno in prostorsko strnjenost ter stopnjevanje dogajanja, uveljavlja potujitveni efekt in je navadno družbeno kritično**

- Gledalec v *epskem gledališču* se neprestano zaveda, da ne prisostvuje resničnim dogodkom, ampak da le spremlja pripovedovanje o nekih dogodkih v preteklosti.
- Brecht je v svoji poetiki *epskega gledališča* vzpostavil različne zvite sisteme, s katerimi je na odru razkrival protislovja družbe in znotraj katerih je igralec hkrati dramski lik in on sam z dialogom do svojega lika.

IZVOR

↑ep

épsko prislov

[épsko]

POMEN

1. takó, da je kot pri epu ali spominja na ep

▶ **prisl.** + glag.

▪ Literarno je dolgoletno vojskovanje med barbarskimi Slovenci in kultiviranim Bizancem *epsko* upodobil Fran Saleški Finžgar v romanu Pod svobodnim soncem.

▪ Obe varianti bivanja sta *epsko* zajeti v mladostni Böllovi mojstrovini, in prav ta problemska širina jo kljub kratkosti opredeljuje kot roman.

▶ **prisl. + prid. beseda**

▪ Shakespeare je v središče zgodbe postavil *epsko* zastavljeno figuro zmagovitega kralja.

▪ V *epsko* zasnovani seriji bibličnih filmov prihaja za Davidom zgodba o njegovem sinu in nasledniku Salomonu.

2. takó, da je kot pri epiki ali spominja na epiko

▶ **prisl. + prid. beseda**

▪ Izrazito *epsko* naravnana proza ni naklonjena kratki zgodbi, ampak najde ustrežnejši izraz v romanu in noveli.

▪ *Epsko* obarvane pesnitve so zanimive, ne dosežejo pa visoko postavljenih sonetov.

...

▪ Njene pesmi so napisane *epsko*, vendar jim ne manjka lirike, tistega, kar pesem naredi pesem.

3. ekspresivno izraža najvišjo stopnjo

▶ **prisl. + prid. beseda**

epsko dolg

▪ Stotine vrst ptic se pozimi odpravijo v tople kraje in nekatera potovanja so prav *epsko* dolga.

▪ *Epsko* obsežne bitke vsebujejo res sijajne kaskaderske prizore in posebne učinke.

4. knjižno pogovorno, ekspresivno izraža doseganje najvišje stopnje glede izpolnjevanja pričakovanj, zahtev

▪ Bil je *epsko*, zakon in popolno.

▪ Krasen album, ki ga lahko brez pomisleka proglasim za najboljši album letošnjega leta. *Epsko*, res.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[épsko]

IPA: [ˈeːpskɔ]

OSNOVNIK: épsko

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj épsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj épsko

TONEMSKO

[êpsko]

IPA: [èːpskó]

OSNOVNIK: êpsko

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj êpsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj êpsko

IZVOR

↑ epski

evalvacija evalvacije samostalnik ženskega spola

[evalvacija]

POMEN

ocenjevanje, vrednotenje kakovosti, ustreznosti česa glede na zastavljena merila, cilje; SIN.:

evalviranje

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

eksterna, zunanja evalvacija | empirična evalvacija | formativna, sprotna, sumativna, zaključna evalvacija

▪ Konflikt interesov je pogost tudi pri eksternih *evalvacijah*, ker naročniki svobodno izbirajo evalvatorje.

▪ Glavni cilj empirične *evalvacije* programa je bil ugotoviti mnenja in stališča ključnih akterjev v procesu izobraževanja učiteljev angleškega jezika.

▪ Sumativna *evalvacija* nastopi, ko so novi učni programi že uradno sprejeti in jih v praksi že nekaj časa izvajajo.

▪ Formativna *evalvacija* lahko temelji na formalnih oblikah preverjanja, kot je delo po skupinah v razredu, pri domačih nalogah, kvizih ipd.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**

evalvacija izvajanja česa | evalvacija kakovosti, rezultatov, učinkovitosti | evalvacija prenove | evalvacija programa, projekta, razpisa

▪ Poročilo omogoča nadaljnjo *evalvacijo* izvajanja invalidskega varstva v državi.

▪ Zavzela se je za znanstveno *evalvacijo* prenove osnovne šole, za ustanovitev tretje univerze in regijskih razvojnih agencij.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**

izsledki, rezultati, ugotovitve evalvacije | izvajalec evalvacije | izvajanje, izvedba evalvacije | model, postopek, sistem evalvacije

▪ Ob koncu evalvacije je potrebna razprava o izsledkih *evalvacije*, in sicer zlasti z izvajalci evalviranega programa ter z izvajalci *evalvacije* programa.

▪ Raziskovalna skupina je razvila model *evalvacije*, ki temelji na analizi virov, postopkov, procesov in izidov programov.

...

▪ Prenovo šolstva bo vrednotil svet za *evalvacijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[evalvacija]

IPA: [ɛval'va:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: evalvacija
RODILNIK: evalvacije
DAJALNIK: evalvaciji
TOŽILNIK: evalvacijo
MESTNIK: pri evalvaciji
ORODNIK: z evalvacijo

dvojina

IMENOVALNIK: evalvaciji
RODILNIK: evalvacij
DAJALNIK: evalvacijama
TOŽILNIK: evalvaciji
MESTNIK: pri evalvacijah
ORODNIK: z evalvacijama

množina

IMENOVALNIK: evalvacije
RODILNIK: evalvacij
DAJALNIK: evalvacijam
TOŽILNIK: evalvacije
MESTNIK: pri evalvacijah
ORODNIK: z evalvacijami

TONEMSKO

[evalvacija]

IPA: [ɛvalvɑ:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: evalvacija
RODILNIK: evalvacije
DAJALNIK: evalvaciji
TOŽILNIK: evalvacijo
MESTNIK: pri evalvaciji
ORODNIK: z evalvacijo

dvojina

IMENOVALNIK: evalvaciji
RODILNIK: evalvacij
DAJALNIK: evalvacijama
TOŽILNIK: evalvaciji
MESTNIK: pri evalvacijah
ORODNIK: z evalvacijama

množina

IMENOVALNIK: evalvacije
RODILNIK: evalvacij
DAJALNIK: evalvacijam
TOŽILNIK: evalvacije
MESTNIK: pri evalvacijah
ORODNIK: z evalvacijami

IZVOR

prevzeto prek angl. *evaluation* iz franc. *évaluation*,
iz ↑evalvirati

evalvátor evalvátorja samostalnik moškega spola

[evalvátor]

POMEN

kdor ocenjuje, vrednoti kakovost, ustreznost
česa glede na zastavljena merila, cilje

▶ prid. beseda + sam. beseda

zunanjí evalvator

- Za vsak program zunanji *evalvator* in predstavnik organizacije pripravita predstavitev programa in zbereta podatke o zadovoljevanju kriterijev.
- Po potrebi objavimo evalvacijske postopke, podatke in poročila, da bi jih lahko ocenili drugi neodvisni *evalvatorji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[evalvátor]

IPA: [ɛval'va:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: evalvátor
RODILNIK: evalvátorja
DAJALNIK: evalvátorju
TOŽILNIK: evalvátorja
MESTNIK: pri evalvátorju
ORODNIK: z evalvátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: evalvátorja
RODILNIK: evalvátorjev
DAJALNIK: evalvátorjema
TOŽILNIK: evalvátorja
MESTNIK: pri evalvátorjih
ORODNIK: z evalvátorjema

množina

IMENOVALNIK: evalvátorji
RODILNIK: evalvátorjev
DAJALNIK: evalvátorjem
TOŽILNIK: evalvátorje
MESTNIK: pri evalvátorjih
ORODNIK: z evalvátorji

TONEMSKO

[evalvátor]

IPA: [ɛvalvɑ:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: evalvátor
RODILNIK: evalvátorja
DAJALNIK: evalvátorju
TOŽILNIK: evalvátorja
MESTNIK: pri evalvátorju
ORODNIK: z evalvátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: evalvátorja
RODILNIK: evalvátorjev
DAJALNIK: evalvátorjema
TOŽILNIK: evalvátorja

MESTNIK: pri evalvatorjih
ORODNIK: z evalvatorjema
množina
IMENOVALNIK: evalvatorji
RODILNIK: evalvatorjev
DAJALNIK: evalvatorjem
TOŽILNIK: evalvatorje
MESTNIK: pri evalvatorjih
ORODNIK: z evalvatorji

BESEDOTVORJE

ženski spol: evalvatorka

IZVOR

prevzeto iz angl. *evaluator*, iz ↑evalvirati

evalvatorka evalvatorke samostalnik ženskega spola

[evalvatorka]

POMEN

ženska, ki ocenjuje, vrednoti kakovost, ustreznost česa glede na zastavljena merila, cilje

▪ Kot je zapisala *evalvatorka*, je projekt formalno ustrezen, ne dosega pa pričakovane vsebinske kakovosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[evalvatorka]

IPA: [ɛvalˈva:toɾka]

ednina

IMENOVALNIK: evalvatorka
RODILNIK: evalvatorke
DAJALNIK: evalvatorki
TOŽILNIK: evalvatorko
MESTNIK: pri evalvatorki
ORODNIK: z evalvatorko

dvojina

IMENOVALNIK: evalvatorki
RODILNIK: evalvatork
DAJALNIK: evalvatorkama
TOŽILNIK: evalvatorki
MESTNIK: pri evalvatorkah
ORODNIK: z evalvatorkama

množina

IMENOVALNIK: evalvatorke
RODILNIK: evalvatork
DAJALNIK: evalvatorkam
TOŽILNIK: evalvatorke
MESTNIK: pri evalvatorkah
ORODNIK: z evalvatorkami

TONEMSKO

[evalvatorka]

IPA: [ɛvalˈva:toɾka]

ednina

IMENOVALNIK: evalvatorka
RODILNIK: evalvatorke
DAJALNIK: evalvatorki
TOŽILNIK: evalvatorko
MESTNIK: pri evalvatorki
ORODNIK: z evalvatorko

dvojina

IMENOVALNIK: evalvatorki
RODILNIK: evalvatork
DAJALNIK: evalvatorkama
TOŽILNIK: evalvatorki
MESTNIK: pri evalvatorkah
ORODNIK: z evalvatorkama

množina

IMENOVALNIK: evalvatorke
RODILNIK: evalvatork
DAJALNIK: evalvatorkam
TOŽILNIK: evalvatorke
MESTNIK: pri evalvatorkah
ORODNIK: z evalvatorkami

IZVOR

↑evalvator

evalviranje evalviranja samostalnik srednjega spola

[evalviranje]

POMEN

ocenjevanje, vrednotenje kakovosti, ustreznosti česa glede na zastavljena merila, cilje; SIN.: evalvacija

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
evalviranje programov

- Namen je vzpostaviti sistem stalnega *evalviranja* prenovljenih programov in s tem zagotoviti spremljanje temeljnih ciljev.
- Ni jasnih smernic za sistematično in strokovno *evalviranje* učbenikov.
- Nova izhodišča so bila sprejeta po obširnem *evalviranju* poklicnega in strokovnega izobraževanja.

...

▪ Z uporabo predlaganega enotnega sistema *evalviranja* bodo rezultati evalvacij v socialnem varstvu predstavljeni bolje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[evalviranje]

IPA: [ɛvalˈvi:ranjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: evalviranje
RODILNIK: evalviranja
DAJALNIK: evalviranju
TOŽILNIK: evalviranje
MESTNIK: pri evalviranju
ORODNIK: z evalviranjem

dvojina

IMENOVALNIK: evalviranji
RODILNIK: evalviranj
DAJALNIK: evalviranjema
TOŽILNIK: evalviranji
MESTNIK: pri evalviranjih
ORODNIK: z evalviranjema

množina

IMENOVALNIK: evalviranja
RODILNIK: evalviranj
DAJALNIK: evalviranjem
TOŽILNIK: evalviranja
MESTNIK: pri evalviranjih
ORODNIK: z evalviranji

TONEMSKO

[evalviranje]

IPA: [evalvi:rànje]

ednina

IMENOVALNIK: evalviranje
RODILNIK: evalviranja
DAJALNIK: evalviranju
TOŽILNIK: evalviranje
MESTNIK: pri evalviranju
ORODNIK: z evalviranjem

dvojina

IMENOVALNIK: evalviranji
RODILNIK: evalviranj
DAJALNIK: evalviranjema
TOŽILNIK: evalviranji
MESTNIK: pri evalviranjih
ORODNIK: z evalviranjema

množina

IMENOVALNIK: evalviranja
RODILNIK: evalviranj
DAJALNIK: evalviranjem
TOŽILNIK: evalviranja
MESTNIK: pri evalviranjih
ORODNIK: z evalviranji

IZVOR

↑evalvirati

evalvirati evalviram dovršni in nedovršni glagol

[evalvirati]

POMEN

ocenjevati, vrednotiti kakovost, ustreznost česa glede na zastavljena merila, cilje

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

evalvirati delo | evalvirati program, projekt

▪ Redno se tedensko srečujeta, skupaj *evalvirata* delo za nazaj in načrtujeta delo za naslednji teden.

▪ Vsako leto po končani akciji projekt *evalviramo* tako, da od lokalnih partnerjev pridobimo povratne informacije o izvedenih dejavnostih.

▶ prisl. + **glag.**

redno, sproti evalvirati

▪ Programi se sproti *evalvirajo* in usklajujejo z razvojnimi trendi v svetu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[evalvirati]

IPA: [ɛval'vi:rati]

NEDOLOČNIK: evalvirati

NAMENILNIK: evalvirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: evalviram
2. OSEBA: evalviraš
3. OSEBA: evalvira

dvojina

1. OSEBA: evalvirava
2. OSEBA: evalvirata
3. OSEBA: evalvirata

množina

1. OSEBA: evalviramo
2. OSEBA: evalvirate
3. OSEBA: evalvirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: evalviraj

dvojina

1. OSEBA: evalvirajva
2. OSEBA: evalvirajta

množina

1. OSEBA: evalvirajmo
2. OSEBA: evalvirajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: evalviral
DVOJINA: evalvirala
MNOŽINA: evalvirali

ženski spol

EDNINA: evalvirala
DVOJINA: evalvirali
MNOŽINA: evalvirale

srednji spol

EDNINA: evalviralo

DVOJINA: evalvírali
MNOŽINA: evalvírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvirajóč
RODILNIK: evalvirajóčega
DAJALNIK: evalvirajóčemu
TOŽILNIK: evalvirajóč
živo evalvirajóčega
MESTNIK: pri evalvirajóčem
ORODNIK: z evalvirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: evalvirajóča
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčima
TOŽILNIK: evalvirajóča
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčima

množina

IMENOVALNIK: evalvirajóči
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčim
TOŽILNIK: evalvirajóče
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvirajóča
RODILNIK: evalvirajóče
DAJALNIK: evalvirajóči
TOŽILNIK: evalvirajóčo
MESTNIK: pri evalvirajóči
ORODNIK: z evalvirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: evalvirajóči
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčima
TOŽILNIK: evalvirajóči
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčima

množina

IMENOVALNIK: evalvirajóče
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčim
TOŽILNIK: evalvirajóče
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvirajóče
RODILNIK: evalvirajóčega
DAJALNIK: evalvirajóčemu
TOŽILNIK: evalvirajóče

MESTNIK: pri evalvirajóčem
ORODNIK: z evalvirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: evalvirajóči
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčima
TOŽILNIK: evalvirajóči
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčima

množina

IMENOVALNIK: evalvirajóča
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčim
TOŽILNIK: evalvirajóča
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvíran
RODILNIK: evalvíranega
DAJALNIK: evalvíranemu
TOŽILNIK: evalvíran
živo evalvíranega
MESTNIK: pri evalvíranem
ORODNIK: z evalvíranim

dvojina

IMENOVALNIK: evalvírana
RODILNIK: evalvíranih
DAJALNIK: evalvíranima
TOŽILNIK: evalvírana
MESTNIK: pri evalvíranih
ORODNIK: z evalvíranima

množina

IMENOVALNIK: evalvírani
RODILNIK: evalvíranih
DAJALNIK: evalvíranim
TOŽILNIK: evalvírane
MESTNIK: pri evalvíranih
ORODNIK: z evalvíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvírana
RODILNIK: evalvírane
DAJALNIK: evalvírani
TOŽILNIK: evalvírano
MESTNIK: pri evalvírani
ORODNIK: z evalvírano

dvojina

IMENOVALNIK: evalvírani
RODILNIK: evalvíranih
DAJALNIK: evalvíranima
TOŽILNIK: evalvírani
MESTNIK: pri evalvíranih

ORODNIK: z evalvíran**ima**
množina

IMENOVALNIK: evalvírane
RODILNIK: evalvíran**ih**
DAJALNIK: evalvíran**im**
TOŽILNIK: evalvírane
MESTNIK: pri evalvíran**ih**
ORODNIK: z evalvíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvírano
RODILNIK: evalvíran**ega**
DAJALNIK: evalvíran**emu**
TOŽILNIK: evalvírano
MESTNIK: pri evalvíran**em**
ORODNIK: z evalvíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: evalvíran**i**
RODILNIK: evalvíran**ih**
DAJALNIK: evalvíran**ima**
TOŽILNIK: evalvíran**i**
MESTNIK: pri evalvíran**ih**
ORODNIK: z evalvíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: evalvíran**a**
RODILNIK: evalvíran**ih**
DAJALNIK: evalvíran**im**
TOŽILNIK: evalvíran**a**
MESTNIK: pri evalvíran**ih**
ORODNIK: z evalvíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: evalvíran**je**
RODILNIK: evalvíran**ja**
DAJALNIK: evalvíran**ju**
TOŽILNIK: evalvíran**je**
MESTNIK: pri evalvíran**ju**
ORODNIK: z evalvíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: evalvíran**ji**
RODILNIK: evalvíran**j**
DAJALNIK: evalvíran**jema**
TOŽILNIK: evalvíran**ji**
MESTNIK: pri evalvíran**jih**
ORODNIK: z evalvíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: evalvíran**ja**
RODILNIK: evalvíran**j**
DAJALNIK: evalvíran**jem**
TOŽILNIK: evalvíran**ja**
MESTNIK: pri evalvíran**jih**
ORODNIK: z evalvíran**ji**

[evalvírati]

IPA: [ɛvalví:ràti]

NEDOLOČNIK: evalvírati

NAMENILNIK: evalvírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: evalvíram
2. OSEBA: evalvíraš
3. OSEBA: evalvíra

dvojina

1. OSEBA: evalvírava
2. OSEBA: evalvírata
3. OSEBA: evalvírata

množina

1. OSEBA: evalvíramo
2. OSEBA: evalvírate
3. OSEBA: evalvírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: evalvíraj

dvojina

1. OSEBA: evalvírajva
2. OSEBA: evalvírajta

množina

1. OSEBA: evalvírajmo
2. OSEBA: evalvírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: evalvíral
DVOJINA: evalvírala
MNOŽINA: evalvírali

ženski spol

EDNINA: evalvírala
DVOJINA: evalvírali
MNOŽINA: evalvírale

srednji spol

EDNINA: evalvíralo
DVOJINA: evalvírali
MNOŽINA: evalvírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: evalviraj**oč** tudi evalviraj**oč**
RODILNIK: evalviraj**očega**
DAJALNIK: evalviraj**očemu**
TOŽILNIK: evalviraj**oč** tudi evalviraj**oč**
    živo evalviraj**očega**
MESTNIK: pri evalviraj**očem**
ORODNIK: z evalviraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: evalviraj**očca**
RODILNIK: evalviraj**očih**
DAJALNIK: evalviraj**očima**
TOŽILNIK: evalviraj**očca**

MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčima

množina

IMENOVALNIK: evalvirajóči
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčim
TOŽILNIK: evalvirajóče
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvirajóča
RODILNIK: evalvirajóče
DAJALNIK: evalvirajóči
TOŽILNIK: evalvirajóčo
MESTNIK: pri evalvirajóči
ORODNIK: z evalvirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: evalvirajóči
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčima
TOŽILNIK: evalvirajóči
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčima

množina

IMENOVALNIK: evalvirajóče
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčim
TOŽILNIK: evalvirajóče
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvirajóče
RODILNIK: evalvirajóčega
DAJALNIK: evalvirajóčemu
TOŽILNIK: evalvirajóče
MESTNIK: pri evalvirajóčem
ORODNIK: z evalvirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: evalvirajóči
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčima
TOŽILNIK: evalvirajóči
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčima

množina

IMENOVALNIK: evalvirajóča
RODILNIK: evalvirajóčih
DAJALNIK: evalvirajóčim
TOŽILNIK: evalvirajóča
MESTNIK: pri evalvirajóčih
ORODNIK: z evalvirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvîran
RODILNIK: evalvîranega
DAJALNIK: evalvîranemu
TOŽILNIK: evalvîran
živo evalvîranega
MESTNIK: pri evalvîranem
ORODNIK: z evalvîranim

dvojina

IMENOVALNIK: evalvîrana
RODILNIK: evalvîranih
DAJALNIK: evalvîranima
TOŽILNIK: evalvîrana
MESTNIK: pri evalvîranih
ORODNIK: z evalvîranima

množina

IMENOVALNIK: evalvîrani
RODILNIK: evalvîranih
DAJALNIK: evalvîranim
TOŽILNIK: evalvîrane
MESTNIK: pri evalvîranih
ORODNIK: z evalvîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvîrana
RODILNIK: evalvîrane
DAJALNIK: evalvîrani
TOŽILNIK: evalvîrano
MESTNIK: pri evalvîrani
ORODNIK: z evalvîrano

dvojina

IMENOVALNIK: evalvîrani
RODILNIK: evalvîranih
DAJALNIK: evalvîranima
TOŽILNIK: evalvîrani
MESTNIK: pri evalvîranih
ORODNIK: z evalvîranima

množina

IMENOVALNIK: evalvîrane
RODILNIK: evalvîranih
DAJALNIK: evalvîranim
TOŽILNIK: evalvîrane
MESTNIK: pri evalvîranih
ORODNIK: z evalvîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: evalvîrano
RODILNIK: evalvîranega
DAJALNIK: evalvîranemu
TOŽILNIK: evalvîrano
MESTNIK: pri evalvîranem
ORODNIK: z evalvîranim

dvojina

IMENOVANIK: evalvîrani
RODILNIK: evalvîran**ih**
DAJALNIK: evalvîran**ima**
TOŽILNIK: evalvîrani
MESTNIK: pri evalvîran**ih**
ORODNIK: z evalvîran**ima**

množina

IMENOVANIK: evalvîrana
RODILNIK: evalvîran**ih**
DAJALNIK: evalvîran**im**
TOŽILNIK: evalvîrana
MESTNIK: pri evalvîran**ih**
ORODNIK: z evalvîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: evalvîranje
RODILNIK: evalvîran**ja**
DAJALNIK: evalvîran**ju**
TOŽILNIK: evalvîran**je**
MESTNIK: pri evalvîran**ju**
ORODNIK: z evalvîran**jem**

dvojina

IMENOVANIK: evalvîran**ji**
RODILNIK: evalvîran**aj**
DAJALNIK: evalvîran**jema**
TOŽILNIK: evalvîran**ji**
MESTNIK: pri evalvîran**jih**
ORODNIK: z evalvîran**jema**

množina

IMENOVANIK: evalvîran**ja**
RODILNIK: evalvîran**aj**
DAJALNIK: evalvîran**jem**
TOŽILNIK: evalvîran**ja**
MESTNIK: pri evalvîran**jih**
ORODNIK: z evalvîran**ji**

IZVOR

prevzeto prek (nem. *evaluieren* in) angl. *evaluate* iz frc. *évaluer* 'oceniti (vrednost)' iz stfrc. *value* 'vrednost' iz lat. *valēre* 'močan biti, zdrav biti, veljati, biti vreden'

fikcija fikcije samostalnik ženskega spola

[fikcija]

POMEN

kar je izmišljeno in ne ustreza resnici, v resničnosti ne obstaja

▶ prid. beseda + sam. beseda

čista fikcija | filmska, odrska fikcija | literarna, romaneskna, stripovska fikcija

- Prva zgodba, ki jo je napisala, je bila vsaj delno avtobiografska, vse kasnejše pa so čista *fikcija*.

- Avtor skuša prikazati razmerje med literarno *fikcijo* in neposredno izkušnjo, v katero je med drugim tudi zgodovinsko vpet.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

pisati, ustvarjati fikcijo

- Film spretno meša *fikcijo* in dejstva, osupljivo podobna današnjemu svetu.

▶ sam. beseda v imenovaniku + glag.

fikcija se meša, prepleta s čim

- Roman odlikujeta berljivost ter jasen in prečiščen jezik, uspešno pa se prepletajo zgodovinska dejstva in *fikcija*.

▶ priredna zveza

fikcija in dejstvo, fikcija in realnost, fikcija in resničnost

- Zgodba spretno krmari med dejstvi in *fikcijo*, med zgodovinopisnim in literarnim diskurzom.
- Razkorak med *fikcijo* in realnostjo grenko občuti tudi množica brezposelnih, ki so za danes napovedali manifestacijo svoje stiske, protestni shod.

...

- *Fikcija* postaja celo tako močna, da se začne ob koncu predstave kazati kot bolj resnična od resničnosti same.

- Solženicinu ni bilo treba romansirati, saj so zgodbe iz Gulaga že same po sebi romaneskne, danes se zdijo kot *fikcija*.

- Govorice o tem je zavrnil kot *fikcijo*, ki naj ne bi imela nobene zveze z resnico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fikcija]

IPA: ['fi:ktsija]

ednina

IMENOVANIK: fikcija

RODILNIK: fikcije

DAJALNIK: fikciji

TOŽILNIK: fikcijo

MESTNIK: pri fikciji

ORODNIK: s fikcijo

dvojina

IMENOVANIK: fikciji

RODILNIK: fikcij

DAJALNIK: fikcijama

TOŽILNIK: fikciji

MESTNIK: pri fikcijah

ORODNIK: s fikcijama

množina

IMENOVANIK: fikcije

RODILNIK: fikcij

DAJALNIK: fikcijam

TOŽILNIK: fikcije

MESTNIK: pri **fikcijah**
ORODNIK: s **fikcijami**

TONEMSKO

[fikcija]

IPA: [fi:ktsija]

ednina

IMENOVALNIK: **fikcija**

RODILNIK: **fikcije**

DAJALNIK: **fikciji**

TOŽILNIK: **fikcijo**

MESTNIK: pri **fikciji**

ORODNIK: s **fikcijo**

dvojina

IMENOVALNIK: **fikciji**

RODILNIK: **fikcij**

DAJALNIK: **fikcijama**

TOŽILNIK: **fikciji**

MESTNIK: pri **fikcijah**

ORODNIK: s **fikcijama**

množina

IMENOVALNIK: **fikcije**

RODILNIK: **fikcij**

DAJALNIK: **fikcijam**

TOŽILNIK: **fikcije**

MESTNIK: pri **fikcijah**

ORODNIK: s **fikcijami**

STALNE ZVEZE

pravna fikcija

iz prava pravno določena predpostavka, da dejstvo, za katero se ve, da ni resnično, v pravu velja za resnično

▪ V dednem pravu velja *pravna fikcija*, da se spočeti, a še nerojeni otrok šteje za rojenega, pod odložnim pogojem, da se rodi živ.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Fiktio* in frc. *fiction* iz lat. *fictiō* 'tvorba, oblikovanje, izmišljotina', iz *ingere* 'upodobiti, ustvariti, izmisliti si'

fikcijski fikcijska fikcijsko tudi **fikcijski** fikcijska

fikcijsko pridevnik

[fikciski] tudi [fikciiski]

POMEN

ki je v zvezi s fikcijo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

fikcijski junak, lik | fikcijska pripoved, zgodba

▪ Literarno delo je razburkalo javnost, saj se je v *fikcijskem* liku prepoznala določena oseba.

▪ Čeprav gre za *fikcijsko* zgodbo, naj bi temeljila na resničnih dogodkih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fikciski]

IPA: [ˈfi:ktsiski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **fikcijski**

RODILNIK: **fikcijskega**

DAJALNIK: **fikcijskemu**

TOŽILNIK: **fikcijski**

živo **fikcijskega**

MESTNIK: pri **fikcijskem**

ORODNIK: s **fikcijskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **fikcijska**

RODILNIK: **fikcijskih**

DAJALNIK: **fikcijskima**

TOŽILNIK: **fikcijska**

MESTNIK: pri **fikcijskih**

ORODNIK: s **fikcijskima**

množina

IMENOVALNIK: **fikcijski**

RODILNIK: **fikcijskih**

DAJALNIK: **fikcijskim**

TOŽILNIK: **fikcijske**

MESTNIK: pri **fikcijskih**

ORODNIK: s **fikcijskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **fikcijska**

RODILNIK: **fikcijske**

DAJALNIK: **fikcijski**

TOŽILNIK: **fikcijsko**

MESTNIK: pri **fikcijski**

ORODNIK: s **fikcijsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **fikcijski**

RODILNIK: **fikcijskih**

DAJALNIK: **fikcijskima**

TOŽILNIK: **fikcijski**

MESTNIK: pri **fikcijskih**

ORODNIK: s **fikcijskima**

množina

IMENOVALNIK: **fikcijske**

RODILNIK: **fikcijskih**

DAJALNIK: **fikcijskim**

TOŽILNIK: **fikcijske**

MESTNIK: pri **fikcijskih**

ORODNIK: s **fikcijskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: fiksijsko
 RODILNIK: fiksijskega
 DAJALNIK: fiksijskemu
 TOŽILNIK: fiksijsko
 MESTNIK: pri fiksijskem
 ORODNIK: s fiksijskim

dvojina

IMENOVANIK: fiksijski
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskima
 TOŽILNIK: fiksijski
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskima

množina

IMENOVANIK: fiksijska
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskim
 TOŽILNIK: fiksijska
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskimi

tudi

[fiki'ski]

IPA: [fik'tsi:ski]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVANIK: fiksijski
 RODILNIK: fiksijskega
 DAJALNIK: fiksijskemu
 TOŽILNIK: fiksijski
 živo fiksijskega
 MESTNIK: pri fiksijskem
 ORODNIK: s fiksijskim

dvojina

IMENOVANIK: fiksijska
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskima
 TOŽILNIK: fiksijska
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskima

množina

IMENOVANIK: fiksijski
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskim
 TOŽILNIK: fiksijske
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskimi

ženski spol**ednina**

IMENOVANIK: fiksijska
 RODILNIK: fiksijske

DAJALNIK: fiksijski
 TOŽILNIK: fiksijsko
 MESTNIK: pri fiksijski
 ORODNIK: s fiksijsko

dvojina

IMENOVANIK: fiksijski
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskima
 TOŽILNIK: fiksijski
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskima

množina

IMENOVANIK: fiksijske
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskim
 TOŽILNIK: fiksijske
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskimi

srednji spol**ednina**

IMENOVANIK: fiksijsko
 RODILNIK: fiksijskega
 DAJALNIK: fiksijskemu
 TOŽILNIK: fiksijsko
 MESTNIK: pri fiksijskem
 ORODNIK: s fiksijskim

dvojina

IMENOVANIK: fiksijski
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskima
 TOŽILNIK: fiksijski
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskima

množina

IMENOVANIK: fiksijska
 RODILNIK: fiksijskih
 DAJALNIK: fiksijskim
 TOŽILNIK: fiksijska
 MESTNIK: pri fiksijskih
 ORODNIK: s fiksijskimi

TONEMSKO

[fiki'ski]

IPA: [fi:ktsíski]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVANIK: fiksijski
 RODILNIK: fiksijskega
 DAJALNIK: fiksijskemu
 TOŽILNIK: fiksijski
 živo fiksijskega
 MESTNIK: pri fiksijskem
 ORODNIK: s fiksijskim

dvojina

IMENOVALNIK: fikcijska
RODILNIK: fikcijskih
DAJALNIK: fikcijskima
TOŽILNIK: fikcijska
MESTNIK: pri fikcijskih
ORODNIK: s fikcijskima

množina

IMENOVALNIK: fikcijski
RODILNIK: fikcijskih
DAJALNIK: fikcijskim
TOŽILNIK: fikcijske
MESTNIK: pri fikcijskih
ORODNIK: s fikcijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fikcijska
RODILNIK: fikcijske
DAJALNIK: fikcijski
TOŽILNIK: fikcijsko
MESTNIK: pri fikcijski
ORODNIK: s fikcijsko

dvojina

IMENOVALNIK: fikcijski
RODILNIK: fikcijskih
DAJALNIK: fikcijskima
TOŽILNIK: fikcijski
MESTNIK: pri fikcijskih
ORODNIK: s fikcijskima

množina

IMENOVALNIK: fikcijske
RODILNIK: fikcijskih
DAJALNIK: fikcijskim
TOŽILNIK: fikcijske
MESTNIK: pri fikcijskih
ORODNIK: s fikcijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fikcijsko
RODILNIK: fikcijskega
DAJALNIK: fikcijskemu
TOŽILNIK: fikcijsko
MESTNIK: pri fikcijskem
ORODNIK: s fikcijskim

dvojina

IMENOVALNIK: fikcijski
RODILNIK: fikcijskih
DAJALNIK: fikcijskima
TOŽILNIK: fikcijski
MESTNIK: pri fikcijskih
ORODNIK: s fikcijskima

množina

IMENOVALNIK: fikcijska
RODILNIK: fikcijskih

DAJALNIK: fikcijskim
TOŽILNIK: fikcijska
MESTNIK: pri fikcijskih
ORODNIK: s fikcijskimi

tudi

[fɪkɕiːski]

IPA: [fɪkɕiːski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fikcîjski
RODILNIK: fikcîjskega
DAJALNIK: fikcîjskemu
TOŽILNIK: fikcîjski
živo fikcîjskega
MESTNIK: pri fikcîjskem
ORODNIK: s fikcîjskim

dvojina

IMENOVALNIK: fikcîjska
RODILNIK: fikcîjskih
DAJALNIK: fikcîjskima
TOŽILNIK: fikcîjska
MESTNIK: pri fikcîjskih
ORODNIK: s fikcîjskima

množina

IMENOVALNIK: fikcîjski
RODILNIK: fikcîjskih
DAJALNIK: fikcîjskim
TOŽILNIK: fikcîjske
MESTNIK: pri fikcîjskih
ORODNIK: s fikcîjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fikcîjska
RODILNIK: fikcîjske
DAJALNIK: fikcîjski
TOŽILNIK: fikcîjsko
MESTNIK: pri fikcîjski
ORODNIK: s fikcîjsko

dvojina

IMENOVALNIK: fikcîjski
RODILNIK: fikcîjskih
DAJALNIK: fikcîjskima
TOŽILNIK: fikcîjski
MESTNIK: pri fikcîjskih
ORODNIK: s fikcîjskima

množina

IMENOVALNIK: fikcîjske
RODILNIK: fikcîjskih
DAJALNIK: fikcîjskim
TOŽILNIK: fikcîjske
MESTNIK: pri fikcîjskih

ORODNIK: s fikečjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fikečjsko

RODILNIK: fikečjskega

DAJALNIK: fikečjskemu

TOŽILNIK: fikečjsko

MESTNIK: pri fikečjskem

ORODNIK: s fikečjskim

dvojina

IMENOVALNIK: fikečjski

RODILNIK: fikečjskih

DAJALNIK: fikečjskima

TOŽILNIK: fikečjski

MESTNIK: pri fikečjskih

ORODNIK: s fikečjskima

množina

IMENOVALNIK: fikečjska

RODILNIK: fikečjskih

DAJALNIK: fikečjskim

TOŽILNIK: fikečjska

MESTNIK: pri fikečjskih

ORODNIK: s fikečjskimi

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fiktívən]

IPA: [fik'ti:vən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktíven

določno fiktívni

RODILNIK: fiktívnega

DAJALNIK: fiktívnemu

TOŽILNIK: fiktíven

določno fiktívni

živo fiktívnega

MESTNIK: pri fiktívnem

ORODNIK: s fiktívnim

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívna

RODILNIK: fiktívnih

DAJALNIK: fiktívnama

TOŽILNIK: fiktívna

MESTNIK: pri fiktívnih

ORODNIK: s fiktívnama

množina

IMENOVALNIK: fiktívni

RODILNIK: fiktívnih

DAJALNIK: fiktívnim

TOŽILNIK: fiktívne

MESTNIK: pri fiktívnih

ORODNIK: s fiktívnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívna

RODILNIK: fiktívne

DAJALNIK: fiktívni

TOŽILNIK: fiktívno

MESTNIK: pri fiktívni

ORODNIK: s fiktívno

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívni

RODILNIK: fiktívnih

DAJALNIK: fiktívnama

TOŽILNIK: fiktívni

MESTNIK: pri fiktívnih

ORODNIK: s fiktívnama

množina

IMENOVALNIK: fiktívne

RODILNIK: fiktívnih

DAJALNIK: fiktívnim

TOŽILNIK: fiktívne

MESTNIK: pri fiktívnih

ORODNIK: s fiktívnimi

srednji spol

ednina

IZVOR

↑fikcija

fiktíven fiktívna fiktívno pridevnik

[fiktívən]

POMEN

1. ki je izmišljen in v resničnosti ne obstaja

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

fiktiven lik

- Razkorak med *fiktívnim* likom in dejanskim stanjem igralca je ogromen in črta med domišljijo in resničnostjo je vedno prisotna.
- Igra se dogaja v *fiktívnem* mestu s *fiktívnim* imenom.

...

▪ Dialog je zdaj *fiktíven* in poteka samo v njenih predstavah, zdaj povsem dejanski, kot npr. v telefonskih razgovorih.

2. v obliki **fiktívni** ki se zlasti glede na formalne značilnosti zdi resničen, pristen, običajen, čeprav ni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

fiktívni posel | fiktívni račun | fiktívni vpis | fiktívna faktura, pogodba | fiktívna zaposlitev

- V zameno za uslugo naj bi podjetnik omenjenim družbam izstavil *fiktívne* račune, torej račune za delo, ki sploh ni bilo opravljeno.
- Višje sodišče je ugotovilo, da so vse *fiktívne* pogodbe nične.

IMENOVANIK: fiktívno
RODILNIK: fiktívne**ga**
DAJALNIK: fiktívne**mu**
TOŽILNIK: fiktívno
MESTNIK: pri fiktívne**m**
ORODNIK: s fiktívne**im**

dvojina

IMENOVANIK: fiktívni
RODILNIK: fiktívne**ih**
DAJALNIK: fiktívne**nima**
TOŽILNIK: fiktívni
MESTNIK: pri fiktívne**ih**
ORODNIK: s fiktívne**nima**

množina

IMENOVANIK: fiktívna
RODILNIK: fiktívne**ih**
DAJALNIK: fiktívne**im**
TOŽILNIK: fiktívna
MESTNIK: pri fiktívne**ih**
ORODNIK: s fiktívne**imi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejše**ga**
DAJALNIK: fiktívnejše**mu**
TOŽILNIK: fiktívnejši
živo fiktívnejše**ga**
MESTNIK: pri fiktívnejše**m**
ORODNIK: s fiktívnejše**im**

dvojina

IMENOVANIK: fiktívnejša
RODILNIK: fiktívnejše**ih**
DAJALNIK: fiktívnejše**nima**
TOŽILNIK: fiktívnejša
MESTNIK: pri fiktívnejše**ih**
ORODNIK: s fiktívnejše**nima**

množina

IMENOVANIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejše**ih**
DAJALNIK: fiktívnejše**im**
TOŽILNIK: fiktívnejše
MESTNIK: pri fiktívnejše**ih**
ORODNIK: s fiktívnejše**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: fiktívnejša
RODILNIK: fiktívnejše
DAJALNIK: fiktívnejši
TOŽILNIK: fiktívnejšo
MESTNIK: pri fiktívnejši
ORODNIK: s fiktívnejšo

dvojina

IMENOVANIK: fiktívnejši

RODILNIK: fiktívnejše**ih**
DAJALNIK: fiktívnejše**nima**
TOŽILNIK: fiktívnejši
MESTNIK: pri fiktívnejše**ih**
ORODNIK: s fiktívnejše**nima**

množina

IMENOVANIK: fiktívnejše
RODILNIK: fiktívnejše**ih**
DAJALNIK: fiktívnejše**im**
TOŽILNIK: fiktívnejše
MESTNIK: pri fiktívnejše**ih**
ORODNIK: s fiktívnejše**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: fiktívnejše
RODILNIK: fiktívnejše**ga**
DAJALNIK: fiktívnejše**mu**
TOŽILNIK: fiktívnejše
MESTNIK: pri fiktívnejše**m**
ORODNIK: s fiktívnejše**im**

dvojina

IMENOVANIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejše**ih**
DAJALNIK: fiktívnejše**nima**
TOŽILNIK: fiktívnejši
MESTNIK: pri fiktívnejše**ih**
ORODNIK: s fiktívnejše**nima**

množina

IMENOVANIK: fiktívnejša
RODILNIK: fiktívnejše**ih**
DAJALNIK: fiktívnejše**im**
TOŽILNIK: fiktívnejša
MESTNIK: pri fiktívnejše**ih**
ORODNIK: s fiktívnejše**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj fiktívne

ženski spol

EDNINA: bòlj fiktívna

srednji spol

EDNINA: bòlj fiktívno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: najfiktívnejši in najfiktívnejši
RODILNIK: najfiktívnejše**ga** in najfiktívnejše**ga**
DAJALNIK: najfiktívnejše**mu** in
najfiktívnejše**mu**
TOŽILNIK: najfiktívnejši in najfiktívnejši
živo najfiktívnejše**ga** in najfiktívnejše**ga**
MESTNIK: pri najfiktívnejše**m** in pri
najfiktívnejše**m**

ORODNIK: z najfiktívnejše**im** in z najfiktívnejše**im**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejša** in **nájfiktívnejša**
RODILNIK: **nàjfiktívnejših** in **nájfiktívnejših**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšima** in **nájfiktívnejšima**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejša** in **nájfiktívnejša**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejših** in pri **nájfiktívnejših**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšima** in z **nájfiktívnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejši** in **nájfiktívnejši**
RODILNIK: **nàjfiktívnejših** in **nájfiktívnejših**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšim** in **nájfiktívnejšim**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejše** in **nájfiktívnejše**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejših** in pri **nájfiktívnejših**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšimi** in z **nájfiktívnejšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejša** in **nájfiktívnejša**
RODILNIK: **nàjfiktívnejše** in **nájfiktívnejše**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejši** in **nájfiktívnejši**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejšo** in **nájfiktívnejšo**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejši** in pri **nájfiktívnejši**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšo** in z **nájfiktívnejšo**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejši** in **nájfiktívnejši**
RODILNIK: **nàjfiktívnejših** in **nájfiktívnejših**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšima** in **nájfiktívnejšima**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejši** in **nájfiktívnejši**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejših** in pri **nájfiktívnejših**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšima** in z **nájfiktívnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejše** in **nájfiktívnejše**
RODILNIK: **nàjfiktívnejših** in **nájfiktívnejših**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšim** in **nájfiktívnejšim**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejše** in **nájfiktívnejše**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejših** in pri **nájfiktívnejših**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšimi** in z **nájfiktívnejšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejše** in **nájfiktívnejše**
RODILNIK: **nàjfiktívnejšega** in **nájfiktívnejšega**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšemu** in **nájfiktívnejšemu**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejše** in **nájfiktívnejše**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejšem** in pri **nájfiktívnejšem**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšim** in z **nájfiktívnejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejši** in **nájfiktívnejši**
RODILNIK: **nàjfiktívnejših** in **nájfiktívnejših**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšima** in **nájfiktívnejšima**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejši** in **nájfiktívnejši**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejših** in pri **nájfiktívnejših**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšima** in z **nájfiktívnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjfiktívnejša** in **nájfiktívnejša**
RODILNIK: **nàjfiktívnejših** in **nájfiktívnejših**
DAJALNIK: **nàjfiktívnejšim** in **nájfiktívnejšim**
TOŽILNIK: **nàjfiktívnejša** in **nájfiktívnejša**
MESTNIK: pri **nàjfiktívnejših** in pri **nájfiktívnejših**
ORODNIK: z **nàjfiktívnejšimi** in z **nájfiktívnejšimi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** fiktíven

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** fiktívna

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** fiktívno

TONEMSKO

[fiktívən]

IPA: [fiktí:vən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívven
določno fiktívni
RODILNIK: fiktív**nega**
DAJALNIK: fiktív**nemu**
TOŽILNIK: fiktívven
določno fiktívni
živo fiktív**nega**
MESTNIK: pri fiktív**nem**
ORODNIK: s fiktív**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívna
RODILNIK: fiktív**nih**
DAJALNIK: fiktív**nima**
TOŽILNIK: fiktívna
MESTNIK: pri fiktív**nih**
ORODNIK: s fiktív**nima**

množina

IMENOVALNIK: fiktívni
RODILNIK: fiktív**nih**
DAJALNIK: fiktív**ni**
TOŽILNIK: fiktívne
MESTNIK: pri fiktív**nih**
ORODNIK: s fiktív**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívna
RODILNIK: fiktívne
DAJALNIK: fiktívni
TOŽILNIK: fiktívno
MESTNIK: pri fiktívni
ORODNIK: s fiktívno

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívni
RODILNIK: fiktívni**h**
DAJALNIK: fiktívni**ma**
TOŽILNIK: fiktívni
MESTNIK: pri fiktívni**h**
ORODNIK: s fiktívni**ma**

množina

IMENOVALNIK: fiktívne
RODILNIK: fiktívni**h**
DAJALNIK: fiktívni**m**
TOŽILNIK: fiktívne
MESTNIK: pri fiktívni**h**
ORODNIK: s fiktívni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívno
RODILNIK: fiktívne**ga**
DAJALNIK: fiktívne**mu**
TOŽILNIK: fiktívno
MESTNIK: pri fiktívne**m**
ORODNIK: s fiktívni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívni
RODILNIK: fiktívni**h**
DAJALNIK: fiktívni**ma**
TOŽILNIK: fiktívni
MESTNIK: pri fiktívni**h**
ORODNIK: s fiktívni**ma**

množina

IMENOVALNIK: fiktívna
RODILNIK: fiktívni**h**
DAJALNIK: fiktívni**m**
TOŽILNIK: fiktívna
MESTNIK: pri fiktívni**h**
ORODNIK: s fiktívni**mi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejše**ga**
DAJALNIK: fiktívnejše**mu**
TOŽILNIK: fiktívnejši
živo fiktívnejše**ga**
MESTNIK: pri fiktívnejše**m**
ORODNIK: s fiktívnejši**m**

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívnejša
RODILNIK: fiktívnejši**h**
DAJALNIK: fiktívnejši**ma**
TOŽILNIK: fiktívnejša
MESTNIK: pri fiktívnejši**h**
ORODNIK: s fiktívnejši**ma**

množina

IMENOVALNIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejši**h**
DAJALNIK: fiktívnejši**m**
TOŽILNIK: fiktívnejše
MESTNIK: pri fiktívnejši**h**
ORODNIK: s fiktívnejši**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívnejša
RODILNIK: fiktívnejše
DAJALNIK: fiktívnejši
TOŽILNIK: fiktívnejšo
MESTNIK: pri fiktívnejši
ORODNIK: s fiktívnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejši**h**
DAJALNIK: fiktívnejši**ma**
TOŽILNIK: fiktívnejši
MESTNIK: pri fiktívnejši**h**
ORODNIK: s fiktívnejši**ma**

množina

IMENOVALNIK: fiktívnejše
RODILNIK: fiktívnejši**h**
DAJALNIK: fiktívnejši**m**
TOŽILNIK: fiktívnejše
MESTNIK: pri fiktívnejši**h**
ORODNIK: s fiktívnejši**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fiktívnejše
RODILNIK: fiktívnejše**ga**
DAJALNIK: fiktívnejše**mu**
TOŽILNIK: fiktívnejše
MESTNIK: pri fiktívnejše**m**
ORODNIK: s fiktívnejši**m**

dvojina

IMENOVALNIK: fiktívnejši
RODILNIK: fiktívnejši**h**
DAJALNIK: fiktívnejši**ma**
TOŽILNIK: fiktívnejši
MESTNIK: pri fiktívnejši**h**
ORODNIK: s fiktívnejši**ma**

množina

IMENOVALNIK: fiktívnejša
RODILNIK: fiktívnejši**h**

DAJALNIK: fiktívnejš**im**

TOŽILNIK: fiktívnejša

MESTNIK: pri fiktívnejš**ih**

ORODNIK: s fiktívnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj fiktív**en**

ženski spol

EDNINA: bõlj fiktív**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj fiktív**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ega** in nãjfiktívnejš**ega**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**emu** in

nãjfiktívnejš**emu**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

živo nãjfiktívnejš**ega** in nãjfiktívnejš**ega**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**em** in pri

nãjfiktívnejš**em**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**im** in z

nãjfiktívnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**a** in nãjfiktívnejš**a**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ih** in nãjfiktívnejš**ih**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**ima** in nãjfiktívnejš**ima**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**a** in nãjfiktívnejš**a**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**ih** in pri

nãjfiktívnejš**ih**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**ima** in z

nãjfiktívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ih** in nãjfiktívnejš**ih**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**im** in nãjfiktívnejš**im**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**e** in nãjfiktívnejš**e**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**ih** in pri

nãjfiktívnejš**ih**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**imi** in z

nãjfiktívnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**a** in nãjfiktívnejš**a**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**e** in nãjfiktívnejš**e**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**o** in nãjfiktívnejš**o**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**i** in pri nãjfiktívnejš**i**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**o** in z nãjfiktívnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ih** in nãjfiktívnejš**ih**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**ima** in nãjfiktívnejš**ima**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**ih** in pri

nãjfiktívnejš**ih**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**ima** in z

nãjfiktívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**e** in nãjfiktívnejš**e**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ih** in nãjfiktívnejš**ih**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**im** in nãjfiktívnejš**im**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**e** in nãjfiktívnejš**e**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**ih** in pri

nãjfiktívnejš**ih**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**imi** in z

nãjfiktívnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**e** in nãjfiktívnejš**e**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ega** in nãjfiktívnejš**ega**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**emu** in

nãjfiktívnejš**emu**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**e** in nãjfiktívnejš**e**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**em** in pri

nãjfiktívnejš**em**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**im** in z

nãjfiktívnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ih** in nãjfiktívnejš**ih**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**ima** in nãjfiktívnejš**ima**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**i** in nãjfiktívnejš**i**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**ih** in pri

nãjfiktívnejš**ih**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**ima** in z

nãjfiktívnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjfiktívnejš**a** in nãjfiktívnejš**a**

RODILNIK: nãjfiktívnejš**ih** in nãjfiktívnejš**ih**

DAJALNIK: nãjfiktívnejš**im** in nãjfiktívnejš**im**

TOŽILNIK: nãjfiktívnejš**a** in nãjfiktívnejš**a**

MESTNIK: pri nãjfiktívnejš**ih** in pri

nãjfiktívnejš**ih**

ORODNIK: z nãjfiktívnejš**imi** in z

nãjfiktívnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj fiktív**en**

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj fiktív**na**

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj fiktív**no**

IZVOR

prevzeto prek nem. *fiktiv* iz frc. *fictif*, glej ↑fikcija

fiktivnost fiktivnosti samostalnik ženskega spola

[fiktívnost]

POMEN

1. stanje, lastnost česa, da je izmišljeno in ne ustreza resnici, v resničnosti ne obstaja

- Roman je križanec med stvarnostjo in *fiktivnostjo*.
- Razmišlja o *fiktivnosti* literature oziroma o tem, kako literatura prikazuje resničnost.

2. stanje, lastnost česa, da se zlasti glede na formalne značilnosti zdi resnično, pristno, običajno, čeprav ni

- Na strani tožilstva in pravobranilstva je, da se ugotovi in dokaže *fiktivnost* ustanavljanja zemljiških dolgov.
- Na *fiktivnost* pogodb so opozorili preiskovalci službe za boj proti zlorabam.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fiktívnost]

IPA: [fiktí:vnòst]

ednina

IMENOVALNIK: fiktivnost

RODILNIK: fiktivnosti

DAJALNIK: fiktivnosti

TOŽILNIK: fiktivnost

MESTNIK: pri fiktivnosti

ORODNIK: s fiktivnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: fiktivnosti

RODILNIK: fiktivnosti

DAJALNIK: fiktivnostma tudi fiktivnostima

TOŽILNIK: fiktivnosti

MESTNIK: pri fiktivnostih

ORODNIK: s fiktivnostma tudi s fiktivnostima

množina

IMENOVALNIK: fiktivnosti

RODILNIK: fiktivnosti

DAJALNIK: fiktivnostim

TOŽILNIK: fiktivnosti

MESTNIK: pri fiktivnostih

ORODNIK: s fiktivnostmi

TONEMSKO

[fiktívnost]

IPA: [fiktí:vnòst]

ednina

IMENOVALNIK: fiktivnost

RODILNIK: fiktivnosti

DAJALNIK: fiktivnosti

TOŽILNIK: fiktivnost

MESTNIK: pri fiktivnosti

ORODNIK: s fiktivnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: fiktivnosti

RODILNIK: fiktivnosti

DAJALNIK: fiktivnostma tudi fiktivnostima

TOŽILNIK: fiktivnosti

MESTNIK: pri fiktivnostih

ORODNIK: s fiktivnostma tudi s fiktivnostima

množina

IMENOVALNIK: fiktivnosti

RODILNIK: fiktivnosti

DAJALNIK: fiktivnostim

TOŽILNIK: fiktivnosti

MESTNIK: pri fiktivnostih

ORODNIK: s fiktivnostmi

IZVOR

↑fiktiven

flóra flóre samostalnik ženskega spola

[flóra]

POMEN

1. rastline, ki rastejo na določenem območju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

alpska, gorska, mediteranska flora | bogata, zanimiva flora | slovenska flora

- Julijci so bogati z alpsko *floro*.
- Gora je že stoletja znana kot botanični vrt Evrope, saj se ponaša z bogato in redko *floro*.
- Na območju Malega Rožnika in Mosteca so mokrišča, kjer so rastišča močvirske in barjanske *flore*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

pestrost flore | uničenje flore

- K pestrosti *flore* prispeva menjajoča se geološka podlaga.
- Uničenje *flore* in favne tropskih deževnih gozdov je povzročilo izumrtje mnogih organizmov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Strokovnjaki raziskujejo tukajšnjo *floro* in favno in tako pridobivajo nove argumente v prid temu, da je območje vredno posebne zaščite.
- Kot biolog je preučeval alpsko *floro* in začel klasificirati rastline.

▶ priredna zveza

flora in favna

- Zaradi hidroelektrarn se voda segreje, in to vpliva na *floro* in favno.

2. iz biologije, iz medicine mikroorganizmi, ki živijo na določenem delu kože ali sluznice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bakterijska, mikrobna flora | črevesna, ustna, vaginalna flora | normalna, zdrava flora

- Zdravo črevo z normalno črevesno *floro* je pregrada pred vdorom patogenih bakterij.

▪ Količina in vrsta mikroorganizmov, ki sestavljajo normalno *floro*, se spreminja glede na predel telesa, vlažnost, temperaturo in pogostnost umivanja kože.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

ohranjati, uravnavati črevesno floro

▪ Jogurti so odlični vir probiotičnih bakterij, ki uravnavajo črevesno *floro*.

▪ Uživanje antibiotikov, stres, oslabeledost telesa zaradi bolezni črevesno *floro* uničujejo, zato se glivice nenadzorovano razraščajo.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

▪ Bakterija je pomemben predstavnik normalne *flore* v črevesju ljudi in živali.

▪ Čim širše delovanje ima antibiotik, tem večja je verjetnost, da spremeni tudi normalno *floro* v telesu in s tem povzroči nezaželene učinke.

...

▪ Koristilo vam bo, da ob antibiotikih jemljete probiotike, ker bodo ohranjali ravnovesje v črevesni *flori*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[flóra]

IPA: [ˈfloːra]

ednina

IMENOVALNIK: flóra

RODILNIK: flóre

DAJALNIK: flóri

TOŽILNIK: flóro

MESTNIK: pri flóri

ORODNIK: s flóro

dvojina

IMENOVALNIK: flóri

RODILNIK: flór

DAJALNIK: flórama

TOŽILNIK: flóri

MESTNIK: pri flórah

ORODNIK: s flórama

množina

IMENOVALNIK: flóre

RODILNIK: flór

DAJALNIK: flóram

TOŽILNIK: flóre

MESTNIK: pri flórah

ORODNIK: s flórami

TONEMSKO

[flôra]

IPA: [flóːrà]

ednina

IMENOVALNIK: flôra

RODILNIK: flôre

DAJALNIK: flôri

TOŽILNIK: flôro

MESTNIK: pri flôri

ORODNIK: s flôro

dvojina

IMENOVALNIK: flôri

RODILNIK: flôr

DAJALNIK: flôrama

TOŽILNIK: flôri

MESTNIK: pri flôrah

ORODNIK: s flôrama

množina

IMENOVALNIK: flôre

RODILNIK: flôr

DAJALNIK: flôram

TOŽILNIK: flôre

MESTNIK: pri flôrah

ORODNIK: s flôrami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Flora*, angl. *flora*, frc. *flore*, iz lat. *Flōra* 'boginja cvetja', iz *flōs* 'cvet'

ft simbol

POMEN

simbol za enoto *čevelj*

▪ Največ vulkanskega prahu je bilo na vzorcu, ki je bil vzet na 7000 *ft* (2100 m).

IZVOR

prevzeto iz angl. *ft*, krajšave za enoto *foot* 'čevelj', dobesedno 'stopalo'

fuzbalêr fuzbalêrja samostalnik moškega spola

[fuzbalêr]

POMEN

1. neknjižno pogovorno športnik, ki se ukvarja z nogometom; SIN.: nogometaš, ekspresivno žogobrc

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bivši fuzbaler

▪ Naslednji dan so se zmagoviti *fuzbalerji* predstavili srčnim navijačem.

...

▪ Ni čisto navaden *fuzbaler*, ampak eden izmed petdeseterice najboljših na svetu.

1.1. neknjižno pogovorno kdor igra nogomet, se z nogometom ukvarja rekreativno, ljubiteljsko; SIN.: nogometaš

▪ Iz zdrave generacije tekačev in *fuzbalerjev* smo postali nič manj zdravi ljubitelji fitnesa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fuzbalêr]

IPA: [fuzba'le:r]

ednina

IMENOVALNIK: fuzbalêr

RODILNIK: fuzbalêrja

DAJALNIK: fuzbalêrju

TOŽILNIK: fuzbalêrja

MESTNIK: pri fuzbalêrju

ORODNIK: s fuzbalêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: fuzbalêrja

RODILNIK: fuzbalêrjev

DAJALNIK: fuzbalêrjema

TOŽILNIK: fuzbalêrja

MESTNIK: pri fuzbalêrjih

ORODNIK: s fuzbalêrjema

množina

IMENOVALNIK: fuzbalêrji

RODILNIK: fuzbalêrjev

DAJALNIK: fuzbalêrjem

TOŽILNIK: fuzbalêrje

MESTNIK: pri fuzbalêrjih

ORODNIK: s fuzbalêrji

TONEMSKO

[fuzbalêr]

IPA: [fuzbalé:r]

ednina

IMENOVALNIK: fuzbalêr

RODILNIK: fuzbalêrja

DAJALNIK: fuzbalêrju

TOŽILNIK: fuzbalêrja

MESTNIK: pri fuzbalêrju

ORODNIK: s fuzbalêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: fuzbalêrja

RODILNIK: fuzbalêrjev

DAJALNIK: fuzbalêrjema

TOŽILNIK: fuzbalêrja

MESTNIK: pri fuzbalêrjih

ORODNIK: s fuzbalêrjema

množina

IMENOVALNIK: fuzbalêrji

RODILNIK: fuzbalêrjev

DAJALNIK: fuzbalêrjem

TOŽILNIK: fuzbalêrje

MESTNIK: pri fuzbalêrjih

ORODNIK: s fuzbalêrji

BESEDOTVORJE

ženski spol: fuzbalerka

IZVOR

↑ fuzbal

fuzbalêrka fuzbalêrke samostalnik ženskega spola

[fuzbalêrka]

POMEN

1. neknjižno pogovorno **športnica, ki se ukvarja z nogometom**; SIN.: nogometašica, nogometašinja

▪ Pomurske *fuzbalerke* so postale državne prvakinje.

▪ Kristina je profesionalna športnica oziroma profesionalna *fuzbalerka*.

1.1. neknjižno pogovorno **ženska, ki igra nogomet, se z nogometom ukvarja rekreativno, ljubiteljsko**; SIN.: nogometašica

▪ Mame so sestavile dve ekipi, prav tako učiteljice. Po šest *fuzbalerk* na vsaki strani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[fuzbalêrka]

IPA: [fuzba'le:rka]

ednina

IMENOVALNIK: fuzbalêrka

RODILNIK: fuzbalêrke

DAJALNIK: fuzbalêrki

TOŽILNIK: fuzbalêrko

MESTNIK: pri fuzbalêrki

ORODNIK: s fuzbalêrko

dvojina

IMENOVALNIK: fuzbalêrki

RODILNIK: fuzbalêrk

DAJALNIK: fuzbalêrkama

TOŽILNIK: fuzbalêrki

MESTNIK: pri fuzbalêrkah

ORODNIK: s fuzbalêrkama

množina

IMENOVALNIK: fuzbalêrke

RODILNIK: fuzbalêrk

DAJALNIK: fuzbalêrkam

TOŽILNIK: fuzbalêrke

MESTNIK: pri fuzbalêrkah

ORODNIK: s fuzbalêrkami

TONEMSKO

[fuzbalêrka]

IPA: [fuzbalé:rka]

ednina

IMENOVALNIK: fuzbalêrka

RODILNIK: fuzbalêrke

DAJALNIK: fuzbalêrki

TOŽILNIK: fuzbalêrko

MESTNIK: pri fuzbalêrki

ORODNIK: s fuzbalêrko

dvojina

IMENOVALNIK: fuzbalêrki
RODILNIK: fuzbalêrk
DAJALNIK: fuzbalêrkama
TOŽILNIK: fuzbalêrki
MESTNIK: pri fuzbalêrkah
ORODNIK: s fuzbalêrkama

množina

IMENOVALNIK: fuzbalêrke
RODILNIK: fuzbalêrk
DAJALNIK: fuzbalêrkam
TOŽILNIK: fuzbalêrke
MESTNIK: pri fuzbalêrkah
ORODNIK: s fuzbalêrkami

IZVOR

↑fuzbaler

gàd gáda samostalnik moškega spola

[gàt gáda]

POMEN

1. strupena kača sive barve z verigi podobnim vzorcem po hrbtu; primerjaj lat. *Vipera berus*; SIN.: iz zoologije navadni gad

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
ugriz gada

▪ Ugriz *gada* je najpogostejši v poletnih mesecih, čeprav je možen od februarja do oktobra.

▶ priredna zveza
gad in modras

▪ Družil sem se s prijateljem, ki je lovil *gade* in modrase, jim jemal strup in ga prodajal.

...

▪ Zaradi značilne risbe po telesu, ki spominja na šahovnico, kobranko ljudje pogosto zamenjujejo z *gadam*.

▪ Dolgo nisem vedela, da v domačem bajerju živi belouška in da se je v skalovju za hišo naselila smokulja, *gadu* podobna nestrupena kača.

2. iz zoologije živородna strupena kača s trikotno glavo, dolgimi gibljivimi strupniki in grebenastimi luskami; primerjaj lat. *Viperidae*

▪ Na Slovenskem živijo le tri vrste strupenih kač, vse spadajo v družino *gadov*.

▪ Če niste prepričani, katera vrsta kače vas je ugriznila, to ni težava, saj je protistrup za modrasa in obe vrsti *gada* enak.

3. ekspresivno kdor je v čem izkušen, spreten; SIN.: ekspresivno maček

▪ Igrali so taki *gadje* kot Montgomery Clift, Burt Lancaster, Frank Sinatra, Natalie Wood, Kim Basinger in drugi.

▪ Vsekakor imajo ti veterani, ki jih imam v mislih, ti veseli stari *gadje*, mladosten pogled.

4. slabšalno hudoben, nesramen človek

▪ Slabe volje sem, ko pomislim, kako brezsrčen *gad* sem bil.

▪ Glasbenik je v dokumentarcu izjavil, da sovraži malega *gada* in da ga ne more prenašati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gàt gáda]

IPA: [ˈgat ˈgaːda]

ednina

IMENOVALNIK: gàd

RODILNIK: gáda

DAJALNIK: gádu

TOŽILNIK: gáda

MESTNIK: pri gádu

ORODNIK: z gádom

dvojina

IMENOVALNIK: gáda

RODILNIK: gádov

DAJALNIK: gádoma

TOŽILNIK: gáda

MESTNIK: pri gádih

ORODNIK: z gádoma

množina

IMENOVALNIK: gádi tudi gádje

RODILNIK: gádov

DAJALNIK: gádom

TOŽILNIK: gáde

MESTNIK: pri gádih

ORODNIK: z gádi

TONEMSKO

[gàt gáda]

IPA: [ˈgat ˈgaːda]

ednina

IMENOVALNIK: gàd

RODILNIK: gáda

DAJALNIK: gádu

TOŽILNIK: gáda

MESTNIK: pri gádu tudi pri gâdu

ORODNIK: z gádom

dvojina

IMENOVALNIK: gáda

RODILNIK: gádov in gâdov

DAJALNIK: gádoma

TOŽILNIK: gáda

MESTNIK: pri gádih in pri gâdih

ORODNIK: z gádoma

množina

IMENOVALNIK: gádi tudi gádje

RODILNIK: gádov in gâdov

DAJALNIK: gádom

TOŽILNIK: gáde

MESTNIK: pri **gádih** in pri **gâdih**
ORODNIK: z **gádi** in z **gâdi**

STALNE ZVEZE

gabonski gad

iz zoologije **gad** s čokatim telesom, veliko glavo in zelo dolgimi strupniki, ki živi v podsaharski Afriki; primerjaj lat. *Bitis gabonica*

▪ *Gabonski gad* ima do 5 cm dolge strupnike, tako da je njegov ugriz izredno nevaren.

laški gad

iz zoologije **gad** rjavkaste ali sivkaste barve in verigi podobnim vzorcem po hrbtu, ki živi v višjih predelih južne in zahodne Evrope; primerjaj lat.

Vipera aspis

- Najbolj strupen je modras, strupena pa sta tudi navadni in *laški gad*.
- Navadnega gada srečamo večinoma na nadmorski višini nad 800 metrov, *laški gad* pa je omejen izključno na območje zahodno od Soče in je ena naših najredkejših kač.

navadni gad

iz zoologije **strupena kača** sive barve z verigi podobnim vzorcem po hrbtu; primerjaj lat. *Vipera berus*; SIN.: **gad**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Navadni gad* je naša najmanjša strupenjača, ki zraste približno 60 centimetrov in živi večinoma v višjih predelih.
- *Navadni gad* živi na gozdnih jasah, v močvirjih, barjih in gozdovih z nizkim rastjem.

...

- Samica *navadnega gada* ne odlaga jajc, temveč se mladiči iz oplojenih jajc razvijajo kar v njenem telesu.

FRAZEOLOGIJA

rediti/gojiti kačo/gada na prsih

rediti kačo na prsih

rediti gada na prsih

gojiti kačo na prsih

izkazovati dobroto, podporo tistemu, ki to vrača z nehvaležnostjo, izdajo, sovraštvom

- Bodite pozorni in previdni. Ugotovite, kdo za vašim hrbtom spletkari, da bi vas onemogočil in se okoristil na vaš račun. Prizadelo vas bo, ker boste odkrili, da *ste redili kačo na prsih*.

- Razburjena je vstopila ter se sesedla na stol nasproti ljubimcu: »Sramuj se, globoko si zabredel. *Gada sem redila na prsih*,« je prizadeto izbruhnila.

- Nedvomno se je pokazalo, da bi morala vlada tovrstno zakonodajo popraviti že prej. To bi se zgodilo, če ne *bi* vlada *na* svojih *prsih* *gojila kačo*, za katero se bo šele izkazalo, kaj je povzročila.

IZVOR

= cslov. *gadъ* 'plazilec', nar. hrv., srb. *gād* 'kača', rus. *gád* 'plazilec, dvoživka', češ. *had* 'kača' < pslov. *gadъ, prvotneje *'nekaj nagnusnega', iz ide. korena **g^uoHu-* ali **g^uouH-* 'govno, gnoj, gnusoba', tako kot nem. *Kot* 'govno'

gádji gádja gádje pridevnik

[gádji]

POMEN

ki je v zvezi z gadi 1., 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

gadjji pik

- Plezali smo po razpadajočih Šancah in iskali *gadjja* gnezda med skalami.
- Grdo ga je zdelal leopard, skoraj umrl je zaradi *gadjega* pika, tedaj je izgubil prst.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gádji]

IPA: ['ga:dji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gádji

RODILNIK: gádjega

DAJALNIK: gádjemu

TOŽILNIK: gádji

živo gádjega

MESTNIK: pri gádjem

ORODNIK: z gádjim

dvojina

IMENOVALNIK: gádja

RODILNIK: gádjih

DAJALNIK: gádjima

TOŽILNIK: gádja

MESTNIK: pri gádjih

ORODNIK: z gádjima

množina

IMENOVALNIK: gádji

RODILNIK: gádjih

DAJALNIK: gádjim

TOŽILNIK: gádje

MESTNIK: pri gádjih

ORODNIK: z gádjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gádja

RODILNIK: gádje
DAJALNIK: gádji
TOŽILNIK: gádjo
MESTNIK: pri gádji
ORODNIK: z gádjo

dvojina

IMENOVALNIK: gádji
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjima
TOŽILNIK: gádji
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjima

množina

IMENOVALNIK: gádje
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjim
TOŽILNIK: gádje
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gádje
RODILNIK: gádjega
DAJALNIK: gádjemu
TOŽILNIK: gádje
MESTNIK: pri gádjem
ORODNIK: z gádjim

dvojina

IMENOVALNIK: gádji
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjima
TOŽILNIK: gádji
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjima

množina

IMENOVALNIK: gádja
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjim
TOŽILNIK: gádja
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjimi

TONEMSKO

[gádji]

IPA: [gá:dji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gádji
RODILNIK: gádjega
DAJALNIK: gádjemu
TOŽILNIK: gádji
živo gádjega
MESTNIK: pri gádjem

ORODNIK: z gádjim
dvojina

IMENOVALNIK: gádja
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjima
TOŽILNIK: gádja
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjima

množina

IMENOVALNIK: gádji
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjim
TOŽILNIK: gádje
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gádja
RODILNIK: gádje
DAJALNIK: gádji
TOŽILNIK: gádjo
MESTNIK: pri gádji
ORODNIK: z gádjo

dvojina

IMENOVALNIK: gádji
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjima
TOŽILNIK: gádji
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjima

množina

IMENOVALNIK: gádje
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjim
TOŽILNIK: gádje
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gádje
RODILNIK: gádjega
DAJALNIK: gádjemu
TOŽILNIK: gádje
MESTNIK: pri gádjem
ORODNIK: z gádjim

dvojina

IMENOVALNIK: gádji
RODILNIK: gádjih
DAJALNIK: gádjima
TOŽILNIK: gádji
MESTNIK: pri gádjih
ORODNIK: z gádjima

množina

IMENOVALNIK: gádja

RODILNIK: gâdjih
DAJALNIK: gâdjim
TOŽILNIK: gâdja
MESTNIK: pri gâdjih
ORODNIK: z gâdjimi

FRAZEOLOGIJA

gadja/hudičeva zalega

gadja zalega

slabšalno hudičeva zalega

slabšalno skupina ničvrednih, škodljivih, težavnih ljudi

- To je *gadja zalega*, ki rovari kar naprej in deluje proti državi.
- Medtem ko ljudje sredi maja čakajo na marčevske plače, medtem ko je v državi 100.000 brezposelnih, si ta *gadja zalega* deli denar, ki ga nikoli ni ustvarila.
- Sosedje so *hudičeva zalega*, vam rečem.

kačje/gadje gnezdo

kačje gnezdo

slabšalno gadje gnezdo

slabšalno skupina hudobnih, zahrbtnih, opravljenih ljudi

- Padli smo v *kačje gnezdo*, med ljudi, ki svoje visoke položaje izkoriščajo, da vladajo življenjem drugih ljudi.
- Morda se je samo sprenevedal, da me ne pozna, pa me je, da se mi maščuje, poslal v to *gadje gnezdo*.

IZVOR

↑gad

gay gaya; glej **gêj** samostalnik moškega spola

[gêj]

POMEN

1. moški, ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola

▪ Nedeljski večer je bil v klubu prvenstveno namenjen *gayem* in lezbijkam.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z gayi 1. ali gejevstvom;

SIN.: gejevski

► **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda gay klub

- Avtorica je roman predstavila v *gay* klubu.
- Revolver je bil glavni časopis *gay* gibanja v Sloveniji.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gêj]

IPA: [ˈgɛːj]

ednina

IMENOVALNIK: [gêj]

RODILNIK: [gêja]

DAJALNIK: [gêju]

TOŽILNIK: [gêja]

MESTNIK: [pri gêju]

ORODNIK: [z gêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [gêja]

RODILNIK: [gêjev]

DAJALNIK: [gêjema]

TOŽILNIK: [gêja]

MESTNIK: [pri gêjih]

ORODNIK: [z gêjema]

množina

IMENOVALNIK: [gêji]

RODILNIK: [gêjev]

DAJALNIK: [gêjem]

TOŽILNIK: [gêje]

MESTNIK: [pri gêjih]

ORODNIK: [z gêji]

TONEMSKO

[gêj]

IPA: [gɛːj]

ednina

IMENOVALNIK: [gêj]

RODILNIK: [gêja]

DAJALNIK: [gêju]

TOŽILNIK: [gêja]

MESTNIK: [pri gêju]

ORODNIK: [z gêjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [gêja]

RODILNIK: [gêjev]

DAJALNIK: [gêjema]

TOŽILNIK: [gêja]

MESTNIK: [pri gêjih]

ORODNIK: [z gêjema]

množina

IMENOVALNIK: [gêji]

RODILNIK: [gêjev]

DAJALNIK: [gêjem]

TOŽILNIK: [gêje]

MESTNIK: [pri gêjih]

ORODNIK: [z gêji]

IZVOR

prevzeto iz amer. angl. *gay*, prvotno 'vesel, živahen', to pa iz frc. *gai*

gazéla¹ gazéle samostalnik ženskega spola

[gazéla]

POMEN

1. vitek, hiter kopitar z votlimi koničastimi rogovi, rjavkastim hrptom in belim trebuhom, ki živi v Afriki in Aziji; primerjaj lat. *Gazella*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- V bujnem rastju se skrivajo najrazličnejše vrste opic, antilop, *gazel* in ptic, pa tudi leopard ali nosorog.
- Za gepardov lov so pomembnejši dejavniki lakota mladičev, navzočnost *gazel* v revirju in morebitna navzočnost levov v bližini.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Številne vrste, še posebej rastlinojede *gazele*, si pomagajo tako, da živijo v čredah.
- Nad nami so letale papige, skakale opice, sem in tja smo iz grmovja pregnali trop plahih *gazel*.

...

▪ Na dvodnevem safariju sva lahko hodila po pokrajini, kjer so se pasle predvsem zebre, impale, *gazele*, bivoli in žirafe.

2. ekspresivno vitka, visoka, privlačna ženska

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolgonoga gazela

- Dolgonogo *gazelo* smo videli na ljubljanski Čopovi ulici.
- Bila je lepa in sposobna, vselej ob pravem času na pravem mestu, novodobna *gazela*, ki je zlahka premagala ovire, ki so ji jih nastavljali.

3. ekspresivno hitro rastoče, uspešno podjetje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

evropska, gorenjska gazela | gospodarska gazela | hitro rastoča gazela

- Povprečna gorenjska *gazela* je zaposlovala 30 ljudi.

...

▪ *Gazele* odlikuje hitra odzivnost na tržne spremembe, napredna poslovna filozofija, hitro usvajanje novih znanj in rast na osnovi inovativnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gazéla]

IPA: [ga'ze:la]

ednina

IMENOVALNIK: gazéla

RODILNIK: gazéle

DAJALNIK: gazéli

TOŽILNIK: gazélo

MESTNIK: pri gazéli

ORODNIK: z gazélo

dvojina

IMENOVALNIK: gazéli

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélama

TOŽILNIK: gazéli

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélama

množina

IMENOVALNIK: gazéle

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélam

TOŽILNIK: gazéle

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélami

TONEMSKO

[gazéla]

IPA: [gazé:là]

ednina

IMENOVALNIK: gazéla

RODILNIK: gazéle

DAJALNIK: gazéli

TOŽILNIK: gazélo

MESTNIK: pri gazéli

ORODNIK: z gazélo

dvojina

IMENOVALNIK: gazéli

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélama

TOŽILNIK: gazéli

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélama

množina

IMENOVALNIK: gazéle

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélam

TOŽILNIK: gazéle

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélami

STALNE ZVEZE

skokonoga gazela

iz zoologije manjša antilopa z rdečkasto rjavim hrptom, črno progno na boku, belim trebuhom in navznoter zakrivljenimi rogovi; primerjaj lat.

Antidorcas marsupialis

▪ *Skokonoga gazela* pri teku skače z vsemi štirimi nogami hkrati tudi do 1 m visoko.

▪ Več vrst kopitarjev, med njimi tudi *skokonoge gazele*, gnuij in ameriški bizoni, se je nekoč selilo v večmilijonskih čredah.

thomsonova gazela; in Thomsonova gazela

iz zoologije manjša gazela z rdečkasto rjavim hrbtom in črno progo na boku; primerjaj lat. *Eudorcas thomsonii*

- Poznamo okrog 18 vrst gazel, kot so dolgovratna, rdeččela, skokonoga in *thomsonova gazela*.
- Gepard se hrani s srednje velikimi kopitarji, s *thomsonovimi gazelami*, z večjimi antilopami in manjšimi sesalci.

Thomsonova gazela; in thomsonova gazela

iz zoologije manjša gazela z rdečkasto rjavim hrbtom in črno progo na boku; primerjaj lat. *Eudorcas thomsonii*

- Skupine *Thomsonovih gazel* so precej nestabilne – samec namreč lahko zbere okrog sebe od 5 do 65 samic z mladiči.

FRAZEOLOGIJA

teči kot gazela

zelo hitro, urno teči; hitro, uspešno se razvijati

- Občudujem njeno vnemo. Potne kapljice ima na obrazu. *Teče kot gazela*.
- Naša humanistična fakulteta je po ustanovitvi doživela zelo nagel razvoj, bila ves čas zelo ambiciozna in *tekla kot gazela*, ob tem pa ustanovila veliko novih študijskih programov in imela kar 200 izbirnih predmetov.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Gazelle*, franc. *gazelle* in špan. *gacela* iz arab. *gazāla*

gazéla² gazéle samostalnik ženskega spola

[gazéla]

POMEN

iz literarne vede pesem iz dvovrstičnih kitic z zaporedno rimo v prvi kitici in rimo v sodih verzih v naslednjih kiticah

▶ priredna zveza

gazela in sonet

- V njegovih pesmih je čutiti pravo življenjsko radost, in to tako v lirskih pesmih in romancah kot v *gazelah* in sonetih.
- Pisal je glose, romance in *gazele* ter dovršil sonet.

...

- Škerjanc je v glasbo pretil Prešernove *gazele*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gazéla]

IPA: [ga'ze:la]

ednina

IMENOVALNIK: gazéla

RODILNIK: gazéle

DAJALNIK: gazéli

TOŽILNIK: gazélo

MESTNIK: pri gazéli

ORODNIK: z gazélo

dvojina

IMENOVALNIK: gazéli

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélama

TOŽILNIK: gazéli

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélama

množina

IMENOVALNIK: gazéle

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélam

TOŽILNIK: gazéle

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélami

TONEMSKO

[gazéla]

IPA: [gazé:là]

ednina

IMENOVALNIK: gazéla

RODILNIK: gazéle

DAJALNIK: gazéli

TOŽILNIK: gazélo

MESTNIK: pri gazéli

ORODNIK: z gazélo

dvojina

IMENOVALNIK: gazéli

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélama

TOŽILNIK: gazéli

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélama

množina

IMENOVALNIK: gazéle

RODILNIK: gazél

DAJALNIK: gazélam

TOŽILNIK: gazéle

MESTNIK: pri gazélah

ORODNIK: z gazélami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Gasele*, *Gasel* in špan. *gacela* iz arab. *gazal* 'ljubezen, pogovor zaljubljenecv, ljubezenska pesem'

gêj gêja; tudi **gay** samostalnik moškega spola

[gêj]

POMEN

1. moški, ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

deklariran, odkriti, znan gej | poročen gej

- Warhol je bil deklariran *gej*.
- Cole in Alfred sta bila poročena *geja*.
- Ideja, da bi osnoval revijo o muslimanskih *gejih*, lezbijkah in transspolnih osebah, se mu je porodila pred enajstimi leti.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

otrok gejev | pravice gejev | življenje gejev

- V raziskave je bilo vključenih 615 otrok *gejev* in lezbijk in 387 otrok heteroseksualnih staršev.
- Že vrsto let se zavzema za pravice *gejev*, vse odkar je leta 1988 razkril, da je homoseksualec.
- Z rasno in narodnostno pisanostjo ter z največjo skupnostjo *gejev* na svetu San Francisco danes slovi kot najbolj odprto, gostoljubno in svetovljansko mesto ZDA.

▶ **vezni glag. + sam. beseda v imenovalniku**

biti gej

- Vedel je, da je *gej*, odkar se je zavedel svoje spolnosti.
- Najin sin je *gej*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z geji 1. ali gejevstvom;

SIN.: gejevski

▶ **sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda**

gej aktivist | gej ikona | gej klub | gej parada | gej scena

- Bila je *gej* ikona v zgodnjih šestdesetih letih.
- To je film o *gej* sceni v Beogradu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gêj]

IPA: [ˈgɛːi]

ednina

IMENOVALNIK: gêj

RODILNIK: gêja

DAJALNIK: gêju

TOŽILNIK: gêja

MESTNIK: pri gêju

ORODNIK: z gêjem

dvojina

IMENOVALNIK: gêja

RODILNIK: gêjev

DAJALNIK: gêjema

TOŽILNIK: gêja

MESTNIK: pri gêjih

ORODNIK: z gêjema

množina

IMENOVALNIK: gêji

RODILNIK: gêjev

DAJALNIK: gêjem

TOŽILNIK: gêje

MESTNIK: pri gêjih

ORODNIK: z gêji

TONEMSKO

[gêj]

IPA: [gɛːi]

ednina

IMENOVALNIK: gêj

RODILNIK: gêja

DAJALNIK: gêju

TOŽILNIK: gêja

MESTNIK: pri gêju

ORODNIK: z gêjem

dvojina

IMENOVALNIK: gêja

RODILNIK: gêjev

DAJALNIK: gêjema

TOŽILNIK: gêja

MESTNIK: pri gêjih

ORODNIK: z gêjema

množina

IMENOVALNIK: gêji

RODILNIK: gêjev

DAJALNIK: gêjem

TOŽILNIK: gêje

MESTNIK: pri gêjih

ORODNIK: z gêji

BESEDOTVORJE

ženski spol: lezbijka

IZVOR

↑gay

gêjevski gêjevska gêjevsko pridevnik

[gêjeʷski]

POMEN

1. ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega, tj. moškega spola

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

gejevski par

- V britanskem parlamentu se je leta 2010 poročil prvi *gejevski* par, istega leta pa je na Otoku začela veljati sprememba zakona, ki je *gejevskim* parom olajšala pot do zakonitega starševstva.

1.1. ki je v zvezi z geji 1. ali gejevstvom; SIN.:

gej

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

gejevski aktivist | gejevski film | gejevska ikona |
gejevska literatura | gejevski scena, skupnost |
gejevsko gibanje

- Bistvo manifestacije je pokazati vso multikulturnost znotraj *gejevске* skupnosti.
- Ruskim *gejevskim* aktivistom so na pomoč priskočili številni *gejevski* aktivisti iz vsega sveta.

▶ **priredna zveza**

gejevski in lezbični

- Festival je bil prvič organiziran leta 1984 v Ljubljani in velja za najstarejši festival *gejevskega* in lezbičnega filma v Evropi.
- V četrtek so pripravili literarni večer *gejevске* in lezbične literature.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gêjɛʊski]

IPA: [ˈgɛːjɛʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskega**
DAJALNIK: **gêjevskemu**
TOŽILNIK: **gêjevski**
živo **gêjevskega**
MESTNIK: pri **gêjevskem**
ORODNIK: z **gêjevskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**
DAJALNIK: **gêjevskima**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskima**

množina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**
DAJALNIK: **gêjevskim**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevske**
DAJALNIK: **gêjevski**
TOŽILNIK: **gêjevsko**
MESTNIK: pri **gêjevski**
ORODNIK: z **gêjevsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**

DAJALNIK: **gêjevskima**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskima**

množina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**
DAJALNIK: **gêjevskim**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **gêjevsko**
RODILNIK: **gêjevskega**
DAJALNIK: **gêjevskemu**
TOŽILNIK: **gêjevsko**
MESTNIK: pri **gêjevskem**
ORODNIK: z **gêjevskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**
DAJALNIK: **gêjevskima**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskima**

množina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**
DAJALNIK: **gêjevskima**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskimi**

TONEMSKO

[gêjɛʊski]

IPA: [ˈgɛːjɛʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskega**
DAJALNIK: **gêjevskemu**
TOŽILNIK: **gêjevski**
živo **gêjevskega**
MESTNIK: pri **gêjevskem**
ORODNIK: z **gêjevskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **gêjevski**
RODILNIK: **gêjevskih**
DAJALNIK: **gêjevskima**
TOŽILNIK: **gêjevski**
MESTNIK: pri **gêjevskih**
ORODNIK: z **gêjevskima**

množina

IMENOVALNIK: gêjevski
RODILNIK: gêjevskih
DAJALNIK: gêjevskim
TOŽILNIK: gêjevske
MESTNIK: pri gêjevskih
ORODNIK: z gêjevskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gêjevka
RODILNIK: gêjevske
DAJALNIK: gêjevski
TOŽILNIK: gêjevsko
MESTNIK: pri gêjevski
ORODNIK: z gêjevsko

dvojina

IMENOVALNIK: gêjevski
RODILNIK: gêjevskih
DAJALNIK: gêjevskima
TOŽILNIK: gêjevski
MESTNIK: pri gêjevskih
ORODNIK: z gêjevskima

množina

IMENOVALNIK: gêjevske
RODILNIK: gêjevskih
DAJALNIK: gêjevskim
TOŽILNIK: gêjevske
MESTNIK: pri gêjevskih
ORODNIK: z gêjevskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gêjevsko
RODILNIK: gêjevskega
DAJALNIK: gêjevskemu
TOŽILNIK: gêjevsko
MESTNIK: pri gêjevskem
ORODNIK: z gêjevskim

dvojina

IMENOVALNIK: gêjevski
RODILNIK: gêjevskih
DAJALNIK: gêjevskima
TOŽILNIK: gêjevski
MESTNIK: pri gêjevskih
ORODNIK: z gêjevskima

množina

IMENOVALNIK: gêjevka
RODILNIK: gêjevskih
DAJALNIK: gêjevskim
TOŽILNIK: gêjevka
MESTNIK: pri gêjevskih
ORODNIK: z gêjevskimi

gêjevsko

prislov

[gêjevsko]

POMEN

takó, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega, tj. moškega spola

▪ Ali si morda *gejevsko* ali biseksualno usmerjen?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gêjevsko]

IPA: [ˈgɛːjɛʊsko]

OSNOVNIK: gêjevsko

TONEMSKO

[gêjevsko]

IPA: [gɛːjɛʊsko]

OSNOVNIK: gêjevsko

IZVOR

↑gejevski

gêjevstvo

gêjevstva samostalnik srednjega spola

[gêjevstvo]

POMEN

stanje, občutje moškega, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola

► priredna zveza

gejevstvo in lezbištvo

▪ Temi nemškega filma, v katerem se najstniški berlinski Turek zaljubi v transvestita, sta tradicija in *gejevstvo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gêjevstvo]

IPA: [ˈgɛːjɛʊstvo]

ednina

IMENOVALNIK: gêjevstvo

RODILNIK: gêjevstva

DAJALNIK: gêjevstvu

TOŽILNIK: gêjevstvo

MESTNIK: pri gêjevstvu

ORODNIK: z gêjevstvom

dvojina

IMENOVALNIK: gêjevstvi

RODILNIK: gêjevstev

DAJALNIK: gêjevstvoma

TOŽILNIK: gêjevstvi

MESTNIK: pri gêjevstvih

ORODNIK: z gêjevstvoma

množina

IMENOVALNIK: gêjevstva

IZVOR

↑gej

RODILNIK: gêjevstev
DAJALNIK: gêjevstvom
TOŽILNIK: gêjevstva
MESTNIK: pri gêjevstvih
ORODNIK: z gêjevstvi

TONEMSKO

[gêjɛʊstvo]

IPA: [gê:jɛʊstvɔ]

ednina

IMENOVALNIK: gêjevstvo
RODILNIK: gêjevstva
DAJALNIK: gêjevstvu
TOŽILNIK: gêjevstvo
MESTNIK: pri gêjevstvu
ORODNIK: z gêjevstvom

dvojina

IMENOVALNIK: gêjevstvi
RODILNIK: gêjevstev
DAJALNIK: gêjevstvoma
TOŽILNIK: gêjevstvi
MESTNIK: pri gêjevstvih
ORODNIK: z gêjevstvoma

množina

IMENOVALNIK: gêjevstva
RODILNIK: gêjevstev
DAJALNIK: gêjevstvom
TOŽILNIK: gêjevstva
MESTNIK: pri gêjevstvih
ORODNIK: z gêjevstvi

IZVOR

↑gej

gláгол glágola samostalnik moškega spola

[gláгол]

POMEN

1. iz jezikoslovja pregibna besedna vrsta, ki je v stavku povedek, izraža vid, čas, vezljivost, naklon in način ter označuje dejanja, procese in stanja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

glagol izraža KAJ

- *Glagoli* lahko s spreminjanjem obrazil izražajo pomenske razlike, na primer čas.
- *Glagol* ima zelo izrazito morfemsko podobo.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Danes se bomo učili spreganja *glagolov*.
- Prispevek predstavlja skupino *glagolov* s slovničnim kvalifikatorskim pojasnilom »s širokim pomenskim obsegom«.

...

- *Glagole* uporabljamo za označevanje dogajanja.

1.1. iz jezikoslovja beseda, ki pripada tej besedni vrsti

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

glagol označuje, zaznamuje KAJ | glagol pomeni KAJ

▪ *Glagol* »vrednotiti« označuje dejanje oziroma vrednotenja ali ocenjevanje.

▪ *Glagol* »delati« ima dva osnovna pomena.

▪ Katera dejanja izražajo podčrtani *glagoli*?

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

oblika glagola | pomen glagola | raba, uporaba glagola

▪ S svojimi besedami opiši pomen *glagola* zdeti se in ga primerjaj s tistim, zapisanim v Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

▪ Pravilna raba *glagola* »vesti vedem« v pomenu 'vodim' je kar trd oreh za marsikaterega pisca, za govornike pa še posebej.

▪ Povej preteklo obliko *glagola* zbudim se.

...

- Beseda vozišče izhaja iz *glagola* voziti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gláгол]

IPA: [ˈgla:ɡɔl]

ednina

IMENOVALNIK: gláгол

RODILNIK: glágola

DAJALNIK: glágolu

TOŽILNIK: gláгол

MESTNIK: pri glágolu

ORODNIK: z glágolom

dvojina

IMENOVALNIK: glágola

RODILNIK: glágolov

DAJALNIK: glágoloma

TOŽILNIK: glágola

MESTNIK: pri glágolih

ORODNIK: z glágoloma

množina

IMENOVALNIK: glágoli

RODILNIK: glágolov

DAJALNIK: glágolom

TOŽILNIK: glágole

MESTNIK: pri glágolih

ORODNIK: z glágoli

TONEMSKO

[gláгол]

IPA: [gla:ɡól]

ednina

IMENOVALNIK: gláгол

RODILNIK: glágola

DAJALNIK: glágotu
TOŽILNIK: glágot
MESTNIK: pri glágotu
ORODNIK: z glágotom

dvojina

IMENOVALNIK: glágotla
RODILNIK: glágotov tudi glágotov
DAJALNIK: glágotoma
TOŽILNIK: glágotla
MESTNIK: pri glágotih tudi pri glágotih
ORODNIK: z glágotoma

množina

IMENOVALNIK: glágoti
RODILNIK: glágotov tudi glágotov
DAJALNIK: glágotom
TOŽILNIK: glágotle
MESTNIK: pri glágotih tudi pri glágotih
ORODNIK: z glágoti tudi z glágoti

STALNE ZVEZE

dovršni glagol

iz jezikoslovja glagol, ki označuje časovno omejeno ali neponavljajoče se dejanje

- S kopičenjem *dovršnih glagolov* je ustvarjena dogajalna napetost.
- K samostalniku vrnitev sodi *dovršni glagol* vrniti in vrniti se.

modalni glagol

iz jezikoslovja glagol, ki v zvezi z drugim glagolom izraža odnos do dejanja, izraženega z drugim glagolom; SIN.: iz jezikoslovja naklonski glagol

- Veliko pesmi je zaznamovanih z *modalnimi glagoli* in glagoli, ki zaznamujejo stanja mišljenja.

naklonski glagol

iz jezikoslovja glagol, ki v zvezi z drugim glagolom izraža odnos do dejanja, izraženega z drugim glagolom; SIN.: iz jezikoslovja modalni glagol

- Glagoli želeči, hoteti, marati so *naklonski glagoli*, ki izražajo različno stopnjo hotenja.
- Analiza je pokazala, da v večini primerov prevajalki nista uporabili enakovrednega slovenskega *naklonskega glagola*.

nedovršni glagol

iz jezikoslovja glagol, ki označuje časovno neomejeno ali ponavljajoče se dejanje

- Spreminjati je *nedovršni glagol*.
- Pri *nedovršnem glagolu* nositi se osnova spremeni, nastane mehčanje, ki da obliko nošen.

nepravilni glagol

iz jezikoslovja glagol z oblikami, ki niso predvidljive iz drugih

▶ prid. beseda + sam. beseda

angleški nepravilni glagoli

- Ponudba vključuje angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar in programe za učenje angleških in nemških *nepravilnih glagolov*.

...

- Program vam bo pomagal najti pravo angleško besedo, osvojiti ter spregati pravilne in *nepravilne glagole*, prevesti besedila in se naučiti novih besed.
- Pri preverjanju rabe jezika ugotavljamo, da učencem največ težav povzročajo predlogi, vezniki in zapis oblike *nepravilnega glagola* v preteklem času.

neprehodni glagol

iz jezikoslovja glagol, ki ob sebi ne predvideva predmeta, zlasti v tožilniku

- Pri branju pesmi podčrtajte *neprehodne glagole*.

pomožni glagol

iz jezikoslovja glagol nepopolnega pomena, s katerim se tvori glagolski čas, naklon, način

- *Pomožni glagol* biti je zelo pogost v opisih bitij in predmetov ter v oznakah bitij.
- Sestavljene povedi imajo več kot en glagol, pri tem se ne upošteva *pomožni glagol*.
- Ob nepolnopomenskih glagolih (*pomožna glagola* biti in postati, naklonski glagoli hoteti, morati, moči, želeči, smeti in fazni glagoli začeti, končati, nehati) stoji povedkovo določilo: Bojan je postal inženir.

prehodni glagol

iz jezikoslovja glagol, ki ob sebi predvideva predmet, zlasti v tožilniku

- Pri branju pesmi podčrtajte *prehodne glagole*.
- V latinščini, nemščini, ruščini ali slovenščini predmet *prehodnega glagola* dobi tožilniško obrazilo, osebek pa ostane v imenovalniku.

IZVOR

prevzeto prek rus. *glagól* iz stcslov. *glagolъ* 'beseda, govor, glas' < pslov. *golgolъ* 'klicanje, vpitje' < ide. *gal-galo- iz *gal- 'klicati, vpiti'

glágotnik glágotnika samostalnik moškega spola
[glágotnik]

POMEN

iz jezikoslovja samostalniška glagolska oblika, ki označuje dejanje ali stanje

- Ritem in dinamiko verzov v angleščini spodbujajo *glagolniki* in sedanji deležniki, česar zaradi lastnosti slovenščine v prevodu ni moč doseči.
- Pesniki in pisatelji ekspresionističnega sloga so rabili *glagolnik* v drugem sklonu, da bi zvenel bolj abstraktno, npr. senca dehtenja.
- Posvet je po SSKJ *glagolnik* od posvetovati se, katerega pomen je: 'razpravljati s kom z namenom, da se pride o kaki stvari do skupne rešitve, zaključka'.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glágolnik]

IPA: ['gla:gólnik]

ednina

IMENOVALNIK: glágolnik

RODILNIK: glágolnika

DAJALNIK: glágolniku

TOŽILNIK: glágolnik

MESTNIK: pri glágolniku

ORODNIK: z glágolnikom

dvojina

IMENOVALNIK: glágolnika

RODILNIK: glágolnikov

DAJALNIK: glágolnikoma

TOŽILNIK: glágolnika

MESTNIK: pri glágolnikih

ORODNIK: z glágolnikoma

množina

IMENOVALNIK: glágolniki

RODILNIK: glágolnikov

DAJALNIK: glágolnikom

TOŽILNIK: glágolnike

MESTNIK: pri glágolnikih

ORODNIK: z glágolniki

TONEMSKO

[glágolnik]

IPA: [glà:gólnik]

ednina

IMENOVALNIK: glágolnik

RODILNIK: glágolnika

DAJALNIK: glágolniku

TOŽILNIK: glágolnik

MESTNIK: pri glágolniku

ORODNIK: z glágolnikom

dvojina

IMENOVALNIK: glágolnika

RODILNIK: glágolnikov *tudi glâgolnikov*

DAJALNIK: glágolnikoma

TOŽILNIK: glágolnika

MESTNIK: pri glágolnikih *tudi pri glâgolnikih*

ORODNIK: z glágolnikoma

množina

IMENOVALNIK: glágolniki

RODILNIK: glágolnikov *tudi glâgolnikov*

DAJALNIK: glágolnikom

TOŽILNIK: glágolnike

MESTNIK: pri glágolnikih *tudi pri glâgolnikih*

ORODNIK: z glágolniki *tudi z glâgolniki*

IZVOR

↑glagol

glágolski glágolska glágolsko pridevnik

[glágolski]

POMEN

1. iz jezikoslovja **ki je v zvezi z glagolom 1.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

glagolska oblika | glagolsko dejanje

▪ Včasih je neobičajna oblika uporabljena tudi v primeru, ko bi izvornik dopuščal *glagolsko* rabo.

▪ Popolno gradivo omogoča celovit prikaz *glagolske* vezljivosti, več praktičnih poskusov pa je bilo ob temeljitem premisleku potrebnih za odkritje najprimernejšega načina prikaza.

2. **ki je v zvezi z glagolico**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

glagolski napis | glagolski rokopis | glagolska črka

▪ V cerkvi so freske iz prvega desetletja 15. stoletja, *glagolski* napis pa je iz leta 1418.

▪ Razstavo dopolnjujejo *glagolski* in cirilski rokopisi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glágolski]

IPA: ['gla:golski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: glágolski

RODILNIK: glágolskega

DAJALNIK: glágolskemu

TOŽILNIK: glágolski

živo glágolskega

MESTNIK: pri glágolskem

ORODNIK: z glágolskim

dvojina

IMENOVALNIK: glágolska

RODILNIK: glágolskih

DAJALNIK: glágolskima

TOŽILNIK: glágolska

MESTNIK: pri glágolskih

ORODNIK: z glágolskima

množina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskim
TOŽILNIK: glágolske
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: glágolska
RODILNIK: glágolske
DAJALNIK: glágolski
TOŽILNIK: glágolsko
MESTNIK: pri glágolski
ORODNIK: z glágolsko

dvojina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskima
TOŽILNIK: glágolski
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskima

množina

IMENOVALNIK: glágolske
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskim
TOŽILNIK: glágolske
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: glágolsko
RODILNIK: glágolskega
DAJALNIK: glágolskemu
TOŽILNIK: glágolsko
MESTNIK: pri glágolskem
ORODNIK: z glágolskim

dvojina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskima
TOŽILNIK: glágolski
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskima

množina

IMENOVALNIK: glágolska
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskim
TOŽILNIK: glágolska
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskimi

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskega
DAJALNIK: glágolskemu
TOŽILNIK: glágolski
živo glágolskega
MESTNIK: pri glágolskem
ORODNIK: z glágolskim

dvojina

IMENOVALNIK: glágolska
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskima
TOŽILNIK: glágolska
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskima

množina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskim
TOŽILNIK: glágolske
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: glágolska
RODILNIK: glágolske
DAJALNIK: glágolski
TOŽILNIK: glágolsko
MESTNIK: pri glágolski
ORODNIK: z glágolsko

dvojina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskima
TOŽILNIK: glágolski
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskima

množina

IMENOVALNIK: glágolske
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskim
TOŽILNIK: glágolske
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: glágolsko
RODILNIK: glágolskega
DAJALNIK: glágolskemu
TOŽILNIK: glágolsko
MESTNIK: pri glágolskem
ORODNIK: z glágolskim

TONEMSKO

[glágolski]

IPA: [glà:gólski]

dvojina

IMENOVALNIK: glágolski
RODILNIK: glágolskih
DAJALNIK: glágolskima
TOŽILNIK: glágolski
MESTNIK: pri glágolskih
ORODNIK: z glágolskima

množina

IMENOVALNIK: glágolška
RODILNIK: glágolških
DAJALNIK: glágolskim
TOŽILNIK: glágolška
MESTNIK: pri glágolških
ORODNIK: z glágolskimi

STALNE ZVEZE

glagolska besedna zveza

iz jezikoslovja **besedna zveza** z glagolom kot jedrom

- V jedru *glagolske besedne zveze* je glagol, npr. hoditi bos.
- Testiranci so morali v prazen prostor vstaviti *glagolsko besedno zvezo* v pretekliku.

glagolski čas

iz jezikoslovja **slovnična kategorija** za izražanje časa dejanja glede na trenutek govorjenja

- Učenci glagole dopolnjujejo in so pri tem pozorni na *glagolski čas*, osebo in število. Če se ustreznega glagola ne spomnijo, naj skušajo najti sopomenko oziroma glagol, ki bi ustrezal dani situaciji.
- Romščina pozna tri osnovne *glagolske čase*.

glagolski način

iz jezikoslovja **slovnična kategorija** za izražanje tvornosti ali trpnosti glagolskega dejanja

- Slovenščina pozna dva *glagolska načina*.
- Izbrani primeri prikazujejo, da je zaradi različne rabe *glagolska načina* v izhodiščnem in ciljnim jeziku potrebno nemški trpnik pretvoriti v slovenski tvornik.

glagolski vid

iz jezikoslovja **slovnična kategorija** za izražanje dovršnosti ali nedovršnosti glagolskega dejanja

- Glagolski čas in *glagolski vid* nam skupaj dajeta nekaj informacij o časovni razsežnosti dejanja.
- Avtorici obravnavata glagol in *glagolski vid*.
- Slovanski jeziki ohranjajo *glagolski vid*, ločijo dovršne in nedovršne glagole.

neosebna glagolska oblika

iz jezikoslovja **glagolska oblika**, ki ne zaznamuje osebe

- Opisni deležnik na -l je *neosebna glagolska oblika*, s katero delamo preteklik, prihodnjik, pogojnik in predpreteklik.
- Ena od *neosebnih glagolskih oblik* se imenuje nedoločnik.
- Francoske *neosebne glagolske oblike* se v slovenščino največkrat prevajajo z osebnimi glagolskimi oblikami.

osebna glagolska oblika

iz jezikoslovja **glagolska oblika**, ki zaznamuje osebo

- *Osebne glagolske oblike* imajo posebno vlogo v stavku: nastopajo v vlogi povedka.
- Osebek je v stavku včasih izpuščen in ga razberemo iz *osebne glagolske oblike*.

IZVOR

↑glagol

glaváč glaváča samostalnik moškega spola

[glaváč]

POMEN

1. kit z veliko valjasto glavo in ozko, dolgo spodnjo ter brezzobo zgornjo čeljustjo; primerjaj lat.

Physeter macrocephalus; SIN.: iz zoologije glavati kit

► **sam. beseda** + **sam. beseda**

kit glavač

- Leta 1820 je 80-tonski kit *glavač* potopil ladjo Essex.
- Ekipa je preučevala sinje kite in kite *glavače*.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Glavači* se lahko potopijo več kot 800 metrov globoko in lovijo svoj plen.
- O ambri še zmeraj ne vedo vsega: to je siva, vosku podobna in zelo dišeča snov, ki jo izloča *glavač* in plava v grudah po morju.

2. manjša riba s podolgovatim telesom, večjimi očmi, dvema hrbtnima in krilastimi prsnimi plavutmi, ki živi zlasti na morskem dnu; primerjaj lat.

Cottidae, Gobiidae; SIN.: iz zoologije glavoč

▪ Ostriž se prehranjuje z raki, mehkužci, rakovicami in *glavači*.

▪ Poleg *glavačev* prisesnikov živijo pod in med kamni tudi druge nekatere vrste navadnih *glavačev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glaváč]

IPA: [glaˈva:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: glaváč

RODILNIK: glaváča

DAJALNIK: glaváču

TOŽILNIK: glaváča

MESTNIK: pri glaváču
ORODNIK: z glaváčem

dvojina

IMENOVALNIK: glaváča
RODILNIK: glaváčev
DAJALNIK: glaváčema
TOŽILNIK: glaváča
MESTNIK: pri glaváčih
ORODNIK: z glaváčema

množina

IMENOVALNIK: glaváči
RODILNIK: glaváčev
DAJALNIK: glaváčem
TOŽILNIK: glaváče
MESTNIK: pri glaváčih
ORODNIK: z glaváči

TONEMSKO

[glaváč]

IPA: [glavà:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: glaváč
RODILNIK: glaváča
DAJALNIK: glaváču
TOŽILNIK: glaváča
MESTNIK: pri glaváču
ORODNIK: z glaváčem

dvojina

IMENOVALNIK: glaváča
RODILNIK: glaváčev tudi glavâčev
DAJALNIK: glaváčema
TOŽILNIK: glaváča
MESTNIK: pri glaváčih tudi pri glavâčih
ORODNIK: z glaváčema

množina

IMENOVALNIK: glaváči
RODILNIK: glaváčev tudi glavâčev
DAJALNIK: glaváčem
TOŽILNIK: glaváče
MESTNIK: pri glaváčih tudi pri glavâčih
ORODNIK: z glaváči tudi z glavâči

IZVOR

↑glava, v drugem pomenu tvorjeno po zgledu

↑glavoč

glavàt glaváta glaváto pridevnik

[glavàt]

POMEN

1. ki ima zgornji del oblikovan tako, da spominja na glavo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
glavata vrba

- Posebnost doline reke Mirne in Temenice so *glavate* vrbe, ki obraščajo robove travnikov in vodotoke.
- Modroperuta zlatovranka gnezdi v duplih *glavatih* vrb, prezimuje pa v vzhodni Afriki.

2. ekspresivno ki ima veliko glavo

- Ko je postal klobuk premajhen, ga je malo razširil, saj je bil *glavat* človek.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glavàt]

IPA: [glavàt]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: glavàt
določno glaváti
RODILNIK: glaváttega
DAJALNIK: glavátemu
TOŽILNIK: glavàt
določno glaváti
živo glaváttega
MESTNIK: pri glaváttem
ORODNIK: z glavátim

dvojina

IMENOVALNIK: glaváta
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátima
TOŽILNIK: glaváta
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváti
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváte
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: glaváta
RODILNIK: glaváte
DAJALNIK: glaváti
TOŽILNIK: glaváto
MESTNIK: pri glaváti
ORODNIK: z glaváto

dvojina

IMENOVALNIK: glaváti
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátima
TOŽILNIK: glaváti
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváte
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváte
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: glaváto
RODILNIK: glavátega
DAJALNIK: glavátemu
TOŽILNIK: glaváto
MESTNIK: pri glavátem
ORODNIK: z glavátim

dvojina

IMENOVALNIK: glaváti
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátima
TOŽILNIK: glaváti
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváta
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváta
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj glavàt

ženski spol

EDNINA: bòlj glaváta

srednji spol

EDNINA: bòlj glaváto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj glavàt

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj glaváta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj glaváto

TONEMSKO

[glavàt]

IPA: [glavát]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: glavàt
določno glaváti
RODILNIK: glavátega
DAJALNIK: glavátemu

TOŽILNIK: glavàt

določno glaváti

živo glavátega

MESTNIK: pri glavátem

ORODNIK: z glavátim

dvojina

IMENOVALNIK: glaváta

RODILNIK: glavátih

DAJALNIK: glavátima

TOŽILNIK: glaváta

MESTNIK: pri glavátih

ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváti

RODILNIK: glavátih

DAJALNIK: glavátim

TOŽILNIK: glaváte

MESTNIK: pri glavátih

ORODNIK: z glavátimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: glaváta

RODILNIK: glaváte

DAJALNIK: glaváti

TOŽILNIK: glaváto

MESTNIK: pri glaváti

ORODNIK: z glaváto

dvojina

IMENOVALNIK: glaváti

RODILNIK: glavátih

DAJALNIK: glavátima

TOŽILNIK: glaváti

MESTNIK: pri glavátih

ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváte

RODILNIK: glavátih

DAJALNIK: glavátim

TOŽILNIK: glaváte

MESTNIK: pri glavátih

ORODNIK: z glavátimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: glaváto

RODILNIK: glavátega

DAJALNIK: glavátemu

TOŽILNIK: glaváto

MESTNIK: pri glavátem

ORODNIK: z glavátim

dvojina

IMENOVALNIK: glaváti

RODILNIK: glavátih

DAJALNIK: glavátima

TOŽILNIK: glaváti

MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváta
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváta
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj glavät

ženski spol

EDNINA: bõlj glaváta

srednji spol

EDNINA: bõlj glaváto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj glavät

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj glaváta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj glaváto

in

[glavät]

IPA: [glavát]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: glavät
določno glaváti
RODILNIK: glavátega
DAJALNIK: glavátemu
TOŽILNIK: glavät
določno glaváti
živo glavátega
MESTNIK: pri glavátem
ORODNIK: z glavátim

dvojina

IMENOVALNIK: glaváta
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátima
TOŽILNIK: glaváta
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváti
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváte
MESTNIK: pri glavátih

ORODNIK: z glavátimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: glavâta
RODILNIK: glavâte tudi glavâte
DAJALNIK: glaváti tudi glavâti
TOŽILNIK: glaváto tudi glavâto
MESTNIK: pri glaváti tudi pri glavâti
ORODNIK: z glaváto tudi z glavâto

dvojina

IMENOVALNIK: glaváti
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátima
TOŽILNIK: glaváti
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváte
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváte
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: glaváto
RODILNIK: glavátega
DAJALNIK: glavátemu
TOŽILNIK: glaváto
MESTNIK: pri glavátem
ORODNIK: z glavátim

dvojina

IMENOVALNIK: glaváti
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátima
TOŽILNIK: glaváti
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátima

množina

IMENOVALNIK: glaváta
RODILNIK: glavátih
DAJALNIK: glavátim
TOŽILNIK: glaváta
MESTNIK: pri glavátih
ORODNIK: z glavátimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj glavät

ženski spol

EDNINA: bõlj glaváta

srednji spol

EDNINA: bõlj glaváto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj glavät
ženski spol
EDNINA: nājbolj in nājbolj glavâta
srednji spol
EDNINA: nājbolj in nājbolj glavâto

STALNE ZVEZE

glavata kareta

iz zoologije morska želva z oklepom rjavkaste barve, večjo glavo, močnimi čeljustmi in dolgimi plavalnimi okončinami; primerjaj lat. *Caretta caretta*;

SIN.: glavata želva, kareta

- V povprečju *glavata kareta* izleže okoli sto jajc naenkrat.
- V ribiške mreže se zapletajo predvsem *glavate karete*, najbolj znane in ogrožene želve v Sredozemlju.

glavata želva

morska želva z oklepom rjavkaste barve, večjo glavo, močnimi čeljustmi in dolgimi plavalnimi okončinami; primerjaj lat. *Caretta caretta*; SIN.: kareta, iz zoologije glavata kareta

- Biologi so pojasnili, da *glavate želve* poletje preživijo v Grčiji, v vzhodni Jadran pa se podajo pozimi, ko iščejo toplejše morske tokove in peščene plaže, ki bi bile primerne za odlaganje jajc.

glavati kit

iz zoologije kit z veliko valjasto glavo in ozko, dolgo spodnjo ter brezzobo zgornjo čeljustjo; primerjaj lat. *Physeter macrocephalus*; SIN.: glavač

- *Glavati kit* je največji plenilec na zemlji in tretje največje živo bitje nasploh.
- Ogromni lignji, ki imajo velike oči in močne lovke, morajo stalno paziti na *glavate kite*.

IZVOR

↑ glava

glavôč glavôča samostalnik moškega spola

[glavôč]

POMEN

1. iz zoologije manjša riba s podolgovatim telesom, večjimi očmi, dvema hrbtnima in krilastimi prsnimi plavutmi, ki živi zlasti na morskem dnu;

primerjaj lat. *Cottidae*, *Gobiidae*; SIN.: glavač

- Najmanjša vrsta *glavoča*, ki je hkrati tudi eden izmed najmanjših znanih vretenčarjev, je doma v vodah okrog Filipinov in meri le borih 12 mm.
- *Glavoči* se hranijo z rakci in drugimi majhnimi nevretenčarji ter z mladimi ribami.

1.1. ta riba kot hrana, jed

- *Glavoče* damo v kozico skupaj s čebulo, pokrijemo z vodo, solimo in kuhamo 20 minut.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glavôč]

IPA: [gla'vo:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: glavôč

RODILNIK: glavôča

DAJALNIK: glavôču

TOŽILNIK: glavôča

MESTNIK: pri glavôču

ORODNIK: z glavôčem

dvojina

IMENOVALNIK: glavôča

RODILNIK: glavôčev

DAJALNIK: glavôčema

TOŽILNIK: glavôča

MESTNIK: pri glavôčih

ORODNIK: z glavôčema

množina

IMENOVALNIK: glavôči

RODILNIK: glavôčev

DAJALNIK: glavôčem

TOŽILNIK: glavôče

MESTNIK: pri glavôčih

ORODNIK: z glavôči

TONEMSKO

[glavôč]

IPA: [gla'vo:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: glavôč

RODILNIK: glavôča

DAJALNIK: glavôču

TOŽILNIK: glavôča

MESTNIK: pri glavôču

ORODNIK: z glavôčem

dvojina

IMENOVALNIK: glavôča

RODILNIK: glavôčev

DAJALNIK: glavôčema

TOŽILNIK: glavôča

MESTNIK: pri glavôčih

ORODNIK: z glavôčema

množina

IMENOVALNIK: glavôči

RODILNIK: glavôčev

DAJALNIK: glavôčem

TOŽILNIK: glavôče

MESTNIK: pri glavôčih

ORODNIK: z glavôči

IZVOR

prevzeto iz hrv. *glavoč* iz ↑glava

gléžnjar gléžnjarja samostalnik moškega spola

[gléžnjar]

POMEN

navadno v množini **prehodni ali zimski čevelj**, ki sega do gležnja ali malo čez

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črni, rjavi gléžnjarji | elegantni gléžnjarji | lakasti gléžnjarji

▪ Oblečena je bila v svetlejše tanjše hlače in črno bundo, obuta pa v črne *gléžnjarje*.

▪ Podobo dopolnite s pajkicami in z lakastimi *gléžnjarji*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obuti gléžnjarje

▪ Obujte *gléžnjarje* in si omislite kakšen modni dodatek.

▪ Modne smernice za letošnjo jesen narekujejo *gléžnjarje*, ki se podajo tako k jeansu kot tudi k privlačnemu krilu.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku gléžnjarji z visoko peto

▪ Obujte igrive *gléžnjarje* z modnimi črnimi vezalkami in sijajem.

▶ priredna zveza

gléžnjarji in škornji

▪ S prvimi jesenskimi dnevi se salonarji počasi poslavljajo, v ospredje stopajo škornji in *gléžnjarji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gléžnjar]

IPA: [ˈglɛːʒn̩jɑr]

ednina

IMENOVALNIK: gléžnjar

RODILNIK: gléžnjarja

DAJALNIK: gléžnjarju

TOŽILNIK: gléžnjar

MESTNIK: pri gléžnjarju

ORODNIK: z gléžnjarjem

dvojina

IMENOVALNIK: gléžnjarja

RODILNIK: gléžnjarjev

DAJALNIK: gléžnjarjema

TOŽILNIK: gléžnjarja

MESTNIK: pri gléžnjarjih

ORODNIK: z gléžnjarjema

množina

IMENOVALNIK: gléžnjarji

RODILNIK: gléžnjarjev

DAJALNIK: gléžnjarjem

TOŽILNIK: gléžnjarje

MESTNIK: pri gléžnjarjih

ORODNIK: z gléžnjarji

TONEMSKO

[gléžnjar]

IPA: [glɛːʒn̩jɑr]

ednina

IMENOVALNIK: gléžnjar

RODILNIK: gléžnjarja

DAJALNIK: gléžnjarju

TOŽILNIK: gléžnjar

MESTNIK: pri gléžnjarju

ORODNIK: z gléžnjarjem

dvojina

IMENOVALNIK: gléžnjarja

RODILNIK: gléžnjarjev tudi gléžnjarjev

DAJALNIK: gléžnjarjema

TOŽILNIK: gléžnjarja

MESTNIK: pri gléžnjarjih tudi pri gléžnjarjih

ORODNIK: z gléžnjarjema

množina

IMENOVALNIK: gléžnjarji

RODILNIK: gléžnjarjev tudi gléžnjarjev

DAJALNIK: gléžnjarjem

TOŽILNIK: gléžnjarje

MESTNIK: pri gléžnjarjih tudi pri gléžnjarjih

ORODNIK: z gléžnjarji tudi z gléžnjarji

in

[gléžnjar]

IPA: [glɛːʒn̩jɑr]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: gléžnjar

RODILNIK: gléžnjarja

DAJALNIK: gléžnjarju

TOŽILNIK: gléžnjar

MESTNIK: pri gléžnjarju

ORODNIK: z gléžnjarjem

dvojina

IMENOVALNIK: gléžnjarja

RODILNIK: gléžnjarjev

DAJALNIK: gléžnjarjema

TOŽILNIK: gléžnjarja

MESTNIK: pri gléžnjarjih

ORODNIK: z gléžnjarjema

množina

IMENOVALNIK: gléžnjarji

RODILNIK: gléžnjarjev

DAJALNIK: gléžnjarjem

TOŽILNIK: gléžnjarje

MESTNIK: pri glêžnjarjih
ORODNIK: z glêžnjarji

IZVOR
↑gleženj

glodálec glodálca; in **glodávec** samostalnik moškega

spola

[glodálɛc glodáuca] tudi [glodálɛc glodálca]

POMEN

sesalec s štirimi podaljšanimi sekalci, ki jih mora zaradi stalne rasti nenehno obrabljati;

primerjaj lat. *Rodentia*

▶ prid. beseda + sam. beseda

droben, majhen glodalec | ljubek glodalec | mali glodalec | nadležen, škodljiv glodalec

▪ Zdaj že tisoč let domača evropska mačka prevzema vlogo prvega plenilca miši in drugih malih *glodalcev*.

▪ Pritlikave miši so med najmanjšimi *glodalci*, saj tehta odrasel samec samo 7 gramov.

▪ Tako kot za številne južnoameriške *glodalce* je tudi za bodičaste podgane značilna dolga brejost.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

skupina glodalcev | vrsta glodalcev | zatiranje glodalcev

▪ Deguju ne smemo dajati rozin, ki jih ljudje sicer uporabljajo za priboljške pri drugih vrstah *glodalcev*, na primer pri činčilah.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

glodalec prenaša KAJ

▪ Podgane so *glodalci*, ki prenašajo različne bolezni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glodálɛc glodáuca] tudi [glodálɛc glodálca]

IPA: [glɔ'da:lɛts glɔ'da:ɯtsa] tudi [glɔ'da:lɛts glɔ'da:ltsa]

ednina

IMENOVALNIK: glodálec

RODILNIK: glodálca

DAJALNIK: glodálcu

TOŽILNIK: glodálca

MESTNIK: pri glodálcu

ORODNIK: z glodálcem

dvojina

IMENOVALNIK: glodálca

RODILNIK: glodálcev

DAJALNIK: glodálcema

TOŽILNIK: glodálca

MESTNIK: pri glodálcih

ORODNIK: z glodálcema

množina

IMENOVALNIK: glodálci

RODILNIK: glodálcev

DAJALNIK: glodálcem

TOŽILNIK: glodálce

MESTNIK: pri glodálcih

ORODNIK: z glodálci

TONEMSKO

[glodálɛc glodáuca] tudi [glodálɛc glodálca]

IPA: [glɔ'dá:lɛts glɔ'dá:ɯtsá] tudi [glɔ'dá:lɛts glɔ'dá:ltsá]

ednina

IMENOVALNIK: glodálec

RODILNIK: glodálca

DAJALNIK: glodálcu

TOŽILNIK: glodálca

MESTNIK: pri glodálcu

ORODNIK: z glodálcem

dvojina

IMENOVALNIK: glodálca

RODILNIK: glodálcev

DAJALNIK: glodálcema

TOŽILNIK: glodálca

MESTNIK: pri glodálcih

ORODNIK: z glodálcema

množina

IMENOVALNIK: glodálci

RODILNIK: glodálcev

DAJALNIK: glodálcem

TOŽILNIK: glodálce

MESTNIK: pri glodálcih

ORODNIK: z glodálci

BESEDOTVORJE

ženski spol: glodalka

IZVOR

↑glodati

glodávec glodávca; in **glodálec** samostalnik moškega

spola

[glodávɛc]

POMEN

sesalec s štirimi podaljšanimi sekalci, ki jih mora zaradi stalne rasti nenehno obrabljati;

primerjaj lat. *Rodentia*

▶ prid. beseda + sam. beseda

majhen glodavec | mali glodavec

▪ V naravi se dihur kot zver prehranjuje predvsem z malimi *glodavci*.

▪ Na bregovih Ljublanice v središču mesta opazujejo nutrije, ljubke *glodavce*, ki med hranjenem z vodnim in obvodnim rastlinjem vzbujajo veliko pozornosti.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
vrsta glodavcev

- Obiskali smo kapibare, največjo vrsto *glodavcev* na svetu.
- Družina veveric je zelo uspešna in prilagodljiva skupina *glodavcev*.

...

- Nalezljive bolezni poleg klopov v gozdovih prenašajo tudi miši in podobni *glodavci*.
- Cibetovke lovijo *glodavce*, ptiče in žuželke, jedo pa tudi sadeže.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glodávɛc]

IPA: [glɔ'da:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: glodávec

RODILNIK: glodávca

DAJALNIK: glodávcu

TOŽILNIK: glodávca

MESTNIK: pri glodávcu

ORODNIK: z glodávцем

dvojina

IMENOVALNIK: glodávca

RODILNIK: glodávcev

DAJALNIK: glodávčema

TOŽILNIK: glodávca

MESTNIK: pri glodávcih

ORODNIK: z glodávčema

množina

IMENOVALNIK: glodávci

RODILNIK: glodávcev

DAJALNIK: glodávčem

TOŽILNIK: glodávce

MESTNIK: pri glodávcih

ORODNIK: z glodávci

TONEMSKO

[glodávɛc]

IPA: [glɔ'da:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: glodávec

RODILNIK: glodávca

DAJALNIK: glodávcu

TOŽILNIK: glodávca

MESTNIK: pri glodávcu

ORODNIK: z glodávčem

dvojina

IMENOVALNIK: glodávca

RODILNIK: glodávcev

DAJALNIK: glodávčema

TOŽILNIK: glodávca

MESTNIK: pri glodávcih

ORODNIK: z glodávčema

množina

IMENOVALNIK: glodávci

RODILNIK: glodávcev

DAJALNIK: glodávčem

TOŽILNIK: glodávce

MESTNIK: pri glodávcih

ORODNIK: z glodávci

BESEDOTVORJE

ženski spol: glodavka

IZVOR

↑glodati

glósa glóse samostalnik ženskega spola

[glósa]

POMEN

1. krajše pojasnilo, opomba k besedilu

- Iz *glos* v grških besedilih poznamo okrog 150 besed iz makedonskega besedišča.
- Nekaj slovenskih interlinearnih *glos* je posejanih med latinskim besedilom.

2. krajši članek, prispevek, ki navadno na kritičen in duhovit način obravnava, komentira aktualno dogajanje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Knjiga prinaša polemike, *glose*, intervjuje, uredniške članke, literarne in knjižne ocene ter članke o upodabljalni umetnosti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Julija 1934 so lahko poslušalci ob »škaklastih« sprejemnikih spremljali satirično *glosa* o razmerah na ljubljanskih kopališčih.

...

- Izkušenosť in profesionalno zrelost avtor potrjuje v svojih komentarjih in *glosah*, v katerih predstavlja in analizira našo gospodarsko ter družbeno stvarnost.

3. iz literarne vede pesem iz štirih desetvrstičnih kitic in uvodne štirivrstične kitice, ki je sestavljena iz zadnjih verzov teh kitic in predstavlja, napoveduje temeljno misel, idejo pesmi

- Pisal je *glose*, romance in gazele ter dovršil sonet.
- Prešeren je bil v slovenskem jeziku sposoben uresničiti najbolj zapletene in najsubtilnejše pesemske oblike: gazelo, *glosa*, elegijo, epigram, balado, romanco, sonet, stanco in sonetni venec.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[glósa]

IPA: ['glo:sa]

ednina

IMENOVALNIK: glósa
RODILNIK: glóse
DAJALNIK: glósi
TOŽILNIK: glóso
MESTNIK: pri glósi
ORODNIK: z glóso

dvojina

IMENOVALNIK: glósi
RODILNIK: glós
DAJALNIK: glósama
TOŽILNIK: glósi
MESTNIK: pri glóсах
ORODNIK: z glósama

množina

IMENOVALNIK: glóse
RODILNIK: glós
DAJALNIK: glósam
TOŽILNIK: glóse
MESTNIK: pri glóсах
ORODNIK: z glóсами

TONEMSKO

[gľ̩sa]
IPA: [gľ̩:sà]
ednina

IMENOVALNIK: gľ̩sa
RODILNIK: gľ̩se
DAJALNIK: gľ̩si
TOŽILNIK: gľ̩so
MESTNIK: pri gľ̩si
ORODNIK: z gľ̩so

dvojina

IMENOVALNIK: gľ̩si
RODILNIK: gľ̩s
DAJALNIK: gľ̩sama
TOŽILNIK: gľ̩si
MESTNIK: pri gľ̩сах
ORODNIK: z gľ̩sama

množina

IMENOVALNIK: gľ̩se
RODILNIK: gľ̩s
DAJALNIK: gľ̩sam
TOŽILNIK: gľ̩se
MESTNIK: pri gľ̩сах
ORODNIK: z gľ̩сами

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Glosse* in) lat. *glōssa* 'stara, manj znana ali tuja beseda, ki zahteva pojasnilo' iz gr. *glōssa* 'jezik'

góbar góbarja samostalnik moškega spola
[góbar]

POMEN

kdor se ukvarja z nabiranjem in zlasti ljubiteljskim proučevanjem gob

▸ prid. beseda + sam. beseda

izkušen gobar | navdušen, strasten gobar

▪ Čeprav je že vse življenje strasten *gobar*, se mu doslej še nikoli ni zgodilo, da bi jurčke našel v začetku decembra.

▪ Gobe je najbolje spoznavati v spremstvu izkušenega *gobarja*.

▸ sam. beseda v imenovalniku + glag.

gobarji nabirajo KAJ | gobarji poznajo KAJ

▪ Nekateri *gobarji* gobe samo strastno nabirajo, jedo pa jih ne.

▪ Sočno mlečnico *gobarji* bolj poznajo pod imenom mlečna pečenica.

...

▪ *Gobarje* opozarjajo na nevarnosti pri nabiranju gob in jih pozivajo, naj pred odhodom v gozd obvestijo bližnje, kam se podajajo.

▪ Člani gobarskega društva so nestrpnost čakali, kdaj bodo iz okoliških gozdov s polnimi košarami gob začeli prihajati udeleženci srečanja *gobarjev* Slovenije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góbar]
IPA: [ˈgo:bar]
ednina

IMENOVALNIK: góbar
RODILNIK: góbarja
DAJALNIK: góbarju
TOŽILNIK: góbarja
MESTNIK: pri góbarju
ORODNIK: z góbarjem

dvojina

IMENOVALNIK: góbarja
RODILNIK: góbarjev
DAJALNIK: góbarjema
TOŽILNIK: góbarja
MESTNIK: pri góbarjih
ORODNIK: z góbarjema

množina

IMENOVALNIK: góbarji
RODILNIK: góbarjev
DAJALNIK: góbarjem
TOŽILNIK: góbarje
MESTNIK: pri góbarjih
ORODNIK: z góbarji

TONEMSKO

[ǧ̩bar]
IPA: [ǧ̩:bàr]

ednina

IMENOVALNIK: gōbar
RODILNIK: gōbarja
DAJALNIK: gōbarju
TOŽILNIK: gōbarja
MESTNIK: pri gōbarju
ORODNIK: z gōbarjem

dvojina

IMENOVALNIK: gōbarja
RODILNIK: gōbarjev
DAJALNIK: gōbarjema
TOŽILNIK: gōbarja
MESTNIK: pri gōbarjih
ORODNIK: z gōbarjema

množina

IMENOVALNIK: gōbarji
RODILNIK: gōbarjev
DAJALNIK: gōbarjem
TOŽILNIK: gōbarje
MESTNIK: pri gōbarjih
ORODNIK: z gōbarji

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: gobarjev

ženski spol: gobarka

IZVOR

↑goba

gobáriti gobárim nedovršni glagol

[gobáriti]

POMEN

nabirati gobe

▶ rad + **glag.**

rad gobariti

▪ Rada *gobari*, kolesari in igra tarok.

...

▪ Raziskave društva kažejo, da je gob vsako leto manj, verjetno tudi zaradi nabiralcev z obeh strani meje, ki *gobarijo* v gozdovih slovenske Istre.

▪ *Gobarim* že več kot 40 let in poznam čez 150 vrst gob.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobáriti]

IPA: [gɔ'ba:riti]

NEDOLOČNIK: gobáriti

NAMENILNIK: gobárit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gobárim

2. OSEBA: gobáriš

3. OSEBA: gobári

dvojina

1. OSEBA: gobáriva

2. OSEBA: gobárita

3. OSEBA: gobárita

množina

1. OSEBA: gobárimo

2. OSEBA: gobárite

3. OSEBA: gobárijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gobári

dvojina

1. OSEBA: gobáriva

2. OSEBA: gobárita

množina

1. OSEBA: gobárimo

2. OSEBA: gobárite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gobáril

DVOJINA: gobáрила

MNOŽINA: gobáрили

ženski spol

EDNINA: gobáрила

DVOJINA: gobáрили

MNOŽINA: gobáриле

srednji spol

EDNINA: gobárilo

DVOJINA: gobáрили

MNOŽINA: gobáрила

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobarèč

RODILNIK: gobarèčega

DAJALNIK: gobarèčemu

TOŽILNIK: gobarèč

živo gobarèčega

MESTNIK: pri gobarèčem

ORODNIK: z gobarèčim

dvojina

IMENOVALNIK: gobarèča

RODILNIK: gobarèčih

DAJALNIK: gobarèčima

TOŽILNIK: gobarèča

MESTNIK: pri gobarèčih

ORODNIK: z gobarèčima

množina

IMENOVALNIK: gobarèči

RODILNIK: gobarèčih

DAJALNIK: gobarèčim

TOŽILNIK: gobarèče

MESTNIK: pri gobarèčih

ORODNIK: z gobarč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobarč**ea**

RODILNIK: gobarč**e**

DAJALNIK: gobarč**ei**

TOŽILNIK: gobarč**o**

MESTNIK: pri gobarč**ei**

ORODNIK: z gobarč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gobarč**ei**

RODILNIK: gobarč**ih**

DAJALNIK: gobarč**ima**

TOŽILNIK: gobarč**ei**

MESTNIK: pri gobarč**ih**

ORODNIK: z gobarč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobarč**e**

RODILNIK: gobarč**ih**

DAJALNIK: gobarč**im**

TOŽILNIK: gobarč**e**

MESTNIK: pri gobarč**ih**

ORODNIK: z gobarč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobarč**e**

RODILNIK: gobarč**ega**

DAJALNIK: gobarč**emu**

TOŽILNIK: gobarč**e**

MESTNIK: pri gobarč**em**

ORODNIK: z gobarč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobarč**ei**

RODILNIK: gobarč**ih**

DAJALNIK: gobarč**ima**

TOŽILNIK: gobarč**ei**

MESTNIK: pri gobarč**ih**

ORODNIK: z gobarč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobarč**ea**

RODILNIK: gobarč**ih**

DAJALNIK: gobarč**im**

TOŽILNIK: gobarč**ea**

MESTNIK: pri gobarč**ih**

ORODNIK: z gobarč**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gobárj**enje**

RODILNIK: gobárj**enja**

DAJALNIK: gobárj**enju**

TOŽILNIK: gobárj**enje**

MESTNIK: pri gobárj**enju**

ORODNIK: z gobárj**enjem**

dvojina

IMENOVALNIK: gobárj**enji**

RODILNIK: gobárj**enj**

DAJALNIK: gobárj**enjema**

TOŽILNIK: gobárj**enji**

MESTNIK: pri gobárj**enjih**

ORODNIK: z gobárj**enjema**

množina

IMENOVALNIK: gobárj**enja**

RODILNIK: gobárj**enj**

DAJALNIK: gobárj**enjem**

TOŽILNIK: gobárj**enja**

MESTNIK: pri gobárj**enjih**

ORODNIK: z gobárj**enji**

TONEMSKO

[gobáriti]

IPA: [gobà:ríti]

NEDOLOČNIK: gobáriti

NAMENILNIK: gobárit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gobárim

2. OSEBA: gobáriš

3. OSEBA: gobári

dvojina

1. OSEBA: gobárivera

2. OSEBA: gobárita

3. OSEBA: gobárita

množina

1. OSEBA: gobárimo

2. OSEBA: gobárite

3. OSEBA: gobárijó

velelnik

ednina

2. OSEBA: gobári

dvojina

1. OSEBA: gobárivera

2. OSEBA: gobárita

množina

1. OSEBA: gobárimo

2. OSEBA: gobárite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gobáril

DVOJINA: gobáрила

MNOŽINA: gobáрили

ženski spol

EDNINA: gobáрила in gobáрила

DVOJINA: gobáрили

MNOŽINA: gobáриле

srednji spol

EDNINA: gobáriло

DVOJINA: gobáрили

MNOŽINA: gobáрила

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gobarèč
RODILNIK: gobarèč**ega**
DAJALNIK: gobarèč**emu**
TOŽILNIK: gobarèč
živo gobarèč**ega**
MESTNIK: pri gobarèč**em**
ORODNIK: z gobarèč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobarèč**a**
RODILNIK: gobarèč**ih**
DAJALNIK: gobarèč**ima**
TOŽILNIK: gobarèč**a**
MESTNIK: pri gobarèč**ih**
ORODNIK: z gobarèč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobarèč**ī**
RODILNIK: gobarèč**ih**
DAJALNIK: gobarèč**im**
TOŽILNIK: gobarèč**e**
MESTNIK: pri gobarèč**ih**
ORODNIK: z gobarèč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gobarèč**a**
RODILNIK: gobarèč**e**
DAJALNIK: gobarèč**ī**
TOŽILNIK: gobarèč**o**
MESTNIK: pri gobarèč**ī**
ORODNIK: z gobarèč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: gobarèč**ī**
RODILNIK: gobarèč**ih**
DAJALNIK: gobarèč**ima**
TOŽILNIK: gobarèč**ī**
MESTNIK: pri gobarèč**ih**
ORODNIK: z gobarèč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobarèč**e**
RODILNIK: gobarèč**ih**
DAJALNIK: gobarèč**im**
TOŽILNIK: gobarèč**e**
MESTNIK: pri gobarèč**ih**
ORODNIK: z gobarèč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gobarèč**e**
RODILNIK: gobarèč**ega**
DAJALNIK: gobarèč**emu**
TOŽILNIK: gobarèč**e**
MESTNIK: pri gobarèč**em**
ORODNIK: z gobarèč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gobarèč**ī**
RODILNIK: gobarèč**ih**
DAJALNIK: gobarèč**ima**
TOŽILNIK: gobarèč**ī**
MESTNIK: pri gobarèč**ih**
ORODNIK: z gobarèč**ima**

množina

IMENOVALNIK: gobarèč**a**
RODILNIK: gobarèč**ih**
DAJALNIK: gobarèč**im**
TOŽILNIK: gobarèč**a**
MESTNIK: pri gobarèč**ih**
ORODNIK: z gobarèč**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gobárjen**e**
RODILNIK: gobárjen**ja**
DAJALNIK: gobárjen**ju**
TOŽILNIK: gobárjen**e**
MESTNIK: pri gobárjen**ju**
ORODNIK: z gobárjen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: gobárjen**ī** in gobárjen**ī**
RODILNIK: gobárjen**j**
DAJALNIK: gobárjen**jema** in gobárjen**jema**
TOŽILNIK: gobárjen**ī** in gobárjen**ī**
MESTNIK: pri gobárjen**īh**
ORODNIK: z gobárjen**jema** in z gobárjen**jema**

množina

IMENOVALNIK: gobárjen**ja**
RODILNIK: gobárjen**j**
DAJALNIK: gobárjen**jem**
TOŽILNIK: gobárjen**ja**
MESTNIK: pri gobárjen**īh**
ORODNIK: z gobárjen**ī**

IZVOR

↑gobar

gobárjenje gobárjen**ja** samostalnik srednjega spola

[gobárjenje]

POMEN

nabiranje gob

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku
sezona gobarjenja

- Sezona *gobarjenja* in uživanja v gobjih jedeh se je že začela.
- Ravnajmo se po prvem pravilu *gobarjenja*: nabirajmo le tiste gobe, ki jih sami res dobro poznamo!

...

▪ Najidealnejši čas za *gobarjenje* je od tri do štiri dni po dežju, ko se spet prikaže sonce in ogreje tla.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gobárjenje]

IPA: [gɔ'ba:rjenje]

ednina

IMENOVALNIK: gobárjenje

RODILNIK: gobárjenja

DAJALNIK: gobárjenju

TOŽILNIK: gobárjenje

MESTNIK: pri gobárjenju

ORODNIK: z gobárjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobárjenji

RODILNIK: gobárjenj

DAJALNIK: gobárjenjema

TOŽILNIK: gobárjenji

MESTNIK: pri gobárjenjih

ORODNIK: z gobárjenjema

množina

IMENOVALNIK: gobárjenja

RODILNIK: gobárjenj

DAJALNIK: gobárjenjem

TOŽILNIK: gobárjenja

MESTNIK: pri gobárjenjih

ORODNIK: z gobárjenji

TONEMSKO

[gobárjenje]

IPA: [gɔbà:rjénjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: gobárjenje

RODILNIK: gobárjenja

DAJALNIK: gobárjenju

TOŽILNIK: gobárjenje

MESTNIK: pri gobárjenju

ORODNIK: z gobárjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: gobárjenji in gobârjenji

RODILNIK: gobârjenj

DAJALNIK: gobárjenjema in gobârjenjema

TOŽILNIK: gobárjenji in gobârjenji

MESTNIK: pri gobârjenjih

ORODNIK: z gobárjenjema in z gobârjenjema

množina

IMENOVALNIK: gobârjenja

RODILNIK: gobârjenj

DAJALNIK: gobârjenjem

TOŽILNIK: gobârjenja

MESTNIK: pri gobârjenjih

ORODNIK: z gobârjenji

IZVOR

↑gobariti

góbarka góbarke samostalnik ženskega spola

[góbarka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja z nabiranjem in zlasti ljubiteljskim proučevanjem gob

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Rada se sprehaja in je v naravi, je strastna *gobarka*, predvsem pa v gozdu najde mir.

...

- V košarah *gobark* se je nabralo le nekaj razmočenih gob.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góbarka]

IPA: [ˈgoːbarka]

ednina

IMENOVALNIK: góbarka

RODILNIK: góbarke

DAJALNIK: góbarki

TOŽILNIK: góbarko

MESTNIK: pri góbarki

ORODNIK: z góbarko

dvojina

IMENOVALNIK: góbarki

RODILNIK: góbark

DAJALNIK: góbarkama

TOŽILNIK: góbarki

MESTNIK: pri góbarkah

ORODNIK: z góbarkama

množina

IMENOVALNIK: góbarke

RODILNIK: góbark

DAJALNIK: góbarkam

TOŽILNIK: góbarke

MESTNIK: pri góbarkah

ORODNIK: z góbarkami

TONEMSKO

[gôbarka]

IPA: [góːbàrka]

ednina

IMENOVALNIK: gôbarka

RODILNIK: gôbarke

DAJALNIK: gôbarki

TOŽILNIK: gôbarko

MESTNIK: pri gôbarki

ORODNIK: z gôbarko

dvojina

IMENOVALNIK: gôbarki

RODILNIK: gôbark

DAJALNIK: gôbarkama

TOŽILNIK: gôbarki
MESTNIK: pri gôbarkah
ORODNIK: z gôbarkama

množina

IMENOVALNIK: gôbarke
RODILNIK: gôbark
DAJALNIK: gôbarkam
TOŽILNIK: gôbarke
MESTNIK: pri gôbarkah
ORODNIK: z gôbarkami

IZVOR

↑gobar

góbarstvo góbarstva samostalnik srednjega spola

[góbarstvo]

POMEN

nabiranje in zlasti ljubiteljsko proučevanje gob

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
področje gobarstva

- Strokovnjak na področju *gobarstva* in zeliščarstva, tudi avtor mnogih strokovnih priročnikov, je zbranim predstavil skrivnosti nabranih gob.
- S prireditvijo želijo vzbuditi kulturo *gobarstva* in gobarjev.

...

▪ Že po tradiciji imamo v Sloveniji močno razširjeno, ponekod celo čezmerno prisotno ljubiteljsko *gobarstvo*, ki pogosto prerašča nabiranje za lastno porabo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góbarstvo]

IPA: ['go:barstvo]

ednina

IMENOVALNIK: góbarstvo
RODILNIK: góbarstva
DAJALNIK: góbarstvu
TOŽILNIK: góbarstvo
MESTNIK: pri góbarstvu
ORODNIK: z góbarstvom

dvojina

IMENOVALNIK: góbarstvi
RODILNIK: góbarstev
DAJALNIK: góbarstvom
TOŽILNIK: góbarstvi
MESTNIK: pri góbarstvih
ORODNIK: z góbarstvom

množina

IMENOVALNIK: góbarstva
RODILNIK: góbarstev
DAJALNIK: góbarstvom

TOŽILNIK: góbarstva
MESTNIK: pri góbarstvih
ORODNIK: z góbarstvi

TONEMSKO

[gôbarstvo]

IPA: [gó:bàrstvo]

ednina

IMENOVALNIK: gôbarstvo
RODILNIK: gôbarstva
DAJALNIK: gôbarstvu
TOŽILNIK: gôbarstvo
MESTNIK: pri gôbarstvu
ORODNIK: z gôbarstvom

dvojina

IMENOVALNIK: gôbarstvi
RODILNIK: gôbarstev
DAJALNIK: gôbarstvom
TOŽILNIK: gôbarstvi
MESTNIK: pri gôbarstvih
ORODNIK: z gôbarstvom

množina

IMENOVALNIK: gôbarstva
RODILNIK: gôbarstev
DAJALNIK: gôbarstvom
TOŽILNIK: gôbarstva
MESTNIK: pri gôbarstvih
ORODNIK: z gôbarstvi

IZVOR

↑gobar

góbavec góbavca samostalnik moškega spola

[góbavəc]

POMEN

kdor ima gobavost

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Število *gobavcev* na svetu se zmanjšuje.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Svoje medicinsko znanje je izpopolnil s specializacijo s področja alergije in zdravljenja gobavosti, pozneje pa se je odločil delati v bolnišnici za *gobavce* v Venezueli.

...

▪ *Gobavce* ponavadi spremlja stigmatizacija, predvsem zaradi značilnih sprememb na koži.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góbavəc]

IPA: ['go:bavəts]

ednina

IMENOVALNIK: góbavec
RODILNIK: góbavca

DAJALNIK: góbavcu
TOŽILNIK: góbavca
MESTNIK: pri góbavcu
ORODNIK: z góbavcem

dvojina

IMENOVALNIK: góbavca
RODILNIK: góbavcev
DAJALNIK: góbavcema
TOŽILNIK: góbavca
MESTNIK: pri góbavcih
ORODNIK: z góbavcema

množina

IMENOVALNIK: góbavci
RODILNIK: góbavcev
DAJALNIK: góbavcem
TOŽILNIK: góbavce
MESTNIK: pri góbavcih
ORODNIK: z góbavci

TONEMSKO

[góbavəç]
IPA: [gò:báuvəts]

ednina

IMENOVALNIK: góbavec
RODILNIK: góbavca
DAJALNIK: góbavcu
TOŽILNIK: góbavca
MESTNIK: pri góbavcu
ORODNIK: z góbavcem

dvojina

IMENOVALNIK: góbavca
RODILNIK: góbavcev *tudi* gôbavcev
DAJALNIK: góbavcema
TOŽILNIK: góbavca
MESTNIK: pri góbavcih *tudi* pri gôbavcih
ORODNIK: z góbavcema

množina

IMENOVALNIK: góbavci
RODILNIK: góbavcev *tudi* gôbavcev
DAJALNIK: góbavcem
TOŽILNIK: góbavce
MESTNIK: pri góbavcih *tudi* pri gôbavcih
ORODNIK: z góbavci *tudi* z gôbavci

BESEDOTVORJE

ženski spol: gobavka

IZVOR

↑goba

góbavka góbavke samostalnik ženskega spola

[góbau̯ka]

POMEN

ženska, ki ima gobavost

▪ Sestra je *gobavki* zamenjala obvezo in očistila kužno rano.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góbau̯ka]
IPA: [ˈgo:bau̯ka]

ednina

IMENOVALNIK: góbavka
RODILNIK: góbavke
DAJALNIK: góbavki
TOŽILNIK: góbavko
MESTNIK: pri góbavki
ORODNIK: z góbavko

dvojina

IMENOVALNIK: góbavki
RODILNIK: góbavk
DAJALNIK: góbavkama
TOŽILNIK: góbavki
MESTNIK: pri góbavkah
ORODNIK: z góbavkama

množina

IMENOVALNIK: góbavke
RODILNIK: góbavk
DAJALNIK: góbavkam
TOŽILNIK: góbavke
MESTNIK: pri góbavkah
ORODNIK: z góbavkami

TONEMSKO

[góbau̯ka]
IPA: [gò:báu̯ka]

ednina

IMENOVALNIK: góbavka
RODILNIK: góbavke
DAJALNIK: góbavki
TOŽILNIK: góbavko
MESTNIK: pri góbavki
ORODNIK: z góbavko

dvojina

IMENOVALNIK: góbavki
RODILNIK: góbavk
DAJALNIK: góbavkama
TOŽILNIK: góbavki
MESTNIK: pri góbavkah
ORODNIK: z góbavkama

množina

IMENOVALNIK: góbavke
RODILNIK: góbavk
DAJALNIK: góbavkam
TOŽILNIK: góbavke
MESTNIK: pri góbavkah
ORODNIK: z góbavkami

IZVOR
↑gobavec

góbavost góbavosti samostalnik ženskega spola
[góbavost]

POMEN

nalezljiva bakterijska bolezen, za katero so značilne rane, bolezenske spremembe na koži in odmiranje živčnih celic

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Vsak na novo odkriti primer *gobavosti* danes zdravijo izključno s kombinacijo treh zelo močnih antibiotikov in pri tem skrbno pazijo, da jih bolnik redno uživa.

...

- V srednjem veku so poleg kuge šteli *gobavost* za najnevarnejšo bolezen.
- Ozdraviti *gobavost* z zdravili je danes razmeroma lahko, glavni problem je njeno pravočasno odkritje in pojasnjevanje vzrokov zanjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[góbavost]

IPA: [ˈgoːbauɔst]

ednina

IMENOVALNIK: góbavost

RODILNIK: góbavosti

DAJALNIK: góbavosti

TOŽILNIK: góbavost

MESTNIK: pri góbavosti

ORODNIK: z góbavostjo

dvojina

IMENOVALNIK: góbavosti

RODILNIK: góbavosti

DAJALNIK: góbavost**ma** tudi góbavost**ima**

TOŽILNIK: góbavosti

MESTNIK: pri góbavost**ih**

ORODNIK: z góbavost**ma** tudi z góbavost**ima**

množina

IMENOVALNIK: góbavosti

RODILNIK: góbavosti

DAJALNIK: góbavost**im**

TOŽILNIK: góbavosti

MESTNIK: pri góbavost**ih**

ORODNIK: z góbavost**mi**

TONEMSKO

[góbavost]

IPA: [gòːbávuɔst]

ednina

IMENOVALNIK: góbavost

RODILNIK: góbavosti

DAJALNIK: góbavosti
TOŽILNIK: góbavost
MESTNIK: pri góbavosti
ORODNIK: z góbavostjo

dvojina

IMENOVALNIK: góbavosti

RODILNIK: góbavosti

DAJALNIK: góbavost**ma** tudi góbavost**ima**

TOŽILNIK: góbavosti

MESTNIK: pri góbavost**ih**

ORODNIK: z góbavost**ma** tudi z góbavost**ima**

množina

IMENOVALNIK: góbavosti

RODILNIK: góbavosti

DAJALNIK: góbavost**im**

TOŽILNIK: góbavosti

MESTNIK: pri góbavost**ih**

ORODNIK: z góbavost**mi**

IZVOR

↑gobav

gonič goníča samostalnik moškega spola

[gonič]

POMEN

1. kdor goni, vodi živino

- *Gonič* ali vodič živali mora poskrbeti, da bo čreda ponoči ali v pogojih slabe vidljivosti označena.
- V tej kotanji so nekdam afganski *goniči* napajali kamele na poti skozi puščavo.

2. srednje velik kratkodlak pes z daljšim gobcem in povešenimi uhlji, izhodiščno vzrejen za lov na divjad; SIN.: brak

- Naloga *goniča* pri lovu je, da poišče in glasno goni divjad.
- Beagli sodijo v skupino lovskih psov *goničev*, imajo močno razvit lovski nagon, vseeno pa je večina teh psičkov v rokah ljubiteljev in ne lovcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gonič]

IPA: [gɔˈnitʃ]

ednina

IMENOVALNIK: gonič

RODILNIK: goníča

DAJALNIK: goníču

TOŽILNIK: goníča

MESTNIK: pri goníču

ORODNIK: z goníčem

dvojina

IMENOVALNIK: goníča

RODILNIK: goníčev

DAJALNIK: goníčema
TOŽILNIK: goníča
MESTNIK: pri goníčih
ORODNIK: z goníčema

množina

IMENOVALNIK: goníči
RODILNIK: goníčov
DAJALNIK: goníčem
TOŽILNIK: goníče
MESTNIK: pri goníčih
ORODNIK: z goníči

TONEMSKO

[goníč]

IPA: [ɡonítʃ]

ednina

IMENOVALNIK: goníč
RODILNIK: goníča
DAJALNIK: goníču
TOŽILNIK: goníča
MESTNIK: pri goníču tudi pri goníču
ORODNIK: z goníčem

dvojina

IMENOVALNIK: goníča
RODILNIK: goníčov in goníčov
DAJALNIK: goníčema
TOŽILNIK: goníča
MESTNIK: pri goníčih in pri goníčih
ORODNIK: z goníčema

množina

IMENOVALNIK: goníči
RODILNIK: goníčov in goníčov
DAJALNIK: goníčem
TOŽILNIK: goníče
MESTNIK: pri goníčih in pri goníčih
ORODNIK: z goníči in z goníči

STALNE ZVEZE

kratkodlaki istrski goníč

srednje velik kratkodlak pes bele barve z oranžno rumenimi lisami, zlasti po glavi, in povešenimi uhlji

▪ *Kratkodlaki istrski goníč* ima ognjevit temperament; do tujcev je nezaupljiv in nanje vselej opozori z laježem.

▪ *Kratkodlaki istrski goníč* je srednje velik skladno grajen pes.

planinski goníč

srednje velik kratkodlak pes črne barve z rjavimi lisami nad očmi, po gobcu in nogah ter s povešenimi uhlji

- *Planinski goníč* velja za dragocenega lovskega družabnika, pa tudi dobrega družinskega psa.
- *Planinski goníč* je izjemno vdan in zvest ter se močno naveže na svojega gospodarja.

posavski goníč

srednje velik kratkodlak pes rdečkasto rjave barve, navadno z belimi lisami po prsni, gobcu in nogah, in povešenimi uhlji

- *Posavski goníč* je srednje velik, močan, mišičast, skladno grajen pes.
- Do tujcev je *posavski goníč* zadržan in z lajanjem opozori na njihovo prisotnost.

resasti istrski goníč

srednje velik pes s srednje dolgo rahlo kodrasto dlako bele barve z rumenkasto rjavimi lisami, zlasti po glavi, in povešenimi uhlji

- Med psi veterani se je med najboljše uvrstil *resasti istrski goníč*.

IZVOR

↑ goniti

gospodovati

gospodujem nedovršni glagol

[gospodovati]

POMEN

1. imeti, izvajati oblast

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

KATERI baroni, grofje, vitezi gospodujejo

▪ Od leta 1508 do 1810 so na Štanjelu *gospodovali* baroni Cobenzli, ki so si ob starem gradu zgradili renesančni dvorec.

▪ Rodbina Ortenburških je na Kočevskem *gospodovala* vse do izumrtja leta 1418.

▶ **glag.** + nad + sam. beseda v orodniku

▪ Lokalna elita je *gospodovala* nad okoliškim ruralnim prebivalstvom, a je bila podrejena večjim centrom v bolj ali manj oddaljeni okolici.

...

▪ Benetke so *gospodovale* imperiju, ki se je širil po vsem Sredozemlju.

2. imeti vodilno, pomembno vlogo

▪ Njena mati poskuša še sedaj *gospodovati* nad njo in njeno družino, a je pri meni bila deležna podpore, da se je materini nadvladi uprla.

▪ Freud je ugotovil, da človek ni svoj gospodar, da mu v resnici *gospodujejo* skrite, nezavedne sile, ki jih ne more obvladati.

3. ekspresivno biti umeščen višje od okolice ali biti kje opazno prisoten

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Ta cerkev *gospoduje* že na pogled daleč po Zadrebški dolini.
  - Ženske so kraljevale na strehah, moški pa so *gospodovali* po ulicah.
- ▶ **glag.** + nad + sam. beseda v orodniku
- Staro mestno jedro tvorita zgornji Mestni trg ali Plac in Spodnji trg ali Lontrg, nad katerima *gospoduje* grad.
  - Bilo je julijskega opoldneva. Sonce je v najvišjem sijaju *gospodovalo* nad obnebjem.

***

- S svojimi skoraj 50 metri višine *gospoduje* drevesnim krošnjam tropskega gozda.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gospodováti]

IPA: [gɔspɔdɔ'va:ti]

NEDOLOČNIK: gospodováti

NAMENILNIK: gospodovát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gospodújem
2. OSEBA: gospodúješ
3. OSEBA: gospodúje

dvojina

1. OSEBA: gospodújeva
2. OSEBA: gospodújeta
3. OSEBA: gospodújeta

množina

1. OSEBA: gospodújemo
2. OSEBA: gospodújete
3. OSEBA: gospodújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gospodúj

dvojina

1. OSEBA: gospodújva
2. OSEBA: gospodújta

množina

1. OSEBA: gospodújmo
2. OSEBA: gospodújte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: gospodovál
 DVOJINA: gospodovála
 MNOŽINA: gospodováli

ženski spol

- EDNINA: gospodovála
 DVOJINA: gospodováli
 MNOŽINA: gospodovále

srednji spol

- EDNINA: gospodoválo
 DVOJINA: gospodováli

MNOŽINA: gospodovála
deležnik na -č

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: gospodujóč
 RODILNIK: gospodujóč**ega**
 DAJALNIK: gospodujóč**emu**
 TOŽILNIK: gospodujóč
 živo gospodujóč**ega**
 MESTNIK: pri gospodujóč**em**
 ORODNIK: z gospodujóč**im**

dvojina

- IMENOVALNIK: gospodujóča
 RODILNIK: gospodujóč**ih**
 DAJALNIK: gospodujóč**ima**
 TOŽILNIK: gospodujóča
 MESTNIK: pri gospodujóč**ih**
 ORODNIK: z gospodujóč**ima**

množina

- IMENOVALNIK: gospodujóči
 RODILNIK: gospodujóč**ih**
 DAJALNIK: gospodujóč**im**
 TOŽILNIK: gospodujóče
 MESTNIK: pri gospodujóč**ih**
 ORODNIK: z gospodujóč**imi**

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: gospodujóča
 RODILNIK: gospodujóče
 DAJALNIK: gospodujóči
 TOŽILNIK: gospodujóčo
 MESTNIK: pri gospodujóči
 ORODNIK: z gospodujóčo

dvojina

- IMENOVALNIK: gospodujóči
 RODILNIK: gospodujóč**ih**
 DAJALNIK: gospodujóč**ima**
 TOŽILNIK: gospodujóči
 MESTNIK: pri gospodujóč**ih**
 ORODNIK: z gospodujóč**ima**

množina

- IMENOVALNIK: gospodujóče
 RODILNIK: gospodujóč**ih**
 DAJALNIK: gospodujóč**im**
 TOŽILNIK: gospodujóče
 MESTNIK: pri gospodujóč**ih**
 ORODNIK: z gospodujóč**imi**

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: gospodujóče
 RODILNIK: gospodujóč**ega**
 DAJALNIK: gospodujóč**emu**
 TOŽILNIK: gospodujóče
 MESTNIK: pri gospodujóč**em**

ORODNIK: z gospodujóčim
dvojina

IMENOVALNIK: gospodujóči
RODILNIK: gospodujóčih
DAJALNIK: gospodujóčima
TOŽILNIK: gospodujóči
MESTNIK: pri gospodujóčih
ORODNIK: z gospodujóčima

množina

IMENOVALNIK: gospodujóča
RODILNIK: gospodujóčih
DAJALNIK: gospodujóčim
TOŽILNIK: gospodujóča
MESTNIK: pri gospodujóčih
ORODNIK: z gospodujóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodován
RODILNIK: gospodovánega
DAJALNIK: gospodovánemu
TOŽILNIK: gospodován
živo gospodovánega
MESTNIK: pri gospodovánem
ORODNIK: z gospodovánim

dvojina

IMENOVALNIK: gospodována
RODILNIK: gospodováni
DAJALNIK: gospodovánima
TOŽILNIK: gospodována
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodovánima

množina

IMENOVALNIK: gospodováni
RODILNIK: gospodováni
DAJALNIK: gospodovánim
TOŽILNIK: gospodováne
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodovánimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodována
RODILNIK: gospodováne
DAJALNIK: gospodováni
TOŽILNIK: gospodováno
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodováno

dvojina

IMENOVALNIK: gospodováni
RODILNIK: gospodováni
DAJALNIK: gospodovánima
TOŽILNIK: gospodováni
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodovánima

množina

IMENOVALNIK: gospodováne
RODILNIK: gospodováni
DAJALNIK: gospodovánim
TOŽILNIK: gospodováne
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodovánimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodováno
RODILNIK: gospodovánega
DAJALNIK: gospodovánemu
TOŽILNIK: gospodováno
MESTNIK: pri gospodovánem
ORODNIK: z gospodovánim

dvojina

IMENOVALNIK: gospodováni
RODILNIK: gospodováni
DAJALNIK: gospodovánima
TOŽILNIK: gospodováni
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodovánima

množina

IMENOVALNIK: gospodována
RODILNIK: gospodováni
DAJALNIK: gospodovánim
TOŽILNIK: gospodována
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodovánimi

DELEŽJE NA -aje: gospodováje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gospodovánje
RODILNIK: gospodovánja
DAJALNIK: gospodovánju
TOŽILNIK: gospodovánje
MESTNIK: pri gospodovánju
ORODNIK: z gospodovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: gospodovánji
RODILNIK: gospodovánj
DAJALNIK: gospodovánjema
TOŽILNIK: gospodovánji
MESTNIK: pri gospodovánjih
ORODNIK: z gospodovánjema

množina

IMENOVALNIK: gospodovánja
RODILNIK: gospodovánj
DAJALNIK: gospodovánjem
TOŽILNIK: gospodovánja
MESTNIK: pri gospodovánjih
ORODNIK: z gospodovánji

TONEMSKO

[gospodováti]

IPA: [gospodɔvâ:tí]

NEDOLOČNIK: gospodováti

NAMENILNIK: gospodovät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: gospodûjem

2. OSEBA: gospodûješ

3. OSEBA: gospodûje

dvojina

1. OSEBA: gospodûjeva

2. OSEBA: gospodûjeta

3. OSEBA: gospodûjeta

množina

1. OSEBA: gospodûjemo

2. OSEBA: gospodûjete

3. OSEBA: gospodûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: gospodûj

dvojina

1. OSEBA: gospodûjva

2. OSEBA: gospodûjta

množina

1. OSEBA: gospodûjmo

2. OSEBA: gospodûjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: gospodoväl

DVOJINA: gospodovála

MNOŽINA: gospodováli

ženski spol

EDNINA: gospodovála

DVOJINA: gospodováli

MNOŽINA: gospodovále

srednji spol

EDNINA: gospodoválo

DVOJINA: gospodováli

MNOŽINA: gospodovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodujôč tudi gospodujôč

RODILNIK: gospodujôčega

DAJALNIK: gospodujôčemu

TOŽILNIK: gospodujôč tudi gospodujôč

živo gospodujôčega

MESTNIK: pri gospodujôčem

ORODNIK: z gospodujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: gospodujôča

RODILNIK: gospodujôčih

DAJALNIK: gospodujôčima

TOŽILNIK: gospodujôča

MESTNIK: pri gospodujôčih

ORODNIK: z gospodujôčima

množina

IMENOVALNIK: gospodujôči

RODILNIK: gospodujôčih

DAJALNIK: gospodujôčim

TOŽILNIK: gospodujôče

MESTNIK: pri gospodujôčih

ORODNIK: z gospodujôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodujôča

RODILNIK: gospodujôče

DAJALNIK: gospodujôči

TOŽILNIK: gospodujôčo

MESTNIK: pri gospodujôči

ORODNIK: z gospodujôčo

dvojina

IMENOVALNIK: gospodujôči

RODILNIK: gospodujôčih

DAJALNIK: gospodujôčima

TOŽILNIK: gospodujôči

MESTNIK: pri gospodujôčih

ORODNIK: z gospodujôčima

množina

IMENOVALNIK: gospodujôče

RODILNIK: gospodujôčih

DAJALNIK: gospodujôčim

TOŽILNIK: gospodujôče

MESTNIK: pri gospodujôčih

ORODNIK: z gospodujôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodujôče

RODILNIK: gospodujôčega

DAJALNIK: gospodujôčemu

TOŽILNIK: gospodujôče

MESTNIK: pri gospodujôčem

ORODNIK: z gospodujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: gospodujôči

RODILNIK: gospodujôčih

DAJALNIK: gospodujôčima

TOŽILNIK: gospodujôči

MESTNIK: pri gospodujôčih

ORODNIK: z gospodujôčima

množina

IMENOVALNIK: gospodujôča

RODILNIK: gospodujôčih

DAJALNIK: gospodujôčim

TOŽILNIK: gospodujôča

MESTNIK: pri gospodujôčih

ORODNIK: z gospodujôčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodován
RODILNIK: gospodován**ega**
DAJALNIK: gospodován**emu**
TOŽILNIK: gospodován
živo gospodován**ega**
MESTNIK: pri gospodován**em**
ORODNIK: z gospodován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gospodována
RODILNIK: gospodován**ih**
DAJALNIK: gospodován**ima**
TOŽILNIK: gospodována
MESTNIK: pri gospodován**ih**
ORODNIK: z gospodován**ima**

množina

IMENOVALNIK: gospodováni
RODILNIK: gospodován**ih**
DAJALNIK: gospodován**im**
TOŽILNIK: gospodováne
MESTNIK: pri gospodován**ih**
ORODNIK: z gospodován**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodována
RODILNIK: gospodováne
DAJALNIK: gospodováni
TOŽILNIK: gospodováno
MESTNIK: pri gospodováni
ORODNIK: z gospodováno

dvojina

IMENOVALNIK: gospodováni
RODILNIK: gospodován**ih**
DAJALNIK: gospodován**ima**
TOŽILNIK: gospodováni
MESTNIK: pri gospodován**ih**
ORODNIK: z gospodován**ima**

množina

IMENOVALNIK: gospodováne
RODILNIK: gospodován**ih**
DAJALNIK: gospodován**im**
TOŽILNIK: gospodováne
MESTNIK: pri gospodován**ih**
ORODNIK: z gospodován**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gospodováno
RODILNIK: gospodován**ega**
DAJALNIK: gospodován**emu**
TOŽILNIK: gospodováno
MESTNIK: pri gospodován**em**
ORODNIK: z gospodován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: gospodováni
RODILNIK: gospodován**ih**
DAJALNIK: gospodován**ima**
TOŽILNIK: gospodováni
MESTNIK: pri gospodován**ih**
ORODNIK: z gospodován**ima**

množina

IMENOVALNIK: gospodována
RODILNIK: gospodován**ih**
DAJALNIK: gospodován**im**
TOŽILNIK: gospodována
MESTNIK: pri gospodován**ih**
ORODNIK: z gospodován**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: gospodová**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: gospodová**nje**
RODILNIK: gospodován**ja**
DAJALNIK: gospodován**ju**
TOŽILNIK: gospodován**je**
MESTNIK: pri gospodován**ju**
ORODNIK: z gospodován**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: gospodován**ji**
RODILNIK: gospodován**j**
DAJALNIK: gospodován**jema**
TOŽILNIK: gospodován**ji**
MESTNIK: pri gospodován**jih**
ORODNIK: z gospodován**jema**

množina

IMENOVALNIK: gospodován**ja**
RODILNIK: gospodován**j**
DAJALNIK: gospodován**jem**
TOŽILNIK: gospodován**ja**
MESTNIK: pri gospodován**jih**
ORODNIK: z gospodován**ji**

IZVOR

↑gospod

govéd govédi samostalnik ženskega spola

[govét govédi]

POMEN

1. več goved, goveda; SIN.: govedo

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

čreda govedi | *n* glav govedi | KATERA pasma govedi |
pitanje, reja govedi | rejec govedi

- S pridelavo mleka in rejo *govedi* se ukvarja okoli 70 odstotkov vseh kmetijskih gospodarstev.
- Kmetje imajo pozimi več časa in lahko več pozornosti namenijo prehrani *govedi*.

- Njihova živinoreja je večinoma omejena na manjše črede *govedi* in drobnice.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
klavna goved | mlada goved | pitana goved
- Kmetijska zadruga je od kmetov odkupila in prodala 1200 glav klavne *govedi*.
- Za uspešno rejo telet in mlade *govedi* je potrebno veliko prostora za gibanje.

...

- Na sejmu naj bi se predstavljale kmetije, ki se ukvarjajo z rejo *govedi* za meso.

1.1. velika domača žival s parklji in navadno debelimi stožčastimi rogovi; primerjaj lat. *Bos taurus*; SIN.: govedo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

rediti *n* govedi | zaklati *n* govedi

- Na kmetiji obdelujejo šest hektarjev zemljišč in redijo trinajst *govedi*.
- Samo države Evropske unije zakoljejo na leto 24,7 milijona *govedi* ter 82,8 milijona koz in ovac.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

živa goved

- Načrtujejo, da bodo letos odkupili 2100 mladih pitanih *govedi*.
- V Sloveniji velja prepoved uvoza živih *govedi* in izdelkov njihovega izvora za vse države, kjer se je bolezen norih krav pojavila pri doma rojenih živalih.

...

- Na planini se trenutno pase 72 *govedi*, 8 konj in 52 ovac.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govét govédi]

IPA: [gɔ'vɛ:t gɔ'vɛ:di]

ednina

IMENOVALNIK: govéd

RODILNIK: govédi

DAJALNIK: govédi

TOŽILNIK: govéd

MESTNIK: pri govédi

ORODNIK: z govédjo

dvojina

IMENOVALNIK: govédi

RODILNIK: govédi

DAJALNIK: govédma tudi govédima

TOŽILNIK: govédi

MESTNIK: pri govédih

ORODNIK: z govédma tudi z govédima

množina

IMENOVALNIK: govédi

RODILNIK: govédi

DAJALNIK: govédim

TOŽILNIK: govédi

MESTNIK: pri govédih

ORODNIK: z govédmi

TONEMSKO

[govét govédi]

IPA: [gɔ'vɛ:t gɔ'vɛ:di]

ednina

IMENOVALNIK: govéd

RODILNIK: govédi

DAJALNIK: govédi

TOŽILNIK: govéd

MESTNIK: pri govédi

ORODNIK: z govédjo

dvojina

IMENOVALNIK: govédi

RODILNIK: govédi

DAJALNIK: govédma tudi govédima

TOŽILNIK: govédi

MESTNIK: pri govédih

ORODNIK: z govédma tudi z govédima

množina

IMENOVALNIK: govédi

RODILNIK: govédi

DAJALNIK: govédim

TOŽILNIK: govédi

MESTNIK: pri govédih

ORODNIK: z govédmi

IZVOR

↑ govedo

govédar govédarja samostalnik moškega spola

[govédar]

POMEN

1. nekdanj kdor se poklicno ukvarja z oskrbovanjem goveda

- V začetku 19. stoletja so resda postali svobodni, toda latifundiji in latifundisti, ki imajo v rokah 10.000, 20.000 hektarov ali celo večja posestva, obdana z naselji poljskih delavcev in *govedarjev*, so se ohranili do danes.

2. slabšalno kdor je nekulturen, brezobziren ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno govedo

- V svojih kolumnah sem napisal že marsikaj na račun populistično orientiranih *govedarjev*.

3. slabšalno kdor izvaja ali posluša narodno-zabavno glasbo

- Zanimivo je, kako so se nekoč iz mene norčevali, da sem *govedar*, ker igram harmoniko, zdaj pa, ko je to modno, so vsi navdušeni nad njo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govédar]

IPA: [gɔ'vɛ:dar]

ednina

IMENOVALNIK: govédar

RODILNIK: govédarja

DAJALNIK: govédarju

TOŽILNIK: govédarja

MESTNIK: pri govédarju

ORODNIK: z govédarjem

dvojina

IMENOVALNIK: govédarja

RODILNIK: govédarjev

DAJALNIK: govédarjema

TOŽILNIK: govédarja

MESTNIK: pri govédarjih

ORODNIK: z govédarjema

množina

IMENOVALNIK: govédarji

RODILNIK: govédarjev

DAJALNIK: govédarjem

TOŽILNIK: govédarje

MESTNIK: pri govédarjih

ORODNIK: z govédarji

TONEMSKO

[govêdar]

IPA: [gɔvê:dâr]

ednina

IMENOVALNIK: govêdar

RODILNIK: govêdarja

DAJALNIK: govêdarju

TOŽILNIK: govêdarja

MESTNIK: pri govêdarju

ORODNIK: z govêdarjem

dvojina

IMENOVALNIK: govêdarja

RODILNIK: govêdarjev

DAJALNIK: govêdarjema

TOŽILNIK: govêdarja

MESTNIK: pri govêdarjih

ORODNIK: z govêdarjema

množina

IMENOVALNIK: govêdarji

RODILNIK: govêdarjev

DAJALNIK: govêdarjem

TOŽILNIK: govêdarje

MESTNIK: pri govêdarjih

ORODNIK: z govêdarji

IZVOR

↑govedo

govédina govédine samostalnik ženskega spola

[govédina]

POMEN

goveje meso

▶ prid. beseda + sam. beseda

domača, slovenska govedina | dušena, kuhana, pečena, prekajena govedina | mlada govedina | mleta, sesekljana, zmleta govedina | nemastna, pusta govedina

▪ Vloženo peso ponudimo h kuhani *govédini*.▪ Pusto *govédino*, ki smo jo skuhalo v juhi, narežemo na štiri rezine.▪ Naročil je jed s sojinimi kalčki in čisto tanko narezano *govédino*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

cena govedine | izvoz, prodaja, uvoz govedine | kos, košček, rezina govedine | poraba, uživanje govedine | presežek govedine

▪ Ker je upadla poraba *govédine*, se je bistveno povečalo povpraševanje po perutninskem mesu ter izdelkih iz ovčjega in kunčjega mesa.▪ Za kosilo smo dobili zmečkan krompir, špinačo in kos *govédine*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dodati govedino | dušiti, peči, pripraviti govedino | izvažati, kupovati, prodajati, uvažati govedino | jesti, uživati govedino | narezati govedino

▪ *Govédino* jemo le enkrat na teden, druge dni pa pojemo veliko rib.▪ Na maščobi prepražimo drobno sesekljano čebulo in dodamo zrezano *govédino*.

...

▪ Že s 75 g *govédine* boste zaužili toliko cinka, kot bi ga z dvojno porcijo piščančjega mesa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govédina]

IPA: [gɔ'vɛ:dina]

ednina

IMENOVALNIK: govédina

RODILNIK: govédine

DAJALNIK: govédini

TOŽILNIK: govédino

MESTNIK: pri govédini

ORODNIK: z govédino

dvojina

IMENOVALNIK: govédini

RODILNIK: govédin

DAJALNIK: govédinama

TOŽILNIK: govédini

MESTNIK: pri govédinah

ORODNIK: z govédinama

množina

IMENOVALNIK: govédine
RODILNIK: govédin
DAJALNIK: govédinam
TOŽILNIK: govédine
MESTNIK: pri govédinah
ORODNIK: z govédinami

TONEMSKO

[govêdina]

IPA: [gɔvé:dina]

ednina

IMENOVALNIK: govêdina
RODILNIK: govêdine
DAJALNIK: govêdini
TOŽILNIK: govêdino
MESTNIK: pri govêdini
ORODNIK: z govêdino

dvojina

IMENOVALNIK: govêdini
RODILNIK: govêdin
DAJALNIK: govêdinama
TOŽILNIK: govêdini
MESTNIK: pri govêdinah
ORODNIK: z govêdinama

množina

IMENOVALNIK: govêdine
RODILNIK: govêdin
DAJALNIK: govêdinam
TOŽILNIK: govêdine
MESTNIK: pri govêdinah
ORODNIK: z govêdinami

IZVOR

↑govedo

govédo govéda samostalnik srednjega spola

[govédo]

POMEN

1. velika domača žival s parklji in navadno debelimi stožčastimi rogovi; primerjaj lat. *Bos taurus*;

SIN.: goved

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

rediti govedo | zaklati govedo

▪ Kmetija je majhna, redijo štiri *goveda* in pridelujejo sadje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pitano govedo

▪ Zaradi neurejenih razmer in nizkih cen je iz meseca v mesec težje prodati mlado pitano *govedo*.

1.1. več goved, goveda; SIN.: goved

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

čreda goveda | *n* glav goveda | izvoz, uvoz goveda | meso goveda | KATERA pasma goveda | pitanje, reja, vzreja goveda | rejec goveda

▪ V hlevu je več kot 120 glav *goveda*.

▪ V prihodnosti se bo uveljavila prosta reja *goveda* in tako imenovani hlevi z zunanjo klimo, brez izolacije sten in strehe.

▪ V Angliji valižanske ovčarje uporabljajo kot ovčarske pse pri varovanju čred *goveda*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domače govedo | klavno govedo | mlado, odraslo, staro govedo | zaklano, živo govedo

▪ Danes domače *govedo* posredno in neposredno zaseda skoraj četrtno suhe površine našega planeta.

▪ Kmetijska zadruga je imela hleve, v katerih je vzrejala mlado *govedo*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

gojiti, rediti govedo | klati govedo | krmiti, pasti govedo

▪ Imamo živinorejsko-poljedelsko kmetijo, redimo *govedo* in ovce.

▪ *Govedo* gojimo zaradi mesa in mleka.

...

▪ Nedaleč od domačije imajo velik hlev za *govedo*.

2. večji parkljar z močnim oprsjem in debelimi stožčastimi rogovi; primerjaj lat. *Bos*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

divje govedo | tibetansko govedo

▪ Divje *govedo* tur je žal že izumrlo.

▪ Jak je tibetansko *govedo*.

3. slabšalno kdor je nekulturen, brezobziren ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno govedar

▪ Razložil sem mu, da je staro *govedo*, popokal sem svoje stvari in odšel v garderobo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govédo]

IPA: [gɔ'vɛ:do]

ednina

IMENOVALNIK: govédo

RODILNIK: govéda

DAJALNIK: govédu

TOŽILNIK: govédo

MESTNIK: pri govédu

ORODNIK: z govédom

dvojina

IMENOVALNIK: govédi

RODILNIK: govéd

DAJALNIK: govédoma

TOŽILNIK: govédi

MESTNIK: pri govédih

ORODNIK: z govédoma

množina

IMENOVALNIK: govéda
RODILNIK: govéd
DAJALNIK: govédom
TOŽILNIK: govéda
MESTNIK: pri govédih
ORODNIK: z govédi

TONEMSKO

[govêdo]

IPA: [goué:dò]

ednina

IMENOVALNIK: govêdo
RODILNIK: govêda
DAJALNIK: govêdu
TOŽILNIK: govêdo
MESTNIK: pri govêdu
ORODNIK: z govêdom

dvojina

IMENOVALNIK: govêdi
RODILNIK: govêd
DAJALNIK: govêdoma
TOŽILNIK: govêdi
MESTNIK: pri govêdih
ORODNIK: z govêdoma

množina

IMENOVALNIK: govêda
RODILNIK: govêd
DAJALNIK: govêdom
TOŽILNIK: govêda
MESTNIK: pri govêdih
ORODNIK: z govêdi

STALNE ZVEZE

cikasto govedo

govedo rdečkasto rjave barve z belo liso po hrbtu in trebuhu ter tankimi rogovi, po izvoru iz Bohinja

- V petdesetih je na Kamniškem prevladovalo rdeče *cikasto govedo*, ki je skromno, prilagodljivo, odporno proti trdim alpskim vremenskim pogojem in ima dolgo življenjsko dobo.
- Cika, kakor ljubitelji večkrat pravijo *cikastemu govedu*, se je ohranila na območju reke Soče in Idrijce, območju Bohinja in Kamnika, medtem ko je na območju Ormoža že povsem izginila.
- Avtohtona pasma goveda – *cikasto govedo* – je bila skozi stoletja vzrejena prav za pašo na strmih pašnikih višje ležečih planin.

črno-belo govedo

govedo bele barve s črnimi lisami ali črne barve z belimi lisami

- V novem hlevu je 47 glav *črno-belega goveda*, od tega 22 krav molznic.
- V Društvu rejcev *črno-belega goveda* načrtujejo državno razstavo govedi.

istrsko govedo

govedo sivkaste barve z večjimi zakrivljenimi rogovi, po izvoru iz Istre

- Zanimanje za rejo *istrskega goveda* narašča tudi pri nas, saj je bilo to govedo doma tudi na področju slovenske Istre.
- Krave *istrskega goveda* imajo le toliko mleka, da preživijo teleta.

lisasto govedo

govedo rdečkasto ali rumenkasto rjave barve z belo glavo in belimi lisami

- V hlevu imajo vedno 50 glav *lisastega goveda*, od tega 14 krav molznic, nekaj plemenskih telic in okrog 30 pitancev.
- Za avstrijsko združenje rejcev *lisastega goveda* se pojavlja nova možnost za prodajo visoko kakovostnih plemenskih živali.
- Francoska pasma montbeliard izhaja iz švicarskega *lisastega goveda*, spada k evropski populaciji *lisastega goveda* in se danes redi kot kombinirana pasma s poudarkom na mlečnosti.

moškatno govedo

iz zoologije govedu podoben parkljar z dolgo dlako, ki živi v tundri; primerjaj lat. *Ovibos moschatus*; SIN.: muškatno govedo

- V ledenih dobah je *moškatno govedo* poseljevalo obsežna območja Evrope (do Slovenije na jugu), Sibirije in Severne Amerike.
- Glavna hrana *moškatnega goveda* so trave, manj pa mahovi in lišaji.
- V severni Grenlandiji živijo velike črede *moškatnega goveda*, njihova gosta in košata dlaka jih varuje pred ledenimi arktičnimi vetrovi.

muškatno govedo

govedu podoben parkljar z dolgo dlako, ki živi v tundri; primerjaj lat. *Ovibos moschatus*; SIN.: iz zoologije muškatno govedo

- *Muškatno govedo* živi nad gozdno mejo, kjer so zelo ostre življenjske razmere, na območju tundre, kjer je vse polno travišč, lišajev, zakrnelih brez in pritlikavih vrb.
- Poleti se *muškatno govedo* pase po nizkih dolinah v manjših čredah.
- Črede severnih jelenov in *muškatnega goveda* so se nekdanj pasle po srednjenemški ravnini.

rjavo govedo

govedo sivkasto rjave barve s temnimi parklji in svetlejšimi rogovi

- Kljub manjši mlečnosti ima *rjavo govedo* določene lastnosti, za katere rejci in strokovnjaki menijo, da bi jih bilo treba izpostaviti in pasmo ohraniti.

škotsko govedo

govedo z daljšo valovito dlako navadno rdečkaste barve, širšo glavo in dolgimi ukrivljenimi rogovi; SIN.: škotsko visokogorsko govedo, škotsko višavsko govedo

- *Škotsko govedo* ne potrebuje hleva, pase se celo leto, koti celo pri dvajsetih stopinjah pod ničlo.
- 16 kvadratnih kilometrov je bilo v celoti obdelanih ali izrabljenih za žitarice, krompir in zelenjavo ter za nezahtevno *škotsko govedo*.

škotsko visokogorsko govedo

govedo z daljšo valovito dlako navadno rdečkaste barve, širšo glavo in dolgimi ukrivljenimi rogovi; SIN.: škotsko govedo, škotsko višavsko govedo

- Pred stoletji so mali kmetje, ki so se ukvarjali predvsem z ribarjenjem in kmetijstvom, *škotsko visokogorsko govedo* redili predvsem za meso, nekaj za mleko, dlako pa so predelovali v volno.

škotsko višavsko govedo

govedo z daljšo valovito dlako navadno rdečkaste barve, širšo glavo in dolgimi ukrivljenimi rogovi; SIN.: škotsko govedo, škotsko visokogorsko govedo

- *Škotsko višavsko govedo* ni nikoli v hlevu, saj jim nizke temperature ugajajo.
- V ogradi ob njegovem domu je čreda *škotskega višavskega goveda*, ki vse leto preživi na prostem in se hrani s travo.

IZVOR

= cslov. *govědo*, hrv., srb. *gòvedo*, nar. rus. *govjádó*, češ. *hovado* iz pslov. *govę iz ide. **g^uou-*, kot v stind. *gáu-*, gr. *boũs*, lat. *bōs*, stvnem. *chuo*, nem. *Kuh*, angl. *cow*

govedorêja govedorêje samostalnik ženskega spola

[govedorêja]

POMEN

dejavnost, ki se ukvarja z rejo goveda

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

kriza, težave v govedoreji | razmere, stanje v govedoreji

- Predstavil jima je stanje v slovenski *govedoreji*, trend zniževanja števila krav molznic ter povečevanje števila krav dojlj v prihodnosti.
- Napredka v slovenski *govedoreji* ne moremo pričakovati brez izboljšanja kakovosti osnovne voluminozne krme.
- Da bi omilila krizo v *govedoreji*, je vlada sprejela dva ukrepa.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
evropska, slovenska govedoreja

- Kmetijstvo je izrazito usmerjeno v živinorejo, zlasti mlečno *govedorejo*, svinjerejo in perutninarstvo.
- Kolektivne blagovne znamke, ki pomenijo strožji nadzor pridelave krme, pitanja in predelave in s tem višjo kakovost ter večjo varnost mesa, naj bi slovenski *govedoreji* na trgu mesa zagotovile boljši položaj.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
področje govedoreje | razvoj govedoreje

- Na okrogli mizi bo o razvoju *govedoreje* govoril državni sekretar za kmetijstvo.
- Problemi v odkupu živine bi povzročili opuščanje *govedoreje* in s tem zaraščanje krajine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govedorêja]

IPA: [gɔvedɔ'ɾɛːja]

ednina

IMENOVALNIK: govedorêja

RODILNIK: govedorêje

DAJALNIK: govedorêji

TOŽILNIK: govedorêjo

MESTNIK: pri govedorêji

ORODNIK: z govedorêjo

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêji

RODILNIK: govedorêj

DAJALNIK: govedorêjama

TOŽILNIK: govedorêji

MESTNIK: pri govedorêjah

ORODNIK: z govedorêjama

množina

IMENOVALNIK: govedorêje

RODILNIK: govedorêj

DAJALNIK: govedorêjam

TOŽILNIK: govedorêje

MESTNIK: pri govedorêjah

ORODNIK: z govedorêjami

TONEMSKO

[govedorêja]

IPA: [gɔvedɔ'ɾɛːjə]

ednina

IMENOVALNIK: govedorêja
RODILNIK: govedorêje
DAJALNIK: govedorêji
TOŽILNIK: govedorêjo
MESTNIK: pri govedorêji
ORODNIK: z govedorêjo

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêji
RODILNIK: govedorêj
DAJALNIK: govedorêjama
TOŽILNIK: govedorêji
MESTNIK: pri govedorêjah
ORODNIK: z govedorêjama

množina

IMENOVALNIK: govedorêje
RODILNIK: govedorêj
DAJALNIK: govedorêjam
TOŽILNIK: govedorêje
MESTNIK: pri govedorêjah
ORODNIK: z govedorêjami

IZVOR

iz *reja goveda*

govedorêjec govedorêjca samostalnik moškega spola

[govedorêjɔc]

POMEN

kdor se ukvarja z rejo goveda, navadno poklicno

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

organizacija govedorejcev | predstavnik govedorejcev

- Država je s strokovnim delom in finančnimi sredstvi podpirala delovanje organizacij *govedorejcev*.
- Velika težava *govedorejcev*, ki imajo polne hleve živali, je pomanjkanje krme, ki jo je vzela poletna suša.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

slovenski govedorejci

- Včerajšnji dan so slovenski *govedorejci* izkoristili za proslavo pomembnega jubileja, 100-letnice začetka organiziranja govedorejcev v Sloveniji.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Domači odkup govedi je upadel za 30 do 40, ponekod celo za 50 odstotkov, opozarja *govedorejec* iz Prekmurja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govedorêjɔc]

IPA: [gɔvɛdɔ'ɾɛ:jɔts]

ednina

IMENOVALNIK: govedorêjec
RODILNIK: govedorêjca
DAJALNIK: govedorêjcu
TOŽILNIK: govedorêjca
MESTNIK: pri govedorêjcu
ORODNIK: z govedorêjcem

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêjca
RODILNIK: govedorêjcev
DAJALNIK: govedorêjcema
TOŽILNIK: govedorêjca
MESTNIK: pri govedorêjcih
ORODNIK: z govedorêjcema

množina

IMENOVALNIK: govedorêjci
RODILNIK: govedorêjcev
DAJALNIK: govedorêjcem
TOŽILNIK: govedorêjce
MESTNIK: pri govedorêjcih
ORODNIK: z govedorêjci

TONEMSKO

[govedorêjɔc]

IPA: [gɔvɛdɔ'ɾɛ:jɔts]

ednina

IMENOVALNIK: govedorêjec
RODILNIK: govedorêjca
DAJALNIK: govedorêjcu
TOŽILNIK: govedorêjca
MESTNIK: pri govedorêjcu
ORODNIK: z govedorêjcem

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêjca
RODILNIK: govedorêjcev
DAJALNIK: govedorêjcema
TOŽILNIK: govedorêjca
MESTNIK: pri govedorêjcih
ORODNIK: z govedorêjcema

množina

IMENOVALNIK: govedorêjci
RODILNIK: govedorêjcev
DAJALNIK: govedorêjcem
TOŽILNIK: govedorêjce
MESTNIK: pri govedorêjcih
ORODNIK: z govedorêjci

IZVOR

↑ govedoreja

govedorêjski govedorêjska govedorêjsko pridevnik

[govedorêjski]

POMEN

ki je v zvezi z govedorejci ali govedorejo

► **prid. beseda** + sam. beseda

govedorejska kmetija | govedorejska proizvodnja | govedorejska razstava

- Tudi subvencije na *govedorejskih* kmetijah ne pokrijejo razlike med ceno mesa na trgu in ceno vseh stroškov in plače.
- Ob praznovanju 5-letnice delovanja društva smo pripravili medobčinsko *govedorejsko* razstavo s spremljevalnimi prireditvami.
- Za kombinirano *govedorejsko* proizvodnjo s poudarkom na mlečni priraji smo se odločili leta 1982.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govedorêjski]

IPA: [gɔvedɔ're:jski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: govedorêjski

RODILNIK: govedorêjskega

DAJALNIK: govedorêjskemu

TOŽILNIK: govedorêjski

živo govedorêjskega

MESTNIK: pri govedorêjskem

ORODNIK: z govedorêjskim

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêjska

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskima

TOŽILNIK: govedorêjska

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskima

množina

IMENOVALNIK: govedorêjski

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskim

TOŽILNIK: govedorêjske

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: govedorêjska

RODILNIK: govedorêjske

DAJALNIK: govedorêjski

TOŽILNIK: govedorêjsko

MESTNIK: pri govedorêjski

ORODNIK: z govedorêjsko

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêjski

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskima

TOŽILNIK: govedorêjski

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskima

množina

IMENOVALNIK: govedorêjske

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskim

TOŽILNIK: govedorêjske

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: govedorêjsko

RODILNIK: govedorêjskega

DAJALNIK: govedorêjskemu

TOŽILNIK: govedorêjsko

MESTNIK: pri govedorêjskem

ORODNIK: z govedorêjskim

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêjski

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskima

TOŽILNIK: govedorêjski

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskima

množina

IMENOVALNIK: govedorêjska

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskim

TOŽILNIK: govedorêjska

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskimi

TONEMSKO

[govedorêjski]

IPA: [gɔvedɔ're:jski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: govedorêjski

RODILNIK: govedorêjskega

DAJALNIK: govedorêjskemu

TOŽILNIK: govedorêjski

živo govedorêjskega

MESTNIK: pri govedorêjskem

ORODNIK: z govedorêjskim

dvojina

IMENOVALNIK: govedorêjska

RODILNIK: govedorêjskih

DAJALNIK: govedorêjskima

TOŽILNIK: govedorêjska

MESTNIK: pri govedorêjskih

ORODNIK: z govedorêjskima

množina

IMENOVALNIK: govedorêjski

RODILNIK: **govedorêjskih**
DAJALNIK: **govedorêjskim**
TOŽILNIK: **govedorêjske**
MESTNIK: **pri govedorêjskih**
ORODNIK: **z govedorêjskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **govedorêjska**
RODILNIK: **govedorêjske**
DAJALNIK: **govedorêjski**
TOŽILNIK: **govedorêjsko**
MESTNIK: **pri govedorêjski**
ORODNIK: **z govedorêjsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **govedorêjski**
RODILNIK: **govedorêjskih**
DAJALNIK: **govedorêjskima**
TOŽILNIK: **govedorêjski**
MESTNIK: **pri govedorêjskih**
ORODNIK: **z govedorêjskima**

množina

IMENOVALNIK: **govedorêjske**
RODILNIK: **govedorêjskih**
DAJALNIK: **govedorêjskim**
TOŽILNIK: **govedorêjske**
MESTNIK: **pri govedorêjskih**
ORODNIK: **z govedorêjskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **govedorêjsko**
RODILNIK: **govedorêjskega**
DAJALNIK: **govedorêjskemu**
TOŽILNIK: **govedorêjsko**
MESTNIK: **pri govedorêjskem**
ORODNIK: **z govedorêjskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **govedorêjski**
RODILNIK: **govedorêjskih**
DAJALNIK: **govedorêjskima**
TOŽILNIK: **govedorêjski**
MESTNIK: **pri govedorêjskih**
ORODNIK: **z govedorêjskima**

množina

IMENOVALNIK: **govedorêjska**
RODILNIK: **govedorêjskih**
DAJALNIK: **govedorêjskim**
TOŽILNIK: **govedorêjska**
MESTNIK: **pri govedorêjskih**
ORODNIK: **z govedorêjskimi**

govêji govêja govêje pridevnik

[govêji]

POMEN

1. ki je v zvezi z govedom 1. ali gojenjem goveda 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

goveji gnoj | goveji hlev | goveji pitanec | goveja farma | goveja gnojevka | goveja pasma | goveja žival | goveja živina

- *Goveji* gnoj vsebuje veliko vode.
- Vse *goveje* pasme so potomke dveh vrst prednikov: divjega indijskega grbastega goveda in evropskega tura.
- *Goveji* hlevi naj bodo čim bolj odprti.

1.1. ki je del telesa goveda 1. ali se pridobiva s telesa goveda 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

goveji loj | goveja glava, koža | goveje kosti | goveje črevo, meso | goveje usnje

- Gamaše iz časa med obema svetovnima vojnama so narejene iz debelejšega *govejega* usnja.
- Večino ponudbe predstavljajo unikatne, po naročilu izdelane torbice iz *govejega* boksa.

...

▪ Te kmetije se večinoma ukvarjajo s poljedelstvom, medtem ko je osnovna dejavnost živinoreja – prireja *govejega* in svinjskega mesa ter prireja mleka.

1.2. ki se pojavlja pri govedu 1., prizadene govedo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Odsotnost *goveje* bruceloze, *goveje* levkoze in tuberkuloze je osnovni pogoj za trgovanje na območju Evropske unije.
- *Goveja* bolezen še vedno razsaja in se širi po evropskih državah, le da je število okuženih živali neprimerno manjše kakor med epidemijo.

1.3. ki ga sestavlja, tvori govedo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

goveja čreda

- Zaradi nevarnosti bruceloze bodo pregledali petino osnovne *goveje* črede, pri zasebnikih pa desetino krav in telic.

1.4. ki je iz mesa goveda 1., vsebuje meso goveda 1. kot hrano, jed

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

goveji bočnik, file, karpačo, zrezek | goveji golaž | goveja bržola, pečenka, zarebrnica | goveja juha, jušna kocka, jušna osnova | goveja jetra

- Dušene sestavine zalijemo z vročo zelenjavno osnovo ali s čisto *govejo* juho.
- Tanka rezina redkve je odličen nadomestek za gorčico v sendviču z *govejim* zrezkom.

IZVOR

↑ govedoreja

- Zelenjavo za juho očistimo in kuhamo v dveh litrih vode, lahko dodamo tudi *govejo* jušno kocko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[govêji]

IPA: [gɔ'vɛ:ji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: govêji
 RODILNIK: govêjega
 DAJALNIK: govêjemu
 TOŽILNIK: govêji
 živo govêjega
 MESTNIK: pri govêjem
 ORODNIK: z govêjim

dvojina

IMENOVALNIK: govêja
 RODILNIK: govêjih
 DAJALNIK: govêjima
 TOŽILNIK: govêja
 MESTNIK: pri govêjih
 ORODNIK: z govêjima

množina

IMENOVALNIK: govêji
 RODILNIK: govêjih
 DAJALNIK: govêjim
 TOŽILNIK: govêje
 MESTNIK: pri govêjih
 ORODNIK: z govêjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: govêja
 RODILNIK: govêje
 DAJALNIK: govêji
 TOŽILNIK: govêjo
 MESTNIK: pri govêji
 ORODNIK: z govêjo

dvojina

IMENOVALNIK: govêji
 RODILNIK: govêjih
 DAJALNIK: govêjima
 TOŽILNIK: govêji
 MESTNIK: pri govêjih
 ORODNIK: z govêjima

množina

IMENOVALNIK: govêje
 RODILNIK: govêjih
 DAJALNIK: govêjim
 TOŽILNIK: govêje
 MESTNIK: pri govêjih
 ORODNIK: z govêjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: govêje
 RODILNIK: govêjega
 DAJALNIK: govêjemu
 TOŽILNIK: govêje
 MESTNIK: pri govêjem
 ORODNIK: z govêjim

dvojina

IMENOVALNIK: govêji
 RODILNIK: govêjih
 DAJALNIK: govêjima
 TOŽILNIK: govêji
 MESTNIK: pri govêjih
 ORODNIK: z govêjima

množina

IMENOVALNIK: govêja
 RODILNIK: govêjih
 DAJALNIK: govêjim
 TOŽILNIK: govêja
 MESTNIK: pri govêjih
 ORODNIK: z govêjimi

TONEMSKO

[govéji]

IPA: [gɔvɛ:jí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: govéji
 RODILNIK: govéjega
 DAJALNIK: govéjemu
 TOŽILNIK: govéji
 živo govéjega
 MESTNIK: pri govéjem
 ORODNIK: z govéjim

dvojina

IMENOVALNIK: govéja
 RODILNIK: govéjih
 DAJALNIK: govéjima
 TOŽILNIK: govéja
 MESTNIK: pri govéjih
 ORODNIK: z govéjima

množina

IMENOVALNIK: govéji
 RODILNIK: govéjih
 DAJALNIK: govéjim
 TOŽILNIK: govéje
 MESTNIK: pri govéjih
 ORODNIK: z govéjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: govéja
 RODILNIK: govéje

DAJALNIK: govéji
TOŽILNIK: govéjo
MESTNIK: pri govéji
ORODNIK: z govéjo

dvojina

IMENOVALNIK: govéji
RODILNIK: govéjih
DAJALNIK: govéjima
TOŽILNIK: govéji
MESTNIK: pri govéjih
ORODNIK: z govéjima

množina

IMENOVALNIK: govéje
RODILNIK: govéjih
DAJALNIK: govéjim
TOŽILNIK: govéje
MESTNIK: pri govéjih
ORODNIK: z govéjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: govéje
RODILNIK: govéjega
DAJALNIK: govéjemu
TOŽILNIK: govéje
MESTNIK: pri govéjem
ORODNIK: z govéjim

dvojina

IMENOVALNIK: govéji
RODILNIK: govéjih
DAJALNIK: govéjima
TOŽILNIK: govéji
MESTNIK: pri govéjih
ORODNIK: z govéjima

množina

IMENOVALNIK: govéja
RODILNIK: govéjih
DAJALNIK: govéjim
TOŽILNIK: govéja
MESTNIK: pri govéjih
ORODNIK: z govéjimi

in

[govêji]

IPA: [gɔvêːji]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: govêji
RODILNIK: govêjega
DAJALNIK: govêjemu
TOŽILNIK: govêji
živo govêjega

MESTNIK: pri govêjem
ORODNIK: z govêjim

dvojina

IMENOVALNIK: govêja
RODILNIK: govêjih
DAJALNIK: govêjima
TOŽILNIK: govêja
MESTNIK: pri govêjih
ORODNIK: z govêjima

množina

IMENOVALNIK: govêji
RODILNIK: govêjih
DAJALNIK: govêjim
TOŽILNIK: govêje
MESTNIK: pri govêjih
ORODNIK: z govêjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: govêja
RODILNIK: govêje
DAJALNIK: govêji
TOŽILNIK: govêjo
MESTNIK: pri govêji
ORODNIK: z govêjo

dvojina

IMENOVALNIK: govêji
RODILNIK: govêjih
DAJALNIK: govêjima
TOŽILNIK: govêji
MESTNIK: pri govêjih
ORODNIK: z govêjima

množina

IMENOVALNIK: govêje
RODILNIK: govêjih
DAJALNIK: govêjim
TOŽILNIK: govêje
MESTNIK: pri govêjih
ORODNIK: z govêjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: govêje
RODILNIK: govêjega
DAJALNIK: govêjemu
TOŽILNIK: govêje
MESTNIK: pri govêjem
ORODNIK: z govêjim

dvojina

IMENOVALNIK: govêji
RODILNIK: govêjih
DAJALNIK: govêjima
TOŽILNIK: govêji
MESTNIK: pri govêjih
ORODNIK: z govêjima

množina

IMENOVANIK: govêja
RODILNIK: govêjih
DAJALNIK: govêjim
TOŽILNIK: govêja
MESTNIK: pri govêjih
ORODNIK: z govêjimi

STALNE ZVEZE

goveja blaznost

bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka; SIN.: iz veterine bovina spongiformna encefalopatija, iz veterine BSE, iz veterine BSE, iz veterine goveja spongiformna encefalopatija

▪ V zadnjem času so opravili 12.000 pregledov, vendar v nobenem primeru ni šlo za *govejo blaznost*.

▪ Nemci ne bodo uvažali govedine iz držav, kjer so ugotovili, da med govejo živino razsaja *goveja blaznost*.

goveja spongiformna encefalopatija

iz veterine bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka; SIN.: goveja blaznost, iz veterine bovina spongiformna encefalopatija, iz veterine BSE, iz veterine BSE

▪ *Goveja spongiformna encefalopatija*, bolj znana pod imenom bolezen norih krav, je v evropskih državah povzročila velik preplah.

▪ Odredba določa, da je treba na *govejo spongiformno encefalopatijo* z enim od odobrenih laboratorijskih testov testirati možgane vseh goved, ki so kazala klinične znake obolenj centralnega živčnega sistema.

goveji obad

iz zoologije obad, ki sesa kri goveda; primerjaj lat. *Tabanus bovinus*; SIN.: brencelj

▪ Samice *govejih obadov* ležejo skupke jajčec na vlažno rastlinje.

▪ *Goveji obadi* sesajo v glavnem kri goveda in konj, občasno pa pičijo tudi človeka.

FRAZEOLOGIJA

goveja muzika/glasba

goveja muzika

slabšalno goveja glasba

slabšalno narodnozabavna glasba

▪ Nedeljska goveja juha z *govejo muziko* je nemara eden najpogostejših slovenskih stereotipov.

▪ Nič ne pravim, če imate nekateri radi to *govejo glasbo*, jo poslušajte.

IZVOR

↑govedo

grčáti grčím nedovršni glagol

[gərčáti]

POMEN

1. oglašati se z nizkimi, hropečimi glasovi

▪ Odklonil je razgovor z vodjo paznikov, samo *grčal* je in tiho, brezobzirno grizel v brado.

▪ Ležal je na svojem plenu in grozeče *grčal*.

▪ Psi naježeno oprezujejo in *grčijo* v temo.

1.1. oglašati se s temu podobnimi zvoki

▪ Veliki lonec na ognju je zadovoljno in glasno *grčal*, ko sem se zavzeto sukala okrog njega.

▪ Bil je bled od strahu, in ko je dihal, mu je v pljučih *grčalo* ter piskalo.

2. ekspresivno govoriti s težavo, nerazločno

▪ Grizel je odejo, *grčal* neznane besede, razbijal po postelji.

▪ Govoril je zelo malo in še to le *grčal* in zmerjal, če se je slabo počutil.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gərčáti]

IPA: [gər'ʧa:ti]

NEDOLOČNIK: grčáti

NAMENILNIK: grčat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: grčím

2. OSEBA: grčíš

3. OSEBA: grčí

dvojina

1. OSEBA: grčíva

2. OSEBA: grčíta

3. OSEBA: grčíta

množina

1. OSEBA: grčímo

2. OSEBA: grčíte

3. OSEBA: grčíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: grčí

dvojina

1. OSEBA: grčíva

2. OSEBA: grčíta

množina

1. OSEBA: grčímo

2. OSEBA: grčíte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: grčal
DVOJINA: grčála
MNOŽINA: grčáli

ženski spol

EDNINA: grčála
DVOJINA: grčáli
MNOŽINA: grčále

srednji spol

EDNINA: grčálo
DVOJINA: grčáli
MNOŽINA: grčála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grčèč
RODILNIK: grčèčega
DAJALNIK: grčèčemu
TOŽILNIK: grčèč
živo grčèčega
MESTNIK: pri grčèčem
ORODNIK: z grčèčim

dvojina

IMENOVALNIK: grčéča
RODILNIK: grčéčih
DAJALNIK: grčéčima
TOŽILNIK: grčéča
MESTNIK: pri grčéčih
ORODNIK: z grčéčima

množina

IMENOVALNIK: grčéči
RODILNIK: grčéčih
DAJALNIK: grčéčim
TOŽILNIK: grčéče
MESTNIK: pri grčéčih
ORODNIK: z grčéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grčéča
RODILNIK: grčéče
DAJALNIK: grčéči
TOŽILNIK: grčéčo
MESTNIK: pri grčéči
ORODNIK: z grčéčo

dvojina

IMENOVALNIK: grčéči
RODILNIK: grčéčih
DAJALNIK: grčéčima
TOŽILNIK: grčéči
MESTNIK: pri grčéčih
ORODNIK: z grčéčima

množina

IMENOVALNIK: grčéče

RODILNIK: grčéčih
DAJALNIK: grčéčim
TOŽILNIK: grčéče
MESTNIK: pri grčéčih
ORODNIK: z grčéčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grčéče
RODILNIK: grčéčega
DAJALNIK: grčéčemu
TOŽILNIK: grčéče
MESTNIK: pri grčéčem
ORODNIK: z grčéčim

dvojina

IMENOVALNIK: grčéči
RODILNIK: grčéčih
DAJALNIK: grčéčima
TOŽILNIK: grčéči
MESTNIK: pri grčéčih
ORODNIK: z grčéčima

množina

IMENOVALNIK: grčéča
RODILNIK: grčéčih
DAJALNIK: grčéčim
TOŽILNIK: grčéča
MESTNIK: pri grčéčih
ORODNIK: z grčéčimi

DELEŽJE NA -e: grčé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: grčánje
RODILNIK: grčánja
DAJALNIK: grčánju
TOŽILNIK: grčánje
MESTNIK: pri grčánju
ORODNIK: z grčánjem

dvojina

IMENOVALNIK: grčánji
RODILNIK: grčánj
DAJALNIK: grčánjema
TOŽILNIK: grčánji
MESTNIK: pri grčánjih
ORODNIK: z grčánjema

množina

IMENOVALNIK: grčánja
RODILNIK: grčánj
DAJALNIK: grčánjem
TOŽILNIK: grčánja
MESTNIK: pri grčánjih
ORODNIK: z grčánji

TONEMSKO

[gərčáti]

IPA: [gərʧá:ti]

NEDOLOČNIK: grčáti

NAMENILNIK: grčat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: grčím

2. OSEBA: grčíš

3. OSEBA: grčí

dvojina

1. OSEBA: grčíva

2. OSEBA: grčíta

3. OSEBA: grčíta

množina

1. OSEBA: grčímo

2. OSEBA: grčíte

3. OSEBA: grčíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: grčí

dvojina

1. OSEBA: grčíva

2. OSEBA: grčíta

množina

1. OSEBA: grčímo

2. OSEBA: grčíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: grčal

DVOJINA: grčála

MNOŽINA: grčáli

ženski spol

EDNINA: grčála

DVOJINA: grčáli

MNOŽINA: grčále

srednji spol

EDNINA: grčálo

DVOJINA: grčáli

MNOŽINA: grčála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grčëč

RODILNIK: grčëčega

DAJALNIK: grčëčemu

TOŽILNIK: grčëč

živo grčëčega

MESTNIK: pri grčëčem

ORODNIK: z grčëčim

dvojina

IMENOVALNIK: grčëča

RODILNIK: grčëčih

DAJALNIK: grčëčima

TOŽILNIK: grčëča

MESTNIK: pri grčëčih

ORODNIK: z grčëčima

množina

IMENOVALNIK: grčëči

RODILNIK: grčëčih

DAJALNIK: grčëčim

TOŽILNIK: grčëče

MESTNIK: pri grčëčih

ORODNIK: z grčëčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grčëča

RODILNIK: grčëče

DAJALNIK: grčëči

TOŽILNIK: grčëčo

MESTNIK: pri grčëči

ORODNIK: z grčëčo

dvojina

IMENOVALNIK: grčëči

RODILNIK: grčëčih

DAJALNIK: grčëčima

TOŽILNIK: grčëči

MESTNIK: pri grčëčih

ORODNIK: z grčëčima

množina

IMENOVALNIK: grčëče

RODILNIK: grčëčih

DAJALNIK: grčëčim

TOŽILNIK: grčëče

MESTNIK: pri grčëčih

ORODNIK: z grčëčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grčëče

RODILNIK: grčëčega

DAJALNIK: grčëčemu

TOŽILNIK: grčëče

MESTNIK: pri grčëčem

ORODNIK: z grčëčim

dvojina

IMENOVALNIK: grčëči

RODILNIK: grčëčih

DAJALNIK: grčëčima

TOŽILNIK: grčëči

MESTNIK: pri grčëčih

ORODNIK: z grčëčima

množina

IMENOVALNIK: grčëča

RODILNIK: grčëčih

DAJALNIK: grčëčim

TOŽILNIK: grčëča

MESTNIK: pri grčëčih

ORODNIK: z grčëčimi

DELEŽJE NA -e: grčë in grčë

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: grčanje
RODILNIK: grčanja
DAJALNIK: grčanju
TOŽILNIK: grčanje
MESTNIK: pri grčanju
ORODNIK: z grčanjem

dvojina

IMENOVALNIK: grčânji
RODILNIK: grčânj
DAJALNIK: grčânjema
TOŽILNIK: grčânji
MESTNIK: pri grčânjih
ORODNIK: z grčânjema

množina

IMENOVALNIK: grčanja
RODILNIK: grčanj
DAJALNIK: grčanjem
TOŽILNIK: grčanja
MESTNIK: pri grčânjih
ORODNIK: z grčânji

IZVOR

iz imitativne besede *gr(k)*, ki posnema grgrajoče, hropeče glasove

gròm grôma samostalnik moškega spola

[gròm]

POMEN

1. glasen, bobneč zvok, ki med nevihto sledi blisku

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

bobnenje groma | bog groma

- Vsako popoldne so se nakopičili oblaki in nato se je med bliskanjem in bobnenjem *groma* na zemljo ulil dež.
- Bog *groma* Perun je v stari poganski slovanski mitologiji predstavljal prinašalca rodnosti, očiščevalca ter nadzornika pravičnosti in reda.
- Odmev *groma* je zamolklo donel skozi gozd.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Temno nebo je razparal naslednji blisk, ki mu je sledil tako bobneč *grom*, da se jima je zdelo, da se bo sesula streha.
- *Grom* je preglasil ropot močnih motorjev, dež pa je obilno namočil stezo.

▶ **priređna zveza**

grom in blisk, grom in strela

- Nevarnost je zelo visoka, če med bliskom in *gromom* mine manj kot 5 sekund, kar pomeni, da udarja strela zelo blizu.

...

▪ Ker zvok potuje počasneje od svetlobe, najprej zagledamo strela in šele potem zaslišimo *grom*.

1.1. temu podoben zvok

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- *Grom* topov je rasteł z divjanjem nevihte. Strela so padali v gozd in klestili drevje z divjim truščem.
- Še vedno sneži brez prestanka, *grom* plazov pa naznanja, da bo mnogo snega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[gròm]

IPA: [gròm]

ednina

IMENOVALNIK: gròm

RODILNIK: grôma

DAJALNIK: grômu

TOŽILNIK: gròm

MESTNIK: pri grômu

ORODNIK: z grômom

dvojina

IMENOVALNIK: grôma

RODILNIK: grômov

DAJALNIK: grômoma

TOŽILNIK: grôma

MESTNIK: pri grômih

ORODNIK: z grômoma

množina

IMENOVALNIK: grômi

RODILNIK: grômov

DAJALNIK: grômom

TOŽILNIK: grôme

MESTNIK: pri grômih

ORODNIK: z grômi

TONEMSKO

[gròm]

IPA: [gròm]

ednina

IMENOVALNIK: gròm

RODILNIK: gróma

DAJALNIK: grómu

TOŽILNIK: gròm

MESTNIK: pri grómu

ORODNIK: z grómom

dvojina

IMENOVALNIK: gróma

RODILNIK: grómov

DAJALNIK: grómoma

TOŽILNIK: gróma

MESTNIK: pri grómih

ORODNIK: z grómoma

množina

IMENOVALNIK: grómi

RODILNIK: grómov

DAJALNIK: grómom

TOŽILNIK: gróme
MESTNIK: pri grómih
ORODNIK: z grómi

FRAZEOLOGIJA

udariti/odjekniti/treščiti kot grom

udariti kot grom

odjekniti kot grom

treščiti kot grom

nenadoma, silovito se pojaviti, nastopiti z velikim, opaznim učinkom

- Med krajane *je kot grom udarila* vest, da se je v njihovi soseski zgodil zločin.
- Premierjeve besede, ki so jih objavili vsi večerni televizijski dnevnik, *so* v političnem svetu *odjeknile kot grom*.
- Vest *je treščila kot grom* in pretresla vso državo.

IZVOR

= stcslov. *gromъ*, hrv., srb. *grôm*, rus. *gróm*, češ. *hrom* < pslov. *gromъ < ide. **g^hromo-*, tako kot gr. *khrómos* 'hrup, rezgetanje' iz korena **g^hrem-* 'glasno in zamolklo doneti'

grómski grómska grómsko tudi **grómski** grómska
grómsko pridevnik

[grómski] tudi [grómski]

POMEN

ekspresivno **ki je zelo glasen, hrupen**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Verniki so kardinalove besede nagradili z *gromskim* aplavzom.
- Sledil je *gromski* smeh, vesele melodije harmonike, slovenska pesem in ples.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[grómski]

IPA: [ˈgrɔːmski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: grómski

RODILNIK: grómskega

DAJALNIK: grómskemu

TOŽILNIK: grómski

živo grómskega

MESTNIK: pri grómskem

ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVANIK: grómska

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómska

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVANIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómske

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: grómska

RODILNIK: grómske

DAJALNIK: grómski

TOŽILNIK: grómsko

MESTNIK: pri grómski

ORODNIK: z grómsko

dvojina

IMENOVANIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómski

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVANIK: grómske

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómske

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: grómsko

RODILNIK: grómskega

DAJALNIK: grómskemu

TOŽILNIK: grómsko

MESTNIK: pri grómskem

ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVANIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómski

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVANIK: grómska

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómska

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

tudi

[grómski]

IPA: [ˈgro:mski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grómski

RODILNIK: grómskega

DAJALNIK: grómskemu

TOŽILNIK: grómski

živo grómskega

MESTNIK: pri grómskem

ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVALNIK: grómska

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómska

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómske

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grómska

RODILNIK: grómske

DAJALNIK: grómski

TOŽILNIK: grómsko

MESTNIK: pri grómski

ORODNIK: z grómsko

dvojina

IMENOVALNIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómski

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómske

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómske

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grómsko

RODILNIK: grómskega

DAJALNIK: grómskemu

TOŽILNIK: grómsko

MESTNIK: pri grómskem

ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVALNIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómski

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómska

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómska

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

TONEMSKO

[grómski]

IPA: [grò:mskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grómski

RODILNIK: grómskega

DAJALNIK: grómskemu

TOŽILNIK: grómski

živo grómskega

MESTNIK: pri grómskem

ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVALNIK: grómska

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskima

TOŽILNIK: grómska

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómski

RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grómskim

TOŽILNIK: grómske

MESTNIK: pri grómskih

ORODNIK: z grómskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grómska

RODILNIK: grómske

DAJALNIK: grómski

TOŽILNIK: grómsko

MESTNIK: pri grómski
ORODNIK: z grómsko

dvojina

IMENOVALNIK: grómski
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskima
TOŽILNIK: grómski
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómske
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskim
TOŽILNIK: grómske
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grómsko
RODILNIK: grómskega
DAJALNIK: grómskemu
TOŽILNIK: grómsko
MESTNIK: pri grómskem
ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVALNIK: grómski
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskima
TOŽILNIK: grómski
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómska
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskim
TOŽILNIK: grómska
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskimi

in

[grómski]

IPA: [gró:mski]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grómski
RODILNIK: grómskega
DAJALNIK: grómskemu
TOŽILNIK: grómski
živo grómskega
MESTNIK: pri grómskem
ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVALNIK: grómska
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskima
TOŽILNIK: grómska
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómski
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskim
TOŽILNIK: grómske
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grómska
RODILNIK: grómske
DAJALNIK: grómski
TOŽILNIK: grómsko
MESTNIK: pri grómski
ORODNIK: z grómsko

dvojina

IMENOVALNIK: grómski
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskima
TOŽILNIK: grómski
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómske
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskim
TOŽILNIK: grómske
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grómsko
RODILNIK: grómskega
DAJALNIK: grómskemu
TOŽILNIK: grómsko
MESTNIK: pri grómskem
ORODNIK: z grómskim

dvojina

IMENOVALNIK: grómski
RODILNIK: grómskih
DAJALNIK: grómskima
TOŽILNIK: grómski
MESTNIK: pri grómskih
ORODNIK: z grómskima

množina

IMENOVALNIK: grómska
RODILNIK: grómskih

DAJALNIK: grōmskim
TOŽILNIK: grōmska
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskimi

tudi

[grōmski]
IPA: [grò:mskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grōmski
RODILNIK: grōmskega
DAJALNIK: grōmskemu
TOŽILNIK: grōmski
živo grōmskega
MESTNIK: pri grōmskem
ORODNIK: z grōmskim

dvojina

IMENOVALNIK: grōmska
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskima
TOŽILNIK: grōmska
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskima

množina

IMENOVALNIK: grōmski
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskim
TOŽILNIK: grōmske
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: grōmska
RODILNIK: grōmske
DAJALNIK: grōmski
TOŽILNIK: grōmsko
MESTNIK: pri grōmski
ORODNIK: z grōmsko

dvojina

IMENOVALNIK: grōmski
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskima
TOŽILNIK: grōmski
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskima

množina

IMENOVALNIK: grōmske
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskim
TOŽILNIK: grōmske
MESTNIK: pri grōmskih

ORODNIK: z grōmskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: grōmsko
RODILNIK: grōmskega
DAJALNIK: grōmskemu
TOŽILNIK: grōmsko
MESTNIK: pri grōmskem
ORODNIK: z grōmskim

dvojina

IMENOVALNIK: grōmski
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskima
TOŽILNIK: grōmski
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskima

množina

IMENOVALNIK: grōmska
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskim
TOŽILNIK: grōmska
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskimi

in

[grōmski]
IPA: [gró:mskì]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: grōmski
RODILNIK: grōmskega
DAJALNIK: grōmskemu
TOŽILNIK: grōmski
živo grōmskega
MESTNIK: pri grōmskem
ORODNIK: z grōmskim

dvojina

IMENOVALNIK: grōmska
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskima
TOŽILNIK: grōmska
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskima

množina

IMENOVALNIK: grōmski
RODILNIK: grōmskih
DAJALNIK: grōmskim
TOŽILNIK: grōmske
MESTNIK: pri grōmskih
ORODNIK: z grōmskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gṙmska
RODILNIK: gṙmske
DAJALNIK: gṙmski
TOŽILNIK: gṙmsko
MESTNIK: pri gṙmski
ORODNIK: z gṙmsko

dvojina

IMENOVALNIK: gṙmski
RODILNIK: gṙmskih
DAJALNIK: gṙmskima
TOŽILNIK: gṙmski
MESTNIK: pri gṙmskih
ORODNIK: z gṙmskima

množina

IMENOVALNIK: gṙmske
RODILNIK: gṙmskih
DAJALNIK: gṙmskim
TOŽILNIK: gṙmske
MESTNIK: pri gṙmskih
ORODNIK: z gṙmskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gṙmsko
RODILNIK: gṙmskega
DAJALNIK: gṙmskemu
TOŽILNIK: gṙmsko
MESTNIK: pri gṙmskem
ORODNIK: z gṙmskim

dvojina

IMENOVALNIK: gṙmski
RODILNIK: gṙmskih
DAJALNIK: gṙmskima
TOŽILNIK: gṙmski
MESTNIK: pri gṙmskih
ORODNIK: z gṙmskima

množina

IMENOVALNIK: gṙmska
RODILNIK: gṙmskih
DAJALNIK: gṙmskim
TOŽILNIK: gṙmska
MESTNIK: pri gṙmskih
ORODNIK: z gṙmskimi

FRAZEOLOGIJA

Gromska strela!

izraža, da govorec občuti čustveno vznemirjenost, zlasti nejevoljo, jezo; izraža, da govorec občuti presenečenje, navadno negativno

- »*Gromska strela!*« je zaklical zdravnik, »končno nekaj pametnega«.
- *Gromska strela*, zapri že enkrat usta!

- Kaj pa počneš, *gromska strela*?

IZVOR

↑grom

hám medmet

[hám]

POMEN

1. uporablja se, ko govorec želi, da ogovorjeni, zlasti otrok, odpre usta in vzame hrano

- Ko mi je opoldne sedela v naročju in sem jo na vsako žlico opozarjala z enakomernim: »No, *ham!*« mi je zato pri tem vsekakor enoličnem delu skoro zmeraj zaspala. To se razume – s polnimi usti.

1.1. ponazarja odpiranje in zapiranje ust pri hranjenju

- No, naredi *ham!* Špinača je tako dobra ...

2. navadno ponovljeno ponazarja hranjenje, goltanje, žretje

- Vzamejo gore in gore ogrske salame, nož, kruh, čebulo, ajvar, zdaj pa maži in se baši. *Ham, ham, ham ...* Cmok ... Cmok ...
- Skočil je k dedku, skočil je k babici in – *ham, ham* – požrl kar oba.

3. kot glagol, navadno podvojeno, ekspresivno *jesti, pojesti*

- Črna luknja je podobna pajku. *Ham, ham* te bo!
- Itak da tudi on *ham ham ...* vsi papamo in tudi kakamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hám]

IPA: [ˈxa:m]

TONEMSKO

[hám]

IPA: [xá:m]

IZVOR

imitativna beseda, ki ponazarja odpiranje in zapiranje ust

heksámeter heksámetra samostalnik moškega spola

[heksámeter]

POMEN

iz literarne vede šesterostopni verz, sestavljen iz petih daktilov in troheja na koncu verza

- Ker je *heksameter* dolg verz in bi ga bilo težko izgovoriti brez odmora, ima obvezne pavze, vendar na različnih mestih.
- Eneida je napisana v *heksametrih* in sestavljena iz dvanajstih spevov.

▪ Pesnitev je heterogena v uporabi različnih verzov, od enajsterca do *heksametra*, neregularnega silabičnega verza ter štirivrstičnic iz osem- in desetzložnih verzov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heksámetər]

IPA: [xɛk'sa:mətər]

ednina

IMENOVALNIK: heksámeter

RODILNIK: heksámetra

DAJALNIK: heksámetru

TOŽILNIK: heksámeter

MESTNIK: pri heksámetru

ORODNIK: s heksámetrom

dvojina

IMENOVALNIK: heksámetra

RODILNIK: heksámetrov

DAJALNIK: heksámetroma

TOŽILNIK: heksámetra

MESTNIK: pri heksámetrih

ORODNIK: s heksámetroma

množina

IMENOVALNIK: heksámetri

RODILNIK: heksámetrov

DAJALNIK: heksámetrom

TOŽILNIK: heksámetre

MESTNIK: pri heksámetrih

ORODNIK: s heksámetri

TONEMSKO

[heksámetər]

IPA: [xɛksà:métər]

ednina

IMENOVALNIK: heksámeter

RODILNIK: heksámetra

DAJALNIK: heksámetru

TOŽILNIK: heksámeter

MESTNIK: pri heksámetru

ORODNIK: s heksámetrom

dvojina

IMENOVALNIK: heksámetra

RODILNIK: heksámetrov

DAJALNIK: heksámetroma

TOŽILNIK: heksámetra

MESTNIK: pri heksámetrih

ORODNIK: s heksámetroma

množina

IMENOVALNIK: heksámetri

RODILNIK: heksámetrov

DAJALNIK: heksámetrom

TOŽILNIK: heksámetre

MESTNIK: pri heksámetrih

ORODNIK: s heksámetri

IZVOR

prevzeto (prek lat. *hexameter*) iz gr. *heksámetros*, iz *héks* 'šest' + *métron* 'mera'

hétero hétero hétero pridevnik

[hétero]

POMEN

1. knjižno pogovorno ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb drugega spola; SIN.: heteroseksualni

► **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti hetero

▪ Moj brat je gej, sestra pa je *hetero*.

▪ Želel je o njej izvedeti, ali je samska in ali je *hetero*.

1.1. knjižno pogovorno ki je v zvezi s heteroseksualci ali heteroseksualnostjo; SIN.: heteroseksualni

► **prid. beseda** + sam. beseda hetero družina

▪ V okviru raziskave je intervjuval 36 najstnikov, polovico iz homo, polovico pa iz *hetero* družin.

▪ Veliko otrok živi v *hetero* skupnostih, v katerih je samo en biološki starš.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hétero]

IPA: ['xɛ:tɛrɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hétero

RODILNIK: hétero

DAJALNIK: hétero

TOŽILNIK: hétero

živo hétero

MESTNIK: pri hétero

ORODNIK: s hétero

dvojina

IMENOVALNIK: hétero

RODILNIK: hétero

DAJALNIK: hétero

TOŽILNIK: hétero

MESTNIK: pri hétero

ORODNIK: s hétero

množina

IMENOVALNIK: hétero

RODILNIK: hétero

DAJALNIK: hétero

TOŽILNIK: hétero

MESTNIK: pri hétero

ORODNIK: s hétéro

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

dvojina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

množina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

dvojina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

množina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

TONEMSKO

[hétéro]

IPA: [xé:têrɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

živo hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

dvojina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

množina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

dvojina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

množina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hétéro

ORODNIK: s hétéro

dvojina

IMENOVALNIK: hétéro

RODILNIK: hétéro

DAJALNIK: hétéro

TOŽILNIK: hétéro

MESTNIK: pri hêtero
ORODNIK: s hêtero

množina

IMENOVALNIK: hêtero
RODILNIK: hêtero
DAJALNIK: hêtero
TOŽILNIK: hêtero
MESTNIK: pri hêtero
ORODNIK: s hêtero

IZVOR

prevzeto iz angl. *hetero*, okrajšano iz
↑heteroseksualni

heteroseksuálec

 heteroseksuálca samostalnik

moškega spola

[heteroseksuálɛc]

POMEN

kdor čuti spolno, ljubezensko privlačnost do
oseb drugega spola; SIN.: heteroseksualni

▶ priredna zveza

heteroseksualci in homoseksualci

- Vsi liki v romanu, bodisi da gre za homoseksualce ali *heteroseksualce*, hrepenijo po ljubezni, ki se ne uresničuje.
- Zavzemajo se za pridobitev enakega pravnega statusa gejev in *heteroseksualcev*.

...

- Ogromno je vsakdanjih situacij, v katerih *heteroseksualci* povedo za svojo spolno usmerjenost, ker pa je tako samoumevna, tega ne zaznamo.
- Velika Britanija je istospolne poroke uvedla leta 2005 in tako dala istospolnim parom enake pravice, kot jih imajo poročeni *heteroseksualci*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heteroseksuálɛc]

IPA: [xɛtɛɾɔksɛsu'á:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálec
RODILNIK: heteroseksuálca
DAJALNIK: heteroseksuálcu
TOŽILNIK: heteroseksuálca
MESTNIK: pri heteroseksuálcu
ORODNIK: s heteroseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálca
RODILNIK: heteroseksuálcev
DAJALNIK: heteroseksuálcema
TOŽILNIK: heteroseksuálca
MESTNIK: pri heteroseksuálcih
ORODNIK: s heteroseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálci
RODILNIK: heteroseksuálcev
DAJALNIK: heteroseksuálcem
TOŽILNIK: heteroseksuálce
MESTNIK: pri heteroseksuálcih
ORODNIK: s heteroseksuálci

TONEMSKO

[heteroseksuálɛc]

IPA: [xɛtɛɾɔksɛsu'á:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálec
RODILNIK: heteroseksuálca
DAJALNIK: heteroseksuálcu
TOŽILNIK: heteroseksuálca
MESTNIK: pri heteroseksuálcu
ORODNIK: s heteroseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálca
RODILNIK: heteroseksuálcev
DAJALNIK: heteroseksuálcema
TOŽILNIK: heteroseksuálca
MESTNIK: pri heteroseksuálcih
ORODNIK: s heteroseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálci
RODILNIK: heteroseksuálcev
DAJALNIK: heteroseksuálcem
TOŽILNIK: heteroseksuálce
MESTNIK: pri heteroseksuálcih
ORODNIK: s heteroseksuálci

BESEDOTVORJE

ženski spol: heteroseksualka

IZVOR

prevzeto iz angl. *heterosexual* iz novoklas. *hetero*.. 'različen, raznolik, drugačen' iz gr. *héteros* 'eden izmed dveh, drugi, drugačen, različen' + ↑seksualen

heteroseksuálka

 heteroseksuálke samostalnik

ženskega spola

[heteroseksuálka]

POMEN

ženska, ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost
do oseb moškega spola

- Z newyorško aktivistko sta skupaj štiri leta, pred tem pa je bila *heteroseksualka* in ima iz ene od zvez tudi dva otroka.

- Tudi biseksualka lahko, tako kot *heteroseksualka* ali lezbijka, živi v monogamni zvezi, prakticira nemonogamno seksualnost ali pa je samska.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heteroseksuálka]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksuˈa:lka]

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálka

RODILNIK: heteroseksuálke

DAJALNIK: heteroseksuálki

TOŽILNIK: heteroseksuálko

MESTNIK: pri heteroseksuálki

ORODNIK: s heteroseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálki

RODILNIK: heteroseksuálk

DAJALNIK: heteroseksuálkama

TOŽILNIK: heteroseksuálki

MESTNIK: pri heteroseksuálkah

ORODNIK: s heteroseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálke

RODILNIK: heteroseksuálk

DAJALNIK: heteroseksuálkam

TOŽILNIK: heteroseksuálke

MESTNIK: pri heteroseksuálkah

ORODNIK: s heteroseksuálkami

TONEMSKO

[heteroseksuálka]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksuˈa:lka]

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálka

RODILNIK: heteroseksuálke

DAJALNIK: heteroseksuálki

TOŽILNIK: heteroseksuálko

MESTNIK: pri heteroseksuálki

ORODNIK: s heteroseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálki

RODILNIK: heteroseksuálk

DAJALNIK: heteroseksuálkama

TOŽILNIK: heteroseksuálki

MESTNIK: pri heteroseksuálkah

ORODNIK: s heteroseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálke

RODILNIK: heteroseksuálk

DAJALNIK: heteroseksuálkam

TOŽILNIK: heteroseksuálke

MESTNIK: pri heteroseksuálkah

ORODNIK: s heteroseksuálkami

IZVOR

↑heteroseksualec

heteroseksuálni heteroseksuálna

heteroseksuálno pridevnik

[heteroseksuálni]

POMEN

1. ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb drugega spola; SIN.: knjižno pogovorno hetero

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

heteroseksualni moški | heteroseksualni par | heteroseksualna ženska

- Film postavi odnos med moškima ob bok ljubezenskim odnosom dveh *heteroseksualnih* parov.

- Klub je zelo priljubljen tudi pri *heteroseksualni* populaciji.

- V raziskave je bilo vključenih 615 otrok gejev in lezbijk ter 387 otrok *heteroseksualnih* staršev.

▶ **priredna zveza**

heteroseksualni in homoseksualni

- Na Nizozemskem je zakonska zveza med istospolnimi in *heteroseksualnimi* pari popolnoma izenačena od leta 2001.

1.1. ki je v zvezi s heteroseksualci ali heteroseksualnostjo; SIN.: knjižno pogovorno hetero

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

heteroseksualni spolni odnos | heteroseksualna družina | heteroseksualna zveza

- Zmanjšuje se delež klasičnih nuklearnih družin, torej *heteroseksualnih* dvostarševskih družin, in narašča delež drugih družinskih skupnosti.

2. kot samostalnik v obliki **heteroseksualni, heteroseksualna** kdor čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb drugega spola; SIN.: heteroseksualec

- Anketa je pokazala, da je delež *heteroseksualnih* in homoseksualnih pri tem odgovoru približno enak.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heteroseksuálni]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksuˈa:lɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni

RODILNIK: heteroseksuálnega

DAJALNIK: heteroseksuálnemu

TOŽILNIK: heteroseksuálni

živo heteroseksuálnega

MESTNIK: pri heteroseksuálnem

ORODNIK: s heteroseksuálnim
dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálna
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnima
TOŽILNIK: heteroseksuálna
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnim
TOŽILNIK: heteroseksuálne
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálna
RODILNIK: heteroseksuálne
DAJALNIK: heteroseksuálni
TOŽILNIK: heteroseksuálno
MESTNIK: pri heteroseksuálni
ORODNIK: s heteroseksuálno

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnima
TOŽILNIK: heteroseksuálni
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálne
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnim
TOŽILNIK: heteroseksuálne
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálno
RODILNIK: heteroseksuálnega
DAJALNIK: heteroseksuálnemu
TOŽILNIK: heteroseksuálno
MESTNIK: pri heteroseksuálnem
ORODNIK: s heteroseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnima
TOŽILNIK: heteroseksuálni
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálna

RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnim
TOŽILNIK: heteroseksuálna
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnimi

TONEMSKO

[heteroseksuálni]

IPA: [xeterɔksuá:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni
RODILNIK: heteroseksuálnega
DAJALNIK: heteroseksuálnemu
TOŽILNIK: heteroseksuálni
živo heteroseksuálnega
MESTNIK: pri heteroseksuálnem
ORODNIK: s heteroseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálna
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnima
TOŽILNIK: heteroseksuálna
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnim
TOŽILNIK: heteroseksuálne
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: heteroseksuálna
RODILNIK: heteroseksuálne
DAJALNIK: heteroseksuálni
TOŽILNIK: heteroseksuálno
MESTNIK: pri heteroseksuálni
ORODNIK: s heteroseksuálno

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálni
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnima
TOŽILNIK: heteroseksuálni
MESTNIK: pri heteroseksuálnih
ORODNIK: s heteroseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálne
RODILNIK: heteroseksuálnih
DAJALNIK: heteroseksuálnim
TOŽILNIK: heteroseksuálne
MESTNIK: pri heteroseksuálnih

ORODNIK: s heteroseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: heteroseksuálno

RODILNIK: heteroseksuálnega

DAJALNIK: heteroseksuálnemu

TOŽILNIK: heteroseksuálno

MESTNIK: pri heteroseksuálnem

ORODNIK: s heteroseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: heteroseksuálni

RODILNIK: heteroseksuálnih

DAJALNIK: heteroseksuálnima

TOŽILNIK: heteroseksuálni

MESTNIK: pri heteroseksuálnih

ORODNIK: s heteroseksuálnima

množina

IMENOVANIK: heteroseksuálna

RODILNIK: heteroseksuálnih

DAJALNIK: heteroseksuálnim

TOŽILNIK: heteroseksuálna

MESTNIK: pri heteroseksuálnih

ORODNIK: s heteroseksuálnimi

IZVOR

prevzeto iz angl. *heterosexual* iz novoklas. *hetero*.. 'različen, raznolik, drugačen' iz gr. *héteros* 'eden izmed dveh, drugi, drugačen, različen' + ↑seksualen

heteroseksuálno prislov

[heteroseksuálno]

POMEN

takó, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb drugega spola

▶ **prisl.** + prid. beseda

heteroseksualno usmerjen

▪ V šestdesetih letih je feminilnost vstopila tudi v oblačilne navade *heteroseksualno* usmerjenih moških.

▪ Star je blizu 30 let in je *heteroseksualno* orientiran.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heteroseksuálno]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksu'á:lno]

OSNOVNIK: heteroseksuálno

TONEMSKO

[heteroseksuálno]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksu'á:lno]

OSNOVNIK: heteroseksuálno

IZVOR

↑heteroseksualni

heteroseksuálnost heteroseksuálnosti samostalnik

ženskega spola

[heteroseksuálnost]

POMEN

stanje, občutje koga, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb drugega spola

▶ **priredna zveza**

heteroseksualnost in homoseksualnost

▪ Čeprav biseksualnost ni bila deležna tolikšne pozornosti kot *heteroseksualnost* ali homoseksualnost, je seksologi in nekateri drugi raziskovalci niso prezrli.

▪ Feministična ter lezbična in gejevska gibanja v šestdesetih so zabrisala tradicionalno binarno ločnico med *heteroseksualnostjo* in homoseksualnostjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[heteroseksuálnost]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksu'á:lnoʂt]

ednina

IMENOVANIK: heteroseksuálnost

RODILNIK: heteroseksuálnosti

DAJALNIK: heteroseksuálnosti

TOŽILNIK: heteroseksuálnost

MESTNIK: pri heteroseksuálnosti

ORODNIK: s heteroseksuálnostjo

dvojina

IMENOVANIK: heteroseksuálnosti

RODILNIK: heteroseksuálnosti

DAJALNIK: heteroseksuálnost**ma** tudi

heteroseksuálnost**ima**

TOŽILNIK: heteroseksuálnosti

MESTNIK: pri heteroseksuálnost**ih**

ORODNIK: s heteroseksuálnost**ma** tudi s

heteroseksuálnost**ima**

množina

IMENOVANIK: heteroseksuálnosti

RODILNIK: heteroseksuálnosti

DAJALNIK: heteroseksuálnost**im**

TOŽILNIK: heteroseksuálnosti

MESTNIK: pri heteroseksuálnost**ih**

ORODNIK: s heteroseksuálnost**mi**

TONEMSKO

[heteroseksuálnost]

IPA: [xɛtɛɾɔsɛksu'á:lnoʂt]

ednina

IMENOVANIK: heteroseksuálnost

RODILNIK: heteroseksuálnosti
DAJALNIK: heteroseksuálnosti
TOŽILNIK: heteroseksuálnost
MESTNIK: pri heteroseksuálnosti
ORODNIK: s heteroseksuálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: heteroseksuálnosti
RODILNIK: heteroseksuálnosti
DAJALNIK: heteroseksuálnost**ma** tudi heteroseksuálnost**ima**
TOŽILNIK: heteroseksuálnosti
MESTNIK: pri heteroseksuálnost**ih**
ORODNIK: s heteroseksuálnost**ma** tudi s heteroseksuálnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: heteroseksuálnosti
RODILNIK: heteroseksuálnosti
DAJALNIK: heteroseksuálnost**im**
TOŽILNIK: heteroseksuálnosti
MESTNIK: pri heteroseksuálnost**ih**
ORODNIK: s heteroseksuálnost**mi**

IZVOR

↑heteroseksualni

hik; tudi **hk** medmet

[hik]

POMEN

1. posnema glas pri kolcanju, zlasti opitega človeka

- Vse me že boli, slišati je samo hip in *hik* in *hk*. Povejte, kaj pomaga ustaviti kolcanje.
- Malo sem se ga nacedil, *hik*.
- *Hik* ... nič hudega, *hik* ... saj tako nisem mogel ... *hik* ... več stati.

2. kot samostalnik glas, ki nastane pri kolcanju

- Značilni *hik* se ritmično ponavlja nekaj minut, kar je posledica zaprtja glasilske raze, ventila, ki ločuje dihalni aparat od prebavnega.

2.1. kot samostalnik, ekspresivno kolcanje

- Je dovolj kozarec vode ali zadrževanje diha in štetje do dvaintrideset, da preženeš neprijetni »*hik*«?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hik]

IPA: [ˈxik]

TONEMSKO

[hík]

IPA: [xík]

IZVOR

verjetno iz *hikati* 'kolcati, ihteti', kar je kakor *ikati* iz onomatopej *hi*, *i*, ki posnemata pri kolcanju in ihtenju nastale glasove

hinávec hinávca samostalnik moškega spola

[hinávɛc]

POMEN

kdor skriva svoje prave namene, se dela drugačnega, boljšega, kot je

▶ prid. beseda + sam. beseda

dvoličen, potuhnjen hinavec | navaden hinavec | velik hinavec

- Bil je velik *hinavec* in zahrbtnjež, ki se je vedno skrival za hrbtnom nekoga.
- Živela sem na vrhu in na dnu, spoznala prave prijatelje in prave *hinavce*.

▶ glag. + za + sam. beseda v tožilniku

označiti KOGA za hinavca

- Svoje bivše sostanovalce je označil za *hinavce*.
- Razglasil ga je za *hinavca* in ga obtožil, da je s stranko sklenil tajni dogovor.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Poznam take *hinavce*, prijazni so samo takrat, ko imajo korist od tebe.

...

- Ceni iskrene ljudi in zelo slabo prenaša *hinavce* in lažnivce.

- Razočaral me je človek, ki sem ga imela za dobro osebo, v bistvu pa je počel marsikaj slabega za mojim hrbtnom; ne prenesem *hinavcev* in dvoličnežev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hinávɛc]

IPA: [xiˈna:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: hinávec

RODILNIK: hinávca

DAJALNIK: hinávcu

TOŽILNIK: hinávca

MESTNIK: pri hinávcu

ORODNIK: s hinávcem

dvojina

IMENOVALNIK: hinávca

RODILNIK: hinávcev

DAJALNIK: hinávcema

TOŽILNIK: hinávca

MESTNIK: pri hinávcih

ORODNIK: s hinávcema

množina

IMENOVALNIK: hinávci

RODILNIK: hinávcev

DAJALNIK: hinávcem
TOŽILNIK: hinávec
MESTNIK: pri hinávcih
ORODNIK: s hinávci

TONEMSKO

[hinâvɛc]

IPA: [xiná:və̀ts]

ednina

IMENOVALNIK: hinâvec
RODILNIK: hinâvca
DAJALNIK: hinâvcu
TOŽILNIK: hinâvca
MESTNIK: pri hinâvcu
ORODNIK: s hinâvcem

dvojina

IMENOVALNIK: hinâvca
RODILNIK: hinâvcev
DAJALNIK: hinâvcema
TOŽILNIK: hinâvca
MESTNIK: pri hinâvcih
ORODNIK: s hinâvcema

množina

IMENOVALNIK: hinávci
RODILNIK: hinâvcev
DAJALNIK: hinâvcem
TOŽILNIK: hinâvce
MESTNIK: pri hinávcih
ORODNIK: s hinávci

BESEDOTVORJE

ženski spol: hinavka

IZVOR

iz *hinav 'hinavski' iz *hiniti* 'hliniti' < pslov. *xyniti 'prikrivati' (prim. cslov. *xyniti* 'varati', star. hrv. *hiniti*, nar. rus. *hínitʹ* 'grajati', *hínja* 'opravljujec') iz ide. korena (s)*keuh*₂- 'pokrivati, prikrivati', tako kot lat. *ob-scūrus* 'temen', prvotno *'pokrit'

hinávka hinávke samostalnik ženskega spola

[hinâɥka]

POMEN

ženska, ki skriva svoje prave namene, se dela drugačno, boljše, kot je

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pokazala si, kakšna *hinavka* si, poleg tega si pa še konfliktna, prepirljiva in zoprna oseba.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Ob izgubi brata ji je izrazila sožalje, pa jo je označila za *hinavko*.

...

▪ Nočem, da bi ljudje mislili, da sem *hinavka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hinâɥka]

IPA: [xi'na:ɥka]

ednina

IMENOVALNIK: hinávka
RODILNIK: hinávke
DAJALNIK: hinávki
TOŽILNIK: hinávko
MESTNIK: pri hinávki
ORODNIK: s hinávko

dvojina

IMENOVALNIK: hinávki
RODILNIK: hinávk
DAJALNIK: hinávkama
TOŽILNIK: hinávki
MESTNIK: pri hinávkah
ORODNIK: s hinávkama

množina

IMENOVALNIK: hinávke
RODILNIK: hinávk
DAJALNIK: hinávkam
TOŽILNIK: hinávke
MESTNIK: pri hinávkah
ORODNIK: s hinávkami

TONEMSKO

[hinâɥka]

IPA: [xiná:ɥkà]

ednina

IMENOVALNIK: hinâvka
RODILNIK: hinâvke
DAJALNIK: hinâvki
TOŽILNIK: hinâvko
MESTNIK: pri hinâvki
ORODNIK: s hinâvko

dvojina

IMENOVALNIK: hinâvki
RODILNIK: hinâvk
DAJALNIK: hinâvkama
TOŽILNIK: hinâvki
MESTNIK: pri hinâvkah
ORODNIK: s hinâvkama

množina

IMENOVALNIK: hinâvke
RODILNIK: hinâvk
DAJALNIK: hinâvkam
TOŽILNIK: hinâvke
MESTNIK: pri hinâvkah
ORODNIK: s hinâvkami

IZVOR
↑hinavec

hinávski hinávška hinávsko pridevnik

[hináʊski]

POMEN

1. ki skriva svoje prave namene, se dela drugačnega, boljšega, kot je

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

hinavski ljudje

- Sovražim zahrbtno in *hinavske* ljudi, ki govorijo eno in delajo drugo.
- Zelo znan je primer iz evangelija, ko so *hinavski* farizeji zasačili neko žensko pri prešuštvovanju in so pričakovali, da jo bo Jezus obsodil.

▶ **priređna zveza**

hinavski in pokvarjen, hinavski in zahrbtn

- Ta človek je skrajno *hinavski* in pokvarjen.

1.1. ki kaže, izraža tako skrivanje pravih namenov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

hinavski način | hinavski nasmeh, nasmehšek | hinavski obraz | hinavska morala | hinavsko sprenevedanje

- Grdo ga je potunkal in mu na *hinavski* način prevzel sedež.
- Do vratu je v lažeh, pa ima še vedno na obrazu tisti *hinavski* nasmehšek.
- Vedno bolj se kaže njen pravi, nadut in *hinavski* obraz; meni se je zdela zlagana že od samega začetka.

▶ prisl. + **prid. beseda**

skrajno hinavski

- Dati nekemu glas samo zaradi formalnosti je skrajno *hinavsko* dejanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hináʊski]

IPA: [xi'na:ʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávškega

DAJALNIK: hinávskemu

TOŽILNIK: hinávski

živo hinávškega

MESTNIK: pri hinávskem

ORODNIK: s hinávskim

dvojina

IMENOVALNIK: hinávška

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskima

TOŽILNIK: hinávška

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskima

množina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskim

TOŽILNIK: hinávške

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hinávška

RODILNIK: hinávške

DAJALNIK: hinávski

TOŽILNIK: hinávsko

MESTNIK: pri hinávski

ORODNIK: s hinávsko

dvojina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskima

TOŽILNIK: hinávski

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskima

množina

IMENOVALNIK: hinávške

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskim

TOŽILNIK: hinávške

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hinávsko

RODILNIK: hinávškega

DAJALNIK: hinávskemu

TOŽILNIK: hinávsko

MESTNIK: pri hinávskem

ORODNIK: s hinávskim

dvojina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskima

TOŽILNIK: hinávski

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskima

množina

IMENOVALNIK: hinávška

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskim

TOŽILNIK: hinávška

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj hinávski

ženski spol

EDNINA: bõlj hinávska

srednji spol

EDNINA: bõlj hinávsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj hinávski

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj hinávska

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj hinávsko

TONEMSKO

[hinãuski]

IPA: [xiná:uski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskega

DAJALNIK: hinávskemu

TOŽILNIK: hinávski

živo hinávskega

MESTNIK: pri hinávskem

ORODNIK: s hinávskim

dvojina

IMENOVALNIK: hinávska

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskima

TOŽILNIK: hinávska

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskima

množina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskim

TOŽILNIK: hinávske

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hinávska

RODILNIK: hinávske

DAJALNIK: hinávski

TOŽILNIK: hinávsko

MESTNIK: pri hinávski

ORODNIK: s hinávsko

dvojina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskima

TOŽILNIK: hinávski

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskima

množina

IMENOVALNIK: hinávske

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskim

TOŽILNIK: hinávske

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hinávsko

RODILNIK: hinávskega

DAJALNIK: hinávskemu

TOŽILNIK: hinávsko

MESTNIK: pri hinávskem

ORODNIK: s hinávskim

dvojina

IMENOVALNIK: hinávski

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskima

TOŽILNIK: hinávski

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskima

množina

IMENOVALNIK: hinávska

RODILNIK: hinávskih

DAJALNIK: hinávskim

TOŽILNIK: hinávska

MESTNIK: pri hinávskih

ORODNIK: s hinávskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj hinávski

ženski spol

EDNINA: bõlj hinávska

srednji spol

EDNINA: bõlj hinávsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj hinávski

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj hinávska

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj hinávsko

IZVOR

↑hinavec

hinávsko prislav

[hinãusko]

POMEN

takó, da skriva svoje prave namene, se dela drugačnega, boljšega, kot je

► **prisl.** + glag.

hinavsko se nasmihati, smejati | hinavsko obsojati | hinavsko se potuhniti | hinavsko se sprenevedati | hinavsko trditi KAJ | hinavsko se vesti

▪ Moti me, da na veliko krade, in to davkoplačevalski denar, pred kamerami pa se *hinavsko* smeji.
▪ Sovražim, če se nekdo vede *hinavsko* in me opravlja.

► **prisl.** + prid. beseda

▪ Najhujši so tisti, ki te spodkopavajo tiho, a prikrito, hkrati pa so do tebe *hinavsko* prijazni in osladni.
▪ Ob zadnjih dogodkih me je presenetila *hinavsko* privoščljiva drža mnogih, da ne rečem večine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hináustvo]

IPA: [xi'na:ustvo]

OSNOVNIK: hinávsko

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj hinávsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj hinávsko

TONEMSKO

[hinâustvo]

IPA: [xinâ:uskò]

OSNOVNIK: hinâvsko

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj hinâvsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj hinâvsko

IZVOR

↑ hinavski

hinávstvo hinávstva samostalnik srednjega spola

[hináustvo]

POMEN

dejanje, lastnost koga, da skriva svoje prave namene, se dela drugačnega, boljšega, kot je;

SIN.: hinavščina

► prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pisatelj se posmehuje nekritičnemu zaupanju v prevejano človekovo *hinavstvo*.
▪ Posebne vrste družbeno *hinavstvo* je preštevanje zaslug za prehod države v večstrankarsko demokracijo.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Z grozo pomislim na to, da je ta otroška duša v največji globini čutila *hinavstvo* odraslih.

▪ Nekaj svetnikov mu je pritrdilo, nato pa jim je očital *hinavstvo* in jih pozval, naj spustijo sejnine na polovico predlagane višine.

***

▪ Da nam obljublja nekaj, česar niti sedanja slovenska skupnost v Italiji nima, je že več kot prevara, to je *hinavstvo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hináustvo]

IPA: [xi'na:ustvo]

ednina

IMENOVALNIK: hinávstvo

RODILNIK: hinávstva

DAJALNIK: hinávstvu

TOŽILNIK: hinávstvo

MESTNIK: pri hinávstvu

ORODNIK: s hinávstvom

dvojina

IMENOVALNIK: hinávstvi

RODILNIK: hinávstev

DAJALNIK: hinávstvom

TOŽILNIK: hinávstvi

MESTNIK: pri hinávstvih

ORODNIK: s hinávstvom

množina

IMENOVALNIK: hinávstva

RODILNIK: hinávstev

DAJALNIK: hinávstvom

TOŽILNIK: hinávstva

MESTNIK: pri hinávstvih

ORODNIK: s hinávstvi

TONEMSKO

[hinâustvo]

IPA: [xinâ:ustvò]

ednina

IMENOVALNIK: hinâvstvo

RODILNIK: hinâvstva

DAJALNIK: hinâvstvu

TOŽILNIK: hinâvstvo

MESTNIK: pri hinâvstvu

ORODNIK: s hinâvstvom

dvojina

IMENOVALNIK: hinâvstvi

RODILNIK: hinâvstev

DAJALNIK: hinâvstvom

TOŽILNIK: hinâvstvi

MESTNIK: pri hinâvstvih

ORODNIK: s hinâvstvom

množina

IMENOVALNIK: hinâvstva

RODILNIK: hinâvstev

DAJALNIK: hinâvstv**om**
TOŽILNIK: hinâvstva
MESTNIK: pri hinâvstv**ih**
ORODNIK: s hinâvstv**i**

IZVOR

iz *hinav 'hinavski' iz *hiniti* 'hliniti', glej

↑hinavec

hinávščina hinávščine samostalnik ženskega spola

[hináuščina]

POMEN

dejanje, lastnost koga, da skriva svoje prave namene, se dela drugačnega, boljšega, kot je;

SIN.: hinavstvo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čista hinavščina | navadna hinavščina | sama hinavščina

- Po policijski raciji so se vsi delali prestrašene in začudene, vendar je to čista *hinavščina*.
- Njegovo humanitarno potovanje je označil za navadno *hinavščino*; če bi s svojo akcijo mislil resno, potem bi se odpovedal 25.000 evrov dragemu potovanju.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

očitati KOMU hinavščino | razkrivati hinavščino | sovražiti hinavščino

- Očita *hinavščino* tistim, ki kažejo s prstom nanj.
- Rad imam vesele ljudi, ki cenijo poštenje, sovražim pa *hinavščino*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Darila običajno dajemo, kadar želimo pokazati naklonjenost, lahko pa so tudi izraz *hinavščine*.
- Posledice *hinavščine* in moralnih sprenevedanj so strašljive, saj tisti, ki pridigajo o ljubezni do sočloveka, temu povzročajo najhujše tragedije.

▶ priredna zveza

hinavščina in laž, hinavščina in sprenevedanje, hinavščina in zahrbtnost

- Resnica je zame sveta, *hinavščine* in laži ne maram.
- *Hinavščina* in zahrbtnost, to sta lastnosti, ki ju ne prenesem.

...

- Navzven se ljudem kažejo pravični, navznoter pa so polni *hinavščine*.
- Včasih zna biti preveč trmasta; ponosna je, da je zelo odkritosrčna, ne mara *hinavščine*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hináuščina]

IPA: [xi'na:uʃtʃina]

ednina

IMENOVALNIK: hinávšč**ina**

RODILNIK: hinávšč**ine**

DAJALNIK: hinávšč**ini**

TOŽILNIK: hinávšč**ino**

MESTNIK: pri hinávšč**ini**

ORODNIK: s hinávšč**ino**

dvojina

IMENOVALNIK: hinávšč**ini**

RODILNIK: hinávšč**in**

DAJALNIK: hinávšč**inama**

TOŽILNIK: hinávšč**ini**

MESTNIK: pri hinávšč**inah**

ORODNIK: s hinávšč**inama**

množina

IMENOVALNIK: hinávšč**ine**

RODILNIK: hinávšč**in**

DAJALNIK: hinávšč**inam**

TOŽILNIK: hinávšč**ine**

MESTNIK: pri hinávšč**inah**

ORODNIK: s hinávšč**inami**

TONEMSKO

[hináuščina]

IPA: [xi'na:uʃtʃina]

ednina

IMENOVALNIK: hinâvšč**ina**

RODILNIK: hinâvšč**ine**

DAJALNIK: hinâvšč**ini**

TOŽILNIK: hinâvšč**ino**

MESTNIK: pri hinâvšč**ini**

ORODNIK: s hinâvšč**ino**

dvojina

IMENOVALNIK: hinâvšč**ini**

RODILNIK: hinâvšč**in**

DAJALNIK: hinâvšč**inama**

TOŽILNIK: hinâvšč**ini**

MESTNIK: pri hinâvšč**inah**

ORODNIK: s hinâvšč**inama**

množina

IMENOVALNIK: hinâvšč**ine**

RODILNIK: hinâvšč**in**

DAJALNIK: hinâvšč**inam**

TOŽILNIK: hinâvšč**ine**

MESTNIK: pri hinâvšč**inah**

ORODNIK: s hinâvšč**inami**

IZVOR

↑hinavski

hk; glej **hik** medmet

[hək]

POMEN

1. posnema glas pri kolcanju, zlasti opitega človeka

- Vse me boli že, slišati je samo hip in hik in *hk*.
- Povejte, kaj pomaga ustaviti kolcanje.
- Saj, *hk*, nisem, *hk*, pijan.

1.1. ponazarja, da je kdo opit

- Primajal se je izza ovinka *hk, hk, hk*.
- Ostanek viskija popijte in pojdite spat. Vesele praznike, *hk!*

2. kot samostalnik glas, ki nastane pri kolcanju

- V monodarmi je bil naštudiran vsak »*hk*« in »ah«.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hək]

IPA: [ˈxək]

TONEMSKO

[hək]

IPA: [xók]

IZVOR

↑hik

hlápček hlápčka samostalnik moškega spola

[hlápčək]

POMEN

1. navadno ekspresivno, nekdam hlapec, zlasti mlajši

- Za malega *hlápčka* so se z gospodarjem za hrano in obleko pogodili kar starši.
- Preživel je revno in težko otroštvo, od *hlápčka* v gostilni do pekovskega pomočnika.
- Otroci številnih družin so morali v rejo, bili so *hlápčki* ali so se kot desetniki potikali po svetu.

2. slabšalno kdor se vede pretirano uslužno, ponižno; SIN.: slabšalno hlapec

- Največji greh je v apatičnosti *hlápčkov*, ki te oslarije trpijo že 21 let.
- *Hlapčki* še kar molčimo in gledamo, kako nam krađejo.
- To so izdajalci, hijene, skratka *hlápčki* najnižje vrste.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hlápčək]

IPA: [ˈxla:ptʃək]

ednina

IMENOVALNIK: hlápček

RODILNIK: hlápčka

DAJALNIK: hlápčku

TOŽILNIK: hlápčka

MESTNIK: pri hlápčku

ORODNIK: s hlápčkom dvojina

IMENOVALNIK: hlápčka

RODILNIK: hlápčkov

DAJALNIK: hlápčkoma

TOŽILNIK: hlápčka

MESTNIK: pri hlápčkih

ORODNIK: s hlápčkoma

množina

IMENOVALNIK: hlápčki

RODILNIK: hlápčkov

DAJALNIK: hlápčkom

TOŽILNIK: hlápčke

MESTNIK: pri hlápčkih

ORODNIK: s hlápčki

TONEMSKO

[hlápčək]

IPA: [xlá:ptʃək]

ednina

IMENOVALNIK: hlápček

RODILNIK: hlápčka

DAJALNIK: hlápčku

TOŽILNIK: hlápčka

MESTNIK: pri hlápčku

ORODNIK: s hlápčkom

dvojina

IMENOVALNIK: hlápčka

RODILNIK: hlápčkov

DAJALNIK: hlápčkoma

TOŽILNIK: hlápčka

MESTNIK: pri hlápčkih

ORODNIK: s hlápčkoma

množina

IMENOVALNIK: hlápčki

RODILNIK: hlápčkov

DAJALNIK: hlápčkom

TOŽILNIK: hlápčke

MESTNIK: pri hlápčkih

ORODNIK: s hlápčki

IZVOR

↑hlapec

hlapčevánje hlapčevánja samostalnik srednjega spola

[hlapčevánje]

POMEN

1. nekdam služenje hlapca

- Kmet je postajal pravi lastnik svoje zemlje, konec je bilo njegovega *hlapčevanja* in tlačanstva graščakom.

▪ Fevdalna bremena (tlaka, desetina ipd.) so se kasneje izvajala v manj grobih oblikah (*hlapčevanje*, kočarstvo, viničarstvo, kolonat ipd.).

2. slabšalno pretirano uslužno, ponižno vedenje

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Usodo podjetja so izoblikovali osebni interesi nekaterih posameznikov in kratkotrajno *hlapčevanje* zunanjemu lastniku.
- Ob demokratičnih spremembah se prava kadrovska in vrednostna razmejitev med političnim *hlapčevanjem* in neodvisnim novinarstvom ni zgodila.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Zagovorniki velikih občin ohranjajo držo *hlapčevanja* in nezrelosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hlapčevanje]

IPA: [xlapʈɛ'va:njɛ]

ednina

IMENOVALNIK: hlapčevanje

RODILNIK: hlapčevanja

DAJALNIK: hlapčevanju

TOŽILNIK: hlapčevanje

MESTNIK: pri hlapčevanju

ORODNIK: s hlapčevanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčevanji

RODILNIK: hlapčevanj

DAJALNIK: hlapčevanjema

TOŽILNIK: hlapčevanji

MESTNIK: pri hlapčevanjih

ORODNIK: s hlapčevanjema

množina

IMENOVALNIK: hlapčevanja

RODILNIK: hlapčevanj

DAJALNIK: hlapčevanjem

TOŽILNIK: hlapčevanja

MESTNIK: pri hlapčevanjih

ORODNIK: s hlapčevanji

TONEMSKO

[hlapčevanje]

IPA: [xlapʈɛ'va:njɛ]

ednina

IMENOVALNIK: hlapčevanje

RODILNIK: hlapčevanja

DAJALNIK: hlapčevanju

TOŽILNIK: hlapčevanje

MESTNIK: pri hlapčevanju

ORODNIK: s hlapčevanjem

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčevanji

RODILNIK: hlapčevanj

DAJALNIK: hlapčevanjema

TOŽILNIK: hlapčevanji

MESTNIK: pri hlapčevanjih

ORODNIK: s hlapčevanjema

množina

IMENOVALNIK: hlapčevanja

RODILNIK: hlapčevanj

DAJALNIK: hlapčevanjem

TOŽILNIK: hlapčevanja

MESTNIK: pri hlapčevanjih

ORODNIK: s hlapčevanji

FRAZEOLOGIJA

Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni.

Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje.

Hlapci, za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni. izraža samoumevnost pretirano uslužnega, ponižnega vedenja pri kom; izraža obsojanje pretirano uslužnega, ponižnega vedenja

- Potrebno je prebuditi naše hlapčevske politike, ampak saj poznate Cankarjevo geslo: »*Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni!*«

IZVOR

↑hlapčevati

hlapčevski hlapčevska hlapčevsko pridevnik

[hlapčɛʊski]

POMEN

1. slabšalno ki se vede pretirano uslužno, ponižno

▶ prid. beseda + sam. beseda

hlapčevski narod | hlapčevsko ljudstvo

- *Hlapčevski* narod brez hrbtenice ni sposoben imeti svoje države.

▶ prisl. + prid. beseda

- Zdaj bi bil čas, da končno postanemo strpni drug do drugega, da smo spoštljivi tudi do drugačnih mnenj, da smo manj *hlapčevski*, bolj suvereni in samozavestni.

1.1. slabšalno ki kaže, izraža tako vedenje

▶ prid. beseda + sam. beseda

hlapčevski odnos | hlapčevska drža, mentaliteta, miselnost, narava | hlapčevska ponižnost, vdanost

- Na nekaterih mestih od iskalcev zaposlitve zahtevajo naravnost *hlapčevski* odnos.
- *Hlapčevska* mentaliteta človeku preprečuje, da bi si sam pomagal, on vedno čaka na državo ali gospodarja.

...

- Naša zunanja politika je odločno preveč *hlápčevska*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hlápčɛʊski]

IPA: [ˈxlá:ptʃɛʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hlápčevski

RODILNIK: hlápčevskega

DAJALNIK: hlápčevskemu

TOŽILNIK: hlápčevski

živo hlápčevskega

MESTNIK: pri hlápčevskem

ORODNIK: s hlápčevskim

dvojina

IMENOVALNIK: hlápčevska

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskima

TOŽILNIK: hlápčevska

MESTNIK: pri hlápčevskih

ORODNIK: s hlápčevskima

množina

IMENOVALNIK: hlápčevski

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskim

TOŽILNIK: hlápčevske

MESTNIK: pri hlápčevskih

ORODNIK: s hlápčevskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hlápčevska

RODILNIK: hlápčevske

DAJALNIK: hlápčevski

TOŽILNIK: hlápčevsko

MESTNIK: pri hlápčevski

ORODNIK: s hlápčevsko

dvojina

IMENOVALNIK: hlápčevski

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskima

TOŽILNIK: hlápčevski

MESTNIK: pri hlápčevskih

ORODNIK: s hlápčevskima

množina

IMENOVALNIK: hlápčevske

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskim

TOŽILNIK: hlápčevske

MESTNIK: pri hlápčevskih

ORODNIK: s hlápčevskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hlápčevsko

RODILNIK: hlápčevskega

DAJALNIK: hlápčevskemu

TOŽILNIK: hlápčevsko

MESTNIK: pri hlápčevskem

ORODNIK: s hlápčevskim

dvojina

IMENOVALNIK: hlápčevski

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskima

TOŽILNIK: hlápčevski

MESTNIK: pri hlápčevskih

ORODNIK: s hlápčevskima

množina

IMENOVALNIK: hlápčevska

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskim

TOŽILNIK: hlápčevska

MESTNIK: pri hlápčevskih

ORODNIK: s hlápčevskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj hlápčevski

ženski spol

EDNINA: bòlj hlápčevska

srednji spol

EDNINA: bòlj hlápčevsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj hlápčevski

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj hlápčevska

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj hlápčevsko

TONEMSKO

[hlápčɛʊski]

IPA: [ˈxlá:ptʃɛʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hlápčevski

RODILNIK: hlápčevskega

DAJALNIK: hlápčevskemu

TOŽILNIK: hlápčevski

živo hlápčevskega

MESTNIK: pri hlápčevskem

ORODNIK: s hlápčevskim

dvojina

IMENOVALNIK: hlápčevska

RODILNIK: hlápčevskih

DAJALNIK: hlápčevskima

TOŽILNIK: hlápčevska

MESTNIK: pri hlâpčevskih
ORODNIK: s hlâpčevskima

množina

IMENOVALNIK: hlâpčevski
RODILNIK: hlâpčevskih
DAJALNIK: hlâpčevskim
TOŽILNIK: hlâpčevske
MESTNIK: pri hlâpčevskih
ORODNIK: s hlâpčevskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hlâpčevska
RODILNIK: hlâpčevske
DAJALNIK: hlâpčevski
TOŽILNIK: hlâpčevsko
MESTNIK: pri hlâpčevski
ORODNIK: s hlâpčevsko

dvojina

IMENOVALNIK: hlâpčevski
RODILNIK: hlâpčevskih
DAJALNIK: hlâpčevskima
TOŽILNIK: hlâpčevski
MESTNIK: pri hlâpčevskih
ORODNIK: s hlâpčevskima

množina

IMENOVALNIK: hlâpčevske
RODILNIK: hlâpčevskih
DAJALNIK: hlâpčevskim
TOŽILNIK: hlâpčevske
MESTNIK: pri hlâpčevskih
ORODNIK: s hlâpčevskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hlâpčevsko
RODILNIK: hlâpčevskega
DAJALNIK: hlâpčevskemu
TOŽILNIK: hlâpčevsko
MESTNIK: pri hlâpčevskem
ORODNIK: s hlâpčevskim

dvojina

IMENOVALNIK: hlâpčevski
RODILNIK: hlâpčevskih
DAJALNIK: hlâpčevskima
TOŽILNIK: hlâpčevski
MESTNIK: pri hlâpčevskih
ORODNIK: s hlâpčevskima

množina

IMENOVALNIK: hlâpčevska
RODILNIK: hlâpčevskih
DAJALNIK: hlâpčevskim
TOŽILNIK: hlâpčevska
MESTNIK: pri hlâpčevskih
ORODNIK: s hlâpčevskimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj hlâpčevski

ženski spol

EDNINA: bôlj hlâpčevska

srednji spol

EDNINA: bôlj hlâpčevsko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj hlâpčevski

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj hlâpčevska

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj hlâpčevsko

IZVOR

↑hlapec

hlâpec hlâpca samostalnik moškega spola

[hlâpɛç]

POMEN

1. nekđaj **moški**, najet za delo, zlasti na kmetiji

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

grajski hlapec | konjski hlapec

- Pred hlevi so imeli obilo dela grajski *hlapci*.
- Ko sta prišla do dovozne poti, sta zagledala konjske *hlapce*, ki so razgibavali konje.

▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku**

delati, služiti kot hlapec

- Delal je kot *hlapec* na stričevi kmetiji.

▶ priredna zveza

hlapec in dekla

- V obdobju razcveta je na kmetiji služilo nekaj *hlapcev* in dekel, ki so si na trd način prigarali skorjo kruha.

...

▪ Kot 10-letni fantič je moral za *hlapca* k bogatemu kmetu v sosednjo vas.

2. slabšalno kdor se vede pretirano uslužno,

ponižno; SIN.: slabšalno hlapček

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

okupatorjev hlapec | ponižen hlapec

- Oni so okupatorjevi *hlapci* ter izdajalci lastnega naroda.
- Nekateri so raje pokleknili pred osvajalci in postali njihovi ponižni *hlapci*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

hlapec kapitala

- Na žalost živimo v družbi, kjer so politiki *hlapci* kapitala.
- Če se kmetje ne bomo učinkovito povezali, bomo le še *hlapci* multinacionalnih prehrambenih koncernov.

...

▪ Lažejo nam v obraz, obljublajo nebesa ter nas potiskajo v vlogo ponižnih *hlapcev*.

▪ Z delavci so ravnali kot s *hlapci* in niso imeli nobene pravice.

3. stolu podobno kmečko orodje za oporo pri spravljanju česa v kozolec

▪ Pri spravlilu krme v kozolec potrebujemo vile, lestev in *hlapca*.

▪ Opišite (ali narišite) *hlapca*, ki nam pride prav pri spravlilu krme v kozolec.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hlâpɛc]

IPA: [ˈxlâ:pəts]

ednina

IMENOVALNIK: hlapec

RODILNIK: hlapca

DAJALNIK: hlapcu

TOŽILNIK: živo hlapca

neživo hlapec

MESTNIK: pri hlapcu

ORODNIK: s hlapcem

dvojina

IMENOVALNIK: hlapca

RODILNIK: hlapcev

DAJALNIK: hlapcema

TOŽILNIK: hlapca

MESTNIK: pri hlapcih

ORODNIK: s hlapcema

množina

IMENOVALNIK: hlapci

RODILNIK: hlapcev

DAJALNIK: hlapcem

TOŽILNIK: hlapce

MESTNIK: pri hlapcih

ORODNIK: s hlapci

TONEMSKO

[hlâpɛc]

IPA: [ˈxlâ:pəts]

ednina

IMENOVALNIK: hlapec

RODILNIK: hlapca

DAJALNIK: hlapcu

TOŽILNIK: živo hlapca

neživo hlapec

MESTNIK: pri hlapcu

ORODNIK: s hlapcem

dvojina

IMENOVALNIK: hlapca

RODILNIK: hlapcev

DAJALNIK: hlapcema

TOŽILNIK: hlapca

MESTNIK: pri hlapcih

ORODNIK: s hlapcema

množina

IMENOVALNIK: hlapci

RODILNIK: hlapcev

DAJALNIK: hlapcem

TOŽILNIK: hlapce

MESTNIK: pri hlapcih

ORODNIK: s hlapci

FRAZELOGIJA

kot hlapec Jernej

pretirano uslužno, ponižno, a vztrajno, odločno

▪ *Kot hlapec Jernej* sem iskala svojo pravico, da zaživim v njihovi državi, oni pa so me pošiljali z urada na urad.

Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni.

Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje.

Hlapci, za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni. izraža samoumevnost pretirano uslužnega, ponižnega vedenja pri kom; izraža obsojanje pretirano uslužnega, ponižnega vedenja

▪ Potrebno je prebuditi naše hlapčevske politike, ampak saj poznate Cankarjevo geslo: »*Za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni!*«

BESEDOTVORJE

manjšalnica: hlapček

IZVOR

= star. hrv. *hlâpac*, češ. *chlapec* 'fant' < pslov. *xolpъcb iz *xolpъ 'sluga, suženj, fant', morda iz *xoliti v pomenu 'striči', prvotno torej 'ostrižen mladenič', ker je otrok formalno postal fant po prvem, obrednem striženju

homage homagea samostalnik moškega spola

[omâš omâža]

POMEN

1. izkaz spoštovanja, priznanja velike vrednosti, vplivnosti umetnika v obliki umetniškega dela, kulturne prireditve, ki se navezuje na njegovo delo, ga aktualizira

► **sam. beseda** + sam. beseda v dajalniku

▪ Predstavitev je bila pripravljena kot *homage* umetniku, ki je odločilno zaznamoval umetniško dogajanje na prelomu 19. in 20. stoletja.

▪ S svojim plesno-gledališkim *homageom* Beckettu se je predstavil francoski koreograf madžarskega rodu.

- Z glasbeno-dramskim *hommageom* avstrijskemu dramatikumu Wernerju Schwabu se je uradno pričela festivalska prireditve.

...

- Slikarjev *hommage* skladatelju vsebuje povezavo med likovno in glasbeno govorico, ki sta si pravzaprav izjemno daleč, a vendar ju lahko tudi neposredno povezujemo.

1.1. izkaz spoštovanja, priznanja velike vrednosti, vplivnosti koga, česa sploh, zlasti v obliki umetniškega dela, kulturne prireditve

- Roman je *hommage* generaciji, ki je rasla v času hlepenja po zahodnih dobrinah, generaciji, ki ni imela ničesar, je pa imela drug drugega.
- Njihova glasba naj bi bila nekakšen *hommage* baskovski deželi – in njihovo občinstvo naj bi cenilo, kar skušajo storiti z baskovsko glasbo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[omáš omáža]

IPA: [ɔ'ma:ʃ ɔ'ma:za]

ednina

IMENOVALNIK: [omáš]

RODILNIK: [omáža]

DAJALNIK: [omážu]

TOŽILNIK: [omáš]

MESTNIK: [pri omážu]

ORODNIK: [z omážem]

dvojina

IMENOVALNIK: [homáža]

RODILNIK: [omážeŭ]

DAJALNIK: [omážema]

TOŽILNIK: [omáža]

MESTNIK: [pri omážih]

ORODNIK: [s omážema]

množina

IMENOVALNIK: [omáži]

RODILNIK: [omážeŭ]

DAJALNIK: [omážem]

TOŽILNIK: [omáže]

MESTNIK: [pri omážih]

ORODNIK: [z omáži]

TONEMSKO

[omáš omáža]

IPA: [ɔ'má:ʃ ɔ'má:zà]

ednina

IMENOVALNIK: [omáš]

RODILNIK: [omáža]

DAJALNIK: [omážu]

TOŽILNIK: [omáš]

MESTNIK: [pri omážu]

ORODNIK: [z omážem]

dvojina

IMENOVALNIK: [homáža]

RODILNIK: [omážeŭ]

DAJALNIK: [omážema]

TOŽILNIK: [omáža]

MESTNIK: [pri omážih]

ORODNIK: [s omážema]

množina

IMENOVALNIK: [omáži]

RODILNIK: [omážeŭ]

DAJALNIK: [omážem]

TOŽILNIK: [omáže]

MESTNIK: [pri omážih]

ORODNIK: [z omáži]

IZVOR

prevzeto iz frc. *hommage*, prvotno 'formalna zaveza, s katero podložnik obljubi fevdalcu zvestobo, je njegov človek', iz *homme* 'moški, človek' < lat. *homo*

hómo hómo hómo pridevnik

[hómo]

POMEN

1. knjižno pogovorno ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.:

homoseksualni, istospolni

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti homo

- Vedel sem, da je tudi on *homo*.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Pravi, da je edina možna popolna izenačitev *homo* in hetero parov.

1.1. knjižno pogovorno ki je v zvezi s homoseksualci ali homoseksualnostjo; SIN.: homoseksualni, istospolni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- V raziskavi so intervjuvali 36 najstnikov, polovico iz *homo*, polovico pa iz hetero družin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hómo]

IPA: ['xo:mɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

živo hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

dvojina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

množina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

dvojina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

množina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

dvojina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

množina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

TONEMSKO

[hómo]

IPA: [xó:mò]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

živo hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

dvojina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

množina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

dvojina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hómo

množina

IMENOVALNIK: hómo

RODILNIK: hómo

DAJALNIK: hómo

TOŽILNIK: hómo

MESTNIK: pri hómo

ORODNIK: s hōmo

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hōmo

RODILNIK: hōmo

DAJALNIK: hōmo

TOŽILNIK: hōmo

MESTNIK: pri hōmo

ORODNIK: s hōmo

dvojina

IMENOVALNIK: hōmo

RODILNIK: hōmo

DAJALNIK: hōmo

TOŽILNIK: hōmo

MESTNIK: pri hōmo

ORODNIK: s hōmo

množina

IMENOVALNIK: hōmo

RODILNIK: hōmo

DAJALNIK: hōmo

TOŽILNIK: hōmo

MESTNIK: pri hōmo

ORODNIK: s hōmo

IZVOR

prevzeto iz angl. *homo*, okrajšano iz

↑homoseksualni

homofób homofōba samostalnik moškega spola

[homofōp homofōba]

POMEN

kdor ima odklonilen, sovražen, diskriminatoren odnos do homoseksualcev in homoseksualnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Težko se je boriti proti prikritim *homofobom*, ki so pogosto celo intelektualna smetana in na prefinjen način ali zlorablajo ali zanikajo problematiko.

▶ priredna zveza

homofob in rasist

▪ Sta tipična rasista in *homofoba*, več nočem komentirati.

▪ Že takrat sem trdila, da je *homofob* in antisemit, pa mi nihče ni verjel.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homofōp homofōba]

IPA: [xɔmɔ'fo:p xɔmɔ'fo:ba]

ednina

IMENOVALNIK: homofób

RODILNIK: homofōba

DAJALNIK: homofōbu

TOŽILNIK: homofōba

MESTNIK: pri homofōbu

ORODNIK: s homofōbom

dvojina

IMENOVALNIK: homofōba

RODILNIK: homofōbov

DAJALNIK: homofōboma

TOŽILNIK: homofōba

MESTNIK: pri homofōbih

ORODNIK: s homofōboma

množina

IMENOVALNIK: homofōbi

RODILNIK: homofōbov

DAJALNIK: homofōbom

TOŽILNIK: homofōbe

MESTNIK: pri homofōbih

ORODNIK: s homofōbi

TONEMSKO

[homofōp homofōba]

IPA: [xɔmɔ'fo:p xɔmɔ'fo:bà]

ednina

IMENOVALNIK: homofōb

RODILNIK: homofōba

DAJALNIK: homofōbu

TOŽILNIK: homofōba

MESTNIK: pri homofōbu

ORODNIK: s homofōbom

dvojina

IMENOVALNIK: homofōba

RODILNIK: homofōbov

DAJALNIK: homofōboma

TOŽILNIK: homofōba

MESTNIK: pri homofōbih

ORODNIK: s homofōboma

množina

IMENOVALNIK: homofōbi

RODILNIK: homofōbov

DAJALNIK: homofōbom

TOŽILNIK: homofōbe

MESTNIK: pri homofōbih

ORODNIK: s homofōbi

BESEDOTVORJE

ženski spol: homofobinja

ženski spol: homofobka

IZVOR

prevzeto iz angl. *homophobe*, glej ↑homofobija

homofóben homofóbná homofóbnó pridevnik

[homofóben]

POMEN

1. ki ima odklonilen, sovražen, diskriminatoren odnos do homoseksualcev in homoseksualnosti

▪ Igralca je označil za eno najbolj *homofobnih* oseb, ki jih pozna.

1.1. ki kaže, izraža tak odnos

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

homofoben izbruh, izpad, napad | homofobna izjava | homofobno nasilje

▪ Upamo, da bo razsodba sodišča spodbudila vse žrtve *homofobnega* nasilja, da bodo tovrstna dejanja prijavljale in tako aktivno prispevale k oblikovanju družbe ničelne tolerance do sovražstva, nasilja in nestrpnosti.

▪ Evropski parlamentarci so pozvali k odločnemu ukrepanju zaradi *homofobnih* stališč politikov.

▶ **priredna zveza**

homofoben in rasističen

▪ Skupina protestnikov je pred poslopjem protestirala zaradi pevcvih *homofobnih* in seksističnih besedil.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homofóbən]

IPA: [xɔmɔ'fo:bən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: homofóben

določno homofóbn**i**

RODILNIK: homofóbn**ega**

DAJALNIK: homofóbn**emu**

TOŽILNIK: homofóben

določno homofóbn**i**

živo homofóbn**ega**

MESTNIK: pri homofóbn**em**

ORODNIK: s homofóbn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: homofóbn**a**

RODILNIK: homofóbn**ih**

DAJALNIK: homofóbn**ima**

TOŽILNIK: homofóbn**a**

MESTNIK: pri homofóbn**ih**

ORODNIK: s homofóbn**ima**

množina

IMENOVALNIK: homofóbn**i**

RODILNIK: homofóbn**ih**

DAJALNIK: homofóbn**im**

TOŽILNIK: homofóbn**e**

MESTNIK: pri homofóbn**ih**

ORODNIK: s homofóbn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: homofóbn**a**

RODILNIK: homofóbn**e**

DAJALNIK: homofóbn**i**

TOŽILNIK: homofóbn**o**

MESTNIK: pri homofóbn**i**

ORODNIK: s homofóbn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: homofóbn**i**

RODILNIK: homofóbn**ih**

DAJALNIK: homofóbn**ima**

TOŽILNIK: homofóbn**i**

MESTNIK: pri homofóbn**ih**

ORODNIK: s homofóbn**ima**

množina

IMENOVALNIK: homofóbn**e**

RODILNIK: homofóbn**ih**

DAJALNIK: homofóbn**im**

TOŽILNIK: homofóbn**e**

MESTNIK: pri homofóbn**ih**

ORODNIK: s homofóbn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: homofóbn**o**

RODILNIK: homofóbn**ega**

DAJALNIK: homofóbn**emu**

TOŽILNIK: homofóbn**o**

MESTNIK: pri homofóbn**em**

ORODNIK: s homofóbn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: homofóbn**i**

RODILNIK: homofóbn**ih**

DAJALNIK: homofóbn**ima**

TOŽILNIK: homofóbn**i**

MESTNIK: pri homofóbn**ih**

ORODNIK: s homofóbn**ima**

množina

IMENOVALNIK: homofóbn**a**

RODILNIK: homofóbn**ih**

DAJALNIK: homofóbn**im**

TOŽILNIK: homofóbn**a**

MESTNIK: pri homofóbn**ih**

ORODNIK: s homofóbn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj homofóben

ženski spol

EDNINA: bòlj homofóbn**a**

srednji spol

EDNINA: bòlj homofóbn**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj homofóben

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj homofóbn**a**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj homofóbn**o**

TONEMSKO

[homofòbən]

IPA: [xòmòfò:bən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: homofòben

določno homofòb**ni**

RODILNIK: homofòb**nega**

DAJALNIK: homofòb**nemu**

TOŽILNIK: homofòben

določno homofòb**ni**

živo homofòb**nega**

MESTNIK: pri homofòb**nem**

ORODNIK: s homofòb**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: homofòb**na**

RODILNIK: homofòb**nih**

DAJALNIK: homofòb**nima**

TOŽILNIK: homofòb**na**

MESTNIK: pri homofòb**nih**

ORODNIK: s homofòb**nima**

množina

IMENOVALNIK: homofòb**ni**

RODILNIK: homofòb**nih**

DAJALNIK: homofòb**nim**

TOŽILNIK: homofòb**ne**

MESTNIK: pri homofòb**nih**

ORODNIK: s homofòb**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: homofòb**na**

RODILNIK: homofòb**ne**

DAJALNIK: homofòb**ni**

TOŽILNIK: homofòb**no**

MESTNIK: pri homofòb**ni**

ORODNIK: s homofòb**no**

dvojina

IMENOVALNIK: homofòb**ni**

RODILNIK: homofòb**nih**

DAJALNIK: homofòb**nima**

TOŽILNIK: homofòb**ni**

MESTNIK: pri homofòb**nih**

ORODNIK: s homofòb**nima**

množina

IMENOVALNIK: homofòb**ne**

RODILNIK: homofòb**nih**

DAJALNIK: homofòb**nim**

TOŽILNIK: homofòb**ne**

MESTNIK: pri homofòb**nih**

ORODNIK: s homofòb**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: homofòb**no**

RODILNIK: homofòb**nega**

DAJALNIK: homofòb**nemu**

TOŽILNIK: homofòb**no**

MESTNIK: pri homofòb**nem**

ORODNIK: s homofòb**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: homofòb**ni**

RODILNIK: homofòb**nih**

DAJALNIK: homofòb**nima**

TOŽILNIK: homofòb**ni**

MESTNIK: pri homofòb**nih**

ORODNIK: s homofòb**nima**

množina

IMENOVALNIK: homofòb**na**

RODILNIK: homofòb**nih**

DAJALNIK: homofòb**nim**

TOŽILNIK: homofòb**na**

MESTNIK: pri homofòb**nih**

ORODNIK: s homofòb**nimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj homofòben

ženski spol

EDNINA: bòlj homofòb**na**

srednji spol

EDNINA: bòlj homofòb**no**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj homofòben

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj homofòb**na**

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj homofòb**no**

IZVOR

↑homofob

homofobija homofobije samostalnik ženskega spola

[homofobija]

POMEN

odklonilen, sovražen, diskriminatoren odnos do
homoseksualcev in homoseksualnosti

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

primer homofobije | žrtev homofobije

▪ Posebej za oddajo so spregovorile žrtve
homofobije.

▪ Po mnenju predstavnikov civilnih društev naj bi
celo statistika potrjevala dejstvo, da v državi
obstaja visoka stopnja *homofobije*.

▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v
dajalniku**

boj proti homofobiji | kampanja proti homofobiji

- V Evropski uniji je potrebna ustrežnejša zakonodaja za boj proti *homofobiji*.
- Društvo je organiziralo shod proti *homofobiji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homofobija]

IPA: [xɔmɔfɔ'bi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: homofobija

RODILNIK: homofobije

DAJALNIK: homofobiji

TOŽILNIK: homofobijo

MESTNIK: pri homofobiji

ORODNIK: s homofobijo

dvojina

IMENOVALNIK: homofobiji

RODILNIK: homofobij

DAJALNIK: homofobijama

TOŽILNIK: homofobiji

MESTNIK: pri homofobijah

ORODNIK: s homofobijama

množina

IMENOVALNIK: homofobije

RODILNIK: homofobij

DAJALNIK: homofobijam

TOŽILNIK: homofobije

MESTNIK: pri homofobijah

ORODNIK: s homofobijami

TONEMSKO

[homofobija]

IPA: [xɔmɔfɔbɪ:ja]

ednina

IMENOVALNIK: homofobija

RODILNIK: homofobije

DAJALNIK: homofobiji

TOŽILNIK: homofobijo

MESTNIK: pri homofobiji

ORODNIK: s homofobijo

dvojina

IMENOVALNIK: homofobiji

RODILNIK: homofobij

DAJALNIK: homofobijama

TOŽILNIK: homofobiji

MESTNIK: pri homofobijah

ORODNIK: s homofobijama

množina

IMENOVALNIK: homofobije

RODILNIK: homofobij

DAJALNIK: homofobijam

TOŽILNIK: homofobije

MESTNIK: pri homofobijah

ORODNIK: s homofobijami

IZVOR

prevzeto iz angl. *homophobia*, iz

↑homo(seksualec) + ↑fobija

homofóbinja homofóbinje samostalnik ženskega spola

[homofóbinja]

POMEN

ženska, ki ima odklonilen, sovražen, diskriminatoren odnos do homoseksualcev in homoseksualnosti; SIN.: homofobka

- Označili so jo za *homofobinjo*, ki sprevrča znanstvena dejstva, uporablja sovražni govor in nestrpnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homofóbinja]

IPA: [xɔmɔ'fo:binja]

ednina

IMENOVALNIK: homofóbinja

RODILNIK: homofóbinje

DAJALNIK: homofóbinji

TOŽILNIK: homofóbinjo

MESTNIK: pri homofóbinji

ORODNIK: s homofóbinjo

dvojina

IMENOVALNIK: homofóbinji

RODILNIK: homofóbinj

DAJALNIK: homofóbinjama

TOŽILNIK: homofóbinji

MESTNIK: pri homofóbinjah

ORODNIK: s homofóbinjama

množina

IMENOVALNIK: homofóbinje

RODILNIK: homofóbinj

DAJALNIK: homofóbinjam

TOŽILNIK: homofóbinje

MESTNIK: pri homofóbinjah

ORODNIK: s homofóbinjami

TONEMSKO

[homofóbinja]

IPA: [xɔmɔfó:binja]

ednina

IMENOVALNIK: homofóbinja

RODILNIK: homofóbinje

DAJALNIK: homofóbinji

TOŽILNIK: homofóbinjo

MESTNIK: pri homofóbinji

ORODNIK: s homofóbinjo

dvojina

IMENOVALNIK: homofōbinji
RODILNIK: homofōbinj
DAJALNIK: homofōbinj**ama**
TOŽILNIK: homofōbinji
MESTNIK: pri homofōbinj**ah**
ORODNIK: s homofōbinj**ama**

množina

IMENOVALNIK: homofōbinje
RODILNIK: homofōbinj
DAJALNIK: homofōbinj**am**
TOŽILNIK: homofōbinje
MESTNIK: pri homofōbinj**ah**
ORODNIK: s homofōbinj**ami**

IZVOR

↑homofob

homofóbka homofóbke samostalnik ženskega spola

[homofópka]

POMEN

ženska, ki ima odklonilen, sovražen, diskriminatoren odnos do homoseksualcev in homoseksualnosti; SIN.: homofobinja

▪ Ali je država res zabredla že tako globoko, da je najboljša izbira te stranke ozkogledna, z mediji obsedena *homofobka*?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homofópka]

IPA: [xɔmɔ'fo:pka]

ednina

IMENOVALNIK: homofóbka
RODILNIK: homofóbke
DAJALNIK: homofóbki
TOŽILNIK: homofóbko
MESTNIK: pri homofóbki
ORODNIK: s homofóbko

dvojina

IMENOVALNIK: homofóbki
RODILNIK: homofóbk
DAJALNIK: homofóbk**ama**
TOŽILNIK: homofóbki
MESTNIK: pri homofóbk**ah**
ORODNIK: s homofóbk**ama**

množina

IMENOVALNIK: homofóbke
RODILNIK: homofóbk
DAJALNIK: homofóbk**am**
TOŽILNIK: homofóbke
MESTNIK: pri homofóbk**ah**
ORODNIK: s homofóbk**ami**

TONEMSKO

[homofópka]

IPA: [xɔmɔ'fo:pka]

ednina

IMENOVALNIK: homofóbka
RODILNIK: homofóbke
DAJALNIK: homofóbki
TOŽILNIK: homofóbko
MESTNIK: pri homofóbki
ORODNIK: s homofóbko

dvojina

IMENOVALNIK: homofóbki
RODILNIK: homofóbk
DAJALNIK: homofóbk**ama**
TOŽILNIK: homofóbki
MESTNIK: pri homofóbk**ah**
ORODNIK: s homofóbk**ama**

množina

IMENOVALNIK: homofóbke
RODILNIK: homofóbk
DAJALNIK: homofóbk**am**
TOŽILNIK: homofóbke
MESTNIK: pri homofóbk**ah**
ORODNIK: s homofóbk**ami**

IZVOR

↑homofob

homoseksuálec homoseksuálca samostalnik moškega

spola

[homoseksuálɛç]

POMEN

kdor čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.: homoseksualni, istospolni

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

poroke homoseksualcev | pravice homoseksualcev

▪ Zakon o porokah *homoseksualcev* je švedski parlament leta 2003 z veliko večino podprl, podprla ga je tudi luteranska cerkev.

▪ Javno se zavzema za enake pravice *homoseksualcev*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

deklariran homoseksualec | znan homoseksualec

▪ Zmagovalec je kandidat socialistov, ki je deklariran *homoseksualec* in bo še drugič zapored izvoljen za župana.

▪ Harvey Milk je bil prvi odkriti *homoseksualec* v Združenih državah Amerike, ki je bil izvoljen na politični položaj.

▶ priredna zveza

homoseksualci in biseksualci, homoseksualci in heteroseksualci, homoseksualci in lezbijke

- Leta 1969 se je v New Yorku začel stonewallski upor, ki velja za začetek gibanja za pravice *homoseksualcev* in lezbijk.
- Naslov zbirke kratkih zgodb avtorica razlaga kot odsev življenj *homoseksualcev* in transspolnih oseb.

...

- V mestu Provincetown, kjer je homoseksualni vsak tretji par, skoraj polovico otrok posvojijo *homoseksualci*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homoseksuálɛɔ]

IPA: [xɔmɔseksu'a:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuálec

RODILNIK: homoseksuálca

DAJALNIK: homoseksuálcu

TOŽILNIK: homoseksuálca

MESTNIK: pri homoseksuálcu

ORODNIK: s homoseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuálca

RODILNIK: homoseksuálcev

DAJALNIK: homoseksuálcema

TOŽILNIK: homoseksuálca

MESTNIK: pri homoseksuálcih

ORODNIK: s homoseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: homoseksuálci

RODILNIK: homoseksuálcev

DAJALNIK: homoseksuálcem

TOŽILNIK: homoseksuálce

MESTNIK: pri homoseksuálcih

ORODNIK: s homoseksuálci

TONEMSKO

[homoseksuálɛɔ]

IPA: [xɔmɔseksuá:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuálec

RODILNIK: homoseksuálca

DAJALNIK: homoseksuálcu

TOŽILNIK: homoseksuálca

MESTNIK: pri homoseksuálcu

ORODNIK: s homoseksuálcem

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuálca

RODILNIK: homoseksuálcev

DAJALNIK: homoseksuálcema

TOŽILNIK: homoseksuálca

MESTNIK: pri homoseksuálcih

ORODNIK: s homoseksuálcema

množina

IMENOVALNIK: homoseksuálci

RODILNIK: homoseksuálcev

DAJALNIK: homoseksuálcem

TOŽILNIK: homoseksuálce

MESTNIK: pri homoseksuálcih

ORODNIK: s homoseksuálci

BESEDOTVORJE

ženski spol: homoseksualka

IZVOR

prevzeto iz angl. *homosexual* iz gr. *homós* 'isti, enak, podoben' + ↑seksualen

homoseksuálka homoseksuálke samostalnik ženskega spola

[homoseksuálka]

POMEN

ženska, ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.: lezbijka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Bila je prva javno deklarirana *homoseksualka* v novem predsednikovem kabinetu.
- Glasbenici sta bili vedno odkriti *homoseksualki*.

...

- Znana voditeljica je *homoseksualka* in mati štirih otrok.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homoseksuálka]

IPA: [xɔmɔseksu'a:lka]

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuálka

RODILNIK: homoseksuálke

DAJALNIK: homoseksuálki

TOŽILNIK: homoseksuálko

MESTNIK: pri homoseksuálki

ORODNIK: s homoseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuálki

RODILNIK: homoseksuálk

DAJALNIK: homoseksuálkama

TOŽILNIK: homoseksuálki

MESTNIK: pri homoseksuálkah

ORODNIK: s homoseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: homoseksuálke

RODILNIK: homoseksuálk

DAJALNIK: homoseksuálkam

TOŽILNIK: homoseksuálke

MESTNIK: pri homoseksuálkah

ORODNIK: s homoseksuálkami

TONEMSKO

[homoseksuálka]

IPA: [xɔmɔseksuá:lka]

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuálka

RODILNIK: homoseksuálke

DAJALNIK: homoseksuálki

TOŽILNIK: homoseksuálko

MESTNIK: pri homoseksuálki

ORODNIK: s homoseksuálko

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuálki

RODILNIK: homoseksuálk

DAJALNIK: homoseksuálkama

TOŽILNIK: homoseksuálki

MESTNIK: pri homoseksuálkah

ORODNIK: s homoseksuálkama

množina

IMENOVALNIK: homoseksuálke

RODILNIK: homoseksuálk

DAJALNIK: homoseksuálkam

TOŽILNIK: homoseksuálke

MESTNIK: pri homoseksuálkah

ORODNIK: s homoseksuálkami

IZVOR

↑homoseksualec

homoseksuálni homoseksuálna homoseksuálno

pridevnik

[homoseksuálni]

POMEN

1. ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.: istospolni, knjižno pogovorno homo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

homoseksualni moški | homoseksualni par | homoseksualna populacija

▪ Igralka se je leta borila, da so tudi na Floridi *homoseksualnim* parom omogočili posvojiti otroka.

▪ Za razliko od *homoseksualnih* posameznikov se heteroseksualno usmerjenim ni treba soočati s problemom razkritja svoje spolne usmerjenosti.

▶ **priređna zveza**

homoseksualni in biseksualni, homoseksualni in heteroseksualni, homoseksualni in lezbični

▪ Tretji val feminizma zaznamuje queerovska teorija, ki se nanaša na *homoseksualne* in transspolne posameznike ter odpravo pričakovanih spolnih vlog in stereotipov.

1.1. ki je v zvezi s homoseksualci ali

homoseksualnostjo; SIN.: istospolni, knjižno pogovorno homo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

homoseksualna poroka | homoseksualna spolnost | homoseksualna usmerjenost

▪ Prva *homoseksualna* poroka v Latinski Ameriki se je zgodila decembra leta 2009.

▪ Razvoj plesne glasbe se je začel v *homoseksualnih* in črnskih klubih in nato postal svetovni fenomen.

2. kot samostalnik v obliki **homoseksualni,**

homoseksualna kdor čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.:

homoseksualec, istospolni

▪ Vsi si zasluđimo enake pravice, *homoseksualni* ali heteroseksualni.

▪ Leta 2004 so ustanovili evropsko mrežo *homoseksualnih* in biseksualnih v policiji.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homoseksuálni]

IPA: [xɔmɔseksu'a:lɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuálni

RODILNIK: homoseksuálnega

DAJALNIK: homoseksuálnemu

TOŽILNIK: homoseksuálni

živo homoseksuálnega

MESTNIK: pri homoseksuálnem

ORODNIK: s homoseksuálnim

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuálna

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnima

TOŽILNIK: homoseksuálna

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnima

množina

IMENOVALNIK: homoseksuálni

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnim

TOŽILNIK: homoseksuálne

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuálna

RODILNIK: homoseksuálne

DAJALNIK: homoseksuálni

TOŽILNIK: homoseksuálno

MESTNIK: pri homoseksuálni
ORODNIK: s homoseksuálno

dvojina

IMENOVANIK: homoseksuálni
RODILNIK: homoseksuálnih
DAJALNIK: homoseksuálnima
TOŽILNIK: homoseksuálni
MESTNIK: pri homoseksuálnih
ORODNIK: s homoseksuálnima

množina

IMENOVANIK: homoseksuálne
RODILNIK: homoseksuálnih
DAJALNIK: homoseksuálnim
TOŽILNIK: homoseksuálne
MESTNIK: pri homoseksuálnih
ORODNIK: s homoseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: homoseksuálno
RODILNIK: homoseksuálnega
DAJALNIK: homoseksuálnemu
TOŽILNIK: homoseksuálno
MESTNIK: pri homoseksuálnem
ORODNIK: s homoseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: homoseksuálni
RODILNIK: homoseksuálnih
DAJALNIK: homoseksuálnima
TOŽILNIK: homoseksuálni
MESTNIK: pri homoseksuálnih
ORODNIK: s homoseksuálnima

množina

IMENOVANIK: homoseksuálna
RODILNIK: homoseksuálnih
DAJALNIK: homoseksuálnim
TOŽILNIK: homoseksuálna
MESTNIK: pri homoseksuálnih
ORODNIK: s homoseksuálnimi

TONEMSKO

[homoseksuálni]

IPA: [xɔmɔseksuá:lɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: homoseksuálni
RODILNIK: homoseksuálnega
DAJALNIK: homoseksuálnemu
TOŽILNIK: homoseksuálni
živo homoseksuálnega
MESTNIK: pri homoseksuálnem
ORODNIK: s homoseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: homoseksuálna

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnima

TOŽILNIK: homoseksuálna

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnima

množina

IMENOVANIK: homoseksuálni

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnim

TOŽILNIK: homoseksuálne

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: homoseksuálna

RODILNIK: homoseksuálne

DAJALNIK: homoseksuálni

TOŽILNIK: homoseksuálno

MESTNIK: pri homoseksuálni

ORODNIK: s homoseksuálno

dvojina

IMENOVANIK: homoseksuálni

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnima

TOŽILNIK: homoseksuálni

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnima

množina

IMENOVANIK: homoseksuálne

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnim

TOŽILNIK: homoseksuálne

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: homoseksuálno

RODILNIK: homoseksuálnega

DAJALNIK: homoseksuálnemu

TOŽILNIK: homoseksuálno

MESTNIK: pri homoseksuálnem

ORODNIK: s homoseksuálnim

dvojina

IMENOVANIK: homoseksuálni

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnima

TOŽILNIK: homoseksuálni

MESTNIK: pri homoseksuálnih

ORODNIK: s homoseksuálnima

množina

IMENOVANIK: homoseksuálna

RODILNIK: homoseksuálnih

DAJALNIK: homoseksuálnim

TOŽILNIK: homoseksuálna

MESTNIK: pri homoseksuâlnih
ORODNIK: s homoseksuâlnimi

IZVOR

prevzeto iz angl. *homosexual* iz gr. *homós* 'isti, enak, podoben' + ↑seksualen

homoseksuâlnost

prislov

[homoseksuâlnost]

POMEN

takó, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.: istospolno

▶ **prisl.** + prid. beseda

homoseksualno usmerjen

- Čeprav je pisateljica lezbična aktivistka in v njenih zgodbah nastopajo večinoma *homoseksualno* usmerjene ženske, njeno pisanje nedvomno presega oznako lezbična literatura.
- V anketi je sodelovalo 172 *homoseksualno* usmerjenih anketirancev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homoseksuâlnost]

IPA: [xɔmɔseksu'a:lnɔ]

OSNOVNIK: homoseksuâlnost

TONEMSKO

[homoseksuâlnost]

IPA: [xɔmɔseksuá:lnò]

OSNOVNIK: homoseksuâlnost

IZVOR

↑homoseksualni

homoseksuâlnost

homoseksuâlnosti samostalnik

ženskega spola

[homoseksuâlnost]

POMEN

stanje, občutje koga, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola

▶ **predna zveza**

homoseksualnost in heteroseksualnost

- Queer teorija pravi, da *homoseksualnost* in heteroseksualnost definirata druga drugo.

...

▪ Govorili sta o vplivu branja mladinskih del s tematiko *homoseksualnosti* na njeno razumevanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[homoseksuâlnost]

IPA: [xɔmɔseksu'a:lnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuâlnost

RODILNIK: homoseksuâlnosti

DAJALNIK: homoseksuâlnosti

TOŽILNIK: homoseksuâlnost

MESTNIK: pri homoseksuâlnosti

ORODNIK: s homoseksuâlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuâlnosti

RODILNIK: homoseksuâlnosti

DAJALNIK: homoseksuâlnostma tudi

homoseksuâlnostima

TOŽILNIK: homoseksuâlnosti

MESTNIK: pri homoseksuâlnostih

ORODNIK: s homoseksuâlnostma tudi s

homoseksuâlnostima

množina

IMENOVALNIK: homoseksuâlnosti

RODILNIK: homoseksuâlnosti

DAJALNIK: homoseksuâlnostim

TOŽILNIK: homoseksuâlnosti

MESTNIK: pri homoseksuâlnostih

ORODNIK: s homoseksuâlnostmi

TONEMSKO

[homoseksuâlnost]

IPA: [xɔmɔseksuá:lnòst]

ednina

IMENOVALNIK: homoseksuâlnost

RODILNIK: homoseksuâlnosti

DAJALNIK: homoseksuâlnosti

TOŽILNIK: homoseksuâlnost

MESTNIK: pri homoseksuâlnosti

ORODNIK: s homoseksuâlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: homoseksuâlnosti

RODILNIK: homoseksuâlnosti

DAJALNIK: homoseksuâlnostma tudi

homoseksuâlnostima

TOŽILNIK: homoseksuâlnosti

MESTNIK: pri homoseksuâlnostih

ORODNIK: s homoseksuâlnostma tudi s

homoseksuâlnostima

množina

IMENOVALNIK: homoseksuâlnosti

RODILNIK: homoseksuâlnosti

DAJALNIK: homoseksuâlnostim

TOŽILNIK: homoseksuâlnosti

MESTNIK: pri homoseksuâlnostih

ORODNIK: s homoseksuâlnostmi

IZVOR

↑homoseksualni

hríbovec hríbovca samostalnik moškega spola

[hríbovəç]

POMEN

1. kdor živi v hribovitem kraju ali je zlasti v otroštvu živel v takem kraju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Čas je pokazal, da imajo preudarni, skromni in delovni *hribovci* smisel za delo z gosti.
- Sami kleni *hribovci* živijo v vznožju Karavank in Julijcev.

...

▪ Na prelomu stoletij se je v Alpah utrdila nova, pridobitno razmišljajoča generacija *hribovcev*, ki so kakšno odročno hribovsko vas prelevili v mednarodni zdraviliški kraj.

2. kdor hodi v gore, hribe; SIN.: gornik, hribolazec

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pravi hribovec

- Je pravi *hribovec*, zaljubljen v gore.
- Lani so gorski reševalci 197-krat reševali v gorah ponesrečene ali izgubljene *hribovce*.

...

▪ Poseben izziv za *hribovca* je zahtevna orientacija, saj hodimo na oba vrhova po brezpotju.

3. slabšalno neuglajen, neroden, omejen človek

- Težava smučanja je, da je v njem preveč *hribovcev*, ki ne vidijo prek svojega hriba, tudi na vodilnih položajih.
- Označil jih je za *hribovce*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hríbovəç]

IPA: [ˈxriːbɔvəts]

ednina

IMENOVALNIK: hríbovec

RODILNIK: hríbovca

DAJALNIK: hríbovcu

TOŽILNIK: hríbovca

MESTNIK: pri hríbovcu

ORODNIK: s hríbovcem

dvojina

IMENOVALNIK: hríbovca

RODILNIK: hríbovcev

DAJALNIK: hríbovcema

TOŽILNIK: hríbovca

MESTNIK: pri hríbovcih

ORODNIK: s hríbovcema

množina

IMENOVALNIK: hríbovci

RODILNIK: hríbovcev

DAJALNIK: hríbovcem

TOŽILNIK: hríbovce

MESTNIK: pri hríbovcih

ORODNIK: s hríbovci

TONEMSKO

[hríbovəç]

IPA: [ˈxriːbɔvəts]

ednina

IMENOVALNIK: hríbovec

RODILNIK: hríbovca

DAJALNIK: hríbovcu

TOŽILNIK: hríbovca

MESTNIK: pri hríbovcu

ORODNIK: s hríbovcem

dvojina

IMENOVALNIK: hríbovca

RODILNIK: hríbovcev tudi hríbovcev

DAJALNIK: hríbovcema

TOŽILNIK: hríbovca

MESTNIK: pri hríbovcih tudi pri hríbovcih

ORODNIK: s hríbovcema

množina

IMENOVALNIK: hríbovci

RODILNIK: hríbovcev tudi hríbovcev

DAJALNIK: hríbovcem

TOŽILNIK: hríbovce

MESTNIK: pri hríbovcih tudi pri hríbovcih

ORODNIK: s hríbovci tudi s hríbovci

in

[hríbovəç]

IPA: [ˈxriːbɔvəts]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: hríbovec

RODILNIK: hríbovca

DAJALNIK: hríbovcu

TOŽILNIK: hríbovca

MESTNIK: pri hríbovcu

ORODNIK: s hríbovcem

dvojina

IMENOVALNIK: hríbovca

RODILNIK: hríbovcev

DAJALNIK: hríbovcema

TOŽILNIK: hríbovca

MESTNIK: pri hríbovcih

ORODNIK: s hríbovcema

množina

IMENOVALNIK: hríbovci

RODILNIK: hríbovcev

DAJALNIK: hríbovcem

TOŽILNIK: hríbovce

MESTNIK: pri hríbovcih

ORODNIK: s hríbovci

BESEDOTVORJE

ženski spol: hribovka

IZVOR

↑hrib

hribovka hribovke samostalnik ženskega spola

[hríbovka]

POMEN

1. ženska, ki živi v hribovitem kraju ali je zlasti v otroštvu živela v takem kraju

- Bila je *hribovka*, trdo je delala doma na gruntu, dokler je ni zamikala dolina.

- Iz Rovt je v Vipavsko dolino poleg pridnih rok in skrbnosti prinesla miren nasmech potrpežljive *hribovke*.

2. ženska, ki hodi v gore, hribe; SIN.: gornica, hribolazka

- Vztrajna *hribovka* in plezalka pove, kako ji nekoč nikakor ni uspelo premagati nekega vzpona.

3. slabšalno neuglajena, nerodna, omejena ženska

- Sodelavci jo posmehljivo kličejo *hribovka*, butara, kmetavzarka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hríbovka]

IPA: [xri:bòvka]

ednina

IMENOVALNIK: hribovka

RODILNIK: hribovke

DAJALNIK: hribovki

TOŽILNIK: hribovko

MESTNIK: pri hribovki

ORODNIK: s hribovko

dvojina

IMENOVALNIK: hribovki

RODILNIK: hribovk

DAJALNIK: hribovkama

TOŽILNIK: hribovki

MESTNIK: pri hribovkah

ORODNIK: s hribovkama

množina

IMENOVALNIK: hribovke

RODILNIK: hribovk

DAJALNIK: hribovkam

TOŽILNIK: hribovke

MESTNIK: pri hribovkah

ORODNIK: s hribovkami

TONEMSKO

[hríbovka]

IPA: [xri:bòvka]

ednina

IMENOVALNIK: hribovka

RODILNIK: hribovke

DAJALNIK: hribovki

TOŽILNIK: hribovko

MESTNIK: pri hribovki

ORODNIK: s hribovko

dvojina

IMENOVALNIK: hribovki

RODILNIK: hribovk

DAJALNIK: hribovkama

TOŽILNIK: hribovki

MESTNIK: pri hribovkah

ORODNIK: s hribovkama

množina

IMENOVALNIK: hribovke

RODILNIK: hribovk

DAJALNIK: hribovkam

TOŽILNIK: hribovke

MESTNIK: pri hribovkah

ORODNIK: s hribovkami

in

[hríbovka]

IPA: [xri:bòvka]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: hribovka

RODILNIK: hribovke

DAJALNIK: hribovki

TOŽILNIK: hribovko

MESTNIK: pri hribovki

ORODNIK: s hribovko

dvojina

IMENOVALNIK: hribovki

RODILNIK: hribovk

DAJALNIK: hribovkama

TOŽILNIK: hribovki

MESTNIK: pri hribovkah

ORODNIK: s hribovkama

množina

IMENOVALNIK: hribovke

RODILNIK: hribovk

DAJALNIK: hribovkam

TOŽILNIK: hribovke

MESTNIK: pri hribovkah

ORODNIK: s hribovkami

IZVOR

↑hribovec

hrt hřta samostalnik moškega spola

[hřrt]

POMEN

pes z zelo vitkim telesom, podolgovato glavo in daljšim gobcem

- *Hrti* so nežni in mirni psi, ki se odlično razumejo z otroki.
- Za pasje mladiče, kratkodlake pse, male družne pse in *hrte* je zunanja namestitve v ekstremnih zimskih temperaturah neprimerna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[hřrt]

IPA: [ˈxřrt]

ednina

IMENOVALNIK: hřt

RODILNIK: hřta

DAJALNIK: hřtu

TOŽILNIK: hřta

MESTNIK: pri hřtu

ORODNIK: s hřtom

dvojina

IMENOVALNIK: hřta

RODILNIK: hřtov

DAJALNIK: hřtoma

TOŽILNIK: hřta

MESTNIK: pri hřtih

ORODNIK: s hřtoma

množina

IMENOVALNIK: hřti

RODILNIK: hřtov

DAJALNIK: hřtom

TOŽILNIK: hřte

MESTNIK: pri hřtih

ORODNIK: s hřti

TONEMSKO

[hřrt]

IPA: [ˈxřrt]

ednina

IMENOVALNIK: hřt

RODILNIK: hřta

DAJALNIK: hřtu

TOŽILNIK: hřta

MESTNIK: pri hřtu

ORODNIK: s hřtom

dvojina

IMENOVALNIK: hřta

RODILNIK: hřtov

DAJALNIK: hřtoma

TOŽILNIK: hřta

MESTNIK: pri hřtih

ORODNIK: s hřtoma

množina

IMENOVALNIK: hřti

RODILNIK: hřtov

DAJALNIK: hřtom

TOŽILNIK: hřte

MESTNIK: pri hřtih

ORODNIK: s hřti

STALNE ZVEZE

afganistanski hrt

velik hrt z zelo dolgo dlako in daljšimi povešenimi uhlji

- Na sprehod rad pelje svojega *afganistanskega hrta* in rotvajlerko.
- Imela je kodra in *afganistanske hrte*, že nekaj let pa je lastnica ruskega hrta.

irski volčji hrt

zelo velik hrt s srednje dolgo resasto dlako

- Za največjega psa na svetu štejejo *irskega volčjega hrta*, psa, ki so ga na Irskem že pred 2000 leti uporabljali za lov na visoko divjad.
- Najbolj vztrajen tekač je *irski volčji hrt*, ki lahko zelo hitro teče več kot eno uro.
- *Irski volčji hrt* kljub svoji velikosti ni masiven pes, saj je slok, njegovo gibanje pa lahkotno.

mali angleški hrt

srednje velik kratkodlak hrt z manjšimi privihanimi uhlji in daljšim repom

- Imava hitrega in igrivega *malega angleškega hrta*, ki sva ga posvojila pred poldrugim letom.
- *Mali angleški hrt* je zelo primeren za življenje v stanovanju.
- Med na sonce bolj občutljive pasme spadajo dalmatinci, bokserji, staffordshirski bulterierji in *mali angleški hrti*.

mali italijanski hrt

zelo majhen kratkodlak hrt črne, sive ali kremaste barve s privihanimi uhlji

- *Mali italijanski hrt* je primeren tudi za stanovanje ali hišo brez vrta.
- *Mali italijanski hrt* je miroljuben, aktiven in hiter pes.

ruski hrt

zelo velik hrt z dolgo valovito dlako in privihanimi uhlji

- *Ruski hrti* so lovski psi, zato so hitri, hkrati pa so mirni in občutljivi.

- *Ruski hrt* potrebuje precej nege, redno ga je treba česati.

španski hrt

velik hrt s kratko ali srednje dolgo resasto dlako, privihanimi uhlji in daljšim repom

- *Španski hrt* ima lastnosti vzdržljivega tekača, ki je zmožen premagati divje in grobe terene.
- Z njeno družino živijo štirje *španski hrti*.

veliki angleški hrt

velik kratkodlak hrt z manjšimi privihanimi uhlji in daljšim repom

- *Veliki angleški hrt* je bil najprej lovec na zajce in jelene, zdaj pa je že več kot sto let družinski pes.
- *Veliki angleški hrt* je najhitrejši pes na svetu, saj doseže hitrosti do več kot 60 km/h.

IZVOR

= hrv., srb. *hr̂t*, nar. rus. *hórt*, češ. *chrt* < pslov. *xьrtъ 'vrsta (hitrega) psa', nejasnega izvora

íá medmet

[íá]

POMEN

navadno ponovljeno **posnema glas osla**

- Zgodaj zjutraj osliček riga *ia, ia, ia*, da gre skozi ušesa.
- Osel je pretegnil svoje noge, se povaljal po hrbtu in zapel svoj »*ia, ia, ia*«.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[íá]

IPA: [i:'a:]

TONEMSKO

[îâ]

IPA: [i:â:]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema riganje, oglašanje osla

íntertekstuálnost íntertekstuálnosti samostalnik

ženskega spola

[íntertekstuálnost]

POMEN

iz literarne vede **lastnost besedila, da se navezuje na drugo besedilo, vpliva na njegovo interpretacijo, ga aktualizira**; SIN.: iz literarne vede medbesedilnost

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Pri analizi posameznih leposlovnih besedil se bom osredotočala predvsem na pojavne oblike *intertekstualnosti*.

- Drugo smer razvoja *intertekstualnosti*, ki se večinoma ni ozirala na ideološko-kritične implikacije, je zaznamovala posebna intertekstualnost oziroma citatnost.

...

- *Intertekstualnost* je pomemben koncept v literarni in kulturni teoriji, ki govori o tem, kako literarna dela vključujejo reference, teme in žanre drugih tekstov.

- Z igralci smo se veliko pogovarjali in odkrivali kontekst besedila, a ne samo časovni kontekst, predvsem njegove posamezne sloje, *intertekstualnost* besedila.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[íntertekstuálnost]

IPA: [i:ntertekstu'a:lnost]

ednina

IMENOVALNIK: íntertekstuálnost

RODILNIK: íntertekstuálnosti

DAJALNIK: íntertekstuálnosti

TOŽILNIK: íntertekstuálnost

MESTNIK: pri íntertekstuálnosti

ORODNIK: z íntertekstuálnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: íntertekstuálnosti

RODILNIK: íntertekstuálnosti

DAJALNIK: íntertekstuálnostma tudi

íntertekstuálnostima

TOŽILNIK: íntertekstuálnosti

MESTNIK: pri íntertekstuálnostih

ORODNIK: z íntertekstuálnostma tudi z

íntertekstuálnostima

množina

IMENOVALNIK: íntertekstuálnosti

RODILNIK: íntertekstuálnosti

DAJALNIK: íntertekstuálnostim

TOŽILNIK: íntertekstuálnosti

MESTNIK: pri íntertekstuálnostih

ORODNIK: z íntertekstuálnostmi

TONEMSKO

[întertekstuálnost]

IPA: [i:ntertekstuá:lnòst]

ednina

IMENOVALNIK: întertekstuálnost

RODILNIK: întertekstuálnosti

DAJALNIK: întertekstuálnosti

TOŽILNIK: întertekstuálnost

MESTNIK: pri întertekstuálnosti

ORODNIK: z **întertekstuálnostjo**
dvojina

IMENOVALNIK: **întertekstuálnosti**

RODILNIK: **întertekstuálnosti**

DAJALNIK: **întertekstuálnostma** tudi
întertekstuálnostima

TOŽILNIK: **întertekstuálnosti**

MESTNIK: pri **întertekstuálnostih**

ORODNIK: z **întertekstuálnostma** tudi z
întertekstuálnostima

množina

IMENOVALNIK: **întertekstuálnosti**

RODILNIK: **întertekstuálnosti**

DAJALNIK: **întertekstuálnostim**

TOŽILNIK: **întertekstuálnosti**

MESTNIK: pri **întertekstuálnostih**

ORODNIK: z **întertekstuálnostmi**

IZVOR

↑ **întertekstualni**

istospôlni istospôlna istospôlno pridevnik

[istospôlni]

POMEN

1. ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do

oseb istega spola; SIN.: homoseksualni, knjižno pogovorno
homo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

istospolni par | istospolni partner | istospolni starš |
istospolna partnerica

▪ Avtor raziskave ugotavlja, da je pri *istospolnih*
starševskih parih delitev dela enakopravnejša, bolj
fleksibilna in demokratična kot pri
heteroseksualnih parih.

▪ Opravila je intervju z *istospolnim* parom, v
katerem je lezbijka posvojila otroka svoje
partnerke.

▪ *Istospolni* starši se spopadajo z enakimi
vsakdanjimi težavami, kot jih imajo raznospolni
starši.

1.1. ki je v zvezi s homoseksualci ali

homoseksualnostjo; SIN.: homoseksualni, knjižno
pogovorno homo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

istospolna družina | istospolna ljubezen,
usmerjenost | istospolna partnerska skupnost,
poroka | istospolno partnerstvo

▪ Južna Afrika je bila prva država v Afriki, ki je
uzakonila *istospolne* poroke.

▪ Festival predstavlja filme gejevskih in lezbičnih
ustvarjalcev in seveda filme, ki tematizirajo
istospolno usmerjenost.

▪ Raziskava je pokazala, da med otroki, ki
odraščajo v *istospolnih* družinah, in tistimi, ki

odraščajo v raznospolnih družinah, ni bistvenih
razlik.

2. kot samostalnik v obliki **istospolni, istospolna** kdor čuti
spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega
spola; SIN.: homoseksualec, homoseksualni

▪ Španija je med prvimi omogočila poroke med
istospolnimi.

▪ Družinski zakonik prinaša pravico *istospolnih* do
posvojitve otrok.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[istospôlni]

IPA: [istɔ'spɔːlni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **istospôlni**

RODILNIK: **istospôlnega**

DAJALNIK: **istospôlnemu**

TOŽILNIK: **istospôlni**

živo **istospôlnega**

MESTNIK: pri **istospôlnem**

ORODNIK: z **istospôlnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **istospôlna**

RODILNIK: **istospôlnih**

DAJALNIK: **istospôlnima**

TOŽILNIK: **istospôlna**

MESTNIK: pri **istospôlnih**

ORODNIK: z **istospôlnima**

množina

IMENOVALNIK: **istospôlni**

RODILNIK: **istospôlnih**

DAJALNIK: **istospôlnim**

TOŽILNIK: **istospôlne**

MESTNIK: pri **istospôlnih**

ORODNIK: z **istospôlnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **istospôlna**

RODILNIK: **istospôlne**

DAJALNIK: **istospôlni**

TOŽILNIK: **istospôlno**

MESTNIK: pri **istospôlni**

ORODNIK: z **istospôlno**

dvojina

IMENOVALNIK: **istospôlni**

RODILNIK: **istospôlnih**

DAJALNIK: **istospôlnima**

TOŽILNIK: **istospôlni**

MESTNIK: pri **istospôlnih**

ORODNIK: z **istospôlnima**

množina

IMENOVALNIK: istospôlne
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnim
TOŽILNIK: istospôlne
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: istospôlno
RODILNIK: istospôlnega
DAJALNIK: istospôlnemu
TOŽILNIK: istospôlno
MESTNIK: pri istospôlnem
ORODNIK: z istospôlnim

dvojina

IMENOVALNIK: istospôlni
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnima
TOŽILNIK: istospôlni
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnima

množina

IMENOVALNIK: istospôlna
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnim
TOŽILNIK: istospôlna
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnimi

TONEMSKO

[istospôlni]

IPA: [istospó:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: istospôlni
RODILNIK: istospôlnega
DAJALNIK: istospôlnemu
TOŽILNIK: istospôlni
živo istospôlnega
MESTNIK: pri istospôlnem
ORODNIK: z istospôlnim

dvojina

IMENOVALNIK: istospôlna
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnima
TOŽILNIK: istospôlna
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnima

množina

IMENOVALNIK: istospôlni
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnim
TOŽILNIK: istospôlne

MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: istospôlna
RODILNIK: istospôlne
DAJALNIK: istospôlni
TOŽILNIK: istospôlno
MESTNIK: pri istospôlni
ORODNIK: z istospôlno

dvojina

IMENOVALNIK: istospôlni
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnima
TOŽILNIK: istospôlni
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnima

množina

IMENOVALNIK: istospôlne
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnim
TOŽILNIK: istospôlne
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: istospôlno
RODILNIK: istospôlnega
DAJALNIK: istospôlnemu
TOŽILNIK: istospôlno
MESTNIK: pri istospôlnem
ORODNIK: z istospôlnim

dvojina

IMENOVALNIK: istospôlni
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnima
TOŽILNIK: istospôlni
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnima

množina

IMENOVALNIK: istospôlna
RODILNIK: istospôlnih
DAJALNIK: istospôlnim
TOŽILNIK: istospôlna
MESTNIK: pri istospôlnih
ORODNIK: z istospôlnimi

IZVOR

iz *isti spol*

istospôlno prislov

[istospôlno]

POMEN

takó, da čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; SIN.: homoseksualno

► **prisl.** + prid. beseda

istospolno usmerjen

- Da imajo *istospolno* usmerjeni pravico posvojiti otroka, je odločilo Evropsko sodišče za človekove pravice.
- V Mehiki so bile od leta 2007 dalje dovoljene civilne zveze *istospolno* usmerjenih partnerjev, od takrat pa se ti lahko tudi poročajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[istospòlno]

IPA: [istɔ'spɔ:lnɔ]

OSNOVNIK: istospòlno

TONEMSKO

[istospòlno]

IPA: [istɔspó:lnɔ]

OSNOVNIK: istospòlno

IZVOR

↑ istospolni

izcédek izcédka samostalnik moškega spola

[iscédək]

POMEN

1. tekoča snov, ki se izceja iz česa

- Oprij pridobivajo iz mlečnega *izcedka* vrtnega maka.

1.1. tekoča snov, ki se izceja iz telesa, zlasti pri vnetju

► prid. beseda + **sam. beseda**

bakterijski izcedek | gnojni, krvav, krvavkast izcedek | nosni izcedek | nožnični, vaginalni izcedek | obilen izcedek

- Tujek v nosu lahko povzroči težave pri dihanju, krvav *izcedek* ali oteklino.
- Nožnični *izcedek* vlaži in maže stene ter zaradi svoje kislosti ščiti nožnico pred okužbami.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

izcedek povzroča KAJ | izcedek se izloča, teče od KOD | izcedek se pojavi | izcedek spremlja KAJ

- Pri okužbi zunanjega ušesa se pogosto pojavi *izcedek*.
- Vnetje običajno spremlja grudast *izcedek* neprijetnega vonja.

...

- Ob vnetjih in *izcedku* iz nosu uporabimo sredstva za zmanjševanje oteklino nosne sluznice, nos spiramo s fiziološko raztopino.

- Fiziološka raztopina razredči *izcedke* in olajša njihovo odstranjevanje, zato jo ob prehladu s pridom uporabljamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iscédək]

IPA: [is'tse:dək]

ednina

IMENOVALNIK: izcédek

RODILNIK: izcédka

DAJALNIK: izcédku

TOŽILNIK: izcédek

MESTNIK: pri izcédku

ORODNIK: z izcédkom

dvojina

IMENOVALNIK: izcédka

RODILNIK: izcédkov

DAJALNIK: izcédkoma

TOŽILNIK: izcédka

MESTNIK: pri izcédkih

ORODNIK: z izcédkoma

množina

IMENOVALNIK: izcédki

RODILNIK: izcédkov

DAJALNIK: izcédkom

TOŽILNIK: izcédke

MESTNIK: pri izcédkih

ORODNIK: z izcédki

TONEMSKO

[iscêdək]

IPA: [istsé:dək]

ednina

IMENOVALNIK: izcêdek

RODILNIK: izcêdka

DAJALNIK: izcêdku

TOŽILNIK: izcêdek

MESTNIK: pri izcêdku

ORODNIK: z izcêdkom

dvojina

IMENOVALNIK: izcêdka

RODILNIK: izcêdkov

DAJALNIK: izcêdkoma

TOŽILNIK: izcêdka

MESTNIK: pri izcêdkih

ORODNIK: z izcêdkoma

množina

IMENOVALNIK: izcêdki

RODILNIK: izcêdkov

DAJALNIK: izcêdkom

TOŽILNIK: izcêdke

MESTNIK: pri izcêdkih

ORODNIK: z izcêdki

IZVOR

↑izcediti

izcedíti izcedím dovršni glagol

[iscedíti]

POMEN

1. povzročiti, da se tekoča snov izloči, izteče iz česa

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izcediti sok

- Operemo in naribamo pol kilograma korenja, *izcedimo* sok in ga popijemo.
- Kaktusovo meso stisnejo, da *izcedijo* tekočino, ki jo nato prepustijo dvakratnemu alkoholnemu vrenju.

▶ **glag.** + iz + sam. beseda v roditelju

- Sok špinače, ki ga *izcedimo* iz sveže špinače, bo okrepil organizem.
- Sokovnik je priprava, s katero *izcedimo* iz sadja sok.

2. v obliki **izcediti se** izteči počasi in v manjši količini

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

sok se izcedi

- Štiri velike čvrste paradižnike prerežemo na pol, jih izdorbemo, solimo in položimo na prerezano stran, da *se izcedi* tekočina.
- Če *se izcedi* dišeč, aromatičen sok, pomeni, da je špargelj svež.

▶ **glag.** + iz + sam. beseda v roditelju

- Da *se* med peko iz mesa *izcedi* čim manj soka, ga moramo pravilno obračati.
- Z električnim mešalnikom mešate skuto, smetano in tekočino, ki *se* je *izcedila* iz kumar, dokler ne dobite gladke zmesi.

...

▪ Sok, ki *se* je *izcedil* ob odcejanju kuhanih hrušk, prilijemo soku, ki je ostal v kozici.

3. ekspresivno povzročiti, da se kaj izloči, odstrani, da kaj ne obstaja več

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Ves stres *izcedim* na fitnessu.
- Zaradi žalosti je postalo njegovo telo težje; obup mu je *izcedil* vso moč.

...

▪ S trojko je tekmečem nasul toliko strahu, da ga do konca tekme iz sebe niso mogli *izcediti*.

4. v obliki **izcediti se**, ekspresivno izločiti, odstraniti se, ne obstajati več

▪ Sočutje, človečnost in radovednost so *se* iz njega *izcedili* že zdavnaj, če jih je sploh kdaj imel.

5. ekspresivno s prisilo doseči kaj, priti do česa

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Zasliševali so ga tri leta, preden so iz njega *izcedili* vse, kar jih je zanimalo.
- Povprečen človek z ulice vidi v njem novopečenega bogataša, ki je denar s kriminalnim početjem *izcedil* iz ljudstva.

6. v obliki **izcediti se**, ekspresivno pojaviti se, nastati zlasti kot rezultat kakega procesa, delovanja, dejanja

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Na kreativnih delavnicah *se* domisleki *izcedijo* do takega ali drugačnega izzivalnega vprašanja, besedne igre, paradoksa, aforizma.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iscedíti]

IPA: [istseˈdi:ti]

NEDOLOČNIK: izcedíti

NAMENILNIK: izcedít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izcedím
2. OSEBA: izcedíš
3. OSEBA: izcedí

dvojina

1. OSEBA: izcedíva
2. OSEBA: izcedíta
3. OSEBA: izcedíta

množina

1. OSEBA: izcedímo
2. OSEBA: izcedíte
3. OSEBA: izcedíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izcêdi tudi izcédi

dvojina

1. OSEBA: izcedíva
2. OSEBA: izcedíta

množina

1. OSEBA: izcedímo
2. OSEBA: izcedíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: izcédil in izcedíl

DVOJINA: izcedíla

MNOŽINA: izcedíli

ženski spol

EDNINA: izcedíla

DVOJINA: izcedíli

MNOŽINA: izcedíle

srednji spol

EDNINA: izcedílo

DVOJINA: izcedíli

MNOŽINA: izcedíla
deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejèn
RODILNIK: izcejênega
DAJALNIK: izcejênemu
TOŽILNIK: izcejèn
živo izcejênega
MESTNIK: pri izcejênem
ORODNIK: z izcejênim

dvojina

IMENOVALNIK: izcejêna
RODILNIK: izcejênih
DAJALNIK: izcejênima
TOŽILNIK: izcejêna
MESTNIK: pri izcejênih
ORODNIK: z izcejênima

množina

IMENOVALNIK: izcejêni
RODILNIK: izcejênih
DAJALNIK: izcejênim
TOŽILNIK: izcejêne
MESTNIK: pri izcejênih
ORODNIK: z izcejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejêna
RODILNIK: izcejêne
DAJALNIK: izcejêni
TOŽILNIK: izcejêno
MESTNIK: pri izcejêni
ORODNIK: z izcejêno

dvojina

IMENOVALNIK: izcejêni
RODILNIK: izcejênih
DAJALNIK: izcejênima
TOŽILNIK: izcejêni
MESTNIK: pri izcejênih
ORODNIK: z izcejênima

množina

IMENOVALNIK: izcejêne
RODILNIK: izcejênih
DAJALNIK: izcejênim
TOŽILNIK: izcejêne
MESTNIK: pri izcejênih
ORODNIK: z izcejênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejêno
RODILNIK: izcejênega
DAJALNIK: izcejênemu
TOŽILNIK: izcejêno
MESTNIK: pri izcejênem

ORODNIK: z izcejênim
dvojina

IMENOVALNIK: izcejêni
RODILNIK: izcejênih
DAJALNIK: izcejênima
TOŽILNIK: izcejêni
MESTNIK: pri izcejênih
ORODNIK: z izcejênima

množina

IMENOVALNIK: izcejêna
RODILNIK: izcejênih
DAJALNIK: izcejênim
TOŽILNIK: izcejêna
MESTNIK: pri izcejênih
ORODNIK: z izcejênimi

DELEŽJE NA *-vš'*: izcedívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izcejênje
RODILNIK: izcejênja
DAJALNIK: izcejênju
TOŽILNIK: izcejênje
MESTNIK: pri izcejênju
ORODNIK: z izcejênjem

dvojina

IMENOVALNIK: izcejênji
RODILNIK: izcejênj
DAJALNIK: izcejênjema
TOŽILNIK: izcejênji
MESTNIK: pri izcejênjih
ORODNIK: z izcejênjema

množina

IMENOVALNIK: izcejênja
RODILNIK: izcejênj
DAJALNIK: izcejênjem
TOŽILNIK: izcejênja
MESTNIK: pri izcejênjih
ORODNIK: z izcejênji

TONEMSKO

[iscedíti] tudi [iscedîti]

IPA: [istsedì:tí] tudi [istsedí:ti]

NEDOLOČNIK: izcedíti tudi izcedîti

NAMENILNIK: izcedît

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izcedím
2. OSEBA: izcedíš
3. OSEBA: izcedí

dvojina

1. OSEBA: izcedíva
2. OSEBA: izcedíta
3. OSEBA: izcedíta

množina

1. OSEBA: izcedímo

2. OSEBA: izcedíte

3. OSEBA: izcedíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izcédi tudi izcédi

dvojina

1. OSEBA: izcedíva

2. OSEBA: izcedíta

množina

1. OSEBA: izcedímo

2. OSEBA: izcedíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: izcêdil in izcedîl

DVOJINA: izcedîla

MNOŽINA: izcedîli

ženski spol

EDNINA: izcedíla

DVOJINA: izcedîli

MNOŽINA: izcedíle

srednji spol

EDNINA: izcedílo

DVOJINA: izcedîli

MNOŽINA: izcedíla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: izcejèn

RODILNIK: izcejénega

DAJALNIK: izcejénemu

TOŽILNIK: izcejèn

živo izcejénega

MESTNIK: pri izcejénem

ORODNIK: z izcejénim

dvojina

IMENOVANIK: izcejéna

RODILNIK: izcejénih

DAJALNIK: izcejénima

TOŽILNIK: izcejéna

MESTNIK: pri izcejénih

ORODNIK: z izcejénima

množina

IMENOVANIK: izcejéni

RODILNIK: izcejénih

DAJALNIK: izcejénim

TOŽILNIK: izcejéne

MESTNIK: pri izcejénih

ORODNIK: z izcejénimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: izcejéna

RODILNIK: izcejéne

DAJALNIK: izcejéni

TOŽILNIK: izcejéno

MESTNIK: pri izcejéni

ORODNIK: z izcejéno

dvojina

IMENOVANIK: izcejéni

RODILNIK: izcejénih

DAJALNIK: izcejénima

TOŽILNIK: izcejéni

MESTNIK: pri izcejénih

ORODNIK: z izcejénima

množina

IMENOVANIK: izcejéne

RODILNIK: izcejénih

DAJALNIK: izcejénim

TOŽILNIK: izcejéne

MESTNIK: pri izcejénih

ORODNIK: z izcejénimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: izcejéno

RODILNIK: izcejénega

DAJALNIK: izcejénemu

TOŽILNIK: izcejéno

MESTNIK: pri izcejénem

ORODNIK: z izcejénim

dvojina

IMENOVANIK: izcejéni

RODILNIK: izcejénih

DAJALNIK: izcejénima

TOŽILNIK: izcejéni

MESTNIK: pri izcejénih

ORODNIK: z izcejénima

množina

IMENOVANIK: izcejéna

RODILNIK: izcejénih

DAJALNIK: izcejénim

TOŽILNIK: izcejéna

MESTNIK: pri izcejénih

ORODNIK: z izcejénimi

DELEŽJE NA -vš': izcedívši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: izcejénje

RODILNIK: izcejénja

DAJALNIK: izcejénju

TOŽILNIK: izcejénje

MESTNIK: pri izcejénju

ORODNIK: z izcejénjem

dvojina

IMENOVANIK: izcejénji in izcejénji

RODILNIK: izcejénj

DAJALNIK: izcejénjema in izcejénjema

TOŽILNIK: izcejénji in izcejénji

MESTNIK: pri izcejénjih tudi pri izcejénjih

ORODNIK: z izcejenjema in z izcejenjema
množina

IMENOVALNIK: izcejénja tudi izcejénja

RODILNIK: izcejénj

DAJALNIK: izcejénjem tudi izcejénjem

TOŽILNIK: izcejénja tudi izcejénja

MESTNIK: pri izcejénjih tudi pri izcejénjih

ORODNIK: z izcejénji tudi z izcejénji

FRAZEOLOGIJA

izcediti/precediti/pocediti skozi zobe

izcediti skozi zobe

precediti skozi zobe

pocediti skozi zobe

s težavo, zelo počasi, nejevoljno reči, povedati kaj

- »Neverjetno,« *je izcedila skozi zobe.* »Ta avto je prava pošast.«
- »Saj sem ti že rekel,« *je precedil skozi zobe.*
- Potem ko so že mesece križarili po odprtem morju, *je eden izmed mornarjev jezno poceditil skozi zobe.* »Sramota, da takole blodimo po morju, ne da bi vedeli, kje je kaj!«

IZVOR

↑cediti

izcédni izcédna izcédno pridevnik

[iscédni]

POMEN

1. ki je v zvezi z izcejanjem

- Pene v *izcednem* jašku naj bi nastale zaradi močnega naliva, strmega, 90-metrskega padca *izcednega* jaška ter morda tudi penil ali železarskih lužin v jašku.

2. ki je v zvezi s tekočino, ki odteka, uhaja od kod in zaradi strupenosti, onesnaženosti obremenjuje, ogroža okolje

- Iz odlagališča nekontrolirano uhajajo plin in *izcedne* tekočine.
- Do širjenja nevarnih snovi v okolje prihaja z *izcednimi* rudniškimi vodami ali vodami, ki se iztekajo iz jalovišč že predelane rude.
- Skladiščenje gnoja na tleh (brez vodotesne plošče in zbiralnika *izcednih* sokov) je možno samo tam, kjer ni nevarnosti za onesnaženje podtalnice ali površinskih vod.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iscédni]

IPA: [is'tse:dni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izcédni

RODILNIK: izcédnega

DAJALNIK: izcédnemu

TOŽILNIK: izcédni

živo izcédnega

MESTNIK: pri izcédnem

ORODNIK: z izcédnim

dvojina

IMENOVALNIK: izcédna

RODILNIK: izcédnih

DAJALNIK: izcédnima

TOŽILNIK: izcédna

MESTNIK: pri izcédnih

ORODNIK: z izcédnima

množina

IMENOVALNIK: izcédni

RODILNIK: izcédnih

DAJALNIK: izcédnim

TOŽILNIK: izcédne

MESTNIK: pri izcédnih

ORODNIK: z izcédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izcédna

RODILNIK: izcédne

DAJALNIK: izcédni

TOŽILNIK: izcédno

MESTNIK: pri izcédni

ORODNIK: z izcédno

dvojina

IMENOVALNIK: izcédni

RODILNIK: izcédnih

DAJALNIK: izcédnima

TOŽILNIK: izcédni

MESTNIK: pri izcédnih

ORODNIK: z izcédnima

množina

IMENOVALNIK: izcédne

RODILNIK: izcédnih

DAJALNIK: izcédnim

TOŽILNIK: izcédne

MESTNIK: pri izcédnih

ORODNIK: z izcédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izcédno

RODILNIK: izcédnega

DAJALNIK: izcédnemu

TOŽILNIK: izcédno

MESTNIK: pri izcédnem

ORODNIK: z izcédnim

dvojina

IMENOVANIK: izcédni
RODILNIK: izcédnih
DAJALNIK: izcédnima
TOŽILNIK: izcédni
MESTNIK: pri izcédnih
ORODNIK: z izcédnima

množina

IMENOVANIK: izcédna
RODILNIK: izcédnih
DAJALNIK: izcédnim
TOŽILNIK: izcédna
MESTNIK: pri izcédnih
ORODNIK: z izcédnimi

TONEMSKO

[iscêd̥ni]

IPA: [istsé:d̥ni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: izcêd̥ni
RODILNIK: izcêd̥nega
DAJALNIK: izcêd̥nemu
TOŽILNIK: izcêd̥ni
živo izcêd̥nega
MESTNIK: pri izcêd̥nem
ORODNIK: z izcêd̥nim

dvojina

IMENOVANIK: izcêd̥na
RODILNIK: izcêd̥nih
DAJALNIK: izcêd̥nima
TOŽILNIK: izcêd̥na
MESTNIK: pri izcêd̥nih
ORODNIK: z izcêd̥nima

množina

IMENOVANIK: izcêd̥ni
RODILNIK: izcêd̥nih
DAJALNIK: izcêd̥nim
TOŽILNIK: izcêd̥ne
MESTNIK: pri izcêd̥nih
ORODNIK: z izcêd̥nimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: izcêd̥na
RODILNIK: izcêd̥ne
DAJALNIK: izcêd̥ni
TOŽILNIK: izcêd̥no
MESTNIK: pri izcêd̥ni
ORODNIK: z izcêd̥no

dvojina

IMENOVANIK: izcêd̥ni
RODILNIK: izcêd̥nih
DAJALNIK: izcêd̥nima
TOŽILNIK: izcêd̥ni

MESTNIK: pri izcêd̥nih
ORODNIK: z izcêd̥nima

množina

IMENOVANIK: izcêd̥ne
RODILNIK: izcêd̥nih
DAJALNIK: izcêd̥nim
TOŽILNIK: izcêd̥ne
MESTNIK: pri izcêd̥nih
ORODNIK: z izcêd̥nimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: izcêd̥no
RODILNIK: izcêd̥nega
DAJALNIK: izcêd̥nemu
TOŽILNIK: izcêd̥no
MESTNIK: pri izcêd̥nem
ORODNIK: z izcêd̥nim

dvojina

IMENOVANIK: izcêd̥ni
RODILNIK: izcêd̥nih
DAJALNIK: izcêd̥nima
TOŽILNIK: izcêd̥ni
MESTNIK: pri izcêd̥nih
ORODNIK: z izcêd̥nima

množina

IMENOVANIK: izcêd̥na
RODILNIK: izcêd̥nih
DAJALNIK: izcêd̥nim
TOŽILNIK: izcêd̥na
MESTNIK: pri izcêd̥nih
ORODNIK: z izcêd̥nimi

IZVOR

↑ izcediti

izcêjanje izcêjanja samostalnik moškega spola

[iscêjanje]

POMEN

izločanje tekoče snovi, navadno počasi in v manjših količinah

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

preprečiti izcejanje

- Smetišče naj bi po obodu zatesnili z betonsko zavesno steno, ki bi segala v nepropustne plasti pod smetiščem, s čimer bi preprečili *izcejanje* voda v podtalnico.
- Ko se koža skrči, se hkrati skrčijo tudi izvodila lojnic in tako zmanjšajo *izcejanje* potu.

...

- Ob daljšem deževju se z deponije odpadkov poveča *izcejanje* voda, ki vsebujejo zdravju ljudi in okolju nevarne snovi.
- Posledica pomladanskega reza bo *izcejanje* rastlinskih sokov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iscêjanje]

IPA: [is'tsɛ:janjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: izcêjanje

RODILNIK: izcêjanja

DAJALNIK: izcêjanju

TOŽILNIK: izcêjanje

MESTNIK: pri izcêjanju

ORODNIK: z izcêjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: izcêjanji

RODILNIK: izcêjanj

DAJALNIK: izcêjanjema

TOŽILNIK: izcêjanji

MESTNIK: pri izcêjanjih

ORODNIK: z izcêjanjema

množina

IMENOVALNIK: izcêjanja

RODILNIK: izcêjanj

DAJALNIK: izcêjanjem

TOŽILNIK: izcêjanja

MESTNIK: pri izcêjanjih

ORODNIK: z izcêjanji

TONEMSKO

[iscéjanje]

IPA: [istsɛ:jánjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: izcéjanje

RODILNIK: izcéjanja

DAJALNIK: izcéjanju

TOŽILNIK: izcéjanje

MESTNIK: pri izcéjanju

ORODNIK: z izcéjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: izcéjanji in izcêjanji

RODILNIK: izcêjanj

DAJALNIK: izcéjanjema in izcêjanjema

TOŽILNIK: izcéjanji in izcêjanji

MESTNIK: pri izcéjanjih tudi pri izcêjanjih

ORODNIK: z izcéjanjema in z izcêjanjema

množina

IMENOVALNIK: izcéjanja tudi izcêjanja

RODILNIK: izcêjanj

DAJALNIK: izcéjanjem tudi izcêjanjem

TOŽILNIK: izcéjanja tudi izcêjanja

MESTNIK: pri izcéjanjih tudi pri izcêjanjih

ORODNIK: z izcéjanji tudi z izcêjanji

IZVOR

↑ izcejati

izcêjati izcêjam nedovršni glagol

[iscêjati]

POMEN

1. izločati tekočo snov, navadno počasi in v manjših količinah

► **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Meso smrekove sirovke ob prelomu *izceja* oranžen mleček.

▪ Iglavci *izcejajo* smolo na podoben način kot kavčukovci *izcejajo* lateks.

2. povzročati, da se tekoča snov izloča, izteka iz česa

▪ Pregovor bo veljal vse dotlej, dokler bomo pri nas sadili trto in iz sladkega grozdja *izcejali* sok, ki ga bo sveti Martin spremenil v vino.

▪ Ko se je v Betlehemu rodil Jezus, naj bi eden izmed treh svetih kraljev tja prispel z juga Arabije, kjer iz dreves gumijevcev *izcejajo* dragoceno smolo kadila in mire.

3. v obliki **izcejati se** iztekati počasi in v manjših količinah

► sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

gnoj se izceja od KOD, KAM | sok se izceja

▪ Voda *se* na območju tovarne *izceja* v posebne lovilce.

▪ Maščobe se razkrojijo šele v črevesju, kamor *se* iz žolčnika *izceja* žolč.

...

▪ Sok, ki *se izceja*, uporabimo za preliv.

4. ekspresivno s prisilo dosehati kaj, prihajati do česa

▪ Iz zasliševanih so *izcejali* informacije pod pretvezo, da rešujejo življenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[iscêjati]

IPA: [is'tsɛ:jati]

NEDOLOČNIK: izcêjati

NAMENILNIK: izcêjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izcêjam

2. OSEBA: izcêjaš

3. OSEBA: izcêja

dvojina

1. OSEBA: izcêjava

2. OSEBA: izcêjata

3. OSEBA: izcêjata

množina

1. OSEBA: izcêjamo

2. OSEBA: izcêjate

3. OSEBA: izcêjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izcêjaj

dvojina

1. OSEBA: izcêjajva

2. OSEBA: izcêjajta

množina

1. OSEBA: izcêjajmo

2. OSEBA: izcêjajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: izcêjal

DVOJINA: izcêjala

MNOŽINA: izcêjali

ženski spol

EDNINA: izcêjala

DVOJINA: izcêjali

MNOŽINA: izcêjale

srednji spol

EDNINA: izcêjalo

DVOJINA: izcêjali

MNOŽINA: izcêjala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejajoč

RODILNIK: izcejajóč**ega**

DAJALNIK: izcejajóč**emu**

TOŽILNIK: izcejajóč

živo izcejajóč**ega**

MESTNIK: pri izcejajóč**em**

ORODNIK: z izcejajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izcejajóča

RODILNIK: izcejajóč**ih**

DAJALNIK: izcejajóč**ima**

TOŽILNIK: izcejajóča

MESTNIK: pri izcejajóč**ih**

ORODNIK: z izcejajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izcejajóči

RODILNIK: izcejajóč**ih**

DAJALNIK: izcejajóč**im**

TOŽILNIK: izcejajóče

MESTNIK: pri izcejajóč**ih**

ORODNIK: z izcejajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejajóča

RODILNIK: izcejajóče

DAJALNIK: izcejajóč**i**

TOŽILNIK: izcejajóč**o**

MESTNIK: pri izcejajóč**i**

ORODNIK: z izcejajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izcejajóči

RODILNIK: izcejajóč**ih**

DAJALNIK: izcejajóč**ima**

TOŽILNIK: izcejajóči

MESTNIK: pri izcejajóč**ih**

ORODNIK: z izcejajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izcejajóče

RODILNIK: izcejajóč**ih**

DAJALNIK: izcejajóč**im**

TOŽILNIK: izcejajóče

MESTNIK: pri izcejajóč**ih**

ORODNIK: z izcejajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejajóče

RODILNIK: izcejajóč**ega**

DAJALNIK: izcejajóč**emu**

TOŽILNIK: izcejajóče

MESTNIK: pri izcejajóč**em**

ORODNIK: z izcejajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izcejajóči

RODILNIK: izcejajóč**ih**

DAJALNIK: izcejajóč**ima**

TOŽILNIK: izcejajóči

MESTNIK: pri izcejajóč**ih**

ORODNIK: z izcejajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izcejajóča

RODILNIK: izcejajóč**ih**

DAJALNIK: izcejajóč**im**

TOŽILNIK: izcejajóča

MESTNIK: pri izcejajóč**ih**

ORODNIK: z izcejajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izcêjan

RODILNIK: izcêjan**ega**

DAJALNIK: izcêjan**emu**

TOŽILNIK: izcêjan

živo izcêjan**ega**

MESTNIK: pri izcêjan**em**

ORODNIK: z izcêjan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izcêjana

RODILNIK: izcêjan**ih**

DAJALNIK: izcêjan**ima**

TOŽILNIK: izcêjana

MESTNIK: pri izcêjan**ih**

ORODNIK: z izcêjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: izcêjani
 RODILNIK: izcêjani**h**
 DAJALNIK: izcêjan**im**
 TOŽILNIK: izcêjane
 MESTNIK: pri izcêjan**ih**
 ORODNIK: z izcêjan**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: izcêjana
 RODILNIK: izcêjane
 DAJALNIK: izcêjani
 TOŽILNIK: izcêjano
 MESTNIK: pri izcêjani
 ORODNIK: z izcêjano

dvojina

IMENOVALNIK: izcêjani
 RODILNIK: izcêjan**ih**
 DAJALNIK: izcêjan**ima**
 TOŽILNIK: izcêjani
 MESTNIK: pri izcêjan**ih**
 ORODNIK: z izcêjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: izcêjane
 RODILNIK: izcêjan**ih**
 DAJALNIK: izcêjan**im**
 TOŽILNIK: izcêjane
 MESTNIK: pri izcêjan**ih**
 ORODNIK: z izcêjan**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: izcêjano
 RODILNIK: izcêjan**ega**
 DAJALNIK: izcêjan**emu**
 TOŽILNIK: izcêjano
 MESTNIK: pri izcêjan**em**
 ORODNIK: z izcêjan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izcêjani
 RODILNIK: izcêjan**ih**
 DAJALNIK: izcêjan**ima**
 TOŽILNIK: izcêjani
 MESTNIK: pri izcêjan**ih**
 ORODNIK: z izcêjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: izcêjana
 RODILNIK: izcêjan**ih**
 DAJALNIK: izcêjan**im**
 TOŽILNIK: izcêjana
 MESTNIK: pri izcêjan**ih**
 ORODNIK: z izcêjan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: izceja**je**

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: izcêjanje
 RODILNIK: izcêjanja
 DAJALNIK: izcêjanju
 TOŽILNIK: izcêjanje
 MESTNIK: pri izcêjanju
 ORODNIK: z izcêjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: izcêjanji
 RODILNIK: izcêjanj
 DAJALNIK: izcêjanj**ema**
 TOŽILNIK: izcêjanji
 MESTNIK: pri izcêjanj**ih**
 ORODNIK: z izcêjanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: izcêjanja
 RODILNIK: izcêjanj
 DAJALNIK: izcêjanjem
 TOŽILNIK: izcêjanja
 MESTNIK: pri izcêjanj**ih**
 ORODNIK: z izcêjanj**i**

TONEMSKO

[iscéjati]

IPA: [istsè:játi]

NEDOLOČNIK: izcéjati

NAMENILNIK: izcéjat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: izcéjam
2. OSEBA: izcéjaš
3. OSEBA: izcéja

dvojina

1. OSEBA: izcéjava
2. OSEBA: izcéjata
3. OSEBA: izcéjata

množina

1. OSEBA: izcéjamo
2. OSEBA: izcéjate
3. OSEBA: izcéjajo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: izcéjaj

dvojina

1. OSEBA: izcéjajva
2. OSEBA: izcéjajta

množina

1. OSEBA: izcéjajmo
2. OSEBA: izcéjajte

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: izcéjal

DVOJINA: izcéjala

MNOŽINA: izcéjali

ženski spol

EDNINA: izcējāla in izcējāla

DVOJINA: izcējāli

MNOŽINA: izcējāle

srednji spol

EDNINA: izcējālo

DVOJINA: izcējāli

MNOŽINA: izcējāla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejjajōč tudi izcejjajōč

RODILNIK: izcejjajōčēga

DAJALNIK: izcejjajōčēmu

TOŽILNIK: izcejjajōč tudi izcejjajōč

živo izcejjajōčēga

MESTNIK: pri izcejjajōčēm

ORODNIK: z izcejjajōčīm

dvojina

IMENOVALNIK: izcejjajōča

RODILNIK: izcejjajōčīh

DAJALNIK: izcejjajōčīma

TOŽILNIK: izcejjajōča

MESTNIK: pri izcejjajōčīh

ORODNIK: z izcejjajōčīma

množina

IMENOVALNIK: izcejjajōči

RODILNIK: izcejjajōčīh

DAJALNIK: izcejjajōčīm

TOŽILNIK: izcejjajōče

MESTNIK: pri izcejjajōčīh

ORODNIK: z izcejjajōčīmi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejjajōča

RODILNIK: izcejjajōče

DAJALNIK: izcejjajōči

TOŽILNIK: izcejjajōčo

MESTNIK: pri izcejjajōči

ORODNIK: z izcejjajōčo

dvojina

IMENOVALNIK: izcejjajōči

RODILNIK: izcejjajōčīh

DAJALNIK: izcejjajōčīma

TOŽILNIK: izcejjajōči

MESTNIK: pri izcejjajōčīh

ORODNIK: z izcejjajōčīma

množina

IMENOVALNIK: izcejjajōče

RODILNIK: izcejjajōčīh

DAJALNIK: izcejjajōčīm

TOŽILNIK: izcejjajōče

MESTNIK: pri izcejjajōčīh

ORODNIK: z izcejjajōčīmi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izcejjajōče

RODILNIK: izcejjajōčēga

DAJALNIK: izcejjajōčēmu

TOŽILNIK: izcejjajōče

MESTNIK: pri izcejjajōčēm

ORODNIK: z izcejjajōčīm

dvojina

IMENOVALNIK: izcejjajōči

RODILNIK: izcejjajōčīh

DAJALNIK: izcejjajōčīma

TOŽILNIK: izcejjajōči

MESTNIK: pri izcejjajōčīh

ORODNIK: z izcejjajōčīma

množina

IMENOVALNIK: izcejjajōča

RODILNIK: izcejjajōčīh

DAJALNIK: izcejjajōčīm

TOŽILNIK: izcejjajōča

MESTNIK: pri izcejjajōčīh

ORODNIK: z izcejjajōčīmi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izcējan

RODILNIK: izcējanēga

DAJALNIK: izcējanēmu

TOŽILNIK: izcējan

živo izcējanēga

MESTNIK: pri izcējanēm

ORODNIK: z izcējanīm

dvojina

IMENOVALNIK: izcējana

RODILNIK: izcējanīh

DAJALNIK: izcējanīma

TOŽILNIK: izcējana

MESTNIK: pri izcējanīh

ORODNIK: z izcējanīma

množina

IMENOVALNIK: izcējani

RODILNIK: izcējanīh

DAJALNIK: izcējanīm

TOŽILNIK: izcējane

MESTNIK: pri izcējanīh

ORODNIK: z izcējanīmi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izcējana

RODILNIK: izcējane

DAJALNIK: izcējani

TOŽILNIK: izcējano

MESTNIK: pri izcējani

ORODNIK: z izcējano

dvojina

IMENOVANIK: izcējāni
RODILNIK: izcējānih
DAJALNIK: izcējānima
TOŽILNIK: izcējāni
MESTNIK: pri izcējānih
ORODNIK: z izcējānima

množina

IMENOVANIK: izcējāne
RODILNIK: izcējānih
DAJALNIK: izcējānim
TOŽILNIK: izcējāne
MESTNIK: pri izcējānih
ORODNIK: z izcējānimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: izcējāno
RODILNIK: izcējānega
DAJALNIK: izcējānemu
TOŽILNIK: izcējāno
MESTNIK: pri izcējānem
ORODNIK: z izcējānim

dvojina

IMENOVANIK: izcējāni
RODILNIK: izcējānih
DAJALNIK: izcējānima
TOŽILNIK: izcējāni
MESTNIK: pri izcējānih
ORODNIK: z izcējānima

množina

IMENOVANIK: izcējāna
RODILNIK: izcējānih
DAJALNIK: izcējānim
TOŽILNIK: izcējāna
MESTNIK: pri izcējānih
ORODNIK: z izcējānimi

DELEŽJE NA *-aje*: izcejāje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: izcējānje
RODILNIK: izcējānja
DAJALNIK: izcējānju
TOŽILNIK: izcējānje
MESTNIK: pri izcējānju
ORODNIK: z izcējānjem

dvojina

IMENOVANIK: izcējānji in izcējānji
RODILNIK: izcējānj
DAJALNIK: izcējānjema in izcējānjema
TOŽILNIK: izcējānji in izcējānji
MESTNIK: pri izcējānjih
ORODNIK: z izcējānjema in z izcējānjema

množina

IMENOVANIK: izcējānja
RODILNIK: izcējānj

DAJALNIK: izcējānjem
TOŽILNIK: izcējānja
MESTNIK: pri izcējānjih
ORODNIK: z izcējānji

IZVOR

↑izcediti

izpodjédati izpodjédam nedovršni glagol

[ispodjédati]

POMEN

1. z jedenjem, grizenjem spodnjega dela česa delati škodo, uničevati; SIN.: spodjedati

▪ Veliki voluhar je glodalec, ki *izpodjeda* korenine sadnih dreves.

2. s postopnim odnašanjem, odvzemanjem snovi, materiala od spodaj povzročati, da kaj postaja nestabilno, razpada; SIN.: spodjedati

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

voda izpodjeda KAJ

- Do podorov pride tam, kjer voda počasi *izpodjeda* vznožje strme stene, ki se nato zruši.
- Valovi so počasi zalivali in *izpodjedali* skalne tvorbe in še danes se vztrajno zaganjajo vanje.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izpodjedati breg

- Na zunanji strani je reka močno *izpodjedala* breg, na notranji strani pa je naredila nasip, kjer je odložila material.
- Voda, ki priteče s hriba, vdira s spodnje strani v klet in *izpodjeda* temelje.

3. ekspresivno povzročati, da kaj postaja nestabilno, slabi, zlasti z neustreznim, neučinkovitim, preračunljivim delovanjem; SIN.:

ekspresivno spodjedati

▶ prisl. + **glag.**

- Potrdila je, da je mojster manipulacije, ki je počasi *izpodjedal* njeno samozavest.
- Bolezen mu je vedno bolj *izpodjedala* moči in ga ovirala pri hoji.

...

- Učinkovitost tržnih gospodarstev *izpodjedata* pranje denarja iz nezakonitih virov in investiranje dobičkov iz kriminalnih aktivnosti.
- Na Poljskem je prišlo do zgodovinskega preobrata, ki je začel *izpodjedati* navidezno trdnost komunističnih režimov tudi v drugih državah Vzhodne Evrope.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ispodjédati]

IPA: [ispod'je:dati]

NEDOLOČNIK: izpodjédati

NAMENILNIK: izpodjédati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izpodjédam
2. OSEBA: izpodjédaš
3. OSEBA: izpodjéda

dvojina

1. OSEBA: izpodjédava
2. OSEBA: izpodjédata
3. OSEBA: izpodjédata

množina

1. OSEBA: izpodjédamo
2. OSEBA: izpodjédate
3. OSEBA: izpodjédajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izpodjédaj

dvojina

1. OSEBA: izpodjédajva
2. OSEBA: izpodjédajta

množina

1. OSEBA: izpodjédajmo
2. OSEBA: izpodjédajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: izpodjédal
DVOJINA: izpodjédala
MNOŽINA: izpodjédali

ženski spol

EDNINA: izpodjédala
DVOJINA: izpodjédali
MNOŽINA: izpodjédale

srednji spol

EDNINA: izpodjédalo
DVOJINA: izpodjédali
MNOŽINA: izpodjédala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjedajóč
RODILNIK: izpodjedajóč**ega**
DAJALNIK: izpodjedajóč**emu**
TOŽILNIK: izpodjedajóč
živo izpodjedajóč**ega**
MESTNIK: pri izpodjedajóč**em**
ORODNIK: z izpodjedajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjedajóča
RODILNIK: izpodjedajóč**ih**
DAJALNIK: izpodjedajóč**ima**
TOŽILNIK: izpodjedajóča
MESTNIK: pri izpodjedajóč**ih**
ORODNIK: z izpodjedajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodjedajóči
RODILNIK: izpodjedajóč**ih**
DAJALNIK: izpodjedajóč**im**
TOŽILNIK: izpodjedajóče
MESTNIK: pri izpodjedajóč**ih**
ORODNIK: z izpodjedajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjedajóča
RODILNIK: izpodjedajóče
DAJALNIK: izpodjedajóči
TOŽILNIK: izpodjedajóčo
MESTNIK: pri izpodjedajóči
ORODNIK: z izpodjedajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjedajóči
RODILNIK: izpodjedajóč**ih**
DAJALNIK: izpodjedajóč**ima**
TOŽILNIK: izpodjedajóči
MESTNIK: pri izpodjedajóč**ih**
ORODNIK: z izpodjedajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodjedajóče
RODILNIK: izpodjedajóč**ih**
DAJALNIK: izpodjedajóč**im**
TOŽILNIK: izpodjedajóče
MESTNIK: pri izpodjedajóč**ih**
ORODNIK: z izpodjedajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjedajóče
RODILNIK: izpodjedajóč**ega**
DAJALNIK: izpodjedajóč**emu**
TOŽILNIK: izpodjedajóče
MESTNIK: pri izpodjedajóč**em**
ORODNIK: z izpodjedajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjedajóči
RODILNIK: izpodjedajóč**ih**
DAJALNIK: izpodjedajóč**ima**
TOŽILNIK: izpodjedajóči
MESTNIK: pri izpodjedajóč**ih**
ORODNIK: z izpodjedajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodjedajóča
RODILNIK: izpodjedajóč**ih**
DAJALNIK: izpodjedajóč**im**
TOŽILNIK: izpodjedajóča
MESTNIK: pri izpodjedajóč**ih**
ORODNIK: z izpodjedajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: izpodjédan
RODILNIK: izpodjédanega
DAJALNIK: izpodjédanemu
TOŽILNIK: izpodjédan
živo izpodjédanega
MESTNIK: pri izpodjédanem
ORODNIK: z izpodjédanim

dvojina

IMENOVANIK: izpodjédana
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanima
TOŽILNIK: izpodjédana
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

množina

IMENOVANIK: izpodjédani
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanim
TOŽILNIK: izpodjédane
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: izpodjédana
RODILNIK: izpodjédane
DAJALNIK: izpodjédani
TOŽILNIK: izpodjédano
MESTNIK: pri izpodjédani
ORODNIK: z izpodjédano

dvojina

IMENOVANIK: izpodjédani
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanima
TOŽILNIK: izpodjédani
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

množina

IMENOVANIK: izpodjédane
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanim
TOŽILNIK: izpodjédane
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: izpodjédano
RODILNIK: izpodjédanega
DAJALNIK: izpodjédanemu
TOŽILNIK: izpodjédano
MESTNIK: pri izpodjédanem
ORODNIK: z izpodjédanim

dvojina

IMENOVANIK: izpodjédani
RODILNIK: izpodjédanih

DAJALNIK: izpodjédanima
TOŽILNIK: izpodjédani
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

množina

IMENOVANIK: izpodjédana
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanim
TOŽILNIK: izpodjédana
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

DELEŽJE NA *-aje*: izpodjedáje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: izpodjédanje
RODILNIK: izpodjédanja
DAJALNIK: izpodjédanju
TOŽILNIK: izpodjédanje
MESTNIK: pri izpodjédanju
ORODNIK: z izpodjédanjem

dvojina

IMENOVANIK: izpodjédanji
RODILNIK: izpodjédanj
DAJALNIK: izpodjédanjema
TOŽILNIK: izpodjédanji
MESTNIK: pri izpodjédanjih
ORODNIK: z izpodjédanjema

množina

IMENOVANIK: izpodjédanja
RODILNIK: izpodjédanj
DAJALNIK: izpodjédanjem
TOŽILNIK: izpodjédanja
MESTNIK: pri izpodjédanjih
ORODNIK: z izpodjédanji

TONEMSKO

[ispodjédati]

IPA: [ispodjè:dáti]

NEDOLOČNIK: izpodjédati

NAMENILNIK: izpodjédati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izpodjédam
2. OSEBA: izpodjédáš
3. OSEBA: izpodjédá

dvojina

1. OSEBA: izpodjédava
2. OSEBA: izpodjédata
3. OSEBA: izpodjédata

množina

1. OSEBA: izpodjédamo
2. OSEBA: izpodjédate
3. OSEBA: izpodjédajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izpodjédaj

dvojina

1. OSEBA: izpodjédajva
2. OSEBA: izpodjédajta

množina

1. OSEBA: izpodjédajmo
2. OSEBA: izpodjédajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: izpodjédal
DVOJINA: izpodjédala
MNOŽINA: izpodjédali

ženski spol

EDNINA: izpodjédala in izpodjédala
DVOJINA: izpodjédali
MNOŽINA: izpodjédale

srednji spol

EDNINA: izpodjédalo
DVOJINA: izpodjédali
MNOŽINA: izpodjédala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjedajóč tudi izpodjedajóč
RODILNIK: izpodjedajóčega
DAJALNIK: izpodjedajóčemu
TOŽILNIK: izpodjedajóč tudi izpodjedajóč
živo izpodjedajóčega
MESTNIK: pri izpodjedajóčem
ORODNIK: z izpodjedajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjedajóča
RODILNIK: izpodjedajóčih
DAJALNIK: izpodjedajóčima
TOŽILNIK: izpodjedajóča
MESTNIK: pri izpodjedajóčih
ORODNIK: z izpodjedajóčima

množina

IMENOVALNIK: izpodjedajóči
RODILNIK: izpodjedajóčih
DAJALNIK: izpodjedajóčim
TOŽILNIK: izpodjedajóče
MESTNIK: pri izpodjedajóčih
ORODNIK: z izpodjedajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjedajóča
RODILNIK: izpodjedajóče
DAJALNIK: izpodjedajóči
TOŽILNIK: izpodjedajóčo
MESTNIK: pri izpodjedajóči
ORODNIK: z izpodjedajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjedajóči
RODILNIK: izpodjedajóčih
DAJALNIK: izpodjedajóčima
TOŽILNIK: izpodjedajóči
MESTNIK: pri izpodjedajóčih
ORODNIK: z izpodjedajóčima

množina

IMENOVALNIK: izpodjedajóče
RODILNIK: izpodjedajóčih
DAJALNIK: izpodjedajóčim
TOŽILNIK: izpodjedajóče
MESTNIK: pri izpodjedajóčih
ORODNIK: z izpodjedajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjedajóče
RODILNIK: izpodjedajóčega
DAJALNIK: izpodjedajóčemu
TOŽILNIK: izpodjedajóče
MESTNIK: pri izpodjedajóčem
ORODNIK: z izpodjedajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjedajóči
RODILNIK: izpodjedajóčih
DAJALNIK: izpodjedajóčima
TOŽILNIK: izpodjedajóči
MESTNIK: pri izpodjedajóčih
ORODNIK: z izpodjedajóčima

množina

IMENOVALNIK: izpodjedajóča
RODILNIK: izpodjedajóčih
DAJALNIK: izpodjedajóčim
TOŽILNIK: izpodjedajóča
MESTNIK: pri izpodjedajóčih
ORODNIK: z izpodjedajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjédan
RODILNIK: izpodjédanega
DAJALNIK: izpodjédanemu
TOŽILNIK: izpodjédan
živo izpodjédanega
MESTNIK: pri izpodjédanem
ORODNIK: z izpodjédanim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjédana
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanima
TOŽILNIK: izpodjédana
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanima

množina

IMENOVALNIK: izpodjédani

RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanim
TOŽILNIK: izpodjédane
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjédana
RODILNIK: izpodjédane
DAJALNIK: izpodjédani
TOŽILNIK: izpodjédano
MESTNIK: pri izpodjédani
ORODNIK: z izpodjédano

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjédani
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanima
TOŽILNIK: izpodjédani
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

množina

IMENOVALNIK: izpodjédane
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanim
TOŽILNIK: izpodjédane
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodjédano
RODILNIK: izpodjédanega
DAJALNIK: izpodjédanemu
TOŽILNIK: izpodjédano
MESTNIK: pri izpodjédanem
ORODNIK: z izpodjédanim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjédani
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanima
TOŽILNIK: izpodjédani
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

množina

IMENOVALNIK: izpodjédana
RODILNIK: izpodjédanih
DAJALNIK: izpodjédanim
TOŽILNIK: izpodjédana
MESTNIK: pri izpodjédanih
ORODNIK: z izpodjédanimi

DELEŽJE NA *-aje*: izpodjedáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izpodjédanje
RODILNIK: izpodjédanja

DAJALNIK: izpodjédanju
TOŽILNIK: izpodjédanje
MESTNIK: pri izpodjédanju
ORODNIK: z izpodjédanjem

dvojina

IMENOVALNIK: izpodjédanji in izpodjédanji
RODILNIK: izpodjédanj
DAJALNIK: izpodjédanjema in izpodjédanjema
TOŽILNIK: izpodjédanji in izpodjédanji
MESTNIK: pri izpodjédanjih
ORODNIK: z izpodjédanjema in z izpodjédanjema

množina

IMENOVALNIK: izpodjédanja
RODILNIK: izpodjédanj
DAJALNIK: izpodjédanjem
TOŽILNIK: izpodjédanja
MESTNIK: pri izpodjédanjih
ORODNIK: z izpodjédanji

IZVOR

↑ izpodjesti

izpodríniti izpodrínem dovršni glagol

[ispodríniti]

POMEN

1. s svojo prostornino odstraniti zlasti tekočino, plin in zavzeti isti prostor; SIN.: spodriniti

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

izpodriniti kisik, zrak | izpodriniti vodo

▪ Če vodo nalijemo v kozarec, *izpodrine* zrak iz kozarca.

▪ Večja žogica za skvoš *izpodrine* več vode kot žogica za namizni tenis.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

ladja izpodrine KOLIKO vode

▪ Tovarna ladja *izpodrine* zelo veliko vode, mali leseni čolniček precej manj.

2. ekspresivno z dosežki, zvijačo, silo spraviti koga z določenega mesta, položaja in ga sam zasesti;

SIN.: ekspresivno spodriniti

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v rodilniku

izpodriniti s KATEREGA mesta, položaja | izpodriniti s prestola, vrha

▪ Na nestranski listi neodvisnih je s prvega mesta *izpodrinil* sedanjega svetnika in podžupana.

▪ Sin transilvanskega vladarja Vlada Drakula je v maščevanju, ker so očeta *izpodrinili* s prestola, pobil več kot 40 tisoč njegovih sovražnikov.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

hoteti izpodriniti | poskušati, uspeti izpodriniti

▪ Tožili so jih, da so uporniki, da hočejo s silo *izpodriniti* zakonitega vladarja, da izrabljajo zadrego domovine in vojske za svoje namene.

- V notranjih frankovskih spopadih so Karolingi uspeli *izpodriniti* rivalsko merovinško rodbino.
- ▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izpodriniti tekmece
  - Komisija lahko prepove ali določi pogoje za združitve in prevzeme podjetij, če bi nastajajoče večje podjetje s trga *izpodrinilo* svoje tekmece.
- 3. ekspresivno začeti se uporabljati, pojavljati namesto česa drugega, prej uveljavljenega; SIN.: ekspresivno spodriniti
- ▶ prisl. + **glag.**
dokončno, popolnoma, povsem izpodriniti | hitro, kmalu izpodriniti | nikoli, počasi, postopoma, sčasoma izpodriniti
  - Analogno tehniko bo kmalu dokončno *izpodrinila* digitalna.
  - Z razvojem rudarstva in prometa je premog začel nadomeščati oglje v metalurgiji, vendar ga predvsem v fužinarstvu nikoli ni *izpodrinil*.
  - V njegovi pivovarni so varili težko, skoraj črno pivo bogatega okusa, ki je zaradi kakovosti sčasoma *izpodrinilo* vsa uvožena piva.
- ▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izpodriniti fotoaparate | izpodriniti KATERE rastline
  - Počasi, a zanesljivo utegnejo mobilni telefoni *izpodriniti* digitalne fotoaparate nižjega cenovnega razreda.
  - Eksotične vrste so porušile avtohtoni ekološki sistem in *izpodrinile* endemične otoške rastline.
- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
računalnik izpodrine | traktor izpodrine
  - Delovni konji so bili na kmetijah nepogrešljivi, dokler jih ni *izpodrinil* traktor.
  - Zanimive izdaje poljudnoznanstvenih in leposlovnih knjig dokazujejo, da novi mediji knjig ne bodo *izpodrinili*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ispodríniti]

IPA: [ispɔd'ri:niti]

NEDOLOČNIK: izpodríniti

NAMENILNIK: izpodrínit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izpodrínem

2. OSEBA: izpodrínesh

3. OSEBA: izpodrínesh

dvojina

1. OSEBA: izpodríneva

2. OSEBA: izpodríneta

3. OSEBA: izpodríneta

množina

1. OSEBA: izpodrínemo

2. OSEBA: izpodrínete

3. OSEBA: izpodrínesh

velelnik

ednina

2. OSEBA: izpodrínesh

dvojina

1. OSEBA: izpodríniva

2. OSEBA: izpodrínita

množina

1. OSEBA: izpodrínimo

2. OSEBA: izpodrínite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: izpodrínil

DVOJINA: izpodrínila

MNOŽINA: izpodrínili

ženski spol

EDNINA: izpodrínila

DVOJINA: izpodrínili

MNOŽINA: izpodrínile

srednji spol

EDNINA: izpodrínilo

DVOJINA: izpodrínili

MNOŽINA: izpodrínila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrínjen

RODILNIK: izpodrínjenega

DAJALNIK: izpodrínjenemu

TOŽILNIK: izpodrínjen

živo izpodrínjenega

MESTNIK: pri izpodrínjenem

ORODNIK: z izpodrínjenim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrínjena

RODILNIK: izpodrínjenih

DAJALNIK: izpodrínjenima

TOŽILNIK: izpodrínjena

MESTNIK: pri izpodrínjenih

ORODNIK: z izpodrínjenima

množina

IMENOVALNIK: izpodrínjeni

RODILNIK: izpodrínjenih

DAJALNIK: izpodrínjenim

TOŽILNIK: izpodrínjene

MESTNIK: pri izpodrínjenih

ORODNIK: z izpodrínjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrínjena

RODILNIK: izpodrínjene

DAJALNIK: izpodrínjeni

TOŽILNIK: izpodrínjeno

MESTNIK: pri izpodrínjeni
ORODNIK: z izpodrínjeno

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrínjeni
RODILNIK: izpodrínjenih
DAJALNIK: izpodrínjenima
TOŽILNIK: izpodrínjeni
MESTNIK: pri izpodrínjenih
ORODNIK: z izpodrínjenima

množina

IMENOVALNIK: izpodrínjene
RODILNIK: izpodrínjenih
DAJALNIK: izpodrínjenim
TOŽILNIK: izpodrínjene
MESTNIK: pri izpodrínjenih
ORODNIK: z izpodrínjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrínjeno
RODILNIK: izpodrínjenega
DAJALNIK: izpodrínjenemu
TOŽILNIK: izpodrínjeno
MESTNIK: pri izpodrínjenem
ORODNIK: z izpodrínjenim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrínjeni
RODILNIK: izpodrínjenih
DAJALNIK: izpodrínjenima
TOŽILNIK: izpodrínjeni
MESTNIK: pri izpodrínjenih
ORODNIK: z izpodrínjenima

množina

IMENOVALNIK: izpodrínjena
RODILNIK: izpodrínjenih
DAJALNIK: izpodrínjenim
TOŽILNIK: izpodrínjena
MESTNIK: pri izpodrínjenih
ORODNIK: z izpodrínjenimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: izpodrínivṣ̌i

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izpodrínjenje
RODILNIK: izpodrínjenja
DAJALNIK: izpodrínjenju
TOŽILNIK: izpodrínjenje
MESTNIK: pri izpodrínjenju
ORODNIK: z izpodrínjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrínjenji
RODILNIK: izpodrínjenj
DAJALNIK: izpodrínjenjema
TOŽILNIK: izpodrínjenji
MESTNIK: pri izpodrínjenjih
ORODNIK: z izpodrínjenjema

množina

IMENOVALNIK: izpodrínjenja
RODILNIK: izpodrínjenj
DAJALNIK: izpodrínjenjem
TOŽILNIK: izpodrínjenja
MESTNIK: pri izpodrínjenjih
ORODNIK: z izpodrínjenji

TONEMSKO

[ispodríniti]

IPA: [ispodrì:níti]

NEDOLOČNIK: izpodríniti

NAMENILNIK: izpodrínit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izpodrínem
2. OSEBA: izpodríněš
3. OSEBA: izpodríně

dvojina

1. OSEBA: izpodríněva
2. OSEBA: izpodríněta
3. OSEBA: izpodríněta

množina

1. OSEBA: izpodríněmo
2. OSEBA: izpodríněte
3. OSEBA: izpodrínějo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izpodríní

dvojina

1. OSEBA: izpodríníva
2. OSEBA: izpodríníta

množina

1. OSEBA: izpodrínímo
2. OSEBA: izpodríníte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: izpodrínil
DVOJINA: izpodríníla
MNOŽINA: izpodríníli

ženski spol

EDNINA: izpodríníla in izpodríníla
DVOJINA: izpodríníli
MNOŽINA: izpodríníle

srednji spol

EDNINA: izpodrínílo
DVOJINA: izpodríníli
MNOŽINA: izpodríníla

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrínjen
RODILNIK: izpodrínjenega
DAJALNIK: izpodrínjenemu

TOŽILNIK: izpodrînj^{en}

živo izpodrînj^{enega}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enem}

ORODNIK: z izpodrînj^{enim}

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{ena}

RODILNIK: izpodrînj^{enih}

DAJALNIK: izpodrînj^{enima}

TOŽILNIK: izpodrînj^{ena}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enima}

množina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{eni}

RODILNIK: izpodrînj^{enih}

DAJALNIK: izpodrînj^{enim}

TOŽILNIK: izpodrînj^{ene}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enimi}

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{ena}

RODILNIK: izpodrînj^{ene}

DAJALNIK: izpodrînj^{eni}

TOŽILNIK: izpodrînj^{eno}

MESTNIK: pri izpodrînj^{eni}

ORODNIK: z izpodrînj^{eno}

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{eni}

RODILNIK: izpodrînj^{enih}

DAJALNIK: izpodrînj^{enima}

TOŽILNIK: izpodrînj^{eni}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enima}

množina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{ene}

RODILNIK: izpodrînj^{enih}

DAJALNIK: izpodrînj^{enim}

TOŽILNIK: izpodrînj^{ene}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enimi}

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{eno}

RODILNIK: izpodrînj^{enega}

DAJALNIK: izpodrînj^{enemu}

TOŽILNIK: izpodrînj^{eno}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enem}

ORODNIK: z izpodrînj^{enim}

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{eni}

RODILNIK: izpodrînj^{enih}

DAJALNIK: izpodrînj^{enima}

TOŽILNIK: izpodrînj^{eni}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enima}

množina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{ena}

RODILNIK: izpodrînj^{enih}

DAJALNIK: izpodrînj^{enim}

TOŽILNIK: izpodrînj^{ena}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enih}

ORODNIK: s izpodrînj^{enimi}

DELEŽJE NA -*vš*: izpodrînj^{ivši}

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{enje}

RODILNIK: izpodrînj^{enja}

DAJALNIK: izpodrînj^{enju}

TOŽILNIK: izpodrînj^{enje}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enju}

ORODNIK: z izpodrînj^{enjem}

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{enji} in izpodrînj^{enji}

RODILNIK: izpodrînj^{enj}

DAJALNIK: izpodrînj^{enjema} in izpodrînj^{enjema}

TOŽILNIK: izpodrînj^{enji} in izpodrînj^{enji}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enjih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enjema} in z

izpodrînj^{enjema}

množina

IMENOVALNIK: izpodrînj^{enja}

RODILNIK: izpodrînj^{enj}

DAJALNIK: izpodrînj^{enjem}

TOŽILNIK: izpodrînj^{enja}

MESTNIK: pri izpodrînj^{enjih}

ORODNIK: z izpodrînj^{enji}

FRAZEOLOGIJA

vreči/izriniti/zriniti ipd. s prestola *koga, kaj*

vreči s prestola *koga, kaj*

izriniti s prestola *koga, kaj*

zriniti s prestola *koga, kaj*

spraviti s prestola *koga, kaj*

sklatiti s prestola *koga, kaj*

izpodriniti s prestola *koga, kaj*

spodriniti s prestola *koga, kaj*

spraviti *koga* ali *kaj* s prvega, vodilnega mesta, položaja

▪ Že na prihodnji tekmi me lahko *s prestola vrže* kateri izmed tekmecev.

▪ Deskanje v teh krajih res še ni *vrglo s prestola* rodea, toda prebivalci Teksasa se odslej lahko predajajo užitkom tega športa, saj so po zamisli nekega kalifornijskega inženirja uredili vodni park, ki se ponaša z umetnim valom.

▪ Nova valuta utegne celo *izriniti dolar s prestola* vodilne svetovne valute.

- Štartali smo s skromnimi željami, skušali smo graditi zmagovalno miselnost in obdržati urejene razmere v klubu. Ne bo nas lahko *zriniti s prestola*.
- Vsako leto smo favoriti in vedno nas hoče kdo *spraviti s prestola*.
- Zanimivo bo videti, kdo ju bo v tej sezoni zmozel *sklatiti s prestola*, saj igrata izjemno prepričljivo.
- Novo rekreativno prevozno sredstvo je povsem obnorelo naše severne sosede in *s prestola izpodrinilo* pri nas še zmeraj priljubljeni skiro.

IZVOR
↑riniti

izpodrivati izpodrivam nedovršni glagol

[ispodrivati]

POMEN

1. s svojo prostornino odstranjevati zlasti tekočino, plin in zavzemati isti prostor; SIN.: spodrivati

- ▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izpodrivati vodo | izpodrivati zrak
  - Bolj ko boste platenko potiskali v vodo, večji bo vzgon; platenka namreč *izpodriva* vodo.
  - Med naraščanjem voda *izpodriva* zrak, v podzemnem prostoru se ustvari pritisk in zrak piha skozi vsak možen prehod na površje.

2. ekspresivno z dosežki, zvijačo, silo spravljati koga z določenega mesta, položaja in ga sam zasedati; SIN.: ekspresivno spodrivati

- Na prosti trg v EU ne morejo prodreti in celo z domačega trga jih vse bolj *izpodriva* konkurenca iz EU.
- Ugotovljeno je, da živali na nastilju ne hlastajo za hrano tako silovito, ne *izpodrivajo* v tolikšni meri vrstnikov.

3. ekspresivno začenjati se uporabljati, pojavljati namesto česa drugega, prej uveljavljenega; SIN.:

ekspresivno spodrivati

- ▶ prisl. + **glag.**
hitro, počasi izpodrivati | močno, uspešno, zanesljivo izpodrivati | postopoma, vztrajno izpodrivati
  - Odkar so Rimljani zasedli deželo, je rimsko-grška civilizacija počasi *izpodrivala* star način življenja.
  - Volno in svilo uporabljajo v glavnem v proizvodnji tekstila, vendar ju v zadnjem času močno *izpodrivajo* umetni materiali.
  - Starejše hiše vztrajno *izpodrivajo* stekleni nebotičniki in velika nakupovalna središča.
- ▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
izpodrivati KATERE materiale | izpodrivati domače, druge rastline | izpodrivati uporabo ČESA | izpodrivati KATERE vrste

- Grobi filtri iz raznih umetnih snovi vse bolj *izpodrivajo* naravne precejalne materiale, toda v talnih filtrih za sladkovodne akvarije še vedno uporabljajo precej grobo zrnatu mivko.
- Tujerodne invazivne vrste *izpodrivajo* domače rastline in s tem zmanjšujejo biotsko raznovrstnost in delovanje ekosistemov.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- angleščina izpodriva | KATERI material, plastika izpodriva | stroji izpodrivajo | KATERI mediji izpodrivajo | tehnologija izpodriva
  - Avstralski staroselci govorijo približno 250 narečij, a skoraj vsa izginjajo, ker jih *izpodriva* angleščina.
  - Les *izpodrivajo* plastika, aluminij in drugi materiali.

...

▪ Čevljarstvo je začelo *izpodrivati* cenejše industrijsko izdelovanje obutve.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ispodrivati]

IPA: [ispod'ri:vati]

NEDOLOČNIK: izpodrivati

NAMENILNIK: izpodrivat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izpodrivam
2. OSEBA: izpodrivaš
3. OSEBA: izpodriva

dvojina

1. OSEBA: izpodrivava
2. OSEBA: izpodrivata
3. OSEBA: izpodrivata

množina

1. OSEBA: izpodrivamo
2. OSEBA: izpodrivate
3. OSEBA: izpodrivajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izpodrivaj

dvojina

1. OSEBA: izpodrivajva
2. OSEBA: izpodrivajta

množina

1. OSEBA: izpodrivajmo
2. OSEBA: izpodrivajte

deležnik na -l

moški spol

- EDNINA: izpodrival
- DVOJINA: izpodrivala
- MNOŽINA: izpodrivali

ženski spol

EDNINA: izpodrivala
DVOJINA: izpodrivali
MNOŽINA: izpodrivale

srednji spol

EDNINA: izpodrivalo
DVOJINA: izpodrivali
MNOŽINA: izpodrivala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč
RODILNIK: izpodrivajóč**ega**
DAJALNIK: izpodrivajóč**emu**
TOŽILNIK: izpodrivajóč
    živo izpodrivajóč**ega**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**em**
ORODNIK: z izpodrivajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**a**
RODILNIK: izpodrivajóč**ih**
DAJALNIK: izpodrivajóč**ima**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**a**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**ih**
ORODNIK: z izpodrivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**i**
RODILNIK: izpodrivajóč**ih**
DAJALNIK: izpodrivajóč**im**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**e**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**ih**
ORODNIK: z izpodrivajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**a**
RODILNIK: izpodrivajóč**e**
DAJALNIK: izpodrivajóč**i**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**o**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**i**
ORODNIK: z izpodrivajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**i**
RODILNIK: izpodrivajóč**ih**
DAJALNIK: izpodrivajóč**ima**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**i**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**ih**
ORODNIK: z izpodrivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**e**
RODILNIK: izpodrivajóč**ih**
DAJALNIK: izpodrivajóč**im**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**e**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**ih**
ORODNIK: z izpodrivajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**e**
RODILNIK: izpodrivajóč**ega**
DAJALNIK: izpodrivajóč**emu**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**e**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**em**
ORODNIK: z izpodrivajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**i**
RODILNIK: izpodrivajóč**ih**
DAJALNIK: izpodrivajóč**ima**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**i**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**ih**
ORODNIK: z izpodrivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodrivajóč**a**
RODILNIK: izpodrivajóč**ih**
DAJALNIK: izpodrivajóč**im**
TOŽILNIK: izpodrivajóč**a**
MESTNIK: pri izpodrivajóč**ih**
ORODNIK: z izpodrivajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivan
RODILNIK: izpodrivan**ega**
DAJALNIK: izpodrivan**emu**
TOŽILNIK: izpodrivan
    živo izpodrivan**ega**
MESTNIK: pri izpodrivan**em**
ORODNIK: z izpodrivan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivan**a**
RODILNIK: izpodrivan**ih**
DAJALNIK: izpodrivan**ima**
TOŽILNIK: izpodrivan**a**
MESTNIK: pri izpodrivan**ih**
ORODNIK: z izpodrivan**ima**

množina

IMENOVALNIK: izpodrivan**i**
RODILNIK: izpodrivan**ih**
DAJALNIK: izpodrivan**im**
TOŽILNIK: izpodrivan**e**
MESTNIK: pri izpodrivan**ih**
ORODNIK: z izpodrivan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivan**a**
RODILNIK: izpodrivan**e**
DAJALNIK: izpodrivan**i**
TOŽILNIK: izpodrivan**o**
MESTNIK: pri izpodrivan**i**
ORODNIK: z izpodrivan**o**

dvojina

IMENOVANIK: izpodrívani
RODILNIK: izpodrívanih
DAJALNIK: izpodrívanim
TOŽILNIK: izpodrívani
MESTNIK: pri izpodrívanih
ORODNIK: z izpodrívanimi

množina

IMENOVANIK: izpodrívane
RODILNIK: izpodrívanih
DAJALNIK: izpodrívanim
TOŽILNIK: izpodrívane
MESTNIK: pri izpodrívanih
ORODNIK: z izpodrívanimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: izpodrívano
RODILNIK: izpodrívane
DAJALNIK: izpodrívane
TOŽILNIK: izpodrívano
MESTNIK: pri izpodrívane
ORODNIK: z izpodrívanim

dvojina

IMENOVANIK: izpodrívani
RODILNIK: izpodrívanih
DAJALNIK: izpodrívanim
TOŽILNIK: izpodrívani
MESTNIK: pri izpodrívanih
ORODNIK: z izpodrívanimi

množina

IMENOVANIK: izpodrívana
RODILNIK: izpodrívanih
DAJALNIK: izpodrívanim
TOŽILNIK: izpodrívana
MESTNIK: pri izpodrívanih
ORODNIK: z izpodrívanimi

DELEŽJE NA *-aje*: izpodrívaje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: izpodrívanje
RODILNIK: izpodrívanja
DAJALNIK: izpodrívanju
TOŽILNIK: izpodrívaje
MESTNIK: pri izpodrívanju
ORODNIK: z izpodrívanjem

dvojina

IMENOVANIK: izpodrívaj
RODILNIK: izpodrívaj
DAJALNIK: izpodrívajema
TOŽILNIK: izpodrívaj
MESTNIK: pri izpodrívajih
ORODNIK: z izpodrívajema

množina

IMENOVANIK: izpodrívaja
RODILNIK: izpodrívaj

DAJALNIK: izpodrívanjem
TOŽILNIK: izpodrívaja
MESTNIK: pri izpodrívajih
ORODNIK: z izpodrívajji

TONEMSKO

[ispodrívati]

IPA: [ispodrì:váti]

NEDOLOČNIK: izpodrívati

NAMENILNIK: izpodrívati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: izpodrívam
2. OSEBA: izpodríváš
3. OSEBA: izpodrívá

dvojina

1. OSEBA: izpodrívava
2. OSEBA: izpodrívata
3. OSEBA: izpodrívata

množina

1. OSEBA: izpodrívamo
2. OSEBA: izpodrívate
3. OSEBA: izpodrívajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: izpodrívaj

dvojina

1. OSEBA: izpodrívajva
2. OSEBA: izpodrívajta

množina

1. OSEBA: izpodrívajmo
2. OSEBA: izpodrívajte

deležnik na *-/*

moški spol

EDNINA: izpodrívaj
DVOJINA: izpodrívajva
MNOŽINA: izpodrívajmo

ženski spol

EDNINA: izpodrívaj
DVOJINA: izpodrívajva
MNOŽINA: izpodrívajmo

srednji spol

EDNINA: izpodrívaj
DVOJINA: izpodrívajva
MNOŽINA: izpodrívajmo

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVANIK: izpodrívajoč tudi izpodrívajoč
RODILNIK: izpodrívajočega
DAJALNIK: izpodrívajočemu
TOŽILNIK: izpodrívajoč tudi izpodrívajoč
živo izpodrívajočega
MESTNIK: pri izpodrívajočem

ORODNIK: z izpodrivajočim
dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivajoča
RODILNIK: izpodrivajočih
DAJALNIK: izpodrivajočima
TOŽILNIK: izpodrivajoča
MESTNIK: pri izpodrivajočih
ORODNIK: z izpodrivajočima

množina

IMENOVALNIK: izpodrivajóči
RODILNIK: izpodrivajóčih
DAJALNIK: izpodrivajóčim
TOŽILNIK: izpodrivajóče
MESTNIK: pri izpodrivajóčih
ORODNIK: z izpodrivajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivajóča
RODILNIK: izpodrivajóče
DAJALNIK: izpodrivajóči
TOŽILNIK: izpodrivajóčo
MESTNIK: pri izpodrivajóči
ORODNIK: z izpodrivajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivajóči
RODILNIK: izpodrivajóčih
DAJALNIK: izpodrivajóčima
TOŽILNIK: izpodrivajóči
MESTNIK: pri izpodrivajóčih
ORODNIK: z izpodrivajóčima

množina

IMENOVALNIK: izpodrivajóče
RODILNIK: izpodrivajóčih
DAJALNIK: izpodrivajóčim
TOŽILNIK: izpodrivajóče
MESTNIK: pri izpodrivajóčih
ORODNIK: z izpodrivajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivajóče
RODILNIK: izpodrivajóčega
DAJALNIK: izpodrivajóčemu
TOŽILNIK: izpodrivajóče
MESTNIK: pri izpodrivajóčem
ORODNIK: z izpodrivajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivajóči
RODILNIK: izpodrivajóčih
DAJALNIK: izpodrivajóčima
TOŽILNIK: izpodrivajóči
MESTNIK: pri izpodrivajóčih
ORODNIK: z izpodrivajóčima

množina

IMENOVALNIK: izpodrivajóča

RODILNIK: izpodrivajóčih
DAJALNIK: izpodrivajóčim
TOŽILNIK: izpodrivajóča
MESTNIK: pri izpodrivajóčih
ORODNIK: z izpodrivajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivan
RODILNIK: izpodrivanega
DAJALNIK: izpodrivanemu
TOŽILNIK: izpodrivan
živo izpodrivanega
MESTNIK: pri izpodrivanem
ORODNIK: z izpodrivanim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivana
RODILNIK: izpodrivanih
DAJALNIK: izpodrivanima
TOŽILNIK: izpodrivana
MESTNIK: pri izpodrivanih
ORODNIK: z izpodrivanima

množina

IMENOVALNIK: izpodrivani
RODILNIK: izpodrivanih
DAJALNIK: izpodrivanim
TOŽILNIK: izpodrivane
MESTNIK: pri izpodrivanih
ORODNIK: z izpodrivanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivana
RODILNIK: izpodrivane
DAJALNIK: izpodrivani
TOŽILNIK: izpodrivano
MESTNIK: pri izpodrivani
ORODNIK: z izpodrivano

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrivani
RODILNIK: izpodrivanih
DAJALNIK: izpodrivanima
TOŽILNIK: izpodrivani
MESTNIK: pri izpodrivanih
ORODNIK: z izpodrivanima

množina

IMENOVALNIK: izpodrivane
RODILNIK: izpodrivanih
DAJALNIK: izpodrivanim
TOŽILNIK: izpodrivane
MESTNIK: pri izpodrivanih
ORODNIK: z izpodrivanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: izpodrivano

RODILNIK: izpodrivanega
DAJALNIK: izpodrivanemu
TOŽILNIK: izpodrívano
MESTNIK: pri izpodrivanem
ORODNIK: z izpodrivanim

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrívani
RODILNIK: izpodrívanih
DAJALNIK: izpodrívania
TOŽILNIK: izpodrívani
MESTNIK: pri izpodrívanih
ORODNIK: z izpodrívania

množina

IMENOVALNIK: izpodrívana
RODILNIK: izpodrívanih
DAJALNIK: izpodrívanim
TOŽILNIK: izpodrívana
MESTNIK: pri izpodrívanih
ORODNIK: z izpodrívanimi

DELEŽJE NA *-aje*: izpodriváje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: izpodrívanje
RODILNIK: izpodrívanja
DAJALNIK: izpodrívanju
TOŽILNIK: izpodrívanje
MESTNIK: pri izpodrívanju
ORODNIK: z izpodrívanjem

dvojina

IMENOVALNIK: izpodrívaj*ni* in izpodrívaj*ji*
RODILNIK: izpodrívaj
DAJALNIK: izpodrívaj*ema* in izpodrívaj*ema*
TOŽILNIK: izpodrívaj*ni* in izpodrívaj*ji*
MESTNIK: pri izpodrívaj*ih*
ORODNIK: z izpodrívaj*ema* in z izpodrívaj*ema*

množina

IMENOVALNIK: izpodrívaj*ja*
RODILNIK: izpodrívaj
DAJALNIK: izpodrívaj*em*
TOŽILNIK: izpodrívaj*ja*
MESTNIK: pri izpodrívaj*ih*
ORODNIK: z izpodrívaj*ji*

IZVOR

↑izpodriniti

Jack Russell

[džêk rásəl]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[džêk rásəl]

IPA: [ˈdʒɛ:k ˈra:səl]

TONEMSKO

[džêk rásəl]

IPA: [dʒɛ:k rá:səl]

STALNE ZVEZE

Jack Russell terier

majhen pes bele barve s črnkastimi ali rjavkastimi lisami, zlasti po glavi, hrbtu in repu, krajšimi nogami in privihanimi uhlji

▪ Živahni in včasih kar malce hiperaktivni *Jack Russell terierji* so zaradi svoje igrivosti zelo priljubljeni.

▪ *Jack Russell terier* je majhen, kompakten, igriv pes, poln energije, hkrati pa neustrašen, neodvisen in pogumen.

IZVOR

prevzeto iz angl. *Jack Russell* po angleškem vzreditelju Johnu (Jacku) Rusllu (1795–1883)

jámb¹ jámba samostalnik moškega spola

[jámp jámba]

POMEN

iz literarne vede dvozložna stopica, sestavljena iz prvega nepoudarjenega in drugega poudarjenega zloga

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Iskali so prave rime, zlagali *jambe* v enajsterce in pazili na pravilno gradnjo soneta v kvartine in tercine.

...

▪ Pesmi so nabite z metaforiko, ritmizirane pa v *jambih*.

▪ Heksameter kot najbolj razširjeno starogrško verzno obliko lahko v slovenščino prevajamo z *jambom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jámp jámba]

IPA: [ˈja:mp ˈja:m̩ba]

ednina

IMENOVALNIK: jámb

RODILNIK: jámba

DAJALNIK: jámbu

TOŽILNIK: jámb

MESTNIK: pri jámbu

ORODNIK: z jámbom

dvojina

IMENOVALNIK: jámba

RODILNIK: jámbov

DAJALNIK: jámboma

TOŽILNIK: jámba
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámboma
množina
IMENOVALNIK: jámbi
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámbom
TOŽILNIK: jámbe
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámbi

TONEMSKO

[jâmp jâmba]
IPA: [já:mp já:mbà]

ednina

IMENOVALNIK: jámb
RODILNIK: jámba
DAJALNIK: jámbu
TOŽILNIK: jámb
MESTNIK: pri jámbu
ORODNIK: z jámbom

dvojina

IMENOVALNIK: jámba
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámboma
TOŽILNIK: jámba
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámboma

množina

IMENOVALNIK: jámbi
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámbom
TOŽILNIK: jámbe
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámbi

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Jambus* in) lat. *iambus* iz gr. *iambos*, to pa iz nekega predantičnega sredozemskega jezika

jámb² jámba samostalnik moškega spola

[jámp jámba]

POMEN

družabna igra s šestimi kockami, pri kateri se s sestavljanjem kombinacij pik na kockah zbirajo točke

- Včasih igrava *jamb*, človek ne jezi se, včasih gremo peš na izlet, na kakšen koncert.
- S kockami v roki se najdem za kuhinjsko mizo in igramo *jamb*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jámp jámba]
IPA: [já:mp 'ja:mba]

ednina

IMENOVALNIK: jámb
RODILNIK: jámba
DAJALNIK: jámbu
TOŽILNIK: jámb
MESTNIK: pri jámbu
ORODNIK: z jámbom

dvojina

IMENOVALNIK: jámba
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámboma
TOŽILNIK: jámba
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámboma

množina

IMENOVALNIK: jámbi
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámbom
TOŽILNIK: jámbe
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámbi

TONEMSKO

[jâmp jâmba]
IPA: [já:mp já:mbà]

ednina

IMENOVALNIK: jámb
RODILNIK: jámba
DAJALNIK: jámbu
TOŽILNIK: jámb
MESTNIK: pri jámbu
ORODNIK: z jámbom

dvojina

IMENOVALNIK: jámba
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámboma
TOŽILNIK: jámba
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámboma

množina

IMENOVALNIK: jámbi
RODILNIK: jámbov
DAJALNIK: jámbom
TOŽILNIK: jámbe
MESTNIK: pri jámbih
ORODNIK: z jámbi

IZVOR

= hrv., srb. *jàmb*, bolg. *jamb*, nejasnega izvora

jámbski jámbska jámbsko pridevnik

[jámpski]

POMEN

ki je v zvezi z jambom¹

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

jámbski ritem | jámbski verz

- Sonet ima *jámbski* ritem.
- Dolžina *jámbskega* verza niha med devetimi in trinajstimi zlogi, kar razbija avtomatizem.
- Pesmi kažejo *jámbsko* ritmično strukturo, imajo različno razvrščene rime, poleg zunanjih tudi notranje in neredko razvidno dvodelno zgradbo.

...

- V prevodu je ohranil verzne dvojice z žensko asonanco, ritem pa je *jámbski*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jámpski]

IPA: [ˈja:mpski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jámbski

RODILNIK: jámbskega

DAJALNIK: jámbskemu

TOŽILNIK: jámbski

živo jámbskega

MESTNIK: pri jámbskem

ORODNIK: z jámbskimi

dvojina

IMENOVALNIK: jámbska

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskima

TOŽILNIK: jámbska

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jámbskima

množina

IMENOVALNIK: jámbski

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskim

TOŽILNIK: jámbske

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jámbskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jámbska

RODILNIK: jámbske

DAJALNIK: jámbski

TOŽILNIK: jámbsko

MESTNIK: pri jámbski

ORODNIK: z jámbsko

dvojina

IMENOVALNIK: jámbski

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskima

TOŽILNIK: jámbski

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jámbskima

množina

IMENOVALNIK: jámbske

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskim

TOŽILNIK: jámbske

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jámbskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jámbsko

RODILNIK: jámbskega

DAJALNIK: jámbskemu

TOŽILNIK: jámbsko

MESTNIK: pri jámbskem

ORODNIK: z jámbskimi

dvojina

IMENOVALNIK: jámbski

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskima

TOŽILNIK: jámbski

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jámbskima

množina

IMENOVALNIK: jámbska

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskim

TOŽILNIK: jámbska

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jámbskimi

TONEMSKO

[jámpski]

IPA: [já:mpski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jámbski

RODILNIK: jámbskega

DAJALNIK: jámbskemu

TOŽILNIK: jámbski

živo jámbskega

MESTNIK: pri jámbskem

ORODNIK: z jámbskimi

dvojina

IMENOVALNIK: jámbska

RODILNIK: jámbskih

DAJALNIK: jámbskima

TOŽILNIK: jámbska

MESTNIK: pri jámbskih

ORODNIK: z jâmb**skima**
množina

IMENOVALNIK: jâmb**ski**
RODILNIK: jâmb**skih**
DAJALNIK: jâmb**skim**
TOŽILNIK: jâmb**ske**
MESTNIK: pri jâmb**skih**
ORODNIK: z jâmb**skimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jâmb**ska**
RODILNIK: jâmb**ske**
DAJALNIK: jâmb**ski**
TOŽILNIK: jâmb**sko**
MESTNIK: pri jâmb**ski**
ORODNIK: z jâmb**sko**

dvojina

IMENOVALNIK: jâmb**ski**
RODILNIK: jâmb**skih**
DAJALNIK: jâmb**skima**
TOŽILNIK: jâmb**ski**
MESTNIK: pri jâmb**skih**
ORODNIK: z jâmb**skima**

množina

IMENOVALNIK: jâmb**ske**
RODILNIK: jâmb**skih**
DAJALNIK: jâmb**skim**
TOŽILNIK: jâmb**ske**
MESTNIK: pri jâmb**skih**
ORODNIK: z jâmb**skimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jâmb**sko**
RODILNIK: jâmb**skega**
DAJALNIK: jâmb**skemu**
TOŽILNIK: jâmb**sko**
MESTNIK: pri jâmb**skem**
ORODNIK: z jâmb**skim**

dvojina

IMENOVALNIK: jâmb**ski**
RODILNIK: jâmb**skih**
DAJALNIK: jâmb**skima**
TOŽILNIK: jâmb**ski**
MESTNIK: pri jâmb**skih**
ORODNIK: z jâmb**skima**

množina

IMENOVALNIK: jâmb**ska**
RODILNIK: jâmb**skih**
DAJALNIK: jâmb**skim**
TOŽILNIK: jâmb**ska**
MESTNIK: pri jâmb**skih**
ORODNIK: z jâmb**skimi**

STALNE ZVEZE

jambski enajsterec

iz literarne vede peterostopni verz, sestavljen iz petih jambov in do dveh nepoudarjenih zlogov na koncu verza; SIN.: iz literarne vede enajsterec, iz literarne vede laški enajsterec

- Božanska komedija je napisana v italijanskem jeziku srednjega veka; kitica je tercina, verz pa *jambski enajsterec*.
- Delo, ki vsebuje 88 pesmi v *jambskem enajstercu*, je žirija označila prej za pesnitev kot zbirko.

IZVOR

↑jamb

japónka japónke samostalnik ženskega spola

[japónka]

POMEN

navadno v množini poletni natikač, navadno iz sintetičnih materialov, ki se natakne med palec in kazalec

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
plastične japonke | poletne japonke
  - Izbirali boste lahko med jadralskimi čevlji, poletnimi *japonkami*, torbami za na plovilo ali plažo.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
nositi japonke
  - V javnih kopališčih in garderobah nosimo *japonke*.
  - Poleti najraje obujem udobne *japonke*, zvečer pa kakšne zanimive sandale z visoko peto.
- ▶ priredna zveza
natikači in japonke
  - Nizke čevlje bodo zamenjali sandali, lahkotni natikači in *japonke*.
- ...
- V drugi, malce večji črni torbici so bili bleščilo za usta in dva para *japonk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[japónka]

IPA: [ja'po:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: japón**ka**

RODILNIK: japón**ke**

DAJALNIK: japón**ki**

TOŽILNIK: japón**ko**

MESTNIK: pri japón**ki**

ORODNIK: z japón**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: japónki
RODILNIK: japónk
DAJALNIK: japónkama
TOŽILNIK: japónki
MESTNIK: pri japónkah
ORODNIK: z japónkama

množina

IMENOVALNIK: japónke
RODILNIK: japónk
DAJALNIK: japónkam
TOŽILNIK: japónke
MESTNIK: pri japónkah
ORODNIK: z japónkami

TONEMSKO

[japõnka]

IPA: [japó:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: japõnka
RODILNIK: japõnke
DAJALNIK: japõnki
TOŽILNIK: japõnko
MESTNIK: pri japõnki
ORODNIK: z japõnko

dvojina

IMENOVALNIK: japõnki
RODILNIK: japõnk
DAJALNIK: japõnkama
TOŽILNIK: japõnki
MESTNIK: pri japõnkah
ORODNIK: z japõnkama

množina

IMENOVALNIK: japõnke
RODILNIK: japõnk
DAJALNIK: japõnkam
TOŽILNIK: japõnke
MESTNIK: pri japõnkah
ORODNIK: z japõnkami

IZVOR

po zgledu hrv., srb. *japānka* iz *Jápān* 'Japonska' po državi Japonski

jázbečar jázbečarja samostalnik moškega spola

[jázbəčar]

POMEN

majhen pes s podolgovatom telesom, zelo kratkimi nogami, daljšim gobcem in daljšimi povešenimi uhlji

- Po njenih izkušnjah so *jazbečarji* igrivi in veseli kužki, ki imajo radi otroke.
- Jazbečarja* moramo skrbno in dosledno vzgajati, sicer lahko postane svojeglav in neposlušen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jázbəčar]

IPA: [ˈja:zbətʃar]

ednina

IMENOVALNIK: jázbečar
RODILNIK: jázbečarja
DAJALNIK: jázbečarju
TOŽILNIK: jázbečarja
MESTNIK: pri jázbečarju
ORODNIK: z jázbečarjem

dvojina

IMENOVALNIK: jázbečarja
RODILNIK: jázbečarjev
DAJALNIK: jázbečarjema
TOŽILNIK: jázbečarja
MESTNIK: pri jázbečarjih
ORODNIK: z jázbečarjema

množina

IMENOVALNIK: jázbečarji
RODILNIK: jázbečarjev
DAJALNIK: jázbečarjem
TOŽILNIK: jázbečarje
MESTNIK: pri jázbečarjih
ORODNIK: z jázbečarji

TONEMSKO

[jázbəčar]

IPA: [já:zbətʃar]

ednina

IMENOVALNIK: jâzbečar
RODILNIK: jâzbečarja
DAJALNIK: jâzbečarju
TOŽILNIK: jâzbečarja
MESTNIK: pri jâzbečarju
ORODNIK: z jâzbečarjem

dvojina

IMENOVALNIK: jâzbečarja
RODILNIK: jâzbečarjev
DAJALNIK: jâzbečarjema
TOŽILNIK: jâzbečarja
MESTNIK: pri jâzbečarjih
ORODNIK: z jâzbečarjema

množina

IMENOVALNIK: jâzbečarji
RODILNIK: jâzbečarjev
DAJALNIK: jâzbečarjem
TOŽILNIK: jâzbečarje
MESTNIK: pri jâzbečarjih
ORODNIK: z jâzbečarji

brak jazbečar

srednje velik kratkodlak pes rjave barve ali črne in rjave barve, s krepkim podolgovatim telesom, krajšimi nogami in povešenimi uhlji

- V tujini *brak jazbečarje* zaradi dobro razvitega čuta za voh in njihove majhnosti, spretnosti ter živahnosti uspešno uporabljajo kot iskalce prepovedanih drog.
- Ker ima rad delo in dogajanje, je *brak jazbečar* primeren predvsem za aktivne ljudi.

dolgodlaki jazbečar

jazbečar z dolgo ravno dlako rdečkaste, rumeno rjave barve ali črne in rumeno rjave barve

- *Dolgodlaki jazbečarji* so med najbolj priljubljenimi malimi družinskimi psi v Avstriji in Nemčiji.
- *Dolgodlaki jazbečar* je primeren tudi za otroke.

kratkodlaki jazbečar

jazbečar s kratko dlako rdečkaste, rumeno rjave barve ali črne in rumeno rjave barve

- V Sloveniji predvsem lovci cenijo resastega in *kratkodlakega jazbečarja*.
- Pasma je nastala s križanjem *kratkodlakega jazbečarja* s koker španjeli.

resasti jazbečar

jazbečar s kratko resasto dlako rdečkaste, sivkaste ali rjavkaste barve

- Za lov uporabljajo najpogosteje *resaste jazbečarje* in kratkodlake jazbečarje, dolgodlaki jazbečarji pa so predvsem spremljevalci oziroma hišni psi.
- Značaja dolgodlakega in *resastega jazbečarja* se le malce razlikujeta.

BESEDOTVORJE

ženski spol: jazbečarka

IZVOR

↑jazbec

jéšč jéšča jéšče pridevnik

[jéšč]

POMEN

ki rad, veliko jé

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ješč otrok

- Tudi zelo sladko sadje je za *ješče* otroke lahko kalorična bomba.
- Posebej pri bolj *ješčem* psu je nevarno, da bi naenkrat zaužil preveč briketov.

- *Ješči* mački porcijo z vsakim obrokom zlagoma zmanjšujete, da bo počasi izgubila nekaj teže.

▶ prisl. + **prid. beseda**

pretirano ješč | slabo ješč

- Opazujemo, ali ima apetit, težave pri požiranju hrane, ali odklanja hrano, ali je pretirano *ješč*.
- Kunci so ob preslabi oskrbi z vodo slabo *ješči*.
- Živali se po sterilizaciji ob enaki količini hrane zredijo, postanejo bolj *ješče*.

...

- Manj mastne mlečne izdelke v otrokovo prehrano po dopolnjenem drugem letu starosti uvajamo, če je otrok *ješč* in je njegova vsakodnevna prehrana pestra in raznovrstna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jéšč]

IPA: [ˈjɛːʃtʃ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jéšč

določno jéšči

RODILNIK: jéščega

DAJALNIK: jéščemu

TOŽILNIK: jéšč

določno jéšči

živo jéščega

MESTNIK: pri jéščem

ORODNIK: z jéščim

dvojina

IMENOVALNIK: jéšča

RODILNIK: jéščih

DAJALNIK: jéščima

TOŽILNIK: jéšča

MESTNIK: pri jéščih

ORODNIK: z jéščima

množina

IMENOVALNIK: jéšči

RODILNIK: jéščih

DAJALNIK: jéščim

TOŽILNIK: jéšče

MESTNIK: pri jéščih

ORODNIK: z jéščimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jéšča

RODILNIK: jéšče

DAJALNIK: jéšči

TOŽILNIK: jéščo

MESTNIK: pri jéšči

ORODNIK: z jéščo

dvojina

IMENOVANIK: jěšči
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščima
TOŽILNIK: jěšči
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščima

množina

IMENOVANIK: jěšče
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščim
TOŽILNIK: jěšče
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: jěšče
RODILNIK: jěščega
DAJALNIK: jěščemu
TOŽILNIK: jěšče
MESTNIK: pri jěščem
ORODNIK: z jěščim

dvojina

IMENOVANIK: jěšči
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščima
TOŽILNIK: jěšči
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščima

množina

IMENOVANIK: jěšča
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščim
TOŽILNIK: jěšča
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj jěšč

ženski spol

EDNINA: bòlj jěšča

srednji spol

EDNINA: bòlj jěšče

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj jěšč

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj jěšča

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj jěšče

TONEMSKO

[jěšč]

IPA: [jé:ʃɨ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: jěšč
določno jěšči
RODILNIK: jěščega
DAJALNIK: jěščemu
TOŽILNIK: jěšč
določno jěšči
živo jěščega
MESTNIK: pri jěščem
ORODNIK: z jěščim

dvojina

IMENOVANIK: jěšča
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščima
TOŽILNIK: jěšča
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščima

množina

IMENOVANIK: jěšči
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščim
TOŽILNIK: jěšče
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: jěšča
RODILNIK: jěšče
DAJALNIK: jěšči
TOŽILNIK: jěščo
MESTNIK: pri jěšči
ORODNIK: z jěščo

dvojina

IMENOVANIK: jěšči
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščima
TOŽILNIK: jěšči
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščima

množina

IMENOVANIK: jěšče
RODILNIK: jěščih
DAJALNIK: jěščim
TOŽILNIK: jěšče
MESTNIK: pri jěščih
ORODNIK: z jěščimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: jěšče
RODILNIK: jěščega
DAJALNIK: jěščemu
TOŽILNIK: jěšče
MESTNIK: pri jěščem

ORODNIK: z **jéščim**
dvojina

IMENOVALNIK: **jéšči**

RODILNIK: **jéščih**

DAJALNIK: **jéščima**

TOŽILNIK: **jéšči**

MESTNIK: pri **jéščih**

ORODNIK: z **jéščima**

množina

IMENOVALNIK: **jéšča**

RODILNIK: **jéščih**

DAJALNIK: **jéščim**

TOŽILNIK: **jéšča**

MESTNIK: pri **jéščih**

ORODNIK: z **jéščimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj **jêšč**

ženski spol

EDNINA: bõlj **jêšča**

srednji spol

EDNINA: bõlj **jêšče**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj **jêšč**

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj **jêšča**

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj **jêšče**

IZVOR

↑jesti

jéščnost jéščnosti samostalnik ženskega spola

[jéščnost]

POMEN

stanje, lastnost koga, da rad, veliko jé

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čezmerna, pretirana ješčnost | slaba, zmanjšana ješčnost

▪ Pojavijo se lahko motnje hranjenja, odklanjanje hrane ali izrazita izbirčnost, lahko pa tudi pretirana *ješčnost*.

▪ Zaradi slabše *ješčnosti* živali ne dobijo dovolj energije in nastopi lahko ketoza.

▪ Zdi se, da so hormonske spremembe, ki povzročijo večjo *ješčnost* pri pticah, odvisne od trajanja svetlega dela dneva.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Zmerna lakota, svež zrak in gibanje pospešujejo *ješčnost*, utrujenost in nerazpoloženje pa ga zmanjšujeta.

▪ Zaradi visokih temperatur se poleti zniža *ješčnost* molznic, živali tako zaužijejo tudi manj hranilnih snovi.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v roditelju

▪ Nekateri od cvetlic odlikuje visoka prebavljivost in ugodno vplivajo na *ješčnost* živali.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[jéščnost]

IPA: [ˈjɛːʃtʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: jéščnost

RODILNIK: jéščnosti

DAJALNIK: jéščnosti

TOŽILNIK: jéščnost

MESTNIK: pri jéščnosti

ORODNIK: z jéščnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: jéščnosti

RODILNIK: jéščnosti

DAJALNIK: jéščnost**ma** tudi jéščnost**ima**

TOŽILNIK: jéščnosti

MESTNIK: pri jéščnostih

ORODNIK: z jéščnost**ma** tudi z jéščnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: jéščnosti

RODILNIK: jéščnosti

DAJALNIK: jéščnost**im**

TOŽILNIK: jéščnosti

MESTNIK: pri jéščnostih

ORODNIK: z jéščnost**mi**

TONEMSKO

[jéščnost]

IPA: [jɛːʃtʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: jéščnost

RODILNIK: jéščnosti

DAJALNIK: jéščnosti

TOŽILNIK: jéščnost

MESTNIK: pri jéščnosti

ORODNIK: z jéščnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: jéščnosti

RODILNIK: jéščnosti

DAJALNIK: jéščnost**ma** tudi jéščnost**ima**

TOŽILNIK: jéščnosti

MESTNIK: pri jéščnostih

ORODNIK: z jéščnost**ma** tudi z jéščnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: jéščnosti

RODILNIK: jéščnosti

DAJALNIK: jéščnost**im**

TOŽILNIK: jěščnosti
MESTNIK: pri jěščnostih
ORODNIK: z jěščnostmi

IZVOR
↑ješč

juhêj medmet

[juhêj]

POMEN

1. posnema glas pri vriskanju

▪ *Juhej, juhej* so vriskali.

2. ekspresivno izraža, da govorec občuti veselje, navdušenje

▪ *Juhej!* Pred mano je nov dan, poln novih možnosti, da naredim nekaj pametnega.

▪ *Juhej*, pomlad je tu.

▪ Fantje so nas med to nogometno smetano več kot častno zastopali. Juhu in *juhej!*

▪ Ju, ju, ju, *juhej* za naše rokometaše.

2.1. ironično izraža, da govorec česa ne odobrava, s čim ni zadovoljen

▪ Cilj je dosežen: iz hladnega in dolgačasnega romana smo dobili hladen in dolgačasen film!

Juhej!

▪ *Juhej*, bomo pa žgance jedli. Zdravo in lačno živeli.

3. kot samostalnik, ekspresivno vrisk

▪ Ko smo končno zagledali cilj, je vsakemu ušel glasen *juhej*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[juhêj]

IPA: [ju'xɛ:i]

TONEMSKO

[juhêj]

IPA: [juxɛ:i]

IZVOR

prevzeto iz nem. *juchhei* iz *juchen* 'vriskati' + *hei* 'juhu'

kabúki kabúkija samostalnik moškega spola

[kabúki]

POMEN

1. iz teatrologije japonsko gledališče, v katerem igralci s petjem, glasbo, plesom stilizirano uprizarjajo zgodovinske ali vsakdanje dogodke

▶ sam. beseda + sam. beseda

gledališče kabuki | igra kabuki | ples kabuki

▪ Z gledališčem *kabuki* se ukvarja vse od svojega drugega leta.

▪ Ogleдали si bodo značilen ples *kabuki*.

...

▪ Pristopil je in me vprašal, ali sem igralka *kabukija*.

2. kot pridevnik ki je v zvezi s kabukijem 1.

▶ sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda

▪ Eden najbolj poznanih japonskih *kabuki* igralcev je starodavno gledališko obliko želel modernizirati in predstaviti tudi zahodnemu občinstvu.

▪ Posebno priljubljeni so bili motivi iz zabavišnih četrti, na primer portreti kurtizan ali igralcev *kabuki* gledališča.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kabúki]

IPA: [ka'bu:ki]

ednina

IMENOVALNIK: kabúki

RODILNIK: kabúkija

DAJALNIK: kabúkiju

TOŽILNIK: kabúki

MESTNIK: pri kabúkiju

ORODNIK: s kabúkijem

dvojina

IMENOVALNIK: kabúkija

RODILNIK: kabúkijev

DAJALNIK: kabúkijema

TOŽILNIK: kabúkija

MESTNIK: pri kabúkijih

ORODNIK: s kabúkijema

množina

IMENOVALNIK: kabúkiji

RODILNIK: kabúkijev

DAJALNIK: kabúkijem

TOŽILNIK: kabúkije

MESTNIK: pri kabúkijih

ORODNIK: s kabúkiji

TONEMSKO

[kabûki]

IPA: [kabú:ki]

ednina

IMENOVALNIK: kabûki

RODILNIK: kabûkija

DAJALNIK: kabûkiju

TOŽILNIK: kabûki

MESTNIK: pri kabûkiju

ORODNIK: s kabûkijem

dvojina

IMENOVALNIK: kabûkija

RODILNIK: kabûkijev

DAJALNIK: kabûkijema

TOŽILNIK: kabûkia
MESTNIK: pri kabûkijih
ORODNIK: s kabûkijema

množina

IMENOVALNIK: kabûkiji
RODILNIK: kabûkijev
DAJALNIK: kabûkijem
TOŽILNIK: kabûkije
MESTNIK: pri kabûkijih
ORODNIK: s kabûkiji

IZVOR

prevzeto prek angl., nem. *Kabuki* iz jap. *kabuki* iz *ka* 'pesem' + *bu* 'ples' + *ki* 'umetnost, veščina'

káča káče samostalnik ženskega spola

[káča]

POMEN

1. plazilec brez nog in z dolgim valjastim

telesom; primerjaj lat. *Serpentes*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kača se levi | kača leze, se plazi, zleze KAM, se zvija, zvije | kača se ovija okrog ČESA | kača piči, požre, ugrizne KOGA | kača sika, zasika

▪ Ko se *kače* levijo, nekaj časa ne vidijo, saj koža, ki jo menjajo, pokriva tudi oči.

▪ *Kača* se je nemudoma zvila v klobčič in začela sikati proti mungu.

▪ Oseba, ki jo je ugriznila *kača*, naj bo čim bolj mirna, ker gibanje pospešuje širjenje strupa v telesu.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

eksotična, tropska kača | mrtva, živa kača | nestrupena, strupena kača | nevarna, smrtonosna kača | ogromna, orjaška, velikanska kača | sikajoča kača | zvita kača

▪ Če naletimo na nestrupeno *kačo*, je najbolje, da se umaknemo korak ali dva in ji damo prostor, da pobegne.

▪ Pitona so predali oblastem, ki bodo orjaško *kačo* vrnile v džunglo.

▪ Ves prestrašen je na prašni cesti zagledal veliko, v klobčič zvito *kačo*, ki je jezno sikala na vse strani ter iztegovala razklani jezik.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

držati, prijati kačo | loviti kače | pokončati, ubiti, ubijati kačo | pregnati kače | srečati, zagledati kačo

▪ Prvič sem prijel *kačo*, ko sem imel tri leta, pri petih sem imel udomačeno prvo, pri desetih sem jih imel že kakih sto.

▪ Ne razmem, zakaj ljudje pokončajo *kačo* ali kakega drugega plazilca, ki ga srečajo v naravi.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

koža, telo kače | pik, ugriz kače | vrsta kače

▪ Tudi če niste prepričani, katera vrsta *kače* vas je ugriznila, to ni težava, saj je protistrup za modrasa in obe vrsti gada enak.

...

▪ *Kače* velikanke niso strupene, plen ubijajo z zadušitvijo.

▪ Mnogi otroci so premagali strah pred *kačami*, saj so jih smeli potipati.

▪ Ovijalke z dreves, ki so se zvijale čez pot, so bile podobne *kačam*.

1.1. meso te živali kot hrana, jed

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
jesti kače

▪ Veliko je ljudi, ki radi jedo polže in *kače*.

▪ V Koreji sem jedel *kače*, zelo pa sem navdušen nad japonskim sušijem.

2. mitološko bitje z dolgim kačjim trupom in glavo, pogosto upodobljeno v templjih, svetiščih

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

krilata kača

▪ Prava kačja pošast je amfisbena, krilata *kača* z dvema glavama, ki ji je skoraj nemogoče uiti.

▪ Na križišču najširših cest v mestu je naga – bajeslovna večglava *kača*, ki se kot simbol zelo pogosto pojavlja v angkorski arhitekturi.

...

▪ Heraklej je *kačo* z devetimi glavami le s težavo ubil, saj sta za vsako odrezano glavo zrasli dve novi.

3. ozek, podolgovat predmet iz mehkega materiala

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

Fino maso pregnetemo, da se zmežča.

Oblikujemo dolgo in tanko *kačo*, ki jo položimo na obod kroga.

4. ekspresivno dolga vijugasta vrsta česa, kar se počasi premika

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

neskončna kača | pločevinasta kača

▪ Policisti lahko le opazujejo neskončne *kače* vozil, storiti pa tako ali tako nihče ne more nič.

▪ Skoraj vsak voznik je kdaj naletel na zastoj na cesti, ko pločevinasti *kači* vozil ni bilo ne konca ne kraja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kača se vije

▪ Na skrajnih desnih pasovih cest se že zdaj vije nepregledna *kača* prikolničarjev, ki s počasnim prehitevanjem pogosto zasedejo še srednji pas.

...

▪ Že sta me vlekla za rokav proti vrsti *kače* ljudi, ki je vodila proti blagajni.

5. znamenje kitajskega horoskopa med zmajem in konjem

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

leto kače | znamenje kače

- Na Kitajskem je prehod zmajevega leta v leto *kače* praznovalo 1,3 milijarde ljudi.
- Še najbolj se boste dobro razumeli z ljudmi rojenim v znamenju zmaja, *kače* in opice.

5.1. kdor je rojen v tem znamenju

- Ne ujemata se najbolje. Opica je napadalna, *kača* pa ne zna odpuščati.

6. slabšalno kdor je hudoben, nesramen ali se mu to pripisuje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Toda kaj je naredila ta zvita *kača*!
- Njena sposobnost preklopov od ubogega dekletca k zapeljivi, sikajoči *kači*, je mojstrsko vpeta v pripovedni trikotnik vseh protagonistov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[káča]

IPA: [ˈkaːtʃa]

ednina

IMENOVALNIK: káča

RODILNIK: káče

DAJALNIK: káči

TOŽILNIK: káčo

MESTNIK: pri káči

ORODNIK: s káčo

dvojina

IMENOVALNIK: káči

RODILNIK: káč

DAJALNIK: káčama

TOŽILNIK: káči

MESTNIK: pri káčah

ORODNIK: s káčama

množina

IMENOVALNIK: káče

RODILNIK: káč

DAJALNIK: káčam

TOŽILNIK: káče

MESTNIK: pri káčah

ORODNIK: s káčami

TONEMSKO

[káča]

IPA: [kà:tʃá]

ednina

IMENOVALNIK: káča

RODILNIK: káče

DAJALNIK: káči

TOŽILNIK: káčo

MESTNIK: pri káči

ORODNIK: s káčo

dvojina

IMENOVALNIK: káči

RODILNIK: káč

DAJALNIK: káčama

TOŽILNIK: káči

MESTNIK: pri káčah

ORODNIK: s káčama

množina

IMENOVALNIK: káče

RODILNIK: káč

DAJALNIK: káčam

TOŽILNIK: káče

MESTNIK: pri káčah

ORODNIK: s káčami

STALNE ZVEZE

mlečna kača

iz zoologije kača rdečkaste barve s črnimi in belimi ali rumenimi obročastimi vzorci, ki živi v Severni in Srednji Ameriki ter severnem delu Južne Amerike; primerjaj lat. *Lampropeltis triangulum*

- Učenci so natančno spoznali činčilo in nestrupeno *mlečno kačo*, lahko so ju tudi pobožali in ovohali.
- Pri nas je možno kupiti kače vrst iz skupine gožev (npr. ameriški gož), *mlečnih kač*, udavov in pitonov (npr. kraljevi piton) ter kače iz skupine podganaric.

morska kača

1. iz zoologije kača, prilagojena življenju v morju, s strupniki v zadnjem delu čeljusti, ki živi zlasti v priobalnem pasu vzhodnega Indijskega in Tihega oceana; primerjaj lat. *Hydrophiinae*

- Pri *morskih kačah* mesto ugriza ne boli, čez čas pa pride do napredujoče ohlapne paralize mišičja.
- Zaradi toplega oceana preti pri potapljanju veliko nevarnosti, posebno zaradi morskih psov in strupenih *morskih kač*.

2. iz mitologije bitje z dolgim kačjim trupom in glavo, ki napada ladje tako, da se ovije okrog njih

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pri vseh pomorskih ljudstvih številne legende omenjajo tudi velikanske *morske kače*.
- Mornarske izmišljotine pripovedujejo o pošastih, orjaških glavonožcih in velikanskih *morskih kačah*, ki potegnejo ladje v globino.

pernata kača

iz mitologije bitje s kačjim telesom in peresi, ki uteleša boga Kecalcoatla pri Toltekih, Aztekih in Kukulkana pri Majih

- Blizu so piramida Meseca, tempelj *permate kače* ter dva kilometra dolga Cesta mrtvih, po kateri so vodili ujetnike in jih žrtvovali svojim božanstvom.
- *Pernata kača* je bila majevski bog Kukulkan in po njem so poimenovali glavno piramido.

FRAZEOLOGIJA

asfaltna kača

dolga vijugasta asfaltirana cesta, avtocesta

- Prvemu ravnemu odseku sledi nekaj izmenjujočih se zavojev navzdol. Kdor proge ne pozna, se mu *asfaltna kača* zlovešče ostro zapre.
- Ni presenetljivo, da je med ljudmi, ki živijo v krajih ob avtocesti in ki jih je mogoče srečati na poti od Primorske proti Štajerski, slišati tako hvaljenje kot grajanje te *asfaltne kače*.

dolg kot jara kača

zelo dolg, dolgotrajen, razvlečen

- Pot, *dolga kot jara kača*, je bila vroča, utrujajoča in tudi dolgočasna.
- Avtor si je zamislil *kot jara kača dolg* in z medvrstnimi odnosi natančno urejen gozdni sistem.

imeti kačo v žepu

biti skopušen, nerad plačati; ne imeti denarja

- Za Gorenjce pravijo, da *imajo kačo v žepu*.
- Nemalokrat je dokazala, da *nima kače v žepu*. Neki siromašni balerini je recimo plačala štipendijo v višini 75.000 dolarjev.
- V službo je zamujal že dobre pol ure. Ko je hotel plačati taksistu, pa je ugotovil, da *ima kačo v žepu*.

jara kača

kar je razvlečeno, traja, poteka že dolgo časa

- Po zamenjavi stečajnega upravitelja ta oseba zdaj upa, da se bo končala sodna *jara kača*.
- Sprejemanje zakona se je doslej izkazalo za pravo *jaro kačo*.

kača v žepu

skopost, pretirana varčnost

- Tam so doslej velika podjetja slovela po strašni *kači v žepu*.
- Ko smo na kavi, ljudje včasih omenijo, menda niste Gorenjci res tisti s *kačo v žepu*.

kot bi *koga* pičila kača/osa/čebela

kot bi koga pičila kača

kot bi *koga* pičila osa

kot bi *koga* pičila čebela

zelo hitro, naglo; nepričakovano, nenadoma

- Odskočil je, *kot bi ga pičila kača*.

- Nenadoma je, *kot bi ga pičila osa*, skočil pokonci in se zagledal v nenavaden predmet.
- Kmet je vstal izza mize, *kot bi ga pičila čebela*.

rediti/gojiti kačo/gada na prsih

rediti kačo na prsih

rediti gada na prsih

gojiti kačo na prsih

izkazovati dobroto, podporo tistemu, ki to vrača z nehvaležnostjo, izdajo, sovraštvom

- Bodite pozorni in previdni. Ugotovite, kdo za vašim hrbtom spletari, da bi vas onemogočil in se okoristil na vaš račun. Prizadelo vas bo, ker boste odkrili, da *ste redili kačo na prsih*.
- Razburjena je vstopila ter se sesedla na stol nasproti ljubimcu: »Sramuj se, globoko si zabredel. *Gada sem redila na prsih*,« je prizadeto izbruhnila.
- Nedvomno se je pokazalo, da bi morala vlada tovrstno zakonodajo popraviti že prej. To bi se zgodilo, če ne *bi vlada na svojih prsih gojila kačo*, za katero se bo šele izkazalo, kaj je povzročila.

sikati/sikniti kot kača

sikati kot kača

v dovršni obliki sikniti kot kača

jezno govoriti, odgovoriti z ostrim, sikajočim glasom

- »Bom pa šel! Pa se sama ubadaj s hribom!« *je sikal kot kača*.
- »Kaj se to pravi,« *je kot kača siknila* Claudia, »da si pazil?«

skrivati koga, kaj kot kača noge

skrbno skrivati kaj, kar ima vrednost, je dragoceno ali mora ostati tajno

- Direktorji ekip *skrivajo* startno listo *kot kača noge*.
- Zelene igralce sicer *skrivajo kot kača noge*, toda izvedeli smo, da naj bi bil na seznamu morebitnih novih moči tudi naš favorit.

viti se kot kača

premikati se počasi v dolgi vijugasti črti

- Vrsta čakajočih *se vije kot kača* skozi vrata ven na dež, ki rosi z neba.
- Tigris *se kot kača vije* skozi bagdadske četrti, ki jih prekinjajo palmovi nasadi.

vleči se/viti se kot jara kača | vleči se kot zgodba/povest o jari kači

vleči se kot jara kača

viti se kot jara kača

vleči se kot zgodba o jari kači

vleči se kot povest o jari kači

trajati, dogajati se dolgo časa; potekati, minevati počasi

- Deset let nekaterim mine kot hip, drugim *se vleče kot jara kača*.
- Zgodba *se kot jara kača vije* iz enega projekta v drugega.
- Druga stran je temu oporekala in razprava *se je vlekla kot zgodba o jari kači*.
- Breg *se vleče kot povest o jari kači*.

zgodba/povest/pravljica o jari kači (in steklem polžu)

zgodba o jari kači

zgodba o jari kači in steklem polžu

povest o jari kači

pravljica o jari kači in steklem polžu

povest o jari kači in steklem polžu

pravljica o jari kači

kar je razvlečeno, traja, poteka že dolgo časa

- Sedaj končno kaže, da se bo ta *zgodba o jari kači* končala in da bo kraj dobil nazaj svoje nekdanje ime.
- Vsak prepir se nekje začne in *zgodba o jari kači in steklem polžu* prav na tem področju se še danes nadaljuje z nezmanjšano močjo.
- Korupcija, ponaredki, črni trg, stavke, blokade, vse je le stara *povest o jari kači*.
- Raziskave in sodni postopki v zvezi s tajkuni so postale že *pravljica o jari kači in steklem polžu*.
- Ne gre za *povest o jari kači in steklem polžu*, ampak za grozljivko v nadaljevanjih.
- Obljube ministra so pač *pravljica o jari kači*.

zvijati/zviti se kot kača

zvijati se kot kača

v dovršni obliki *zviti se kot kača*

premikati se, premakniti se tako, da spominja na gibanje kače; biti zelo upogljiv, gibljiv

- Nisem mogla več nadzirati telesa, ki *se je zvijalo kot kača*.
- Naprava je narejena iz optičnih vlaken, zato *se lahko zvije kot kača*.

zvit kot kača

zelo vijugast; zelo zvit, premeten

- V Logarski dolini sem bila že trikrat. Zelo rada jo obiščem, le cesta je *zvita kot kača* in mi je slabo.
- Začel je igrati, skakati za visokimi žogami v kazenskem prostoru, bil je hiter, gibljiv in *zvit kot kača*, začel je zabijati in v hipu se je prikupil in osvojil srca navijačev.
- Sedi na moji postelji in jaz *kot kača zvit* ležim v naslanjaču.

železna kača

vlak, železnica

- Potniki s splava mu pomahajo, *železna kača* pa jim vedno odgovori s piskom sirene.
- Ta načrtovana »*železna kača*« je bila dolga nekaj več kot 144 kilometrov, povezovalo pa jo je kar 168 mostov in 42 predorov.

Kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi.

Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi. izraža, da se kdo boji česa, kar je podobno čemu, s čimer ima slabe izkušnje, čeprav strah ni nujno upravičen

- Pravite, da se zdaj »zavestno kontrolirate, da soljudem ne bi naredili preveč dobrega, saj bi vas utegnili izkoristili«. Kako že pravi pregovor? *Kogar je pičila kača, se boji zvite vrvi*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: kačica

IZVOR

= hrv. nar. *kăča*, prvotneje morda 'modras', iz *kačiti 'dvigati se, skakati' (sorodno s ↑skakati), prvotno torej 'skakač'

káčast káčasta káčasto pridevnik

[káčast]

POMEN

ki spominja na kačo 1. ali je tak kot pri kači 1.;

SIN.: kačji

► **prid. beseda** + sam. beseda

kačasta oblika | kačasta riba | kačasto telo

- Telo je dolgo, *kačaste* oblike, z enim samim parom škržnih odprtini.
- Evropsko jeguljo prepoznamo brez težav, kajti to je edina riba *kačastega* telesa.
- Nekateri goli polži lahko plavajo z zvijanjem telesa gor in dol, ali pa s *kačastim* bočnim zvijanjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[káčast]

IPA: ['ka:tʃast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: káčast

določno káčasti

RODILNIK: káčastega

DAJALNIK: káčastemu

TOŽILNIK: káčast

določno káčasti

živo káčastega

MESTNIK: pri káčastem

ORODNIK: s káčast**ih**
dvojina

IMENOVALNIK: káčasta
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**ima**
TOŽILNIK: káčasta
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: káčasti
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**im**
TOŽILNIK: káčaste
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: káčasta
RODILNIK: káčaste
DAJALNIK: káčast**i**
TOŽILNIK: káčasto
MESTNIK: pri káčast**i**
ORODNIK: s káčasto

dvojina

IMENOVALNIK: káčasti
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**ima**
TOŽILNIK: káčasti
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: káčaste
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**im**
TOŽILNIK: káčaste
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: káčasto
RODILNIK: káčast**ega**
DAJALNIK: káčast**emu**
TOŽILNIK: káčasto
MESTNIK: pri káčast**em**
ORODNIK: s káčast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: káčasti
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**ima**
TOŽILNIK: káčasti
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: káčasta

RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**im**
TOŽILNIK: káčasta
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**imi**

TONEMSKO

[káčast]

IPA: [ká:ʦást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: káčast
določno káčast**i**
RODILNIK: káčast**ega**
DAJALNIK: káčast**emu**
TOŽILNIK: káčast
določno káčast**i**
živo káčast**ega**
MESTNIK: pri káčast**em**
ORODNIK: s káčast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: káčasta
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**ima**
TOŽILNIK: káčasta
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: káčasti
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**im**
TOŽILNIK: káčaste
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: káčasta
RODILNIK: káčaste
DAJALNIK: káčast**i**
TOŽILNIK: káčasto
MESTNIK: pri káčast**i**
ORODNIK: s káčasto

dvojina

IMENOVALNIK: káčasti
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**ima**
TOŽILNIK: káčasti
MESTNIK: pri káčast**ih**
ORODNIK: s káčast**ima**

množina

IMENOVALNIK: káčaste
RODILNIK: káčast**ih**
DAJALNIK: káčast**im**

TOŽILNIK: káčaste
MESTNIK: pri káčastih
ORODNIK: s káčastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: káčasto
RODILNIK: káčastega
DAJALNIK: káčastemu
TOŽILNIK: káčasto
MESTNIK: pri káčastem
ORODNIK: s káčastim

dvojina

IMENOVALNIK: káčasti
RODILNIK: káčastih
DAJALNIK: káčastima
TOŽILNIK: káčasti
MESTNIK: pri káčastih
ORODNIK: s káčastima

množina

IMENOVALNIK: káčasta
RODILNIK: káčastih
DAJALNIK: káčastim
TOŽILNIK: káčasta
MESTNIK: pri káčastih
ORODNIK: s káčastimi

STALNE ZVEZE

kačasta smreka

iz botanike smreka z dolgimi vijugastimi vejami, ščetkasto obraslimi z močnimi iglicami; primerjaj lat. *Picea abies f. Virgata*, *Picea abies 'Virgata'*; SIN.: kačja smreka

- Ob cesti na Slivnico lahko opazite označeno *kačasto smreko*.
- Za *kačasto smreko*, ki je redka mutacija navadne smreke, je značilno, da ima dolge veje, ki rastejo nepravilno v vse smeri.

IZVOR

↑kača

káčica káčice samostalnik ženskega spola

[káčica]

POMEN

1. kačji mladič

- Inkubacijska doba za izvalitev mladih *kačic* iz jajc je 90 dni.
- Bil je prav prijetna mala *kačica*, dolga kakšnega pol metra. A potem je počasi zrasel, tako da zdaj meri že skoraj tri metre.

2. ekspresivno kar spominja na manjšo kačo

- Zagledal je strica z zelo zardelim obrazom; oči je imel rdeče prepredene z razdraženimi *kačicami*.
- Na brezah so se izza njenih cvetnih *kačic* izvili nežni zeleni listki in zaplapolali v pomladni sapici.
- Prižgana dišeča paličica je pustila za seboj sivo *kačico* pepela.

3. iz zoologije členonožec z daljšim valjastim telesom in večjim številom parnih nožic, ki živi zlasti na vlažnih tleh in se v nevarnosti lahko zvije v kroglico; primerjaj lat. *Diplopoda*

- Naučiti se moramo razlikovati med strigami in *kačicami*. Tisto, kar ljudje navadno označimo za stonogo, je v resnici katera izmed strig.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[káčica]

IPA: ['ka:tʃítsa]

ednina

IMENOVALNIK: káčica
RODILNIK: káčice
DAJALNIK: káčici
TOŽILNIK: káčico
MESTNIK: pri káčici
ORODNIK: s káčico

dvojina

IMENOVALNIK: káčici
RODILNIK: káčic
DAJALNIK: káčicama
TOŽILNIK: káčici
MESTNIK: pri káčicah
ORODNIK: s káčicama

množina

IMENOVALNIK: káčice
RODILNIK: káčic
DAJALNIK: káčicam
TOŽILNIK: káčice
MESTNIK: pri káčicah
ORODNIK: s káčicami

TONEMSKO

[káčica]

IPA: [kà:tʃítsa]

ednina

IMENOVALNIK: káčica
RODILNIK: káčice
DAJALNIK: káčici
TOŽILNIK: káčico
MESTNIK: pri káčici
ORODNIK: s káčico

dvojina

IMENOVALNIK: káčici
RODILNIK: káčic
DAJALNIK: káčicama

TOŽILNIK: káčici
MESTNIK: pri káčicah
ORODNIK: s káčicama

množina

IMENOVALNIK: káčice
RODILNIK: káčic
DAJALNIK: káčicam
TOŽILNIK: káčice
MESTNIK: pri káčicah
ORODNIK: s káčicami

STALNE ZVEZE

železna kačica

iz zoologije členonožec z daljšim valjastim telesom kovinske barve in večjim številom parnih nožic, ki živi zlasti na vlažnih tleh in se v nevarnosti lahko zvije v kroglico; primerjaj lat. *Julus terrestris*

- *Železne kačice* se hranijo z odmrliimi rastlinami, ki jih delno prebavijo in tako olajšajo mikroorganizmom nadaljnji razkroj.
- Strige se gibljejo veliko hitreje kot *železne kačice*.

IZVOR

↑kača

káčji káčja káčje pridevnik

[káčji]

POMEN

1. ki je v zvezi s kačami **1.** ali gojenjem kač **1.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kačji pik, ugriz | kačji strup | kačja farma

- Le izjemoma se zgodi, da prizadeti zaradi *kačjega* pika umre.
- *Káčji* strup je mešanica beljakovin, ki v telesu sprožijo škodljive reakcije.
- Je lastnik največje evropske *kačje* farme, stare 24 let, v kateri imajo obiskovalci priložnost videti prek 1300 kač.

1.1. ki je del telesa kač **1.** ali se pridobiva s telesa kač **1.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kačja koža | káčje usnje

- Večinoma se človek, ki se boji kač, z dotikom spozna le s teksturo in toploto *kačje* kože, prag strahu pa se ne spremeni.
- V rokah drži torbico iz pravega *kačjega* usnja.

1.2. ki spominja na kačo **1.** ali je tak kot pri kači **1.**; SIN.: kačast

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kačji rep

- Okoli nog se mu ovija mitološko morsko bitje, riba s *kačjim* repom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[káčji]

IPA: ['ka:tʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjega
DAJALNIK: káčjemu
TOŽILNIK: káčji
živo káčjega
MESTNIK: pri káčjem
ORODNIK: s káčjim

dvojina

IMENOVALNIK: káčja
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjima
TOŽILNIK: káčja
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjima

množina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjim
TOŽILNIK: káčje
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: káčja
RODILNIK: káčje
DAJALNIK: káčji
TOŽILNIK: káčjo
MESTNIK: pri káčji
ORODNIK: s káčjo

dvojina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjima
TOŽILNIK: káčji
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjima

množina

IMENOVALNIK: káčje
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjim
TOŽILNIK: káčje
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: káčje

RODILNIK: káčjega
DAJALNIK: káčjemu
TOŽILNIK: káčje
MESTNIK: pri káčjem
ORODNIK: s káčjim

dvojina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjima
TOŽILNIK: káčji
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjima

množina

IMENOVALNIK: káčja
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjim
TOŽILNIK: káčja
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj káčji

ženski spol

EDNINA: bôlj káčja

srednji spol

EDNINA: bôlj káčje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj káčji

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj káčja

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj káčje

TONEMSKO

[káčji]

IPA: [ká:tfji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjega
DAJALNIK: káčjemu
TOŽILNIK: káčji
živo káčjega
MESTNIK: pri káčjem
ORODNIK: s káčjim

dvojina

IMENOVALNIK: káčja
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjima
TOŽILNIK: káčja
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjima

množina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjim
TOŽILNIK: káčje
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: káčja
RODILNIK: káčje
DAJALNIK: káčji
TOŽILNIK: káčjo
MESTNIK: pri káčji
ORODNIK: s káčjo

dvojina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjima
TOŽILNIK: káčji
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjima

množina

IMENOVALNIK: káčje
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjim
TOŽILNIK: káčje
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: káčje
RODILNIK: káčjega
DAJALNIK: káčjemu
TOŽILNIK: káčje
MESTNIK: pri káčjem
ORODNIK: s káčjim

dvojina

IMENOVALNIK: káčji
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjima
TOŽILNIK: káčji
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjima

množina

IMENOVALNIK: káčja
RODILNIK: káčjih
DAJALNIK: káčjim
TOŽILNIK: káčja
MESTNIK: pri káčjih
ORODNIK: s káčjimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj káčji

ženski spol

EDNINA: bōlj kâčja

srednji spol

EDNINA: bōlj kâčje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj kâčji

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj kâčja

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj kâčje

STALNE ZVEZE

enakokrili kačji pastir

iz zoologije manjši kačji pastir, ki ima v mirovanju krila zložena; primerjaj lat. *Zygoptera*

- Za ličinke *enakokrilih kačjih pastirjev* je najbolj kritičen trenutek selitev iz njihovega domovanja proti obali, kjer poteka njihova preobrazba.
- V nasprotju z *enakokrilimi kačjimi pastirji* raznokrili kačji pastirji počivajo z razprtimi krili.

kačja brada

iz botanike travi podobna zimzelena rastlina z ozkimi povešenimi listi temno zelene ali črnkaste barve; primerjaj lat. *Ohipogon planiscapus*

- Čeprav so listi bolj podobni travi, spada *kačja brada* v skupino lilijevk.
- *Kačja brada* je v okrasnem vrtnarstvu izredno cenjena pokrovna rastlina za zatavljanje površin pod drevesi in oblikovanje obrob v parkih.

kačja dresen

iz botanike dresen z daljšim nitasto-lističastim socvetjem belkasto vijolične barve na dolgem tankem stebelu; primerjaj lat. *Polygonum bistorta*

- *Kačja dresen* je doma na vlažnih travnikih in obrežjih, zato ji na vrtu poiščite podobna rastišča.
- Socvetja *kačje dresni* so najlepša v velikih in gostih skupinah.

kačja slina

žganje, v katerem je namočena kača

- V steno vgrajeni omari oziroma »tabernaklju« je imel gospodar nekoč spravljene dokumente, denarnico, dragocene predmete in v »šnops« namočeno kačo oziroma »*kačjo slino*«.

kačja smreka

smreka z dolgimi vijugastimi vejami, ščetkasto obraslimi z močnimi iglicami; primerjaj lat. *Picea abies f. Virgata*, *Picea abies 'Virgata'*; SIN.: iz botanike kačasta smreka

- Naravna zanimivost Godoviča je *kačja smreka* v bližini kmetije Česnik.
- Lani smo v reviji opisali dendrološko posebnost – *kačjo smreko* v bližini vasi Hrib-Loški Potok.

kačji pastir

večja žuželka z izrazitimi očmi, dolgim členastim trupom in parom velikih tankih kril; primerjaj lat.

Odonata

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ličinke kačjega pastirja | vrste kačjih pastirjev

- Ličinke *kačjih pastirjev* in enodnevnice živijo v vodi od nekaj mesecev do dveh ali treh let.
- Pri nekaterih vrstah *kačjih pastirjev* odlagajo samičke jajčeca pod vodno gladino.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Največji *kačji pastirji* živijo v tropski Ameriki in lahko dosežejo dolžino 15 centimetrov in razpon kril od 17 do 18 centimetrov.
- Nad njimi so letali veliki *kačji pastirji*, rjavi in zelenkasti in taki z živordečim telesom in prosojnimi krili.

raznokrili kačji pastir

iz zoologije večji kačji pastir, ki ima v mirovanju krila razprta; primerjaj lat. *Anisoptera*

- Ličinke *raznokrilih kačjih pastirjev* živijo v vodi in so plenilci.
- V nasprotju z enakokrilimi kačjimi pastirji *raznokrili kačji pastirji* počivajo z razprtimi krili.

FRAZEOLOGIJA

kačja slina

žganje, močna žgana pijača

- Stric je želel dogovor zaliti s požirkom *kačje sline*.
- Tu vam pokažejo, kako iz zrna nastane kruh, kako se kuha žganje, striže ovce na roke, poizkusite pa lahko tudi pravo pastirsko malico s *kačjo slino*, ki vam jo postrežejo v naravi.

kačje/gadje gnezdo

kačje gnezdo

slabšalno gadje gnezdo

slabšalno skupina hudobnih, zahrbtnih, opravljenih ljudi

- Padli smo v *kačje gnezdo*, med ljudi, ki svoje visoke položaje izkoriščajo, da vladajo življenjem drugih ljudi.
- Morda se je samo sprenevedal, da me ne pozna, pa me je, da se mi maščuje, poslal v to *gadje gnezdo*.

IZVOR

↑kača

kajti poudarjeno **kájti** veznik

[kajti] poudarjeno [kájti]

POMEN

1. uvaja stavek, ki pojasnjuje, utemeljuje predhodni stavek

- Vsako vajo izvede natančno, *kajti* napačni gibi vodijo v poškodbe.
- Ljudje potrebujemo drug drugega, *kajti* odnosi so osnovni del človekove eksistence.
- Korenine se morajo po zalivanju hitro posušiti, *kajti* če so mokre dalj časa, lahko začnejo gniti.
- Reforma ni posebej uspela, *kajti* prava vrednost denarja ni bila skladu z njegovo nominalno vrednostjo.
- V prvi seriji je imel zelo težavne pogoje za skok, v drugi pa ni izkoristil ponujene priložnosti. Škoda, *kajti* v poskusni seriji je dosegel drugi najdaljši skok.

2. kot členek uvaja novo poved, ki pojasnjuje, utemeljuje prejšnjo poved

- Prepričan sem, da bom čez leto ali dve ustvarjal kaj drugega. *Kajti* jutri bo to, kar je nastalo danes, že zastarelo.
- Nihče me ne pozna. *Kajti* če nisi na televiziji, te ljudje ne bodo prepoznali.
- V njeni družbi sem preživela več časa kot pa v loži ter jo večkrat videla brez ličil, kostuma in odrskega vedenja. *Kajti* tesnejši prijateljici kot sva postajali, bolj sproščena in zaupljiva je bila.
- Če nameravate skleniti opcijsko pogodbo za delnice, dvakrat premislite. *Kajti* lahko se vam pripeti, da boste zaradi obveznega prednostnega odkupa delnic znotraj podjetja ostali brez zelenih delnic.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kajti]

IPA: [kaǰti]

poudarjeno

[kájti]

IPA: [ˈkaːjti]

TONEMSKO

[kajti]

IPA: [kaǰti]

poudarjeno

[kájti] in [kájti]

IPA: [kaǰti] in [kaːjti]

IZVOR

↑kaj

kákanje kákanja samostalnik srednjega spola

[kákanje]

POMEN

1. izločanje odvečnih snovi iz črevesja po prebavljanju

▶ piredna zveza

kakanje in lulanje

- Brez posebnega truda in razburjanja bo otrok obvladal *kakanje* in lulanje podnevi tja nekje do tretjega leta in pol, če ga pri tem ne bomo ovirali.
- Prava vzgoja psov prepreči lulanje in *kakanje* po hiši ter uničevanje pohištva.

...

- Otrok med *kakanjem* godrnja, dviguje nožice.

1.1. odvečne snovi, ki se po prebavljanju izločijo iz črevesja

- Lastnikom bodo razdelili 20.000 plastičnih vrečk, da bodo lahko vanje pospravili *kakanje* svojih ljubljencev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kákanje]

IPA: [ˈkaːkanje]

ednina

IMENOVALNIK: kákanje

RODILNIK: kákanja

DAJALNIK: kákanju

TOŽILNIK: kákanje

MESTNIK: pri kákanju

ORODNIK: s kákanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kákanji

RODILNIK: kákanj

DAJALNIK: kákanjema

TOŽILNIK: kákanji

MESTNIK: pri kákanjih

ORODNIK: s kákanjema

množina

IMENOVALNIK: kákanja

RODILNIK: kákanj

DAJALNIK: kákanjem

TOŽILNIK: kákanja

MESTNIK: pri kákanjih

ORODNIK: s kákanji

TONEMSKO

[kákanje]

IPA: [kà:kánjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: kákanje

RODILNIK: kákanja

DAJALNIK: kákanju

TOŽILNIK: kákanje

MESTNIK: pri kákanju

ORODNIK: s kákanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kákanji in kâkanji

RODILNIK: kâkanj

DAJALNIK: kákanjema in kâkanjema

TOŽILNIK: kákanji in kâkanji

MESTNIK: pri kâkanjih

ORODNIK: s kákanjema in s kâkanjema

množina

IMENOVALNIK: kâkanja

RODILNIK: kâkanj

DAJALNIK: kâkanjem

TOŽILNIK: kâkanja

MESTNIK: pri kâkanjih

ORODNIK: s kâkanji

in

[kâkanje]

IPA: [ká:kànjɛ]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: kâkanje

RODILNIK: kâkanja

DAJALNIK: kâkanju

TOŽILNIK: kâkanje

MESTNIK: pri kâkanju

ORODNIK: s kâkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kâkanji

RODILNIK: kâkanj

DAJALNIK: kâkanjema

TOŽILNIK: kâkanji

MESTNIK: pri kâkanjih

ORODNIK: s kâkanjema

množina

IMENOVALNIK: kâkanja

RODILNIK: kâkanj

DAJALNIK: kâkanjem

TOŽILNIK: kâkanja

MESTNIK: pri kâkanjih

ORODNIK: s kâkanji

IZVOR

↑kakati

kákati kákam nedovršni glagol

[kákati]

POMEN

izločati odvečne snovi iz črevesja po prebavljanju

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

golobi, psi kakajo KJE

▪ Golobi so *kakali* po pročelju in sosednjih balkonih.

▪ Psi *kakajo* in lulajo ob blokih, da se otroci potem ne morejo igrati.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

morati kakati | začeti kakati

▪ Sprehod traja predolgo, toda v glavi imam, da mora *kakati*, saj se bo drugače pokakal doma.

▪ Največ izkušenj imam z ljudmi, ki imajo težave s hemoroidi in zaprtjem. Ko tudi sami začnejo *kakati* čepe, so navdušeni nad hitrimi spremembami.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku

kakati v kahlico | kakati v plenice, pleničke

▪ Včasih je *kakala* v pleničke, včasih pa na kahlico.

▪ Še vedno je *kakal* v hlačke.

▶ priredna zveza

kakati in lulati

▪ Lulat in *kakat* hodimo v za to prirejene prostore.

...

▪ Mama previja dojenčka, večji otrok pa *kaka* na kahlici.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kákati]

IPA: ['ka:kati]

NEDOLOČNIK: kákati

NAMENILNIK: kákat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kákam

2. OSEBA: kákaš

3. OSEBA: káka

dvojina

1. OSEBA: kákava

2. OSEBA: kákata

3. OSEBA: kákata

množina

1. OSEBA: kákamo

2. OSEBA: kákate

3. OSEBA: kákajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kákaj

dvojina

1. OSEBA: kákajva

2. OSEBA: kákajta

množina

1. OSEBA: kákaj**mo**

2. OSEBA: kákaj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kákal

DVOJINA: kákala

MNOŽINA: kákali

ženski spol

EDNINA: kákala

DVOJINA: kákali

MNOŽINA: kákale

srednji spol

EDNINA: kákalo

DVOJINA: kákali

MNOŽINA: kákala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajóč

RODILNIK: kakajóč**ega**

DAJALNIK: kakajóč**emu**

TOŽILNIK: kakajóč

živo kakajóč**ega**

MESTNIK: pri kakajóč**em**

ORODNIK: s kakajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kakajóča

RODILNIK: kakajóč**ih**

DAJALNIK: kakajóč**ima**

TOŽILNIK: kakajóča

MESTNIK: pri kakajóč**ih**

ORODNIK: s kakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kakajóči

RODILNIK: kakajóč**ih**

DAJALNIK: kakajóč**im**

TOŽILNIK: kakajóče

MESTNIK: pri kakajóč**ih**

ORODNIK: s kakajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajóča

RODILNIK: kakajóče

DAJALNIK: kakajóči

TOŽILNIK: kakajóčo

MESTNIK: pri kakajóči

ORODNIK: s kakajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kakajóči

RODILNIK: kakajóč**ih**

DAJALNIK: kakajóč**ima**

TOŽILNIK: kakajóči

MESTNIK: pri kakajóč**ih**

ORODNIK: s kakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kakajóče

RODILNIK: kakajóč**ih**

DAJALNIK: kakajóč**im**

TOŽILNIK: kakajóče

MESTNIK: pri kakajóč**ih**

ORODNIK: s kakajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajóče

RODILNIK: kakajóč**ega**

DAJALNIK: kakajóč**emu**

TOŽILNIK: kakajóče

MESTNIK: pri kakajóč**em**

ORODNIK: s kakajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kakajóči

RODILNIK: kakajóč**ih**

DAJALNIK: kakajóč**ima**

TOŽILNIK: kakajóči

MESTNIK: pri kakajóč**ih**

ORODNIK: s kakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kakajóča

RODILNIK: kakajóč**ih**

DAJALNIK: kakajóč**im**

TOŽILNIK: kakajóča

MESTNIK: pri kakajóč**ih**

ORODNIK: s kakajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: kaká**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kákanje

RODILNIK: kákanja

DAJALNIK: kákanju

TOŽILNIK: kákanje

MESTNIK: pri kákanju

ORODNIK: s kákanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kákanji

RODILNIK: kákanj

DAJALNIK: kákanj**ema**

TOŽILNIK: kákanji

MESTNIK: pri kákanj**ih**

ORODNIK: s kákanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kákanja

RODILNIK: kákanj

DAJALNIK: kákanj**em**

TOŽILNIK: kákanja

MESTNIK: pri kákanj**ih**

ORODNIK: s kákanj**i**

TONEMSKO

[kákati]

IPA: [kà:káti]

NEDOLOČNIK: kákati

NAMENILNIK: kákat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kákam

2. OSEBA: kákaš

3. OSEBA: káka

dvojina

1. OSEBA: kákava

2. OSEBA: kákata

3. OSEBA: kákata

množina

1. OSEBA: kákamo

2. OSEBA: kákate

3. OSEBA: kákajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kákaj

dvojina

1. OSEBA: kákajva

2. OSEBA: kákajta

množina

1. OSEBA: kákajmo

2. OSEBA: kákajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kákal

DVOJINA: kákala

MNOŽINA: kákali

ženski spol

EDNINA: kákala in kâkala

DVOJINA: kákali

MNOŽINA: kákale

srednji spol

EDNINA: kákalo

DVOJINA: kákali

MNOŽINA: kákala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajôč tudi kakajôč

RODILNIK: kakajôčega

DAJALNIK: kakajôčemu

TOŽILNIK: kakajôč tudi kakajôč

živo kakajôčega

MESTNIK: pri kakajôčem

ORODNIK: s kakajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: kakajôča

RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajôčima

TOŽILNIK: kakajôča

MESTNIK: pri kakajôčih

ORODNIK: s kakajôčima

množina

IMENOVALNIK: kakajôči

RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajôčim

TOŽILNIK: kakajôče

MESTNIK: pri kakajôčih

ORODNIK: s kakajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajôča

RODILNIK: kakajôče

DAJALNIK: kakajôči

TOŽILNIK: kakajôčo

MESTNIK: pri kakajôči

ORODNIK: s kakajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: kakajôči

RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajôčima

TOŽILNIK: kakajôči

MESTNIK: pri kakajôčih

ORODNIK: s kakajôčima

množina

IMENOVALNIK: kakajôče

RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajôčim

TOŽILNIK: kakajôče

MESTNIK: pri kakajôčih

ORODNIK: s kakajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajôče

RODILNIK: kakajôčega

DAJALNIK: kakajôčemu

TOŽILNIK: kakajôče

MESTNIK: pri kakajôčem

ORODNIK: s kakajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: kakajôči

RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajôčima

TOŽILNIK: kakajôči

MESTNIK: pri kakajôčih

ORODNIK: s kakajôčima

množina

IMENOVALNIK: kakajôča

RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajôčim

TOŽILNIK: kakajôča

MESTNIK: pri kakajôčih

ORODNIK: s kakajôčimi

DELEŽJE NA *-aje*: kakâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kâkanje
RODILNIK: kâkanja
DAJALNIK: kâkanju
TOŽILNIK: kâkanje
MESTNIK: pri kâkanju
ORODNIK: s kâkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kâkanji in kâkanji
RODILNIK: kâkanj
DAJALNIK: kâkanjema in kâkanjema
TOŽILNIK: kâkanji in kâkanji
MESTNIK: pri kâkanjih
ORODNIK: s kâkanjema in s kâkanjema

množina

IMENOVALNIK: kâkanja
RODILNIK: kâkanj
DAJALNIK: kâkanjem
TOŽILNIK: kâkanja
MESTNIK: pri kâkanjih
ORODNIK: s kâkanji

in

[kâkati]

IPA: [ká:kàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: kâkati

NAMENILNIK: kâkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kâkam
2. OSEBA: kâkaš
3. OSEBA: kâka

dvojina

1. OSEBA: kâkava
2. OSEBA: kâkata
3. OSEBA: kâkata

množina

1. OSEBA: kâkamo
2. OSEBA: kâkate
3. OSEBA: kâkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kâkaj

dvojina

1. OSEBA: kâkajva
2. OSEBA: kâkajta

množina

1. OSEBA: kâkajmo
2. OSEBA: kâkajte

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: kâkal
DVOJINA: kâkala
MNOŽINA: kâkali

ženski spol

EDNINA: kâkala
DVOJINA: kâkali
MNOŽINA: kâkale

srednji spol

EDNINA: kâkalo
DVOJINA: kâkali
MNOŽINA: kâkala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajôč tudi kakajôč
RODILNIK: kakajôčega
DAJALNIK: kakajôčemu
TOŽILNIK: kakajôč tudi kakajôč
živo kakajôčega
MESTNIK: pri kakajôčem
ORODNIK: s kakajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: kakajôča
RODILNIK: kakajôčih
DAJALNIK: kakajôčima
TOŽILNIK: kakajôča
MESTNIK: pri kakajôčih
ORODNIK: s kakajôčima

množina

IMENOVALNIK: kakajôči
RODILNIK: kakajôčih
DAJALNIK: kakajôčim
TOŽILNIK: kakajôče
MESTNIK: pri kakajôčih
ORODNIK: s kakajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajôča
RODILNIK: kakajôče
DAJALNIK: kakajôči
TOŽILNIK: kakajôčo
MESTNIK: pri kakajôči
ORODNIK: s kakajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: kakajôči
RODILNIK: kakajôčih
DAJALNIK: kakajôčima
TOŽILNIK: kakajôči
MESTNIK: pri kakajôčih
ORODNIK: s kakajôčima

množina

IMENOVALNIK: kakajôče
RODILNIK: kakajôčih

DAJALNIK: kakajóč**im**
TOŽILNIK: kakajóč**e**
MESTNIK: pri kakajóč**ih**
ORODNIK: s kakajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kakajóč**e**
RODILNIK: kakajóč**ega**
DAJALNIK: kakajóč**emu**
TOŽILNIK: kakajóč**e**
MESTNIK: pri kakajóč**em**
ORODNIK: s kakajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kakajóč**i**
RODILNIK: kakajóč**ih**
DAJALNIK: kakajóč**ima**
TOŽILNIK: kakajóč**i**
MESTNIK: pri kakajóč**ih**
ORODNIK: s kakajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kakajóč**a**
RODILNIK: kakajóč**ih**
DAJALNIK: kakajóč**im**
TOŽILNIK: kakajóč**a**
MESTNIK: pri kakajóč**ih**
ORODNIK: s kakajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: kakaj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kâkanj**e**
RODILNIK: kâkanj**a**
DAJALNIK: kâkanj**u**
TOŽILNIK: kâkanj**e**
MESTNIK: pri kâkanj**u**
ORODNIK: s kâkanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kâkanj**i**
RODILNIK: kâkanj**aj**
DAJALNIK: kâkanj**ema**
TOŽILNIK: kâkanj**i**
MESTNIK: pri kâkanj**ih**
ORODNIK: s kâkanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kâkanj**a**
RODILNIK: kâkanj**aj**
DAJALNIK: kâkanj**em**
TOŽILNIK: kâkanj**aj**
MESTNIK: pri kâkanj**ih**
ORODNIK: s kâkanj**aj**

IZVOR

= nar. hrv. *kàkati*, rus. *kàkatъ*, češ. *kakat* < pslov.
*kakati, imitativna beseda, tako kot nem. *kacken*,
gr. *kákkō*, lat. *cacāre*, it. *cacare*

kaméleon kaméleona in kameleón kameleóna

samostalnik moškega spola

[kaméleɔn] in [kameleón]

POMEN

1. kuščar z velikimi vrtljivimi očmi in dolgim iztegljivim jezikom za lov na žuželke, ki lahko spreminja barvo kože, da se zliva z okolico;

primerjaj lat. *Chamaeleonidae*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Plazilci so precej značilni za otok. Najbolj znani so *kameleoni*, ki se prilagajajo barvi okolja in vrtijo stožčasti očesi neodvisno drugo od drugega na vse strani.

▪ *Kameleoni* lahko spreminjajo barvo kože – samec to počne, ko privablja samico ali odganja tekmece.

...

▪ V gozdu živi prebivalec, ki se zna narediti neopaznega, to je *kameleon*.

2. ekspresivno žival, ki lahko spreminja barvo, da se zliva z okolico

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Barva morskega konjička ni odvisna od zaljubljenosti, ampak se ta podvodni *kameleon* le prilagaja barvi okolice, da bi bil za plenilce čim bolj neviden.

▪ Zver naj bi bila tudi pravi *kameleon*, saj naj bi bila sposobna spremeniti barvo kože v različne odtenke rjave, lila in temno sive.

3. ekspresivno kdor pri opravljanju nalog ali doseganju ciljev hitro spreminja, prilagaja svoje lastnosti, način delovanja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glasbeni, igralski kameleon | modni kameleon | pravi kameleon | politični kameleon

▪ Ni bil samo recitator, temveč pravi igralski *kameleon*, ki se je znal vživeti v različne Shakespearove pravljичne figure.

▪ Označujejo ga za političnega *kameleona*, za politika brez resno zastavljenih ciljev in programa.

...

▪ Nisem *kameleon*, da bi čez noč spremenil svojo osebnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kaméleɔn]

IPA: [ka'me:leɔn]

ednina

IMENOVALNIK: kaméleon

RODILNIK: kaméleona

DAJALNIK: kaméleonu

TOŽILNIK: kaméleona

MESTNIK: pri kaméleonu
ORODNIK: s kaméleon**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kaméleona
RODILNIK: kaméleon**ov**
DAJALNIK: kaméleon**oma**
TOŽILNIK: kaméleona
MESTNIK: pri kaméleon**ih**
ORODNIK: s kaméleon**oma**

množina

IMENOVALNIK: kaméleoni
RODILNIK: kaméleon**ov**
DAJALNIK: kaméleon**om**
TOŽILNIK: kaméleone
MESTNIK: pri kaméleon**ih**
ORODNIK: s kaméleoni

in

[kameleón]

IPA: [kamele'ɔ:n]

ednina

IMENOVALNIK: kameleón
RODILNIK: kameleón**a**
DAJALNIK: kameleón**u**
TOŽILNIK: kameleón**a**
MESTNIK: pri kameleón**u**
ORODNIK: s kameleón**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kameleón**a**
RODILNIK: kameleón**ov**
DAJALNIK: kameleón**oma**
TOŽILNIK: kameleón**a**
MESTNIK: pri kameleón**ih**
ORODNIK: s kameleón**oma**

množina

IMENOVALNIK: kameleóni
RODILNIK: kameleón**ov**
DAJALNIK: kameleón**om**
TOŽILNIK: kameleóne
MESTNIK: pri kameleón**ih**
ORODNIK: s kameleóni

TONEMSKO

[kamêleon]

IPA: [kamé:lèɔn]

ednina

IMENOVALNIK: kamêleon
RODILNIK: kamêleona
DAJALNIK: kamêleon**u**
TOŽILNIK: kamêleona
MESTNIK: pri kamêleon**u**
ORODNIK: s kamêleon**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kamêleona

RODILNIK: kamêleon**ov**

DAJALNIK: kamêleon**oma**

TOŽILNIK: kamêleona

MESTNIK: pri kamêleon**ih**

ORODNIK: s kamêleon**oma**

množina

IMENOVALNIK: kamêleoni

RODILNIK: kamêleon**ov**

DAJALNIK: kamêleon**om**

TOŽILNIK: kamêleone

MESTNIK: pri kamêleon**ih**

ORODNIK: s kamêleoni

in

[kameleɔn]

IPA: [kameleón]

ednina

IMENOVALNIK: kameleɔn

RODILNIK: kameleɔn**a**

DAJALNIK: kameleɔn**u**

TOŽILNIK: kameleɔn**a**

MESTNIK: pri kameleɔn**u**

ORODNIK: s kameleɔn**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kameleɔn**a**

RODILNIK: kameleɔn**ov**

DAJALNIK: kameleɔn**oma**

TOŽILNIK: kameleɔn**a**

MESTNIK: pri kameleɔn**ih**

ORODNIK: s kameleɔn**oma**

množina

IMENOVALNIK: kameleɔni

RODILNIK: kameleɔn**ov**

DAJALNIK: kameleɔn**om**

TOŽILNIK: kameleɔne

MESTNIK: pri kameleɔn**ih**

ORODNIK: s kameleɔni

FRAZELOGIJA

spreminjati/menjati barve kot kameleon

spreminjati barve kot kameleon

menjati barve kot kameleon

zlasti iz koristoljubja hitro spreminjati, prilagajati svoje lastnosti, način delovanja pri opravljanju nalog ali doseganju ciljev

▪ *Spreminjajo barve kot kameleon*, prav tako svoja načela in tako so vedno vplivni in dobro preskrbljeni.

▪ Ni težko delati, težko je prenašati arogantno in zavito politiko financiranja, ki *je* vse leto *menjala barve kot kameleon*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Chamäleon* in lat. *chamaeleōn* iz gr. *khamailéōn* iz *khamai* 'na zemlji, na tleh' + *léōn* 'lev', prvotno torej 'pritlikav lev'

kamper kamperja samostalnik moškega spola

[kêmpɛr] in [kámper]

POMEN

neknjižno pogovorno avtomobil, namenjen bivanju, zlasti na potovanju, počitnicah; SIN.: avtodom

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- V kampu, ki sprejme do 30 šotorov in 110 avtokamp prikolic, se šotoristi zadržujejo v povprečju od dva do tri dni, podobno je tudi z lastniki *kamperjev*.

...

- Pripeljejo se s svojimi osebnimi vozili, *kamperji* in kombiji.
- Vrata so odprli že nekateri sobodajalci, nekaj gostov pa je v *kamperjih* prenočilo tudi v avtokampih.
- Kamp je kot pisano mravljišče iz šotorov in *kamperjev*, kjer sta počitek in intimnost mogoča le z dobro mero strpnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kêmpɛr]

IPA: ['kɛ:mpɛr]

ednina

IMENOVALNIK: [kêmpɛr]

RODILNIK: [kêmpɛrja]

DAJALNIK: [kêmpɛrju]

TOŽILNIK: [kêmpɛr]

MESTNIK: [pri kêmpɛrju]

ORODNIK: [s kêmpɛrjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [kêmpɛrja]

RODILNIK: [kêmpɛrjeu]

DAJALNIK: [kêmpɛrjema]

TOŽILNIK: [kêmpɛrja]

MESTNIK: [pri kêmpɛrjih]

ORODNIK: [s kêmpɛrjema]

množina

IMENOVALNIK: [kêmpɛrji]

RODILNIK: [kêmpɛrjeu]

DAJALNIK: [kêmpɛrjem]

TOŽILNIK: [kêmpɛrje]

MESTNIK: [pri kêmpɛrjih]

ORODNIK: [s kêmpɛrji]

in

[kámper]

IPA: ['ka:mpɛr]

ednina

IMENOVALNIK: kámper

RODILNIK: kámperja

DAJALNIK: kámperju

TOŽILNIK: kámper

MESTNIK: pri kámperju

ORODNIK: s kámperjem

dvojina

IMENOVALNIK: kámperja

RODILNIK: kámperjev

DAJALNIK: kámperjema

TOŽILNIK: kámperja

MESTNIK: pri kámperjih

ORODNIK: s kámperjema

množina

IMENOVALNIK: kámperji

RODILNIK: kámperjev

DAJALNIK: kámperjem

TOŽILNIK: kámperje

MESTNIK: pri kámperjih

ORODNIK: s kámperji

TONEMSKO

[kêmpɛr]

IPA: [kɛ:mpɛr]

ednina

IMENOVALNIK: [kêmpɛr]

RODILNIK: [kêmpɛrja]

DAJALNIK: [kêmpɛrju]

TOŽILNIK: [kêmpɛr]

MESTNIK: [pri kêmpɛrju] tudi [pri kêmpɛrju]

ORODNIK: [s kêmpɛrjem]

dvojina

IMENOVALNIK: [kêmpɛrja]

RODILNIK: [kêmpɛrjeu] in [kêmpɛrjeu]

DAJALNIK: [kêmpɛrjema]

TOŽILNIK: [kêmpɛrja]

MESTNIK: [pri kêmpɛrjih] in [pri kêmpɛrjih]

ORODNIK: [s kêmpɛrjema]

množina

IMENOVALNIK: [kêmpɛrji]

RODILNIK: [kêmpɛrjeu] in [kêmpɛrjeu]

DAJALNIK: [kêmpɛrjem]

TOŽILNIK: [kêmpɛrje]

MESTNIK: [pri kêmpɛrjih] in [pri kêmpɛrjih]

ORODNIK: [s kêmpɛrji] in [s kêmpɛrji]

in

[kámper]

IPA: [kà:mpɛr]

ednina

IMENOVALNIK: kámp(er)
RODILNIK: kámp(er)ja
DAJALNIK: kámp(er)ju
TOŽILNIK: kámp(er)
MESTNIK: pri kámp(er)ju
ORODNIK: s kámp(er)jem

dvojina

IMENOVALNIK: kámp(er)ja
RODILNIK: kámp(er)jev tudi kâmp(er)jev
DAJALNIK: kámp(er)jema
TOŽILNIK: kámp(er)ja
MESTNIK: pri kámp(er)jih tudi pri kâmp(er)jih
ORODNIK: s kámp(er)jema

množina

IMENOVALNIK: kámp(er)ji
RODILNIK: kámp(er)jev tudi kâmp(er)jev
DAJALNIK: kámp(er)jem
TOŽILNIK: kámp(er)je
MESTNIK: pri kámp(er)jih tudi pri kâmp(er)jih
ORODNIK: s kámp(er)ji tudi s kâmp(er)ji

IZVOR

prevzeto iz amer. angl. *camper* iz ↑kampirati

kanjóning kanjóninga samostalnik moškega spola

[kanjónink kanjóninga]

POMEN

1. knjižno pogovorno šport, pri katerem se z varovalno opremo spušča po soteskah, koritih, slapovih;

SIN.: soteskanje

- ▶ **sam. beseda** + po + sam. beseda v mestniku
- *Kanjoning* po Koritnici in Kneži vas pripelje daleč v gorato osrčje Vogla.

...

- V Bovcu sva se preizkusili v plezanju, kajaku, *kanjoningu* in gorskem kolesarjenju.

2. kot pridevnik, knjižno pogovorno ki je v zvezi s kanjoningom 1.

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
- Na skupinski *kanjoning* akciji gremo v neokrnjeno naravo Triglavskega narodnega parka.
  - *Kanjoning* kamp bomo zaključili s spektakularnim in zahtevnejšim kanjonom Rio Simone.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kanjónink kanjóninga]

IPA: [kan'jo:niŋk kan'jo:niŋga]

ednina

IMENOVALNIK: kanjóning
RODILNIK: kanjóninga
DAJALNIK: kanjóningu

TOŽILNIK: kanjóning
MESTNIK: pri kanjóningu
ORODNIK: s kanjóningom

dvojina

IMENOVALNIK: kanjóninga
RODILNIK: kanjóningov
DAJALNIK: kanjóningoma
TOŽILNIK: kanjóninga
MESTNIK: pri kanjóningih
ORODNIK: s kanjóningoma

množina

IMENOVALNIK: kanjóningi
RODILNIK: kanjóningov
DAJALNIK: kanjóningom
TOŽILNIK: kanjóninge
MESTNIK: pri kanjóningih
ORODNIK: s kanjóningi

TONEMSKO

[kanjónink kanjóninga]

IPA: [kan'jo:niŋk kan'jo:niŋga]

ednina

IMENOVALNIK: kanjóning
RODILNIK: kanjóninga
DAJALNIK: kanjóningu
TOŽILNIK: kanjóning
MESTNIK: pri kanjóningu
ORODNIK: s kanjóningom

dvojina

IMENOVALNIK: kanjóninga
RODILNIK: kanjóningov
DAJALNIK: kanjóningoma
TOŽILNIK: kanjóninga
MESTNIK: pri kanjóningih
ORODNIK: s kanjóningoma

množina

IMENOVALNIK: kanjóningi
RODILNIK: kanjóningov
DAJALNIK: kanjóningom
TOŽILNIK: kanjóninge
MESTNIK: pri kanjóningih
ORODNIK: s kanjóningi

IZVOR

prevzeto iz angl. *canyoning* iz ↑kanjon

kápniški kápniška kápniško pridevnik

[kápniški]

POMEN

1. ki je v zvezi s kapniki 1.

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda
kapniški prostor | kapniška dvorana, jama | kapniška oblika

- Za ozkim vhodom se odpre prostorna *kapniška* dvorana, ki se prevesi v poševno 44 m globoko brezno.
- V vodnem delu jame lahko opazujemo različne *kapniške* oblike – stalaktite, stalagmite, kapniške stebre in kalcitne kristale.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo kapniki 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

kapniška skupina | kapniška tvorba | kapniško okrasje

- Minerala kalcit in aragonit se izločata kot kraška jamska siga v *kapniških* tvorbah ali na kraških rekah na prelivnih jezovih kot lehnjak.
- Jama se nadaljuje v velike dvorane z bogatim *kapniškim* okrasjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kápniški]

IPA: [ˈka:pnɪʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kápniški
 RODILNIK: kápniškega
 DAJALNIK: kápniškemu
 TOŽILNIK: kápniški
 živo kápniškega
 MESTNIK: pri kápniškem
 ORODNIK: s kápniškim

dvojina

IMENOVALNIK: kápniška
 RODILNIK: kápniških
 DAJALNIK: kápniškima
 TOŽILNIK: kápniška
 MESTNIK: pri kápniških
 ORODNIK: s kápniškima

množina

IMENOVALNIK: kápniški
 RODILNIK: kápniških
 DAJALNIK: kápniškim
 TOŽILNIK: kápniške
 MESTNIK: pri kápniških
 ORODNIK: s kápniškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kápniška
 RODILNIK: kápniške
 DAJALNIK: kápniški
 TOŽILNIK: kápniško
 MESTNIK: pri kápniški
 ORODNIK: s kápniško

dvojina

IMENOVALNIK: kápniški

RODILNIK: kápniških
 DAJALNIK: kápniškima
 TOŽILNIK: kápniški
 MESTNIK: pri kápniških
 ORODNIK: s kápniškima

množina

IMENOVALNIK: kápniške
 RODILNIK: kápniških
 DAJALNIK: kápniškim
 TOŽILNIK: kápniške
 MESTNIK: pri kápniških
 ORODNIK: s kápniškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kápniško
 RODILNIK: kápniškega
 DAJALNIK: kápniškemu
 TOŽILNIK: kápniško
 MESTNIK: pri kápniškem
 ORODNIK: s kápniškim

dvojina

IMENOVALNIK: kápniški
 RODILNIK: kápniških
 DAJALNIK: kápniškima
 TOŽILNIK: kápniški
 MESTNIK: pri kápniških
 ORODNIK: s kápniškima

množina

IMENOVALNIK: kápniška
 RODILNIK: kápniških
 DAJALNIK: kápniškim
 TOŽILNIK: kápniška
 MESTNIK: pri kápniških
 ORODNIK: s kápniškimi

TONEMSKO

[kâpniški]

IPA: [ká:pnɪʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kâpniški
 RODILNIK: kâpniškega
 DAJALNIK: kâpniškemu
 TOŽILNIK: kâpniški
 živo kâpniškega
 MESTNIK: pri kâpniškem
 ORODNIK: s kâpniškim

dvojina

IMENOVALNIK: kâpniška
 RODILNIK: kâpniških
 DAJALNIK: kâpniškima
 TOŽILNIK: kâpniška
 MESTNIK: pri kâpniških

ORODNIK: s kâpniškima
množina

IMENOVALNIK: kâpniški
RODILNIK: kâpniških
DAJALNIK: kâpniškim
TOŽILNIK: kâpniške
MESTNIK: pri kâpniških
ORODNIK: s kâpniškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kâpniška
RODILNIK: kâpniške
DAJALNIK: kâpniški
TOŽILNIK: kâpniško
MESTNIK: pri kâpniški
ORODNIK: s kâpniško

dvojina

IMENOVALNIK: kâpniški
RODILNIK: kâpniških
DAJALNIK: kâpniškima
TOŽILNIK: kâpniški
MESTNIK: pri kâpniških
ORODNIK: s kâpniškima

množina

IMENOVALNIK: kâpniške
RODILNIK: kâpniških
DAJALNIK: kâpniškim
TOŽILNIK: kâpniške
MESTNIK: pri kâpniških
ORODNIK: s kâpniškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kâpniško
RODILNIK: kâpniškega
DAJALNIK: kâpniškemu
TOŽILNIK: kâpniško
MESTNIK: pri kâpniškem
ORODNIK: s kâpniškim

dvojina

IMENOVALNIK: kâpniški
RODILNIK: kâpniških
DAJALNIK: kâpniškima
TOŽILNIK: kâpniški
MESTNIK: pri kâpniških
ORODNIK: s kâpniškima

množina

IMENOVALNIK: kâpniška
RODILNIK: kâpniških
DAJALNIK: kâpniškim
TOŽILNIK: kâpniška
MESTNIK: pri kâpniških
ORODNIK: s kâpniškimi

STALNE ZVEZE

kapniški steber

iz geografije kapnik, nastal z zraščanjem stalagmita in stalaktita

- Jama Dimnice je dolga okoli 8 km in globoka 180 metrov, v njej pa lahko najdemo nešteto *kapniških stebrov* in šolsko zbirko kraških pojavov.
- Med najbolj znane motive Križne jame sodi skupina stalaktitov, stalagmitov ter *kapniških stebrov*, imenovana Kalvarija.

IZVOR

↑kapnik

kardinálski kardinálska kardinálsko pridevnik
[kardinálski]

POMEN

1. ki je v zvezi s kardinali

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kardinalski klobuk | kardinalski naslov, naziv | kardinalska čast | kardinalska oblačila

- Za svoje delo je bil nagrajen s *kardinalsko* častjo.
- Novoimenovanim kardinalom bodo izročili zunanja znamenja *kardinalske* časti: *kardinalsko* duhovniško pokrivalo in škrlatna *kardinalska* oblačila.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo kardinali

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kardinalski kolegij, zbor

- Med 15. in 20. dnem po papeževi smrti je treba obvezno sklicati *kardinalski* kolegij v konklavu.
- Za tokratne volitve papeža se je *kardinalski* zbor odločil, da bodo izvolitev razen dima oznanili tudi vatikanski zvonovi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kardinálski]

IPA: [kardi'na:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálski

RODILNIK: kardinálskega

DAJALNIK: kardinálskemu

TOŽILNIK: kardinálski

živo kardinálskega

MESTNIK: pri kardinálskem

ORODNIK: s kardinálskim

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálska

RODILNIK: kardinálskih

DAJALNIK: kardinálsk**ima**
TOŽILNIK: kardinálska
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kardinálsk**i**
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**im**
TOŽILNIK: kardinálske
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálska
RODILNIK: kardinálske
DAJALNIK: kardinálsk**i**
TOŽILNIK: kardinálsk**o**
MESTNIK: pri kardinálsk**i**
ORODNIK: s kardinálsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálsk**i**
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**ima**
TOŽILNIK: kardinálsk**i**
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kardinálske
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**im**
TOŽILNIK: kardinálske
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálsk**o**
RODILNIK: kardinálsk**ega**
DAJALNIK: kardinálsk**emu**
TOŽILNIK: kardinálsk**o**
MESTNIK: pri kardinálsk**em**
ORODNIK: s kardinálsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálsk**i**
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**ima**
TOŽILNIK: kardinálsk**i**
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kardinálska
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**im**
TOŽILNIK: kardinálska
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**

ORODNIK: s kardinálsk**imi**

TONEMSKO

[kardinálski]

IPA: [kardiná:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálsk**i**
RODILNIK: kardinálsk**ega**
DAJALNIK: kardinálsk**emu**
TOŽILNIK: kardinálsk**i**
živo kardinálsk**ega**
MESTNIK: pri kardinálsk**em**
ORODNIK: s kardinálsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálska
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**ima**
TOŽILNIK: kardinálska
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kardinálsk**i**
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**im**
TOŽILNIK: kardinálske
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálska
RODILNIK: kardinálske
DAJALNIK: kardinálsk**i**
TOŽILNIK: kardinálsk**o**
MESTNIK: pri kardinálsk**i**
ORODNIK: s kardinálsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kardinálsk**i**
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**ima**
TOŽILNIK: kardinálsk**i**
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kardinálske
RODILNIK: kardinálsk**ih**
DAJALNIK: kardinálsk**im**
TOŽILNIK: kardinálske
MESTNIK: pri kardinálsk**ih**
ORODNIK: s kardinálsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kardinálsk**o**

RODILNIK: kardinâlskega
DAJALNIK: kardinâlskemu
TOŽILNIK: kardinâlsko
MESTNIK: pri kardinâlskem
ORODNIK: s kardinâlskim

dvojina

IMENOVALNIK: kardinâlski
RODILNIK: kardinâlskih
DAJALNIK: kardinâlskima
TOŽILNIK: kardinâlski
MESTNIK: pri kardinâlskih
ORODNIK: s kardinâlskima

množina

IMENOVALNIK: kardinâlska
RODILNIK: kardinâlskih
DAJALNIK: kardinâlskim
TOŽILNIK: kardinâlska
MESTNIK: pri kardinâlskih
ORODNIK: s kardinâlskimi

FRAZEOLOGIJA

dobiti/prejeti kardinalski klobuk

dobiti kardinalski klobuk

prejeti kardinalski klobuk

pridobiti naziv, položaj kardinala

- V Gorici je umrl prvi Slovenec, ki *je dobil kardinalski klobuk*.
- *Kardinalski klobuk je prejel* pri sedeminštiridesetih letih, njegov naslednik pa pri petdesetih.

IZVOR

↑ kardinal

karéta karéte samostalnik ženskega spola

[karéta]

POMEN

morska želva z oklepom rjavkaste barve, večjo glavo, močnimi čeljustmi in dolgimi plavalnimi okončinami; primerjaj lat. *Caretta caretta*; SIN.: glavata želva, iz zoologije glavata kareta

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ko se novembra severni Jadran ohladi, se *karete* praviloma selijo na jug, čeprav ni točnih podatkov o tem, da bi v Piranski zaliv prihajale samo poleti.
- Sredozemske *karete* odlagajo jajca najbliže nam na grškem otoku Zakintos, nekatere plavajo tudi čez Atlantik, predvsem mlajše pa se raje prehranjujejo v plitvejših morjih.

...

- Oklep *karete* je zgrajen iz koščenih plošč in pokrit z roženimi ščiti.
- Slovensko morje je pomembno predvsem kot prehranjevalno območje za mlade *karete*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[karéta]

IPA: [ka're:ta]

ednina

IMENOVALNIK: karéta

RODILNIK: karéte

DAJALNIK: karéti

TOŽILNIK: karéto

MESTNIK: pri karéti

ORODNIK: s karéto

dvojina

IMENOVALNIK: karéti

RODILNIK: karét

DAJALNIK: karétama

TOŽILNIK: karéti

MESTNIK: pri karétah

ORODNIK: s karétama

množina

IMENOVALNIK: karéte

RODILNIK: karét

DAJALNIK: karétam

TOŽILNIK: karéte

MESTNIK: pri karétah

ORODNIK: s karétami

TONEMSKO

[karêta]

IPA: [karé:tà]

ednina

IMENOVALNIK: karêta

RODILNIK: karête

DAJALNIK: karêti

TOŽILNIK: karêto

MESTNIK: pri karêti

ORODNIK: s karêto

dvojina

IMENOVALNIK: karêti

RODILNIK: karêt

DAJALNIK: karêtama

TOŽILNIK: karêti

MESTNIK: pri karêtah

ORODNIK: s karêtama

množina

IMENOVALNIK: karête

RODILNIK: karêt

DAJALNIK: karêtam

TOŽILNIK: karête

MESTNIK: pri karêtah

ORODNIK: s karêtami

glavata kareta

iz zoologije morska želva z oklepom rjavkaste barve, večjo glavo, močnimi čeljustmi in dolgimi plavalnimi okončinami; primerjaj lat. *Caretta caretta*;

SIN.: glavata želva, kareta

- V povprečju *glavata kareta* izleže okoli sto jajc naenkrat.
- V ribiške mreže se zapletajo predvsem *glavate karete*, najbolj znane in ogrožene želve v Sredozemlju.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *caretta*, latinizirano iz frc. *caret*, to prevzeto prek špan. *carey* iz malaj. *karah*

kat simbol

POMEN

simbol za enoto *katal*

- V reakcijsko mešanico smo dodali 1 *kat* encima.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑katal

kítica kítice samostalnik ženskega spola

[kítica]

POMEN

1. enota pesmi, sestavljena iz vsaj dveh verzov▶ prid. beseda + **sam. beseda**

štirivrstična, trivrstična kítica

- Sonet je stalna pesniška oblika iz dveh štirivrstičnih in dveh trivrstičnih *kitic*.
- Proti koncu pojemo vedno hitreje, a pri zadnji *kitici* petje spet upočasnimo.

...

- Njenih pesmi je malo, a tiste zaležejo za cel roman, saj ena pesem obsega od petdeset do tristo *kitic*.

- *Kitica* njenih pesmi je štirivrstična, verz klasično ubran in riman.

1.1. vsebina te enote▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati kítico | napisati, prebrati kítico | odpeti, peti, zapeti kítico

- Na košček papirja je napisal prve tri *kitice* znamenite pesmi.
- Pozorno preberite drugo *kitico* pesmi.
- Zapijemo drugo *kitico* pesmi, zapremo oči in poslušamo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cela, posamezna kítica | dolga, kratka kítica | naslednja, predzadnja, sklepna, zadnja kítica

- Pesem je zasnovana krožno: sklepna *kitica* se navezuje na prvo.
- Besedilo himne je predzadnja *kitica* Zdravljice.

...

- Prva *kitica* predstavlja začetek dogajanja, ustvarja vzdušje in je v primerjavi z drugo pasivnejša.

2. kita, zlasti manjša▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V etnodelavnicah pletejo *kitice* iz ličja, izdelujejo rože iz papirja, luščijo koruzo, spomladi je mogoča tudi izdelava piščali iz lubja.
- Ko kvašeno testo vzhaja, začnemo delati okraske: rože, ptička, *kitice*, zvezdice, venček in prstana.

...

- Vsak začetnik v klekljanju se je najprej srečal z izdelavo *kitice*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kítica]

IPA: [ˈkiːtitsa]

ednina

IMENOVALNIK: kítica

RODILNIK: kítice

DAJALNIK: kítici

TOŽILNIK: kítico

MESTNIK: pri kítici

ORODNIK: s kítico

dvojina

IMENOVALNIK: kítici

RODILNIK: kític

DAJALNIK: kíticama

TOŽILNIK: kítici

MESTNIK: pri kíticah

ORODNIK: s kíticama

množina

IMENOVALNIK: kítice

RODILNIK: kític

DAJALNIK: kíticam

TOŽILNIK: kítice

MESTNIK: pri kíticah

ORODNIK: s kíticami

TONEMSKO

[kítica]

IPA: [kiːtítsa]

ednina

IMENOVALNIK: kítica

RODILNIK: kítice

DAJALNIK: kítici

TOŽILNIK: kítico
MESTNIK: pri kítici
ORODNIK: s kítico

dvojina

IMENOVANIK: kítici
RODILNIK: kític
DAJALNIK: kíticama
TOŽILNIK: kítici
MESTNIK: pri kíticah
ORODNIK: s kíticama

množina

IMENOVANIK: kítice
RODILNIK: kític
DAJALNIK: kíticam
TOŽILNIK: kítice
MESTNIK: pri kíticah
ORODNIK: s kíticami

STALNE ZVEZE

nibelunška kitica

iz literarne vede štirivrstična kitica iz paroma rimanih dvodelnih verzov, navadno šestih jambov z dodatnim zlogom po tretji stopici in s cezuro po sedmem zlogu

- Pesem je napisana v *nibelunški kitici*, ki je bila v pesništvu romantike pogosta, zlasti za opisovanje temačnih zgodb.
- Za *nibelunško kitico* ga je navdušila izvirna, okrog 800 let stara umetnina neznanega pesnika (ali pesnikov) – nemški ep Pesem o Nibelungih, ki ima nad 9.000 verzov.

FRAZEOLOGIJA

odspati kakšno kitico

za kratek čas, malo zadremati, zaspati

- V Delhiju je letališko osebje sicer zelo prijazno, čez stole v čakalni hali se je mogoče raztegniti in celo *odspati kakšno kitico*, preden se človek vrže v indijski vrvež.
- Za prenočišče mu ne bo treba porabljeni denarja, saj *bo lahko kakšno kitico*, dve ali več *odspal* kar v avtu, na mehkem.

IZVOR

↑kita

kítični kíticna kítično pridevnik

[kítični]

POMEN

1. ki je v zvezi s kitico 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kitična oblika

- Zaradi velikega števila kombinacij je nastalo veliko *kitičnih* oblik, pogosteje rabljenih pa je bilo le nekaj deset.
- Največji del študij je posvečen razmerju med napevom in melodijo v ljudski pesmi in posledično verznim, metričnim, *kitičnim* in formalnim vprašanjem ljudske pesmi.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo kitice 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kitična pesem | kitična struktura

- Glasbeni strokovnjaki ugotavljajo, da zaprta in popolnoma pravilna klasična oblika *kitičnih* pesmi izvrstno pomaga, da se človek potopi v vsebino pesmi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kítični]

IPA: ['ki:tiʧni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kítični
RODILNIK: kítičnega
DAJALNIK: kítičnemu
TOŽILNIK: kítični
živo kítičnega
MESTNIK: pri kítičnem
ORODNIK: s kítičnim

dvojina

IMENOVANIK: kíticna
RODILNIK: kítičnih
DAJALNIK: kítičnima
TOŽILNIK: kíticna
MESTNIK: pri kítičnih
ORODNIK: s kítičnima

množina

IMENOVANIK: kítični
RODILNIK: kítičnih
DAJALNIK: kítičnim
TOŽILNIK: kíticne
MESTNIK: pri kítičnih
ORODNIK: s kítičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kíticna
RODILNIK: kíticne
DAJALNIK: kíticni
TOŽILNIK: kíticno
MESTNIK: pri kíticni
ORODNIK: s kíticno

dvojina

IMENOVANIK: kítični

RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nima**
TOŽILNIK: kítič**ni**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nima**

množina

IMENOVALNIK: kítič**ne**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nim**
TOŽILNIK: kítič**ne**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kítič**no**
RODILNIK: kítič**nega**
DAJALNIK: kítič**nemu**
TOŽILNIK: kítič**no**
MESTNIK: pri kítič**em**
ORODNIK: s kítič**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kítič**ni**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nima**
TOŽILNIK: kítič**ni**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nima**

množina

IMENOVALNIK: kítič**na**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nim**
TOŽILNIK: kítič**na**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nimi**

TONEMSKO

[kítič**ni**]

IPA: [kì:tíʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kítič**ni**
RODILNIK: kítič**nega**
DAJALNIK: kítič**nemu**
TOŽILNIK: kítič**ni**
živo kítič**nega**
MESTNIK: pri kítič**em**
ORODNIK: s kítič**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kítič**na**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nima**
TOŽILNIK: kítič**na**
MESTNIK: pri kítič**ih**

ORODNIK: s kítič**nima**
množina

IMENOVALNIK: kítič**ni**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nim**
TOŽILNIK: kítič**ne**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kítič**na**
RODILNIK: kítič**ne**
DAJALNIK: kítič**ni**
TOŽILNIK: kítič**no**
MESTNIK: pri kítič**ni**
ORODNIK: s kítič**no**

dvojina

IMENOVALNIK: kítič**ni**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nima**
TOŽILNIK: kítič**ni**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nima**

množina

IMENOVALNIK: kítič**ne**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nim**
TOŽILNIK: kítič**ne**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kítič**no**
RODILNIK: kítič**nega**
DAJALNIK: kítič**nemu**
TOŽILNIK: kítič**no**
MESTNIK: pri kítič**em**
ORODNIK: s kítič**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kítič**ni**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nima**
TOŽILNIK: kítič**ni**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nima**

množina

IMENOVALNIK: kítič**na**
RODILNIK: kítič**ih**
DAJALNIK: kítič**nim**
TOŽILNIK: kítič**na**
MESTNIK: pri kítič**ih**
ORODNIK: s kítič**nimi**

IZVOR
↑kitica

kóbalt kóbalta samostalnik moškega spola

[kóbalt]

POMEN

trda magnetna kovina sive barve, kemijski element [Co]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Za zlitino kroma in *kobalta* je značilno, da ostane trda tudi pri visokih temperaturah.
- Pri analizi so poleg pričakovanega radija naleteli tudi na radioaktivna izotopa *kobalta* in cezija.

▶ priredna zveza

kobalt in nikelj

- V asteroidu Amun so velike količine železa, niklja in *kobalta* celo tridesetkrat večje, kot so jih doslej našli na Zemlji.

...

- Po opravljenih meritvah se je izkazalo, da sta v odpadkih prisotna tudi izotopa *kobalt*-60 in cezij-137.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kóbalt]

IPA: [ˈkoːbalt]

ednina

IMENOVALNIK: kóbalta
RODILNIK: kóbalta
DAJALNIK: kóbaltu
TOŽILNIK: kóbalt
MESTNIK: pri kóbaltu
ORODNIK: s kóbaltom

dvojina

IMENOVALNIK: kóbalta
RODILNIK: kóbalto
DAJALNIK: kóbalto
TOŽILNIK: kóbalta
MESTNIK: pri kóbaltih
ORODNIK: s kóbalto

množina

IMENOVALNIK: kóbalta
RODILNIK: kóbalto
DAJALNIK: kóbalto
TOŽILNIK: kóbalte
MESTNIK: pri kóbaltih
ORODNIK: s kóbalta

TONEMSKO

[kôbalt]

IPA: [kóːbàlt]

ednina

IMENOVALNIK: kôbalt

RODILNIK: kôbalta

DAJALNIK: kôbaltu

TOŽILNIK: kôbalt

MESTNIK: pri kôbaltu

ORODNIK: s kôbaltom

dvojina

IMENOVALNIK: kôbalta

RODILNIK: kôbalto

DAJALNIK: kôbalto

TOŽILNIK: kôbalta

MESTNIK: pri kôbaltih

ORODNIK: s kôbalto

množina

IMENOVALNIK: kôbalta

RODILNIK: kôbalto

DAJALNIK: kôbalto

TOŽILNIK: kôbalte

MESTNIK: pri kôbaltih

ORODNIK: s kôbalta

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kobalt* < *Kobold* 'škrat', po prepričanju, da je kovino podtaknil škrat ali hudič

kóbra kóbre samostalnik ženskega spola

[kóbra]

POMEN

večja strupena kača z razširljivim vratom, ki živi v južni Aziji in Afriki; primerjaj lat. *Naja*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nevarna, smrtonosna kobra | pljuvajoča kobra | strupena kobra

- Pljuvajoča *kobra* je sposobna izbrizgati curek strupa tri metre daleč, praviloma ga vedno nameri v oči svojega nasprotnika.
- Hišo plazilcev so po izginotju zaprli in zavarovali, javnost pa obvestili, naj bo pozorna, saj niso vedeli, kje je smrtonosna *kobra*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kobra piči KOGA

- *Kobra* ga je pičila, pomoč pa je prišla prepozno.
- Afriški gadi so izjemni plenilci, *kobre* pa imajo smrtonosen strup.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

pik, ugriz kobre | strup kobre

- V Indiji za posledicami ugriza *kobre* vsako leto umre več tisoč ljudi.

...

- Na prsih je Tutankamon nosil okras v obliki jastreba in *kobre*, ki držita Horusovo oko, simbol mistične kraljeve oblasti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kóbra]

IPA: [ˈkoːbra]

ednina

IMENOVALNIK: kóbra

RODILNIK: kóbre

DAJALNIK: kóbri

TOŽILNIK: kóbro

MESTNIK: pri kóbri

ORODNIK: s kóbro

dvojina

IMENOVALNIK: kóbri

RODILNIK: kóber

DAJALNIK: kóbrama

TOŽILNIK: kóbri

MESTNIK: pri kóbrah

ORODNIK: s kóbrama

množina

IMENOVALNIK: kóbre

RODILNIK: kóber

DAJALNIK: kóbram

TOŽILNIK: kóbre

MESTNIK: pri kóbrah

ORODNIK: s kóbrami

TONEMSKO

[kôbra]

IPA: [kôːbrà]

ednina

IMENOVALNIK: kôbra

RODILNIK: kôbre

DAJALNIK: kôbri

TOŽILNIK: kôbro

MESTNIK: pri kôbri

ORODNIK: s kôbro

dvojina

IMENOVALNIK: kôbri

RODILNIK: kôber

DAJALNIK: kôbrama

TOŽILNIK: kôbri

MESTNIK: pri kôbrah

ORODNIK: s kôbrama

množina

IMENOVALNIK: kôbre

RODILNIK: kôber

DAJALNIK: kôbram

TOŽILNIK: kôbre

MESTNIK: pri kôbrah

ORODNIK: s kôbrami

STALNE ZVEZE

egipčanska kobra

iz zoologije kobra rjavkaste ali sivkaste barve, ki živi v severni, vzhodni in zahodni Afriki; primerjaj lat.

Naja haje; SIN.: iz zoologije egipčanska kobra

- Strup *egipčanske kobre* povzroča nekrozo tkiva, otekline, bruhanje, glavobol in vrtoglavico.
- Legenda pravi, da je egipčanska kraljica Kleopatra samomor storila tako, da se je pustila ugrizniti *egipčanski kobri*.

egiptovska kobra

iz zoologije kobra rjavkaste ali sivkaste barve, ki živi v severni, vzhodni in zahodni Afriki; primerjaj lat.

Naja haje; SIN.: iz zoologije egipčanska kobra

- Okoli pedala za plin se je ovila poldrugi meter dolga *egiptovska kobra*, ki velja za eno najbolj strupenih kač na svetu.

indijska kobra

iz zoologije kobra rjavkaste, sivkaste ali črnkaste barve z vzorcem na vratu, ki spominja na očala, živeča v Indiji; primerjaj lat. *Naja naja*

- *Indijska kobra* je ena izmed najbolj nevarnih vrst kač, saj zaradi njenega ugriza v Indiji vsako leto umre veliko ljudi.

kraljeva kobra

iz zoologije velika kobra olivno zelene barve, navadno s črnimi in belimi pasovi, ki živi v jugovzhodni Aziji; primerjaj lat. *Ophiophagus hannah*;

SIN.: iz zoologije kraljevska kobra

- Črna mamba ima močnejši strup kot *kraljeva kobra*, vendar velja *kraljeva kobra* za bolj strupeno, saj z enim ugrizom vbrizga toliko strupa, da lahko ubije odraslega slona.
- Uslužbenci indijskega državnega urada za zaščito narave so nekemu tihotapcu pred kratkim zasegli trideset jajc *kraljeve kobre*.

kraljevska kobra

iz zoologije velika kobra olivno zelene barve, navadno s črnimi in belimi pasovi, ki živi v jugovzhodni Aziji; primerjaj lat. *Ophiophagus hannah*;

SIN.: iz zoologije kraljeva kobra

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Kraljevska kobra* lovi druge vrste kač.
- *Kraljevske kobre* sodijo med najbolj strupene kače na svetu, merijo tudi do šest metrov.

hiter kot kobra

zelo hiter, zlasti v napadu

- Je miren pred golom, kirurško natančen in *hiter kot kobra*, ko se mu ponudi priložnost za zadetek.

BESEDOTVORJE

svojljni pridevnik: kobrin

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kobra* iz port. *cobra* < lat. *colubra* 'kača' iz *coluber***kóder**¹ kódra samostalnik moškega spola

[kódər]

POMEN

1. zvit šop las ali dolge dlake▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

popraviti si koder | ustvariti kodre | utrditi kodre

- Če želite ustvariti drobne *kodre*, lase skodrajte s precej majhno okroglo krtačo.
- Ko navijalke odstranite, *kodre* s prsti razvlecite narazen.
- *Kodre* poudarite z nekaj voska za lase.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mehki, rahli kodri

- Veliki in mehko padajoči *kodri* naredijo stopničasto striženje precej bolj ženstveno.
- Pramen las se navije okrog krtače, ki ga oblikuje v zapeljiv *koder* in pri tem ne poškoduje las.
- Popestrite ravne lase z rahlimi *kodri*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

koder las

- Popravila sem si *koder* las, ki mi je silil na oči.

1.1. v množini kodrasti lasje▶ prid. beseda + **sam. beseda**

angelski, čudoviti, lepi, nežni kodri | bogati, bujni, dolgi, gosti kodri | črni, rdeči, svetli, temni, zlati kodri | drobni, naravni, razmršeni kodri

- Ženskam z okroglim obrazom pristoji pričeska z resicami, izogibajo pa naj se bujnim *kodrom*.
- Poveznila si je lasuljo čez glavo in v ogledalcu zagledala črnolasko z gostimi *kodri*.
- Nekateri otroci se rodijo brez las, drugi imajo košate *kodre*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti kodre | odrezati kodre | ukrotiti kodre

- *Kodre* razčešite z glavnikom z redkimi zobci.
- Naravne *kodre* ji je ukrotila z veliko krtačo.
- Odrezala si je *kodre* in si zavezala črno ruto.

1.2. navadno ekspresivno kar spominja na tak šop las▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Iz ostankov lesenih miz, zajčnikov in delov kavčev se vijejo mlahavi *kodri* dima.
- Za čokoladne *kodre* raztopite kuverturo, jo namažite na hladno marmorno ploščo, počakajte, da se strdi, nato pa z lopatico nastrgajte *kodre*.

...

- Postrezite v kozarcu, okrasite pa z meto, kivijevo rezino in *kodrom* kumarične lupine.

2. vitek pes z dolgo drobno skodrano dlako in daljšimi povešenimi uhlji; SIN.: knjižno pogovorno pudelj▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pritlikavi, veliki koder

- Pritlikavi *koder* je najbolj razširjen hišni pes v Sloveniji.
- Veliki *kodri* so primerni za zahtevnejša šolanja in lahko postanejo vodniki slepih ali psi terapevti.

...

- Prvi pasemski standard za *kodre* iz leta 1880 je dovoljeval le tri barve: belo, črno in rjavo.

- Prednost *kodra* je, da ne pušča dlake, zato je primeren tudi za ljudi, ki so alergični na pasjo dlako.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kódər]

IPA: [ˈkoːdər]

ednina

IMENOVALNIK: kóder

RODILNIK: kódra

DAJALNIK: kódru

TOŽILNIK: neživo kóder

živo kódraMESTNIK: pri kódruORODNIK: s kódrom**dvojina**IMENOVALNIK: kódraRODILNIK: kódrovDAJALNIK: kódromaTOŽILNIK: kódraMESTNIK: pri kódrihORODNIK: s kódroma**množina**IMENOVALNIK: kódriRODILNIK: kódrovDAJALNIK: kódromTOŽILNIK: kódreMESTNIK: pri kódrihORODNIK: s kódri

TONEMSKO

[kódər]

IPA: [kòːdər]

ednina

IMENOVALNIK: kóder
RODILNIK: kódra
DAJALNIK: kódru
TOŽILNIK: neživo kóder
živo kódra
MESTNIK: pri kódru
ORODNIK: s kódom

dvojina

IMENOVALNIK: kódra
RODILNIK: kódrov tudi kódrov
DAJALNIK: kódoma
TOŽILNIK: kódra
MESTNIK: pri kódréh tudi pri kódréh
ORODNIK: s kódoma

množina

IMENOVALNIK: kódrí
RODILNIK: kódrov tudi kódrov
DAJALNIK: kódom
TOŽILNIK: kódre
MESTNIK: pri kódréh tudi pri kódréh
ORODNIK: s kódrí tudi s kódrí

BESEDOTVORJE

manjšalnica: kodrček

IZVOR

= hrv., srb. *kùdra*, star. češ. *kudra*, rus. *kudérʹ* < pslov. *kodrʹ

kóder² veznik

[kódər]

POMEN

1. izraža širši, nezamejen prostor, po katerem se kaj premika, pomika

- Tina se je obrnila tja, *koder* je blodil njegov pogled.
- Večina voznikov je bila odločena vožnjo nadaljevati, do *koder* bo pač šlo.
- Na polpuščavskih predelih je, do *koder* je segel pogled, postopalo več kamel.
- Z avtom sta se peljala, do *koder* se je dalo, nato pa sta šla peš ob obali in prišla do restavracije.
- *Koder* seže pogled, so parkirani avtomobili.

1.1. izraža širši, nezamejen prostor, na katerem se kaj dogaja ali kaj je

- Ne more si kaj, da ne bi ugibal, kaj vse se je v stoletjih dogajalo tam, *koder* zdaj stopa njegova noga.
- Nesreče se dogajajo tam, *koder* se običajno.
- Že dolgo je, kar sem opustil izlete in sprehode, *koder* bi se utegnili potikati psi.

- Proslavljanje se je zavleklo do zgodnjih jutranjih ur. *Koder* je koga ujela utrujenost alkoholne omotice, tam se je zvrnil in obležal.

2. v zvezi **od koder** izraža izhodiščni prostor, iz katerega kdo ali kaj prihaja ali izhaja, izvira

- Odpravil se je nazaj, *od koder* sta prišla.
- 80 odstotkov je uporabljenih za svetovalne namene in razne projekte, kar pomeni, da se je 3,2 milijarde evrov vrnilo tja, *od koder* so prišli.
- Gasilski domovi so ponavadi stali tam, *od koder* so najlaže prišli na vse morebitne kraje za gašenje.
- Regatni vremenarji so sporočili, da je prav tam, *od koder* prihajata le signala samodejnih oddajnikov, morje krepko razburkano.

2.1. navadno v zvezi **od koder** uvaja stavek, ki kot prilastek določa predhodno besedo z opredelitvijo izhodiščnega prostora, iz katerega kdo ali kaj prihaja ali izhaja

- Nikjer ni jamstva, da nekateri proizvodi v resnici izvirajo z območij, *od koder* jih uvažajo.
- Mladi bodo pod vodstvom treh mentorjev naredili glasbeno predstavo, ki bo združevala tudi mite, legende in pesmi iz dežel, *od koder* prihajajo udeleženci.
- Položaj, *od koder* so bile izstreljene granate, je izsledilo vojaško letalo, ki je bilo ravno takrat v zraku in v bližini tega kraja.
- Nihče ne tvega vstopa na trg, *od koder* se ne more umakniti.
- Prebivalci so zaskrbljeni zaradi klora, ki spravlja v nevarnost okolico tovarne in tudi vse kraje, *koder* se ta nevarna snov prevaža.

3. navadno v zvezi **od koder** uvaja stavek, ki dodatno opisuje predhodno besedo z izpostavitvijo prostora, iz katerega kdo ali kaj prihaja ali izhaja

- Janež izvira iz Egipta, *od koder* so ga trgovci prinesli v Evropo.
- Rodil se je leta 1919 na Ptuj, *od koder* ga je življenjska pot vodila v Maribor.
- Pogosto v službo, *od koder* imam kakšnih pet kilometrov, tečem ali se odpeljem s kolesom.
- Pri vodnem izviru pod Grižami, *koder* sem potepanje začel, je tega tudi konec.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kódər]

IPA: ['ko:dər]

TONEMSKO

[kòdər]

IPA: [kó:dər]

IZVOR
↑kod

kóderkóli; in **kóder kóli** prislov

[kódərkóli]

POMEN

1. navadno v zvezi **od koderkoli** izraža poljubnost, neomejenost prostora, po katerem se kaj premika, pomika ali na katerem se kaj dogaja ali kaj je

- Spletna verzija slovarja vam omogoča dostop do slovarja 24 ur na dan in od *koderkoli*.
- Srednje šole nimajo šolskih okolišev, sprejeti so dolžne dijake od *koderkoli*, seveda skladno z veljavnimi kriteriji.
- Ko hodim *koderkoli* po mestu ali kje drugje, srečujem ljudi, ki jih nisem poznal.
- Naslednji teden dobim internet, potem bomo lahko na zvezi *koderkoli*.

2. navadno v zvezi **od koderkoli**, kot veznik izraža poljuben, neomejen prostor, po katerem se kaj premika, pomika ali na katerem se kaj dogaja ali kaj je

- *Koderkoli* boste potovali, vedno boste imeli priložnost zamenjati lastno valuto za valuto tiste države.
- *Koderkoli* v Celju posežemo v zemljo, naletimo na ostanke antične Celeie.
- Od *koderkoli* že pridemo, je najbolje, da južno ljubljansko obvoznico zapustimo pri izvozu za Ig.
- Od *koderkoli* se pripeljejo, morajo čakati v nedogled.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kódərkóli]

IPA: ['ko:dər'ko:li]

TONEMSKO

[kôdər̀kôli]

IPA: [kó:də̀rkó:li]

IZVOR

↑koder koli

kóder kóli; in **kóderkóli** prislov

[kódər kóli]

POMEN

1. navadno v zvezi **od koder koli** izraža poljubnost, neomejenost prostora, po katerem se kaj premika, pomika ali na katerem se kaj dogaja ali kaj je

- Lahko se vrnem kadar koli in od *koder koli*.

- Naj bodo komponente od *koder koli* že, množična proizvodnja zelo obremenjuje okolje ne glede na tip elektronske naprave.

- Mobilnik je zelo dobro pripravljen za prenos podatkov do *koder koli*.

- Iz različnih razlogov so družine tukaj bolj tiranske kakor *koder koli* drugod.

2. navadno v zvezi **od koder koli**, kot veznik izraža poljuben, neomejen prostor, po katerem se kaj premika, pomika ali na katerem se kaj dogaja ali kaj je

- Od *koder koli* pridete, si najprej umijte roke in pri tem uporabite toplo vodo in milo.
- Od *koder koli* sem odšel, sem za sabo pustil odprta vrata.
- To povejte, *koder koli* boste hodili.
- *Koder koli* hodite, vselej nekemu stopite na prste.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kódər kóli]

IPA: ['ko:dər 'ko:li]

TONEMSKO

[kôdər̀kôli]

IPA: [kó:də̀rkó:li]

IZVOR

↑koder in ↑koli

kódrast kódrasta kódrasto pridevnik

[kódrast]

POMEN

1. ki ima kodre¹ 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kodrast pramen | kodrasti lasje | kodrasta brada | kodrasta dlaka | kodrasta glava, glavica, griva, pričeska | kodrasta lasulja

- Med sušenjem je konice mečkal s prsti, da so se oblikovali *kodrasti* prameni.
- Portugalski vodni pes ima *kodrasto* dlako kot kodri.
- Imel je kratko *kodrasto* brado in redke, a dolge rjave lase.

▶ prisl. + **prid. beseda**

naravno kodrast | rahlo kodrast

- Naravno *kodraste* lase spnete zadaj in spredaj.
- Če so vaši lasje rahlo *kodrasti*, jih lahko zlikate z likalnikom za lase.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

biti kodrast

- Njegovi lasje so temni in *kodrasti*.

...

▪ Ovalni obliki pristajajo tako kratki kot dolgi lasje, ravni ali *kodrasti*.

2. ki spominja na koder¹ 1. ali je tak kot pri kodru¹ 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kodrast list

- Peteršilj s *kodrastimi* listi je lep za okras, tisti z gladkimi listi pa boljšega okusa.
- Na vsakih 5 do 8 centimetrov je stebelno kolence, iz katerega izraščajo do 5 centimetrov dolge *kodraste* oprijemalne vitice in svetlo rumeni cvetovi.

3. v obliki **kodrasti** ki ima liste z drobno valovitim, nagubanim robom; SIN.: nakodran, skodran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kodrasti ohrovt, peteršilj | kodrasta endivija, meta | kodrasto zelje

- Sredi kuhanja dodamo *kodrasti* ohrovt, ki smo ga narezali na trakove.
- Na pršut damo še pol črne olive in vejico *kodrastega* peteršilja.
- *Kodrasto* zelje prenese tudi zelo oster mraz.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kódrast]

IPA: ['ko:drast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kódrast

določno kódrasti

RODILNIK: kódrastega

DAJALNIK: kódrastemu

TOŽILNIK: kódrast

določno kódrasti

živo kódrastega

MESTNIK: pri kódrastem

ORODNIK: s kódrastim

dvojina

IMENOVALNIK: kódrasta

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastima

TOŽILNIK: kódrasta

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastima

množina

IMENOVALNIK: kódrasti

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastim

TOŽILNIK: kódraste

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kódrasta

RODILNIK: kódraste

DAJALNIK: kódrasti

TOŽILNIK: kódrasto

MESTNIK: pri kódrasti

ORODNIK: s kódrasto

dvojina

IMENOVALNIK: kódrasti

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastima

TOŽILNIK: kódrasti

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastima

množina

IMENOVALNIK: kódraste

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastim

TOŽILNIK: kódraste

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kódrasto

RODILNIK: kódrastega

DAJALNIK: kódrastemu

TOŽILNIK: kódrasto

MESTNIK: pri kódrastem

ORODNIK: s kódrastim

dvojina

IMENOVALNIK: kódrasti

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastima

TOŽILNIK: kódrasti

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastima

množina

IMENOVALNIK: kódrasta

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastim

TOŽILNIK: kódrasta

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj kódrast

ženski spol

EDNINA: bôlj kódrasta

srednji spol

EDNINA: bôlj kódrasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj kódrast in nàjbolj kódrast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj kódrasta in nájbolj kódrasta
srednji spol

EDNINA: nàjbolj kódrasto in nájbolj kódrasto

TONEMSKO

[kòdrast]

IPA: [kò:drást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kódrast

določno kódrasti

RODILNIK: kódrastega

DAJALNIK: kódrastemu

TOŽILNIK: kódrast

določno kódrasti

živo kódrastega

MESTNIK: pri kódrastem

ORODNIK: s kódrastim

dvojina

IMENOVALNIK: kódrasta

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastima

TOŽILNIK: kódrasta

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastima

množina

IMENOVALNIK: kódrasti

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastim

TOŽILNIK: kódraste

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kódrasta

RODILNIK: kódraste

DAJALNIK: kódrasti

TOŽILNIK: kódrasto

MESTNIK: pri kódrasti

ORODNIK: s kódrasto

dvojina

IMENOVALNIK: kódrasti

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastima

TOŽILNIK: kódrasti

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastima

množina

IMENOVALNIK: kódraste

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastim

TOŽILNIK: kódraste

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kódrasto

RODILNIK: kódrastega

DAJALNIK: kódrastemu

TOŽILNIK: kódrasto

MESTNIK: pri kódrastem

ORODNIK: s kódrastim

dvojina

IMENOVALNIK: kódrasti

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastima

TOŽILNIK: kódrasti

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastima

množina

IMENOVALNIK: kódrasta

RODILNIK: kódrastih

DAJALNIK: kódrastim

TOŽILNIK: kódrasta

MESTNIK: pri kódrastih

ORODNIK: s kódrastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj kódrast

ženski spol

EDNINA: bõlj kódrasta

srednji spol

EDNINA: bõlj kódrasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj kódrast in nájbolj kódrast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj kódrasta in nájbolj kódrasta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj kódrasto in nájbolj kódrasto

STALNE ZVEZE

kodrasti pelikan

iz zoologije večji pelikan z daljšim perjem na glavi in oranžnim spodnjim delom kljuna, ki živi zlasti v jugovzhodni Evropi ter južni in jugovzhodni

Aziji; primerjaj lat. *Pelecanus crispus*

▪ Na brežinah tega z ribami bogatega jezera vsako leto gnezdi kakih sto parov redkih *kodrastih pelikanov*.

▪ Edinstven ekosistem je gostišče pisane palete flore in favne, tudi ogroženih vrst, denimo pritlikavih kormoranov, rdečevratih gosi, *kodrastih pelikanov*.

▪ *Kodrasti pelikan*, čudovita srebrno bela ptica, je na seznamu ogroženih vrst.

IZVOR
↑koder

kódrati kódrām nedovršni glagol

[kódrati]

POMEN

1. delati, oblikovati kodre

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

kodrati lase

▪ Z veliko okroglo krtačo med sušenjem damo lasem volumen, z manjšo pa lase *kodramo* in zavijamo.

▶ prisl. + **glag.**

trajno kodrati

▪ Las ne barvamo niti trajno *kodramo* vsak mesec.

...

▪ Če boste lase *kodrali* z navijalkami, počakajte, da se dobro posušijo in ohladijo.

1.1. ekspresivno **delati, povzročati, da se kaj oblikuje tako, da spominja na kodre, postaja valovito, nagubano**

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

veter kodra KAJ

▪ Morje je mirno in le vetrič s tremi vozli rahlo *kodra* površino.
▪ Rdeča sadna pršica in koprivina pršica lističev ne *kodrata*, ampak na spodnji in zgornji strani lista sesata in na ta način slabita rast in razvoj.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

kodrati gladino

▪ Veter je *kodral* gladino jezera ter pregnal vse kopalce.

2. v obliki **kodrati se** dobivati obliko kodrov, postajati kodrast

▶ prisl. + **glag.**

▪ Njene obrvi so bile precej temne in lepo oblikovane in imela je svetle lase, ki so *se* na konicah narahlo *kodrali*.

...

▪ Lasje na temenu so *se* ji *kodrali*.

2.1. v obliki **kodrati se**, ekspresivno **oblikovati se tako, da spominja na kodre, postajati valovit, naguban**

▪ Morje *se* je silovito *kodralo*, valovi so bili naravnost veličastni.
▪ Na listih so se najprej pojavile rdeče pegice, nato so *se* začeli odebeljeni listi zvijati in *kodrali*.
▪ Zaradi neenakomerne rasti zdravega in bolnega tkiva *se* listi *kodrajo*, okuženi deli pa sušijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kódrati]

IPA: [ˈkoːdrati]

NEDOLOČNIK: kódrati

NAMENILNIK: kódrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kódrām

2. OSEBA: kódraš

3. OSEBA: kódra

dvojina

1. OSEBA: kódrava

2. OSEBA: kódrata

3. OSEBA: kódrata

množina

1. OSEBA: kódrāmo

2. OSEBA: kódrate

3. OSEBA: kódrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kódrāj

dvojina

1. OSEBA: kódrājva

2. OSEBA: kódrājta

množina

1. OSEBA: kódrājmo

2. OSEBA: kódrājte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kódrāl

DVOJINA: kódrāla

MNOŽINA: kódrāli

ženski spol

EDNINA: kódrāla

DVOJINA: kódrāli

MNOŽINA: kódrāle

srednji spol

EDNINA: kódrālo

DVOJINA: kódrāli

MNOŽINA: kódrāla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kodrajóč

RODILNIK: kodrajóčega

DAJALNIK: kodrajóčemu

TOŽILNIK: kodrajóč

živo kodrajóčega

MESTNIK: pri kodrajóčem

ORODNIK: s kodrajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kodrajóča

RODILNIK: kodrajóčih

DAJALNIK: kodrajóčima

TOŽILNIK: kodrajóča

MESTNIK: pri kodrajóčih

ORODNIK: s kodrajó**ćima**
množina

IMENOVALNIK: kodrajó**ći**
RODILNIK: kodrajó**ćih**
DAJALNIK: kodrajó**ćim**
TOŽILNIK: kodrajó**će**
MESTNIK: pri kodrajó**ćih**
ORODNIK: s kodrajó**ćimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kodrajó**ća**
RODILNIK: kodrajó**će**
DAJALNIK: kodrajó**ći**
TOŽILNIK: kodrajó**čo**
MESTNIK: pri kodrajó**ći**
ORODNIK: s kodrajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: kodrajó**ći**
RODILNIK: kodrajó**ćih**
DAJALNIK: kodrajó**ćima**
TOŽILNIK: kodrajó**ći**
MESTNIK: pri kodrajó**ćih**
ORODNIK: s kodrajó**ćima**

množina

IMENOVALNIK: kodrajó**će**
RODILNIK: kodrajó**ćih**
DAJALNIK: kodrajó**ćim**
TOŽILNIK: kodrajó**će**
MESTNIK: pri kodrajó**ćih**
ORODNIK: s kodrajó**ćimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kodrajó**će**
RODILNIK: kodrajó**ćega**
DAJALNIK: kodrajó**ćemu**
TOŽILNIK: kodrajó**će**
MESTNIK: pri kodrajó**ćem**
ORODNIK: s kodrajó**ćim**

dvojina

IMENOVALNIK: kodrajó**ći**
RODILNIK: kodrajó**ćih**
DAJALNIK: kodrajó**ćima**
TOŽILNIK: kodrajó**ći**
MESTNIK: pri kodrajó**ćih**
ORODNIK: s kodrajó**ćima**

množina

IMENOVALNIK: kodrajó**ća**
RODILNIK: kodrajó**ćih**
DAJALNIK: kodrajó**ćim**
TOŽILNIK: kodrajó**ća**
MESTNIK: pri kodrajó**ćih**
ORODNIK: s kodrajó**ćimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kódran
RODILNIK: kódran**ega**
DAJALNIK: kódran**emu**
TOŽILNIK: kódran
    živo kódran**ega**
MESTNIK: pri kódran**em**
ORODNIK: s kódran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kódran**a**
RODILNIK: kódran**ih**
DAJALNIK: kódran**ima**
TOŽILNIK: kódran**a**
MESTNIK: pri kódran**ih**
ORODNIK: s kódran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kódran**i**
RODILNIK: kódran**ih**
DAJALNIK: kódran**im**
TOŽILNIK: kódran**e**
MESTNIK: pri kódran**ih**
ORODNIK: s kódran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kódran**a**
RODILNIK: kódran**e**
DAJALNIK: kódran**i**
TOŽILNIK: kódran**o**
MESTNIK: pri kódran**i**
ORODNIK: s kódran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kódran**i**
RODILNIK: kódran**ih**
DAJALNIK: kódran**ima**
TOŽILNIK: kódran**i**
MESTNIK: pri kódran**ih**
ORODNIK: s kódran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kódran**e**
RODILNIK: kódran**ih**
DAJALNIK: kódran**im**
TOŽILNIK: kódran**e**
MESTNIK: pri kódran**ih**
ORODNIK: s kódran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kódran**o**
RODILNIK: kódran**ega**
DAJALNIK: kódran**emu**
TOŽILNIK: kódran**o**
MESTNIK: pri kódran**em**
ORODNIK: s kódran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kódran**i**

RODILNIK: kódrani**h**
DAJALNIK: kódrani**ma**
TOŽILNIK: kódrani
MESTNIK: pri kódrani**h**
ORODNIK: s kódrani**ma**

množina

IMENOVALNIK: kódrana
RODILNIK: kódrani**h**
DAJALNIK: kódrani**m**
TOŽILNIK: kódrana
MESTNIK: pri kódrani**h**
ORODNIK: s kódrani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: kodráje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kódranje
RODILNIK: kódranja
DAJALNIK: kódranju
TOŽILNIK: kódranje
MESTNIK: pri kódranju
ORODNIK: s kódranj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kódranji
RODILNIK: kódranj
DAJALNIK: kódranj**ema**
TOŽILNIK: kódranji
MESTNIK: pri kódranj**ih**
ORODNIK: s kódranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kódranja
RODILNIK: kódranj
DAJALNIK: kódranj**em**
TOŽILNIK: kódranja
MESTNIK: pri kódranj**ih**
ORODNIK: s kódranj**i**

TONEMSKO

[kôdrati]

IPA: [kó:dràti]

NEDOLOČNIK: kôdrati

NAMENILNIK: kôdrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kôdram
2. OSEBA: kôdraš
3. OSEBA: kôdra

dvojina

1. OSEBA: kôdrava
2. OSEBA: kôdrata
3. OSEBA: kôdrata

množina

1. OSEBA: kôdramo
2. OSEBA: kôdrate
3. OSEBA: kôdrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kôdraj

dvojina

1. OSEBA: kôdrajva
2. OSEBA: kôdrajta

množina

1. OSEBA: kôdrajmo
2. OSEBA: kôdrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kôdral
DVOJINA: kôdrala
MNOŽINA: kôdrali

ženski spol

EDNINA: kôdrala
DVOJINA: kôdrali
MNOŽINA: kôdrale

srednji spol

EDNINA: kôdralo
DVOJINA: kôdrali
MNOŽINA: kôdrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kodrajóč tudi kodrajóč
RODILNIK: kodrajóč**ega**
DAJALNIK: kodrajóč**emu**
TOŽILNIK: kodrajóč tudi kodrajóč
živo kodrajóč**ega**
MESTNIK: pri kodrajóč**em**
ORODNIK: s kodrajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kodrajóč**a**
RODILNIK: kodrajóč**ih**
DAJALNIK: kodrajóč**ima**
TOŽILNIK: kodrajóč**a**
MESTNIK: pri kodrajóč**ih**
ORODNIK: s kodrajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kodrajóč**i**
RODILNIK: kodrajóč**ih**
DAJALNIK: kodrajóč**im**
TOŽILNIK: kodrajóč**e**
MESTNIK: pri kodrajóč**ih**
ORODNIK: s kodrajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kodrajóč**a**
RODILNIK: kodrajóč**e**
DAJALNIK: kodrajóč**i**
TOŽILNIK: kodrajóč**o**
MESTNIK: pri kodrajóč**i**
ORODNIK: s kodrajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kodrajóči
RODILNIK: kodrajóčih
DAJALNIK: kodrajóčima
TOŽILNIK: kodrajóči
MESTNIK: pri kodrajóčih
ORODNIK: s kodrajóčima

množina

IMENOVALNIK: kodrajóče
RODILNIK: kodrajóčih
DAJALNIK: kodrajóčim
TOŽILNIK: kodrajóče
MESTNIK: pri kodrajóčih
ORODNIK: s kodrajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kodrajóče
RODILNIK: kodrajóčega
DAJALNIK: kodrajóčemu
TOŽILNIK: kodrajóče
MESTNIK: pri kodrajóčem
ORODNIK: s kodrajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kodrajóči
RODILNIK: kodrajóčih
DAJALNIK: kodrajóčima
TOŽILNIK: kodrajóči
MESTNIK: pri kodrajóčih
ORODNIK: s kodrajóčima

množina

IMENOVALNIK: kodrajóča
RODILNIK: kodrajóčih
DAJALNIK: kodrajóčim
TOŽILNIK: kodrajóča
MESTNIK: pri kodrajóčih
ORODNIK: s kodrajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kôdran
RODILNIK: kôdranega
DAJALNIK: kôdranemu
TOŽILNIK: kôdran
živo kôdranega
MESTNIK: pri kôdranem
ORODNIK: s kôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: kôdrana
RODILNIK: kôdranih
DAJALNIK: kôdranima
TOŽILNIK: kôdrana
MESTNIK: pri kôdranih
ORODNIK: s kôdranima

množina

IMENOVALNIK: kôdrani
RODILNIK: kôdranih
DAJALNIK: kôdranim
TOŽILNIK: kôdrane
MESTNIK: pri kôdranih
ORODNIK: s kôdranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kôdrana
RODILNIK: kôdrane
DAJALNIK: kôdrani
TOŽILNIK: kôdrano
MESTNIK: pri kôdrani
ORODNIK: s kôdrano

dvojina

IMENOVALNIK: kôdrani
RODILNIK: kôdranih
DAJALNIK: kôdranima
TOŽILNIK: kôdrani
MESTNIK: pri kôdranih
ORODNIK: s kôdranima

množina

IMENOVALNIK: kôdrane
RODILNIK: kôdranih
DAJALNIK: kôdranim
TOŽILNIK: kôdrane
MESTNIK: pri kôdranih
ORODNIK: s kôdranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kôdrano
RODILNIK: kôdranega
DAJALNIK: kôdranemu
TOŽILNIK: kôdrano
MESTNIK: pri kôdranem
ORODNIK: s kôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: kôdrani
RODILNIK: kôdranih
DAJALNIK: kôdranima
TOŽILNIK: kôdrani
MESTNIK: pri kôdranih
ORODNIK: s kôdranima

množina

IMENOVALNIK: kôdrana
RODILNIK: kôdranih
DAJALNIK: kôdranim
TOŽILNIK: kôdrana
MESTNIK: pri kôdranih
ORODNIK: s kôdranimi

DELEŽJE NA -aje: kodrâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kôdranje

RODILNIK: kôdranja
DAJALNIK: kôdranju
TOŽILNIK: kôdranje
MESTNIK: pri kôdranju
ORODNIK: s kôdranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kôdranji
RODILNIK: kôdranj
DAJALNIK: kôdranjema
TOŽILNIK: kôdranji
MESTNIK: pri kôdranjih
ORODNIK: s kôdranjema

množina

IMENOVALNIK: kôdranja
RODILNIK: kôdranj
DAJALNIK: kôdranjem
TOŽILNIK: kôdranja
MESTNIK: pri kôdranjih
ORODNIK: s kôdranji

FRAZEOLOGIJA

kodrati/kravžljati možgane/možgančke (*komu*)

kodrati možgane (*komu*)

kravžljati možgančke (*komu*)

kravžljati možgane (*komu*)

spodbujati miselni izziv, razmišljanje pri kom; povzročati, da kdo postane zelo vznemirjen, živčen, zaskrbljen

- Nisem si *kodral možganov* zavoljo teh podpisov pod prispevki.
- »Tako, zdaj je dovolj! Ti pa *kodraj možgane* svoji mačehi!«
- Ti pa vseskozi napeljuješ ljudi, da *kravžljajo možgančke* z domišljijo.
- Nepregledni nakupi orožja so pogosto *kravžljali možgane* orožarskim strokovnjakom in javnosti.

kravžljati/kodrati/skodrati ipd. živce/živčke/lase *komu*

kravžljati živce *komu*

kodrati živce *komu*

kravžljati živčke *komu*

kodrati lase *komu*

v dovršni obliki skodrati živce *komu*

v dovršni obliki nakodrati živce *komu*

povzročati, povzročiti, da kdo postane zelo vznemirjen, živčen, zaskrbljen

- Če nekje prepoznamo rahlo komedijo, že v naslednjem kadru vidimo premišljen triler, ki nam *kravžlja živce*.
- Do morebitnih dolžnikov ne bodite nestrpní, čeprav vam *kodrajo živce*, jih opominjajte diskretno.

- Seveda sta se dogodka udeležila tudi princ in princesa s hčerko, ki *je* razposajeno tekala naokoli in *kravžljala živčke* staršema.
- Po eni najhladnejših zim v zadnjem desetletju se bo vreme pri nas vrnilo v bolj ustaljene tirnice, nekoliko nam *bodo lase kodrali* le pogosti temperaturni obrati.
- Ste zdaj že razmislili, katera je tista ponavljajoča se situacija, ki vam pobere energijo in *skodra živce*?
- To, da ti mama občasno *nakodra živce* in seveda ti njej, je nekaj povsem naravnega in je stvar, ki smo jo v najstniških letih doživljali vsi.

IZVOR

↑koder

kókeršpanjél kókeršpanjéla; in **kóker španjél**

samostalnik moškega spola

[kókəršpanjél]

POMEN

srednje velik pes s srednje dolgo dlako, navadno rdečkasto rjave, črne barve ali črne in bele barve, in daljšimi povešenimi uhlji

- Nežni, igrivi, vdani in ljubki *kokeršpanjeli* so odlična družba za otroke.
- Terierji, šnavcerji, kodri, maltežani ter *kokeršpanjeli* so pasme, ki jih je treba striči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kókəršpanjél]

IPA: [ˈko:kərʃpanˈje:l]

ednina

IMENOVALNIK: kókeršpanjél

RODILNIK: kókeršpanjéla

DAJALNIK: kókeršpanjélu

TOŽILNIK: kókeršpanjéla

MESTNIK: pri kókeršpanjélu

ORODNIK: s kókeršpanjélom

dvojina

IMENOVALNIK: kókeršpanjéla

RODILNIK: kókeršpanjélov

DAJALNIK: kókeršpanjéloma

TOŽILNIK: kókeršpanjéla

MESTNIK: pri kókeršpanjélih

ORODNIK: s kókeršpanjéloma

množina

IMENOVALNIK: kókeršpanjéli

RODILNIK: kókeršpanjélov

DAJALNIK: kókeršpanjélom

TOŽILNIK: kókeršpanjéle

MESTNIK: pri kókeršpanjélih

ORODNIK: s kókeršpanjéli

TONEMSKO

[kókəʁʃpanjəl]

IPA: [kò:kəʁʃpanjé:l]

ednina

IMENOVALNIK: kókeršpanjêl

RODILNIK: kókeršpanjêla

DAJALNIK: kókeršpanjêlu

TOŽILNIK: kókeršpanjêla

MESTNIK: pri kókeršpanjêlu

ORODNIK: s kókeršpanjêlom

dvojina

IMENOVALNIK: kókeršpanjêla

RODILNIK: kókeršpanjêlov

DAJALNIK: kókeršpanjêloma

TOŽILNIK: kókeršpanjêla

MESTNIK: pri kókeršpanjêlih

ORODNIK: s kókeršpanjêloma

množina

IMENOVALNIK: kókeršpanjêli

RODILNIK: kókeršpanjêlov

DAJALNIK: kókeršpanjêlom

TOŽILNIK: kókeršpanjêle

MESTNIK: pri kókeršpanjêlih

ORODNIK: s kókeršpanjêli

IZVOR

prevzeto iz angl. *cocker spaniel* iz *cocker* (iz *cock* 'streljati sloke' iz *cock* 'petelin') + ↑španjel

kóker španjél

kóker španjéla; in **kókeršpanjél**

samostalnik moškega spola

[kókəʁʃpanjəl]

POMEN

srednje velik pes s srednje dolgo dlako, navadno rdečkasto rjave, črne barve ali črne in bele barve, in daljšimi povešenimi uhlji

▪ Ljubkega, a kompaktnega nizkega psa so nekoč lovci uporabljali za iskanje divjadi po grmovju, zdaj pa je *koker španjel* večinoma družinski pes.

▪ Obožuje svojo psičko, ki je mešanka med irskim setrom in *koker španjelom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kókəʁʃpanjəl]

IPA: ['ko:kəʁʃpan'je:l]

ednina

IMENOVALNIK: kóker španjél

RODILNIK: kóker španjéla

DAJALNIK: kóker španjêlu

TOŽILNIK: kóker španjéla

MESTNIK: pri kóker španjêlu

ORODNIK: s kóker španjêlom

dvojina

IMENOVALNIK: kóker španjéla

RODILNIK: kóker španjêlov

DAJALNIK: kóker španjêloma

TOŽILNIK: kóker španjéla

MESTNIK: pri kóker španjêlih

ORODNIK: s kóker španjêloma

množina

IMENOVALNIK: kóker španjéli

RODILNIK: kóker španjêlov

DAJALNIK: kóker španjêlom

TOŽILNIK: kóker španjêle

MESTNIK: pri kóker španjêlih

ORODNIK: s kóker španjéli

TONEMSKO

[kókəʁʃpanjəl]

IPA: [kò:kəʁʃpanjé:l]

ednina

IMENOVALNIK: kóker španjêl

RODILNIK: kóker španjêla

DAJALNIK: kóker španjêlu

TOŽILNIK: kóker španjêla

MESTNIK: pri kóker španjêlu

ORODNIK: s kóker španjêlom

dvojina

IMENOVALNIK: kóker španjêla

RODILNIK: kóker španjêlov

DAJALNIK: kóker španjêloma

TOŽILNIK: kóker španjêla

MESTNIK: pri kóker španjêlih

ORODNIK: s kóker španjêloma

množina

IMENOVALNIK: kóker španjêli

RODILNIK: kóker španjêlov

DAJALNIK: kóker španjêlom

TOŽILNIK: kóker španjêle

MESTNIK: pri kóker španjêlih

ORODNIK: s kóker španjêli

IZVOR

prevzeto iz angl. *cocker spaniel* iz *cocker* (iz *cock* 'streljati sloke' iz *cock* 'petelin') in ↑španjel

kópačka

kópačke samostalnik ženskega spola

[kópačka]

POMEN

navadno v množini, knjižno pogovorno nizek čevelj s čepki na podplatu za igranje nogometa

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

brcniti kopačko | obuti kopačke

▪ Vas še kdaj zamika obuti *kopačke* in zaigrati?

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

čiščenje kopačk

- Zakaj se pri nas kdo ne znajde in ne začne prodajati krtače za čiščenje *kopačk*?

...

- Z umazanimi *kopačkami* in z visoko dvignjenimi glavami smo zapuščali igrišče.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kópačka]

IPA: [ˈkoːpatʃka]

ednina

IMENOVALNIK: kópačka

RODILNIK: kópačke

DAJALNIK: kópački

TOŽILNIK: kópačko

MESTNIK: pri kópački

ORODNIK: s kópačko

dvojina

IMENOVALNIK: kópački

RODILNIK: kópačk

DAJALNIK: kópačkama

TOŽILNIK: kópački

MESTNIK: pri kópačkah

ORODNIK: s kópačkama

množina

IMENOVALNIK: kópačke

RODILNIK: kópačk

DAJALNIK: kópačkam

TOŽILNIK: kópačke

MESTNIK: pri kópačkah

ORODNIK: s kópačkami

TONEMSKO

[kôpačka]

IPA: [kóːpàtʃka]

ednina

IMENOVALNIK: kôpačka

RODILNIK: kôpačke

DAJALNIK: kôpački

TOŽILNIK: kôpačko

MESTNIK: pri kôpački

ORODNIK: s kôpačko

dvojina

IMENOVALNIK: kôpački

RODILNIK: kôpačk

DAJALNIK: kôpačkama

TOŽILNIK: kôpački

MESTNIK: pri kôpačkah

ORODNIK: s kôpačkama

množina

IMENOVALNIK: kôpačke

RODILNIK: kôpačk

DAJALNIK: kôpačkam

TOŽILNIK: kôpačke

MESTNIK: pri kôpačkah

ORODNIK: s kôpačkami

IZVOR

prevzeto iz češ. *kopačka* iz *kopat* v pomenu 'brcati', glej ↑kopati

korúza korúze samostalnik ženskega spola

[korúza]

POMEN

1. kulturna rastlina z okroglim kolenčastim stebлом, podolgovatimi zašiljenimi listi in velikimi storži z navadno rumenimi zrni; primerjaj lat.

Zea mays; SIN.: narečno zahodno sirek

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ličkanje koruze | posevek, setev koruze | pridelava, pridelovanje koruze | pridelek koruze | pridelovalec koruze | seme koruze | siliranje, spravilo koruze

- Suša bo močno zmanjšala pridelek *koruze*.

- Semenarne potrebujejo okoli dva meseca, da iz svojih skladišč do trgovin spravijo približno 30 ton semena *koruze*, razkuženega z insekticidi.

▶ prid. beseda + sam. beseda

gensko spremenjena, transgena koruza | posejana koruza | pridelana koruza | silažna koruza | zrela koruza

- Nekateri ekološki kmetje se bojijo, da bi se lahko gensko spremenjena *koruza* pomešala tudi med gensko nespremenjeno.

- V stadiju fiziološko zrele *koruze* je pridelek največji, ker do takrat rastlina polni zrnje.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

gajiti, pridelovati koruzo | ličkati koruzo

- Gospodar na svoji 20 hektarov veliki kmetiji prideluje krompir, pšenico, ječmen in *koruzo*.

- Jeseni smo ličkali *koruzo* in se veselili pozno v noč.

...

- Na štirih hektarjih njivskih površin pridelajo *koruzo* za zrnje in silažo ter krmni ječmen in pšenico.

1.1. zrna te rastline, zlasti kot hrana, jed

▶ prid. beseda + sam. beseda

kuhana, pečena koruza | semenska koruza | vložena koruza

- Za krepkejši prigrizek kuhano ali pečeno *koruzo* zabelimo z maslom.

- Naprodaj imajo semensko *koruzo*, pakirano po 25.000 zrn.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dodati koruzo | jesti koruzo | peči koruzo

- Papriko narežite na tanke trakove, dodajte kalčke in kuhano *koruzo*.

- Poleg klasične gostinske ponudbe bomo pekli *koruzo*, po kateri je vsako leto veliko povpraševanje.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku** etanol iz koruze | izdelek iz koruze | jed, juha iz koruze
  - Jedi iz *koruze* ali koruzne moke so zelo bogate z energijo.
  - Za pripravo kremne juhe iz *koruze* potrebujemo 500 g kuhanega koruznega zrnja, 30 g masla, pol litra mleka in 2 rumenjaka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korúza]

IPA: [kɔ'ru:za]

ednina

IMENOVALNIK: korúza

RODILNIK: korúze

DAJALNIK: korúzi

TOŽILNIK: korúzo

MESTNIK: pri korúzi

ORODNIK: s korúzo

dvojina

IMENOVALNIK: korúzi

RODILNIK: korúz

DAJALNIK: korúzama

TOŽILNIK: korúzi

MESTNIK: pri korúzah

ORODNIK: s korúzama

množina

IMENOVALNIK: korúze

RODILNIK: korúz

DAJALNIK: korúzam

TOŽILNIK: korúze

MESTNIK: pri korúzah

ORODNIK: s korúzami

TONEMSKO

[korúza]

IPA: [kɔrù:zá]

ednina

IMENOVALNIK: korúza

RODILNIK: korúze

DAJALNIK: korúzi

TOŽILNIK: korúzo

MESTNIK: pri korúzi

ORODNIK: s korúzo

dvojina

IMENOVALNIK: korúzi

RODILNIK: korúz

DAJALNIK: korúzama

TOŽILNIK: korúzi

MESTNIK: pri korúzah

ORODNIK: s korúzama

množina

IMENOVALNIK: korúze

RODILNIK: korúz

DAJALNIK: korúzam

TOŽILNIK: korúze

MESTNIK: pri korúzah

ORODNIK: s korúzami

STALNE ZVEZE

sladka koruza

1. koruza z zrni z večjo vsebnostjo sladkorja

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Skupaj s solato lahko na gredico posejemo *sladko koruzo* ali zelje, ki rasteta počasneje in pozneje zapolnita prostor.
- Na manjših vrtovih lahko *sladko koruzo* sadimo v kombinaciji z nizkim stročjim fižolom, saj se lepo dopolnjujeta.

...

- *Sladka koruza* ima plitke korenine, zato pri okopavanju pazimo, da jih ne poškodujemo.

1.1. zrna te rastline kot hrana, jed

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- V zmes s svinjino dodajte brokoli, *sladko koruzo* in jabolko ter začinite.
- Na stopljenem maslu podušimo *sladko koruzo*, prilijemo smetano, solimo in popramo.

...

- *Sladka koruza* vsebuje veliko ogljikovih hidratov in vitaminov A, B in C ter vlaknin, precej železa, magnezija, fosforja in kalija.

FRAZEOLOGIJA

vreči/metati/odvreči puško v koruzo

vreči puško v koruzo

v nedovršni obliki metati puško v koruzo

odvreči puško v koruzo

obupati, obupavati glede smiselnosti kakega početja; opustiti, opuščati dejanje zaradi neuspeha, razočaranja, obupa

- Svet spreminjajo tisti ljudje, ki ob prvem porazu ne *vržejo puške v koruzo*, ampak trmasto vztrajajo.
- Včasih je imela takšno krizo, da bi najraje *vrgla puško v koruzo* in pozabila na vse skupaj.
- Zaradi treh porazov nikakor ne *mečemo puške v koruzo*, vemo, da je naš prvi cilj letošnje sezone evropsko prvenstvo.
- Ne *odvrzite puške v koruzo*, ampak bodite potrpežljivi.

živeti na koruzi

PRIMERJAJ ŠE: življenje na koruzi

živeti s kom v zunajzakonski skupnosti ali neskljenjeni partnerski zvezi

- Že šestnajst let *živiva na koruzi*.
- Ste poročeni, ločeni, *živite* sami ali »na koruzi«?

življenje na koruzi

življenje dveh partnerjev v zunajzakonski skupnosti ali neskljenjeni partnerski zvezi

- Ker o poroki še ne razmišljata, se veselita skupnega *življenja na koruzi*.

Sanja svinja o koruzi.

izraža dvom o uresničljivosti, verjetnosti česa; opisuje situacijo, ko si kdo želi česa neuresničljivega, malo verjetnega

- Hehe, to, da bo prvak, je pa tako kot ... *sanja svinja o koruzi*.
- Še oktobra lani sem verjela, da bom za božič pekla kekse že v novi kuhinji, a kaj hitro sem ugotovila, da je to vse v stilu »*sanja svinja o koruzi*«.

IZVOR

< *kukuruz*, prevzeto prek hrv. *kukuruz* iz tur. *kokoroz*

korúzni korúzna korúzno pridevnik

[korúzni]

POMEN

1. ki je v zvezi s koruzo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

koruzni kombajn | koruzna njiva | koruzna rastlina | koruzno polje

- Kmetije, usmerjene v prirajo mleka, navadno silirajo celotno *koruzno* rastlino.
- Neurje je povzročilo škodo na 150 ha *koruznih* polj.

1.1. ki je del korusze 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

koruzni kalček, lasek, storž | koruzno ličje, ličkanje | koruzno seme, zrnje, zrno | koruzno steblo

- *Koruzni* laski vsebujejo eterično olje, tanin, vitamina C in K in druge pomembne učinkovine.
- *Koruzna* zrna odcedimo, nato jih na drobno nasekljamo.

1.2. ki je iz korusze 1. ali vsebuje koruzo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

koruzna silaža

- Pri reji krav molznic sta zelo pomembni krma travna in *koruzna* silaža.

2. ki je iz korusze 1.1. ali vsebuje koruzo 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

koruzni čips, kruh | koruzni sirup, škrob, zдроб | koruzni kosmiči, žganci | koruzna moka | koruzno olje

- Rad zajtrkuje *koruzne* kosmiče, ki jih pripravi brez sladkorja in z mrzlim mlekom.
- Za malico so imeli *koruzne* žgance, mleko in belokranjsko pogačo, posuto z različnimi semeni.
- Iz mase oblikuj majhne polpete, jih povaljaj v *koruzni* moki in peci v ponvi približno 5 minut.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korúzni]

IPA: [kɔ'ru:zni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: korúzni

RODILNIK: korúznega

DAJALNIK: korúznemu

TOŽILNIK: korúzni

živo korúznega

MESTNIK: pri korúznem

ORODNIK: s korúznim

dvojina

IMENOVANIK: korúzna

RODILNIK: korúznih

DAJALNIK: korúznima

TOŽILNIK: korúzna

MESTNIK: pri korúznih

ORODNIK: s korúznima

množina

IMENOVANIK: korúzni

RODILNIK: korúznih

DAJALNIK: korúznim

TOŽILNIK: korúzne

MESTNIK: pri korúznih

ORODNIK: s korúznimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: korúzna

RODILNIK: korúzne

DAJALNIK: korúzni

TOŽILNIK: korúzno

MESTNIK: pri korúzni

ORODNIK: s korúzno

dvojina

IMENOVANIK: korúzni

RODILNIK: korúznih

DAJALNIK: korúznima

TOŽILNIK: korúzni

MESTNIK: pri korúznih

ORODNIK: s korúznima

množina

IMENOVALNIK: korúzne
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznim
TOŽILNIK: korúzne
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: korúžno
RODILNIK: korúznega
DAJALNIK: korúznemu
TOŽILNIK: korúžno
MESTNIK: pri korúznem
ORODNIK: s korúznim

dvojina

IMENOVALNIK: korúzni
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznima
TOŽILNIK: korúzni
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznima

množina

IMENOVALNIK: korúzna
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznim
TOŽILNIK: korúzna
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznimi

TONEMSKO

[korúzni]

IPA: [kɔrú:zni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: korúzni
RODILNIK: korúznega
DAJALNIK: korúznemu
TOŽILNIK: korúzni
živo korúznega
MESTNIK: pri korúznem
ORODNIK: s korúznim

dvojina

IMENOVALNIK: korúzna
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznima
TOŽILNIK: korúzna
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznima

množina

IMENOVALNIK: korúzni
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznim

TOŽILNIK: korúzne
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: korúzna
RODILNIK: korúzne
DAJALNIK: korúzni
TOŽILNIK: korúžno
MESTNIK: pri korúzni
ORODNIK: s korúžno

dvojina

IMENOVALNIK: korúzni
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznima
TOŽILNIK: korúzni
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznima

množina

IMENOVALNIK: korúzne
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznim
TOŽILNIK: korúzne
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: korúžno
RODILNIK: korúznega
DAJALNIK: korúznemu
TOŽILNIK: korúžno
MESTNIK: pri korúznem
ORODNIK: s korúznim

dvojina

IMENOVALNIK: korúzni
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznima
TOŽILNIK: korúzni
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznima

množina

IMENOVALNIK: korúzna
RODILNIK: korúznih
DAJALNIK: korúznim
TOŽILNIK: korúzna
MESTNIK: pri korúznih
ORODNIK: s korúznimi

STALNE ZVEZE

koruzna bulava snet

iz agronomije, iz biologije snet z belkastim trosnjakom, ki povzroča nastanek bul zlasti na storžih in stebelu koruze; primerjaj lat. *Ustilago maydis*; SIN.: bulava snet

- Koruza, ki je okužena s *koruzno bulavo snetjo*, ima poleg manjše hranilne vrednosti lahko tudi negativne vplive na zdravje živali.
- Tako pri okužbi s *koruzno bulavo snetjo* kot pri suši je pomembno, da koruzo siliramo ob primernem času.

koruzna vešča

iz agronomije, iz zoologije **vešča** rumenkasto rjave barve s cikcakastima črtama ob zunanjem robu krila, katere gosenica objeda kulturne rastline, zlasti **koruzo**; primerjaj lat. *Ostrinia nubilalis*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Posledica napada *koruzne veščice* na papriki so tudi vdorne rane, na katere se naselijo glivice in bakterije, kar še dodatno pospešuje propadanje in gnitje.
- Gosenice druge generacije *koruzne veščice* prevrtajo storž, držalo storža in steblo.

...

- Zaradi vse bolj monokulturnega pridelovanja koruze se *koruzna vešča* vse bolj širi.

koruzni hrošč

iz agronomije, iz zoologije **hrošč** rumeno zelene barve s črnima progama vzdolž pokrovk, katerega ličinka objeda korenine koruze; primerjaj lat.

Diabrotica virgifera virgifera

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

koruzni hrošč se širi KJE

- *Koruzni hrošč* se najhitreje širi na območjih, kjer koruzo pridelujejo v monokulturah, torej brez kolobarjenja.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Obseg škode in hitrost širjenja *koruznega hrošča* sta odvisna od gostote koruznih polj na določenem območju.

IZVOR

↑koruza

korúznica korúznice samostalnik ženskega spola

[korúznica]

POMEN

1. listi in stebela koruze

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Hranilna vrednost *koruznice* je nekoliko višja od žitne slame in je po energijski vrednosti že podobna slabšemu senu.
- Koruzna silaža je mešanica *koruznice* in koruznega zrnja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Na njivi so koruzo natrgali, *koruznico* pa posekali in spravili v snope.

...

- Vsebnost surovih beljakovin tako v zrnju kot v *koruznici* je odvisna tudi od vremenskih razmer v posameznem letu.
- Divjad ima rada predvsem drevesno lubje, zato debela ovijemo s *koruznico*, vrečevino, valovito lepenko, slamo in podobnim.

1.1. po žetvi preostali del koruznih stebel

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

ostanek koruznice | zaoravanje koruznice

- Če zaoravamo rastlinske ostanke *koruznice*, je te prej potrebno dobro sesekljati in pognojiti z gnojevko za razgradnjo *koruznice*.
- Večji problemi s kakovostnim zaoravanjem *koruznice* se pojavljajo na lažjih prodnatih in peščenih tleh, kjer se zemlja pri preobračanju razsuje in koruznice ne pokrije.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pri skrbno sesekljeni in dobro zaorani *koruznici* je pričakovati, da bo manj težav s koruzno veščo.
- Zaorana *koruznica* prepereva v tleh in se razkraja v humus s pomočjo drobnoživk, gliv.

2. ekspresivno ženska, ki s kom živi v zunajzakonski skupnosti ali nesklenjeni partnerski zvezi

- V družbi z njim ni bilo nikoli dolgočasno, še posebej ne, če je bila zraven tudi njegova dolgoletna *koruznica*.
- Nominiranec za epizodno vlogo bi lahko pripeljal svojo *koruznico*, vendar je prišel sam.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korúznica]

IPA: [kɔ'ru:znitsa]

ednina

IMENOVALNIK: korúznica

RODILNIK: korúznice

DAJALNIK: korúznici

TOŽILNIK: korúznico

MESTNIK: pri korúznici

ORODNIK: s korúznico

dvojina

IMENOVALNIK: korúznici

RODILNIK: korúznic

DAJALNIK: korúznicama

TOŽILNIK: korúznici

MESTNIK: pri korúznicah

ORODNIK: s korúznicama

množina

IMENOVALNIK: korúznice

RODILNIK: korúznic

DAJALNIK: korúznicam

TOŽILNIK: korúznice

MESTNIK: pri korúznicah
ORODNIK: s korúznicami

TONEMSKO

[korúznica]

IPA: [kɔ̀ru:znìtsa]

ednina

IMENOVALNIK: korúznica

RODILNIK: korúznice

DAJALNIK: korúznici

TOŽILNIK: korúznico

MESTNIK: pri korúznici

ORODNIK: s korúznico

dvojina

IMENOVALNIK: korúznici

RODILNIK: korúznic

DAJALNIK: korúznicama

TOŽILNIK: korúznici

MESTNIK: pri korúznicah

ORODNIK: s korúznicama

množina

IMENOVALNIK: korúznice

RODILNIK: korúznic

DAJALNIK: korúznicam

TOŽILNIK: korúznice

MESTNIK: pri korúznicah

ORODNIK: s korúznicami

IZVOR

↑koruznik

korúznik korúznika samostalnik moškega spola

[korúznik]

POMEN

1. manjša podolgovata stavba za sušenje in hranjenje koruznih storžev; SIN.: koruznjak

- Žitni molj lahko naredi tudi precej škode na storžih, ki jih skladiščimo na kupu ali v *koruznikih*.
- Nekaj koruze so popolnoma zličkali in jo zložili v *koruznik*.

2. ekspresivno kdor s kom živi v zunajzakonski skupnosti ali nesklenjeni partnerski zvezi

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Koruznika* sta živela dobrih trideset let na koruzi.

...

- Le malo več kot polovica otrok se danes še rodi v zakonski zvezi, preostali se rodijo *koruznikom*.
- V preteklih letih je sklenilo zakon kar nekaj *koruznikov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korúznik]

IPA: [kɔ̀'ru:znik]

ednina

IMENOVALNIK: korúznik

RODILNIK: korúznika

DAJALNIK: korúzniku

TOŽILNIK: neživo korúznik
živo korúznika

MESTNIK: pri korúzniku

ORODNIK: s korúznikom

dvojina

IMENOVALNIK: korúznika

RODILNIK: korúznikov

DAJALNIK: korúznikoma

TOŽILNIK: korúznika

MESTNIK: pri korúznikih

ORODNIK: s korúznikoma

množina

IMENOVALNIK: korúzniki

RODILNIK: korúznikov

DAJALNIK: korúznikom

TOŽILNIK: korúznike

MESTNIK: pri korúznikih

ORODNIK: s korúzniki

TONEMSKO

[korúznik]

IPA: [kɔ̀ru:znik]

ednina

IMENOVALNIK: korúznik

RODILNIK: korúznika

DAJALNIK: korúzniku

TOŽILNIK: neživo korúznik
živo korúznika

MESTNIK: pri korúzniku

ORODNIK: s korúznikom

dvojina

IMENOVALNIK: korúznika

RODILNIK: korúznikov

DAJALNIK: korúznikoma

TOŽILNIK: korúznika

MESTNIK: pri korúznikih

ORODNIK: s korúznikoma

množina

IMENOVALNIK: korúzniki

RODILNIK: korúznikov

DAJALNIK: korúznikom

TOŽILNIK: korúznike

MESTNIK: pri korúznikih

ORODNIK: s korúzniki

BESEDOTVORJE

ženski spol: koruznica

IZVOR
↑koruza

korúzništvo korúzništva samostalnik srednjega spola

[korúzništvo]

POMEN

ekspresivno življenje dveh partnerjev v zunajzakonski skupnosti ali nesklenjeni partnerski zvezi

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n let koruzništva

- Že štiri leta je srečno poročena, za ta korak pa se je odločila po šestih letih *koruzništva*.
- Povečanje *koruzništva* v zadnjih treh ali štirih desetletjih pripisujejo številnim razlogom.

...

- Po krajšem *koruzništvu* sta se pred nekaj tedni poročila.
- Mladi se vedno bolj odločajo za *koruzništvo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[korúzništvo]

IPA: [kɔ'ru:znɪftʋɔ]

ednina

IMENOVALNIK: korúzništvo

RODILNIK: korúzništva

DAJALNIK: korúzništvu

TOŽILNIK: korúzništvo

MESTNIK: pri korúzništvu

ORODNIK: s korúzništvom

dvojina

IMENOVALNIK: korúzništví

RODILNIK: korúzništev

DAJALNIK: korúzništvoma

TOŽILNIK: korúzništví

MESTNIK: pri korúzništvih

ORODNIK: s korúzništvoma

množina

IMENOVALNIK: korúzništva

RODILNIK: korúzništev

DAJALNIK: korúzništvom

TOŽILNIK: korúzništva

MESTNIK: pri korúzništvih

ORODNIK: s korúzništví

TONEMSKO

[korúzništvo]

IPA: [kɔrú:znɪftʋɔ]

ednina

IMENOVALNIK: korúzništvo

RODILNIK: korúzništva

DAJALNIK: korúzništvu

TOŽILNIK: korúzništvo

MESTNIK: pri korúzništvu

ORODNIK: s korúzništvom

dvojina

IMENOVALNIK: korúzništví

RODILNIK: korúzništev

DAJALNIK: korúzništvoma

TOŽILNIK: korúzništví

MESTNIK: pri korúzništvih

ORODNIK: s korúzništvoma

množina

IMENOVALNIK: korúzništva

RODILNIK: korúzništev

DAJALNIK: korúzništvom

TOŽILNIK: korúzništva

MESTNIK: pri korúzništvih

ORODNIK: s korúzništví

IZVOR

↑koruznik

koruznják koruznjáka samostalnik moškega spola

[koruznják]

POMEN

manjša podolgovata stavba za sušenje in hranjenje koruznih storžev; SIN.: koruznik

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Na dvorišču ob hiši stojita lesen *koruznjak* in tipičen panonski vodnjak.
- Čeprav sta prenehala s kmetovanjem, imata še vedno shranjeno vse staro kmečko orodje, na dvorišču pa imata tudi 150 let star pleteni *koruznjak* iz šibja.

...

- Skrbno pobrana koruza v *koruznjaku* čaka na zimo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[koruznják]

IPA: [kɔruz'nja:k]

ednina

IMENOVALNIK: koruznják

RODILNIK: koruznjáka

DAJALNIK: koruznjáku

TOŽILNIK: koruznják

MESTNIK: pri koruznjáku

ORODNIK: s koruznjákom

dvojina

IMENOVALNIK: koruznjáka

RODILNIK: koruznjákov

DAJALNIK: koruznjákoma

TOŽILNIK: koruznjáka

MESTNIK: pri koruznjákíh
ORODNIK: s koruznjákoma

množina

IMENOVALNIK: koruznjáki
RODILNIK: koruznjákov
DAJALNIK: koruznjákóm
TOŽILNIK: koruznjáke
MESTNIK: pri koruznjákíh
ORODNIK: s koruznjáki

TONEMSKO

[koruznják]

IPA: [kɔruznjá:k]

ednina

IMENOVALNIK: koruznják
RODILNIK: koruznjáka
DAJALNIK: koruznjáku
TOŽILNIK: koruznják
MESTNIK: pri koruznjáku
ORODNIK: s koruznjákóm

dvojina

IMENOVALNIK: koruznjáka
RODILNIK: koruznjákov tudi koruznjákov
DAJALNIK: koruznjákoma
TOŽILNIK: koruznjáka
MESTNIK: pri koruznjákíh tudi pri koruznjákíh
ORODNIK: s koruznjákoma

množina

IMENOVALNIK: koruznjáki
RODILNIK: koruznjákov tudi koruznjákov
DAJALNIK: koruznjákóm
TOŽILNIK: koruznjáke
MESTNIK: pri koruznjákíh tudi pri koruznjákíh
ORODNIK: s koruznjáki tudi s koruznjáki

IZVOR

↑koruza

košárkar košárkarja samostalnik moškega spola

[košárkar]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja s košarko; SIN.: košarkaš

košarkaš

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači, gostujoči, profesionalni košarkar | izkušen, nekdanji košarkar | krilni košarkar | legendaren, odličen, vrhunski košarkar | nadarjen, obetaven košarkar

- Gostujoči *košarkarji* so že od prvega sodniškega meta prikazali dobro igro.
- Skušali bomo ekipo dopolniti z mladimi nadarjenimi *košarkarji*.
- V zameno bodo dobili 24-letnega obetavnega krilnega *košarkarja*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v roditelju
košarkar KATERE lige, KATEREGA moštva

- *Košarkar* moštva svetovnih košarkarskih prvakov se je prebil na tretje mesto lestvice najboljši strelcev lige NBA vseh časov.
- Že nekaj tednov vsak večer dokazuje, da je najboljši *košarkar* lige.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

košarkarji gostujejo KJE | košarkar igra | košarkar izgubi, osvoji, slavi KAJ | košarkar premaga, užene KOGA

- V sredo je zmago slavil drugi slovenski *košarkar* v najelitnejšem evropskem klubskem tekmovanju.
- Na Poljskem že več let z uspehom igrata dva slovenska *košarkarja*, nekdanja reprezentanta.
- Prvo zmago so na košarkarskem turnirju dosegli mladi slovenski *košarkarji*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**

poraz, zmaga košarkarjev | prvenstvo, tekma košarkarjev | trener košarkarjev

- Danes se bo nadaljevalo državno prvenstvo *košarkarjev*.
- Končno smo dočakali veličastno zmago *košarkarjev*.
- Za mesto trenerja *košarkarjev* je veliko kandidatov.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku
košarkarji v KATERI ligi, evroligi

- *Košarkarji* v evroligi imajo na sporedu prve tekme četrtfinala.
- Z včerajšnjim dnevom se je uradno začel lov na proste *košarkarje* v ligi NBA.

...

▪ Po končanem prvem delu predtekmovanja na mladinskih evropskih prvenstvih za *košarkarje* in košarkarice smo povsem zadovoljni.

1.1. kdor igra košarko, se s košarko ukvarja rekreativno, ljubiteljsko

- Blaž, študent biologije in ljubiteljski *košarkar*, je stal ob Ljubljani in potarnal: »Vsa šolska igrišča za košarko v centru Ljubljane so popoldne zaklenjena.«
- Vzdušje v Stožicah je bilo kljub vsemu vedro, dogajanje pa je spremljal raper in pevec, tudi sam navdušen rekreativni *košarkar*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[košárkar]

IPA: [kɔ'ʃa:rkɑr]

ednina

IMENOVALNIK: košárkar
RODILNIK: košárkarja
DAJALNIK: košárkarju
TOŽILNIK: košárkarja

MESTNIK: pri košarkarju
ORODNIK: s košarkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: košarkarja
RODILNIK: košarkarjev
DAJALNIK: košarkarjema
TOŽILNIK: košarkarja
MESTNIK: pri košarkarjih
ORODNIK: s košarkarjema

množina

IMENOVALNIK: košarkarji
RODILNIK: košarkarjev
DAJALNIK: košarkarjem
TOŽILNIK: košarkarje
MESTNIK: pri košarkarjih
ORODNIK: s košarkarji

TONEMSKO

[košárkar]

IPA: [kɔʃá:rkàr]

ednina

IMENOVALNIK: košarkar
RODILNIK: košarkarja
DAJALNIK: košarkarju
TOŽILNIK: košarkarja
MESTNIK: pri košarkarju
ORODNIK: s košarkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: košarkarja
RODILNIK: košarkarjev
DAJALNIK: košarkarjema
TOŽILNIK: košarkarja
MESTNIK: pri košarkarjih
ORODNIK: s košarkarjema

množina

IMENOVALNIK: košarkarji
RODILNIK: košarkarjev
DAJALNIK: košarkarjem
TOŽILNIK: košarkarje
MESTNIK: pri košarkarjih
ORODNIK: s košarkarji

BESEDOTVORJE

ženski spol: košarkarica

svojiilni pridevnik: košarkarjev

IZVOR

↑košarka

košarkarica košarkarice samostalnik ženskega spola

[košárkarica]

POMEN

1. športnica, ki se ukvarja s košarko; SIN.:

košarkašica

► prid. beseda + **sam. beseda**

domače, gostujoče košarkarice | mlada košarkarica
| nekdanja košarkarica

▪ V igri deklet so še naprej prevladovale gostujoče
košarkarice, ki so se izkazale z odlično igro.

▪ Ob tradicionalnih tekmah pionirk, kadetinj,
mladink in članic se bodo prvič pomerile tudi
nekdanje *košarkarice*.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

košarkarica doseže KAJ | košarkarice gostujejo KJE |
košarkarice igrajo, odigrajo, se pomerijo |
košarkarice premagajo KOGA

▪ V tretjem ženskem košarkarskem derbiju v tej
sezoni so še drugič slavile *košarkarice* iz Celja.

▪ V soboto so *košarkarice* odigrale 9. krog lige za
prvakinja.

▪ V spremljevalnem programu so se *košarkarice*
pomerile še v tekmovanjih v metanju prostih
metov in trojk.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

ekipa košarkaric | državno prvenstvo košarkaric |
trener košarkaric | zmaga košarkaric

▪ S tretjo finalno tekmo se je v torek končalo
letošnje državno prvenstvo *košarkaric*.

▪ Konec je sanj *košarkaric* o nastopu med
osmerico.

► sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

evropska liga za košarkarice | državno, evropsko
prvenstvo za košarkarice | pokal za košarkarice

▪ Končal se je prvi del državnega prvenstva za
košarkarice.

▪ Danes je na sporedu tekma evropske lige za
košarkarice.

...

▪ Zanimanje dijakov in dijakinj je zelo veliko, zato na
šoli najdemo plesno in akrobatsko skupino, ekipo
košarkaric in košarkarjev ter člane krožkov.

**1.1. ženska, ki igra košarko, se s košarko
ukvarja rekreativno, ljubiteljsko**

▪ Nadarjenih mladih *košarkaric* je precej, a žal
zgolj igra včasih ni dovolj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[košárkarica]

IPA: [kɔʃá:rkaɾitsa]

ednina

IMENOVALNIK: košarkarica

RODILNIK: košarkarice

DAJALNIK: košarkarici

TOŽILNIK: košarkarico

MESTNIK: pri košarkarici

ORODNIK: s košarkarico

dvojina

IMENOVALNIK: košarkarici

RODILNIK: košarkaric

DAJALNIK: košarkaric**ama**

TOŽILNIK: košarkarici

MESTNIK: pri košarkaric**ah**

ORODNIK: s košarkaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: košarkarice

RODILNIK: košarkaric

DAJALNIK: košarkaric**am**

TOŽILNIK: košarkarice

MESTNIK: pri košarkaric**ah**

ORODNIK: s košarkaric**ami**

TONEMSKO

[košarkarica]

IPA: [kɔʃaːrkàritsa]

ednina

IMENOVALNIK: košarkarica

RODILNIK: košarkarice

DAJALNIK: košarkarici

TOŽILNIK: košarkarico

MESTNIK: pri košarkarici

ORODNIK: s košarkarico

dvojina

IMENOVALNIK: košarkarici

RODILNIK: košarkaric

DAJALNIK: košarkaric**ama**

TOŽILNIK: košarkarici

MESTNIK: pri košarkaric**ah**

ORODNIK: s košarkaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: košarkarice

RODILNIK: košarkaric

DAJALNIK: košarkaric**am**

TOŽILNIK: košarkarice

MESTNIK: pri košarkaric**ah**

ORODNIK: s košarkaric**ami**

IZVOR

↑košarkar

košarkáš košarkáša samostalnik moškega spola

[košarkáš]

POMEN

športnik, ki se ukvarja s košarko; SIN.: košarkar

▶ prid. beseda + sam. beseda

nekdanji košarkaš | odličen, znan košarkaš |

profesionalni košarkaš

▪ Gostili bomo odličnega *košarkaša*, enega najboljših branilcev, člana slovenske reprezentance in zabavnega sogovornika.

▪ Študija, v kateri je sodelovalo prek 700 profesionalnih *košarkašev* in nogometašev, je pokazala, da so se pri tistih, ki so izvajali spodaj opisane vaje, poškodbe gležnjev zmanjšale kar za 38 odstotkov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Naši nogometaši in *košarkaši* si zaslužijo nove športne objekte.

▪ V borbi za tretje mesto so imeli domači *košarkaši* pred številnimi gledalci že v prvem delu 10 točk prednosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[košarkáš]

IPA: [kɔʃaˈkaːʃ]

ednina

IMENOVALNIK: košarkáš

RODILNIK: košarkáša

DAJALNIK: košarkášu

TOŽILNIK: košarkáša

MESTNIK: pri košarkášu

ORODNIK: s košarkášem

dvojina

IMENOVALNIK: košarkáša

RODILNIK: košarkášev

DAJALNIK: košarkášema

TOŽILNIK: košarkáša

MESTNIK: pri košarkáših

ORODNIK: s košarkášema

množina

IMENOVALNIK: košarkáši

RODILNIK: košarkášev

DAJALNIK: košarkášem

TOŽILNIK: košarkáše

MESTNIK: pri košarkáših

ORODNIK: s košarkáši

TONEMSKO

[košarkáš]

IPA: [kɔʃarkàːʃ]

ednina

IMENOVALNIK: košarkáš

RODILNIK: košarkáša

DAJALNIK: košarkášu

TOŽILNIK: košarkáša

MESTNIK: pri košarkášu

ORODNIK: s košarkášem

dvojina

IMENOVALNIK: košarkáša

RODILNIK: košarkášev tudi košarkášev

DAJALNIK: košarkáše**ma**
TOŽILNIK: košarkáša
MESTNIK: pri košarkáši**h** tudi pri košarkâši**h**
ORODNIK: s košarkáše**ma**

množina

IMENOVALNIK: košarkáši
RODILNIK: košarkáše**v** tudi košarkâše**v**
DAJALNIK: košarkáše**m**
TOŽILNIK: košarkáše
MESTNIK: pri košarkáši**h** tudi pri košarkâši**h**
ORODNIK: s košarkáši tudi s košarkâši

BESEDOTVORJE

ženski spol: košarkašica

IZVOR

↑košarka

košarkášica košarkášice samostalnik ženskega spola

[košarkášica]

POMEN

športnica, ki se ukvarja s košarko; **SIN.:**

košarkarica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Nekdanja *košarkašica* je že med študijem začela svoje znanje prenašati na mlajše generacije.
- V tekmi, ki so jo igrali po sistemu štirikrat po 12 minut, so bile naše mlade *košarkašice* boljše predvsem v zadnji četrtini.

...

- Po odigranih tekmah v obeh konkurencah so *košarkašice* zadovoljne.
- Odbojkarji in *košarkašice* nadaljujejo boje na SP.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[košarkášica]

IPA: [kɔʃar'ka:ʃitsá]

ednina

IMENOVALNIK: košarkášica
RODILNIK: košarkášice
DAJALNIK: košarkášici
TOŽILNIK: košarkášico
MESTNIK: pri košarkášici
ORODNIK: s košarkášico

dvojina

IMENOVALNIK: košarkášici
RODILNIK: košarkášic
DAJALNIK: košarkášic**ama**
TOŽILNIK: košarkášici
MESTNIK: pri košarkášic**ah**
ORODNIK: s košarkášic**ama**

množina

IMENOVALNIK: košarkášice
RODILNIK: košarkášic
DAJALNIK: košarkášic**am**
TOŽILNIK: košarkášice
MESTNIK: pri košarkášic**ah**
ORODNIK: s košarkášic**ami**

TONEMSKO

[košarkášica]

IPA: [kɔʃar'ka:ʃitsá]

ednina

IMENOVALNIK: košarkášica
RODILNIK: košarkášice
DAJALNIK: košarkášici
TOŽILNIK: košarkášico
MESTNIK: pri košarkášici
ORODNIK: s košarkášico

dvojina

IMENOVALNIK: košarkášici
RODILNIK: košarkášic
DAJALNIK: košarkášic**ama**
TOŽILNIK: košarkášici
MESTNIK: pri košarkášic**ah**
ORODNIK: s košarkášic**ama**

množina

IMENOVALNIK: košarkášice
RODILNIK: košarkášic
DAJALNIK: košarkášic**am**
TOŽILNIK: košarkášice
MESTNIK: pri košarkášic**ah**
ORODNIK: s košarkášic**ami**

IZVOR

↑košarkaš

kotánja kotánje samostalnik ženskega spola

[kotánja]

POMEN

1. vdolbina v zemeljskem površju, navadno naravna

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

globoka, plitva kotanja | gruščnata kotanja | jezerska, vodna kotanja | kraška kotanja

- V močnem dežju se gladina vode v jezerski *kotANJI* v enem dnevu lahko dvigne do pol metra.
- Pot nas med gostim ruševjem pripelje v gruščnato *kotANJO*, od koder dosežemo planino.
- Skopljemo 60 cm globoko *kotANJO*, na dno položimo slamo in nanjo zložimo gomolje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izdolbsti, izkopati kotanjo | napolniti, zaliti kotanjo | prečiti kotanjo

▪ Velike količine vode napolnijo ogromne *kotanje* in dolinice, ki tako postanejo izvrstni naravni bazeni izrednih globin.

▪ S sinom sta izkopala *kotanko*, jo obložila s folijo in kamenjem.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

ležati v kotanji | nastati v kotanji | zadrževati se, zbirati se v kotanji

▪ Vasica leži v prostrani *kotANJI*, ki spominja na kraško polje.

▪ Žled običajno nastane v zaprtih *kotanjah* in dolinah, kamor je bil hladni zrak odrinjen s prodorom toplejšega.

▪ V *kotanjah* se zadržujeta padavinska in poplavna voda.

1.1. kar po obliki spominja na tako vdolbino

▪ Moko presejemo v skledo in v sredino naredimo *kotanko*.

2. iz medicine večja vdolbina v telesu ali delu telesa

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kolenska, komolčna, nadključnična, pazdušna kotanja | ledvična kotanja | lobanjska kotanja

▪ Izpuščaj pogosto najdemo v pregibih (v komolčni, kolenski in pazdušni *kotANJI* ter v dimljah).

▪ Vse sečne cevke se izlivajo v ledvični meh ali ledvično *kotanko*, iz katere izhaja sečevod.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kotánja]

IPA: [kɔ'ta:nja]

ednina

IMENOVALNIK: kotánja

RODILNIK: kotánje

DAJALNIK: kotánji

TOŽILNIK: kotánjo

MESTNIK: pri kotánji

ORODNIK: s kotánjo

dvojina

IMENOVALNIK: kotánji

RODILNIK: kotánj

DAJALNIK: kotánjama

TOŽILNIK: kotánji

MESTNIK: pri kotánjah

ORODNIK: s kotánjama

množina

IMENOVALNIK: kotánje

RODILNIK: kotánj

DAJALNIK: kotánjam

TOŽILNIK: kotánje

MESTNIK: pri kotánjah

ORODNIK: s kotánjami

TONEMSKO

[kotánja]

IPA: [kɔ'ta:nja]

ednina

IMENOVALNIK: kotánja

RODILNIK: kotánje

DAJALNIK: kotánji

TOŽILNIK: kotánjo

MESTNIK: pri kotánji

ORODNIK: s kotánjo

dvojina

IMENOVALNIK: kotánji

RODILNIK: kotánj

DAJALNIK: kotánjama

TOŽILNIK: kotánji

MESTNIK: pri kotánjah

ORODNIK: s kotánjama

množina

IMENOVALNIK: kotánje

RODILNIK: kotánj

DAJALNIK: kotánjam

TOŽILNIK: kotánje

MESTNIK: pri kotánjah

ORODNIK: s kotánjami

IZVOR

nejasnega izvora, morda iz nar. *kotlánja* iz ↑kotel ali h ↑kot

kotánjast kotánjasta kotánjasto pridevnik

[kotánjast]

POMEN

1. ki ima veliko kotanj 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kotanjasta planota

▪ Domačija stoji na majhni *kotanjasti* planoti 700 metrov visoko.

▪ Voda se po *kotanjastem* žlebiču zliva v jezerce.

▪ Po približno 100 m rova s *kotanjastim* dnom se v stopnjah spustimo 12 m nižje.

▪ Vozili so deset milj po *kotanjasti* in brazdasti poti, ki so jo zarezala kolesa kmečkih vozov.

1.1. ki spominja na kotanko 1. ali je tak kot pri kotanji 1.

▪ Prvi zabeleženi izbruh Vezuva leta 79 je povzročil rušenje starejšega kraterja; nastal je nov, *kotanjast* krater, imenovan kaldera.

▪ Koča stoji na Klemenškovi planini pod severno steno Ojstrice, pri čemer domačini to planino zaradi *kotanjaste* oblike imenujejo Klemenča jama.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kotánjast]

IPA: [kɔ'ta:njast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kotánjast

določno kotánjasti

RODILNIK: kotánjastega

DAJALNIK: kotánjastemu

TOŽILNIK: kotánjast

določno kotánjasti

živo kotánjastega

MESTNIK: pri kotánjastem

ORODNIK: s kotánjastim

dvojina

IMENOVALNIK: kotánjasta

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastima

TOŽILNIK: kotánjasta

MESTNIK: pri kotánjastih

ORODNIK: s kotánjastima

množina

IMENOVALNIK: kotánjasti

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastim

TOŽILNIK: kotánjaste

MESTNIK: pri kotánjastih

ORODNIK: s kotánjastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kotánjasta

RODILNIK: kotánjaste

DAJALNIK: kotánjasti

TOŽILNIK: kotánjasto

MESTNIK: pri kotánjasti

ORODNIK: s kotánjasto

dvojina

IMENOVALNIK: kotánjasti

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastima

TOŽILNIK: kotánjasti

MESTNIK: pri kotánjastih

ORODNIK: s kotánjastima

množina

IMENOVALNIK: kotánjaste

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastim

TOŽILNIK: kotánjaste

MESTNIK: pri kotánjastih

ORODNIK: s kotánjastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kotánjasto

RODILNIK: kotánjastega

DAJALNIK: kotánjastemu

TOŽILNIK: kotánjasto

MESTNIK: pri kotánjastem

ORODNIK: s kotánjastim

dvojina

IMENOVALNIK: kotánjasti

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastima

TOŽILNIK: kotánjasti

MESTNIK: pri kotánjastih

ORODNIK: s kotánjastima

množina

IMENOVALNIK: kotánjasta

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastim

TOŽILNIK: kotánjasta

MESTNIK: pri kotánjastih

ORODNIK: s kotánjastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj kotánjast

ženski spol

EDNINA: bòlj kotánjasta

srednji spol

EDNINA: bòlj kotánjasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj kotánjast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj kotánjasta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj kotánjasto

TONEMSKO

[kotánjast]

IPA: [kɔtàn:jást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kotánjast

določno kotánjasti

RODILNIK: kotánjastega

DAJALNIK: kotánjastemu

TOŽILNIK: kotánjast

določno kotánjasti

živo kotánjastega

MESTNIK: pri kotánjastem

ORODNIK: s kotánjastim

dvojina

IMENOVALNIK: kotánjasta

RODILNIK: kotánjastih

DAJALNIK: kotánjastima

TOŽILNIK: kotánjasta
MESTNIK: pri kotánjastih
ORODNIK: s kotánjastima

množina

IMENOVALNIK: kotánjasti
RODILNIK: kotánjastih
DAJALNIK: kotánjastim
TOŽILNIK: kotánjaste
MESTNIK: pri kotánjastih
ORODNIK: s kotánjastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kotánjasta
RODILNIK: kotánjaste
DAJALNIK: kotánjasti
TOŽILNIK: kotánjasto
MESTNIK: pri kotánjasti
ORODNIK: s kotánjasto

dvojina

IMENOVALNIK: kotánjasti
RODILNIK: kotánjastih
DAJALNIK: kotánjastima
TOŽILNIK: kotánjasti
MESTNIK: pri kotánjastih
ORODNIK: s kotánjastima

množina

IMENOVALNIK: kotánjaste
RODILNIK: kotánjastih
DAJALNIK: kotánjastim
TOŽILNIK: kotánjaste
MESTNIK: pri kotánjastih
ORODNIK: s kotánjastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kotánjasto
RODILNIK: kotánjastega
DAJALNIK: kotánjastemu
TOŽILNIK: kotánjasto
MESTNIK: pri kotánjastem
ORODNIK: s kotánjastim

dvojina

IMENOVALNIK: kotánjasti
RODILNIK: kotánjastih
DAJALNIK: kotánjastima
TOŽILNIK: kotánjasti
MESTNIK: pri kotánjastih
ORODNIK: s kotánjastima

množina

IMENOVALNIK: kotánjasta
RODILNIK: kotánjastih
DAJALNIK: kotánjastim
TOŽILNIK: kotánjasta
MESTNIK: pri kotánjastih
ORODNIK: s kotánjastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj kotánjast

ženski spol

EDNINA: bõlj kotánjasta

srednji spol

EDNINA: bõlj kotánjasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj kotánjast

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj kotánjasta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj kotánjasto

IZVOR

↑kotanja

kozmpolít kozmpolíta samostalnik moškega spola

[kozmpolít]

POMEN

1. kdor ima izkušnje, znanje z najrazličnejših področij, podprto z razumevanjem, sprejemanjem raznolikih kultur, nazorov, narodnosti

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku** biti kozmpolit

▪ Vaš oče je bil *kozmpolit*, vendar vitalno navezan na slovensko okolje.

▪ Doma je iz Severne Karoline v ZDA, po duši in srcu pa je *kozmpolit*, ki mu je svet majhna vas.

▶ priredna zveza

kozmpolit in humanist

▪ Bil je mojster psiholoških opisov, podprtih s psihoanalizo, izrazit humanist in *kozmpolit*.

...

▪ Za seboj ima impresivno življenje intelektualca *kozmpolita*, ki je prepotoval domala ves svet.

▪ Je glasbeni *kozmpolit*, ki je repertoar sestavil iz mozaika zvokov in ritmov, ki jih lahko najdemo med Afriko in otoki, posejanimi v Karibskem morju.

2. iz biologije vrsta, ki je v primernih življenjskih okoljih razširjena skoraj po vsem svetu; SIN.:

kozmpolitka

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku** biti kozmpolit

▪ Morski pes orjak je *kozmpolit*, vendar nikjer prav posebej pogost.

▪ Gnezda so si začeli graditi na stebrih daljnovodov, ker pa so *kozmpoliti*, doma skoraj povsod po svetu, so se izognili izumrtju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kozmpolít]

IPA: [kɔzmɔpɔ'li:t]

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolít
RODILNIK: kozmpolíta
DAJALNIK: kozmpolítu
TOŽILNIK: kozmpolíta
MESTNIK: pri kozmpolítu
ORODNIK: s kozmpolítom

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolíta
RODILNIK: kozmpolítov
DAJALNIK: kozmpolítoma
TOŽILNIK: kozmpolíta
MESTNIK: pri kozmpolítih
ORODNIK: s kozmpolítoma

množina

IMENOVALNIK: kozmpolíti
RODILNIK: kozmpolítov
DAJALNIK: kozmpolítom
TOŽILNIK: kozmpolíte
MESTNIK: pri kozmpolítih
ORODNIK: s kozmpolíti

TONEMSKO

[kozmpolít]

IPA: [kɔzmɔpɔlí:t]

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolít
RODILNIK: kozmpolíta
DAJALNIK: kozmpolítu
TOŽILNIK: kozmpolíta
MESTNIK: pri kozmpolítu
ORODNIK: s kozmpolítom

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolíta
RODILNIK: kozmpolítov
DAJALNIK: kozmpolítoma
TOŽILNIK: kozmpolíta
MESTNIK: pri kozmpolítih
ORODNIK: s kozmpolítoma

množina

IMENOVALNIK: kozmpolíti
RODILNIK: kozmpolítov
DAJALNIK: kozmpolítom
TOŽILNIK: kozmpolíte
MESTNIK: pri kozmpolítih
ORODNIK: s kozmpolíti

BESEDOTVORJE

ženski spol: kozmpolitka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kosmopolit*, frc. *cosmopolite* iz gr. *kosmopolítēs*, iz *kósmos* v pomenu 'svet' + *polítēs* 'državljan'

kozmpolitánski

 kozmpolitánska

kozmpolitánsko pridevnik

[kozmpolitánski]

POMEN

1. ki ima izkušnje, znanje z najrazličnejših področij, podprto z razumevanjem, sprejemanjem raznolikih kultur, nazorov, narodnosti; SIN.: kozmpolitiski

▪ Je *kozmpolitanski* umetnik s slovenskim potnim listom.

▪ Izložba slavne draguljarne za glavno junakinjo simbolizira transformacijo v uspešno, *kozmpolitansko* žensko.

1.1. ki kaže, izraža take izkušnje, znanje; SIN.: kozmpolitiski

▪ V širni svet me je popeljal *kozmpolitanski* duh, seveda pa se vedno znova rada vračam domov.

1.2. ki ima, vključuje prvine raznolikih kultur, nazorov, narodnosti in je odprt za njihovo sprejemanje; SIN.: kozmpolitiski

► **prid. beseda** + sam. beseda

kozmpolitanski duh, značaj | kozmpolitansko mesto | kozmpolitansko življenje

▪ Všeč ji je *kozmpolitanski* duh Londona in New Yorka.

▪ Poleg gospodarskega, socialnega in vsesplošnega razvoja krepijo tudi svojo nacionalno in hkrati *kozmpolitansko* kulturno identiteto.

▪ V *kozmpolitanskem* mestu živi skoraj 150 različnih narodnosti.

...

▪ V večjih mestih so ljudje bolj *kozmpolitanski*.

2. ki je v zvezi s kozmpoliti 2.; SIN.:

kozmpolitiski

▪ Ščurki so *kozmpolitanska* skupina žuželk s 4227 opisanimi vrstami, uvrščenimi v 515 rodov.

▪ *Pythium aphanidermatum* je *kozmpolitanski* patogen s širokim spektrom delovanja na mnoge ekonomsko pomembne pridelke.

3. kot samostalnik v obliki **kozmpolitansko** kar ima, vključuje prvine raznolikih kultur, nazorov, narodnosti in je odprto za njihovo sprejemanje

▪ Velja za avtorja, katerega pisanje uspešno združuje lastnosti *kozmpolitanskega* in lokalnega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kozmpolitánski]

IPA: [kɔzmɔpɔli'ta:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskega
DAJALNIK: kozmopolitanskemu
TOŽILNIK: kozmopolitanski
živo kozmopolitanskega
MESTNIK: pri kozmopolitanskem
ORODNIK: s kozmopolitanskim

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolitanska
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskima
TOŽILNIK: kozmopolitanska
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskim
TOŽILNIK: kozmopolitanske
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolitanska
RODILNIK: kozmopolitanske
DAJALNIK: kozmopolitanski
TOŽILNIK: kozmopolitansko
MESTNIK: pri kozmopolitanski
ORODNIK: s kozmopolitansko

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskima
TOŽILNIK: kozmopolitanski
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitanske
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskim
TOŽILNIK: kozmopolitanske
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolitansko
RODILNIK: kozmopolitanskega
DAJALNIK: kozmopolitanskemu
TOŽILNIK: kozmopolitansko
MESTNIK: pri kozmopolitanskem

ORODNIK: s kozmopolitanskim
dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskima
TOŽILNIK: kozmopolitanski
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitanska
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskim
TOŽILNIK: kozmopolitanska
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskimi

TONEMSKO

[kɔzmɔpɔlitânski]

IPA: [kɔzmɔpɔlitá:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskega
DAJALNIK: kozmopolitanskemu
TOŽILNIK: kozmopolitanski
živo kozmopolitanskega
MESTNIK: pri kozmopolitanskem
ORODNIK: s kozmopolitanskim

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolitanska
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskima
TOŽILNIK: kozmopolitanska
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskih
DAJALNIK: kozmopolitanskim
TOŽILNIK: kozmopolitanske
MESTNIK: pri kozmopolitanskih
ORODNIK: s kozmopolitanskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolitanska
RODILNIK: kozmopolitanske
DAJALNIK: kozmopolitanski
TOŽILNIK: kozmopolitansko
MESTNIK: pri kozmopolitanski
ORODNIK: s kozmopolitansko

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolitanski
RODILNIK: kozmopolitanskih

DAJALNIK: kozmopolitânsk**ima**
TOŽILNIK: kozmopolitânski
MESTNIK: pri kozmopolitânsk**ih**
ORODNIK: s kozmopolitânsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitânske
RODILNIK: kozmopolitânsk**ih**
DAJALNIK: kozmopolitânsk**im**
TOŽILNIK: kozmopolitânske
MESTNIK: pri kozmopolitânsk**ih**
ORODNIK: s kozmopolitânsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolitânsko
RODILNIK: kozmopolitânske**ga**
DAJALNIK: kozmopolitânsk**emu**
TOŽILNIK: kozmopolitânsko
MESTNIK: pri kozmopolitânsk**em**
ORODNIK: s kozmopolitânsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolitânski
RODILNIK: kozmopolitânsk**ih**
DAJALNIK: kozmopolitânsk**ima**
TOŽILNIK: kozmopolitânski
MESTNIK: pri kozmopolitânsk**ih**
ORODNIK: s kozmopolitânsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitânska
RODILNIK: kozmopolitânsk**ih**
DAJALNIK: kozmopolitânsk**im**
TOŽILNIK: kozmopolitânska
MESTNIK: pri kozmopolitânsk**ih**
ORODNIK: s kozmopolitânsk**imi**

IZVOR

prevzeto iz angl. *cosmopolitan*, glej
↑kozmpolitski

kozmpolitizem kozmpolitizma samostalnik

moškega spola

[kozmpolitizəm]

POMEN

1. lastnost koga, da ima izkušnje, znanje z najrazličnejših področij, podprto z razumevanjem, sprejemanjem raznolikih kultur, nazorov, narodnosti

- Kot otrok britanskega diplomata se je rodil v Ankari in otroštvo preživel v Kairu, Ciudad de Mexico in Bonnu, kar je nezavedno vplivalo na njegov *kozmpolitizem*.
- Na številne odmeve v časopisu je ostal brez besed kljub svojemu *kozmpolitizmu*.

1.1. dejstvo, da kaj, zlasti kako okolje, ima, vključuje prvine raznolikih kultur, nazorov, narodnosti in je odprto za njihovo sprejemanje

- Pogreša večji evropski prizvok mesta, želi si manj zaprtosti in več *kozmpolitizma*.
- Skušal je udejanjiti idejo *kozmpolitizma* na ta način, da si je pomagal z ritmi številnih oddaljenih in eksotičnih ljudstev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kozmpolitizəm]

IPA: [kozmpoli'ti:zəm]

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolitizem
RODILNIK: kozmpolitizma
DAJALNIK: kozmpolitizmu
TOŽILNIK: kozmpolitizem
MESTNIK: pri kozmpolitizmu
ORODNIK: s kozmpolitiz**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolitizma
RODILNIK: kozmpolitiz**ov**
DAJALNIK: kozmpolitiz**oma**
TOŽILNIK: kozmpolitizma
MESTNIK: pri kozmpolitiz**ih**
ORODNIK: s kozmpolitiz**oma**

množina

IMENOVALNIK: kozmpolitiz**mi**
RODILNIK: kozmpolitiz**ov**
DAJALNIK: kozmpolitiz**om**
TOŽILNIK: kozmpolitiz**e**
MESTNIK: pri kozmpolitiz**ih**
ORODNIK: s kozmpolitiz**mi**

TONEMSKO

[kozmpolitizəm]

IPA: [kozmpoli'ti:zəm]

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolitizem
RODILNIK: kozmpolitizma
DAJALNIK: kozmpolitizmu
TOŽILNIK: kozmpolitizem
MESTNIK: pri kozmpolitizmu
ORODNIK: s kozmpolitiz**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolitizma
RODILNIK: kozmpolitiz**ov** tudi kozmpolitiz**ov**
DAJALNIK: kozmpolitiz**oma**
TOŽILNIK: kozmpolitizma
MESTNIK: pri kozmpolitiz**ih** tudi pri kozmpolitiz**ih**
ORODNIK: s kozmpolitiz**oma**

množina

IMENOVALNIK: kozmopolitizmi

RODILNIK: kozmopolitizmov *tudi* kozmopolitizmov

DAJALNIK: kozmopolitizmom

TOŽILNIK: kozmopolitizme

MESTNIK: pri kozmopolitizmih *tudi* pri kozmopolitizmih

ORODNIK: s kozmopolitizmi *tudi* s kozmopolitizmi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kosmopolitismus*, franc. *cosmopolitisme*, glej ↑kozmpolit

kozmpolitka

 kozmpolitke samostalnik ženskega

spola

[kozmpolitka]

POMEN

1. ženska, ki ima izkušnje, znanje z najrazličnejših področij, podprto z razumevanjem, sprejemanjem raznolikih kultur, nazorov, narodnosti

▪ Celjska pisateljica, poliglotka, raziskovalka in *kozmpolitka* je imela že v ranem otroštvu jasno zastavljene cilje: potovati in popisovati svoja doživetja in razmišljanja.

▪ Je *kozmpolitka*, ki rada potuje in spoznava tuje kulture.

2. vrsta, ki je v primernih življenjskih okoljih razširjena skoraj po vsem svetu; SIN.: iz biologije kozmpolit

▪ Kareta je *kozmpolitka*, njeno domovanje pa so topla in zmerno topla morja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kozmpolitka]

IPA: [kɔzmɔpɔ'li:tka]

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolitka

RODILNIK: kozmpolitke

DAJALNIK: kozmpolitki

TOŽILNIK: kozmpolitko

MESTNIK: pri kozmpolitki

ORODNIK: s kozmpolitko

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolitki

RODILNIK: kozmpolitk

DAJALNIK: kozmpolitkama

TOŽILNIK: kozmpolitki

MESTNIK: pri kozmpolitkah

ORODNIK: s kozmpolitkama

množina

IMENOVALNIK: kozmpolitke

RODILNIK: kozmpolitk

DAJALNIK: kozmpolitkam

TOŽILNIK: kozmpolitke

MESTNIK: pri kozmpolitkah

ORODNIK: s kozmpolitkami

TONEMSKO

[kozmpolitka]

IPA: [kɔzmɔpɔli:tka]

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolitka

RODILNIK: kozmpolitke

DAJALNIK: kozmpolitki

TOŽILNIK: kozmpolitko

MESTNIK: pri kozmpolitki

ORODNIK: s kozmpolitko

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolitki

RODILNIK: kozmpolitk

DAJALNIK: kozmpolitkama

TOŽILNIK: kozmpolitki

MESTNIK: pri kozmpolitkah

ORODNIK: s kozmpolitkama

množina

IMENOVALNIK: kozmpolitke

RODILNIK: kozmpolitk

DAJALNIK: kozmpolitkam

TOŽILNIK: kozmpolitke

MESTNIK: pri kozmpolitkah

ORODNIK: s kozmpolitkami

IZVOR

↑kozmpolit

kozmpolitski

 kozmpolitska kozmpolitsko

pridevnik

[kozmpolitski]

POMEN

1. ki ima izkušnje, znanje z najrazličnejših področij, podprto z razumevanjem, sprejemanjem raznolikih kultur, nazorov, narodnosti; SIN.: kozmpolitanski

▪ Govoril bo o svojem raznovrstnem ustvarjalnem opusu, o poetiki, politiki in številnih pustolovščinah, ki jih je doživel med potovanji kot nomadski in *kozmpolitski* intelektualec in pisec.

▪ Svoje stranke opisuje kot *kozmpolitske* ženske.

1.1. ki kaže, izraža take izkušnje, znanje; SIN.: kozmpolitanski

► **prid. beseda** + sam. beseda
kozmpolitski duh

- S klasično humanistično izobrazbo in *kozmpolitskim* duhom daje svež nadih in šarm literaturi, filozofiji in vsakdanjim rečem.

1.2. ki ima, vključuje prvine raznolikih kultur, nazorov, narodnosti in je odprt za njihovo sprejemanje; SIN.: kozmopolitanski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kozmpolitski značaj | kozmpolitska naravnost | kozmpolitsko mesto | kozmpolitsko središče

- Fantastična mešanica veroizpovedi, kultur in ras živi stisnjena med ozkimi ulicami *kozmpolitskega* mesta.
- Jedro razstave dokumentira preobrazbo starih centrov narodnega življenja v moderno *kozmpolitsko* metropolo.

2. ki je v zvezi s kozmpoliti 2.; SIN.:

kozmpolitanski

- Jesenov večnoluknjičar velja za *kozmpolitsko* gobo, saj se pojavlja praktično po vsem svetu.

3. kot samostalnik v obliki **kozmpolitsko** kar ima, vključuje prvine raznolikih kultur, nazorov, narodnosti in je odprto za njihovo sprejemanje

- Nacionalne meje ne predstavljajo več trdne ograje, ki bi preprečevala kulturne in ostale menjave med obema stranema, in prepuščanje miselnih tokov v Evropi poznega dvajsetega, sploh pa 21. stoletja, ustvarja sfero nadnacionalnega, *kozmpolitskega*.
- Te interakcije niso več prostorsko in nacionalno omejene, temveč segajo preko državnih meja, njihovo družbeno, kulturno in politično mešanje pa ustvarja nove pogoje za teoretsko obravnavanje *kozmpolitskega*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kozmpolítiski]

IPA: [kɔzmɔpɔ'li:tski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolítiski

RODILNIK: kozmpolítiskega

DAJALNIK: kozmpolítiskemu

TOŽILNIK: kozmpolítiski

živo kozmpolítiskega

MESTNIK: pri kozmpolítiskem

ORODNIK: s kozmpolítiskim

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolítiska

RODILNIK: kozmpolítiskih

DAJALNIK: kozmpolítiskima

TOŽILNIK: kozmpolítiska

MESTNIK: pri kozmpolítiskih

ORODNIK: s kozmpolítiskima

množina

IMENOVALNIK: kozmpolítiski

RODILNIK: kozmpolítiskih

DAJALNIK: kozmpolítiskim

TOŽILNIK: kozmpolítiske

MESTNIK: pri kozmpolítiskih

ORODNIK: s kozmpolítiskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolítiska

RODILNIK: kozmpolítiske

DAJALNIK: kozmpolítiski

TOŽILNIK: kozmpolítisko

MESTNIK: pri kozmpolítiski

ORODNIK: s kozmpolítisko

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolítiski

RODILNIK: kozmpolítiskih

DAJALNIK: kozmpolítiskima

TOŽILNIK: kozmpolítiski

MESTNIK: pri kozmpolítiskih

ORODNIK: s kozmpolítiskima

množina

IMENOVALNIK: kozmpolítiske

RODILNIK: kozmpolítiskih

DAJALNIK: kozmpolítiskim

TOŽILNIK: kozmpolítiske

MESTNIK: pri kozmpolítiskih

ORODNIK: s kozmpolítiskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmpolítisko

RODILNIK: kozmpolítiskega

DAJALNIK: kozmpolítiskemu

TOŽILNIK: kozmpolítisko

MESTNIK: pri kozmpolítiskem

ORODNIK: s kozmpolítiskim

dvojina

IMENOVALNIK: kozmpolítiski

RODILNIK: kozmpolítiskih

DAJALNIK: kozmpolítiskima

TOŽILNIK: kozmpolítiski

MESTNIK: pri kozmpolítiskih

ORODNIK: s kozmpolítiskima

množina

IMENOVALNIK: kozmpolítiska

RODILNIK: kozmpolítiskih

DAJALNIK: kozmpolítiskim

TOŽILNIK: kozmpolítiska

MESTNIK: pri kozmpolítiskih

ORODNIK: s kozmpolítiskimi

TONEMSKO

[kozmpolítiski]

IPA: [kɔzmɔpɔlɪːtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolítski

RODILNIK: kozmopolítskega

DAJALNIK: kozmopolítskemu

TOŽILNIK: kozmopolítski

živo kozmopolítskega

MESTNIK: pri kozmopolítskem

ORODNIK: s kozmopolítskim

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolítska

RODILNIK: kozmopolítskih

DAJALNIK: kozmopolítskima

TOŽILNIK: kozmopolítska

MESTNIK: pri kozmopolítskih

ORODNIK: s kozmopolítskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolítski

RODILNIK: kozmopolítskih

DAJALNIK: kozmopolítskim

TOŽILNIK: kozmopolítske

MESTNIK: pri kozmopolítskih

ORODNIK: s kozmopolítskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolítska

RODILNIK: kozmopolítske

DAJALNIK: kozmopolítski

TOŽILNIK: kozmopolítsko

MESTNIK: pri kozmopolítski

ORODNIK: s kozmopolítsko

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolítski

RODILNIK: kozmopolítskih

DAJALNIK: kozmopolítskima

TOŽILNIK: kozmopolítski

MESTNIK: pri kozmopolítskih

ORODNIK: s kozmopolítskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolítske

RODILNIK: kozmopolítskih

DAJALNIK: kozmopolítskim

TOŽILNIK: kozmopolítske

MESTNIK: pri kozmopolítskih

ORODNIK: s kozmopolítskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kozmopolítsko

RODILNIK: kozmopolítskega

DAJALNIK: kozmopolítskemu

TOŽILNIK: kozmopolítsko

MESTNIK: pri kozmopolítskem

ORODNIK: s kozmopolítskim

dvojina

IMENOVALNIK: kozmopolítski

RODILNIK: kozmopolítskih

DAJALNIK: kozmopolítskima

TOŽILNIK: kozmopolítski

MESTNIK: pri kozmopolítskih

ORODNIK: s kozmopolítskima

množina

IMENOVALNIK: kozmopolítska

RODILNIK: kozmopolítskih

DAJALNIK: kozmopolítskim

TOŽILNIK: kozmopolítska

MESTNIK: pri kozmopolítskih

ORODNIK: s kozmopolítskimi

IZVOR

↑kozmpolit

krastáča krastáče samostalnik ženskega spola

[krastáča]

POMEN

1. žabi podobna dvoživka s krepkim trupom in nagrbnčeno bradavičasto kožo rjavkaste barve; primerjaj lat. *Bufo bufo*; SIN.: iz zoologije navadna krastača

▪ S polži se hrani tudi *krastača*, zato je na vrtu dobrodošla.

▪ Med rastlinami se podnevi skrivajo slepci in *krastače*.

2. iz zoologije žabi podobna dvoživka s krepkim trupom; primerjaj lat. *Bufo*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** vrsta krastače

▪ Nekatere vrste *krastač* na svoji koži izločajo strupene snovi.

▪ Strupi strupnih žlez v priušesnih nabreklih za očmi in v koži *krastač* niso nevarni človeku, tudi če jo primemo z roko.

...

▪ Izraz mrest se uporablja za jajčeca nekaterih mehkužcev in rakov, najpogosteje pa za ribje ikre in jajčeca nekaterih dvoživk, zlasti žab in *krastač*.

▪ Razlike med žabami in *krastačami* postanejo dokaj zabrisane, če upoštevamo splošne lastnosti pripadnikov večine družin brezrepnih dvoživk.

3. slabšalno kdor je grd, neprijetnega videza

▪ Počasi se je iz čednega fanta preobrazil v *krastačo*.

▪ Pa kaj si ta debela *krastača* sploh misli, da je?

4. slabšalno kdor je neprijeten, aroganten, škodljiv ali se mu to pripisuje

- »Kaj si rekel, ti mala *krastača* ...« Samo s skupnimi močmi sta ga zadržala, da se ni zakadil vanj.
- Res se sprašujem, kako jih ni sram, ko se na račun mizernih plač hvalijo o dobičkih. Take *krastače* niso anomalija v sistemu, temveč primer prakse države.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krastáča]

IPA: [kras'ta:tʃa]

ednina

IMENOVALNIK: krastáča

RODILNIK: krastáče

DAJALNIK: krastáči

TOŽILNIK: krastáčo

MESTNIK: pri krastáči

ORODNIK: s krastáčo

dvojina

IMENOVALNIK: krastáči

RODILNIK: krastáč

DAJALNIK: krastáčama

TOŽILNIK: krastáči

MESTNIK: pri krastáčah

ORODNIK: s krastáčama

množina

IMENOVALNIK: krastáče

RODILNIK: krastáč

DAJALNIK: krastáčam

TOŽILNIK: krastáče

MESTNIK: pri krastáčah

ORODNIK: s krastáčami

TONEMSKO

[krastáča]

IPA: [krastà:tʃá]

ednina

IMENOVALNIK: krastáča

RODILNIK: krastáče

DAJALNIK: krastáči

TOŽILNIK: krastáčo

MESTNIK: pri krastáči

ORODNIK: s krastáčo

dvojina

IMENOVALNIK: krastáči

RODILNIK: krastáč

DAJALNIK: krastáčama

TOŽILNIK: krastáči

MESTNIK: pri krastáčah

ORODNIK: s krastáčama

množina

IMENOVALNIK: krastáče

RODILNIK: krastáč

DAJALNIK: krastáčam

TOŽILNIK: krastáče

MESTNIK: pri krastáčah

ORODNIK: s krastáčami

STALNE ZVEZE

navadna krastača

iz zoologije žabi podobna dvoživka s krepkim trupom in nagrbančeno bradavičasto kožo rjavkaste barve; primerjaj lat. *Bufo bufo*; SIN.: krastača

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Navadne krastače* ne skačejo, ampak hodijo.
- *Navadne krastače* in rjave žabe se spomladi množično odpravijo iz prezimovališč proti vodnim bivališčem, kjer mrestijo.

...

▪ Če nam bo uspelo privabiti *navadno krastačo*, bodo iz naše okolice izginili goli polži lazarji, ki nam delajo preglavice v vrtu.

zelena krastača

iz zoologije krastača z velikimi zelenkastimi lisami po telesu; primerjaj lat. *Pseudepidalea*

- *Zelena krastača* je za tretjino manjša od navadne krastače.
- Pomemben gradnik biotske pestrosti so tudi bogate populacije dvoživk na čelu z redko barsko žabo in *zeleno krastačo*.

FRAZEOLOGIJA

požreti krastačo

uresničiti, izvesti kaj, kar je neprijetno, zoprno, vzbuja nelagodje

- Predlagam, da nehamo objavljati njegove izjave »o dogovarjanju«, dokler se ne bosta skupaj pojavila pred sodnikom. Potem pa bomo videli, kdo od njiju bo moral »*požreti krastačo*«.

IZVOR

= hrv. *kràstača*, tako kot ukr. *koróstaka* iz ↑krasta

kráševac kráševca samostalnik moškega spola

[kráševac]

POMEN

velik dolgodlak pes belkasto sive barve, s krepkim telesom, večjo glavo, krajšim gobcem in povešenimi uhlji; SIN.: kraški ovčar

- *Kraševac* je edina slovenska avtohtona pasma, ki jo priznava Mednarodna kinološka zveza.
- *Kraševac* je močan, velik ter skladno grajen pastirski pes.
- Danes je 95 odstotkov *kraševcev* družinskih psov, a čedalje več jih spet čuva črede.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krášeʋəɕ]

IPA: [ˈkraːʃɛʋəts]

ednina

IMENOVALNIK: krášeʋec

RODILNIK: krášeʋca

DAJALNIK: krášeʋcu

TOŽILNIK: krášeʋca

MESTNIK: pri krášeʋcu

ORODNIK: s krášeʋcem

dvojina

IMENOVALNIK: krášeʋca

RODILNIK: krášeʋcev

DAJALNIK: krášeʋcema

TOŽILNIK: krášeʋca

MESTNIK: pri krášeʋcih

ORODNIK: s krášeʋcema

množina

IMENOVALNIK: krášeʋci

RODILNIK: krášeʋcev

DAJALNIK: krášeʋcem

TOŽILNIK: krášeʋce

MESTNIK: pri krášeʋcih

ORODNIK: s krášeʋci

TONEMSKO

[krášeʋəɕ]

IPA: [kràːʃɛʋəts]

ednina

IMENOVALNIK: krášeʋec

RODILNIK: krášeʋca

DAJALNIK: krášeʋcu

TOŽILNIK: krášeʋca

MESTNIK: pri krášeʋcu

ORODNIK: s krášeʋcem

dvojina

IMENOVALNIK: krášeʋca

RODILNIK: krášeʋcev tudi krášeʋcev

DAJALNIK: krášeʋcema

TOŽILNIK: krášeʋca

MESTNIK: pri krášeʋcih tudi pri krášeʋcih

ORODNIK: s krášeʋcema

množina

IMENOVALNIK: krášeʋci

RODILNIK: krášeʋcev tudi krášeʋcev

DAJALNIK: krášeʋcem

TOŽILNIK: krášeʋce

MESTNIK: pri krášeʋcih tudi pri krášeʋcih

ORODNIK: s krášeʋci tudi s krášeʋci

IZVOR

poenobesedeno iz *kraški ovčar*, po pokrajini *Kras***krokodíl** krokodíla samostalnik moškega spola

[krokodíɫ]

POMEN

večji plazilec z daljšim gobcem z ostrimi zobmi, valjastim trupom in dolgim močnim repom, ki živi v in ob vodah subtropskih in tropskih krajev; primerjaj lat. *Crocodylia*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

krokodil napade, požre KOGA | krokodil plava, preži, živi KJE

- Jadranje se bo odvijalo v kanalu, po katerem plavajo *krokodili*.

- Kopal se je s svojima bratoma, ko jih je napadel *krokodil*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

krvoločn, ljudožerski krokodil | *n*-metrski krokodil

- Po nesreči se je znašel sredi močvirja in je sedem dni in noči preživel na drevesu, kamor se je zatekel pred krvoločnimi *krokodili*.

- V reki in ob njej je ogromno strupenih kač in trimetrskih *krokodilov* kajmanov.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

farma krokodilov | napad krokodila | v obliki krokodila | vrsta krokodila

- Znano je božanstvo Sobek, ki je bog v obliki *krokodila*, in zato so tudi krokodile častili kot vodno božanstvo.

- Ogleдали smo si sodobno urejen center, v katerem vzrejajo avtohtono vrsto *krokodilov* in skrbijo za ohranjanje populacije v naravnem okolju.

...

- Deset let je sam lovil *krokodile*, ki so bili na najbolj ogroženih območjih, in jih vozil na bolj varna območja.

- Ob vodotokih so morali paziti na *krokodile*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krokodíɫ]

IPA: [krɔkɔˈdiːɫ]

ednina

IMENOVALNIK: krokodíl

RODILNIK: krokodíla

DAJALNIK: krokodílu

TOŽILNIK: krokodíla

MESTNIK: pri krokodílu

ORODNIK: s krokodíloom

dvojina

IMENOVALNIK: krokodíla

RODILNIK: krokodílov

DAJALNIK: krokodílooma

TOŽILNIK: krokodíla

MESTNIK: pri krokodílih
ORODNIK: s krokodílo

množina

IMENOVALNIK: krokodíli
RODILNIK: krokodílov
DAJALNIK: krokodílo
TOŽILNIK: krokodíle
MESTNIK: pri krokodílih
ORODNIK: s krokodíli

TONEMSKO

[krokodí:l]

IPA: [krókodí:l]

ednina

IMENOVALNIK: krokodíl
RODILNIK: krokodíla
DAJALNIK: krokodílu
TOŽILNIK: krokodíla
MESTNIK: pri krokodílu
ORODNIK: s krokodílo

dvojina

IMENOVALNIK: krokodíla
RODILNIK: krokodílov
DAJALNIK: krokodílo
TOŽILNIK: krokodíla
MESTNIK: pri krokodílih
ORODNIK: s krokodílo

množina

IMENOVALNIK: krokodíli
RODILNIK: krokodílov
DAJALNIK: krokodílo
TOŽILNIK: krokodíle
MESTNIK: pri krokodílih
ORODNIK: s krokodíli

STALNE ZVEZE

morski krokodil

iz zoologije velik krokodil, ki živi v sladkih in slanih priobalnih vodah severne Avstralije in jugovzhodne Azije; primerjaj lat. *Crocodylus porosus*; SIN.: iz zoologije slanovodni krokodil

- Turisti v Avstraliji si lahko privoščijo bližnje srečanje z *morskimi krokodili*, dolgimi 6 metrov in težkimi eno tono.
- Strokovnjak za krokodile po štirih kontinentih išče največje krokodile in se srečuje z gavalji, *morskimi* in nilskimi *krokodili*.

nilski krokodil

iz zoologije velik krokodil, ki živi v Nilu s pritoki in na širšem območju Afrike; primerjaj lat. *Crocodylus niloticus*

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ko se *nilski krokodili* izležejo iz jajc, jih samica odnese v vodo in jih varuje dva meseca.
- *Nilski krokodil* je od leta 1973 zaščiten, saj so ga postavili na vrh rdečega seznama ogroženih živalskih vrst.

...

- Ladja se je potopila ravno na območju, ki je še posebej gosto poseljeno z *nilskimi krokodili*, med katerimi so nekateri stoletniki pravi orjaki.

slanovodni krokodil

iz zoologije velik krokodil, ki živi v sladkih in slanih priobalnih vodah severne Avstralije in jugovzhodne Azije; primerjaj lat. *Crocodylus porosus*; SIN.: iz zoologije morski krokodil

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Slanovodni krokodil* lahko doseže dolžino devetih metrov in tehta več kot tono.
- Odrasel *slanovodni krokodil* je izreden plenilec in napada vse živali.

...

- Oče je priznal, da je imel njegov sin veliko srečo, da je preživel spopad s *slanovodnim krokodilom*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: krokodilček

svojilni pridevnik: krokodilov

IZVOR

prevzeto prek nem. *Krokodil* in lat. *crocodilus* iz gr. *krokódilos* 'kuščar' in 'krokodil', iz *krókē* 'prod, pesek' + *dílos* 'črv'

krokodilček krokodílčka samostalnik moškega spola
[krokodílčək]

POMEN

1. krokodilji mladič

- V živalskem parku so obiskovalcem prvič pokazali tri *krokodilčke*, ki so se izlegli pred dnevi.
- Od telesne temperature je odvisno, ali se bo iz jajca izvalil *krokodilček* moškega ali ženskega spola.
- Samica nilskega krokodila razkoplje gnezdo in pomaga mladim *krokodilčkom* prilesti iz jajc, nato pa jih v gobcu odnese v vodo.

2. podoba, ki predstavlja krokodila

- Dal je na voljo svoje znanje s tekstilnega področja, podjetje pa je prispevalo svoj logotip, zelenega *krokodilčka*.

3. priprava iz dveh kleščastih delov z zobci na vzmet za spenjanje, pripenjanje česa

- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
speti s krokodilčkom

- Srednje dolge in dolge lase po pramenih zvijte skupaj in jih z majhnimi *krokodilčki* spnite nad temenom.

4. knjižno pogovorno kleščasta priprava na vzmet, navadno z zobci, nameščena na koncu priključne žice za začasno električno povezavo

- Polnilniki imajo navadno na priključnih kabljih *krokodilčke* za priključitev na avtomobilski akumulator.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krokodilčək]

IPA: [krəkɔ'di:ltʃək]

ednina

IMENOVALNIK: krokodilček

RODILNIK: krokodilčka

DAJALNIK: krokodilčku

TOŽILNIK: krokodilčka

MESTNIK: pri krokodilčku

ORODNIK: s krokodilčkom

dvojina

IMENOVALNIK: krokodilčka

RODILNIK: krokodilčkov

DAJALNIK: krokodilčkoma

TOŽILNIK: krokodilčka

MESTNIK: pri krokodilčkih

ORODNIK: s krokodilčkoma

množina

IMENOVALNIK: krokodilčki

RODILNIK: krokodilčkov

DAJALNIK: krokodilčkom

TOŽILNIK: krokodilčke

MESTNIK: pri krokodilčkih

ORODNIK: s krokodilčki

TONEMSKO

[krokodilčək]

IPA: [krəkɔ'di:ltʃək]

ednina

IMENOVALNIK: krokodilček

RODILNIK: krokodilčka

DAJALNIK: krokodilčku

TOŽILNIK: krokodilčka

MESTNIK: pri krokodilčku

ORODNIK: s krokodilčkom

dvojina

IMENOVALNIK: krokodilčka

RODILNIK: krokodilčkov

DAJALNIK: krokodilčkoma

TOŽILNIK: krokodilčka

MESTNIK: pri krokodilčkih

ORODNIK: s krokodilčkoma

množina

IMENOVALNIK: krokodilčki

RODILNIK: krokodilčkov

DAJALNIK: krokodilčkom

TOŽILNIK: krokodilčke

MESTNIK: pri krokodilčkih

ORODNIK: s krokodilčki

IZVOR

↑krokodil

krokodilji krokodilja krokodilje pridevnik

[krokodilji]

POMEN

1. ki je v zvezi s krokodili ali gojenjem krokodilov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krokodilji mladič, samec | krokodilji iztrebki | krokodilja farma | krokodilja samica

- Poznavalci so se ukvarjali tudi z vprašanjem, od kod izvira *krokodilji* mladič, toda na zadnji nogi so zaman iskali označbo, ki bi razvozlala to uganko.
- Prve prave *krokodilje* farme so se pojavljale že na začetku dvajsetega stoletja, vendar so se razživele šele po letu 1960, ko je postalo očitno, da so se nekatere vrste znašle na robu preživetja.
- Lovski čuvaj je belo *krokodiljo* samico označil, nato pa jo je spet spustil v njeno naravno okolje.

1.1. ki je del telesa krokodilov ali se pridobiva s telesa krokodilov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krokodilji rep | krokodilja koža | krokodilje meso | krokodilje usnje

- Poskusila je *krokodilje* meso, ki je bilo sicer sladko, a ji ni bilo ravno všeč.
- Nosil je škornje iz *krokodiljega* usnja, oprijete usnjene hlače ter jakno, okovano s srebrnimi neti.

1.2. ki spominja na krokodila, je tak kot pri krokodilu ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krokodilja koža

- *Krokodilja* koža po rokah in nogah je nepriljučna, vendar obstaja več kot samo estetski razlog za nego kože.
- Več prebivalcev naj bi opazilo ogromno žival, veliko okoli tri metre, s pasjo glavo in *krokodiljim* repom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krokodilji]

IPA: [krəkɔ'di:lji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: krokodílji

RODILNIK: krokodíljega

DAJALNIK: krokodíljemu

TOŽILNIK: krokodílji

živo krokodíljega

MESTNIK: pri krokodíljem

ORODNIK: s krokodíljim

dvojina

IMENOVANIK: krokodílja

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljima

TOŽILNIK: krokodílja

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljima

množina

IMENOVANIK: krokodílji

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljim

TOŽILNIK: krokodílje

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljimi

ženski spol**ednina**

IMENOVANIK: krokodílja

RODILNIK: krokodílje

DAJALNIK: krokodílji

TOŽILNIK: krokodíljjo

MESTNIK: pri krokodílji

ORODNIK: s krokodíljjo

dvojina

IMENOVANIK: krokodílji

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljima

TOŽILNIK: krokodílji

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljima

množina

IMENOVANIK: krokodílje

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljim

TOŽILNIK: krokodílje

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljimi

srednji spol**ednina**

IMENOVANIK: krokodílje

RODILNIK: krokodíljega

DAJALNIK: krokodíljemu

TOŽILNIK: krokodílje

MESTNIK: pri krokodíljem

ORODNIK: s krokodíljim

dvojina

IMENOVANIK: krokodílji

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljima

TOŽILNIK: krokodílji

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljima

množina

IMENOVANIK: krokodílja

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljim

TOŽILNIK: krokodílja

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljimi

TONEMSKO

[krokodíljji]

IPA: [krəkodí:lji]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVANIK: krokodíljji

RODILNIK: krokodíljega

DAJALNIK: krokodíljemu

TOŽILNIK: krokodíljji

živo krokodíljega

MESTNIK: pri krokodíljem

ORODNIK: s krokodíljim

dvojina

IMENOVANIK: krokodílja

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljima

TOŽILNIK: krokodílja

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljima

množina

IMENOVANIK: krokodíljji

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljim

TOŽILNIK: krokodílje

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodíljimi

ženski spol**ednina**

IMENOVANIK: krokodílja

RODILNIK: krokodílje

DAJALNIK: krokodíljji

TOŽILNIK: krokodíljjo

MESTNIK: pri krokodíljji

ORODNIK: s krokodíljjo

dvojina

IMENOVANIK: krokodíljji

RODILNIK: krokodíljih

DAJALNIK: krokodíljima

TOŽILNIK: krokodíljji

MESTNIK: pri krokodíljih

ORODNIK: s krokodiljima
množina

IMENOVALNIK: krokodilje
RODILNIK: krokodiljih
DAJALNIK: krokodiljim
TOŽILNIK: krokodilje
MESTNIK: pri krokodiljih
ORODNIK: s krokodiljimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krokodilje
RODILNIK: krokodiljega
DAJALNIK: krokodiljemu
TOŽILNIK: krokodilje
MESTNIK: pri krokodiljem
ORODNIK: s krokodiljim

dvojina

IMENOVALNIK: krokodilji
RODILNIK: krokodiljih
DAJALNIK: krokodiljima
TOŽILNIK: krokodilji
MESTNIK: pri krokodiljih
ORODNIK: s krokodiljima

množina

IMENOVALNIK: krokodilja
RODILNIK: krokodiljih
DAJALNIK: krokodiljim
TOŽILNIK: krokodilja
MESTNIK: pri krokodiljih
ORODNIK: s krokodiljimi

FRAZEOLOGIJA

krokodilje solze

lažne, nepristne solze, lažen, nepristen, pretiran, močan jok; lažna, nepristna žalost, sočutje

- Ne verjamem vašim *krokodiljim solzam*.
- Potem ko se je po *krokodiljih solzah* sprijaznila s tem, da je ljubezenska zgodba prišla do svojega konca, si je našla novo ljubezen.

točiti/pretakati/potočiti krokodilje solze

točiti krokodilje solze

pretakati krokodilje solze

v dovršni obliki potočiti krokodilje solze

kazati, pokazati lažno, nepristno žalost, sočutje, zlasti z jokom ali navideznim jokom; močno jokati

- Ko bo prepozno, *boste točili krokodilje solze*, ki pa ne bodo nič pomagale.
- Delodajalci *točijo krokodilje solze* ob argumentih, zakaj bi morali obrzdati izdatke in za plače igralcev

nameniti le 48 namesto dosedanjih 57 odstotkov dobička.

- Kar videl sem jo, kako je v sobi odvrгла torbo in se jokajoče zagnala na posteljo. Obraz je potisnila v blazino in *pretakala je krokodilje solze* v prepričanju, kako sem ji prizadejal krivico.
- Malo *so* svetniški kolegi *potočili krokodilje solze* in strumno nadaljevali.

IZVOR

↑krokodil

krokodílov krokodílova krokodílovo pridevnik

[krokodíloʋ krokodílova krokodílovo]

POMEN

ki je v zvezi s krokodilom, krokodili

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krokodilovi zobje

- Večina ostankov pripada dinozavrom iz družine zavropodov, našli pa so tudi zob in krempelj mesojedega dinozavra ter več *krokodilovih* zob.
- Ne da bi iz snopa svetlobe izpustili *krokodilove* oči, smo se bočno približevali bregu in čez nekaj sekund sem sredi goščavja vodnih hijacint zagledal obrise velike plazilčeve glave.
- Velikokrat uporablja *krokodilovo* in kačjo kožo, krzno in druge, bolj eksotične materiale.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[krokodíloʋ krokodílova krokodílovo]

IPA: [krɔkɔ'di:lɔʋ krɔkɔ'di:lɔva krɔkɔ'di:lɔvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krokodílov
RODILNIK: krokodílovega
DAJALNIK: krokodílovemu
TOŽILNIK: krokodílov
živo krokodílovega
MESTNIK: pri krokodílovem
ORODNIK: s krokodílovim

dvojina

IMENOVALNIK: krokodílova
RODILNIK: krokodílovih
DAJALNIK: krokodílovima
TOŽILNIK: krokodílova
MESTNIK: pri krokodílovih
ORODNIK: s krokodílovima

množina

IMENOVALNIK: krokodílovi
RODILNIK: krokodílovih
DAJALNIK: krokodílovim
TOŽILNIK: krokodílove

MESTNIK: pri krokodílov**ih**
ORODNIK: s krokodílov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: krokodílova
RODILNIK: krokodílo**e**
DAJALNIK: krokodílo**vi**
TOŽILNIK: krokodílo**vo**
MESTNIK: pri krokodílo**vi**
ORODNIK: s krokodílo**vo**

dvojina

IMENOVANIK: krokodílovi
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**ima**
TOŽILNIK: krokodílo**vi**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**ima**

množina

IMENOVANIK: krokodílove
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**im**
TOŽILNIK: krokodílo**e**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: krokodílovo
RODILNIK: krokodílove**ga**
DAJALNIK: krokodílove**mu**
TOŽILNIK: krokodílo**vo**
MESTNIK: pri krokodílove**m**
ORODNIK: s krokodílov**im**

dvojina

IMENOVANIK: krokodílovi
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**ima**
TOŽILNIK: krokodílo**vi**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**ima**

množina

IMENOVANIK: krokodílova
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**im**
TOŽILNIK: krokodílo**va**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**imi**

RODILNIK: krokodílove**ga**
DAJALNIK: krokodílove**mu**
TOŽILNIK: krokodílo**vo**
živo krokodílove**ga**
MESTNIK: pri krokodílove**m**
ORODNIK: s krokodílov**im**

dvojina

IMENOVANIK: krokodílova
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**ima**
TOŽILNIK: krokodílo**va**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**ima**

množina

IMENOVANIK: krokodílovi
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**im**
TOŽILNIK: krokodílo**e**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: krokodílova
RODILNIK: krokodílo**e**
DAJALNIK: krokodílo**vi**
TOŽILNIK: krokodílo**vo**
MESTNIK: pri krokodílo**vi**
ORODNIK: s krokodílo**vo**

dvojina

IMENOVANIK: krokodílovi
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**ima**
TOŽILNIK: krokodílo**vi**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**ima**

množina

IMENOVANIK: krokodílove
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**im**
TOŽILNIK: krokodílo**e**
MESTNIK: pri krokodílo**vih**
ORODNIK: s krokodílov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: krokodílovo
RODILNIK: krokodílove**ga**
DAJALNIK: krokodílove**mu**
TOŽILNIK: krokodílo**vo**
MESTNIK: pri krokodílove**m**
ORODNIK: s krokodílov**im**

dvojina

IMENOVANIK: krokodílovi
RODILNIK: krokodílo**vih**
DAJALNIK: krokodílov**ima**

TONEMSKO

[krokodíloʋ krokodílova krokodílovo]

IPA: [krəkədí:ləʋ krəkədí:ləʋa krəkədí:ləʋo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: krokodílov

TOŽILNIK: krokodilovi
MESTNIK: pri krokodilovih
ORODNIK: s krokodilovima

množina

IMENOVALNIK: krokodilova
RODILNIK: krokodilovih
DAJALNIK: krokodilovim
TOŽILNIK: krokodilova
MESTNIK: pri krokodilovih
ORODNIK: s krokodilovimi

IZVOR

↑krokodil

krškopoljski krškopoljska krškopoljsko pridevnik

[kərškopólski]

POMEN

1. ki je v zvezi s krškopoljskim praščem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krškopoljska pasma

- Redijo 30 plemenskih svinj *krškopoljske* pasme.
- V hlevu imajo 21 plemenskih *krškopoljskih* svinj, 11 mladice in 2 merjasca.

1.1. ki je iz mesa krškopoljskega prašiča, vsebuje meso krškopoljskega prašiča kot hrano, jed

- Pečenica, pol krvavice in majhen kos *krškopoljske* pečenke, povezani s kislim zeljem in zajemalko praženega krompirja, so se izkazali za konkretno popotnico.
- Ponudili so mešano zeleno solato, v pomoč pa sta priskočila še popečena *krškopoljska* panceta in jajce.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kərškopólski]

IPA: [kərʃkɔ'po:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krškopoljski
RODILNIK: krškopoljskega
DAJALNIK: krškopoljskemu
TOŽILNIK: krškopoljski
živo krškopoljskega
MESTNIK: pri krškopoljskem
ORODNIK: s krškopoljskim

dvojina

IMENOVALNIK: krškopoljska
RODILNIK: krškopoljskih
DAJALNIK: krškopoljskima
TOŽILNIK: krškopoljska

MESTNIK: pri krškopoljskih
ORODNIK: s krškopoljskima

množina

IMENOVALNIK: krškopoljski
RODILNIK: krškopoljskih
DAJALNIK: krškopoljskim
TOŽILNIK: krškopoljske
MESTNIK: pri krškopoljskih
ORODNIK: s krškopoljskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krškopoljska
RODILNIK: krškopoljske
DAJALNIK: krškopoljski
TOŽILNIK: krškopoljsko
MESTNIK: pri krškopoljski
ORODNIK: s krškopoljsko

dvojina

IMENOVALNIK: krškopoljski
RODILNIK: krškopoljskih
DAJALNIK: krškopoljskima
TOŽILNIK: krškopoljski
MESTNIK: pri krškopoljskih
ORODNIK: s krškopoljskima

množina

IMENOVALNIK: krškopoljske
RODILNIK: krškopoljskih
DAJALNIK: krškopoljskim
TOŽILNIK: krškopoljske
MESTNIK: pri krškopoljskih
ORODNIK: s krškopoljskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krškopoljsko
RODILNIK: krškopoljskega
DAJALNIK: krškopoljskemu
TOŽILNIK: krškopoljsko
MESTNIK: pri krškopoljskem
ORODNIK: s krškopoljskim

dvojina

IMENOVALNIK: krškopoljski
RODILNIK: krškopoljskih
DAJALNIK: krškopoljskima
TOŽILNIK: krškopoljski
MESTNIK: pri krškopoljskih
ORODNIK: s krškopoljskima

množina

IMENOVALNIK: krškopoljska
RODILNIK: krškopoljskih
DAJALNIK: krškopoljskim
TOŽILNIK: krškopoljska
MESTNIK: pri krškopoljskih
ORODNIK: s krškopoljskimi

TONEMSKO

[kərškopòlski]

IPA: [kərʃkɔpó:lski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krškopòljski

RODILNIK: krškopòljskega

DAJALNIK: krškopòljskemu

TOŽILNIK: krškopòljski

živo krškopòljskega

MESTNIK: pri krškopòljskem

ORODNIK: s krškopòljskim

dvojina

IMENOVALNIK: krškopòljska

RODILNIK: krškopòljskih

DAJALNIK: krškopòljskima

TOŽILNIK: krškopòljska

MESTNIK: pri krškopòljskih

ORODNIK: s krškopòljskima

množina

IMENOVALNIK: krškopòljski

RODILNIK: krškopòljskih

DAJALNIK: krškopòljskim

TOŽILNIK: krškopòljske

MESTNIK: pri krškopòljskih

ORODNIK: s krškopòljskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krškopòljska

RODILNIK: krškopòljske

DAJALNIK: krškopòljski

TOŽILNIK: krškopòljsko

MESTNIK: pri krškopòljski

ORODNIK: s krškopòljsko

dvojina

IMENOVALNIK: krškopòljski

RODILNIK: krškopòljskih

DAJALNIK: krškopòljskima

TOŽILNIK: krškopòljski

MESTNIK: pri krškopòljskih

ORODNIK: s krškopòljskima

množina

IMENOVALNIK: krškopòljske

RODILNIK: krškopòljskih

DAJALNIK: krškopòljskim

TOŽILNIK: krškopòljske

MESTNIK: pri krškopòljskih

ORODNIK: s krškopòljskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krškopòljsko

RODILNIK: krškopòljskega

DAJALNIK: krškopòljskemu

TOŽILNIK: krškopòljsko

MESTNIK: pri krškopòljskem

ORODNIK: s krškopòljskim

dvojina

IMENOVALNIK: krškopòljski

RODILNIK: krškopòljskih

DAJALNIK: krškopòljskima

TOŽILNIK: krškopòljski

MESTNIK: pri krškopòljskih

ORODNIK: s krškopòljskima

množina

IMENOVALNIK: krškopòljska

RODILNIK: krškopòljskih

DAJALNIK: krškopòljskim

TOŽILNIK: krškopòljska

MESTNIK: pri krškopòljskih

ORODNIK: s krškopòljskimi

STALNE ZVEZE

krškopoljski prašič

prašič črne barve z belim pasom čez pleča, belimi sprednjimi nogami in visečimi uhlji, po izvoru iz jugovzhodnega dela Dolenjske, Krško-Brežiškega polja in Gorjancev

- Na kmetiji pri Cerkljah ob Krki nadaljujeta z registrirano rejo avtohtonih *krškopoljskih prašičev*, ki jo je z vztrajnostjo in trmo obdržal njen oče.
- Rejci so radi redili *krškopoljskega prašiča* zaradi njegove nezahtevnosti glede pogojev reje, pri tem velja omeniti tudi tradicionalno pašo.

IZVOR

po dolini *Krško polje*

kúkú¹; tudi kú-kú medmet

[kúkú]

POMEN

1. prvi zlog se izgovarja z višjim tonom uporablja se, ko govorec opozori ogovorjenega, ki ga ne vidi, na svojo prisotnost

- *Kuku?* Je kdo doma?
- Mali palček izpod klobuka pokuka. *Kuku, kuku*, kdo je tam?

1.1. prvi zlog se izgovarja z višjim tonom uporablja se, ko govorec nepričakovano pokaže ogovorjenemu, navadno majhnemu otroku, svoj obraz

- Nagnila se je nad voziček, si z rokami za nekaj trenutkov zakrila obraz, nato pa se prikazala veselo nasmejana in rekla »*kuku*«.
- Otroku položite čez obraz krpo, zakličite »*kuku*« in krpo spet snemite.

2. kot samostalnik **igra**, pri kateri navadno starejši majhnemu otroku zakrije pogled na svoj obraz, ga nato razkrije in reče kuku

- S frotirko se zdaj že lahko igramo »*kuku*«.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúkú]

IPA: [ˈkuːˈkuː]

TONEMSKO

[kûkû]

IPA: [kú:kú:]

IZVOR

prevzeto iz nem. *kuckuck*, prvotneje *guckuck*, iz *gucken* 'gledati, kukati', glej ↑kukati

kúkú²; tudi **kú-kú** medmet

[kúkú]

POMEN

1. navadno ponovljeno, prvi zlog se izgovarja z višjim tonom **posnema glas kukavice**

- *Kuku, kuku*, iz gozda odmeva, *kuku, kuku*, pomlad je že tu.

- V ne tako daljni preteklosti so izdelovali ure, ki so se ob vsaki polni uri oglašale z glasom *kuku* in iz katerih se je prikazal ptiček.

2. kot samostalnik **posamezen glas kukavice**

- Pri vsakem *kuku* je z desnico potresel prst na levici in glasno štel: »Ena, dve, tri, štiri, pet, šest«.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúkú]

IPA: [ˈkuːˈkuː]

TONEMSKO

[kûkû]

IPA: [kú:kú:]

IZVOR

= hrv., srb. *kûkû*, rus. *ku-kú*, onomatopeja, ki posnema kukavičje oglašanje

kú-kú¹; glej **kúkú** medmet

[kúkú]

POMEN

1. prvi zlog se izgovarja z višjim tonom **uporablja se, ko govorec opozori ogovorjenega, ki ga ne vidi, na svojo prisotnost**

- *Ku-ku*, kdo je tam?

1.1. prvi zlog se izgovarja z višjim tonom **uporablja se, ko govorec nepričakovano pokaže ogovorjenemu, navadno majhnemu otroku, svoj obraz**

- Mnogo otrok se že v petem ali šestem mesecu zadovoljno odzove, ko rečemo »*ku-ku*«.

2. kot samostalnik **igra**, pri kateri navadno starejši majhnemu otroku zakrije pogled na svoj obraz, ga nato razkrije in reče kuku

- Če se boste z otrokom igrali *ku-ku* in skrivanje, bo hitreje razumel stalnost predmetov.

- Pojte mu pesmice, igrajte se *ku-ku* in dovolite mu, da preproste stvari naredi sam.

- Pomagalo bo tudi, če bosta zraven pela pesmice ali se igrala *ku-ku*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúkú]

IPA: [ˈkuːˈkuː]

TONEMSKO

[kûkû]

IPA: [kú:kú:]

IZVOR

↑kuku

kú-kú²; glej **kúkú** medmet

[kúkú]

POMEN

navadno ponovljeno, prvi zlog se izgovarja z višjim tonom **posnema glas kukavice**

- Mali jelenček je šel po gozdu. Slišal je petje: »*Ku-ku, ku-ku*«. Šel je za glasom. Videl je ptico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúkú]

IPA: [ˈkuːˈkuː]

TONEMSKO

[kûkû]

IPA: [kú:kú:]

IZVOR

↑kuku

kúnčji kúnčja kúnčje pridevnik

[kúnčji]

POMEN

1. ki je v zvezi s kunci **1.** ali gojenjem kuncev **1.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kunčji gnoj | kunčji samec

- Vrt lastnik gnoji z domačim *kunčjim* gnojem, saj je že desetletja tudi rejec kuncev.
- Na razstavi *kunčjih* samcev je 33 gojiteljev iz različnih krajev Slovenije razstavilo šest vrst *kunčjih* pasem.

1.1. ki je del telesa kuncev 1. ali se pridobiva s telesa kuncev 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kunčje krzno | kunčje meso

- Podrobneje je pregledal njen avtomobil in našel kar 22 šalov iz lisičjega in *kunčjega* krzna.
- Sestava *kunčjega* mesa je z vidika energijske vrednosti in količine maščobe podobna pustim vrstam mesa.

1.2. ki je iz mesa kunca 1., vsebuje meso kunca 1. kot hrano, jed

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kunčji file | kunčji ragu | kunčja obara | kunčje bedro, stegno | kunčja jetra, jetra

- *Kunčje* fileje očistimo, operemo, obrišemo in začinimo s soljo, poprom in sesekljanim peteršiljem.
- Polento iz modelčka zvrnemo na sredino krožnika, jo obdamo s *kunčjim* ragujem, lističi majarona in izdatno potresemo s sveže mletim poprom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúnčji]

IPA: ['ku:ntʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kúnčji

RODILNIK: kúnčjega

DAJALNIK: kúnčjemu

TOŽILNIK: kúnčji

živo kúnčjega

MESTNIK: pri kúnčjem

ORODNIK: s kúnčjim

dvojina

IMENOVALNIK: kúnčja

RODILNIK: kúnčjih

DAJALNIK: kúnčjima

TOŽILNIK: kúnčja

MESTNIK: pri kúnčjih

ORODNIK: s kúnčjima

množina

IMENOVALNIK: kúnčji

RODILNIK: kúnčjih

DAJALNIK: kúnčjim

TOŽILNIK: kúnčje

MESTNIK: pri kúnčjih

ORODNIK: s kúnčjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kúnčja

RODILNIK: kúnčje

DAJALNIK: kúnčji

TOŽILNIK: kúnčjo

MESTNIK: pri kúnčji

ORODNIK: s kúnčjo

dvojina

IMENOVALNIK: kúnčji

RODILNIK: kúnčjih

DAJALNIK: kúnčjima

TOŽILNIK: kúnčji

MESTNIK: pri kúnčjih

ORODNIK: s kúnčjima

množina

IMENOVALNIK: kúnčje

RODILNIK: kúnčjih

DAJALNIK: kúnčjim

TOŽILNIK: kúnčje

MESTNIK: pri kúnčjih

ORODNIK: s kúnčjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kúnčje

RODILNIK: kúnčjega

DAJALNIK: kúnčjemu

TOŽILNIK: kúnčje

MESTNIK: pri kúnčjem

ORODNIK: s kúnčjim

dvojina

IMENOVALNIK: kúnčji

RODILNIK: kúnčjih

DAJALNIK: kúnčjima

TOŽILNIK: kúnčji

MESTNIK: pri kúnčjih

ORODNIK: s kúnčjima

množina

IMENOVALNIK: kúnčja

RODILNIK: kúnčjih

DAJALNIK: kúnčjim

TOŽILNIK: kúnčja

MESTNIK: pri kúnčjih

ORODNIK: s kúnčjimi

TONEMSKO

[kúnčji]

IPA: [kú:ntʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kúnčji

RODILNIK: kûnčjega
DAJALNIK: kûnčjemu
TOŽILNIK: kûnčji
živo kûnčjega
MESTNIK: pri kûnčjem
ORODNIK: s kûnčjim

dvojina

IMENOVALNIK: kûnčja
RODILNIK: kûnčjih
DAJALNIK: kûnčjima
TOŽILNIK: kûnčja
MESTNIK: pri kûnčjih
ORODNIK: s kûnčjima

množina

IMENOVALNIK: kûnčji
RODILNIK: kûnčjih
DAJALNIK: kûnčjim
TOŽILNIK: kûnčje
MESTNIK: pri kûnčjih
ORODNIK: s kûnčjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kûnčja
RODILNIK: kûnčje
DAJALNIK: kûnčji
TOŽILNIK: kûnčjo
MESTNIK: pri kûnčji
ORODNIK: s kûnčjo

dvojina

IMENOVALNIK: kûnčji
RODILNIK: kûnčjih
DAJALNIK: kûnčjima
TOŽILNIK: kûnčji
MESTNIK: pri kûnčjih
ORODNIK: s kûnčjima

množina

IMENOVALNIK: kûnčje
RODILNIK: kûnčjih
DAJALNIK: kûnčjim
TOŽILNIK: kûnčje
MESTNIK: pri kûnčjih
ORODNIK: s kûnčjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kûnčje
RODILNIK: kûnčjega
DAJALNIK: kûnčjemu
TOŽILNIK: kûnčje
MESTNIK: pri kûnčjem
ORODNIK: s kûnčjim

dvojina

IMENOVALNIK: kûnčji
RODILNIK: kûnčjih
DAJALNIK: kûnčjima

TOŽILNIK: kûnčji
MESTNIK: pri kûnčjih
ORODNIK: s kûnčjima

množina

IMENOVALNIK: kûnčja
RODILNIK: kûnčjih
DAJALNIK: kûnčjim
TOŽILNIK: kûnčja
MESTNIK: pri kûnčjih
ORODNIK: s kûnčjimi

IZVOR

↑kunec

kúnec kúnca samostalnik moškega spola

[kúnɛc]

POMEN

1. zajcu podoben sesalec s krajšimi uhlji in krajšimi zadnjimi nogami, ki koplje rove, navadno udomačen; primerjaj lat. *Oryctolagus cuniculus*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

divji, domači kunec | mlad kunec | pasemski kunec | pritlikavi kunec

- V zadnjih letih so razstave malih živali poživili pritlikavi *kunci* najrazličnejših pasem in barv.
- Danes poznamo skoraj 50 različnih barv, ki jih dovoljujejo standardi za ocenjevanje pasemskih *kuncev*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
gojitelj, reja, rejec kuncev | pasma kuncev | razstava kuncev

- Za gojitelje društvo dvakrat na leto organizira predavanja o vzreji in boleznih *kuncev*.
- Ostajajo velike količine neizkoriščene hrane v naravi, ki bi jo lahko s pridom uporabili v prehrani *kuncev*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
cepiti kunca | gojiti, rediti kunce

- Pozimi *kunce* krmijo s senom, ječmenom, ovsom, korenjem in peso, poleti pa s travo, deteljo, slamo, ovsom in ječmenom ter jabolki.
- Razstavljali bodo *kunce* in golobe.

...

▪ Med zajci in *kunci* obstajajo tudi razlike v sestavi lobanjskih kosti.

▪ *Kunci* živijo od 7 do 10 let.

1.1. meso te živali kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dušen, pečen kunec

- Očiščenega *kunca* razrežemo na manjše kose.
- Dušenega *kunca* ponudimo skupaj z ocvrtimi rezinami jajčevcev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Pečenega in ohlajenega *kunca* narežemo na poljubne porcije.
- *Kunca* položimo v pekač in ga prelijemo z vročo maščobo.

...

- Vsak kos *kunca* ovijemo v rezino pancete.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúnəç]

IPA: [ˈku:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: kúnec

RODILNIK: kúnca

DAJALNIK: kúncu

TOŽILNIK: kúnca

MESTNIK: pri kúncu

ORODNIK: s kúncem

dvojina

IMENOVALNIK: kúnca

RODILNIK: kúncev

DAJALNIK: kúncema

TOŽILNIK: kúnca

MESTNIK: pri kúncih

ORODNIK: s kúncema

množina

IMENOVALNIK: kúnci

RODILNIK: kúncev

DAJALNIK: kúncem

TOŽILNIK: kúnce

MESTNIK: pri kúncih

ORODNIK: s kúnci

TONEMSKO

[kúnəç]

IPA: [kù:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: kúnec

RODILNIK: kúnca

DAJALNIK: kúncu

TOŽILNIK: kúnca

MESTNIK: pri kúncu

ORODNIK: s kúncem

dvojina

IMENOVALNIK: kúnca

RODILNIK: kúncev tudi kúncev

DAJALNIK: kúncema

TOŽILNIK: kúnca

MESTNIK: pri kúncih tudi pri kúncih

ORODNIK: s kúncema

množina

IMENOVALNIK: kúnci

RODILNIK: kúncev tudi kúncev

DAJALNIK: kúncem

TOŽILNIK: kúnce

MESTNIK: pri kúncih tudi pri kúncih

ORODNIK: s kúnci tudi s kúnci

in

[kúnəç]

IPA: [kú:nəts]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: kúnec

RODILNIK: kúnca

DAJALNIK: kúncu

TOŽILNIK: kúnca

MESTNIK: pri kúncu

ORODNIK: s kúncem

dvojina

IMENOVALNIK: kúnca

RODILNIK: kúncev

DAJALNIK: kúncema

TOŽILNIK: kúnca

MESTNIK: pri kúncih

ORODNIK: s kúncema

množina

IMENOVALNIK: kúnci

RODILNIK: kúncev

DAJALNIK: kúncem

TOŽILNIK: kúnce

MESTNIK: pri kúncih

ORODNIK: s kúnci

FRAZEOLOGIJA

poskusni zajček/zajec/kunec

poskusni zajček

poskusni zajec

poskusni kunec

kdor, kar je predmet preizkušanja česa novega, nepreizkušnega, zlasti na sporen način

▪ V naši šoli otroci ne bodo *poskusni zajčki*, večino novosti smo že preizkusili.

▪ Ne da bi nas kdo vprašal, ljudje postajamo *poskusni zajci* genskih koncernov, s čimer so kršene temeljne človekove pravice.

▪ Saj menda ni nasedel kakemu sumljivemu vabilu, da naj bo *poskusni kunec*, na primer za kakšna še nepreverjena zdravila?

IZVOR

verjetno prevzeto prek bav. nem. *Küniglein*, srvnem. *kuniglīn*, *küniclīn* iz lat. *cunīculus* 'kunec, zajec', domnevno iz iber.

kúrzor kúrzorja samostalnik moškega spola

[kúrzor]

POMEN

grafični element na zaslonu, ki označuje trenutno mesto, položaj v dokumentu, na spletni strani

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

postaviti kurzor KAM | premikati kurzor

- Na označeno besedilo postavimo *kurzor*, ki se spremeni v puščico.
- Prst položite na površino in ga premikajte v smeri, kamor želite premakniti *kurzor*.
- *Kurzor* lahko premikate s pomočjo smernih tipk ali s klikanjem z miško.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kurzor se nahaja KJE | kurzor se pojavi KJE | kurzor se spremeni

- Ko se *kurzor* nahaja v celici tabele, lahko začnemo z vpisom besedila.
- Miško nastavimo na označeno besedilo, *kurzor* se spremeni v puščico.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

premik, premikanje kurzorja

- V programu lahko nastavimo občutljivost in hitrost premikanja *kurzorja*.
- Začetek obsega strani določa trenutni položaj *kurzorja*.

...

- Utripajoči *kurzor* za vpis besedila se pojavi na začetku vrstice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúrzor]

IPA: ['ku:rzɔr]

ednina

IMENOVALNIK: kúrzor

RODILNIK: kúrzorja

DAJALNIK: kúrzorju

TOŽILNIK: kúrzor

MESTNIK: pri kúrzorju

ORODNIK: s kúrzorjem

dvojina

IMENOVALNIK: kúrzorja

RODILNIK: kúrzorjev

DAJALNIK: kúrzorjema

TOŽILNIK: kúrzorja

MESTNIK: pri kúrzorjih

ORODNIK: s kúrzorjema

množina

IMENOVALNIK: kúrzorji

RODILNIK: kúrzorjev

DAJALNIK: kúrzorjem

TOŽILNIK: kúrzorje

MESTNIK: pri kúrzorjih

ORODNIK: s kúrzorji

TONEMSKO

[kúrzor]

IPA: [kú:rzɔr]

ednina

IMENOVALNIK: kúrzor

RODILNIK: kúrzorja

DAJALNIK: kúrzorju

TOŽILNIK: kúrzor

MESTNIK: pri kúrzorju

ORODNIK: s kúrzorjem

dvojina

IMENOVALNIK: kúrzorja

RODILNIK: kúrzorjev

DAJALNIK: kúrzorjema

TOŽILNIK: kúrzorja

MESTNIK: pri kúrzorjih

ORODNIK: s kúrzorjema

množina

IMENOVALNIK: kúrzorji

RODILNIK: kúrzorjev

DAJALNIK: kúrzorjem

TOŽILNIK: kúrzorje

MESTNIK: pri kúrzorjih

ORODNIK: s kúrzorji

IZVOR

prevzeto iz angl. *cursor*, prvotno 'tekač', to pa iz lat. *cursor* iz *currere* 'teči'

kúščar kúščarja samostalnik moškega spola

[kúščar]

POMEN

plazilec z daljšim repom in navadno štirimi

nogami; primerjaj lat. *Lacertilia*; SIN.: iz zoologije kuščarica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

breznogi kuščar | morski kuščar | orjaški, velikanski kuščar | puščavski, tropski kuščar

- Po vsej Sloveniji je pogost neškodljiv breznogi *kuščar* slepec, ki ga ljudje zaradi oblike telesa pogosto zamenjajo za kačo.
- Presenetljivo je, da se med morskimi *kuščarji* in celinskimi legvani kljub njihovi dolgi evolucijski zgodovini na otočju pojavlja le malo morfološke in genske različnosti.
- Kmalu po prihodu smo zagledali prvega orjaškega *kuščarja*, leno je ležal na soncu, čakal na hrano in ni zbujal vtisa, da je nevaren.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kuščarji se sončijo KJE

- Mnogo marmornatih stopnic, ki vodijo k spomeniku, je razbitih, na njih se sončijo martinčki in drugi *kuščarji*.
- Nekateri *kuščarji* so veliko hitrejši, če tečejo samo po dveh nogah namesto po štirih.

► **priređna zveza**
kuščarji in kače

- Med luskarje sodijo kače in *kuščarji*. Vse kače imajo zakrnele noge, vendar so noge zakrnele tudi nekaterim kuščarjem.

***

- Pri lovu na kače morajo mungi tekrovati s kačarjem, ki pa lovi tudi *kuščarje*.
- V naših krajih živi deset vrst *kuščarjev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúščar]

IPA: [ˈkuːʃtʃar]

ednina

IMENOVALNIK: kúščar
 RODILNIK: kúščarja
 DAJALNIK: kúščarju
 TOŽILNIK: kúščarja
 MESTNIK: pri kúščarju
 ORODNIK: s kúščarjem

dvojina

IMENOVALNIK: kúščarja
 RODILNIK: kúščarjev
 DAJALNIK: kúščarjema
 TOŽILNIK: kúščarja
 MESTNIK: pri kúščarjih
 ORODNIK: s kúščarjema

množina

IMENOVALNIK: kúščarji
 RODILNIK: kúščarjev
 DAJALNIK: kúščarjem
 TOŽILNIK: kúščarje
 MESTNIK: pri kúščarjih
 ORODNIK: s kúščarji

TONEMSKO

[kúščar]

IPA: [kùːʃtʃár]

ednina

IMENOVALNIK: kúščar
 RODILNIK: kúščarja
 DAJALNIK: kúščarju
 TOŽILNIK: kúščarja
 MESTNIK: pri kúščarju
 ORODNIK: s kúščarjem

dvojina

IMENOVALNIK: kúščarja
 RODILNIK: kúščarjev tudi kûščarjev

DAJALNIK: kúščarjema

TOŽILNIK: kúščarja

MESTNIK: pri kúščarjih tudi pri kûščarjih

ORODNIK: s kúščarjema

množina

IMENOVALNIK: kúščarji

RODILNIK: kúščarjev tudi kûščarjev

DAJALNIK: kúščarjem

TOŽILNIK: kúščarje

MESTNIK: pri kúščarjih tudi pri kûščarjih

ORODNIK: s kúščarji tudi s kûščarji

in

[kûščar]

IPA: [kùːʃtʃár]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: kûščar

RODILNIK: kûščarja

DAJALNIK: kûščarju

TOŽILNIK: kûščarja

MESTNIK: pri kûščarju

ORODNIK: s kûščarjem

dvojina

IMENOVALNIK: kûščarja

RODILNIK: kûščarjev

DAJALNIK: kûščarjema

TOŽILNIK: kûščarja

MESTNIK: pri kûščarjih

ORODNIK: s kûščarjema

množina

IMENOVALNIK: kûščarji

RODILNIK: kûščarjev

DAJALNIK: kûščarjem

TOŽILNIK: kûščarje

MESTNIK: pri kûščarjih

ORODNIK: s kûščarji

IZVOR

= star. hrv. *kuščar*, verjetno sorodno s hrv., srb. *gûšter* < pslov. *guščerъ

kúščarica kúščarice samostalnik ženskega spola

[kúščarica]

POMEN

iz zoologije plazilec z daljšim repom in navadno štirimi nogami; primerjaj lat. *Lacertidae*; SIN.: kuščar

► prid. beseda + sam. beseda

drobna kuščarica

- Čez kamne bližnje ograde švigne drobna *kuščarica*.

- Sezona razmnoževanja se običajno prične maja in traja do julija, ko lahko že vidimo mlade *kuščarice*.

***

- V nevarnosti *kuščarica* odvrže rep in zbeži.
- Družino *kuščaric* (Lacertidae) v Sloveniji zastopa šest rodov z blizu desetimi vrstami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kúščarica]

IPA: [ˈkuːʃtʃaritsa]

ednina

IMENOVALNIK: kúščarica

RODILNIK: kúščarice

DAJALNIK: kúščarici

TOŽILNIK: kúščarico

MESTNIK: pri kúščarici

ORODNIK: s kúščarico

dvojina

IMENOVALNIK: kúščarici

RODILNIK: kúščaric

DAJALNIK: kúščaric**ama**

TOŽILNIK: kúščarici

MESTNIK: pri kúščaric**ah**

ORODNIK: s kúščaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: kúščarice

RODILNIK: kúščaric

DAJALNIK: kúščaric**am**

TOŽILNIK: kúščarice

MESTNIK: pri kúščaric**ah**

ORODNIK: s kúščaric**ami**

TONEMSKO

[kúščarica]

IPA: [kùːʃtʃaritsa]

ednina

IMENOVALNIK: kúščarica

RODILNIK: kúščarice

DAJALNIK: kúščarici

TOŽILNIK: kúščarico

MESTNIK: pri kúščarici

ORODNIK: s kúščarico

dvojina

IMENOVALNIK: kúščarici

RODILNIK: kúščaric

DAJALNIK: kúščaric**ama**

TOŽILNIK: kúščarici

MESTNIK: pri kúščaric**ah**

ORODNIK: s kúščaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: kúščarice

RODILNIK: kúščaric

DAJALNIK: kúščaric**am**

TOŽILNIK: kúščarice

MESTNIK: pri kúščaric**ah**

ORODNIK: s kúščaric**ami**

in

[kúščarica]

IPA: [kúːʃtʃaritsa]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: kúščarica

RODILNIK: kúščarice

DAJALNIK: kúščarici

TOŽILNIK: kúščarico

MESTNIK: pri kúščarici

ORODNIK: s kúščarico

dvojina

IMENOVALNIK: kúščarici

RODILNIK: kúščaric

DAJALNIK: kúščaric**ama**

TOŽILNIK: kúščarici

MESTNIK: pri kúščaric**ah**

ORODNIK: s kúščaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: kúščarice

RODILNIK: kúščaric

DAJALNIK: kúščaric**am**

TOŽILNIK: kúščarice

MESTNIK: pri kúščaric**ah**

ORODNIK: s kúščaric**ami**

STALNE ZVEZE

pozidna kuščarica

iz zoologije kuščarica s tanjšim rjavkastim ali sivkastim trupom in rjavkasto progo ob boku, ki živi na širšem območju večine sredozemske Evrope; primerjaj lat. *Podarcis muralis*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Pozidne kuščarice* se prehranjujejo z zajedavskimi žuželkami, ki se v poletni vročini rade naselijo v gnezdih galebav.
- Na kamnitih tleh se v poletnih mesecih pojavljajo zelenci in *pozidne kuščarice*.

primorska kuščarica

iz zoologije kuščarica z rjavkastim trupom ter zelenkastim hrptom in spodnjim delom gobca, ki živi zlasti v osrednjem Sredozemlju; primerjaj lat. *Podarcis siculus*

- V Sloveniji je *primorska kuščarica* vezana na nižine ob morski obali.

- Ukvarjala se je z ekomorfologijo *primorske kuščarice* na otokih zahodne Istre ter razširjenostjo plazilcev v Sloveniji.

živородna kuščarica

iz zoologije manjša kuščarica z rjavkastim trupom in zelo dolgim repom, živeča v večini Evrazije, ki koti žive mladiče; primerjaj lat. *Zootoca vivipara*

- *Živorodna kuščarica* živi po vsej Sloveniji, razen v Istri in delu Primorske.

IZVOR

↑kuščar

kvartét kvartéta samostalnik moškega spola

[kvartét]

POMEN

1. glasbena zasedba, sestavljena iz štirih instrumentalistov ali pevcev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

baročni, jazzovski, klasični kvartet | dekliski, moški, ženski kvartet | instrumentalni, pevski, vokalni kvartet | kitarski, saksofonski, trobilni kvartet | slovit, znamenit, znan kvartet

- Svoje izkušnje in individualne sposobnosti so združili v homogeno celoto in ustvarili edinstven, a razpoznaven zvok saksofonskega *kvarteta*.
- V moškem *kvartetu* smo peli v glavnem slovensko ljudsko pesem.
- V klubu je konec novembra gostoval jazzovski *kvartet*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kvartet igra, izvaja KAJ | kvartet izda, posname KAJ | kvartet koncertira, nastopa KJE | kvartet obogati, popestri KAJ

- V Ljubljani bo *kvartet* nastopal samo danes.
- Ob tej priložnosti se je poslušalcem predstavil *kvartet* pozavn iz orkestra.
- *Kvartet* je posnel tri zgoščenke, pripravlja pa že četrto.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

kvartet flavt, klarinetov, saksofonov | kvartet kitar, pozavn, trobil | kvartet saksofonistov

- Dogodek je glasbeno obogatil *kvartet* saksofonov.
- Decembra se bodo udeležili evropskega festivala *kvartetov* klarinetov v Italiji.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

član, članica, pevec kvarteta | nastop, koncert kvarteta

- Iz dneva v dan se je čutila večja energija in medsebojna povezanost med člani *kvarteta*.
- Dogodek bo pospremil priložnostni nastop *kvarteta* trobil Slovenske vojske.

1.1. skladba za to zasedbo

- Še posebej so cenjeni skladateljevi zadnji *kvarteti*, ki jih je napisal proti koncu svojega življenja in veljajo za krono njegovega ustvarjanja.

2. skupina štirih oseb, ki pri čem dobro sodelujejo, imajo skupno vlogo, cilj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bližnjevzhodni kvartet | igralski kvartet

- Igralski *kvartet* je tokrat očaral z zgledno partnersko igro in skrbno izdelanimi individualnimi prispevki.
- Bralci so s svojimi glasovi določili slavni *kvartet*; štiri imena, ki so krojila letošnjo gospodarsko, politično, kulturno in športno sceno.
- Ameriški predsednik je v noči na petek predlog predsednice za oživljanje bližnjevzhodnega *kvarteta* (OZN, EU, ZDA in Rusija), ustanovljenega po propadu pogajanj leta 2000, označil za dobro zamisel.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kvartét]

IPA: [kvar'te:t]

ednina

IMENOVALNIK: kvartét

RODILNIK: kvartéta

DAJALNIK: kvartétu

TOŽILNIK: kvartét

MESTNIK: pri kvartétu

ORODNIK: s kvartétom

dvojina

IMENOVALNIK: kvartéta

RODILNIK: kvartétov

DAJALNIK: kvartétoma

TOŽILNIK: kvartéta

MESTNIK: pri kvartétih

ORODNIK: s kvartétoma

množina

IMENOVALNIK: kvartéti

RODILNIK: kvartétov

DAJALNIK: kvartétom

TOŽILNIK: kvartéte

MESTNIK: pri kvartétih

ORODNIK: s kvartéti

TONEMSKO

[kvartét]

IPA: [kvarté:t]

ednina

IMENOVALNIK: kvartét

RODILNIK: kvartéta

DAJALNIK: kvartétu

TOŽILNIK: kvartēt
MESTNIK: pri kvartētū
ORODNIK: s kvartētōm

dvojina

IMENOVALNIK: kvartēta
RODILNIK: kvartētov
DAJALNIK: kvartētoma
TOŽILNIK: kvartēta
MESTNIK: pri kvartētīh
ORODNIK: s kvartētōma

množina

IMENOVALNIK: kvartēti
RODILNIK: kvartētov
DAJALNIK: kvartētōm
TOŽILNIK: kvartēte
MESTNIK: pri kvartētīh
ORODNIK: s kvartētī

STALNE ZVEZE

godalni kvartet

1. iz glasbe kvartet, sestavljen iz dveh violin, viole in violončela

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

skladba za godalni kvartet

▪ Na prvem koncertu bodo s štirimi skladbami za *godalni kvartet* predstavljene države Beneluksa in Nemčija.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

godalni kvartet nastopi KJE

▪ Na otvoritveni slovesnosti bo nastopil *godalni kvartet*.

▪ Novopečenima zakoncema so svati nazdravili s šampanjcem in jagodami, v ozadju pa je igral *godalni kvartet*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

igrati v godalnem kvartetu

▪ Pred 15 leti smo združili moči in začeli igrati v *godalnem kvartetu*.

1.1. iz glasbe skladba za to zasedbo

▪ Skladatelj je napisal kar dvanajst simfonij, šest oper in sedemnajst *godalnih kvartetov*, ki jih je pisal v treh ciklikih.

▪ Na tokratnem koncertu bo *godalne kvartete* izvedel uveljavljeni nemški godalni sestav.

▪ S svojim kvartetom je prvi igral Beethovnove *godalne kvartete*.

klavirski kvartet

iz glasbe kvartet, sestavljen iz violine, viole, violončela in klavirja

▪ V kulturnem programu je nastopil *klavirski kvartet* glasbene šole.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Quartett*) iz it. *quartetto*, prvotno 'četverica', iz *quarto* 'četrti, četrtnina' < lat. *quartus* iz *quattuor* 'štirje'

kvartína kvartíne samostalnik ženskega spola

[kvartína]

POMEN

1. iz literarne vede **kitica**, ki obsega štiri vrstice; SIN.: iz literarne vede štirivrstičnica

▪ Italijanski sonet, ki ga je prevzela tudi slovenska poezija, obsega dve *kvartini* in dve tercini.

▪ Večino balad in številne himne sestavljajo *kvartine*, v katerih se druga in četrta vrstica rimata.

1.1. vsebina te kitice; SIN.: štirivrstičnica

▪ Zadnji *kvartini* pesmi se iztečeta v odkrito, a nemočno obtožbo brezvestnih staršev.

▪ V Nostradamusovih *kvartinah* je stalno prisoten francoski kraljevi dvor.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kvartína]

IPA: [kvar'ti:na]

ednina

IMENOVALNIK: kvartína

RODILNIK: kvartíne

DAJALNIK: kvartíni

TOŽILNIK: kvartíno

MESTNIK: pri kvartíni

ORODNIK: s kvartíno

dvojina

IMENOVALNIK: kvartíni

RODILNIK: kvartín

DAJALNIK: kvartínama

TOŽILNIK: kvartíni

MESTNIK: pri kvartínah

ORODNIK: s kvartínama

množina

IMENOVALNIK: kvartíne

RODILNIK: kvartín

DAJALNIK: kvartínam

TOŽILNIK: kvartíne

MESTNIK: pri kvartínah

ORODNIK: s kvartínami

TONEMSKO

[kvartína]

IPA: [kvartí:nà]

ednina

IMENOVALNIK: kvartína

RODILNIK: kvartíne

DAJALNIK: kvartíni

TOŽILNIK: kvartîno
MESTNIK: pri kvartîni
ORODNIK: s kvartîno

dvojina

IMENOVALNIK: kvartîni
RODILNIK: kvartîn
DAJALNIK: kvartînama
TOŽILNIK: kvartîni
MESTNIK: pri kvartînah
ORODNIK: s kvartînama

množina

IMENOVALNIK: kvartîne
RODILNIK: kvartîn
DAJALNIK: kvartînam
TOŽILNIK: kvartîne
MESTNIK: pri kvartînah
ORODNIK: s kvartînami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Quartine*) iz it. *quartina*, iz *quarto* 'četrti, četrtina' < lat. *quartus* iz *quattuor* 'štirje'

kvír kvíra; in **queer** samostalnik moškega spola

[kvír]

POMEN

1. skupek, celota teoretskih spoznanj in družbenopolitičnih načel o spolni usmerjenosti, ki ni heteroseksualna, in spolni identiteti, ki se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu

- *Kvir* ne zanika identitet, jih pa presprašuje, problematizira, dekonstruira in reorganizira.
- *Kvir* zavrača asimilacijo in normalizacijo, nasprotuje konceptom normalnosti.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z osebo, katere spolna usmerjenost ni heteroseksualna ali katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.:

kvirovski

- Leta 2010 je v Srbiji zaživel časopis za *kvir* teorijo in kulturo.
- Zadnja leta so na platformi LGBT-gibanja začele vznikat nove organizacije, ki naslavljajo predvsem potrebe transspolnih, cispolno nenormativnih, nebinarnih, biseksualnih, aseksualnih, *kvir* in drugih spolnih usmerjenosti, spolnih identitet in spolnih izrazov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kvír]

IPA: [ˈkviːr]

ednina

IMENOVALNIK: kvír
RODILNIK: kvíra
DAJALNIK: kvíru
TOŽILNIK: kvír
MESTNIK: pri kvíru
ORODNIK: s kvírom

dvojina

IMENOVALNIK: kvíra
RODILNIK: kvírov
DAJALNIK: kvíroma
TOŽILNIK: kvíra
MESTNIK: pri kvírih
ORODNIK: s kvíroma

množina

IMENOVALNIK: kvíri
RODILNIK: kvírov
DAJALNIK: kvírom
TOŽILNIK: kvíre
MESTNIK: pri kvírih
ORODNIK: s kvíri

TONEMSKO

[kvír]

IPA: [kviːr]

ednina

IMENOVALNIK: kvîr
RODILNIK: kvîra
DAJALNIK: kvîru
TOŽILNIK: kvîr
MESTNIK: pri kvîru
ORODNIK: s kvîrom

dvojina

IMENOVALNIK: kvîra
RODILNIK: kvîrov
DAJALNIK: kvîroma
TOŽILNIK: kvîra
MESTNIK: pri kvîrih
ORODNIK: s kvîroma

množina

IMENOVALNIK: kvîri
RODILNIK: kvîrov
DAJALNIK: kvîrom
TOŽILNIK: kvîre
MESTNIK: pri kvîrih
ORODNIK: s kvîri

IZVOR

↑queer

kvírovski kvírovska kvírovsko; in **queerovski**

pridevnik

[kvírouski]

POMEN

ki je v zvezi z osebo, katere spolna usmerjenost ni heteroseksualna ali katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.: kvir

- *Kvírovsko* gibanje se je pojavilo v začetku devetdesetih let dvajsetega stoletja.
- Zbirka Lambda obravnava gejevske, lezbične in *kvírovске* vsebine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kvírouski]

IPA: [ˈkvi:rouski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kvírovski

RODILNIK: kvírovskega

DAJALNIK: kvírovskemu

TOŽILNIK: kvírovski

živo kvírovskega

MESTNIK: pri kvírovskem

ORODNIK: s kvírovskimi

dvojina

IMENOVALNIK: kvírovska

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskima

TOŽILNIK: kvírovska

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskima

množina

IMENOVALNIK: kvírovski

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskim

TOŽILNIK: kvírovске

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kvírovska

RODILNIK: kvírovске

DAJALNIK: kvírovski

TOŽILNIK: kvírovsko

MESTNIK: pri kvírovski

ORODNIK: s kvírovsko

dvojina

IMENOVALNIK: kvírovski

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskima

TOŽILNIK: kvírovski

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskima

množina

IMENOVALNIK: kvírovске

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskim

TOŽILNIK: kvírovске

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kvírovsko

RODILNIK: kvírovskega

DAJALNIK: kvírovskemu

TOŽILNIK: kvírovsko

MESTNIK: pri kvírovskem

ORODNIK: s kvírovskimi

dvojina

IMENOVALNIK: kvírovski

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskima

TOŽILNIK: kvírovski

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskima

množina

IMENOVALNIK: kvírovska

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskim

TOŽILNIK: kvírovska

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskimi

TONEMSKO

[kvírouski]

IPA: [kvi:rouski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kvírovski

RODILNIK: kvírovskega

DAJALNIK: kvírovskemu

TOŽILNIK: kvírovski

živo kvírovskega

MESTNIK: pri kvírovskem

ORODNIK: s kvírovskimi

dvojina

IMENOVALNIK: kvírovska

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskima

TOŽILNIK: kvírovska

MESTNIK: pri kvírovskih

ORODNIK: s kvírovskima

množina

IMENOVALNIK: kvírovski

RODILNIK: kvírovskih

DAJALNIK: kvírovskim

TOŽILNIK: kvírovске

MESTNIK: pri kvîrovskih
ORODNIK: s kvîrovskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kvîrovska
RODILNIK: kvîrovske
DAJALNIK: kvîrovski
TOŽILNIK: kvîrovsko
MESTNIK: pri kvîrovski
ORODNIK: s kvîrovsko

dvojina

IMENOVALNIK: kvîrovski
RODILNIK: kvîrovskih
DAJALNIK: kvîrovskima
TOŽILNIK: kvîrovski
MESTNIK: pri kvîrovskih
ORODNIK: s kvîrovskima

množina

IMENOVALNIK: kvîrovske
RODILNIK: kvîrovskih
DAJALNIK: kvîrovskim
TOŽILNIK: kvîrovske
MESTNIK: pri kvîrovskih
ORODNIK: s kvîrovskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kvîrovsko
RODILNIK: kvîrovskega
DAJALNIK: kvîrovskemu
TOŽILNIK: kvîrovsko
MESTNIK: pri kvîrovskem
ORODNIK: s kvîrovskim

dvojina

IMENOVALNIK: kvîrovski
RODILNIK: kvîrovskih
DAJALNIK: kvîrovskima
TOŽILNIK: kvîrovski
MESTNIK: pri kvîrovskih
ORODNIK: s kvîrovskima

množina

IMENOVALNIK: kvîrovska
RODILNIK: kvîrovskih
DAJALNIK: kvîrovskim
TOŽILNIK: kvîrovska
MESTNIK: pri kvîrovskih
ORODNIK: s kvîrovskimi

IZVOR
↑kvir

La simbol

POMEN

simbol za kemijski element *lantan*

▪ Lantan je kemijski element s simbolom *La* in vrstnim številom 57.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *La*, simbola za element †lantani

lábradorec lábradorca tudi **labradórec** labradórca

samostalnik moškega spola

[lábradorɛc] tudi [labradórɛc]

POMEN

velik kratkodlak pes črne, rjave ali bež barve s povešenimi uhlji

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črn, rjav labradorci | prijazen labradorci

▪ Kot velika ljubiteljica živali je posvojila črnega *labradorca*, ki je bil rešen med orkanom.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda**

pes labradorci

▪ Psa *labradorca*, starega 9 mesecev, svetle barve, podarim.

▶ **sam. beseda** + **z/s** + **sam. beseda v orodniku**
mešanec z labradorcem

▪ Medo je črn mešanec z *labradorcem*, ki je zaradi selitve izgubil dom.

▶ **sam. beseda** + **med** + **sam. beseda v orodniku**
mešanec med labradorcem in čim

▪ Družbo mu dela tri leta star mešanec med *labradorcem* in nemškim ovčarjem.

▪ Z njim je bil domači pes, črn mešanec med *labradorcem* in prinašalcem.

...

▪ Med reševalne pse sprejemajo zelo različne pasme, med katerimi prevladujejo *labradorci*, nemški ovčarji, bernski planšarski psi in bernardinci.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lábradorɛc]

IPA: [ˈlaːbradorɛts]

ednina

IMENOVALNIK: lábradorec

RODILNIK: lábradorca

DAJALNIK: lábradorcu

TOŽILNIK: lábradorca

MESTNIK: pri lábradorcu

ORODNIK: z lábradorcem

dvojina

IMENOVALNIK: lábradorca

RODILNIK: lábradorcev

DAJALNIK: lábradorcema

TOŽILNIK: lábradorca

MESTNIK: pri lábradorcih

ORODNIK: z lábradorcema

množina

IMENOVALNIK: lábradorci
RODILNIK: lábradorcev
DAJALNIK: lábradorcem
TOŽILNIK: lábradorce
MESTNIK: pri lábradorcih
ORODNIK: z lábradorci

tudi

[labradórɛc]
IPA: [labra'do:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: labradórec
RODILNIK: labradórca
DAJALNIK: labradórcu
TOŽILNIK: labradórca
MESTNIK: pri labradórcu
ORODNIK: z labradórcem

dvojina

IMENOVALNIK: labradórca
RODILNIK: labradórcv
DAJALNIK: labradórcema
TOŽILNIK: labradórca
MESTNIK: pri labradórcih
ORODNIK: z labradórcema

množina

IMENOVALNIK: labradórci
RODILNIK: labradórcv
DAJALNIK: labradórcem
TOŽILNIK: labradórce
MESTNIK: pri labradórcih
ORODNIK: z labradórci

TONEMSKO

[lâbradorɛc]
IPA: [lâ:brâdorɛts]

ednina

IMENOVALNIK: lâbradorec
RODILNIK: lâbradorca
DAJALNIK: lâbradorcu
TOŽILNIK: lâbradorca
MESTNIK: pri lâbradorcu
ORODNIK: z lâbradorcem

dvojina

IMENOVALNIK: lâbradorca
RODILNIK: lâbradorcev
DAJALNIK: lâbradorcema
TOŽILNIK: lâbradorca
MESTNIK: pri lâbradorcih
ORODNIK: z lâbradorcema

množina

IMENOVALNIK: lâbradorci
RODILNIK: lâbradorcev
DAJALNIK: lâbradorcem

TOŽILNIK: lâbradorce
MESTNIK: pri lâbradorcih
ORODNIK: z lâbradorci

tudi

[labradôrɛc]
IPA: [labradó:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: labradôrec
RODILNIK: labradôrca
DAJALNIK: labradôrcu
TOŽILNIK: labradôrca
MESTNIK: pri labradôrcu
ORODNIK: z labradôrcem

dvojina

IMENOVALNIK: labradôrca
RODILNIK: labradôrcv
DAJALNIK: labradôrcema
TOŽILNIK: labradôrca
MESTNIK: pri labradôrcih
ORODNIK: z labradôrcema

množina

IMENOVALNIK: labradôrci
RODILNIK: labradôrcv
DAJALNIK: labradôrcem
TOŽILNIK: labradôrce
MESTNIK: pri labradôrcih
ORODNIK: z labradôrci

BESEDOTVORJE

ženski spol: labradorka

IZVOR

prevzeto iz angl. *Labrador (dog, retriever)*
'labradorski (pes, prinašalec)', po kanadskem
polotoku *Labrador*

lábradorka

 lábradorke tudi labradórka

labradórke samostalnik ženskega spola
[lábradorka] tudi [labradórka]

POMEN

samica labradorca

▶ prid. beseda + sam. beseda

črna labradorka

▪ Ajka je 16-mesečna črna *labradorka*, ki se šola za spremljevalko za pomoč tetraplegikom in paraplegikom.

...

▪ Prosti čas najraje preživlja s prijatelji ob igranju košarke in s svojo psičko *labradorko*.

▪ Že osem let se ukvarja z reševanjem s psi, z *labradorko* Gajo je uspešno sodeloval na več akcijah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lábradorka]

IPA: [ˈla:bradɔrka]

ednina

IMENOVALNIK: lábradorka

RODILNIK: lábradorke

DAJALNIK: lábradorki

TOŽILNIK: lábradorko

MESTNIK: pri lábradorki

ORODNIK: z lábradorko

dvojina

IMENOVALNIK: lábradorki

RODILNIK: lábradork

DAJALNIK: lábradorkama

TOŽILNIK: lábradorki

MESTNIK: pri lábradorkah

ORODNIK: z lábradorkama

množina

IMENOVALNIK: lábradorke

RODILNIK: lábradork

DAJALNIK: lábradorkam

TOŽILNIK: lábradorke

MESTNIK: pri lábradorkah

ORODNIK: z lábradorkami

tudi

[labradórka]

IPA: [labraˈdo:rka]

ednina

IMENOVALNIK: labradórka

RODILNIK: labradórke

DAJALNIK: labradórki

TOŽILNIK: labradórko

MESTNIK: pri labradórki

ORODNIK: z labradórko

dvojina

IMENOVALNIK: labradórki

RODILNIK: labradórk

DAJALNIK: labradórkama

TOŽILNIK: labradórki

MESTNIK: pri labradórkah

ORODNIK: z labradórkama

množina

IMENOVALNIK: labradórke

RODILNIK: labradórk

DAJALNIK: labradórkam

TOŽILNIK: labradórke

MESTNIK: pri labradórkah

ORODNIK: z labradórkami

TONEMSKO

[lábradorka]

IPA: [lá:bradɔrka]

ednina

IMENOVALNIK: lábradorka

RODILNIK: lábradorke

DAJALNIK: lábradorki

TOŽILNIK: lábradorko

MESTNIK: pri lábradorki

ORODNIK: z lábradorko

dvojina

IMENOVALNIK: lábradorki

RODILNIK: lábradork

DAJALNIK: lábradorkama

TOŽILNIK: lábradorki

MESTNIK: pri lábradorkah

ORODNIK: z lábradorkama

množina

IMENOVALNIK: lábradorke

RODILNIK: lábradork

DAJALNIK: lábradorkam

TOŽILNIK: lábradorke

MESTNIK: pri lábradorkah

ORODNIK: z lábradorkami

tudi

[labradôrka]

IPA: [labradó:rkà]

ednina

IMENOVALNIK: labradôrka

RODILNIK: labradôrke

DAJALNIK: labradôrki

TOŽILNIK: labradôrko

MESTNIK: pri labradôrki

ORODNIK: z labradôrko

dvojina

IMENOVALNIK: labradôrki

RODILNIK: labradôrk

DAJALNIK: labradôrkama

TOŽILNIK: labradôrki

MESTNIK: pri labradôrkah

ORODNIK: z labradôrkama

množina

IMENOVALNIK: labradôrke

RODILNIK: labradôrk

DAJALNIK: labradôrkam

TOŽILNIK: labradôrke

MESTNIK: pri labradôrkah

ORODNIK: z labradôrkami

IZVOR

↑labradorec

lájanje lájanja samostalnik srednjega spola

[lájanje]

POMEN

1. oglašanje s kratkimi, odsekanimi glasovi, značilnimi zlasti za psa; SIN.: lajež

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

besno, divje lajanje | glasno lajanje | pasje lajanje

- Pred hišo me je z glasnim *lajanjem* pozdravil psiček.
- Iz hiše je prihitela zaradi divjega *lajanja* psa.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

slišati lajanje

- Ko se je pripeljala do hiše, je že od zunaj slišala *lajanje* psa.
- Iz gozda sem zaslišala *lajanje* lisjaka.

...

- Iz daljave se je v presledkih slišalo *lajanje* psov in zavijanje volkov.
- Ob svitanju te z *lajanjem* pozdravi kak srnjak.

1.1. ekspresivno oglašanje s temu podobnimi zvoki; SIN.: ekspresivno lajež

- Žvižganje turbine in jezno *lajanje* štirivaljnika lahko poskušate utišati z avdiosistemom.
- Vojni trušč je iznenada ponehal: grmenje topov, eksplozije letalskih bomb in besno *lajanje* strojnih pušk, vse to je iznenada potihnilo.

2. ekspresivno glasno, zadirčno govorjenje; SIN.: ekspresivno lajež

- Impulzivna, kot je, pove, kar si misli, vse na prvo žogo, po petih minutah *lajanja* pa je že vse spet lepo po starem.

3. slabšalno zavzeto kritiziranje, izražanje svojih stališč, navadno neutemeljeno; SIN.: slabšalno lajež

- Ima možnost *lajanja* v vseh časopisih, a nikjer ni verodostojen sogovornik.
- Namesto populističnega *lajanja* v nebo si oglejmo nekaj številčk.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lájanje]

IPA: [ˈlaːjanjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: lájanje

RODILNIK: lájanja

DAJALNIK: lájanju

TOŽILNIK: lájanje

MESTNIK: pri lájanju

ORODNIK: z lájanjem

dvojina

IMENOVALNIK: lájanji

RODILNIK: lájanj

DAJALNIK: lájanjema

TOŽILNIK: lájanji

MESTNIK: pri lájanjih

ORODNIK: z lájanjema

množina

IMENOVALNIK: lájanja

RODILNIK: lájanj

DAJALNIK: lájanjem

TOŽILNIK: lájanja

MESTNIK: pri lájanjih

ORODNIK: z lájanji

TONEMSKO

[lájanje]

IPA: [ˈlaːjãnjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: lâjanje

RODILNIK: lâjanja

DAJALNIK: lâjanju

TOŽILNIK: lâjanje

MESTNIK: pri lâjanju

ORODNIK: z lâjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: lâjanji

RODILNIK: lâjanj

DAJALNIK: lâjanjema

TOŽILNIK: lâjanji

MESTNIK: pri lâjanjih

ORODNIK: z lâjanjema

množina

IMENOVALNIK: lâjanja

RODILNIK: lâjanj

DAJALNIK: lâjanjem

TOŽILNIK: lâjanja

MESTNIK: pri lâjanjih

ORODNIK: z lâjanji

FRAZEOLOGIJA

lajanje/tuljenje v luno

lajanje v luno

tuljenje v luno

neuspešno, nesmiselno, neučinkovito

opozarjanje, razburjanje

- Zoper takšno zidavo bi morali dvigniti krik in vik, četudi so prepričani, da bi bilo to *lajanje v luno*.
- Pogini rib iz takih ali drugačnih razlogov so le ena od nadlog, ki iz leta v leto hromijo delo slovenskega ribištva. Ribiči opozarjajo in včasih je vse skupaj podobno *lajanju v luno*.
- Norca ni treba dvakrat vabiti k skupnemu *tuljenju v luno*.

IZVOR

↑lajati

lájati lájam nedovršni glagol

[lájati]

POMEN

1. oglašati se s kratkimi, odsekanimi glasovi, značilnimi zlasti za psa

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

čuvaj laja | kuža, kužek, pes laja

- Hišni čuvaj *laja* in oznanja prihod pismonoše.
- Psa sta močno *lajala*, vendar si nista upala v bližino živali.

▶ prisl. + **glag.**

besno, divje lajati | glasno, močno lajati | nenehno, veliko lajati

- Pes je le še glasneje *lajal* in renčal.
- Vaški psi so besno *lajali* za kolesarjem.

...

▪ Če je pes vzgojen za iskanje eksplozivnih sredstev, ob najdbi začne *lajati*.

1.1. ekspresivno oglašati se s temu podobnimi zvoki

- Puške so mijavkale in strojnice so *lajale*.

2. ekspresivno glasno, zadirčno govoriti

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Poveljnik je *lajal* povelja.
- Zganjali so norčije, profesor pa jim je brez uspeha nekaj *lajal* čez glave.

...

▪ Prijela je telefon ter začela *lajati* na sogovornico.

3. slabšalno zavzeto kritizirati, izražati svoja stališča, navadno neutemeljeno

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Opozicija *laja*, kako sporazum ni dober, nihče pa ne pove, kakšen bi bil boljši.
- Bistvo demokracije ni v tem, da vsakdo lahko *laja* po svoje, demokracija je tudi (in predvsem) odgovornost.

...

▪ *Lajaš* po internetu, drugim govoriš, da nimajo pojma o nogometu, čeprav si največji laik, kar se nogometa tiče.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lájati]

IPA: [ˈlaːjati]

NEDOLOČNIK: lájati

NAMENILNIK: lájat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lájam
2. OSEBA: lájaš
3. OSEBA: lája

dvojina

1. OSEBA: lájava
2. OSEBA: lájata
3. OSEBA: lájata

množina

1. OSEBA: lájamo
2. OSEBA: lájate
3. OSEBA: lájajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lájaj

dvojina

1. OSEBA: lájajva
2. OSEBA: lájajta

množina

1. OSEBA: lájajmo
2. OSEBA: lájajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: lájal

DVOJINA: lájala

MNOŽINA: lájali

ženski spol

EDNINA: lájala

DVOJINA: lájali

MNOŽINA: lájale

srednji spol

EDNINA: lájalo

DVOJINA: lájali

MNOŽINA: lájala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lajajóč

RODILNIK: lajajóčega

DAJALNIK: lajajóčemu

TOŽILNIK: lajajóč

živo lajajóčega

MESTNIK: pri lajajóčem

ORODNIK: z lajajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: lajajóča

RODILNIK: lajajóčih

DAJALNIK: lajajóčima

TOŽILNIK: lajajóča

MESTNIK: pri lajajóčih

ORODNIK: z lajajóčima

množina

IMENOVALNIK: lajajóči

RODILNIK: lajajóčih

DAJALNIK: lajajóčim

TOŽILNIK: lajajóče

MESTNIK: pri lajajóčih

ORODNIK: z lajajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lajajóča
RODILNIK: lajajóče
DAJALNIK: lajajóči
TOŽILNIK: lajajóčo
MESTNIK: pri lajajóči
ORODNIK: z lajajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: lajajóči
RODILNIK: lajajóčih
DAJALNIK: lajajóčima
TOŽILNIK: lajajóči
MESTNIK: pri lajajóčih
ORODNIK: z lajajóčima

množina

IMENOVALNIK: lajajóče
RODILNIK: lajajóčih
DAJALNIK: lajajóčim
TOŽILNIK: lajajóče
MESTNIK: pri lajajóčih
ORODNIK: z lajajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lajajóče
RODILNIK: lajajóčega
DAJALNIK: lajajóčemu
TOŽILNIK: lajajóče
MESTNIK: pri lajajóčem
ORODNIK: z lajajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: lajajóči
RODILNIK: lajajóčih
DAJALNIK: lajajóčima
TOŽILNIK: lajajóči
MESTNIK: pri lajajóčih
ORODNIK: z lajajóčima

množina

IMENOVALNIK: lajajóča
RODILNIK: lajajóčih
DAJALNIK: lajajóčim
TOŽILNIK: lajajóča
MESTNIK: pri lajajóčih
ORODNIK: z lajajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: lajájje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lájanje
RODILNIK: lájanja
DAJALNIK: lájanju
TOŽILNIK: lájanje
MESTNIK: pri lájanju
ORODNIK: z lájanjem

dvojina

IMENOVALNIK: lájanji

RODILNIK: lájanj

DAJALNIK: lájanjema

TOŽILNIK: lájanji

MESTNIK: pri lájanjih

ORODNIK: z lájanjema

množina

IMENOVALNIK: lájanja

RODILNIK: lájanj

DAJALNIK: lájanjem

TOŽILNIK: lájanja

MESTNIK: pri lájanjih

ORODNIK: z lájanji

TONEMSKO

[lâjati]

IPA: [lá:jàti]

NEDOLOČNIK: lâjati

NAMENILNIK: lâjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lâjam

2. OSEBA: lâjaš

3. OSEBA: lâja

dvojina

1. OSEBA: lâjava

2. OSEBA: lâjata

3. OSEBA: lâjata

množina

1. OSEBA: lâjamo

2. OSEBA: lâjate

3. OSEBA: lâjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lâjaj

dvojina

1. OSEBA: lâjajva

2. OSEBA: lâjajta

množina

1. OSEBA: lâjajmo

2. OSEBA: lâjajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: lâjal

DVOJINA: lâjala

MNOŽINA: lâjali

ženski spol

EDNINA: lâjala

DVOJINA: lâjali

MNOŽINA: lâjale

srednji spol

EDNINA: lâjalo

DVOJINA: lâjali

MNOŽINA: lâjala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lajajóč *tudi* lajajôč

RODILNIK: lajajóč**ega**

DAJALNIK: lajajóč**emu**

TOŽILNIK: lajajóč *tudi* lajajôč

živo lajajóč**ega**

MESTNIK: pri lajajóč**em**

ORODNIK: z lajajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lajajóč**a**

RODILNIK: lajajóč**ih**

DAJALNIK: lajajóč**ima**

TOŽILNIK: lajajóč**a**

MESTNIK: pri lajajóč**ih**

ORODNIK: z lajajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lajajóč**i**

RODILNIK: lajajóč**ih**

DAJALNIK: lajajóč**im**

TOŽILNIK: lajajóč**e**

MESTNIK: pri lajajóč**ih**

ORODNIK: z lajajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lajajóč**a**

RODILNIK: lajajóč**e**

DAJALNIK: lajajóč**i**

TOŽILNIK: lajajóč**o**

MESTNIK: pri lajajóč**i**

ORODNIK: z lajajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: lajajóč**i**

RODILNIK: lajajóč**ih**

DAJALNIK: lajajóč**ima**

TOŽILNIK: lajajóč**i**

MESTNIK: pri lajajóč**ih**

ORODNIK: z lajajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lajajóč**e**

RODILNIK: lajajóč**ih**

DAJALNIK: lajajóč**im**

TOŽILNIK: lajajóč**e**

MESTNIK: pri lajajóč**ih**

ORODNIK: z lajajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lajajóč**e**

RODILNIK: lajajóč**ega**

DAJALNIK: lajajóč**emu**

TOŽILNIK: lajajóč**e**

MESTNIK: pri lajajóč**em**

ORODNIK: z lajajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: lajajóč**i**

RODILNIK: lajajóč**ih**

DAJALNIK: lajajóč**ima**

TOŽILNIK: lajajóč**i**

MESTNIK: pri lajajóč**ih**

ORODNIK: z lajajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: lajajóč**a**

RODILNIK: lajajóč**ih**

DAJALNIK: lajajóč**im**

TOŽILNIK: lajajóč**a**

MESTNIK: pri lajajóč**ih**

ORODNIK: z lajajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: lajaj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: lãjan**e**

RODILNIK: lãjan**ja**

DAJALNIK: lãjan**ju**

TOŽILNIK: lãjan**e**

MESTNIK: pri lãjan**ju**

ORODNIK: z lãjan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: lãjan**ji**

RODILNIK: lãjan**j**

DAJALNIK: lãjan**jema**

TOŽILNIK: lãjan**ji**

MESTNIK: pri lãjan**jih**

ORODNIK: z lãjan**jema**

množina

IMENOVALNIK: lãjan**ja**

RODILNIK: lãjan**j**

DAJALNIK: lãjan**jem**

TOŽILNIK: lãjan**ja**

MESTNIK: pri lãjan**jih**

ORODNIK: z lãjan**ji**

FRAZELOGIJA

lajati na napačno drevo

izrekati opozorilo nepravemu naslovniku;
oštevatil nepravega krivca

▪ *Lajamo na napačno drevo!* Izvajalci del, investitorji, upravljavci železnic niso krivi! Krivi so pravni birokrati, pisci neživljenjskih predpisov.

lajati/tuliti v luno

lajati v luno

tuliti v luno

PRIMERJAJ ŠE: lajanje v luno

neuspešno, nesmiselno, brez učinka opozarjati
na kaj, se razburjati

- Začeli se bomo ukvarjati s problemi državljanov in pustili politikantom, da diskutirajo v prazno in *lajajo v luno*.
- Ko boste zmožni samokritike, boste zmožni tudi konstruktivne debate na forumu. Vse dotlej pa zgolj *tulite v luno* in odpirate nove in nove teme z isto vsebino. Povsem brez potrebe.

Pes, ki laja, ne grize.

izraža, da kdo, ki veliko govori, grozi, ni tako nevaren, grozeč, težaven, kot se zdi

- Tudi jaz sem prejela nekaj pisem tega človeka na svojo spletno stran in zdi se mi, da ima človek le preveč časa. *Pes, ki laja, ne grize.*

Psi lajajo, karavana gre dalje.

Psi lajajo, karavana gre naprej.

Psi lajajo, karavana pa gre dalje.

Psi lajajo, karavana pa gre naprej.

opisuje situacijo, ko kaj kočljivega, problematičnega mine brez opaznejših posledic ali se nadaljuje kljub opozorilom, nestrinjanju, razburjanju nekaterih

- Parlamentarna večina si lahko privoščiti sprejetje tako rekoč česarkoli. Takšno stanje gotovo demoralizira opozicijo. Karkoli že naredijo, tako in tako nima praktično nobenih učinkov. *Psi lajajo, karavana gre dalje.*

IZVOR

= stcslov. *lajati*, hrv., srb. *lājati*, rus. *lájatʲ*, češ. *lát* < pslov. *lajati iz ide. korena **lah*₂-, ki je posnemal pasji lajež in manj artikulirane človeške glasove, tako kot litov. *lóti*, latv. *lāt*, stind. *ráyati*, alb. *leh*

lájěž lájěž̑a samostalnik moškega spola

[lájěž̑ lájěž̑a]

POMEN

1. oglašanje s kratkimi, odsekanimi glasovi, značilnimi zlasti za psa; SIN.: lajanje

▶ prid. beseda + sam. beseda

besen, divji lajež | glasen, nadležen lajež | pasji lajež

- Prebivalce je zgodaj zjutraj prebudil divji pasji *lajež*.
- Pes je z glasnim *laježem* opozoril gospodarja, da je nekaj našel.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

lajež moti KOGA | lajež odmeva, se sliši

- V daljavi je odmeval pasji *lajež*.
- Vse je bilo popolnoma tiho, le tu in tam se je slišal *lajež* psa.

1.1. ekspresivno oglašanje s temu podobnimi zvoki; SIN.: ekspresivno lajanje

- Besni *lajež* topov z ladijskih palub ni bil zaman: kar nekaj sovražnih letal je ovitih v dim izginilo za obzorjem.

2. ekspresivno glasno, zadirčno govorjenje; SIN.: ekspresivno lajanje

- Izčrpana in omrtvičena delavka za strojem je preslišala *lajež* gospodarja.

3. slabšalno zavzeto kritiziranje, izražanje svojih stališč, navadno neutemeljeno; SIN.: slabšalno lajanje

- Knjiga je sprožila zoper mene besni *lajež*, ki me je razglasil za hudobneža in maščevalca.
- Ko je bil na oblasti, se *lajež* kalimerov in ostalih revanšistov ni slišal.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lájěž̑ lájěž̑a]

IPA: [ˈlaːjɛʃ̑ ˈlaːjɛʒ̑a]

ednina

IMENOVALNIK: lájěž

RODILNIK: lájěž̑a

DAJALNIK: lájěž̑u

TOŽILNIK: lájěž̑

MESTNIK: pri lájěž̑u

ORODNIK: z lájěž̑em

dvojina

IMENOVALNIK: lájěž̑a

RODILNIK: lájěž̑ev

DAJALNIK: lájěž̑ema

TOŽILNIK: lájěž̑a

MESTNIK: pri lájěž̑ih

ORODNIK: z lájěž̑ema

množina

IMENOVALNIK: lájěž̑i

RODILNIK: lájěž̑ev

DAJALNIK: lájěž̑em

TOŽILNIK: lájěž̑e

MESTNIK: pri lájěž̑ih

ORODNIK: z lájěž̑i

TONEMSKO

[lájěž̑ lájěž̑a]

IPA: [ˈlaːjɛʃ̑ ˈlaːjɛʒ̑a]

ednina

IMENOVALNIK: lájěž̑

RODILNIK: lájěž̑a

DAJALNIK: lájěž̑u

TOŽILNIK: lájěž̑

MESTNIK: pri lájěž̑u

ORODNIK: z lájěž̑em

dvojina

IMENOVALNIK: lãježa
RODILNIK: lãježev
DAJALNIK: lãježema
TOŽILNIK: lãježa
MESTNIK: pri lãježih
ORODNIK: z lãježema

množina

IMENOVALNIK: lãježi
RODILNIK: lãježev
DAJALNIK: lãježem
TOŽILNIK: lãježe
MESTNIK: pri lãježih
ORODNIK: z lãježi

IZVOR
↑lajati

lakíranje lakíranja samostalnik srednjega spola

[lakíranje]

POMEN

1. nanašanje laka na površino česa

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

lakiranje avtomobilov | lakiranje lesa | lakiranje parketa

- V tovarni so prihranek dosegli s posodobitvijo postopkov barvanja in *lakiranja* avtomobilov.
- Dan pred brušenjem in *lakiranjem* parketa je treba talno ogrevanje izključiti.
- Za *lakiranje* pohištva večinoma uporabljajo poliestrsko smolo, aceton in premazna sredstva.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

postopek lakiranja | tehnologija lakiranja

- Površine prebrusimo s finim brusilnim papirjem in postopek *lakiranja* ponovimo, da dobimo še bolj gladko površino.
- Prednost nove tehnologije *lakiranja* je predvsem v tem, da je ekološko neoporečna, obenem pa omogoča za približno 40 odstotkov večjo kapaciteto linije.

...

- Eden od napotkov pri *lakiranju* lesenih površin je, da nanesemo lak v čim več slojih, pri čemer pazimo, da so prvi sloji bolj razredčeni kot zadnji.
- Sodobno oblikovano vrtno pohištvo iz kovine je običajno obdelano s posebnim postopkom *lakiranja* in barvanja, ki preprečuje rjavenje.

1.1. nanašanje laka na nohte

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
lakiranje nohtov

- Pred barvnim *lakiranjem* nohtov najprej nanesite brezbarvni lak.

...

- Podlak, ki izenači površino nohta in ga varuje pred obarvanjem, nanesite pred vsakim *lakiranjem* z barvnim lakom.

2. ekspresivno prikazovanje česa tako, da bi bilo videti sprejemljivejše, kot je v resnici; SIN.:

ekspresivno loščenje

- Nikar ne mislite, da je bil Waterloo brez vsega, kar je človeško. Jaz nisem imel namena *lakiranja* zgodovine.
- Mislim, da smo osiromašili človeka zaradi tega, ker je naša pragmatika vedno šla v *lakiranje* dejstev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lakíranje]

IPA: [la'ki:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: lakíranje

RODILNIK: lakíranja

DAJALNIK: lakíranju

TOŽILNIK: lakíranje

MESTNIK: pri lakíranju

ORODNIK: z lakíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: lakíranji

RODILNIK: lakíranj

DAJALNIK: lakíranjema

TOŽILNIK: lakíranji

MESTNIK: pri lakíranjih

ORODNIK: z lakíranjema

množina

IMENOVALNIK: lakíranja

RODILNIK: lakíranj

DAJALNIK: lakíranjem

TOŽILNIK: lakíranja

MESTNIK: pri lakíranjih

ORODNIK: z lakíranji

TONEMSKO

[lakîranje]

IPA: [lakí:rànje]

ednina

IMENOVALNIK: lakîranje

RODILNIK: lakîranja

DAJALNIK: lakîranju

TOŽILNIK: lakîranje

MESTNIK: pri lakîranju

ORODNIK: z lakîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: lakîranji

RODILNIK: lakîranj

DAJALNIK: lakîranjema

TOŽILNIK: lakîranji

MESTNIK: pri lakîranjih

ORODNIK: z lakîranj**ema**
množina

IMENOVALNIK: lakîranja
RODILNIK: lakîranj
DAJALNIK: lakîranj**em**
TOŽILNIK: lakîranja
MESTNIK: pri lakîranj**ih**
ORODNIK: z lakîranj**i**

IZVOR

↑lakirati

lantán lantána samostalnik moškega spola

[lantán]

POMEN

na zraku neobstojna kovina svetlo sive barve,
kemijski element [La]

- Ugotovil je, da se kristalizacija zelo upočasni, če zlitini doda velike atome, kot so značilni za *lantán*.
- Brazilski orešek vsebuje tudi antimon, cerij, cezij, evropij, *lantán*, tantal, volfram in druge elemente.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lantán]

IPA: [lan'ta:n]

ednina

IMENOVALNIK: lantán
RODILNIK: lantána
DAJALNIK: lantánu
TOŽILNIK: lantán
MESTNIK: pri lantánu
ORODNIK: z lantán**om**

dvojina

IMENOVALNIK: lantána
RODILNIK: lantánov
DAJALNIK: lantán**oma**
TOŽILNIK: lantána
MESTNIK: pri lantán**ih**
ORODNIK: z lantán**oma**

množina

IMENOVALNIK: lantáni
RODILNIK: lantánov
DAJALNIK: lantán**om**
TOŽILNIK: lantáne
MESTNIK: pri lantán**ih**
ORODNIK: z lantáni

TONEMSKO

[lantán]

IPA: [lantá:n]

ednina

IMENOVALNIK: lantán

RODILNIK: lantána

DAJALNIK: lantánu

TOŽILNIK: lantán

MESTNIK: pri lantánu

ORODNIK: z lantán**om**

dvojina

IMENOVALNIK: lantána

RODILNIK: lantánov

DAJALNIK: lantán**oma**

TOŽILNIK: lantána

MESTNIK: pri lantán**ih**

ORODNIK: z lantán**oma**

množina

IMENOVALNIK: lantáni

RODILNIK: lantánov

DAJALNIK: lantán**om**

TOŽILNIK: lantáne

MESTNIK: pri lantán**ih**

ORODNIK: z lantáni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Lanthan*, frc. *lanthane*, angl. *lanthanum* iz nlat. *lanthanum*, iz gr. *lanthánō* 'skrivam se'

leposlôvje leposlôvja samostalnik srednjega spola

[leposlôvje]

POMEN

literarna dela z umetniško, estetsko vrednostjo;

SIN.: beletristika

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

angleško, domače, izvirno, slovensko leposlovje | kakovostno, kvalitetno, vrhunsko, zahtevno leposlovje | mladinsko, otroško leposlovje | prevedeno, prevodno, tuje leposlovje | sodobno leposlovje

- Po besedah urednika založbe bodo okrepili produkcijo domačega in prevodnega *leposlovja*, predvsem mladinskega.
- Je prevajalec z obsežnim in raznolikim opusom, ki sega od strokovne literature do mladinskega *leposlovja* in leposlovja za odrasle.
- S soprogom največ prebirava tuje *leposlovje*, tako da je na najinih knjižnih policah mogoče najti veliko knjig v angleškem in nemškem jeziku.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

bralec, ljubitelj, urednik leposlovja | branje, pisanje, prevajanje leposlovja | izposoja leposlovja | področje leposlovja

- Branje *leposlovja* budi v bralcu željo po pogovoru, po ubeseditvi svojega mentalnega sveta, svojega doživljanja pripovedi, po skupnem iskanju odgovorov na neodgovorjena vprašanja, ki so se mu ob branju porodila.

- Pripravil je več kot sto scenarijev za različne prireditve in doslej izdal deset knjig s področja *leposlovja*.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

brati, pisati, prebirati, prevajati leposlovje | izdajati leposlovje

- Ljudje lahko berejo *leposlovje* tako različno, kot živijo.
- Že dolga leta piše *leposlovje* za mladino.

***

- Poleg uredniškega dela se je ukvarjal z *leposlovjem*, založništvom in sodeloval v političnem življenju.
- Britanski pisatelj je znan predvsem po *leposlovju* za otroke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[leposlôvje]

IPA: [lɛpɔs'lo:vjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvje
 RODILNIK: leposlôvja
 DAJALNIK: leposlôvju
 TOŽILNIK: leposlôvje
 MESTNIK: pri leposlôvju
 ORODNIK: z leposlôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvji
 RODILNIK: leposlôvij
 DAJALNIK: leposlôvjema
 TOŽILNIK: leposlôvji
 MESTNIK: pri leposlôvjih
 ORODNIK: z leposlôvjema

množina

IMENOVALNIK: leposlôvja
 RODILNIK: leposlôvij
 DAJALNIK: leposlôvjem
 TOŽILNIK: leposlôvja
 MESTNIK: pri leposlôvjih
 ORODNIK: z leposlôvji

TONEMSKO

[leposlôvje]

IPA: [lɛpɔslô:vjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvje
 RODILNIK: leposlôvja
 DAJALNIK: leposlôvju
 TOŽILNIK: leposlôvje
 MESTNIK: pri leposlôvju
 ORODNIK: z leposlôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvji

RODILNIK: leposlôvij

DAJALNIK: leposlôvjema

TOŽILNIK: leposlôvji

MESTNIK: pri leposlôvjih

ORODNIK: z leposlôvjema

množina

IMENOVALNIK: leposlôvja

RODILNIK: leposlôvij

DAJALNIK: leposlôvjem

TOŽILNIK: leposlôvja

MESTNIK: pri leposlôvjih

ORODNIK: z leposlôvji

IZVOR

↑lep + tvor. od stcslov. *slovo* 'beseda', dobesedno prevedeno iz frc. *belles-lettres*

leposlôvni leposlôvna leposlôvno pridevnik

[leposlôuni]

POMEN

ki je v zvezi z leposlovjem

► **prid. beseda** + sam. beseda

leposlovni prispevek, prvenec, spis | leposlovna knjiga, zbirka | leposlovna literatura, pripoved, proza | leposlovno besedilo, delo | leposlovno branje, pisanje, ustvarjanje

- Ob strokovni berem tudi *leposlovno* literaturo.
- V brajici dodamo vsako leto od 10 do 20 novih *leposlovnih* del.

- Josip Stritar je leta 1870 ustanovil Zvon, ki je idejno-estetsko najbolj odlično *leposlovno* glasilo v tej dobi.

***

- Po zelo ugodnih cenah prodajajo antikvarne knjige, različne strokovne in *leposlovne*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[leposlôuni]

IPA: [lɛpɔs'lo:uni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvni

RODILNIK: leposlôvnega

DAJALNIK: leposlôvnemu

TOŽILNIK: leposlôvni

živo leposlôvnega

MESTNIK: pri leposlôvnem

ORODNIK: z leposlôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvna

RODILNIK: leposlôvnih

DAJALNIK: leposlôvnima

TOŽILNIK: leposlôvna
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**m**
TOŽILNIK: leposlôvne
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvna
RODILNIK: leposlôvne
DAJALNIK: leposlôvni
TOŽILNIK: leposlôvno
MESTNIK: pri leposlôvni
ORODNIK: z leposlôvno

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**ma**
TOŽILNIK: leposlôvni
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: leposlôvne
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**m**
TOŽILNIK: leposlôvne
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvno
RODILNIK: leposlôvne**ga**
DAJALNIK: leposlôvne**mu**
TOŽILNIK: leposlôvno
MESTNIK: pri leposlôvne**m**
ORODNIK: z leposlôvne**m**

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**ma**
TOŽILNIK: leposlôvni
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: leposlôvna
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**m**
TOŽILNIK: leposlôvna
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**mi**

TONEMSKO

[leposlô:uni]

IPA: [leposlô:uni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvne**ga**
DAJALNIK: leposlôvne**mu**
TOŽILNIK: leposlôvni
živo leposlôvne**ga**
MESTNIK: pri leposlôvne**m**
ORODNIK: z leposlôvne**m**

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvna
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**ma**
TOŽILNIK: leposlôvna
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**m**
TOŽILNIK: leposlôvne
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvna
RODILNIK: leposlôvne
DAJALNIK: leposlôvni
TOŽILNIK: leposlôvno
MESTNIK: pri leposlôvni
ORODNIK: z leposlôvno

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**ma**
TOŽILNIK: leposlôvni
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: leposlôvne
RODILNIK: leposlôvni**h**
DAJALNIK: leposlôvni**m**
TOŽILNIK: leposlôvne
MESTNIK: pri leposlôvni**h**
ORODNIK: z leposlôvni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: leposlôvno
RODILNIK: leposlôvne**ga**

DAJALNIK: leposlôvnemu
TOŽILNIK: leposlôvno
MESTNIK: pri leposlôvnem
ORODNIK: z leposlôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: leposlôvni
RODILNIK: leposlôvnih
DAJALNIK: leposlôvnima
TOŽILNIK: leposlôvni
MESTNIK: pri leposlôvnih
ORODNIK: z leposlôvnima

množina

IMENOVALNIK: leposlôvna
RODILNIK: leposlôvnih
DAJALNIK: leposlôvnim
TOŽILNIK: leposlôvna
MESTNIK: pri leposlôvnih
ORODNIK: z leposlôvnimi

IZVOR

↑leposlovje

lézbični lézbična lézbično pridevnik

[lézbični]

POMEN

1. ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega, tj. ženskega spola

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lezbični par

▪ V predstavi sva hoteli pokazati *lezbični* par, ki se popolnoma v ničemer ne razlikuje od katerega koli drugega para.

1.1. ki je v zvezi z lezbijkami ali lezbištvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lezbični feminizem | lezbični film | lezbična literatura | lezbična scena | lezbično gibanje

▪ Film je označen kot prvi slovenski *lezbični* film.
▪ Je upornica in simbol emancipiranih žensk in *lezbičnih* gibanj.

▶ **priredna zveza**

lezbični in gejevski

▪ V 80. leta prejšnjega stoletja segajo v kontekstu subkulture umetniške scene in civilnih gibanj tudi začetki *lezbičnega* in gejevskega aktivizma na Slovenskem.
▪ Prevajala je številna pomembna imena *lezbične* in feministične literature.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lézbični]

IPA: [ˈleːzbitʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnega
DAJALNIK: lézbičnemu
TOŽILNIK: lézbični
živo lézbičnega
MESTNIK: pri lézbičnem
ORODNIK: z lézbičnim

dvojina

IMENOVALNIK: lézbična
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnima
TOŽILNIK: lézbična
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnima

množina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnim
TOŽILNIK: lézbične
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lézbična
RODILNIK: lézbične
DAJALNIK: lézbični
TOŽILNIK: lézbično
MESTNIK: pri lézbični
ORODNIK: z lézbično

dvojina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnima
TOŽILNIK: lézbični
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnima

množina

IMENOVALNIK: lézbične
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnim
TOŽILNIK: lézbične
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lézbično
RODILNIK: lézbičnega
DAJALNIK: lézbičnemu
TOŽILNIK: lézbično
MESTNIK: pri lézbičnem
ORODNIK: z lézbičnim

dvojina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnima
TOŽILNIK: lézbični
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnima

množina

IMENOVALNIK: lézbična
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnim
TOŽILNIK: lézbična
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnimi

TONEMSKO

[lézbični]

IPA: [lè:zbíʦni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnega
DAJALNIK: lézbičnemu
TOŽILNIK: lézbični
živo lézbičnega
MESTNIK: pri lézbičnem
ORODNIK: z lézbičnim

dvojina

IMENOVALNIK: lézbična
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnima
TOŽILNIK: lézbična
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnima

množina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnim
TOŽILNIK: lézbične
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lézbična
RODILNIK: lézbične
DAJALNIK: lézbični
TOŽILNIK: lézbično
MESTNIK: pri lézbični
ORODNIK: z lézbično

dvojina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnima
TOŽILNIK: lézbični

MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnima

množina

IMENOVALNIK: lézbične
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnim
TOŽILNIK: lézbične
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lézbično
RODILNIK: lézbičnega
DAJALNIK: lézbičnemu
TOŽILNIK: lézbično
MESTNIK: pri lézbičnem
ORODNIK: z lézbičnim

dvojina

IMENOVALNIK: lézbični
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnima
TOŽILNIK: lézbični
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnima

množina

IMENOVALNIK: lézbična
RODILNIK: lézbičnih
DAJALNIK: lézbičnim
TOŽILNIK: lézbična
MESTNIK: pri lézbičnih
ORODNIK: z lézbičnimi

IZVOR

prevzeto iz nem. *lesbisch*, glej ↑lezbijka

lézbijka lézbijke samostalnik ženskega spola

[lézbijka]

POMEN

ženska, ki čuti spolno, ljubezensko privlačnost do oseb istega spola; sin.: homoseksualka

► prid. beseda + sam. beseda

deklarirana, odkrita, znana lezbijka

- Mlada pesnica je izjemno kritična, feministična aktivistka in deklarirana *lezbijka*.
- Zanja je bil stik z organizacijo prvi stik z mednarodno lezbično sceno in razkritimi *lezbijkami* nasploh.
- Slavni hollywoodski *lezbijki* sta poročeni dvanajst let.

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

položaj lezbijk | pravice lezbijk | življenje lezbijk

- Gre za razstavo 60 fotografij, ki so si izbrale za temo upodobitev življenja *lezbijk*.

- Družine *lezbijk* in gejev oziroma tako imenovane mavrične družine bi morale biti v družbi preprosto samo družine kot katerekoli druge.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

biti lezbijka

- Je *lezbijka*, ki je posvojila tri otroke.
- Staršem je povedala, da je *lezbijka*.

▶ priredna zveza

geji in lezbijke | homoseksualci in lezbijke

- Zavzemati se za pravice gejev in *lezbijk* je pomenilo zavzemati se za globalno svobodo, za vse temeljne pravice.

...

- Dijakinja se je javno razkrila kot *lezbijka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lézbijka]

IPA: [ˈle:zbijka]

ednina

IMENOVALNIK: lezbijka

RODILNIK: lezbijke

DAJALNIK: lezbijki

TOŽILNIK: lezbijko

MESTNIK: pri lezbijki

ORODNIK: z lezbijko

dvojina

IMENOVALNIK: lezbijki

RODILNIK: lezbijk

DAJALNIK: lezbijkama

TOŽILNIK: lezbijki

MESTNIK: pri lezbijkah

ORODNIK: z lezbijkama

množina

IMENOVALNIK: lezbijke

RODILNIK: lezbijk

DAJALNIK: lezbijkam

TOŽILNIK: lezbijke

MESTNIK: pri lezbijkah

ORODNIK: z lezbijkami

TONEMSKO

[lézbijka]

IPA: [lè:zbijka]

ednina

IMENOVALNIK: lezbijka

RODILNIK: lezbijke

DAJALNIK: lezbijki

TOŽILNIK: lezbijko

MESTNIK: pri lezbijki

ORODNIK: z lezbijko

dvojina

IMENOVALNIK: lezbijki

RODILNIK: lezbijk

DAJALNIK: lezbijkama

TOŽILNIK: lezbijki

MESTNIK: pri lezbijkah

ORODNIK: z lezbijkama

množina

IMENOVALNIK: lezbijke

RODILNIK: lezbijk

DAJALNIK: lezbijkam

TOŽILNIK: lezbijke

MESTNIK: pri lezbijkah

ORODNIK: z lezbijkami

BESEDOTVORJE

moški spol: gej

IZVOR

prvotno 'prebivalka Lezbosa', po grškem otoku, kjer je v antiki živela pesnica Sapfo, znana po homoseksualni erotični poeziji, po zgledu nem. *Lesbe*, *Lesbierin*, angl. *lesbian*

lézbištvo lézbištva samostalnik moškega spola

[lézbištvo]

POMEN

stanje, občutje ženske, da čuti spolno,

ljubezensko privlačnost do oseb istega spola

▶ priredna zveza

lezbištvo in gejevstvo

- Serija je kot prva prikazala mnoge vidike seksualnosti: od *lezbištva* in gejevstva do ženske in moške biseksualnosti.

- Pesnica in pisateljica v svojih delih tematizira feminizem, rasizem, *lezbištvo* in raznolikost ženske identitete v vsakdanjem življenju.

...

- Avtorica je ločila definicijo *lezbištva* od spolne preference in jo razširila na vse čustvene vezi med ženskami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lézbištvo]

IPA: [ˈle:zbiʃtʋɔ]

ednina

IMENOVALNIK: lezbištvo

RODILNIK: lezbištva

DAJALNIK: lezbištvo

TOŽILNIK: lezbištvo

MESTNIK: pri lezbištvo

ORODNIK: z lezbištvo

dvojina

IMENOVALNIK: lezbištvi

RODILNIK: lezbištev

DAJALNIK: lezbištvo

TOŽILNIK: lézbištvi
MESTNIK: pri lézbištvih
ORODNIK: z lézbištvoma

množina

IMENOVALNIK: lézbištva
RODILNIK: lézbištev
DAJALNIK: lézbištvom
TOŽILNIK: lézbištva
MESTNIK: pri lézbištvih
ORODNIK: z lézbištvi

TONEMSKO

[lɛzbištvo]
IPA: [lɛ:zbíʃtʋo]

ednina

IMENOVALNIK: lézbištvo
RODILNIK: lézbištva
DAJALNIK: lézbištvu
TOŽILNIK: lézbištvo
MESTNIK: pri lézbištvu
ORODNIK: z lézbištvom

dvojina

IMENOVALNIK: lézbištvi in lɛzbištvi
RODILNIK: lɛzbištev
DAJALNIK: lézbištvoma in lɛzbištvoma
TOŽILNIK: lézbištvi in lɛzbištvi
MESTNIK: pri lɛzbištvih
ORODNIK: z lézbištvoma in z lɛzbištvoma

množina

IMENOVALNIK: lɛzbištva
RODILNIK: lɛzbištev
DAJALNIK: lɛzbištvom
TOŽILNIK: lɛzbištva
MESTNIK: pri lɛzbištvih
ORODNIK: z lɛzbištvi

IZVOR

↑lezbijka

LGBT LGBT samostalnik moškega spola

[lɔgəbətə]

POMEN

1. skupnost oseb, katerih spolna usmerjenost ni heteroseksualna, katerih spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu, ali ki jim glede na spolne organe in druge spolne značilnosti ob rojstvu ni bilo mogoče pripisati ženskega ali moškega spola
▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku** gibanje LGBT

- Jutri se bo ob 20. uri začel tradicionalni literarni večer *LGBT*.

- Cilj projekta je izobraziti trenerje o vprašanih *LGBT*.

...

- Slovenija se je leta 2008 pridružila skupini držav, ki spodbujanje sovraštva, nasilja proti *LGBT* ali spodbujanje diskriminacije *LGBT* uvrščajo med kazniva dejanja.

2. kot pridevnik **ki je v zvezi z LGBT 1.**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

LGBT populacija | LGBT skupnost

- Revija vključuje intervjuje z *LGBT* aktivisti in aktivistkami, ki so s svojim delovanjem skupnosti zagotovili določene pravice in sprožili prelomne dogodke.
- Največji festival *LGBT* filma je vsako leto v San Franciscu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lɔgəbətə]
IPA: [ˈlɔgəbətə]
ednina

IMENOVALNIK: [lɔgəbətə]
RODILNIK: [lɔgəbətə]
DAJALNIK: [lɔgəbətə]
TOŽILNIK: [lɔgəbətə]
MESTNIK: [pri lɔgəbətə]
ORODNIK: [z lɔgəbətə]

dvojina

IMENOVALNIK: [lɔgəbətə]
RODILNIK: [lɔgəbətə]
DAJALNIK: [lɔgəbətə]
TOŽILNIK: [lɔgəbətə]
MESTNIK: [pri lɔgəbətə]
ORODNIK: [z lɔgəbətə]

množina

IMENOVALNIK: [lɔgəbətə]
RODILNIK: [lɔgəbətə]
DAJALNIK: [lɔgəbətə]
TOŽILNIK: [lɔgəbətə]
MESTNIK: [pri lɔgəbətə]
ORODNIK: [z lɔgəbətə]

TONEMSKO

[lɔgəbətə]
IPA: [lɔgəbətə]
ednina

IMENOVALNIK: [lɔgəbətə]
RODILNIK: [lɔgəbətə]
DAJALNIK: [lɔgəbətə]
TOŽILNIK: [lɔgəbətə]
MESTNIK: [pri lɔgəbətə]
ORODNIK: [z lɔgəbətə]

dvojina

IMENOVALNIK: [ləgəbətə]
RODILNIK: [ləgəbətə]
DAJALNIK: [ləgəbətə]
TOŽILNIK: [ləgəbətə]
MESTNIK: [pri ləgəbətə]
ORODNIK: [z ləgəbətə]

množina

IMENOVALNIK: [ləgəbətə]
RODILNIK: [ləgəbətə]
DAJALNIK: [ləgəbətə]
TOŽILNIK: [ləgəbətə]
MESTNIK: [pri ləgəbətə]
ORODNIK: [z ləgəbətə]

IZVOR

prevzeto iz angl. *LGBT*, kratice za *l(esbian)*, *g(ay)*, *b(isexual)*, and *t(ransgender)* 'lezbijke, geji, biseksualne in transspolne osebe'

ličnik ličnika samostalnik moškega spola

[ličnik]

POMEN

vsak od dveh zob v stranskem delu polovice čeljusti med podočnikom in prvim kočnikom s širšo grizno ploskvijo za drobljenje, mletje hrane

► priredna zveza

ličniki in kočniki

- Ob straneh imamo *ličnike* in kočnike s širšimi griznimi ploskvami.

...

- Zalitje fisur zobozdravniki priporočajo kmalu po izrastu kočnikov in včasih tudi *ličnikov*.
- Sekalci in podočniki imajo po eno zobno korenino, *ličniki* eno do dve korenini, kočniki lahko imajo tudi 3 korenine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ličnik]

IPA: [ˈliːtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: ličnik
RODILNIK: ličnika
DAJALNIK: ličniku
TOŽILNIK: ličnik
MESTNIK: pri ličniku
ORODNIK: z ličnikom

dvojina

IMENOVALNIK: ličnika
RODILNIK: ličnikov
DAJALNIK: ličnikoma
TOŽILNIK: ličnika

MESTNIK: pri ličnikih
ORODNIK: z ličnikoma

množina

IMENOVALNIK: ličniki
RODILNIK: ličnikov
DAJALNIK: ličnikom
TOŽILNIK: ličnike
MESTNIK: pri ličnikih
ORODNIK: z ličniki

TONEMSKO

[ličnik]

IPA: [liːtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: ličnik
RODILNIK: ličnika
DAJALNIK: ličniku
TOŽILNIK: ličnik
MESTNIK: pri ličniku
ORODNIK: z ličnikom

dvojina

IMENOVALNIK: ličnika
RODILNIK: ličnikov
DAJALNIK: ličnikoma
TOŽILNIK: ličnika
MESTNIK: pri ličnikih
ORODNIK: z ličnikoma

množina

IMENOVALNIK: ličniki
RODILNIK: ličnikov
DAJALNIK: ličnikom
TOŽILNIK: ličnike
MESTNIK: pri ličnikih
ORODNIK: z ličniki

IZVOR

↑lice

líptovski líptovska líptovsko pridevnik

[líptovski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[líptovski]

IPA: [ˈliːptɔʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskega
DAJALNIK: líptovskemu
TOŽILNIK: líptovski
živo líptovskega

MESTNIK: pri líptovskem
ORODNIK: z líptovskim

dvojina

IMENOVALNIK: líptovska
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskima
TOŽILNIK: líptovska
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskima

množina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskim
TOŽILNIK: líptovske
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: líptovska
RODILNIK: líptovske
DAJALNIK: líptovski
TOŽILNIK: líptovsko
MESTNIK: pri líptovski
ORODNIK: z líptovsko

dvojina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskima
TOŽILNIK: líptovski
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskima

množina

IMENOVALNIK: líptovske
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskim
TOŽILNIK: líptovske
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: líptovsko
RODILNIK: líptovskega
DAJALNIK: líptovskemu
TOŽILNIK: líptovsko
MESTNIK: pri líptovskem
ORODNIK: z líptovskim

dvojina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskima
TOŽILNIK: líptovski
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskima

množina

IMENOVALNIK: líptovska
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskim
TOŽILNIK: líptovska
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskimi

TONEMSKO

[líptov̩ski]

IPA: [lí:pt̩ov̩ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskega
DAJALNIK: líptovskemu
TOŽILNIK: líptovski
živo líptovskega
MESTNIK: pri líptovskem
ORODNIK: z líptovskim

dvojina

IMENOVALNIK: líptovska
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskima
TOŽILNIK: líptovska
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskima

množina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskim
TOŽILNIK: líptovske
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: líptovska
RODILNIK: líptovske
DAJALNIK: líptovski
TOŽILNIK: líptovsko
MESTNIK: pri líptovski
ORODNIK: z líptovsko

dvojina

IMENOVALNIK: líptovski
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskima
TOŽILNIK: líptovski
MESTNIK: pri líptovskih
ORODNIK: z líptovskima

množina

IMENOVALNIK: líptovske
RODILNIK: líptovskih
DAJALNIK: líptovskim
TOŽILNIK: líptovske

MESTNIK: pri **lĭptovskih**
ORODNIK: z **lĭptovskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **lĭptovsko**
RODILNIK: **lĭptovskega**
DAJALNIK: **lĭptovskemu**
TOŽILNIK: **lĭptovsko**
MESTNIK: pri **lĭptovskem**
ORODNIK: z **lĭptovskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **lĭptovski**
RODILNIK: **lĭptovskih**
DAJALNIK: **lĭptovskima**
TOŽILNIK: **lĭptovski**
MESTNIK: pri **lĭptovskih**
ORODNIK: z **lĭptovskima**

množina

IMENOVALNIK: **lĭptovska**
RODILNIK: **lĭptovskih**
DAJALNIK: **lĭptovskim**
TOŽILNIK: **lĭptovska**
MESTNIK: pri **lĭptovskih**
ORODNIK: z **lĭptovskimi**

STALNE ZVEZE

lĭptovski sir

namaz iz ovčjega mehkega sira, skute, masla z različnimi dodatki, zlasti rdečo papriko, po izvoru iz Slovaške

▪ Testo so spekli v bučnem olju, palačinko pa napolnili z doma narejenim *lĭptovskim sirom*.

IZVOR

prevzeto iz slovaš. *lĭptovský (syr)* 'lĭptovski (sir)', po slovaški pokrajini Liptovsko

lisíca lisíce samostalnik ženskega spola

[lisíca]

POMEN

1. manjša zver rdečkasto rjave barve z daljšim gobcem in košatim repom; primerjaj lat. *Vulpes vulpes*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cepljenje, imunizacija, vakcinacija lisic | populacija lisic

- Cepljenje *lisic* proti steklini je edino učinkovito sredstvo za preprečevanje te za človeka smrtonosne bolezni.
- Normalen socialni vzorec v populaciji *lisic* določa, kolikokrat se med seboj srečujejo posamezni osebk in kako daleč migrirajo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
cepiti lisice | srečati, zagledati lisico

- Nekoč so bili ljudje precej bolj tesno povezani z naravo kot dandanes, ko marsikdo sreča *lisico* le še v pravljici.
- *Lisico* uvrščamo v družino psov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Volk in ris plenita predvsem srnjad, *lisica* in kuna pa male sesalce, ptiče, žabe in žuželke.

...

▪ Živeli smo blizu gozda in že zelo zgodaj sem se prvič srečal z *lisicami* in drugimi divjimi živalmi.

1.1. samica te živali

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Najprej se iz skrivališča pokaže *lisica*, nato mladiči.
- Pred tremi meseci so *lisice* skotile mladiče in jim kar sredi naselja poiskale nova bivališča.

1.2. knjižno pogovorno krzno te živali

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Oblečena je bila v tvidasto krilo in okrog vratu je imela *lisico*.
- Od jeseni do pomladi je nosila *lisico* za vratom.

2. ekspresivno kdor zna okoliščine dobro, spretno izkoristiti sebi v prid; SIN.: ekspresivno lisjak

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
stara lisica

- Resda ni zelo kakovostna igralka, je pa stara *lisica*, ki se že leta in leta giblje med 10. in 20. mestom na svetu.
- On je največja *lisica* v slovenski politiki.

3. v množini priprava iz dveh povezanih obročev za vklepanje aretirancev, zapornikov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
kovinske, plastične lisice | policijske lisice | samozatezne, zatezne lisice

- Med osnovno opremo policistov poleg orožja in pendreka sodijo kovinske *lisice*.
- Nanj sta skočila dva policista in mu nataknila samozatezne *lisice*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nadeti, natakniti KOMU lisice | odkleniti, sneti KOMU lisice | uporabiti lisice

- Policist je udarec blokiral, razgreteža vrgel na tla in mu nadel *lisice*.
- Po treh urah branja rzsodbe so obtoženemu sneli *lisice*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
vkleniti KOGA v lisice

- Na hitro so ga vklenili v *lisice* in odpeljali na streznitev.
- Nasilneža je v *lisice* priklenil še drugi mož postave.

...

▪ Glasbenika so priklenili z *liscami* ter odpeljali na policijsko postajo.

4. v množini jeklena priprava, ki se priklene na kolo nepravilno parkiranega vozila za preprečitev vožnje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nadeti, namestiti, nameščati lisice | odkleniti, odstraniti lisice

▪ Vozilu, ki ne bo upravičeno do parkiranja, bodo naredi *lisice*, voznik pa bo moral plačati tudi kazen.

▪ *Lisice* so namestili 18 nepravilno parkiranim vozilom.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

prikleniti z *liscami*

▪ Po odloku bodo redarji lahko odredili odvoz avtomobila s pajkom ali ga priklenili z *liscami*.

▪ 26 vozil so vklenili z *liscami* in osem nepravilno parkiranih odpeljali s pajkom.

...

▪ S pajkom so odpeljali 20 nepravilno parkiranih vozil, 21 pa so jih vklenili v *lisice*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lisíca]

IPA: [li'si:tsa]

ednina

IMENOVALNIK: lisíca

RODILNIK: lisíce

DAJALNIK: lisíci

TOŽILNIK: lisíco

MESTNIK: pri lisíci

ORODNIK: z lisíco

dvojina

IMENOVALNIK: lisíci

RODILNIK: lisíc

DAJALNIK: lisícama

TOŽILNIK: lisíci

MESTNIK: pri lisícah

ORODNIK: z lisícama

množina

IMENOVALNIK: lisíce

RODILNIK: lisíc

DAJALNIK: lisícam

TOŽILNIK: lisíce

MESTNIK: pri lisícah

ORODNIK: z lisícami

TONEMSKO

[lisíca]

IPA: [li:si:tsá]

ednina

IMENOVALNIK: lisíca

RODILNIK: lisíce

DAJALNIK: lisíci

TOŽILNIK: lisíco

MESTNIK: pri lisíci

ORODNIK: z lisíco

dvojina

IMENOVALNIK: lisíci

RODILNIK: lisíc

DAJALNIK: lisícama

TOŽILNIK: lisíci

MESTNIK: pri lisícah

ORODNIK: z lisícama

množina

IMENOVALNIK: lisíce

RODILNIK: lisíc

DAJALNIK: lisícam

TOŽILNIK: lisíce

MESTNIK: pri lisícah

ORODNIK: z lisícami

STALNE ZVEZE

arktična lisica

iz zoologije lisica z manjšimi uhlji, ki ima poleti rjavkasto, pozimi pa belo dlako in živi v tundri;

primerjaj lat. *Vulpes lagopus*; SIN.: iz zoologije polarna lisica

▪ Nihanje števila lemingov pogosto vpliva na nihanje števila njihovih plenilcev, zlasti sov in *arktičnih lisic*.

▪ Ruska Arktika je eno najbolj skrajnih življenjskih okolij na svetu, a je vseeno raj za polarne medvede, poštrušnike, *arktične lisice* in mrože.

leteča lisica

iz zoologije velik rastlinojedi netopir z glavo, podobno pasji, ki živi v subtropskih in tropskih krajih Afrike, Azije in Avstralije; primerjaj lat.

Pteropodidae

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Leteče lisice* se zbirajo v velike skupine na večjih drevesih z obilo vej.

▪ *Leteče lisice* so največji primerki netopirjev na svetu, prehranjujejo pa se izključno s sadjem.

lov na lisico

igra, tekmovanje, pri katerem se skuša najti skrit predmet ali se mu čim bolj približati

▪ Izvedli so orientacijski pohod z *lovom na lisico*, na katerem so pokazali svoje taborniško znanje.

▪ Radioamaterstvo je prijeten hobi, ki odpira možnost iskanja skritih oddajnikov na terenu, tako imenovan *lov na lisico*.

▪ Šli so se *lov na lisico*, kjer morajo baloni, ki tekmujejo, pristati čim bliže balona lisice.

morska lisica

iz zoologije večji morski pes z manjšo glavo in zelo dolgim zgornjim delom repne plavuti; primerjaj lat. *Alopias vulpinus*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Morska lisica* ni nevarna, čeprav lahko meri do šest metrov.
- *Morska lisica* je riba toplih morij in zaradi zelo okusnega mesa priljubljen ulov ribičev.

...

- Mnogi so prvič poizkusili cenjeno meso *morske lisice*, ki so ga ribiči delili s številnimi gosti.
- V mednarodnih vodah so ujeli dobrih 4,5 metra veliko *morsko lisico*, ki je tehtala 250 kilogramov.

polarna lisica

iz zoologije lisica z manjšimi uhlji, ki ima poleti rjavkasto, pozimi pa belo dlako in živi v tundri; primerjaj lat. *Vulpes lagopus*; SIN.: iz zoologije arktična lisica

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Polarna lisica* živi v severni Evropi, Rusiji in na Aljaski.
- *Polarna lisica* in zajec uspešno premagujeta mraz, severni jeleni se odpravijo proti jugu.

...

- Tjulnji so pogosto na jedilniku belih medvedov in *polarnih lisic*.

puščavska lisica

iz zoologije majhna lisica peščene barve z velikimi uhlji, ki živi v severni Afriki; primerjaj lat. *Vulpes zerda*

- *Puščavska lisica* se pred vročino zateče v brlog pod zemljo.
- V puščavi je tišina ponoči še tišja, zmoti jo le veter ali oddaljeni glas *puščavske lisice*.

srebrna lisica

1. lisica z dlako bele, sive ali črne barve

- Prva krznarska farma s *srebrnimi lisicami* je bila ustanovljena leta 1895 v Kanadi.
- Pred tridesetimi leti so v manjših rejah vzrejali *srebrne* in polarne *lisice* ter nutrije.

1.1. knjižno pogovorno krzno te živali

- Hodi v usnjenem plašču, krznenem mufu in *srebrni lisici*.
- Čez spomladanski kostim je imela obešeni dve *srebrni lisici*, na glavi pa majhen moder klobuček.

FRAZEOLOGIJA

lisice škrtnajo/zaškrtajo na (*čigavih*) rokah/zapestjih (*koga*) | lisice zaškrtajo/škrtnajo

lisice škrtnajo na (*čigavih*) rokah (*koga*)

lisice zaškrtajo

lisice škrtnajo

lisice zaškrtajo na (*čigavih*) rokah (*koga*)

lisice zaškrtajo na (*čigavih*) zapestjih (*koga*)

izraža, da je kdo aretiran

- Ko je predal ponaredke, *so na njegovih rokah škrtnile lisice*.
- Policistoma je po zasegu mamil pobegnil, a sta ga dohitela in *zaškrtaleso lisice*.
- Policija je (morda) povsem na napačni poti in reagira šele takrat, ko v tujini že *škrtnajo lisice*.
- *Na rokah* trojice *so zaškrtales lisice* in stopili so pred preiskovalnega sodnika.
- *Lisice so zaškrtales na zapestjih* trojice osumljenih tihotapcev, dvema pa se je uspelo izogniti prijettu in sta na begu v tujini.

znajti se/biti/končati v lisicah

znajti se v lisicah

biti v lisicah

končati v lisicah

biti aretiran

- Policista me nista vprašala niti za dokumente niti mi nista pojasnila, kaj se dogaja, kar naenkrat *sem se znašel v lisicah*.
- V eni potezi so prijeli devetnajstletnega fanta in njegovega šestnajstletnega pajdaša, še en šestnajstletnik *je bil v lisicah* čez minuto ali dve.
- Štirinajst ljudi *je končalo v lisicah*, ko so preiskovalci naposled zbrali dovolj dokazov o njihovih goljufijah.

zvit kot lisica/lisjak

zvit kot lisica

zvit kot lisjak

zelo zvit, premeten

- Ljudi hoče prepričati, da je samo preprost podeželski odvetnik. Vendar je *zvit kot lisica*. S svojo ostro pravniško logiko je dovolj spreten, da reši še tako nerešljiv primer.
- Takrat še nisem vedel, da bo moj bodoči tast, *zvit kot lisjak*, preizkušal mojo vztrajnost in trpežnost.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: lisička

moški spol: lisjak

IZVOR

= hrv., srb. *lisica*, rus. *lisica*, polj. *lisica* < pslov. *lisica iz *lisъ 'lisjak'

lisička lisičke samostalnik ženskega spola

[lisička]

POMEN

1. lisica, zlasti manjša

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Lisička* ni bila napadalna, saj se je ob srečanju s psom umaknila.
- Mala, ljubka *lisička* se je pritepla na dvorišče.

...

▪ Luč je privabila pet mladih *lisičk*, ki so se zbrale okoli nje.

▪ Pri vhodu v lokal je zagledala *lisičko*, ki se ni splašila, ko jo je hotela nagnati.

2. ekspresivno ženska, ki zna okoliščine dobro, spretno izkoristiti sebi v prid

▶ vezni glag. + sam. beseda v imenovalniku

biti lisička

- Pri zapeljevanju fantov je prava *lisička*.
- Punce so *lisičke* in so vedno znova izvrtale naše številke.

3. navadno v množini užitna goba z valovitim, podvitim klobukom in trosovnico z žlebički, ki se nadaljujejo po betu navzdol, ali rod takih gob;

primerjaj lat. *Cantharellus*

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

vrste lisičk

- Nekatero vrste *lisičk* se pojavijo že zgodaj poleti, na začetku junija ali celo proti koncu maja, hkrati s prvimi jurčki, druge pa rastejo še pozno jeseni, vse tja do prvih zmrzali.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

lisičke rastejo

- Pozoren nabiralec bo kmalu odkril, da poleg navadne lisičke z rumenim klobukom raste tudi *lisička* z vijoličastimi luskami na klobuku.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

nabirati lisičke

- *Lisičke* nabiramo od maja do pozne jeseni.

...

▪ *Lisičke* so večinoma rjave ali rumene z lijasto oblikovanim trosnjakom.

3.1. navadno v množini ta goba kot hrana, jed

▶ prid. beseda + sam. beseda

pražene lisičke | sveže lisičke

- Dodamo jajca, na šalotki pražene *lisičke* in jurčke ter zdrob.
- Nadev pripravimo iz svežih *lisičk* ali jurčkov.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

juha z lisičkami

- V sirovi skodelici se je bohotila lahkotna prosena kaša z *lisičkami*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

očistiti, narezati lisičke | prepražiti lisičke

- Večje *lisičke* narežemo in jih prepražimo na vročem maslu.

4. navadno v množini užitna goba rumenkaste barve z valovitim, podvitim klobukom lijaste oblike;

primerjaj lat. *Cantharellus cibarius*; SIN.: iz biologije navadna lisička

- Zaradi lepe zlato rumene barve, ki se med kuhanjem ohrani, so *lisičke* ene od najprimernejših gob za dekorativne jedi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lisička]

IPA: [li'si:tʃka]

ednina

IMENOVALNIK: lisička

RODILNIK: lisičke

DAJALNIK: lisički

TOŽILNIK: lisičko

MESTNIK: pri lisički

ORODNIK: z lisičko

dvojina

IMENOVALNIK: lisički

RODILNIK: lisičk

DAJALNIK: lisičkama

TOŽILNIK: lisički

MESTNIK: pri lisičkih

ORODNIK: z lisičkama

množina

IMENOVALNIK: lisičke

RODILNIK: lisičk

DAJALNIK: lisičkam

TOŽILNIK: lisičke

MESTNIK: pri lisičkih

ORODNIK: z lisičkami

TONEMSKO

[lisička]

IPA: [li:sî:tʃká]

ednina

IMENOVALNIK: lisička

RODILNIK: lisičke

DAJALNIK: lisički

TOŽILNIK: lisičko

MESTNIK: pri lisički

ORODNIK: z lisičko

dvojina

IMENOVALNIK: lisički

RODILNIK: lisičk

DAJALNIK: lisičkama

TOŽILNIK: lisički

MESTNIK: pri lisičkih

ORODNIK: z lisičkama

množina

IMENOVALNIK: lisičke

RODILNIK: lisičk

DAJALNIK: lisičkam

TOŽILNIK: lisičke

MESTNIK: pri lisičkah
ORODNIK: z lisičkami

STALNE ZVEZE

lijasta lisička

iz biologije lisička s temno rjavim ali sivo rumenim klobukom, sivkasto trosovnico in rumenim betom; primerjaj lat. *Cantharellus tubaeformis*

- *Lijaste lisičke* se največkrat pojavljajo v mahovnatih smrekovih ali borovih gozdovih, včasih pa jih lahko najdemo tudi na štorih pravih kostanjev.
- Če *lijaste lisičke* za dan ali dva prekrije sneg, se na videz ne spremenijo kaj dosti.

navadna lisička

iz biologije užitna goba rumenkaste barve z valovitim, podvitim klobukom lijaste oblike; primerjaj lat. *Cantharellus cibarius*; SIN.: lisička

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** različek navadne lisičke
- Opazil je, da je tudi dvobarvni različek *navadne lisičke*, ki ima belkasto površino klobučka in rumene letvice, ob obilni vlagi vse bolj postajal podoben tipu, ki je cel rumen.

***

- *Navadna lisička* je odlična užitna goba in sodi med najbolj razširjene in priljubljene jedilne gobe.
- V jesenskem času, ko gobarska sezona doseže vrhunec, so *navadne lisičke* redkejše kot poleti.

siva lisička

iz biologije lisička s sivo rjavim klobukom, sivo trosovnico in temnejšim rjavkastim betom; primerjaj lat. *Cantharellus cinereus*

- Manj pazljivi nabiralci gob črno trobento zamenjujejo s *sivo lisičko*.
- *Sive lisičke* so uporabne za najrazličnejše gobje jedi, pomotoma pa jih tudi sušijo in zmeljejo kot dodatek k juham.

žolta lisička

1. iz biologije lisička z močno valovitim sivo rjavim klobukom, rumenkasto trosovnico in rumenim betom; primerjaj lat. *Cantharellus lutescens*

- *Žolte lisičke* se največkrat pojavljajo v skupinah, najraje v listnatih gozdovih.
- Še najbolj podobna *žolti lisički* je lijasta lisička, ki ima izrazitejšo sivo rumene letvice, njen bet pa je brez oranžnih odtenkov.

1.1. ta goba kot hrana, jed

- *Žolte lisičke* pripravljajo na različne načine: v juham, pražene, v rižotah, omakah, posušene in zmlete.
- *Žolta lisička* se najpogosteje uporablja posušena in zmleta v prah.

IZVOR

↑lisica

lisjáček lisjáčka samostalnik moškega spola

[lisjáček]

POMEN

navadno ekspresivno lisjak, zlasti mladič

- Pokazal je video o prihodu mladega *lisjáčka* na dvorišče planinskega doma.
- V živalskem vrtu sta pred osmimi tedni prišla na svet ljubka *lisjáčka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lisjáček]

IPA: [lis'ja:ʧək]

ednina

IMENOVALNIK: lisjáček

RODILNIK: lisjáčka

DAJALNIK: lisjáčku

TOŽILNIK: lisjáčka

MESTNIK: pri lisjáčku

ORODNIK: z lisjáčkom

dvojina

IMENOVALNIK: lisjáčka

RODILNIK: lisjáčkov

DAJALNIK: lisjáčkoma

TOŽILNIK: lisjáčka

MESTNIK: pri lisjáčkih

ORODNIK: z lisjáčkoma

množina

IMENOVALNIK: lisjáčki

RODILNIK: lisjáčkov

DAJALNIK: lisjáčkom

TOŽILNIK: lisjáčke

MESTNIK: pri lisjáčkih

ORODNIK: z lisjáčki

TONEMSKO

[lisjáček]

IPA: [lisjà:ʧək]

ednina

IMENOVALNIK: lisjáček

RODILNIK: lisjáčka

DAJALNIK: lisjáčku

TOŽILNIK: lisjáčka

MESTNIK: pri lisjáčku

ORODNIK: z lisjáčkom

dvojina

IMENOVALNIK: lisjádka

RODILNIK: lisjádčkov tudi lisjádčkov

DAJALNIK: lisjádčkoma

TOŽILNIK: lisjádka

MESTNIK: pri lisjádčk^{ih} tudi pri lisjádčk^{ih}

ORODNIK: z lisjádčkoma

množina

IMENOVALNIK: lisjádki

RODILNIK: lisjádčkov tudi lisjádčkov

DAJALNIK: lisjádčkom

TOŽILNIK: lisjádke

MESTNIK: pri lisjádčk^{ih} tudi pri lisjádčk^{ih}

ORODNIK: z lisjádki tudi z lisjádki

IZVOR

↑ lisjak

lisják lisjáka samostalnik moškega spola

[lisják]

POMEN

1. samec lisice

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Lisjak* oskrbuje družino s hrano, dokler samica še ne more pustiti naraščaja samega.
- Volkovi in *lisjaki* branijo svoj zarod pred vsiljivci in varujejo ozemlje, kjer se prehranjujejo.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Videli smo srne in jelene, *lisjaka* in grlice.
- V gozdu sta našla ranjenega mladega *lisjaka* in ga odnesla k veterinarju.

2. ekspresivno kdor zna okoliščine dobro, spretno

izkoristiti sebi v prid; SIN.: ekspresivno lisica

▶ prid. beseda + sam. beseda

izkušen, prekaljen lisjak | prebrisan lisjak | star lisjak | trenerski lisjak

- Selektor je star in izkušen *lisjak*, ki je iz povprečne ekipe napravil moštvo, ki se ga vsi bojijo.
- Star politični *lisjak* je v kalkulacijah gotovo upošteval vse okoliščine.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Kot so ugotovili kriminalisti, je *lisjak* na led speljal osemnajst ljudi.

...

- Bil je mož posebnih sposobnosti. V deških letih ga niso zaman klicali *lisjak*.

3. konj rdečkasto rjave barve

- Po barvi dlake delimo konje v vrance, *lisjake*, rjavce, sivce, plavce, plavkaste rjavce, lisce in tigre.
- Med najbolj znanimi konji v hlevu je gotovo nizozemski toplokrvni temni *lisjak*, ki poleg uspešnih uvrstitev na tekmovanjih daje odlične potomce.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lisják]

IPA: [lis'ja:k]

ednina

IMENOVALNIK: lisják

RODILNIK: lisjáka

DAJALNIK: lisjáku

TOŽILNIK: lisjáka

MESTNIK: pri lisjáku

ORODNIK: z lisjákom

dvojina

IMENOVALNIK: lisjáka

RODILNIK: lisjákov

DAJALNIK: lisjákoma

TOŽILNIK: lisjáka

MESTNIK: pri lisják^{ih}

ORODNIK: z lisjákoma

množina

IMENOVALNIK: lisjáci

RODILNIK: lisjákov

DAJALNIK: lisjákom

TOŽILNIK: lisjáke

MESTNIK: pri lisják^{ih}

ORODNIK: z lisjáci

TONEMSKO

[lisják]

IPA: [lisjà:k]

ednina

IMENOVALNIK: lisják

RODILNIK: lisjáka

DAJALNIK: lisjáku

TOŽILNIK: lisjáka

MESTNIK: pri lisjáku

ORODNIK: z lisjákom

dvojina

IMENOVALNIK: lisjáka

RODILNIK: lisjákov tudi lisjâkov

DAJALNIK: lisjákoma

TOŽILNIK: lisjáka

MESTNIK: pri lisják^{ih} tudi pri lisjâk^{ih}

ORODNIK: z lisjákoma

množina

IMENOVALNIK: lisjáci

RODILNIK: lisjákov tudi lisjâkov

DAJALNIK: lisjákom

TOŽILNIK: lisjáke

MESTNIK: pri lisják^{ih} tudi pri lisjâk^{ih}

ORODNIK: z lisjáci tudi z lisjâki

FRAZEOLOGIJA

zvit kot lisica/lisjak

zvit kot lisica

zvit kot lisjak

zelo zvit, premeten

- Ljudi hoče prepričati, da je samo preprost podeželski odvetnik. Vendar je *zvit kot lisica*. S svojo ostro pravniško logiko je dovolj spreten, da reši še tako nerešljiv primer.
- Takrat še nisem vedel, da bo moj bodoči tast, *zvit kot lisjak*, preizkušal mojo vztrajnost in trpežnost.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: lisjaček

ženski spol: lisica

IZVOR

iz *lis* < pslov. *lisъ, nejasnega izvora

loščenje loščénja samostalnik moškega spola

[loščénje]

POMEN

1. dajanje leska z enakomernim nanašanjem navadno mastne snovi in drgnjenjem

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

loščenje čevljev | loščenje parketa, tal | loščenje pohištva

- Za *loščénje* čevljev iz organskega usnja so razvili posebno pasto.
- Za *loščénje* pohištva uporabimo naravno loščilo iz dveh delov olivnega in sončničnega olja ter dela limoninega soka.

...

▪ Na laku lahko nastanejo grdi madeži, ki jih odstrani le pravilno *loščénje*, v najslabšem primeru pa lahko lesk povrne le novo lakiranje.

1.1. dajanje leska z drgnjenjem

- Posvetil se je *loščénju* kozarca.

2. ekspresivno prikazovanje česa tako, da bi bilo videti sprejemljivejše, kot je v resnici; sin.:

ekspresivno lakiranje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

loščenje podobe

- Prevladuje stališče, da smo reformo že dokončali in da je vse, kar v prihodnosti še lahko naredimo, *loščénje* podobe in urejanje podrobnosti.
- Je odvetnik, ki za znano odvetniško pisarno opravlja umazana dela *loščénja* ugleda premožnih strank, ki kršijo zakon.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[loščénje]

IPA: [ˈlɔːʃtʃénjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: loščénje

RODILNIK: loščénja

DAJALNIK: loščénju

TOŽILNIK: loščénje

MESTNIK: pri loščénju

ORODNIK: z loščénjem

dvojina

IMENOVALNIK: loščénji

RODILNIK: loščénj

DAJALNIK: loščénjema

TOŽILNIK: loščénji

MESTNIK: pri loščénjih

ORODNIK: z loščénjema

množina

IMENOVALNIK: loščénja

RODILNIK: loščénj

DAJALNIK: loščénjem

TOŽILNIK: loščénja

MESTNIK: pri loščénjih

ORODNIK: z loščénji

TONEMSKO

[loščénje]

IPA: [lòːʃtʃénjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: loščénje

RODILNIK: loščénja

DAJALNIK: loščénju

TOŽILNIK: loščénje

MESTNIK: pri loščénju

ORODNIK: z loščénjem

dvojina

IMENOVALNIK: loščénji in loščénji

RODILNIK: loščénj

DAJALNIK: loščénjema in loščénjema

TOŽILNIK: loščénji in loščénji

MESTNIK: pri loščénjih

ORODNIK: z loščénjema in z loščénjema

množina

IMENOVALNIK: loščénja

RODILNIK: loščénj

DAJALNIK: loščénjem

TOŽILNIK: loščénja

MESTNIK: pri loščénjih

ORODNIK: z loščénji

IZVOR

↑loščiti

loščiti loščim nedovršni glagol

[loščiti]

POMEN

1. z enakomernim nanašanjem navadno mastne snovi in drgnjenjem delati, da kaj dobi lesk

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

loščiti čevlje, škornje | loščiti parket, tla | loščiti pohištvo

- Vojaki so si *loščili* čevlje.
- Vosku, s katerim so *loščili* pohištvo ali tla, so primešali različna dišéča zelišča ali njihova eterična olja.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Tla v kuhinji in kopalnici *loščite* z emulzijo, ki ne pušča vodnih madežev, za druga tla v stanovanju pa uporabite voščeno loščilo.

1.1. dajati lesk z drgnjenjem

- Zraven vežnih vrat je bil dolg hrastov pult, za njim pa je moški skrbno *loščil* kozarce.

2. ekspresivno prikazovati kaj tako, da bi bilo videti sprejemljivejše, kot je v resnici; SIN.: ekspresivno lakirati

▶ prisl. + **glag.**

- Močni akterji imajo nadpovprečen vpliv na osrednje medije in državne oblastnike, na voljo pa imajo še vrhunske strokovnjake, ki po potrebi skrbno *loščijo* njihovo javno podobo.

...

- Generali in politiki umik *loščijo* s politično retoriko in ga razlagajo kot del primopredaje, v resnici pa so se zanj odločili bolj zaradi nevarnosti kot varnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[lóščiti]

IPA: [ˈloːʃtʲiti]

NEDOLOČNIK: loščiti

NAMENILNIK: loščit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: loščim

2. OSEBA: loščiš

3. OSEBA: lošči

dvojina

1. OSEBA: loščiva

2. OSEBA: loščita

3. OSEBA: loščita

množina

1. OSEBA: loščimo

2. OSEBA: loščite

3. OSEBA: loščijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lošči

dvojina

1. OSEBA: loščiva

2. OSEBA: loščita

množina

1. OSEBA: loščimo

2. OSEBA: loščite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: loščil

DVOJINA: loščila

MNOŽINA: loščili

ženski spol

EDNINA: loščila

DVOJINA: loščili

MNOŽINA: loščile

srednji spol

EDNINA: loščilo

DVOJINA: loščili

MNOŽINA: loščila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: loščéč

RODILNIK: loščéčega

DAJALNIK: loščéčemu

TOŽILNIK: loščéč

živo loščéčega

MESTNIK: pri loščéčem

ORODNIK: z loščéčim

dvojina

IMENOVALNIK: loščéča

RODILNIK: loščéčih

DAJALNIK: loščéčima

TOŽILNIK: loščéča

MESTNIK: pri loščéčih

ORODNIK: z loščéčima

množina

IMENOVALNIK: loščéči

RODILNIK: loščéčih

DAJALNIK: loščéčim

TOŽILNIK: loščéče

MESTNIK: pri loščéčih

ORODNIK: z loščéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: loščéča

RODILNIK: loščéče

DAJALNIK: loščéči

TOŽILNIK: loščéčo

MESTNIK: pri loščéči

ORODNIK: z loščéčo

dvojina

IMENOVALNIK: loščéči

RODILNIK: loščéčih

DAJALNIK: loščéčima

TOŽILNIK: loščéči
MESTNIK: pri loščéčih
ORODNIK: z loščéčima

množina

IMENOVALNIK: loščéče
RODILNIK: loščéčih
DAJALNIK: loščéčim
TOŽILNIK: loščéče
MESTNIK: pri loščéčih
ORODNIK: z loščéčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: loščéče
RODILNIK: loščéčega
DAJALNIK: loščéčemu
TOŽILNIK: loščéče
MESTNIK: pri loščéčem
ORODNIK: z loščéčim

dvojina

IMENOVALNIK: loščéči
RODILNIK: loščéčih
DAJALNIK: loščéčima
TOŽILNIK: loščéči
MESTNIK: pri loščéčih
ORODNIK: z loščéčima

množina

IMENOVALNIK: loščéča
RODILNIK: loščéčih
DAJALNIK: loščéčim
TOŽILNIK: loščéča
MESTNIK: pri loščéčih
ORODNIK: z loščéčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: loščen
RODILNIK: loščenega
DAJALNIK: loščenemu
TOŽILNIK: loščen
živo loščenega
MESTNIK: pri loščenem
ORODNIK: z loščenim

dvojina

IMENOVALNIK: loščena
RODILNIK: loščenih
DAJALNIK: loščenima
TOŽILNIK: loščena
MESTNIK: pri loščenih
ORODNIK: z loščenima

množina

IMENOVALNIK: loščeni
RODILNIK: loščenih
DAJALNIK: loščenim
TOŽILNIK: loščene

MESTNIK: pri loščenih
ORODNIK: z loščenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: loščena
RODILNIK: loščene
DAJALNIK: loščeni
TOŽILNIK: loščeno
MESTNIK: pri loščeni
ORODNIK: z loščeno

dvojina

IMENOVALNIK: loščeni
RODILNIK: loščenih
DAJALNIK: loščenima
TOŽILNIK: loščeni
MESTNIK: pri loščenih
ORODNIK: z loščenima

množina

IMENOVALNIK: loščene
RODILNIK: loščenih
DAJALNIK: loščenim
TOŽILNIK: loščene
MESTNIK: pri loščenih
ORODNIK: z loščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: loščeno
RODILNIK: loščenega
DAJALNIK: loščenemu
TOŽILNIK: loščeno
MESTNIK: pri loščenem
ORODNIK: z loščenim

dvojina

IMENOVALNIK: loščeni
RODILNIK: loščenih
DAJALNIK: loščenima
TOŽILNIK: loščeni
MESTNIK: pri loščenih
ORODNIK: z loščenima

množina

IMENOVALNIK: loščena
RODILNIK: loščenih
DAJALNIK: loščenim
TOŽILNIK: loščena
MESTNIK: pri loščenih
ORODNIK: z loščenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: loščenje
RODILNIK: loščjenja
DAJALNIK: loščjenju
TOŽILNIK: loščjenje
MESTNIK: pri loščjenju
ORODNIK: z loščjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: lóščenji
RODILNIK: lóščenj
DAJALNIK: lóščenjema
TOŽILNIK: lóščenji
MESTNIK: pri lóščenjih
ORODNIK: z lóščenjema

množina

IMENOVALNIK: lóščenja
RODILNIK: lóščenj
DAJALNIK: lóščenjem
TOŽILNIK: lóščenja
MESTNIK: pri lóščenjih
ORODNIK: z lóščenji

TONEMSKO

[lòščiti]

IPA: [lò:ʃfíti]

NEDOLOČNIK: lóščiti

NAMENILNIK: lóščit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lóščim
2. OSEBA: lóščiš
3. OSEBA: lóšči

dvojina

1. OSEBA: lóščiva
2. OSEBA: lóščita
3. OSEBA: lóščita

množina

1. OSEBA: lóščimo
2. OSEBA: lóščite
3. OSEBA: lóščijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lóšči

dvojina

1. OSEBA: lóščiva
2. OSEBA: lóščita

množina

1. OSEBA: lóščimo
2. OSEBA: lóščite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: lóščil
DVOJINA: lóščila
MNOŽINA: lóščili

ženski spol

EDNINA: lóščila
DVOJINA: lóščili
MNOŽINA: lóščile

srednji spol

EDNINA: lóščilo
DVOJINA: lóščili

MNOŽINA: lóščila **deležnik na -č**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: loščèč
RODILNIK: loščèčega
DAJALNIK: loščèčemu
TOŽILNIK: loščèč
živo loščèčega
MESTNIK: pri loščèčem
ORODNIK: z loščèčim

dvojina

IMENOVALNIK: loščèča
RODILNIK: loščèčih
DAJALNIK: loščèčima
TOŽILNIK: loščèča
MESTNIK: pri loščèčih
ORODNIK: z loščèčima

množina

IMENOVALNIK: loščèči
RODILNIK: loščèčih
DAJALNIK: loščèčim
TOŽILNIK: loščèče
MESTNIK: pri loščèčih
ORODNIK: z loščèčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: loščèča
RODILNIK: loščèče
DAJALNIK: loščèči
TOŽILNIK: loščèčo
MESTNIK: pri loščèči
ORODNIK: z loščèčo

dvojina

IMENOVALNIK: loščèči
RODILNIK: loščèčih
DAJALNIK: loščèčima
TOŽILNIK: loščèči
MESTNIK: pri loščèčih
ORODNIK: z loščèčima

množina

IMENOVALNIK: loščèče
RODILNIK: loščèčih
DAJALNIK: loščèčim
TOŽILNIK: loščèče
MESTNIK: pri loščèčih
ORODNIK: z loščèčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: loščèče
RODILNIK: loščèčega
DAJALNIK: loščèčemu
TOŽILNIK: loščèče
MESTNIK: pri loščèčem

ORODNIK: z loščēčim

dvojina

IMENOVALNIK: loščēči
RODILNIK: loščēčih
DAJALNIK: loščēčima
TOŽILNIK: loščēči
MESTNIK: pri loščēčih
ORODNIK: z loščēčima

množina

IMENOVALNIK: loščēča
RODILNIK: loščēčih
DAJALNIK: loščēčim
TOŽILNIK: loščēča
MESTNIK: pri loščēčih
ORODNIK: z loščēčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: loščēn
RODILNIK: loščēnega
DAJALNIK: loščēnemu
TOŽILNIK: loščēn
živo loščēnega
MESTNIK: pri loščēnem
ORODNIK: z loščēnim

dvojina

IMENOVALNIK: loščēna
RODILNIK: loščēnih
DAJALNIK: loščēnima
TOŽILNIK: loščēna
MESTNIK: pri loščēnih
ORODNIK: z loščēnima

množina

IMENOVALNIK: loščēni
RODILNIK: loščēnih
DAJALNIK: loščēnim
TOŽILNIK: loščēne
MESTNIK: pri loščēnih
ORODNIK: z loščēnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: loščēna
RODILNIK: loščēne
DAJALNIK: loščēni
TOŽILNIK: loščēno
MESTNIK: pri loščēni
ORODNIK: z loščēno

dvojina

IMENOVALNIK: loščēni
RODILNIK: loščēnih
DAJALNIK: loščēnima
TOŽILNIK: loščēni
MESTNIK: pri loščēnih
ORODNIK: z loščēnima

množina

IMENOVALNIK: loščēne
RODILNIK: loščēnih
DAJALNIK: loščēnim
TOŽILNIK: loščēne
MESTNIK: pri loščēnih
ORODNIK: z loščēnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: loščēno
RODILNIK: loščēnega
DAJALNIK: loščēnemu
TOŽILNIK: loščēno
MESTNIK: pri loščēnem
ORODNIK: z loščēnim

dvojina

IMENOVALNIK: loščēni
RODILNIK: loščēnih
DAJALNIK: loščēnima
TOŽILNIK: loščēni
MESTNIK: pri loščēnih
ORODNIK: z loščēnima

množina

IMENOVALNIK: loščēna
RODILNIK: loščēnih
DAJALNIK: loščēnim
TOŽILNIK: loščēna
MESTNIK: pri loščēnih
ORODNIK: z loščēnimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: loščēnje
RODILNIK: loščēnja
DAJALNIK: loščēnju
TOŽILNIK: loščēnje
MESTNIK: pri loščēnju
ORODNIK: z loščēnjem

dvojina

IMENOVALNIK: loščēnji in loščēnji
RODILNIK: loščēnj
DAJALNIK: loščēnjema in loščēnjema
TOŽILNIK: loščēnji in loščēnji
MESTNIK: pri loščēnjih
ORODNIK: z loščēnjema in z loščēnjema

množina

IMENOVALNIK: loščēnja
RODILNIK: loščēnj
DAJALNIK: loščēnjem
TOŽILNIK: loščēnja
MESTNIK: pri loščēnjih
ORODNIK: z loščēnji

in

[loščiti]

IPA: [lɔːʃʲɪti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: lōščiti

NAMENILNIK: lōščit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: lōščim

2. OSEBA: lōščiš

3. OSEBA: lōščī

dvojina

1. OSEBA: lōščiva

2. OSEBA: lōščita

3. OSEBA: lōščita

množina

1. OSEBA: lōščimo

2. OSEBA: lōščite

3. OSEBA: lōščijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: lōščī

dvojina

1. OSEBA: lōščiva

2. OSEBA: lōščita

množina

1. OSEBA: lōščimo

2. OSEBA: lōščite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: lōščil

DVOJINA: lōščila

MNOŽINA: lōščili

ženski spol

EDNINA: lōščila

DVOJINA: lōščili

MNOŽINA: lōščile

srednji spol

EDNINA: lōščilo

DVOJINA: lōščili

MNOŽINA: lōščila

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: loščěč

RODILNIK: loščěčega

DAJALNIK: loščěčemu

TOŽILNIK: loščěč

živo loščěčega

MESTNIK: pri loščěčem

ORODNIK: z loščěčim

dvojina

IMENOVALNIK: loščěča

RODILNIK: loščěčih

DAJALNIK: loščěčima

TOŽILNIK: loščěča

MESTNIK: pri loščěčih

ORODNIK: z loščěčima

množina

IMENOVALNIK: loščěči

RODILNIK: loščěčih

DAJALNIK: loščěčim

TOŽILNIK: loščěče

MESTNIK: pri loščěčih

ORODNIK: z loščěčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: loščěča

RODILNIK: loščěče

DAJALNIK: loščěči

TOŽILNIK: loščěčo

MESTNIK: pri loščěči

ORODNIK: z loščěčo

dvojina

IMENOVALNIK: loščěči

RODILNIK: loščěčih

DAJALNIK: loščěčima

TOŽILNIK: loščěči

MESTNIK: pri loščěčih

ORODNIK: z loščěčima

množina

IMENOVALNIK: loščěče

RODILNIK: loščěčih

DAJALNIK: loščěčim

TOŽILNIK: loščěče

MESTNIK: pri loščěčih

ORODNIK: z loščěčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: loščěče

RODILNIK: loščěčega

DAJALNIK: loščěčemu

TOŽILNIK: loščěče

MESTNIK: pri loščěčem

ORODNIK: z loščěčim

dvojina

IMENOVALNIK: loščěči

RODILNIK: loščěčih

DAJALNIK: loščěčima

TOŽILNIK: loščěči

MESTNIK: pri loščěčih

ORODNIK: z loščěčima

množina

IMENOVALNIK: loščěča

RODILNIK: loščěčih

DAJALNIK: loščěčim

TOŽILNIK: loščěča

MESTNIK: pri loščěčih

ORODNIK: z loščěčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: l̥ščen
RODILNIK: l̥šč**enega**
DAJALNIK: l̥šč**enemu**
TOŽILNIK: l̥ščen
živo l̥šč**enega**
MESTNIK: pri l̥šč**enem**
ORODNIK: z l̥šč**enim**

dvojina

IMENOVALNIK: l̥šč**ena**
RODILNIK: l̥šč**enih**
DAJALNIK: l̥šč**enima**
TOŽILNIK: l̥šč**ena**
MESTNIK: pri l̥šč**enih**
ORODNIK: z l̥šč**enima**

množina

IMENOVALNIK: l̥šč**eni**
RODILNIK: l̥šč**enih**
DAJALNIK: l̥šč**enim**
TOŽILNIK: l̥šč**ene**
MESTNIK: pri l̥šč**enih**
ORODNIK: z l̥šč**enimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: l̥šč**ena**
RODILNIK: l̥šč**ene**
DAJALNIK: l̥šč**eni**
TOŽILNIK: l̥šč**eno**
MESTNIK: pri l̥šč**eni**
ORODNIK: z l̥šč**eno**

dvojina

IMENOVALNIK: l̥šč**eni**
RODILNIK: l̥šč**enih**
DAJALNIK: l̥šč**enima**
TOŽILNIK: l̥šč**eni**
MESTNIK: pri l̥šč**enih**
ORODNIK: z l̥šč**enima**

množina

IMENOVALNIK: l̥šč**ene**
RODILNIK: l̥šč**enih**
DAJALNIK: l̥šč**enim**
TOŽILNIK: l̥šč**ene**
MESTNIK: pri l̥šč**enih**
ORODNIK: z l̥šč**enimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: l̥šč**eno**
RODILNIK: l̥šč**enega**
DAJALNIK: l̥šč**enemu**
TOŽILNIK: l̥šč**eno**
MESTNIK: pri l̥šč**enem**
ORODNIK: z l̥šč**enim**

dvojina

IMENOVALNIK: l̥šč**eni**
RODILNIK: l̥šč**enih**
DAJALNIK: l̥šč**enima**
TOŽILNIK: l̥šč**eni**
MESTNIK: pri l̥šč**enih**
ORODNIK: z l̥šč**enima**

množina

IMENOVALNIK: l̥šč**ena**
RODILNIK: l̥šč**enih**
DAJALNIK: l̥šč**enim**
TOŽILNIK: l̥šč**ena**
MESTNIK: pri l̥šč**enih**
ORODNIK: z l̥šč**enimi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: l̥šč**enje**
RODILNIK: l̥šč**enja**
DAJALNIK: l̥šč**enju**
TOŽILNIK: l̥šč**enje**
MESTNIK: pri l̥šč**enju**
ORODNIK: z l̥šč**enjem**

dvojina

IMENOVALNIK: l̥šč**enji**
RODILNIK: l̥šč**enj**
DAJALNIK: l̥šč**enjema**
TOŽILNIK: l̥šč**enji**
MESTNIK: pri l̥šč**enjih**
ORODNIK: z l̥šč**enjema**

množina

IMENOVALNIK: l̥šč**enja**
RODILNIK: l̥šč**enj**
DAJALNIK: l̥šč**enjem**
TOŽILNIK: l̥šč**enja**
MESTNIK: pri l̥šč**enjih**
ORODNIK: z l̥šč**enji**

IZVOR

iz *losk*, glej ↑lesk

málamut málamuta samostalnik moškega spola

[málamut]

POMEN

zelo velik pes z gosto srednje dolgo dlako sivkaste ali črnkaste in bele barve, pokončnimi uhlji ter košatim zavitim repom; SIN.: aljaški malamut

- *Malamuti* so zaradi svoje potrpežljivosti dobrodošli v družinah z otroki.
- Vprego vleče 16 kosmatih prijateljev pasme haski in *malamut*.
- Je živahna in simpatična leto dni stara mešanka z *malamutom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[málamut]

IPA: [ˈma:lɑmut]

ednina

IMENOVALNIK: málamut

RODILNIK: málamuta

DAJALNIK: málamutu

TOŽILNIK: málamuta

MESTNIK: pri málamutu

ORODNIK: z málamutom

dvojina

IMENOVALNIK: málamuta

RODILNIK: málamutov

DAJALNIK: málamutoma

TOŽILNIK: málamuta

MESTNIK: pri málamutih

ORODNIK: z málamutoma

množina

IMENOVALNIK: málamuti

RODILNIK: málamutov

DAJALNIK: málamutom

TOŽILNIK: málamute

MESTNIK: pri málamutih

ORODNIK: z málamuti

TONEMSKO

[mâlamut]

IPA: [má:lɑmut]

ednina

IMENOVALNIK: mâlamut

RODILNIK: mâlamuta

DAJALNIK: mâlamutu

TOŽILNIK: mâlamuta

MESTNIK: pri mâlamutu

ORODNIK: z mâlamutom

dvojina

IMENOVALNIK: mâlamuta

RODILNIK: mâlamutov

DAJALNIK: mâlamutoma

TOŽILNIK: mâlamuta

MESTNIK: pri mâlamutih

ORODNIK: z mâlamutoma

množina

IMENOVALNIK: mâlamuti

RODILNIK: mâlamutov

DAJALNIK: mâlamutom

TOŽILNIK: mâlamute

MESTNIK: pri mâlamutih

ORODNIK: z mâlamuti

aljaški malamut

zelo velik pes z gosto srednje dolgo dlako sivkaste ali črnkaste in bele barve, pokončnimi uhlji ter košatim zavitim repom; SIN.: malamut

- *Aljaški malamut* je vdan, ljubeč, prijazen pes, ki se ne naveže samo na enega človeka.
- Čistokrvne polarne pasme, ki so primerne za vprege, so *aljaški malamut*, sibirski haski, sibirski samojed in grenlandski pes.

IZVOR

prevzeto prek angl. *malamute* iz eskimskega jezika inupijaščine *malimiut*

maltežán maltežána in maltežàn maltežána

samostalnik moškega spola

[maltežán] in [maltežàn]

POMEN

zelo majhen pes z zelo dolgo dlako bele barve, daljšimi povešenimi uhlji in košatim zavitim repom

▶ prid. beseda + sam. beseda

bel maltežan

- Njen zvesti spremljevalec je beli *maltežan*, ki ji z lajanjem naznanja vsak obisk in jo vodi na sprehode.

...

- Od pasemskih psov so za življenje z majhnim otrokom primerni predvsem mops, francoski buldog, koder in *maltežan*.
- Po kosilu se bom z družino odpravil na kratek sprehod, da se malo razgibamo in poveselimo z našim psičkom, *maltežanom* Arom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[maltežán]

IPA: [malteˈʒa:n]

ednina

IMENOVALNIK: maltežán

RODILNIK: maltežána

DAJALNIK: maltežánu

TOŽILNIK: maltežána

MESTNIK: pri maltežánu

ORODNIK: z maltežánom

dvojina

IMENOVALNIK: maltežána

RODILNIK: maltežánov

DAJALNIK: maltežánoma

TOŽILNIK: maltežána

MESTNIK: pri maltežánih

ORODNIK: z maltežánoma

množina

IMENOVALNIK: maltežáni
RODILNIK: maltežánov
DAJALNIK: maltežánom
TOŽILNIK: maltežáne
MESTNIK: pri maltežánih
ORODNIK: z maltežáni

in

[maltežàn]
IPA: [malteˈʒan]

ednina

IMENOVALNIK: maltežàn
RODILNIK: maltežána
DAJALNIK: maltežánu
TOŽILNIK: maltežána
MESTNIK: pri maltežánu
ORODNIK: z maltežánom

dvojina

IMENOVALNIK: maltežána
RODILNIK: maltežánov
DAJALNIK: maltežánoma
TOŽILNIK: maltežána
MESTNIK: pri maltežánih
ORODNIK: z maltežánoma

množina

IMENOVALNIK: maltežáni
RODILNIK: maltežánov
DAJALNIK: maltežánom
TOŽILNIK: maltežáne
MESTNIK: pri maltežánih
ORODNIK: z maltežáni

TONEMSKO

[maltežàn]
IPA: [malteˈʒá:n]

ednina

IMENOVALNIK: maltežàn
RODILNIK: maltežána
DAJALNIK: maltežánu
TOŽILNIK: maltežána
MESTNIK: pri maltežánu
ORODNIK: z maltežánom

dvojina

IMENOVALNIK: maltežána
RODILNIK: maltežánov
DAJALNIK: maltežánoma
TOŽILNIK: maltežána
MESTNIK: pri maltežánih
ORODNIK: z maltežánoma

množina

IMENOVALNIK: maltežáni
RODILNIK: maltežánov

DAJALNIK: maltežánom
TOŽILNIK: maltežáne
MESTNIK: pri maltežánih
ORODNIK: z maltežáni

in

[maltežàn]
IPA: [malteˈʒán]

ednina

IMENOVALNIK: maltežàn
RODILNIK: maltežána
DAJALNIK: maltežánu
TOŽILNIK: maltežána
MESTNIK: pri maltežánu tudi pri maltežánu
ORODNIK: z maltežánom

dvojina

IMENOVALNIK: maltežána
RODILNIK: maltežánov in maltežánov
DAJALNIK: maltežánoma
TOŽILNIK: maltežána
MESTNIK: pri maltežánih in pri maltežánih
ORODNIK: z maltežánoma

množina

IMENOVALNIK: maltežáni
RODILNIK: maltežánov in maltežánov
DAJALNIK: maltežánom
TOŽILNIK: maltežáne
MESTNIK: pri maltežánih in pri maltežánih
ORODNIK: z maltežáni in z maltežáni

IZVOR

po zgledu nem. *Malteser*, angl. *Maltese dog* po otoku *Malta*

mámba mámba samostalnik moškega spola

[mámba]

POMEN

večja, hitra strupena kača, ki se v obrambi lahko dvigne, živeča v Afriki; primerjaj lat.

Dendroaspis

- V južnih delih Afrike pripisujejo puhnicam kar 80 odstotkov vseh ugrizov strupenih kač, čeprav je smrtnost zaradi ugriza *mamb* večja.
- Šestindvajsetletni moški v dobri telesni kondiciji je preživel, ko ga je *mamba* ugriznila v desni gleženj, ker je po nesreči stopil nanjo v grmovju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mámba]

IPA: ['ma:mba]

ednina

IMENOVALNIK: mám^aba
RODILNIK: mám^be
DAJALNIK: mám^bi
TOŽILNIK: mám^bo
MESTNIK: pri mám^bi
ORODNIK: z mám^bo

dvojina

IMENOVALNIK: mám^bi
RODILNIK: mám^b
DAJALNIK: mám^bama
TOŽILNIK: mám^bi
MESTNIK: pri mám^bah
ORODNIK: z mám^bama

množina

IMENOVALNIK: mám^be
RODILNIK: mám^b
DAJALNIK: mám^bam
TOŽILNIK: mám^be
MESTNIK: pri mám^bah
ORODNIK: z mám^bami

TONEMSKO

[mám^aba]

IPA: [má:m^bà]

ednina

IMENOVALNIK: mâm^aba
RODILNIK: mâm^be
DAJALNIK: mâm^bi
TOŽILNIK: mâm^bo
MESTNIK: pri mâm^bi
ORODNIK: z mâm^bo

dvojina

IMENOVALNIK: mâm^bi
RODILNIK: mâm^b
DAJALNIK: mâm^bama
TOŽILNIK: mâm^bi
MESTNIK: pri mâm^bah
ORODNIK: z mâm^bama

množina

IMENOVALNIK: mâm^be
RODILNIK: mâm^b
DAJALNIK: mâm^bam
TOŽILNIK: mâm^be
MESTNIK: pri mâm^bah
ORODNIK: z mâm^bami

STALNE ZVEZE

črna mamba

iz zoologije mamba olivno zelene ali sivkasto rjave barve s črno ustno sluznico; primerjaj lat. *Dendroaspis polylepis*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Črna mamba* slovi kot najhitrejša kača na svetu in zmore do 16 kilometrov na uro.

...

- *Črna mamba* je najdaljša afriška kača strupenjača, meri do štiri metre; njen ugriz je sila nevaren, saj 95 odstotkov ljudi zaradi strupa umre.

zelena mamba

iz zoologije mamba svetlo zelene ali rumenkasto zelene barve; primerjaj lat. *Dendroaspis angusticeps*, *Dendroaspis jamesoni*, *Dendroaspis viridis*

- Morali smo biti previdni, ker so bile na vejah strupene in nevarne kače *zelene mambe*.
- *Zelena mamba* ga je ugriznila v levi kazalec med jutranjim hranjenjem, nato je takoj poklical pomoč in si tako rešil življenje, saj bi bil sicer mrtev prej kot v dveh urah.

FRAZEOLOGIJA

pijan kot mamba

zelo pijan

- Padla je odločitev, da sam popijem obe pivi. Čez dobrih pet minut sem *pijan kot mamba* padel v šotor.

zadet kot mamba

zelo omamljen z mamilii, zadrogiran; zelo pijan

- Včasih, ko se počim do konca, vzame bolniško, huda migrena, reče, a na njenih očeh se že na daleč vidi, da je *zadeta kot mamba*.
- Že tisti, sila redki, pivski mački me spravljajo v brezup in še pomisliti ne upam, kaj bi porekle vzgojiteljice v vrtcu, ko (če) bi, *zadet kot mamba*, po službi prišel po otroka.

IZVOR

prevzeto prek angl., frc. *mamba*, nem. *Mamba*, iz nekega bantujskega jezika, svahilijsko *mamba*, zulujsko *imamba*

marakúja

 marakúje samostalnik ženskega spola

[marakúja]

POMEN

1. tropska rastlina vzpenjavka z velikimi cvetovi z belimi in vijoličastimi nitastimi izrastki in užitnimi temno vijoličastimi ali rumenimi jajčastimi plodovi z veliko semeni; primerjaj lat.

Passiflora edulis

- Razen *marakuje* in orjaške grenadilje je v tropih razširjenih še več pasijonk zokusnimi plodovi, vendar gospodarsko niso tako pomembne kot ti dve vrsti.

1.1. plod te rastline, zlasti kot hrana, jed

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
razpoloviti marakujo
  - *Marakujo* razpolovite, notranjost z žličko izdolbite in jo pretlačite skozi cedilo.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Za nadev zmešajte jajčne rumenjake, jajca, sladkor in sok *marakuje*.
  - Vsem, ki imajo radi aromo tega vijoličnega sadja, priporočamo vazelin z okusom *marakuje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[marakúja]

IPA: [mara'ku:ja]

ednina

IMENOVALNIK: marakúja

RODILNIK: marakúje

DAJALNIK: marakúji

TOŽILNIK: marakújo

MESTNIK: pri marakúji

ORODNIK: z marakújo

dvojina

IMENOVALNIK: marakúji

RODILNIK: marakúj

DAJALNIK: marakújama

TOŽILNIK: marakúji

MESTNIK: pri marakújah

ORODNIK: z marakújama

množina

IMENOVALNIK: marakúje

RODILNIK: marakúj

DAJALNIK: marakújam

TOŽILNIK: marakúje

MESTNIK: pri marakújah

ORODNIK: z marakújami

TONEMSKO

[marakúja]

IPA: [marakú:jà]

ednina

IMENOVALNIK: marakúja

RODILNIK: marakúje

DAJALNIK: marakúji

TOŽILNIK: marakújo

MESTNIK: pri marakúji

ORODNIK: z marakújo

dvojina

IMENOVALNIK: marakúji

RODILNIK: marakúj

DAJALNIK: marakújama

TOŽILNIK: marakúji

MESTNIK: pri marakújah

ORODNIK: z marakújama

množina

IMENOVALNIK: marakúje

RODILNIK: marakúj

DAJALNIK: marakújam

TOŽILNIK: marakúje

MESTNIK: pri marakújah

ORODNIK: z marakújami

IZVOR

prevzeto prek. nem. *Maracuja* in port. *maracujá* iz nekega indijan. jezika

markíran markírana markírano pridevnik

[markíran]

POMEN

1. ki je označen z markacijami

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

markiran kolovoz | markirana mulatjera, pešpot, pot, steza

- Ko postane cesta neprevozna, nadaljujemo po *markirani* mulatjeri in se dvignemo skoraj za 200 metrov na uravnavo planine.

- Tura je speljana v celoti po *markiranih* poteh, ki vodijo tudi čez težja mesta, kjer si zaradi varnosti pomagamo z rokami.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dobro, slabo markiran

- Vsa pot je dobro *markirana* in slikovito speljana čez gričevnat svet Kozjaka.

- Do slapu vodi lepo *markirana* pot iz Ruš, kljub temu pa nam zemljevid in planinski vodnik ne smeta biti odveč.

...

- Pot je *markirana* in ne preveč strma.

2. ki je označen s čipom ali drugim znamenjem z namenom sledenja, razpoznave

- Ena od ujetih *markiranih* rib je v 120 dneh prepotovala 7.200 km, druga v 50 dneh 8.000 km.

- V oba potoka smo vložili 995 mladice. Vse so *markirane* pod hrbtno plavutjo.

3. ekspresivno ki je predstavljen, nakazan v glavnih, osnovnih potezah

- Šibka točka predstave so *markirani* boji s palicami, na trenutke nekateri poudarjeno konfliktni prizori.

- Uprizoritev je skupek izbranih in zgoščenih prizorov, katerih intenzivnost postopno slabi, nekateri so bolj dodelani in blizu končnemu izdelku, drugi so bolj *markirani*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[markíran]

IPA: [mar'ki:ran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: markíran
 določno markírani
 RODILNIK: markíranega
 DAJALNIK: markíranemu
 TOŽILNIK: markíran
 določno markírani
 živo markíranega
 MESTNIK: pri markíranem
 ORODNIK: z markíranim

dvojina

IMENOVALNIK: markírana
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranima
 TOŽILNIK: markírana
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranima

množina

IMENOVALNIK: markírani
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranim
 TOŽILNIK: markírane
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: markírana
 RODILNIK: markírane
 DAJALNIK: markírani
 TOŽILNIK: markírano
 MESTNIK: pri markírani
 ORODNIK: z markírano

dvojina

IMENOVALNIK: markírani
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranima
 TOŽILNIK: markírani
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranima

množina

IMENOVALNIK: markírane
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranim
 TOŽILNIK: markírane
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: markírano
 RODILNIK: markíranega
 DAJALNIK: markíranemu
 TOŽILNIK: markírano
 MESTNIK: pri markíranem
 ORODNIK: z markíranim

dvojina

IMENOVALNIK: markírani
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranima
 TOŽILNIK: markírani
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranima

množina

IMENOVALNIK: markírana
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranim
 TOŽILNIK: markírana
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranimi

TONEMSKO

[markíran]

IPA: [markí:ràn]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: markíran
 določno markírani
 RODILNIK: markíranega
 DAJALNIK: markíranemu
 TOŽILNIK: markíran
 določno markírani
 živo markíranega
 MESTNIK: pri markíranem
 ORODNIK: z markíranim

dvojina

IMENOVALNIK: markírana
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranima
 TOŽILNIK: markírana
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranima

množina

IMENOVALNIK: markírani
 RODILNIK: markíranih
 DAJALNIK: markíranim
 TOŽILNIK: markírane
 MESTNIK: pri markíranih
 ORODNIK: z markíranimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: markírana
 RODILNIK: markírane
 DAJALNIK: markírani
 TOŽILNIK: markírano
 MESTNIK: pri markírani
 ORODNIK: z markírano

dvojina

IMENOVALNIK: markírani

RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranima
TOŽILNIK: markîrani
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranima

množina

IMENOVALNIK: markîrane
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranim
TOŽILNIK: markîrane
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: markîrano
RODILNIK: markîranega
DAJALNIK: markîranemu
TOŽILNIK: markîrano
MESTNIK: pri markîranem
ORODNIK: z markîranim

dvojina

IMENOVALNIK: markîrani
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranima
TOŽILNIK: markîrani
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranima

množina

IMENOVALNIK: markîrana
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranim
TOŽILNIK: markîrana
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranimi

IZVOR

↑markirati

markíranje markíranja samostalnik srednjega spola

[markíranje]

POMEN

1. označevanje zlasti planinskih, pohodniških poti z markacijami

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

markiranje poti

- Nadaljevali bodo s popravilanjem in *markiranjem* poti v Karavankah in Julijskih Alpah.
- V preteklih letih je bilo opravljenih precej akcij *markiranja* slovenske transverzale.

2. označevanje živali s čipi ali drugimi znamenji z namenom sledenja, razpoznavanja

- Poskusi *markiranja* lososov so pokazali, da v času selitve prepotujejo nekaj tisoč kilometrov, njihova

povprečna potovalna hitrost v tem času pa je 50–100 km na dan.

3. označevanje teritorija s telesnimi izločki, navadno z urinom

- Živali se sporazumevajo na zelo različne načine, z renčanjem, petjem, cviljenjem, telesno govorico in *markiranjem*.

- Po kastraciji pogosto izginejo vse težave z *markiranjem* teritorija.

4. iz teatrologije igranje vloge mehanično, brez interpretacije, navadno na vajah ob preizkušanju drugih odrskih izraznih sredstev

- Reševal se je z rutino, odprtostjo dikcije, a vloge z *markiranjem* pasusov, ki bi morali biti čustveni vrhovi, pač ni mogel zgraditi.

- Pevec je bil tonsko pasiven, seseden vase; označitev lika (npr. očetovske tiranije) je ostajala na ravni izraznega *markiranja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[markíranje]

IPA: [mar'ki:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: markíranje

RODILNIK: markíranja

DAJALNIK: markíranju

TOŽILNIK: markíranje

MESTNIK: pri markíranju

ORODNIK: z markíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: markíranji

RODILNIK: markíranj

DAJALNIK: markíranjema

TOŽILNIK: markíranji

MESTNIK: pri markíranjih

ORODNIK: z markíranjem

množina

IMENOVALNIK: markíranja

RODILNIK: markíranj

DAJALNIK: markíranjem

TOŽILNIK: markíranja

MESTNIK: pri markíranjih

ORODNIK: z markíranji

TONEMSKO

[markíranje]

IPA: [markí:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: markíranje

RODILNIK: markíranja

DAJALNIK: markíranju

TOŽILNIK: markíranje

MESTNIK: pri markíranju

ORODNIK: z markíranjem
dvojina

IMENOVALNIK: markíranji

RODILNIK: markíranj

DAJALNIK: markíranjema

TOŽILNIK: markíranji

MESTNIK: pri markíranjih

ORODNIK: z markíranjema

množina

IMENOVALNIK: markíranja

RODILNIK: markíranj

DAJALNIK: markíranjem

TOŽILNIK: markíranja

MESTNIK: pri markíranjih

ORODNIK: z markíranji

IZVOR

↑markirati

markírati markíram nedovršni in dovršni glagol

[markírati]

POMEN

1. označevati zlasti planinske, pohodniške poti z markacijami

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

markirati pot

▪ *Markirali* in počistili bodo večino slovenskih planinskih poti, za markiranje pa bodo organizatorji akcije porabili približno 600 kilogramov barv.

▪ Osem planinskih društev je obnovilo in na novo *markiralo* štajersko-zagorsko krožno pot.

2. označevati živali s čipi ali drugimi znamenji z namenom sledenja, razpoznavanja

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Ujete ribe so *markirali* in spustili nazaj v vodo.

▪ Z ušesnimi markicami so *markirali* 68 divjih prašičev in ugotovili, da se največ gibljejo na Krasu in v Brkinih.

3. označevati teritorij s telesnimi izločki, navadno z urinom

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

markirati teritorij

▪ Tudi vidra označuje, *markira* svoj dokaj velik teritorij z izločkom analnih žlez.

▪ Mački pogosto *markirajo* svoj teritorij, kadar se počutijo ogrožene od druge družinske živali.

4. ekspresivno zaznamovati kaj s svojo navzočnostjo, dejavnostjo

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Tako kakor so spomeniki *markirali* novi prostor, so tudi lastniki kapitala *markirali* svoj prostor.

▪ Kratek interludij *markira* dramatično najizrazitejšo točko opere, v kateri se dokončno razkrije junakov mentalni prestop iz nevsakdanjega.

...

▪ Mlade generacije lahko v jeziku nekaj hitro spremenijo, zato da se *markirajo*.

5. ekspresivno predstavljati, nakazovati kaj v glavnih, osnovnih potezah

▪ Kot iznajdljiva in učinkovita se izkaže režiserkina zamisel, da prizorišče poseli še z obuvali stranskih oseb, ki jih oba igralca animirata oziroma z njimi *markirata* vloge zaigranih odsotnih.

6. iz teatrologije igrati vlogo mehanično, brez interpretacije, navadno na vajah ob preizkušanju drugih odrskih izraznih sredstev

▪ Pevec je na koncu kariere, Tristana ne zmore več, saj se mu glas krha. V prvih dveh dejanjih varčuje in mestoma *markira*, da je lahko konsistenten in intenziven v tretjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[markírati]

IPA: [mar'ki:rati]

NEDOLOČNIK: markírati

NAMENILNIK: markírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: markíram

2. OSEBA: markíraš

3. OSEBA: markíra

dvojina

1. OSEBA: markírava

2. OSEBA: markírata

3. OSEBA: markírata

množina

1. OSEBA: markíramo

2. OSEBA: markírate

3. OSEBA: markírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: markíraj

dvojina

1. OSEBA: markírajva

2. OSEBA: markírajta

množina

1. OSEBA: markírajmo

2. OSEBA: markírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: markíral

DVOJINA: markírala

MNOŽINA: markírali

ženski spol

EDNINA: markírala
DVOJINA: markírali
MNOŽINA: markírale

srednji spol

EDNINA: markíralo
DVOJINA: markírali
MNOŽINA: markírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: markirajóč
RODILNIK: markirajóč**ega**
DAJALNIK: markirajóč**emu**
TOŽILNIK: markirajóč
    živo markirajóč**ega**
MESTNIK: pri markirajóč**em**
ORODNIK: z markirajóč**im**

dvojina

IMENOVANIK: markirajóča
RODILNIK: markirajóč**ih**
DAJALNIK: markirajóč**ima**
TOŽILNIK: markirajóča
MESTNIK: pri markirajóč**ih**
ORODNIK: z markirajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: markirajóči
RODILNIK: markirajóč**ih**
DAJALNIK: markirajóč**im**
TOŽILNIK: markirajóče
MESTNIK: pri markirajóč**ih**
ORODNIK: z markirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: markirajóča
RODILNIK: markirajóče
DAJALNIK: markirajóči
TOŽILNIK: markirajóčo
MESTNIK: pri markirajóči
ORODNIK: z markirajóčo

dvojina

IMENOVANIK: markirajóči
RODILNIK: markirajóč**ih**
DAJALNIK: markirajóč**ima**
TOŽILNIK: markirajóči
MESTNIK: pri markirajóč**ih**
ORODNIK: z markirajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: markirajóče
RODILNIK: markirajóč**ih**
DAJALNIK: markirajóč**im**
TOŽILNIK: markirajóče
MESTNIK: pri markirajóč**ih**
ORODNIK: z markirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: markirajóče
RODILNIK: markirajóč**ega**
DAJALNIK: markirajóč**emu**
TOŽILNIK: markirajóče
MESTNIK: pri markirajóč**em**
ORODNIK: z markirajóč**im**

dvojina

IMENOVANIK: markirajóči
RODILNIK: markirajóč**ih**
DAJALNIK: markirajóč**ima**
TOŽILNIK: markirajóči
MESTNIK: pri markirajóč**ih**
ORODNIK: z markirajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: markirajóča
RODILNIK: markirajóč**ih**
DAJALNIK: markirajóč**im**
TOŽILNIK: markirajóča
MESTNIK: pri markirajóč**ih**
ORODNIK: z markirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: markíran
RODILNIK: markíran**ega**
DAJALNIK: markíran**emu**
TOŽILNIK: markíran
    živo markíran**ega**
MESTNIK: pri markíran**em**
ORODNIK: z markíran**im**

dvojina

IMENOVANIK: markírana
RODILNIK: markíran**ih**
DAJALNIK: markíran**ima**
TOŽILNIK: markírana
MESTNIK: pri markíran**ih**
ORODNIK: z markíran**ima**

množina

IMENOVANIK: markírani
RODILNIK: markíran**ih**
DAJALNIK: markíran**im**
TOŽILNIK: markírane
MESTNIK: pri markíran**ih**
ORODNIK: z markíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: markírana
RODILNIK: markírane
DAJALNIK: markírani
TOŽILNIK: markírano
MESTNIK: pri markírani
ORODNIK: z markírano

dvojina

IMENOVALNIK: markíрани
RODILNIK: markíрани**h**
DAJALNIK: markíрани**ima**
TOŽILNIK: markíрани
MESTNIK: pri markíрани**h**
ORODNIK: z markíрани**ima**

množina

IMENOVALNIK: markírane
RODILNIK: markíрани**h**
DAJALNIK: markíрани**m**
TOŽILNIK: markírane
MESTNIK: pri markíрани**h**
ORODNIK: z markíрани**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: markírano
RODILNIK: markíran**ega**
DAJALNIK: markíran**emu**
TOŽILNIK: markírano
MESTNIK: pri markíran**m**
ORODNIK: z markíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: markíрани
RODILNIK: markíрани**h**
DAJALNIK: markíрани**ima**
TOŽILNIK: markíрани
MESTNIK: pri markíрани**h**
ORODNIK: z markíрани**ima**

množina

IMENOVALNIK: markírana
RODILNIK: markíрани**h**
DAJALNIK: markíran**im**
TOŽILNIK: markírana
MESTNIK: pri markíрани**h**
ORODNIK: z markíran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: markirá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: markíranje
RODILNIK: markíran**ja**
DAJALNIK: markíran**ju**
TOŽILNIK: markíranje
MESTNIK: pri markíran**ju**
ORODNIK: z markíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: markíranji
RODILNIK: markíran**j**
DAJALNIK: markíran**jema**
TOŽILNIK: markíranji
MESTNIK: pri markíran**jih**
ORODNIK: z markíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: markíranja

RODILNIK: markíranj
DAJALNIK: markíran**jem**
TOŽILNIK: markíran**ja**
MESTNIK: pri markíran**jih**
ORODNIK: z markíran**ji**

TONEMSKO

[markíratɪ]

IPA: [markí:ràti]

NEDOLOČNIK: markíratɪ

NAMENILNIK: markírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: markíram
2. OSEBA: markíraš
3. OSEBA: markíra

dvojina

1. OSEBA: markírava
2. OSEBA: markírata
3. OSEBA: markírata

množina

1. OSEBA: markíramo
2. OSEBA: markírate
3. OSEBA: markírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: markíraj

dvojina

1. OSEBA: markírajva
2. OSEBA: markírajta

množina

1. OSEBA: markírajmo
2. OSEBA: markírajte

deležnik na *-/*

moški spol

EDNINA: markíral
DVOJINA: markírala
MNOŽINA: markírali

ženski spol

EDNINA: markírala
DVOJINA: markírali
MNOŽINA: markírale

srednji spol

EDNINA: markíralo
DVOJINA: markírali
MNOŽINA: markírala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: markirajóč tudi markirajôč
RODILNIK: markirajóč**ega**
DAJALNIK: markirajóč**emu**
TOŽILNIK: markirajóč tudi markirajôč
živo markirajóč**ega**

MESTNIK: pri markirajóčem
ORODNIK: z markirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: markirajóča
RODILNIK: markirajóčih
DAJALNIK: markirajóčima
TOŽILNIK: markirajóča
MESTNIK: pri markirajóčih
ORODNIK: z markirajóčima

množina

IMENOVALNIK: markirajóči
RODILNIK: markirajóčih
DAJALNIK: markirajóčim
TOŽILNIK: markirajóče
MESTNIK: pri markirajóčih
ORODNIK: z markirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: markirajóča
RODILNIK: markirajóče
DAJALNIK: markirajóči
TOŽILNIK: markirajóčo
MESTNIK: pri markirajóči
ORODNIK: z markirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: markirajóči
RODILNIK: markirajóčih
DAJALNIK: markirajóčima
TOŽILNIK: markirajóči
MESTNIK: pri markirajóčih
ORODNIK: z markirajóčima

množina

IMENOVALNIK: markirajóče
RODILNIK: markirajóčih
DAJALNIK: markirajóčim
TOŽILNIK: markirajóče
MESTNIK: pri markirajóčih
ORODNIK: z markirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: markirajóče
RODILNIK: markirajóčega
DAJALNIK: markirajóčemu
TOŽILNIK: markirajóče
MESTNIK: pri markirajóčem
ORODNIK: z markirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: markirajóči
RODILNIK: markirajóčih
DAJALNIK: markirajóčima
TOŽILNIK: markirajóči
MESTNIK: pri markirajóčih
ORODNIK: z markirajóčima

množina

IMENOVALNIK: markirajóča
RODILNIK: markirajóčih
DAJALNIK: markirajóčim
TOŽILNIK: markirajóča
MESTNIK: pri markirajóčih
ORODNIK: z markirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: markîran
RODILNIK: markîranega
DAJALNIK: markîranemu
TOŽILNIK: markîran
živo markîranega
MESTNIK: pri markîranem
ORODNIK: z markîranim

dvojina

IMENOVALNIK: markîrana
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranima
TOŽILNIK: markîrana
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranima

množina

IMENOVALNIK: markîrani
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranim
TOŽILNIK: markîrane
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: markîrana
RODILNIK: markîrane
DAJALNIK: markîrani
TOŽILNIK: markîrano
MESTNIK: pri markîrani
ORODNIK: z markîrano

dvojina

IMENOVALNIK: markîrani
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranima
TOŽILNIK: markîrani
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranima

množina

IMENOVALNIK: markîrane
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranim
TOŽILNIK: markîrane
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: markîrano
RODILNIK: markîranega
DAJALNIK: markîranemu
TOŽILNIK: markîrano
MESTNIK: pri markîranem
ORODNIK: z markîranim

dvojina

IMENOVANIK: markîrani
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranima
TOŽILNIK: markîrani
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranima

množina

IMENOVANIK: markîrana
RODILNIK: markîranih
DAJALNIK: markîranim
TOŽILNIK: markîrana
MESTNIK: pri markîranih
ORODNIK: z markîranimi

DELEŽJE NA *-aje*: markirâje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: markîranje
RODILNIK: markîranja
DAJALNIK: markîranju
TOŽILNIK: markîranje
MESTNIK: pri markîranju
ORODNIK: z markîranjem

dvojina

IMENOVANIK: markîranji
RODILNIK: markîranj
DAJALNIK: markîranjema
TOŽILNIK: markîranji
MESTNIK: pri markîranjih
ORODNIK: z markîranjema

množina

IMENOVANIK: markîranja
RODILNIK: markîranj
DAJALNIK: markîranjem
TOŽILNIK: markîranja
MESTNIK: pri markîranjih
ORODNIK: z markîranji

IZVOR

prevzeto prek nem. *markieren* iz frc. *marquer* 'označevati, zaznamovati', iz *marque* 'znak, značka', prevzeto iz germ. **marka-* 'znak'

martínček martínčka samostalnik moškega spola

[martínčək]

POMEN

1. majhen kuščar rjavkaste ali zelenkaste barve, ki v nevarnosti odvrže rep, da z njim zamoti plenilca; primerjaj lat. *Lacerta agilis*

▶ **sam. beseda v imenovaniku** + glag.

- Mnogo marmornatih stopnic, ki vodijo k spomeniku, je razbitih, na njih se sončijo *martínčki* in drugi kuščarji, med njimi rastejo šopi trave.
- Med grmičevjem z ogromnimi rožnatimi cvetovi se je neprestano smukal *martínček*.
- Pozimi *martínček* otrpne, zato hrane ne potrebuje, skalnjaka pa ni treba ogrevati.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Domov je prinašal močerade, kuščarje, *martínčke*, zelene rege in tudi krastače.
- Gledala sem *martínčke*, ki se lovijo po razbeljenih ostankih mogočnih palač.

2. ekspresivno kdor se (rad) izpostavlja sončnim žarkom

- Pretekli konec tedna je na slovenski Obali minil v znamenju sonca, že skoraj poletne gorkote in prvih človeških *martínčkov*, ki so se po portoroški plaži nastavljali božajočim sončnim žarkom.
- Včerajšnji sončni dan je privabil na plan kar nekaj sonca željnih *martínčkov*, ki so uživali v sončnih žarkih, čeprav temperatura zraka ni bila pretirano visoka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[martínčək]

IPA: [mar'ti:ntʃək]

ednina

IMENOVANIK: martínček
RODILNIK: martínčka
DAJALNIK: martínčku
TOŽILNIK: martínčka
MESTNIK: pri martínčku
ORODNIK: z martínčkom

dvojina

IMENOVANIK: martínčka
RODILNIK: martínčkov
DAJALNIK: martínčkoma
TOŽILNIK: martínčka
MESTNIK: pri martínčkih
ORODNIK: z martínčkoma

množina

IMENOVANIK: martínčki
RODILNIK: martínčkov
DAJALNIK: martínčkom
TOŽILNIK: martínčke
MESTNIK: pri martínčkih
ORODNIK: z martínčki

TONEMSKO

[martínčək]

IPA: [martí:ntʃək]

ednina

IMENOVALNIK: martínček

RODILNIK: martínčka

DAJALNIK: martínčku

TOŽILNIK: martínčka

MESTNIK: pri martínčku

ORODNIK: z martínčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: martínčka

RODILNIK: martínčkov

DAJALNIK: martínčk**oma**

TOŽILNIK: martínčka

MESTNIK: pri martínčk**ih**

ORODNIK: z martínčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: martínčki

RODILNIK: martínčkov

DAJALNIK: martínčk**om**

TOŽILNIK: martínčke

MESTNIK: pri martínčk**ih**

ORODNIK: z martínčki

IZVOR

verjetno iz svetniškega imena Martin

martínčkanje martínčkanja samostalnik srednjega spola

[martínčkanje]

POMEN

ekspresivno izpostavljanje sončnim žarkom

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
martinčkanje na soncu

- Pomladansko *martinčkanje* na soncu ni nič manj (ne)varno od poletnega. Pred sončnimi žarki se moramo ustrezno zaščititi v vsakem letnem času.
- Privoščimo si zaslužen malico in *martinčkanje* na terasi.

...

- Zaradi milega podnebja in obilice sonca sta popularni posedanje na terasah in *martinčkanje* v ležalnikih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[martínčkanje]

IPA: [mar'ti:ntʃkanje]

ednina

IMENOVALNIK: martínčkanje

RODILNIK: martínčkanja

DAJALNIK: martínčkanju

TOŽILNIK: martínčkanje

MESTNIK: pri martínčkanju

ORODNIK: z martínčkanjem
dvojina

IMENOVALNIK: martínčkanji

RODILNIK: martínčkanj

DAJALNIK: martínčkanj**ema**

TOŽILNIK: martínčkanji

MESTNIK: pri martínčkanj**ih**

ORODNIK: z martínčkanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: martínčkanja

RODILNIK: martínčkanj

DAJALNIK: martínčkanj**em**

TOŽILNIK: martínčkanja

MESTNIK: pri martínčkanj**ih**

ORODNIK: z martínčkanji

TONEMSKO

[martínčkanje]

IPA: [martí:ntʃkànje]

ednina

IMENOVALNIK: martínčkanje

RODILNIK: martínčkanja

DAJALNIK: martínčkanju

TOŽILNIK: martínčkanje

MESTNIK: pri martínčkanju

ORODNIK: z martínčkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: martínčkanji

RODILNIK: martínčkanj

DAJALNIK: martínčkanj**ema**

TOŽILNIK: martínčkanji

MESTNIK: pri martínčkanj**ih**

ORODNIK: z martínčkanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: martínčkanja

RODILNIK: martínčkanj

DAJALNIK: martínčkanj**em**

TOŽILNIK: martínčkanja

MESTNIK: pri martínčkanj**ih**

ORODNIK: z martínčkanji

IZVOR

↑martinčkati se

martínčkati se martínčkam se nedovršni glagol

[martínčkati se]

POMEN

ekspresivno izpostavljanje se sončnim žarkom

▶ **glag.** + na + sam. beseda v mestniku
martinčkati se na soncu

- Kavica bi bila morda dobrodošla, da *se* bomo lahko še nekaj minut *martinčkali* na soncu.

- Ljubitelji toplih žarkov *se* bodo *martinčkali* na obali.

***

- Na plažo sta prihajala zgodaj popoldne in *se martinčkala* do poznih popoldanskih ur.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[martínčkati se]

IPA: [mar'ti:ntʃkati se]

NEDOLOČNIK: martinčkati se

NAMENILNIK: martinčkat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: martinčkam se
2. OSEBA: martinčkaš se
3. OSEBA: martinčka se

dvojina

1. OSEBA: martinčkava se
2. OSEBA: martinčkata se
3. OSEBA: martinčkata se

množina

1. OSEBA: martinčkamo se
2. OSEBA: martinčkate se
3. OSEBA: martinčkajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: martinčkaj se

dvojina

1. OSEBA: martinčkajva se
2. OSEBA: martinčkajta se

množina

1. OSEBA: martinčkajmo se
2. OSEBA: martinčkajte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: martinčkal se
DVOJINA: martinčkala se
MNOŽINA: martinčkali se

ženski spol

EDNINA: martinčkala se
DVOJINA: martinčkali se
MNOŽINA: martinčkale se

srednji spol

EDNINA: martinčkalo se
DVOJINA: martinčkali se
MNOŽINA: martinčkala se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: martinčkajoč se
RODILNIK: martinčkajóčega se
DAJALNIK: martinčkajóčemu se
TOŽILNIK: martinčkajóč se

živo martinčkajóčega se

MESTNIK: pri martinčkajóčem se

ORODNIK: z martinčkajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkajóča se

RODILNIK: martinčkajóčih se

DAJALNIK: martinčkajóčima se

TOŽILNIK: martinčkajóča se

MESTNIK: pri martinčkajóčih se

ORODNIK: z martinčkajóčima se

množina

IMENOVALNIK: martinčkajóči se

RODILNIK: martinčkajóčih se

DAJALNIK: martinčkajóčim se

TOŽILNIK: martinčkajóče se

MESTNIK: pri martinčkajóčih se

ORODNIK: z martinčkajóčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: martinčkajóča se

RODILNIK: martinčkajóče se

DAJALNIK: martinčkajóči se

TOŽILNIK: martinčkajóčo se

MESTNIK: pri martinčkajóči se

ORODNIK: z martinčkajóčo se

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkajóči se

RODILNIK: martinčkajóčih se

DAJALNIK: martinčkajóčima se

TOŽILNIK: martinčkajóči se

MESTNIK: pri martinčkajóčih se

ORODNIK: z martinčkajóčima se

množina

IMENOVALNIK: martinčkajóče se

RODILNIK: martinčkajóčih se

DAJALNIK: martinčkajóčim se

TOŽILNIK: martinčkajóče se

MESTNIK: pri martinčkajóčih se

ORODNIK: z martinčkajóčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: martinčkajóče se

RODILNIK: martinčkajóčega se

DAJALNIK: martinčkajóčemu se

TOŽILNIK: martinčkajóče se

MESTNIK: pri martinčkajóčem se

ORODNIK: z martinčkajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkajóči se

RODILNIK: martinčkajóčih se

DAJALNIK: martinčkajóčima se

TOŽILNIK: martinčkajóči se

MESTNIK: pri martinčkajóčih se

ORODNIK: z martinčkajóčima se

množina

IMENOVALNIK: martinčkajóča se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčim se
TOŽILNIK: martinčkajóča se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčimi se

DELEŽJE NA *-aje*: martinčkáje se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: martinčkanje
RODILNIK: martinčkanja
DAJALNIK: martinčkanju
TOŽILNIK: martinčkanje
MESTNIK: pri martinčkanju
ORODNIK: z martinčkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkanji
RODILNIK: martinčkanj
DAJALNIK: martinčkanjema
TOŽILNIK: martinčkanji
MESTNIK: pri martinčkanjih
ORODNIK: z martinčkanjema

množina

IMENOVALNIK: martinčkanja
RODILNIK: martinčkanj
DAJALNIK: martinčkanjem
TOŽILNIK: martinčkanja
MESTNIK: pri martinčkanjih
ORODNIK: z martinčkanji

TONEMSKO

[martínčkati se]

IPA: [martí:ntʃkàti se]

NEDOLOČNIK: martinčkati se

NAMENILNIK: martinčkat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: martinčkam se
2. OSEBA: martinčkaš se
3. OSEBA: martinčka se

dvojina

1. OSEBA: martinčkava se
2. OSEBA: martinčkata se
3. OSEBA: martinčkata se

množina

1. OSEBA: martinčkamo se
2. OSEBA: martinčkate se
3. OSEBA: martinčkajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: martinčkaj se

dvojina

1. OSEBA: martinčkajva se

2. OSEBA: martinčkajta se

množina

1. OSEBA: martinčkajmo se
2. OSEBA: martinčkajte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: martinčkal se
DVOJINA: martinčkala se
MNOŽINA: martinčkali se

ženski spol

EDNINA: martinčkala se
DVOJINA: martinčkali se
MNOŽINA: martinčkale se

srednji spol

EDNINA: martinčkalo se
DVOJINA: martinčkali se
MNOŽINA: martinčkala se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: martinčkajóč se tudi martinčkajóč se
RODILNIK: martinčkajóčega se
DAJALNIK: martinčkajóčemu se
TOŽILNIK: martinčkajóč se tudi martinčkajóč se
živo martinčkajóčega se
MESTNIK: pri martinčkajóčem se
ORODNIK: z martinčkajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkajóča se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčima se
TOŽILNIK: martinčkajóča se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčima se

množina

IMENOVALNIK: martinčkajóči se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčim se
TOŽILNIK: martinčkajóče se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: martinčkajóča se
RODILNIK: martinčkajóče se
DAJALNIK: martinčkajóči se
TOŽILNIK: martinčkajóčo se
MESTNIK: pri martinčkajóči se
ORODNIK: z martinčkajóčo se

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkajóči se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčima se

TOŽILNIK: martinčkajóči se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčima se

množina

IMENOVALNIK: martinčkajóče se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčim se
TOŽILNIK: martinčkajóče se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: martinčkajóče se
RODILNIK: martinčkajóčega se
DAJALNIK: martinčkajóčem se
TOŽILNIK: martinčkajóče se
MESTNIK: pri martinčkajóčem se
ORODNIK: z martinčkajóčim se

dvojina

IMENOVALNIK: martinčkajóči se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčima se
TOŽILNIK: martinčkajóči se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčima se

množina

IMENOVALNIK: martinčkajóča se
RODILNIK: martinčkajóčih se
DAJALNIK: martinčkajóčim se
TOŽILNIK: martinčkajóča se
MESTNIK: pri martinčkajóčih se
ORODNIK: z martinčkajóčimi se

DELEŽJE NA *-aje*: martinčkáje se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: martínčkanje
RODILNIK: martínčkanja
DAJALNIK: martínčkanju
TOŽILNIK: martínčkanje
MESTNIK: pri martínčkanju
ORODNIK: z martínčkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: martínčkanji
RODILNIK: martínčkanj
DAJALNIK: martínčkanjema
TOŽILNIK: martínčkanji
MESTNIK: pri martínčkanjih
ORODNIK: z martínčkanjema

množina

IMENOVALNIK: martínčkanja
RODILNIK: martínčkanj
DAJALNIK: martínčkanjem
TOŽILNIK: martínčkanja
MESTNIK: pri martínčkanjih

ORODNIK: z martínčkanji

IZVOR

↑martinček

mastíf mastífa samostalnik moškega spola

[mastíf]

POMEN

zelo velik kratkodlak pes rumenkaste, rjavkaste ali srebrno sive barve, s krepkim telesom, črnim gobcem, kožnimi gubami, zlasti na glavi, in manjšimi povešenimi uhlji; SIN.: angleški mastif

▪ *Mastifi* so samozavestni in mirni, imajo visok prag tolerance, niso agresivni, razen če bi bili napadeni oni ali lastnik.

▪ *Mastif* je velik, mogočen, močan pes s kvadratno in precej široko glavo, ko je pozoren, pa se mu na čelu naberejo zanj tipične gubice.

▪ Imam tri *mastife*, bernardinca in rotvajlerja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mastíf]

IPA: [mas'ti:f]

ednina

IMENOVALNIK: mastíf
RODILNIK: mastífa
DAJALNIK: mastífu
TOŽILNIK: mastífa
MESTNIK: pri mastífu
ORODNIK: z mastífom

dvojina

IMENOVALNIK: mastífa
RODILNIK: mastífov
DAJALNIK: mastífoma
TOŽILNIK: mastífa
MESTNIK: pri mastífih
ORODNIK: z mastífoma

množina

IMENOVALNIK: mastífi
RODILNIK: mastífov
DAJALNIK: mastífom
TOŽILNIK: mastífe
MESTNIK: pri mastífih
ORODNIK: z mastífi

TONEMSKO

[mastíf]

IPA: [mas'ti:f]

ednina

IMENOVALNIK: mastíf
RODILNIK: mastífa
DAJALNIK: mastífu

TOŽILNIK: mastífa
MESTNIK: pri mastífu
ORODNIK: z mastí**fom**

dvojina

IMENOVALNIK: mastífa
RODILNIK: mastí**fov**
DAJALNIK: mastí**foma**
TOŽILNIK: mastífa
MESTNIK: pri mastí**fh**
ORODNIK: z mastí**foma**

množina

IMENOVALNIK: mastífi
RODILNIK: mastí**fov**
DAJALNIK: mastí**fom**
TOŽILNIK: mastífe
MESTNIK: pri mastí**fh**
ORODNIK: z mastífi

STALNE ZVEZE

angleški mastif

zelo velik kratkodlak pes rumenkaste, rjavkaste ali srebrno sive barve, s krepkim telesom, črnim gobcem, kožnimi gubami, zlasti na glavi, in manjšimi povešenimi uhlji; SIN.: mastif

- *Angleški mastif* je velik, masiven, mogočen in skladno grajen pes.
- *Angleški mastif* mora biti ves čas med ljudmi.

neapeljski mastif

zelo velik kratkodlak pes črne, sive ali bež barve, s krepkim telesom, kožnimi gubami na glavi in ohlapno kožo, zlasti na vratu

- *Neapeljski mastif* je pes, ki ima zelo rad otroke.
- *Neapeljski mastif* je velik in masiven pes, saj izhaja iz psov, ki so bili namenjeni čuvanju, lovu in vojskovanju.

tibetanski mastif

zelo velik dolgodlak pes črne, sive, zlato rjave barve ali črne in zlato rjave barve, s krepkim telesom ter daljšo dlako na vratu, ki spominja na levjo grivo

- Nomade in njihove črede varujejo *tibetanski mastifi*, ki veljajo za odlične pse čuvaje.
- Za *tibetanskega mastifa* je primerno, da ima veliko prostora, če pa to ni mogoče, naj ima kakšen sprehod več.
- Glede na velikost je življenjska doba *tibetanskih mastifov* nad povprečjem, saj dočakajo tudi petnajst let starosti.

IZVOR

prevzeto prek angl. *mastiff*, prvotneje 'ukročen, udomačen (pes)', iz srlat. *mastivus* k lat. *mansuētus* 'krotek'

mèdbesedílni mèdbesedílna mèdbesedílno

pridevnik

[mèdbesedílni]

POMEN

ki je v zvezi z medbesedilnostjo

► **prid. beseda** + sam. beseda

medbesedilni namigi | medbesedilni nizi | medbesedilni postopki | medbesedilne navezave, primerjave

- Avtorica uporablja postmodernistične pripovedne postopke, na primer *medbesedilne* namige, avtorefleksivne komentarje (metafikcijo), predvsem pa imitacijo določenega tipa srednjeevropske kratke zgodbe.
- Kljub *medbesedilnim* navezavam je zbirka jezikovno in vsebinsko veliko bolj sodobna, pomensko odprta in humorna od starejših zbirk.
- Prvi del knjige je teoretsko naravnana, saj ob *medbesedilni* in literarnosistemski problematiki dopolnjuje in pogloblja nekatere koncepte.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mèdbesedílni]

IPA: [ˈmɛdbɛsɛˈdiːlni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni

RODILNIK: mèdbesedíln**ega**

DAJALNIK: mèdbesedíln**emu**

TOŽILNIK: mèdbesedílni

živo mèdbesedíln**ega**

MESTNIK: pri mèdbesedíln**em**

ORODNIK: z mèdbesedíln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna

RODILNIK: mèdbesedíln**ih**

DAJALNIK: mèdbesedíln**ima**

TOŽILNIK: mèdbesedílna

MESTNIK: pri mèdbesedíln**ih**

ORODNIK: z mèdbesedíln**ima**

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni

RODILNIK: mèdbesedíln**ih**

DAJALNIK: mèdbesedíln**im**

TOŽILNIK: mèdbesedíln**e**

MESTNIK: pri mèdbesedíln**ih**

ORODNIK: z mèdbesedíln**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna
RODILNIK: mèdbesedílna
DAJALNIK: mèdbesedílni
TOŽILNIK: mèdbesedílna
MESTNIK: pri mèdbesedílni
ORODNIK: z mèdbesedílna

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni
RODILNIK: mèdbesedílnih
DAJALNIK: mèdbesedílnima
TOŽILNIK: mèdbesedílni
MESTNIK: pri mèdbesedílnih
ORODNIK: z mèdbesedílnima

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna
RODILNIK: mèdbesedílnih
DAJALNIK: mèdbesedílnim
TOŽILNIK: mèdbesedílna
MESTNIK: pri mèdbesedílnih
ORODNIK: z mèdbesedílnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna
RODILNIK: mèdbesedílnega
DAJALNIK: mèdbesedílnemu
TOŽILNIK: mèdbesedílna
MESTNIK: pri mèdbesedílnem
ORODNIK: z mèdbesedílnim

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni
RODILNIK: mèdbesedílnih
DAJALNIK: mèdbesedílnima
TOŽILNIK: mèdbesedílni
MESTNIK: pri mèdbesedílnih
ORODNIK: z mèdbesedílnima

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna
RODILNIK: mèdbesedílnih
DAJALNIK: mèdbesedílnim
TOŽILNIK: mèdbesedílna
MESTNIK: pri mèdbesedílnih
ORODNIK: z mèdbesedílnimi

TONEMSKO

[mèdbesedílni]

IPA: [méd̀bèsedí:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni
RODILNIK: mèdbesedílnega
DAJALNIK: mèdbesedílnemu

TOŽILNIK: mèdbesedílni

živo mèdbesedílnega

MESTNIK: pri mèdbesedílnem

ORODNIK: z mèdbesedílnim

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna

RODILNIK: mèdbesedílnih

DAJALNIK: mèdbesedílnima

TOŽILNIK: mèdbesedílna

MESTNIK: pri mèdbesedílnih

ORODNIK: z mèdbesedílnima

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni

RODILNIK: mèdbesedílnih

DAJALNIK: mèdbesedílnim

TOŽILNIK: mèdbesedílna

MESTNIK: pri mèdbesedílnih

ORODNIK: z mèdbesedílnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna

RODILNIK: mèdbesedílna

DAJALNIK: mèdbesedílni

TOŽILNIK: mèdbesedílna

MESTNIK: pri mèdbesedílni

ORODNIK: z mèdbesedílna

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni

RODILNIK: mèdbesedílnih

DAJALNIK: mèdbesedílnima

TOŽILNIK: mèdbesedílni

MESTNIK: pri mèdbesedílnih

ORODNIK: z mèdbesedílnima

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna

RODILNIK: mèdbesedílnih

DAJALNIK: mèdbesedílnim

TOŽILNIK: mèdbesedílna

MESTNIK: pri mèdbesedílnih

ORODNIK: z mèdbesedílnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna

RODILNIK: mèdbesedílnega

DAJALNIK: mèdbesedílnemu

TOŽILNIK: mèdbesedílna

MESTNIK: pri mèdbesedílnem

ORODNIK: z mèdbesedílnim

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílni

RODILNIK: mèdbesedílnih

DAJALNIK: mèdbesedílnima

TOŽILNIK: mèdbesedílni

MESTNIK: pri mèdbesedílnih

ORODNIK: z mèdbesedílnima
množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílna
RODILNIK: mèdbesedílnih
DAJALNIK: mèdbesedílnim
TOŽILNIK: mèdbesedílna
MESTNIK: pri mèdbesedílnih
ORODNIK: z mèdbesedílnimi

IZVOR
iz *med besedili*

mèdbesedílnost mèdbesedílnosti samostalnik

ženskega spola

[mèdbesedílnost]

POMEN

iz literarne vede **lastnost besedila, da se navezuje na drugo besedilo, vpliva na njegovo interpretacijo, ga aktualizira**; SIN.: iz literarne vede intertekstualnost

- Novela velja za eno prvih proznih besedil na Slovenskem, ki je uporabilo postmodernistične pripovedne postopke, v tem primeru postmodernistično *medbesedilnost*.
- Sledove *medbesedilnosti* je videti tudi v vnašanju pravljíčnih sestavin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mèdbesedílnost]

IPA: [ˈmɛdbɛsɛˈdiːlnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílnost
RODILNIK: mèdbesedílnosti
DAJALNIK: mèdbesedílnosti
TOŽILNIK: mèdbesedílnost
MESTNIK: pri mèdbesedílnosti
ORODNIK: z mèdbesedílnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílnosti
RODILNIK: mèdbesedílnosti
DAJALNIK: mèdbesedílnost**ma** tudi mèdbesedílnost**ima**
TOŽILNIK: mèdbesedílnosti
MESTNIK: pri mèdbesedílnost**ih**
ORODNIK: z mèdbesedílnost**ma** tudi z mèdbesedílnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílnosti
RODILNIK: mèdbesedílnosti
DAJALNIK: mèdbesedílnost**im**
TOŽILNIK: mèdbesedílnosti
MESTNIK: pri mèdbesedílnost**ih**

ORODNIK: z mèdbesedílnost**mi**

TONEMSKO

[mèdbesedílnost]

IPA: [mèdbesedíːlnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: mèdbesedílnost
RODILNIK: mèdbesedílnosti
DAJALNIK: mèdbesedílnosti
TOŽILNIK: mèdbesedílnost
MESTNIK: pri mèdbesedílnosti
ORODNIK: z mèdbesedílnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: mèdbesedílnosti
RODILNIK: mèdbesedílnosti
DAJALNIK: mèdbesedílnost**ma** tudi mèdbesedílnost**ima**
TOŽILNIK: mèdbesedílnosti
MESTNIK: pri mèdbesedílnost**ih**
ORODNIK: z mèdbesedílnost**ma** tudi z mèdbesedílnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: mèdbesedílnosti
RODILNIK: mèdbesedílnosti
DAJALNIK: mèdbesedílnost**im**
TOŽILNIK: mèdbesedílnosti
MESTNIK: pri mèdbesedílnost**ih**
ORODNIK: z mèdbesedílnost**mi**

IZVOR

↑medbesedilni

medicína medicíne samostalnik ženskega spola

[medicína]

POMEN

iz čebelarstva **sladka tekočina, ki se izloča iz cvetnih in izvencvetnih žlez medovitih rastlin in jo čebele nabirajo ter predelujejo v med**

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nabirati medicíno | piti, srkati medicíno

- Čebele srkajo sladko *medicíno* iz cvetov in jo nato odlagajo v satovju.
- Ko čebele na cvetovih nabirajo *medicíno* in cvetni prah, se zgodi, da se zastrupijo s kemikalijami.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

hraniti, prehranjevati se z medicíno

- Z *medicíno* iz cvetov se ne hranijo le čebele, temveč tudi hrošči kozlički.
- Metulji se prehranjujejo z *medicíno* cvetov različnih vrst.

...

▪ Jerebikovi cvetovi so polni sladke *medicíne*, s katero se poleg čebel hranijo mnoge za gozdove zelo pomembne skupine žuželk.

- Čebela in čmrlj imata primerno oblikovano telo, da lahko prideta v cvetovih do *medičine*; imata tudi prilagojene ustne dele za sesanje *medičine*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[medičína]

IPA: [mɛdiˈtʃiːna]

ednina

IMENOVALNIK: medičína

RODILNIK: medičíne

DAJALNIK: medičíni

TOŽILNIK: medičíno

MESTNIK: pri medičíni

ORODNIK: z medičíno

dvojina

IMENOVALNIK: medičíni

RODILNIK: medičín

DAJALNIK: medičínama

TOŽILNIK: medičíni

MESTNIK: pri medičínah

ORODNIK: z medičínama

množina

IMENOVALNIK: medičíne

RODILNIK: medičín

DAJALNIK: medičínam

TOŽILNIK: medičíne

MESTNIK: pri medičínah

ORODNIK: z medičínami

TONEMSKO

[medičína]

IPA: [mɛdiˈtʃiːná]

ednina

IMENOVALNIK: medičína

RODILNIK: medičíne

DAJALNIK: medičíni

TOŽILNIK: medičíno

MESTNIK: pri medičíni

ORODNIK: z medičíno

dvojina

IMENOVALNIK: medičíni

RODILNIK: medičín

DAJALNIK: medičínama

TOŽILNIK: medičíni

MESTNIK: pri medičínah

ORODNIK: z medičínama

množina

IMENOVALNIK: medičíne

RODILNIK: medičín

DAJALNIK: medičínam

TOŽILNIK: medičíne

MESTNIK: pri medičínah

ORODNIK: z medičínami

IZVOR

↑medica

medovít medovíta medovíto pridevnik

[medovít]

POMEN

ki ima, daje medičino ali mano, iz katerih čebele izdelujejo med; SIN.: medonosen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

medovita rastlina

- Oljna repica je odlična *medovita* rastlina in lahko napolni medišča pred cvetenjem akacije.

- Poleg akacije in lipe je facelija ena najbolj *medovitih* rastlin.

...

- Veliko trajnic je križanih, vendar se bomo bolj posvetili nekrižanim, ki so bolj *medovite*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[medovít]

IPA: [mɛdɔˈviːt]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: medovít

določno medovíti

RODILNIK: medovítega

DAJALNIK: medovítemu

TOŽILNIK: medovíti

določno medovíti

živo medovítega

MESTNIK: pri medovítem

ORODNIK: z medovítim

dvojina

IMENOVALNIK: medovíta

RODILNIK: medovítih

DAJALNIK: medovítima

TOŽILNIK: medovíta

MESTNIK: pri medovítih

ORODNIK: z medovítima

množina

IMENOVALNIK: medovíti

RODILNIK: medovítih

DAJALNIK: medovítim

TOŽILNIK: medovíte

MESTNIK: pri medovítih

ORODNIK: z medovítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: medovíta

RODILNIK: medovíte

DAJALNIK: medovíti
TOŽILNIK: medovíto
MESTNIK: pri medovíti
ORODNIK: z medovíto

dvojina

IMENOVALNIK: medovíti
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítima
TOŽILNIK: medovíti
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítima

množina

IMENOVALNIK: medovíte
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítim
TOŽILNIK: medovíte
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: medovíto
RODILNIK: medovítega
DAJALNIK: medovítemu
TOŽILNIK: medovíto
MESTNIK: pri medovítem
ORODNIK: z medovítim

dvojina

IMENOVALNIK: medovíti
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítima
TOŽILNIK: medovíti
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítima

množina

IMENOVALNIK: medovíta
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítim
TOŽILNIK: medovíta
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj medovít

ženski spol

EDNINA: bòlj medovíta

srednji spol

EDNINA: bòlj medovíto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj medovít

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj medovíta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj medovíto

TONEMSKO

[medovít]

IPA: [mɛdoví:t]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: medovít
določno medovíti
RODILNIK: medovítega
DAJALNIK: medovítemu
TOŽILNIK: medovít
določno medovíti
živo medovítega
MESTNIK: pri medovítem
ORODNIK: z medovítim

dvojina

IMENOVALNIK: medovíta
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítima
TOŽILNIK: medovíta
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítima

množina

IMENOVALNIK: medovíti
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítim
TOŽILNIK: medovíte
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: medovíta
RODILNIK: medovíte
DAJALNIK: medovíti
TOŽILNIK: medovíto
MESTNIK: pri medovíti
ORODNIK: z medovíto

dvojina

IMENOVALNIK: medovíti
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítima
TOŽILNIK: medovíti
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítima

množina

IMENOVALNIK: medovíte
RODILNIK: medovítih
DAJALNIK: medovítim
TOŽILNIK: medovíte
MESTNIK: pri medovítih
ORODNIK: z medovítimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: medovîto
RODILNIK: medovîtega
DAJALNIK: medovîtemu
TOŽILNIK: medovîto
MESTNIK: pri medovîtem
ORODNIK: z medovîtim

dvojina

IMENOVANIK: medovîti
RODILNIK: medovîtih
DAJALNIK: medovîtima
TOŽILNIK: medovîti
MESTNIK: pri medovîtih
ORODNIK: z medovîtima

množina

IMENOVANIK: medovîta
RODILNIK: medovîtih
DAJALNIK: medovîtim
TOŽILNIK: medovîta
MESTNIK: pri medovîtih
ORODNIK: z medovîtimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj medovît

ženski spol

EDNINA: bôlj medovîta

srednji spol

EDNINA: bôlj medovîto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj medovît

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj medovîta

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj medovîto

IZVOR

↑med

mèdvretênčni mèdvretênčna mèdvretênčno tudi
mèdvretênčni mèdvretênčna mèdvretênčno pridevnik
[mèdwretênčni] tudi [mèdwretênčni]

POMEN

ki je med vretenci 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

medvretenčni prostor | medvretenčna odprtina

- Vaše težave so v prvi vrsti posledica zoženih *medvretenčnih* prostorov.
- Vsaka sprememba na območju *medvretenčne* odprtine povzroči okvare živca.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mèdwretênčni]

IPA: [ˈmɛdwɾɛˈtɛ:ntʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: mèdvretênčni
RODILNIK: mèdvretênčnega
DAJALNIK: mèdvretênčnemu
TOŽILNIK: mèdvretênčni
živo mèdvretênčnega
MESTNIK: pri mèdvretênčnem
ORODNIK: z mèdvretênčnim

dvojina

IMENOVANIK: mèdvretênčna
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnima
TOŽILNIK: mèdvretênčna
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnima

množina

IMENOVANIK: mèdvretênčni
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnim
TOŽILNIK: mèdvretênčne
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mèdvretênčna
RODILNIK: mèdvretênčne
DAJALNIK: mèdvretênčni
TOŽILNIK: mèdvretênčno
MESTNIK: pri mèdvretênčni
ORODNIK: z mèdvretênčno

dvojina

IMENOVANIK: mèdvretênčni
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnima
TOŽILNIK: mèdvretênčni
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnima

množina

IMENOVANIK: mèdvretênčne
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnim
TOŽILNIK: mèdvretênčne
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: mèdvretênčno
RODILNIK: mèdvretênčnega
DAJALNIK: mèdvretênčnemu
TOŽILNIK: mèdvretênčno
MESTNIK: pri mèdvretênčnem

ORODNIK: z mèdvretênčnim
dvojina

IMENOVALNIK: mèdvretênčni
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnima
TOŽILNIK: mèdvretênčni
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnima

množina

IMENOVALNIK: mèdvretênčna
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnim
TOŽILNIK: mèdvretênčna
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnimi

tudi

[mèdwretênčni]

IPA: [ˈmɛdwɾɛˈtɛ:ntʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdvretênčni
RODILNIK: mèdvretênčnega
DAJALNIK: mèdvretênčnemu
TOŽILNIK: mèdvretênčni
živo mèdvretênčnega
MESTNIK: pri mèdvretênčnem
ORODNIK: z mèdvretênčnim

dvojina

IMENOVALNIK: mèdvretênčna
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnima
TOŽILNIK: mèdvretênčna
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnima

množina

IMENOVALNIK: mèdvretênčni
RODILNIK: mèdvretênčnih
DAJALNIK: mèdvretênčnim
TOŽILNIK: mèdvretênčne
MESTNIK: pri mèdvretênčnih
ORODNIK: z mèdvretênčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdvretênčna
RODILNIK: mèdvretênčne
DAJALNIK: mèdvretênčni
TOŽILNIK: mèdvretênčno
MESTNIK: pri mèdvretênčni
ORODNIK: z mèdvretênčno

dvojina

IMENOVALNIK: mèdvretênčni

RODILNIK: mèdvretênčnih

DAJALNIK: mèdvretênčnima

TOŽILNIK: mèdvretênčni

MESTNIK: pri mèdvretênčnih

ORODNIK: z mèdvretênčnima

množina

IMENOVALNIK: mèdvretênčne

RODILNIK: mèdvretênčnih

DAJALNIK: mèdvretênčnim

TOŽILNIK: mèdvretênčne

MESTNIK: pri mèdvretênčnih

ORODNIK: z mèdvretênčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdvretênčno

RODILNIK: mèdvretênčnega

DAJALNIK: mèdvretênčnemu

TOŽILNIK: mèdvretênčno

MESTNIK: pri mèdvretênčnem

ORODNIK: z mèdvretênčnim

dvojina

IMENOVALNIK: mèdvretênčni

RODILNIK: mèdvretênčnih

DAJALNIK: mèdvretênčnima

TOŽILNIK: mèdvretênčni

MESTNIK: pri mèdvretênčnih

ORODNIK: z mèdvretênčnima

množina

IMENOVALNIK: mèdvretênčna

RODILNIK: mèdvretênčnih

DAJALNIK: mèdvretênčnim

TOŽILNIK: mèdvretênčna

MESTNIK: pri mèdvretênčnih

ORODNIK: z mèdvretênčnimi

TONEMSKO

[mèdwretênčni]

IPA: [ˈmɛdwɾɛˈtɛ:ntʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mèdvretênčni

RODILNIK: mèdvretênčnega

DAJALNIK: mèdvretênčnemu

TOŽILNIK: mèdvretênčni

živo mèdvretênčnega

MESTNIK: pri mèdvretênčnem

ORODNIK: z mèdvretênčnim

dvojina

IMENOVALNIK: mèdvretênčna

RODILNIK: mèdvretênčnih

DAJALNIK: mèdvretênčnima

TOŽILNIK: mèdvretênčna

MESTNIK: pri mèdvretênčnih

ORODNIK: z mëdvretënčn**ima**
množina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ni**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nim**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ne**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**na**
RODILNIK: mëdvretënč**ne**
DAJALNIK: mëdvretënč**ni**
TOŽILNIK: mëdvretënč**no**
MESTNIK: pri mëdvretënč**ni**
ORODNIK: z mëdvretënč**no**

dvojina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ni**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nima**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ni**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ne**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nim**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ne**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**no**
RODILNIK: mëdvretënč**nega**
DAJALNIK: mëdvretënč**nemu**
TOŽILNIK: mëdvretënč**no**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nem**
ORODNIK: z mëdvretënčn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ni**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nima**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ni**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**na**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nim**
TOŽILNIK: mëdvretënč**na**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**imi**

[mëdwretënč**ni**]

IPA: [mëdwretë:ntf**ni**]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ni**
RODILNIK: mëdvretënč**nega**
DAJALNIK: mëdvretënč**nemu**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ni**
živo mëdvretënč**nega**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nem**
ORODNIK: z mëdvretënčn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**na**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nima**
TOŽILNIK: mëdvretënč**na**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ni**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nim**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ne**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**na**
RODILNIK: mëdvretënč**ne**
DAJALNIK: mëdvretënč**ni**
TOŽILNIK: mëdvretënč**no**
MESTNIK: pri mëdvretënč**ni**
ORODNIK: z mëdvretënč**no**

dvojina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ni**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nima**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ni**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**ima**

množina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**ne**
RODILNIK: mëdvretënč**nih**
DAJALNIK: mëdvretënč**nim**
TOŽILNIK: mëdvretënč**ne**
MESTNIK: pri mëdvretënč**nih**
ORODNIK: z mëdvretënčn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mëdvretënč**no**
RODILNIK: mëdvretënč**nega**
DAJALNIK: mëdvretënč**nemu**

TOŽILNIK: mëdvretênčno
MESTNIK: pri mëdvretênčnem
ORODNIK: z mëdvretênčnim

dvojina

IMENOVALNIK: mëdvretênčni
RODILNIK: mëdvretênčnih
DAJALNIK: mëdvretênčnima
TOŽILNIK: mëdvretênčni
MESTNIK: pri mëdvretênčnih
ORODNIK: z mëdvretênčnima

množina

IMENOVALNIK: mëdvretênčna
RODILNIK: mëdvretênčnih
DAJALNIK: mëdvretênčnim
TOŽILNIK: mëdvretênčna
MESTNIK: pri mëdvretênčnih
ORODNIK: z mëdvretênčnimi

STALNE ZVEZE

medvretenčna ploščica

iz anatomije ploščato tkivo med vretencema, sestavljeno iz poltekočega jedra in hrustančastega vezivnega obročka; SIN.: iz anatomije medvretenčni disk

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

okvara medvretenčne ploščice | zdrs medvretenčne ploščice

- Zdrs *medvretenčne ploščice* največkrat nastane zaradi osteoartrotičnih sprememb na hrbtenici in osrednjem delu diska.
- Bolečine zaradi izbočenja *medvretenčne ploščice*, ki pritiska na hrbtenično ovojnico oziroma živce, najpogosteje nastanejo v ledvenem delu.

▶ prid. beseda + sam. beseda

okvarjena, počena, poškodovana medvretenčna ploščica

- Uspešno je prestal kirurški poseg zdrsa počene *medvretenčne ploščice*.
- Išias je bolezen, ki nastane kot posledica pritiska okvarjene *medvretenčne ploščice* na izstopajoče živčne korenine v hrbtenici.

...

- *Medvretenčne ploščice* so zgrajene iz zunanjšega hrustančnega in notranjšega mehkejšega dela.

medvretenčni disk

iz anatomije ploščato tkivo med vretencema, sestavljeno iz poltekočega jedra in hrustančastega vezivnega obročka; SIN.: iz anatomije medvretenčna ploščica

- Na držo telesa vplivajo prožnost *medvretenčnih diskov*, hrustančne in vezivne tkivne konstrukcije sklepov, medenice in spodnjih udov.

- Izogibajte se zvijanju hrbta, zlasti spodnjega dela, da si ne poškodujete *medvretenčnih diskov*.

IZVOR

iz *med vretenci*

mêêê; tudi **mêkekê** medmet

[mêêê]

POMEN

tudi z večkrat ponovljeno črko **e** posnema glas koze

- Ovca reče beee in ne *meee*. Meketajo koze.
- Stegnila je svoj dolgi vrat in zameketala, kolikor na glas je mogla. »*Meee! Meee! Meee!*«

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mêêê]

IPA: [ˈmɛːeˈɛː]

TONEMSKO

[mêêê]

IPA: [mɛːɛːɛː]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema kozje meketanje

mêkekê; glej **mêêê** medmet

[mêkekê]

POMEN

posnema glas koze

- »*Mekeke*,« je zameketala koza in vstala.
- Kozice so planile kvišku: *mekeke, mekeke*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mêkekê]

IPA: [ˈmɛːkeˈkɛː]

TONEMSKO

[mêkekê]

IPA: [mɛːkɛkɛː]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema kozje meketanje

melodráma melodráme samostalnik ženskega spola

[mɛlɔdráma]

POMEN

1. iz glasbe, iz teatrologije drama, pri kateri govorno besedilo spremlja, dopolnjuje glasba

- Nekoč redko izvajana Verdijeva glasbena *melodrama* Simon Boccanegra je v zadnjem desetletju doživela vrsto pomembnih postavitev.

▪ Napisal je skladbe za klavir, čembalo in komorne zasedbe, canzone, oratorij, *melodrama* ter dve operi.

2. filmsko, dramsko, literarno delo z manjšo umetniško vrednostjo, za katero sta značilni preprosta karakterizacija likov in ganljiva, pretirano čustvena vsebina

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

družinska melodrama | erotična, ljubezenska melodrama | ganljiva, klasična, komična, romantična melodrama | hollywoodska melodrama | kostumska melodrama

▪ Film ostaja v prepoznavnem žanrskem okviru erotične *melodrame*.

▪ Skoraj tri ure trajajoča ljubezenska *melodrama* je užitek za vse ljubitelje tovrstne zvrsti.

▪ Viharna noč je povsem klasična *melodrama*, pri kateri že ob napovedniku dokaj natančno vemo, kaj se bo v filmu zgodilo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

posneti melodramo

▪ Dolgo časa sem si želel posneti *melodramo*, kar pa je vedno zelo naporno, predvsem emocionalno.

▪ Na prelomu stoletja je gledališče uprizarjalo spektakularne *melodrame*, v katerih ni manjkalo brodolomov, potresov in konjskih dirk.

3. ekspresivno dogajanje, dogodek, ki vzbuja pretirano čustven, sentimentalni odziv

▪ *Melodrama* med bivšim predsednikom ustavnega sodišča in njegovo nekdanjo intimno prijateljico in fiktivno uslužbenko se spreminja v zelo resno in napeto kriminalko.

▪ Ostaja premier vse do zadnjega, njegov premierski naslednik pa je tudi že določen. Toda ali je *melodrama* nenehnega premierovega spreminjanja odločitev, kaj naj bi bil in do kdaj naj bi bil, s tem res končana?

▪ Obtožbe še vedno zavrača kot *melodramo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mɛlodráma]

IPA: [melo'dra:ma]

ednina

IMENOVALNIK: melodráma

RODILNIK: melodráme

DAJALNIK: melodrámi

TOŽILNIK: melodrámo

MESTNIK: pri melodrámi

ORODNIK: z melodrámo

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámi

RODILNIK: melodrá

DAJALNIK: melodráma

TOŽILNIK: melodrámi

MESTNIK: pri melodrámah

ORODNIK: z melodráma

množina

IMENOVALNIK: melodráme

RODILNIK: melodrá

DAJALNIK: melodráam

TOŽILNIK: melodráme

MESTNIK: pri melodrámah

ORODNIK: z melodráami

TONEMSKO

[mɛlodráma]

IPA: [mɛlodrà:má]

ednina

IMENOVALNIK: melodráma

RODILNIK: melodráme

DAJALNIK: melodrámi

TOŽILNIK: melodrámo

MESTNIK: pri melodrámi

ORODNIK: z melodrámo

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámi

RODILNIK: melodrá

DAJALNIK: melodráma

TOŽILNIK: melodrámi

MESTNIK: pri melodrámah

ORODNIK: z melodráma

množina

IMENOVALNIK: melodráme

RODILNIK: melodrá

DAJALNIK: melodráam

TOŽILNIK: melodráme

MESTNIK: pri melodrámah

ORODNIK: z melodráami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Melodrama*) iz frc. *mélodrame* iz ↑melos + ↑drama

melodramátični melodramátična

melodramátično pridevnik

[mɛlodramátični]

POMEN

1. ki je v zvezi z melodramo **2.**; SIN.: melodramski

▪ Serije imajo izrazito *melodramatično* strukturo, s tipičnim dih jemajočim zapletom.

2. v obliki **melodramatičen**, ekspresivno ki učinkuje pretirano čustveno, sentimentalno; SIN.: ekspresivno melodramski

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Minister je zbranim v ganjenem in *melodramatičnem* tonu namenil nekaj spodbudnih besed.
- Na zelo *melodramatičen* način je zaloputnil vrata.

...

- »Oh, ne bodi tako *melodramatičen*, ti trapec.«
- Dogodki so izredno napeti, *melodramatični*, komični, pa tudi čustveni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mɛlodramátični]

IPA: [mɛlodraˈma:tíʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: melodramátični

RODILNIK: melodramátičnega

DAJALNIK: melodramátičnemu

TOŽILNIK: melodramátični

živo melodramátičnega

MESTNIK: pri melodramátičnem

ORODNIK: z melodramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: melodramátična

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnima

TOŽILNIK: melodramátična

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnima

množina

IMENOVALNIK: melodramátični

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnim

TOŽILNIK: melodramátične

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: melodramátična

RODILNIK: melodramátične

DAJALNIK: melodramátični

TOŽILNIK: melodramátično

MESTNIK: pri melodramátični

ORODNIK: z melodramátično

dvojina

IMENOVALNIK: melodramátični

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnima

TOŽILNIK: melodramátični

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnima

množina

IMENOVALNIK: melodramátične

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnim

TOŽILNIK: melodramátične

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: melodramátično

RODILNIK: melodramátičnega

DAJALNIK: melodramátičnemu

TOŽILNIK: melodramátično

MESTNIK: pri melodramátičnem

ORODNIK: z melodramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: melodramátični

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnima

TOŽILNIK: melodramátični

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnima

množina

IMENOVALNIK: melodramátična

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnim

TOŽILNIK: melodramátična

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnimi

TONEMSKO

[mɛlodramátični]

IPA: [mɛlodramà:tíʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: melodramátični

RODILNIK: melodramátičnega

DAJALNIK: melodramátičnemu

TOŽILNIK: melodramátični

živo melodramátičnega

MESTNIK: pri melodramátičnem

ORODNIK: z melodramátičnim

dvojina

IMENOVALNIK: melodramátična

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnima

TOŽILNIK: melodramátična

MESTNIK: pri melodramátičnih

ORODNIK: z melodramátičnima

množina

IMENOVALNIK: melodramátični

RODILNIK: melodramátičnih

DAJALNIK: melodramátičnim

TOŽILNIK: melodramátične

MESTNIK: pri melodramátič**ni**
ORODNIK: z melodramátič**ni**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: melodramátič**na**
RODILNIK: melodramátič**ne**
DAJALNIK: melodramátič**ni**
TOŽILNIK: melodramátič**no**
MESTNIK: pri melodramátič**ni**
ORODNIK: z melodramátič**no**

dvojina

IMENOVALNIK: melodramátič**ni**
RODILNIK: melodramátič**ni**
DAJALNIK: melodramátič**nima**
TOŽILNIK: melodramátič**ni**
MESTNIK: pri melodramátič**ni**
ORODNIK: z melodramátič**nima**

množina

IMENOVALNIK: melodramátič**ne**
RODILNIK: melodramátič**ni**
DAJALNIK: melodramátič**ni**
TOŽILNIK: melodramátič**ne**
MESTNIK: pri melodramátič**ni**
ORODNIK: z melodramátič**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: melodramátič**no**
RODILNIK: melodramátič**nega**
DAJALNIK: melodramátič**nemu**
TOŽILNIK: melodramátič**no**
MESTNIK: pri melodramátič**nem**
ORODNIK: z melodramátič**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: melodramátič**ni**
RODILNIK: melodramátič**ni**
DAJALNIK: melodramátič**nima**
TOŽILNIK: melodramátič**ni**
MESTNIK: pri melodramátič**ni**
ORODNIK: z melodramátič**nima**

množina

IMENOVALNIK: melodramátič**na**
RODILNIK: melodramátič**ni**
DAJALNIK: melodramátič**ni**
TOŽILNIK: melodramátič**na**
MESTNIK: pri melodramátič**ni**
ORODNIK: z melodramátič**nimi**

IZVOR

prevzeto iz nem. *melodramatisch* iz ↑melodrama

melodrámski melodrámska melodrámsko

pridevnik

[mɛlodrámski]

POMEN

1. ki je v zvezi z melodramo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Gre za znano *melodramsko* zgodbo, ki jo poznamo iz Puccinijeve opere, tu pa se bo soočila tudi z žanrom dramskega gledališča.
- V veliki dvorani kulturnega doma bo ob 19. uri Ravelov *melodramski* recital z nazivom Maurice.

2. ki je v zvezi z melodramo 2.; SIN.:

melodramatični

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- *Melodramskih* vlog mi ne dajejo, ker pravijo, da mi gledalci ne bi zaupali.
- Gre za naivno zgodbo, ki se zgleduje pri žanrski *melodramski*, pocukrani produkciji ameriškega tipa.

3. ekspresivno ki učinkuje pretirano čustveno, sentimentalno; SIN.: ekspresivno melodramatični

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Za navidezno lahkotno, celo *melodramsko* vsebino pisem se plete pretanjena analiza notranjih vzvodov in motivov, ki razkrivajo probleme sodobne ženske.
- Po aretaciji in odhodu v zapor se film prevesi v nekakšno *melodramsko* prizadevanje njene odvetnice, da bi spremenila in osmislila svoje življenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mɛlodrámski]

IPA: [mɛlo'dra:mski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: melodrámski

RODILNIK: melodrámskega

DAJALNIK: melodrámskemu

TOŽILNIK: melodrámski

živo melodrámskega

MESTNIK: pri melodrámskem

ORODNIK: z melodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámska

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskima

TOŽILNIK: melodrámska

MESTNIK: pri melodrámskih

ORODNIK: z melodrámskima

množina

IMENOVALNIK: melodrámski

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskim

TOŽILNIK: melodrámske

MESTNIK: pri melodrámskih
ORODNIK: z melodrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: melodrámška
RODILNIK: melodrámške
DAJALNIK: melodrámski
TOŽILNIK: melodrámsko
MESTNIK: pri melodrámski
ORODNIK: z melodrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámski
RODILNIK: melodrámskih
DAJALNIK: melodrámskima
TOŽILNIK: melodrámski
MESTNIK: pri melodrámskih
ORODNIK: z melodrámskima

množina

IMENOVALNIK: melodrámške
RODILNIK: melodrámskih
DAJALNIK: melodrámskim
TOŽILNIK: melodrámške
MESTNIK: pri melodrámskih
ORODNIK: z melodrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: melodrámsko
RODILNIK: melodrámškega
DAJALNIK: melodrámskemu
TOŽILNIK: melodrámsko
MESTNIK: pri melodrámskem
ORODNIK: z melodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámski
RODILNIK: melodrámskih
DAJALNIK: melodrámskima
TOŽILNIK: melodrámski
MESTNIK: pri melodrámskih
ORODNIK: z melodrámskima

množina

IMENOVALNIK: melodrámška
RODILNIK: melodrámskih
DAJALNIK: melodrámskim
TOŽILNIK: melodrámška
MESTNIK: pri melodrámskih
ORODNIK: z melodrámskimi

TONEMSKO

[mɛlodrámski]

IPA: [mɛlodrà:mskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: melodrámski

RODILNIK: melodrámškega

DAJALNIK: melodrámskemu

TOŽILNIK: melodrámski

živo melodrámškega

MESTNIK: pri melodrámskem

ORODNIK: z melodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámška

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskima

TOŽILNIK: melodrámška

MESTNIK: pri melodrámskih

ORODNIK: z melodrámskima

množina

IMENOVALNIK: melodrámski

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskim

TOŽILNIK: melodrámške

MESTNIK: pri melodrámskih

ORODNIK: z melodrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: melodrámška

RODILNIK: melodrámške

DAJALNIK: melodrámski

TOŽILNIK: melodrámsko

MESTNIK: pri melodrámski

ORODNIK: z melodrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámski

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskima

TOŽILNIK: melodrámski

MESTNIK: pri melodrámskih

ORODNIK: z melodrámskima

množina

IMENOVALNIK: melodrámške

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskim

TOŽILNIK: melodrámške

MESTNIK: pri melodrámskih

ORODNIK: z melodrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: melodrámsko

RODILNIK: melodrámškega

DAJALNIK: melodrámskemu

TOŽILNIK: melodrámsko

MESTNIK: pri melodrámskem

ORODNIK: z melodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: melodrámski

RODILNIK: melodrámskih

DAJALNIK: melodrámskima

TOŽILNIK: melodramski
MESTNIK: pri melodramskih
ORODNIK: z melodramskima

množina

IMENOVALNIK: melodramska
RODILNIK: melodramskih
DAJALNIK: melodramskim
TOŽILNIK: melodramska
MESTNIK: pri melodramskih
ORODNIK: z melodramskimi

IZVOR

↑melodrama

micelij micélija samostalnik moškega spola

[micéli]

POMEN

iz biologije mrežasto razrasel del glive iz nitk v zemlji, lesu ali drugi podlagi; SIN.: iz biologije podgobje

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

micelij se razvije

▪ Iz trosov se je razvil *micelij*, iz katerega so pognale gobe.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

micelij glive

▪ *Micelij* glive nikoli ne prodre v liste, ampak vedno ostaja v lesu.

...

▪ Vlogo *micelija* pri gobah lahko enačimo z vlogo potaknjencev pri rastlinah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[micéli]

IPA: [mi'tse:li]

ednina

IMENOVALNIK: micelij
RODILNIK: micélija
DAJALNIK: micéliju
TOŽILNIK: micelij
MESTNIK: pri micéliju
ORODNIK: z micelijem

dvojina

IMENOVALNIK: micélija
RODILNIK: micelijev
DAJALNIK: micelijema
TOŽILNIK: micélija
MESTNIK: pri micelijih
ORODNIK: z micelijema

množina

IMENOVALNIK: micelij
RODILNIK: micelijev

DAJALNIK: micelijem

TOŽILNIK: micélije

MESTNIK: pri micelijih

ORODNIK: z micelij

TONEMSKO

[micéli]

IPA: [mitsè:lí]

ednina

IMENOVALNIK: micelij

RODILNIK: micélija

DAJALNIK: micéliju

TOŽILNIK: micelij

MESTNIK: pri micéliju

ORODNIK: z micelijem

dvojina

IMENOVALNIK: micélija

RODILNIK: micelijev tudi micelijev

DAJALNIK: micelijema

TOŽILNIK: micélija

MESTNIK: pri micelijih tudi pri micelijih

ORODNIK: z micelijema

množina

IMENOVALNIK: micelij

RODILNIK: micelijev tudi micelijev

DAJALNIK: micelijem

TOŽILNIK: micélije

MESTNIK: pri micelijih tudi pri micelijih

ORODNIK: z micelij

IZVOR

prevzeto prek nem. *Myzelium* iz nlat. *mycelium* iz gr. *mýkēs* 'goba'

mijávkanje mijávkanja samostalnik srednjega spola

[mijáukanje]

POMEN

1. oglašanje z visokimi, zateglimi glasovi, značilnimi za mačko

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glasno mijavkanje | mačje mijavkanje

▪ Maček se podrgne ob njeno nogo, nato pa zdrvi naravnost v kuhinjo k svoji skledi in tam z glasnim *mijavkanjem* prosi za hrano.

▪ Muc me vsako jutro prebudi s svojim *mijavkanjem* pred vrati.

...

▪ Okno je bilo odprto in iz parka je zaslišala *mijavkanje* muce.

1.1. ekspresivno govornjenje, oglašanje s temu podobnimi glasovi

- Ima super vokal, škoda le, da ga namerno pači z nosljanjem, ker potem vse skupaj izzveni kot *mijavkanje*.
- Eden od navzočih mozambiških gostov mu je vrnil milo za drago: »Ko jaz poslušam Evropejce, se mi zdijo njihovi jeziki eno samo *mijavkanje*.«

2. slabšalno izražanje nezadovoljstva, nestrinjanja s čim

- Iz njegovih ust je bilo moč slišati le *mijavkanje* užaljenega politika.
- Nekaterih njegovih komentarjev sploh ne razumem, vsemu *mijavkanju* niti ne sledim več, ker ga je preprosto preveč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mijáʊkanje]

IPA: [mi'ja:ʊkanjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: mijávkanje

RODILNIK: mijávkanja

DAJALNIK: mijávkanju

TOŽILNIK: mijávkanje

MESTNIK: pri mijávkanju

ORODNIK: z mijávkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: mijávkanji

RODILNIK: mijávkanj

DAJALNIK: mijávkanjema

TOŽILNIK: mijávkanji

MESTNIK: pri mijávkanjih

ORODNIK: z mijávkanjema

množina

IMENOVALNIK: mijávkanja

RODILNIK: mijávkanj

DAJALNIK: mijávkanjem

TOŽILNIK: mijávkanja

MESTNIK: pri mijávkanjih

ORODNIK: z mijávkanji

TONEMSKO

[mijáʊkanje]

IPA: [mijá:ʊkànjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: mijávkanje

RODILNIK: mijávkanja

DAJALNIK: mijávkanju

TOŽILNIK: mijávkanje

MESTNIK: pri mijávkanju

ORODNIK: z mijávkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: mijávkanji

RODILNIK: mijávkanj

DAJALNIK: mijávkanjema

TOŽILNIK: mijávkanji

MESTNIK: pri mijávkanjih

ORODNIK: z mijávkanjema

množina

IMENOVALNIK: mijávkanja

RODILNIK: mijávkanj

DAJALNIK: mijávkanjem

TOŽILNIK: mijávkanja

MESTNIK: pri mijávkanjih

ORODNIK: z mijávkanji

IZVOR

↑mijavkati

míkródélec míkródélca samostalnik moškega spola

[míkródélɛc]

POMEN

1. navadno v množini, iz fizike, iz kemije **trdni delec velikosti od enega mikrometra do enega milimetra**

▪ Uporaba sintetiziranih *mikrodelcev* in nanodelcev pri različnih separacijskih postopkih iz leta v leto narašča.

▪ Ugotovili smo, da se velikost *mikrodelcev* z višanjem hitrosti dovajanja taline povečuje.

1.1. zelo majhen del snovi, materiala

► prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Serum vsebuje bleščče se *mikrodelce*, ki razpršijo svetlobo in obraz vidno pomladijo.

▪ S hranljivimi *mikrodelci* iz olivnega olja krema izboljšuje lipidni plašč kože, zato ta postopno postaja mehkejša in bolj elastična.

...

▪ Na vsak kvadratni kilometer morja plava milijon *mikrodelcev* plastike.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[míkródélɛc]

IPA: ['mi:krɔ'de:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: míkródélec

RODILNIK: míkródélca

DAJALNIK: míkródélcu

TOŽILNIK: míkródélec

MESTNIK: pri míkródélcu

ORODNIK: z míkródélcem

dvojina

IMENOVALNIK: míkródélca

RODILNIK: míkródélcev

DAJALNIK: míkródélcema

TOŽILNIK: míkródélca

MESTNIK: pri míkródélcih

ORODNIK: z míkródélcema

množina

IMENOVALNIK: mîkrodêlci
RODILNIK: mîkrodêlcev
DAJALNIK: mîkrodêlcem
TOŽILNIK: mîkrodêlce
MESTNIK: pri mîkrodêlc**ih**
ORODNIK: z mîkrodêlci

TONEMSKO

[mîkrodêlɛc]

IPA: [mí:kròdè:lòts]

ednina

IMENOVALNIK: mîkrodêlec
RODILNIK: mîkrodêlca
DAJALNIK: mîkrodêlcu
TOŽILNIK: mîkrodêlec
MESTNIK: pri mîkrodêlcu
ORODNIK: z mîkrodêlcem

dvojina

IMENOVALNIK: mîkrodêlca
RODILNIK: mîkrodêlcev *tudi* mîkrodêlcev
DAJALNIK: mîkrodêlcema
TOŽILNIK: mîkrodêlca
MESTNIK: pri mîkrodêlc**ih** *tudi* pri mîkrodêlc**ih**
ORODNIK: z mîkrodêlcema

množina

IMENOVALNIK: mîkrodêlci
RODILNIK: mîkrodêlcev *tudi* mîkrodêlcev
DAJALNIK: mîkrodêlcem
TOŽILNIK: mîkrodêlce
MESTNIK: pri mîkrodêlc**ih** *tudi* pri mîkrodêlc**ih**
ORODNIK: z mîkrodêlci *tudi* z mîkrodêlci

in

[mîkrodêlɛc]

IPA: [mí:kròdè:lòts]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: mîkrodêlec
RODILNIK: mîkrodêlca
DAJALNIK: mîkrodêlcu
TOŽILNIK: mîkrodêlec
MESTNIK: pri mîkrodêlcu
ORODNIK: z mîkrodêlcem

dvojina

IMENOVALNIK: mîkrodêlca
RODILNIK: mîkrodêlcev
DAJALNIK: mîkrodêlcema
TOŽILNIK: mîkrodêlca
MESTNIK: pri mîkrodêlc**ih**
ORODNIK: z mîkrodêlcema

množina

IMENOVALNIK: mîkrodêlci

RODILNIK: mîkrodêlcev
DAJALNIK: mîkrodêlcem
TOŽILNIK: mîkrodêlce
MESTNIK: pri mîkrodêlc**ih**
ORODNIK: z mîkrodêlci

IZVOR

lat. *micro.* 'majhen', 'milijonina osnovne enote'
iz gr. *mîkrós* 'majhen' + ↑delec

mnogobôjec mnogobôjca samostalnik moškega spola

[mnogobôjɛc]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z mnogobojem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, odličen mnogobojec

- Ekipni finale moških bo jutri, najboljši *mnogobojci* pa se bodo za odličja borili v četrtek.
- Pri obetavnem slovenskem *mnogobojcu* je pomemben vsak teden vadbe.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

miting, tekmovanje mnogobojcev

- Na tekmovanju *mnogobojcev* bodo nastopili atleti in atletinje iz enajstih držav.
- V dvoboju 24 najboljših *mnogobojcev* je imela svojega predstavnika tudi Slovenija.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mnogobôjɛc]

IPA: [mnogobô:jɛts]

ednina

IMENOVALNIK: mnogobôjec
RODILNIK: mnogobôjca
DAJALNIK: mnogobôjcu
TOŽILNIK: mnogobôjca
MESTNIK: pri mnogobôjcu
ORODNIK: z mnogobôjcem

dvojina

IMENOVALNIK: mnogobôjca
RODILNIK: mnogobôjcev
DAJALNIK: mnogobôjcema
TOŽILNIK: mnogobôjca
MESTNIK: pri mnogobôjci**h**
ORODNIK: z mnogobôjcema

množina

IMENOVALNIK: mnogobôjci
RODILNIK: mnogobôjcev
DAJALNIK: mnogobôjcem
TOŽILNIK: mnogobôjce
MESTNIK: pri mnogobôjci**h**
ORODNIK: z mnogobôjci

TONEMSKO

[mnogobôjɛc]

IPA: [mnogobó:jəts]

ednina

IMENOVALNIK: mnogobôjec

RODILNIK: mnogobôjca

DAJALNIK: mnogobôjcu

TOŽILNIK: mnogobôjca

MESTNIK: pri mnogobôjcu

ORODNIK: z mnogobôjcem

dvojina

IMENOVALNIK: mnogobôjca

RODILNIK: mnogobôjcev

DAJALNIK: mnogobôjcema

TOŽILNIK: mnogobôjca

MESTNIK: pri mnogobôjcih

ORODNIK: z mnogobôjcema

množina

IMENOVALNIK: mnogobôjci

RODILNIK: mnogobôjcev

DAJALNIK: mnogobôjcem

TOŽILNIK: mnogobôjce

MESTNIK: pri mnogobôjcih

ORODNIK: z mnogobôjci

BESEDOTVORJE

ženski spol: mnogobojka

IZVOR

↑mnogoboj

mnogobôjka mnogobôjke samostalnik ženskega spola

[mnogobôjka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z mnogobojem

▶ prid. beseda + sam. beseda

dobra mnogobojka

- Mlada *mnogobojka* je nastopila v treh disciplinah.
- Najboljša *mnogobojka* na svetu zadnji dve leti ne pozna poraza.

...

- Kot 19-letnica je osvojila naslov nepremagljive *mnogobojke*.
- V skupini je sedem mnogobojcev in *mnogobojk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mnogobôjka]

IPA: [mnogobó:jka]

ednina

IMENOVALNIK: mnogobôjka

RODILNIK: mnogobôjke

DAJALNIK: mnogobôjki

TOŽILNIK: mnogobôjko

MESTNIK: pri mnogobôjki

ORODNIK: z mnogobôjko

dvojina

IMENOVALNIK: mnogobôjki

RODILNIK: mnogobôjk

DAJALNIK: mnogobôjkama

TOŽILNIK: mnogobôjki

MESTNIK: pri mnogobôjkah

ORODNIK: z mnogobôjkama

množina

IMENOVALNIK: mnogobôjke

RODILNIK: mnogobôjk

DAJALNIK: mnogobôjkam

TOŽILNIK: mnogobôjke

MESTNIK: pri mnogobôjkah

ORODNIK: z mnogobôjkami

TONEMSKO

[mnogobôjka]

IPA: [mnogobó:jka]

ednina

IMENOVALNIK: mnogobôjka

RODILNIK: mnogobôjke

DAJALNIK: mnogobôjki

TOŽILNIK: mnogobôjko

MESTNIK: pri mnogobôjki

ORODNIK: z mnogobôjko

dvojina

IMENOVALNIK: mnogobôjki

RODILNIK: mnogobôjk

DAJALNIK: mnogobôjkama

TOŽILNIK: mnogobôjki

MESTNIK: pri mnogobôjkah

ORODNIK: z mnogobôjkama

množina

IMENOVALNIK: mnogobôjke

RODILNIK: mnogobôjk

DAJALNIK: mnogobôjkam

TOŽILNIK: mnogobôjke

MESTNIK: pri mnogobôjkah

ORODNIK: z mnogobôjkami

IZVOR

↑mnogoboj

móča móče samostalnik ženskega spola

[móča]

POMEN

1. stanje tal, ozračja ob pogostih, obilnih padavinah

- Marsikje zaradi pretirane *moče* niso mogli normalno sejati.
- Površine je letos prizadela *moča*, žetev se je zato precej zavlekla, pridelek je slabši.

2. ekspresivno padavine, zlasti dež

- Lani je bilo največ problemov s preobilno *močo*, letos pa poljedelce pesti ekstremna suša.
- Kadar pustoši poletna vročina, *moče* ni nikdar dovolj, četudi pade običajna količina dežja.
- V Ljubljani je padlo le dobro tretjino običajne *moče*, v Prekmurju in ob obali polovico dolgoletnega povprečja za maj.

3. ekspresivno mokrota, vlaga

- Gladko usnje, ki je zaradi pogoste *moče* in sušenja otrdelo, znova postane voljno, če vtrete vanj ricinovo olje.
- Močerad ima rad *močo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[móča]

IPA: [ˈmoːtʃa]

ednina

IMENOVALNIK: móča

RODILNIK: móče

DAJALNIK: móči

TOŽILNIK: móčo

MESTNIK: pri móči

ORODNIK: z móčo

dvojina

IMENOVALNIK: móči

RODILNIK: móč

DAJALNIK: móčama

TOŽILNIK: móči

MESTNIK: pri móčah

ORODNIK: z móčama

množina

IMENOVALNIK: móče

RODILNIK: móč

DAJALNIK: móčam

TOŽILNIK: móče

MESTNIK: pri móčah

ORODNIK: z móčami

TONEMSKO

[móča]

IPA: [mòːtʃá]

ednina

IMENOVALNIK: móča

RODILNIK: móče

DAJALNIK: móči

TOŽILNIK: móčo

MESTNIK: pri móči

ORODNIK: z móčo

dvojina

IMENOVALNIK: móči

RODILNIK: móč

DAJALNIK: móčama

TOŽILNIK: móči

MESTNIK: pri móčah

ORODNIK: z móčama

množina

IMENOVALNIK: móče

RODILNIK: móč

DAJALNIK: móčam

TOŽILNIK: móče

MESTNIK: pri móčah

ORODNIK: z móčami

IZVOR

↑močiti

mokrišče mokrišča samostalnik srednjega spola

[mokrišče]

POMEN

iz biologije življenjski prostor s plitvo stoječo ali počasi tekočo vodo, za katerega so značilne vodne, vlagoljubne vrste

▶ prid. beseda + sam. beseda

naravno mokrišče | obalno, podzemno mokrišče | ogroženo, zaščiteno, zavarovano mokrišče | pomembno mokrišče

- Poleg naravnih *mokrišč* poznamo tudi antropogena, umetno ustvarjena ali spremenjena.
- Škocjanske jame so prvo v Evropi zaščiteno podzemno *mokrišče*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

izsuševanje mokrišč | ohranitev, ohranjanje, varstvo, zaščita mokrišč | raba mokrišč

- S površja slovenske zemlje žabe izginjajo predvsem zaradi posegov v njihov ekosistem, predvsem zaradi izsuševanja *mokrišč*.

...

- *Mokrišče* ob Rašici še ni dovolj raziskano, vendar je tu mogoče najti več vrst zaščiteneh divjih orhidej.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mokrišče]

IPA: [mɔkˈriːtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: mokrišče

RODILNIK: mokrišča

DAJALNIK: mokrišču

TOŽILNIK: mokrišče

MESTNIK: pri mokrišču

ORODNIK: z mokriščem

dvojina

IMENOVALNIK: mokrišči
RODILNIK: mokrišč
DAJALNIK: mokriščema
TOŽILNIK: mokrišči
MESTNIK: pri mokriščih
ORODNIK: z mokriščema

množina

IMENOVALNIK: mokrišča
RODILNIK: mokrišč
DAJALNIK: mokriščem
TOŽILNIK: mokrišča
MESTNIK: pri mokriščih
ORODNIK: z mokrišči

TONEMSKO

[mokrîšče]

IPA: [mɔkriːʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: mokrišče
RODILNIK: mokrišča
DAJALNIK: mokrišču
TOŽILNIK: mokrišče
MESTNIK: pri mokrišču
ORODNIK: z mokriščem

dvojina

IMENOVALNIK: mokrišči in mokrišči
RODILNIK: mokrišč
DAJALNIK: mokriščema in mokriščema
TOŽILNIK: mokrišči in mokrišči
MESTNIK: pri mokriščih
ORODNIK: z mokriščema in z mokriščema

množina

IMENOVALNIK: mokrišča
RODILNIK: mokrišč
DAJALNIK: mokriščem
TOŽILNIK: mokrišča
MESTNIK: pri mokriščih
ORODNIK: z mokrišči

IZVOR

↑ moker

mónodrâma mónodrâme samostalnik ženskega spola

[mónodrâma]

POMEN

iz literarne vede, iz teatrologije **drama**, namenjena enemu nastopajočemu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

avtorska monodrama | glasbena, gledališka monodrama | komična monodrama

▪ Celovečerna glasbena *monodrama* se sprehodi skozi izbrane postaje burnega življenja velike divje francoskega šansona.

▪ Komična *monodrama* je nastala po knjižni predlogi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

napisati, pripraviti monodramo | odigrati, predstaviti, uprizoriti monodramo | ogledati si monodramo

▪ Zanimivo je, da sem najprej izbrala avtorski tekst, potem pa sem se odločila, da napišem svojo *monodramo*.

▪ Igralec bo premierno uprizoril *monodramo*, s katero bo obeležil štiridesetletnico svojega gledališkega in filmskega ustvarjanja.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

festival monodrame | premiera, uprizoritev monodrame | priredba monodrame

▪ Po dveh letih bo v ptujskem gledališču ponovno potekal festival *monodrame*.

...

▪ Igralka se pripravlja na *monodramo*, v kateri bo igrala legendarno Marilyn Monroe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mónodrâma]

IPA: [ˈmoːnɔˈdraːma]

ednina

IMENOVALNIK: mónodrâma

RODILNIK: mónodrâme

DAJALNIK: mónodrâmi

TOŽILNIK: mónodrâmo

MESTNIK: pri mónodrâmi

ORODNIK: z mónodrâmo

dvojina

IMENOVALNIK: mónodrâmi

RODILNIK: mónodrâm

DAJALNIK: mónodrâmama

TOŽILNIK: mónodrâmi

MESTNIK: pri mónodrâmah

ORODNIK: z mónodrâmama

množina

IMENOVALNIK: mónodrâme

RODILNIK: mónodrâm

DAJALNIK: mónodrâmam

TOŽILNIK: mónodrâme

MESTNIK: pri mónodrâmah

ORODNIK: z mónodrâmami

TONEMSKO

[mônodrâma]

IPA: [móːnɔ̀drâːmá]

ednina

IMENOVALNIK: mônodrâma

RODILNIK: mônodrâme

DAJALNIK: mônodrâmi

TOŽILNIK: mōnodrámo
MESTNIK: pri mōnodrámi
ORODNIK: z mōnodrámo

dvojina

IMENOVALNIK: mōnodrámi
RODILNIK: mōnodrām
DAJALNIK: mōnodrámama
TOŽILNIK: mōnodrámi
MESTNIK: pri mōnodrámah
ORODNIK: z mōnodrámama

množina

IMENOVALNIK: mōnodráme
RODILNIK: mōnodrām
DAJALNIK: mōnodrámam
TOŽILNIK: mōnodráme
MESTNIK: pri mōnodrámah
ORODNIK: z mōnodrámami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Monodrama* iz novoklas. *mono.*
'eno.., samo..' iz gr. *mónos* 'sam, edini' + ↑drama

mónodrámski

 mōnodrámška mōnodrámško

pridevnik

[mōnodrámski]

POMEN

ki je v zvezi z monodramo

► **prid. beseda** + sam. beseda

monodramski nastop | monodramska predstava,
uprizoritev

- Igralčeva igra je natančno izdelana, stalno živa, preseneča in ustvarja občutek zahtevnega in kompleksnega *monodramskega* nastopa.
- V Mestnem gledališču Ptuj se je začel 8. festival monodrame, ki bo zajel najboljše *monodramske* predstave zadnjih dveh sezon.
- Za *monodramsko* uprizoritev si je izbral priljubljeno prozo sodobnega italijanskega pisatelja.

...

- Gledališke prireditve, ki se bodo vrstile ves teden, so pretežno *monodramske*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[mōnodrámski]

IPA: ['mo:nɔ'dra:mski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mōnodrámski
RODILNIK: mōnodrámškega
DAJALNIK: mōnodrámškemu
TOŽILNIK: mōnodrámski

živo mōnodrámškega

MESTNIK: pri mōnodrámškem

ORODNIK: z mōnodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: mōnodrámška
RODILNIK: mōnodrámških
DAJALNIK: mōnodrámškima
TOŽILNIK: mōnodrámška
MESTNIK: pri mōnodrámških
ORODNIK: z mōnodrámškima

množina

IMENOVALNIK: mōnodrámski
RODILNIK: mōnodrámških
DAJALNIK: mōnodrámskim
TOŽILNIK: mōnodrámške
MESTNIK: pri mōnodrámških
ORODNIK: z mōnodrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mōnodrámška
RODILNIK: mōnodrámške
DAJALNIK: mōnodrámški
TOŽILNIK: mōnodrámško
MESTNIK: pri mōnodrámški
ORODNIK: z mōnodrámško

dvojina

IMENOVALNIK: mōnodrámski
RODILNIK: mōnodrámških
DAJALNIK: mōnodrámškima
TOŽILNIK: mōnodrámski
MESTNIK: pri mōnodrámških
ORODNIK: z mōnodrámškima

množina

IMENOVALNIK: mōnodrámške
RODILNIK: mōnodrámških
DAJALNIK: mōnodrámskim
TOŽILNIK: mōnodrámške
MESTNIK: pri mōnodrámških
ORODNIK: z mōnodrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mōnodrámško
RODILNIK: mōnodrámškega
DAJALNIK: mōnodrámškemu
TOŽILNIK: mōnodrámško
MESTNIK: pri mōnodrámškem
ORODNIK: z mōnodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: mōnodrámski
RODILNIK: mōnodrámških
DAJALNIK: mōnodrámškima
TOŽILNIK: mōnodrámski
MESTNIK: pri mōnodrámških
ORODNIK: z mōnodrámškima

množina

IMENOVALNIK: mónodrámska
RODILNIK: mónodrámskih
DAJALNIK: mónodrámskim
TOŽILNIK: mónodrámska
MESTNIK: pri mónodrámskih
ORODNIK: z mónodrámskimi

TONEMSKO

[mõnodrámski]

IPA: [mó:nõdrà:mskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mõnodrámski
RODILNIK: mõnodrámskega
DAJALNIK: mõnodrámskemu
TOŽILNIK: mõnodrámski
živo mõnodrámskega
MESTNIK: pri mõnodrámskem
ORODNIK: z mõnodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: mõnodrámska
RODILNIK: mõnodrámskih
DAJALNIK: mõnodrámskima
TOŽILNIK: mõnodrámska
MESTNIK: pri mõnodrámskih
ORODNIK: z mõnodrámskima

množina

IMENOVALNIK: mõnodrámski
RODILNIK: mõnodrámskih
DAJALNIK: mõnodrámskim
TOŽILNIK: mõnodrámske
MESTNIK: pri mõnodrámskih
ORODNIK: z mõnodrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mõnodrámska
RODILNIK: mõnodrámske
DAJALNIK: mõnodrámski
TOŽILNIK: mõnodrámsko
MESTNIK: pri mõnodrámski
ORODNIK: z mõnodrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: mõnodrámski
RODILNIK: mõnodrámskih
DAJALNIK: mõnodrámskima
TOŽILNIK: mõnodrámski
MESTNIK: pri mõnodrámskih
ORODNIK: z mõnodrámskima

množina

IMENOVALNIK: mõnodrámske
RODILNIK: mõnodrámskih
DAJALNIK: mõnodrámskim

TOŽILNIK: mõnodrámske
MESTNIK: pri mõnodrámskih
ORODNIK: z mõnodrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mõnodrámsko
RODILNIK: mõnodrámskega
DAJALNIK: mõnodrámskemu
TOŽILNIK: mõnodrámsko
MESTNIK: pri mõnodrámskem
ORODNIK: z mõnodrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: mõnodrámski
RODILNIK: mõnodrámskih
DAJALNIK: mõnodrámskima
TOŽILNIK: mõnodrámski
MESTNIK: pri mõnodrámskih
ORODNIK: z mõnodrámskima

množina

IMENOVALNIK: mõnodrámska
RODILNIK: mõnodrámskih
DAJALNIK: mõnodrámskim
TOŽILNIK: mõnodrámska
MESTNIK: pri mõnodrámskih
ORODNIK: z mõnodrámskimi

IZVOR

↑monodrama

múren múrna samostalnik moškega spola
[múrən]

POMEN

1. žuželka črne ali rjave barve z daljšimi tipalkami, ki živi v zemlji na travniku; primerjaj lat.

Gryllus campestris; SIN.: iz zoologije poljski muren

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

muren poje

- *Murni* so v toplem večeru peli kot za stavo.
- Čebele brenčijo na planinskih travnikih in *murni* cvrčijo v travi.

...

▪ *Murni*, škržati in kobilice ustvarjajo preplet zvokov, tako značilen za poletno noč, da se jih spominjamo tja v deževno jesen.

2. iz zoologije žuželka črne ali rjave barve z daljšimi tipalkami, katere samec z drgnjenjem zgornjega para kril ustvarja visoke, odsekane glasove; primerjaj lat. *Gryllidae*

► **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Njegovo življenjsko delo je bila raziskava glasotvornih organov *murna* in pojočih ravnokrilcev sploh.

...

▪ Pri *murnih* je sistem oglašanja tak, da drgnejo z zobci in letvijo na krilih.

3. navadno v množini član taborniške organizacije, star manj kot 6 let

▪ Pripravili bodo državni mnogoboj za *murne*, medvedke in čebelice, taborniško tekmovanje v najrazličnejših panogah.

▪ Tabornik *muren* sem bil že v vrtcu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[múrən]

IPA: [ˈmuːrən]

ednina

IMENOVALNIK: múren

RODILNIK: múrna

DAJALNIK: múrnu

TOŽILNIK: múrna

MESTNIK: pri múrnu

ORODNIK: z múrnóm

dvojina

IMENOVALNIK: múrna

RODILNIK: múrnov

DAJALNIK: múrnoma

TOŽILNIK: múrna

MESTNIK: pri múrnih

ORODNIK: z múrnoma

množina

IMENOVALNIK: múrni

RODILNIK: múrnov

DAJALNIK: múrnóm

TOŽILNIK: múrne

MESTNIK: pri múrnih

ORODNIK: z múrni

TONEMSKO

[múrən]

IPA: [mùːrén]

ednina

IMENOVALNIK: múren

RODILNIK: múrna

DAJALNIK: múrnu

TOŽILNIK: múrna

MESTNIK: pri múrnu

ORODNIK: z múrnóm

dvojina

IMENOVALNIK: múrna

RODILNIK: múrnov tudi mûrnov

DAJALNIK: múrnoma

TOŽILNIK: múrna

MESTNIK: pri múrnih tudi pri mûrnih

ORODNIK: z múrnoma

množina

IMENOVALNIK: múrni

RODILNIK: múrnov tudi mûrnov

DAJALNIK: múrnóm

TOŽILNIK: múrne

MESTNIK: pri múrnih tudi pri mûrnih

ORODNIK: z múrni tudi z mûrni

STALNE ZVEZE

poljski muren

iz zoologije žuželka črne ali rjave barve z daljšimi tipalkami, ki živi v zemlji na travniku; primerjaj lat. *Gryllus campestris*; SIN.: muren

▪ V poskusu s 1600 samicami *poljskega murna* je dokazal, da tipalnice za orientacijo samic niso pomembne.

IZVOR

< *murin* = stčes. *muřín* 'črnc' < pslov. *murinъ iz *murъ 'črn' < ide. *(h₂)ma(h₂)uró- 'temen'

nakódran nakódrana nakódrano pridevnik

[nakódran]

POMEN

1. ki ima kodre¹ 1., je oblikovan v kodre¹ 1.;

SIN.: skodran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nakodrani lasje | nakodrana dlaka | nakodrana pričeska

▪ Kodri imajo *nakodrano* dlako, ki potrebuje skrbno in redno nego.

▪ Z *nakodrano* pričesko boste poželi občudovanje na slavnostnih plesih, saj je narejena po najnovejših frizerskih smernicah.

▪ Rada spreminja svojo pričesko iz dneva v dan, saj je imela najprej spletene kitke, prihodnji dan *nakodrane* lase, nato pa že ravne.

▶ prisl. + **prid. beseda**

drobno nakodran | močno, nekoliko, rahlo nakodran | trajno nakodran

▪ Lase ima trajno *nakodrane* in vedno urejene.

▪ Oči so ji žarele pod črnimi lasmi, te je vedno nosila drobno *nakodrane* nad čelom.

▪ Imeli smo psa mešanca, črnega z rahlo *nakodrano* dlako.

1.1. ki je oblikovan tako, da spominja na kodre¹ 1., je valovit, naguban; SIN.: skodran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nakodrani listi | nakodrani robovi | nakodrani valovi | nakodrana površina

▪ Sedela je ob vodi in strmela v rahlo *nakodrane* valove.

▪ Do jutra se je koprenasta megla razkadila, tako da je sonce sijalo z modrega neba, tu in tam pobeljenega z *nakodranimi* oblaki.

- Kodrasto zelje ima po navadi temno zelene ali modro zelene liste z zelo *nakodranimi* robovi.

▶ prisl. + **prid. beseda**

drobno nakodran | močno, rahlo nakodran

- Rob klobuka je močno *nakodran*, bet pa je izrazito rumeno oranžen.
- Valovanje je lahko različno močno, od rahlo *nakodrane* morske površine do orjaških valov.
- V kajaku se je počutila, kot da s telesom leži tik nad gladino, z vesli pa kot z dlanmi boža drobno *nakodrane* valove.

2. v obliki **nakodrani** ki ima liste z drobno valovitim, nagubanim robom; SIN.: kodrast, skodran

- Solate ima najraje mešane, večinoma z *nakodrano* endivijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nakódran]

IPA: [na'ko:dran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nakódran

določno nakódrani

RODILNIK: nakódranega

DAJALNIK: nakódranemu

TOŽILNIK: nakódran

določno nakódrani

živo nakódranega

MESTNIK: pri nakódranem

ORODNIK: z nakódranimi

dvojina

IMENOVALNIK: nakódrana

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranima

TOŽILNIK: nakódrana

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

množina

IMENOVALNIK: nakódrani

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranim

TOŽILNIK: nakódrane

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nakódrana

RODILNIK: nakódrane

DAJALNIK: nakódrani

TOŽILNIK: nakódrano

MESTNIK: pri nakódrani

ORODNIK: z nakódrano

dvojina

IMENOVALNIK: nakódrani

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranima

TOŽILNIK: nakódrani

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

množina

IMENOVALNIK: nakódrane

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranim

TOŽILNIK: nakódrane

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nakódrano

RODILNIK: nakódranega

DAJALNIK: nakódranemu

TOŽILNIK: nakódrano

MESTNIK: pri nakódranem

ORODNIK: z nakódranimi

dvojina

IMENOVALNIK: nakódrani

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranima

TOŽILNIK: nakódrani

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

množina

IMENOVALNIK: nakódrana

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranim

TOŽILNIK: nakódrana

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj nakódran

ženski spol

EDNINA: bôlj nakódrana

srednji spol

EDNINA: bôlj nakódrano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj nakódran

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj nakódrana

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj nakódrano

TONEMSKO

[nakôdran]

IPA: [nakó:dràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nakôdran
določno nakôdrani
RODILNIK: nakôdranega
DAJALNIK: nakôdranemu
TOŽILNIK: nakôdran
določno nakôdrani
živo nakôdranega
MESTNIK: pri nakôdranem
ORODNIK: z nakôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: nakôdrana
RODILNIK: nakôdranih
DAJALNIK: nakôdranima
TOŽILNIK: nakôdrana
MESTNIK: pri nakôdranih
ORODNIK: z nakôdranimi

množina

IMENOVALNIK: nakôdrani
RODILNIK: nakôdranih
DAJALNIK: nakôdranim
TOŽILNIK: nakôdrane
MESTNIK: pri nakôdranih
ORODNIK: z nakôdranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nakôdrana
RODILNIK: nakôdrane
DAJALNIK: nakôdrani
TOŽILNIK: nakôdrano
MESTNIK: pri nakôdrani
ORODNIK: z nakôdrano

dvojina

IMENOVALNIK: nakôdrani
RODILNIK: nakôdranih
DAJALNIK: nakôdranima
TOŽILNIK: nakôdrani
MESTNIK: pri nakôdranih
ORODNIK: z nakôdranimi

množina

IMENOVALNIK: nakôdrane
RODILNIK: nakôdranih
DAJALNIK: nakôdranim
TOŽILNIK: nakôdrane
MESTNIK: pri nakôdranih
ORODNIK: z nakôdranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nakôdrano
RODILNIK: nakôdranega
DAJALNIK: nakôdranemu

TOŽILNIK: nakôdrano

MESTNIK: pri nakôdranem

ORODNIK: z nakôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: nakôdrani
RODILNIK: nakôdranih
DAJALNIK: nakôdranima
TOŽILNIK: nakôdrani
MESTNIK: pri nakôdranih
ORODNIK: z nakôdranimi

množina

IMENOVALNIK: nakôdrana
RODILNIK: nakôdranih
DAJALNIK: nakôdranim
TOŽILNIK: nakôdrana
MESTNIK: pri nakôdranih
ORODNIK: z nakôdranimi
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj nakôdran

ženski spol

EDNINA: bôlj nakôdrana

srednji spol

EDNINA: bôlj nakôdrano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj nakôdran

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj nakôdrana

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj nakôdrano

IZVOR

↑nakodrati

nakódrati nakódram dovršni glagol

[nakódrati]

POMEN

1. narediti, izoblikovati kodre; SIN.: skodrati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

nakodrati lase

- Frizerka je le rahlo *nakodr*ala njene dolge svetle lase.

...

▪ Sprednji pramen las si zgladite visoko na čelu s gelom, čop pa bogato *nakodraj*te.

▪ Posamezne pramene lahko *nakodrate* s posebnimi kleščami, po kodranju pa pričesko utrdite z lakom ali s serumom v razpršilu.

1.1. ekspresivno **narediti, povzročiti, da se kaj oblikuje tako, da spominja na kodre, postane valovito, nagubano**; SIN.: ekspresivno skodrati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

nakodrati gladino

- Burja je *nakodrala* gladino v dokaj visoke in kratke valove.
- Na češnji in višnji so pogoste črne češnjeve uši, ki *nakodrajo* vrhove češenj.

2. v obliki **nakodrati se** dobiti obliko kodrov, postati kodrast; SIN.: skodrati

- Lahko nanesete balzam za lase, s čimer *se* vam bodo lasje nekoliko *nakodrali*.

2.1. v obliki **nakodrati se**, ekspresivno izoblikovati se tako, da spominja na kodre, postati valovit, naguban; SIN.: ekspresivno skodrati

- Prej gladko morje *se nakodra* z drobnimi valovi.
- Mlado čebulo dobro očistimo in zelene liste po dolgem zarežemo, nato jih za kratek čas položimo v ledeno mrzlo vodo, da *se* listi *nakodrajo*.
- Po okužbi z glivo *Taphrina deformans* (breskova kodravost) *se* listi *nakodrajo* in postanejo mehurjasti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nakódrati]

IPA: [na'ko:drati]

NEDOLOČNIK: nakódrati

NAMENILNIK: nakódrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: nakódr**am**
2. OSEBA: nakódr**aš**
3. OSEBA: nakódr**a**

dvojina

1. OSEBA: nakódr**ava**
2. OSEBA: nakódr**ata**
3. OSEBA: nakódr**ata**

množina

1. OSEBA: nakódr**amo**
2. OSEBA: nakódr**ate**
3. OSEBA: nakódr**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: nakódr**aj**

dvojina

1. OSEBA: nakódr**ajva**
2. OSEBA: nakódr**ajta**

množina

1. OSEBA: nakódr**ajmo**
2. OSEBA: nakódr**ajte**

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: nakódr**al**
DVOJINA: nakódr**ala**
MNOŽINA: nakódr**ali**

ženski spol

- EDNINA: nakódr**ala**
DVOJINA: nakódr**ali**
MNOŽINA: nakódr**ale**

srednji spol

- EDNINA: nakódr**alo**
DVOJINA: nakódr**ali**
MNOŽINA: nakódr**ala**

deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: nakódr**an**
RODILNIK: nakódr**anega**
DAJALNIK: nakódr**anemu**
TOŽILNIK: nakódr**an**
    živo nakódr**anega**
MESTNIK: pri nakódr**anem**
ORODNIK: z nakódr**anim**

dvojina

- IMENOVALNIK: nakódr**ana**
RODILNIK: nakódr**anih**
DAJALNIK: nakódr**anima**
TOŽILNIK: nakódr**ana**
MESTNIK: pri nakódr**anih**
ORODNIK: z nakódr**anima**

množina

- IMENOVALNIK: nakódr**ani**
RODILNIK: nakódr**anih**
DAJALNIK: nakódr**anim**
TOŽILNIK: nakódr**ane**
MESTNIK: pri nakódr**anih**
ORODNIK: z nakódr**animi**

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: nakódr**ana**
RODILNIK: nakódr**ane**
DAJALNIK: nakódr**ani**
TOŽILNIK: nakódr**ano**
MESTNIK: pri nakódr**ani**
ORODNIK: z nakódr**ano**

dvojina

- IMENOVALNIK: nakódr**ani**
RODILNIK: nakódr**anih**
DAJALNIK: nakódr**anima**
TOŽILNIK: nakódr**ani**
MESTNIK: pri nakódr**anih**
ORODNIK: z nakódr**anima**

množina

- IMENOVALNIK: nakódr**ane**
RODILNIK: nakódr**anih**
DAJALNIK: nakódr**anim**
TOŽILNIK: nakódr**ane**
MESTNIK: pri nakódr**anih**
ORODNIK: z nakódr**animi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nakódrano

RODILNIK: nakódranega

DAJALNIK: nakódranemu

TOŽILNIK: nakódrano

MESTNIK: pri nakódranem

ORODNIK: z nakódranim

dvojina

IMENOVALNIK: nakódrani

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranima

TOŽILNIK: nakódrani

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranima

množina

IMENOVALNIK: nakódrana

RODILNIK: nakódranih

DAJALNIK: nakódranim

TOŽILNIK: nakódrana

MESTNIK: pri nakódranih

ORODNIK: z nakódranimi

DELEŽJE NA -vš̄: nakódrávš̄i

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: nakódranje

RODILNIK: nakódranja

DAJALNIK: nakódranju

TOŽILNIK: nakódranje

MESTNIK: pri nakódranju

ORODNIK: z nakódranjem

dvojina

IMENOVALNIK: nakódranji

RODILNIK: nakódranj

DAJALNIK: nakódranjema

TOŽILNIK: nakódranji

MESTNIK: pri nakódranjih

ORODNIK: z nakódranjema

množina

IMENOVALNIK: nakódranja

RODILNIK: nakódranj

DAJALNIK: nakódranjem

TOŽILNIK: nakódranja

MESTNIK: pri nakódranjih

ORODNIK: z nakódranji

TONEMSKO

[nakòdrati]

IPA: [nakó:dràti]

NEDOLOČNIK: nakòdrati

NAMENILNIK: nakòdrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: nakòdram

2. OSEBA: nakòdraš

3. OSEBA: nakòdra

dvojina

1. OSEBA: nakòdrava

2. OSEBA: nakòdrata

3. OSEBA: nakòdrata

množina

1. OSEBA: nakòdramo

2. OSEBA: nakòdrate

3. OSEBA: nakòdrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: nakòdraj

dvojina

1. OSEBA: nakòdrajva

2. OSEBA: nakòdrajta

množina

1. OSEBA: nakòdrajmo

2. OSEBA: nakòdrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: nakòdral

DVOJINA: nakòdrala

MNOŽINA: nakòdrali

ženski spol

EDNINA: nakòdrala

DVOJINA: nakòdrali

MNOŽINA: nakòdrale

srednji spol

EDNINA: nakòdralo

DVOJINA: nakòdrali

MNOŽINA: nakòdrala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nakòdran

RODILNIK: nakòdranega

DAJALNIK: nakòdranemu

TOŽILNIK: nakòdran

živo nakòdranega

MESTNIK: pri nakòdranem

ORODNIK: z nakòdranim

dvojina

IMENOVALNIK: nakòdrana

RODILNIK: nakòdranih

DAJALNIK: nakòdranima

TOŽILNIK: nakòdrana

MESTNIK: pri nakòdranih

ORODNIK: z nakòdranima

množina

IMENOVALNIK: nakòdrani

RODILNIK: nakòdranih

DAJALNIK: nakòdranim

TOŽILNIK: nakòdrane

MESTNIK: pri nakòdranih

ORODNIK: z nakôdranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nakôdrana

RODILNIK: nakôdrane

DAJALNIK: nakôdrani

TOŽILNIK: nakôdrano

MESTNIK: pri nakôdrani

ORODNIK: z nakôdrano

dvojina

IMENOVALNIK: nakôdrani

RODILNIK: nakôdranih

DAJALNIK: nakôdranima

TOŽILNIK: nakôdrani

MESTNIK: pri nakôdranih

ORODNIK: z nakôdranima

množina

IMENOVALNIK: nakôdrane

RODILNIK: nakôdranih

DAJALNIK: nakôdranim

TOŽILNIK: nakôdrane

MESTNIK: pri nakôdranih

ORODNIK: z nakôdranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nakôdrano

RODILNIK: nakôdranega

DAJALNIK: nakôdranemu

TOŽILNIK: nakôdrano

MESTNIK: pri nakôdranem

ORODNIK: z nakôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: nakôdrani

RODILNIK: nakôdranih

DAJALNIK: nakôdranima

TOŽILNIK: nakôdrani

MESTNIK: pri nakôdranih

ORODNIK: z nakôdranima

množina

IMENOVALNIK: nakôdrana

RODILNIK: nakôdranih

DAJALNIK: nakôdranim

TOŽILNIK: nakôdrana

MESTNIK: pri nakôdranih

ORODNIK: z nakôdranimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: nakodrâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: nakôdranje

RODILNIK: nakôdranja

DAJALNIK: nakôdranju

TOŽILNIK: nakôdranje

MESTNIK: pri nakôdranju

ORODNIK: z nakôdranjem

dvojina

IMENOVALNIK: nakôdranji

RODILNIK: nakôdranj

DAJALNIK: nakôdranjema

TOŽILNIK: nakôdranji

MESTNIK: pri nakôdranjih

ORODNIK: z nakôdranjema

množina

IMENOVALNIK: nakôdranja

RODILNIK: nakôdranj

DAJALNIK: nakôdranjem

TOŽILNIK: nakôdranja

MESTNIK: pri nakôdranjih

ORODNIK: z nakôdranji

FRAZEOLOGIJA

kravžljati/kodrati/skodrati ipd. živce/živčke/lase komu

kravžljati živce komu

kodrati živce komu

kravžljati živčke komu

kodrati lase komu

v dovršni obliki skodrati živce komu

v dovršni obliki nakodrati živce komu

povzročati, povzročiti, da kdo postane zelo vznemirjen, živčen, zaskrbljen

▪ Če nekje prepoznamo rahlo komedijo, že v naslednjem kadru vidimo premišljen triler, ki nam *kravžlja živce*.

▪ Do morebitnih dolžnikov ne bodite nestrpni, čeprav vam *kodrajo živce*, jih opominjajte diskretno.

▪ Seveda sta se dogodka udeležila tudi princ in princesa s hčerko, ki *je* razposajeno tekala naokoli in *kravžljala živčke* staršema.

▪ Po eni najhladnejših zim v zadnjem desetletju se bo vreme pri nas vrnilo v bolj ustaljene tirnice, nekoliko nam *bodo lase kodrali* le pogosti temperaturni obrati.

▪ Ste zdaj že razmislili, katera je tista ponavljajoča se situacija, ki vam pobere energijo in *skodra živce*?

▪ To, da ti mama občasno *nakodra živce* in seveda ti njej, je nekaj povsem naravnega in je stvar, ki smo jo v najstniških letih doživljali vsi.

IZVOR

↑kodrati

nánodélec nánodélca samostalnik moškega spola

[nánodélɛç]

POMEN

navadno v množini, iz fizike, iz kemije **trdni delec velikosti od enega do sto nanometrov**

► prid. beseda + **sam. beseda**

magnetni nanodelci | ogljikovi, srebrovi, zlati nanodelci

- Pri tekočinah z visokimi vsebnostmi magnetnih *nanodelcev* se ti pod vplivom magnetnega polja razvrstijo v vrste, ki sledijo njegovim silnicam.
- Elektromagnetne interakcije med *nanodelci* zlata spremenijo lastnosti te kovine.

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
lastnost, oblika nanodelcev | strupenost nanodelcev | uporaba nanodelcev | vpliv nanodelcev
  - Raziskave uporabe *nanodelcev* v medicini so pripomogle tudi k večjemu zavedanju o potencialni nevarnosti *nanodelcev*.
  - Vpliv *nanodelcev* na človeka in okolje je še dokaj neraziskan.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - *Nanodelci* imajo na površini veliko večji delež atomov v primerjavi z delci večjih dimenzij, zato imajo večjo kemijsko aktivnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nánodélɛc]

IPA: [ˈna:nòˈde:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: nánodélec

RODILNIK: nánodélca

DAJALNIK: nánodélcu

TOŽILNIK: nánodélec

MESTNIK: pri nánodélcu

ORODNIK: z nánodélcem

dvojina

IMENOVALNIK: nánodélca

RODILNIK: nánodélcev

DAJALNIK: nánodélcema

TOŽILNIK: nánodélca

MESTNIK: pri nánodélcih

ORODNIK: z nánodélcema

množina

IMENOVALNIK: nánodélci

RODILNIK: nánodélcev

DAJALNIK: nánodélcem

TOŽILNIK: nánodélce

MESTNIK: pri nánodélcih

ORODNIK: z nánodélci

TONEMSKO

[nânodêlɛc]

IPA: [ná:nòdè:lɛts]

ednina

IMENOVALNIK: nânodêlec

RODILNIK: nânodêlca

DAJALNIK: nânodêlcu

TOŽILNIK: nânodêlec

MESTNIK: pri nânodêlcu

ORODNIK: z nânodêlcem

dvojina

IMENOVALNIK: nânodêlca

RODILNIK: nânodêlcev

DAJALNIK: nânodêlcema

TOŽILNIK: nânodêlca

MESTNIK: pri nânodêlcih

ORODNIK: z nânodêlcema

množina

IMENOVALNIK: nânodêlci

RODILNIK: nânodêlcev

DAJALNIK: nânodêlcem

TOŽILNIK: nânodêlce

MESTNIK: pri nânodêlcih

ORODNIK: z nânodêlci

in

[nânodêlɛc]

IPA: [ná:nòdè:lɛts]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: nânodélec

RODILNIK: nânodélca

DAJALNIK: nânodélcu

TOŽILNIK: nânodélec

MESTNIK: pri nânodélcu

ORODNIK: z nânodélcem

dvojina

IMENOVALNIK: nânodélca

RODILNIK: nânodélcev tudi nânodêlcev

DAJALNIK: nânodélcema

TOŽILNIK: nânodélca

MESTNIK: pri nânodélcih tudi pri nânodêlcih

ORODNIK: z nânodélcema

množina

IMENOVALNIK: nânodélci

RODILNIK: nânodélcev tudi nânodêlcev

DAJALNIK: nânodélcem

TOŽILNIK: nânodélce

MESTNIK: pri nânodélcih tudi pri nânodêlcih

ORODNIK: z nânodélcem tudi z nânodêlci

IZVOR

novoklas. *nano.* ‘milijardina osnovne enote’ iz gr. *nános* ‘pritlikavec’ + ↑delec

nárko

 pridevnik

[nárko]

POMEN

knjižno pogovorno ki je v zvezi z mamili

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

narko biznis | narko diler | narko kartel | narko mafija | narko scena | narko vojna

- Kdo bi si upal obiskati brazilsko favelo na periferiji, ki jo vodijo in ustrahujejo *narko* dilerji?
- V mestu se že nekaj časa odvijajo bitke med *narko* karteli.
- Na leto se na slovenski *narko* sceni proda 300 kilogramov čistega heroína.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nárko]

IPA: [ˈna:rkɔ]

TONEMSKO

[nârko]

IPA: [ná:rkò]

IZVOR

po zgledu angl. *narco* okrajšano iz ↑narkotik

nárkokartél nárkokartéla samostalnik moškega spola

[nárkokartél]

POMEN

knjižno pogovorno kriminalno združenje, organizacija, ki obvladuje, nadzoruje proizvodnjo, (pre)prodajo mamil na določenem območju; SIN.:

knjižno pogovorno narkomafija

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

član, pripadnik narkokartela | šef, vodja narkokartela

- Člani *narkokartela* so iz zasede napadli policiste.
- Pripadniki mehiških marincev so v več ur trajajočem strelskem obračunu uspeli ubiti znanega vodjo mehiškega *narkokartela*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Trenutno so mehiški *narkokarteli* razdeljeni v dve veliki skupini, ki se spopadata za trg z drogo.

...

- Senator je boj proti *narkokartelom* ocenil pozitivno in opozoril, da jih še zdaleč niso zatrli.
- Za nadzor nad dobičkonosnimi tihotapskimi potmi v obmejnih mestih potekajo prave vojne med *narkokarteli*, ki terjajo številne žrtve tako med civilisti kot tudi policijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nárkokartél]

IPA: [ˈna:rkɔkaˈte:l]

ednina

IMENOVALNIK: nárkokartél

RODILNIK: nárkokartéla

DAJALNIK: nárkokartélu

TOŽILNIK: nárkokartél

MESTNIK: pri nárkokartélu

ORODNIK: z nárkokartéloom

dvojina

IMENOVALNIK: nárkokartéla

RODILNIK: nárkokartélov

DAJALNIK: nárkokartélo

TOŽILNIK: nárkokartéla

MESTNIK: pri nárkokartélih

ORODNIK: z nárkokartélo

množina

IMENOVALNIK: nárkokartéli

RODILNIK: nárkokartélov

DAJALNIK: nárkokartéloom

TOŽILNIK: nárkokartéle

MESTNIK: pri nárkokartélih

ORODNIK: z nárkokartéli

TONEMSKO

[nârkokartêl]

IPA: [ná:rkòkarté:l]

ednina

IMENOVALNIK: nârkokartêl

RODILNIK: nârkokartêla

DAJALNIK: nârkokartêlu

TOŽILNIK: nârkokartêl

MESTNIK: pri nârkokartêlu

ORODNIK: z nârkokartêloom

dvojina

IMENOVALNIK: nârkokartêla

RODILNIK: nârkokartêlov

DAJALNIK: nârkokartêlo

TOŽILNIK: nârkokartêla

MESTNIK: pri nârkokartêlih

ORODNIK: z nârkokartêlo

množina

IMENOVALNIK: nârkokartêli

RODILNIK: nârkokartêlov

DAJALNIK: nârkokartêloom

TOŽILNIK: nârkokartêle

MESTNIK: pri nârkokartêlih

ORODNIK: z nârkokartêli

IZVOR

↑narko + ↑kartel

nârkomáfija nârkomáfije samostalnik ženskega spola

[nârkomáfija]

POMEN

knjižno pogovorno kriminalno združenje, organizacija, ki obvladuje, nadzoruje proizvodnjo, (pre)prodajo mamil na določenem območju; SIN.:

knjižno pogovorno narkokartel

▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**

boj, borba, vojna proti narkomafiji

- Politik je sprožil obsežen boj proti *narkomafiji*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Obveščevalna služba je odkrila, da so v državi posebni bančni računi, prek katerih *narkomafija* pere svoj denar.

...

- Prijeli naj bi večje število članov *narkomafije*, ki je pri nas povezana s tihotapljenjem heroina.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nárkomáfija]

IPA: [ˈna:rkɔˈma:fija]

ednina

IMENOVALNIK: nárkomáfija

RODILNIK: nárkomáfije

DAJALNIK: nárkomáfiji

TOŽILNIK: nárkomáfijo

MESTNIK: pri nárkomáfiji

ORODNIK: z nárkomáfijo

dvojina

IMENOVALNIK: nárkomáfiji

RODILNIK: nárkomáfij

DAJALNIK: nárkomáfijama

TOŽILNIK: nárkomáfiji

MESTNIK: pri nárkomáfijah

ORODNIK: z nárkomáfijama

množina

IMENOVALNIK: nárkomáfije

RODILNIK: nárkomáfij

DAJALNIK: nárkomáfijam

TOŽILNIK: nárkomáfije

MESTNIK: pri nárkomáfijah

ORODNIK: z nárkomáfijami

TONEMSKO

[nárkomáfija]

IPA: [ná:rkɔ̀mà:fija]

ednina

IMENOVALNIK: nárkomáfija

RODILNIK: nárkomáfije

DAJALNIK: nárkomáfiji

TOŽILNIK: nárkomáfijo

MESTNIK: pri nárkomáfiji

ORODNIK: z nárkomáfijo

dvojina

IMENOVALNIK: nárkomáfiji

RODILNIK: nárkomáfij

DAJALNIK: nárkomáfijama

TOŽILNIK: nárkomáfiji

MESTNIK: pri nárkomáfijah

ORODNIK: z nárkomáfijama
množina

IMENOVALNIK: nárkomáfije

RODILNIK: nárkomáfij

DAJALNIK: nárkomáfijam

TOŽILNIK: nárkomáfije

MESTNIK: pri nárkomáfijah

ORODNIK: z nárkomáfijami

IZVOR

↑narko + ↑mafija

natikáč natikáča samostalnik moškega spola

[natikáč]

POMEN

navadno v množini **obuvalo**, navadno s čvrstim podplatom, brez zadnjega zgornjega dela, ki se natakne

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

elegantni, modni natikáči | gumijasti, plastični, usnjeni natikáči | ortopedski natikáči | poletni natikáči | udobni natikáči | ženski natikáči

- Kolo je prislonila ob drevo, ki je raslo tik ob vodi, in snela plastične *natikače*.

- Če vas je ujela poletna nevihta in ste skupaj z usnjenimi *natikači* premočeni do kože, jih najprej dobro sperite pod vodo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

natakiniti, obuti natikače | nositi natikače

- Ko si doma obujem *natikače*, se počutim, kot bi bila na Tahitiju.

- Če ste veliko hodili bosi ali nosili *natikače*, je vaša koža na petah potrebna temeljitega luščenja.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
natikači z nizko, visoko peto

- Poplesavala je v *natikačih* z visoko peto, čeprav je bilo zunaj precej mraz.

- Obvezna oprema so športni *natikači* s profiliranim podplatom ali športni copati za v vodo, kopalke, majica, brisača.

- V službi ponavadi nosi *natikače* z nizko peto, zvečer pa si rada privoščičevlje z visokimi petami.

▶ **priredna zveza**

natikači in japonke, natikači in sandali

- Na prodajnih policah že lahko izbirate med sandali in *natikači* za tople poletne dni.

- Nizke čevlje bodo zamenjali sandali, lahkotni *natikači* in japonke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[natikáč]

IPA: [natiˈka:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: natikáč
RODILNIK: natikáča
DAJALNIK: natikáču
TOŽILNIK: natikáč
MESTNIK: pri natikáču
ORODNIK: z natikáčem

dvojina

IMENOVALNIK: natikáča
RODILNIK: natikáčev
DAJALNIK: natikáčema
TOŽILNIK: natikáča
MESTNIK: pri natikáčih
ORODNIK: z natikáčema

množina

IMENOVALNIK: natikáči
RODILNIK: natikáčev
DAJALNIK: natikáčem
TOŽILNIK: natikáče
MESTNIK: pri natikáčih
ORODNIK: z natikáči

TONEMSKO

[natikáč]

IPA: [natikà:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: natikáč
RODILNIK: natikáča
DAJALNIK: natikáču
TOŽILNIK: natikáč
MESTNIK: pri natikáču
ORODNIK: z natikáčem

dvojina

IMENOVALNIK: natikáča
RODILNIK: natikáčev tudi natikâčev
DAJALNIK: natikáčema
TOŽILNIK: natikáča
MESTNIK: pri natikáčih tudi pri natikâčih
ORODNIK: z natikáčema

množina

IMENOVALNIK: natikáči
RODILNIK: natikáčev tudi natikâčev
DAJALNIK: natikáčem
TOŽILNIK: natikáče
MESTNIK: pri natikáčih tudi pri natikâčih
ORODNIK: z natikáči tudi z natikâči

IZVOR

↑natikati

navigácija navigácije samostalnik ženskega spola

[navigácija]

POMEN

1. določanje položaja vozila in njegovo usmerjanje glede na predvideno smer, cilj; SIN.: navigiranje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pri obalni *navigaciji* za prepoznavanje izbiramo izrazite objekte.
- Z zvezdno *navigacijo* na zibajoči se ladji lahko le približno določimo položaj v prostoru.
- Vikingi so obvladali dnevno in nočno *navigacijo*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Navigacija* po kamnitih strmih poteh zahteva veliko izkušenj in znanja.
- Dejstvu, da sem v črni temi varno objadral nekaj milj oddaljene podvodne čeri, je botrovala samo moja izjemno natančna *navigacija*.

...

▪ Radar je namenjen dvojemu: *navigaciji* in preprečevanju trčenja, uporaben je podnevi, ponoči in v megli.

▪ Ob standardnem stranskem krmilu ima krmar pred seboj vse potrebne instrumente za plovbo in *navigacijo*.

1.1. veda o takem usmerjanju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pomorska navigacija

- Študiral je inženirstvo in pomorsko *navigacijo*.

1.2. elektronska naprava ali program, aplikacija za tako določanje položaja in usmerjanje; SIN.: navigator, navigatorka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

avtomobilska, cestna navigacija | glasovna navigacija | mobilna, prenosna navigacija | satelitska navigacija

- Podjetje predstavlja večnamensko prenosno *navigacijo*, ki se uporablja pri hoji, kolesarjenju ter vožnji z avtomobilom in čolnom.

...

▪ *Navigacija* se samodejno vključi, ko se približa odcep ali križišče.

▪ Nosilna konzola ni dovolj trdno vpeta, zato se zaslon *navigacije* med vožnjo tresse.

2. premikanje po spletnih straneh, nastavitvah v programu, aplikaciji, zlasti z izbiranjem možnosti v menijih, hiperpovezavah; SIN.: navigiranje

▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda** v mestniku

navigacija po menijih | navigacija po spletnih straneh, spletu | navigacija po vmesniku

- *Navigacija* po menijih je zelo poenostavljena in hitra.

▪ Za ogledovanje spletnih strani in *navigacijo* po spletu potrebujemo brskalnik.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

enostavna navigacija

- Peta tipka omogoča enostavno *navigacijo* med meniji.
- Novozasnovani portal s sodobno spletno *navigacijo* ponuja učinkovito uporabo sistema.

...

- Menuji so dokaj obsežni, a se v njih hitro znajdemo, saj je *navigacija* dokaj preprosta.
- Pri pisanju sporočil in *navigaciji* skozi menije nam lahko včasih pomagaja tipkovnica.

3. ekspresivno usmerjanje poteka dogajanja in določanje načina razreševanja zlasti zapletenih, neprijetnih situacij; SIN.: ekspresivno navigiranje

▶ **sam. beseda** + skozi + **sam. beseda** v tožilniku

- Spretnost pri pogajanju je bistvenega pomena za uspešno *navigacijo* skozi življenje.
- *Navigacija* skozi labirint informacij in mehanizmov je težavna.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[navigácija]

IPA: [navi'ga:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: navigácija

RODILNIK: navigácije

DAJALNIK: navigáciiji

TOŽILNIK: navigácijo

MESTNIK: pri navigáciiji

ORODNIK: z navigácijo

dvojina

IMENOVALNIK: navigáciiji

RODILNIK: navigácij

DAJALNIK: navigáciijama

TOŽILNIK: navigáciiji

MESTNIK: pri navigáciijah

ORODNIK: z navigáciijama

množina

IMENOVALNIK: navigácije

RODILNIK: navigácij

DAJALNIK: navigácijam

TOŽILNIK: navigácije

MESTNIK: pri navigáciijah

ORODNIK: z navigáciijami

TONEMSKO

[navigácija]

IPA: [navigà:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: navigácija

RODILNIK: navigácije

DAJALNIK: navigáciiji

TOŽILNIK: navigácijo

MESTNIK: pri navigáciiji

ORODNIK: z navigácijo

dvojina

IMENOVALNIK: navigáciiji

RODILNIK: navigácij

DAJALNIK: navigáciijama

TOŽILNIK: navigáciiji

MESTNIK: pri navigáciijah

ORODNIK: z navigáciijama

množina

IMENOVALNIK: navigácije

RODILNIK: navigácij

DAJALNIK: navigácijam

TOŽILNIK: navigácije

MESTNIK: pri navigáciijah

ORODNIK: z navigáciijami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Navigation*) iz lat. *nāvigātiō* 'plovba' iz *nāvigāre* 'pluti'

navigácijski navigácijska navigácijsko in **navigácijski** navigácijska navigácijsko pridevnik [navigáciski] in [navigáciski]

POMEN

1. ki je v zvezi z navigacijo **1.**

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

navigacijski satelit

- *Navigacijski* sateliti krožijo na srednji Zemljini orbiti, kakih 20.000 do 24.000 km visoko.
- Tekmovalca čaka dolgo in naporno delo: deset daljših *navigacijskih* regat in dvanajst krajših.

1.1. ki se uporablja pri navigaciji **1.**

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

navigacijski instrument, pripomoček, sistem | navigacijska aplikacija | navigacijska karta | navigacijska miza | navigacijska naprava, oprema

- Z enega samega zaslona je mogoče upravljati radio, *navigacijski* sistem, klimatsko napravo, mobilni telefon in nastavitve avtomobila.
- Kdor nima *navigacijske* naprave, pa bi kljub temu rad izvedel, kako priti od točke A do točke B, si lahko pomaga s spletnimi servisi.

2. ki je v zvezi z navigacijo **2.**

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

navigacijski gumb, kolešček | navigacijska paličica, tipka

- Navkljub nenatančnosti *navigacijskega* koleščka je upravljanje udobnejše kot na nekaterih mobilnih telefonih z večsmerno tipko.
- Po menijih se lahko premikamo z natančno *navigacijsko* tipko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[navigáciski]

IPA: [navi'ga:tsiski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigácijski
RODILNIK: navigácijskega
DAJALNIK: navigácijskemu
TOŽILNIK: navigácijski
živo navigácijskega
MESTNIK: pri navigácijskem
ORODNIK: z navigácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigácijska
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskima
TOŽILNIK: navigácijska
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskima

množina

IMENOVALNIK: navigácijski
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskim
TOŽILNIK: navigácijske
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigácijska
RODILNIK: navigácijske
DAJALNIK: navigácijski
TOŽILNIK: navigácijsko
MESTNIK: pri navigácijski
ORODNIK: z navigácijsko

dvojina

IMENOVALNIK: navigácijski
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskima
TOŽILNIK: navigácijski
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskima

množina

IMENOVALNIK: navigácijske
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskim
TOŽILNIK: navigácijske
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigácijsko
RODILNIK: navigácijskega
DAJALNIK: navigácijskemu
TOŽILNIK: navigácijsko
MESTNIK: pri navigácijskem

ORODNIK: z navigácijskim
dvojina

IMENOVALNIK: navigácijski
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskima
TOŽILNIK: navigácijski
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskima

množina

IMENOVALNIK: navigácijska
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskim
TOŽILNIK: navigácijska
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskimi

in

[navigacíski]

IPA: [naviga'tsi:ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigácijski
RODILNIK: navigácijskega
DAJALNIK: navigácijskemu
TOŽILNIK: navigácijski
živo navigácijskega
MESTNIK: pri navigácijskem
ORODNIK: z navigácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigácijska
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskima
TOŽILNIK: navigácijska
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskima

množina

IMENOVALNIK: navigácijski
RODILNIK: navigácijskih
DAJALNIK: navigácijskim
TOŽILNIK: navigácijske
MESTNIK: pri navigácijskih
ORODNIK: z navigácijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigácijska
RODILNIK: navigácijske
DAJALNIK: navigácijski
TOŽILNIK: navigácijsko
MESTNIK: pri navigácijski
ORODNIK: z navigácijsko

dvojina

IMENOVALNIK: navigácijski

RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskima
TOŽILNIK: navigacijski
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskima

množina

IMENOVALNIK: navigacijske
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskim
TOŽILNIK: navigacijske
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacijsko
RODILNIK: navigacijskega
DAJALNIK: navigacijskemu
TOŽILNIK: navigacijsko
MESTNIK: pri navigacijskem
ORODNIK: z navigacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigacijski
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskima
TOŽILNIK: navigacijski
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskima

množina

IMENOVALNIK: navigacijska
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskim
TOŽILNIK: navigacijska
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskimi

TONEMSKO

[navigáciski]

IPA: [navigà:tsíski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacijski
RODILNIK: navigacijskega
DAJALNIK: navigacijskemu
TOŽILNIK: navigacijski
živo navigacijskega
MESTNIK: pri navigacijskem
ORODNIK: z navigacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigacijska
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskima
TOŽILNIK: navigacijska
MESTNIK: pri navigacijskih

ORODNIK: z navigacijskima

množina

IMENOVALNIK: navigacijski
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskim
TOŽILNIK: navigacijske
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacijska
RODILNIK: navigacijske
DAJALNIK: navigacijski
TOŽILNIK: navigacijsko
MESTNIK: pri navigacijski
ORODNIK: z navigacijsko

dvojina

IMENOVALNIK: navigacijski
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskima
TOŽILNIK: navigacijski
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskima

množina

IMENOVALNIK: navigacijske
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskim
TOŽILNIK: navigacijske
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacijsko
RODILNIK: navigacijskega
DAJALNIK: navigacijskemu
TOŽILNIK: navigacijsko
MESTNIK: pri navigacijskem
ORODNIK: z navigacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigacijski
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskima
TOŽILNIK: navigacijski
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskima

množina

IMENOVALNIK: navigacijska
RODILNIK: navigacijskih
DAJALNIK: navigacijskim
TOŽILNIK: navigacijska
MESTNIK: pri navigacijskih
ORODNIK: z navigacijskimi

in

[navigacîski]
IPA: [navigatsî:ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacîjski
RODILNIK: navigacîjskega
DAJALNIK: navigacîjskemu
TOŽILNIK: navigacîjski
živo navigacîjskega
MESTNIK: pri navigacîjskem
ORODNIK: z navigacîjskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigacîjska
RODILNIK: navigacîjskih
DAJALNIK: navigacîjskima
TOŽILNIK: navigacîjska
MESTNIK: pri navigacîjskih
ORODNIK: z navigacîjskima

množina

IMENOVALNIK: navigacîjski
RODILNIK: navigacîjskih
DAJALNIK: navigacîjskim
TOŽILNIK: navigacîjske
MESTNIK: pri navigacîjskih
ORODNIK: z navigacîjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacîjska
RODILNIK: navigacîjske
DAJALNIK: navigacîjski
TOŽILNIK: navigacîjsko
MESTNIK: pri navigacîjski
ORODNIK: z navigacîjsko

dvojina

IMENOVALNIK: navigacîjski
RODILNIK: navigacîjskih
DAJALNIK: navigacîjskima
TOŽILNIK: navigacîjski
MESTNIK: pri navigacîjskih
ORODNIK: z navigacîjskima

množina

IMENOVALNIK: navigacîjske
RODILNIK: navigacîjskih
DAJALNIK: navigacîjskim
TOŽILNIK: navigacîjske
MESTNIK: pri navigacîjskih
ORODNIK: z navigacîjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigacîjsko
RODILNIK: navigacîjskega
DAJALNIK: navigacîjskemu

TOŽILNIK: navigacîjsko
MESTNIK: pri navigacîjskem
ORODNIK: z navigacîjskim

dvojina

IMENOVALNIK: navigacîjski
RODILNIK: navigacîjskih
DAJALNIK: navigacîjskima
TOŽILNIK: navigacîjski
MESTNIK: pri navigacîjskih
ORODNIK: z navigacîjskima

množina

IMENOVALNIK: navigacîjska
RODILNIK: navigacîjskih
DAJALNIK: navigacîjskim
TOŽILNIK: navigacîjska
MESTNIK: pri navigacîjskih
ORODNIK: z navigacîjskimi

IZVOR

↑navigacija

navigátor navigátorja samostalnik moškega spola

[navigátor]

POMEN

1. kdor določa položaj vozila in ga usmerja glede na predvideno smer, cilj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Problem, ki je pestil ladijske *navigatorje* v osemnajstem stoletju, je bil, kako sredi morja določiti zemljepisno dolžino.
- Izkušeni *navigatorji* so na kratkih razdaljah lahko določili položaj z napako vsega 210 m.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Navigator* smeri neba določi s pomočjo sonca ali zvezd.
- *Navigator* in kopilot nista zaupala improviziranim radijskim svetilnikom in sta letalo usmerjala kar s pogledom skozi okno.

...

▪ Ima bogate jadralske izkušnje, saj je kot krmar, *navigator* in član posadke sodeloval na številnih regatah.

▪ Poleg operaterja in pilota je v helikopterju navadno še *navigator*.

2. elektronska naprava ali program, aplikacija za tako določanje položaja in usmerjanje; SIN.: navigacija, navigatorica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cestni navigator | prenosni navigator | satelitski navigator

- Prenosni *navigator* se v praksi izkaže z natančnim in jasnim vodenjem, hitrim preračunavanjem smeri in dodatki.

- Na ladjah imajo radar in satelitski *navigators*, s pomočjo katerega lahko določijo natančen položaj ladje.

***

- Gumb za vklop *navigatorsja* se nahaja na zgornji strani.
- Nosilec skrbi za pritrditev *navigatorsja* na vetrobransko steklo vozila.

3. ekspresivno kar usmerja potek dogajanja in določa način razreševanja zlasti zapletenih, neprijetnih situacij

- Humor je najin *navigators* skozi življenje.
- Tretji protagonist uprizoritve je nekakšen *navigators* po popotovanjih dramatičnega spopada med protagonistoma.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[navigátor]

IPA: [navi'ga:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: navigátor

RODILNIK: navigátorja

DAJALNIK: navigátorju

TOŽILNIK: živo navigátorja

neživo navigátor

MESTNIK: pri navigátorju

ORODNIK: z navigátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: navigátorja

RODILNIK: navigátorjev

DAJALNIK: navigátorjema

TOŽILNIK: navigátorja

MESTNIK: pri navigátorjih

ORODNIK: z navigátorjema

množina

IMENOVALNIK: navigátorji

RODILNIK: navigátorjev

DAJALNIK: navigátorjem

TOŽILNIK: navigátorje

MESTNIK: pri navigátorjih

ORODNIK: z navigátorji

TONEMSKO

[navigátor]

IPA: [navigá:tɔr]

ednina

IMENOVALNIK: navigátor

RODILNIK: navigátorja

DAJALNIK: navigátorju

TOŽILNIK: živo navigátorja

neživo navigátor

MESTNIK: pri navigátorju

ORODNIK: z navigátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: navigátorja

RODILNIK: navigátorjev

DAJALNIK: navigátorjema

TOŽILNIK: navigátorja

MESTNIK: pri navigátorjih

ORODNIK: z navigátorjema

množina

IMENOVALNIK: navigátorji

RODILNIK: navigátorjev

DAJALNIK: navigátorjem

TOŽILNIK: navigátorje

MESTNIK: pri navigátorjih

ORODNIK: z navigátorji

BESEDOTVORJE

ženski spol: navigatorka

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Navigateur* in franc. *navigateur*) iz lat. *nāvigātor* 'morjeplovec, mornar', glej ↑navigirati

navigátorka navigátorke samostalnik ženskega spola

[navigátorka]

POMEN

1. ženska, ki določa položaj vozila in ga usmerja glede na predvideno smer, cilj

- Med skupno 70 člani posadke je le ena jadralka, ki na jadrnici nastopa v vlogi *navigatorke* in taktičarke.

- Slavna pilotka in *navigatorka*, ki je med poskusom obkrožiti svet izginila nad Pacifikom, je po mnenju raziskovalcev preživela strmoglavljenje.

2. elektronska naprava ali program, aplikacija za tako določanje položaja in usmerjanje; SIN.: navigacija, navigator

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pokrajina beži mimo po drugorazrednih cestah, po katerih naju, ker je nastavljena na izogibanje cestninam, vodi satelitska *navigatorka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[navigátorka]

IPA: [navi'ga:tɔrka]

ednina

IMENOVALNIK: navigátorka

RODILNIK: navigátorke

DAJALNIK: navigátorki

TOŽILNIK: navigátorko

MESTNIK: pri navigátorki

ORODNIK: z navigátorko

dvojina

IMENOVALNIK: navigátorki
RODILNIK: navigátork
DAJALNIK: navigátork**ama**
TOŽILNIK: navigátorki
MESTNIK: pri navigátork**ah**
ORODNIK: z navigátork**ama**

množina

IMENOVALNIK: navigátorke
RODILNIK: navigátork
DAJALNIK: navigátork**am**
TOŽILNIK: navigátorke
MESTNIK: pri navigátork**ah**
ORODNIK: z navigátork**ami**

TONEMSKO

[navigátorka]

IPA: [navigá:tòrka]

ednina

IMENOVALNIK: navigátorka
RODILNIK: navigátorke
DAJALNIK: navigátorki
TOŽILNIK: navigátorko
MESTNIK: pri navigátorki
ORODNIK: z navigátorko

dvojina

IMENOVALNIK: navigátorki
RODILNIK: navigátork
DAJALNIK: navigátork**ama**
TOŽILNIK: navigátorki
MESTNIK: pri navigátork**ah**
ORODNIK: z navigátork**ama**

množina

IMENOVALNIK: navigátorke
RODILNIK: navigátork
DAJALNIK: navigátork**am**
TOŽILNIK: navigátorke
MESTNIK: pri navigátork**ah**
ORODNIK: z navigátork**ami**

IZVOR

↑navigator

navigiranje navigiranja samostalnik srednjega spola

[navigiranje]

POMEN

1. določanje položaja vozila in njegovo usmerjanje glede na predvideno smer, cilj; SIN.: navigacija

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Natančno *navigiranje* v bližini obal so zaupali svojim očem in izkušnjam.

- Z odličnim *navigiranjem* je uspel streti odpor zasledovalcev in jim uspel pobegniti.

...

- Naprava svojo primarno nalogo, *navigiranje* voznika po najprimernejši poti do cilja, opravlja dobro.
- Osebna navigacijska naprava ni več samo za *navigiranje* v avtomobilu, ampak jo lahko nosite s seboj, kamorkoli greste.

2. premikanje po spletnih straneh, nastavitvah v programu, aplikaciji, zlasti z izbiranjem možnosti v menijih, hiperpovezavah; SIN.: navigacija

▶ sam. beseda + po + sam. beseda v mestniku navigiranje po meniju

- Navigacijska kroglica omogoča *navigiranje* po straneh praktično v vseh smereh.
- Ikone, ki pomagajo pri *navigiranju* po izbirnikih, so dokaj majhne.

...

- Zajemanje slik ali videa je hitro, *navigiranje* skozi meni ali brskanje po spletu tudi.

3. ekspresivno usmerjanje poteka dogajanja in določanje načina razreševanja zlasti zapletenih, neprijetnih situacij; SIN.: ekspresivno navigacija

- Vsak od nas ima v sebi sistem *navigiranja* po življenju, svoj GPS v obliki tihega notranjega glasu, ki nam šepeta, kaj naj bi bil naš naslednji korak.
- *Navigiranje* med interesi velikih (in majhnih) je pogosto podobno nalogi dobrega gostitelja, ki mora poskrbeti, da so zadovoljni vsi gostje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[navigiranje]

IPA: [navi'gi:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: navigiranje

RODILNIK: navigiranja

DAJALNIK: navigiranju

TOŽILNIK: navigiranje

MESTNIK: pri navigiranju

ORODNIK: z navigiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: navigiranja

RODILNIK: navigiranja

DAJALNIK: navigiranj**ema**

TOŽILNIK: navigiranja

MESTNIK: pri navigiranj**ih**

ORODNIK: z navigiranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: navigiranja

RODILNIK: navigiranja

DAJALNIK: navigiranj**em**

TOŽILNIK: navigíranja
MESTNIK: pri navigíranjih
ORODNIK: z navigíranji

TONEMSKO

[navigíranje]

IPA: [navi'gi:rànje]

ednina

IMENOVALNIK: navigíranje

RODILNIK: navigíranja

DAJALNIK: navigíranju

TOŽILNIK: navigíranje

MESTNIK: pri navigíranju

ORODNIK: z navigíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: navigíranji

RODILNIK: navigíranj

DAJALNIK: navigíranjema

TOŽILNIK: navigíranji

MESTNIK: pri navigíranjih

ORODNIK: z navigíranjema

množina

IMENOVALNIK: navigíranja

RODILNIK: navigíranj

DAJALNIK: navigíranjem

TOŽILNIK: navigíranja

MESTNIK: pri navigíranjih

ORODNIK: z navigíranji

IZVOR

↑navigirati

navigírati navigíram nedovršni in dovršni glagol

[navigírati]

POMEN

1. določati položaj vozila in ga usmerjati glede na predvideno smer, cilj

- Radarji jim niso odkrivali v temi skritih ledenih gora, vremenskih napovedi ni bilo, *navigirali* so s sekstantom.
- Prehodil in prevozil sem veliko sveta z navadnim zemljevidom in v večjih skupinah sem bil vedno jaz tisti, ki sem *navigiral*.

1.1. ekspresivno voziti, usmerjati plovilo

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Na krovu je bil pristaniški pilot, ki je ladjo *navigiral* skozi morsko ožino.

...

- Pred 1300 leti so ljudje že *navigirali* po morjih.
- Želja vseh treh je bila, da bi skupaj *navigirali* na isti ladji.

2. premikati se po spletnih straneh, nastavitvah v programu, aplikaciji, zlasti z izbiranjem možnosti v menijih, hiperpovezavah

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Nastavljanje je dokaj preprosto, po menijih pa ne *navigiramo* z gumbi, temveč s koleščkom.
- V ozadju je nameščen sistem, po katerem *navigirate* z dotiki in drsenjem po zaslonu.

...

- *Navigiramo* do mape, kjer imamo datoteke s pisavami.

3. ekspresivno usmerjati potek dogajanja in določati način razreševanja zlasti zapletenih, neprijetnih situacij

▶ **glag.** + med + sam. beseda v orodniku

- Vodilni v podjetju se nauči *navigirati* med zaposlenimi, nauči se odgovornosti, organizacije, ustvarjanja harmonije.

...

- Počnem veliko stvari in fizična aktivnost mi pomaga, da skozi življenje *navigiram* tako, kot si želim.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[navigírati]

IPA: [navi'gi:rati]

NEDOLOČNIK: navigírati

NAMENILNIK: navigírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: navigíram
2. OSEBA: navigíraš
3. OSEBA: navigíra

dvojina

1. OSEBA: navigírava
2. OSEBA: navigírata
3. OSEBA: navigírata

množina

1. OSEBA: navigíramo
2. OSEBA: navigírate
3. OSEBA: navigírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: navigíraj

dvojina

1. OSEBA: navigírajva
2. OSEBA: navigírajta

množina

1. OSEBA: navigírajmo
2. OSEBA: navigírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: navigíral

DVOJINA: navigírala
MNOŽINA: navigírali

ženski spol

EDNINA: navigírala
DVOJINA: navigírali
MNOŽINA: navigírale

srednji spol

EDNINA: navigíralo
DVOJINA: navigírali
MNOŽINA: navigírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigirajóč
RODILNIK: navigirajóč**ega**
DAJALNIK: navigirajóč**emu**
TOŽILNIK: navigirajóč
živo navigirajóč**ega**
MESTNIK: pri navigirajóč**em**
ORODNIK: z navigirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigirajóča
RODILNIK: navigirajóč**ih**
DAJALNIK: navigirajóč**ima**
TOŽILNIK: navigirajóča
MESTNIK: pri navigirajóč**ih**
ORODNIK: z navigirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirajóči
RODILNIK: navigirajóč**ih**
DAJALNIK: navigirajóč**im**
TOŽILNIK: navigirajóče
MESTNIK: pri navigirajóč**ih**
ORODNIK: z navigirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigirajóča
RODILNIK: navigirajóče
DAJALNIK: navigirajóči
TOŽILNIK: navigirajóčo
MESTNIK: pri navigirajóči
ORODNIK: z navigirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: navigirajóči
RODILNIK: navigirajóč**ih**
DAJALNIK: navigirajóč**ima**
TOŽILNIK: navigirajóči
MESTNIK: pri navigirajóč**ih**
ORODNIK: z navigirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirajóče
RODILNIK: navigirajóč**ih**
DAJALNIK: navigirajóč**im**
TOŽILNIK: navigirajóče

MESTNIK: pri navigirajóč**ih**
ORODNIK: z navigirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigirajóče
RODILNIK: navigirajóč**ega**
DAJALNIK: navigirajóč**emu**
TOŽILNIK: navigirajóče
MESTNIK: pri navigirajóč**em**
ORODNIK: z navigirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigirajóči
RODILNIK: navigirajóč**ih**
DAJALNIK: navigirajóč**ima**
TOŽILNIK: navigirajóči
MESTNIK: pri navigirajóč**ih**
ORODNIK: z navigirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirajóča
RODILNIK: navigirajóč**ih**
DAJALNIK: navigirajóč**im**
TOŽILNIK: navigirajóča
MESTNIK: pri navigirajóč**ih**
ORODNIK: z navigirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigíran
RODILNIK: navigíran**ega**
DAJALNIK: navigíran**emu**
TOŽILNIK: navigíran
živo navigíran**ega**
MESTNIK: pri navigíran**em**
ORODNIK: z navigíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigírana
RODILNIK: navigíran**ih**
DAJALNIK: navigíran**ima**
TOŽILNIK: navigírana
MESTNIK: pri navigíran**ih**
ORODNIK: z navigíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigírani
RODILNIK: navigírani**h**
DAJALNIK: navigírani**m**
TOŽILNIK: navigírane
MESTNIK: pri navigírani**h**
ORODNIK: z navigírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigírana
RODILNIK: navigírane
DAJALNIK: navigírani
TOŽILNIK: navigírano

MESTNIK: pri navigirani
ORODNIK: z navigirano

dvojina

IMENOVALNIK: navigirani
RODILNIK: navigirani**h**
DAJALNIK: navigiran**ima**
TOŽILNIK: navigirani
MESTNIK: pri navigirani**h**
ORODNIK: z navigiran**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirane
RODILNIK: navigirani**h**
DAJALNIK: navigiran**im**
TOŽILNIK: navigirane
MESTNIK: pri navigirani**h**
ORODNIK: z navigiran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigirano
RODILNIK: navigiran**ega**
DAJALNIK: navigiran**emu**
TOŽILNIK: navigirano
MESTNIK: pri navigiran**em**
ORODNIK: z navigiran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigirani
RODILNIK: navigirani**h**
DAJALNIK: navigiran**ima**
TOŽILNIK: navigirani
MESTNIK: pri navigirani**h**
ORODNIK: z navigiran**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirana
RODILNIK: navigirani**h**
DAJALNIK: navigiran**im**
TOŽILNIK: navigirana
MESTNIK: pri navigirani**h**
ORODNIK: z navigiran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: navigir**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: navigiran**je**
RODILNIK: navigiran**ja**
DAJALNIK: navigiran**ju**
TOŽILNIK: navigiran**je**
MESTNIK: pri navigiran**ju**
ORODNIK: z navigiran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: navigiran**ji**
RODILNIK: navigiran**j**
DAJALNIK: navigiran**jema**
TOŽILNIK: navigiran**ji**
MESTNIK: pri navigiran**jih**
ORODNIK: z navigiran**jema**

množina

IMENOVALNIK: navigiran**ja**
RODILNIK: navigiran**j**
DAJALNIK: navigiran**jem**
TOŽILNIK: navigiran**ja**
MESTNIK: pri navigiran**jih**
ORODNIK: z navigiran**ji**

TONEMSKO

[navigîrati]

IPA: [navigî:ràti]

NEDOLOČNIK: navigîrati

NAMENILNIK: navigîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: navigîram
2. OSEBA: navigîraš
3. OSEBA: navigîra

dvojina

1. OSEBA: navigîrava
2. OSEBA: navigîrata
3. OSEBA: navigîrata

množina

1. OSEBA: navigîramo
2. OSEBA: navigîrate
3. OSEBA: navigîrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: navigîraj

dvojina

1. OSEBA: navigîrajva
2. OSEBA: navigîrajta

množina

1. OSEBA: navigîrajmo
2. OSEBA: navigîrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: navigîral
DVOJINA: navigîrala
MNOŽINA: navigîrali

ženski spol

EDNINA: navigîrala
DVOJINA: navigîrali
MNOŽINA: navigîrale

srednji spol

EDNINA: navigîralo
DVOJINA: navigîrali
MNOŽINA: navigîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigiraj**oč** tudi navigiraj**ôč**
RODILNIK: navigiraj**očega**
DAJALNIK: navigiraj**očemu**

TOŽILNIK: navigirajôč tudi navigirajôč
živo navigirajôčega

MESTNIK: pri navigirajôč**em**

ORODNIK: z navigirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigirajôča

RODILNIK: navigirajôč**ih**

DAJALNIK: navigirajôč**ima**

TOŽILNIK: navigirajôča

MESTNIK: pri navigirajôč**ih**

ORODNIK: z navigirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirajôči

RODILNIK: navigirajôč**ih**

DAJALNIK: navigirajôč**im**

TOŽILNIK: navigirajôče

MESTNIK: pri navigirajôč**ih**

ORODNIK: z navigirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigirajôča

RODILNIK: navigirajôč**e**

DAJALNIK: navigirajôč**i**

TOŽILNIK: navigirajôč**o**

MESTNIK: pri navigirajôč**i**

ORODNIK: z navigirajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: navigirajôči

RODILNIK: navigirajôč**ih**

DAJALNIK: navigirajôč**ima**

TOŽILNIK: navigirajôč**i**

MESTNIK: pri navigirajôč**ih**

ORODNIK: z navigirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigirajôče

RODILNIK: navigirajôč**ih**

DAJALNIK: navigirajôč**im**

TOŽILNIK: navigirajôč**e**

MESTNIK: pri navigirajôč**ih**

ORODNIK: z navigirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: navigirajôče

RODILNIK: navigirajôč**ega**

DAJALNIK: navigirajôč**emu**

TOŽILNIK: navigirajôč**e**

MESTNIK: pri navigirajôč**em**

ORODNIK: z navigirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigirajôči

RODILNIK: navigirajôč**ih**

DAJALNIK: navigirajôč**ima**

TOŽILNIK: navigirajôč**i**

MESTNIK: pri navigirajôč**ih**

ORODNIK: z navigirajôč**ima**
množina

IMENOVALNIK: navigirajôča

RODILNIK: navigirajôč**ih**

DAJALNIK: navigirajôč**im**

TOŽILNIK: navigirajôča

MESTNIK: pri navigirajôč**ih**

ORODNIK: z navigirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: navigîran

RODILNIK: navigîran**ega**

DAJALNIK: navigîran**emu**

TOŽILNIK: navigîran

živo navigîran**ega**

MESTNIK: pri navigîran**em**

ORODNIK: z navigîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: navigîrana

RODILNIK: navigîran**ih**

DAJALNIK: navigîran**ima**

TOŽILNIK: navigîrana

MESTNIK: pri navigîran**ih**

ORODNIK: z navigîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigîrani

RODILNIK: navigîran**ih**

DAJALNIK: navigîran**im**

TOŽILNIK: navigîrane

MESTNIK: pri navigîran**ih**

ORODNIK: z navigîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: navigîrana

RODILNIK: navigîran**e**

DAJALNIK: navigîran**i**

TOŽILNIK: navigîran**o**

MESTNIK: pri navigîran**i**

ORODNIK: z navigîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: navigîrani

RODILNIK: navigîran**ih**

DAJALNIK: navigîran**ima**

TOŽILNIK: navigîrani

MESTNIK: pri navigîran**ih**

ORODNIK: z navigîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: navigîrane

RODILNIK: navigîran**ih**

DAJALNIK: navigîran**im**

TOŽILNIK: navigîrane

MESTNIK: pri navigîran**ih**

ORODNIK: z navigîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: navigirano
RODILNIK: navigiranega
DAJALNIK: navigiranemu
TOŽILNIK: navigirano
MESTNIK: pri navigiranem
ORODNIK: z navigiranim

dvojina

IMENOVANIK: navigirani
RODILNIK: navigiranih
DAJALNIK: navigiranima
TOŽILNIK: navigirani
MESTNIK: pri navigiranih
ORODNIK: z navigiranima

množina

IMENOVANIK: navigirana
RODILNIK: navigiranih
DAJALNIK: navigiranim
TOŽILNIK: navigirana
MESTNIK: pri navigiranih
ORODNIK: z navigiranimi

DELEŽJE NA *-aje*: navigiraje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: navigiranje
RODILNIK: navigiranja
DAJALNIK: navigiranju
TOŽILNIK: navigiranje
MESTNIK: pri navigiranju
ORODNIK: z navigiranjem

dvojina

IMENOVANIK: navigiraji
RODILNIK: navigiranja
DAJALNIK: navigiranjema
TOŽILNIK: navigiraji
MESTNIK: pri navigiranjih
ORODNIK: z navigiranjema

množina

IMENOVANIK: navigiranja
RODILNIK: navigiranja
DAJALNIK: navigiranjem
TOŽILNIK: navigiranja
MESTNIK: pri navigiranjih
ORODNIK: z navigiraji

IZVOR

prevzeto prek nem. *navigieren* iz lat. *navigāre* 'pluti', iz *nāvis* 'ladja'

Ne

 simbol

POMEN

simbol za kemijski element *neon*

- Za molekule, ki vsebujejo atome elementov 2. periode (razen Li, Be, B in *Ne*), velja pravilo, da ko atomi tvorijo kovalentne vezi, težijo k temu, da je skupno število elektronov v veznih in neveznih elektronskih parih v zunanji lupini atoma vedno 8.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ne*, simbola za element ↑neon

nečák

 nečáka samostalnik moškega spola

[nečák]

POMEN

sestrin ali bratov sin

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nečák obišče KOGA | nečák pomaga | nečák živi KJE

- Pred kratkim me je obiskal *nečák*.
- *Nečák* je prišel na obisk nenavadno dobre volje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

n-letni nečák | navihan nečák

- Ponosno opisuje svojega navihanega *nečaka*.
- V veliko pomoč pri dokumentarnem filmu je bil pisatelj *nečák*, ki še zmeraj skrbi za njegovo zupuščino.

▶ priredna zveza

nečák in nečakinja | nečák in stric | nečák in vnuk

- Zelo se je razveselil obiska nečakinje in *nečaka* iz Avstralije.
- Moji vnuki in *nečaki* že hodijo v šolo.

...

- *Nečakoma* pripoveduje pravljice za lahko noč.
- Mama in babica nisem, imam pa veliko *nečakov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nečák]

IPA: [ne'tʃa:k]

ednina

IMENOVANIK: nečák

RODILNIK: nečáka

DAJALNIK: nečáku

TOŽILNIK: nečáka

MESTNIK: pri nečáku

ORODNIK: z nečákom

dvojina

IMENOVANIK: nečáka

RODILNIK: nečákov

DAJALNIK: nečákoma

TOŽILNIK: nečáka

MESTNIK: pri nečákih

ORODNIK: z nečákoma

množina

IMENOVANIK: nečáki

RODILNIK: nečákov

DAJALNIK: nečákom

TOŽILNIK: nečáke
MESTNIK: pri nečákíh
ORODNIK: z nečáki

TONEMSKO

[nečák]
IPA: [neʧá:k]
ednina

IMENOVALNIK: nečák
RODILNIK: nečáka
DAJALNIK: nečáku
TOŽILNIK: nečáka
MESTNIK: pri nečáku
ORODNIK: z nečákom

dvojina

IMENOVALNIK: nečáka
RODILNIK: nečákov tudi nečâkov
DAJALNIK: nečákoma
TOŽILNIK: nečáka
MESTNIK: pri nečákíh tudi pri nečâíh
ORODNIK: z nečákoma

množina

IMENOVALNIK: nečáki
RODILNIK: nečákov tudi nečâkov
DAJALNIK: nečákom
TOŽILNIK: nečáke
MESTNIK: pri nečákíh tudi pri nečâíh
ORODNIK: z nečáki tudi z nečâi

BESEDOTVORJE

ženski spol: nečakinja
svojilni pridevnik: nečakov

IZVOR

= hrv., srb. *něčāk* < slovan. **net'akъ* iz pslov. *neti 'nečakinja' < ide. **neptih*₂- 'vnukinja', tako kot star. litov. *neptė* 'vnukinja, nečakinja', stind. *naptĩ-* 'vnukinja', lat. *neptis* iz **nepot-* 'vnuk, potomec', prim. stind. *nápāt* 'vnuk, potomec', lat. *nepōs* 'vnuk', mlajše 'nečak', stvnem. *nevo*, nem. *Neffe*, angl. *nephew* 'nečak'

nečakinja nečákinje samostalnik ženskega spola

[nečákinja]

POMEN

sestrina ali bratova hči

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
nečakinja skrbi za KOGA, KAJ | nečakinja živi KJE
  - Živi v Dobropolju, kjer zanjo skrbi *nečakinja*.
  - Kmalu naj bi se mu pridružila še *nečakinja* iz Irana, ki se je navdušila za študij farmacije v Ljubljani.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

n-letna nečakinja

- Popoldne bova triletni *nečakinji* kupila darilo.
- Ob koncu je voditelj večera pozdravil še pesničino *nečakinjo*.

...

- Rojstvo *nečakinje* jo je zblížalo s sestro in materjo.
- Doma je iz Kamne Gorice, zadnja leta pa stanuje pri *nečakinji* v Radovljici.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nečákinja]
IPA: [ne'ʧa:kinja]
ednina

IMENOVALNIK: nečákinja
RODILNIK: nečákinje
DAJALNIK: nečákinji
TOŽILNIK: nečákinjo
MESTNIK: pri nečákinji
ORODNIK: z nečákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinji
RODILNIK: nečákinj
DAJALNIK: nečákinjama
TOŽILNIK: nečákinji
MESTNIK: pri nečákinjah
ORODNIK: z nečákinjama

množina

IMENOVALNIK: nečákinje
RODILNIK: nečákinj
DAJALNIK: nečákinjam
TOŽILNIK: nečákinje
MESTNIK: pri nečákinjah
ORODNIK: z nečákinjami

TONEMSKO

[nečákinja]
IPA: [neʧá:kínja]
ednina

IMENOVALNIK: nečákinja
RODILNIK: nečákinje
DAJALNIK: nečákinji
TOŽILNIK: nečákinjo
MESTNIK: pri nečákinji
ORODNIK: z nečákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinji
RODILNIK: nečákinj
DAJALNIK: nečákinjama
TOŽILNIK: nečákinji
MESTNIK: pri nečákinjah
ORODNIK: z nečákinjama

množina

IMENOVALNIK: nečákinje
RODILNIK: nečákinj
DAJALNIK: nečákinjam
TOŽILNIK: nečákinje
MESTNIK: pri nečákinjah
ORODNIK: z nečákinjami

BESEDOTVORJE

svojljni pridevnik: nečákinjin

IZVOR

↑ nečák

nečákinjin nečákinjina nečákinjino pridevnik

[nečákinjin]

POMEN

1. ki je v zvezi z nečákinjo, pripada nečákinji

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Po lahnem koraku je spoznal *nečákinjino* hojo.
- Nečákinjine* besede so ga zelo pretresle.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju z nečákinjo

- Leta 1984 je na svet prijal *nečákinjin* sin.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nečákinjin]

IPA: [neˈtʃa:kinjin]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákinjin
RODILNIK: nečákinjinega
DAJALNIK: nečákinjinemu
TOŽILNIK: nečákinjin
živo nečákinjinega
MESTNIK: pri nečákinjinem
ORODNIK: z nečákinjinim

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinjina
RODILNIK: nečákinjinih
DAJALNIK: nečákinjinima
TOŽILNIK: nečákinjina
MESTNIK: pri nečákinjinih
ORODNIK: z nečákinjinima

množina

IMENOVALNIK: nečákinjini
RODILNIK: nečákinjinih
DAJALNIK: nečákinjinim
TOŽILNIK: nečákinjine
MESTNIK: pri nečákinjinih
ORODNIK: z nečákinjinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákinjina
RODILNIK: nečákinjine
DAJALNIK: nečákinjini
TOŽILNIK: nečákinjino
MESTNIK: pri nečákinjini
ORODNIK: z nečákinjino

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinjini
RODILNIK: nečákinjinih
DAJALNIK: nečákinjinima
TOŽILNIK: nečákinjini
MESTNIK: pri nečákinjinih
ORODNIK: z nečákinjinima

množina

IMENOVALNIK: nečákinjine
RODILNIK: nečákinjinih
DAJALNIK: nečákinjinim
TOŽILNIK: nečákinjine
MESTNIK: pri nečákinjinih
ORODNIK: z nečákinjinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákinjino
RODILNIK: nečákinjinega
DAJALNIK: nečákinjinemu
TOŽILNIK: nečákinjino
MESTNIK: pri nečákinjinem
ORODNIK: z nečákinjinim

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinjini
RODILNIK: nečákinjinih
DAJALNIK: nečákinjinima
TOŽILNIK: nečákinjini
MESTNIK: pri nečákinjinih
ORODNIK: z nečákinjinima

množina

IMENOVALNIK: nečákinjina
RODILNIK: nečákinjinih
DAJALNIK: nečákinjinim
TOŽILNIK: nečákinjina
MESTNIK: pri nečákinjinih
ORODNIK: z nečákinjinimi

TONEMSKO

[nečákinjin]

IPA: [neˈtʃa:kinjin]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákinjin
RODILNIK: nečákinjinega
DAJALNIK: nečákinjinemu
TOŽILNIK: nečákinjin

živo nečákinjinega

MESTNIK: pri nečákinjinem

ORODNIK: z nečákinjinim

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinjina

RODILNIK: nečákinjinih

DAJALNIK: nečákinjinima

TOŽILNIK: nečákinjina

MESTNIK: pri nečákinjinih

ORODNIK: z nečákinjinima

množina

IMENOVALNIK: nečákinjini

RODILNIK: nečákinjinih

DAJALNIK: nečákinjinim

TOŽILNIK: nečákinjine

MESTNIK: pri nečákinjinih

ORODNIK: z nečákinjinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákinjina

RODILNIK: nečákinjine

DAJALNIK: nečákinjini

TOŽILNIK: nečákinjino

MESTNIK: pri nečákinjini

ORODNIK: z nečákinjino

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinjini

RODILNIK: nečákinjinih

DAJALNIK: nečákinjinima

TOŽILNIK: nečákinjini

MESTNIK: pri nečákinjinih

ORODNIK: z nečákinjinima

množina

IMENOVALNIK: nečákinjine

RODILNIK: nečákinjinih

DAJALNIK: nečákinjinim

TOŽILNIK: nečákinjine

MESTNIK: pri nečákinjinih

ORODNIK: z nečákinjinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákinjino

RODILNIK: nečákinjinega

DAJALNIK: nečákinjinemu

TOŽILNIK: nečákinjino

MESTNIK: pri nečákinjinem

ORODNIK: z nečákinjinim

dvojina

IMENOVALNIK: nečákinjini

RODILNIK: nečákinjinih

DAJALNIK: nečákinjinima

TOŽILNIK: nečákinjini

MESTNIK: pri nečákinjinih

ORODNIK: z nečákinjinima

množina

IMENOVALNIK: nečákinjina

RODILNIK: nečákinjinih

DAJALNIK: nečákinjinim

TOŽILNIK: nečákinjina

MESTNIK: pri nečákinjinih

ORODNIK: z nečákinjinimi

IZVOR

↑nečákinja

nečákov nečákova nečákovo pridevnik

[nečákoʊ nečákova nečákovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z nečákom, pripada nečáku

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Dolgo pred *nečákovim* rojstvom je razmišljal, kaj bi mu podaril za začetek življenja.
- Odpotovala je v Rim, da bi prisostvovala *nečákovi* poroki.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju z nečákom

- S pogledom je iskala *nečákovega* sina.
- Pri delu ji pomaga *nečákov* prijatelj iz bližnje okolice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nečákoʊ nečákova nečákovo]

IPA: [ne'tʃa:kou ne'tʃa:koua ne'tʃa:kouo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nečákov

RODILNIK: nečákovega

DAJALNIK: nečákovemu

TOŽILNIK: nečákov

živo nečákovega

MESTNIK: pri nečákovem

ORODNIK: z nečákovim

dvojina

IMENOVALNIK: nečákova

RODILNIK: nečákovih

DAJALNIK: nečákovima

TOŽILNIK: nečákova

MESTNIK: pri nečákovih

ORODNIK: z nečákovima

množina

IMENOVALNIK: nečákovi

RODILNIK: nečákovih

DAJALNIK: nečákovim

TOŽILNIK: nečákove

MESTNIK: pri nečákovih

ORODNIK: z nečakov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nečakova

RODILNIK: nečakove

DAJALNIK: nečakovi

TOŽILNIK: nečakovo

MESTNIK: pri nečakovi

ORODNIK: z nečakovo

dvojina

IMENOVANIK: nečakovi

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovima

TOŽILNIK: nečakovi

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovima

množina

IMENOVANIK: nečakove

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovim

TOŽILNIK: nečakove

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: nečakovo

RODILNIK: nečakovega

DAJALNIK: nečakovemu

TOŽILNIK: nečakovo

MESTNIK: pri nečakovem

ORODNIK: z nečakovim

dvojina

IMENOVANIK: nečakovi

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovima

TOŽILNIK: nečakovi

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovima

množina

IMENOVANIK: nečakova

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovim

TOŽILNIK: nečakova

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovimi

TONEMSKO

[nečakou̯ nečakova nečakovo]

IPA: [neʈʌ:kou̯ neʈʌ:kova neʈʌ:kovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nečakov

RODILNIK: nečakovega

DAJALNIK: nečakovemu

TOŽILNIK: nečakov

živo nečakovega

MESTNIK: pri nečakovem

ORODNIK: z nečakovim

dvojina

IMENOVANIK: nečakova

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovima

TOŽILNIK: nečakova

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovima

množina

IMENOVANIK: nečakovi

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovim

TOŽILNIK: nečakove

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nečakova

RODILNIK: nečakove

DAJALNIK: nečakovi

TOŽILNIK: nečakovo

MESTNIK: pri nečakovi

ORODNIK: z nečakovo

dvojina

IMENOVANIK: nečakovi

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovima

TOŽILNIK: nečakovi

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovima

množina

IMENOVANIK: nečakove

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovim

TOŽILNIK: nečakove

MESTNIK: pri nečakovih

ORODNIK: z nečakovimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: nečakovo

RODILNIK: nečakovega

DAJALNIK: nečakovemu

TOŽILNIK: nečakovo

MESTNIK: pri nečakovem

ORODNIK: z nečakovim

dvojina

IMENOVANIK: nečakovi

RODILNIK: nečakovih

DAJALNIK: nečakovima

TOŽILNIK: nečakovi

MESTNIK: pri nečákovih
ORODNIK: z nečákovima
množina
IMENOVALNIK: nečákova
RODILNIK: nečákovih
DAJALNIK: nečákovim
TOŽILNIK: nečákova
MESTNIK: pri nečákovih
ORODNIK: z nečákovimi

IZVOR
↑nečák

nèenakovréden nèenakovrédna nèenakovrédno

pridevnik
[nèenakowrédən]

POMEN

1. ki po vrednosti, kakovosti, hierarhiji ni enak, podoben drugemu; SIN.: neenakopraven

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
neenakovreden nasprotnik, tekmeč |
neenakovredna ekipa | neenakovredna tekmičica
▪ Maloštevni gledalci se niso naužili boksa, kajti z izjemo dveh dvobojev sta si v drugih nasproti stala *neenakovredna* tekmečica.
▪ V dvoboju dveh *neenakovrednih* ekip je bil nekoliko bolj izenačen le uvodni niz.

▶ prisl. + **prid. beseda**
povsem neenakovreden
▪ Šlo je za bitko dveh povsem *neenakovrednih* tekmečev.
▪ Da se obeta boj Davida proti Goljatu, je priljubljena fraza, ko pred dvobojem opisujemo spopad dveh, v osnovi izrazito *neenakovrednih* tekmečev.

1.1. ki ne kaže, izraža take enakosti, podobnosti; SIN.: neenakopraven

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
neenakovreden boj, dvoboj | neenakovreden odnos, položaj | neenakovredna obravnava | neenakovredna tekma
▪ Sodniki med *neenakovrednim* bojem niso imeli prezahtevne naloge.

▶ prisl. + **prid. beseda**
povsem neenakovreden
▪ Zdajšnja praksa bolnišnice sili v poslovanje v povsem *neenakovrednih* pogojih.
▪ Veliki finale je bil po dolgem času spet izrazito *neenakovreden*.

IZGOVOR IN OBLIKE
JAKOSTNO
[nèenakowrédən]
IPA: ['nɛɛnakɔ'wre:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovréden
določno nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnega
DAJALNIK: nèenakovrédnemu
TOŽILNIK: nèenakovréden
določno nèenakovrédni
živo nèenakovrédnega

MESTNIK: pri nèenakovrédnem
ORODNIK: z nèenakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakovrédna
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnima
TOŽILNIK: nèenakovrédna
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnim
TOŽILNIK: nèenakovrédne
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovrédna
RODILNIK: nèenakovrédne
DAJALNIK: nèenakovrédni
TOŽILNIK: nèenakovrédno
MESTNIK: pri nèenakovrédni
ORODNIK: z nèenakovrédno

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnima
TOŽILNIK: nèenakovrédni
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakovrédne
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnim
TOŽILNIK: nèenakovrédne
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovrédno
RODILNIK: nèenakovrédnega
DAJALNIK: nèenakovrédnemu
TOŽILNIK: nèenakovrédno

MESTNIK: pri nènakovrédnem

ORODNIK: z nènakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: nènakovrédni

RODILNIK: nènakovrédnih

DAJALNIK: nènakovrédnima

TOŽILNIK: nènakovrédni

MESTNIK: pri nènakovrédnih

ORODNIK: z nènakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nènakovrédna

RODILNIK: nènakovrédnih

DAJALNIK: nènakovrédnim

TOŽILNIK: nènakovrédna

MESTNIK: pri nènakovrédnih

ORODNIK: z nènakovrédnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejši

RODILNIK: nènakovrédnejšega

DAJALNIK: nènakovrédnejšemu

TOŽILNIK: nènakovrédnejši

živo nènakovrédnejšega

MESTNIK: pri nènakovrédnejšem

ORODNIK: z nènakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejša

RODILNIK: nènakovrédnejših

DAJALNIK: nènakovrédnejšima

TOŽILNIK: nènakovrédnejša

MESTNIK: pri nènakovrédnejših

ORODNIK: z nènakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejši

RODILNIK: nènakovrédnejših

DAJALNIK: nènakovrédnejšim

TOŽILNIK: nènakovrédnejši

MESTNIK: pri nènakovrédnejših

ORODNIK: z nènakovrédnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejša

RODILNIK: nènakovrédnejše

DAJALNIK: nènakovrédnejši

TOŽILNIK: nènakovrédnejšo

MESTNIK: pri nènakovrédnejši

ORODNIK: z nènakovrédnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejši

RODILNIK: nènakovrédnejših

DAJALNIK: nènakovrédnejšima

TOŽILNIK: nènakovrédnejši

MESTNIK: pri nènakovrédnejših

ORODNIK: z nènakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejše

RODILNIK: nènakovrédnejših

DAJALNIK: nènakovrédnejšim

TOŽILNIK: nènakovrédnejše

MESTNIK: pri nènakovrédnejših

ORODNIK: z nènakovrédnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejše

RODILNIK: nènakovrédnejšega

DAJALNIK: nènakovrédnejšemu

TOŽILNIK: nènakovrédnejše

MESTNIK: pri nènakovrédnejšem

ORODNIK: z nènakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejši

RODILNIK: nènakovrédnejših

DAJALNIK: nènakovrédnejšima

TOŽILNIK: nènakovrédnejši

MESTNIK: pri nènakovrédnejših

ORODNIK: z nènakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nènakovrédnejša

RODILNIK: nènakovrédnejšega

DAJALNIK: nènakovrédnejšemu

TOŽILNIK: nènakovrédnejša

MESTNIK: pri nènakovrédnejših

ORODNIK: z nènakovrédnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj nènakovréden

ženski spol

EDNINA: bòlj nènakovrédna

srednji spol

EDNINA: bòlj nènakovrédno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najnènakovrédnejši in

nájnenakovrédnejši

RODILNIK: najnènakovrédnejšega in

nájnenakovrédnejšega

DAJALNIK: najnènakovrédnejšemu in

nájnenakovrédnejšemu

TOŽILNIK: najnènakovrédnejši in

nájnenakovrédnejši

živo najnènakovrédnejšega in

nájnenakovrédnejšega

MESTNIK: pri najnènakovrédnejšem in pri

nájnenakovrédnejšem

ORODNIK: z najnènakovrédnejšim in z

nájnenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejša in najnèenakovrédnejša
RODILNIK: najnèenakovrédnejših in najnèenakovrédnejših
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšima in najnèenakovrédnejšima
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejša in najnèenakovrédnejša
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejših in pri najnèenakovrédnejših
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšima in z najnèenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejši in najnèenakovrédnejši
RODILNIK: najnèenakovrédnejših in najnèenakovrédnejših
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšim in najnèenakovrédnejšim
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejše in najnèenakovrédnejše
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejših in pri najnèenakovrédnejših
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšimi in z najnèenakovrédnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejša in najnèenakovrédnejša
RODILNIK: najnèenakovrédnejše in najnèenakovrédnejše
DAJALNIK: najnèenakovrédnejši in najnèenakovrédnejši
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejšo in najnèenakovrédnejšo
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejši in pri najnèenakovrédnejši
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšo in z najnèenakovrédnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejši in najnèenakovrédnejši
RODILNIK: najnèenakovrédnejših in najnèenakovrédnejših
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšima in najnèenakovrédnejšima
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejši in najnèenakovrédnejši
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejših in pri najnèenakovrédnejših
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšima in z najnèenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejše in najnèenakovrédnejše
RODILNIK: najnèenakovrédnejših in najnèenakovrédnejših
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšim in najnèenakovrédnejšim
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejše in najnèenakovrédnejše
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejših in pri najnèenakovrédnejših
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšimi in z najnèenakovrédnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejše in najnèenakovrédnejše
RODILNIK: najnèenakovrédnejšega in najnèenakovrédnejšega
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšemu in najnèenakovrédnejšemu
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejše in najnèenakovrédnejše
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejšem in pri najnèenakovrédnejšem
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšim in z najnèenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejši in najnèenakovrédnejši
RODILNIK: najnèenakovrédnejših in najnèenakovrédnejših
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšima in najnèenakovrédnejšima
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejši in najnèenakovrédnejši
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejših in pri najnèenakovrédnejših
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšima in z najnèenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: najnèenakovrédnejša in najnèenakovrédnejša
RODILNIK: najnèenakovrédnejših in najnèenakovrédnejših
DAJALNIK: najnèenakovrédnejšim in najnèenakovrédnejšim
TOŽILNIK: najnèenakovrédnejša in najnèenakovrédnejša
MESTNIK: pri najnèenakovrédnejših in pri najnèenakovrédnejših
ORODNIK: z najnèenakovrédnejšimi in z najnèenakovrédnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj nèenakovréden
ženski spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj nèenakovrédna
srednji spol
EDNINA: nàjbolj in nájbolj nèenakovrédno

TONEMSKO

[nèenakowrédən]
IPA: [nèènakowrè:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovréden
določno nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnega
DAJALNIK: nèenakovrédnemu
TOŽILNIK: nèenakovréden
določno nèenakovrédni
živo nèenakovrédnega
MESTNIK: pri nèenakovrédnem
ORODNIK: z nèenakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakovrédna
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnima
TOŽILNIK: nèenakovrédna
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnim
TOŽILNIK: nèenakovrédne
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovrédna
RODILNIK: nèenakovrédne
DAJALNIK: nèenakovrédni
TOŽILNIK: nèenakovrédno
MESTNIK: pri nèenakovrédni
ORODNIK: z nèenakovrédno

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnima
TOŽILNIK: nèenakovrédni
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakovrédne
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnim

TOŽILNIK: nèenakovrédne
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovrédno
RODILNIK: nèenakovrédnega
DAJALNIK: nèenakovrédnemu
TOŽILNIK: nèenakovrédno
MESTNIK: pri nèenakovrédnem
ORODNIK: z nèenakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakovrédni
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnima
TOŽILNIK: nèenakovrédni
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nèenakovrédna
RODILNIK: nèenakovrédnih
DAJALNIK: nèenakovrédnim
TOŽILNIK: nèenakovrédna
MESTNIK: pri nèenakovrédnih
ORODNIK: z nèenakovrédnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovrédnejši
RODILNIK: nèenakovrédnejšega
DAJALNIK: nèenakovrédnejšem
TOŽILNIK: nèenakovrédnejši
živo nèenakovrédnejšega
MESTNIK: pri nèenakovrédnejšem
ORODNIK: z nèenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nèenakovrédnejša
RODILNIK: nèenakovrédnejših
DAJALNIK: nèenakovrédnejšima
TOŽILNIK: nèenakovrédnejša
MESTNIK: pri nèenakovrédnejših
ORODNIK: z nèenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nèenakovrédnejši
RODILNIK: nèenakovrédnejših
DAJALNIK: nèenakovrédnejšim
TOŽILNIK: nèenakovrédnejši
MESTNIK: pri nèenakovrédnejših
ORODNIK: z nèenakovrédnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nèenakovrédnejša
RODILNIK: nèenakovrédnejše
DAJALNIK: nèenakovrédnejši

TOŽILNIK: nēenakovrēdnejšo
MESTNIK: pri nēenakovrēdnejši
ORODNIK: z nēenakovrēdnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nēenakovrēdnejši
RODILNIK: nēenakovrēdnejših
DAJALNIK: nēenakovrēdnejšima
TOŽILNIK: nēenakovrēdnejši
MESTNIK: pri nēenakovrēdnejših
ORODNIK: z nēenakovrēdnejšima

množina

IMENOVALNIK: nēenakovrēdnejše
RODILNIK: nēenakovrēdnejših
DAJALNIK: nēenakovrēdnejšim
TOŽILNIK: nēenakovrēdnejše
MESTNIK: pri nēenakovrēdnejših
ORODNIK: z nēenakovrēdnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nēenakovrēdnejše
RODILNIK: nēenakovrēdnejšega
DAJALNIK: nēenakovrēdnejšemu
TOŽILNIK: nēenakovrēdnejše
MESTNIK: pri nēenakovrēdnejšem
ORODNIK: z nēenakovrēdnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nēenakovrēdnejši
RODILNIK: nēenakovrēdnejših
DAJALNIK: nēenakovrēdnejšima
TOŽILNIK: nēenakovrēdnejši
MESTNIK: pri nēenakovrēdnejših
ORODNIK: z nēenakovrēdnejšima

množina

IMENOVALNIK: nēenakovrēdnejša
RODILNIK: nēenakovrēdnejšega
DAJALNIK: nēenakovrēdnejšemu
TOŽILNIK: nēenakovrēdnejša
MESTNIK: pri nēenakovrēdnejših
ORODNIK: z nēenakovrēdnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj nēenakovrēden

ženski spol

EDNINA: bōlj nēenakovrēdna

srednji spol

EDNINA: bōlj nēenakovrēdno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najnēenakovrēdnejši in
nājnēenakovrēdnejši
RODILNIK: najnēenakovrēdnejšega in
nājnēenakovrēdnejšega

DAJALNIK: najnēenakovrēdnejšemu in
nājnēenakovrēdnejšemu

TOŽILNIK: najnēenakovrēdnejši in
nājnēenakovrēdnejši

živo najnēenakovrēdnejšega in
nājnēenakovrēdnejšega

MESTNIK: pri najnēenakovrēdnejšem in pri
nājnēenakovrēdnejšem

ORODNIK: z najnēenakovrēdnejšim in z
nājnēenakovrēdnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najnēenakovrēdnejša in
nājnēenakovrēdnejša

RODILNIK: najnēenakovrēdnejših in
nājnēenakovrēdnejših

DAJALNIK: najnēenakovrēdnejšima in
nājnēenakovrēdnejšima

TOŽILNIK: najnēenakovrēdnejša in
nājnēenakovrēdnejša

MESTNIK: pri najnēenakovrēdnejših in pri
nājnēenakovrēdnejših

ORODNIK: z najnēenakovrēdnejšima in z
nājnēenakovrēdnejšima

množina

IMENOVALNIK: najnēenakovrēdnejši in
nājnēenakovrēdnejši

RODILNIK: najnēenakovrēdnejših in
nājnēenakovrēdnejših

DAJALNIK: najnēenakovrēdnejšim in
nājnēenakovrēdnejšim

TOŽILNIK: najnēenakovrēdnejše in
nājnēenakovrēdnejše

MESTNIK: pri najnēenakovrēdnejših in pri
nājnēenakovrēdnejših

ORODNIK: z najnēenakovrēdnejšimi in z
nājnēenakovrēdnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najnēenakovrēdnejša in
nājnēenakovrēdnejša

RODILNIK: najnēenakovrēdnejše in
nājnēenakovrēdnejše

DAJALNIK: najnēenakovrēdnejši in
nājnēenakovrēdnejši

TOŽILNIK: najnēenakovrēdnejšo in
nājnēenakovrēdnejšo

MESTNIK: pri najnēenakovrēdnejši in pri
nājnēenakovrēdnejši

ORODNIK: z najnēenakovrēdnejšo in z
nājnēenakovrēdnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najnēenakovrēdnejši in
nājnēenakovrēdnejši

RODILNIK: nãjnëenakovrédnejših in nãjnëenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjnëenakovrédnejšima in nãjnëenakovrédnejšima
TOŽILNIK: nãjnëenakovrédnejši in nãjnëenakovrédnejši
MESTNIK: pri nãjnëenakovrédnejših in pri nãjnëenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjnëenakovrédnejšima in z nãjnëenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjnëenakovrédnejše in nãjnëenakovrédnejše
RODILNIK: nãjnëenakovrédnejših in nãjnëenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjnëenakovrédnejšim in nãjnëenakovrédnejšim
TOŽILNIK: nãjnëenakovrédnejše in nãjnëenakovrédnejše
MESTNIK: pri nãjnëenakovrédnejših in pri nãjnëenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjnëenakovrédnejšimi in z nãjnëenakovrédnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjnëenakovrédnejše in nãjnëenakovrédnejše
RODILNIK: nãjnëenakovrédnejšega in nãjnëenakovrédnejšega
DAJALNIK: nãjnëenakovrédnejšemu in nãjnëenakovrédnejšemu
TOŽILNIK: nãjnëenakovrédnejše in nãjnëenakovrédnejše
MESTNIK: pri nãjnëenakovrédnejšem in pri nãjnëenakovrédnejšem
ORODNIK: z nãjnëenakovrédnejšim in z nãjnëenakovrédnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjnëenakovrédnejši in nãjnëenakovrédnejši
RODILNIK: nãjnëenakovrédnejših in nãjnëenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjnëenakovrédnejšima in nãjnëenakovrédnejšima
TOŽILNIK: nãjnëenakovrédnejši in nãjnëenakovrédnejši
MESTNIK: pri nãjnëenakovrédnejših in pri nãjnëenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjnëenakovrédnejšima in z nãjnëenakovrédnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjnëenakovrédnejša in nãjnëenakovrédnejša

RODILNIK: nãjnëenakovrédnejših in nãjnëenakovrédnejših
DAJALNIK: nãjnëenakovrédnejšim in nãjnëenakovrédnejšim
TOŽILNIK: nãjnëenakovrédnejša in nãjnëenakovrédnejša
MESTNIK: pri nãjnëenakovrédnejših in pri nãjnëenakovrédnejših
ORODNIK: z nãjnëenakovrédnejšimi in z nãjnëenakovrédnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nëenakovréden

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nëenakovrédna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nëenakovrédno

in

[nëenakovrédən]

IPA: [nëënakowrè:dən]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nëenakovréden določno nëenakovrédni
RODILNIK: nëenakovrédnega
DAJALNIK: nëenakovrédnemu
TOŽILNIK: nëenakovréden določno nëenakovrédni živo nëenakovrédnega
MESTNIK: pri nëenakovrédnem
ORODNIK: z nëenakovrédnim

dvojina

IMENOVALNIK: nëenakovrédna
RODILNIK: nëenakovrédnih
DAJALNIK: nëenakovrédnima
TOŽILNIK: nëenakovrédna
MESTNIK: pri nëenakovrédnih
ORODNIK: z nëenakovrédnima

množina

IMENOVALNIK: nëenakovrédni
RODILNIK: nëenakovrédnih
DAJALNIK: nëenakovrédnim
TOŽILNIK: nëenakovrédne
MESTNIK: pri nëenakovrédnih
ORODNIK: z nëenakovrédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nëenakovrédna
RODILNIK: nëenakovrédne tudi nëenakovrédne
DAJALNIK: nëenakovrédni tudi nëenakovrédni

TOŽILNIK: nēnakovrēdno tudi nēnakovrēdno

MESTNIK: pri nēnakovrēdni tudi pri

nēnakovrēdni

ORODNIK: z nēnakovrēdno tudi z

nēnakovrēdno

dvojina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdni

RODILNIK: nēnakovrēdnih

DAJALNIK: nēnakovrēdnima

TOŽILNIK: nēnakovrēdni

MESTNIK: pri nēnakovrēdnih

ORODNIK: z nēnakovrēdnima

množina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdne

RODILNIK: nēnakovrēdnih

DAJALNIK: nēnakovrēdnim

TOŽILNIK: nēnakovrēdne

MESTNIK: pri nēnakovrēdnih

ORODNIK: z nēnakovrēdnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdno

RODILNIK: nēnakovrēdnega

DAJALNIK: nēnakovrēdnemu

TOŽILNIK: nēnakovrēdno

MESTNIK: pri nēnakovrēdnem

ORODNIK: z nēnakovrēdnim

dvojina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdni

RODILNIK: nēnakovrēdnih

DAJALNIK: nēnakovrēdnima

TOŽILNIK: nēnakovrēdni

MESTNIK: pri nēnakovrēdnih

ORODNIK: z nēnakovrēdnima

množina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdna

RODILNIK: nēnakovrēdnih

DAJALNIK: nēnakovrēdnim

TOŽILNIK: nēnakovrēdna

MESTNIK: pri nēnakovrēdnih

ORODNIK: z nēnakovrēdnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejši

RODILNIK: nēnakovrēdnejšega

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšemu

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejši

živo nēnakovrēdnejšega

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejšem

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejša

RODILNIK: nēnakovrēdnejših

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšima

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejša

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejših

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšima

množina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejši

RODILNIK: nēnakovrēdnejših

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšim

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejši

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejših

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejša

RODILNIK: nēnakovrēdnejše

DAJALNIK: nēnakovrēdnejši

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejšo

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejši

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejši

RODILNIK: nēnakovrēdnejših

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšima

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejši

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejših

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšima

množina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejše

RODILNIK: nēnakovrēdnejših

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšim

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejše

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejših

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejše

RODILNIK: nēnakovrēdnejšega

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšemu

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejše

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejšem

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejši

RODILNIK: nēnakovrēdnejših

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšima

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejši

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejših

ORODNIK: z nēnakovrēdnejšima

množina

IMENOVALNIK: nēnakovrēdnejša

RODILNIK: nēnakovrēdnejšega

DAJALNIK: nēnakovrēdnejšemu

TOŽILNIK: nēnakovrēdnejša

MESTNIK: pri nēnakovrēdnejših

ORODNIK: z n enakovr dnejš**imi**
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: b lj n enakovr den

ženski spol

EDNINA: b lj n enakovr dna

srednji spol

EDNINA: b lj n enakovr dno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejši in
n jn enakovr dnejši

RODILNIK: najn enakovr dnejš**ega** in
n jn enakovr dnejš**ega**

DAJALNIK: najn enakovr dnejš**emu** in
n jn enakovr dnejš**emu**

TOŽILNIK: najn enakovr dnejši in
n jn enakovr dnejši

živo najn enakovr dnejš**ega** in
n jn enakovr dnejš**ega**

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**em** in pri
n jn enakovr dnejš**em**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**im** in z
n jn enakovr dnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejša in
n jn enakovr dnejša

RODILNIK: najn enakovr dnejš**ih** in
n jn enakovr dnejš**ih**

DAJALNIK: najn enakovr dnejš**ima** in
n jn enakovr dnejš**ima**

TOŽILNIK: najn enakovr dnejša in
n jn enakovr dnejša

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**ih** in pri
n jn enakovr dnejš**ih**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**ima** in z
n jn enakovr dnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejši in
n jn enakovr dnejši

RODILNIK: najn enakovr dnejš**ih** in
n jn enakovr dnejš**ih**

DAJALNIK: najn enakovr dnejš**im** in
n jn enakovr dnejš**im**

TOŽILNIK: najn enakovr dnejše in
n jn enakovr dnejše

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**ih** in pri
n jn enakovr dnejš**ih**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**imi** in z
n jn enakovr dnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejša in
n jn enakovr dnejša

RODILNIK: najn enakovr dnejše in
n jn enakovr dnejše

DAJALNIK: najn enakovr dnejši in
n jn enakovr dnejši

TOŽILNIK: najn enakovr dnejšo in
n jn enakovr dnejšo

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**ih** in pri
n jn enakovr dnejš**ih**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**o** in z
n jn enakovr dnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejši in
n jn enakovr dnejši

RODILNIK: najn enakovr dnejš**ih** in
n jn enakovr dnejš**ih**

DAJALNIK: najn enakovr dnejš**ima** in
n jn enakovr dnejš**ima**

TOŽILNIK: najn enakovr dnejši in
n jn enakovr dnejši

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**ih** in pri
n jn enakovr dnejš**ih**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**ima** in z
n jn enakovr dnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejše in
n jn enakovr dnejše

RODILNIK: najn enakovr dnejš**ih** in
n jn enakovr dnejš**ih**

DAJALNIK: najn enakovr dnejš**im** in
n jn enakovr dnejš**im**

TOŽILNIK: najn enakovr dnejše in
n jn enakovr dnejše

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**ih** in pri
n jn enakovr dnejš**ih**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**imi** in z
n jn enakovr dnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najn enakovr dnejše in
n jn enakovr dnejše

RODILNIK: najn enakovr dnejš**ega** in
n jn enakovr dnejš**ega**

DAJALNIK: najn enakovr dnejš**emu** in
n jn enakovr dnejš**emu**

TOŽILNIK: najn enakovr dnejše in
n jn enakovr dnejše

MESTNIK: pri najn enakovr dnejš**em** in pri
n jn enakovr dnejš**em**

ORODNIK: z najn enakovr dnejš**im** in z
n jn enakovr dnejš**im**

dvojina

IMENOVANIK: najneenakovrednejši in najneenakovrednejši
RODILNIK: najneenakovrednejših in najneenakovrednejših
DAJALNIK: najneenakovrednejšima in najneenakovrednejšima
TOŽILNIK: najneenakovrednejši in najneenakovrednejši
MESTNIK: pri najneenakovrednejših in pri najneenakovrednejših
ORODNIK: z najneenakovrednejšima in z najneenakovrednejšima

množina

IMENOVANIK: najneenakovrednejša in najneenakovrednejša
RODILNIK: najneenakovrednejših in najneenakovrednejših
DAJALNIK: najneenakovrednejšim in najneenakovrednejšim
TOŽILNIK: najneenakovrednejša in najneenakovrednejša
MESTNIK: pri najneenakovrednejših in pri najneenakovrednejših
ORODNIK: z najneenakovrednejšimi in z najneenakovrednejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj neenakovreden

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj neenakovredna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj neenakovredno

IZVOR

↑ne + ↑enakovreden

nèenakovredno

 prislov

[nèenakowrédno]

POMEN

takó, da vsi udeleženi po vrednosti, kakovosti, hierarhiji niso enaki, podobni drugemu

▶ **prisl.** + glag.

neenakovredno obravnavati

- Raziskave kažejo, da mediji v splošnem *neenakovredno* in pristransko poročajo o ženskih športnih dosežkih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nèenakowrédno]

IPA: [ˈnɛɛnakɔˈwrɛ:dnɔ]

OSNOVNIK: neenakovredno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: neenakovredneje in neenakovrednejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: tudi bolj neenakovredno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

najneenakovredneje in najneenakovredneje in najneenakovrednejše in najneenakovrednejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: tudi najbolj neenakovredno in najbolj neenakovredno

TONEMSKO

[nèenakowrédno]

IPA: [nɛɛnakɔˈwrɛ:dnɔ]

OSNOVNIK: neenakovredno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

neenakovredneje in neenakovrednejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: tudi bolj neenakovredno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

najneenakovredneje in najneenakovredneje in najneenakovrednejše in najneenakovrednejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: tudi najbolj neenakovredno in najbolj neenakovredno

IZVOR

↑neenakovreden

nèjéšč

 nèjéšča nèjéšče pridevnik

[nèjéšč]

POMEN

ki nerad, malo jé, ne more jesti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

neješč otrok

- Sok in marmelada, pripravljena iz plodov češmina, sta zelo osvežujoča in spodbujata tek pri *neješčih* otrocih.
- Ker zbujajo tek, šparglje priporočajo *neješčim* ljudem, slabokrvnim in bolnikom po operacijah.

...

- Pri vnetju prebavil živali bruhajo, so povsem *neješče* in zaradi dehidracije naglo hujšajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nèjéšč]

IPA: [ˈnɛˈjɛ:ʃtʃ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nøjšč

določno nøjšči

RODILNIK: nøjščega

DAJALNIK: nøjščemu

TOŽILNIK: nøjšč

določno nøjšči

živo nøjščega

MESTNIK: pri nējěščem
ORODNIK: z nējěščim

dvojina

IMENOVALNIK: nējěšča
RODILNIK: nējěščih
DAJALNIK: nējěščima
TOŽILNIK: nējěšča
MESTNIK: pri nējěščih
ORODNIK: z nējěščima

množina

IMENOVALNIK: nējěšči
RODILNIK: nējěščih
DAJALNIK: nējěščim
TOŽILNIK: nējěšče
MESTNIK: pri nējěščih
ORODNIK: z nējěščimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nējěšča
RODILNIK: nējěšče
DAJALNIK: nējěšči
TOŽILNIK: nējěščo
MESTNIK: pri nējěšči
ORODNIK: z nējěščo

dvojina

IMENOVALNIK: nējěšči
RODILNIK: nējěščih
DAJALNIK: nējěščima
TOŽILNIK: nējěšči
MESTNIK: pri nējěščih
ORODNIK: z nējěščima

množina

IMENOVALNIK: nējěšče
RODILNIK: nējěščih
DAJALNIK: nējěščim
TOŽILNIK: nējěšče
MESTNIK: pri nējěščih
ORODNIK: z nējěščimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nējěšče
RODILNIK: nējěščega
DAJALNIK: nējěščemu
TOŽILNIK: nējěšče
MESTNIK: pri nējěščem
ORODNIK: z nējěščim

dvojina

IMENOVALNIK: nējěšči
RODILNIK: nējěščih
DAJALNIK: nējěščima
TOŽILNIK: nējěšči
MESTNIK: pri nējěščih
ORODNIK: z nējěščima

množina

IMENOVALNIK: nējěšča
RODILNIK: nējěščih
DAJALNIK: nējěščim
TOŽILNIK: nējěšča
MESTNIK: pri nējěščih
ORODNIK: z nējěščimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj nējěšč

ženski spol

EDNINA: bòlj nējěšča

srednji spol

EDNINA: bòlj nējěšče

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj nējěšč

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj nējěšča

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj nējěšče

TONEMSKO

[nējěšč]

IPA: [nėjé:ʃtʃ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nējěšč

določno nējěšči

RODILNIK: nējěščega

DAJALNIK: nējěščemu

TOŽILNIK: nējěšč

določno nējěšči

živo nējěščega

MESTNIK: pri nējěščem

ORODNIK: z nējěščim

dvojina

IMENOVALNIK: nējěšča

RODILNIK: nējěščih

DAJALNIK: nējěščima

TOŽILNIK: nējěšča

MESTNIK: pri nējěščih

ORODNIK: z nējěščima

množina

IMENOVALNIK: nējěšči

RODILNIK: nējěščih

DAJALNIK: nējěščim

TOŽILNIK: nējěšče

MESTNIK: pri nējěščih

ORODNIK: z nējěščimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nējěšča

RODILNIK: nējěšče

DAJALNIK: nējěšči
TOŽILNIK: nējěščo
MESTNIK: pri nējěšči
ORODNIK: z nējěščo

dvojina

IMENOVALNIK: nējěšči
RODILNIK: nējěšči
DAJALNIK: nējěšči
TOŽILNIK: nējěšči
MESTNIK: pri nējěšči
ORODNIK: z nējěšči

množina

IMENOVALNIK: nējěšče
RODILNIK: nējěšči
DAJALNIK: nējěšči
TOŽILNIK: nējěšče
MESTNIK: pri nējěšči
ORODNIK: z nējěšči

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nējěšče
RODILNIK: nējěščega
DAJALNIK: nējěščemu
TOŽILNIK: nējěšče
MESTNIK: pri nējěščem
ORODNIK: z nējěšči

dvojina

IMENOVALNIK: nējěšči
RODILNIK: nējěšči
DAJALNIK: nējěšči
TOŽILNIK: nējěšči
MESTNIK: pri nējěšči
ORODNIK: z nējěšči

množina

IMENOVALNIK: nējěšča
RODILNIK: nējěšči
DAJALNIK: nējěšči
TOŽILNIK: nējěšča
MESTNIK: pri nējěšči
ORODNIK: z nējěšči

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj nējěšč

ženski spol

EDNINA: bōlj nējěšča

srednji spol

EDNINA: bōlj nējěšče

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj nējěšč

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj nējěšča

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj nējěšče

IZVOR

↑ne + ↑ješč

nējěščnost nējěščnosti samostalnik ženskega spola

[nējěščnost]

POMEN

stanje, lastnost koga, da nerad, malo jé, ne more jesti

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

odpravljati neješčnost

▪ Čaj je zelo zdravilen za črevesje in želodec, odpravlja *nejěščnost*, krče v črevesju in želodcu, vnetje sluznice debelega črevesa.

▪ Pri kravah po telitvi opažamo *nejěščnost*, apatičnost.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ Telesna temperatura se dvigne na 40–42 stopinj Celzija; pojavita se *nejěščnost* in slabo počutje živali.

...

▪ Dodaten razlog *nejěščnosti* je slabše praznjenje želodca v starosti, veliko prej se pojavi občutek sitosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nējěščnost]

IPA: [ˈneˈjeːʃtʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: nējěščnost

RODILNIK: nējěščnosti

DAJALNIK: nējěščnosti

TOŽILNIK: nējěščnost

MESTNIK: pri nējěščnosti

ORODNIK: z nējěščnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: nējěščnosti

RODILNIK: nējěščnosti

DAJALNIK: nējěščnostma tudi nējěščnostima

TOŽILNIK: nējěščnosti

MESTNIK: pri nējěščnostih

ORODNIK: z nējěščnostma tudi z nējěščnostima

množina

IMENOVALNIK: nējěščnosti

RODILNIK: nējěščnosti

DAJALNIK: nējěščnostim

TOŽILNIK: nējěščnosti

MESTNIK: pri nējěščnostih

ORODNIK: z nējěščnostmi

TONEMSKO

[nējěščnost]

IPA: [ˈnéjèːʃtʃnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: nējěščnost
RODILNIK: nējěščnosti
DAJALNIK: nējěščnosti
TOŽILNIK: nējěščnost
MESTNIK: pri nējěščnosti
ORODNIK: z nējěščnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: nējěščnosti
RODILNIK: nējěščnosti
DAJALNIK: nējěščnost**ma** tudi nējěščnost**ima**
TOŽILNIK: nējěščnosti
MESTNIK: pri nējěščnost**ih**
ORODNIK: z nējěščnost**ma** tudi z nējěščnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: nējěščnosti
RODILNIK: nējěščnosti
DAJALNIK: nējěščnost**im**
TOŽILNIK: nējěščnosti
MESTNIK: pri nējěščnost**ih**
ORODNIK: z nējěščnost**mi**

IZVOR

↑ neješč

néon néona samostalnik moškega spola

[néon]

POMEN

1. lahek žlahtni plin brez barve, vonja in okusa, kemijski element [Ne]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Atom *neona* ima v prvi lupini dva elektrona, v drugi pa osem, kar je obenem največje možno število elektronov.

▶ priredna zveza

neon in ksenon

▪ Plazemski zasloni temeljijo na majhnih celicah, napolnjenih z inertnim plinom, kakršna sta *neon* in ksenon, ki se pod vplivom električnega toka spremenita v plazmo.

2. knjižno pogovorno razsvetljava s svetili, ki jih sestavljajo z neonom napolnjene svetilne cevi, zlasti za reklamne napise, znake

▪ Vsi znaki na cesti, od utripajočega *neona* do bleščečih zelenih tabel, nam pokažejo, kam je treba zaviti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[néon]

IPA: ['ne:on]

ednina

IMENOVALNIK: néon

RODILNIK: néona

DAJALNIK: néonu

TOŽILNIK: néon

MESTNIK: pri néonu

ORODNIK: z néonom

dvojina

IMENOVALNIK: néona

RODILNIK: néonov

DAJALNIK: néonoma

TOŽILNIK: néona

MESTNIK: pri néonih

ORODNIK: z néonoma

množina

IMENOVALNIK: néoni

RODILNIK: néonov

DAJALNIK: néonom

TOŽILNIK: néone

MESTNIK: pri néonih

ORODNIK: z néoni

TONEMSKO

[nəon]

IPA: [né:òn]

ednina

IMENOVALNIK: nəon

RODILNIK: nəona

DAJALNIK: nəonu

TOŽILNIK: nəon

MESTNIK: pri nəonu

ORODNIK: z nəonom

dvojina

IMENOVALNIK: nəona

RODILNIK: nəonov

DAJALNIK: nəonoma

TOŽILNIK: nəona

MESTNIK: pri nəonih

ORODNIK: z nəonoma

množina

IMENOVALNIK: nəoni

RODILNIK: nəonov

DAJALNIK: nəonom

TOŽILNIK: nəone

MESTNIK: pri nəonih

ORODNIK: z nəoni

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Neon*) iz angl. *neon*, iz gr. *néos* 'nov'

nèpasterizíran nèpasterizírana nèpasterizírano

pridevnik

[nèpasterizíran]

POMEN

v nekaterih zvezah v obliki **nepasterizirani** ki ni pasteriziran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nepasteriziran izdelek | nepasterizan/nepasterizirani sir | nepasterizirano mleko

- Največ hranilnih snovi ohrani svež in *nepasteriziran* sok, ki ga zamrznemo v ustrezni embalaži.
- Držim se starega recepta, zato je sir narejen iz *nepasteriziranega* mleka, brez dodatkov in brez umetnega kalcija, mleku dodam le sirilo.

...

- Ker je sok *nepasteriziran*, ohrani vse vitamine, tudi vitamin C je povsem prisoten.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nèpasterizíran]

IPA: [ˈnɛpasteriˈziːran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nèpasterizíran
določno nèpasterizírani
RODILNIK: nèpasterizíran**ega**
DAJALNIK: nèpasterizíran**emu**
TOŽILNIK: nèpasterizíran
določno nèpasterizírani
živo nèpasterizíran**ega**
MESTNIK: pri nèpasterizíran**em**
ORODNIK: z nèpasterizíran**im**

dvojina

IMENOVANIK: nèpasterizírana
RODILNIK: nèpasterizírani**h**
DAJALNIK: nèpasterizíran**ima**
TOŽILNIK: nèpasterizírana
MESTNIK: pri nèpasterizírani**h**
ORODNIK: z nèpasterizíran**ima**

množina

IMENOVANIK: nèpasterizírani
RODILNIK: nèpasterizírani**h**
DAJALNIK: nèpasterizíran**im**
TOŽILNIK: nèpasterizírane
MESTNIK: pri nèpasterizírani**h**
ORODNIK: z nèpasterizíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nèpasterizírana
RODILNIK: nèpasterizírane
DAJALNIK: nèpasterizírani
TOŽILNIK: nèpasterizíran**o**
MESTNIK: pri nèpasterizírani
ORODNIK: z nèpasterizíran**o**

dvojina

IMENOVANIK: nèpasterizírani

RODILNIK: nèpasterizírani**h**

DAJALNIK: nèpasterizíran**ima**

TOŽILNIK: nèpasterizírani

MESTNIK: pri nèpasterizírani**h**

ORODNIK: z nèpasterizíran**ima**

množina

IMENOVANIK: nèpasterizírane

RODILNIK: nèpasterizírani**h**

DAJALNIK: nèpasterizíran**im**

TOŽILNIK: nèpasterizírane

MESTNIK: pri nèpasterizírani**h**

ORODNIK: z nèpasterizíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: nèpasterizíran**o**

RODILNIK: nèpasterizíran**ega**

DAJALNIK: nèpasterizíran**emu**

TOŽILNIK: nèpasterizíran**o**

MESTNIK: pri nèpasterizíran**em**

ORODNIK: z nèpasterizíran**im**

dvojina

IMENOVANIK: nèpasterizírani

RODILNIK: nèpasterizírani**h**

DAJALNIK: nèpasterizíran**ima**

TOŽILNIK: nèpasterizírani

MESTNIK: pri nèpasterizírani**h**

ORODNIK: z nèpasterizíran**ima**

množina

IMENOVANIK: nèpasterizírana

RODILNIK: nèpasterizírani**h**

DAJALNIK: nèpasterizíran**im**

TOŽILNIK: nèpasterizírana

MESTNIK: pri nèpasterizírani**h**

ORODNIK: z nèpasterizíran**imi**

TONEMSKO

[nèpasterizíran]

IPA: [nɛˈpàsterizíːràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nèpasterizíran

določno nèpasterizírani

RODILNIK: nèpasterizíran**ega**

DAJALNIK: nèpasterizíran**emu**

TOŽILNIK: nèpasterizíran

določno nèpasterizírani

živo nèpasterizíran**ega**

MESTNIK: pri nèpasterizíran**em**

ORODNIK: z nèpasterizíran**im**

dvojina

IMENOVANIK: nèpasterizíran**a**

RODILNIK: nèpasterizírani**h**

DAJALNIK: nēpasterizīran**ima**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**na**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

množina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**ni**
RODILNIK: nēpasterizīra**ni**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**ne**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**na**
RODILNIK: nēpasterizīra**ne**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**no**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**no**

dvojina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**ni**
RODILNIK: nēpasterizīra**ni**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**ni**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

množina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**ne**
RODILNIK: nēpasterizīra**ni**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**ne**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**no**
RODILNIK: nēpasterizīra**na**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**no**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**ni**
RODILNIK: nēpasterizīra**ni**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**ni**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**
ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

množina

IMENOVALNIK: nēpasterizīra**na**
RODILNIK: nēpasterizīra**ni**
DAJALNIK: nēpasterizīra**ni**
TOŽILNIK: nēpasterizīra**na**
MESTNIK: pri nēpasterizīra**ni**

ORODNIK: z nēpasterizīra**ni**

IZVOR

↑ne + ↑pasteriziran

nestrpen nestrpnā nestrpnō pridevnik

[nestərpən]

POMEN

1. ki čuti, izraža vznemirjenost, navadno zaradi pričakovanja česa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nestrpen kupec

▪ Množico *nestrpni* ljudi je pričakala nova, svetla in prostorna trgovina.

▪ Pevka je po desetih letih med *nestrpne* oboževalce poslala nov glasbeni izdelek.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti nestrpen

▪ Otroci so bili *nestrpni*, radi bi že jedli torto.

1.1. ki kaže, izraža tako vznemirjenost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nestrpno čakanje | nestrpno pričakovanje

▪ Že navsezgodaj naslednjega dne sem knjigo vzel v roke in v *nestrpnem* pričakovanju začel brati.

▪ Zaradi *nestrpne*ga odštevanja dni do prve tekme smo bili vsi živčni.

2. ki ima, izraža nespoštljiv, odklonilen odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti nestrpen

▪ Problem je, da niso *nestrpni* otroci, marveč njihovi starši.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nestrpni ljudje

▪ *Nestrpni* navijači so z novimi rasističnimi izpadi šokirali igralce.

▪ Se tudi vam zdi, da smo *nestrpna* družba?

2.1. ki kaže, izraža tak odnos

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nestrpen diskurz, govor | nestrpen izpad, komentar | nestrpna izjava | nestrpno stališče

▪ Država ima instrument, s katerim bi lahko preprečila *nestrpne* izpade.

▪ Gre za učinek razširjanja *nestrpne*ga diskurza določenih političnih strank.

▪ V stranki so izrazili ogorčenje nad žaljivim, *nestrpnim* in sovražnim govorom župana.

3. ki izraža razburjenje, nejevoljo na nespoštljiv, grob način

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

nestrpen voznik

- Delavca nalagata črne vreče s smetmi na tovornjak, *nestrpni* vozniki za njim pa že nervozno hupajo.

3.1. ki kaže, izraža tako razburjenje, nejevoljo

- Nevarno situacijo povzroči motorist z nepazljivo ali *nestrpno* vožnjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nestərpən]

IPA: [nɛ'stərpən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrpen

določno nestrpní

RODILNIK: nestrpnega

DAJALNIK: nestrpnemu

TOŽILNIK: nestrpen

določno nestrpní

živo nestrpnega

MESTNIK: pri nestrpnem

ORODNIK: z nestrpnim

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpna

RODILNIK: nestrpnih

DAJALNIK: nestrpnima

TOŽILNIK: nestrpna

MESTNIK: pri nestrpnih

ORODNIK: z nestrpnima

množina

IMENOVALNIK: nestrpni

RODILNIK: nestrpnih

DAJALNIK: nestrpnim

TOŽILNIK: nestrpne

MESTNIK: pri nestrpnih

ORODNIK: z nestrpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrpna

RODILNIK: nestrpne

DAJALNIK: nestrpni

TOŽILNIK: nestrpno

MESTNIK: pri nestrpni

ORODNIK: z nestrpno

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpni

RODILNIK: nestrpnih

DAJALNIK: nestrpnima

TOŽILNIK: nestrpni

MESTNIK: pri nestrpnih

ORODNIK: z nestrpnima

množina

IMENOVALNIK: nestrpnne

RODILNIK: nestrpnih

DAJALNIK: nestrpnim

TOŽILNIK: nestrpne

MESTNIK: pri nestrpnih

ORODNIK: z nestrpnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrpno

RODILNIK: nestrpnega

DAJALNIK: nestrpnemu

TOŽILNIK: nestrpno

MESTNIK: pri nestrpnem

ORODNIK: z nestrpnim

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpni

RODILNIK: nestrpnih

DAJALNIK: nestrpnima

TOŽILNIK: nestrpni

MESTNIK: pri nestrpnih

ORODNIK: z nestrpnima

množina

IMENOVALNIK: nestrpna

RODILNIK: nestrpnih

DAJALNIK: nestrpnim

TOŽILNIK: nestrpna

MESTNIK: pri nestrpnih

ORODNIK: z nestrpnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrpnejši

RODILNIK: nestrpnejšega

DAJALNIK: nestrpnejšemu

TOŽILNIK: nestrpnejši

živo nestrpnejšega

MESTNIK: pri nestrpnejšem

ORODNIK: z nestrpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpnejša

RODILNIK: nestrpnejših

DAJALNIK: nestrpnejšima

TOŽILNIK: nestrpnejša

MESTNIK: pri nestrpnejših

ORODNIK: z nestrpnejšima

množina

IMENOVALNIK: nestrpnejši

RODILNIK: nestrpnejših

DAJALNIK: nestrpnejšim

TOŽILNIK: nestrpnejše

MESTNIK: pri nestrpnejših

ORODNIK: z nestrpnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejše
DAJALNIK: nestřpnejši
TOŽILNIK: nestřpnejšo
MESTNIK: pri nestřpnejši
ORODNIK: z nestřpnejšo

dvojina

IMENOVANIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejših
DAJALNIK: nestřpnejšima
TOŽILNIK: nestřpnejši
MESTNIK: pri nestřpnejših
ORODNIK: z nestřpnejšima

množina

IMENOVANIK: nestřpnejše
RODILNIK: nestřpnejših
DAJALNIK: nestřpnejšim
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejših
ORODNIK: z nestřpnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: nestřpnejše
RODILNIK: nestřpnejšega
DAJALNIK: nestřpnejšemu
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejšem
ORODNIK: z nestřpnejšim

dvojina

IMENOVANIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejših
DAJALNIK: nestřpnejšima
TOŽILNIK: nestřpnejši
MESTNIK: pri nestřpnejših
ORODNIK: z nestřpnejšima

množina

IMENOVANIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejših
DAJALNIK: nestřpnejšim
TOŽILNIK: nestřpnejša
MESTNIK: pri nestřpnejših
ORODNIK: z nestřpnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bølj nestřpen

ženski spol

EDNINA: bølj nestřpna

srednji spol

EDNINA: bølj nestřpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: najnestřpnejši in najnestřpnejši
RODILNIK: najnestřpnejšega in najnestřpnejšega

DAJALNIK: najnestřpnejšemu in
najnestřpnejšemu

TOŽILNIK: najnestřpnejši in najnestřpnejši
živo najnestřpnejšega in najnestřpnejšega

MESTNIK: pri najnestřpnejšem in pri
najnestřpnejšem

ORODNIK: z najnestřpnejšim in z
najnestřpnejšim

dvojina

IMENOVANIK: najnestřpnejša in najnestřpnejša
RODILNIK: najnestřpnejših in najnestřpnejših

DAJALNIK: najnestřpnejšima in
najnestřpnejšima

TOŽILNIK: najnestřpnejša in najnestřpnejša

MESTNIK: pri najnestřpnejših in pri
najnestřpnejših

ORODNIK: z najnestřpnejšima in z
najnestřpnejšima

množina

IMENOVANIK: najnestřpnejši in najnestřpnejši

RODILNIK: najnestřpnejših in najnestřpnejših

DAJALNIK: najnestřpnejšim in najnestřpnejšim

TOŽILNIK: najnestřpnejše in najnestřpnejše

MESTNIK: pri najnestřpnejših in pri
najnestřpnejših

ORODNIK: z najnestřpnejšimi in z
najnestřpnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: najnestřpnejša in najnestřpnejša

RODILNIK: najnestřpnejše in najnestřpnejše

DAJALNIK: najnestřpnejši in najnestřpnejši

TOŽILNIK: najnestřpnejšo in najnestřpnejšo

MESTNIK: pri najnestřpnejši in pri
najnestřpnejši

ORODNIK: z najnestřpnejšo in z najnestřpnejšo

dvojina

IMENOVANIK: najnestřpnejši in najnestřpnejši

RODILNIK: najnestřpnejših in najnestřpnejših

DAJALNIK: najnestřpnejšima in
najnestřpnejšima

TOŽILNIK: najnestřpnejši in najnestřpnejši

MESTNIK: pri najnestřpnejših in pri
najnestřpnejših

ORODNIK: z najnestřpnejšima in z
najnestřpnejšima

množina

IMENOVANIK: najnestřpnejše in najnestřpnejše

RODILNIK: najnestřpnejših in najnestřpnejših

DAJALNIK: najnestřpnejšim in najnestřpnejšim

TOŽILNIK: najnestřpnejše in najnestřpnejše

MESTNIK: pri najnestřpnejših in pri
najnestřpnejših

ORODNIK: z najnestrpnjšimi in z najnestrpnjšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najnestrpnjše in najnestrpnjše
RODILNIK: najnestrpnjšega in najnestrpnjšega
DAJALNIK: najnestrpnjšemu in najnestrpnjšemu
TOŽILNIK: najnestrpnjše in najnestrpnjše
MESTNIK: pri najnestrpnjšem in pri najnestrpnjšem
ORODNIK: z najnestrpnjšim in z najnestrpnjšim

dvojina

IMENOVALNIK: najnestrpnjši in najnestrpnjši
RODILNIK: najnestrpnjših in najnestrpnjših
DAJALNIK: najnestrpnjšima in najnestrpnjšima
TOŽILNIK: najnestrpnjši in najnestrpnjši
MESTNIK: pri najnestrpnjših in pri najnestrpnjših
ORODNIK: z najnestrpnjšima in z najnestrpnjšima

množina

IMENOVALNIK: najnestrpnjša in najnestrpnjša
RODILNIK: najnestrpnjših in najnestrpnjših
DAJALNIK: najnestrpnjšim in najnestrpnjšim
TOŽILNIK: najnestrpnjša in najnestrpnjša
MESTNIK: pri najnestrpnjših in pri najnestrpnjših
ORODNIK: z najnestrpnjšimi in z najnestrpnjšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj nestrpen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj nestrpnna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj nestrпно

TONEMSKO

[nestərpən]

IPA: [nestərpən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrpen
določno nestrpn
RODILNIK: nestrpnega
DAJALNIK: nestrpnemu
TOŽILNIK: nestrpen
določno nestrpn
živo nestrpnega
MESTNIK: pri nestrpnem

ORODNIK: z nestrpnim dvojina

IMENOVALNIK: nestrpnna
RODILNIK: nestrpnih
DAJALNIK: nestrpnima
TOŽILNIK: nestrpnna
MESTNIK: pri nestrpnih
ORODNIK: z nestrpnima

množina

IMENOVALNIK: nestrpn
RODILNIK: nestrpnih
DAJALNIK: nestrpnim
TOŽILNIK: nestrpane
MESTNIK: pri nestrpnih
ORODNIK: z nestrpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrpnna
RODILNIK: nestrpane
DAJALNIK: nestrpn
TOŽILNIK: nestrпно
MESTNIK: pri nestrpn
ORODNIK: z nestrпно

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpn
RODILNIK: nestrpnih
DAJALNIK: nestrpnima
TOŽILNIK: nestrpn
MESTNIK: pri nestrpnih
ORODNIK: z nestrpnima

množina

IMENOVALNIK: nestrpane
RODILNIK: nestrpnih
DAJALNIK: nestrpnim
TOŽILNIK: nestrpane
MESTNIK: pri nestrpnih
ORODNIK: z nestrpnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nestrпно
RODILNIK: nestrpnega
DAJALNIK: nestrpnemu
TOŽILNIK: nestrпно
MESTNIK: pri nestrpnem
ORODNIK: z nestrpnim

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpn
RODILNIK: nestrpnih
DAJALNIK: nestrpnima
TOŽILNIK: nestrpn
MESTNIK: pri nestrpnih
ORODNIK: z nestrpnima

množina

IMENOVALNIK: nestrpnna

RODILNIK: nestřpni**h**
DAJALNIK: nestřpni**m**
TOŽILNIK: nestřpna
MESTNIK: pri nestřpni**h**
ORODNIK: z nestřpni**mi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ega**
DAJALNIK: nestřpnejš**emu**
TOŽILNIK: nestřpnejši
živo nestřpnejš**ega**
MESTNIK: pri nestřpnejš**em**
ORODNIK: z nestřpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nestřpnejša
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**im**
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejše
DAJALNIK: nestřpnejši
TOŽILNIK: nestřpnejšo
MESTNIK: pri nestřpnejši
ORODNIK: z nestřpnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nestřpnejši
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnejše
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**im**
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnejše

RODILNIK: nestřpnejš**ega**
DAJALNIK: nestřpnejš**emu**
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejš**em**
ORODNIK: z nestřpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nestřpnejši
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**im**
TOŽILNIK: nestřpnejša
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj nestřpen

ženski spol

EDNINA: bõlj nestřpna

srednji spol

EDNINA: bõlj nestřpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
RODILNIK: nãjnestrřpnejš**ega** in nãjnestrřpnejš**ega**
DAJALNIK: nãjnestrřpnejš**emu** in
nãjnestrřpnejš**emu**
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
živo nãjnestrřpnejš**ega** in nãjnestrřpnejš**ega**
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejš**em** in pri
nãjnestrřpnejš**em**
ORODNIK: z nãjnestrřpnejš**im** in z
nãjnestrřpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
RODILNIK: nãjnestrřpnejš**ih** in nãjnestrřpnejš**ih**
DAJALNIK: nãjnestrřpnejš**ima** in
nãjnestrřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejš**ih** in pri
nãjnestrřpnejš**ih**
ORODNIK: z nãjnestrřpnejš**ima** in z
nãjnestrřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
RODILNIK: nãjnestrřpnejš**ih** in nãjnestrřpnejš**ih**
DAJALNIK: nãjnestrřpnejš**im** in nãjnestrřpnejš**im**
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše

MESTNIK: pri nājnestřpnejših in pri nājnestřpnejših

ORODNIK: z nājnestřpnejšimi in z nājnestřpnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nājnestřpnejša in nājnestřpnejša

RODILNIK: nājnestřpnejše in nājnestřpnejše

DAJALNIK: nājnestřpnejši in nājnestřpnejši

TOŽILNIK: nājnestřpnejšo in nājnestřpnejšo

MESTNIK: pri nājnestřpnejši in pri nājnestřpnejši

ORODNIK: z nājnestřpnejšo in z nājnestřpnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nājnestřpnejši in nājnestřpnejši

RODILNIK: nājnestřpnejših in nājnestřpnejših

DAJALNIK: nājnestřpnejšima in

nājnestřpnejšima

TOŽILNIK: nājnestřpnejši in nājnestřpnejši

MESTNIK: pri nājnestřpnejših in pri nājnestřpnejših

ORODNIK: z nājnestřpnejšima in z nājnestřpnejšima

množina

IMENOVALNIK: nājnestřpnejše in nājnestřpnejše

RODILNIK: nājnestřpnejših in nājnestřpnejših

DAJALNIK: nājnestřpnejšim in nājnestřpnejšim

TOŽILNIK: nājnestřpnejše in nājnestřpnejše

MESTNIK: pri nājnestřpnejših in pri nājnestřpnejših

ORODNIK: z nājnestřpnejšimi in z nājnestřpnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nājnestřpnejše in nājnestřpnejše

RODILNIK: nājnestřpnejšega in nājnestřpnejšega

DAJALNIK: nājnestřpnejšemu in

nājnestřpnejšemu

TOŽILNIK: nājnestřpnejše in nājnestřpnejše

MESTNIK: pri nājnestřpnejšem in pri nājnestřpnejšem

ORODNIK: z nājnestřpnejšim in z nājnestřpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nājnestřpnejši in nājnestřpnejši

RODILNIK: nājnestřpnejših in nājnestřpnejših

DAJALNIK: nājnestřpnejšima in

nājnestřpnejšima

TOŽILNIK: nājnestřpnejši in nājnestřpnejši

MESTNIK: pri nājnestřpnejših in pri nājnestřpnejših

ORODNIK: z nājnestřpnejšima in z nājnestřpnejšima

množina

IMENOVALNIK: nājnestřpnejša in nājnestřpnejša

RODILNIK: nājnestřpnejših in nājnestřpnejših

DAJALNIK: nājnestřpnejšim in nājnestřpnejšim

TOŽILNIK: nājnestřpnejša in nājnestřpnejša

MESTNIK: pri nājnestřpnejših in pri nājnestřpnejših

ORODNIK: z nājnestřpnejšimi in z nājnestřpnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj nestřpen

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj nestřpna

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj nestřpno

in

[nestərpən]

IPA: [nestərpən]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpen

določno nestřpni

RODILNIK: nestřpnega

DAJALNIK: nestřpnemu

TOŽILNIK: nestřpen

določno nestřpni

živo nestřpnega

MESTNIK: pri nestřpnem

ORODNIK: z nestřpnim

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpna

RODILNIK: nestřpnih

DAJALNIK: nestřpnima

TOŽILNIK: nestřpna

MESTNIK: pri nestřpnih

ORODNIK: z nestřpnima

množina

IMENOVALNIK: nestřpni

RODILNIK: nestřpnih

DAJALNIK: nestřpnim

TOŽILNIK: nestřpne

MESTNIK: pri nestřpnih

ORODNIK: z nestřpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpna

RODILNIK: nestřpne

DAJALNIK: nestřpni

TOŽILNIK: nestřpno

MESTNIK: pri nestřpni

ORODNIK: z nestřpno
dvojina

IMENOVALNIK: nestřpni
RODILNIK: nestřpni**h**
DAJALNIK: nestřpni**ma**
TOŽILNIK: nestřpni
MESTNIK: pri nestřpni**h**
ORODNIK: z nestřpni**ma**

množina

IMENOVALNIK: nestřpne
RODILNIK: nestřpni**h**
DAJALNIK: nestřpni**m**
TOŽILNIK: nestřpne
MESTNIK: pri nestřpni**h**
ORODNIK: z nestřpni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpno
RODILNIK: nestřpne**ga**
DAJALNIK: nestřpne**mu**
TOŽILNIK: nestřpno
MESTNIK: pri nestřpne**m**
ORODNIK: z nestřpni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpni
RODILNIK: nestřpni**h**
DAJALNIK: nestřpni**ma**
TOŽILNIK: nestřpni
MESTNIK: pri nestřpni**h**
ORODNIK: z nestřpni**ma**

množina

IMENOVALNIK: nestřpna
RODILNIK: nestřpni**h**
DAJALNIK: nestřpni**m**
TOŽILNIK: nestřpna
MESTNIK: pri nestřpni**h**
ORODNIK: z nestřpni**mi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ega**
DAJALNIK: nestřpnejš**emu**
TOŽILNIK: nestřpnejši
živo nestřpnejš**ega**
MESTNIK: pri nestřpnejš**em**
ORODNIK: z nestřpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nestřpnejša
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**im**
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejše
DAJALNIK: nestřpnejši
TOŽILNIK: nestřpnejš**o**
MESTNIK: pri nestřpnejši
ORODNIK: z nestřpnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nestřpnejši
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnejše
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**im**
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnejše
RODILNIK: nestřpnejš**ega**
DAJALNIK: nestřpnejš**emu**
TOŽILNIK: nestřpnejše
MESTNIK: pri nestřpnejš**em**
ORODNIK: z nestřpnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnejši
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**ima**
TOŽILNIK: nestřpnejši
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnejša
RODILNIK: nestřpnejš**ih**
DAJALNIK: nestřpnejš**im**
TOŽILNIK: nestřpnejša
MESTNIK: pri nestřpnejš**ih**
ORODNIK: z nestřpnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj nestřpen

ženski spol

EDNINA: bõlj nestřpna

srednji spol

EDNINA: bõlj nestřpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
RODILNIK: nãjnestrřpnejšega in nãjnestrřpnejšega
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšemu in nãjnestrřpnejšemu
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
ŽIVO nãjnestrřpnejšega in nãjnestrřpnejšega
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejšem in pri nãjnestrřpnejšem
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšim in z nãjnestrřpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
RODILNIK: nãjnestrřpnejših in nãjnestrřpnejših
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšima in nãjnestrřpnejšima
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejših in pri nãjnestrřpnejših
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšima in z nãjnestrřpnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
RODILNIK: nãjnestrřpnejših in nãjnestrřpnejših
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšim in nãjnestrřpnejšim
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejših in pri nãjnestrřpnejših
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšimi in z nãjnestrřpnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
RODILNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše
DAJALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejšo in nãjnestrřpnejšo
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejši in pri nãjnestrřpnejši
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšo in z nãjnestrřpnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
RODILNIK: nãjnestrřpnejših in nãjnestrřpnejših
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšima in nãjnestrřpnejšima
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejših in pri nãjnestrřpnejših

ORODNIK: z nãjnestrřpnejšima in z nãjnestrřpnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše
RODILNIK: nãjnestrřpnejših in nãjnestrřpnejših
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšim in nãjnestrřpnejšim
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejših in pri nãjnestrřpnejših
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšimi in z nãjnestrřpnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše
RODILNIK: nãjnestrřpnejšega in nãjnestrřpnejšega
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšemu in nãjnestrřpnejšemu
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejše in nãjnestrřpnejše
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejšem in pri nãjnestrřpnejšem
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšim in z nãjnestrřpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
RODILNIK: nãjnestrřpnejših in nãjnestrřpnejših
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšima in nãjnestrřpnejšima
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejši in nãjnestrřpnejši
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejših in pri nãjnestrřpnejših
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšima in z nãjnestrřpnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
RODILNIK: nãjnestrřpnejših in nãjnestrřpnejših
DAJALNIK: nãjnestrřpnejšim in nãjnestrřpnejšim
TOŽILNIK: nãjnestrřpnejša in nãjnestrřpnejša
MESTNIK: pri nãjnestrřpnejših in pri nãjnestrřpnejših
ORODNIK: z nãjnestrřpnejšimi in z nãjnestrřpnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nestřpen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nestřpna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj nestřpno

IZVOR

↑ne + ↑strpen

nestřpnež nestřpneža samostalnik moškega spola
[nestàrpneš nestàrpneža]

POMEN

1. kdor čuti, izraža vznemirjenost, navadno zaradi pričakovanja česa

▪ Nekaj *nestrpnežev* že težko čaka na tekmovalne motorje.

▪ Trudila sva se čim prej posneti album, za *nestrpneže* pa sva izdala kompilacijo, ki zveni podobno kot najini nastopi.

2. kdor ima, izraža nespoštljiv, odklonilen odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

rasni, verski nestrpnež

▪ V preteklosti si je prislužil naziv verskega *nestrpneža* in mizogina.

▪ Kritičen je tudi do medijev: nekoč so bili na strani družbenih manjšin, zdaj pa pod videzom odprtosti za vsa mnenja dajejo možnost govora tudi največjim *nestrpnežem*.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Varuh človekovih pravic ga je označil za *nestrpneža* in rasista.

...

▪ Skupina *nestrpnežev* je včeraj okoli enih zjutraj napadla goste lokala.

3. kdor izraža razburjenje, nejevoljo na nespoštljiv, grob način

▪ V noči na soboto je neznan *nestrpnež* na regionalni cesti med Žužemberkom in Zagradcem prevrnil mobilni semafor.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nestərpneš nestərpneža]

IPA: [ne'stərpneʃ ne'stərpneʒa]

ednina

IMENOVALNIK: nestrpnež

RODILNIK: nestrpneža

DAJALNIK: nestrpnežu

TOŽILNIK: nestrpneža

MESTNIK: pri nestrpnežu

ORODNIK: z nestrpnežem

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpneža

RODILNIK: nestrpnežev

DAJALNIK: nestrpnežema

TOŽILNIK: nestrpneža

MESTNIK: pri nestrpnežih

ORODNIK: z nestrpnežema

množina

IMENOVALNIK: nestrpneži

RODILNIK: nestrpnežev

DAJALNIK: nestrpnežem

TOŽILNIK: nestrpneže

MESTNIK: pri nestrpnežih

ORODNIK: z nestrpneži

TONEMSKO

[nestərpneš nestərpneʒa]

IPA: [ne'stərpneʃ ne'stərpneʒa]

ednina

IMENOVALNIK: nestrpnež

RODILNIK: nestrpneža

DAJALNIK: nestrpnežu

TOŽILNIK: nestrpneža

MESTNIK: pri nestrpnežu

ORODNIK: z nestrpnežem

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpneža

RODILNIK: nestrpnežev

DAJALNIK: nestrpnežema

TOŽILNIK: nestrpneža

MESTNIK: pri nestrpnežih

ORODNIK: z nestrpnežema

množina

IMENOVALNIK: nestrpneži

RODILNIK: nestrpnežev

DAJALNIK: nestrpnežem

TOŽILNIK: nestrpneže

MESTNIK: pri nestrpnežih

ORODNIK: z nestrpneži

BESEDOTVORJE

ženski spol: nestrpnica

IZVOR

↑ nestrpen

nestrpnica nestrpnice samostalnik ženskega spola

[nestərpnica]

POMEN

1. ženska, ki čuti, izraža vznemirjenost, navadno zaradi pričakovanja česa

▪ Za *nestrpnice* je na voljo tudi sprej za hitro sušenje laka.

2. ženska, ki ima, izraža nespoštljiv, odklonilen odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▪ Kontroverzna igralka, ki je precejšnja *nestrpnica* do priseljencev, je dala daljši intervju za dnevnik.

▪ Ozmerjali so jo z *nestrpnico*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nestərpnica]

IPA: [ne'stərpniʦa]

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnica
RODILNIK: nestřpnice
DAJALNIK: nestřpnici
TOŽILNIK: nestřpnico
MESTNIK: pri nestřpnici
ORODNIK: z nestřpnico

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnici
RODILNIK: nestřpnic
DAJALNIK: nestřpnicama
TOŽILNIK: nestřpnici
MESTNIK: pri nestřpnicah
ORODNIK: z nestřpnicama

množina

IMENOVALNIK: nestřpnice
RODILNIK: nestřpnic
DAJALNIK: nestřpnicam
TOŽILNIK: nestřpnice
MESTNIK: pri nestřpnicah
ORODNIK: z nestřpnicami

TONEMSKO

[nestěrpnica]
IPA: [nestěrpni̯tsa]
ednina

IMENOVALNIK: nestřpnica
RODILNIK: nestřpnice
DAJALNIK: nestřpnici
TOŽILNIK: nestřpnico
MESTNIK: pri nestřpnici
ORODNIK: z nestřpnico

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnici
RODILNIK: nestřpnic
DAJALNIK: nestřpnicama
TOŽILNIK: nestřpnici
MESTNIK: pri nestřpnicah
ORODNIK: z nestřpnicama

množina

IMENOVALNIK: nestřpnice
RODILNIK: nestřpnic
DAJALNIK: nestřpnicam
TOŽILNIK: nestřpnice
MESTNIK: pri nestřpnicah
ORODNIK: z nestřpnicami

IZVOR

↑ nestrpen

nestřpno prislov

[nestěrpno]
POMEN

1. takó, da se čuti, izraža vznemirjenost, navadno zaradi pričakovanja česa

▶ **prisl.** + **glag.**

nestrpno čakati | nestrpno pričakovati

- V strankah najbolj *nestrpno* čakajo na razplet interpelacije o delu ministra.
- *Nestrpno* je pogledoval na uro in kazal vidne znake, da bi rad pogovor zaključil.

2. takó, da se izraža nespoštljiv, odklonilen odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▶ **prisl.** + **glag.**

- Prav zbudlo me je, kako *nestrpno* so se odzvali, češ, za Rome imate čas, za nas pa ne.

3. takó, da se izraža razburjenje, nejevolja na nespoštljiv, grob način

▶ **prisl.** + **glag.**

- Vozil je agresivno in *nestrpno*.
- »Pusti me pri miru,« je *nestrpno* zagodrnjal.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nestěrpno]
IPA: [ne'stěrpnɔ]
OSNOVNIK: nestřpno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nestřpneje in nestřpnejše
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj nestřpno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: najnestřpneje in najnestřpneje in najnestřpnejše in najnestřpnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbõlj in najbõlj nestřpno

TONEMSKO

[nestěrpno]
IPA: [nestěrpno̯]
OSNOVNIK: nestřpno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nestřpneje in nestřpnejše
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj nestřpno
PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: najnestřpneje in najnestřpneje in najnestřpnejše in najnestřpnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbõlj in najbõlj nestřpno

in

[nestěrpno]
IPA: [nestěrpno̯]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK: nestřpno
PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nestřpneje in nestřpnejše
PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj nestřpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nãjnestrpneje in nãjnestrpneje nãjnestrpnejše in nãjnestrpnejše
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj in nãjbolj nestrpno

IZVOR

↑nestrpen

nestrpnost nestrpnosti samostalnik ženskega spola

[nestòrpnost]

POMEN

1. lastnost koga, da čuti, izraža vznemirjenost, navadno zaradi pričakovanja česa

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nestrpnost se stopnjuje

▪ Zaradi vse glasnejših nastopov nasprotnikov prodaje podjetja se *nestrpnost* med vlagatelji stopnjuje, zaupanje v uspešen zaključek prodaje pa je iz dneva v dan manjše.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

z nestrpnostjo pričakovati

▪ Res sem veliko trenirala, zato sem z *nestrpnostjo* čakala na dvoboje.

...

▪ Raje ne prehitte dogodkov, poskusite brzdati *nestrpnost*.

2. lastnost koga, da ima, izraža nespoštljiv, odklonilen odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

etnična, rasna, verska nestrpnost | prikrita nestrpnost

▪ Na vseh javnih prireditvah je z zakonom prepovedano kakorkoli spodbujati rasno, nacionalno ali versko *nestrpnost*.

▪ V stanju medsebojnega nezaupanja, nerazumevanja in pomanjkanja komunikacije je nujna širša družbena akcija za zmanjševanje medsebojne *nestrpnosti* in povečevanje dialoga.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

čutiti nestrpnost | izražati nestrpnost | netiti, podpihovati, širiti nestrpnost

▪ Na lastni koži je občutila rasno *nestrpnost*.

▪ V Cankarjevem domu je potekala okrogla miza na temo, kako politiki vzbujajo strpnost oziroma *nestrpnost*.

...

▪ K nasprotovanju *nestrpnosti* do tujcev zavezujejo tudi dokumenti mednarodne organizacije Svetovne federacije veteranov, ki je že pred leti opozarjala na vprašanja ksenofobije.

3. lastnost koga, da izraža razburjenje, nejevoljo na nespoštljiv, grob način

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

brzdati nestrpnost | čutiti, občutiti nestrpnost

▪ Morda boste občutili večji notranji nemir in *nestrpnost*, zato ohranite mirne živce v vseh situacijah.

▪ V glasu kriminalističnega načelnika se je jasno čutila *nestrpnost*.

...

▪ V tem času narašča *nestrpnost* voznikov, ki hitijo bodisi v službo ali peljejo svoje otroke v šolo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nestòrpnost]

IPA: [ne'stòrpnost]

ednina

IMENOVALNIK: nestrpnost

RODILNIK: nestrpnosti

DAJALNIK: nestrpnosti

TOŽILNIK: nestrpnost

MESTNIK: pri nestrpnosti

ORODNIK: z nestrpnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpnosti

RODILNIK: nestrpnosti

DAJALNIK: nestrpnostma tudi nestrpnostima

TOŽILNIK: nestrpnosti

MESTNIK: pri nestrpnostih

ORODNIK: z nestrpnostma tudi z nestrpnostima

množina

IMENOVALNIK: nestrpnosti

RODILNIK: nestrpnosti

DAJALNIK: nestrpnostim

TOŽILNIK: nestrpnosti

MESTNIK: pri nestrpnostih

ORODNIK: z nestrpnostmi

TONEMSKO

[nestòrpnost]

IPA: [ne'stòrpností]

ednina

IMENOVALNIK: nestrpnost

RODILNIK: nestrpnosti

DAJALNIK: nestrpnosti

TOŽILNIK: nestrpnost

MESTNIK: pri nestrpnosti

ORODNIK: z nestrpnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: nestrpnosti

RODILNIK: nestrpnosti

DAJALNIK: nestrpnostma tudi nestrpnostima

TOŽILNIK: nestrpnosti

MESTNIK: pri nestrpnostih

ORODNIK: z nestrpnostma tudi z nestrpnostima

množina

IMENOVALNIK: nestřpnosti
RODILNIK: nestřpnosti
DAJALNIK: nestřpnost**im**
TOŽILNIK: nestřpnosti
MESTNIK: pri nestřpnost**ih**
ORODNIK: z nestřpnost**mi**

in

[nestřpnost]
IPA: [nestřpnòst]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: nestřpnost
RODILNIK: nestřpnosti
DAJALNIK: nestřpnosti
TOŽILNIK: nestřpnost
MESTNIK: pri nestřpnosti
ORODNIK: z nestřpnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: nestřpnosti
RODILNIK: nestřpnosti
DAJALNIK: nestřpnost**ma** tudi nestřpnost**ima**
TOŽILNIK: nestřpnosti
MESTNIK: pri nestřpnost**ih**
ORODNIK: z nestřpnost**ma** tudi z nestřpnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: nestřpnosti
RODILNIK: nestřpnosti
DAJALNIK: nestřpnost**im**
TOŽILNIK: nestřpnosti
MESTNIK: pri nestřpnost**ih**
ORODNIK: z nestřpnost**mi**

IZVOR

↑ nestrpen

nibelúnški nibelúnška nibelúnško in **níbelunški**

níbelunška níbelunško pridevnik

[nibelúnški] in [níbelunški]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nibelúnški]
IPA: [nibeˈluːɲski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nibelúnški
RODILNIK: nibelúnškega
DAJALNIK: nibelúnškemu
TOŽILNIK: nibelúnški
živo nibelúnškega

MESTNIK: pri nibelúnškem
ORODNIK: z nibelúnšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nibelúnška
RODILNIK: nibelúnških
DAJALNIK: nibelúnšk**ima**
TOŽILNIK: nibelúnška
MESTNIK: pri nibelúnških
ORODNIK: z nibelúnšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: nibelúnški
RODILNIK: nibelúnških
DAJALNIK: nibelúnšk**im**
TOŽILNIK: nibelúnške
MESTNIK: pri nibelúnških
ORODNIK: z nibelúnšk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nibelúnška
RODILNIK: nibelúnške
DAJALNIK: nibelúnški
TOŽILNIK: nibelúnško
MESTNIK: pri nibelúnški
ORODNIK: z nibelúnško

dvojina

IMENOVALNIK: nibelúnški
RODILNIK: nibelúnških
DAJALNIK: nibelúnšk**ima**
TOŽILNIK: nibelúnški
MESTNIK: pri nibelúnških
ORODNIK: z nibelúnšk**ima**

množina

IMENOVALNIK: nibelúnške
RODILNIK: nibelúnških
DAJALNIK: nibelúnšk**im**
TOŽILNIK: nibelúnške
MESTNIK: pri nibelúnških
ORODNIK: z nibelúnšk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nibelúnško
RODILNIK: nibelúnškega
DAJALNIK: nibelúnškemu
TOŽILNIK: nibelúnško
MESTNIK: pri nibelúnškem
ORODNIK: z nibelúnšk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nibelúnški
RODILNIK: nibelúnških
DAJALNIK: nibelúnšk**ima**
TOŽILNIK: nibelúnški
MESTNIK: pri nibelúnških
ORODNIK: z nibelúnšk**ima**

množina

IMENOVANIK: nibelúnška
RODILNIK: nibelúnških
DAJALNIK: nibelúnškim
TOŽILNIK: nibelúnška
MESTNIK: pri nibelúnških
ORODNIK: z nibelúnškimi

in

[níbelunški]

IPA: ['ni:belunʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nibelunški
RODILNIK: nibelunškega
DAJALNIK: nibelunškemu
TOŽILNIK: nibelunški
živo nibelunškega
MESTNIK: pri nibelunškem
ORODNIK: z nibelunškimi

dvojina

IMENOVANIK: nibelunška
RODILNIK: nibelunških
DAJALNIK: nibelunškima
TOŽILNIK: nibelunška
MESTNIK: pri nibelunških
ORODNIK: z nibelunškima

množina

IMENOVANIK: nibelunški
RODILNIK: nibelunških
DAJALNIK: nibelunškimi
TOŽILNIK: nibelunške
MESTNIK: pri nibelunških
ORODNIK: z nibelunškimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nibelunška
RODILNIK: nibelunške
DAJALNIK: nibelunški
TOŽILNIK: nibelunško
MESTNIK: pri nibelunški
ORODNIK: z nibelunško

dvojina

IMENOVANIK: nibelunški
RODILNIK: nibelunških
DAJALNIK: nibelunškima
TOŽILNIK: nibelunški
MESTNIK: pri nibelunških
ORODNIK: z nibelunškima

množina

IMENOVANIK: nibelunške
RODILNIK: nibelunških
DAJALNIK: nibelunškimi

TOŽILNIK: nibelunške
MESTNIK: pri nibelunških
ORODNIK: z nibelunškimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: nibelunško
RODILNIK: nibelunškega
DAJALNIK: nibelunškemu
TOŽILNIK: nibelunško
MESTNIK: pri nibelunškem
ORODNIK: z nibelunškimi

dvojina

IMENOVANIK: nibelunški
RODILNIK: nibelunških
DAJALNIK: nibelunškima
TOŽILNIK: nibelunški
MESTNIK: pri nibelunških
ORODNIK: z nibelunškima

množina

IMENOVANIK: nibelunška
RODILNIK: nibelunških
DAJALNIK: nibelunškimi
TOŽILNIK: nibelunška
MESTNIK: pri nibelunških
ORODNIK: z nibelunškimi

TONEMSKO

[nibelûnški]

IPA: [nibelû:nʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nibelûnški
RODILNIK: nibelûnškega
DAJALNIK: nibelûnškemu
TOŽILNIK: nibelûnški
živo nibelûnškega
MESTNIK: pri nibelûnškem
ORODNIK: z nibelûnškimi

dvojina

IMENOVANIK: nibelûnška
RODILNIK: nibelûnških
DAJALNIK: nibelûnškima
TOŽILNIK: nibelûnška
MESTNIK: pri nibelûnških
ORODNIK: z nibelûnškima

množina

IMENOVANIK: nibelûnški
RODILNIK: nibelûnških
DAJALNIK: nibelûnškimi
TOŽILNIK: nibelûnške
MESTNIK: pri nibelûnških
ORODNIK: z nibelûnškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nibelûnška
 RODILNIK: nibelûnške
 DAJALNIK: nibelûnški
 TOŽILNIK: nibelûnško
 MESTNIK: pri nibelûnški
 ORODNIK: z nibelûnško

dvojina

IMENOVALNIK: nibelûnški
 RODILNIK: nibelûnških
 DAJALNIK: nibelûnškima
 TOŽILNIK: nibelûnški
 MESTNIK: pri nibelûnških
 ORODNIK: z nibelûnškima

množina

IMENOVALNIK: nibelûnške
 RODILNIK: nibelûnških
 DAJALNIK: nibelûnškim
 TOŽILNIK: nibelûnške
 MESTNIK: pri nibelûnških
 ORODNIK: z nibelûnškimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: nibelûnško
 RODILNIK: nibelûnškega
 DAJALNIK: nibelûnškemu
 TOŽILNIK: nibelûnško
 MESTNIK: pri nibelûnškem
 ORODNIK: z nibelûnškim

dvojina

IMENOVALNIK: nibelûnški
 RODILNIK: nibelûnških
 DAJALNIK: nibelûnškima
 TOŽILNIK: nibelûnški
 MESTNIK: pri nibelûnških
 ORODNIK: z nibelûnškima

množina

IMENOVALNIK: nibelûnška
 RODILNIK: nibelûnških
 DAJALNIK: nibelûnškim
 TOŽILNIK: nibelûnška
 MESTNIK: pri nibelûnških
 ORODNIK: z nibelûnškimi

in

[nîbelunški]

IPA: [ní:bêlunʃki]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: nîbelunški
 RODILNIK: nîbelunškega
 DAJALNIK: nîbelunškemu

TOŽILNIK: nîbelunški

živo nîbelunškega

MESTNIK: pri nîbelunškem

ORODNIK: z nîbelunškim

dvojina

IMENOVALNIK: nîbelunška

RODILNIK: nîbelunških

DAJALNIK: nîbelunškima

TOŽILNIK: nîbelunška

MESTNIK: pri nîbelunških

ORODNIK: z nîbelunškima

množina

IMENOVALNIK: nîbelunški

RODILNIK: nîbelunških

DAJALNIK: nîbelunškim

TOŽILNIK: nîbelunške

MESTNIK: pri nîbelunških

ORODNIK: z nîbelunškimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: nîbelunška

RODILNIK: nîbelunške

DAJALNIK: nîbelunški

TOŽILNIK: nîbelunško

MESTNIK: pri nîbelunški

ORODNIK: z nîbelunško

dvojina

IMENOVALNIK: nîbelunški

RODILNIK: nîbelunških

DAJALNIK: nîbelunškima

TOŽILNIK: nîbelunški

MESTNIK: pri nîbelunških

ORODNIK: z nîbelunškima

množina

IMENOVALNIK: nîbelunške

RODILNIK: nîbelunških

DAJALNIK: nîbelunškim

TOŽILNIK: nîbelunške

MESTNIK: pri nîbelunških

ORODNIK: z nîbelunškimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: nîbelunško

RODILNIK: nîbelunškega

DAJALNIK: nîbelunškemu

TOŽILNIK: nîbelunško

MESTNIK: pri nîbelunškem

ORODNIK: z nîbelunškim

dvojina

IMENOVALNIK: nîbelunški

RODILNIK: nîbelunških

DAJALNIK: nîbelunškima

TOŽILNIK: nîbelunški

MESTNIK: pri nîbelunških

ORODNIK: z nîbelunškima množina

IMENOVALNIK: nîbelunška

RODILNIK: nîbelunških

DAJALNIK: nîbelunškim

TOŽILNIK: nîbelunška

MESTNIK: pri nîbelunških

ORODNIK: z nîbelunškimi

STALNE ZVEZE

nibelunška kitica

iz literarne vede štirivrstična kitica iz paroma rimanih dvodelnih verzov, navadno šestih jambov z dodatnim zlogom po tretji stopici in s cezuro po sedmem zlogu

- Pesem je napisana v *nibelunški kitici*, ki je bila v pesništvu romantike pogosta, zlasti za opisovanje temačnih zgodb.
- Za *nibelunško kitico* ga je navdušila izvirna, okrog 800 let stara umetnina neznanega pesnika (ali pesnikov) – nemški ep Pesem o Nibelungih, ki ima nad 9.000 verzov.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Nibelungen..* po Nibelungih, pripadnikih nemškega bajeslovnega ljudstva

nogometáš nogometáša samostalnik moškega spola

[nogometáš]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja z nogometom; SIN.: neknižno pogovorno fuzbaler, ekspresivno žogobrc

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen, odličen nogometáš | legendaren, nekdanji, slaven nogometáš | mlad nogometáš | nadarjen, obetaven nogometáš | profesionalni nogometáš

- Mladi *nogometáš* velja v svoji domovini za najbolj nadarjenega *nogometáša*.
- Večina mladih fantov si želi, da bi postali profesionalni *nogometáši*.
- Njihovo moštvo je zelo dobro organizirano in ima nekaj izkušenih *nogometášev*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nogometáš igra, trenira KAJ | nogometáš osvoji KAJ | nogometáš premaga KOGA | nogometáš se veseli

- *Nogometáši* bodo danes odigrali prvi tekmi polfinala slovenskega pokala.
- V ponovitvi lanskega polfinala so se vnovič veselili celjski *nogometáši*.
- Jutri v Ljubljani gostujejo *nogometáši* iz mesta ob Savinji.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

prestopi nogometášev | seznam nogometášev | sindikat nogometášev | trener, trening nogometášev

- Forma *nogometášev* po izvrstnem vstopu v sezono naglo pada.
- Treningi *nogometášev* se nadaljujejo po predvidenem programu.
- Pri prestopih *nogometášev* je cena običajno znana in se ve, koliko kdo dobi.

...

- Bruseljski župan bo na evropskem dnevu gostil *nogometáše* in njihove navijače.
- Sinočnji derbi med *nogometáši* Maribora in Olimpije si je v živo ogledalo okoli deset tisoč ljudi.

1.1. kdor igra nogomet, se z nogometom ukvarja rekreativno, ljubiteljsko; SIN.: neknižno pogovorno fuzbaler

- V rekreacijsko nogometno vadbo je bilo vključenih več kot 10 tisoč ljubiteljskih *nogometášev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nogometáš]

IPA: [nogome'ta:]

ednina

IMENOVALNIK: nogometáš

RODILNIK: nogometáša

DAJALNIK: nogometášu

TOŽILNIK: nogometáša

MESTNIK: pri nogometášu

ORODNIK: z nogometášem

dvojina

IMENOVALNIK: nogometáša

RODILNIK: nogometášev

DAJALNIK: nogometášema

TOŽILNIK: nogometáša

MESTNIK: pri nogometáših

ORODNIK: z nogometášema

množina

IMENOVALNIK: nogometáši

RODILNIK: nogometášev

DAJALNIK: nogometášem

TOŽILNIK: nogometáše

MESTNIK: pri nogometáših

ORODNIK: z nogometáši

TONEMSKO

[nogometáš]

IPA: [nogometà:]

ednina

IMENOVALNIK: nogometáš

RODILNIK: nogometáša

DAJALNIK: nogometášu

TOŽILNIK: nogometáša
MESTNIK: pri nogometášu
ORODNIK: z nogometášem

dvojina

IMENOVALNIK: nogometáša
RODILNIK: nogometášev tudi nogometášev
DAJALNIK: nogometášema
TOŽILNIK: nogometáša
MESTNIK: pri nogometáših tudi pri nogometáših
ORODNIK: z nogometášema

množina

IMENOVALNIK: nogometáši
RODILNIK: nogometášev tudi nogometášev
DAJALNIK: nogometášem
TOŽILNIK: nogometáše
MESTNIK: pri nogometáših tudi pri nogometáših
ORODNIK: z nogometáši tudi z nogometáši

BESEDOTVORJE

ženski spol: nogometášica
ženski spol: nogometášinja

IZVOR

↑nogomet

nogometášica nogometášice samostalnik ženskega

spola

[nogometášica]

POMEN

1. športnica, ki se ukvarja z nogometom; SIN.:

nogometášinja, neknjižno pogovorno fuzbalerka

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dobra nogometášica

- Podelili bodo nagrade za najboljšega trenerja, najlepši zadenek leta ter najboljšo *nogometášico*.
- Posebnost je priznanje mladi up, namenjeno osnovnošolcem. Letos ga je dobila nadarjena *nogometášica*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

prvenstvo nogometášic

- S tekmami sedmega igralnega dne se je končal jesenski del državnega prvenstva *nogometášic*.

...

▪ Evropsko ligo prvakov igrajo tudi *nogometášice*, ki se merijo na kvalifikacijskih turnirjih.

1.1. ženska, ki igra nogomet, se z nogometom ukvarja rekreativno, ljubiteljsko;

SIN.: neknjižno pogovorno fuzbalerka

- Nikoli ne bom pozabil, da je bila najboljša *nogometášica* ulice.
- Po končanem turnirju so se mladi gasilski nogometáši in *nogometášice* razšli z obljubo, da bodo drugo leto spet prišli in se poskušali odrezati še bolje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nogometášica]

IPA: [nɔgɔmɛ'ta:ʃitsa]

ednina

IMENOVALNIK: nogometášica

RODILNIK: nogometášice

DAJALNIK: nogometášici

TOŽILNIK: nogometášico

MESTNIK: pri nogometášici

ORODNIK: z nogometášico

dvojina

IMENOVALNIK: nogometášici

RODILNIK: nogometášic

DAJALNIK: nogometášicama

TOŽILNIK: nogometášici

MESTNIK: pri nogometášicah

ORODNIK: z nogometášicama

množina

IMENOVALNIK: nogometášice

RODILNIK: nogometášic

DAJALNIK: nogometášicam

TOŽILNIK: nogometášice

MESTNIK: pri nogometášicah

ORODNIK: z nogometášicami

TONEMSKO

[nogometášica]

IPA: [nɔgɔmɛ'ta:ʃitsa]

ednina

IMENOVALNIK: nogometášica

RODILNIK: nogometášice

DAJALNIK: nogometášici

TOŽILNIK: nogometášico

MESTNIK: pri nogometášici

ORODNIK: z nogometášico

dvojina

IMENOVALNIK: nogometášici

RODILNIK: nogometášic

DAJALNIK: nogometášicama

TOŽILNIK: nogometášici

MESTNIK: pri nogometášicah

ORODNIK: z nogometášicama

množina

IMENOVALNIK: nogometášice

RODILNIK: nogometášic

DAJALNIK: nogometášicam

TOŽILNIK: nogometášice

MESTNIK: pri nogometášicah

ORODNIK: z nogometášicami

IZVOR

↑nogometáš

nogometášinja

nogometášinje samostalnik ženskega

spola

[nogometášinja]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z nogometom; SIN.:

nogometášica, neknižno pogovorno fuzbalerka

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Državno prvenstvo so pričele tudi najboljše slovenske *nogometášinje*.

...

- Rada igra nogomet in si želi postati *nogometášinja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nogometášinja]

IPA: [nɔgɔmɛˈtaːʃinja]

ednina

IMENOVALNIK: nogometášinja

RODILNIK: nogometášinje

DAJALNIK: nogometášinji

TOŽILNIK: nogometášinjo

MESTNIK: pri nogometášinji

ORODNIK: z nogometášinjo

dvojina

IMENOVALNIK: nogometášinji

RODILNIK: nogometášinj

DAJALNIK: nogometášinjama

TOŽILNIK: nogometášinji

MESTNIK: pri nogometášinjah

ORODNIK: z nogometášinjama

množina

IMENOVALNIK: nogometášinje

RODILNIK: nogometášinj

DAJALNIK: nogometášinjam

TOŽILNIK: nogometášinje

MESTNIK: pri nogometášinjah

ORODNIK: z nogometášinjami

TONEMSKO

[nogometášinja]

IPA: [nɔgɔmɛˈtaːʃinja]

ednina

IMENOVALNIK: nogometášinja

RODILNIK: nogometášinje

DAJALNIK: nogometášinji

TOŽILNIK: nogometášinjo

MESTNIK: pri nogometášinji

ORODNIK: z nogometášinjo

dvojina

IMENOVALNIK: nogometášinji

RODILNIK: nogometášinj

DAJALNIK: nogometášinjama

TOŽILNIK: nogometášinji

MESTNIK: pri nogometášinjah

ORODNIK: z nogometášinjama

množina

IMENOVALNIK: nogometášinje

RODILNIK: nogometášinj

DAJALNIK: nogometášinjam

TOŽILNIK: nogometášinje

MESTNIK: pri nogometášinjah

ORODNIK: z nogometášinjami

IZVOR

↑nogometáš

nonét

nonéta samostalnik moškega spola

[nonét]

POMEN

glasbena zasedba, sestavljena iz devetih instrumentalistov ali pevcev

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nonet nastopi KJE | nonet poje, zapoje KAJ | nonet popestri KAJ

- V okviru kulturnega programa bo nastopil *nonet* trobil.

- Ženski *nonet* Vitra je po šestih pesmih zapel še dodatek.

► prid. beseda + **sam. beseda**

dekliški, moški, ženski nonet

- Nastopili so ljudski godci in pevci ter moški *nonet*.

► **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

članica, pevec noneta | koncert, nastop noneta

- Za dosedanje pevsko udejstvovanje so pevci *noneta* prejeli bronasta in zlata priznanja.

...

- Saksofonist Lee Konitz je z *nonetom* Milesa Davisa prispeval k nastanku cool jazza.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[nonét]

IPA: [nɔˈnɛːt]

ednina

IMENOVALNIK: nonét

RODILNIK: nonéta

DAJALNIK: nonétu

TOŽILNIK: nonét

MESTNIK: pri nonétu

ORODNIK: z nonétom

dvojina

IMENOVALNIK: nonéta

RODILNIK: nonétov

DAJALNIK: nonétoma

TOŽILNIK: noné**ta**
MESTNIK: pri noné**tih**
ORODNIK: z noné**toma**

množina

IMENOVALNIK: noné**ti**
RODILNIK: noné**tov**
DAJALNIK: noné**tom**
TOŽILNIK: noné**te**
MESTNIK: pri noné**tih**
ORODNIK: z noné**ti**

TONEMSKO

[nonê**t**]

IPA: [nɔ̃né:t]

ednina

IMENOVALNIK: nonê**t**
RODILNIK: nonê**ta**
DAJALNIK: nonê**tu**
TOŽILNIK: nonê**t**
MESTNIK: pri nonê**tu**
ORODNIK: z nonê**tom**

dvojina

IMENOVALNIK: nonê**ta**
RODILNIK: nonê**tov**
DAJALNIK: nonê**toma**
TOŽILNIK: nonê**ta**
MESTNIK: pri nonê**tih**
ORODNIK: z nonê**toma**

množina

IMENOVALNIK: nonê**ti**
RODILNIK: nonê**tov**
DAJALNIK: nonê**tom**
TOŽILNIK: nonê**te**
MESTNIK: pri nonê**tih**
ORODNIK: z nonê**ti**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Nonett* iz it. *nonetto* iz *nono* 'deveti' < lat. *nōnus*

novofundlândec novofundlândca samostalnik

moškega spola

[novofundlândɛc]

POMEN

zelo velik dolgodlak pes, navadno črne ali rjave barve, s krepkim telesom, veliko glavo in krajšim gobcem

- Svoji mogočnosti navkljub so *novofundlandci* izredno prijazni psi, ki imajo radi otroke.
- Imamo dve leti starega mešanca med nemško ovčarko in *novofundlandcem*.
- *Novofundlandci* so znani po tem, da so pomagali ribičem vleči mreže na suho.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[novofundlândɛc]

IPA: [nɔ̃ɔ̃fund'lâ:ndɛts]

ednina

IMENOVALNIK: novofundlândec
RODILNIK: novofundlândca
DAJALNIK: novofundlândcu
TOŽILNIK: novofundlândca
MESTNIK: pri novofundlândcu
ORODNIK: z novofundlândcem

dvojina

IMENOVALNIK: novofundlândca
RODILNIK: novofundlândcev
DAJALNIK: novofundlândcema
TOŽILNIK: novofundlândca
MESTNIK: pri novofundlândcih
ORODNIK: z novofundlândcema

množina

IMENOVALNIK: novofundlândci
RODILNIK: novofundlândcev
DAJALNIK: novofundlândcem
TOŽILNIK: novofundlândce
MESTNIK: pri novofundlândcih
ORODNIK: z novofundlândci

TONEMSKO

[novofundlândɛc]

IPA: [nɔ̃ɔ̃fundlâ:ndɛts]

ednina

IMENOVALNIK: novofundlândec
RODILNIK: novofundlândca
DAJALNIK: novofundlândcu
TOŽILNIK: novofundlândca
MESTNIK: pri novofundlândcu
ORODNIK: z novofundlândcem

dvojina

IMENOVALNIK: novofundlândca
RODILNIK: novofundlândcev
DAJALNIK: novofundlândcema
TOŽILNIK: novofundlândca
MESTNIK: pri novofundlândcih
ORODNIK: z novofundlândcema

množina

IMENOVALNIK: novofundlândci
RODILNIK: novofundlândcev
DAJALNIK: novofundlândcem
TOŽILNIK: novofundlândce
MESTNIK: pri novofundlândcih
ORODNIK: z novofundlândci

IZVOR

tvorjeno po zgledu angl. *Newfoundland (dog)* 'novofundlandski (pes)', po kanadskem otoku *Nova Fundlandija*

oblájati oblájam dovršni glagol

[oblájati]

POMEN

1. z lajanjem izraziti nejevoljo nad prisotnostjo koga

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

pes oblaja KOGA

- Psi so *oblajali* vsakogar, ki se je približal njihovim malim gobčkom.
- Na cesti so me *oblajali* in tekli za mano vsaj štirje neprijeti psi.

2. ekspresivno ozmerjati, skritizirati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- *Oblajali* so me, češ da to nikogar ne briga.
- »Ti pa si res hudobec!« me je *oblajal* nadvse popadljivo.
- Bila je lepa in urejena, prava dama, on jo je pa *oblajal* s kmetavzarko.

3. ekspresivno večkrat nadležno ogovoriti koga

- Dva mlajša moška me *oblajata* skoraj vsakič, ko grem skozi center.
- On *oblaja* vse ženske, ki gredo mimo.

4. knjižno pogovorno, ekspresivno obiskati kak kraj, območje z namenom raziskati, spoznati ga

- *Oblajamo* vsak hrib in se povzpnejo nanj.
- Zadaj tiči ideja, da se gibaš, kot pravimo, da »*oblajaš*« svet, in na poti vidiš še drobce zgodb.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oblájati]

IPA: [ɔb'la:jati]

NEDOLOČNIK: oblájati

NAMENILNIK: oblájat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oblájam
2. OSEBA: oblájaš
3. OSEBA: oblája

dvojina

1. OSEBA: oblájava
2. OSEBA: oblájata
3. OSEBA: oblájata

množina

1. OSEBA: oblájamo
2. OSEBA: oblájate
3. OSEBA: oblájajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: oblájaj

dvojina

1. OSEBA: oblájajva
2. OSEBA: oblájajta

množina

1. OSEBA: oblájajmo
2. OSEBA: oblájajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: oblájajal

DVOJINA: oblájajala

MNOŽINA: oblájajali

ženski spol

EDNINA: oblájajala

DVOJINA: oblájajali

MNOŽINA: oblájajale

srednji spol

EDNINA: oblájajalo

DVOJINA: oblájajali

MNOŽINA: oblájajala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: oblájaj

RODILNIK: oblájajnega

DAJALNIK: oblájajnemu

TOŽILNIK: oblájaj

živo oblájajnega

MESTNIK: pri oblájajnem

ORODNIK: z oblájajnim

dvojina

IMENOVALNIK: oblájajana

RODILNIK: oblájajnih

DAJALNIK: oblájajanima

TOŽILNIK: oblájajana

MESTNIK: pri oblájajnih

ORODNIK: z oblájajanima

množina

IMENOVALNIK: oblájajani

RODILNIK: oblájajnih

DAJALNIK: oblájajnim

TOŽILNIK: oblájajane

MESTNIK: pri oblájajnih

ORODNIK: z oblájajnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: oblájajana

RODILNIK: oblájajane

DAJALNIK: oblájajani

TOŽILNIK: oblájajano

MESTNIK: pri oblájajani

ORODNIK: z oblájajano

dvojina

IMENOVANIK: oblájani
RODILNIK: oblájani**h**
DAJALNIK: oblájani**ma**
TOŽILNIK: oblájani
MESTNIK: pri oblájani**h**
ORODNIK: z oblájani**ma**

množina

IMENOVANIK: oblájane
RODILNIK: oblájani**h**
DAJALNIK: oblájani**m**
TOŽILNIK: oblájane
MESTNIK: pri oblájani**h**
ORODNIK: z oblájani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: oblájano
RODILNIK: oblájane**ga**
DAJALNIK: oblájane**mu**
TOŽILNIK: oblájano
MESTNIK: pri oblájane**m**
ORODNIK: z oblájane**m**

dvojina

IMENOVANIK: oblájani
RODILNIK: oblájani**h**
DAJALNIK: oblájani**ma**
TOŽILNIK: oblájani
MESTNIK: pri oblájani**h**
ORODNIK: z oblájani**ma**

množina

IMENOVANIK: oblájana
RODILNIK: oblájani**h**
DAJALNIK: oblájani**m**
TOŽILNIK: oblájana
MESTNIK: pri oblájani**h**
ORODNIK: z oblájani**mi**

DELEŽJE NA -*vš*: oblájavši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: oblájanje
RODILNIK: oblájanja
DAJALNIK: oblájanju
TOŽILNIK: oblájanje
MESTNIK: pri oblájanju
ORODNIK: z oblájanje**m**

dvojina

IMENOVANIK: oblájajni
RODILNIK: oblájaj**nj**
DAJALNIK: oblájajne**ma**
TOŽILNIK: oblájajni
MESTNIK: pri oblájajni**h**
ORODNIK: z oblájajne**ma**

množina

IMENOVANIK: oblájajna
RODILNIK: oblájaj**nj**

DAJALNIK: oblájanje**m**
TOŽILNIK: oblájajna
MESTNIK: pri oblájajni**h**
ORODNIK: z oblájajni

TONEMSKO

[oblájati]

IPA: [oblá:jàti]

NEDOLOČNIK: oblájati

NAMENILNIK: oblájat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oblájam
2. OSEBA: oblájaš
3. OSEBA: oblája

dvojina

1. OSEBA: oblájava
2. OSEBA: oblájata
3. OSEBA: oblájata

množina

1. OSEBA: oblájamo
2. OSEBA: oblájate
3. OSEBA: oblájajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: oblájaj

dvojina

1. OSEBA: oblájajva
2. OSEBA: oblájajta

množina

1. OSEBA: oblájajmo
2. OSEBA: oblájajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: oblájajal

DVOJINA: oblájajala

MNOŽINA: oblájajali

ženski spol

EDNINA: oblájajala

DVOJINA: oblájajali

MNOŽINA: oblájajale

srednji spol

EDNINA: oblájajalo

DVOJINA: oblájajali

MNOŽINA: oblájajala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: oblájaj**n**

RODILNIK: oblájajne**ga**

DAJALNIK: oblájajne**mu**

TOŽILNIK: oblájaj**n**

živo oblájajne**ga**

MESTNIK: pri oblájajne**m**

ORODNIK: z oblâjan**im**
dvojina

IMENOVALNIK: oblâjana
RODILNIK: oblâjan**ih**
DAJALNIK: oblâjan**ima**
TOŽILNIK: oblâjana
MESTNIK: pri oblâjan**ih**
ORODNIK: z oblâjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: oblâjani
RODILNIK: oblâjan**ih**
DAJALNIK: oblâjan**im**
TOŽILNIK: oblâjane
MESTNIK: pri oblâjan**ih**
ORODNIK: z oblâjan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: oblâjana
RODILNIK: oblâjane
DAJALNIK: oblâjani
TOŽILNIK: oblâjano
MESTNIK: pri oblâjani
ORODNIK: z oblâjano

dvojina

IMENOVALNIK: oblâjani
RODILNIK: oblâjan**ih**
DAJALNIK: oblâjan**ima**
TOŽILNIK: oblâjani
MESTNIK: pri oblâjan**ih**
ORODNIK: z oblâjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: oblâjane
RODILNIK: oblâjan**ih**
DAJALNIK: oblâjan**im**
TOŽILNIK: oblâjane
MESTNIK: pri oblâjan**ih**
ORODNIK: z oblâjan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: oblâjano
RODILNIK: oblâjan**ega**
DAJALNIK: oblâjan**emu**
TOŽILNIK: oblâjano
MESTNIK: pri oblâjan**em**
ORODNIK: z oblâjan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: oblâjani
RODILNIK: oblâjan**ih**
DAJALNIK: oblâjan**ima**
TOŽILNIK: oblâjani
MESTNIK: pri oblâjan**ih**
ORODNIK: z oblâjan**ima**

množina

IMENOVALNIK: oblâjana

RODILNIK: oblâjan**ih**
DAJALNIK: oblâjan**im**
TOŽILNIK: oblâjana
MESTNIK: pri oblâjan**ih**
ORODNIK: z oblâjan**imi**

DELEŽJE NA -**vš**: oblajâ**vši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oblâjanje
RODILNIK: oblâjan**ja**
DAJALNIK: oblâjan**ju**
TOŽILNIK: oblâjanje
MESTNIK: pri oblâjan**ju**
ORODNIK: z oblâjan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: oblâjan**ji**
RODILNIK: oblâjan**j**
DAJALNIK: oblâjan**jema**
TOŽILNIK: oblâjan**ji**
MESTNIK: pri oblâjan**jih**
ORODNIK: z oblâjan**jema**

množina

IMENOVALNIK: oblâjan**ja**
RODILNIK: oblâjan**j**
DAJALNIK: oblâjan**jem**
TOŽILNIK: oblâjan**ja**
MESTNIK: pri oblâjan**jih**
ORODNIK: z oblâjan**ji**

IZVOR

↑lajati

obútev obútvē samostalnik ženskega spola

[obútəu obútvē]

POMEN

1. izdelki za zaščito stopal, spodnjega dela nog pri hoji, zlasti iz usnja, sintetičnih materialov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

elegantna, modna, trendovska obutev | moška, otroška obutev | nepremočljiva obutev | neprimerna, primerna obutev | pretesna, udobna obutev | ortopedska, športna, tekaška obutev | usnjena obutev | zimska obutev

▪ Vse, kar boste rabili za izlet, je udobna *obutev*, kopalke in obilica dobre volje.

▪ Danes poznajo njuno ortopedsko in modno *obutev* mnogi iz Slovenije pa tudi iz tujine.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izbirati, kupovati obutev | izdelovati obutev | nositi, obuti obutev | podražiti obutev | ponujati, priporočati, priskrbeti, prodajati obutev

▪ Vse manj je čevljarjev, ki ročno izdelujejo *obutev*.

- Potrošniki bodo lahko dva tedna kupovali znižana oblačila, *obutev* in športno opremo.
  - Pogosto masirajte noge ter nosite udobno in toplo *obutev*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku** izdelovalec, oblikovalec, prodajalec obutve | izdelovanje, proizvodnja, razprodaja obutve | kolekcija, linija, znamka obutve | par obutve | prodajalna, tovarna obutve
- Danes se bodo začele poletne razprodaje *obutve* in tekstila.
  - Vsako leto pripravljamo nove kolekcije *obutve*.
- ▶ **priredna zveza** obutev in oblačila, obutev in obleka, obutev in tekstil
- Vesela bi bila oblačil in *obutve*.
  - V zimskih mesecih moramo skrbeti za primerno obleko in *obutev*.
  - Slovenski trgovci so danes začeli poletne sezonske razprodaje tekstila in *obutve*, med katerimi znižajo cene izdelkov.

2. ekspresivno pnevmatika vozila, zlasti avtomobila;

SIN.: ekspresivno *copatek*, ekspresivno *obuvalo*

▶ prid. beseda + sam. beseda

n-palčna obutev | zimska obutev

- Čez dober mesec bo naše jeklene ljubljenske treba preobuti v zimsko *obutev*.
- Piko na i pristavi še športna 17-palčna *obutev*, ki nedvomno prispeva k stabilnosti vožnje in športnemu videzu vozila.
- Velika večina voznikov poskrbi za zakonsko določeno primerno *obutev* svojega avtomobila že pred zahtevanim datumom.

...

- Ko kupujemo *obutev* za naš avtomobil, večina najbolj gleda na ceno.
- Pri izbiri *obutve* za vaš avtomobil je pomemben tudi hitrostni razred pnevmatik.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[obútəu obútve]

IPA: [ɔ̌bu:təu ɔ̌bu:tvɛ]

ednina

IMENOVALNIK: obútev
 RODILNIK: obútve
 DAJALNIK: obútvi
 TOŽILNIK: obútev
 MESTNIK: pri obútvi
 ORODNIK: z obútvijo

dvojina

IMENOVALNIK: obútvi
 RODILNIK: obútev
 DAJALNIK: obútvama

TOŽILNIK: obútvi

MESTNIK: pri obútvah

ORODNIK: z obútvama

množina

IMENOVALNIK: obútve

RODILNIK: obútev

DAJALNIK: obútvam

TOŽILNIK: obútev

MESTNIK: pri obútvah

ORODNIK: z obútvami

TONEMSKO

[obútəu obútve]

IPA: [ɔ̌bu:təu ɔ̌bu:tvɛ]

ednina

IMENOVALNIK: obútev

RODILNIK: obútev

DAJALNIK: obútvi

TOŽILNIK: obútev

MESTNIK: pri obútv

ORODNIK: z obútvijo

dvojina

IMENOVALNIK: obútv

RODILNIK: obútev

DAJALNIK: obútvama

TOŽILNIK: obútv

MESTNIK: pri obútvah

ORODNIK: z obútvama

množina

IMENOVALNIK: obútev

RODILNIK: obútev

DAJALNIK: obútvam

TOŽILNIK: obútev

MESTNIK: pri obútvah

ORODNIK: z obútvami

IZVOR

↑ *obuti*

obuválo *obuvála* samostalnik srednjega spola

[obuválo]

POMEN

1. navadno v množini izdelek za zaščito stopal, spodnjega dela nog pri hoji, zlasti iz usnja, sintetičnih materialov

▶ prid. beseda + sam. beseda

gumijasto, leseno, usnjeno obuvalo | neprimerno, primerno, udobno obuvalo | ortopedsko obuvalo | poletno obuvalo

- V poletni vročini najraje obujemo lahka in odprta poletna *obuvala*.
- Izdelovanje ortopedskega *obuvala* je dolgotrajen postopek.

- Vsako leto bolj so mi pri srcu udobna *obuvala*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
del obuvala | izbira obuval | odtisi, sledi obuval | velikost, vrsta obuvala
  - Može postave so ga izsledili po odtisih *obuval*.
  - Ko se lepilo posuši, prilepijo še spodnji del *obuvala*.
  - Pomembna je pravilna izbira *obuvala*, ki naj daje oporo nogi, ne tišči in naj bo iz naravnih materialov, da se noge ne potijo.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
izbrati obuvalo | nositi, obuti, sezuti obuvalo
  - Poleti je nega stopal še posebej pomembna, saj nosimo zračna in odprta *obuvala*.
  - Po prvem porodu je bil malce zmeden in je pozabil sezuti zaščitna *obuvala*, preden je zapustil porodnišnico.
- 2. navadno v množini, ekspresivno pnevmatika vozila, zlasti avtomobila**; **SIN.:** ekspresivno *copatek*, ekspresivno *obutev*
  - Najnovejša pnevmatika med vrhunskimi *obuvali* za avtomobile se ponaša s številnimi homologacijami za prvo vgradnjo pri najbolj zmogljivih avtomobilih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[obuválo]

IPA: [ɔbuˈva:lɔ]

ednina

IMENOVALNIK: obuvalo

RODILNIK: obuvala

DAJALNIK: obuvalu

TOŽILNIK: obuvalo

MESTNIK: pri obuvalu

ORODNIK: z obuválom

dvojina

IMENOVALNIK: obuváli

RODILNIK: obuvál

DAJALNIK: obuváloma

TOŽILNIK: obuváli

MESTNIK: pri obuválih

ORODNIK: z obuváloma

množina

IMENOVALNIK: obuvala

RODILNIK: obuvál

DAJALNIK: obuválom

TOŽILNIK: obuvala

MESTNIK: pri obuválih

ORODNIK: z obuváli

TONEMSKO

[obuválo]

IPA: [ɔbuvaːlɔ]

ednina

IMENOVALNIK: obuvalo

RODILNIK: obuvála

DAJALNIK: obuvalu

TOŽILNIK: obuvalo

MESTNIK: pri obuvalu

ORODNIK: z obuválom

dvojina

IMENOVALNIK: obuváli in obuváli

RODILNIK: obuvál

DAJALNIK: obuváloma in obuváloma

TOŽILNIK: obuváli in obuváli

MESTNIK: pri obuválih

ORODNIK: z obuváloma in z obuváloma

množina

IMENOVALNIK: obuvala

RODILNIK: obuvál

DAJALNIK: obuválom

TOŽILNIK: obuvala

MESTNIK: pri obuválih

ORODNIK: z obuváli

IZVOR

↑obuvati

obvòd obvádá in obvôda samostalnik moškega spola

[obvòt obvádá] in [obvòt obvôda]

POMEN

1. vod, ki nadomesti, obide neprehoden, prekinjen del glavnega voda; **SIN.:** bypass

▪ Če počí cev, ki je vzdana v tla, moramo razbiti tlak ali speljati *obvod*.

▪ Vodo so napeljali po *obvodu* s cevi ob obvoznici.

2. iz medicine priprava, ki nadomesti, obide obolelo žilo ali drug votel organ; **SIN.:** bypass

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

srčni, žilni obvod

▪ Tudi če je človek že preživel infarkt ali če je dobil žilni *obvod*, gibanje ne izgubi svoje vrednosti.

▪ Čez štiri leta je bila operirana in so ji vstavili srčni *obvod*.

...

▪ Zamašene žile premestijo z *obvodi*, največkrat odvzamejo za to zdravo žilo v prsni steni ali nogah.

2.1. operacija, pri kateri se vstavi ta priprava; **SIN.:** bypass

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

srčni, žilni obvod

▪ Moral je na operacijo srca, kjer so mu naredili večkratni *obvod*.

▪ Pacient je dobro prestal peturno operacijo, v kateri so mu naredili štirikratni srčni *obvod*.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

narediti obvod

- Leta 1997 je prebolela raka na prsni, lani pa so ji na srcu opravili žilni *obvod*.

3. ekspresivno kar omogoča okoriščanje, zlorabo zaradi neustreznosti, nedorečenosti zakonodaje, predpisov; SIN.: ekspresivno bypass

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Vsi so iskali *obvode*, kako zagotoviti čim več sredstev za kampanjo.

...

- Banka, ki ji pomagamo s finančnimi ukrepi, si ne more privoščiti, da prek *obvodov* financira menedžerske odkupe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[obvòt obvóda]

IPA: [ɔb'ʋɔt ɔb'ʋo:da]

ednina

IMENOVALNIK: obvòd

RODILNIK: obvóda

DAJALNIK: obvódu

TOŽILNIK: obvòd

MESTNIK: pri obvódu

ORODNIK: z obvódom

dvojina

IMENOVALNIK: obvóda

RODILNIK: obvódov

DAJALNIK: obvódoma

TOŽILNIK: obvóda

MESTNIK: pri obvódih

ORODNIK: z obvódoma

množina

IMENOVALNIK: obvódi

RODILNIK: obvódov

DAJALNIK: obvódom

TOŽILNIK: obvóde

MESTNIK: pri obvódih

ORODNIK: z obvódi

in

[obvòt obvôda]

IPA: [ɔb'ʋɔt ɔb'ʋo:da]

ednina

IMENOVALNIK: obvòd

RODILNIK: obvôda

DAJALNIK: obvôdu

TOŽILNIK: obvòd

MESTNIK: pri obvôdu

ORODNIK: z obvôdom

dvojina

IMENOVALNIK: obvôda

RODILNIK: obvôdov

DAJALNIK: obvôdoma

TOŽILNIK: obvôda

MESTNIK: pri obvódih

ORODNIK: z obvôdoma

množina

IMENOVALNIK: obvódi

RODILNIK: obvódov

DAJALNIK: obvódom

TOŽILNIK: obvóde

MESTNIK: pri obvódih

ORODNIK: z obvódi

TONEMSKO

[obvòt obvóda]

IPA: [ɔb'ʋɔt ɔb'ʋo:da]

ednina

IMENOVALNIK: obvòd

RODILNIK: obvóda

DAJALNIK: obvódu

TOŽILNIK: obvòd

MESTNIK: pri obvódu tudi pri obvôdu

ORODNIK: z obvódom

dvojina

IMENOVALNIK: obvóda

RODILNIK: obvódov in obvôdov

DAJALNIK: obvódoma

TOŽILNIK: obvóda

MESTNIK: pri obvódih in pri obvôdih

ORODNIK: z obvódoma

množina

IMENOVALNIK: obvódi

RODILNIK: obvódov in obvôdov

DAJALNIK: obvódom

TOŽILNIK: obvóde

MESTNIK: pri obvódih in pri obvôdih

ORODNIK: z obvódi in z obvôdi

in

[obvòt obvóda]

IPA: [ɔb'ʋɔt ɔb'ʋo:da]

ednina

IMENOVALNIK: obvòd

RODILNIK: obvóda

DAJALNIK: obvódu

TOŽILNIK: obvòd

MESTNIK: pri obvódu

ORODNIK: z obvódom

dvojina

IMENOVALNIK: obvóda

RODILNIK: obvódov

DAJALNIK: obvódoma

TOŽILNIK: obvóda

MESTNIK: pri obvódih

ORODNIK: z obvódoma

množina

IMENOVALNIK: obvédi
RODILNIK: obvédov
DAJALNIK: obvédom
TOŽILNIK: obvéde
MESTNIK: pri obvédih
ORODNIK: z obvédi

IZVOR

iz *obvesti iz ↑vesti

odbókar odbókarja samostalnik moškega spola

[odbókar]

POMEN

1. športnik, ki se ukvarja z odbojko

▶ prid. beseda + sam. beseda

domači, gostujoči odbojkar | izkušen odbojkar | nadarjen odbojkar

- Za odtenek boljše igro so pokazali gostujoči *odbojkarji*.
- Všeč mi je, ker se ceni znanje, ki ga prinašamo izkušeni *odbojkarji*.
- Kvalifikacijska turnirja sta potrdila, da v Sloveniji raste rod nadvse nadarjenih *odbojkarjev*.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

odbojkarji branijo, si priigrajo, osvojijo KAJ | odbojkarji gostujejo, igrajo, se pomerijo KJE | odbojkarji premagajo KOGA, slavijo, se veselijo | odbojkarji se uvrstijo KAM

- Veliko bolj vroče bo v soboto, ko blejski *odbojkarji* gostujejo v Zagrebu.
- Domači *odbojkarji* so si priigrali nekaj točk prednosti.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ekipa odbojkarjev | liga odbojkarjev | prvenstvo, tekma odbojkarjev | trener odbojkarjev | uspeh, zmaga odbojkarjev

- Danes bosta odigrani drugi polfinalni tekmi državnega prvenstva *odbojkarjev*.
- S tekmami tretjega kroga se je končala polovica prvenstva v svetovni ligi *odbojkarjev*.
- Lahko se pohvalijo z izjemnimi športnimi uspehi *odbojkarjev* in odbojkaric.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

čakati, gostiti odbojkarje | premagati, presenetiti odbojkarje | voditi odbojkarje

- Konec maja naše najboljše *odbojkarje* čakajo še tekme v evropski ligi.
- Danes ob 11. uri bomo gostili blejske *odbojkarje*.

1.1. kdor igra odbojko, se z odbojko ukvarja rekreativno, ljubiteljsko

- Ostal je rekreativni *odbojkar*, hkrati pa je nepremagljivi mojster taroka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[odbókar]

IPA: [ɔd'bo:ɨkar]

ednina

IMENOVALNIK: odbókar

RODILNIK: odbókarja

DAJALNIK: odbókarju

TOŽILNIK: odbókarja

MESTNIK: pri odbókarju

ORODNIK: z odbókarjem

dvojina

IMENOVALNIK: odbókarja

RODILNIK: odbókarjev

DAJALNIK: odbókarjema

TOŽILNIK: odbókarja

MESTNIK: pri odbókarjih

ORODNIK: z odbókarjema

množina

IMENOVALNIK: odbókarji

RODILNIK: odbókarjev

DAJALNIK: odbókarjem

TOŽILNIK: odbókarje

MESTNIK: pri odbókarjih

ORODNIK: z odbókarji

TONEMSKO

[odbókar]

IPA: [ɔd'bó:ɨkàr]

ednina

IMENOVALNIK: odbòjkar

RODILNIK: odbòjkarja

DAJALNIK: odbòjkarju

TOŽILNIK: odbòjkarja

MESTNIK: pri odbòjkarju

ORODNIK: z odbòjkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: odbòjkarja

RODILNIK: odbòjkarjev

DAJALNIK: odbòjkarjema

TOŽILNIK: odbòjkarja

MESTNIK: pri odbòjkarjih

ORODNIK: z odbòjkarjema

množina

IMENOVALNIK: odbòjkarji

RODILNIK: odbòjkarjev

DAJALNIK: odbòjkarjem

TOŽILNIK: odbòjkarje

MESTNIK: pri odbòjkarjih

ORODNIK: z odbòjkarji

BESEDOTVORJE

ženski spol: odbojkarica

IZVOR
↑odbojka

odbójkarica odbójkarice samostalnik ženskega spola
[odbójkarica]

POMEN

1. športnica, ki se ukvarja z odbojko

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domače odbójkarice | nadarjene odbójkarice

- Prvi servis je pripadel gostujoči ekipi, prva točka pa domačim *odbójkaricam*.
- Imamo vrsto nadarjenih *odbójkarič*, ki jim moramo omogočiti čim več stika z mednarodno odbojko.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

odbójkarice gostujejo, se pomerijo KJE | odbójkarice odigrajo, osvojijo KAJ | odbójkarice premagajo KOGA, slavijo, se veselijo | odbójkarice se uvrstijo KAM

- V mestu vrtnic bodo gostovale kopske *odbójkarice*.
- V odločilnem skrajšanem petem nizu so slavile domače *odbójkarice*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

poraz, zmaga odbójkarič | prvenstvo, tekma odbójkarič | trener odbójkarič

- Sinoči je bila odigrana prva tekma uvodnega kroga državnega prvenstva *odbójkarič*.
- S treniranjem deklet sem imel že kar nekaj izkušenj, saj sem bil tri leta trener *odbójkarič*.

1.1. ženska, ki igra odbojko, se z odbojko ukvarja rekreativno, ljubiteljsko

- Kljub zahtevni službi si rada vzame čas tudi za šport in rekreacijo, je navdušena *odbójkariča*.
- »Za prijetno rekreacijo je pomemben izbor soigralcev, ki morajo igrati vsaj približno na enaki ravni in so prijetni za druženje,« pravi rekreativna *odbójkariča*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[odbójkarica]

IPA: [ɔd'bo:ɨkaritsa]

ednina

IMENOVALNIK: odbójkarica

RODILNIK: odbójkarice

DAJALNIK: odbójkariči

TOŽILNIK: odbójkarico

MESTNIK: pri odbójkariči

ORODNIK: z odbójkarico

dvojina

IMENOVALNIK: odbójkariči

RODILNIK: odbójkarič

DAJALNIK: odbójkaric**ama**

TOŽILNIK: odbójkari**ci**

MESTNIK: pri odbójkari**cah**

ORODNIK: z odbójkari**cama**

množina

IMENOVALNIK: odbójkarice

RODILNIK: odbójkarič

DAJALNIK: odbójkari**cam**

TOŽILNIK: odbójkari**ce**

MESTNIK: pri odbójkari**cah**

ORODNIK: z odbójkari**cami**

TONEMSKO

[odbójkarica]

IPA: [ɔd'bo:ɨkàritsa]

ednina

IMENOVALNIK: odbójkarica

RODILNIK: odbójkari**ce**

DAJALNIK: odbójkari**ci**

TOŽILNIK: odbójkari**co**

MESTNIK: pri odbójkari**ci**

ORODNIK: z odbójkari**co**

dvojina

IMENOVALNIK: odbójkari**ci**

RODILNIK: odbójkari**č**

DAJALNIK: odbójkari**cama**

TOŽILNIK: odbójkari**ci**

MESTNIK: pri odbójkari**cah**

ORODNIK: z odbójkari**cama**

množina

IMENOVALNIK: odbójkari**ce**

RODILNIK: odbójkari**č**

DAJALNIK: odbójkari**cam**

TOŽILNIK: odbójkari**ce**

MESTNIK: pri odbójkari**cah**

ORODNIK: z odbójkari**cami**

IZVOR

↑odbojkar

oglasíti se oglasím se in **oglásiti se** in **oglasíti se**

oglásim se dovršni glagol

[oglasíti se] in [oglásiti se]

POMEN

1. oddati ali začeti oddajati glas, zvok

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

alarm, piščalka, sirena, zvok se oglasi | glas, pesem se oglasi | harmonika, trobenta se oglasi | telefon se oglasi | zvon, zvonec se oglasi

- Ko je treba, *se* skupinsko *oglasijo* štirje moški glasovi in ženski alt.
- Skoraj takoj, ko je vstopil v stanovanje, *se je oglasil* telefon.

- Dong, dong, dong, *se je oglasil* zvon.
- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
oglasiti se s KAKŠNIM glasom, zvokom
  - Ob pol sedmih *se je* z zoprnim piskajočim zvokom *oglasila* budilka.
  - *Oglasil se je* s hripavim glasom, napol smehom, napol stokom.
- ▶ **glag.** + iz + sam. beseda v roditelju
oglasiti se iz zvočnikov
  - »Potnikom se opravičujemo zaradi zamude, ki je nastala zaradi tehničnih težav,« *se je* iz zvočnikov *oglasil* ženski glas.

2. odzvati se na klic, poziv

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
gospa, gospod se oglasi | KAKŠEN, KATERI glas se oglasi | odzivnik, (avtomatska, telefonska) tajnica se oglasi
  - Ko *se je* končno *oglasila* gospa na centrali in smo ji povedali, da kličemo zaradi zlorabe kreditnih kartic, nas je hotela na hitro odpraviti.
  - Kar šestkrat je moral poklicati, preden *se je oglasil* ženski glas.
  - Poklicali smo dežurno ambulanto, kjer *se nam je oglasil* avtomatski odzivnik, hitro za tem pa tudi osebe.
- ▶ **glag.** + na + sam. beseda v tožilniku
oglasiti se na klic, telefon
  - Linije so povezane v osrednjo in na klic *se oglasi* tisti prostovoljec, ki je prost.
  - Prišel je pogledat, kaj je narobe, ker *se ni oglasila* na telefon.
- ▶ prisl. + **glag.**
nemudoma se oglasi
  - Dvignil je slušalko in *se nemudoma oglasil*.
  - Zvonjenje ni utihnilo in nejevoljno *se je oglasila*.

3. javiti se od kod v televizijsko, radijsko oddajo

- ▶ prisl. + **glag.**
v živo se oglasi
  - Sledila bo osrednja informativna oddaja, v njej *se bodo* novinarji v živo *oglasili* iz tiskovnega središča v Cankarjevem domu in iz dveh volilnih štabov.
- ▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku
oglasiti se v eter
  - Ob osmi uri zjutraj *se je* v eter *oglasil* prvi urednik, ki je z okrog 40 sodelavci začel vnašati v tedanji radijski prostor drugačnost.

4. javno izraziti, izpostaviti svoje stališče o določeni temi

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
bralec, bralka se oglasi | gospa, gospod se oglasi | kritik se oglasi | predsednik, predstavnik KOGA se oglasi | varuhinja človekovih pravic se oglasi

- Na naš poziv *se je oglasila* bralka, ki ji bo s tekočim študijskim letom potekel študentski status.
- Številni kritiki so *se oglasili* z opozorili, da bodo ukrepi najbolj prizadeli najbolj revne, medtem ko se jim bodo bogati izognili.
- Ob zapletih so *se oglasili* tudi predstavniki mestne občine.

- ▶ prisl. + **glag.**
javno se oglasi | nemudoma se oglasi | večkrat se oglasi
  - Zadovoljen sem, da se nekateri kmetje le prebujajo in *se* upajo javno *oglasiti* in opozoriti, da tako dolgo več ne more iti.
  - Zaradi mile kazni *se je* nemudoma *oglasilo* tudi zvezno pravosodno ministrstvo in napovedalo, da bo preučilo primer.
- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
oglasiti se s komentarjem, pripombo | oglasiti se s pismom, prispevkom | oglasiti se s predlogom, zahtevo
  - Govorice bodo najprej preverili in *se* šele potem *oglasili* z morebitnim komentarjem.
  - Skupnost stanovalcev *se je oglasila* s pismom javnosti, v katerem zahteva, da policija v soseski odpre policijsko postajo.
- ▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku
oglasiti se v rubriki
  - Bralka se strinja z Belokranjcem, ki *se je* v tej rubriki *oglasil* prejšnji teden ter opozoril na nelogičen zakon o upokojevanju rudarjev.

...

- Dovolite, da *se* prvi *oglasim* k besedi, predvsem zato, ker sem raziskal vse podatke.
- Zakaj *se* predsednik države in vlade ob takšnih stvareh ne *oglasita*, oglašata pa se vedno pri »nepomembnih«.

5. dati sporočilo o sebi, svojem stanju, zlasti bližnjim

- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
oglasiti se s pismom
  - Domačim *se je oglasil* še z nekaj pismi, potem se je za njim izgubila vsaka sled.
  - Družina z njo ni imela stika kar nekaj let. Potem pa *se je oglasila* z razglednico in kratkim pozdravom.

...

- Mami me gotovo pogreša in prav bi bilo, da bi *se* ji vsake toliko časa *oglasila*.

6. priti kam, h komu z določenim namenom, navadno na poziv, povabilo

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
gospod se oglasi | nagrajenci se oglašijo | predstavniki KOGA se oglašijo

- Za nagrado *se* nagrajenci *oglasijo* v poslovalnici podjetja z dopisom, ki ga dobijo po pošti.
  - Na našem razstavnem prostoru so *se oglasili* predstavniki večjih vlagateljev, predvsem iz finančnih ustanov in razvojnih nepremičninskih podjetij, ki bi v Sloveniji želeli vlagati v večje projekte.
  - Ko *se* mladostniki ali starši *oglasijo* v našem centru, dobijo informacije, na osnovi katerih se lahko odločijo, kako dalje.
- ▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku
oglasiti se v ambulanti | oglasiti se v pisarni, uredništvu
- Potniki, ki se odpravljajo v eksotične države, naj bi *se* pravočasno, približno osem tednov pred odhodom, *oglasili* v ambulanti.
  - Spomnil sem se, kako sem mu poslal dopisnico s povabilom, naj *se oglasí* v uredništvu.
- ▶ prisl. + **glag.**
čimprej, nemudoma se oglasiti | mimogrede, spotoma se oglasiti | osebno se oglasiti | večkrat se oglasiti
- Obljubil je, da *se* bo naslednjega dne spotoma *oglasil* ponjo.
  - Ker kopije po tednu dni še nisem dobila, sem *se* ponovno osebno *oglasila* na konzulatu.
- ...
- Zelo pomembno je, da opazujemo telo in *se* ob dlje trajajočih spremembah *oglasimo* pri zdravniku.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oglasíti se]

IPA: [ɔgla'si:ti se]

NEDOLOČNIK: oglasíti se

NAMENILNIK: oglasít se in oglasít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oglasím se
2. OSEBA: oglasíš se
3. OSEBA: oglasí se

dvojina

1. OSEBA: oglasíva se
2. OSEBA: oglasíta se
3. OSEBA: oglasíta se

množina

1. OSEBA: oglasímo se
2. OSEBA: oglasíte se
3. OSEBA: oglasíjo se redko oglasé se

velelnik

ednina

2. OSEBA: oglási se

dvojina

1. OSEBA: oglasíva se
2. OSEBA: oglasíta se

množina

1. OSEBA: oglasímo se

2. OSEBA: oglasíte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: oglásil se

DVOJINA: oglasíla se

MNOŽINA: oglasíli se

ženski spol

EDNINA: oglasíla se

DVOJINA: oglasíli se

MNOŽINA: oglasíle se

srednji spol

EDNINA: oglasílo se

DVOJINA: oglasíli se

MNOŽINA: oglasíla se

DELEŽJE NA -e: oglasé se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oglašénje

RODILNIK: oglašénja

DAJALNIK: oglašénju

TOŽILNIK: oglašénje

MESTNIK: pri oglašénju

ORODNIK: z oglašénjem

dvojina

IMENOVALNIK: oglašénji

RODILNIK: oglašénj

DAJALNIK: oglašénjema

TOŽILNIK: oglašénji

MESTNIK: pri oglašénjih

ORODNIK: z oglašénjema

množina

IMENOVALNIK: oglašénja

RODILNIK: oglašénj

DAJALNIK: oglašénjem

TOŽILNIK: oglašénja

MESTNIK: pri oglašénjih

ORODNIK: z oglašénji

in

[oglásiti se] in [oglasíti se]

IPA: [ɔ'gla:siti se] in [ɔgla'si:ti se]

NEDOLOČNIK: oglásiti se in oglasíti se

NAMENILNIK: oglásit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oglásim se
2. OSEBA: oglásiš se
3. OSEBA: oglási se

dvojina

1. OSEBA: oglásiva se
2. OSEBA: oglásita se

3. OSEBA: oglasíta se

množina

1. OSEBA: oglasímo se

2. OSEBA: oglasíte se

3. OSEBA: oglasíjo se redko oglasé se

velelnik

ednina

2. OSEBA: oglasí se

dvojina

1. OSEBA: oglasíva se

2. OSEBA: oglasíta se

množina

1. OSEBA: oglasímo se

2. OSEBA: oglasíte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: oglasíl se

DVOJINA: oglasíla se

MNOŽINA: oglasíli se

ženski spol

EDNINA: oglasíla se

DVOJINA: oglasíli se

MNOŽINA: oglasíle se

srednji spol

EDNINA: oglasílo se

DVOJINA: oglasíli se

MNOŽINA: oglasíla se

DELEŽJE NA -e: oglasé se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oglašénje

RODILNIK: oglašénja

DAJALNIK: oglašénju

TOŽILNIK: oglašénje

MESTNIK: pri oglašénju

ORODNIK: z oglašénjem

dvojina

IMENOVALNIK: oglašénji

RODILNIK: oglašénj

DAJALNIK: oglašénjema

TOŽILNIK: oglašénji

MESTNIK: pri oglašénjih

ORODNIK: z oglašénjema

množina

IMENOVALNIK: oglašénja

RODILNIK: oglašénj

DAJALNIK: oglašénjem

TOŽILNIK: oglašénja

MESTNIK: pri oglašénjih

ORODNIK: z oglašénji

NEDOLOČNIK: oglasíti se tudi oglašíti se

NAMENILNIK: oglasít se in oglašít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oglasím se

2. OSEBA: oglasíš se

3. OSEBA: oglasí se

dvojina

1. OSEBA: oglasíva se

2. OSEBA: oglasíta se

3. OSEBA: oglasíta se

množina

1. OSEBA: oglasímo se

2. OSEBA: oglasíte se

3. OSEBA: oglasíjo se redko oglasé se in oglasê se

velelnik

ednina

2. OSEBA: oglasí se

dvojina

1. OSEBA: oglasíva se

2. OSEBA: oglasíta se

množina

1. OSEBA: oglasímo se

2. OSEBA: oglasíte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: oglasíl se

DVOJINA: oglasíla se

MNOŽINA: oglasíli se

ženski spol

EDNINA: oglasíla se

DVOJINA: oglasíli se

MNOŽINA: oglasíle se

srednji spol

EDNINA: oglasílo se

DVOJINA: oglasíli se

MNOŽINA: oglasíla se

DELEŽJE NA -e: oglasé se in oglasê se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oglašénje

RODILNIK: oglašénja

DAJALNIK: oglašénju

TOŽILNIK: oglašénje

MESTNIK: pri oglašénju

ORODNIK: z oglašénjem

dvojina

IMENOVALNIK: oglašénji in oglašénji

RODILNIK: oglašénj

DAJALNIK: oglašénjema in oglašénjema

TOŽILNIK: oglašénji in oglašénji

MESTNIK: pri oglašénjih tudi pri oglašénjih

ORODNIK: z oglašénjema in z oglašénjema

množina

TONEMSKO

[oglasíti se] tudi [oglasíti se]

IPA: [ɔglasì:tí se] tudi [ɔglasí:tí se]

IMENOVALNIK: oglasénja tudi oglasénja
RODILNIK: oglasénj
DAJALNIK: oglasénjem tudi oglasénjem
TOŽILNIK: oglasénja tudi oglasénja
MESTNIK: pri oglasénjih tudi pri oglasénjih
ORODNIK: z oglasénji tudi z oglasénji

in

[oglásiti se] in [oglasíti se] tudi [oglasíti se]
IPA: [ɔglási:ti se] in [ɔglasi:tí se] tudi [ɔglasi:tí se]

NEDOLOČNIK: oglasiti se in oglasíti se tudi oglasíti se

NAMENILNIK: oglasit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oglasim se
2. OSEBA: oglasíš se
3. OSEBA: oglasí se

dvojina

1. OSEBA: oglasiva se
2. OSEBA: oglasita se
3. OSEBA: oglasita se

množina

1. OSEBA: oglasimo se
2. OSEBA: oglasíte se
3. OSEBA: oglasíjo se redko oglasé se in oglasê se

velelnik

ednina

2. OSEBA: oglasí se

dvojina

1. OSEBA: oglasiva se
2. OSEBA: oglasita se

množina

1. OSEBA: oglasimo se
2. OSEBA: oglasíte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: oglasil se
DVOJINA: oglasíla se
MNOŽINA: oglasíli se

ženski spol

EDNINA: oglasíla se
DVOJINA: oglasíli se
MNOŽINA: oglasíle se

srednji spol

EDNINA: oglasílo se
DVOJINA: oglasíli se
MNOŽINA: oglasíla se

DELEŽJE NA -e: oglasé se in oglasê se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oglasénje
RODILNIK: oglasénja
DAJALNIK: oglasénju

TOŽILNIK: oglasénje
MESTNIK: pri oglasénju
ORODNIK: z oglasénjem

dvojina

IMENOVALNIK: oglasénji in oglasénji
RODILNIK: oglasénj
DAJALNIK: oglasénjema in oglasénjema
TOŽILNIK: oglasénji in oglasénji
MESTNIK: pri oglasénjih tudi pri oglasénjih
ORODNIK: z oglasénjema in z oglasénjema

množina

IMENOVALNIK: oglasénja tudi oglasénja
RODILNIK: oglasénj
DAJALNIK: oglasénjem tudi oglasénjem
TOŽILNIK: oglasénja tudi oglasénja
MESTNIK: pri oglasénjih tudi pri oglasénjih
ORODNIK: z oglasénji tudi z oglasénji

FRAZEOLOGIJA

(čigava) (slaba) vest se oglasi/oglašá (komu)

(čigava) vest se oglasi (komu)

(čigava) slaba vest se oglasi (komu)

v nedovršni obliki (čigava) vest se oglašá (komu)

v nedovršni obliki (čigava) slaba vest se oglašá (komu)

izraža, da se pri kom pojavi, pojavlja neugoden občutek zaradi zavesti krivde

- Ni nobenega upanja, da *bi se oglasila* vaša *vest*?
- Spet *se* mu *je oglasila vest*, naj denar vrne.
- Zaradi nekaj nizkih udarcev *se* vam *bkmalu oglasila slaba vest*. Pokesajte se, pa se bodo stvari odvile tako, kot boste želeli.
- Radi bi odvrkli strahove, hkrati pa *se oglasi slaba vest*: kaj pa, če je le res.
- Ne vem, ali *se* mi *oglašá vest* ali pa je to le strah pred zaporom.
- Preplavljajo ga hudi spomini, *oglašá se slaba vest*, ki ji doslej ni pustil blizu.

želodec se oglasi/oglašá (komu)

želodec se oglasi (komu)

v nedovršni obliki želodec se oglašá (komu)

izraža, da kdo postane lačen, začuti, čuti lakoto

- Pepelnica gor ali dol, *želodec se je oglasil* tudi tistega dne. Pa sva šla v kočó in naročila ričet.
- Po teh dobrotah je dišalo daleč naokrog, zato ni čudno, da *se je* marsikomu *oglasil želodec*.
- En gram beljakovin na kilogram telesne teže na dan večina ljudi v prehrani krepko preseže. Vi pa se radi držite zdravih smernic, četudi *se želodec* še naprej *oglašá*.

Kdo se oglašá.

Pravi se je oglasil.

Pravi se oglašča.
 izraža ugovor, kritiko, posmeh komu, ki zaradi lastnih dejanj, lastnosti ni upravičen, poklican, da kaj komentira, ocenjuje

- Lej, lej, *kdo se oglašča*. Jaz omalovažujem tebe?
- *Pravi se oglašča!* Gonjač sužnjev, zagovornik kastnega sistema.
- Pa bi lahko rekel: *pravi se je oglasil*. Govori natančno tako kot on, h kateremu me pošilja.

IZVOR
 ↑glasiti se

oglaščati se oglaščam se nedovršni glagol
 [oglaščati se]

POMEN

1. oddajati glas, zvok

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
 alarm, sirena se oglašča | glasovi se oglašajo, pesem se oglašča | harmonika se oglašča | telefoni se oglašajo | zvonec, zvon se oglašča
  - Sirena *se* bo odslej *oglašala* le ob nevarnosti, na katero je potrebno opozoriti širši krog ljudi.
  - V cerkvi so *se* angelsko *oglašali* ženski glasovi, ki so odgovarjali moškemu glas.
  - Domačinom *se* vsako opoldne *oglašča* srednji zvon, najstarejši pa *se* navadno *oglašča* skupaj z ostalimi ob nedeljah in praznikih.
- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku
 oglaščati se s KAKŠNIM glasom, zvokom
  - Ker je splošno pravilo, da *se* večje gasilke *oglašajo* z nižjimi glasovi, mu je uspelo oceniti frekvence nihanja glasilk desetih vrst dinosavrov.
  - Predstava se prične, bobni *se oglašajo* s težkim in predirljivim zvokom, ki je tako glasen, da trga ušesa.
- ▶ **glag.** + iz + sam. beseda v roditelju
 oglaščati se iz zvočnikov
  - Če *se* v krajih, kjer ni snega, iz zvočnikov *oglašajo* pesmi o snegu, je to zanesljivo znamenje, da se približuje božič.

1.1. oddajati značilen, prepoznaven živalski glas

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
 čriček se oglašča | ptice, ptiči se oglašajo | samec se oglašča | sova se oglašča
  - Poslušali bomo, kako *se oglašajo* gozdne ptice, in ugotavljali, s kom si delijo svoja bivališča v gozdnih krošnjah.
  - Parjenje se začne z glasnim dvorjenjem, ko *se* samec in samica cvileče *oglašata*.
  - Iz enega grma *se* je *oglašala* sova, iz drugega je tulil volk.
- ▶ prisl. + **glag.**

glasno se oglaščati

- Mladiči *se* v gnezdih glasno *oglašajo*, zato je kolonijo slišati daleč naokrog.
- Videla sta številne pisane smrdokavre z dolgimi kljuni, ki so *se* značilno *oglašale*.

...

- Čuk *se* začne *oglašati* v mraku in *se oglašča* še pozno v noč.
- Tako kot drugi predstavniki te družine *se oglašča* s tresljaji svojega plavalnega mehurja in je ena redkih sladkovodnih rib, ki ima to sposobnost.

2. odzivati se na klic, poziv

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
 odzivnik, (avtomatska, telefonska) tajnica se oglašča
  - Poskusil sem poklicati, ampak zdaj *se oglašča* samo odzivnik neke gledališke blagajne.
  - Ko ga zjutraj ni bilo domov, sem ga večkrat poklical na mobilni telefon, a *se* je *oglašala* le telefonska tajnica.
- ▶ **glag.** + na + sam. beseda v tožilniku
 oglaščati se na klice, telefon
  - Ker možu te čudovite in hkrati nenavadne novice ni hotela sporočiti po telefonu, *se* ni *oglašala* na njegove klice po mobitelu.
  - Na telefon *se* ni *oglašal*, *oglašala se* je žena, bil je nedosegljiv.

3. javljati se od kod v televizijsko, radijsko oddajo

- ▶ prisl. + **glag.**
 redno se oglaščati | v živo se oglaščati
  - Naši novinarji *se* nam bodo v živo *oglašali* z vseh večjih volišč.
- ▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku
 oglaščati se v eter
  - Na avdiciji *se* je predstavila februarja, maja pa *se* je že *oglašala* v eter in oblikovala prispevke kot novinarka.

4. javno izražati, izpostavljati svoje stališče o določeni temi

- ▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
 glasovi se oglašajo | predsednik se oglašča | predstavniki KOGA se oglašajo
  - Najprej so *se oglašali* nižji predstavniki vlade, pred tednom pa *se* je na odločitev odzval tudi premier.
  - Odstopal je od podobe zadržanega šefa države, ki jo zagovarjajo nekateri ustavni pravniki in po kateri naj *se* predsednik le redko *oglašča*.
  - Glavni pobudniki in organizatorji hvalijo same sebe, *oglašajo* pa *se* tudi kritični glasovi, ki ugotavljajo pomanjkanje jasnega sporočila.
- ▶ prisl. + **glag.**

javno se oglašati | ponovno, spet, znova, zopet se oglašati | redno, večkrat se oglašati

- Ponovno *se oglašam* z vprašanjem, ki sem ga pred časom že postavila, ampak se je nekje nekaj zalomilo, saj ga ne vidim med objavljenimi.
- V zadnjem času *se* je v zamejski javnosti večkrat *oglašal* ter kritično opozarjal na številna nerešena vprašanja naše narodne skupnosti.

▶ **glag.** + *z/s* + sam. beseda v orodniku oglašati se s komentarji, pripombami | oglašati se s pismi, prispevki | oglašati se s predlogi, zahtevami

- Po navadi *se* ne *oglašam* s komentarji, ampak tukaj se pa moram. Strinjam se z avtorjem članka.
- Ta mesec *se* bralci niste prav dosti *oglašali* s pismi, predlogi in razmišljanji.

▶ **glag.** + *v* + sam. beseda v mestniku oglašati se v rubriki

- Ta članek me je spodbudil, da *se* po daljšem času spet *oglašam* v tej rubriki.

...

- Bil je član sinode in *se* je na zasedanjih redno *oglašal* k besedi.

5. dajati sporočilo o sebi, svojem stanju, zlasti bližnjim

▶ prisl. + **glag.**
redno se oglašati

- Pred izginotjem sta *se* redno *oglašala* znancem in družini.
- Dobri odnosi z nekom, ki je povsem drugačnega značaja in *se* vam le poredko *oglaš*a, obetajo zanimivo sodelovanje.

6. prihajati kam, h komu z določenim namenom, navadno na poziv, vabilo

▶ **glag.** + *v* + sam. beseda v mestniku oglašati se v ambulanti | oglašati se v pisarni

- Zaradi spomladanske utrujenosti *se* ljudje redko *oglašajo* v ambulanti, kajti povprečno traja od dva do tri tedne, potem pa izzzveni.
- Januarja je največ dela s pobiranjem članarine in moramo vas kar pohvaliti, ko *se oglašate* v pisarni.

▶ prisl. + **glag.**
redno se oglašati

- Dobil je pogojno kazen in *se* je moral redno *oglašati* na uradu za pogojne odpuste.

...

- Ker *se* pri njih *oglaš*a vse več ljudi s socialnimi težavami, načrtujejo zaposlitev socialne delavke za poln delovni čas.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oglašati se]

IPA: [ɔ'glaːʃati se]

NEDOLOČNIK: oglašati se

NAMENILNIK: oglašat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oglaš**am** se
2. OSEBA: oglaš**aš** se
3. OSEBA: oglaš**a** se

dvojina

1. OSEBA: oglaš**ava** se
2. OSEBA: oglaš**ata** se
3. OSEBA: oglaš**ata** se

množina

1. OSEBA: oglaš**amo** se
2. OSEBA: oglaš**ate** se
3. OSEBA: oglaš**ajo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: oglaš**aj** se

dvojina

1. OSEBA: oglaš**ajva** se
2. OSEBA: oglaš**ajta** se

množina

1. OSEBA: oglaš**ajmo** se
2. OSEBA: oglaš**ajte** se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: oglaš**al** se

DVOJINA: oglaš**ala** se

MNOŽINA: oglaš**ali** se

ženski spol

EDNINA: oglaš**ala** se

DVOJINA: oglaš**ali** se

MNOŽINA: oglaš**ale** se

srednji spol

EDNINA: oglaš**alo** se

DVOJINA: oglaš**ali** se

MNOŽINA: oglaš**ala** se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: oglašaj**oč** se

RODILNIK: oglašaj**očega** se

DAJALNIK: oglašaj**očemu** se

TOŽILNIK: oglašaj**oč** se

živo oglašaj**očega** se

MESTNIK: pri oglašaj**očem** se

ORODNIK: z oglašaj**očim** se

dvojina

IMENOVALNIK: oglašaj**oč**a se

RODILNIK: oglašaj**očih** se

DAJALNIK: oglašaj**očima** se

TOŽILNIK: oglašaj**oč**a se

MESTNIK: pri oglašaj**očih** se

ORODNIK: z oglašajó**čima** se
množina

IMENOVALNIK: oglašajó**či** se
RODILNIK: oglašajó**čih** se
DAJALNIK: oglašajó**čim** se
TOŽILNIK: oglašajó**če** se
MESTNIK: pri oglašajó**čih** se
ORODNIK: z oglašajó**čimi** se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: oglašajó**ča** se
RODILNIK: oglašajó**če** se
DAJALNIK: oglašajó**či** se
TOŽILNIK: oglašajó**čo** se
MESTNIK: pri oglašajó**či** se
ORODNIK: z oglašajó**čo** se

dvojina

IMENOVALNIK: oglašajó**či** se
RODILNIK: oglašajó**čih** se
DAJALNIK: oglašajó**čima** se
TOŽILNIK: oglašajó**či** se
MESTNIK: pri oglašajó**čih** se
ORODNIK: z oglašajó**čima** se

množina

IMENOVALNIK: oglašajó**če** se
RODILNIK: oglašajó**čih** se
DAJALNIK: oglašajó**čim** se
TOŽILNIK: oglašajó**če** se
MESTNIK: pri oglašajó**čih** se
ORODNIK: z oglašajó**čimi** se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: oglašajó**če** se
RODILNIK: oglašajó**čega** se
DAJALNIK: oglašajó**čemu** se
TOŽILNIK: oglašajó**če** se
MESTNIK: pri oglašajó**čem** se
ORODNIK: z oglašajó**čim** se

dvojina

IMENOVALNIK: oglašajó**či** se
RODILNIK: oglašajó**čih** se
DAJALNIK: oglašajó**čima** se
TOŽILNIK: oglašajó**či** se
MESTNIK: pri oglašajó**čih** se
ORODNIK: z oglašajó**čima** se

množina

IMENOVALNIK: oglašajó**ča** se
RODILNIK: oglašajó**čih** se
DAJALNIK: oglašajó**čim** se
TOŽILNIK: oglašajó**ča** se
MESTNIK: pri oglašajó**čih** se
ORODNIK: z oglašajó**čimi** se

DELEŽJE NA *-aje*: oglašá**je** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oglašá**nje**
RODILNIK: oglašá**nja**
DAJALNIK: oglašá**nju**
TOŽILNIK: oglašá**nje**
MESTNIK: pri oglašá**nju**
ORODNIK: z oglašá**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: oglašá**nji**
RODILNIK: oglašá**nj**
DAJALNIK: oglašá**njema**
TOŽILNIK: oglašá**nji**
MESTNIK: pri oglašá**njih**
ORODNIK: z oglašá**njema**

množina

IMENOVALNIK: oglašá**nja**
RODILNIK: oglašá**nj**
DAJALNIK: oglašá**njem**
TOŽILNIK: oglašá**nja**
MESTNIK: pri oglašá**njih**
ORODNIK: z oglašá**nji**

TONEMSKO

[oglašáti se]

IPA: [ɔglà:ʃáti se]

NEDOLOČNIK: oglašáti se

NAMENILNIK: oglašáti se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: oglašá**m** se
2. OSEBA: oglašá**š** se
3. OSEBA: oglašá se

dvojina

1. OSEBA: oglašá**va** se
2. OSEBA: oglašá**ta** se
3. OSEBA: oglašá**ta** se

množina

1. OSEBA: oglašá**mo** se
2. OSEBA: oglašá**te** se
3. OSEBA: oglašá**jo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: oglašá**j** se

dvojina

1. OSEBA: oglašá**jva** se
2. OSEBA: oglašá**jta** se

množina

1. OSEBA: oglašá**jmo** se
2. OSEBA: oglašá**jte** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: oglašá**l** se

DVOJINA: oglašá**la** se

MNOŽINA: oglašá**li** se

ženski spol

EDNINA: oglášala se in oglâšala se

DVOJINA: oglášali se

MNOŽINA: oglášale se

srednji spol

EDNINA: oglášalo se

DVOJINA: oglášali se

MNOŽINA: oglášala se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: oglasajôč se tudi oglasajôč se

RODILNIK: oglasajôč**ega** se

DAJALNIK: oglasajôč**emu** se

TOŽILNIK: oglasajôč se tudi oglasajôč se

živo oglasajôč**ega** se

MESTNIK: pri oglasajôč**em** se

ORODNIK: z oglasajôč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: oglasajôč**a** se

RODILNIK: oglasajôč**ih** se

DAJALNIK: oglasajôč**ima** se

TOŽILNIK: oglasajôč**a** se

MESTNIK: pri oglasajôč**ih** se

ORODNIK: z oglasajôč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: oglasajôč**i** se

RODILNIK: oglasajôč**ih** se

DAJALNIK: oglasajôč**im** se

TOŽILNIK: oglasajôč**e** se

MESTNIK: pri oglasajôč**ih** se

ORODNIK: z oglasajôč**imi** se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: oglasajôč**a** se

RODILNIK: oglasajôč**e** se

DAJALNIK: oglasajôč**i** se

TOŽILNIK: oglasajôč**o** se

MESTNIK: pri oglasajôč**i** se

ORODNIK: z oglasajôč**o** se

dvojina

IMENOVALNIK: oglasajôč**i** se

RODILNIK: oglasajôč**ih** se

DAJALNIK: oglasajôč**ima** se

TOŽILNIK: oglasajôč**i** se

MESTNIK: pri oglasajôč**ih** se

ORODNIK: z oglasajôč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: oglasajôč**e** se

RODILNIK: oglasajôč**ih** se

DAJALNIK: oglasajôč**im** se

TOŽILNIK: oglasajôč**e** se

MESTNIK: pri oglasajôč**ih** se

ORODNIK: z oglasajôč**imi** se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: oglasajôč**e** se

RODILNIK: oglasajôč**ega** se

DAJALNIK: oglasajôč**emu** se

TOŽILNIK: oglasajôč**e** se

MESTNIK: pri oglasajôč**em** se

ORODNIK: z oglasajôč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: oglasajôč**i** se

RODILNIK: oglasajôč**ih** se

DAJALNIK: oglasajôč**ima** se

TOŽILNIK: oglasajôč**i** se

MESTNIK: pri oglasajôč**ih** se

ORODNIK: z oglasajôč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: oglasajôč**a** se

RODILNIK: oglasajôč**ih** se

DAJALNIK: oglasajôč**im** se

TOŽILNIK: oglasajôč**a** se

MESTNIK: pri oglasajôč**ih** se

ORODNIK: z oglasajôč**imi** se

DELEŽJE NA *-aje*: oglas**aje** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: oglášan**je**

RODILNIK: oglášan**ja**

DAJALNIK: oglášan**ju**

TOŽILNIK: oglášan**je**

MESTNIK: pri oglášan**ju**

ORODNIK: z oglášan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: oglášan**ji** in oglášan**ji**

RODILNIK: oglášan**j**

DAJALNIK: oglášan**jema** in oglášan**jema**

TOŽILNIK: oglášan**ji** in oglášan**ji**

MESTNIK: pri oglášan**jih**

ORODNIK: z oglášan**jema** in z oglášan**jema**

množina

IMENOVALNIK: oglášan**ja**

RODILNIK: oglášan**j**

DAJALNIK: oglášan**jem**

TOŽILNIK: oglášan**ja**

MESTNIK: pri oglášan**jih**

ORODNIK: z oglášan**ji**

FRAZEOLOGIJA

(*čigava*) (slaba) vest se oglasi/oglaš**a** (*komu*)

(čigava) vest se oglasi (komu)

(*čigava*) slaba vest se oglasi (*komu*)

v nedovršni obliki (*čigava*) vest se oglaš**a** (*komu*)

v nedovršni obliki (*čigava*) slaba vest se oglaš**a** (*komu*)

izraža, da se pri kom pojavi, pojavlja neugoden občutek zaradi zavesti krivde

- Ni nobenega upanja, da *bi se oglasila* vaša *vest*?
- Spet *se mu je oglasila vest*, naj denar vrne.
- Zaradi nekaj nizkih udarcev *se vam bkmalu oglasila slaba vest*. Pokesajte se, pa se bodo stvari odvile tako, kot boste želeli.
- Radi bi odvrgli strahove, hkrati pa *se oglasi slaba vest*: kaj pa, če je le res.
- Ne vem, ali *se mi oglašava vest* ali pa je to le strah pred zaporom.
- Preplavljajo ga hudi spomini, *oglašava se slaba vest*, ki ji doslej ni pustil blizu.

želodec se oglasi/oglašava (komu)

želodec se oglasi (komu)

v nedovršni obliki želodec se oglašava (komu)

izraža, da kdo postane lačen, začuti, čuti lakoto

- Pepelnica gor ali dol, *želodec se je oglasil* tudi tistega dne. Pa sva šla v kočino in naročila ričet.
- Po teh dobrotah je dišalo daleč naokrog, zato ni čudno, da *se je* marsikomu *oglasil želodec*.
- En gram beljakovin na kilogram telesne teže na dan večina ljudi v prehrani krepko preseže. Vi pa se radi držite zdravih smernic, četudi *se želodec* še naprej *oglašava*.

Kdo se oglašava.

Pravi se je oglasil.

Pravi se oglašava.

izraža ugovor, kritiko, posmeh komu, ki zaradi lastnih dejanj, lastnosti ni upravičen, poklican, da kaj komentira, ocenjuje

- Lej, lej, *kdo se oglašava*. Jaz omalovažujem tebe?
- *Pravi se oglašava!* Gonjač sužnjev, zagovornik kastnega sistema.
- Pa bi lahko rekel: *pravi se je oglasil*. Govori natančno tako kot on, h kateremu me pošilja.

IZVOR

↑oglasiti se

oktét oktéta samostalnik moškega spola

[oktét]

POMEN

glasbena zasedba, sestavljena iz osmih instrumentalistov ali pevcev

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

povabiti oktét | sestavljati oktét | ustanoviti, voditi oktét

- *Oktét* sestavljajo vrhunski glasbeniki, ki so kot solisti in komorni glasbeniki posneli vrsto plošč v najrazličnejših zasedbah.

- Oče je orglal v cerkvi, vodil *oktete* in pevske zборе.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

član, pevec, vodja okteta | koncert, nastop, petje okteta | srečanje okteta

- V dneh po koncertu bodo člani *okteta* posneli novo zgoščenko z izborom pesmi s koncerta.
- V svoji dolgoletni in bogati karieri je prejel več nagrad in priznanj, posnetki *okteta* pa so shranjeni v arhivih številnih radijskih postaj.

...

- V najboljšem gimnazijskem mešanem pevskem zboru Slovenije poje 80 dijakov in dijakinj, v šoli pa imajo tudi moški *oktét* in svoj godalni orkester.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oktét]

IPA: [ɔk'te:t]

ednina

IMENOVALNIK: oktét

RODILNIK: oktéta

DAJALNIK: oktétu

TOŽILNIK: oktét

MESTNIK: pri oktétu

ORODNIK: z oktétom

dvojina

IMENOVALNIK: oktéta

RODILNIK: oktétov

DAJALNIK: oktétoma

TOŽILNIK: oktéta

MESTNIK: pri oktétih

ORODNIK: z oktétoma

množina

IMENOVALNIK: oktéti

RODILNIK: oktétov

DAJALNIK: oktétom

TOŽILNIK: oktéte

MESTNIK: pri oktétih

ORODNIK: z oktéti

TONEMSKO

[oktét]

IPA: [ɔkté:t]

ednina

IMENOVALNIK: oktét

RODILNIK: oktéta

DAJALNIK: oktétu

TOŽILNIK: oktét

MESTNIK: pri oktétu

ORODNIK: z oktétom

dvojina

IMENOVALNIK: oktéta

RODILNIK: oktétov

DAJALNIK: oktê**toma**
TOŽILNIK: oktê**ta**
MESTNIK: pri oktê**tih**
ORODNIK: z oktê**toma**
množina
IMENOVALNIK: oktê**ti**
RODILNIK: oktê**ov**
DAJALNIK: oktê**tom**
TOŽILNIK: oktê**te**
MESTNIK: pri oktê**tih**
ORODNIK: z oktê**ti**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Oktett* iz it. *ottetto* iz *otto* 'osem', umetno prilagojeno lat. *octō*

opánka opánke samostalnik ženskega spola

[opánka]

POMEN

1. navadno v množini **poletno obuvало, navadno z ravnim podplatom, s paščki, jermeni**; SIN.: sandal, sandala

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

usnjene opanke

- Poletne *opanke* že dolgo niso bile tak modni hit, kot so letos.
- Z usnjenimi *opankami*, v kaki hlačah in v svetlih polo majicah se stotine ljudi vsak dan zgrinja čez letališča in poskuša doživeti neponovljive, drugačne počitnice.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Še vedno nosim par *opank*, ki sem jih kupil pred šestnajstimi leti.

1.1. navadno v množini **elegantno poletno žensko obuvало z navadno nizko ali srednje visoko peto, ki se s paščkom, jermenom pripne čez gleženj**; SIN.: sandal, sandala

- Modni oblikovalci letos predlagajo rjave barve *opank*, od svetlejših karamelnih do temnih kavnih tonov.
- V beli laneni oblekici in belih *opankah* brez petk je delovala kot sproščena najstnica.

2. navadno v množini, zlasti na Balkanu **nizko obuvало iz živalske kože, usnja z ravnim podplatom, ki se navadno s paščki, jermenom zaveže čez gleženj**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Nosili so kmečke suknje in tradicionalne srbske *opanke*.

***

- Ne vemo, kdaj so se poleg *opank* z jermenom uveljavile nizkemu čevlju podobne *opanke*, ki so bile narejene iz črnega in tudi rjavega svinjskega usnja z značilnim usnjenim jermenčkom, remenom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[opánka]

IPA: [ɔ'pa:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: opánka

RODILNIK: opánke

DAJALNIK: opánki

TOŽILNIK: opánko

MESTNIK: pri opánki

ORODNIK: z opánko

dvojina

IMENOVALNIK: opánki

RODILNIK: opánk

DAJALNIK: opánkama

TOŽILNIK: opánki

MESTNIK: pri opánkah

ORODNIK: z opánkama

množina

IMENOVALNIK: opánke

RODILNIK: opánk

DAJALNIK: opánkam

TOŽILNIK: opánke

MESTNIK: pri opánkah

ORODNIK: z opánkami

TONEMSKO

[opânka]

IPA: [ɔpá:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: opânka

RODILNIK: opânke

DAJALNIK: opânki

TOŽILNIK: opânko

MESTNIK: pri opânki

ORODNIK: z opânko

dvojina

IMENOVALNIK: opânki

RODILNIK: opânk

DAJALNIK: opânkama

TOŽILNIK: opânki

MESTNIK: pri opânkah

ORODNIK: z opânkama

množina

IMENOVALNIK: opânke

RODILNIK: opânk

DAJALNIK: opânkam

TOŽILNIK: opânke

MESTNIK: pri opânkah

ORODNIK: z opânkami

IZVOR

iz *opanek* = hrv., srb. *òpanak* < slovan. *opъnъkъ iz pslov. *opéti ‘opeti, pripeti, zapeti’, prvotno torej ‘obuvalo, ki se z jermenj priveže, pripne na nogo’

oprímek oprímka samostalnik moškega spola

[oprímək]

POMEN

1. kar se uporablja za oprijemanje

- Pri zapiranjju prtljažnika smo pogrešali notranji *oprímek* za zapiranje pokrova.
- Prehod do premca je varen, saj je opremljen z več *oprímki*.

1.1. izboklina, razpoka v skali, steni, ki se je plezalec oprime pri plezanju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

majhni oprímki | skalni, umetni oprímki

- Smer poteka po zelo gladki steni z majhnimi *oprímki* in stopi ter zahteva zelo natančno plezanje.
- Gibanje po umetnih *oprímkih* zahteva predvsem koncentracijo, plezanje v naravnem plezališču pa tudi dovršen občutek orientacije.

▶ priredna zveza

oprímki in stopi

- Skala je zelo krušljiva, brez ugodnih *oprímkov* in stopov.

...

- V steni se mu je odkrušil skalni *oprímek*, zato je padel in obvisel na plezalni vrvi.
- Ko sem dosegel zanesljiv *oprímek*, sem se ga trdno oprijel in si nekoliko odpočil.

2. ekspresivno kar komu pomaga, mu kaj olajšuje

- Njegova reakcija vam bo dala dovolj *oprímkov*, da se odločate naprej.
- Večni iskalci pozitivnih *oprímkov* bi dejali, da lahko v krizi kluba najdemo marsikaj koristnega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oprímək]

IPA: [ɔp'ri:mək]

ednina

IMENOVALNIK: oprímek

RODILNIK: oprímka

DAJALNIK: oprímku

TOŽILNIK: oprímek

MESTNIK: pri oprímku

ORODNIK: z oprímkom

dvojina

IMENOVALNIK: oprímka

RODILNIK: oprímkov

DAJALNIK: oprímkoma

TOŽILNIK: oprímka

MESTNIK: pri oprímkih

ORODNIK: z oprímkom

množina

IMENOVALNIK: oprímki

RODILNIK: oprímkov

DAJALNIK: oprímkom

TOŽILNIK: oprímke

MESTNIK: pri oprímkih

ORODNIK: z oprímki

TONEMSKO

[oprímək]

IPA: [ɔp'ri:mək]

ednina

IMENOVALNIK: oprímek

RODILNIK: oprímka

DAJALNIK: oprímku

TOŽILNIK: oprímek

MESTNIK: pri oprímku

ORODNIK: z oprímkom

dvojina

IMENOVALNIK: oprímka

RODILNIK: oprímkov

DAJALNIK: oprímkoma

TOŽILNIK: oprímka

MESTNIK: pri oprímkih

ORODNIK: z oprímkom

množina

IMENOVALNIK: oprímki

RODILNIK: oprímkov

DAJALNIK: oprímkom

TOŽILNIK: oprímke

MESTNIK: pri oprímkih

ORODNIK: z oprímki

IZVOR

↑oprijeti

opsováti opsújem dovršni glagol

[opsováti]

POMEN

izreči žaljive besede komu zaradi jeze nad njim, navadno v afektu

▶ **glag.** + **sam. beseda** v tožilniku

- S sočnimi izrazi je *opsovala* vse, ki so prezrli njen prispevek, potem pa jasno in glasno povedala, da je zgodba nastala na podlagi njenih resničnih življenjskih izkušenj.
- Grdo je *opsoval* sodnike in druge prisotne funkcionarje in seveda je bil takoj diskvalificiran.
- Razbil je vrata in v hiši glasno ozmerjal in *opsoval* svoje sorodnike.

...

- Predvčerajšnjim me je neka stranka *opsovala* po telefonu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[opsováti]

IPA: [ɔpsɔ'va:ti]

NEDOLOČNIK: opsováti

NAMENILNIK: opsovát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: opsújem
2. OSEBA: opsúješ
3. OSEBA: opsúje

dvojina

1. OSEBA: opsújeva
2. OSEBA: opsújeta
3. OSEBA: opsújeta

množina

1. OSEBA: opsújemo
2. OSEBA: opsújete
3. OSEBA: opsújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: opsúj

dvojina

1. OSEBA: opsújva
2. OSEBA: opsújta

množina

1. OSEBA: opsújmo
2. OSEBA: opsújte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: opsovál
DVOJINA: opsovála
MNOŽINA: opsováli

ženski spol

EDNINA: opsovála
DVOJINA: opsováli
MNOŽINA: opsovále

srednji spol

EDNINA: opsoválo
DVOJINA: opsováli
MNOŽINA: opsovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: opsujóč
RODILNIK: opsujóčega
DAJALNIK: opsujóčemu
TOŽILNIK: opsujóč
živo opsujóčega
MESTNIK: pri opsujóčem
ORODNIK: z opsujóčim

dvojina

IMENOVANIK: opsujóča
RODILNIK: opsujóčih
DAJALNIK: opsujóčima
TOŽILNIK: opsujóča
MESTNIK: pri opsujóčih
ORODNIK: z opsujóčima

množina

IMENOVANIK: opsujóči
RODILNIK: opsujóčih
DAJALNIK: opsujóčim
TOŽILNIK: opsujóče
MESTNIK: pri opsujóčih
ORODNIK: z opsujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: opsujóča
RODILNIK: opsujóče
DAJALNIK: opsujóči
TOŽILNIK: opsujóčo
MESTNIK: pri opsujóči
ORODNIK: z opsujóčo

dvojina

IMENOVANIK: opsujóči
RODILNIK: opsujóčih
DAJALNIK: opsujóčima
TOŽILNIK: opsujóči
MESTNIK: pri opsujóčih
ORODNIK: z opsujóčima

množina

IMENOVANIK: opsujóče
RODILNIK: opsujóčih
DAJALNIK: opsujóčim
TOŽILNIK: opsujóče
MESTNIK: pri opsujóčih
ORODNIK: z opsujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: opsujóče
RODILNIK: opsujóčega
DAJALNIK: opsujóčemu
TOŽILNIK: opsujóče
MESTNIK: pri opsujóčem
ORODNIK: z opsujóčim

dvojina

IMENOVANIK: opsujóči
RODILNIK: opsujóčih
DAJALNIK: opsujóčima
TOŽILNIK: opsujóči
MESTNIK: pri opsujóčih
ORODNIK: z opsujóčima

množina

IMENOVANIK: opsujóča
RODILNIK: opsujóčih

DAJALNIK: opsujóč**im**
TOŽILNIK: opsujóča
MESTNIK: pri opsujóč**ih**
ORODNIK: z opsujóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: opsován
RODILNIK: opsován**ega**
DAJALNIK: opsován**emu**
TOŽILNIK: opsován
živo opsován**ega**
MESTNIK: pri opsován**em**
ORODNIK: z opsován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: opsována
RODILNIK: opsován**ih**
DAJALNIK: opsován**ima**
TOŽILNIK: opsována
MESTNIK: pri opsován**ih**
ORODNIK: z opsován**ima**

množina

IMENOVALNIK: opsováni
RODILNIK: opsován**ih**
DAJALNIK: opsován**im**
TOŽILNIK: opsováne
MESTNIK: pri opsován**ih**
ORODNIK: z opsován**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: opsována
RODILNIK: opsováne
DAJALNIK: opsováni
TOŽILNIK: opsováno
MESTNIK: pri opsováni
ORODNIK: z opsováno

dvojina

IMENOVALNIK: opsováni
RODILNIK: opsován**ih**
DAJALNIK: opsován**ima**
TOŽILNIK: opsováni
MESTNIK: pri opsován**ih**
ORODNIK: z opsován**ima**

množina

IMENOVALNIK: opsováne
RODILNIK: opsován**ih**
DAJALNIK: opsován**im**
TOŽILNIK: opsováne
MESTNIK: pri opsován**ih**
ORODNIK: z opsován**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: opsováno
RODILNIK: opsován**ega**

DAJALNIK: opsován**emu**
TOŽILNIK: opsováno
MESTNIK: pri opsován**em**
ORODNIK: z opsován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: opsováni
RODILNIK: opsován**ih**
DAJALNIK: opsován**ima**
TOŽILNIK: opsováni
MESTNIK: pri opsován**ih**
ORODNIK: z opsován**ima**

množina

IMENOVALNIK: opsována
RODILNIK: opsován**ih**
DAJALNIK: opsován**im**
TOŽILNIK: opsována
MESTNIK: pri opsován**ih**
ORODNIK: z opsován**imi**

DELEŽJE NA -aje: opsováj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: opsovánj**e**
RODILNIK: opsovánj**a**
DAJALNIK: opsovánj**u**
TOŽILNIK: opsovánj**e**
MESTNIK: pri opsovánj**u**
ORODNIK: z opsovánj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: opsovánj**i**
RODILNIK: opsovánj
DAJALNIK: opsovánj**ema**
TOŽILNIK: opsovánj**i**
MESTNIK: pri opsovánj**ih**
ORODNIK: z opsovánj**ema**

množina

IMENOVALNIK: opsovánj**a**
RODILNIK: opsovánj
DAJALNIK: opsovánj**em**
TOŽILNIK: opsovánj**a**
MESTNIK: pri opsovánj**ih**
ORODNIK: z opsovánj**i**

TONEMSKO

[opsovát*i*]

IPA: [ɔpsɔvət*i*]

NEDOLOČNIK: opsovát*i*

NAMENILNIK: opsovät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: opsúj**em**
2. OSEBA: opsúj**eš**
3. OSEBA: opsúj**e**

dvojina

1. OSEBA: opsúj**eva**

2. OSEBA: opsûjeta

3. OSEBA: opsûjeta

množina

1. OSEBA: opsûjemo

2. OSEBA: opsûjete

3. OSEBA: opsûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: opsûj

dvojina

1. OSEBA: opsûjva

2. OSEBA: opsûjta

množina

1. OSEBA: opsûjmo

2. OSEBA: opsûjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: opsoväl

DVOJINA: opsovála

MNOŽINA: opsováli

ženski spol

EDNINA: opsovâla

DVOJINA: opsováli

MNOŽINA: opsovâle

srednji spol

EDNINA: opsoválo

DVOJINA: opsováli

MNOŽINA: opsovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: opsujôč tudi opsujôč

RODILNIK: opsujôčega

DAJALNIK: opsujôčemu

TOŽILNIK: opsujôč tudi opsujôč

živo opsujôčega

MESTNIK: pri opsujôčem

ORODNIK: z opsujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: opsujôča

RODILNIK: opsujôčih

DAJALNIK: opsujôčima

TOŽILNIK: opsujôča

MESTNIK: pri opsujôčih

ORODNIK: z opsujôčima

množina

IMENOVALNIK: opsujôči

RODILNIK: opsujôčih

DAJALNIK: opsujôčim

TOŽILNIK: opsujôče

MESTNIK: pri opsujôčih

ORODNIK: z opsujôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: opsujôča

RODILNIK: opsujôče

DAJALNIK: opsujôči

TOŽILNIK: opsujôčo

MESTNIK: pri opsujôči

ORODNIK: z opsujôčo

dvojina

IMENOVALNIK: opsujôči

RODILNIK: opsujôčih

DAJALNIK: opsujôčima

TOŽILNIK: opsujôči

MESTNIK: pri opsujôčih

ORODNIK: z opsujôčima

množina

IMENOVALNIK: opsujôče

RODILNIK: opsujôčih

DAJALNIK: opsujôčim

TOŽILNIK: opsujôče

MESTNIK: pri opsujôčih

ORODNIK: z opsujôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: opsujôče

RODILNIK: opsujôčega

DAJALNIK: opsujôčemu

TOŽILNIK: opsujôče

MESTNIK: pri opsujôčem

ORODNIK: z opsujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: opsujôči

RODILNIK: opsujôčih

DAJALNIK: opsujôčima

TOŽILNIK: opsujôči

MESTNIK: pri opsujôčih

ORODNIK: z opsujôčima

množina

IMENOVALNIK: opsujôča

RODILNIK: opsujôčih

DAJALNIK: opsujôčim

TOŽILNIK: opsujôča

MESTNIK: pri opsujôčih

ORODNIK: z opsujôčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: opsován

RODILNIK: opsovánega

DAJALNIK: opsovánemu

TOŽILNIK: opsován

živo opsovánega

MESTNIK: pri opsovánem

ORODNIK: z opsovánim

dvojina

IMENOVALNIK: opsována

RODILNIK: opsováni**h**
DAJALNIK: opsováni**ma**
TOŽILNIK: opsována
MESTNIK: pri opsováni**h**
ORODNIK: z opsováni**ma**

množina

IMENOVALNIK: opsováni
RODILNIK: opsováni**h**
DAJALNIK: opsováni**m**
TOŽILNIK: opsováne
MESTNIK: pri opsováni**h**
ORODNIK: z opsováni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: opsována
RODILNIK: opsováne
DAJALNIK: opsováni
TOŽILNIK: opsováno
MESTNIK: pri opsováni
ORODNIK: z opsováno

dvojina

IMENOVALNIK: opsováni
RODILNIK: opsováni**h**
DAJALNIK: opsováni**ma**
TOŽILNIK: opsováni
MESTNIK: pri opsováni**h**
ORODNIK: z opsováni**ma**

množina

IMENOVALNIK: opsováne
RODILNIK: opsováni**h**
DAJALNIK: opsováni**m**
TOŽILNIK: opsováne
MESTNIK: pri opsováni**h**
ORODNIK: z opsováni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: opsováno
RODILNIK: opsováne**ga**
DAJALNIK: opsováne**mu**
TOŽILNIK: opsováno
MESTNIK: pri opsováne**m**
ORODNIK: z opsováni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: opsováni
RODILNIK: opsováni**h**
DAJALNIK: opsováni**ma**
TOŽILNIK: opsováni
MESTNIK: pri opsováni**h**
ORODNIK: z opsováni**ma**

množina

IMENOVALNIK: opsována
RODILNIK: opsováni**h**
DAJALNIK: opsováni**m**
TOŽILNIK: opsována

MESTNIK: pri opsováni**h**

ORODNIK: z opsováni**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: opsová**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: opsovánje
RODILNIK: opsovánja
DAJALNIK: opsovánju
TOŽILNIK: opsovánje
MESTNIK: pri opsovánju
ORODNIK: z opsovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: opsovánji
RODILNIK: opsovánj
DAJALNIK: opsovánj**ema**
TOŽILNIK: opsovánji
MESTNIK: pri opsovánj**ih**
ORODNIK: z opsovánj**ema**

množina

IMENOVALNIK: opsovánja
RODILNIK: opsovánj
DAJALNIK: opsovánjem
TOŽILNIK: opsovánja
MESTNIK: pri opsovánj**ih**
ORODNIK: z opsovánj**i**

IZVOR

↑psovati

óptimum óptimuma samostalnik moškega spola
[óptimum]

POMEN

kar je glede na obstoječe možnosti, okoliščine
najboljše, najugodnejše

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doseči optimum | iskati optimum | najti optimum

- Vedno bo treba iskati *optimum* med tehničnimi karakteristikami in med ceno, ki si jo lahko privoščimo.
- Z razširitvijo posteljnih zmogljivosti hotela na 227 enot smo dosegli tisti *optimum*, ki ga v tem trenutku ne bi bilo smotno prekoračiti.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Atletinja se je v četrto stoletja vrhunskega treninga približala svojemu telesnemu *optimumu*.
- Prisiljeni smo sklepati kompromise med strokovnim, praktičnim in finančnim *optimumom*.

...

▪ *Optimum* obratovanja vetrnih elektrarn je dosežen pri približno 15 metrih na sekundo, odvisno od vetrnice.

▪ Z delitvenim sporazumom nihče ne more biti prav zadovoljen, je pa to *optimum*, kompromis med željami in možnostmi.

prevzeto (prek nem. *Optimum*) iz lat. *optimum* 'najboljše', iz *optimus* 'najboljši'

osivéti osivím dovršni glagol

[osivéti]

POMEN

1. postati siv

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

brada osivi | lasje osivijo

- Njegova brada je *osivela*, lica so upadla, včasih se mu že zatresejo roke.
- S starostjo lasje *osivijo*, postanejo krhki in začnejo počasi izpadati.

▶ prisl. + **glag.**

čisto, popolnoma, povsem posiveti | malce, nekoliko, rahlo posiveti | hitro, prej, prezgodaj, zgodaj osiveti

- V čelo so se mu globoko zajedle tri močne gube pa tudi lasje so mu že skoraj popolnoma *osiveli*.
- Največ pozornosti vseh navzočih je zbudala njegova nova barva las in tudi brade, ki je že rahlo *osivela*.

2. s starostjo dobiti sivo barvo las, dlak; SIN.: posiveti

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Prvi siv las je dobil že pri sedemnajstih, zgodaj pa je *osivel* tudi njegov oče, tako da je to pričakoval.
- Nekateri ljudje verjamejo, da je velik šok ali travma lahko vzrok za to, da človek malodane čez noč *osivi*.

3. ekspresivno postati star, zlasti ob dolgem čakanju na kaj, ukvarjanju s čim

▶ prisl. + **glag.**

- Na ta dan smo čakali dolgih 15 let in mnogi smo v tem času že dodobra *osiveli*.
- Izvedel je, da bi prej *osivel*, kot bi dobil vsa potrebna dovoljenja in dokumentacijo za gradnjo mostu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[osivéti]

IPA: [osíːʋeːti]

NEDOLOČNIK: osivéti

NAMENILNIK: osivèt in osivét

sedanjik

ednina

1. OSEBA: osivím

2. OSEBA: osivíš

3. OSEBA: osiví

dvojina

1. OSEBA: osivíva

2. OSEBA: osivíta

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[óptimum]

IPA: [oːptimum]

ednina

IMENOVALNIK: óptimum

RODILNIK: óptimuma

DAJALNIK: óptimumu

TOŽILNIK: óptimum

MESTNIK: pri óptimumu

ORODNIK: z óptimumom

dvojina

IMENOVALNIK: óptimuma

RODILNIK: óptimumov

DAJALNIK: óptimumoma

TOŽILNIK: óptimuma

MESTNIK: pri óptimumih

ORODNIK: z óptimumoma

množina

IMENOVALNIK: óptimumi

RODILNIK: óptimumov

DAJALNIK: óptimumom

TOŽILNIK: óptimume

MESTNIK: pri óptimumih

ORODNIK: z óptimumi

TONEMSKO

[ôptimum]

IPA: [óːptimum]

ednina

IMENOVALNIK: ôptimum

RODILNIK: ôptimuma

DAJALNIK: ôptimumu

TOŽILNIK: ôptimum

MESTNIK: pri ôptimumu

ORODNIK: z ôptimumom

dvojina

IMENOVALNIK: ôptimuma

RODILNIK: ôptimumov

DAJALNIK: ôptimumoma

TOŽILNIK: ôptimuma

MESTNIK: pri ôptimumih

ORODNIK: z ôptimumoma

množina

IMENOVALNIK: ôptimumi

RODILNIK: ôptimumov

DAJALNIK: ôptimumom

TOŽILNIK: ôptimume

MESTNIK: pri ôptimumih

ORODNIK: z ôptimumi

IZVOR

3. OSEBA: osivíta

množina

1. OSEBA: osivímo

2. OSEBA: osivíte

3. OSEBA: osivíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: osívi

dvojina

1. OSEBA: osivíva

2. OSEBA: osivíta

množina

1. OSEBA: osivímo

2. OSEBA: osivíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: osivèl in osivél

DVOJINA: osivéla

MNOŽINA: osivéli

ženski spol

EDNINA: osivéla

DVOJINA: osivéli

MNOŽINA: osivéle

srednji spol

EDNINA: osivélo

DVOJINA: osivéli

MNOŽINA: osivéla

DELEŽJE NA -VŠĚ: osivívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: osivênje

RODILNIK: osivênja

DAJALNIK: osivênju

TOŽILNIK: osivênje

MESTNIK: pri osivênju

ORODNIK: z osivênjem

dvojina

IMENOVALNIK: osivênji

RODILNIK: osivênj

DAJALNIK: osivênjema

TOŽILNIK: osivênji

MESTNIK: pri osivênjih

ORODNIK: z osivênjema

množina

IMENOVALNIK: osivênja

RODILNIK: osivênj

DAJALNIK: osivênjem

TOŽILNIK: osivênja

MESTNIK: pri osivênjih

ORODNIK: z osivênji

NEDOLOČNIK: osivéti

NAMENILNIK: osivèt in osivêt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: osivím

2. OSEBA: osivíš

3. OSEBA: osiví

dvojina

1. OSEBA: osivíva

2. OSEBA: osivíta

3. OSEBA: osivíta

množina

1. OSEBA: osivímo

2. OSEBA: osivíte

3. OSEBA: osivíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: osívi

dvojina

1. OSEBA: osivíva

2. OSEBA: osivíta

množina

1. OSEBA: osivímo

2. OSEBA: osivíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: osivèl in osivél

DVOJINA: osivéla

MNOŽINA: osivéli

ženski spol

EDNINA: osivéla in osivéla

DVOJINA: osivéli

MNOŽINA: osivéle

srednji spol

EDNINA: osivélo

DVOJINA: osivéli

MNOŽINA: osivéla

DELEŽJE NA -VŠĚ: osivívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: osivénje

RODILNIK: osivénja

DAJALNIK: osivénju

TOŽILNIK: osivénje

MESTNIK: pri osivénju

ORODNIK: z osivénjem

dvojina

IMENOVALNIK: osivénji in osivênji

RODILNIK: osivênj

DAJALNIK: osivénjema in osivênjema

TOŽILNIK: osivénji in osivênji

MESTNIK: pri osivénjih tudi pri osivênjih

ORODNIK: z osivénjema in z osivênjema

množina

TONEMSKO

[osivéti]

IPA: [osivè:tí]

IMENOVALNIK: osivénja tudi osivênja
RODILNIK: osivênj
DAJALNIK: osivénjem tudi osivênjem
TOŽILNIK: osivénja tudi osivênja
MESTNIK: pri osivénjih tudi pri osivênjih
ORODNIK: z osivénji tudi z osivênji

IZVOR
↑siveti

oslàd osláda in **oslád** osláda samostalnik moškega spola
[oslàt osláda] in [oslát osláda]

POMEN

1. iz botanike travniška ali močvirska rastlina s pernato deljenimi listi in drobnimi belkastimi cvetovi v razvejanih socvetjih ali del te rastline;

primerjaj lat. *Filipendula*

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**

- Čaj iz *oslada* pripravimo tako, da žličko zeli prelijemo s 3 dl vrele vode.

...

▪ Pri nas rasteta dve vrsti *oslada*, ki se razlikujeta po rastišču, obliki listov in tudi cvetov ter podzemnih delov, a so njune zdravilne lastnosti enake.

▪ Nekateri vrtnarji gojijo *oslade* samo zaradi lepih listov in porežejo cvetne dele stebel, še preden vzcvetijo.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ker *oslád* pospešuje potenje, se iz telesa zelo hitro izločajo strupene snovi.
- *Oslád* je dobro blažilno zdravilo za gastritis, razdraženi želodec in mnoge druge prebavne težave.

...

▪ Po čajni kuri z *osládom*, ki naj bi trajala en mesec, se izboljša presnova v mišicah in sklepih, s tem se zmanjšajo bolečine in sklepi so prožnejši.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oslàt osláda]

IPA: [ɔs'lat ɔs'la:da]

ednina

IMENOVALNIK: osläd

RODILNIK: osláda

DAJALNIK: osládu

TOŽILNIK: osläd

MESTNIK: pri osládu

ORODNIK: z osládóm

dvojina

IMENOVALNIK: osláda

RODILNIK: osládov

DAJALNIK: osládóma

TOŽILNIK: osláda

MESTNIK: pri osládih

ORODNIK: z osládóma

množina

IMENOVALNIK: osládi

RODILNIK: osládov

DAJALNIK: osládóm

TOŽILNIK: osláde

MESTNIK: pri osládih

ORODNIK: z osládi

in

[oslát osláda]

IPA: [ɔs'la:t ɔs'la:da]

ednina

IMENOVALNIK: osläd

RODILNIK: osláda

DAJALNIK: osládu

TOŽILNIK: osläd

MESTNIK: pri osládu

ORODNIK: z osládóm

dvojina

IMENOVALNIK: osláda

RODILNIK: osládov

DAJALNIK: osládóma

TOŽILNIK: osláda

MESTNIK: pri osládih

ORODNIK: z osládóma

množina

IMENOVALNIK: osládi

RODILNIK: osládov

DAJALNIK: osládóm

TOŽILNIK: osláde

MESTNIK: pri osládih

ORODNIK: z osládi

TONEMSKO

[oslát osláda]

IPA: [ɔslát ɔslà:dá]

ednina

IMENOVALNIK: osläd

RODILNIK: osláda

DAJALNIK: osládu

TOŽILNIK: osläd

MESTNIK: pri osládu tudi pri osládu

ORODNIK: z osládóm

dvojina

IMENOVALNIK: osláda

RODILNIK: osládov in osládov

DAJALNIK: osládóma

TOŽILNIK: osláda

MESTNIK: pri osládih in pri osládih

ORODNIK: z osládóma

množina

IMENOVALNIK: osládi

RODILNIK: osládov in osládov

DAJALNIK: oslád^{om}

TOŽILNIK: osláde

MESTNIK: pri osládih in pri osládih

ORODNIK: z osládi in z osládi

in

[oslát osláda]

IPA: [ɔslá:t oslá:dá]

ednina

IMENOVALNIK: oslád

RODILNIK: osláda

DAJALNIK: osládu

TOŽILNIK: oslád

MESTNIK: pri osládu

ORODNIK: z oslád^{om}

dvojina

IMENOVALNIK: osláda

RODILNIK: osládov

DAJALNIK: oslád^{oma}

TOŽILNIK: osláda

MESTNIK: pri osládih

ORODNIK: z oslád^{oma}

množina

IMENOVALNIK: osládi

RODILNIK: osládov

DAJALNIK: oslád^{om}

TOŽILNIK: osláde

MESTNIK: pri osládih

ORODNIK: z osládi

STALNE ZVEZE

brestovolistni oslad

1. iz botanike oslad z večjimi listi in močnejšim vonjem ali del te rastline; primerjaj lat. *Filipendula ulmaria*; SIN.: iz botanike močvirski oslad

▪ Nagubani zeleni listi in kontrastno rdeča stebela *brestovolistnega oslada* se lepo razvijejo le na stalno vlažnih ali močvirnih delih vrta.

▪ Sveže stisnjen sok iz *brestovolistnega oslada* (cele rastline) lahko na dan uživamo po eno jedilno žlico, in to razredčenega z malo vode.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: močvirski oslad

▪ *Brestovolistni oslad* ščiti in pomirja sluznico prebavil, nevtralizira odvečno kislino in blaži slabost.

močvirski oslad

1. iz botanike oslad z večjimi listi in močnejšim vonjem ali del te rastline; primerjaj lat. *Filipendula ulmaria*; SIN.: iz botanike brestovolistni oslad

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Cvetove *močvirskega oslada* uporabljamo podobno kot vrbovo skorjo v obliki poparka, samostojno ali pa v kombinaciji z drugimi zelišči.

...

▪ *Močvirski oslad* zraste več kot 1,5 metra visoko, gomoljni oslad, ki raste po suhih travnikih, pa je nekoliko manjši, saj potrebuje za rast precej manj vlage.

▪ Tinktura iz *močvirskega oslada* lahko zelo dobro dene pri vnetjih v črevesju.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline; SIN.: brestovolistni oslad

▪ V tuji literaturi ob prehladu priporočajo tudi pitje *močvirskega oslada*.

IZVOR

= hrv. *oslad*, iz ↑osladiti, zaradi sladkega okusa rastline

oslaríja oslaríje samostalnik ženskega spola

[oslaríja]

POMEN

1. slabšalno neumno govorjenje ali ravnanje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

delati, zganjati oslaríje | govoriti, pisati oslaríje

▪ Ne ponavljaj vsake *oslaríje*, ki jo slišiš naokoli.

▪ Bila sem tako nesamozavestna, da si z ljudmi skoraj nisem upala govoriti, da ne bi izpadla neumna gos, ki klata samo *oslaríje*.

▪ Včasih imam občutek, da svoje *oslaríje* zganja samo zato, da bi me jezil.

1.1. slabšalno kar je neumno sploh

▪ Škoda časa in denarja za tole *oslaríjo!*

▪ Ko začutim, da bo film res dober, odlašam do poslednjega trenutka in grem medtem gledat vsako *oslaríjo*.

2. kot medmet, slabšalno izraža, da ima govorec negativen odnos do povedanega

▪ »*Oslaríja*,« je jezno rekel.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oslaríja]

IPA: [ɔsla'ri:ja]

ednina

IMENOVALNIK: oslaríja

RODILNIK: oslaríje

DAJALNIK: oslaríji

TOŽILNIK: oslaríjo

MESTNIK: pri oslaríji
ORODNIK: z oslaríjo

dvojina

IMENOVALNIK: oslaríji
RODILNIK: oslaríj
DAJALNIK: oslaríjama
TOŽILNIK: oslaríji
MESTNIK: pri oslaríjah
ORODNIK: z oslaríjama

množina

IMENOVALNIK: oslaríje
RODILNIK: oslaríj
DAJALNIK: oslaríjam
TOŽILNIK: oslaríje
MESTNIK: pri oslaríjah
ORODNIK: z oslaríjami

TONEMSKO

[oslaríja]

IPA: [ɔslarí:jà]

ednina

IMENOVALNIK: oslaríja
RODILNIK: oslaríje
DAJALNIK: oslaríji
TOŽILNIK: oslaríjo
MESTNIK: pri oslaríji
ORODNIK: z oslaríjo

dvojina

IMENOVALNIK: oslaríji
RODILNIK: oslaríj
DAJALNIK: oslaríjama
TOŽILNIK: oslaríji
MESTNIK: pri oslaríjah
ORODNIK: z oslaríjama

množina

IMENOVALNIK: oslaríje
RODILNIK: oslaríj
DAJALNIK: oslaríjam
TOŽILNIK: oslaríje
MESTNIK: pri oslaríjah
ORODNIK: z oslaríjami

IZVOR

↑osel

oslič oslíča samostalnik moškega spola

[oslič]

POMEN

1. navadno ekspresivno **osel, zlasti manjši**; SIN.: navadno ekspresivno **osliček**

- Imeli so ovce, koze, govedo in *osliče*.
- Po ulicah se pogosto sprehodi čredica *osličev*.

2. morska riba brez lusk s podolgovatim trupom, večjo glavo in daljšo spodnjo čeljustjo;

primerjaj lat. *Merluccius merluccius*

- *Oslíč* se drsti spomladi ali poleti.
- Moli in *osličí* so jatne ribe, ki se zadržujejo večinoma na peščenem in muljastem dnu, pri lovu na manjše ribe pa se dvignejo proti površini.

2.1. meso te živali kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kuhan, ocvrt, pečen oslič

- Oprano in narezano solato zmešamo z naribano zeleno in kuhanim *osličem* ter prelijemo z omako.

- Nekaj ur pred uporabo zamrznjenega *osliča* položite v hladilnik, da se počasi odtali.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

file, filet osliča

- Pripravljeno špinačo damo na krožnik in obložimo z opečenimi fileji *osliča*.

...

- Zvečer si pripravimo *osliča* na žaru in zeleno solato.

- *Oslíče* skuhamo v vodi z začimbami vred.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oslič]

IPA: [ɔs'litʃ]

ednina

IMENOVALNIK: oslič
RODILNIK: oslíča
DAJALNIK: oslíču
TOŽILNIK: oslíča
MESTNIK: pri oslíču
ORODNIK: z oslíčem

dvojina

IMENOVALNIK: oslíča
RODILNIK: oslíčev
DAJALNIK: oslíčema
TOŽILNIK: oslíča
MESTNIK: pri oslíčih
ORODNIK: z oslíčema

množina

IMENOVALNIK: oslíči
RODILNIK: oslíčev
DAJALNIK: oslíčem
TOŽILNIK: oslíče
MESTNIK: pri oslíčih
ORODNIK: z oslíči

TONEMSKO

[oslič]

IPA: [ɔslítʃ]

ednina

IMENOVALNIK: oslič
RODILNIK: osliča
DAJALNIK: osliču
TOŽILNIK: osliča
MESTNIK: pri osliču tudi pri osliču
ORODNIK: z osličem

dvojina

IMENOVALNIK: osliča
RODILNIK: osličev in osličev
DAJALNIK: osličema
TOŽILNIK: osliča
MESTNIK: pri osličih in pri osličih
ORODNIK: z osličema

množina

IMENOVALNIK: oslič
RODILNIK: osličev in osličev
DAJALNIK: osličem
TOŽILNIK: osliče
MESTNIK: pri osličih in pri osličih
ORODNIK: z osličmi in z osličmi

IZVOR

↑osel, v drugem pomenu (kakor hrv. *oslić*) prevod nar. it. *asello*, *asinello*, iz *asino* 'osel', ker glava te ribe spominja na oslovsko

osliček oslička samostalnik moškega spola

[osličək]

POMEN

1. navadno ekspresivno **osel, zlasti manjši**; SIN.: navadno ekspresivno **oslič**

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
zajahati oslička

- Pred gradom je bilo ves dan veliko navdušenih otrok, ki so jahali ponija in *oslička*.
- Na Rabu sem zajahal *oslička* in se popolnoma navdušil.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

osliček vleče KAJ

- Skoraj pri vsaki hiši je rigal vsaj en *osliček*, ponekod pa tudi dva.
- Otroci so se lahko popeljali z zapravljičkom, ki sta ga vlekla *oslička*.
- Poleg ovac se na oguljenih hribčkih pasejo še konji in *oslički*.

...

- Počasi je mimo prikoral starejši možakar z otovorjenim *osličkom*.
- Volk je pokončal dve oslici in *oslička*.

2. igrača, model, ki predstavlja osla

- Moja najljubša igračka je bil *osliček*.
- Na eni od prejšnjih delavnic sem iz gline naredil *oslička*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[osličək]

IPA: [os'li:tʃək]

ednina

IMENOVALNIK: osliček

RODILNIK: oslička

DAJALNIK: osličku

TOŽILNIK: oslička

MESTNIK: pri osličku

ORODNIK: z osličkom

dvojina

IMENOVALNIK: oslička

RODILNIK: osličkov

DAJALNIK: osličkoma

TOŽILNIK: oslička

MESTNIK: pri osličkih

ORODNIK: z osličkoma

množina

IMENOVALNIK: oslički

RODILNIK: osličkov

DAJALNIK: osličkom

TOŽILNIK: osličke

MESTNIK: pri osličkih

ORODNIK: z oslički

TONEMSKO

[osličək]

IPA: [os'li:tʃək]

ednina

IMENOVALNIK: osliček

RODILNIK: oslička

DAJALNIK: osličku

TOŽILNIK: oslička

MESTNIK: pri osličku

ORODNIK: z osličkom

dvojina

IMENOVALNIK: oslička

RODILNIK: osličkov

DAJALNIK: osličkoma

TOŽILNIK: oslička

MESTNIK: pri osličkih

ORODNIK: z osličkoma

množina

IMENOVALNIK: oslički

RODILNIK: osličkov

DAJALNIK: osličkom

TOŽILNIK: osličke

MESTNIK: pri osličkih

ORODNIK: z oslički

STALNE ZVEZE

vodni osliček

iz zoologije **majhen sladkovodni rak s sploščenim telesom**; primerjaj lat. *Asellus aquaticus*

- Dolžina odraslega *vodnega oslička* je od 8 do 12 mm.
- *Vodni oslički* svojih nog ne uporabljajo za plavanje, ampak za plazenje po dnu in podvodnem rastlinju, kjer živijo.

IZVOR
↑ osel

osličev osličeva osličevo pridevnik

[osličɛʉ osličɛva osličɛvo]

POMEN

ki je iz mesa osliča 2., vsebuje meso osliča 2. kot hrano, jed

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

osličev file, filet

- *Osličev* file temeljito očistimo, oprhamo pod tekočo hladno vodo in obrišemo.
- Najpogostejši hladni jedi iz osliča sta *osličeva* solata in kuhan oslič v marinadi.
- *Osličevo* meso je hitro pokvarljivo; fileje sveže ribe lahko v hladilniku hranimo le do 24 ur.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[osličɛʉ osličɛva osličɛvo]

IPA: [ɔs'li:tʃɛʉ ɔs'li:tʃɛva ɔs'li:tʃɛvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: osličev

RODILNIK: osličev**ega**

DAJALNIK: osličev**emu**

TOŽILNIK: osličev

živo osličev**ega**

MESTNIK: pri osličev**em**

ORODNIK: z osličev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: osličeva

RODILNIK: osličev**ih**

DAJALNIK: osličev**ima**

TOŽILNIK: osličeva

MESTNIK: pri osličev**ih**

ORODNIK: z osličev**ima**

množina

IMENOVALNIK: osličevi

RODILNIK: osličev**ih**

DAJALNIK: osličev**im**

TOŽILNIK: osličeve

MESTNIK: pri osličev**ih**

ORODNIK: z osličev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: osličeva

RODILNIK: osličev**e**

DAJALNIK: osličev**i**

TOŽILNIK: osličev**o**

MESTNIK: pri osličev**i**

ORODNIK: z osličev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: osličevi

RODILNIK: osličev**ih**

DAJALNIK: osličev**ima**

TOŽILNIK: osličevi

MESTNIK: pri osličev**ih**

ORODNIK: z osličev**ima**

množina

IMENOVALNIK: osličeve

RODILNIK: osličev**ih**

DAJALNIK: osličev**im**

TOŽILNIK: osličeve

MESTNIK: pri osličev**ih**

ORODNIK: z osličev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: osličevo

RODILNIK: osličev**ega**

DAJALNIK: osličev**emu**

TOŽILNIK: osličev**o**

MESTNIK: pri osličev**em**

ORODNIK: z osličev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: osličevi

RODILNIK: osličev**ih**

DAJALNIK: osličev**ima**

TOŽILNIK: osličevi

MESTNIK: pri osličev**ih**

ORODNIK: z osličev**ima**

množina

IMENOVALNIK: osličeva

RODILNIK: osličev**ih**

DAJALNIK: osličev**im**

TOŽILNIK: osličeva

MESTNIK: pri osličev**ih**

ORODNIK: z osličev**imi**

TONEMSKO

[osličɛʉ osličɛva osličɛvo]

IPA: [ɔsli:tʃɛʉ ɔsli:tʃɛva ɔsli:tʃɛvo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: osličev

RODILNIK: osličev**ega**

DAJALNIK: osličevemu
TOŽILNIK: osličev
živo osličevega
MESTNIK: pri osličevem
ORODNIK: z osličevim

dvojina

IMENOVALNIK: osličeva
RODILNIK: osličevih
DAJALNIK: osličevima
TOŽILNIK: osličeva
MESTNIK: pri osličevih
ORODNIK: z osličevima

množina

IMENOVALNIK: osličevi
RODILNIK: osličevih
DAJALNIK: osličevim
TOŽILNIK: osličeve
MESTNIK: pri osličevih
ORODNIK: z osličevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: osličeva
RODILNIK: osličeve
DAJALNIK: osličevi
TOŽILNIK: osličevo
MESTNIK: pri osličevi
ORODNIK: z osličevo

dvojina

IMENOVALNIK: osličevi
RODILNIK: osličevih
DAJALNIK: osličevima
TOŽILNIK: osličevi
MESTNIK: pri osličevih
ORODNIK: z osličevima

množina

IMENOVALNIK: osličeve
RODILNIK: osličevih
DAJALNIK: osličevim
TOŽILNIK: osličeve
MESTNIK: pri osličevih
ORODNIK: z osličevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: osličevo
RODILNIK: osličevega
DAJALNIK: osličevemu
TOŽILNIK: osličevo
MESTNIK: pri osličevem
ORODNIK: z osličevim

dvojina

IMENOVALNIK: osličevi
RODILNIK: osličevih
DAJALNIK: osličevima
TOŽILNIK: osličevi

MESTNIK: pri osličevih
ORODNIK: z osličevima
množina

IMENOVALNIK: osličeva
RODILNIK: osličevih
DAJALNIK: osličevim
TOŽILNIK: osličeva
MESTNIK: pri osličevih
ORODNIK: z osličevimi

IZVOR

↑ oslič

ôslav ôslova ôslovo pridevnik

[ôslou̯ ôslova ôslovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z oslom 1., osli 1.

▪ Osel je v bistvu krotka žival, to, čemur pravimo trma, je le oblika *oslovega* obnašanja, ki si jo mi razlagamo kot trmo.

▪ Pekarna je imela visok mlinski kamen, ki je s pomočjo *oslove* sile mlel moko.

1.1. ki je del telesa osla 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

oslov hrbet | oslova glava

▪ V stranskem ogledalu sem videl *oslovo* glavo, ki je iz molela iz zavetja kot iz jasic.

▪ Prodajalec cvetja prevaža svoje dišeče blago skozi ozke ulice starega dela mesta tako kot pred stotimi leti na *oslovm* hrbtu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ôslou̯ ôslova ôslovo]

IPA: [ˈɔːslou̯ ˈɔːslɔva ˈɔːslɔvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ôslav
RODILNIK: ôslovega
DAJALNIK: ôslovemu
TOŽILNIK: ôslav
živo ôslovega

MESTNIK: pri ôslovem
ORODNIK: z ôslovim

dvojina

IMENOVALNIK: ôslova
RODILNIK: ôslovih
DAJALNIK: ôslovima
TOŽILNIK: ôslova
MESTNIK: pri ôslovih
ORODNIK: z ôslovima

množina

IMENOVALNIK: **ôslovi**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**m****
TOŽILNIK: **ôslope**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**mi****

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **ôslope**a****
RODILNIK: **ôslope**
DAJALNIK: **ôslovi**
TOŽILNIK: **ôslope**o****
MESTNIK: **pri ôslovi**
ORODNIK: **z ôslope**o****

dvojina

IMENOVALNIK: **ôslovi**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**ma****
TOŽILNIK: **ôslovi**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**ma****

množina

IMENOVALNIK: **ôslope**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**m****
TOŽILNIK: **ôslope**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**mi****

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **ôslope**o****
RODILNIK: **ôslope**ga****
DAJALNIK: **ôslope**mu****
TOŽILNIK: **ôslope**o****
MESTNIK: **pri ôslope**m****
ORODNIK: **z ôslovi**m****

dvojina

IMENOVALNIK: **ôslovi**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**ma****
TOŽILNIK: **ôslovi**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**ma****

množina

IMENOVALNIK: **ôslope**a****
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**m****
TOŽILNIK: **ôslope**a****
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**mi****

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **ôsl**o**v**
RODILNIK: **ôslope**ga****
DAJALNIK: **ôslope**mu****
TOŽILNIK: **ôsl**o**v**
živo ôslopega****
MESTNIK: **pri ôslope**m****
ORODNIK: **z ôslovi**m****

dvojina

IMENOVALNIK: **ôslope**a****
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**ma****
TOŽILNIK: **ôslope**a****
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**ma****

množina

IMENOVALNIK: **ôsl**o**vi**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**m****
TOŽILNIK: **ôslope**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**mi****

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **ôslope**a****
RODILNIK: **ôslope**
DAJALNIK: **ôsl**o**vi**
TOŽILNIK: **ôslope**o****
MESTNIK: **pri ôsl**o**vi**
ORODNIK: **z ôslope**o****

dvojina

IMENOVALNIK: **ôsl**o**vi**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**ma****
TOŽILNIK: **ôsl**o**vi**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**ma****

množina

IMENOVALNIK: **ôslope**
RODILNIK: **ôslovi**h****
DAJALNIK: **ôslovi**m****
TOŽILNIK: **ôslope**
MESTNIK: **pri ôslovi**h****
ORODNIK: **z ôslovi**mi****

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **ôslope**o****
RODILNIK: **ôslope**ga****
DAJALNIK: **ôslope**mu****
TOŽILNIK: **ôslope**o****
MESTNIK: **pri ôslope**m****
ORODNIK: **z ôslovi**m****

TONEMSKO

[ôslou̯ ôslope̯a ôslope̯o]

IPA: [ɔ̃:sl̥ou̯ ɔ̃:sl̥o̯va ɔ̃:sl̥o̯u̯]

dvojina

IMENOVALNIK: óslovi
RODILNIK: óslovi**h**
DAJALNIK: óslovi**ma**
TOŽILNIK: óslovi
MESTNIK: pri óslovi**h**
ORODNIK: z óslovi**ma**

množina

IMENOVALNIK: óslova
RODILNIK: óslovi**h**
DAJALNIK: óslovi**m**
TOŽILNIK: óslova
MESTNIK: pri óslovi**h**
ORODNIK: z óslovi**mi**

FRAZEOLOGIJA

oslova/oslovska senca

oslova senca

oslovska senca

kar je nepomembno, nesmiselno, pozornosti nevredno, a kljub temu predmet prepira

- Ustvarjanje sovražnih političnih taborov okrog *oslove sence*, ki se je v preteklosti že izkazalo za usodno, danes ne pride več v poštev.
- Resničnostni šovi so vzgojili občestvo, ki je pripravljeno v nedogled razpravljati o *oslovski senci*.

prepirati/kregati/pravdati se za oslovo senco | prepirati se o oslovi senci

prepirati se za oslovo senco

kregati se za oslovo senco
pravdati se za oslovo senco
prepirati se o oslovi senci

prepirati, prerekati se za nepomembne, nesmiselne, pozornosti nevredne stvari, o nepomembni, nesmiselni, pozornosti nevredni vsebini

- Neprestano *se boste prepirali za oslovo senco*, kratko pa utegneta potegniti le vi sami, zato dobro premislite, kaj se vam splača.
- Po mojem *se vlada krega za oslovo senco*.
- Ali se spominjate kakšnega banalnega primera, ko *so se pravdali za oslovo senco*, kot pravimo?
- Danes gre za piramidenje bogastva. In velike ribe jedo male. In še večje jedo večje. Midva pa *se lahko le prepirava o oslovi senci*.

prepir/boj/pravda ipd. za oslovo senco | prepir o oslovi senci

prepir za oslovo senco

boj za oslovo senco
pravda za oslovo senco
spor za oslovo senco

prerekanje za oslovo senco

prepir o oslovi senci

spopad za oslovo senco

prepir, prerekanje, spor za nepomembne, nesmiselne, pozornosti nevredne stvari, o nepomembni, nesmiselni, pozornosti nevredni vsebini

- Na videz gre za strankarski *prepir za oslovo senco*.
- Ta diskusija je *boj za oslovo senco*.
- Tako imenovani davkoplačevalci lahko samo nemočno opazujejo, kako tečejo dnevi brezplodnih *pravd za oslovo senco*.
- Pripombe glede poimenovanja trga se občini zdijo kot »*spor za oslovo senco*«.
- Po našem mnenju gre v tem kontekstu za popolnoma nepomembno vprašanje, za *prepir o oslovi senci*.
- Pod navideznim *spopadom za oslovo senco* se skriva šokantno spoznanje.

IZVOR

↑ osel

oslôvski oslôvska oslôvsko pridevnik

[oslôuski]

POMEN

1. ki je v zvezi z osli 1. ali gojenjem oslov 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

oslovska dirka | oslovska trma | oslovska vprega | oslovsko mleko | oslovsko riganje

- Da je prometni kaos še večji, so na cesti še konjske in *oslovske* vprege, pešci in nekakšne cize.
- Otroci smo se muzali ob misli na zateglo in hrupno *oslovsko* riganje.
- *Oslovsko* mleko so cenili že v 19. stoletju v Franciji.

1.1. ki je del telesa oslov 1. ali se pridobiva s telesa oslov 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

oslovski hrbet | oslovska glava, koža | oslovsko meso

- Na konjskem ali *oslovskem* hrbtu je laže premagoval razdalje in spoznaval svet in domovino.
- Na Kitajskem se je pred najmanj tisoč leti pojavilo gledališče senc, v katerem nastopajo dvodimenzionalne lutke, izdelane iz *oslovske* kože.

1.2. ki spominja na osla 1., je tak kot pri oslu 1. ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

oslovska ušesa

- Med navijači so vse bolj priljubljene kape z *oslovskimi* ušesi.
- Staremu letalcu je bila ideja všeč, njegovi odločitvi, da sodeluje, pa je botrovala tudi *oslovska* trma, da zamisel uresniči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oslóuski]

IPA: [ɔs'lo:uski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **oslóvski**

RODILNIK: **oslóvskega**

DAJALNIK: **oslóvskemu**

TOŽILNIK: **oslóvski**

živo **oslóvskega**

MESTNIK: pri **oslóvskem**

ORODNIK: z **oslóvskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **oslóvska**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskima**

TOŽILNIK: **oslóvska**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskima**

množina

IMENOVALNIK: **oslóvski**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskim**

TOŽILNIK: **oslóvske**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **oslóvska**

RODILNIK: **oslóvske**

DAJALNIK: **oslóvski**

TOŽILNIK: **oslóvsko**

MESTNIK: pri **oslóvski**

ORODNIK: z **oslóvsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **oslóvski**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskima**

TOŽILNIK: **oslóvski**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskima**

množina

IMENOVALNIK: **oslóvske**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskim**

TOŽILNIK: **oslóvske**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **oslóvsko**

RODILNIK: **oslóvskega**

DAJALNIK: **oslóvskemu**

TOŽILNIK: **oslóvsko**

MESTNIK: pri **oslóvskem**

ORODNIK: z **oslóvskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **oslóvski**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskima**

TOŽILNIK: **oslóvski**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskima**

množina

IMENOVALNIK: **oslóvska**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskim**

TOŽILNIK: **oslóvska**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskimi**

TONEMSKO

[oslóuski]

IPA: [ɔsló:uski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **oslóvski**

RODILNIK: **oslóvskega**

DAJALNIK: **oslóvskemu**

TOŽILNIK: **oslóvski**

živo **oslóvskega**

MESTNIK: pri **oslóvskem**

ORODNIK: z **oslóvskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **oslóvska**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskima**

TOŽILNIK: **oslóvska**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskima**

množina

IMENOVALNIK: **oslóvski**

RODILNIK: **oslóvskih**

DAJALNIK: **oslóvskim**

TOŽILNIK: **oslóvske**

MESTNIK: pri **oslóvskih**

ORODNIK: z **oslóvskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: oslóvska
RODILNIK: oslóvske
DAJALNIK: oslóvski
TOŽILNIK: oslóvsko
MESTNIK: pri oslóvski
ORODNIK: z oslóvsko

dvojina

IMENOVANIK: oslóvski
RODILNIK: oslóvskih
DAJALNIK: oslóvskima
TOŽILNIK: oslóvski
MESTNIK: pri oslóvskih
ORODNIK: z oslóvskima

množina

IMENOVANIK: oslóvske
RODILNIK: oslóvskih
DAJALNIK: oslóvskim
TOŽILNIK: oslóvske
MESTNIK: pri oslóvskih
ORODNIK: z oslóvskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: oslóvsko
RODILNIK: oslóvskega
DAJALNIK: oslóvskemu
TOŽILNIK: oslóvsko
MESTNIK: pri oslóvskem
ORODNIK: z oslóvskim

dvojina

IMENOVANIK: oslóvski
RODILNIK: oslóvskih
DAJALNIK: oslóvskima
TOŽILNIK: oslóvski
MESTNIK: pri oslóvskih
ORODNIK: z oslóvskima

množina

IMENOVANIK: oslóvska
RODILNIK: oslóvskih
DAJALNIK: oslóvskim
TOŽILNIK: oslóvska
MESTNIK: pri oslóvskih
ORODNIK: z oslóvskimi

STALNE ZVEZE

oslovski kašelj

iz medicine nalezljiva bakterijska bolezen, za katero so značilni napadi močnega, dušечеega kašlja, zlasti pri otrocih

▶ glag. + za + **sam. beseda v rodniku**

zboleti za oslovskim kašljem

- Čeprav človek lahko zbolí za *oslovskim kašljem* kadarkoli v življenju, je bolezen hujša pri otrocih,

mlajših od dveh let, zelo huda pa pri nedonošenčkih.

...

- V času, ko otrok niso cepili, so obolevali in umirali zaradi *oslovskega kašlja*.
- Smrtnost zaradi *oslovskega kašlja* je v razvitih državah zelo majhna.

FRAZEOLOGIJA

oslovski klop | oslovski kot

oslovski klop

oslovski kot

prostor, namenjen kaznovanju, discipliniranju koga; osamitev, izoliranost kot posledica neprimerne, nesprejemljivega vedenja, dejanja

- Na »*oslovski klop*« sta zaradi nediscipline morala oba.
- Popuščanje takšnim in drugačnim plačnim pritiskom bo državo še za dolge mesece prikovalo na inflacijsko *oslovski klop* v območju evra.
- Učitelji so bili zelo strogi. Imeli so stroge kazni – *oslovski kot*, kjer so morali stati, klečati na tleh, dobili so jih s šibo po roki, večkrat so bili zlasani.

oslovski ušesa

1. zavihani robovi papirja, zlasti v zvezku, knjigi, kot posledica malomarnega ravnanja

- Moja ljuba knjižica je polna *oslovskih ušes* in počekanih robov, skratka, oguljena do konca.
- Njegova spalnica je bila precej podobna tisti, ki sem jo nekoč imel jaz – povsod kupi cunj, na stenah posterji z *oslovskimi ušesi*, na robu žimnice pomečkana posteljnina, na policah razbiti avtomobilčki, povsod drugod frnikole in vojački.

2. gesta z dvema prstoma v obliki črke V nad glavo za smešenje koga

- Zagotovo se spomnite njegovih, za nekatere igrivih, za druge prostaških potez, kot je bila na primer tista iz skupinskega fotografiranja, na kateri je kolegici z dvema razpetima prstoma naredil *oslovski ušesa*.

oslovski most

pripomoček, sredstvo, namig, ki olajšuje, omogoča pomnjenje, razumevanje česa

- Če si morate kakšno informacijo zapomniti zelo na hitro, na primer priimek osebe, ki vam je bila pravkar predstavljena, pomaga tako imenovani *oslovski most*.
- Evropski komisar za uravnavanje tržne konkurence je svoje politično poslanstvo usmeril v zagotavljanje »pravične konkurence«. *Oslovski most* teh

prizadevanj je nadzor združevanj in prevzemov podjetij.

poslati/pošiljati/posaditi *koga* v oslovsko klop

poslati *koga* v oslovsko klop

v nedovršni obliki pošiljati *koga* v oslovsko klop

posaditi *koga* v oslovsko klop

kaznovati *koga*, zlasti tako, da se počuti osamljenega, izoliranega; osamiti, izolirati *koga* zaradi neprimerne, nesprejemljivega vedenja, ravnanja

- Volilno telo jih *je* zasluženno *poslalo v oslovsko klop*, iz katere sedaj javnosti ponujajo svojo novo resnico ter poglede na krizo in njeno rešitev.
- Izhod je jasen – v demokraciji volilno telo nesposobne vladarje pač *pošilja v oslovsko klop*.
- Znana je bila po tem, da *je* dekleta za najmanjši prekršek *posadila v oslovsko klop* in kričala nanje.

sedeti v oslovski klopi

biti kaznovan, osamljen, izoliran zaradi neprimerne, nesprejemljivega vedenja, ravnanja

- Tisti, ki športu jemlje slavo in denar v zameno za kovinska odlikovanja, bi moral *sedeti v oslovski klopi*.

IZVOR

↑osel

osmêrec osmêrca tudi **osmérec** osmérca samostalnik

moškega spola

[osmêrɛc] tudi [osmérɛc]

POMEN

1. tekmovalni čoln za osem veslačev in krmarja

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- V 40 odstotkih bodo veslali v *osmercu*, preostali del treninga pa opravili v manjših čolnih (enojcih, dvojcih brez krmarja in dvojnih dvojcih).
- V *osmercu* bodo trenirali po regati naslednji konec tedna.

...

- Veslači so zelo ponosni na svojo pridobitev, saj so uspeli kupiti svoj čoln – *osmerek*.
- V veslaškem klubu so do lani imeli ploven *osmerek*, ki pa je star več kot 40 let in je svoje odslužil.

1.1. skupina tekmovalcev za ta čoln

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

član *osmerca* | dvoboj, regata, tekma *osmercev* | sestava *osmerca*

- Člani *osmerca*, ovenčani z zlatimi odličji, so se vrnili s svetovnega veteranskega prvenstva v Adelajdi v Avstraliji.

- Ugledno tekmo *osmercev* je dobila Nemčija pred Veliko Britanijo in Avstralijo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Osmerek* se bo naslednjič predstavil na tradicionalni mednarodni junijski regati na Bledu.
- Slovenski *osmerek* je prepričljivo slavil v svojem premiernem nastopu.

...

- Veslači so obudili idejo, da bi spet sestavili *osmerek*, saj imajo tekmovalcev več kot dovolj.

1.2. veslaška disciplina za ta čoln

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Zadnji nastop slovenskih veslačev na veslaškem svetovnem prvenstvu v *osmercu* je star že kakšna štiri desetletja.
- Nizozemec ima že olimpijsko zlato v *osmercu*.

...

- *Osmerek* je pravzaprav ekipni šport, potrebuješ še izkušenega krmarja, ki je kapitan ekipe.
- Zamisel, da bi vso slovensko veslaško kakovost združili v *osmercu*, sicer kraljevi disciplini veslanja, tli že nekaj let.

2. skupina osmih oseb, ki pri čem dobro sodelujejo, imajo skupno vlogo, cilj

- Pismo evropskega *osmerca* je pokazalo prave smernice in razsežnosti.
- Pevski *osmerek*, sestavljen iz preizkušenih pevcev, se je hitro vključil v kulturno dogajanje v občini, saj skoraj ni bilo proslave ali večje javne prireditve, na kateri ne bi sodeloval.

3. iz literarne vede verz z osmimi zlogi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V ljudski pesmi je pogosta kombinacija trohejskega *osmerca* in sedmerca.
- Pisal je v klasičnih oblikah, v srednjeveškem *osmercu* z enostavno rimo.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Avtorji španskega zlatega veka so svoja dela penili v *osmercih*.
- Travestijo je naredil v stancih, v jambsem *osmercu* in devetercu.

...

- Ritem *osmerca* je v ljudskem pesništvu že obstajal, v ljudskem govoru in v nekaterih ljudskih pesmih pa je obstajala tudi asonanca.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[osmêrɛc]

IPA: [ɔs'mɛ:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: *osmêrec*

RODILNIK: *osmêrca*

DAJALNIK: osmêrcu
TOŽILNIK: osmêrec
MESTNIK: pri osmêrcu
ORODNIK: z osmêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: osmêrca
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcema
TOŽILNIK: osmêrca
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrcema

množina

IMENOVALNIK: osmêrci
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcem
TOŽILNIK: osmêrce
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrci

tudi

[osmérɛc]
IPA: [ɔs'me:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: osmêrec
RODILNIK: osmêrca
DAJALNIK: osmêrcu
TOŽILNIK: osmêrec
MESTNIK: pri osmêrcu
ORODNIK: z osmêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: osmêrca
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcema
TOŽILNIK: osmêrca
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrcema

množina

IMENOVALNIK: osmêrci
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcem
TOŽILNIK: osmêrce
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrci

TONEMSKO

[osmêrɛc]
IPA: [ɔsmé:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: osmêrec
RODILNIK: osmêrca
DAJALNIK: osmêrcu
TOŽILNIK: osmêrec
MESTNIK: pri osmêrcu

ORODNIK: z osmêrcem
dvojina

IMENOVALNIK: osmêrca
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcema
TOŽILNIK: osmêrca
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrcema

množina

IMENOVALNIK: osmêrci
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcem
TOŽILNIK: osmêrce
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrci

tudi

[osmêrɛc]
IPA: [ɔsmé:rɛts]

ednina

IMENOVALNIK: osmêrec
RODILNIK: osmêrca
DAJALNIK: osmêrcu
TOŽILNIK: osmêrec
MESTNIK: pri osmêrcu
ORODNIK: z osmêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: osmêrca
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcema
TOŽILNIK: osmêrca
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrcema

množina

IMENOVALNIK: osmêrci
RODILNIK: osmêrcev
DAJALNIK: osmêrcem
TOŽILNIK: osmêrce
MESTNIK: pri osmêrcih
ORODNIK: z osmêrci

IZVOR

iz *osmer* iz ↑osem

otírati otíram nedovršni glagol

[otírati]

POMEN

1. delati kaj, zlasti kožo, suho z drgnjenjem
▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
otirati čelo, obraz | otirati lase | otirati oči | otirati roke

- Oba moža sta bila kmalu zardela v lica in sta si *otirala* čelo z robci.
- Potegnila je brisačo z glave in si začela *otirati* lase.
- Z njega je kar teklo od vročine. Nenehno si je moral *otirati* oči.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

otirati z brisačo

- Pomembno je, da se po kopeli ne *otirate* z brisačo, temveč vodne kapljice s sebe samo na rahlo popivnate.
- Medtem ko se je pogovarjal, si je ves čas z robcem *otiral* potno čelo.

...

- Dlan je položila na vlažno hladno čelo in obraz nekaj minut nežno *otirala* s toplo, mokro flanelasto krpo.

1.1. odstranjevati kaj mokrega z drgnjenjem

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

otirati pot, znoj | otirati solze

- Strmel je v tla in si *otiral* pot z obrvi.
- Z eno roko je mahal v slovo, z drugo pa si je *otiral* solze.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[otírati]

IPA: [ɔ'ti:rati]

NEDOLOČNIK: otírati

NAMENILNIK: otírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: otíram
2. OSEBA: otíraš
3. OSEBA: otíra

dvojina

1. OSEBA: otírava
2. OSEBA: otírata
3. OSEBA: otírata

množina

1. OSEBA: otíramo
2. OSEBA: otírate
3. OSEBA: otírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: otíraj

dvojina

1. OSEBA: otírajva
2. OSEBA: otírajta

množina

1. OSEBA: otírajmo
2. OSEBA: otírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: otíral

DVOJINA: otírala

MNOŽINA: otírali

ženski spol

EDNINA: otírala

DVOJINA: otírali

MNOŽINA: otírale

srednji spol

EDNINA: otíralo

DVOJINA: otírali

MNOŽINA: otírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: otirajóč

RODILNIK: otirajóčega

DAJALNIK: otirajóčemu

TOŽILNIK: otirajóč

živo otirajóčega

MESTNIK: pri otirajóčem

ORODNIK: z otirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: otirajóča

RODILNIK: otirajóčih

DAJALNIK: otirajóčima

TOŽILNIK: otirajóča

MESTNIK: pri otirajóčih

ORODNIK: z otirajóčima

množina

IMENOVALNIK: otirajóči

RODILNIK: otirajóčih

DAJALNIK: otirajóčim

TOŽILNIK: otirajóče

MESTNIK: pri otirajóčih

ORODNIK: z otirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: otirajóča

RODILNIK: otirajóče

DAJALNIK: otirajóči

TOŽILNIK: otirajóčo

MESTNIK: pri otirajóči

ORODNIK: z otirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: otirajóči

RODILNIK: otirajóčih

DAJALNIK: otirajóčima

TOŽILNIK: otirajóči

MESTNIK: pri otirajóčih

ORODNIK: z otirajóčima

množina

IMENOVALNIK: otirajóče

RODILNIK: otirajóčih

DAJALNIK: otirajóčim

TOŽILNIK: otirajóče
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: otirajóče
RODILNIK: otirajóčega
DAJALNIK: otirajóčemu
TOŽILNIK: otirajóče
MESTNIK: pri otirajóčem
ORODNIK: z otirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: otirajóči
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčima
TOŽILNIK: otirajóči
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčima

množina

IMENOVALNIK: otirajóča
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčim
TOŽILNIK: otirajóča
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: otíran
RODILNIK: otíranega
DAJALNIK: otíranemu
TOŽILNIK: otíran
živo otíranega
MESTNIK: pri otíranem
ORODNIK: z otíranim

dvojina

IMENOVALNIK: otírana
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranima
TOŽILNIK: otírana
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranima

množina

IMENOVALNIK: otírani
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranim
TOŽILNIK: otírane
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: otírana
RODILNIK: otírane
DAJALNIK: otírani

TOŽILNIK: otírano
MESTNIK: pri otírani
ORODNIK: z otírano

dvojina

IMENOVALNIK: otírani
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranima
TOŽILNIK: otírani
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranima

množina

IMENOVALNIK: otírane
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranim
TOŽILNIK: otírane
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: otírano
RODILNIK: otíranega
DAJALNIK: otíranemu
TOŽILNIK: otírano
MESTNIK: pri otíranem
ORODNIK: z otíranim

dvojina

IMENOVALNIK: otírani
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranima
TOŽILNIK: otírani
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranima

množina

IMENOVALNIK: otírana
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranim
TOŽILNIK: otírana
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranimi

DELEŽJE NA -aje: otiráje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: otíranje
RODILNIK: otíranja
DAJALNIK: otíranju
TOŽILNIK: otíranje
MESTNIK: pri otíranju
ORODNIK: z otíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: otíranji
RODILNIK: otíranj
DAJALNIK: otíranjema
TOŽILNIK: otíranji
MESTNIK: pri otíranjih

ORODNIK: z otíranj**ema**
množina

IMENOVALNIK: otíranja
RODILNIK: otíranj
DAJALNIK: otíranj**em**
TOŽILNIK: otíranja
MESTNIK: pri otíranj**ih**
ORODNIK: z otíranj**i**

TONEMSKO

[otírati]

IPA: [ɔtì:ráti]

NEDOLOČNIK: otírati

NAMENILNIK: otírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: otí**ram**
2. OSEBA: otí**raš**
3. OSEBA: otí**ra**

dvojina

1. OSEBA: otí**rava**
2. OSEBA: otí**rata**
3. OSEBA: otí**rata**

množina

1. OSEBA: otí**ramo**
2. OSEBA: otí**rate**
3. OSEBA: otí**rajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: otí**raj**

dvojina

1. OSEBA: otí**rajva**
2. OSEBA: otí**rajta**

množina

1. OSEBA: otí**rajmo**
2. OSEBA: otí**rajte**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: otí**ral**
DVOJINA: otí**rala**
MNOŽINA: otí**rali**

ženski spol

EDNINA: otí**rala** in otí**rala**
DVOJINA: otí**rali**
MNOŽINA: otí**rale**

srednji spol

EDNINA: otí**ralo**
DVOJINA: otí**rali**
MNOŽINA: otí**rala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: otirajó**č** tudi otirajó**č**
RODILNIK: otirajó**čega**

DAJALNIK: otirajó**čemu**

TOŽILNIK: otirajó**č** tudi otirajó**č**

živo otirajó**čega**

MESTNIK: pri otirajó**čem**

ORODNIK: z otirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: otirajó**ča**

RODILNIK: otirajó**čih**

DAJALNIK: otirajó**čima**

TOŽILNIK: otirajó**ča**

MESTNIK: pri otirajó**čih**

ORODNIK: z otirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: otirajó**či**

RODILNIK: otirajó**čih**

DAJALNIK: otirajó**čim**

TOŽILNIK: otirajó**če**

MESTNIK: pri otirajó**čih**

ORODNIK: z otirajó**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: otirajó**ča**

RODILNIK: otirajó**če**

DAJALNIK: otirajó**či**

TOŽILNIK: otirajó**čo**

MESTNIK: pri otirajó**či**

ORODNIK: z otirajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: otirajó**či**

RODILNIK: otirajó**čih**

DAJALNIK: otirajó**čima**

TOŽILNIK: otirajó**či**

MESTNIK: pri otirajó**čih**

ORODNIK: z otirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: otirajó**če**

RODILNIK: otirajó**čih**

DAJALNIK: otirajó**čim**

TOŽILNIK: otirajó**če**

MESTNIK: pri otirajó**čih**

ORODNIK: z otirajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: otirajó**če**

RODILNIK: otirajó**čega**

DAJALNIK: otirajó**čemu**

TOŽILNIK: otirajó**če**

MESTNIK: pri otirajó**čem**

ORODNIK: z otirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: otirajó**či**

RODILNIK: otirajó**čih**

DAJALNIK: otirajó**čima**

TOŽILNIK: otirajó**či**

MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčima

množina

IMENOVALNIK: otirajóča
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčim
TOŽILNIK: otirajóča
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: otíran
RODILNIK: otíranega
DAJALNIK: otíranemu
TOŽILNIK: otíran
živo otíranega
MESTNIK: pri otíranem
ORODNIK: z otíranim

dvojina

IMENOVALNIK: otírana
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranima
TOŽILNIK: otírana
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranima

množina

IMENOVALNIK: otírani
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranim
TOŽILNIK: otírane
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: otírana
RODILNIK: otírane
DAJALNIK: otírani
TOŽILNIK: otírano
MESTNIK: pri otírani
ORODNIK: z otírano

dvojina

IMENOVALNIK: otírani
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranima
TOŽILNIK: otírani
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranima

množina

IMENOVALNIK: otírane
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranim
TOŽILNIK: otírane
MESTNIK: pri otíranih

ORODNIK: z otíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: otíranó
RODILNIK: otíranega
DAJALNIK: otíranemu
TOŽILNIK: otíranó
MESTNIK: pri otíranem
ORODNIK: z otíranim

dvojina

IMENOVALNIK: otírani
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranima
TOŽILNIK: otírani
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranima

množina

IMENOVALNIK: otírana
RODILNIK: otíranih
DAJALNIK: otíranim
TOŽILNIK: otírana
MESTNIK: pri otíranih
ORODNIK: z otíranimi

DELEŽJE NA -aje: otiráje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: otíranje
RODILNIK: otíranja
DAJALNIK: otíranju
TOŽILNIK: otíranje
MESTNIK: pri otíranju
ORODNIK: z otíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: otíranji in otíranji
RODILNIK: otíranj
DAJALNIK: otíranjema in otíranjema
TOŽILNIK: otíranji in otíranji
MESTNIK: pri otíranjih
ORODNIK: z otíranjema in z otíranjema

množina

IMENOVALNIK: otíranja
RODILNIK: otíranj
DAJALNIK: otíranjem
TOŽILNIK: otíranja
MESTNIK: pri otíranjih
ORODNIK: z otíranji

in

[otírati]

IPA: [otí:ràti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: otírati

NAMENILNIK: otírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: otíram
2. OSEBA: otíraš
3. OSEBA: otíra

dvojina

1. OSEBA: otírava
2. OSEBA: otírata
3. OSEBA: otírata

množina

1. OSEBA: otíramo
2. OSEBA: otírate
3. OSEBA: otírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: otíraj

dvojina

1. OSEBA: otírajva
2. OSEBA: otírajta

množina

1. OSEBA: otírajmo
2. OSEBA: otírajte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: otíral
DVOJINA: otírala
MNOŽINA: otírali

ženski spol

- EDNINA: otírala
DVOJINA: otírali
MNOŽINA: otírale

srednji spol

- EDNINA: otíralo
DVOJINA: otírali
MNOŽINA: otírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

- IMENOVANIK: otirajoč *tudi* otirajoč
RODILNIK: otirajóčega
DAJALNIK: otirajóčemu
TOŽILNIK: otirajóč *tudi* otirajóč
živo otirajóčega
MESTNIK: pri otirajóčem
ORODNIK: z otirajóčim

dvojina

- IMENOVANIK: otirajóča
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčima
TOŽILNIK: otirajóča
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčima

množina

- IMENOVANIK: otirajóči

RODILNIK: otirajóčih

DAJALNIK: otirajóčim

TOŽILNIK: otirajóče

MESTNIK: pri otirajóčih

ORODNIK: z otirajóčimi

ženski spol

ednina

- IMENOVANIK: otirajóča
RODILNIK: otirajóče
DAJALNIK: otirajóči
TOŽILNIK: otirajóčo
MESTNIK: pri otirajóči
ORODNIK: z otirajóčo

dvojina

- IMENOVANIK: otirajóči
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčima
TOŽILNIK: otirajóči
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčima

množina

- IMENOVANIK: otirajóče
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčim
TOŽILNIK: otirajóče
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčimi

srednji spol

ednina

- IMENOVANIK: otirajóče
RODILNIK: otirajóčega
DAJALNIK: otirajóčemu
TOŽILNIK: otirajóče
MESTNIK: pri otirajóčem
ORODNIK: z otirajóčim

dvojina

- IMENOVANIK: otirajóči
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčima
TOŽILNIK: otirajóči
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčima

množina

- IMENOVANIK: otirajóča
RODILNIK: otirajóčih
DAJALNIK: otirajóčim
TOŽILNIK: otirajóča
MESTNIK: pri otirajóčih
ORODNIK: z otirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVANIK: otíran
RODILNIK: otíranega

DAJALNIK: otîranemu
TOŽILNIK: otîran
živo otîranega
MESTNIK: pri otîranem
ORODNIK: z otîranim

dvojina

IMENOVALNIK: otîrana
RODILNIK: otîranih
DAJALNIK: otîranima
TOŽILNIK: otîrana
MESTNIK: pri otîranih
ORODNIK: z otîranima

množina

IMENOVALNIK: otîrani
RODILNIK: otîranih
DAJALNIK: otîranim
TOŽILNIK: otîrane
MESTNIK: pri otîranih
ORODNIK: z otîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: otîrana
RODILNIK: otîrane
DAJALNIK: otîrani
TOŽILNIK: otîrano
MESTNIK: pri otîrani
ORODNIK: z otîrano

dvojina

IMENOVALNIK: otîrani
RODILNIK: otîranih
DAJALNIK: otîranima
TOŽILNIK: otîrani
MESTNIK: pri otîranih
ORODNIK: z otîranima

množina

IMENOVALNIK: otîrane
RODILNIK: otîranih
DAJALNIK: otîranim
TOŽILNIK: otîrane
MESTNIK: pri otîranih
ORODNIK: z otîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: otîrano
RODILNIK: otîranega
DAJALNIK: otîranemu
TOŽILNIK: otîrano
MESTNIK: pri otîranem
ORODNIK: z otîranim

dvojina

IMENOVALNIK: otîrani
RODILNIK: otîranih
DAJALNIK: otîranima
TOŽILNIK: otîrani

MESTNIK: pri otîranih
ORODNIK: z otîranima

množina

IMENOVALNIK: otîrana
RODILNIK: otîranih
DAJALNIK: otîranim
TOŽILNIK: otîrana
MESTNIK: pri otîranih
ORODNIK: z otîranimi

DELEŽJE NA *-aje*: otirâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: otîranje
RODILNIK: otîranja
DAJALNIK: otîranju
TOŽILNIK: otîranje
MESTNIK: pri otîranju
ORODNIK: z otîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: otîranji
RODILNIK: otîranj
DAJALNIK: otîranjema
TOŽILNIK: otîranji
MESTNIK: pri otîranjih
ORODNIK: z otîranjema

množina

IMENOVALNIK: otîranja
RODILNIK: otîranj
DAJALNIK: otîranjem
TOŽILNIK: otîranja
MESTNIK: pri otîranjih
ORODNIK: z otîranji

IZVOR

↑otreti

otréti otrè̃m dovršni glagol

[otréti]

POMEN

1. narediti kaj, zlasti kožo, suho z drgnjenjem

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

otreti čelo, obraz | otreti lase | otreti oči

- Ko mu je nekajkrat postalo vroče, si je z roko *otrl* potno čelo.
- Nazadnje lase *otremo* z brisačo in si jih osušimo.
- Živčno je izvlekel robec iz žepa in si *otrl* vlažne oči.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

otreti z brisačo, krpo | otreti z roko

- Ko pridemo iz vode in se *otremo* z brisačo, si je treba kremo nanesti ponovno.
- Šampinjone očistite, *otrite* z vlažno krpo in narežite na rezine.

▶ prisl. + **glag.**

rahlo otreti

- Kožo rahlo *otrite* z brisačo in takoj nanesite mleko za telo.
- Po končani kopeli otroka temeljito *otremo* z brisačo, ga oblečemo v topla oblačila in položimo v toplo posteljo.

...

▪ V blagi milnici nohte nekaj časa namakajte, nato pa jih do suhega *otrite* v brisačo.

1.1. odstraniti kaj mokrega z drgnjenjem

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

otreti pot, znoj | otreti solzo

- Usedel se je in si živčno *otrl* pot, ki mu je stopil na čelo.
- Na skrivaj sem si *otrl* solzo, bil sem zares ganjen.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[otrétí]

IPA: [ɔ'tre:ti]

NEDOLOČNIK: otréti

NAMENILNIK: otrét in otrèt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: otrè**m**
2. OSEBA: otrèš
3. OSEBA: otrè

dvojina

1. OSEBA: otrê**va**
2. OSEBA: otrê**ta**
3. OSEBA: otrê**ta**

množina

1. OSEBA: otrê**mo**
2. OSEBA: otrê**te**
3. OSEBA: otrê**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: otrì

dvojina

1. OSEBA: otrí**va**
2. OSEBA: otrí**ta**

množina

1. OSEBA: otrí**mo**
2. OSEBA: otrí**te**

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: otfí
DVOJINA: otfí**la**
MNOŽINA: otfí**li**

ženski spol

- EDNINA: otfí**la**
DVOJINA: otfí**li**

MNOŽINA: otfí**le**

srednji spol

- EDNINA: otfí**lo**
DVOJINA: otfí**li**
MNOŽINA: otfí**la**

deležnik na -f

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: otfít
RODILNIK: otfít**ega**
DAJALNIK: otfít**emu**
TOŽILNIK: otfít
živo otfít**ega**
MESTNIK: pri otfít**em**
ORODNIK: z otfít**im**

dvojina

- IMENOVALNIK: otfít**a**
RODILNIK: otfít**ih**
DAJALNIK: otfít**ima**
TOŽILNIK: otfít**a**
MESTNIK: pri otfít**ih**
ORODNIK: z otfít**ima**

množina

- IMENOVALNIK: otfít**i**
RODILNIK: otfít**ih**
DAJALNIK: otfít**im**
TOŽILNIK: otfít**e**
MESTNIK: pri otfít**ih**
ORODNIK: z otfít**imi**

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: otfít**a**
RODILNIK: otfít**e**
DAJALNIK: otfít**i**
TOŽILNIK: otfít**o**
MESTNIK: pri otfít**i**
ORODNIK: z otfít**o**

dvojina

- IMENOVALNIK: otfít**i**
RODILNIK: otfít**ih**
DAJALNIK: otfít**ima**
TOŽILNIK: otfít**i**
MESTNIK: pri otfít**ih**
ORODNIK: z otfít**ima**

množina

- IMENOVALNIK: otfít**e**
RODILNIK: otfít**ih**
DAJALNIK: otfít**im**
TOŽILNIK: otfít**e**
MESTNIK: pri otfít**ih**
ORODNIK: z otfít**imi**

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: otfít**o**

RODILNIK: otréga
DAJALNIK: otrétemu
TOŽILNIK: otrto
MESTNIK: pri otrtem
ORODNIK: z otrtim

dvojina

IMENOVANIK: otrti
RODILNIK: otrtih
DAJALNIK: otrtima
TOŽILNIK: otrti
MESTNIK: pri otrtih
ORODNIK: z otrtima

množina

IMENOVANIK: otrta
RODILNIK: otrtih
DAJALNIK: otrtim
TOŽILNIK: otrta
MESTNIK: pri otrtih
ORODNIK: z otrtimi

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: otrtje
RODILNIK: otrtja
DAJALNIK: otrtju
TOŽILNIK: otrtje
MESTNIK: pri otrtju
ORODNIK: z otrtjem

dvojina

IMENOVANIK: otrtji
RODILNIK: otrtij
DAJALNIK: otrtjema
TOŽILNIK: otrtji
MESTNIK: pri otrtijih
ORODNIK: z otrtjema

množina

IMENOVANIK: otrtja
RODILNIK: otrtij
DAJALNIK: otrtjem
TOŽILNIK: otrtja
MESTNIK: pri otrtijih
ORODNIK: z otrtji

TONEMSKO

[otrèti]

IPA: [otrè:tí]

NEDOLOČNIK: otrèti

NAMENILNIK: otrèt in otrèt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: otrè**m**
2. OSEBA: otrèš
3. OSEBA: otrè

dvojina

1. OSEBA: otréva

2. OSEBA: otré**ta**

3. OSEBA: otré**ta**

množina

1. OSEBA: otré**mo**

2. OSEBA: otré**te**

3. OSEBA: otré**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: otrĩ

dvojina

1. OSEBA: otrĩva

2. OSEBA: otrĩta

množina

1. OSEBA: otrĩ**mo**

2. OSEBA: otrĩ**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: otfl

DVOJINA: otfla

MNOŽINA: otfli

ženski spol

EDNINA: otfla in otfla

DVOJINA: otfli

MNOŽINA: otfle

srednji spol

EDNINA: otflo

DVOJINA: otfli

MNOŽINA: otfla

deležnik na -t

moški spol

ednina

IMENOVANIK: otft

RODILNIK: otftéga

DAJALNIK: otftému

TOŽILNIK: otft

živo otftéga

MESTNIK: pri otftem

ORODNIK: z otftim

dvojina

IMENOVANIK: otfta

RODILNIK: otftih

DAJALNIK: otftima

TOŽILNIK: otfta

MESTNIK: pri otftih

ORODNIK: z otftima

množina

IMENOVANIK: otfti

RODILNIK: otftih

DAJALNIK: otftim

TOŽILNIK: otfte

MESTNIK: pri otftih

ORODNIK: z otftimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: otřta
RODILNIK: otřte
DAJALNIK: otřti
TOŽILNIK: otřto
MESTNIK: pri otřti
ORODNIK: z otřto

dvojina

IMENOVANIK: otřti
RODILNIK: otřtih
DAJALNIK: otřtima
TOŽILNIK: otřti
MESTNIK: pri otřtih
ORODNIK: z otřtima

množina

IMENOVANIK: otřte
RODILNIK: otřtih
DAJALNIK: otřtim
TOŽILNIK: otřte
MESTNIK: pri otřtih
ORODNIK: z otřtimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: otřto
RODILNIK: otřtega
DAJALNIK: otřtemu
TOŽILNIK: otřto
MESTNIK: pri otřtem
ORODNIK: z otřtim

dvojina

IMENOVANIK: otřti
RODILNIK: otřtih
DAJALNIK: otřtima
TOŽILNIK: otřti
MESTNIK: pri otřtih
ORODNIK: z otřtima

množina

IMENOVANIK: otřta
RODILNIK: otřtih
DAJALNIK: otřtim
TOŽILNIK: otřta
MESTNIK: pri otřtih
ORODNIK: z otřtimi

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: otřtje
RODILNIK: otřtja
DAJALNIK: otřtju
TOŽILNIK: otřtje
MESTNIK: pri otřtju
ORODNIK: z otřtjem

dvojina

IMENOVANIK: otřtji in otřtji
RODILNIK: otřtij
DAJALNIK: otřtjema in otřtjema

TOŽILNIK: otřtji in otřtji

MESTNIK: pri otřtijh

ORODNIK: z otřtjema in z otřtjema

množina

IMENOVANIK: otřtja

RODILNIK: otřtij

DAJALNIK: otřtjem

TOŽILNIK: otřtja

MESTNIK: pri otřtijh

ORODNIK: z otřtji

IZVOR

↑treti

ovčár ovčárja samostalnik moškega spola

[oučár]

POMEN

1. kdor se ukvarja z rejo, pašo ovc, navadno poklicno

- Medved letos dela bovškim *ovčarjem* precej težav.
- Njen dedek je bil *ovčar*.

2. pes, izhodiščno vzrejen za varovanje živine, zlasti ovc in krav, ter za njihovo vodenje, zganjanje; SIN.: ovčarski pes

- V Romuniji ima pastir ponavadi po dva *ovčarja*, ki si pomagata in kooperativno odganjata medveda.
- Najbolj vesel mojega povratka je bil moj pes *ovčar*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oučár]

IPA: [ouˈtʃa:r]

ednina

IMENOVANIK: ovčár

RODILNIK: ovčárja

DAJALNIK: ovčárju

TOŽILNIK: ovčárja

MESTNIK: pri ovčárju

ORODNIK: z ovčárjem

dvojina

IMENOVANIK: ovčárja

RODILNIK: ovčárjev

DAJALNIK: ovčárjema

TOŽILNIK: ovčárja

MESTNIK: pri ovčárjih

ORODNIK: z ovčárjema

množina

IMENOVANIK: ovčárji

RODILNIK: ovčárjev

DAJALNIK: ovčárjem

TOŽILNIK: ovčárje

MESTNIK: pri ovčárjih

ORODNIK: z ovčárji

TONEMSKO

[oučár]

IPA: [ou̯tʃá:r]

ednina

IMENOVALNIK: ovčár

RODILNIK: ovčárja

DAJALNIK: ovčárju

TOŽILNIK: ovčárja

MESTNIK: pri ovčárju

ORODNIK: z ovčárjem

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárja

RODILNIK: ovčárjev tudi ovčárjev

DAJALNIK: ovčárjema

TOŽILNIK: ovčárja

MESTNIK: pri ovčárjih tudi pri ovčárjih

ORODNIK: z ovčárjema

množina

IMENOVALNIK: ovčárji

RODILNIK: ovčárjev tudi ovčárjev

DAJALNIK: ovčárjem

TOŽILNIK: ovčárje

MESTNIK: pri ovčárjih tudi pri ovčárjih

ORODNIK: z ovčárji tudi z ovčárji

STALNE ZVEZE

avstralski ovčar

srednje velik pes z gosto srednje dolgo dlako, privihanimi uhlji, krajšim repom in svetlo rjavimi ali modrimi očmi

- *Avstralski ovčar* je izjemno energičen in dojemljiv za šolanje.
- *Avstralski ovčar* je bil vzrejen za delo z ovcami in govedom.
- *Avstralski ovčar* je primeren za otroke, saj jim bo izkazoval ljubezen, se z njimi igral in jih skušal zaščititi.

belgijski ovčar

velik kratkodlak pes rjavkaste barve z vitkim telesom, daljšim gobcem in pokončnimi uhlji

- *Belgijski ovčar* je zelo aktiven pes, željan izpolnjevati gospodarjeve ukaze, dominanten in ponosen, a hkrati zelo čustven in ljubezniv.
- *Belgijski ovčar* se je s svojo hitrostjo, energičnostjo in voljo do dela zelo hitro uveljavil v policijskih in vojaških vrstah službenih psov.

beli ovčar

velik pes z gosto srednje dolgo dlako bele barve, daljšim gobcem in pokončnimi uhlji; SIN.: beli švicarski ovčar

- *Beli ovčarji* so odlični družinski psi, učljivi in vodljivi, zelo radi imajo otroke.
- *Beli ovčar* je inteligenčen, poslušen, vdan in zanesljiv.

beli švicarski ovčar

velik pes z gosto srednje dolgo dlako bele barve, daljšim gobcem in pokončnimi uhlji; SIN.: beli ovčar

- *Beli švicarski ovčarji* imajo radi otroke in so prilagodljivi.
- Poslušnost in delovne navade je pasma prevzela po nemškem ovčarju, a v nasprotju z njim je *beli švicarski ovčar* po značaju bolj zadržan.
- *Beli švicarski ovčarji* se nadpovprečno odrežejo v agilnosti, poslušnosti, pri policijskem delu, iskanju pogrešanih, kot vodiči za slepe.

bernski planšarski ovčar

velik dolgodlak pes črne barve s simetričnimi rjavimi in belimi lisami, s krepkim telesom ter povešenimi uhlji

- V gorski reševalni službi imajo predvsem nemške in belgijske ovčarje, zlate prinašalce, labradorce in *bernske planšarske ovčarje*.
- Ker je to delovna pasma, je *bernski planšarski ovčar* izredno učljiv in sočuten, veseli se sodelovanja s svojim človekom.
- Znan je kot rejec labradorcev, *bernskih planšarskih ovčarjev* in nemških ovčarjev.

borderski ovčar

srednje velik pes z gosto srednje dolgo dlako, navadno črne in bele barve, ter pokončnimi ali privihanimi uhlji; SIN.: mejni ovčar, mejni škotski ovčar

- *Borderski ovčar* je poslušen, gibčen, inteligenčen in predvsem izjemno vzdržljiv pes, ki vsekakor ni primeren za lastnike, ki nimajo veliko časa in energije.
- *Borderski ovčarji* so znani po svoji inteligenci in učljivosti, zato nas nemalokrat presenetijo z izvirnimi trikci, ki jih jih naučijo njihovi lastniki.

hrvaški ovčar

srednje velik pes z dolgo kodrasto dlako črne barve in pokončnimi uhlji

- *Hrvaški ovčar* je vsestranski pes, ki je dober čuvaj imetja in živine.

- *Hrvaški ovčarji* so glasni in temperamentni psi hitrih reakcij.
- *Hrvaški ovčar* je zelo zdrava pasma, ki pogosto dočaka visoko starost.

kavkaški ovčar

zelo velik dolgodlak pes rjavkasto sive barve, s krepkim telesom in košatim zavitim repom

- *Kavkaški ovčar* potrebuje izjemno izkušenega vodnika, ki ga bo znal socializirati na avtoritativen, a pozitiven način.

kraški ovčar

velik dolgodlak pes belkasto sive barve, s krepkim telesom, večjo glavo, krajšim gobcem in povešenimi uhlji; SIN.: kraševcevec

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

mladiči kraškega ovčarja | razstava kraških ovčarjev

- Mladiče *kraškega ovčarja*, stare 10 tednov, prodam.
- Uspešnost uporabe *kraškega ovčarja* kot pastirskega psa je odvisna od strokovnega znanja skrbnika, ki ga vzgaja za to delo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - *Kraški ovčar* spada med pastirske pse, ki so jih nekdanje uporabljali zlasti tam, kjer so bile velike zveri; psi so jih z laježem odganjali stran od čred.
  - Dandanes je *kraški ovčar* predvsem hišni pes, spremljevalec, hkrati pa čuvaj svojih ljudi in njihovega premoženja.

mejni ovčar

srednje velik pes z gosto srednje dolgo dlako, navadno črne in bele barve, ter pokončnimi ali privihanimi uhlji; SIN.: borderski ovčar, mejni škotski ovčar

- *Mejni ovčarji* so zelo aktivni psi, ki potrebujejo večurno dnevno aktivnost, najraje v obliki teka in zanimivih iger.
- Štiriletna Phoebe je psička pasme *mejni ovčar*, ki obožuje igranje s frizbijem in divjanje po travnikih.

mejni škotski ovčar

srednje velik pes z gosto srednje dolgo dlako, navadno črne in bele barve, ter pokončnimi ali privihanimi uhlji; SIN.: borderski ovčar, mejni ovčar

- Avtor knjige med najbolj poslušne pse, ki zlahka izpolnjujejo ukaze, uvršča *mejnega škotskega ovčarja*, kodra, nemškega ovčarja, zlatega prinašalca, dobermana, labradorca in rotvajlerja.
- *Mejni škotski ovčar* je pasma, ki postaja pri nas vse bolj priljubljena, predvsem zaradi svoje spretnosti pri premagovanju ovir pri agilnosti.

nemški ovčar

velik pes, navadno s srednje dolgo dlako rjavkaste in črne barve, daljšim gobcem, daljšim košatim repom in pokončnimi uhlji; SIN.: volčjak

▶ prid. beseda + sam. beseda

dolgodlaki nemški ovčar

- Obstajata dve različici pasme – kratkodlaki in nekoliko redkejši dolgodlaki *nemški ovčar*.

...

- *Nemški ovčarji* so v Sloveniji še vedno najbolj razširjeni pasemski psi, zato mladiča ni težko dobiti.
- Med reševalne pse sprejemajo zelo različne pasme, med katerimi prevladujejo labradorci, *nemški ovčarji*, bernski planšarski psi in bernardinci.

pirenejski ovčar

majhen dolgodlak pes, navadno bež, rjavkaste ali sivkaste barve, s krajšim gobcem in manjšimi povešenimi uhlji

- Čeprav ima ogromno energije, močan lovski nagon in rad laja, je *pirenejski ovčar* ob primerni vzgoji idealen hišni ljubljencek aktivnih posameznikov.
- *Pirenejski ovčar* je visoko inteligenten, občutljiv in samostojen, a kljub temu želi ugajati.

shetlandski ovčar; in šetlandski ovčar

majhen dolgodlak pes z daljšim ozkim gobcem, manjšimi privihanimi uhlji in daljšim košatim repom

- *Shetlandski ovčarji* so izredno prijazni, zaščitniški in zvesti svoji družini, do vsiljivcev pa nekoliko zadržani, zaradi česar so dobri psi čuvaji.
- Škotski ovčarji, mejni škotski ovčarji in *shetlandski ovčarji* so posebej učinkoviti pri paši ovac.
- Dolgodlaki škotski ovčar in *shetlandski ovčar* imata dolgo krovno dlako in gosto, čvrsto zaščitno podlanko.

srednjeazijski ovčar

zelo velik pes s krepkim telesom, krajšim repom in manjšimi povešenimi uhlji

- *Srednjeazijski ovčar* ima rad otroke in je do njih nežen, vendar zaščitniški.
- *Srednjeazijski ovčar* zaradi velikosti, tipa dlake in svoje narave nikakor ni primerna pasma za v stanovanje.

šetlandski ovčar; in shetlandski ovčar

majhen dolgodlak pes z daljšim ozkim gobcem, manjšimi privihanimi uhlji in daljšim košatim repom

- *Šetlandski ovčar* je čudovit družabnik, spremljevalec in nenazadnje športnik – je eden najboljših psov v svojem razredu v agilitiju.
- *Šetlandski ovčar* izvira iz Velike Britanije in je idealen družinski kuža.
- Dlaka *šetlandskih ovčarjev* je dolga, gosta in svilnata.

škotski ovčar

srednje velik dolgoglak pes, navadno rjave in bele barve ali črne, rjave in bele barve, s podolgovato glavo, daljšim ozkim gobcem in manjšimi privihanimi uhlji

- *Škotski ovčarji* so tipični predstavniki pastirskih psov in imajo poudarjeno željo in sposobnost, da zganjajo in nadzorujejo čredo domačih živali.
- *Škotski ovčar* je ljubeč do otrok, zelo inteligenten, vendar tako kot drugi psi potrebuje vzgojo.
- *Škotski ovčar* je idealen pes za družino, zelo primeren je tudi za začetnike.

valižanski ovčar

majhen kratkodlak pes s podolgovatim telesom, zelo kratkimi nogami in pokončnimi uhlji

- Šolanje *valižanskega ovčarja* ni zelo zahtevno, saj so zelo poslušni.
- *Valižanski ovčar* je nizek in krepko grajen pes.

BESEDOTVORJE

ženski spol: ovčarka

IZVOR

↑ ovca

ovčarka ovčarke samostalnik ženskega spola

[oučárka]

POMEN

samica ovčarja

- Naša *ovčarka* je razposajena, a vestna čuvajka, ki vsakega obiskovalca najprej premotri, potem pa veselo pozdravi.
- Prosti čas pogosto preživim v družbi svoje *ovčarke*, ki jo vsak večer peljem na daljši sprehod.
- Ker sem trajno vezan na invalidski voziček, mi trenutki z *ovčarko* veliko pomenijo in mi pomagajo preživeti vsak dan.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oučárka]

IPA: [ouˈtʃa:rka]

ednina

IMENOVALNIK: ovčarka

RODILNIK: ovčarke

DAJALNIK: ovčárki

TOŽILNIK: ovčárko

MESTNIK: pri ovčárki

ORODNIK: z ovčárko

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárki

RODILNIK: ovčárk

DAJALNIK: ovčárkama

TOŽILNIK: ovčárki

MESTNIK: pri ovčárkah

ORODNIK: z ovčárkama

množina

IMENOVALNIK: ovčárke

RODILNIK: ovčárk

DAJALNIK: ovčárkam

TOŽILNIK: ovčárke

MESTNIK: pri ovčárkah

ORODNIK: z ovčárkami

TONEMSKO

[oučárka]

IPA: [ouˈtʃa:rká]

ednina

IMENOVALNIK: ovčárka

RODILNIK: ovčárke

DAJALNIK: ovčárki

TOŽILNIK: ovčárko

MESTNIK: pri ovčárki

ORODNIK: z ovčárko

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárki

RODILNIK: ovčárk

DAJALNIK: ovčárkama

TOŽILNIK: ovčárki

MESTNIK: pri ovčárkah

ORODNIK: z ovčárkama

množina

IMENOVALNIK: ovčárke

RODILNIK: ovčárk

DAJALNIK: ovčárkam

TOŽILNIK: ovčárke

MESTNIK: pri ovčárkah

ORODNIK: z ovčárkami

STALNE ZVEZE

avstralska ovčarka

samica avstralskega ovčarja

- Vikende preživiva v naših prelepih hribih, kjer naju spremlja navihana in vedno energije polna *avstralska ovčarka*.
- Že nekaj mesecev pri njih živi tudi *avstralska ovčarka*, nadvse očarljiva in prikupna psička z ogromno energije.

belgijska ovčarka

samica belgijskega ovčarja

- Veliko veselja imajo z *belgijsko ovčarko* in njenimi mladički.
- Na terenu bosta svoje delo opravljala nemški kratkodlaki ptičar in *belgijska ovčarka*, ki bosta tako gasilec kot policistom, ki bodo preiskovali pogorišča, precej olajšala delo.

kraška ovčarka

samica kraškega ovčarja

- Pri varovanju ovac mu pomaga *kraška ovčarka*.
- Pred leti je v vasi živel gospod, ki mu je družbo delala *kraška ovčarka*.

nemška ovčarka

samica nemškega ovčarja

- Tri mesece stara *nemška ovčarka* je zelo razposajena psička, ki se v vročini rada kopa, veliko pa se igra s svojo plišasto igračko.
- S kinologijo sem se srečal pri 14 letih, ko sem dobil prvo *nemško ovčarko* in jo pričel šolati v kinološkem društvu.

pirenejska ovčarka

samica pirenejskega ovčarja

- Svoji *pirenejski ovčarki* je v agiliti uvajala tako, da je mladičko pustila tekati za odraslo psičko.
- Upa, da se ji bo s *pirenejsko ovčarko* uspelo neizmerno zabavati v disciplini agilitija, v kateri so kot ovire postavljeni samo tuneli.

škotska ovčarka

samica škotskega ovčarja

- Imamo deset let staro *škotsko ovčarko*, na katero smo zelo navezani.
- Medtem ko on s fizioterapijo pomaga ljudem, je njemu vsakodnevno v veliko oporo *škotska ovčarka*.

IZVOR

↑ovčar

ovčárski ovčárska ovčársko pridevnik

[oučárski]

POMEN

1. ki je v zvezi z ovčarji 1. ali ovčarstvom

- Na prireditvi so si obiskovalci lahko ogledali *ovčárska* dela.

1.1. ki je namenjen za ovčarje 1., se uporablja pri ovčarstvu

- Na tem mestu je nekdej stala *ovčárska* koliba, saj so na Ledinah pasli ovce z Jezerskega.

2. ki je v zvezi z ovčarji 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ovčárska pasma

- Za delovno bolj inteligentne ali učljive veljajo angleški mejni ovčarji, pudlji in nemški ovčarji, v celoti pa so pri učenju najbolj uspešne različne *ovčárske* pasme.
- Pes najraje drema sredi vrta, saj ne mara zaprtih prostorov, ponoči pa prevlada njegov *ovčárski* značaj, ko se zvali na hišni prag in čuva domače.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[oučárski]

IPA: [ouˈtʃa:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ovčárski

RODILNIK: ovčárskega

DAJALNIK: ovčárskemu

TOŽILNIK: ovčárski

živo ovčárskega

MESTNIK: pri ovčárskem

ORODNIK: z ovčárskim

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárska

RODILNIK: ovčárskih

DAJALNIK: ovčárskima

TOŽILNIK: ovčárska

MESTNIK: pri ovčárskih

ORODNIK: z ovčárskima

množina

IMENOVALNIK: ovčárski

RODILNIK: ovčárskih

DAJALNIK: ovčárskim

TOŽILNIK: ovčárske

MESTNIK: pri ovčárskih

ORODNIK: z ovčárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ovčárska

RODILNIK: ovčárske

DAJALNIK: ovčárski

TOŽILNIK: ovčársko

MESTNIK: pri ovčárski

ORODNIK: z ovčársko

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárski

RODILNIK: ovčárskih

DAJALNIK: ovčárskima

TOŽILNIK: ovčárski

MESTNIK: pri ovčárskih

ORODNIK: z ovčárskima

množina

IMENOVALNIK: ovčárske
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskim
TOŽILNIK: ovčárske
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ovčársko
RODILNIK: ovčárskega
DAJALNIK: ovčárskemu
TOŽILNIK: ovčársko
MESTNIK: pri ovčárskem
ORODNIK: z ovčárskim

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárski
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskima
TOŽILNIK: ovčárski
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskima

množina

IMENOVALNIK: ovčárska
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskim
TOŽILNIK: ovčárska
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskimi

TONEMSKO

[oučárski]

IPA: [ou̯t̪á:rskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ovčárski
RODILNIK: ovčárskega
DAJALNIK: ovčárskemu
TOŽILNIK: ovčárski
živo ovčárskega
MESTNIK: pri ovčárskem
ORODNIK: z ovčárskim

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárska
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskima
TOŽILNIK: ovčárska
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskima

množina

IMENOVALNIK: ovčárski
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskim

TOŽILNIK: ovčárske
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ovčárska
RODILNIK: ovčárske
DAJALNIK: ovčárski
TOŽILNIK: ovčársko
MESTNIK: pri ovčárski
ORODNIK: z ovčársko

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárski
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskima
TOŽILNIK: ovčárski
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskima

množina

IMENOVALNIK: ovčárske
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskim
TOŽILNIK: ovčárske
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ovčársko
RODILNIK: ovčárskega
DAJALNIK: ovčárskemu
TOŽILNIK: ovčársko
MESTNIK: pri ovčárskem
ORODNIK: z ovčárskim

dvojina

IMENOVALNIK: ovčárski
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskima
TOŽILNIK: ovčárski
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskima

množina

IMENOVALNIK: ovčárska
RODILNIK: ovčárskih
DAJALNIK: ovčárskim
TOŽILNIK: ovčárska
MESTNIK: pri ovčárskih
ORODNIK: z ovčárskimi

STALNE ZVEZE

ovčarski pes

pes, izhodiščno vzrejen za varovanje živine, zlasti ovc in krav, ter za njihovo vodenje, zganjanje; SIN.: ovčar

- Ovce ponoči zapira, podnevi pa jih čuvajo trije *ovčarski psi*.
- Pri naganjanju ovc v obore in v koč za striženje so *ovčarski psi* pasme kelpi nepogrešljivi.

IZVOR
↑ ovčar

paládij paládija samostalnik moškega spola

[paládi]

POMEN

v naravi redko prisotna težka žlahtna kovina srebrno bele barve, kemijski element [Pd]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

cena paladija

- Analitiki v prihodnje stavijo na rast cen *paladija*, ki ga razmeroma veliko potrebuje avtomobilska industrija.

▶ priredna zveza

paladij in platina

- Belo zlato se pridobiva z mešanjem zlata z drugo kovino, največkrat platino, *paladijem* ali nikljem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[paládi]

IPA: [paˈlaːdi]

ednina

IMENOVALNIK: paládij

RODILNIK: paládija

DAJALNIK: paládiju

TOŽILNIK: paládij

MESTNIK: pri paládiju

ORODNIK: s paládijem

dvojina

IMENOVALNIK: paládija

RODILNIK: paládijev

DAJALNIK: paládijema

TOŽILNIK: paládija

MESTNIK: pri paládijih

ORODNIK: s paládijema

množina

IMENOVALNIK: paládiji

RODILNIK: paládijev

DAJALNIK: paládijem

TOŽILNIK: paládije

MESTNIK: pri paládijih

ORODNIK: s paládiji

TONEMSKO

[paládi]

IPA: [paˈlaːdí]

ednina

IMENOVALNIK: paládij

RODILNIK: paládija

DAJALNIK: paládiju

TOŽILNIK: paládij

MESTNIK: pri paládiju

ORODNIK: s paládijem

dvojina

IMENOVALNIK: paládija

RODILNIK: paládijev tudi paládijev

DAJALNIK: paládijema

TOŽILNIK: paládija

MESTNIK: pri paládijih tudi pri paládijih

ORODNIK: s paládijema

množina

IMENOVALNIK: paládiji

RODILNIK: paládijev tudi paládijev

DAJALNIK: paládijem

TOŽILNIK: paládije

MESTNIK: pri paládijih tudi pri paládijih

ORODNIK: s paládiji tudi s paládiji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Palladium*, frc., angl.

palladium iz nlat. *palladium*, po asteroidu Palasu

pasijónka pasijónke samostalnik ženskega spola

[pasijónka]

POMEN

1. tropska rastlina vzpenjavka z velikimi pisanimi cvetovi z obročasto razporejenimi nitastimi izrastki in užitnimi jajčastimi plodovi z veliko semeni; primerjaj lat. *Passiflora*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

cvet pasijonke | vrsta pasijonke

- Cvetovi *pasijonke* niso edinstveni le po svoji obliki, temveč so s premerom do 15 cm tudi zelo veliki.

1.1. plod te rastline, zlasti kot hrana, jed

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Sok *pasijonke* zmešamo s sladkorjem in rumenjaki in stepamo nad soparo, dokler se ne zgosti.

...

- *Pasijonko* razpolovimo, z žlico izdobljemo meso in ga damo v mešalnik.

1.2. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Pasijonka* pomirja živčno napetost.
- Čeladnica obnavlja moči in sprošča, *pasijonka* pa je učinkovito pomirjevalo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pasijónka]

IPA: [pasí'jo:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: pasijónka

RODILNIK: pasijónke

DAJALNIK: pasijónki

TOŽILNIK: pasijónko

MESTNIK: pri pasijónki

ORODNIK: s pasijónko

dvojina

IMENOVALNIK: pasijónki

RODILNIK: pasijónk

DAJALNIK: pasijónkama

TOŽILNIK: pasijónki

MESTNIK: pri pasijónkah

ORODNIK: s pasijónkama

množina

IMENOVALNIK: pasijónke

RODILNIK: pasijónk

DAJALNIK: pasijónkam

TOŽILNIK: pasijónke

MESTNIK: pri pasijónkah

ORODNIK: s pasijónkami

TONEMSKO

[pasijónka]

IPA: [pasí'jo:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: pasijónka

RODILNIK: pasijónke

DAJALNIK: pasijónki

TOŽILNIK: pasijónko

MESTNIK: pri pasijónki

ORODNIK: s pasijónko

dvojina

IMENOVALNIK: pasijónki

RODILNIK: pasijónk

DAJALNIK: pasijónkama

TOŽILNIK: pasijónki

MESTNIK: pri pasijónkah

ORODNIK: s pasijónkama

množina

IMENOVALNIK: pasijónke

RODILNIK: pasijónk

DAJALNIK: pasijónkam

TOŽILNIK: pasijónke

MESTNIK: pri pasijónkah

ORODNIK: s pasijónkami

STALNE ZVEZE

modra pasijonka

iz botanike pasijonka z modrimi in belimi nitastimi izrastki v cvetovih in oranžnimi plodovi; primerjaj lat.

Passiflora caerulea

- *Modra pasijonka* se bujno razrašča na vse strani in potrebuje oporo, okoli katere se lahko prepleta.
- Sadež *modre pasijonke* je rastlini v okras.
- *Modra pasijonka* je čudovita rastlina, ki jo uporabljamo za oplešanje teras, balkonov, zidov, ograj, vrtnih ut in kot lončnico.

IZVOR

prevzeto in prilagojeno iz nlat. *passiflora*, iz lat. *passiō* 'trpljenje' + *flōs* 'cvet', ker deli rastline spominjajo na pripomočke pri Kristusovem križanju

pasterizácija pasterizácije samostalnik ženskega spola [pasterizácija]

POMEN

uničevanje mikroorganizmov v živilu s kratkotrajnim segrevanjem od 60 do 90 °C z namenom zagotavljanja njegove obstojnosti, varne uporabe

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

postopek, proces pasterizacije | temperatura pasterizacije

- Segrevanje živil s temperaturo *pasterizacije* in sterilizacije zagotavlja obstojnost živil le do določenega roka uporabe.
- S postopkom *pasterizacije* ne uničimo vseh mikroorganizmov.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag. pasterizacija uniči KAJ

- Bolnišnice in restavracije uporabljajo pasterizirana jajca, ker *pasterizacija* uniči bakterije.
- *Pasterizacija* omogoča, da bo sok uporaben najmanj eno leto.

...

▪ S postopkom *pasterizacije* soka se izognemo karamelizaciji sladkorja, ki nastane pri kuhanju v sodu ali posodi na plinskem gorilniku.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pasterizácija]

IPA: [pasteri'za:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: pasterizácija

RODILNIK: pasterizácije

DAJALNIK: pasterizáciji

TOŽILNIK: pasterizáci**o**
MESTNIK: pri pasterizáci**ji**
ORODNIK: s pasterizáci**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizáci**ji**
RODILNIK: pasterizáci**ij**
DAJALNIK: pasterizáci**jama**
TOŽILNIK: pasterizáci**ji**
MESTNIK: pri pasterizáci**jah**
ORODNIK: s pasterizáci**jama**

množina

IMENOVALNIK: pasterizáci**je**
RODILNIK: pasterizáci**ij**
DAJALNIK: pasterizáci**jam**
TOŽILNIK: pasterizáci**je**
MESTNIK: pri pasterizáci**jah**
ORODNIK: s pasterizáci**jami**

TONEMSKO

[pasterizáci**ja**]

IPA: [pasterizà:tsí**ja**]

ednina

IMENOVALNIK: pasterizáci**ja**
RODILNIK: pasterizáci**je**
DAJALNIK: pasterizáci**ji**
TOŽILNIK: pasterizáci**jo**
MESTNIK: pri pasterizáci**ji**
ORODNIK: s pasterizáci**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizáci**ji**
RODILNIK: pasterizáci**ij**
DAJALNIK: pasterizáci**jama**
TOŽILNIK: pasterizáci**ji**
MESTNIK: pri pasterizáci**jah**
ORODNIK: s pasterizáci**jama**

množina

IMENOVALNIK: pasterizáci**je**
RODILNIK: pasterizáci**ij**
DAJALNIK: pasterizáci**jam**
TOŽILNIK: pasterizáci**je**
MESTNIK: pri pasterizáci**jah**
ORODNIK: s pasterizáci**jami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Pasteurisation*) iz frc. *pasteurisation*, iz ↑pasterizirati

pasterizátor pasterizátorja samostalnik moškega spola
[pasterizátor]

POMEN

naprava za pasterizacijo

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Za gospodinjsko rabo je najprimernejši manjši *pasterizator* s kapaciteto 20–30 litrov na uro.

***

▪ Mešanica potuje skozi *pasterizator*, ki jo za 30 minut segreje na 85 °C, kar uniči nevarne bakterije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pasterizátor]

IPA: [pasteri'za:tòr]

ednina

IMENOVALNIK: pasterizátor
RODILNIK: pasterizátorja
DAJALNIK: pasterizátorju
TOŽILNIK: pasterizátor
MESTNIK: pri pasterizátorju
ORODNIK: s pasterizátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizátorja
RODILNIK: pasterizátorjev
DAJALNIK: pasterizátorjema
TOŽILNIK: pasterizátorja
MESTNIK: pri pasterizátorjih
ORODNIK: s pasterizátorjema

množina

IMENOVALNIK: pasterizátorji
RODILNIK: pasterizátorjev
DAJALNIK: pasterizátorjem
TOŽILNIK: pasterizátorje
MESTNIK: pri pasterizátorjih
ORODNIK: s pasterizátorji

TONEMSKO

[pasterizátor]

IPA: [pasterizá:tòr]

ednina

IMENOVALNIK: pasterizátor
RODILNIK: pasterizátorja
DAJALNIK: pasterizátorju
TOŽILNIK: pasterizátor
MESTNIK: pri pasterizátorju
ORODNIK: s pasterizátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizátorja
RODILNIK: pasterizátorjev
DAJALNIK: pasterizátorjema
TOŽILNIK: pasterizátorja
MESTNIK: pri pasterizátorjih
ORODNIK: s pasterizátorjema

množina

IMENOVALNIK: pasterizátorji
RODILNIK: pasterizátorjev
DAJALNIK: pasterizátorjem
TOŽILNIK: pasterizátorje

MESTNIK: pri pasterizâtorjih
ORODNIK: s pasterizâtorji

IZVOR

prevzeto iz frc. *pasteurisateur*, iz ↑pasterizirati

pasteriziran pasterizirana pasterizirano pridevnik
[pasteriziran]

POMEN

v nekaterih zvezah v obliki **pasterizirani** pri katerem so s kratkotrajnim segrevanjem od 60 do 90 °C mikroorganizmi uničeni z namenom zagotavljanja obstojnosti, varne uporabe živila

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pasteriziran izdelek | pasteriziran sok | pasterizirana mesnina | pasterizirana smetana | pasterizirano mleko

- Za pridobivanje skute uporabljamo polnomastno ali posneto *pasterizirano* mleko.
- Letošnjo sezono nam je uspelo pridelati več kot 2000 litrov zelo okusnega *pasteriziranega* motnega jabolčnega soka.
- *Pasterizirani* izdelki vsebujejo dovoljeno število mikroorganizmov, zato jih zaprte hranimo v hladilniku.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

- Mleko iz mlekarne je *pasterizirano*, kar pomeni, da so ga segreli do 70 oz. do 85 °C in uničili večino bakterij.
- Mleko je *pasterizirano*, homogenizirano in polnjeno v sterilnem okolju v sterilizirano kartonsko embalažo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pasteriziran]

IPA: [pasteri'zi:ran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pasteriziran

določno pasterizirani

RODILNIK: pasteriziranega

DAJALNIK: pasteriziranemu

TOŽILNIK: pasteriziran

določno pasterizirani

živo pasteriziranega

MESTNIK: pri pasteriziranem

ORODNIK: s pasteriziranim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirana

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranima

TOŽILNIK: pasterizirana

MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirani

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranim

TOŽILNIK: pasterizirane

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirana

RODILNIK: pasterizirane

DAJALNIK: pasterizirani

TOŽILNIK: pasterizirano

MESTNIK: pri pasterizirani

ORODNIK: s pasterizirano

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirani

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranima

TOŽILNIK: pasterizirani

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirane

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranim

TOŽILNIK: pasterizirane

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirano

RODILNIK: pasteriziranega

DAJALNIK: pasteriziranemu

TOŽILNIK: pasterizirano

MESTNIK: pri pasteriziranem

ORODNIK: s pasteriziranim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirani

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranima

TOŽILNIK: pasterizirani

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirana

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranim

TOŽILNIK: pasterizirana

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranimi

TONEMSKO

[pasterizîran]

IPA: [pasterizî:ràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizîran

določno pasterizîrani

RODILNIK: pasterizîranega

DAJALNIK: pasterizîranemu

TOŽILNIK: pasterizîran

določno pasterizîrani

živo pasterizîranega

MESTNIK: pri pasterizîranem

ORODNIK: s pasterizîranim

dvojina

IMENOVANIK: pasterizîrana

RODILNIK: pasterizîranih

DAJALNIK: pasterizîranima

TOŽILNIK: pasterizîrana

MESTNIK: pri pasterizîranih

ORODNIK: s pasterizîranima

množina

IMENOVANIK: pasterizîrani

RODILNIK: pasterizîranih

DAJALNIK: pasterizîranim

TOŽILNIK: pasterizîrane

MESTNIK: pri pasterizîranih

ORODNIK: s pasterizîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizîrana

RODILNIK: pasterizîrane

DAJALNIK: pasterizîrani

TOŽILNIK: pasterizîrano

MESTNIK: pri pasterizîrani

ORODNIK: s pasterizîrano

dvojina

IMENOVANIK: pasterizîrani

RODILNIK: pasterizîranih

DAJALNIK: pasterizîranima

TOŽILNIK: pasterizîrani

MESTNIK: pri pasterizîranih

ORODNIK: s pasterizîranima

množina

IMENOVANIK: pasterizîrane

RODILNIK: pasterizîranih

DAJALNIK: pasterizîranim

TOŽILNIK: pasterizîrane

MESTNIK: pri pasterizîranih

ORODNIK: s pasterizîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizîrano

RODILNIK: pasterizîranega

DAJALNIK: pasterizîranemu

TOŽILNIK: pasterizîrano

MESTNIK: pri pasterizîranem

ORODNIK: s pasterizîranim

dvojina

IMENOVANIK: pasterizîrani

RODILNIK: pasterizîranih

DAJALNIK: pasterizîranima

TOŽILNIK: pasterizîrani

MESTNIK: pri pasterizîranih

ORODNIK: s pasterizîranima

množina

IMENOVANIK: pasterizîrana

RODILNIK: pasterizîranih

DAJALNIK: pasterizîranim

TOŽILNIK: pasterizîrana

MESTNIK: pri pasterizîranih

ORODNIK: s pasterizîranimi

IZVOR

↑pasterizirati

pasterizírati pasterizíram nedovršni in dovršni glagol

[pasterizírati]

POMEN

s kratkotrajnim segrevanjem od 60 do 90 °C uničevati mikroorganizme v živilu z namenom zagotavljanja njegove obstojnosti, varne uporabe

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

pasterizirati mleko, sok

▪ Sveže mleko, ki ga pripeljejo v cisternah, najprej *pasterizirajo*.

▪ Klobase *pasterizirajo* ali toplotno obdelajo do te mere, da jih lahko uživamo takoj (brez kuhanja), le shranjevati jih moramo v hladilniku.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pasterizírati]

IPA: [pasteri'zi:rati]

NEDOLOČNIK: pasterizírati

NAMENILNIK: pasterizírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pasterizíram

2. OSEBA: pasterizíraš

3. OSEBA: pasterizíra

dvojina

1. OSEBA: pasterizírava

2. OSEBA: pasterizírata

3. OSEBA: pasterizírata

množina

1. OSEBA: pasterizíramo
2. OSEBA: pasterizírate
3. OSEBA: pasterizírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: pasterizíraj

dvojina

1. OSEBA: pasterizírajva
2. OSEBA: pasterizírajta

množina

1. OSEBA: pasterizírajmo
2. OSEBA: pasterizírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: pasterizíral
DVOJINA: pasterizírala
MNOŽINA: pasterizírali

ženski spol

EDNINA: pasterizírala
DVOJINA: pasterizírali
MNOŽINA: pasterizírale

srednji spol

EDNINA: pasterizíralo
DVOJINA: pasterizírali
MNOŽINA: pasterizírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirajóč
RODILNIK: pasterizirajóčega
DAJALNIK: pasterizirajóčemu
TOŽILNIK: pasterizirajóč
živo pasterizirajóčega
MESTNIK: pri pasterizirajóčem
ORODNIK: s pasterizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirajóča
RODILNIK: pasterizirajóčih
DAJALNIK: pasterizirajóčima
TOŽILNIK: pasterizirajóča
MESTNIK: pri pasterizirajóčih
ORODNIK: s pasterizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirajóči
RODILNIK: pasterizirajóčih
DAJALNIK: pasterizirajóčim
TOŽILNIK: pasterizirajóče
MESTNIK: pri pasterizirajóčih
ORODNIK: s pasterizirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirajóča
RODILNIK: pasterizirajóče

DAJALNIK: pasterizirajóči
TOŽILNIK: pasterizirajóčo
MESTNIK: pri pasterizirajóči
ORODNIK: s pasterizirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirajóči
RODILNIK: pasterizirajóčih
DAJALNIK: pasterizirajóčima
TOŽILNIK: pasterizirajóči
MESTNIK: pri pasterizirajóčih
ORODNIK: s pasterizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirajóče
RODILNIK: pasterizirajóčih
DAJALNIK: pasterizirajóčim
TOŽILNIK: pasterizirajóče
MESTNIK: pri pasterizirajóčih
ORODNIK: s pasterizirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirajóče
RODILNIK: pasterizirajóčega
DAJALNIK: pasterizirajóčemu
TOŽILNIK: pasterizirajóče
MESTNIK: pri pasterizirajóčem
ORODNIK: s pasterizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirajóči
RODILNIK: pasterizirajóčih
DAJALNIK: pasterizirajóčima
TOŽILNIK: pasterizirajóči
MESTNIK: pri pasterizirajóčih
ORODNIK: s pasterizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirajóča
RODILNIK: pasterizirajóčih
DAJALNIK: pasterizirajóčim
TOŽILNIK: pasterizirajóča
MESTNIK: pri pasterizirajóčih
ORODNIK: s pasterizirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizíran
RODILNIK: pasterizíranega
DAJALNIK: pasterizíranemu
TOŽILNIK: pasterizíran
živo pasterizíranega
MESTNIK: pri pasterizíranem
ORODNIK: s pasterizíranim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizírana
RODILNIK: pasterizíranih
DAJALNIK: pasterizíranima

TOŽILNIK: pasterizirana
MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirani
RODILNIK: pasteriziranih
DAJALNIK: pasteriziranim
TOŽILNIK: pasterizirane
MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirana
RODILNIK: pasterizirane
DAJALNIK: pasterizirani
TOŽILNIK: pasterizirano
MESTNIK: pri pasterizirani
ORODNIK: s pasterizirano

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirani
RODILNIK: pasteriziranih
DAJALNIK: pasteriziranima
TOŽILNIK: pasterizirani
MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirane
RODILNIK: pasteriziranih
DAJALNIK: pasteriziranim
TOŽILNIK: pasterizirane
MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirano
RODILNIK: pasteriziranega
DAJALNIK: pasteriziranemu
TOŽILNIK: pasterizirano
MESTNIK: pri pasteriziranem
ORODNIK: s pasteriziranim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirani
RODILNIK: pasteriziranih
DAJALNIK: pasteriziranima
TOŽILNIK: pasterizirani
MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirana
RODILNIK: pasteriziranih
DAJALNIK: pasteriziranim
TOŽILNIK: pasterizirana
MESTNIK: pri pasteriziranih
ORODNIK: s pasteriziranimi

DELEŽJE NA *-aje*: pasteriziráje
glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pasteriziranje
RODILNIK: pasteriziranja
DAJALNIK: pasteriziranju
TOŽILNIK: pasteriziranje
MESTNIK: pri pasteriziranju
ORODNIK: s pasteriziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: pasteriziranji
RODILNIK: pasteriziranj
DAJALNIK: pasteriziranjema
TOŽILNIK: pasteriziranji
MESTNIK: pri pasteriziranjih
ORODNIK: s pasteriziranjema

množina

IMENOVALNIK: pasteriziranja
RODILNIK: pasteriziranj
DAJALNIK: pasteriziranjem
TOŽILNIK: pasteriziranja
MESTNIK: pri pasteriziranjih
ORODNIK: s pasteriziranj

TONEMSKO

[pasterizîrati]

IPA: [pasterizî:ràti]

NEDOLOČNIK: pasterizîrati

NAMENILNIK: pasterizîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pasterizîram
2. OSEBA: pasterizîraš
3. OSEBA: pasterizîra

dvojina

1. OSEBA: pasterizîrava
2. OSEBA: pasterizîrata
3. OSEBA: pasterizîrata

množina

1. OSEBA: pasterizîramo
2. OSEBA: pasterizîrate
3. OSEBA: pasterizîrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pasterizîraj

dvojina

1. OSEBA: pasterizîrajva
2. OSEBA: pasterizîrajta

množina

1. OSEBA: pasterizîrajmo
2. OSEBA: pasterizîrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pasterizîral

DVOJINA: pasterizîrala
MNOŽINA: pasterizîrali

ženski spol

EDNINA: pasterizîrala
DVOJINA: pasterizîrali
MNOŽINA: pasterizîrale

srednji spol

EDNINA: pasterizîralo
DVOJINA: pasterizîrali
MNOŽINA: pasterizîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizirajoč *tudi* pasterizirajoč
RODILNIK: pasterizirajoč**ega**
DAJALNIK: pasterizirajoč**emu**
TOŽILNIK: pasterizirajoč *tudi* pasterizirajoč
živo pasterizirajoč**ega**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**em**
ORODNIK: s pasterizirajoč**im**

dvojina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**a**
RODILNIK: pasterizirajoč**ih**
DAJALNIK: pasterizirajoč**ima**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**a**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**ih**
ORODNIK: s pasterizirajoč**ima**

množina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**i**
RODILNIK: pasterizirajoč**ih**
DAJALNIK: pasterizirajoč**im**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**e**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**ih**
ORODNIK: s pasterizirajoč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**a**
RODILNIK: pasterizirajoč**e**
DAJALNIK: pasterizirajoč**i**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**o**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**i**
ORODNIK: s pasterizirajoč**o**

dvojina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**i**
RODILNIK: pasterizirajoč**ih**
DAJALNIK: pasterizirajoč**ima**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**i**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**ih**
ORODNIK: s pasterizirajoč**ima**

množina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**e**
RODILNIK: pasterizirajoč**ih**
DAJALNIK: pasterizirajoč**im**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**e**

MESTNIK: pri pasterizirajoč**ih**
ORODNIK: s pasterizirajoč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**e**
RODILNIK: pasterizirajoč**ega**
DAJALNIK: pasterizirajoč**emu**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**e**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**em**
ORODNIK: s pasterizirajoč**im**

dvojina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**i**
RODILNIK: pasterizirajoč**ih**
DAJALNIK: pasterizirajoč**ima**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**i**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**ih**
ORODNIK: s pasterizirajoč**ima**

množina

IMENOVANIK: pasterizirajoč**a**
RODILNIK: pasterizirajoč**ih**
DAJALNIK: pasterizirajoč**im**
TOŽILNIK: pasterizirajoč**a**
MESTNIK: pri pasterizirajoč**ih**
ORODNIK: s pasterizirajoč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizîran
RODILNIK: pasterizîran**ega**
DAJALNIK: pasterizîran**emu**
TOŽILNIK: pasterizîran
živo pasterizîran**ega**
MESTNIK: pri pasterizîran**em**
ORODNIK: s pasterizîran**im**

dvojina

IMENOVANIK: pasterizîran**a**
RODILNIK: pasterizîran**ih**
DAJALNIK: pasterizîran**ima**
TOŽILNIK: pasterizîran**a**
MESTNIK: pri pasterizîran**ih**
ORODNIK: s pasterizîran**ima**

množina

IMENOVANIK: pasterizîran**i**
RODILNIK: pasterizîran**ih**
DAJALNIK: pasterizîran**im**
TOŽILNIK: pasterizîran**e**
MESTNIK: pri pasterizîran**ih**
ORODNIK: s pasterizîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: pasterizîran**a**
RODILNIK: pasterizîran**e**
DAJALNIK: pasterizîran**i**
TOŽILNIK: pasterizîran**o**

MESTNIK: pri pasterizirani

ORODNIK: s pasterizirano

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirani

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranima

TOŽILNIK: pasterizirani

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirane

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranim

TOŽILNIK: pasterizirane

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pasterizirano

RODILNIK: pasteriziranega

DAJALNIK: pasteriziranemu

TOŽILNIK: pasterizirano

MESTNIK: pri pasteriziranem

ORODNIK: s pasteriziranim

dvojina

IMENOVALNIK: pasterizirani

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranima

TOŽILNIK: pasterizirani

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranima

množina

IMENOVALNIK: pasterizirana

RODILNIK: pasteriziranih

DAJALNIK: pasteriziranim

TOŽILNIK: pasterizirana

MESTNIK: pri pasteriziranih

ORODNIK: s pasteriziranimi

DELEŽJE NA *-aje*: pasterizirâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pasteriziranje

RODILNIK: pasteriziranja

DAJALNIK: pasteriziranju

TOŽILNIK: pasteriziranje

MESTNIK: pri pasteriziranju

ORODNIK: s pasteriziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: pasteriziranj*i*

RODILNIK: pasteriziranj

DAJALNIK: pasteriziranjema

TOŽILNIK: pasteriziranj*i*

MESTNIK: pri pasteriziranj*ih*

ORODNIK: s pasteriziranjema

množina

IMENOVALNIK: pasteriziranja

RODILNIK: pasteriziranj

DAJALNIK: pasteriziranjem

TOŽILNIK: pasteriziranja

MESTNIK: pri pasteriziranj*ih*

ORODNIK: s pasteriziranj*i*

IZVOR

prevzeto (prek nem. *pasteurisieren*) iz frc. *pasteuriser*, po francoskem biologu in kemiku Louisu Pasteurju (1822–1895), iznajditelju tega postopka

patriarhát patriarhátá samostalnik moškega spola

[patrijarhát]

POMEN

1. družbena ureditev, v kateri imajo vodilno vlogo moški

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** spone patriarhata

▪ Je glas neke generacije, paradigma sodobnih žensk, ki se borijo z dediščino *patriarhata*.

▪ V času monarhije je govorila o neodvisnosti in samostojnosti, v času *patriarhata* o svobodni odločitvi žensk.

▪ Trdi, da je družina glavna institucija *patriarhata*, čeprav moški izvajajo moč tudi v širši družbi in državi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V klasičnem *patriarhatu* je bil na čelu vsake družine oče.

...

▪ Pravi, da *patriarhat* in številni stereotipi o moških in ženskah škodijo tako enim kot drugim.

2. v Pravoslavni cerkvi najpomembnejša, samostojna upravna enota, navadno v okviru narodne, politične skupnosti na kakem območju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

carigrjski, moskovski patriarhat

▪ Ruski car Boris Fjodorovič Godunov je 1589. dosegel neodvisnost ruske Cerkve od carigrjskega *patriarhata*.

▪ Ob sprejemanju dokumenta niso bili več navzoči predstavniki moskovskega *patriarhata*, največjega, najmočnejšega in najbolj vplivnega v pravoslavnem svetu.

...

▪ Predvideno je polaganje vencev na spomeniku osvoboditeljev Beograda, napovedan pa je tudi sprejem na *patriarhatu* Srbske pravoslavne cerkve.

3. nekdanj, v Katoliški cerkvi območje pod oblastjo predstojnika pomembnejše nadškofije

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

oglejski patriarhat

- Zelo je odmevala ukinitvev oglejskega *patriarhata* 1751 in leto zatem ustanovitev goriške nadškofije za celoten avstrijski del nekdanjega *patriarhata*.
- Umetniški eksponati, ki jih sicer hranijo po muzejih in knjižnicah po širokem ozemlju nekdanjega *patriarhata*, bodo na razstavi do leta 1077 v oglejskem muzeju patriarhata.
- Leta 811 je Karel Veliki potrdil mejo med salzburškimi in oglejskimi *patriarhatom* na Dravi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[patrijarhát]

IPA: [patrijar'xa:t]

ednina

IMENOVALNIK: patriarhát

RODILNIK: patriarhâta

DAJALNIK: patriarhâtu

TOŽILNIK: patriarhât

MESTNIK: pri patriarhâtu

ORODNIK: s patriarhâtom

dvojina

IMENOVALNIK: patriarhâta

RODILNIK: patriarhâtov

DAJALNIK: patriarhâtoma

TOŽILNIK: patriarhâta

MESTNIK: pri patriarhâtih

ORODNIK: s patriarhâtoma

množina

IMENOVALNIK: patriarhâti

RODILNIK: patriarhâtov

DAJALNIK: patriarhâtom

TOŽILNIK: patriarhâte

MESTNIK: pri patriarhâtih

ORODNIK: s patriarhâti

TONEMSKO

[patrijarhât]

IPA: [patrijarxâ:t]

ednina

IMENOVALNIK: patriarhât

RODILNIK: patriarhâta

DAJALNIK: patriarhâtu

TOŽILNIK: patriarhât

MESTNIK: pri patriarhâtu

ORODNIK: s patriarhâtom

dvojina

IMENOVALNIK: patriarhâta

RODILNIK: patriarhâtov

DAJALNIK: patriarhâtoma

TOŽILNIK: patriarhâta

MESTNIK: pri patriarhâtih

ORODNIK: s patriarhâtoma

množina

IMENOVALNIK: patriarhâti

RODILNIK: patriarhâtov

DAJALNIK: patriarhâtom

TOŽILNIK: patriarhâte

MESTNIK: pri patriarhâtih

ORODNIK: s patriarhâti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Patriarchat*, prvotno 'ozemlje pod patriarhovo oblastjo', iz srlat. *patriarchatus*, iz gr. *patér* 'oče' + tvorjenka od gr. *árkhō* v pomenu 'vladam'

páv páva samostalnik moškega spola

[páʷ páva]

POMEN

1. večja domača ptica, katere samec ima dolg pisan rep, ki se pahljačasto razpre; primerjaj lat. *Pavo cristatus*

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Grajska dvorišča krasi staro rastlinje in drevje, med oleandri in kipi pa se bahavo sprehajajo pisani *pavi*.
- Polno je nasadov vrtnic, lepo uspevajo limone in pomaranče, med njimi se ponosno sprehajajo beli *pavi*.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Pav* pri dvorjenju široko razpre rep in se tako razkazuje samicam.
- Na trati se je šopiril *pav*.

...

▪ Med dodatki v grobovih so še posebno značilne fibule (zaponke) s podobo *pava* – rajске ptice, ki je ponazarjala nesmrtnost, večno življenje in neminljivo pomlad.

2. podoba, ki predstavlja domačo ptico, katere samec ima dolg pisan rep, ki se pahljačasto razpre

- V parku za vaško cerkvijo nas je pričakal čudovit *pav* iz rož.
- Odločili smo se za izdelavo *pava*.
- Kitajci bodo 24. januarja praznovali lunino novo leto in delavec na fotografiji že ureja okrasnega *pava*, ki so ga v njeno počastitev postavili pred vhod pekinškega templja Zemlje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[páʷ páva]

IPA: ['pa:ʷ 'pa:va]

ednina

IMENOVALNIK: páv

RODILNIK: páva

DAJALNIK: pávu
TOŽILNIK: páva
MESTNIK: pri pávu
ORODNIK: s pávom

dvojina

IMENOVALNIK: páva
RODILNIK: pávov
DAJALNIK: pávoma
TOŽILNIK: páva
MESTNIK: pri pávih
ORODNIK: s pávoma

množina

IMENOVALNIK: pávi
RODILNIK: pávov
DAJALNIK: pávom
TOŽILNIK: páve
MESTNIK: pri pávih
ORODNIK: s pávi

TONEMSKO

[pâu pâva]

IPA: [pá:u pá:và]

ednina

IMENOVALNIK: pāv
RODILNIK: pāva
DAJALNIK: pāvu
TOŽILNIK: pāva
MESTNIK: pri pāvu
ORODNIK: s pāvom

dvojina

IMENOVALNIK: pāva
RODILNIK: pāvov
DAJALNIK: pāvoma
TOŽILNIK: pāva
MESTNIK: pri pāvih
ORODNIK: s pāvoma

množina

IMENOVALNIK: pāvi
RODILNIK: pāvov
DAJALNIK: pāvom
TOŽILNIK: pāve
MESTNIK: pri pāvih
ORODNIK: s pāvi

FRAZEOLOGIJA

hoditi kot pav

zelo ponosno hoditi; vesti se ošabno

- Naokoli *je hodil kot pav* in vsakomur, ki ga je bil voljan poslušati, na dolgo in široko razlagal, kako je njegov Petrček najlepši, najbolj priden in sploh naj dojenček na svetu.
- Čeprav branim naslov, se počutim kot izzivalec. Tudi razmišljam tako. Ne *hodim* naokoli *kot pav*, ker

imam nekaj pasov. Moja naloga je, da ga premagam in to bom tudi storil.

ponosen kot pav

izjemno ponosen

- Prav žarel sem od ponosa nad Philipovim uspehom. Tudi Philip je bil *ponosen kot pav*.
- Na govorilnih sem bila *ponosna kot pav*, ker jo je pohvalila, da je pridna.
- "Sedaj sva tudi midva kolesarja s himalajskimi izkušnjami," se *ponosen kot pav* pošali Robi.

šopiriti se/nositi se kot pav

šopiriti se kot pav

nositi se kot pav

postavljati se, bahati se; domišljavo, prevzetno, vzvišeno se obnašati

- Sem redno prihaja znani pevec. *Šopiri se kot pav*, glasen je in bahav, naroča najdražje jedi in pijače.
- Bil je vzvišen, začel *se je nositi kot pav*, odkrito ponosen na to, da je v očeh domačinov takšen mačo.

IZVOR

prevzeto prek nekega roman. jezika iz lat. *pāvus*, *pāvō*, domnevno iz nekega antičnega vzhodnega jezika

pāvji

 pāvja pāvje pridevnik

[páuj̥i]

POMEN

1. ki je v zvezi s pavi 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pāvja samica

- *Pāvji* samec je repna peresa postavil pokonci in jih razširil.

1.1. ki je del telesa pavov 1. ali se pridobiva s telesa pavov 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pāvji rep | pāvje perje, pero

- Že eno samo *pāvje* pero je pravcata umetnina, kaj šele, kadar pav razprostre vso svojo pahljačo!
- Za boljšo predstavo pri okraševanju si priključimo pred oči razkošje barv v *pāvjem* repu.

1.2. ki spominja na pava 1., je tak kot pri pavu 1. ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Od voznikov bahaških avtomobilov ni pričakovati, da se bodo odpovedali *pāvjemu* šopirjenju in uporabili javni prevoz.

- Največ časa mi je vzel *pavji* rep, porabila sem štiri šeshamerje in dve tubi lepila, preden je bil končno izdelan.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[páɥji]

IPA: [ˈpa:ɥji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pávji

RODILNIK: pávjega

DAJALNIK: pávjemu

TOŽILNIK: pávji

živo pávjega

MESTNIK: pri pávjem

ORODNIK: s pávjim

dvojina

IMENOVALNIK: pávja

RODILNIK: pávjih

DAJALNIK: pávjima

TOŽILNIK: pávja

MESTNIK: pri pávjih

ORODNIK: s pávjima

množina

IMENOVALNIK: pávji

RODILNIK: pávjih

DAJALNIK: pávjim

TOŽILNIK: pávje

MESTNIK: pri pávjih

ORODNIK: s pávjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pávja

RODILNIK: pávje

DAJALNIK: pávji

TOŽILNIK: pávjo

MESTNIK: pri pávji

ORODNIK: s pávjo

dvojina

IMENOVALNIK: pávji

RODILNIK: pávjih

DAJALNIK: pávjima

TOŽILNIK: pávji

MESTNIK: pri pávjih

ORODNIK: s pávjima

množina

IMENOVALNIK: pávje

RODILNIK: pávjih

DAJALNIK: pávjim

TOŽILNIK: pávje

MESTNIK: pri pávjih

ORODNIK: s pávjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pávje

RODILNIK: pávjega

DAJALNIK: pávjemu

TOŽILNIK: pávje

MESTNIK: pri pávjem

ORODNIK: s pávjim

dvojina

IMENOVALNIK: pávji

RODILNIK: pávjih

DAJALNIK: pávjima

TOŽILNIK: pávji

MESTNIK: pri pávjih

ORODNIK: s pávjima

množina

IMENOVALNIK: pávja

RODILNIK: pávjih

DAJALNIK: pávjim

TOŽILNIK: pávja

MESTNIK: pri pávjih

ORODNIK: s pávjimi

TONEMSKO

[páɥji]

IPA: [ˈpa:ɥji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pâvji

RODILNIK: pâvjega

DAJALNIK: pâvjemu

TOŽILNIK: pâvji

živo pâvjega

MESTNIK: pri pâvjem

ORODNIK: s pâvjim

dvojina

IMENOVALNIK: pâvja

RODILNIK: pâvjih

DAJALNIK: pâvjima

TOŽILNIK: pâvja

MESTNIK: pri pâvjih

ORODNIK: s pâvjima

množina

IMENOVALNIK: pâvji

RODILNIK: pâvjih

DAJALNIK: pâvjim

TOŽILNIK: pâvje

MESTNIK: pri pâvjih

ORODNIK: s pâvjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pâvja

RODILNIK: pâvje

DAJALNIK: pāvji
TOŽILNIK: pāvjo
MESTNIK: pri pāvji
ORODNIK: s pāvjo

dvojina

IMENOVALNIK: pāvji
RODILNIK: pāvjih
DAJALNIK: pāvjima
TOŽILNIK: pāvji
MESTNIK: pri pāvjih
ORODNIK: s pāvjima

množina

IMENOVALNIK: pāvje
RODILNIK: pāvjih
DAJALNIK: pāvjim
TOŽILNIK: pāvje
MESTNIK: pri pāvjih
ORODNIK: s pāvjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pāvje
RODILNIK: pāvjega
DAJALNIK: pāvjemu
TOŽILNIK: pāvje
MESTNIK: pri pāvjem
ORODNIK: s pāvjim

dvojina

IMENOVALNIK: pāvji
RODILNIK: pāvjih
DAJALNIK: pāvjima
TOŽILNIK: pāvji
MESTNIK: pri pāvjih
ORODNIK: s pāvjima

množina

IMENOVALNIK: pāvja
RODILNIK: pāvjih
DAJALNIK: pāvjim
TOŽILNIK: pāvja
MESTNIK: pri pāvjih
ORODNIK: s pāvjimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bōlj pāvji

ženski spol

EDNINA: bōlj pāvja

srednji spol

EDNINA: bōlj pāvje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj pāvji

ženski spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj pāvja

srednji spol

EDNINA: nājbolj in nājbolj pāvje

STALNE ZVEZE

pavje oko

iz agronomije glivična bolezen oljk, pri kateri se na listih pojavijo pege v obliki očesa, listi pa porumenijo in odpadejo

- Zaradi več vlage strokovnjaki na nižjih in bolj vlažnih legah opažajo povečano prisotnost *pavjega očesa* in oljkove sive pegavosti.
- Oljke so v dobrem stanju, na njih ni opaziti znakov *pavjega očesa*.

IZVOR

↑pav

Pd simbol

POMEN

simbol za kemijski element *paladij*

- Žlahtne kovine, kot so Ru, Pt, Pd in Rh, so zelo aktivni katalizatorji za reakcije redukcije ali hidrogeniranja organskih spojin.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Pd*, simbola za element ↑paladij

pegátka pegátke samostalnik ženskega spola

[pegátka]

POMEN

1. kokoši podobna domača ptica z grahastim perjem, koščenim izrastkom na glavi in povešenim repom; primerjaj lat. *Numida meleagris*

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
  - Želimo vam veliko uspeha pri gojenju *pegatk*.

...

- Pri nas so najbolj razširjene modre *pegatke*.

1.1. meso te živali kot hrana, jed

- Fileje *pegatke* zložite v skledo.
- Opečemo z moko potreseno *pegatko*, prilijemo vino in začinimo s poprom in soljo.

2. iz zoologije kokoši podobna ptica z golo glavo in povešenim repom, ki živi v Afriki; primerjaj lat.

Numididae

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Divje *pegatke* znesejo le okrog deset jajc na gnezdo in valijo enkrat ali dvakrat v sezoni.

...

- Moj voznik mi je pokazal še nekaj *pegatk*, ki žive na otoku, in že se je bilo treba vrniti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pegátka]

IPA: [pe'ga:tka]

ednina

IMENOVALNIK: pegátka

RODILNIK: pegátke

DAJALNIK: pegátki

TOŽILNIK: pegátko

MESTNIK: pri pegátki

ORODNIK: s pegátko

dvojina

IMENOVALNIK: pegátki

RODILNIK: pegátk

DAJALNIK: pegátkama

TOŽILNIK: pegátki

MESTNIK: pri pegátkah

ORODNIK: s pegátkama

množina

IMENOVALNIK: pegátke

RODILNIK: pegátk

DAJALNIK: pegátkam

TOŽILNIK: pegátke

MESTNIK: pri pegátkah

ORODNIK: s pegátkami

TONEMSKO

[pegátka]

IPA: [pe'ga:tka]

ednina

IMENOVALNIK: pegátka

RODILNIK: pegátke

DAJALNIK: pegátki

TOŽILNIK: pegátko

MESTNIK: pri pegátki

ORODNIK: s pegátko

dvojina

IMENOVALNIK: pegátki

RODILNIK: pegátk

DAJALNIK: pegátkama

TOŽILNIK: pegátki

MESTNIK: pri pegátkah

ORODNIK: s pegátkama

množina

IMENOVALNIK: pegátke

RODILNIK: pegátk

DAJALNIK: pegátkam

TOŽILNIK: pegátke

MESTNIK: pri pegátkah

ORODNIK: s pegátkami

IZVOR

↑pega

penúša penúše samostalnik ženskega spola

[penúša]

POMEN

1. iz botanike rastlina z manjšimi belimi, rožnatimi ali vijoličastimi cvetovi v socvetju na vrhu stebela in navadno pernatimi listi; primerjaj lat. *Cardamine*

▪ Prve posejane rastlinice se komaj zbudijo iz tal, *penúša* pa se že vsa v listju in cvetju bohota med njimi.

▪ Pri nas raste samoniklo osem vrst *penúš*, rade imajo vlažna rastišča na travnikih, obrobjih vrtov in v dolinah potokov in rek.

▪ *Penúše* vsebujejo podobne snovi kot brokoli, gorčica in hren.

1.1. listi te rastline, zlasti kot začimba

► prid. beseda + sam. beseda

▪ V električnem mešalniku (ali možnarju) zmeljite pinjole in grobo nasekljano *penúšo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[penúša]

IPA: [pe'nu:ša]

ednina

IMENOVALNIK: penúša

RODILNIK: penúše

DAJALNIK: penúši

TOŽILNIK: penúšo

MESTNIK: pri penúši

ORODNIK: s penúšo

dvojina

IMENOVALNIK: penúši

RODILNIK: penúš

DAJALNIK: penúšama

TOŽILNIK: penúši

MESTNIK: pri penúšah

ORODNIK: s penúšama

množina

IMENOVALNIK: penúše

RODILNIK: penúš

DAJALNIK: penúšam

TOŽILNIK: penúše

MESTNIK: pri penúšah

ORODNIK: s penúšami

TONEMSKO

[penúša]

IPA: [pe'nu:ša]

ednina

IMENOVALNIK: penúša

RODILNIK: penúše

DAJALNIK: penúši

TOŽILNIK: penúšo

MESTNIK: pri penúši

ORODNIK: s penúšo

dvojina

IMENOVANIK: penúši
RODILNIK: penûš
DAJALNIK: penúšama
TOŽILNIK: penúši
MESTNIK: pri penúšah
ORODNIK: s penúšama

množina

IMENOVANIK: penúše
RODILNIK: penûš
DAJALNIK: penúšam
TOŽILNIK: penúše
MESTNIK: pri penúšah
ORODNIK: s penúšami

STALNE ZVEZE

dlakava penuša

iz botanike **penuša** z golim ali rahlo dlakavim stebлом in belimi cvetovi; primerjaj lat. *Cardamine hirsuta*

- *Dlakava penuša* spada v družino križnic in svoja semena razvije v drobnih podolgovatih glavicah.
- Ljubitelji hrane, pripravljene iz v naravi rastočih rastlin, se bodo v prvih pomladnih mesecih razveselili *dlakave penuše* zaradi njenega pikantnega okusa, podobnega hrenovemu.

travniška penuša

iz botanike **penuša** z belimi ali rožnatimi cvetovi in pokončnim stebлом z redkimi listi; primerjaj lat. *Cardamine pratensis*

- Pri nas raste osem vrst penuš, a za prehrano je najbolj uporabna *travniška penuša*.
- Na vlažnih travnikih stkejo *travniške penuše* nežen vzorec v zeleni preprogi.

IZVOR

iz ↑pena zaradi značilne slinaste pene, ki jih spomladi naredijo ličinke žuželke navadne slinarice

perigórdski perigórdska perigórdsko pridevnik
[perigórtski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[perigórtski]

IPA: [pe'ri'go:rtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskega

DAJALNIK: perigórdskemu
TOŽILNIK: perigórdski
živo perigórdskega
MESTNIK: pri perigórdskem
ORODNIK: s perigórdskim

dvojina

IMENOVANIK: perigórdska
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskima
TOŽILNIK: perigórdska
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskima

množina

IMENOVANIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskim
TOŽILNIK: perigórdske
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: perigórdska
RODILNIK: perigórdske
DAJALNIK: perigórdski
TOŽILNIK: perigórdsko
MESTNIK: pri perigórdski
ORODNIK: s perigórdsko

dvojina

IMENOVANIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskima
TOŽILNIK: perigórdski
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskima

množina

IMENOVANIK: perigórdske
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskim
TOŽILNIK: perigórdske
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: perigórdsko
RODILNIK: perigórdskega
DAJALNIK: perigórdskemu
TOŽILNIK: perigórdsko
MESTNIK: pri perigórdskem
ORODNIK: s perigórdskim

dvojina

IMENOVANIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskima
TOŽILNIK: perigórdski

MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskim
množina
IMENOVALNIK: perigórdska
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskim
TOŽILNIK: perigórdska
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskimi

TONEMSKO

[perigòrtski]

IPA: [perigó:rtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskega
DAJALNIK: perigórdskemu
TOŽILNIK: perigórdski
živo perigórdskega
MESTNIK: pri perigórdskem
ORODNIK: s perigórdskim

dvojina

IMENOVALNIK: perigórdska
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskima
TOŽILNIK: perigórdska
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskim

množina

IMENOVALNIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskim
TOŽILNIK: perigórdske
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: perigórdska
RODILNIK: perigórdske
DAJALNIK: perigórdski
TOŽILNIK: perigórdsko
MESTNIK: pri perigórdski
ORODNIK: s perigórdsko

dvojina

IMENOVALNIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskima
TOŽILNIK: perigórdski
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskim

množina

IMENOVALNIK: perigórdske

RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskim
TOŽILNIK: perigórdske
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: perigórdsko
RODILNIK: perigórdskega
DAJALNIK: perigórdskemu
TOŽILNIK: perigórdsko
MESTNIK: pri perigórdskem
ORODNIK: s perigórdskim

dvojina

IMENOVALNIK: perigórdski
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskima
TOŽILNIK: perigórdski
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskim

množina

IMENOVALNIK: perigórdska
RODILNIK: perigórdskih
DAJALNIK: perigórdskim
TOŽILNIK: perigórdska
MESTNIK: pri perigórdskih
ORODNIK: s perigórdskimi

STALNE ZVEZE

perigordska gomoljika

iz biologije **gomoljika** temno rjave ali črnkaste barve **z znato površino**; primerjaj lat. *Tuber melanosporum*;
SIN.: iz biologije črna gomoljika

- *Perigordska gomoljika* je toploljubna vrsta, omejena na južno Francijo, Italijo in Španijo, kjer letni nabirek doseže do 300 ton.
- *Perigordska gomoljika* največkrat raste v hrastovem gozdu v Sredozemlju.

IZVOR

prevzeto (prek angl. *Périgord (truffle)*) iz frc. (*truffe*) *du Périgord* 'perigordska (gomoljika)', po nekdanji francoski provinci *Périgord*

personalizacija

 personalizacije samostalnik ženskega

spola

[personalizacija]

POMEN

1. prilagoditev, izdelava česa takó, da ustreza potrebam, željam posameznika, določenega uporabnika

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

personalizacija pouka | personalizacija telefona

▪ Raba besednih kock kot pripomočka ponuja možnost ne le za individualizacijo, temveč tudi za *personalizacijo* pouka in učenja.

▪ Zabavne vsebine uporabniki pogosto uporabijo za *personalizacijo* telefonov in izražanje svojega življenjskega sloga.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

omogočati personalizacijo

▪ Dinamična in pestra izbira izdelkov omogoča vsakemu posamezniku *personalizacijo* stila in številne možnosti kombinacij.

▶ priredna zveza

personalizacija in individualizacija

▪ Odlika tiskanja po naročilu je v individualizaciji in *personalizaciji*.

1.1. postopek, pri katerem se vnaprej pripravljene dokumente, kartice, vstopnice zapolni z osebni podatki posameznika, določenega uporabnika

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

personalizacija izkaznic, kartic | personalizacija vstopnic

▪ Za severno navijaško tribuno *personalizacija* vstopnic ostaja, medtem ko tega na preostalih tribunah ni.

▪ Ponudba izpolnjuje vse zahteve razpisa za oblikovanje, izdelavo in *personalizacijo* biometričnih potnih listov.

2. delovanje, proces, pri katerem se izpostavlja identiteta, pomen, vpliv posameznika pri čem

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

personalizacija politike | personalizacija volitev

▪ Spremenjena vloga medijev in zlom tradicionalnih oblik avtoritete postavi v ospredje deformalizacijo in *personalizacijo* politike.

▪ Pri pobudi gre za kompromis, ki bistveno prispeva k *personalizaciji* volitev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[personalizacija]

IPA: [pɛrsonaliˈzaːtsija]

ednina

IMENOVALNIK: personalizacija

RODILNIK: personalizacije

DAJALNIK: personalizaciji

TOŽILNIK: personalizacijo

MESTNIK: pri personalizaciji

ORODNIK: s personalizacijo

dvojina

IMENOVALNIK: personalizaciji

RODILNIK: personalizacij

DAJALNIK: personalizacijama

TOŽILNIK: personalizaciji

MESTNIK: pri personalizacijah

ORODNIK: s personalizacijama

množina

IMENOVALNIK: personalizacije

RODILNIK: personalizacij

DAJALNIK: personalizacijam

TOŽILNIK: personalizacije

MESTNIK: pri personalizacijah

ORODNIK: s personalizacijami

TONEMSKO

[personalizacija]

IPA: [pɛrsonaliˈzaːtsija]

ednina

IMENOVALNIK: personalizacija

RODILNIK: personalizacije

DAJALNIK: personalizaciji

TOŽILNIK: personalizacijo

MESTNIK: pri personalizaciji

ORODNIK: s personalizacijo

dvojina

IMENOVALNIK: personalizaciji

RODILNIK: personalizacij

DAJALNIK: personalizacijama

TOŽILNIK: personalizaciji

MESTNIK: pri personalizacijah

ORODNIK: s personalizacijama

množina

IMENOVALNIK: personalizacije

RODILNIK: personalizacij

DAJALNIK: personalizacijam

TOŽILNIK: personalizacije

MESTNIK: pri personalizacijah

ORODNIK: s personalizacijami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Personalisation*, angl.

personalisation, franc. *personnalisation*, iz

↑personalizirati

personalizíran personalizírana personalizírano

pridevnik

[personalizíran]

POMEN

1. ki je prilagojen, izdelan takó, da ustreza potrebam, željam posameznika, določenega uporabnika

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

personaliziran oglas | personalizirana medicina |

personalizirana ponudba | personalizirane znamke |

personalizirano trženje

- Napredek na področju genetike bo odprl vrata *personalizirani* medicini in preventivnemu zdravljenju.
- *Personalizirane* poštno znamke izdajajo številne poštne uprave in z njimi dosegajo dobre prodajne rezultate.
- Za izvajanje *personaliziranega* trženja je treba vedeti več kot le kontaktne podatke, za kar pa mora posameznik podati vnaprejšnjo privolitev.

1.1. ki je zapolnjen z osebnimi podatki posameznika, določenega uporabnika

- Ker je vsaka laserska optična kartica zaradi svojih varnostnih mehanizmov unikat ne glede na to, ali je že izdana (*personalizirana*) ali ne, je njeno prenašanje ali ponarejanje zelo tvegano in takoj dokazljivo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[personalizíran]

IPA: [pɛrsonaliˈzi:ran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: personalizíran
 določno personalizíraní
 RODILNIK: personalizíranega
 DAJALNIK: personalizíranemu
 TOŽILNIK: personalizíran
 določno personalizíraní
 živo personalizíranega
 MESTNIK: pri personalizíranem
 ORODNIK: s personalizíranim

dvojina

IMENOVANIK: personalizírana
 RODILNIK: personalizíraníh
 DAJALNIK: personalizíranima
 TOŽILNIK: personalizírana
 MESTNIK: pri personalizíraníh
 ORODNIK: s personalizíranima

množina

IMENOVANIK: personalizíraní
 RODILNIK: personalizíraníh
 DAJALNIK: personalizíranim
 TOŽILNIK: personalizírane
 MESTNIK: pri personalizíraníh
 ORODNIK: s personalizíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: personalizírana
 RODILNIK: personalizírane
 DAJALNIK: personalizíraní
 TOŽILNIK: personalizírano
 MESTNIK: pri personalizíraní

ORODNIK: s personalizírano
dvojina

IMENOVANIK: personalizíraní
 RODILNIK: personalizíraníh
 DAJALNIK: personalizíranima
 TOŽILNIK: personalizíraní
 MESTNIK: pri personalizíraníh
 ORODNIK: s personalizíranima

množina

IMENOVANIK: personalizírane
 RODILNIK: personalizíraníh
 DAJALNIK: personalizíranim
 TOŽILNIK: personalizírane
 MESTNIK: pri personalizíraníh
 ORODNIK: s personalizíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: personalizírano
 RODILNIK: personalizíranega
 DAJALNIK: personalizíranemu
 TOŽILNIK: personalizírano
 MESTNIK: pri personalizíranem
 ORODNIK: s personalizíranim

dvojina

IMENOVANIK: personalizíraní
 RODILNIK: personalizíraníh
 DAJALNIK: personalizíranima
 TOŽILNIK: personalizíraní
 MESTNIK: pri personalizíraníh
 ORODNIK: s personalizíranima

množina

IMENOVANIK: personalizírana
 RODILNIK: personalizíraníh
 DAJALNIK: personalizíranim
 TOŽILNIK: personalizírana
 MESTNIK: pri personalizíraníh
 ORODNIK: s personalizíranimi

TONEMSKO

[personalizíran]

IPA: [pɛrsonaliˈzi:ràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: personalizíran
 določno personalizíraní
 RODILNIK: personalizíranega
 DAJALNIK: personalizíranemu
 TOŽILNIK: personalizíran
 določno personalizíraní
 živo personalizíranega
 MESTNIK: pri personalizíranem
 ORODNIK: s personalizíranim

dvojina

IMENOVANIK: personalizirana
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranima
TOŽILNIK: personalizirana
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranima

množina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranim
TOŽILNIK: personalizirane
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirana
RODILNIK: personalizirane
DAJALNIK: personalizirani
TOŽILNIK: personalizirano
MESTNIK: pri personalizirani
ORODNIK: s personalizirano

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranima
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranima

množina

IMENOVANIK: personalizirane
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranim
TOŽILNIK: personalizirane
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirano
RODILNIK: personaliziranega
DAJALNIK: personaliziranemu
TOŽILNIK: personalizirano
MESTNIK: pri personaliziranem
ORODNIK: s personaliziranim

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranima
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranima

množina

IMENOVANIK: personalizirana
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranim

TOŽILNIK: personalizirana
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranimi

IZVOR

↑personalizirati

personalizirati personaliziram nedovršni in dovršni

glagol

[personalizirati]

POMEN

1. prilagoditi, izdelati kaj takó, da ustreza potrebam, željam posameznika, določenega uporabnika

- Uporabniki portala si lahko *personalizirajo* dostop do podatkov informacijskega sistema.
- Vse se lahko *personalizira*, od pisarniškega pohištva do spodbud.
- Predvidevamo, da se bo povpraševanje po storitvah, ki jih je mogoče *personalizirati*, povečalo na čisto vseh tržnih segmentih.

1.1. zapolniti vnaprej pripravljene dokumente, kartice, vstopnice z osebnimi podatki posameznika, določenega uporabnika

- Obrazci osebnih izkaznic se *personalizirajo* v podjetju ali organizaciji, izbrani v skladu s predpisi, ki urejajo javna naročila.

2. izpostavljati identiteto, pomen, vpliv posameznika pri čem

- Nekorektno bi bilo povsem *personalizirati*, kdo stoji za neko politiko.
- Svet je treba bolj *personalizirati*, treba je vedeti, kdo sedi v njem in kdo so tisti, ki odločajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[personalizirati]

IPA: [pɛrsonaliˈzi:rati]

NEDOLOČNIK: personalizirati

NAMENILNIK: personalizirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: personaliziram
2. OSEBA: personaliziraš
3. OSEBA: personalizira

dvojina

1. OSEBA: personalizirava
2. OSEBA: personalizirata
3. OSEBA: personalizirata

množina

1. OSEBA: personaliziramo
2. OSEBA: personalizirate
3. OSEBA: personalizirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: personaliziraj

dvojina

1. OSEBA: personaliziraj**va**
2. OSEBA: personaliziraj**ta**

množina

1. OSEBA: personaliziraj**mo**
2. OSEBA: personaliziraj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: personaliziral
DVOJINA: personalizirala
MNOŽINA: personalizirali

ženski spol

EDNINA: personalizirala
DVOJINA: personalizirali
MNOŽINA: personalizirale

srednji spol

EDNINA: personaliziralo
DVOJINA: personalizirali
MNOŽINA: personalizirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: personaliziraj**oč**
RODILNIK: personaliziraj**očega**
DAJALNIK: personaliziraj**očemu**
TOŽILNIK: personaliziraj**oč**
živo personaliziraj**očega**
MESTNIK: pri personaliziraj**očem**
ORODNIK: s personaliziraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očca**
RODILNIK: personaliziraj**očih**
DAJALNIK: personaliziraj**očima**
TOŽILNIK: personaliziraj**očca**
MESTNIK: pri personaliziraj**očih**
ORODNIK: s personaliziraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očci**
RODILNIK: personaliziraj**očih**
DAJALNIK: personaliziraj**očim**
TOŽILNIK: personaliziraj**očce**
MESTNIK: pri personaliziraj**očih**
ORODNIK: s personaliziraj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očca**
RODILNIK: personaliziraj**očce**
DAJALNIK: personaliziraj**očci**
TOŽILNIK: personaliziraj**oččo**
MESTNIK: pri personaliziraj**očci**
ORODNIK: s personaliziraj**oččo**

dvojina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očci**
RODILNIK: personaliziraj**očih**
DAJALNIK: personaliziraj**očima**
TOŽILNIK: personaliziraj**očci**
MESTNIK: pri personaliziraj**očih**
ORODNIK: s personaliziraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očce**
RODILNIK: personaliziraj**očih**
DAJALNIK: personaliziraj**očim**
TOŽILNIK: personaliziraj**očce**
MESTNIK: pri personaliziraj**očih**
ORODNIK: s personaliziraj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očce**
RODILNIK: personaliziraj**očega**
DAJALNIK: personaliziraj**očemu**
TOŽILNIK: personaliziraj**očce**
MESTNIK: pri personaliziraj**očem**
ORODNIK: s personaliziraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očci**
RODILNIK: personaliziraj**očih**
DAJALNIK: personaliziraj**očima**
TOŽILNIK: personaliziraj**očci**
MESTNIK: pri personaliziraj**očih**
ORODNIK: s personaliziraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: personaliziraj**očca**
RODILNIK: personaliziraj**očih**
DAJALNIK: personaliziraj**očim**
TOŽILNIK: personaliziraj**očca**
MESTNIK: pri personaliziraj**očih**
ORODNIK: s personaliziraj**očimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: personalizir**an**
RODILNIK: personalizir**anega**
DAJALNIK: personalizir**anemu**
TOŽILNIK: personalizir**an**
živo personalizir**anega**
MESTNIK: pri personalizir**anem**
ORODNIK: s personalizir**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: personalizir**ana**
RODILNIK: personalizir**anih**
DAJALNIK: personalizir**anima**
TOŽILNIK: personalizir**ana**
MESTNIK: pri personalizir**anih**
ORODNIK: s personalizir**anima**

množina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personalizirani**h**
DAJALNIK: personalizirani**m**
TOŽILNIK: personalizirane
MESTNIK: pri personalizirani**h**
ORODNIK: s personalizirani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirana
RODILNIK: personalizirane
DAJALNIK: personalizirani
TOŽILNIK: personalizirano
MESTNIK: pri personalizirani
ORODNIK: s personalizirano

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personalizirani**h**
DAJALNIK: personalizirani**ma**
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personalizirani**h**
ORODNIK: s personalizirani**ma**

množina

IMENOVANIK: personalizirane
RODILNIK: personalizirani**h**
DAJALNIK: personalizirani**m**
TOŽILNIK: personalizirane
MESTNIK: pri personalizirani**h**
ORODNIK: s personalizirani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirano
RODILNIK: personaliziranega
DAJALNIK: personaliziranemu
TOŽILNIK: personalizirano
MESTNIK: pri personaliziranem
ORODNIK: s personalizirani**m**

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personalizirani**h**
DAJALNIK: personalizirani**ma**
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personalizirani**h**
ORODNIK: s personalizirani**ma**

množina

IMENOVANIK: personalizirana
RODILNIK: personalizirani**h**
DAJALNIK: personalizirani**m**
TOŽILNIK: personalizirana
MESTNIK: pri personalizirani**h**
ORODNIK: s personalizirani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: personaliziraj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: personaliziranje

RODILNIK: personaliziranja
DAJALNIK: personaliziranje
TOŽILNIK: personaliziranje
MESTNIK: pri personaliziranje
ORODNIK: s personaliziranjem

dvojina

IMENOVANIK: personaliziranj**i**
RODILNIK: personaliziranj
DAJALNIK: personaliziranj**ema**
TOŽILNIK: personaliziranj**i**
MESTNIK: pri personaliziranj**ih**
ORODNIK: s personaliziranj**ema**

množina

IMENOVANIK: personaliziranja
RODILNIK: personaliziranj
DAJALNIK: personaliziranj**m**
TOŽILNIK: personaliziranja
MESTNIK: pri personaliziranj**ih**
ORODNIK: s personaliziranj**i**

TONEMSKO

[personalizîrati]

IPA: [pɛrsonalizî:ràti]

NEDOLOČNIK: personalizîrati

NAMENILNIK: personalizîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: personalizîr**am**
2. OSEBA: personalizîr**aš**
3. OSEBA: personalizîr**a**

dvojina

1. OSEBA: personalizîr**ava**
2. OSEBA: personalizîr**ata**
3. OSEBA: personalizîr**ata**

množina

1. OSEBA: personalizîr**amo**
2. OSEBA: personalizîr**ate**
3. OSEBA: personalizîr**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: personalizîr**aj**

dvojina

1. OSEBA: personalizîr**ajva**
2. OSEBA: personalizîr**ajta**

množina

1. OSEBA: personalizîr**ajmo**
2. OSEBA: personalizîr**ajte**

deležnik na *-/*

moški spol

EDNINA: personalizîr**al**
DVOJINA: personalizîr**ala**
MNOŽINA: personalizîr**ali**

ženski spol

EDNINA: personalizîr**ala**

DVOJINA: personalizîrali
MNOŽINA: personalizîrale

srednji spol

EDNINA: personalizîralo
DVOJINA: personalizîrali
MNOŽINA: personalizîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirajôč tudi
personalizirajôč
RODILNIK: personalizirajôč**ega**
DAJALNIK: personalizirajôč**emu**
TOŽILNIK: personalizirajôč tudi personalizirajôč
živo personalizirajôč**ega**
MESTNIK: pri personalizirajôč**em**
ORODNIK: s personalizirajôč**im**

dvojina

IMENOVANIK: personalizirajôč**a**
RODILNIK: personalizirajôč**ih**
DAJALNIK: personalizirajôč**ima**
TOŽILNIK: personalizirajôč**a**
MESTNIK: pri personalizirajôč**ih**
ORODNIK: s personalizirajôč**ima**

množina

IMENOVANIK: personalizirajôč**i**
RODILNIK: personalizirajôč**ih**
DAJALNIK: personalizirajôč**im**
TOŽILNIK: personalizirajôč**e**
MESTNIK: pri personalizirajôč**ih**
ORODNIK: s personalizirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirajôč**a**
RODILNIK: personalizirajôč**e**
DAJALNIK: personalizirajôč**i**
TOŽILNIK: personalizirajôč**o**
MESTNIK: pri personalizirajôč**i**
ORODNIK: s personalizirajôč**o**

dvojina

IMENOVANIK: personalizirajôč**i**
RODILNIK: personalizirajôč**ih**
DAJALNIK: personalizirajôč**ima**
TOŽILNIK: personalizirajôč**i**
MESTNIK: pri personalizirajôč**ih**
ORODNIK: s personalizirajôč**ima**

množina

IMENOVANIK: personalizirajôč**e**
RODILNIK: personalizirajôč**ih**
DAJALNIK: personalizirajôč**im**
TOŽILNIK: personalizirajôč**e**
MESTNIK: pri personalizirajôč**ih**
ORODNIK: s personalizirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirajôč**e**
RODILNIK: personalizirajôč**ega**
DAJALNIK: personalizirajôč**emu**
TOŽILNIK: personalizirajôč**e**
MESTNIK: pri personalizirajôč**em**
ORODNIK: s personalizirajôč**im**

dvojina

IMENOVANIK: personalizirajôč**i**
RODILNIK: personalizirajôč**ih**
DAJALNIK: personalizirajôč**ima**
TOŽILNIK: personalizirajôč**i**
MESTNIK: pri personalizirajôč**ih**
ORODNIK: s personalizirajôč**ima**

množina

IMENOVANIK: personalizirajôč**a**
RODILNIK: personalizirajôč**ih**
DAJALNIK: personalizirajôč**im**
TOŽILNIK: personalizirajôč**a**
MESTNIK: pri personalizirajôč**ih**
ORODNIK: s personalizirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: personalizîran
RODILNIK: personalizîran**ega**
DAJALNIK: personalizîran**emu**
TOŽILNIK: personalizîran
živo personalizîran**ega**
MESTNIK: pri personalizîran**em**
ORODNIK: s personalizîran**im**

dvojina

IMENOVANIK: personalizîran**a**
RODILNIK: personalizîran**ih**
DAJALNIK: personalizîran**ima**
TOŽILNIK: personalizîran**a**
MESTNIK: pri personalizîran**ih**
ORODNIK: s personalizîran**ima**

množina

IMENOVANIK: personalizîran**i**
RODILNIK: personalizîran**ih**
DAJALNIK: personalizîran**im**
TOŽILNIK: personalizîran**e**
MESTNIK: pri personalizîran**ih**
ORODNIK: s personalizîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: personalizîran**a**
RODILNIK: personalizîran**e**
DAJALNIK: personalizîran**i**
TOŽILNIK: personalizîran**o**
MESTNIK: pri personalizîran**i**
ORODNIK: s personalizîran**o**

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranima
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranima

množina

IMENOVANIK: personalizirane
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranim
TOŽILNIK: personalizirane
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: personalizirano
RODILNIK: personaliziranega
DAJALNIK: personaliziranemu
TOŽILNIK: personalizirano
MESTNIK: pri personaliziranem
ORODNIK: s personaliziranim

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranima
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranima

množina

IMENOVANIK: personalizirana
RODILNIK: personaliziranih
DAJALNIK: personaliziranim
TOŽILNIK: personalizirana
MESTNIK: pri personaliziranih
ORODNIK: s personaliziranimi

DELEŽJE NA *-aje*: personaliziraje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: personaliziranje
RODILNIK: personaliziranja
DAJALNIK: personaliziranju
TOŽILNIK: personaliziranje
MESTNIK: pri personaliziranju
ORODNIK: s personaliziranjem

dvojina

IMENOVANIK: personalizirani
RODILNIK: personaliziranj
DAJALNIK: personaliziranjema
TOŽILNIK: personalizirani
MESTNIK: pri personaliziranjih
ORODNIK: s personaliziranjema

množina

IMENOVANIK: personaliziranja
RODILNIK: personaliziranj

DAJALNIK: personaliziranjem
TOŽILNIK: personaliziranja
MESTNIK: pri personaliziranjih
ORODNIK: s personaliziranj

IZVOR

prevzeto iz nem. *personalisieren*, angl. *personalize*, frc. *personnaliser*, iz ↑*personalen*

pesják pesjáka samostalnik moškega spola
[pesják] in [pəsják]

POMEN

1. ograjen prostor za psa, navadno z uto

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

živeti v pesjaku

- Pes, ki živi v *pesjaku*, potrebuje vsak dan vsaj dva daljša sprehoda.
- Pes naj ne bo stalno na verigi ali v *pesjaku*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Šla sva naprej, pes se je vrnil v *pesjak* in spet je zavladala tišina.
- Odločili smo se, da bo pes začasno v kurilnici, ko pa bo starejši, se bo preselil v *pesjak*.

...

▪ V zavetju gozda so postavljeni prostorni *pesjaki*, kjer psi zadovoljno preživijo večdnevno lastnikovo odsotnost.

▪ Če pes biva zunaj, mora imeti ustrezen *pesjak* in uto oziroma drugo enakovredno zavetje.

2. plazeče rastoča trava z drobnimi klaski v dlanasto razdeljenem socvetju in globokimi koreninami; primerjaj lat. *Cynodon dactylon*; SIN.: iz botanike prstasti pesjak

▶ **sam. beseda v imenovaniku** + glag.

- Tako *pesjak* kot srakonja sta plazeči se rastlini.

...

▪ Pozimi nadzemni deli *pesjaka* propadejo, korenine pa lahko spomladi znova odženejo.

▪ Najbolj trdovratni pleveli v posevku prosa so njegovi botanični sorodniki: zeleni in sivozeleni muhvič, kostreba, *pesjak*, krvava srakonja, divji sirek in sudanska trava.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pesják] in [pəsják]

IPA: [pəs'ja:k] in [pəs'ja:k]

ednina

IMENOVANIK: pesják

RODILNIK: pesjáka

DAJALNIK: pesjáku

TOŽILNIK: pesják

MESTNIK: pri pesjáku

ORODNIK: s pesják~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: pesjaka
RODILNIK: pesjakov
DAJALNIK: pesjakoma
TOŽILNIK: pesjaka
MESTNIK: pri pesjakih
ORODNIK: s pesjakoma

množina

IMENOVALNIK: pesjaki
RODILNIK: pesjakov
DAJALNIK: pesjakom
TOŽILNIK: pesjake
MESTNIK: pri pesjakih
ORODNIK: s pesjaki

TONEMSKO

[pesják] in [pəsják]
IPA: [pəsjà:k] in [pəsjà:k]

ednina

IMENOVALNIK: pesják
RODILNIK: pesjaka
DAJALNIK: pesjaku
TOŽILNIK: pesják
MESTNIK: pri pesjaku
ORODNIK: s pesjakom

dvojina

IMENOVALNIK: pesjaka
RODILNIK: pesjakov tudi pesjâkov
DAJALNIK: pesjakoma
TOŽILNIK: pesjaka
MESTNIK: pri pesjakih tudi pri pesjâkih
ORODNIK: s pesjakoma

množina

IMENOVALNIK: pesjaki
RODILNIK: pesjakov tudi pesjâkov
DAJALNIK: pesjakom
TOŽILNIK: pesjake
MESTNIK: pri pesjakih tudi pri pesjâkih
ORODNIK: s pesjaki tudi s pesjâki

STALNE ZVEZE

prstasti pesjak

iz botanike plazeče rastoča trava z drobnimi klaski v dlanasto razdeljenem socvetju in globokimi koreninami; primerjaj lat. *Cynodon dactylon*; SIN.: pesjak

- *Prstasti pesjak* je zaželen v travnih mešanicah zaradi gostega koreninskega prepleta in sposobnosti, da ostane zelen tudi v sušnih in vročih dneh.
- Že minimalna nepravilna obdelava strnišča lahko izzove pravo invazijo koreninskih plevelov, kot so pirnice, *prstasti pesjak*, slak, osat, divji sirek, gabez in ščavje.

IZVOR

↑pes

pílovec pílovca samostalnik moškega spola
[pílovɛc]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pílovɛc]
IPA: [ˈpi:lɔvɛts]
ednina

IMENOVALNIK: pílovec
RODILNIK: pílovca
DAJALNIK: pílovcu
TOŽILNIK: pílovec
MESTNIK: pri pílovcu
ORODNIK: s pílovcem

dvojina

IMENOVALNIK: pílovca
RODILNIK: pílovcev
DAJALNIK: pílovcima
TOŽILNIK: pílovca
MESTNIK: pri pílovcih
ORODNIK: s pílovcima

množina

IMENOVALNIK: pílovci
RODILNIK: pílovcev
DAJALNIK: pílovcem
TOŽILNIK: pílovce
MESTNIK: pri pílovcih
ORODNIK: s pílovci

TONEMSKO

[pílovɛc]
IPA: [pi:lɔvɛts]
ednina

IMENOVALNIK: pílovec
RODILNIK: pílovca
DAJALNIK: pílovcu
TOŽILNIK: pílovec
MESTNIK: pri pílovcu
ORODNIK: s pílovcem

dvojina

IMENOVALNIK: pílovca
RODILNIK: pílovcev
DAJALNIK: pílovcima
TOŽILNIK: pílovca
MESTNIK: pri pílovcih
ORODNIK: s pílovcima

množina

IMENOVALNIK: pílovci
RODILNIK: pílovcev

DAJALNIK: p̄ilovcem
TOŽILNIK: p̄ilovce
MESTNIK: pri p̄ilovcih
ORODNIK: s p̄ilovci

STALNE ZVEZE

piramidasti pilovec

iz botanike travniška rastlina z rdečkasto vijoličastimi grozdastimi socvetji na vrhu daljšega neolistanega stebra; primerjaj lat.

Anacamptis pyramidalis

- Ob koncu meseca maja zacveti *piramidasti pilovec*, poznan po svojem storžičastem cvetnem odevalu.
- Na poplavnih travnikih najdemo kar devet vrst divjih orhidej, med katerimi so pogoste čeladasta kukavica, trizoba kukavica in *piramidasti pilovec* ter mačja ušesa.

IZVOR

iz *pil* 'znamenje v obliki stebra', kar je prevzeto iz bav. nem. *Pild*, nem. *Bild* 'podoba'

pinč pínča samostalnik moškega spola

[pínč]

POMEN

kratkodlak pes z vitkim telesom in pokončnimi ali privihanimi uhlji

- *Pinči* in šnavcerji so živeli v konjskih hlevih, da so preganjali glodalce, ki so se prehranjevali z ovsom.
- V stanovanjski blok veliki volčjaki ne sodijo, *pinč* pa je tudi za majhno stanovanje primeren, če le ne laja preveč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pínč]

IPA: [ˈpiːntʃ]

ednina

IMENOVALNIK: pínč

RODILNIK: pínča

DAJALNIK: pínču

TOŽILNIK: pínča

MESTNIK: pri pínču

ORODNIK: s pínčem

dvojina

IMENOVALNIK: pínča

RODILNIK: pínčev

DAJALNIK: pínčema

TOŽILNIK: pínča

MESTNIK: pri pínčih

ORODNIK: s pínčema

množina

IMENOVALNIK: pínči

RODILNIK: pínčev

DAJALNIK: pínčem

TOŽILNIK: pínče

MESTNIK: pri pínčih

ORODNIK: s pínči

TONEMSKO

[pínč]

IPA: [ˈpiːntʃ]

ednina

IMENOVALNIK: pínč

RODILNIK: pínča

DAJALNIK: pínču

TOŽILNIK: pínča

MESTNIK: pri pínču

ORODNIK: s pínčem

dvojina

IMENOVALNIK: pínča

RODILNIK: pínčev

DAJALNIK: pínčema

TOŽILNIK: pínča

MESTNIK: pri pínčih

ORODNIK: s pínčema

množina

IMENOVALNIK: pínči

RODILNIK: pínčev

DAJALNIK: pínčem

TOŽILNIK: pínče

MESTNIK: pri pínčih

ORODNIK: s pínči

STALNE ZVEZE

pritikavi pinč

zelo majhen pinč rjavkaste barve ali črne barve s simetričnimi rdeče rjavimi lisami; SIN.: srnin pinč

- *Pritlikavi pinč* je krasen družinski kuža.
- *Pritlikavi pinč* je, če gre sklepati po upodobitvah na slikah, precej stara pasma, najstarejši zapisi o njej pa segajo nekaj več kot dvesto let nazaj.
- Gojil je legvane, tarantele in čričke, vzgojil pa je tudi kar lepo število psičkov pasme *pritikavi pinč*.

srnin pinč

zelo majhen pinč rjavkaste barve ali črne barve s simetričnimi rdeče rjavimi lisami; SIN.: pritikavi pinč

- *Srnin pinč* je primeren za lastnike, ki imajo dovolj časa in energije, da se s psom ukvarjajo in mu namenjajo pozornost, hkrati pa so pri vzgoji zelo dosledni.
- Ob neprimerni vzgoji je *srnin pinč* lahko glasen in ves čas zbuja pozornost.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Pintsch*, nejasnega izvora

piramída piramíde samostalnik ženskega spola

[piramída]

POMEN

1. geometrijsko telo, katerega osnovna ploskev je mnogokotnik, stranske ploskve pa trikotniki, ki se na vrhu stikajo v eni točki

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

šeststrana, štiristrana, tristrana piramida

▪ V pravilni štiristrani *piramidi* smo izmerili obseg osnovne ploskve.

▪ Ploščina osnovne ploskve pravilne štiristrane *piramide* je 2,56 dm².

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ Prizma in piramida imata skladni osnovni ploskvi in enako višino. Kolikšna je prostornina *piramide*?

...

▪ Izračunaj površino in prostornino *piramide*.

1.1. predmet take ali podobne oblike

▪ Bioenergetiki priporočajo različne pripomočke: bodisi kristale, ki bojda varujejo pred slabimi energijami, bodisi *piramide*, ki z obliko ustvarjajo zdravilne vibracije in ščitijo pred škodljivimi sevanji.

1.2. stavba take ali podobne oblike, zlasti kot grobnica, svetišče

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

azteška, majevska piramida | egipčanska piramida | mogočna, veličastna piramida | stopničasta piramida

▪ Velika piramida v La Venti je visoka le 30 m, kar je komaj polovica višine najvišje majevske *piramide* v mestu Chichen Itza.

▪ Na tleh Mehike in Srednje Amerike so naleteli na civilizacije Majev, Aztekov in Toltekov, katerih veličastne *piramide*, hrami in palače so pričali, da so bila ta ljudstva zelo razvita.

▪ Obvezen del izleta v Kairo je obisk treh največjih egipčanskih *piramid*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zgraditi piramido | ogledati si piramido

▪ Maji so gradili *piramide* po strogih geometrijskih tlorisih sredi svojih obrednih mest in jim pripisovali verski in astrološki pomen.

▪ Uporabljali in izpopolnjevali so geometrijo, da so lahko gradili namakalne sisteme in *piramide*, ki še dandanes vzbujajo občudovanje.

▪ Južno od egiptovskega glavnega mesta so odkrili doslej neznano *piramido*, zgrajeno pred približno 4000 leti kot grobnico za takratno kraljico.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

graditelji piramid | gradnja piramid | notranjost piramide

▪ Kompleks *piramid*, trgov in templjev je bil nekoč središče mesta z okoli 100.000 prebivalci.

▪ Pri gradnji *piramid* je bilo po oceni arheologov zaposlenih tudi po 30.000 delavcev.

▪ V notranjosti *piramide* je bila grobnica za faraona, v kateri naj bi bil po smrti zaščiteno pred vsemi možnimi nevarnostmi.

▶ priredna zveza

piramida in sfinga

▪ Enodnevno avanturistično potepanje okoli *piramid* in sfinge je bilo še toliko bolj zanimivo, ker smo preizkusile za nas novo, sicer pa zelo staro prevozno sredstvo – kamele.

...

▪ *Piramide* v Gizi se nahajajo okoli 4 kilometre stran od reke Nil.

1.3. kar po obliki spominja na tako geometrijsko telo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mogočna piramida | vršna piramida

▪ Dobršen del Gorenjske obvladuje širna Savska dolina in mogočna *piramida* Storžiča.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

piramida se dviga, dviguje

▪ Impresivna temna *piramida* Jabuka se iz morja dviga približno 50 milj severozahodno od Visa.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

postaviti piramido

▪ Tu in tam sem postavil kako manjšo *piramido* kamnov, da me bodo vodili pri vračanju.

▪ Otrok lahko iz cvetnih listov sestavi zabavno *piramido*, ki ima na vrhu metuljčka.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ Na osnovno ploskev škatlice položite darilo, škatlico pa zaprite tako, da z darilnim trakom povežete po dve nasprotni stranici *piramide*.

...

▪ Neobičajno praznično torto dobite, če krofke iz kuhanega testa nadevate s smetano ali kremo in jih nato zložite v *piramido*.

2. sistem, ureditev, katere hierarhično organizirani elementi so razvrščeni tako, da se njihovo število od osnovne, najnižje ravni proti vrhu postopoma zmanjšuje, ali grafični prikaz takega sistema, ureditve

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

hierarhična piramida | prehranska, prehrambena piramida

▪ V podjetjih s klasično, vertikalno hierarhično strukturo so tisti pri dnu hierarhične *piramide*

običajno najbolj strogo vpeti in izpostavljeni nadzoru.

▪ Dermatologi menijo, da je zdrava in uravnotežena prehrana v skladu s priporočili prehranske *piramide* najboljši način za ohranjanje lepe in zdrave kože.

▪ Z algami se hranijo rastlinojede ribe in nevretenčarji, te pa so hrana mesojedim ribam, ki so spet plen večjih mesojedih rib – in tako naprej, navzgor po prehranjevalni *piramidi*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
dno, vrh piramide | temelji piramide

▪ Zame je nekdo na dnu *piramide* prav tako pomemben, kot sem pomemben sam.

▪ Bolj ko posameznik napreduje proti vrhu *piramide*, bolj osamljen lahko postane.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
piramida oblasti, odločanja

▪ Velikokrat spregledajo, da njihovo življenje ni nič drugega kot izpolnjevanje ukazov, ki pridejo z višjih plasti *piramide* odločanja.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
graditi piramido | postaviti, vzpostaviti piramido

▪ Marljivo gradijo igralsko *piramido* za tekmovalno sezono 2010/11.

▪ Namesto da bi po EP napredovali, smo nazadovali, zato bo treba znova postaviti *piramido* dela z dolgoročnimi načrti, ki jih bomo lahko uresničili le z ustrezno organizacijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[piramída]

IPA: [píra'mi:ða]

ednina

IMENOVALNIK: piramída

RODILNIK: piramíde

DAJALNIK: piramídi

TOŽILNIK: piramído

MESTNIK: pri piramídi

ORODNIK: s piramído

dvojina

IMENOVALNIK: piramídi

RODILNIK: piramíd

DAJALNIK: piramídama

TOŽILNIK: piramídi

MESTNIK: pri piramídah

ORODNIK: s piramídama

množina

IMENOVALNIK: piramíde

RODILNIK: piramíd

DAJALNIK: piramídám

TOŽILNIK: piramíde

MESTNIK: pri piramídah

ORODNIK: s piramídami

TONEMSKO

[piramída]

IPA: [píra'mi:ða]

ednina

IMENOVALNIK: piramída

RODILNIK: piramíde

DAJALNIK: piramídi

TOŽILNIK: piramído

MESTNIK: pri piramídi

ORODNIK: s piramído

dvojina

IMENOVALNIK: piramídi

RODILNIK: piramíd

DAJALNIK: piramídama

TOŽILNIK: piramídi

MESTNIK: pri piramídah

ORODNIK: s piramídama

množina

IMENOVALNIK: piramíde

RODILNIK: piramíd

DAJALNIK: piramídám

TOŽILNIK: piramíde

MESTNIK: pri piramídah

ORODNIK: s piramídami

STALNE ZVEZE

prisekana piramida

1. iz matematike geometrijsko telo, katerega osnovno in vrhnjo ploskev sestavljata istovrstna različno velika vzporedna mnogokotnika, stranske ploskve pa trapezi

▪ Izraz zoženje, ki ga uporabljamo pri telesih z obliko pravilne štiristrane *prisekane piramide*, pomeni nagnjenost dveh nasproti ležečih ploskev.

▪ Poveljniški stolp, najvišji del nadgraditve, ima obliko *prisekane piramide* s strmo nagnjenimi stenami.

1.1. kar po obliki spominja na tako geometrijsko telo

▪ Ojstrica je vzhodni branik osrednjega dela Grintovcev. Njena *prisekana piramida* nam že od daleč obljublja zanimiv visokogorski vzpon.

FRAZEOLOGIJA

dežela faraonov/piramid

dežela faraonov

dežela piramid

Egipt

▪ Nogometaši iz *dežele faraonov* so prišli do druge visoke zmage.

- Nekega dne so me starši razveselili z veselo novico, da potujemo v *deželo piramid*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pyramide* in lat. *p̄ramis* iz gr. *p̄ramís*, prvotneje 'vrsta sladice iz popečenih pšeničnih zrn in medu, morda piramidaste, stožčaste oblike', iz *p̄rós* 'pšenica'

piramidálen piramidálna piramidálno pridevnik

[piramidálɛn]

POMEN

1. ki ima obliko piramide **1.** ali po obliki spominja na piramido **1.**; SIN.: piramidast, piramidni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

piramidalen tempelj | piramidalna oblika | piramidalna struktura

- Iglavcev, ki imajo *piramidalno* obliko rasti, kot sta smreka in jelka, ne obrezujemo, saj potem izgubijo svojo značilno obliko rasti.
- *Piramidalna* struktura prvotne cerkve spominja na tradicionalno rusko gradnjo v lesu.
- V srcu Tikala je bil ogromen trg, ki sta ga na zahodu in vzhodu omejevala *piramidalna* templja.

2. v obliki **piramidalni** ki je v zvezi s piramido **2.**;

SIN.: piramidni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

piramidalni sistem | piramidalna struktura

- Zakon je treba spremeniti tako, da bomo vzpostavili *piramidalni* sistem organiziranosti slovenske veterine in ga izenačili z evropskim.
- *Piramidalna* struktura že sama po sebi preprečuje, da bi se v odločanje o nastavljanju vodilnih ali pomembnih odločitvah lahko vpletali vsi.
- *Piramidalna* organiziranost države in vodenja njenih institucij (vključno z javnimi zavodi) ni primerna metoda za doseganje tega cilja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[piramidálɛn]

IPA: [pɪrɑmɪˈdɑ:lɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: piramidálen

določno piramidálni

RODILNIK: piramidálnega

DAJALNIK: piramidálnemu

TOŽILNIK: piramidálen

določno piramidálni

živo piramidálnega

MESTNIK: pri piramidálnem

ORODNIK: s piramidálnim dvojina

IMENOVALNIK: piramidálna

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnima

TOŽILNIK: piramidálna

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnima

množina

IMENOVALNIK: piramidálni

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnim

TOŽILNIK: piramidálne

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: piramidálna

RODILNIK: piramidálne

DAJALNIK: piramidálni

TOŽILNIK: piramidálno

MESTNIK: pri piramidálni

ORODNIK: s piramidálno

dvojina

IMENOVALNIK: piramidálni

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnima

TOŽILNIK: piramidálni

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnima

množina

IMENOVALNIK: piramidálne

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnim

TOŽILNIK: piramidálne

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: piramidálno

RODILNIK: piramidálnega

DAJALNIK: piramidálnemu

TOŽILNIK: piramidálno

MESTNIK: pri piramidálnem

ORODNIK: s piramidálnim

dvojina

IMENOVALNIK: piramidálni

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnima

TOŽILNIK: piramidálni

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnima

množina

IMENOVALNIK: piramidálna

RODILNIK: piramidálnih
DAJALNIK: piramidálnim
TOŽILNIK: piramidálna
MESTNIK: pri piramidálnih
ORODNIK: s piramidálnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj piramidálen

ženski spol

EDNINA: bõlj piramidálna

srednji spol

EDNINA: bõlj piramidálno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj piramidálen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj piramidálna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj piramidálno

TONEMSKO

[piramidálɔn]

IPA: [piramidá:lɔn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: piramidálen

določno piramidálni

RODILNIK: piramidálnega

DAJALNIK: piramidálnemu

TOŽILNIK: piramidálen

določno piramidálni

živo piramidálnega

MESTNIK: pri piramidálnem

ORODNIK: s piramidálnim

dvojina

IMENOVALNIK: piramidálna

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnima

TOŽILNIK: piramidálna

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnima

množina

IMENOVALNIK: piramidálni

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnim

TOŽILNIK: piramidálne

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: piramidálna

RODILNIK: piramidálne

DAJALNIK: piramidálni

TOŽILNIK: piramidálno

MESTNIK: pri piramidálni

ORODNIK: s piramidálno

dvojina

IMENOVALNIK: piramidálni

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnima

TOŽILNIK: piramidálni

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnima

množina

IMENOVALNIK: piramidálne

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnim

TOŽILNIK: piramidálne

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: piramidálno

RODILNIK: piramidálnega

DAJALNIK: piramidálnemu

TOŽILNIK: piramidálno

MESTNIK: pri piramidálnem

ORODNIK: s piramidálnim

dvojina

IMENOVALNIK: piramidálni

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnima

TOŽILNIK: piramidálni

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnima

množina

IMENOVALNIK: piramidálna

RODILNIK: piramidálnih

DAJALNIK: piramidálnim

TOŽILNIK: piramidálna

MESTNIK: pri piramidálnih

ORODNIK: s piramidálnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj piramidálen

ženski spol

EDNINA: bõlj piramidálna

srednji spol

EDNINA: bõlj piramidálno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj piramidálen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj piramidálna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj piramidálno

piramidalni sistem

investicijska struktura, pri kateri se denar navadno večjega števila novih vlagateljev uporablja za izplačilo navadno manjšega števila starejših, predhodnih vlagateljev; SIN.: piramidna shema, piramidni sistem

- Kljub temu da smo se že večkrat srečali s podobnimi goljufijami, ki največkrat temeljijo na *piramidalnem sistemu*, kriminalisti opozarjajo, da se še vedno najdejo povpraševalci po kreditnih sredstvih, ki bi do teh radi prišli na relativno preprost način in pod ugodnimi pogoji.
- Podjetje naj ne bi poslovalo po *piramidalnem sistemu* vedno novih vlagateljev, poslovanje pa se je sesulo šele po vložitvi predloga za stečaj s strani upnikov, saj so posojilojemalci prenehali plačevati obresti.

IZVOR

prevzeto prek nem. *pyramidal* iz poznolat. *pyramidalis*, iz ↑piramida

piramídadast piramídadasta piramídadasto pridevnik

[piramídadast]

POMEN

ki ima obliko piramide 1. ali po obliki spominja na piramido 1.; SIN.: piramidalen, piramidni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

piramidasta krošnja | piramidasta kupola, streha | piramidasta oblika | piramidasta socvetja

- K južnemu pročelju je prizidana triosna veranda z visokim stolpom v sredini, ki ga pokriva *piramidasta* streha.
- Zaradi svoje lepe *piramidaste* oblike in številnih markiranih poti je Storžič znana in dobro obiskana gora na severu Ljubljanske kotline.
- Cvetovi divjega kostanja, ki rastejo v *piramidastih* socvetjih, so beli.
- S taksijem ali avtobusom se zapeljite do ostankov mesta Teotihuacán, kjer so znamenita *piramidasta* svetišča.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[piramídadast]

IPA: [píra'mi:dast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: piramídadast

določno piramídadasti

RODILNIK: piramídadastega

DAJALNIK: piramídadastemu

TOŽILNIK: piramídadast

določno piramídadasti

živo piramídadastega

MESTNIK: pri piramídadastem

ORODNIK: s piramídadastim

dvojina

IMENOVANIK: piramídadasta

RODILNIK: piramídadastih

DAJALNIK: piramídadastima

TOŽILNIK: piramídadasta

MESTNIK: pri piramídadastih

ORODNIK: s piramídadastima

množina

IMENOVANIK: piramídadasti

RODILNIK: piramídadastih

DAJALNIK: piramídadastim

TOŽILNIK: piramídadaste

MESTNIK: pri piramídadastih

ORODNIK: s piramídadastimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: piramídadasta

RODILNIK: piramídadaste

DAJALNIK: piramídadasti

TOŽILNIK: piramídadasto

MESTNIK: pri piramídadasti

ORODNIK: s piramídadasto

dvojina

IMENOVANIK: piramídadasti

RODILNIK: piramídadastih

DAJALNIK: piramídadastima

TOŽILNIK: piramídadasti

MESTNIK: pri piramídadastih

ORODNIK: s piramídadastima

množina

IMENOVANIK: piramídadaste

RODILNIK: piramídadastih

DAJALNIK: piramídadastim

TOŽILNIK: piramídadaste

MESTNIK: pri piramídadastih

ORODNIK: s piramídadastimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: piramídadasto

RODILNIK: piramídadastega

DAJALNIK: piramídadastemu

TOŽILNIK: piramídadasto

MESTNIK: pri piramídadastem

ORODNIK: s piramídadastim

dvojina

IMENOVANIK: piramídadasti

RODILNIK: piramídadastih

DAJALNIK: piramídadastima

TOŽILNIK: piramîdasti
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**ima**

množina

IMENOVALNIK: piramîdasta
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**im**
TOŽILNIK: piramîdasta
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj piramîdast

ženski spol

EDNINA: bôlj piramîdasta

srednji spol

EDNINA: bôlj piramîdasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj piramîdast

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj piramîdasta

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj piramîdasto

TONEMSKO

[piramîdast]

IPA: [piramî:dàst]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: piramîdast
določno piramîdast**i**
RODILNIK: piramîdast**ega**
DAJALNIK: piramîdast**emu**
TOŽILNIK: piramîdast
določno piramîdast**i**
živo piramîdast**ega**
MESTNIK: pri piramîdast**em**
ORODNIK: s piramîdast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: piramîdasta
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**ima**
TOŽILNIK: piramîdasta
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**ima**

množina

IMENOVALNIK: piramîdasti
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**im**
TOŽILNIK: piramîdaste
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: piramîdasta
RODILNIK: piramîdaste
DAJALNIK: piramîdast**i**
TOŽILNIK: piramîdasto
MESTNIK: pri piramîdasti
ORODNIK: s piramîdasto

dvojina

IMENOVALNIK: piramîdasti
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**ima**
TOŽILNIK: piramîdasti
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**ima**

množina

IMENOVALNIK: piramîdaste
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**im**
TOŽILNIK: piramîdaste
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: piramîdasto
RODILNIK: piramîdast**ega**
DAJALNIK: piramîdast**emu**
TOŽILNIK: piramîdasto
MESTNIK: pri piramîdast**em**
ORODNIK: s piramîdast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: piramîdasti
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**ima**
TOŽILNIK: piramîdasti
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**ima**

množina

IMENOVALNIK: piramîdasta
RODILNIK: piramîdast**ih**
DAJALNIK: piramîdast**im**
TOŽILNIK: piramîdasta
MESTNIK: pri piramîdast**ih**
ORODNIK: s piramîdast**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj piramîdast

ženski spol

EDNINA: bôlj piramîdasta

srednji spol

EDNINA: bôlj piramîdasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj piramîdast

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj piramídasta

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj piramídasto

STALNE ZVEZE

piramidasti pilovec

iz botanike travniška rastlina z rdečkasto vijoličastimi grozdastimi socvetji na vrhu daljšega neolistanega stebela; primerjaj lat.

Anacamptis pyramidalis

- Ob koncu meseca maja zacveti *piramidasti pilovec*, poznan po svojem storžičastem cvetnem odevalu.
- Na poplavnih travnikih najdemo kar devet vrst divjih orhidej, med katerimi so pogoste čeladasta kukavica, trizoba kukavica in *piramidasti pilovec* ter mačja ušesa.

IZVOR

↑piramida

piramídni piramídna piramídno pridevnik

[piramídni]

POMEN

1. ki je v zvezi s piramido 1., 1.1.

- Kapaciteto aniloks valja določata kot *piramidnih* stranic ter širina prostora med čašicami.

2. ki je v zvezi s piramido 2.; SIN.: piramidalen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

piramidni sistem | piramidna struktura

- Zavzeli se bodo za spremembo *piramidne* plačne strukture in sistema nagrajevanja.
- Začela se je napovedana reorganizacija v štiri poslovna področja, ki bodo zamenjala sedanjo *piramidno* sestavo družbe.
- Zadržati bi morali *piramidni* sistem mednarodnih zvez z močno solidarnostno noto – veliki bi morali pomagati majhnim.

3. ki je v zvezi s piramidno shemo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

piramidna igra | piramidna struktura | piramidna (denarna) veriga

- Nekaterim je bilo jasno, da je šlo za *piramidno* igro, nekaj vlagatelj, katerih zagovore je prebrala sodnica, pa je verjelo v poštenost podjetja.
- Udeleženci so prejeli točno določeno provizijo, ki je bila odvisna od njihovega položaja v *piramidni* strukturi.
- Vlada morda formalno res ni kriva za polom *piramidnih* hranilnic, je pa kriva, ker svojih državljanov ni opozorila na nevarnost takšnih naložb.

4. v obliki **piramiden** ki ima obliko piramide 1. ali po obliki spominja na piramido 1.; SIN.:

piramidalen, piramidast

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Copán je eno največjih majevskih mest na svetu, tam se nahaja stopnišče z več kot 2200 hieroglifi in več *piramidnih* svetišč.
- Vodne molekule ustvarijo enodimenzionalno nit, medtem ko običajno tvorijo *piramidne* strukture.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[piramídni]

IPA: [píra'mi:dni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: piramídni

RODILNIK: piramídnega

DAJALNIK: piramídnemu

TOŽILNIK: piramídni

živo piramídnega

MESTNIK: pri piramídnem

ORODNIK: s piramídnim

dvojina

IMENOVANIK: piramídna

RODILNIK: piramídnih

DAJALNIK: piramídnima

TOŽILNIK: piramídna

MESTNIK: pri piramídnih

ORODNIK: s piramídnima

množina

IMENOVANIK: piramídni

RODILNIK: piramídnih

DAJALNIK: piramídnim

TOŽILNIK: piramídne

MESTNIK: pri piramídnih

ORODNIK: s piramídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: piramídna

RODILNIK: piramídnje

DAJALNIK: piramídni

TOŽILNIK: piramídno

MESTNIK: pri piramídni

ORODNIK: s piramídnjo

dvojina

IMENOVANIK: piramídnji

RODILNIK: piramídnih

DAJALNIK: piramídnima

TOŽILNIK: piramídnji

MESTNIK: pri piramídnih

ORODNIK: s piramídnima

množina

IMENOVALNIK: piramídne
RODILNIK: piramídni**h**
DAJALNIK: piramídni**m**
TOŽILNIK: piramídne
MESTNIK: pri piramídni**h**
ORODNIK: s piramídnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: piramídno
RODILNIK: piramídnega
DAJALNIK: piramídnemu
TOŽILNIK: piramídno
MESTNIK: pri piramídnem
ORODNIK: s piramídnim

dvojina

IMENOVALNIK: piramídni
RODILNIK: piramídni**h**
DAJALNIK: piramídnima
TOŽILNIK: piramídni
MESTNIK: pri piramídni**h**
ORODNIK: s piramídnima

množina

IMENOVALNIK: piramídna
RODILNIK: piramídni**h**
DAJALNIK: piramídnim
TOŽILNIK: piramídna
MESTNIK: pri piramídni**h**
ORODNIK: s piramídnimi

TONEMSKO

[piramídni]

IPA: [piramí:dnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: piramídni
RODILNIK: piramídnega
DAJALNIK: piramídnemu
TOŽILNIK: piramídni
živo piramídnega
MESTNIK: pri piramídnem
ORODNIK: s piramídnim

dvojina

IMENOVALNIK: piramídna
RODILNIK: piramídni**h**
DAJALNIK: piramídnima
TOŽILNIK: piramídna
MESTNIK: pri piramídnih
ORODNIK: s piramídnima

množina

IMENOVALNIK: piramídni
RODILNIK: piramídni**h**
DAJALNIK: piramídnim
TOŽILNIK: piramídne

MESTNIK: pri piramídnih
ORODNIK: s piramídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: piramídna
RODILNIK: piramídnega
DAJALNIK: piramídnemu
TOŽILNIK: piramídnemu
MESTNIK: pri piramídnem
ORODNIK: s piramídnem

dvojina

IMENOVALNIK: piramídn
RODILNIK: piramídnih
DAJALNIK: piramídnima
TOŽILNIK: piramídn
MESTNIK: pri piramídnih
ORODNIK: s piramídnima

množina

IMENOVALNIK: piramídnega
RODILNIK: piramídnih
DAJALNIK: piramídnim
TOŽILNIK: piramídnega
MESTNIK: pri piramídnih
ORODNIK: s piramídnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: piramídn
RODILNIK: piramídnega
DAJALNIK: piramídnemu
TOŽILNIK: piramídn
MESTNIK: pri piramídnem
ORODNIK: s piramídnim

dvojina

IMENOVALNIK: piramídn
RODILNIK: piramídnih
DAJALNIK: piramídnima
TOŽILNIK: piramídn
MESTNIK: pri piramídnih
ORODNIK: s piramídnima

množina

IMENOVALNIK: piramídna
RODILNIK: piramídnih
DAJALNIK: piramídnim
TOŽILNIK: piramídna
MESTNIK: pri piramídnih
ORODNIK: s piramídnimi

STALNE ZVEZE

piramidna shema

investicijska struktura, pri kateri se denar navadno večjega števila novih vlagateljev uporablja za izplačilo navadno manjšega števila

starejših, predhodnih vlagateljev; SIN.: piramidalni sistem, piramidni sistem

- *Piramidna shema* je delovala tako, da je z denarjem novih vlagateljev izplačeval stare vlagatelje in jim dajal tudi visoke donose na vloške.
- Investitorje v *piramidni shemi* je oškodoval za vrtoglavih 21 milijard dolarjev.

piramidni sistem

investicijska struktura, pri kateri se denar navadno večjega števila novih vlagateljev uporablja za izplačilo navadno manjšega števila starejših, predhodnih vlagateljev; SIN.: piramidalni sistem, piramidna shema

- Obljubljene obresti sta po *piramidnem sistemu* izplačevala iz denarja novih vlagateljev, dokler teh ni zmanjkalo in je denarni pritok usahnil.
- V večini zahodnih držav je organiziranje denarnih verig in *piramidnih sistemov* po kazenski zakonodaji opredeljeno kot kaznivo dejanje, saj so goljufije z vloženimi sredstvi vlagateljev poznali že pred časom.

IZVOR

↑piramida

pítbul pítbula; tudi **pít bull** samostalnik moškega spola [pídbul]

POMEN

1. kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo z neizrazitim čelom in privihanimi uhlji;

SIN.: pitbul terier

- *Pitbul* je vodljiv in učljiv pes.
- Moj vnuk ima dveletno psičko pasme *pitbul*.

2. slabšalno kdor je zelo agresiven, nepopustljiv ali se mu to pripisuje

- Ne zahtevam zmage, toda hočem videti *pitbule*, ki bodo na igrišču grizli, dokler bodo imeli moči.
- Ko je stranka sedela v opozicijskih klopeh, je veljal za pravega *pitbula*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pídbul]

IPA: ['pi:dbul]

ednina

IMENOVALNIK: pítbul

RODILNIK: pítbula

DAJALNIK: pítbulu

TOŽILNIK: pítbula

MESTNIK: pri pítbulu

ORODNIK: s pítbulom

dvojina

IMENOVALNIK: pítbula

RODILNIK: pítbulov

DAJALNIK: pítbuloma

TOŽILNIK: pítbula

MESTNIK: pri pítbulih

ORODNIK: s pítbuloma

množina

IMENOVALNIK: pítbuli

RODILNIK: pítbulov

DAJALNIK: pítbulom

TOŽILNIK: pítbule

MESTNIK: pri pítbulih

ORODNIK: s pítbuli

TONEMSKO

[pîdbul]

IPA: [pí:dbùl]

ednina

IMENOVALNIK: pítbul

RODILNIK: pítbula

DAJALNIK: pítbulu

TOŽILNIK: pítbula

MESTNIK: pri pítbulu

ORODNIK: s pítbulom

dvojina

IMENOVALNIK: pítbula

RODILNIK: pítbulov

DAJALNIK: pítbuloma

TOŽILNIK: pítbula

MESTNIK: pri pítbulih

ORODNIK: s pítbuloma

množina

IMENOVALNIK: pítbuli

RODILNIK: pítbulov

DAJALNIK: pítbulom

TOŽILNIK: pítbule

MESTNIK: pri pítbulih

ORODNIK: s pítbuli

STALNE ZVEZE

pítbul terier

kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo z neizrazitim čelom in privihanimi uhlji; SIN.: pitbul

- Pravilno socializirani *pitbul terierji* veljajo za krotke in so zaradi svoje inteligentne in igrive narave odlični psi za športne družine.
- *Pitbul terier* je bolj primeren za družine z večjimi otroki, vendar se tudi z manjšimi otroki dobro razume.
- Mešanec med labradorcem in *pitbul terierjem* se je urno prebijal med ostanki porušene stavbe in občasno pogledoval proti lastniku.

IZVOR

prevzeto iz angl. *pit bull (terrier)* iz *pit* v pomenu 'bojišče' in ↑bul(dog)

pít bull pít bulla; glej **pítbul** samostalnik moškega spola [pídbul]

POMEN

kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo z neizrazitim čelom in privihanimi uhlji; SIN.: pitbul terier

▪ *Pit bull* ima kratko, svetlečo, enoplastno dlako, ki zahteva minimalno nego.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pídbul]

IPA: ['pi:dbul]

ednina

IMENOVALNIK: pít bull
RODILNIK: pít bulla
DAJALNIK: pít bullu
TOŽILNIK: pít bulla
MESTNIK: pri pít bullu
ORODNIK: s pít bullom

dvojina

IMENOVALNIK: pít bulla
RODILNIK: pít bullov
DAJALNIK: pít bulloma
TOŽILNIK: pít bulla
MESTNIK: pri pít bullih
ORODNIK: s pít bulloma

množina

IMENOVALNIK: pít bulli
RODILNIK: pít bullov
DAJALNIK: pít bullom
TOŽILNIK: pít bulle
MESTNIK: pri pít bullih
ORODNIK: s pít bulli

TONEMSKO

[pídbul]

IPA: [pi:dbùl]

ednina

IMENOVALNIK: pît bull
RODILNIK: pît bulla
DAJALNIK: pît bullu
TOŽILNIK: pît bulla
MESTNIK: pri pît bullu
ORODNIK: s pît bullom

dvojina

IMENOVALNIK: pît bulla
RODILNIK: pît bullov
DAJALNIK: pît bulloma

TOŽILNIK: pît bulla

MESTNIK: pri pît bullih

ORODNIK: s pît bulloma

množina

IMENOVALNIK: pît bulli

RODILNIK: pît bullov

DAJALNIK: pît bullom

TOŽILNIK: pît bulle

MESTNIK: pri pît bullih

ORODNIK: s pît bulli

IZVOR

prevzeto iz angl. *pit bull (terrier)* iz *pit* v pomenu 'bojišče' in ↑bul(dog)

pitón pitóna samostalnik moškega spola

[pitón]

POMEN

velika nestrupena kača rjavkaste barve s svetlejšim ali temnejšim lisastim vzorcem po telesu, ki živi v Afriki in jugovzhodni Aziji; primerjaj lat. *Python*

▶ prid. beseda + sam. beseda

n-kilogramski, *n*-metrski piton | orjaški piton

▪ Ena izmed najbolj zanimivih kač na največji razstavi plazilcev v Sloveniji doslej je gotovo 60-kilogramski nestrupeni *piton*, ki sicer veliko raje kot v neudobnih zelenih terarijih živi v jugovzhodni Aziji.

▪ Moški, ki je skušal ubiti dva udomačena *pitona*, se je zaradi krutosti znašel na sodišču.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

koža pitona | vrsta pitona

▪ Turistka je zaradi kršitve zakona ostala brez škornjev iz kože *pitona*.

▪ Večina vrst *pitonov* ima na zgornji ustnici jamice s toplotno občutljivimi čutilnicami, ki jim pomagajo izslediti plen.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

piton meri, zraste *n* metrov

▪ Največji *piton* meri več kot šest metrov, star pa je 25 let.

...

▪ Najpogumnejši obiskovalci bodo lahko tudi pobožali kuščarje ali si okoli vratu obesili velikega *pitona*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pitón]

IPA: [pi'to:n]

ednina

IMENOVALNIK: pitón

RODILNIK: pitóna

DAJALNIK: pitónu
TOŽILNIK: pitóna
MESTNIK: pri pitónu
ORODNIK: s pitónom

dvojina

IMENOVALNIK: pitóna
RODILNIK: pitónov
DAJALNIK: pitónoma
TOŽILNIK: pitóna
MESTNIK: pri pitónih
ORODNIK: s pitónoma

množina

IMENOVALNIK: pitóni
RODILNIK: pitónov
DAJALNIK: pitónom
TOŽILNIK: pitóne
MESTNIK: pri pitónih
ORODNIK: s pitóni

TONEMSKO

[pitõn]

IPA: [pitó:n]

ednina

IMENOVALNIK: pitõn
RODILNIK: pitõna
DAJALNIK: pitõnu
TOŽILNIK: pitõna
MESTNIK: pri pitõnu
ORODNIK: s pitõnom

dvojina

IMENOVALNIK: pitõna
RODILNIK: pitõnov
DAJALNIK: pitõnoma
TOŽILNIK: pitõna
MESTNIK: pri pitõnih
ORODNIK: s pitõnoma

množina

IMENOVALNIK: pitõni
RODILNIK: pitõnov
DAJALNIK: pitõnom
TOŽILNIK: pitõne
MESTNIK: pri pitõnih
ORODNIK: s pitõni

STALNE ZVEZE

afriški piton

iz zoologije piton s krepkim trupom in trikotno liso pod očesom, ki živi v Afriki južno od Sahare; primerjaj lat. *Python sebae*

▪ *Afriški piton* lahko zraste v dolžino šest metrov in več.

▪ Dobil je indijskega pitona, ki ima luske odprte za razliko od oprijetih lusk *afriškega pitona*.

indijski piton

iz zoologije piton s trupom svetlejše barve, ki živi na širšem območju Indije; primerjaj lat. *Python molurus*, SIN.: iz zoologije tigrasti piton

▪ *Indijski piton* se prehranjuje z mišmi, ptiči in podganami ali drugimi večjimi glodavci, večino plena v naravi pa poskuša uloviti z drevesnih krošenj.

▪ Ker iz majhnega *indiškega pitona* zraste ogromna kača, mu moramo urediti primeren terarij.

kraljevi piton

iz zoologije manjši piton z majhno glavo in gladkimi luskami, ki živi v zahodni in osrednji Afriki;

primerjaj lat. *Python regius*, SIN.: iz zoologije kraljevski piton

▪ Zaradi svoje ne prevelike dolžine in mirnega značaja so *kraljevi pitoni* vse bolj priljubljeni tudi kot hišni ljubljenci.

▪ V živalskem vrtu so pod vodstvom vodij živalskega vrta spoznavali tamkajšnje živali in celo božali *kraljevega pitona*.

kraljevski piton

iz zoologije manjši piton z majhno glavo in gladkimi luskami, ki živi v zahodni in osrednji Afriki;

primerjaj lat. *Python regius*, SIN.: iz zoologije kraljevi piton

▪ *Kraljevski piton* se prehranjuje s pticami in majhnimi sesalci in človeku ni nevaren.

▪ Lastnik dober meter dolgega *kraljevskega pitona* je izobesil prošnjo za pomoč pri iskanju hišnega ljubljence, ki naj bi iz stanovanja pobegnil neznano kam.

mrežasti piton

iz zoologije piton z gladkimi hrbtnimi luskami in vzorcem pisanih barv, ki živi v jugovzhodni

Aziji; primerjaj lat. *Malayopython reticulatus*

▪ Za zdaj je najdaljša izmerjena kača *mrežasti piton*, ki je meril 12 metrov, našli pa so ga na indonezijskem otoku Sulavezi leta 1912.

tigrasti piton

iz zoologije piton s trupom svetlejše barve, ki živi na širšem območju Indije; primerjaj lat. *Python molurus*,

SIN.: iz zoologije indijski piton

▪ Tomi je indijski ali *tigrasti piton* in eno leto star meri meter in šestdeset centimetrov.

▪ Poleg *tigrastega pitona* poznamo še mrežastega pitona, ki je napadalen in zraste čez deset metrov, in kraljevega pitona, ki zraste le dva metra.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Python* iz gr. *Pýthón*, imena zmaja v obliki kače, ki ga je Apolon ubil pred Delfi, po kraju *Pýthō* 'Delfi'

plezálka plezálke samostalnik ženskega spola
[plezáuka] in [plezálka]

POMEN

1. športnica, ki se ukvarja s plezanjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dobra, uspešna, vrhunška plezalka | *n*-letna plezalka | slovenska plezalka | športna plezalka

▪ Nekdaj sem gledala najboljše svetovne *plezalk* kot vzornice, danes pa z njimi stojim na zmagovalnih stopničkah.

▪ Ena najuspešnejših slovenskih *plezalk* je na tekmi za svetovni pokal v težavnostnem plezanju zmagala že enajstič v svoji karieri.

▶ priredna zveza

plezalk in plezalci

▪ Tekmovanja so se udeležili vsi najboljši slovenski plezalci in *plezalk*.

1.1. ženska, ki pleza, se s plezanjem ukvarja rekreativno, ljubiteljsko

▪ Dvanajstletnica je navdušena in spretna *plezalka*.

2. rastlina, ki se pri rasti oprijema opore

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cvetoča, rastoča plezalka | enoletna, večletna plezalka | tropska plezalka | zimzelena plezalka

▪ Zapuščeno vrtno lopo krasi cvetoča *plezalka*.

▪ Z malo vrtnarske spretnosti lahko sami posejemo imenitne enoletne *plezalk*, ki bodo vse poletje in jesen varovale našo zasebnost.

▪ Največja prednost večletnih *plezalk*, kot so srobot, kovačnik in glicinija, je v nasprotju z drugimi trajnimi okrasnimi rastlinami majhna potreba po prostoru.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

posaditi, zasaditi plezalk

▪ Moderno kovinsko paviljonsko konstrukcijo, ki bi v vrtu sicer delovala kot tujek, spretno skrijemo za posodnicami, ob kovinske loke pa zasadimo enoletne *plezalk*.

▪ Vzpenjalko ali *plezalko* posadimo ob steno ali pergolo.

...

▪ Dolge izrastke vrtnic *plezalk* in vinske trte dobro privežemo, korenine pa še nekoliko zasujemo z zemljo ali kompostom.

▪ Premično ogrodje za *plezalk* je izredno praktično in ga ni težko izdelati v domači delavnici.

3. žival, ki dobro pleza

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

odlična plezalka

▪ Črna podgana je odlična *plezalka*, saj lahko pleza tudi po povsem gladkih stenah.

▪ Veverica je ljubka žival naših gozdov in najspretnjša *plezalka* med sesalci.

4. navadno v množini, knjižno pogovorno nizko oprijeto obuvalo z gumijastim podplatom za plezanje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obuti plezalk

▪ Ker se vračati nisva hotela, sva si previdno, kar v kaminu, sezula čevlje in obula *plezalk*.

▪ Kljub teži nahrbtnika, ki me je močno vlekel vznak, bi preplezal tudi to mesto, če bi imel *plezalk* na nogah.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Praksa kaže, da imajo plezalci za plezanje najtežjih smeri obute tudi do tri številke premajhne *plezalk*, s čimer dosežejo boljši stik noge s podlago.

...

▪ Proizvajalci *plezalk* izdelujejo posebne plezalne copate za otroke.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plezáuka] in [plezálka]

IPA: [plɛˈza:uka] in [plɛˈza:lka]

ednina

IMENOVALNIK: plezálka

RODILNIK: plezálke

DAJALNIK: plezálki

TOŽILNIK: plezálko

MESTNIK: pri plezálki

ORODNIK: s plezálko

dvojina

IMENOVALNIK: plezálki

RODILNIK: plezálk

DAJALNIK: plezálkama

TOŽILNIK: plezálki

MESTNIK: pri plezálkah

ORODNIK: s plezálkama

množina

IMENOVALNIK: plezálke

RODILNIK: plezálk

DAJALNIK: plezálkam

TOŽILNIK: plezálke

MESTNIK: pri plezálkah

ORODNIK: s plezálkami

TONEMSKO

[plezáuka] in [plezálka]

IPA: [plɛˈza:uka] in [plɛˈza:lka]

ednina

IMENOVALNIK: plezálka

RODILNIK: plezálke

DAJALNIK: plezâlki
TOŽILNIK: plezâlko
MESTNIK: pri plezâlki
ORODNIK: s plezâlko

dvojina

IMENOVALNIK: plezâlki
RODILNIK: plezâlke
DAJALNIK: plezâlka
TOŽILNIK: plezâlki
MESTNIK: pri plezâlkah
ORODNIK: s plezâlka

množina

IMENOVALNIK: plezâlke
RODILNIK: plezâlke
DAJALNIK: plezâlke
TOŽILNIK: plezâlke
MESTNIK: pri plezâlkah
ORODNIK: s plezâlki

STALNE ZVEZE

prosta plezalka

športnica, ki se ukvarja s prostim plezanjem

▪ Naša najboljša *prosta plezalka* je s šesto zaporedno zmago postala skupna zmagovalka svetovnega pokala.

IZVOR

↑plezati

plítvo

prislov

[plítvo]

POMEN

1. takó, da je od površine proti notranjosti razsežnost, zlasti v navpični smeri, razmeroma majhna; SIN.: plitko

▶ **prisl.** + glag.

plitvo obdelati, preorati | plitvo okopati | plitvo saditi, sejati | plitvo vkopati, zagrebsti, zakopati | plitvo zarezati

▪ Za boljše delovanje gnojilo *plitvo* vkopljemo v zemljo.

▪ Z ostrim nožem *plitvo* zarezemo na vrhu kocena v obliki križa in spodbudimo rast novih listov.

▪ Seme *plitvo* zadelamo v zemljo in v poletni vročini setev obvezno zasenčimo.

▶ **prisl.** + prid. beseda

plitvo zakopan

▪ Da *plitvo* zakopane korenine pri hudi zmrzali ne pridejo na površino, jih je treba prvo zimo pokriti s smrečjem.

2. takó, da je zajet le manjši del potencialne celote; SIN.: plitko

▶ **prisl.** + glag.

plitvo dihati

▪ Med vajami ne zadržujemo zraka, ampak *plitvo* dihamo.

▶ **priređna zveza**

plitvo in hitro

▪ Obraz je imel posejan s kapljicami znoja, dihal je hitro in *plitvo*.

▪ Večina ljudi diha površno in *plitvo*, še zlasti pod stresom.

3. ekspresivno takó, da se kaže, izraža nepoglobljeno razmišljanje, čustvovanje; SIN.:

ekspresivno plitko

▪ Kako *plitvo* razmišljaš!

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plítvo]

IPA: [ˈpli:tvó]

OSNOVNIK: plítvo

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: plítveje in plítvejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj plítvo

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjplítveje in nàjplítvejše in nàjplítvejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nàjbolj plítvo

TONEMSKO

[plítvo]

IPA: [plì:tvó]

OSNOVNIK: plítvo

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: plítveje in plítvejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj plítvo

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nàjplítveje in nàjplítvejše in nàjplítvejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nàjbolj plítvo

IZVOR

↑plítev

plóčnik plóčnika samostalnik moškega spola

[plóčnik]

POMEN

dvignjena tlakovana, asfaltirana površina ob vozišču, namenjena zlasti za pešce

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

asfaltiran, tlakovan pločnik | dvostranski, enostranski, obojestranski pločnik | neočiščen, očiščen, urejen pločnik | ozek, širok pločnik | poledenel, zaledenel, zasnežen pločnik

- Trenutno je v izdelavi projekt ureditve ceste, ki predvideva izgradnjo obojestranskega *pločnika*.
  - V načrtu so širši *pločniki* in kolesarske steze ter drevored.
  - Ko pri pluzenju naletimo na zaparkirane *pločnike*, pokličemo mestno redarstvo.
  - ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
čiščenje pločnika | gradnja, izgradnja, obnova, ureditev pločnika | rob, robnik pločnika
    - Rekonstrukcijo ceste in gradnjo *pločnikov* bodo gradbeniki začeli jeseni.
  - ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
asfaltirati, urediti, zgraditi pločnik | očistiti pločnik
    - Občina je ob cesti zgradila *pločnik* in ob naseljenem delu uredila razsvetljava.
    - Po zakonu morajo zimske službe *pločnike* očistiti snega tako, da ostane vsaj 70 centimetrov hodne površine.
  - ▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**
parkirati na pločniku | stati na pločniku
    - Ljudje stojijo na *pločnikih* in mahajo.
    - Ker avtomobile parkirajo na *pločnikih*, so prisiljeni hoditi kar po cesti.
- ...
- Približno 600 metrov *pločnika* bo zagotovilo pešcem večjo varnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plóčnik]

IPA: [ˈploːtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: plóčnik
 RODILNIK: plóčnika
 DAJALNIK: plóčniku
 TOŽILNIK: plóčnik
 MESTNIK: pri plóčniku
 ORODNIK: s plóčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: plóčnika
 RODILNIK: plóčnikov
 DAJALNIK: plóčnikoma
 TOŽILNIK: plóčnika
 MESTNIK: pri plóčnikih
 ORODNIK: s plóčnikoma

množina

IMENOVALNIK: plóčniki
 RODILNIK: plóčnikov
 DAJALNIK: plóčnikom
 TOŽILNIK: plóčnike
 MESTNIK: pri plóčnikih
 ORODNIK: s plóčniki

TONEMSKO

[plóčnik]

IPA: [ˈploːtʃnik]

ednina

IMENOVALNIK: plóčnik
 RODILNIK: plóčnika
 DAJALNIK: plóčniku
 TOŽILNIK: plóčnik
 MESTNIK: pri plóčniku
 ORODNIK: s plóčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: plóčnika
 RODILNIK: plóčnikov
 DAJALNIK: plóčnikoma
 TOŽILNIK: plóčnika
 MESTNIK: pri plóčnikih
 ORODNIK: s plóčnikoma

množina

IMENOVALNIK: plóčniki
 RODILNIK: plóčnikov
 DAJALNIK: plóčnikom
 TOŽILNIK: plóčnike
 MESTNIK: pri plóčnikih
 ORODNIK: s plóčniki

IZVOR

prevzeto iz hrv. *plòčnik*, prvotno iz `iz plošč izdelan tlak`, iz *plòča* `plošča`

plutónij plutónija samostalnik moškega spola

[plutóni]

POMEN

umetno pridobljena radioaktivna kovina srebrno bele barve, kemijski element [Pu]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
količina plutonija | pridobivanje, proizvodnja plutonija

- Odpiranje jedrskih obratov brez ustreznega nadzora in proizvodnja *plutonija* zbuja resno zaskrbljenost.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n kilogramov, *n* ton plutonija

- Predsednika sta podpisala sporazum o uničenju 68 ton *plutonija*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pridobivati, proizvajati plutonij

- Na razgradnjo čaka devet jedrskih reaktorjev, v katerih so pridobivali *plutonij*.

▶ priredna zveza

plutonij in uran

- Uran, *plutonij* in drugi težki elementi, ki jih uporabljajo v oborožitvi, niso le radioaktivni, ampak hkrati izjemno strupeni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[plutóni]

IPA: [plu'to:ni]

ednina

IMENOVALNIK: plutónij

RODILNIK: plutónija

DAJALNIK: plutóniju

TOŽILNIK: plutónij

MESTNIK: pri plutóniju

ORODNIK: s plutónijem

dvojina

IMENOVALNIK: plutónija

RODILNIK: plutónijev

DAJALNIK: plutónijema

TOŽILNIK: plutónija

MESTNIK: pri plutónijih

ORODNIK: s plutónijema

množina

IMENOVALNIK: plutóniji

RODILNIK: plutónijev

DAJALNIK: plutónijem

TOŽILNIK: plutónije

MESTNIK: pri plutónijih

ORODNIK: s plutóniji

TONEMSKO

[plutóni]

IPA: [plutò:ní]

ednina

IMENOVALNIK: plutónij

RODILNIK: plutónija

DAJALNIK: plutóniju

TOŽILNIK: plutónij

MESTNIK: pri plutóniju

ORODNIK: s plutónijem

dvojina

IMENOVALNIK: plutónija

RODILNIK: plutónijev tudi plutónijev

DAJALNIK: plutónijema

TOŽILNIK: plutónija

MESTNIK: pri plutónijih tudi pri plutónijih

ORODNIK: s plutónijema

množina

IMENOVALNIK: plutóniji

RODILNIK: plutónijev tudi plutónijev

DAJALNIK: plutónijem

TOŽILNIK: plutónije

MESTNIK: pri plutónijih tudi pri plutónijih

ORODNIK: s plutóniji tudi s plutóniji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Plutonium*, frc., angl.*plutonium* iz nlat. *plutonium*, po planetu Plutonu

Po simbol

POMEN

simbol za kemijski element *polonij*▪ Zakonca Pierre in Marie Curie sta odkrila radioaktivna elementa polonij (*Po*) in radij (*Ra*).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Po*, simbola za element ↑polonij

pobráčiti se pobrátim se dovršni glagol

[pobráčiti se]

POMEN

1. izkazati povezanost, medsebojno naklonjenost, zlasti z druženjem

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Lahko *se pobrati* s kolegom, ki si je prilastil še par steklenic rujnega.
- Zadnji dogodki so vas tako osrečili, da bi *se* najraje *pobratili* z vsem svetom.
- Ti dnevi so pričakovanje in vesela, nenavadna dogodivščina, ko pride toliko mladih ustvarjalcev in *se pobrati* z našimi ljudmi.

1.1. ekspresivno navezati tesne, pogoste tesne stike, zlasti iz koristoljubja

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Zdi se, da je to pogled levosredinskega dela politike, ki bi *se* rad pobotal in *pobratil* z nasprotno stranjo na račun nekoga drugega.
- Administracija je pripomogla, da so *se* mehanizmi, ki bi morali trg regulirati, *pobratili* z menedžersko vrhuško, in v skupnem pohlepu so si prisvajali neizmerno bogastvo.

2. skleniti zavezo, dogovor o podpori in sodelovanju z drugim mestom, skupino, organizacijo

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- pobratiti se s KATERIM društvom | pobratiti se s KATERIM mestom, občino
- V društvu dobro sodelujejo s sorodnimi društvi, ravno letos pa so *se pobratili* z vinogradniškim društvom iz Kobilja.
- Občina Kranj *se* je leta 1980 *pobratila* z mestom Rivoli iz severne Italije.
- Skavti in vodiči z juga Francije so *se pobratili* s skavti iz Logatca in v Beli krajini skupaj preživeli nekaj poletnih dni.

3. ekspresivno povezati se s čim drugim in ga vsebinsko dopolniti

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Odlično meso, mehko in polno, *se je pobratilo* z umetelno oparjeno kolerabo, ki je elegantno zapolnila vrzeli do prijetno pikantnih elementov okusa tega krožnika.
- Vojna je prinesla preobrat, ki *se je pobratil* z nacionalno idejo in jo vzel za učinkovito krinko.

4. v obliki **pobratiti**, ekspresivno **povezati s čim drugim** in vsebinsko dopolniti

- Lahko se odločimo za kompromis, uporabimo obstoječo opremo, jo *pobratimo* s tehnologijo VoIP in tako kličemo ceneje ali celo zastonj po širnem svetu, hkrati pa smo še vedno dosegljivi na starih telefonskih številkah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pobrátiti se]

IPA: [pɔ'bra:titi se]

NEDOLOČNIK: pobrátiti se

NAMENILNIK: pobrátit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pobrátim se
2. OSEBA: pobrátiš se
3. OSEBA: pobráti se

dvojina

1. OSEBA: pobrátiva se
2. OSEBA: pobrátita se
3. OSEBA: pobrátita se

množina

1. OSEBA: pobrátimo se
2. OSEBA: pobrátite se
3. OSEBA: pobrátijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pobráti se

dvojina

1. OSEBA: pobrátiva se
2. OSEBA: pobrátita se

množina

1. OSEBA: pobrátimo se
2. OSEBA: pobrátite se

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: pobrátíl se
DVOJINA: pobrátíla se
MNOŽINA: pobrátíli se

ženski spol

- EDNINA: pobrátíla se
DVOJINA: pobrátíli se
MNOŽINA: pobrátíle se

srednji spol

- EDNINA: pobrátílo se
DVOJINA: pobrátíli se

MNOŽINA: pobrátíla se
deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: pobrátén
RODILNIK: pobráténe**ga**
DAJALNIK: pobráténemu
TOŽILNIK: pobrátén
živo pobráténe**ga**
MESTNIK: pri pobráténem
ORODNIK: s pobráténim

dvojina

- IMENOVALNIK: pobráténa
RODILNIK: pobrátén**ih**
DAJALNIK: pobráténima
TOŽILNIK: pobráténa
MESTNIK: pri pobrátén**ih**
ORODNIK: s pobráténima

množina

- IMENOVALNIK: pobráténi
RODILNIK: pobrátén**ih**
DAJALNIK: pobráténim
TOŽILNIK: pobráténe
MESTNIK: pri pobrátén**ih**
ORODNIK: s pobráténimi

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: pobráténa
RODILNIK: pobráténe
DAJALNIK: pobráténi
TOŽILNIK: pobráténo
MESTNIK: pri pobráténi
ORODNIK: s pobráténo

dvojina

- IMENOVALNIK: pobráténi
RODILNIK: pobrátén**ih**
DAJALNIK: pobráténima
TOŽILNIK: pobráténi
MESTNIK: pri pobrátén**ih**
ORODNIK: s pobráténima

množina

- IMENOVALNIK: pobráténe
RODILNIK: pobrátén**ih**
DAJALNIK: pobráténim
TOŽILNIK: pobráténe
MESTNIK: pri pobrátén**ih**
ORODNIK: s pobráténimi

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: pobráténo
RODILNIK: pobráténe**ga**
DAJALNIK: pobráténemu
TOŽILNIK: pobráténo
MESTNIK: pri pobráténem

ORODNIK: s pobráten**im**
dvojina

IMENOVALNIK: pobráteni

RODILNIK: pobráten**ih**

DAJALNIK: pobráten**ima**

TOŽILNIK: pobráteni

MESTNIK: pri pobráten**ih**

ORODNIK: s pobráten**ima**

množina

IMENOVALNIK: pobrátena

RODILNIK: pobráten**ih**

DAJALNIK: pobráten**im**

TOŽILNIK: pobrátena

MESTNIK: pri pobráten**ih**

ORODNIK: s pobráten**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pobrátenje

RODILNIK: pobrátenja

DAJALNIK: pobrátenju

TOŽILNIK: pobrátenje

MESTNIK: pri pobrátenju

ORODNIK: s pobrátenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pobrátenji

RODILNIK: pobrátenj

DAJALNIK: pobrátenj**ema**

TOŽILNIK: pobrátenji

MESTNIK: pri pobrátenj**ih**

ORODNIK: s pobrátenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pobrátenja

RODILNIK: pobrátenj

DAJALNIK: pobrátenj**em**

TOŽILNIK: pobrátenja

MESTNIK: pri pobrátenj**ih**

ORODNIK: s pobrátenj**i**

TONEMSKO

[pobrátiiti se]

IPA: [pɔbrà:tíiti sɛ]

NEDOLOČNIK: pobrátiiti se

NAMENILNIK: pobrátiit se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pobráti**im** se

2. OSEBA: pobráti**š** se

3. OSEBA: pobráti se

dvojina

1. OSEBA: pobráti**iva** se

2. OSEBA: pobráti**ita** se

3. OSEBA: pobráti**ita** se

množina

1. OSEBA: pobráti**imo** se

2. OSEBA: pobráti**te** se

3. OSEBA: pobráti**jo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pobráti se

dvojina

1. OSEBA: pobráti**iva** se

2. OSEBA: pobráti**ita** se

množina

1. OSEBA: pobráti**imo** se

2. OSEBA: pobráti**te** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pobráti**l** se

DVOJINA: pobráti**la** se

MNOŽINA: pobráti**li** se

ženski spol

EDNINA: pobráti**la** se in pobráti**la** se

DVOJINA: pobráti**li** se

MNOŽINA: pobráti**le** se

srednji spol

EDNINA: pobráti**lo** se

DVOJINA: pobráti**li** se

MNOŽINA: pobráti**la** se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pobráten

RODILNIK: pobráten**ega**

DAJALNIK: pobráten**emu**

TOŽILNIK: pobráten

živo pobráten**ega**

MESTNIK: pri pobráten**em**

ORODNIK: s pobráten**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pobrátena

RODILNIK: pobráten**ih**

DAJALNIK: pobráten**ima**

TOŽILNIK: pobrátena

MESTNIK: pri pobráten**ih**

ORODNIK: s pobráten**ima**

množina

IMENOVALNIK: pobráteni

RODILNIK: pobráten**ih**

DAJALNIK: pobráten**im**

TOŽILNIK: pobrátene

MESTNIK: pri pobráten**ih**

ORODNIK: s pobráten**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pobrátena

RODILNIK: pobrátene

DAJALNIK: pobráteni

TOŽILNIK: pobráteno

MESTNIK: pri pobrâčeni
ORODNIK: s pobrâteno

dvojina

IMENOVALNIK: pobrâteni
RODILNIK: pobrâtenih
DAJALNIK: pobrâtenima
TOŽILNIK: pobrâteni
MESTNIK: pri pobrâtenih
ORODNIK: s pobrâtenima

množina

IMENOVALNIK: pobrâtene
RODILNIK: pobrâtenih
DAJALNIK: pobrâtenim
TOŽILNIK: pobrâtene
MESTNIK: pri pobrâtenih
ORODNIK: s pobrâtenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pobrâteno
RODILNIK: pobrâtenega
DAJALNIK: pobrâtenemu
TOŽILNIK: pobrâteno
MESTNIK: pri pobrâtenem
ORODNIK: s pobrâtenim

dvojina

IMENOVALNIK: pobrâteni
RODILNIK: pobrâtenih
DAJALNIK: pobrâtenima
TOŽILNIK: pobrâteni
MESTNIK: pri pobrâtenih
ORODNIK: s pobrâtenima

množina

IMENOVALNIK: pobrâtena
RODILNIK: pobrâtenih
DAJALNIK: pobrâtenim
TOŽILNIK: pobrâtena
MESTNIK: pri pobrâtenih
ORODNIK: s pobrâtenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pobrâtenje
RODILNIK: pobrâtenja
DAJALNIK: pobrâtenju
TOŽILNIK: pobrâtenje
MESTNIK: pri pobrâtenju
ORODNIK: s pobrâtenjem

dvojina

IMENOVALNIK: pobrâtenji
RODILNIK: pobrâtenj
DAJALNIK: pobrâtenjema
TOŽILNIK: pobrâtenji
MESTNIK: pri pobrâtenjih
ORODNIK: s pobrâtenjema

množina

IMENOVALNIK: pobrâtenja
RODILNIK: pobrâtenj
DAJALNIK: pobrâtenjem
TOŽILNIK: pobrâtenja
MESTNIK: pri pobrâtenjih
ORODNIK: s pobrâtenji

IZVOR

↑bratiti

podedováti

 podedújem in **podédovati**

podédujem dovršni glagol

[podedováti] in [podédovati]

POMEN

1. dobiti premoženje v last po umrlem, zlasti sorodniku

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

podedovati KAKŠNO bogastvo, dolgove, imetje, premoženje | podedovati domačijo, hišo, nepremičnino | podedovati kmetijo, posest, posestvo

▪ Byron je pri desetih letih po stricu *podedoval* premoženje in plemiški naziv.

▪ Zakon o dedovanju jasno določa, da kdor *podeduje* premoženje, *podeduje* tudi dolgove.

▪ Kot najmlajši izmed štirih otrok je kmetijo *podedoval* po očetu.

▶ glag. + po + sam. beseda v mestniku

podedovati po babici | podedovati po mami, materi, očetu, starših | podedovati po možu | podedovati po stricu, teti

▪ Dobro je vodil gostilno, ki jo je *podedoval* po očetu.

▪ Bogato se je poročila in po sedaj že pokojnem možu *podedovala* pravcato premoženje.

▪ Hišo sta z ženo *podedovala* po teti, ki v zakonu ni imela otrok.

▶ glag. + od + sam. beseda v rodilniku

podedovati od babice | podedovati od brata | podedovati od mame, matere, očeta, staršev | podedovati od tete

▪ Balkon v mediteranskem slogu je ena od privlačnosti stanovanja, ki sta ga pred dobrim letom dni *podedovala* od babice in dedka.

▪ Na zemlji, ki sem jo *podedoval* od staršev, sem najprej zasadil 40 arov jablan in 20 arov višenj.

...

▪ Ker imate sina, bo po vaši smrti *podedoval* vse vaše premoženje. Sestra in brat ne prideta v poštev kot dediča, ker so otroci poleg zakonca prvi dediči.

2. dobiti, prevzeti od staršev, prednikov kako telesno, duševno lastnost, nagnjenje

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

podedovati KATERI gen | podedovati lepoto |
podedovati nadarjenost, talent, KATERO žilico |
podedovati nagnjenje, nagnjenost

- Potomec *podeduje* nekatere gene za določene lastnosti od matere, druge pa od očeta.
- Tu in tam še zaigra s sinovoma, ki sta od očeta *podedovala* posluš in nadarjenost za glasbo.
- Bolezni same po sebi ne podedujemo, lahko pa *podedujemo* nagnjenost.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

podedovati po babici, dedu, dedku | podedovati po mami, materi, očetu, starših | podedovati po prednikih | podedovati po ČIGAVI strani

- Ljubezen do glasbe je *podedoval* po babici, ki je vztrajala, da se fant že pri treh letih začne učiti igranja na klavir.
- Veselje do ročnih del, spretnost in znanje sem *podedovala* po materi.
- Višino sem verjetno *podedovala* po očetovi strani, saj je bila babica visoka 180, teta pa ima 179 centimetrov.

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditeljskem

podedovati od mame, matere, očeta, staršev |
podedovati od prednikov

- Do motenega strjevanja krvi pride zaradi genske okvare, ki jo večinoma *podedujemo* od mame ali očeta, redkeje od obeh.
- Na to, kar smo *podedovali* od prednikov, nimamo vpliva, lahko pa sledimo življenjskemu slogu, ki nam tudi v starosti zagotavlja vitalnost.

...

- Naklonjenost poeziji je gotovo *podedovala* po svoji stari mami, ki je kot kmečka ženska zelo rada brala in zgodbe pripovedovala tudi svoji vnukinji.

3. ekspresivno **dobiti, prevzeti od predhodnikov**

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditeljskem

podedovati od predhodnice, predhodnika |
podedovati od prednikov | podedovati od KATERE vlade

- Jezik smo *podedovali* od naših prednikov, zato ni zgolj naša last, kajti zapustiti ga moramo tistim, ki prihajajo za nami.
- Spomnimo, da je ministrstvo od prejšnje vlade *podedovalo* katastrofalno stanje na področju zakonodaje, čakalnih vrst in investicij.

...

- Odgovarjajo, da so korupcijo *podedovali* po predhodnikih, vendar kljub temu nimajo trdnih dokazov, da so jo odločno poskušali izkoreniniti ali vsaj obvladati.
- Ob zastarelem in neučinkovitem gospodarstvu, ki ga je *podedovala* iz prejšnjih časov, je težave povzročila tudi odločitev vlade, da zmanjša svojo oboroževalno industrijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[podedováti]

IPA: [pɔdɛdɔ'va:ti]

NEDOLOČNIK: podedováti

NAMENILNIK: podedovát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: podedújem
2. OSEBA: podedúješ
3. OSEBA: podedúje

dvojina

1. OSEBA: podedújeva
2. OSEBA: podedújeta
3. OSEBA: podedújeta

množina

1. OSEBA: podedújemo
2. OSEBA: podedújete
3. OSEBA: podedújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: podedúj

dvojina

1. OSEBA: podedújva
2. OSEBA: podedújta

množina

1. OSEBA: podedújmo
2. OSEBA: podedújte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: podedováł

DVOJINA: podedováła

MNOŽINA: podedováli

ženski spol

EDNINA: podedováła

DVOJINA: podedováli

MNOŽINA: podedovále

srednji spol

EDNINA: podedováło

DVOJINA: podedováli

MNOŽINA: podedováła

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: podedován

RODILNIK: podedovánega

DAJALNIK: podedovánemu

TOŽILNIK: podedován

živo podedovánega

MESTNIK: pri podedovánem

ORODNIK: s podedovánim

dvojina

IMENOVALNIK: podedována

RODILNIK: podedovánih

DAJALNIK: podedová**ni**ma
TOŽILNIK: podedová**na**
MESTNIK: pri podedová**ni**h
ORODNIK: s podedová**ni**ma

množina

IMENOVALNIK: podedová**ni**
RODILNIK: podedová**ni**h
DAJALNIK: podedová**ni**m
TOŽILNIK: podedová**ne**
MESTNIK: pri podedová**ni**h
ORODNIK: s podedová**ni**mi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: podedová**na**
RODILNIK: podedová**ne**
DAJALNIK: podedová**ni**
TOŽILNIK: podedová**no**
MESTNIK: pri podedová**ni**
ORODNIK: s podedová**no**

dvojina

IMENOVALNIK: podedová**ni**
RODILNIK: podedová**ni**h
DAJALNIK: podedová**ni**ma
TOŽILNIK: podedová**ni**
MESTNIK: pri podedová**ni**h
ORODNIK: s podedová**ni**ma

množina

IMENOVALNIK: podedová**ne**
RODILNIK: podedová**ni**h
DAJALNIK: podedová**ni**m
TOŽILNIK: podedová**ne**
MESTNIK: pri podedová**ni**h
ORODNIK: s podedová**ni**mi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: podedová**no**
RODILNIK: podedová**ne**ga
DAJALNIK: podedová**ne**mu
TOŽILNIK: podedová**no**
MESTNIK: pri podedová**ne**m
ORODNIK: s podedová**ni**m

dvojina

IMENOVALNIK: podedová**ni**
RODILNIK: podedová**ni**h
DAJALNIK: podedová**ni**ma
TOŽILNIK: podedová**ni**
MESTNIK: pri podedová**ni**h
ORODNIK: s podedová**ni**ma

množina

IMENOVALNIK: podedová**na**
RODILNIK: podedová**ni**h
DAJALNIK: podedová**ni**m
TOŽILNIK: podedová**na**
MESTNIK: pri podedová**ni**h

ORODNIK: s podedová**ni**mi
DELEŽJE NA -**vš**: podedová**vš**i

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: podedová**nje**
RODILNIK: podedová**nja**
DAJALNIK: podedová**nju**
TOŽILNIK: podedová**nje**
MESTNIK: pri podedová**nju**
ORODNIK: s podedová**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: podedová**nji**
RODILNIK: podedová**nj**
DAJALNIK: podedová**nje**ma
TOŽILNIK: podedová**nji**
MESTNIK: pri podedová**nji**h
ORODNIK: s podedová**nje**ma

množina

IMENOVALNIK: podedová**nja**
RODILNIK: podedová**nj**
DAJALNIK: podedová**njem**
TOŽILNIK: podedová**nja**
MESTNIK: pri podedová**nji**h
ORODNIK: s podedová**nji**

in

[podédovati]

IPA: [pɔ'de:ðovati]

NEDOLOČNIK: podédovati

NAMENILNIK: podédovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: podédu**j**em
2. OSEBA: podédu**je**š
3. OSEBA: podédu**je**

dvojina

1. OSEBA: podédu**je**va
2. OSEBA: podédu**je**ta
3. OSEBA: podédu**je**ta

množina

1. OSEBA: podédu**je**mo
2. OSEBA: podédu**je**te
3. OSEBA: podédu**je**jo

velelnik

ednina

2. OSEBA: podédu**j**

dvojina

1. OSEBA: podédu**je**va
2. OSEBA: podédu**je**ta

množina

1. OSEBA: podédu**je**mo
2. OSEBA: podédu**je**te

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: podédoval
 DVOJINA: podédovala
 MNOŽINA: podédovali

ženski spol

EDNINA: podédovala
 DVOJINA: podédovali
 MNOŽINA: podédovale

srednji spol

EDNINA: podédovalo
 DVOJINA: podédovali
 MNOŽINA: podédovala

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: podédovan
 RODILNIK: podédovanega
 DAJALNIK: podédovanemu
 TOŽILNIK: podédovan
 živo podédovanega
 MESTNIK: pri podédovanem
 ORODNIK: s podédovanim

dvojina

IMENOVALNIK: podédovana
 RODILNIK: podédovanih
 DAJALNIK: podédovanima
 TOŽILNIK: podédovana
 MESTNIK: pri podédovanih
 ORODNIK: s podédovanima

množina

IMENOVALNIK: podédovani
 RODILNIK: podédovanih
 DAJALNIK: podédovanim
 TOŽILNIK: podédovane
 MESTNIK: pri podédovanih
 ORODNIK: s podédovanimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: podédovana
 RODILNIK: podédovane
 DAJALNIK: podédovani
 TOŽILNIK: podédovano
 MESTNIK: pri podédovani
 ORODNIK: s podédovano

dvojina

IMENOVALNIK: podédovani
 RODILNIK: podédovanih
 DAJALNIK: podédovanima
 TOŽILNIK: podédovani
 MESTNIK: pri podédovanih
 ORODNIK: s podédovanima

množina

IMENOVALNIK: podédovane
 RODILNIK: podédovanih

DAJALNIK: podédovanim
 TOŽILNIK: podédovane
 MESTNIK: pri podédovanih
 ORODNIK: s podédovanimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: podédovano
 RODILNIK: podédovanega
 DAJALNIK: podédovanemu
 TOŽILNIK: podédovano
 MESTNIK: pri podédovanem
 ORODNIK: s podédovanim

dvojina

IMENOVALNIK: podédovani
 RODILNIK: podédovanih
 DAJALNIK: podédovanima
 TOŽILNIK: podédovani
 MESTNIK: pri podédovanih
 ORODNIK: s podédovanima

množina

IMENOVALNIK: podédovana
 RODILNIK: podédovanih
 DAJALNIK: podédovanim
 TOŽILNIK: podédovana
 MESTNIK: pri podédovanih
 ORODNIK: s podédovanimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: podedovávṣ̌i**glagolnik****ednina**

IMENOVALNIK: podédovanje
 RODILNIK: podédovanja
 DAJALNIK: podédovanju
 TOŽILNIK: podédovanje
 MESTNIK: pri podédovanju
 ORODNIK: s podédovanjem

dvojina

IMENOVALNIK: podédovanji
 RODILNIK: podédovanj
 DAJALNIK: podédovanjema
 TOŽILNIK: podédovanji
 MESTNIK: pri podédovanjih
 ORODNIK: s podédovanjema

množina

IMENOVALNIK: podédovanja
 RODILNIK: podédovanj
 DAJALNIK: podédovanjem
 TOŽILNIK: podédovanja
 MESTNIK: pri podédovanjih
 ORODNIK: s podédovanji

TONEMSKO

[podedováti]

IPA: [pɔdɛdɔvã:tí]

NEDOLOČNIK: podedováti

NAMENILNIK: podedovät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: podedûjem
2. OSEBA: podedûješ
3. OSEBA: podedûje

dvojina

1. OSEBA: podedûjeva
2. OSEBA: podedûjeta
3. OSEBA: podedûjeta

množina

1. OSEBA: podedûjemo
2. OSEBA: podedûjete
3. OSEBA: podedûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: podedûj

dvojina

1. OSEBA: podedûjva
2. OSEBA: podedûjta

množina

1. OSEBA: podedûjmo
2. OSEBA: podedûjte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: podedoväl
DVOJINA: podedovála
MNOŽINA: podedováli

ženski spol

- EDNINA: podedovâla
DVOJINA: podedováli
MNOŽINA: podedovále

srednji spol

- EDNINA: podedoválo
DVOJINA: podedováli
MNOŽINA: podedovála

deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: podedován
RODILNIK: podedovánega
DAJALNIK: podedovánemu
TOŽILNIK: podedován
živo podedovánega
MESTNIK: pri podedovánem
ORODNIK: s podedovánim

dvojina

- IMENOVALNIK: podedována
RODILNIK: podedovánih
DAJALNIK: podedovánima
TOŽILNIK: podedována
MESTNIK: pri podedovánih
ORODNIK: s podedovánima

množina

IMENOVALNIK: podedováni

RODILNIK: podedovánih

DAJALNIK: podedovánim

TOŽILNIK: podedovâne

MESTNIK: pri podedovánih

ORODNIK: s podedovánimi

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: podedována
RODILNIK: podedovâne
DAJALNIK: podedováni
TOŽILNIK: podedováno
MESTNIK: pri podedováni
ORODNIK: s podedováno

dvojina

- IMENOVALNIK: podedováni
RODILNIK: podedovánih
DAJALNIK: podedovánima
TOŽILNIK: podedováni
MESTNIK: pri podedovánih
ORODNIK: s podedovánima

množina

- IMENOVALNIK: podedovâne
RODILNIK: podedovánih
DAJALNIK: podedovánim
TOŽILNIK: podedovâne
MESTNIK: pri podedovánih
ORODNIK: s podedovánimi

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: podedováno
RODILNIK: podedovánega
DAJALNIK: podedovánemu
TOŽILNIK: podedováno
MESTNIK: pri podedovánem
ORODNIK: s podedovánim

dvojina

- IMENOVALNIK: podedováni
RODILNIK: podedovánih
DAJALNIK: podedovánima
TOŽILNIK: podedováni
MESTNIK: pri podedovánih
ORODNIK: s podedovánima

množina

- IMENOVALNIK: podedována
RODILNIK: podedovánih
DAJALNIK: podedovánim
TOŽILNIK: podedována
MESTNIK: pri podedovánih
ORODNIK: s podedovánimi

DELEŽJE NA -vš̄: podedovâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: podedovânje

RODILNIK: podedovânja
DAJALNIK: podedovânju
TOŽILNIK: podedovânje
MESTNIK: pri podedovânju
ORODNIK: s podedovânjem

dvojina

IMENOVALNIK: podedovânji
RODILNIK: podedovânj
DAJALNIK: podedovânjema
TOŽILNIK: podedovânji
MESTNIK: pri podedovânjih
ORODNIK: s podedovânjema

množina

IMENOVALNIK: podedovânja
RODILNIK: podedovânj
DAJALNIK: podedovânjem
TOŽILNIK: podedovânja
MESTNIK: pri podedovânjih
ORODNIK: s podedovânji

in

[podêdovati]

IPA: [pɔdê:dɔvati]

NEDOLOČNIK: podêdovati

NAMENILNIK: podêdovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: podêdujem
2. OSEBA: podêduješ
3. OSEBA: podêduje

dvojina

1. OSEBA: podêdujeva
2. OSEBA: podêdujeta
3. OSEBA: podêdujeta

množina

1. OSEBA: podêdujemo
2. OSEBA: podêdujete
3. OSEBA: podêdujejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: podêduj

dvojina

1. OSEBA: podêdujva
2. OSEBA: podêdujta

množina

1. OSEBA: podêdujmo
2. OSEBA: podêdujte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: podêdoval
DVOJINA: podêdovala
MNOŽINA: podêdovali

ženski spol

EDNINA: podêdovala
DVOJINA: podêdovali
MNOŽINA: podêdovale

srednji spol

EDNINA: podêdovalo
DVOJINA: podêdovali
MNOŽINA: podêdovala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: podêdovan
RODILNIK: podêdovanega
DAJALNIK: podêdovanemu
TOŽILNIK: podêdovan
živo podêdovanega
MESTNIK: pri podêdovanem
ORODNIK: s podêdovanim

dvojina

IMENOVALNIK: podêdovana
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovani
TOŽILNIK: podêdovana
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

množina

IMENOVALNIK: podêdovani
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovanim
TOŽILNIK: podêdovane
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: podêdovana
RODILNIK: podêdovane
DAJALNIK: podêdovani
TOŽILNIK: podêdovano
MESTNIK: pri podêdovani
ORODNIK: s podêdovano

dvojina

IMENOVALNIK: podêdovani
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovani
TOŽILNIK: podêdovani
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

množina

IMENOVALNIK: podêdovane
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovanim
TOŽILNIK: podêdovane
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: podêdovano
RODILNIK: podêdovan**ega**
DAJALNIK: podêdovan**emu**
TOŽILNIK: podêdovano
MESTNIK: pri podêdovan**em**
ORODNIK: s podêdovan**im**

dvojina

IMENOVANIK: podêdovani
RODILNIK: podêdovan**ih**
DAJALNIK: podêdovan**ima**
TOŽILNIK: podêdovani
MESTNIK: pri podêdovan**ih**
ORODNIK: s podêdovan**ima**

množina

IMENOVANIK: podêdovana
RODILNIK: podêdovan**ih**
DAJALNIK: podêdovan**im**
TOŽILNIK: podêdovana
MESTNIK: pri podêdovan**ih**
ORODNIK: s podêdovan**imi**

DELEŽJE NA -*vš*: podedov**âvši**

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: podêdovan**je**
RODILNIK: podêdovan**ja**
DAJALNIK: podêdovan**ju**
TOŽILNIK: podêdovan**je**
MESTNIK: pri podêdovan**ju**
ORODNIK: s podêdovan**jem**

dvojina

IMENOVANIK: podêdovan**ji** in podêdovan**ji**
RODILNIK: podêdovan**j**
DAJALNIK: podêdovan**jema** in podêdovan**jema**
TOŽILNIK: podêdovan**ji** in podêdovan**ji**
MESTNIK: pri podêdovan**jih**
ORODNIK: s podêdovan**jema** in s podêdovan**jema**

množina

IMENOVANIK: podêdovan**ja**
RODILNIK: podêdovan**j**
DAJALNIK: podêdovan**jem**
TOŽILNIK: podêdovan**ja**
MESTNIK: pri podêdovan**jih**
ORODNIK: s podêdovan**ji**

in

[podêdovati]

IPA: [pɔdê:dɔvati]

(tonemska dvojica)

NEDOLOČNIK: podêdovati

NAMENILNIK: podêdovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: podêdu**jem**

2. OSEBA: podêdu**ješ**

3. OSEBA: podêdu**je**

dvojina

1. OSEBA: podêdu**jeva**

2. OSEBA: podêdu**jeta**

3. OSEBA: podêdu**jeta**

množina

1. OSEBA: podêdu**jemo**

2. OSEBA: podêdu**jete**

3. OSEBA: podêdu**jejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: podêdu**j**

dvojina

1. OSEBA: podêdu**ja**

2. OSEBA: podêdu**ja**

množina

1. OSEBA: podêdu**jmo**

2. OSEBA: podêdu**jte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: podêdoval

DVOJINA: podêdovala

MNOŽINA: podêdovali

ženski spol

EDNINA: podêdovala

DVOJINA: podêdovali

MNOŽINA: podêdovale

srednji spol

EDNINA: podêdovalo

DVOJINA: podêdovali

MNOŽINA: podêdovala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: podêdovan

RODILNIK: podêdovan**ega**

DAJALNIK: podêdovan**emu**

TOŽILNIK: podêdovan

živo podêdovan**ega**

MESTNIK: pri podêdovan**em**

ORODNIK: s podêdovan**im**

dvojina

IMENOVANIK: podêdovana

RODILNIK: podêdovan**ih**

DAJALNIK: podêdovan**ima**

TOŽILNIK: podêdovana

MESTNIK: pri podêdovan**ih**

ORODNIK: s podêdovan**ima**

množina

IMENOVANIK: podêdovani

RODILNIK: podêdovan**ih**

DAJALNIK: podêdovan**im**

TOŽILNIK: podêdovane
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: podêdovana
RODILNIK: podêdovane
DAJALNIK: podêdovani
TOŽILNIK: podêdovano
MESTNIK: pri podêdovani
ORODNIK: s podêdovano

dvojina

IMENOVALNIK: podêdovani
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovanim
TOŽILNIK: podêdovani
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

množina

IMENOVALNIK: podêdovane
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovanim
TOŽILNIK: podêdovane
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: podêdovano
RODILNIK: podêdovanega
DAJALNIK: podêdovanemu
TOŽILNIK: podêdovano
MESTNIK: pri podêdovanem
ORODNIK: s podêdovanim

dvojina

IMENOVALNIK: podêdovani
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovanim
TOŽILNIK: podêdovani
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

množina

IMENOVALNIK: podêdovana
RODILNIK: podêdovanih
DAJALNIK: podêdovanim
TOŽILNIK: podêdovana
MESTNIK: pri podêdovanih
ORODNIK: s podêdovanimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: podedovāvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: podêdovanje
RODILNIK: podêdovanja
DAJALNIK: podêdovanju
TOŽILNIK: podêdovanje

MESTNIK: pri podêdovanju
ORODNIK: s podêdovanjem

dvojina

IMENOVALNIK: podêdovanji
RODILNIK: podêdovanj
DAJALNIK: podêdovanjema
TOŽILNIK: podêdovanji
MESTNIK: pri podêdovanjih
ORODNIK: s podêdovanjema

množina

IMENOVALNIK: podêdovanja
RODILNIK: podêdovanj
DAJALNIK: podêdovanjem
TOŽILNIK: podêdovanja
MESTNIK: pri podêdovanjih
ORODNIK: s podêdovanji

IZVOR

↑ dedovati

podgóbje podgóbja samostalnik srednjega spola
[podgóbje]

POMEN

iz biologije mrežasto razrasel del glive iz nitk v
zemlji, lesu ali drugi podlagi; SIN.: iz biologije micelij

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Proces razvoja od troska do gobe je precej zapleten in dolg, zato je toliko bolj pomembno, da varujemo *podgobje* in ga poskušamo čim manj poškodovati.

...

- Gobo primemo na spodnji strani beta, jo rahlo zasučemo sem in tja in nato previdno izvlečemo iz zemlje oziroma ločimo od *podgobja*.
- Glive se s svojim *podgobjem* ali micelijem širijo po notranjosti drevesa in mu razgrajujejo les.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[podgóbje]

IPA: [pɔd'goːbje]

ednina

IMENOVALNIK: podgóbje
RODILNIK: podgóbja
DAJALNIK: podgóbju
TOŽILNIK: podgóbje
MESTNIK: pri podgóbju
ORODNIK: s podgobjem

dvojina

IMENOVALNIK: podgobji
RODILNIK: podgobjj
DAJALNIK: podgobjema
TOŽILNIK: podgobji
MESTNIK: pri podgobjih

ORODNIK: s podgóbjem
množina

IMENOVALNIK: podgóbja
RODILNIK: podgóbij
DAJALNIK: podgóbjem
TOŽILNIK: podgóbja
MESTNIK: pri podgóbjih
ORODNIK: s podgóbji

TONEMSKO

[podgôbje]

IPA: [pɔdgô:bjè]

ednina

IMENOVALNIK: podgôbje
RODILNIK: podgôbja
DAJALNIK: podgôbju
TOŽILNIK: podgôbje
MESTNIK: pri podgôbju
ORODNIK: s podgôbjem

dvojina

IMENOVALNIK: podgôbji
RODILNIK: podgôbij
DAJALNIK: podgôbjema
TOŽILNIK: podgôbji
MESTNIK: pri podgôbjih
ORODNIK: s podgôbjema

množina

IMENOVALNIK: podgôbja
RODILNIK: podgôbij
DAJALNIK: podgôbjem
TOŽILNIK: podgôbja
MESTNIK: pri podgôbjih
ORODNIK: s podgôbji

IZVOR

iz *pod gobo*

podkovnják podkovnjáka samostalnik moškega spola

[potkɔunják]

POMEN

iz zoologije netopir s kožno gubo med nosnicami v obliki podkve; primerjaj lat. *Rhinolophidae*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Večina netopirjev pri mirovanju zloži letalno mrežo ob telo, *podkovnjaki* pa se vanjo zavijejo.
- Mladi *podkovnjaki* prespijo ves dan v votlih drevesih, jamah, opuščenih rudnikih ali na podstrešjih.

...

- Večina *podkovnjakov* živi v tropskih in subtropskih predelih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[potkɔunják]

IPA: [pɔtkɔunjá:k]

ednina

IMENOVALNIK: podkovnják
RODILNIK: podkovnjáka
DAJALNIK: podkovnjáku
TOŽILNIK: podkovnjáka
MESTNIK: pri podkovnjáku
ORODNIK: s podkovnjákom

dvojina

IMENOVALNIK: podkovnjáka
RODILNIK: podkovnjákov
DAJALNIK: podkovnjákoma
TOŽILNIK: podkovnjáka
MESTNIK: pri podkovnjákih
ORODNIK: s podkovnjákoma

množina

IMENOVALNIK: podkovnjáki
RODILNIK: podkovnjákov
DAJALNIK: podkovnjákom
TOŽILNIK: podkovnjáke
MESTNIK: pri podkovnjákih
ORODNIK: s podkovnjáki

TONEMSKO

[potkɔunják]

IPA: [pɔtkɔunjá:k]

ednina

IMENOVALNIK: podkovnják
RODILNIK: podkovnjáka
DAJALNIK: podkovnjáku
TOŽILNIK: podkovnjáka
MESTNIK: pri podkovnjáku
ORODNIK: s podkovnjákom

dvojina

IMENOVALNIK: podkovnjáka
RODILNIK: podkovnjákov tudi podkovnjâkov
DAJALNIK: podkovnjákoma
TOŽILNIK: podkovnjáka
MESTNIK: pri podkovnjákih tudi pri podkovnjâkih
ORODNIK: s podkovnjákoma

množina

IMENOVALNIK: podkovnjáki
RODILNIK: podkovnjákov tudi podkovnjâkov
DAJALNIK: podkovnjákom
TOŽILNIK: podkovnjáke
MESTNIK: pri podkovnjákih tudi pri podkovnjâkih
ORODNIK: s podkovnjáki tudi s podkovnjâki

južni podkovnjak

iz zoologije **podkovnjak** s puhasto dlako sivo rjave barve na hrbtu in sivo bele ali rumeno bele barve na trebuhu, ki živi zlasti v Sredozemlju; primerjaj lat. *Rhinolophus euryale*

- **Južni podkovnjak** je eden naših najredkejših netopirjev, ki živi samo na toplejših južnih območjih Slovenije.
- V Ajdovski jami pri Nemški vasi se nahaja zelo pomembna porodniška kolonija *južnih podkovnjakov*.

mali podkovnjak

iz zoologije **majhen podkovnjak** s puhasto dlako rjavkaste barve na hrbtu in svetlo sive barve na trebuhu ter večjo glavo, ki tehta od pet do deset gramov; primerjaj lat. *Rhinolophus hipposideros*

- Na grajskem podstrešju živi kolonija *malih podkovnjakov*.
- Med redkimi ali ogroženimi živalskimi vrstami na območju parka najdemo netopirja *malega podkovnjaka*, metulja travniškega postavneža in rdečega apolona ter hrošče.

IZVOR

↑podkev

podóčnik podóčnika samostalnik moškega spola

[podóčnik]

POMEN

1. koničast zob v srednjem delu polovice čeljusti med zadnjim sekalcem in prvim ličnikom za trganje hrane

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Neizrasli *podočniki* zahtevajo interdisciplinarno ortodontsko-kirurško obravnavo, ki je zahtevna in dolgotrajna.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Najprej zrastejo sekalci, sledijo *podočniki* in ličniki, nato zrastejo še kočniki.

2. modrikasta polkrožna lisa pod očesom, navadno zaradi utrujenosti, neprespanosti

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Zjutraj, ko vstane, ima *podočnike* in suha usta.
- Svež vlažilni hidrogel zmanjšuje otekle veke, očesne vrečice in *podočnike*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[podóčnik]

IPA: [pɔ'do:ʈɲɪk]

ednina

IMENOVALNIK: podóčnik

RODILNIK: podóčnika

DAJALNIK: podóčniku

TOŽILNIK: podóčnik

MESTNIK: pri podóčniku

ORODNIK: s podóčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: podóčnika

RODILNIK: podóčnikov

DAJALNIK: podóčnikoma

TOŽILNIK: podóčnika

MESTNIK: pri podóčnikih

ORODNIK: s podóčnikoma

množina

IMENOVALNIK: podóčniki

RODILNIK: podóčnikov

DAJALNIK: podóčnikom

TOŽILNIK: podóčnike

MESTNIK: pri podóčnikih

ORODNIK: s podóčniki

TONEMSKO

[podôčnik]

IPA: [pɔdó:ʈɲɪk]

ednina

IMENOVALNIK: podôčnik

RODILNIK: podôčnika

DAJALNIK: podôčniku

TOŽILNIK: podôčnik

MESTNIK: pri podôčniku

ORODNIK: s podôčnikom

dvojina

IMENOVALNIK: podôčnika

RODILNIK: podôčnikov

DAJALNIK: podôčnikoma

TOŽILNIK: podôčnika

MESTNIK: pri podôčnikih

ORODNIK: s podôčnikoma

množina

IMENOVALNIK: podôčniki

RODILNIK: podôčnikov

DAJALNIK: podôčnikom

TOŽILNIK: podôčnike

MESTNIK: pri podôčnikih

ORODNIK: s podôčniki

IZVOR

iz *podočen* iz ↑pod + ↑oko

polónij polónija samostalnik moškega spola

[polóni]

POMEN

v naravi redko prisoten radioaktivni element, ki nastane pri razpadanju urana, kemijski element [Po]

▶ prid. beseda + sam. beseda

radioaktivni polonij

▪ V prsti znotraj jedrske elektrarne so na več mestih našli radioaktivni *plutonij*.

▶ priredna zveza

polonij in radij

▪ Leta 1911 je dobila tudi Nobelovo nagrado za kemijo, in sicer za raziskave dveh kemijskih elementov – radija in *polonija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[polóni]

IPA: [pɔ'lo:ni]

ednina

IMENOVALNIK: polónij

RODILNIK: polónija

DAJALNIK: polóniju

TOŽILNIK: polónij

MESTNIK: pri polóniju

ORODNIK: s polónijem

dvojina

IMENOVALNIK: polónija

RODILNIK: polónijev

DAJALNIK: polónijema

TOŽILNIK: polónija

MESTNIK: pri polónijih

ORODNIK: s polónijema

množina

IMENOVALNIK: polóniji

RODILNIK: polónijev

DAJALNIK: polónijem

TOŽILNIK: polónije

MESTNIK: pri polónijih

ORODNIK: s polóniji

TONEMSKO

[polóni]

IPA: [pɔlò:ní]

ednina

IMENOVALNIK: polónij

RODILNIK: polónija

DAJALNIK: polóniju

TOŽILNIK: polónij

MESTNIK: pri polóniju

ORODNIK: s polónijem

dvojina

IMENOVALNIK: polónija

RODILNIK: polónijev tudi polónijev

DAJALNIK: polónijema

TOŽILNIK: polónija

MESTNIK: pri polónijih tudi pri polónijih

ORODNIK: s polónijema

množina

IMENOVALNIK: polóniji

RODILNIK: polónijev tudi polónijev

DAJALNIK: polónijem

TOŽILNIK: polónije

MESTNIK: pri polónijih tudi pri polónijih

ORODNIK: s polóniji tudi s polóniji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Polonium*, frc., angl. *polonium* iz nlat. *polonium*, po imenu države *Polonia* 'Poljska', domovine Marie Skłodowske-Curie, ki ga je odkrila

pôlšji pôlšja pôlšje pridevnik

[pôušji]

POMEN

1. ki je v zvezi s polhi 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

polšji lov | polšja past

▪ *Polšji* lov je imel v davni preteklosti pomembno mesto v življenju kmečkega prebivalstva.

▪ Vrsto let je razvijal posebne *polšje* pasti, ki omogočajo selektivni lov.

1.1. ki je del telesa polhov 1. ali se pridobiva s telesa polhov 1.

▶ prid. beseda + sam. beseda

polšja mast | polšje kože | polšje meso

▪ Polšji lov ni bil namenjen le prehrani, ampak so uspešno prodajali *polšje* kože.

▪ *Polšje* krzno je bilo zelo cenjeno in so iz njega izdelovali ovratnike, oblačila, predvsem pa moška pokrivala, ki se imenujejo polhovke.

1.2. ki je iz mesa polhov 1. ali vsebuje meso polhov 1. kot hrano, jed

▶ prid. beseda + sam. beseda

polšja obara

▪ Poleg pečenih polhov in *polšje* obare mu je pri srcu tudi *polšja* juha, ki se menda odlično prileže poleg ajdovih žgancev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pôušji]

IPA: [ˈpɔ:ʊʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pôlšji

RODILNIK: pôlšjega

DAJALNIK: pôlšjemu

TOŽILNIK: pôlšji
živo pôlšjega
MESTNIK: pri pôlšjem
ORODNIK: s pôlšjim

dvojina

IMENOVALNIK: pôlšja
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjima
TOŽILNIK: pôlšja
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjima

množina

IMENOVALNIK: pôlšji
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjim
TOŽILNIK: pôlšje
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pôlšja
RODILNIK: pôlšje
DAJALNIK: pôlšji
TOŽILNIK: pôlšjo
MESTNIK: pri pôlšji
ORODNIK: s pôlšjo

dvojina

IMENOVALNIK: pôlšji
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjima
TOŽILNIK: pôlšji
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjima

množina

IMENOVALNIK: pôlšje
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjim
TOŽILNIK: pôlšje
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pôlšje
RODILNIK: pôlšjega
DAJALNIK: pôlšjemu
TOŽILNIK: pôlšje
MESTNIK: pri pôlšjem
ORODNIK: s pôlšjim

dvojina

IMENOVALNIK: pôlšji
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjima
TOŽILNIK: pôlšji
MESTNIK: pri pôlšjih

ORODNIK: s pôlšjima
množina

IMENOVALNIK: pôlšja
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjim
TOŽILNIK: pôlšja
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjimi

TONEMSKO

[póušji]

IPA: [pò:uʃjɪ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pôlšji
RODILNIK: pôlšjega
DAJALNIK: pôlšjemu
TOŽILNIK: pôlšji
živo pôlšjega
MESTNIK: pri pôlšjem
ORODNIK: s pôlšjim

dvojina

IMENOVALNIK: pôlšja
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjima
TOŽILNIK: pôlšja
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjima

množina

IMENOVALNIK: pôlšji
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjim
TOŽILNIK: pôlšje
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pôlšja
RODILNIK: pôlšje
DAJALNIK: pôlšji
TOŽILNIK: pôlšjo
MESTNIK: pri pôlšji
ORODNIK: s pôlšjo

dvojina

IMENOVALNIK: pôlšji
RODILNIK: pôlšjih
DAJALNIK: pôlšjima
TOŽILNIK: pôlšji
MESTNIK: pri pôlšjih
ORODNIK: s pôlšjima

množina

IMENOVALNIK: pôlšje
RODILNIK: pôlšjih

DAJALNIK: pólšjim
TOŽILNIK: pólšje
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pólšje
RODILNIK: pólšjega
DAJALNIK: pólšjemu
TOŽILNIK: pólšje
MESTNIK: pri pólšjem
ORODNIK: s pólšjim

dvojina

IMENOVALNIK: pólšji
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjima
TOŽILNIK: pólšji
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjima

množina

IMENOVALNIK: pólšja
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjim
TOŽILNIK: pólšja
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjimi

in

[pólšji]
IPA: [pó:lʃji]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pólšji
RODILNIK: pólšjega
DAJALNIK: pólšjemu
TOŽILNIK: pólšji
živo pólšjega
MESTNIK: pri pólšjem
ORODNIK: s pólšjim

dvojina

IMENOVALNIK: pólšja
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjima
TOŽILNIK: pólšja
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjima

množina

IMENOVALNIK: pólšji
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjim
TOŽILNIK: pólšje

MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pólšja
RODILNIK: pólšje
DAJALNIK: pólšji
TOŽILNIK: pólšjo
MESTNIK: pri pólšji
ORODNIK: s pólšjo

dvojina

IMENOVALNIK: pólšji
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjima
TOŽILNIK: pólšji
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjima

množina

IMENOVALNIK: pólšje
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjim
TOŽILNIK: pólšje
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pólšje
RODILNIK: pólšjega
DAJALNIK: pólšjemu
TOŽILNIK: pólšje
MESTNIK: pri pólšjem
ORODNIK: s pólšjim

dvojina

IMENOVALNIK: pólšji
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjima
TOŽILNIK: pólšji
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjima

množina

IMENOVALNIK: pólšja
RODILNIK: pólšjih
DAJALNIK: pólšjim
TOŽILNIK: pólšja
MESTNIK: pri pólšjih
ORODNIK: s pólšjimi

IZVOR

↑polh

ponikálnica ponikálnice samostalnik ženskega spola

[ponikálnica]

POMEN

1. kraška reka, ki teče po površju in ponikne v podzemlje; SIN.: ponikovalnica

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

ponikalnica teče KJE

▪ Temenica, tretja največja in najdaljša slovenska *ponikalnica*, po krajšem podzemskem toku privre drugič na površje.

▪ Po tej dolini teče majhna, a izredno slikovita *ponikalnica*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kraška ponikalnica

▪ Reka Reka, naša najdaljša *ponikalnica*, je izdolbla dva kilometra dolg površinski kanjon, nato pa v jamah še podzemskega.

▪ Enkratni sistem kraških *ponikalnic* in površinskih voda Ljubljani je vzpodbudil naravovarstvenike, da so njeno porečje uvrstili v zavarovano območje.

▶ **sam. beseda + sam. beseda**

reka ponikalnica

▪ Ljubljani že dolgo velja za tipičen primer kraške reke *ponikalnice*, ki glede na število ponorov in izvirov v slovenskem prostoru in tudi širše nima konkurenta.

2. iz gradbeništva jašek za odvajanje zlasti meteornih

voda; SIN.: požiralnik, iz gradbeništva ponikovalnica

▪ Pod cestiščem bodo obnovili del telekomunikacijskih kanalov, vodovod in kanalizacijo, uredili pa so že *ponikalnico* za meteorne vode.

▪ Višek vode je ponikal za steno gospodarskega poslopja; ob asfaltiranju narejena *ponikalnica* je bila namreč premajhna.

3. ekspresivno kar povzroča, omogoča prekomerno, netransparentno porabo zlasti javnega denarja;

SIN.: ekspresivno ponikovalnica

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

ponikalnica denarja

▪ To podjetje je *ponikalnica* denarja.

...

▪ Slovenske javne finance so čudna *ponikalnica*.

▪ Doslej se je malo vedelo, da je s to *ponikalnico* odtekel tudi solidarnostni prispevek slovenskih darovalcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ponikálnica]

IPA: [pɔniˈkaːlnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ponikálnica

RODILNIK: ponikálnice

DAJALNIK: ponikálnici

TOŽILNIK: ponikálnico

MESTNIK: pri ponikálnici

ORODNIK: s ponikálnico

dvojina

IMENOVALNIK: ponikálnici

RODILNIK: ponikálnic

DAJALNIK: ponikálnic**ama**

TOŽILNIK: ponikálnici

MESTNIK: pri ponikálnic**ah**

ORODNIK: s ponikálnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: ponikálnice

RODILNIK: ponikálnic

DAJALNIK: ponikálnic**am**

TOŽILNIK: ponikálnice

MESTNIK: pri ponikálnic**ah**

ORODNIK: s ponikálnic**ami**

TONEMSKO

[ponikálnica]

IPA: [pɔniˈkaːlnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ponikálnica

RODILNIK: ponikálnice

DAJALNIK: ponikálnici

TOŽILNIK: ponikálnico

MESTNIK: pri ponikálnici

ORODNIK: s ponikálnico

dvojina

IMENOVALNIK: ponikálnici

RODILNIK: ponikálnic

DAJALNIK: ponikálnic**ama**

TOŽILNIK: ponikálnici

MESTNIK: pri ponikálnic**ah**

ORODNIK: s ponikálnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: ponikálnice

RODILNIK: ponikálnic

DAJALNIK: ponikálnic**am**

TOŽILNIK: ponikálnice

MESTNIK: pri ponikálnic**ah**

ORODNIK: s ponikálnic**ami**

IZVOR

↑ponikati

ponikoválnica ponikoválnice samostalnik ženskega

spola

[ponikoválnica]

POMEN

1. kraška reka, ki teče po površju in ponikne v podzemlje; SIN.: ponikalnica

- Bloščica je značilna *ponikovalnica*, ki se vije po manjših in večjih dolinah, dokler na koncu vasi Velike Bloke ne izgine v kraško podzemlje.
- Za dolino Loke je značilen kraški svet z vrtačami, *ponikovalnicami* in celo kraško jamo.

2. iz gradbeništva **jašek za odvajanje zlasti meteornih voda**; SIN.: požiralnik, iz gradbeništva ponikalnica

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

odvajati KAJ v ponikovalnico | speljati KAJ v ponikovalnico

- Vse meteorne vode se morajo odvajati v *ponikovalnice*, zgrajene na zemljišču investitorja.
- Občani so dolžni meteorno vodo s svojih streh in dvorišč speljati v lastne *ponikovalnice*.

...

- Zaradi varovanja okolja bodo v prihodnosti *ponikovalnice* za vodo s streh najbrž obvezne.

3. ekspresivno **kar povzroča, omogoča prekomerno, netransparentno porabo zlasti javnega denarja**;

SIN.: ekspresivno ponikalnica

- Reforme so potrebne za gospodarsko rast, za ustvarjanje novih delovnih mest, za prepotrebni razvoj in preboj in tudi za zapiranje *ponikovalnic*, v katerih izginja javni denar.
- Ta odbor bo nosil odgovornost za najdražji projekt stoletja, za to *ponikovalnico* proračunskega denarja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ponikoválnica]

IPA: [pɔnikɔ'va:lɲitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ponikoválnica

RODILNIK: ponikoválnice

DAJALNIK: ponikoválnici

TOŽILNIK: ponikoválnico

MESTNIK: pri ponikoválnici

ORODNIK: s ponikoválnico

dvojina

IMENOVALNIK: ponikoválnici

RODILNIK: ponikoválnic

DAJALNIK: ponikoválnic**ama**

TOŽILNIK: ponikoválnici

MESTNIK: pri ponikoválnic**ah**

ORODNIK: s ponikoválnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: ponikoválnice

RODILNIK: ponikoválnic

DAJALNIK: ponikoválnic**am**

TOŽILNIK: ponikoválnice

MESTNIK: pri ponikoválnic**ah**

ORODNIK: s ponikoválnic**ami**

TONEMSKO

[ponikoválnica]

IPA: [pɔnikɔ'va:lɲitsa]

ednina

IMENOVALNIK: ponikoválnica

RODILNIK: ponikoválnice

DAJALNIK: ponikoválnici

TOŽILNIK: ponikoválnico

MESTNIK: pri ponikoválnici

ORODNIK: s ponikoválnico

dvojina

IMENOVALNIK: ponikoválnici

RODILNIK: ponikoválnic

DAJALNIK: ponikoválnic**ama**

TOŽILNIK: ponikoválnici

MESTNIK: pri ponikoválnic**ah**

ORODNIK: s ponikoválnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: ponikoválnice

RODILNIK: ponikoválnic

DAJALNIK: ponikoválnic**am**

TOŽILNIK: ponikoválnice

MESTNIK: pri ponikoválnic**ah**

ORODNIK: s ponikoválnic**ami**

IZVOR

↑ponikovati

populáren populárna populárno pridevnik

[populárən]

POMEN

1. ki je znan, priljubljen pri razmeroma veliko ljudeh

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

popularen film | popularen glasbenik, igravec, izvajalec | popularen ples, šport | popularna glasba, skladba | popularna glasbenica, igralka, pevka | popularna igra, knjiga, oddaja, serija | popularna skupina, zasedba

- Pevka bo zapela svoje *najpopularnejše* skladbe.

- Šah je bil v srednjem veku med plemiči zelo *popularna* igra.

- Čeprav jazz velja za zvrst ožje ciljne skupine, ste v 90. letih kljub *popularnejšim* zvrstem na sceni osvojili občinstvo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

izjemno, izredno, nadvse, zelo popularen

- V preteklosti je že prišlo do nekaterih poskusov vdorov v zasebnost znanih, izjemno *popularnih* posameznikov.

- Bil je eden najslavnejših opernih tenorjev in hkrati tudi zelo *popularen* pevec različnih žanrov popularne glasbe.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

biti, postati popularen

▪ Takšnih naprav je na trgu zmeraj več in zaradi preproste namestitve bodo zagotovo postale izredno *popularne*.

▪ Še vedno so zelo *popularne* pastelne barve, pa bela, roza in modra.

1.1. ki ustreza željam, zahtevam razmeroma veliko ljudi

▪ Stranka svoje odločitve zagovarja tudi v trenutkih, ko niso najbolj *popularne*.

▪ Uvajanje reda ni *popularno*, ker prej ali slej stopiš komu na žulj.

2. ki je razumljiv, dostopen razmeroma veliko ljudem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

popularna kultura, umetnost | popularna literatura

▪ Udeleženci okroglih miz bodo govorili o visoki in *popularni* literaturi, o oblikovanju slovenskih knjig, knjižnih subvencijah, slovenskih knjigarnah.

▪ Kot predstavnik generacije novega vala, ki združuje *popularno* kulturo in slikarsko tradicijo, se je pred tem večinoma udeleževal skupinskih razstav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[populárən]

IPA: [pɔpuˈla:rən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: populáren
določno populárni

RODILNIK: populárnega

DAJALNIK: populárnemu

TOŽILNIK: populáren

določno populárni

živo populárnega

MESTNIK: pri populárnem

ORODNIK: s populárnim

dvojina

IMENOVANIK: populárna

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnima

TOŽILNIK: populárna

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnima

množina

IMENOVANIK: populárni

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnim

TOŽILNIK: populárne

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: populárna

RODILNIK: populárne

DAJALNIK: populárni

TOŽILNIK: populárno

MESTNIK: pri populárni

ORODNIK: s populárno

dvojina

IMENOVANIK: populárni

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnima

TOŽILNIK: populárni

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnima

množina

IMENOVANIK: populárne

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnim

TOŽILNIK: populárne

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: populárno

RODILNIK: populárnega

DAJALNIK: populárnemu

TOŽILNIK: populárno

MESTNIK: pri populárnem

ORODNIK: s populárnim

dvojina

IMENOVANIK: populárni

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnima

TOŽILNIK: populárni

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnima

množina

IMENOVANIK: populárna

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnim

TOŽILNIK: populárna

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: populárnejši

RODILNIK: populárnejšega

DAJALNIK: populárnejšemu

TOŽILNIK: populárnejši

živo populárnejšega

MESTNIK: pri populárnejšem

ORODNIK: s populárnejšim

dvojina

IMENOVANIK: populárnejša
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšima
TOŽILNIK: populárnejša
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšima

množina

IMENOVANIK: populárnejši
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšim
TOŽILNIK: populárnejše
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: populárnejša
RODILNIK: populárnejše
DAJALNIK: populárnejši
TOŽILNIK: populárnejšo
MESTNIK: pri populárnejši
ORODNIK: s populárnejšo

dvojina

IMENOVANIK: populárnejši
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšima
TOŽILNIK: populárnejši
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšima

množina

IMENOVANIK: populárnejše
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšim
TOŽILNIK: populárnejše
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: populárnejše
RODILNIK: populárnejšega
DAJALNIK: populárnejšem
TOŽILNIK: populárnejše
MESTNIK: pri populárnejšem
ORODNIK: s populárnejšim

dvojina

IMENOVANIK: populárnejši
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšima
TOŽILNIK: populárnejši
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšima

množina

IMENOVANIK: populárnejša
RODILNIK: populárnejših

DAJALNIK: populárnejšim
TOŽILNIK: populárnejša
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj populáren

ženski spol

EDNINA: bôlj populárna

srednji spol

EDNINA: bôlj populárno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: nàjpopulárnejši in nàjpopulárnejši
RODILNIK: nàjpopulárnejšega in nàjpopulárnejšega
DAJALNIK: nàjpopulárnejšem
nàjpopulárnejšem
TOŽILNIK: nàjpopulárnejši in nàjpopulárnejši
živo nàjpopulárnejšega in nàjpopulárnejšega
MESTNIK: pri nàjpopulárnejšem in pri nàjpopulárnejšem
ORODNIK: z nàjpopulárnejšim in z nàjpopulárnejšim

dvojina

IMENOVANIK: nàjpopulárnejša in nàjpopulárnejša
RODILNIK: nàjpopulárnejših in nàjpopulárnejših
DAJALNIK: nàjpopulárnejšima in nàjpopulárnejšima
TOŽILNIK: nàjpopulárnejša in nàjpopulárnejša
MESTNIK: pri nàjpopulárnejših in pri nàjpopulárnejših
ORODNIK: z nàjpopulárnejšima in z nàjpopulárnejšima

množina

IMENOVANIK: nàjpopulárnejši in nàjpopulárnejši
RODILNIK: nàjpopulárnejših in nàjpopulárnejših
DAJALNIK: nàjpopulárnejšim in nàjpopulárnejšim
TOŽILNIK: nàjpopulárnejše in nàjpopulárnejše
MESTNIK: pri nàjpopulárnejših in pri nàjpopulárnejših
ORODNIK: z nàjpopulárnejšimi in z nàjpopulárnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: nàjpopulárnejša in nàjpopulárnejša
RODILNIK: nàjpopulárnejše in nàjpopulárnejše
DAJALNIK: nàjpopulárnejši in nàjpopulárnejši

TOŽILNIK: najpopulárnejšo in najpopulárnejšo

MESTNIK: pri najpopulárnejši in pri najpopulárnejši

ORODNIK: z najpopulárnejšo in z najpopulárnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najpopulárnejši in najpopulárnejši

RODILNIK: najpopulárnejših in najpopulárnejših

DAJALNIK: najpopulárnejšima in najpopulárnejšima

TOŽILNIK: najpopulárnejši in najpopulárnejši

MESTNIK: pri najpopulárnejših in pri najpopulárnejših

ORODNIK: z najpopulárnejšima in z najpopulárnejšima

množina

IMENOVALNIK: najpopulárnejše in najpopulárnejše

RODILNIK: najpopulárnejših in najpopulárnejših

DAJALNIK: najpopulárnejšim in najpopulárnejšim

TOŽILNIK: najpopulárnejše in najpopulárnejše

MESTNIK: pri najpopulárnejših in pri najpopulárnejših

ORODNIK: z najpopulárnejšimi in z najpopulárnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najpopulárnejše in najpopulárnejše

RODILNIK: najpopulárnejšega in najpopulárnejšega

DAJALNIK: najpopulárnejšemu in najpopulárnejšemu

TOŽILNIK: najpopulárnejše in najpopulárnejše

MESTNIK: pri najpopulárnejšem in pri najpopulárnejšem

ORODNIK: z najpopulárnejšim in z najpopulárnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najpopulárnejši in najpopulárnejši

RODILNIK: najpopulárnejših in najpopulárnejših

DAJALNIK: najpopulárnejšima in najpopulárnejšima

TOŽILNIK: najpopulárnejši in najpopulárnejši

MESTNIK: pri najpopulárnejših in pri najpopulárnejših

ORODNIK: z najpopulárnejšima in z najpopulárnejšima

množina

IMENOVALNIK: najpopulárnejša in najpopulárnejša

RODILNIK: najpopulárnejših in najpopulárnejših

DAJALNIK: najpopulárnejšim in najpopulárnejšim

TOŽILNIK: najpopulárnejša in najpopulárnejša

MESTNIK: pri najpopulárnejših in pri najpopulárnejših

ORODNIK: z najpopulárnejšimi in z najpopulárnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj populáren

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj populárna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj populárno

TONEMSKO

[populárən]

IPA: [pɔpulá:rən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: populáren

določno populárni

RODILNIK: populárnega

DAJALNIK: populárnemu

TOŽILNIK: populáren

določno populárni

živo populárnega

MESTNIK: pri populárnem

ORODNIK: s populárnim

dvojina

IMENOVALNIK: populárna

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnima

TOŽILNIK: populárna

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnima

množina

IMENOVALNIK: populárni

RODILNIK: populárnih

DAJALNIK: populárnim

TOŽILNIK: populárne

MESTNIK: pri populárnih

ORODNIK: s populárnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: populárna

RODILNIK: populárne

DAJALNIK: populárni

TOŽILNIK: populárno

MESTNIK: pri populárni

ORODNIK: s populárno

dvojina

IMENOVANIK: populárni
RODILNIK: populárnih
DAJALNIK: populárnima
TOŽILNIK: populárni
MESTNIK: pri populárnih
ORODNIK: s populárnima

množina

IMENOVANIK: populárne
RODILNIK: populárnih
DAJALNIK: populárnim
TOŽILNIK: populárne
MESTNIK: pri populárnih
ORODNIK: s populárnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: populárno
RODILNIK: populárnega
DAJALNIK: populárnemu
TOŽILNIK: populárno
MESTNIK: pri populárnem
ORODNIK: s populárnim

dvojina

IMENOVANIK: populárni
RODILNIK: populárnih
DAJALNIK: populárnima
TOŽILNIK: populárni
MESTNIK: pri populárnih
ORODNIK: s populárnima

množina

IMENOVANIK: populárna
RODILNIK: populárnih
DAJALNIK: populárnim
TOŽILNIK: populárna
MESTNIK: pri populárnih
ORODNIK: s populárnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: populárnejši
RODILNIK: populárnejšega
DAJALNIK: populárnejšem
TOŽILNIK: populárnejši
živo populárnejšega
MESTNIK: pri populárnejšem
ORODNIK: s populárnejšim

dvojina

IMENOVANIK: populárnejša
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšima
TOŽILNIK: populárnejša
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšima

množina

IMENOVANIK: populárnejši

RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšim
TOŽILNIK: populárnejše
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: populárnejša
RODILNIK: populárnejše
DAJALNIK: populárnejši
TOŽILNIK: populárnejšo
MESTNIK: pri populárnejši
ORODNIK: s populárnejšo

dvojina

IMENOVANIK: populárnejši
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšima
TOŽILNIK: populárnejši
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšima

množina

IMENOVANIK: populárnejše
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšim
TOŽILNIK: populárnejše
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: populárnejše
RODILNIK: populárnejšega
DAJALNIK: populárnejšem
TOŽILNIK: populárnejše
MESTNIK: pri populárnejšem
ORODNIK: s populárnejšim

dvojina

IMENOVANIK: populárnejši
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšima
TOŽILNIK: populárnejši
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšima

množina

IMENOVANIK: populárnejša
RODILNIK: populárnejših
DAJALNIK: populárnejšim
TOŽILNIK: populárnejša
MESTNIK: pri populárnejših
ORODNIK: s populárnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj populâren

ženski spol

EDNINA: bõlj populârna

srednji spol

EDNINA: bõlj populârno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

RODILNIK: nãjpopulârnejšega in nãjpopulârnejšega

DAJALNIK: nãjpopulârnejšemu in nãjpopulârnejšemu

TOŽILNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši
živo nãjpopulârnejšega in nãjpopulârnejšega

MESTNIK: pri nãjpopulârnejšem in pri nãjpopulârnejšem

ORODNIK: z nãjpopulârnejšim in z nãjpopulârnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejša in nãjpopulârnejša

RODILNIK: nãjpopulârnejših in nãjpopulârnejših

DAJALNIK: nãjpopulârnejšima in nãjpopulârnejšima

TOŽILNIK: nãjpopulârnejša in nãjpopulârnejša

MESTNIK: pri nãjpopulârnejših in pri nãjpopulârnejših

ORODNIK: z nãjpopulârnejšima in z nãjpopulârnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

RODILNIK: nãjpopulârnejših in nãjpopulârnejših

DAJALNIK: nãjpopulârnejšim in nãjpopulârnejšim

TOŽILNIK: nãjpopulârnejše in nãjpopulârnejše

MESTNIK: pri nãjpopulârnejših in pri nãjpopulârnejših

ORODNIK: z nãjpopulârnejšimi in z nãjpopulârnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejša in nãjpopulârnejša

RODILNIK: nãjpopulârnejše in nãjpopulârnejše

DAJALNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

TOŽILNIK: nãjpopulârnejšo in nãjpopulârnejšo

MESTNIK: pri nãjpopulârnejši in pri nãjpopulârnejši

ORODNIK: z nãjpopulârnejšo in z nãjpopulârnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

RODILNIK: nãjpopulârnejših in nãjpopulârnejših

DAJALNIK: nãjpopulârnejšima in nãjpopulârnejšima

TOŽILNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

MESTNIK: pri nãjpopulârnejših in pri nãjpopulârnejših

ORODNIK: z nãjpopulârnejšima in z nãjpopulârnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejše in nãjpopulârnejše

RODILNIK: nãjpopulârnejših in nãjpopulârnejših

DAJALNIK: nãjpopulârnejšim in nãjpopulârnejšim

TOŽILNIK: nãjpopulârnejše in nãjpopulârnejše

MESTNIK: pri nãjpopulârnejših in pri nãjpopulârnejših

ORODNIK: z nãjpopulârnejšimi in z nãjpopulârnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejše in nãjpopulârnejše

RODILNIK: nãjpopulârnejšega in nãjpopulârnejšega

DAJALNIK: nãjpopulârnejšemu in nãjpopulârnejšemu

TOŽILNIK: nãjpopulârnejše in nãjpopulârnejše

MESTNIK: pri nãjpopulârnejšem in pri nãjpopulârnejšem

ORODNIK: z nãjpopulârnejšim in z nãjpopulârnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

RODILNIK: nãjpopulârnejših in nãjpopulârnejših

DAJALNIK: nãjpopulârnejšima in nãjpopulârnejšima

TOŽILNIK: nãjpopulârnejši in nãjpopulârnejši

MESTNIK: pri nãjpopulârnejših in pri nãjpopulârnejših

ORODNIK: z nãjpopulârnejšima in z nãjpopulârnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjpopulârnejša in nãjpopulârnejša

RODILNIK: nãjpopulârnejših in nãjpopulârnejših

DAJALNIK: nãjpopulârnejšim in nãjpopulârnejšim

TOŽILNIK: nãjpopulârnejša in nãjpopulârnejša

MESTNIK: pri nãjpopulârnejših in pri nãjpopulârnejših

ORODNIK: z nãjpopulârnejšimi in z nãjpopulârnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj populären

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj populârna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj populârno

STALNE ZVEZE

popularna glasba

zabavna glasba od druge polovice 20. stoletja dalje, ki temelji na preprosti melodiki, navadno vokalno-instrumentalna; SIN.: popularna godba

► prid. beseda + sam. beseda

ameriška, hrvaška, slovenska popularna glasba | domača, svetovna, tuja popularna glasba | sodobna popularna glasba

▪ Je pisatelj, skladatelj in interpret brazilske *popularne glasbe* ter ena najvidnejših osebnosti brazilske sodobne kulture.

▪ Glasbena skupina z vsakim novim izdelkom premika mejo kakovosti domače *popularne glasbe*.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

igrati, poslušati popularno glasbo | vrteti popularno glasbo

▪ Ne moti me, da se zvrsti mešajo ali da igrajo klasični glasbeniki *popularno glasbo*.

▪ Brezštevilne komercialne radijske in televizijske postaje vrtijo izključno *popularno glasbo*.

► priredna zveza

popularna in alternativna glasba, popularna in jazzovska glasba, popularna glasba in jazz, popularna in klasična glasba, popularna in ljudska glasba

▪ Ne meni se za meje med glasbenimi zvrstmi in smermi, podira mejo med klasično in *popularno glasbo*.

▪ Predstavili bodo atraktivni izbor vokalne jazzovske in *popularne glasbe*.

▪ So glasbeniki z akademsko izobrazbo in izkušnjami, ki so jih nabirali povsod – igrali so v klasičnih orkestrih, izvajali so jazz in *popularno glasbo*.

popularna godba

zabavna glasba od druge polovice 20. stoletja dalje, ki temelji na preprosti melodiki, navadno vokalno-instrumentalna; SIN.: popularna glasba

► prid. beseda + sam. beseda

afriška, brazilska popularna godba | sodobna popularna godba

▪ V zgodovini afriške *popularne godbe* lahko opazimo, da je imelo vsako okolje nekaj osrednjih

ustvarjalnih osebnosti, po katerih je danes njegov značilni glasbeni slog v svetu prepoznaven.

▪ V treh letih je postala vizualno privlačna, izobraževalna in informativna oddaja o urbani kulturi in sodobni *popularni godbi*.

...

▪ Po sestavi je to izjemno močna zasedba glasbenikov, ki se vse od 80. let ustvarjalno potikajo po mejnem področju med jazzom in *popularno godbo*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *populär* iz frc. *populaire* < lat. *populāris* 'ljudski' iz lat. *populus* 'ljudstvo'

popularizácija

 popularizácije samostalnik ženskega

spola

[popularizácija]

POMEN

1. delovanje, proces, pri katerem kaj postane znano, priljubljeno pri razmeroma veliko ljudeh; SIN.: populariziranje

► sam. beseda + sam. beseda v roditelju

popularizacija branja | popularizacija golfa, košarke, nogometa, športa | popularizacija knjig | popularizacija poklica | popularizacija šaha

▪ Enkratne akcije so pomembne za *popularizacijo* športa.

▪ Namen knjižne stojnice je v *popularizaciji* knjig.

► glag. + k/h + sam. beseda v dajalniku

pripomoči, prispevati k popularizaciji

▪ Tudi novinarji bi morali prispevati k *popularizaciji* slovenske košarke.

▪ Medijska pokritost, predvsem televizijska, bi zelo pripomogla k *popularizaciji* našega športa.

► glag. + za + sam. beseda v tožilniku

narediti, storiti KAJ za popularizacijo | prizadevati si, skrbeti za popularizacijo

▪ V preteklih dveh desetletjih je veliko naredil za *popularizacijo* prekmurske ljudske glasbe in Prekmurja sploh.

▪ Je aktiven planinec, ki kot profesor telesne vzgoje in kulture med mladimi učenci skrbi za *popularizacijo* planinstva.

2. delovanje, proces, pri katerem kaj postane razumljivo, dostopno razmeroma veliko ljudem;

SIN.: populariziranje

► sam. beseda + sam. beseda v roditelju

popularizacija dediščine, kulture | popularizacija znanosti

▪ Med najpomembnejše naloge ministrstva spada razvoj kulturne industrije, *popularizacija* kulture in vključitev ustvarjalcev v javni sektor.

- Priloga s pomočjo krajših prispevkov znanstvenikov in novinarjev, ki so se posvetili *popularizaciji* znanosti, seznanja javnost z novimi odkritji.
  - Poleg pedagoškega dela se je posvetil pisanju učbenikov in priročnikov, v glavnem pa *popularizaciji* astronomije tako s pisanjem člankov kakor tudi s poljudnimi predavanji in strokovnimi delavnicami.
- ▶ glag. + k/h + **sam. beseda v dajalniku**
pripomoči, prispevati k popularizaciji
- S svojimi knjigami je nevsiljivo in veliko prispeval k *popularizaciji* naravoslovja.
  - S pisanjem in predavanji je veliko pripomogel k *popularizaciji* botanike.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
narediti, storiti KAJ za popularizacijo | poskrbeti, prizadevati si, skrbeti za popularizacijo
- S svojim delom skrbi za *popularizacijo* arheološkega znanja med Slovenci.
  - Nameravamo poskrbeti za večjo *popularizacijo* kulturnih spomenikov in po svojih močeh vplivati na odnos javnosti do kulturne dediščine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[popularizacija]

IPA: [pɔpulari'za:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: popularizacija

RODILNIK: popularizacije

DAJALNIK: popularizaciji

TOŽILNIK: popularizacijo

MESTNIK: pri popularizaciji

ORODNIK: s popularizacijo

dvojina

IMENOVALNIK: popularizaciji

RODILNIK: popularizacij

DAJALNIK: popularizacijama

TOŽILNIK: popularizaciji

MESTNIK: pri popularizacijah

ORODNIK: s popularizacijama

množina

IMENOVALNIK: popularizacije

RODILNIK: popularizacij

DAJALNIK: popularizacijam

TOŽILNIK: popularizacije

MESTNIK: pri popularizacijah

ORODNIK: s popularizacijami

TONEMSKO

[popularizacija]

IPA: [pɔpularizà:tsija]

ednina

IMENOVALNIK: popularizacija

RODILNIK: popularizacije

DAJALNIK: popularizaciji

TOŽILNIK: popularizacijo

MESTNIK: pri popularizaciji

ORODNIK: s popularizacijo

dvojina

IMENOVALNIK: popularizaciji

RODILNIK: popularizacij

DAJALNIK: popularizacijama

TOŽILNIK: popularizaciji

MESTNIK: pri popularizacijah

ORODNIK: s popularizacijama

množina

IMENOVALNIK: popularizacije

RODILNIK: popularizacij

DAJALNIK: popularizacijam

TOŽILNIK: popularizacije

MESTNIK: pri popularizacijah

ORODNIK: s popularizacijami

IZVOR

prevzeto iz angl. *popularization*, frc. *popularisation*, glej ↑popularizirati

populariziranje populariziranja samostalnik srednjega

spola

[populariziranje]

POMEN

1. delovanje, proces, pri katerem kaj postane znano, priljubljeno pri razmeroma veliko ljudeh;
SIN.: popularizacija

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Razstavljeni otok knjig v mestni hiši je obdan s prostori za spremljajoče dejavnosti pri *populariziranju* knjig.
- Njihovo poslanstvo je zvesto poustvarjanje slovenske tradicionalne glasbe in njeno *populariziranje* v okviru kulturnih in izobraževalnih tokov sodobnega časa.

2. delovanje, proces, pri katerem kaj postane razumljivo, dostopno razmeroma veliko ljudem;
SIN.: popularizacija

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Petnajst let sem učil na gimnaziji in vem, kaj pomeni širjenje in *populariziranje* naravoslovja.
- Energetski svetovalec je znak prejel za *populariziranje* učinkovite rabe in obnovljivih virov energije.
- Osrednji del projekta pripada izmenjavi odličnih praks predstavljanja in *populariziranja* znanosti in raziskovanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[populariziranje]

IPA: [populari'zi:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: populariziranje

RODILNIK: populariziranja

DAJALNIK: populariziranje

TOŽILNIK: populariziranje

MESTNIK: pri populariziranju

ORODNIK: s populariziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: populariziranja

RODILNIK: populariziranja

DAJALNIK: populariziranja

TOŽILNIK: populariziranja

MESTNIK: pri populariziranjih

ORODNIK: s populariziranjema

množina

IMENOVALNIK: populariziranja

RODILNIK: populariziranja

DAJALNIK: populariziranje

TOŽILNIK: populariziranja

MESTNIK: pri populariziranjih

ORODNIK: s populariziranjih

TONEMSKO

[populariziranje]

IPA: [populazí:ranje]

ednina

IMENOVALNIK: populariziranje

RODILNIK: populariziranja

DAJALNIK: populariziranje

TOŽILNIK: populariziranje

MESTNIK: pri populariziranju

ORODNIK: s populariziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: populariziranja

RODILNIK: populariziranja

DAJALNIK: populariziranja

TOŽILNIK: populariziranja

MESTNIK: pri populariziranjih

ORODNIK: s populariziranjema

množina

IMENOVALNIK: populariziranja

RODILNIK: populariziranja

DAJALNIK: populariziranje

TOŽILNIK: populariziranja

MESTNIK: pri populariziranjih

ORODNIK: s populariziranjih

IZVOR

↑popularizirati

popularizirati populariziram nedovršni in dovršni glagol

[popularizirati]

POMEN

1. delati, da kaj postane znano, priljubljeno pri razmeroma veliko ljudeh▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

popularizirati glasbo | popularizirati šport

▪ Akcija želi *popularizirati* kolesarjenje kot rekreativno športno dejavnost.▪ Poleg povezovanja zamejskih Slovencev z matično državo je oktet hkrati širil in *populariziral* slovensko glasbo ter pevsko kulturo po vsem svetu.▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

pomagati popularizirati | želiti popularizirati

▪ Za nas so sejmi izjemno pomembni, ker nam pomagajo *popularizirati* naše vino.▪ Organizatorji želijo *popularizirati* kolesarjenje kot eno najprimernejših športnih dejavnosti za širok krog ljudi.▶ prisl. + **glag.**▪ Načrtuje se, da bi nekoč tudi sami organizirali kakšen odmeven turnir, s čimer bi javnosti ta šport boljše predstavili in ga tako dodatno *popularizirali*.**2. delati, da kaj postane razumljivo, dostopno razmeroma veliko ljudem**▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

popularizirati dediščino | popularizirati umetnost, znanost

▪ Zavod *popularizira* dediščino in njeno varstvo ter načrtuje in vodi posamezna najzahtevnejša konservatorska dela.▪ Začeli so *popularizirati* znanost in umetnost, ju približevati širšemu krogu ljudi.▪ Na prireditvi slovenski muzealci predstavljajo in *popularizirajo* muzeje ter njihovo dejavnost.▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

poskusiti, skušati popularizirati | prizadevati si popularizirati

▪ Vsak drugi petek skušajo s posebno oddajo *popularizirati* vprašanje duševnega zdravja.▪ Poudaril je, da poskušajo s prireditvijo oživiti in *popularizirati* slovensko poezijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[popularizirati]

IPA: [populazí:ziri:rat]

NEDOLOČNIK: popularizirati

NAMENILNIK: popularizirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: populariziram

2. OSEBA: populariziraš

3. OSEBA: popularizíra

dvojina

1. OSEBA: popularizírava

2. OSEBA: popularizírata

3. OSEBA: popularizírata

množina

1. OSEBA: popularizíramo

2. OSEBA: popularizírate

3. OSEBA: popularizírajó

velelnik

ednina

2. OSEBA: popularizíraj

dvojina

1. OSEBA: popularizírajva

2. OSEBA: popularizírajta

množina

1. OSEBA: popularizírajmo

2. OSEBA: popularizírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: popularizíral

DVOJINA: popularizírala

MNOŽINA: popularizírali

ženski spol

EDNINA: popularizírala

DVOJINA: popularizírali

MNOŽINA: popularizírale

srednji spol

EDNINA: popularizíralo

DVOJINA: popularizírali

MNOŽINA: popularizírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizirajóč

RODILNIK: popularizirajóčega

DAJALNIK: popularizirajóčemu

TOŽILNIK: popularizirajóč

živo popularizirajóčega

MESTNIK: pri popularizirajóčem

ORODNIK: s popularizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: popularizirajóča

RODILNIK: popularizirajóčih

DAJALNIK: popularizirajóčima

TOŽILNIK: popularizirajóča

MESTNIK: pri popularizirajóčih

ORODNIK: s popularizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: popularizirajóči

RODILNIK: popularizirajóčih

DAJALNIK: popularizirajóčim

TOŽILNIK: popularizirajóče

MESTNIK: pri popularizirajóčih

ORODNIK: s popularizirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizirajóča

RODILNIK: popularizirajóče

DAJALNIK: popularizirajóči

TOŽILNIK: popularizirajóčo

MESTNIK: pri popularizirajóči

ORODNIK: s popularizirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: popularizirajóči

RODILNIK: popularizirajóčih

DAJALNIK: popularizirajóčima

TOŽILNIK: popularizirajóči

MESTNIK: pri popularizirajóčih

ORODNIK: s popularizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: popularizirajóče

RODILNIK: popularizirajóčih

DAJALNIK: popularizirajóčim

TOŽILNIK: popularizirajóče

MESTNIK: pri popularizirajóčih

ORODNIK: s popularizirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizirajóče

RODILNIK: popularizirajóčega

DAJALNIK: popularizirajóčemu

TOŽILNIK: popularizirajóče

MESTNIK: pri popularizirajóčem

ORODNIK: s popularizirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: popularizirajóči

RODILNIK: popularizirajóčih

DAJALNIK: popularizirajóčima

TOŽILNIK: popularizirajóči

MESTNIK: pri popularizirajóčih

ORODNIK: s popularizirajóčima

množina

IMENOVALNIK: popularizirajóča

RODILNIK: popularizirajóčih

DAJALNIK: popularizirajóčim

TOŽILNIK: popularizirajóča

MESTNIK: pri popularizirajóčih

ORODNIK: s popularizirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizíran

RODILNIK: popularizíranega

DAJALNIK: popularizíranemu

TOŽILNIK: popularizíran

živo popularizíranega

MESTNIK: pri popularizíranem

ORODNIK: s popularizíranim
dvojina

IMENOVALNIK: popularizírana
RODILNIK: popularizíran**ih**
DAJALNIK: popularizíran**ima**
TOŽILNIK: popularizírana
MESTNIK: pri popularizíran**ih**
ORODNIK: s popularizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: popularizírani
RODILNIK: popularizíran**ih**
DAJALNIK: popularizíran**im**
TOŽILNIK: popularizírane
MESTNIK: pri popularizíran**ih**
ORODNIK: s popularizíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizírana
RODILNIK: popularizírane
DAJALNIK: popularizírani
TOŽILNIK: popularizírano
MESTNIK: pri popularizírani
ORODNIK: s popularizírano

dvojina

IMENOVALNIK: popularizírani
RODILNIK: popularizíran**ih**
DAJALNIK: popularizíran**ima**
TOŽILNIK: popularizírani
MESTNIK: pri popularizíran**ih**
ORODNIK: s popularizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: popularizírane
RODILNIK: popularizíran**ih**
DAJALNIK: popularizíran**im**
TOŽILNIK: popularizírane
MESTNIK: pri popularizíran**ih**
ORODNIK: s popularizíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizírano
RODILNIK: popularizíran**ega**
DAJALNIK: popularizíran**emu**
TOŽILNIK: popularizírano
MESTNIK: pri popularizíran**em**
ORODNIK: s popularizíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: popularizírani
RODILNIK: popularizíran**ih**
DAJALNIK: popularizíran**ima**
TOŽILNIK: popularizírani
MESTNIK: pri popularizíran**ih**
ORODNIK: s popularizíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: popularizírana

RODILNIK: popularizíran**ih**

DAJALNIK: popularizíran**im**

TOŽILNIK: popularizírana

MESTNIK: pri popularizíran**ih**

ORODNIK: s popularizíran**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: popularizir**aje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: popularizíranje

RODILNIK: popularizíran**ja**

DAJALNIK: popularizíran**ju**

TOŽILNIK: popularizíranje

MESTNIK: pri popularizíran**ju**

ORODNIK: s popularizíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: popularizíranji

RODILNIK: popularizíranj

DAJALNIK: popularizíran**jema**

TOŽILNIK: popularizíranji

MESTNIK: pri popularizíranj**ih**

ORODNIK: s popularizíranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: popularizíranja

RODILNIK: popularizíranj

DAJALNIK: popularizíran**jem**

TOŽILNIK: popularizíranja

MESTNIK: pri popularizíranj**ih**

ORODNIK: s popularizíranj**i**

TONEMSKO

[popularizírati]

IPA: [popularizí:ràti]

NEDOLOČNIK: popularizírati

NAMENILNIK: popularizírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: popularizíran**am**

2. OSEBA: popularizíra**š**

3. OSEBA: popularizíra

dvojina

1. OSEBA: popularizíra**va**

2. OSEBA: popularizíra**ta**

3. OSEBA: popularizíra**ta**

množina

1. OSEBA: popularizíra**mo**

2. OSEBA: popularizíra**te**

3. OSEBA: popularizíra**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: popularizíra**j**

dvojina

1. OSEBA: popularizíra**jva**

2. OSEBA: popularizíra**jta**

množina

1. OSEBA: populariziraj**mo**
2. OSEBA: populariziraj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: popularizir**al**
DVOJINA: popularizir**ala**
MNOŽINA: popularizir**ali**

ženski spol

EDNINA: popularizir**ala**
DVOJINA: popularizir**ali**
MNOŽINA: popularizir**ale**

srednji spol

EDNINA: popularizir**alo**
DVOJINA: popularizir**ali**
MNOŽINA: popularizir**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: populariziraj**oč** tudi
populariziraj**oč**
RODILNIK: populariziraj**očega**
DAJALNIK: populariziraj**očemu**
TOŽILNIK: populariziraj**oč** tudi populariziraj**oč**
živo populariziraj**očega**
MESTNIK: pri populariziraj**očem**
ORODNIK: s populariziraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: populariziraj**očča**
RODILNIK: populariziraj**očih**
DAJALNIK: populariziraj**očima**
TOŽILNIK: populariziraj**očča**
MESTNIK: pri populariziraj**očih**
ORODNIK: s populariziraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: populariziraj**očči**
RODILNIK: populariziraj**očih**
DAJALNIK: populariziraj**očim**
TOŽILNIK: populariziraj**očče**
MESTNIK: pri populariziraj**očih**
ORODNIK: s populariziraj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: populariziraj**očča**
RODILNIK: populariziraj**očče**
DAJALNIK: populariziraj**očči**
TOŽILNIK: populariziraj**oččo**
MESTNIK: pri populariziraj**očči**
ORODNIK: s populariziraj**oččo**

dvojina

IMENOVALNIK: populariziraj**očči**
RODILNIK: populariziraj**očih**
DAJALNIK: populariziraj**očima**
TOŽILNIK: populariziraj**očči**
MESTNIK: pri populariziraj**očih**

ORODNIK: s populariziraj**očima**
množina

IMENOVALNIK: populariziraj**očče**
RODILNIK: populariziraj**očih**
DAJALNIK: populariziraj**očim**
TOŽILNIK: populariziraj**očče**
MESTNIK: pri populariziraj**očih**
ORODNIK: s populariziraj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: populariziraj**očče**
RODILNIK: populariziraj**oččega**
DAJALNIK: populariziraj**oččemu**
TOŽILNIK: populariziraj**očče**
MESTNIK: pri populariziraj**oččem**
ORODNIK: s populariziraj**oččim**

dvojina

IMENOVALNIK: populariziraj**očči**
RODILNIK: populariziraj**očih**
DAJALNIK: populariziraj**očima**
TOŽILNIK: populariziraj**očči**
MESTNIK: pri populariziraj**očih**
ORODNIK: s populariziraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: populariziraj**očča**
RODILNIK: populariziraj**očih**
DAJALNIK: populariziraj**očim**
TOŽILNIK: populariziraj**očča**
MESTNIK: pri populariziraj**očih**
ORODNIK: s populariziraj**očimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizir**an**
RODILNIK: popularizir**anega**
DAJALNIK: popularizir**anemu**
TOŽILNIK: popularizir**an**
živo popularizir**anega**
MESTNIK: pri popularizir**anem**
ORODNIK: s popularizir**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: popularizir**ana**
RODILNIK: popularizir**anih**
DAJALNIK: popularizir**anima**
TOŽILNIK: popularizir**ana**
MESTNIK: pri popularizir**anih**
ORODNIK: s popularizir**anima**

množina

IMENOVALNIK: popularizir**ani**
RODILNIK: popularizir**anih**
DAJALNIK: popularizir**anim**
TOŽILNIK: popularizir**ane**
MESTNIK: pri popularizir**anih**
ORODNIK: s popularizir**animi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizirana
RODILNIK: popularizirane
DAJALNIK: popularizirani
TOŽILNIK: popularizirano
MESTNIK: pri popularizirani
ORODNIK: s popularizirano

dvojina

IMENOVALNIK: popularizirani
RODILNIK: populariziranih
DAJALNIK: populariziranima
TOŽILNIK: popularizirani
MESTNIK: pri populariziranih
ORODNIK: s populariziranima

množina

IMENOVALNIK: popularizirane
RODILNIK: populariziranih
DAJALNIK: populariziranim
TOŽILNIK: popularizirane
MESTNIK: pri populariziranih
ORODNIK: s populariziranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: popularizirano
RODILNIK: populariziranega
DAJALNIK: populariziranemu
TOŽILNIK: popularizirano
MESTNIK: pri populariziranem
ORODNIK: s populariziranim

dvojina

IMENOVALNIK: popularizirani
RODILNIK: populariziranih
DAJALNIK: populariziranima
TOŽILNIK: popularizirani
MESTNIK: pri populariziranih
ORODNIK: s populariziranima

množina

IMENOVALNIK: popularizirana
RODILNIK: populariziranih
DAJALNIK: populariziranim
TOŽILNIK: popularizirana
MESTNIK: pri populariziranih
ORODNIK: s populariziranimi

DELEŽJE NA *-aje*: populariziraje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: populariziranje
RODILNIK: populariziranja
DAJALNIK: populariziranju
TOŽILNIK: populariziranje
MESTNIK: pri populariziranju
ORODNIK: s populariziranjem

dvojina

IMENOVALNIK: populariziranj
RODILNIK: populariziranj
DAJALNIK: populariziranjema
TOŽILNIK: populariziranj
MESTNIK: pri populariziranjih
ORODNIK: s populariziranjema

množina

IMENOVALNIK: populariziranja
RODILNIK: populariziranj
DAJALNIK: populariziranjem
TOŽILNIK: populariziranja
MESTNIK: pri populariziranjih
ORODNIK: s populariziranj

IZVOR

prevzeto (prek nem. *popularisieren*) iz frc. *populariser* iz ↑popularen

populárnost populárnosti samostalnik ženskega spola
[populárnost]

POMEN

lastnost koga, česa, da je znan, priljubljen pri razmeroma veliko ljudeh

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

dvig, padec, višek, vrh, vrhunec popularnosti | lestvica popularnosti | rast, upad popularnosti | stopnja popularnosti

▪ Zasedba je izdala 15 albumov, prodala na milijone plošč in na vrhuncu *popularnosti* razpadla.

▪ Val *popularnosti* namerava izkoristiti za izdajo drugega samostojnega albuma.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

doseči popularnost | dvigniti, povečati, zmanjšati popularnost | povečati, pridobiti, prinesiti popularnost | uživati popularnost

▪ Nekdanji brazilski teniški igralec, ki se je letos poslovil od teniških igrišč, skuša povečati *popularnost* tenisa med otroki iz revnih okolij.

▪ Trenutno je v svetu malo pevcev, ki bi uživali tolikšno *popularnost* in naklonjenost občinstva kot on.

▪ Sloviti angleški novinar je izkoristil *popularnost* za izdajo knjige.

▶ prid. beseda + sam. beseda

izjemna, izredna, precejšnja, velika popularnost | medijska popularnost | naraščajoča, rastoča popularnost | splošna, svetovna, široka popularnost | trenutna popularnost

▪ Ker se s tem športom v prostem času ukvarjate že dalj časa, verjetno od blizu spremljate vse večjo *popularnost* golfa.

- Medijska *popularnost* je zagotovo eden izmed dejavnikov, ki bistveno vpliva na sistem financiranja.
- Organizatorji festivala poudarjajo, da rast festivala zagotavlja tako splošno naraščajoča *popularnost* sodobnega plesa kot tudi njihova že utečena programska politika.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
popularnost filma | popularnost izvajalca, skupine | popularnost nogometa, športa | popularnost stranke, vlade

- *Popularnost* skupine je ostala tudi po njenem razpadu in ko je leta 1992 izšla kompilacija, so prodali kar 26 milijonov plošč.
- Kajakaška zveza bo skrbela za razvoj kajaka, dvig *popularnosti* športa in racionalno porabo denarja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
popularnost narašča, raste | popularnost pada, upada

- Po dveh škandalih mu je padla *popularnost*.
- *Popularnost* odbojke na mivki raste predvsem na področju rekreacije.

▶ **priredna zveza**
popularnost in priljubljenost, popularnost in prepoznavnost, popularnost in slava, popularnost in uspeh

- Z novinarstvom se moje življenje ni bistveno spremenilo, veliko bolj pa sta nanj vplivali slava in *popularnost*.

- ...
- Meni *popularnost* godi, vendar opažam, da nekaterim okrog mene ni prav, da sem uspela.
  - Mediji lahko veliko pripomorejo k *popularnosti* ansambla.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[populárnost]
IPA: [pɔpuˈla:rnɔst]
ednina

IMENOVALNIK: populárnost
RODILNIK: populárnosti
DAJALNIK: populárnosti
TOŽILNIK: populárnost
MESTNIK: pri populárnosti
ORODNIK: s populárnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: populárnosti
RODILNIK: populárnosti
DAJALNIK: populárnost**ma** tudi populárnost**ima**
TOŽILNIK: populárnosti
MESTNIK: pri populárnost**ih**
ORODNIK: s populárnost**ma** tudi s populárnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: populárnosti
RODILNIK: populárnosti
DAJALNIK: populárnost**im**
TOŽILNIK: populárnosti
MESTNIK: pri populárnost**ih**
ORODNIK: s populárnost**mi**

TONEMSKO

[populárnost]
IPA: [pɔpuˈla:rnɔst]
ednina

IMENOVALNIK: populárnost
RODILNIK: populárnosti
DAJALNIK: populárnosti
TOŽILNIK: populárnost
MESTNIK: pri populárnosti
ORODNIK: s populárnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: populárnosti
RODILNIK: populárnosti
DAJALNIK: populárnost**ma** tudi populárnost**ima**
TOŽILNIK: populárnosti
MESTNIK: pri populárnost**ih**
ORODNIK: s populárnost**ma** tudi s populárnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: populárnosti
RODILNIK: populárnosti
DAJALNIK: populárnost**im**
TOŽILNIK: populárnosti
MESTNIK: pri populárnost**ih**
ORODNIK: s populárnost**mi**

IZVOR

↑popularen

posivéti posivím dovršni glagol

[posivéti]

POMEN

1. postati siv

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + **glag.**

lasje posivijo | meso posivi

- Nekaterim lahko lasje *posivijo* že v mladih letih, medtem ko drugi dopolnijo trideseta, štirideseta leta, preden uzrejo svoj prvi siv las.
- Dušimo toliko časa, dokler ne izpari skoraj vsa tekočina, meso *posivi* in se naredijo majhne grudice.

▶ **prisl. + glag.**

nekoliko posiveti

- Spodnji del beta s starostjo ali zaradi prijemanja nekoliko *posivi*.
- Na zraku je les sčasoma *posivel* in postal na otip svilnato gladek.

▶ **glag.** + v + **sam. beseda v tožilniku**

posiveti v obraz

- *Posivel* je v obraz in omahnil nazaj na naslonjalo.

...

- Njena smrt je vladarja tako prizadela, da mu je brada čez noč *posivela*.

1.1. s starostjo dobiti sivo barvo las, dlak; SIN.: osiveti

- Zelo se je postaral in *posivel*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[posivéti]

IPA: [pɔsiˈvɛ:ti]

NEDOLOČNIK: posivéti

NAMENILNIK: posivèt in posivét

sedanjik

ednina

1. OSEBA: posivím
2. OSEBA: posivíš
3. OSEBA: posiví

dvojina

1. OSEBA: posivíva
2. OSEBA: posivíta
3. OSEBA: posivíta

množina

1. OSEBA: posivímo
2. OSEBA: posivíte
3. OSEBA: posivíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: posívi

dvojina

1. OSEBA: posivíva
2. OSEBA: posivíta

množina

1. OSEBA: posivímo
2. OSEBA: posivíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: posivèl in posivél

DVOJINA: posivéla

MNOŽINA: posivéli

ženski spol

EDNINA: posivéla

DVOJINA: posivéli

MNOŽINA: posivéle

srednji spol

EDNINA: posivélo

DVOJINA: posivéli

MNOŽINA: posivéla

DELEŽJE NA -vš/: posivévši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: posivênje

RODILNIK: posivênja

DAJALNIK: posivênju

TOŽILNIK: posivênje

MESTNIK: pri posivênju

ORODNIK: s posivênjem

dvojina

IMENOVALNIK: posivênji

RODILNIK: posivênj

DAJALNIK: posivênjema

TOŽILNIK: posivênji

MESTNIK: pri posivênjih

ORODNIK: s posivênjema

množina

IMENOVALNIK: posivênja

RODILNIK: posivênj

DAJALNIK: posivênjem

TOŽILNIK: posivênja

MESTNIK: pri posivênjih

ORODNIK: s posivênji

TONEMSKO

[posivéti]

IPA: [pɔsiˈvɛ:tí]

NEDOLOČNIK: posivéti

NAMENILNIK: posivèt in posivét

sedanjik

ednina

1. OSEBA: posivím
2. OSEBA: posivíš
3. OSEBA: posiví

dvojina

1. OSEBA: posivíva
2. OSEBA: posivíta
3. OSEBA: posivíta

množina

1. OSEBA: posivímo
2. OSEBA: posivíte
3. OSEBA: posivíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: posívi

dvojina

1. OSEBA: posivíva
2. OSEBA: posivíta

množina

1. OSEBA: posivímo
2. OSEBA: posivíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: posivèl in posivél

DVOJINA: posivéla

MNOŽINA: posivéli

ženski spol

EDNINA: posivéla in posivêla

DVOJINA: posivéli

MNOŽINA: posivéle

srednji spol

EDNINA: posivélo

DVOJINA: posivéli

MNOŽINA: posivéla

DELEŽJE NA -vṣ̌: posivêvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: posivénje

RODILNIK: posivénja

DAJALNIK: posivénju

TOŽILNIK: posivénje

MESTNIK: pri posivénju

ORODNIK: s posivénjem

dvojina

IMENOVALNIK: posivénji in posivênji

RODILNIK: posivênj

DAJALNIK: posivénjema in posivênjema

TOŽILNIK: posivénji in posivênji

MESTNIK: pri posivénjih tudi pri posivênjih

ORODNIK: s posivénjema in s posivênjema

množina

IMENOVALNIK: posivénja tudi posivênja

RODILNIK: posivênj

DAJALNIK: posivénjem tudi posivênjem

TOŽILNIK: posivénja tudi posivênja

MESTNIK: pri posivénjih tudi pri posivênjih

ORODNIK: s posivénji tudi s posivênji

IZVOR

↑siveti

póstrámski póstrámska póstrámsko in
pòstrámski pòstrámska pòstrámsko pridevnik
[póstrámski] in [pòstrámski]

POMEN

ki je v zvezi s postdramskim gledališčem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Teater bo premierno predstavil plesno *postdramsko* predstavo.

...

- Struktura njune predstave je izrazito *postdramska*, saj skozi predstavo uprizarjata metatekst o gledališču.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[póstrámski]

IPA: [ˈpoːstˈdraːmski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: póstrámski

RODILNIK: póstrámskega

DAJALNIK: póstrámskemu

TOŽILNIK: póstrámski

živo póstrámskega

MESTNIK: pri póstrámskem

ORODNIK: s póstrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: póstrámska

RODILNIK: póstrámskih

DAJALNIK: póstrámskima

TOŽILNIK: póstrámska

MESTNIK: pri póstrámskih

ORODNIK: s póstrámskima

množina

IMENOVALNIK: póstrámski

RODILNIK: póstrámskih

DAJALNIK: póstrámskim

TOŽILNIK: póstrámske

MESTNIK: pri póstrámskih

ORODNIK: s póstrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: póstrámska

RODILNIK: póstrámske

DAJALNIK: póstrámski

TOŽILNIK: póstrámsko

MESTNIK: pri póstrámski

ORODNIK: s póstrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: póstrámski

RODILNIK: póstrámskih

DAJALNIK: póstrámskima

TOŽILNIK: póstrámski

MESTNIK: pri póstrámskih

ORODNIK: s póstrámskima

množina

IMENOVALNIK: póstrámske

RODILNIK: póstrámskih

DAJALNIK: póstrámskim

TOŽILNIK: póstrámske

MESTNIK: pri póstrámskih

ORODNIK: s póstrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: póstrámsko

RODILNIK: póstrámskega

DAJALNIK: póstrámskemu

TOŽILNIK: póstrámsko

MESTNIK: pri póstrámskem

ORODNIK: s póstrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: póstrámski

RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskima
TOŽILNIK: pòstrámski
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskima
množina

IMENOVALNIK: pòstrámska
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskim
TOŽILNIK: pòstrámska
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskimi

in

[pòstrámski]

IPA: [ˈpɔstˈdraːmski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pòstrámski
RODILNIK: pòstrámskega
DAJALNIK: pòstrámskemu
TOŽILNIK: pòstrámski
živo pòstrámskega
MESTNIK: pri pòstrámskem
ORODNIK: s pòstrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: pòstrámska
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskima
TOŽILNIK: pòstrámska
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskima

množina

IMENOVALNIK: pòstrámski
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskim
TOŽILNIK: pòstrámske
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pòstrámska
RODILNIK: pòstrámske
DAJALNIK: pòstrámski
TOŽILNIK: pòstrámsko
MESTNIK: pri pòstrámski
ORODNIK: s pòstrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: pòstrámski
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskima
TOŽILNIK: pòstrámski

MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskima
množina

IMENOVALNIK: pòstrámske
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskim
TOŽILNIK: pòstrámske
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pòstrámsko
RODILNIK: pòstrámskega
DAJALNIK: pòstrámskemu
TOŽILNIK: pòstrámsko
MESTNIK: pri pòstrámskem
ORODNIK: s pòstrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: pòstrámski
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskima
TOŽILNIK: pòstrámski
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskima

množina

IMENOVALNIK: pòstrámska
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskim
TOŽILNIK: pòstrámska
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskimi

TONEMSKO

[pòstrámski]

IPA: [póːstràːmskí]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pòstrámski
RODILNIK: pòstrámskega
DAJALNIK: pòstrámskemu
TOŽILNIK: pòstrámski
živo pòstrámskega
MESTNIK: pri pòstrámskem
ORODNIK: s pòstrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: pòstrámska
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskima
TOŽILNIK: pòstrámska
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskima

množina

IMENOVALNIK: pòstrámski

RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskim
TOŽILNIK: pøstdrámske
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pøstdrámska
RODILNIK: pøstdrámske
DAJALNIK: pøstdrámski
TOŽILNIK: pøstdrámsko
MESTNIK: pri pøstdrámski
ORODNIK: s pøstdrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: pøstdrámski
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskima
TOŽILNIK: pøstdrámski
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskima

množina

IMENOVALNIK: pøstdrámske
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskim
TOŽILNIK: pøstdrámske
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pøstdrámsko
RODILNIK: pøstdrámskega
DAJALNIK: pøstdrámskemu
TOŽILNIK: pøstdrámsko
MESTNIK: pri pøstdrámskem
ORODNIK: s pøstdrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: pøstdrámski
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskima
TOŽILNIK: pøstdrámski
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskima

množina

IMENOVALNIK: pøstdrámska
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskim
TOŽILNIK: pøstdrámska
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskimi

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pøstdrámski
RODILNIK: pøstdrámskega
DAJALNIK: pøstdrámskemu
TOŽILNIK: pøstdrámski
živo pøstdrámskega
MESTNIK: pri pøstdrámskem
ORODNIK: s pøstdrámskim

dvojina

IMENOVALNIK: pøstdrámska
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskima
TOŽILNIK: pøstdrámska
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskima

množina

IMENOVALNIK: pøstdrámski
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskim
TOŽILNIK: pøstdrámske
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pøstdrámska
RODILNIK: pøstdrámske
DAJALNIK: pøstdrámski
TOŽILNIK: pøstdrámsko
MESTNIK: pri pøstdrámski
ORODNIK: s pøstdrámsko

dvojina

IMENOVALNIK: pøstdrámski
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskima
TOŽILNIK: pøstdrámski
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskima

množina

IMENOVALNIK: pøstdrámske
RODILNIK: pøstdrámskih
DAJALNIK: pøstdrámskim
TOŽILNIK: pøstdrámske
MESTNIK: pri pøstdrámskih
ORODNIK: s pøstdrámskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pøstdrámsko
RODILNIK: pøstdrámskega
DAJALNIK: pøstdrámskemu
TOŽILNIK: pøstdrámsko
MESTNIK: pri pøstdrámskem
ORODNIK: s pøstdrámskim

in

[pøstdrámski]

IPA: [pøstdrà:mskí]

dvojina

IMENOVALNIK: pòstrámski
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskima
TOŽILNIK: pòstrámski
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskima

množina

IMENOVALNIK: pòstrámska
RODILNIK: pòstrámskih
DAJALNIK: pòstrámskim
TOŽILNIK: pòstrámska
MESTNIK: pri pòstrámskih
ORODNIK: s pòstrámskimi

STALNE ZVEZE

postdramsko gledališče

iz teatrologije gledališče, ki namesto besedila v ospredje postavlja uprizoritev, interakcijo z gledalci in destrukcijo gledaliških konvencij

- Med študijem v Frankfurtu me je zelo zanimala teorija *postdramskega gledališča*.
- Odkrito koketira z dramaturgijo *postdramskega gledališča*, a se, kar je v uprizoritvi bistveno, še kako odmika od njenega elementarnega izhodišča, hladnosti in distance.

IZVOR

lat. *post* 'po, zadaj, potem, kasneje' + ↑dramski

potujítev potujítve samostalnik ženskega spola

[potujítəu potujítve]

POMEN

1. iz literarne vede postopek prikazovanja znane resničnosti takó, da postane neznana, tuja, nenavadna

- Glavni prijem avtorice pri zapisovanju je *potujítev*, odraščanje v prekmurskem obmestju namreč spremljamo z očmi majhne deklice.
- Zame kot pisca mora pisanje proizvesti novo vedenje. To lahko dosežem zgolj skozi *potujítev*, ko motiv potujim, pridejo na dan reči, ki so tudi zame presenečenje.

2. iz teatrologije postopek, s katerim se doseže odklik od čustvenega vživetja v predstavo s prekinitvami dogajanja, nagovori, songi, filmskimi vložki in je navadno naravnano družbenokritično

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Barva kože igralcev deluje na simbolnem nivoju, saj zgodbo o najbolj normalni družini pokaže na način *potujítve*.

- Vsi protagonisti na mikrofonsko odpojejo svoje sonete, v katerih se razpre njihovo življenje. Tovrstni glasbeni pasusi izostrijo emocijo, hkrati pa povzročijo efekt *potujítve*.

...

- Režiser uporablja tehniko izvajanja besedila, ki je bila popularna v osemdesetih: nič igranja, samo branje besedil, nenadni rezi, *potujítve*, igralci, ki igrajo različne vloge, ali ena vloga, ki jo interpretira več igralcev.

3. proces, v katerem kaj znanega postane neznan, tuje, nenavadno

- S ponavljanjem takih izjav se dosega *potujítev* islama, želi se ga prikazati kot nekaj grozeče drugačnega in tako vzbuditi strah pred njim.
- Za vsako identiteto je potrebno določeno dejanje, tako na individualni kot na kolektivni ravni, ki terja odklik od dotlej znanega in našega, prerezanje niti, ki nas vežejo na korenine, *potujítev* vsega dotlej domačega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[potujítəu potujítve]

IPA: [pɔtʉjít:əu pɔtʉjít:vɛ]

ednina

IMENOVALNIK: potujítev

RODILNIK: potujítve

DAJALNIK: potujítvi

TOŽILNIK: potujítev

MESTNIK: pri potujítvi

ORODNIK: s potujítvijo

dvojina

IMENOVALNIK: potujítvi

RODILNIK: potujítev

DAJALNIK: potujítvama

TOŽILNIK: potujítvi

MESTNIK: pri potujítvah

ORODNIK: s potujítvama

množina

IMENOVALNIK: potujítve

RODILNIK: potujítev

DAJALNIK: potujítvam

TOŽILNIK: potujítve

MESTNIK: pri potujítvah

ORODNIK: s potujítvami

TONEMSKO

[potujítəu potujítve]

IPA: [pɔtʉjít:əu pɔtʉjít:vɛ]

ednina

IMENOVALNIK: potujítev

RODILNIK: potujítve

DAJALNIK: potujítvi

TOŽILNIK: potujîtev
MESTNIK: pri potujîtvi
ORODNIK: s potujîtvijo

dvojina

IMENOVALNIK: potujîtvi
RODILNIK: potujîtev
DAJALNIK: potujîtvama
TOŽILNIK: potujîtvi
MESTNIK: pri potujîtvah
ORODNIK: s potujîtvama

množina

IMENOVALNIK: potujîtve
RODILNIK: potujîtev
DAJALNIK: potujîtvam
TOŽILNIK: potujîtve
MESTNIK: pri potujîtvah
ORODNIK: s potujîtvami

IZVOR

iz *potujiti* iz ↑tuj

potujîtveni potujîtvena potujîtveno pridevnik

[potujîtveni]

POMEN

1. ki je v zvezi s potujitvijo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Metafizijski *potujîtveni* postopki preprečujejo naivno branje in opozarjajo na položaja pisatelja in bralca.

2. ki je v zvezi s potujitvijo 2.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

potujîtveni efekt, učinek

▪ Brechtovski *potujîtveni* efekt, kjer igralci nagovarjajo občinstvo, se kaže večkrat, med drugim tudi z vprašanjem občinstvu, ali je dobilo brezplačne vstopnice.

▪ *Potujîtveni* učinek ustvarijo zvezki, iz katerih ustvarjalci preberejo predstavo.

▪ Motivne drobce iz zgodb Sartrovih likov cepi s *potujîtvenimi* vdori: ti dosežejo svoj vrhunec v monologih vseh treh igralcev.

3. ki je v zvezi s potujitvijo 3.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ *Potujîtveni* paradoksi, zaradi katerih svoje lastne kulture ne moremo več doživljati »domorodsko«, nas usposablja, da znamo ceniti poigravanje z mnogoterimi slogi.

▪ Zelene mestne površine v določeni meri zadovoljujejo temeljno potrebo prebivalcev mest po naravi. Tu se seveda odpira neskončna razprava o *potujîtvenih* vidikih takšnega zadovoljevanja temeljnih človekovih potreb.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[potujîtveni]

IPA: [pɔtuˈji:tveni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: potujîtveni

RODILNIK: potujîtvenega

DAJALNIK: potujîtvenemu

TOŽILNIK: potujîtveni

živo potujîtvenega

MESTNIK: pri potujîtvenem

ORODNIK: s potujîtvenim

dvojina

IMENOVALNIK: potujîtvena

RODILNIK: potujîtvenih

DAJALNIK: potujîtvenima

TOŽILNIK: potujîtvena

MESTNIK: pri potujîtvenih

ORODNIK: s potujîtvenima

množina

IMENOVALNIK: potujîtveni

RODILNIK: potujîtvenih

DAJALNIK: potujîtvenim

TOŽILNIK: potujîtvene

MESTNIK: pri potujîtvenih

ORODNIK: s potujîtvenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: potujîtvena

RODILNIK: potujîtvene

DAJALNIK: potujîtveni

TOŽILNIK: potujîtveno

MESTNIK: pri potujîtveni

ORODNIK: s potujîtveno

dvojina

IMENOVALNIK: potujîtveni

RODILNIK: potujîtvenih

DAJALNIK: potujîtvenima

TOŽILNIK: potujîtveni

MESTNIK: pri potujîtvenih

ORODNIK: s potujîtvenima

množina

IMENOVALNIK: potujîtvene

RODILNIK: potujîtvenih

DAJALNIK: potujîtvenim

TOŽILNIK: potujîtvene

MESTNIK: pri potujîtvenih

ORODNIK: s potujîtvenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: potujîtveno

RODILNIK: potujîtvenega

DAJALNIK: potujítvenemu
TOŽILNIK: potujítveno
MESTNIK: pri potujítvenem
ORODNIK: s potujítvenim

dvojina

IMENOVALNIK: potujítveni
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenima
TOŽILNIK: potujítveni
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenima

množina

IMENOVALNIK: potujítvena
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenim
TOŽILNIK: potujítvena
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenimi

TONEMSKO

[potujítveni]

IPA: [pɔtují:tvèni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: potujítveni
RODILNIK: potujítvenega
DAJALNIK: potujítvenemu
TOŽILNIK: potujítveni
živo potujítvenega
MESTNIK: pri potujítvenem
ORODNIK: s potujítvenim

dvojina

IMENOVALNIK: potujítvena
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenima
TOŽILNIK: potujítvena
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenima

množina

IMENOVALNIK: potujítveni
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenim
TOŽILNIK: potujítvene
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: potujítvena
RODILNIK: potujítvene
DAJALNIK: potujítveni
TOŽILNIK: potujítveno
MESTNIK: pri potujítveni
ORODNIK: s potujítveno

dvojina

IMENOVALNIK: potujítveni
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenima
TOŽILNIK: potujítveni
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenima

množina

IMENOVALNIK: potujítvene
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenim
TOŽILNIK: potujítvene
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: potujítveno
RODILNIK: potujítvenega
DAJALNIK: potujítvenemu
TOŽILNIK: potujítveno
MESTNIK: pri potujítvenem
ORODNIK: s potujítvenim

dvojina

IMENOVALNIK: potujítveni
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenima
TOŽILNIK: potujítveni
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenima

množina

IMENOVALNIK: potujítvena
RODILNIK: potujítvenih
DAJALNIK: potujítvenim
TOŽILNIK: potujítvena
MESTNIK: pri potujítvenih
ORODNIK: s potujítvenimi

IZVOR

↑potujítev

povórka povórke samostalnik ženskega spola

[povórka]

POMEN

v daljšo vrsto razvrščena, premikajoča se skupina ljudi, ki sodelujejo, nastopajo na prireditvi, dogodku, ali prireditvev, dogodek, na katerem sodeluje, nastopa taka skupina ljudi

▶ prid. beseda + sam. beseda

karnevalska, pustna povorka | pogrebna povorka | slavnostna, svečana povorka | tradicionalna povorka

▪ Osrednja mestna prireditvev je bila tudi letos pustna *povorka*.

- Udeleženci so krenili v slavnostni *povorki* po mestu, kjer so jih navdušeno pozdravljali meščani.
  - V nedeljo je skozi kraj potekala etnografska *povorka* in s prikazom običajev dopolnila že med tednom prikazano žetev ovsu in zlaganje snopov v kope.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
kreniti, odpraviti se v povorki | predstaviti se v povorki | sodelovati v povorki | sprehoditi se v povorki
- Preoblekli smo se v reprezentančne majice in krenili v *povorki* udeležencev.
  - Pustne maske so se v *povorki* sprehodile po celotni Stari cesti do Sodnijskega trga.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
povorka krene, se prične | povorka poteka | povorka se vije KJE
- Pustna *povorka* bo po mestnih ulicah krenila ob 15.30.
  - Mednarodna *povorka* bo potekala 3. februarja, ko se bo po napolnjenih mestnih ulicah sprehodilo 10.000 maskiranih udeležencev.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
ogledati si povorko | organizirati, prirediti povorko
- Obiskovalci si vsako leto z zanimanjem ogledajo *povorko* kmečkih voz, na katerih sodelujoči prikazujejo različna kmečka opravila.
  - Ob jubileju so organizirali svečano *povorko* gasilcev.

...

- Vrhunec jurjevanja je bila *povorka* konjenikov in konjskih vpreg.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[povórka]

IPA: [pɔ'vɔ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: povórka

RODILNIK: povórke

DAJALNIK: povórki

TOŽILNIK: povórko

MESTNIK: pri povórki

ORODNIK: s povórko

dvojina

IMENOVALNIK: povórki

RODILNIK: povórk

DAJALNIK: povórkama

TOŽILNIK: povórki

MESTNIK: pri povórkah

ORODNIK: s povórkama

množina

IMENOVALNIK: povórke

RODILNIK: povórk

DAJALNIK: povórkam

TOŽILNIK: povórke

MESTNIK: pri povórkah

ORODNIK: s povórkami

TONEMSKO

[povórka]

IPA: [pɔvó:rka]

ednina

IMENOVALNIK: povórka

RODILNIK: povórke

DAJALNIK: povórki

TOŽILNIK: povórko

MESTNIK: pri povórki

ORODNIK: s povórko

dvojina

IMENOVALNIK: povórki

RODILNIK: povórk

DAJALNIK: povórkama

TOŽILNIK: povórki

MESTNIK: pri povórkah

ORODNIK: s povórkama

množina

IMENOVALNIK: povórke

RODILNIK: povórk

DAJALNIK: povórkam

TOŽILNIK: povórke

MESTNIK: pri povórkah

ORODNIK: s povórkami

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *pòvórka*, iz ide. korena **h₂uer-* 'viseti', kot litov. *pavarė*, *vorà* 'dolga vrsta', latv. *veřt* 'vdehati, vesti, šivati', gr. *aeirō* 'nizam, vežem, spenjam', alb. *vjer* 'obesim'

povzpétnež povzpétneža samostalnik moškega spola

[pɔʋspétneš pɔʋspétneža]

POMEN

ekspresivno kdor si prizadeva napredovati z vsemi sredstvi, brez upoštevanja pravic, potreb drugih

▶ prid. beseda + sam. beseda

mlad povzpetnež

- Nasprotnike bo imel celo v lastni stranki, kjer se peščica finančnih *povzpetnežev* noče odreči dosedanjim privilegijem.

- Na televiziji je vse več mladih *povzpetnežev*, ki menda vse vedo o zdravstvu in njegovi »ekonomiji«.

...

- Na stranko se obeša veliko *povzpetnežev*, ki jim gre predvsem za oblast.

- Gre za široko razvejano mrežo *povzpetnežev*, ki se zaradi svoje finančne in poslovne moči polasti določenih državnih organov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pɔʊspɛ̌tneʃ pɔʊspɛ̌tneʒa]

IPA: [pɔʊ'spe:tneʃ pɔʊ'spe:tneʒa]

ednina

IMENOVALNIK: povzpetnež

RODILNIK: povzpetneža

DAJALNIK: povzpetnežu

TOŽILNIK: povzpetneža

MESTNIK: pri povzpetnežu

ORODNIK: s povzpetnežem

dvojina

IMENOVALNIK: povzpetneža

RODILNIK: povzpetnežev

DAJALNIK: povzpetnežema

TOŽILNIK: povzpetneža

MESTNIK: pri povzpetnežih

ORODNIK: s povzpetnežema

množina

IMENOVALNIK: povzpetneži

RODILNIK: povzpetnežev

DAJALNIK: povzpetnežem

TOŽILNIK: povzpetneže

MESTNIK: pri povzpetnežih

ORODNIK: s povzpetneži

TONEMSKO

[pɔʊspɛ̌tneʃ pɔʊspɛ̌tneʒa]

IPA: [pɔʊspɛ̌:tneʃ pɔʊspɛ̌:tneʒa]

ednina

IMENOVALNIK: povzpêtnež

RODILNIK: povzpêtneža

DAJALNIK: povzpêtnežu

TOŽILNIK: povzpêtneža

MESTNIK: pri povzpêtnežu

ORODNIK: s povzpêtnežem

dvojina

IMENOVALNIK: povzpêtneža

RODILNIK: povzpêtnežev

DAJALNIK: povzpêtnežema

TOŽILNIK: povzpêtneža

MESTNIK: pri povzpêtnežih

ORODNIK: s povzpêtnežema

množina

IMENOVALNIK: povzpêtneži

RODILNIK: povzpêtnežev

DAJALNIK: povzpêtnežem

TOŽILNIK: povzpêtneže

MESTNIK: pri povzpêtnežih

ORODNIK: s povzpêtneži

BESEDOTVORJE

ženski spol: povzpetnica

IZVOR

iz *povzpeten* iz ↑povzpeti se

pozídni pozídna pozídno pridevnik

[pozídni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pozídni]

IPA: [pɔ'zi:dni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pozídni

RODILNIK: pozídne**ga**

DAJALNIK: pozídnemu

TOŽILNIK: pozídni

živo pozídnega

MESTNIK: pri pozídnem

ORODNIK: s pozídnim

dvojina

IMENOVALNIK: pozídna

RODILNIK: pozídnih

DAJALNIK: pozídnima

TOŽILNIK: pozídna

MESTNIK: pri pozídnih

ORODNIK: s pozídnima

množina

IMENOVALNIK: pozídni

RODILNIK: pozídnih

DAJALNIK: pozídnim

TOŽILNIK: pozídne

MESTNIK: pri pozídnih

ORODNIK: s pozídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pozídna

RODILNIK: pozídne

DAJALNIK: pozídni

TOŽILNIK: pozídno

MESTNIK: pri pozídni

ORODNIK: s pozídn

dvojina

IMENOVALNIK: pozídni

RODILNIK: pozídnih

DAJALNIK: pozídnima

TOŽILNIK: pozídni

MESTNIK: pri pozídnih

ORODNIK: s pozídnima

množina

IMENOVALNIK: pozíдне
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnim
TOŽILNIK: pozíдне
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pozíдно
RODILNIK: pozídnega
DAJALNIK: pozídnemu
TOŽILNIK: pozíдно
MESTNIK: pri pozídnem
ORODNIK: s pozídnim

dvojina

IMENOVALNIK: pozídni
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnima
TOŽILNIK: pozídni
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnima

množina

IMENOVALNIK: pozídna
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnim
TOŽILNIK: pozídna
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnimi

TONEMSKO

[pozídni]

IPA: [pozí:dnì]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pozídni
RODILNIK: pozídnega
DAJALNIK: pozídnemu
TOŽILNIK: pozídni
živo pozídnega
MESTNIK: pri pozídnem
ORODNIK: s pozídnim

dvojina

IMENOVALNIK: pozídna
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnima
TOŽILNIK: pozídna
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnima

množina

IMENOVALNIK: pozídni
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnim

TOŽILNIK: pozíдне
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pozídna
RODILNIK: pozíдне
DAJALNIK: pozídni
TOŽILNIK: pozíдно
MESTNIK: pri pozídni
ORODNIK: s pozíдно

dvojina

IMENOVALNIK: pozídni
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnima
TOŽILNIK: pozídni
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnima

množina

IMENOVALNIK: pozíдне
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnim
TOŽILNIK: pozíдне
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pozíдно
RODILNIK: pozídnega
DAJALNIK: pozídnemu
TOŽILNIK: pozíдно
MESTNIK: pri pozídnem
ORODNIK: s pozídnim

dvojina

IMENOVALNIK: pozídni
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnima
TOŽILNIK: pozídni
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnima

množina

IMENOVALNIK: pozídna
RODILNIK: pozídnih
DAJALNIK: pozídnim
TOŽILNIK: pozídna
MESTNIK: pri pozídnih
ORODNIK: s pozídnimi

STALNE ZVEZE

pozidna kuščarica

iz zoologije kuščarica s tanjšim rjavkastim ali sivkastim trupom in rjavkasto progo ob boku, ki

živi na širšem območju večine sredozemske Evrope; primerjaj lat. *Podarcis muralis*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Pozidne kuščarice* se prehranjujejo z zajedavskimi žuželkami, ki se v poletni vročini rade naselijo v gnezdih galebav.
- Na kamnitih tleh se v poletnih mesecih pojavljajo zelenci in *pozidne kuščarice*.

IZVOR

iz *po zidu*

požirálnik požirálnika samostalnik moškega spola

[požirálnik] tudi [požiráuník]

POMEN

1. cevast prebavni organ, ki poteka od žrela do želodca

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

bolezen, rak, vnetje požiralnika | KATERI del požiralnika | mišica, spodnja zapiralka požiralnika | sluznica, stena požiralnika

- Ko hrano pogoltnemo, jo močne mišice v steni *požiralnika* potisnejo navzdol proti želodcu.
- Kadilci pogosteje zbolevajo za rakom *požiralnika*, želodca in črevesja.
- V želodcu je vedno nekaj kisle vsebine, vendar spodnji del *požiralnika*, ki je praviloma zaprt, preprečuje, da bi želodčna vsebina zatekla v požiralnik.

▶ **glag. + v + sam. beseda v tožilniku**

dvigniti, vračati se v požiralnik

- Zgaga je neprijetno spahovanje hrane, ki se po zaužitju vrne v *požiralnik* ali doseže celo grlo.

▶ **priređna zveza**

požirálnik in grlo, požirálnik in želodec, požirálnik in žrelo

- Hrana prehaja skozi usta, žrelo, *požirálnik* in želodec do tankega črevesa.
- Pri zdravem žrelu in *požirálniku* in pri dobrem refleksu pride hrana v želodec v dveh do treh sekundah.

...

- Prebavni trakt sestavljajo: usta, žrelo, *požirálnik*, želodec, dvanajstnik, tanko in debelo črevo, danka in zadnjik.

- Ko hrana po *požirálniku* pripotuje v želodec, se z ritmičnim krčenjem premeša in prepoji s kislino.

2. odprtina, razpoka v kraških tleh, v katero ponika voda

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

kraški požirálnik

- Ledeni ujmi je sledilo obilno deževje, ki je dobra napolnilo kraške *požirálnike* in voda na tamkajšnjih poljih se je začela nevarno dvigati.

...

- Ko jezero presahne, se voda skozi *požirálnike* in kraška brezna umakne v podzemlje.

3. jašek za odvajanje zlasti meteornih voda;

SIN.: iz gradbeništva ponikalnica, iz gradbeništva ponikovalnica

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

cestni, ulični požirálnik | talni požirálnik

- Padavinske ali meteorne vode se zlivajo v kanalizacijo s streh, skozi cestne *požirálnike* ter s cest in drugih urejenih površin.
- Pomembno je očistiti ulične *požirálnike* in ob vozišču zagotoviti odvodnjavanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[požirálnik] tudi [požiráuník]

IPA: [pɔzi'ra:lnik] tudi [pɔzi'ra:uník]

ednina

IMENOVALNIK: požirálnik

RODILNIK: požirálnika

DAJALNIK: požirálniku

TOŽILNIK: požirálnik

MESTNIK: pri požirálniku

ORODNIK: s požirálnikom

dvojina

IMENOVALNIK: požirálnika

RODILNIK: požirálnikov

DAJALNIK: požirálnikoma

TOŽILNIK: požirálnika

MESTNIK: pri požirálnikih

ORODNIK: s požirálnikoma

množina

IMENOVALNIK: požirálniki

RODILNIK: požirálnikov

DAJALNIK: požirálnikom

TOŽILNIK: požirálnike

MESTNIK: pri požirálnikih

ORODNIK: s požirálniki

TONEMSKO

[požirálnik] tudi [požiráuník]

IPA: [pɔzi'ra:lnik] tudi [pɔzi'ra:uník]

ednina

IMENOVALNIK: požirálnik

RODILNIK: požirálnika

DAJALNIK: požirálniku

TOŽILNIK: požirálnik

MESTNIK: pri požirálniku

ORODNIK: s požirálnikom

dvojina

IMENOVALNIK: požirálnika

RODILNIK: požirálnikov

DAJALNIK: požirálnikoma

TOŽILNIK: požirálnika

MESTNIK: pri požirâlnikih
ORODNIK: s požirâlnikoma

množina

IMENOVALNIK: požirâlniki
RODILNIK: požirâlnikov
DAJALNIK: požirâlnikom
TOŽILNIK: požirâlnike
MESTNIK: pri požirâlnikih
ORODNIK: s požirâlniki

STALNE ZVEZE

barrettov požiralnik; in **Barrettov požiralnik**

iz medicine bolezenska sprememba na spodnjem delu požiralnika zaradi dalj časa trajajočega vnetja, ki je posledica refluksa

▪ Za ugotovitev *barrettovega požiralnika* je treba opraviti kvadrantne biopsije, in sicer na vsak centimeter do dva na območju, kjer domnevamo, da je prisoten *barrettov požiralnik*.

Barrettov požiralnik; in **barrettov požiralnik**

iz medicine bolezenska sprememba na spodnjem delu požiralnika zaradi dalj časa trajajočega vnetja, ki je posledica refluksa

▪ Zaradi dolgotrajnega refluksa in dražečega učinka nastane sprememba epitelija v spodnjem delu požiralnika, ki jo imenujemo *Barrettov požiralnik*.
▪ Zgodnje odkrivanje *Barrettovega požiralnika* je pomembno tudi zaradi možnosti nastanka raka, ki se lahko pojavi kot posledica teh sprememb.

FRAZEOLOGIJA

boj na požiralniku

vztrajno, trmasto delo, prizadevanje kljub zahtevnosti, tveganju, brezupnosti

▪ Seja bo nov *boj na požiralniku*.

IZVOR

↑požirati

prânečák prânečáka samostalnik moškega spola

[prânečák]

POMEN

nečakinjin ali nečakov sin

► prid. beseda + sam. beseda

pesnikov, pisateljev prânečák

▪ Za rojstno hišo zgledno skrbi pisatelj *prânečák*.

▪ Na slovesnosti se je županja še posebej zahvalila slikarjevemu *prânečáku* za skrb pri ohranjanju domačije in krajine.

...

- Nadškof Anton Vovk je bil *prânečák* pesnika dr. Franceta Prešerna.
- Zdaj imam že dva *prânečáka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prânečák]

IPA: [ˈpraːnɛˈtʃaːk]

ednina

IMENOVALNIK: prânečák

RODILNIK: prânečáka

DAJALNIK: prânečáku

TOŽILNIK: prânečáka

MESTNIK: pri prânečáku

ORODNIK: s prânečákom

dvojina

IMENOVALNIK: prânečáka

RODILNIK: prânečákov

DAJALNIK: prânečákoma

TOŽILNIK: prânečáka

MESTNIK: pri prânečákih

ORODNIK: s prânečákoma

množina

IMENOVALNIK: prânečáki

RODILNIK: prânečákov

DAJALNIK: prânečákoma

TOŽILNIK: prânečáke

MESTNIK: pri prânečákih

ORODNIK: s prânečáki

TONEMSKO

[prânečák]

IPA: [práːnɛˈtʃáːk]

ednina

IMENOVALNIK: prânečák

RODILNIK: prânečáka

DAJALNIK: prânečáku

TOŽILNIK: prânečáka

MESTNIK: pri prânečáku

ORODNIK: s prânečákom

dvojina

IMENOVALNIK: prânečáka

RODILNIK: prânečákov tudi prânečâkov

DAJALNIK: prânečákoma

TOŽILNIK: prânečáka

MESTNIK: pri prânečákih tudi pri prânečâkih

ORODNIK: s prânečákoma

množina

IMENOVALNIK: prânečáki

RODILNIK: prânečákov tudi prânečâkov

DAJALNIK: prânečákoma

TOŽILNIK: prânečáke

MESTNIK: pri prânečákih tudi pri prânečâkih

ORODNIK: s prânečáki tudi s prânečáki

BESEDOTVORJE

ženski spol: pranečakinja

IZVOR

↑nečak

prânečákinja prânečákinje samostalnik ženskega spola

[prânečákinja]

POMEN

nečakinjina ali nečakova hči

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Nekaj fotografij je iz zasebne družinske zbirke umetničine *pranečákinje*.
- Kot solistka je nastopila tudi skladateljeva *pranečákinja*.

...

- Za kmetijo sedaj skrbi *pranečákinja* z družino.
- Po spominih *pranečákinje* je šel v svet z dvema pri dedu izposojenima kronama.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prânečákinja]

IPA: [ˈpraːneˈtʃaːkinja]

ednina

IMENOVALNIK: prânečákinja

RODILNIK: prânečákinje

DAJALNIK: prânečákinji

TOŽILNIK: prânečákinjo

MESTNIK: pri prânečákinji

ORODNIK: s prânečákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: prânečákinji

RODILNIK: prânečákinj

DAJALNIK: prânečákinjama

TOŽILNIK: prânečákinji

MESTNIK: pri prânečákinjah

ORODNIK: s prânečákinjama

množina

IMENOVALNIK: prânečákinje

RODILNIK: prânečákinj

DAJALNIK: prânečákinjam

TOŽILNIK: prânečákinje

MESTNIK: pri prânečákinjah

ORODNIK: s prânečákinjami

TONEMSKO

[prânečákinja]

IPA: [ˈpraːnɛtʃaːkínja]

ednina

IMENOVALNIK: prânečákinja

RODILNIK: prânečákinje

DAJALNIK: prânečákinji

TOŽILNIK: prânečákinjo

MESTNIK: pri prânečákinji

ORODNIK: s prânečákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: prânečákinji

RODILNIK: prânečákinj

DAJALNIK: prânečákinjama

TOŽILNIK: prânečákinji

MESTNIK: pri prânečákinjah

ORODNIK: s prânečákinjama

množina

IMENOVALNIK: prânečákinje

RODILNIK: prânečákinj

DAJALNIK: prânečákinjam

TOŽILNIK: prânečákinje

MESTNIK: pri prânečákinjah

ORODNIK: s prânečákinjami

IZVOR

↑pranečak

prasè praséta in **práse** praséta samostalnik srednjega spola

[prasè] in [práse]

POMEN

1. knjižno pogovorno **prašič**; SIN.: knjižno pogovorno prasec, ekspresivno pujs

- Na leto smo na sejmu ali ob kakšni drugi ugodni priložnosti prodali eno tele in eno *prase*.
- *Praseti* sta dobro hranjeni in debeli.
- Imeli so eno *prase* in pet kokoši ter nekaj kvadratnih metrov zemlje.

1.1. ekspresivno **meso prašiča kot hrana, jed**; SIN.: prašič, ekspresivno pujs

- Takrat ni šlo in tudi sedaj ne gre brez pečenega *praseti* in sodčka vina.

2. slabšalno **kdor ima negativne, nesprejemljive moralne lastnosti ali se mu to pripisuje**; SIN.:

slabšalno prasec, slabšalno prasica, slabšalno prašič, slabšalno pujs

- *Prase* nesramno.
- Ti *prase* nevzgojeno, kdo te to uči!?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prasè]

IPA: [ˈpraːsɛ]

ednina

IMENOVALNIK: prasè

RODILNIK: praséta

DAJALNIK: prasétu

TOŽILNIK: prasè

MESTNIK: pri **prasétu**
ORODNIK: s **prasétom**

dvojina

IMENOVALNIK: **praséti**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétoma**
TOŽILNIK: **praséti**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **prasétoma**

množina

IMENOVALNIK: **praséts**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétom**
TOŽILNIK: **praséta**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **praséti**

in

[práse]
IPA: [ˈpra:sɛ]

ednina

IMENOVALNIK: **práse**
RODILNIK: **praséta**
DAJALNIK: **prasétu**
TOŽILNIK: **práse**
MESTNIK: pri **prasétu**
ORODNIK: s **prasétom**

dvojina

IMENOVALNIK: **praséti**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétoma**
TOŽILNIK: **praséti**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **prasétoma**

množina

IMENOVALNIK: **praséta**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétom**
TOŽILNIK: **praséta**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **praséti**

TONEMSKO

[prasè]
IPA: [prasé]

ednina

IMENOVALNIK: **prasè**
RODILNIK: **praséta**
DAJALNIK: **prasétu**
TOŽILNIK: **praséta**
MESTNIK: pri **prasétu** in **pri prasétu**
ORODNIK: s **prasétom**

dvojina

IMENOVALNIK: **praséti** in **praséti**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétoma** in **prasétoma**
TOŽILNIK: **praséti** in **praséti**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **prasétoma** in s **prasétoma**

množina

IMENOVALNIK: **praséta**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétom**
TOŽILNIK: **praséta**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **praséti**

in

[práse]
IPA: [prà:sé]

ednina

IMENOVALNIK: **práse**
RODILNIK: **praséta**
DAJALNIK: **prasétu**
TOŽILNIK: **praséta**
MESTNIK: pri **prasétu** in **pri prasétu**
ORODNIK: s **prasétom**

dvojina

IMENOVALNIK: **praséta** in **praséta**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétoma** in **prasétoma**
TOŽILNIK: **praséta** in **praséta**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **prasétoma** in s **prasétoma**

množina

IMENOVALNIK: **praséta**
RODILNIK: **prasét**
DAJALNIK: **prasétom**
TOŽILNIK: **praséta**
MESTNIK: pri **prasétih**
ORODNIK: s **praséti**

FRAZEOLOGIJA

trinajsto prase

slabšalno kdor je kje odveč, nepotreben, nezaželen; kar je kje odveč, nepotrebno, nezaželeno

- Nismo podprli mandatarja in tudi znotraj trojčka smo *trinajsto prase*.
- Dvoboj za šahovski prestol je bil prava pravcata vojna, obogatena z različnimi psihološkimi prijemi, v kateri je bonton *trinajsto prase*.

IZVOR

= cslov. *prase*, hrv., srb. *prâse*, belorus. *parašjá*, češ. *prase* < pslov. *porse 'prašič, mladič svinje' < ide. **pork'o-*, tako kot litov. *pařšas* 'skopljen prašič', lat. *porcus* 'prašič', stvnem. *far(a)h*, morda iz ide. **perk'-* 'riti (po zemlji)'

prásec práscá samostalnik moškega spola

[prásɛc]

POMEN

1. knjižno pogovorno **prašič**; SIN.: knjižno pogovorno *prase*, ekspresivno *pujs*

- Dejstva so pač takšna, da *prase* gojimo zaradi njihovega zelo okusnega mesa.
- Sosedu sem ukradel *prasca*.

2. slabšalno **kdor je umazan, zanikr ali se mu to pripisuje**; SIN.: slabšalno *prašič*, slabšalno *pujs*

- Doslej še nisem opazil, da so taki *prasci*, da bi jim bilo treba ukazovati umivanje.

3. slabšalno **kdor ima negativne, nesprejemljive moralne lastnosti ali se mu to pripisuje**; SIN.: slabšalno *prase*, slabšalno *prasica*, slabšalno *prašič*, slabšalno *pujs*

▶ prid. beseda + sam. beseda

navaden, preklet *prasec*

- Tisti *prasec* me je pretepel.
- Mislim, da mu je prekleti *prasec* pomagal pobegniti.

***

- Ko sem hotel oditi, je odkrevsal za mano in me zmerjal s *prascem*.
- Ni pravično, da se zdaj dereš name, kakšen *prasec* sem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prásɛc]

IPA: [ˈpraːsɛts]

ednina

IMENOVALNIK: *prásec*

RODILNIK: *prásca*

DAJALNIK: *práscu*

TOŽILNIK: *prásca*

MESTNIK: pri *práscu*

ORODNIK: s *práscem*

dvojina

IMENOVALNIK: *prásca*

RODILNIK: *práscev*

DAJALNIK: *práscema*

TOŽILNIK: *prásca*

MESTNIK: pri *práscih*

ORODNIK: s *práscema*

množina

IMENOVALNIK: *prásci*

RODILNIK: *práscev*

DAJALNIK: *práscem*

TOŽILNIK: *prásce*

MESTNIK: pri *práscih*

ORODNIK: s *prásci*

TONEMSKO

[prásɛc]

IPA: [ˈpraːsɛts]

ednina

IMENOVALNIK: *prásec*

RODILNIK: *prásca*

DAJALNIK: *práscu*

TOŽILNIK: *prásca*

MESTNIK: pri *práscu*

ORODNIK: s *práscem*

dvojina

IMENOVALNIK: *prásca*

RODILNIK: *práscev* tudi *práscev*

DAJALNIK: *práscema*

TOŽILNIK: *prásca*

MESTNIK: pri *práscih* tudi pri *práscih*

ORODNIK: s *práscema*

množina

IMENOVALNIK: *prásci*

RODILNIK: *práscev* tudi *práscev*

DAJALNIK: *práscem*

TOŽILNIK: *prásce*

MESTNIK: pri *práscih* tudi pri *práscih*

ORODNIK: s *prásci* tudi s *prásci*

FRAZEOLOGIJA

kot/ko *prasica/prasec/svinja*

kot prasica

neknjižno pogovorno *ko prasica*

neknjižno pogovorno *ko svinja*

neknjižno pogovorno *kot prasec*

neknjižno pogovorno *kot svinja*

neknjižno pogovorno **izraža veliko mero dejanja ali**

stanja; izraža visoko stopnjo

- Tu ne govorimo o posameznih nevihtah. Scaló bo *kot prasica*. Štirideset dni in štirideset noči.

- Če joka, je to zaradi mene, ki sem žleht *ko prasica*.

- Baše se *ko svinja*.

- Uživam *kot prasec*, ko tole berem!

- Čeprav je pes, ga pogrešam *kot svinja*.

- Bil je važen *kot prasica*, stopal je prevzetno, kot da bi bil sam na svetu.

Prekleti prasec!

slabšalno *Prekleta prasica!*

slabšalno izraža govorčev prezir, negativen, odklonilen, sovražen odnos do koga; izraža, da je govorec močno čustveno prizadet

- »*Prekleti prasec*,« si je mislila in vzela v roke krpo.
- »*Prekleta prasica*,« je na glas zamomljal. Pred očmi se mu je zarisala podoba izmaličenega obraza.
- »*Prekleti prasici*,« je zakričala. »Tako prekleta očitno je, kaj se greste!«

IZVOR
↑prase

prasíca prasíce samostalnik ženskega spola

[prasíca]

POMEN

1. knjižno pogovorno **svinja**

- V hlevu imata trenutno 11 plemenskih *prasic*.
- Trinajsto prase v svinjaku se mora boriti za sesek *prasice*, ki jih ima le dvanajst.

2. slabšalno kdor ima negativne, nesprejemljive moralne lastnosti ali se mu to pripisuje; SIN.:

slabšalno prase, slabšalno prasec, slabšalno prašič, slabšalno pujs

- Če svojega šoferja zmerja s *prasic* in mu na javnem kraju grozi, da ga bo oklofotal, potem lahko veš, za kakšno osebnost gre.

- *Prasica*, varala si me!

2.1. slabšalno kar vzbujajo odpor, jezo, čustveno prizadetost

- Besnela sem ob misli na to, koliko trpljenja mi je že povzročila *prasic* država, medtem ko sem jaz pridno plačevala prispevke zanjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prasíca]

IPA: [pra'si:t̪sa]

ednina

IMENOVALNIK: prasíca

RODILNIK: prasíce

DAJALNIK: prasíci

TOŽILNIK: prasíco

MESTNIK: pri prasíci

ORODNIK: s prasíco

dvojina

IMENOVALNIK: prasíci

RODILNIK: prasíc

DAJALNIK: prasícama

TOŽILNIK: prasíci

MESTNIK: pri prasícah

ORODNIK: s prasícama

množina

IMENOVALNIK: prasíce

RODILNIK: prasíc

DAJALNIK: prasícam

TOŽILNIK: prasíce

MESTNIK: pri prasícah

ORODNIK: s prasícami

TONEMSKO

[prasíca]

IPA: [pra'si:t̪sa]

ednina

IMENOVALNIK: prasíca

RODILNIK: prasíce

DAJALNIK: prasíci

TOŽILNIK: prasíco

MESTNIK: pri prasíci

ORODNIK: s prasíco

dvojina

IMENOVALNIK: prasíci

RODILNIK: prasíc

DAJALNIK: prasícama

TOŽILNIK: prasíci

MESTNIK: pri prasícah

ORODNIK: s prasícama

množina

IMENOVALNIK: prasíce

RODILNIK: prasíc

DAJALNIK: prasícam

TOŽILNIK: prasíce

MESTNIK: pri prasícah

ORODNIK: s prasícami

FRAZELOGIJA

kot/ko prasica/prasec/svinja

kot prasica

neknjižno pogovorno ko prasica

neknjižno pogovorno ko svinja

neknjižno pogovorno kot prasec

neknjižno pogovorno kot svinja

neknjižno pogovorno izraža veliko mero dejanja ali stanja; izraža visoko stopnjo

- Tu ne govorimo o posameznih nevihtah. Scaló bo *kot prasica*. Štirideset dni in štirideset noči.

- Če joka, je to zaradi mene, ki sem žleht *ko prasica*.

- Baše se *ko svinja*.

- Uživam *kot prasec*, ko tole berem!

- Čeprav je pes, ga pogrešam *kot svinja*.

- Bil je važen *kot prasica*, stopal je prevzetno, kot da bi bil sam na svetu.

Prekleti prasec!

slabšalno Prekleta prasica!

slabšalno izraža govorcev prezir, negativen, odklonilen, sovražen odnos do koga; izraža, da je govorec močno čustveno prizadet

- »*Prekleti prasec*,« si je mislila in vzela v roke krpo.
- »*Prekleta prasica*,« je na glas zamomljal. Pred očmi se mu je zarisala podoba izmaličenega obraza.
- »*Prekleti prasci*,« je zakričala. »Tako prekleta očitno je, kaj se greste!«

IZVOR
↑prase

prástríc prástríca samostalnik moškega spola

[prástríc]

POMEN

mamin ali očetov stric

- Njen dedek, pradedek, *prastric* in prateta ter dva njena bratranca v drugem kolenu so bili profesionalni slikarji.
- Večji del počitnic je preživel s *prastricem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prástríc]

IPA: [ˈpraːˈstriːts]

ednina

IMENOVALNIK: prástríc
RODILNIK: prástríca
DAJALNIK: prástrícu
TOŽILNIK: prástríca
MESTNIK: pri prástrícu
ORODNIK: s prástrícem

dvojina

IMENOVALNIK: prástríca
RODILNIK: prástrícev
DAJALNIK: prástrícema
TOŽILNIK: prástríca
MESTNIK: pri prástrícíh
ORODNIK: s prástrícema

množina

IMENOVALNIK: prástríci
RODILNIK: prástrícev
DAJALNIK: prástrícem
TOŽILNIK: prástríce
MESTNIK: pri prástrícíh
ORODNIK: s prástríci

TONEMSKO

[prâstríc]

IPA: [práːstriːts]

ednina

IMENOVALNIK: prâstríc
RODILNIK: prâstríca

DAJALNIK: prâstrícu
TOŽILNIK: prâstríca
MESTNIK: pri prâstrícu
ORODNIK: s prâstrícem

dvojina

IMENOVALNIK: prâstríca
RODILNIK: prâstrícev tudi prâstrícev
DAJALNIK: prâstrícema
TOŽILNIK: prâstríca
MESTNIK: pri prâstrícíh tudi pri prâstrícíh
ORODNIK: s prâstrícema

množina

IMENOVALNIK: prâstríci
RODILNIK: prâstrícev tudi prâstrícev
DAJALNIK: prâstrícem
TOŽILNIK: prâstríce
MESTNIK: pri prâstrícíh tudi pri prâstrícíh
ORODNIK: s prâstríci tudi s prâstríci

BESEDOTVORJE

pomenski par za ženski spol: prateta

pomenski par za ženski spol: prateta

IZVOR

↑stric

prášič prašíča samostalnik moškega spola

[prášič]

POMEN

1. domača žival z rilcem, valjastim trupom, ščetinasto kožo in krajšim ožjim repom; primerjaj lat. *Sus scrofa domestica*; SIN.: knjižno pogovorno prase, knjižno pogovorno prasec, ekspresivno pujs

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

farma prašičev | klanje, zakol prašičev | krmljenje, pitanje, prehrana prašičev | meso prašiča | pasma prašičev | reja, rejec, vzreja prašičev | uvoz prašičev

- Prepričan sem, da je uvoz *prašičev* in svinine potreben, toda država ga mora nadzorovati.
- Stegno, ki bo postalo pršut, ne sme biti lažje od 11 kilogramov, v obdelavo mora priti najkasneje v 120 urah po zakolu *prašiča*.
- Mrzli zimski dnevi so bili namenjeni klanju *prašiča*.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

gojiti, rediti prašiča | hraniti, krmiti, pitati prašiča | kupovati, prodajati prašiče | zaklati prašiča

- V hlevu imajo štiri krave in teleta, za samooskrbo pa redijo še *prašiče* in kokoši.
- Z izpolnjevanjem zahtevnih standardov dokazujemo, da želimo kupcem prodajati kakovostne in zdrave *prašiče*.

- *Prašiče* krmijo z žiti, predvsem s koruzo, ječmenom in ovsom, s fižolom, grahom, travo in senom.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
hlev za prašiče | hrana, krma za prašiče
  - Nekako jima je uspelo zbrati denar in obnoviti hlev za *prašiče*.
  - Ječmen se uporablja večinoma kot krma za *prašiče* in govedo.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
hlev s prašiči | promet, trg, trgovanje s prašiči
  - Imel je hlev za govedo, v katerem je bilo povprečno sedem glav živine; posebej, ločeno od tega, je imel urejen hlev s *prašiči*.
  - Vlada je na zahtevo prašičerejcev prejšnji teden sprejela nekatere dodatne ukrepe za normalizacijo trga s *prašiči* in svinjskim mesom.

- ...
- Kakor so antibiotiki nepogrešljivi in pogosto rešujejo življenja v bolnišnicah, pa so odveč in jih je neodgovorno uporabljati v krmi za *prašiče* in govedo.
  - Za prehrano *prašičev* pitancev je potrebna krma z veliko koncentracijo hranljivih snovi.

1.1. samec te živali

- Čisto in lično urejeno farmo svinj in *prašičev* so si uredili nedavno.
- Ena od svinj se je približala truplu mrtvega *prašiča* in ga ovohala.

1.2. meso te živali kot hrana, jed; SIN.: ekspresivno prase, ekspresivno pujs

- Slovenci znamo iz *prašiča* narediti več kot 50 osnovnih izdelkov, od tega vsaj 20 vrst klobas.
- Še preden so se lotili razkosavanja *prašiča*, so skrbno očistili hrustljivo zapečeno kožo.

2. znamenje kitajskega horoskopa med psom in podgano

- Letošnje leto je po kitajskem horoskopu leto *prašiča*.

2.1. kdor je rojen v tem znamenju

- Pred *prašiča* kot izziv postavljajo izjemno upanje v prosperiteto in srečo, ki bi ju moral prinesiti vsem, ki se bodo rodili v njegovem letu.
- Kača in *prašič* sta popolnoma nezdržljiva, zaradi česar je to ena najslabših kombinacij osebnosti po živalskem krogu.

3. slabšalno kdor je umazan, zanikrni ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno prasec, slabšalno pujs

- Tale okrogli gospod pred njo, avtor številnih strokovnih knjig, je bil za mizo res čisto navaden *prašič*.
- Po pivskih pločevinkah, pomfritu in drugih ostankih sodeč, gre za pripadnike mlajše generacije, po

odnosu do kulturnega spomenika pa za navadne *prašiče*.

4. slabšalno kdor ima negativne, nesprejemljive moralne lastnosti ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno prase, slabšalno prasec, slabšalno prasica, slabšalno pujs

- Ne vem, kako lahko ti požrešni *prašiči* ponoči spijo, ko so nakradli toliko milijonov oziroma milijard evrov.
- Je zavaljen požrešen lopovski *prašič*, žal v družini še mnogih iste sorte.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prašič]

IPA: [ˈpraːʃiːtʃ]

ednina

IMENOVALNIK: prašič

RODILNIK: prašiča

DAJALNIK: prašiču

TOŽILNIK: prašiča

MESTNIK: pri prašiču

ORODNIK: s prašičem

dvojina

IMENOVALNIK: prašiča

RODILNIK: prašičev

DAJALNIK: prašičema

TOŽILNIK: prašiča

MESTNIK: pri prašičih

ORODNIK: s prašičema

množina

IMENOVALNIK: prašiči

RODILNIK: prašičev

DAJALNIK: prašičem

TOŽILNIK: prašiče

MESTNIK: pri prašičih

ORODNIK: s prašiči

TONEMSKO

[prašič]

IPA: [ˈpraːʃiːtʃ]

ednina

IMENOVALNIK: prašič

RODILNIK: prašiča

DAJALNIK: prašiču

TOŽILNIK: prašiča

MESTNIK: pri prašiču tudi pri prašiču

ORODNIK: s prašičem

dvojina

IMENOVALNIK: prašiča

RODILNIK: prašičev in prašičev

DAJALNIK: prašičema

TOŽILNIK: prašiča

MESTNIK: pri prašičih in pri prašičih

ORODNIK: s prašičema

množina

IMENOVALNIK: prašiči

RODILNIK: prašičev in prašičev

DAJALNIK: prašičem

TOŽILNIK: prašiče

MESTNIK: pri prašičih in pri prašičih

ORODNIK: s prašiči in s prašiči

STALNE ZVEZE

divji prašič

1. parkljar z rilcem, dolgimi, naprej štrlečimi podočniki pri samcu, močnim trupom in ščetinasto kožo, ki živi v gozdovih Evrope in

Azije; primerjaj lat. *Sus scrofa*

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

divji prašič povzroči škodo | divji prašiči se razmnožijo | divji prašič rije

- *Divji prašič* živi po vsej Sloveniji.
- *Divji prašič* z rilcem rije po zemlji in se tako dokoplje do korenin.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

loviti divje prašiče | upleniti, ustreliti divjega prašiča

- Volkovi lovijo tudi srnjad, *divje prašiče*, zajce in glodavce.
- Lovci so ustrelili nekaj *divjih prašičev*.

...

▪ Za *divjega prašiča* zalagamo odvrčalna krmišča, ki naj bi bila oddaljena od kmetijskih površin in založena s krmo v obdobju, ko je nevarnost škode na kmetijskih površinah največja.

▪ Osemnajst lovcev se je odpravilo na lov na *divje prašiče*.

1.1. meso te živali kot hrana, jed

- Omaka se odlično poda k pečenemu ali dušenemu *divjemu prašiču*.
- Zrezek *divjega prašiča* v poprovi omaki je zadostil željam in merilom tistih, ki imajo radi pikantne okuse.

krškopoljski prašič

prašič črne barve z belim pasom čez pleča, belimi sprednjimi nogami in visečimi uhlji, po izvoru iz jugovzhodnega dela Dolenjske, Krško-Brežiškega polja in Gorjancev

- Na kmetiji pri Cerkljah ob Krki nadaljujeta z registrirano rejo avtohtonih *krškopoljskih prašičev*, ki jo je z vztrajnostjo in trmo obdržal njen oče.
- Rejci so radi redili *krškopoljskega prašiča* zaradi njegove nezahtevnosti glede pogojev reje, pri tem velja omeniti tudi tradicionalno pašo.

vietnamski prašič

majhen prašič črne barve z zgubano kožo, kratkimi nogami in povešenim trebuhom, po izvoru iz Vietnama

- Par *vietnamskih prašičev* je dobil sedem črnih mladičev.
- Obiskovalci lahko vidijo pse, mačke, krave, kokoši, purane, gosi, v zadnjem času pa tudi *vietnamske prašiče* in druge eksotične živali.

FRAZELOGIJA

cviliti/kruliti kot prašič

cviliti kot prašič

slabšalno kruliti kot prašič

slabšalno močno, predirljivo vpiti, stokati

- Župan ga je označil za pohlepneža in dejal, da je po zavrnitvi projekta »*cvilil kot prašič*«.
- Ko jih je zagledal, je začel *kruliti kot prašič*. Zasmilil se jim je v dno srca. Ko bi mu lahko zaupale, da jih ne bo ovadil, bi ga pri priči osvobodile.

debel kot prašič/pujs

debel kot prašič

slabšalno debel kot pujs

slabšalno zelo debel

- Tale gospod je pa *debel kot prašič*. Ima 50 kg preveč.
- Dekleta je bilo skupaj vsaj dvakrat toliko, kot sem do sedaj mislil. Saj je bila vendar *debela kot pujs!*

jesti kot prašič/svinja/pujs

jesti kot prašič

slabšalno jesti kot svinja

slabšalno jesti kot pujs

slabšalno veliko, požrešno, grdo jesti

- Voditelj ga je vprašal o pridobivanju teže po terapiji s sevanjem in igralec je odvrnil, da *je jedel kot prašič*.
- Kulture v prehranjevanju nima. *Je jedel kot prašič* z odprtimi usti! Fuj, pacek!
- Veliko časa zapravim z razmišljanjem o tem, kaj bom jedla. *Jem kot svinja*. Res jem zelo veliko in obožujem hrano.
- Po končanem snemanju se je znova zredil. »*Ker sem jedel kot pujs,*« je povedal o svoji izkušnji.

svinja/prašič/prašček ipd. pri koritu

svinja pri koritu

navadno v množini, slabšalno prašič pri koritu

navadno v množini, slabšalno prašček pri koritu

navadno v množini, slabšalno pujs pri koritu

navadno v množini, slabšalno **ničvreden, malovreden**
človek na vodilnem, uglednem položaju, ki se s
čim okorišča

- Nova pokojninska reforma spet jemlje ljudem, da bo *svinjam pri koritu* več ostalo.
- Stvar se bo hitro pozabila, denar pa bo ostal *praščem pri koritu*.
- Morda pa bi pri nas morali samo hitreje zamenjati »*prašičke pri koritu*«.
- Razumem, da so žepi *pujsov pri koritu* globoki.

zaklati kot prašiča/prasca/svinjo koga

zaklati kot prašiča koga

slabšalno **kruto, neizprosno, hladnokrvno zaklati, umoriti koga**

- Oči, iz katerih je gledala strast po drogi, so se mu tako hudobno iskriale, da kaj takega še nisem videla. Sposoben bi me bil *zaklati kot prašiča*.

Ni ga tiča čez prašiča.

knjižno pogovorno **izraža, da je svinjina komu najljubše meso**

- Moja prijateljica pravi: *Ni ga tiča čez prašiča*. Ali pa: Od vse zelenjave imam najraje meso. Ti dve misli seveda delim z njo, saj sva ves čas imeli in imava še vedno dokaj podoben okus.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: prašiček

svojilni pridevnik: prašičev

IZVOR

= hrv. *prašćić* < pslov. **porsъčit'ь* iz ↑*prasec*

prašiček prašička samostalnik moškega spola

[prašičək]

POMEN

1. navadno ekspresivno **prašič, zlasti mladič**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

majhen prašiček | mlad prašiček | rejen prašiček

- Majo v živalskem vrtu vedno navdušijo pritlikavi *prašički*.
  - Prvi *prašiček* je prišel na svet ob štirih zjutraj.
  - Vsak kmet dobro ve, da krepki in rejeni *prašički* dolgo sesajo pri materi, odrinjeni pa hirajo.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
- Spomladi smo kupili *prašička*, da bi imeli pozimi meso.
  - Kmetje so pripeljali konje, krave, teličke in *prašičke* za prodajo.

...

- Pred kratkim je svinja povrgla 19 *prašičkov*.

1.1. ekspresivno **meso te živali kot hrana, jed**

- Vsako leto priredimo piknik, kjer spečemo *prašička*.

- Dvignila sta hrustljivo zapečenega *prašička* z ražnja, ga razkosala, razdelila po porcijah in znosila na mize.

2. kar po obliki spominja na prašiča; SIN.:

ekspresivno **pujs**

- Delili sta *prašičke* iz slanega testa.
- Če želite, da bo vaš *prašiček* iz marcipana prave roza barve, namesto umetnega barvila uporabite pesin sok.

2.1. hranilnik, ki spominja na prašiča

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glinast, glinen prašiček

- Deklici sta zaklenili prodajalno, izkupiček spravili v velikega glinastega *prašička*, sladkarije pa v predal.
- Ob božiču ohranjamo navado, da razbijemo glinenega *prašička*, ki ga s kovanci hranimo vse leto.

...

- Pomagajmo mu po svojih močeh, da se bo njegov *prašiček* vztrajno polnil.
- Ko bo nekoč *prašiček* zadosti poln, ga bom z veseljem razbil in kupil motor.

2.2. igrača, ki predstavlja prašiča

- To ni medvedek, kot si morda mislite, ampak *prašiček*, ki ji ga je sešila mamica.

3. manjši rak sive ali rjavkaste barve z rahlo

vzbočenim telesom, ki živi na kopnem; primerjaj lat.

Porcellio scaber

- Od vseh rakov živijo na kopnem le *prašički* ali mokrice.
- Ponoči prileze *prašiček* iz svojega skrivališča pod kosom lubja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prašičək]

IPA: [praʃiːtʃək]

ednina

IMENOVALNIK: prašiček

RODILNIK: prašička

DAJALNIK: prašičku

TOŽILNIK: prašička

MESTNIK: pri prašičku

ORODNIK: s prašičkom

dvojina

IMENOVALNIK: prašička

RODILNIK: prašičkov

DAJALNIK: prašičkoma

TOŽILNIK: prašička

MESTNIK: pri prašičkih

ORODNIK: s prašičkoma

množina

IMENOVALNIK: prašički
RODILNIK: prašičkov
DAJALNIK: prašičkom
TOŽILNIK: prašičke
MESTNIK: pri prašičkih
ORODNIK: s prašički

TONEMSKO

[prašičək]

IPA: [praʃiːtʃək]

ednina

IMENOVALNIK: prašiček
RODILNIK: prašička
DAJALNIK: prašičku
TOŽILNIK: prašička
MESTNIK: pri prašičku
ORODNIK: s prašičkom

dvojina

IMENOVALNIK: prašička
RODILNIK: prašičkov
DAJALNIK: prašičkoma
TOŽILNIK: prašička
MESTNIK: pri prašičkih
ORODNIK: s prašičkoma

množina

IMENOVALNIK: prašički
RODILNIK: prašičkov
DAJALNIK: prašičkom
TOŽILNIK: prašičke
MESTNIK: pri prašičkih
ORODNIK: s prašički

STALNE ZVEZE

divji prašiček

1. mladič divjega prašiča

▪ Na svet so že pokukali *divji prašički*, najbolj živahno pa je na dvorišču domačih živali, kjer se kar tare jagenjčkov in kozličkov.

▪ Pritopota merjasec s spremstvom, z desetimi majhnimi svetlo rjavimi progastimi *divjimi prašički*.

1.1. ekspresivno meso divjega prašiča kot hrana, jed

▪ Po starih kraških receptih pripravijo *divjega prašička*, žrebička in zajca.

▪ Pečeno stegno *divjega prašička* preložimo na pladenj.

morski prašiček

brezrepi glodalec z večjo glavo, kratkimi nogami in čokatim trupom; primerjaj lat. *Cavia porcellus*; SIN.: iz

zoologije budra

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

morski prašiček potrebuje KAJ | morski prašiček živi KJE

- Povprečno živi *morski prašiček* okrog pet let, najdlje pa osem let.
- Pri hrčkih je treba vedeti, da radi živijo sami in so dejavni ponoči ter spijo podnevi, medtem ko *morski prašiček* potrebuje družbo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolgodlak morski prašiček

- Dolgodlakih in še posebno kodrastih *morskih prašičkov* ni veliko in se nam tudi zato zdijo bolj imenitni in privlačni.

...

- Zajtrkuje in nahrani svoja *morska prašička*.
- Ali je mogoče imeti v isti kletki različne glodalce, na primer *morskega prašička* in hrčka, progasto neverico in pritlikavega kunca?

FRAZEOLOGIJA

razbiti prašička/pujsa

razbiti prašička

razbiti pujsa

porabiti, zapraviti prihranke

▪ Prodajalci bodo proti koncu leta cene še zniževali in lepega dne bo napočil tisti trenutek, ko boste imeli dovolj razlogov, da *razbijete prašička*.

▪ Spomnila sem se na violino. *Prašička bom morala razbiti*, da si bom kupila novo.

▪ Barko si z lahkoto predstavljamo tudi kot manjši vikend na vodi, lastnik si bo moral omisliti le ogrevanje, pred nakupom pa bo seveda moral »*razbiti pujsa*« in naštetih potreben kupček denarja.

svinja/prašič/prašiček ipd. pri koritu

svinja pri koritu

navadno v množini, slabšalno prašič pri koritu

navadno v množini, slabšalno prašiček pri koritu

navadno v množini, slabšalno pujs pri koritu

navadno v množini, slabšalno ničvreden, malovreden

človek na vodilnem, uglednem položaju, ki se s čim okorišča

▪ Nova pokojninska reforma spet jemlje ljudem, da bo *svinjam pri koritu* več ostalo.

▪ Stvar se bo hitro pozabila, denar pa bo ostal *prašičem pri koritu*.

▪ Morda pa bi pri nas morali samo hitreje zamenjati »*prašičke pri koritu*«.

▪ Razumem, da so žepi *pujsov pri koritu* globoki.

IZVOR

↑prašič

prašičerêja prašičerêje samostalnik ženskega spola

[prašičerêja]

POMEN

dejavnost, ki se ukvarja z rejo prašičev

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

kriza, težave v prašičereji | razmere, stanje v prašičereji

- Na kmetijskem ministrstvu ocenjujejo, da recesija lahko poglobi krizo v *prašičereji* ter povzroči težave v perutninarstvu in deloma prireji mleka.
- Stanje v slovenski *prašičereji* je postalo nevzdržno, in sicer zaradi prevelikega uvoza prašičev.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
domača, slovenska prašičereja

- Ker ima pri uvozu pomembno vlogo ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, bi morala ustrezno ukrepati vlada in zaščititi domačo *prašičerejo*.
- Ekološka *prašičereja* temelji na lastni pridelavi krme.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
področje prašičereje | razvoj prašičereje

- Slovenija za svoje potrebe ne pridelava dovolj svinjskega mesa, zato je tudi v strategiji razvoja kmetijstva opredelila večji razvoj *prašičereje*.
- Podpisali so dogovor o medsebojnih obveznostih in nalogah na področju *prašičereje*.

...

- Odločil se je, da se bo poleg vrtnarstva ukvarjal še s *prašičerejo*.
- Po opravljenem pripravništvu je delala na področju selekcije prašičev in postala svetovalka za *prašičerejo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prašičerêja]

IPA: [praʃitʃɛ'ɾɛːja]

ednina

IMENOVALNIK: prašičerêja

RODILNIK: prašičerêje

DAJALNIK: prašičerêji

TOŽILNIK: prašičerêjo

MESTNIK: pri prašičerêji

ORODNIK: s prašičerêjo

dvojina

IMENOVALNIK: prašičerêji

RODILNIK: prašičerêj

DAJALNIK: prašičerêjama

TOŽILNIK: prašičerêji

MESTNIK: pri prašičerêjah

ORODNIK: s prašičerêjama

množina

IMENOVALNIK: prašičerêje

RODILNIK: prašičerêj

DAJALNIK: prašičerêjam

TOŽILNIK: prašičerêje

MESTNIK: pri prašičerêjah

ORODNIK: s prašičerêjami

TONEMSKO

[prašičerêja]

IPA: [praʃitʃɛ'ɾɛːja]

ednina

IMENOVALNIK: prašičerêja

RODILNIK: prašičerêje

DAJALNIK: prašičerêji

TOŽILNIK: prašičerêjo

MESTNIK: pri prašičerêji

ORODNIK: s prašičerêjo

dvojina

IMENOVALNIK: prašičerêji

RODILNIK: prašičerêj

DAJALNIK: prašičerêjama

TOŽILNIK: prašičerêji

MESTNIK: pri prašičerêjah

ORODNIK: s prašičerêjama

množina

IMENOVALNIK: prašičerêje

RODILNIK: prašičerêj

DAJALNIK: prašičerêjam

TOŽILNIK: prašičerêje

MESTNIK: pri prašičerêjah

ORODNIK: s prašičerêjami

IZVOR

iz reja prašičev

prašičerêjec prašičerêjca samostalnik moškega spola

[prašičerêjɛc]

POMEN

kdor se ukvarja z rejo prašičev, navadno poklicno

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

predstavnik prašičerejcev | združenje prašičerejcev

- Razstava prašičev bo mednarodna, saj bo živali predstavilo tudi združenje *prašičerejcev* z avstrijske Štajerske.
- Nosilec sejemske dejavnosti ne bo več občina, mogoče bo zadruga ali društvo *prašičerejcev*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači, slovenski prašičerêjci

- Pomurskim *prašičerejcem* so predstavili možnosti za pridobitev nepovratnih sredstev ali ugodnih posojil iz evropskega predpristopnega programa za razvoj kmetijstva in podeželja.

...

- *Praščerejci* opozarjajo, da je meso iz uvoza različne kakovosti, kupljeno po različnih cenah, naš potrošnik pa za vse plača bolj ali manj isto ceno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[praščerêjɔc]

IPA: [praʃitʃɛ'ɾɛ:jɔts]

ednina

IMENOVALNIK: praščerêjɔc

RODILNIK: praščerêjɔca

DAJALNIK: praščerêjɔcu

TOŽILNIK: praščerêjɔca

MESTNIK: pri praščerêjɔcu

ORODNIK: s praščerêjɔcem

dvojina

IMENOVALNIK: praščerêjɔca

RODILNIK: praščerêjɔcev

DAJALNIK: praščerêjɔcema

TOŽILNIK: praščerêjɔca

MESTNIK: pri praščerêjɔcih

ORODNIK: s praščerêjɔcema

množina

IMENOVALNIK: praščerêjɔci

RODILNIK: praščerêjɔcev

DAJALNIK: praščerêjɔcem

TOŽILNIK: praščerêjɔce

MESTNIK: pri praščerêjɔcih

ORODNIK: s praščerêjɔci

TONEMSKO

[praščerêjɔc]

IPA: [praʃitʃɛ'ɾɛ:jɔts]

ednina

IMENOVALNIK: praščerêjɔc

RODILNIK: praščerêjɔca

DAJALNIK: praščerêjɔcu

TOŽILNIK: praščerêjɔca

MESTNIK: pri praščerêjɔcu

ORODNIK: s praščerêjɔcem

dvojina

IMENOVALNIK: praščerêjɔca

RODILNIK: praščerêjɔcev

DAJALNIK: praščerêjɔcema

TOŽILNIK: praščerêjɔca

MESTNIK: pri praščerêjɔcih

ORODNIK: s praščerêjɔcema

množina

IMENOVALNIK: praščerêjɔci

RODILNIK: praščerêjɔcev

DAJALNIK: praščerêjɔcem

TOŽILNIK: praščerêjɔce

MESTNIK: pri praščerêjɔcih

ORODNIK: s praščerêjɔci

IZVOR

↑praščereja

praščerêjski praščerêjska praščerêjsko pridevnik

[praščerêjski]

POMEN

1. ki je v zvezi s praščerejci ali praščerejo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

praščerejska kmetija | praščerejska kriza | praščerejska proizvodnja

▪ Pritiski na vlado, ki naj bi takoj sprejela ukrepe za zaščito slovenske *praščerejske* proizvodnje, so se že nekaj časa stopnjevali.

▪ Pred posvetom so predstavniki ministrstva za kmetijstvo podelili letošnja priznanja za vzorne *praščerejske* kmetije.

▪ Predlagajo, naj se *praščerejska* kriza rešuje celovito, sprejeti ukrepi pa naj veljajo za vse mesarje v državi.

1.1. ki je namenjen za praščerejce

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

praščerejsko društvo, združenje

▪ Predsedniki *praščerejskih* društev, predstavniki praščerjkih farm in veterinarske uprave so se dogovorili za dosledno upoštevanje predpisov in izvajanje preventivnih ukrepov, povezanih s pojavom klasične praščerje kuge.

▪ Po njegovem bi bilo najbolje, da v Sloveniji dobimo eno ali dve specializirani *praščerejski* zadrugi, ki bi tržili ponudbo rejcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[praščerêjski]

IPA: [praʃitʃɛ'ɾɛ:jski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: praščerêjski

RODILNIK: praščerêjskega

DAJALNIK: praščerêjskemu

TOŽILNIK: praščerêjski

živo praščerêjskega

MESTNIK: pri praščerêjskem

ORODNIK: s praščerêjskim

dvojina

IMENOVALNIK: praščerêjska

RODILNIK: praščerêjskih

DAJALNIK: praščerêjskima

TOŽILNIK: praščerêjska

MESTNIK: pri praščerêjskih

ORODNIK: s praščerêjskima

množina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskim
TOŽILNIK: prašičerêjske
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: prašičerêjska
RODILNIK: prašičerêjske
DAJALNIK: prašičerêjski
TOŽILNIK: prašičerêjsko
MESTNIK: pri prašičerêjski
ORODNIK: s prašičerêjsko

dvojina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskima
TOŽILNIK: prašičerêjski
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskima

množina

IMENOVANIK: prašičerêjske
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskim
TOŽILNIK: prašičerêjske
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: prašičerêjsko
RODILNIK: prašičerêjskega
DAJALNIK: prašičerêjskemu
TOŽILNIK: prašičerêjsko
MESTNIK: pri prašičerêjskem
ORODNIK: s prašičerêjskim

dvojina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskima
TOŽILNIK: prašičerêjski
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskima

množina

IMENOVANIK: prašičerêjska
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskim
TOŽILNIK: prašičerêjska
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskimi

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskega
DAJALNIK: prašičerêjskemu
TOŽILNIK: prašičerêjski
živo prašičerêjskega
MESTNIK: pri prašičerêjskem
ORODNIK: s prašičerêjskim

dvojina

IMENOVANIK: prašičerêjska
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskima
TOŽILNIK: prašičerêjska
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskima

množina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskim
TOŽILNIK: prašičerêjske
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: prašičerêjska
RODILNIK: prašičerêjske
DAJALNIK: prašičerêjski
TOŽILNIK: prašičerêjsko
MESTNIK: pri prašičerêjski
ORODNIK: s prašičerêjsko

dvojina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskima
TOŽILNIK: prašičerêjski
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskima

množina

IMENOVANIK: prašičerêjske
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskim
TOŽILNIK: prašičerêjske
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: prašičerêjsko
RODILNIK: prašičerêjskega
DAJALNIK: prašičerêjskemu
TOŽILNIK: prašičerêjsko
MESTNIK: pri prašičerêjskem
ORODNIK: s prašičerêjskim

TONEMSKO

[prašičerêjski]

IPA: [praʃiʧerêːjski]

dvojina

IMENOVANIK: prašičerêjski
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskima
TOŽILNIK: prašičerêjski
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskima

množina

IMENOVANIK: prašičerêjska
RODILNIK: prašičerêjskih
DAJALNIK: prašičerêjskim
TOŽILNIK: prašičerêjska
MESTNIK: pri prašičerêjskih
ORODNIK: s prašičerêjskimi

IZVOR

↑prašičereja

prašičji prašičja prašičje pridevnik

[prašičji]

POMEN

1. ki je v zvezi s prašiči 1. ali gojenjem prašičev 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prašičji hlev | prašičja farma | prašičja gnojevka | prašičja hrana, krma

- Makrominerali, ki jih navadno dodajamo v *prašičjo* krmo, so kalcij, fosfor, natrij in klor.
- Sproščeno toploto pri delovanju motorja porabljajo za ogrevanje lastnih prostorov, *prašičjega* hleva in dveh kmečkih hiš.
- Na največjem *prašičjem* sejmu daleč naokrog je bilo minulo soboto veliko prodajalcev, a kupcev komaj za vzorec.

1.1. ki je del telesa prašičev 1. ali se pridobiva s telesa prašičev 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prašičji rilec, parkelj | prašičja glava | prašičja kri | prašičja polovica | prašičje meso, stegno

- Zaradi izjemno velike ponudbe prašičev in *prašičjega* mesa v državah članicah EU v letošnjem letu so nastali veliki presežki tega mesa.
- *Prašičje* kože so uporabljali za izdelavo črnega in rjavega usnja v čevljarске namene.

1.2. ki se pojavlja pri prašičih 1., prizadene prašiče 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prašičji virus | prašičja bolezen | prašičja gripa, kuga

- Proti *prašičji* kugi je treba cepiti živali v vseh gospodarstvih, ki imajo 10 in več plemenskih svinj ali najmanj 50 pitancev.

- Virus *prašičje* influence se lahko prenese na ljudi s kapljično infekcijo oziroma v redkih primerih s tesnim kontaktom.
- Nalezljive *prašičje* bolezni trihinele, ki se je pojavila v nekaterih državah nekdanje Jugoslavije in se prenaša z okuženim svinjskim mesom, v Sloveniji ni.

1.3. ki ga sestavljajo, tvorijo prašiči 1.

- Tolikšno leglo je redkost, a ob našem obisku je bil *prašičji* zarod v hlevu že prepolovljen.
- Celo med stanovanjskimi bloki sredi mest sva videvala zelenjavne vrtičke, nemalokrat pa je mimo zakorakala kar cela *prašičja* družina.

1.4. ki spominja na prašiča 1., je tak kot pri prašiču 1. ali se mu to pripisuje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prašičji obraz | prašičja maska | prašičje oči

- Na pustovanju so ga zašili v svinjsko kožo, na glavo pa so mu nataknili *prašičjo* masko.
- Imel je majhne *prašičje* oči in velik nos.

2. ki je v zvezi s prašičem 2., 2.1.

- Po Kitajskem horoskopu je leto 2007 *prašičje* leto.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prašičji]

IPA: [praʃiːtʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: prašičji

RODILNIK: prašičjega

DAJALNIK: prašičjemu

TOŽILNIK: prašičji

živo prašičjega

MESTNIK: pri prašičjem

ORODNIK: s prašičjim

dvojina

IMENOVANIK: prašičja

RODILNIK: prašičjih

DAJALNIK: prašičjima

TOŽILNIK: prašičja

MESTNIK: pri prašičjih

ORODNIK: s prašičjima

množina

IMENOVANIK: prašičji

RODILNIK: prašičjih

DAJALNIK: prašičjim

TOŽILNIK: prašičje

MESTNIK: pri prašičjih

ORODNIK: s prašičjimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: prašičja

RODILNIK: prašičje
DAJALNIK: prašičji
TOŽILNIK: prašičjo
MESTNIK: pri prašičji
ORODNIK: s prašičjo

dvojina

IMENOVALNIK: prašičji
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjima
TOŽILNIK: prašičji
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjima

množina

IMENOVALNIK: prašičje
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjim
TOŽILNIK: prašičje
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prašičje
RODILNIK: prašičjega
DAJALNIK: prašičjemu
TOŽILNIK: prašičje
MESTNIK: pri prašičjem
ORODNIK: s prašičjim

dvojina

IMENOVALNIK: prašičji
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjima
TOŽILNIK: prašičji
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjima

množina

IMENOVALNIK: prašičja
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjim
TOŽILNIK: prašičja
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjimi

TONEMSKO

[prašičji]

IPA: [praʃiːtʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prašičji
RODILNIK: prašičjega
DAJALNIK: prašičjemu
TOŽILNIK: prašičji
živo prašičjega
MESTNIK: pri prašičjem

ORODNIK: s prašičjim
dvojina

IMENOVALNIK: prašičja
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjima
TOŽILNIK: prašičja
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjima

množina

IMENOVALNIK: prašičji
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjim
TOŽILNIK: prašičje
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prašičja
RODILNIK: prašičje
DAJALNIK: prašičji
TOŽILNIK: prašičjo
MESTNIK: pri prašičji
ORODNIK: s prašičjo

dvojina

IMENOVALNIK: prašičji
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjima
TOŽILNIK: prašičji
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjima

množina

IMENOVALNIK: prašičje
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjim
TOŽILNIK: prašičje
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prašičje
RODILNIK: prašičjega
DAJALNIK: prašičjemu
TOŽILNIK: prašičje
MESTNIK: pri prašičjem
ORODNIK: s prašičjim

dvojina

IMENOVALNIK: prašičji
RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjima
TOŽILNIK: prašičji
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjima

množina

IMENOVALNIK: prašičja

RODILNIK: prašičjih
DAJALNIK: prašičjim
TOŽILNIK: prašičja
MESTNIK: pri prašičjih
ORODNIK: s prašičjimi

IZVOR
↑prašič

prátêta prátête samostalnik ženskega spola

[prátêta]

POMEN

mamina ali očetova teta

- *Prateta* ji je zapustila vse svoje premoženje.
- Med neutrudnimi plesalci je bila tudi ženinova *prateta*, ki se je še v zgodnjih jutranjih urah vrtela med razpoloženo mladino.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prátêta]

IPA: [ˈpraːtɛːta]

ednina

IMENOVALNIK: prátêta

RODILNIK: prátête

DAJALNIK: prátêti

TOŽILNIK: prátêto

MESTNIK: pri prátêti

ORODNIK: s prátêto

dvojina

IMENOVALNIK: prátêti

RODILNIK: prátêt

DAJALNIK: prátêtama

TOŽILNIK: prátêti

MESTNIK: pri prátêtah

ORODNIK: s prátêtama

množina

IMENOVALNIK: prátête

RODILNIK: prátêt

DAJALNIK: prátêtam

TOŽILNIK: prátête

MESTNIK: pri prátêtah

ORODNIK: s prátêtami

TONEMSKO

[prátêta]

IPA: [prá:tɛ:tá]

ednina

IMENOVALNIK: prátêta

RODILNIK: prátête

DAJALNIK: prátêti

TOŽILNIK: prátêto

MESTNIK: pri prátêti

ORODNIK: s prátêto tudi s prátêto
dvojina

IMENOVALNIK: prátêti

RODILNIK: prátêt

DAJALNIK: prátêtama

TOŽILNIK: prátêti

MESTNIK: pri prátêtah

ORODNIK: s prátêtama

množina

IMENOVALNIK: prátête

RODILNIK: prátêt

DAJALNIK: prátêtam

TOŽILNIK: prátête

MESTNIK: pri prátêtah

ORODNIK: s prátêtami

BESEDOTVORJE

pomenski par za moški spol: prastric

pomenski par za moški spol: prastric

IZVOR

↑teta

preblízu¹ prislov

[preblízu]

POMEN

1. v premajhni prostorski oddaljenosti določenega kraja, predmeta, pojava

- Nad brstom nikoli ne režite vodoravno, izogibajte se rezi, ki je *preblizu* ali predaleč od brsta.
- Zaradi *preblizu* postavljene sveče in velike vročine se je vžgala živa meja.
- Manjše čebulice, ki so prešibke, da bi cvetele, posadimo na posebno gredo ali v kot vrta, ne *preblizu* skupaj, dokler ne pričnejo cveteti.
- »Prehlajen sem, ne hodi mi *preblizu*, prosim.«
- Večina mačk ne hodi rada *preblizu* k vodi.

2. v pretesnem stiku, odnosu glede na medsebojno naklonjenost, razumevanje

- Če so si ljudje predolgo *preblizu*, potem odraščajo v senci drug drugega.
- Ure in ure lahko pripoveduje o sebi, svojih doživetjih in poteh, pri tem pa si ne pusti *preblizu*.
- Pri kameri težko samo igraš, zleze ti *preblizu*, da bi se delal zelo drugačnega, kot si.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[preblízu]

IPA: [prɛˈbliːzu]

OSNOVNIK: preblízu

TONEMSKO

[preblízu]

IPA: [prɛbli:zú]

OSNOVNIK: preblízu

IZVOR

↑blizu

preblízu² predlog

[preblízu]

POMEN

I. Z RODILNIKOM

izraža premajhno prostorsko oddaljenost določenega kraja, predmeta, pojava

- Če so avtomobili ob voznih pasovih parkirani *preblizu* prehoda, voznik zelo težko opazi namero pešca, ki želi prečkati cesto.
- Večina voznikov sedi *preblizu* volana, to pa povzroča napetost.
- Ena od pogostejših napak pri risanju je risanje oči *preblizu* vrha glave.
- Živeli so *preblizu* pristanišča, da se to ne bi dotaknilo tudi njihovega vsakdana.
- Žara ne postavite *preblizu* stanovanjske hiše, da se dim in vonjave ne bi širile vanjo.

II. Z DAJALNIKOM

1. izraža premajhno prostorsko oddaljenost določenega kraja, predmeta, pojava

- Nesreča se je zgodila, ker je vozil *preblizu* sredini ceste.
- Zaradi vožnje *preblizu* robu ceste jo je zaneslo v betonsko ograjo.
- Zaradi vožnje *preblizu* desnemu robu vozišča je trčil v pešca.

2. izraža preveliko stopnjo, ko je določena mera, količina ali cilj, vrednost skoraj dosežena

- Pri nas smo po cenah že *preblizu* svojim konkurentom.
- Svetloba na svetilki je *preblizu* barvi neba in jo zato želite izločiti iz izbire.

3. izraža pretesen stik, odnos glede na medsebojno naklonjenost, razumevanje

- Po odstopu predsednika sta dva vojaška poveljnika razglasila prevzem oblasti. Javnost enemu očita, da je *preblizu* nekdanjemu predsedniku, drugi pa uživa večjo podporo civilne družbe.
- Menim, da ne smeš ostati *preblizu* svojim koreninam. Če se hočeš naučiti, moraš videti in izkusiti druge kulture.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[preblízu]

IPA: [prɛ'bli:zu]

TONEMSKO

[preblízu]

IPA: [prɛbli:zú]

IZVOR

↑blizu

predizpôlnjen predizpôlnjena predizpôlnjeno

pridevnik

[predispôɫnjen]

POMEN

ki je predhodno izpolnjen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

predizpolnjen obrazec | predizpolnjena napoved

- Zlasti velja opozoriti na dohodke iz tujine, ki v *predizpolnjenih* obrazcih še niso vpisani.
- Davčni zavezanec bo moral v *predizpolnjeno* napoved vpisati manjkajoče podatke oziroma vpisane podatke popraviti ter podpisano napoved vrniti davčnemu organu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[predispôɫnjen]

IPA: [prɛdis'pɔ:ɫnjen]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: predizpôlnjen

določno predizpôlnjeni

RODILNIK: predizpôlnjenega

DAJALNIK: predizpôlnjenemu

TOŽILNIK: predizpôlnjen

določno predizpôlnjeni

živo predizpôlnjenega

MESTNIK: pri predizpôlnjenem

ORODNIK: s predizpôlnjenim

dvojina

IMENOVANIK: predizpôlnjena

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenima

TOŽILNIK: predizpôlnjena

MESTNIK: pri predizpôlnjenih

ORODNIK: s predizpôlnjenima

množina

IMENOVANIK: predizpôlnjeni

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenim

TOŽILNIK: predizpôlnjene

MESTNIK: pri predizpôlnjenih

ORODNIK: s predizpôlnjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: predizpôlnjena
RODILNIK: predizpôlnjene
DAJALNIK: predizpôlnjeni
TOŽILNIK: predizpôlnjeno
MESTNIK: pri predizpôlnjeni
ORODNIK: s predizpôlnjeno

dvojina

IMENOVANIK: predizpôlnjeni
RODILNIK: predizpôlnjenih
DAJALNIK: predizpôlnjenima
TOŽILNIK: predizpôlnjeni
MESTNIK: pri predizpôlnjenih
ORODNIK: s predizpôlnjenima

množina

IMENOVANIK: predizpôlnjene
RODILNIK: predizpôlnjenih
DAJALNIK: predizpôlnjenim
TOŽILNIK: predizpôlnjene
MESTNIK: pri predizpôlnjenih
ORODNIK: s predizpôlnjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: predizpôlnjeno
RODILNIK: predizpôlnjenega
DAJALNIK: predizpôlnjenemu
TOŽILNIK: predizpôlnjeno
MESTNIK: pri predizpôlnjenem
ORODNIK: s predizpôlnjenim

dvojina

IMENOVANIK: predizpôlnjeni
RODILNIK: predizpôlnjenih
DAJALNIK: predizpôlnjenima
TOŽILNIK: predizpôlnjeni
MESTNIK: pri predizpôlnjenih
ORODNIK: s predizpôlnjenima

množina

IMENOVANIK: predizpôlnjena
RODILNIK: predizpôlnjenih
DAJALNIK: predizpôlnjenim
TOŽILNIK: predizpôlnjena
MESTNIK: pri predizpôlnjenih
ORODNIK: s predizpôlnjenimi

TONEMSKO

[predispòɯnjɛn]

IPA: [pɾɛdispòːɯnjɛ̃n]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: predizpôlnjen
določno predizpôlnjeni
RODILNIK: predizpôlnjenega

DAJALNIK: predizpôlnjenemu

TOŽILNIK: predizpôlnjen

določno predizpôlnjeni

živo predizpôlnjenega

MESTNIK: pri predizpôlnjenem

ORODNIK: s predizpôlnjenim

dvojina

IMENOVANIK: predizpôlnjena

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenima

TOŽILNIK: predizpôlnjena

MESTNIK: pri predizpôlnjenih

ORODNIK: s predizpôlnjenima

množina

IMENOVANIK: predizpôlnjeni

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenim

TOŽILNIK: predizpôlnjene

MESTNIK: pri predizpôlnjenih

ORODNIK: s predizpôlnjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: predizpôlnjena

RODILNIK: predizpôlnjene

DAJALNIK: predizpôlnjeni

TOŽILNIK: predizpôlnjeno

MESTNIK: pri predizpôlnjeni

ORODNIK: s predizpôlnjeno

dvojina

IMENOVANIK: predizpôlnjeni

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenima

TOŽILNIK: predizpôlnjeni

MESTNIK: pri predizpôlnjenih

ORODNIK: s predizpôlnjenima

množina

IMENOVANIK: predizpôlnjene

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenim

TOŽILNIK: predizpôlnjene

MESTNIK: pri predizpôlnjenih

ORODNIK: s predizpôlnjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: predizpôlnjeno

RODILNIK: predizpôlnjenega

DAJALNIK: predizpôlnjenemu

TOŽILNIK: predizpôlnjeno

MESTNIK: pri predizpôlnjenem

ORODNIK: s predizpôlnjenim

dvojina

IMENOVANIK: predizpôlnjeni

RODILNIK: predizpôlnjenih

DAJALNIK: predizpôlnjenima

TOŽILNIK: predizpólnjeni
MESTNIK: pri predizpólnjenih
ORODNIK: s predizpólnjenima

množina

IMENOVALNIK: predizpólnjena
RODILNIK: predizpólnjenih
DAJALNIK: predizpólnjenim
TOŽILNIK: predizpólnjena
MESTNIK: pri predizpólnjenih
ORODNIK: s predizpólnjenimi

IZVOR

iz *predizpolniti* iz ↑pred + ↑izpolniti

prerijski prerijska prerijsko pridevnik

[preríski]

POMEN

ki je v zvezi s prerijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prerijska trava

- Na štirih hektarih in pol zaščitenega zemljišča je rasla visoka rjava *prerijska* trava, ki se je v jutranji sapici pozibavala kot žito.
- V ZDA, kjer velikopotezno sadijo koruzna polja za proizvodnjo etanola, zdaj ugotavljajo, da bi bile morda primernejše *prerijske* trave, tudi zato, ker koruzni etanol zahteva veliko energije.
- Ko so evropski priseljenci v začetku 19. stoletja potovali prek ameriških Velikih planjav, je bil *prerijski* veter njihov stalni spremljevalec.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[preríski]

IPA: [prɛ'ri:ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prerijski
RODILNIK: prerijskega
DAJALNIK: prerijskemu
TOŽILNIK: prerijski
živo prerijskega
MESTNIK: pri prerijskem
ORODNIK: s prerijskim

dvojina

IMENOVALNIK: prerijska
RODILNIK: prerijskih
DAJALNIK: prerijskima
TOŽILNIK: prerijska
MESTNIK: pri prerijskih
ORODNIK: s prerijskima

množina

IMENOVALNIK: prerijski

RODILNIK: prerijskih
DAJALNIK: prerijskim
TOŽILNIK: prerijske
MESTNIK: pri prerijskih
ORODNIK: s prerijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prerijska
RODILNIK: prerijske
DAJALNIK: prerijski
TOŽILNIK: prerijsko
MESTNIK: pri prerijski
ORODNIK: s prerijsko

dvojina

IMENOVALNIK: prerijski
RODILNIK: prerijskih
DAJALNIK: prerijskima
TOŽILNIK: prerijski
MESTNIK: pri prerijskih
ORODNIK: s prerijskima

množina

IMENOVALNIK: prerijske
RODILNIK: prerijskih
DAJALNIK: prerijskim
TOŽILNIK: prerijske
MESTNIK: pri prerijskih
ORODNIK: s prerijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prerijsko
RODILNIK: prerijskega
DAJALNIK: prerijskemu
TOŽILNIK: prerijsko
MESTNIK: pri prerijskem
ORODNIK: s prerijskim

dvojina

IMENOVALNIK: prerijski
RODILNIK: prerijskih
DAJALNIK: prerijskima
TOŽILNIK: prerijski
MESTNIK: pri prerijskih
ORODNIK: s prerijskima

množina

IMENOVALNIK: prerijska
RODILNIK: prerijskih
DAJALNIK: prerijskim
TOŽILNIK: prerijska
MESTNIK: pri prerijskih
ORODNIK: s prerijskimi

TONEMSKO

[preríski]

IPA: [prɛ'ri:ski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prerîjski
RODILNIK: prerîjskega
DAJALNIK: prerîjskemu
TOŽILNIK: prerîjski
živo prerîjskega
MESTNIK: pri prerîjskem
ORODNIK: s prerîjskim

dvojina

IMENOVALNIK: prerîjska
RODILNIK: prerîjskih
DAJALNIK: prerîjskima
TOŽILNIK: prerîjska
MESTNIK: pri prerîjskih
ORODNIK: s prerîjskima

množina

IMENOVALNIK: prerîjski
RODILNIK: prerîjskih
DAJALNIK: prerîjskim
TOŽILNIK: prerîjske
MESTNIK: pri prerîjskih
ORODNIK: s prerîjskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prerîjska
RODILNIK: prerîjske
DAJALNIK: prerîjski
TOŽILNIK: prerîjsko
MESTNIK: pri prerîjski
ORODNIK: s prerîjsko

dvojina

IMENOVALNIK: prerîjski
RODILNIK: prerîjskih
DAJALNIK: prerîjskima
TOŽILNIK: prerîjski
MESTNIK: pri prerîjskih
ORODNIK: s prerîjskima

množina

IMENOVALNIK: prerîjske
RODILNIK: prerîjskih
DAJALNIK: prerîjskim
TOŽILNIK: prerîjske
MESTNIK: pri prerîjskih
ORODNIK: s prerîjskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prerîjsko
RODILNIK: prerîjskega
DAJALNIK: prerîjskemu
TOŽILNIK: prerîjsko
MESTNIK: pri prerîjskem
ORODNIK: s prerîjskim

dvojina

IMENOVALNIK: prerîjski
RODILNIK: prerîjskih
DAJALNIK: prerîjskima
TOŽILNIK: prerîjski
MESTNIK: pri prerîjskih
ORODNIK: s prerîjskima

množina

IMENOVALNIK: prerîjska
RODILNIK: prerîjskih
DAJALNIK: prerîjskim
TOŽILNIK: prerîjska
MESTNIK: pri prerîjskih
ORODNIK: s prerîjskimi

STALNE ZVEZE

prerîjski pes

iz zoologije večji glodalec rdečkasto rjave barve, ki živi v osrednjem delu Severne Amerike; primerjaj lat. *Cynomys*

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Glavni sovražniki *prerîjskih psov* so orli, kojoti, lisice in prerîjski dihur.
- Znanih je pet vrst *prerîjskih psov*, najbolj razširjena črnorepa vrsta naseljuje planjave Severne Amerike na nadmorski višini od 1300 do 2000 m.

...

- Pred nekaj več kot sto leti naj bi v prostranih prerîjih v zahodnih državah Severne Amerike živelo kar 5 milijard *prerîjskih psov*.

IZVOR

↑ prerîja

pridévnik pridévnika samostalnik moškega spola
[pridévnik]

POMEN

1. iz jezikoslovja pregibna besedna vrsta, ki je v stavku levi prilastek, povedkovo določilo ali povedkov prilastek, se ravna po spolu, sklonu in številu samostalnika, na katerega se nanaša, ter označuje lastnost, mero, vrsto ali svojino

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Spol in število pridevnika sta odvisna od spola in števila samostalnika, ob katerem stoji *pridevnik*.
- *Pridevnik* pozna štiri naglasne tipe.

...

- Samostalnik in *pridevnik* se sklanjata.
- Ločimo tri vrste *pridevnikov*: lastnostne, vrstne in svojilne.
- *Pridevnik* ima v njegovem romanu opazno stilno vlogo.

1.1. iz jezikoslovja beseda, ki pripada tej besedni vrsti

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
pridevnik se nanaša na **KAJ**, opisuje **KAJ** | pridevnik označuje, pomeni **KAJ** | pridevnik se uporablja

- *Pridevnik* »bergmanovski« označuje minimalistične, psihološke drame, pri katerih so pomembni človeški obrazi, geste, igralci in razmerja med njimi.
- V povezavi z mesecem decembrom se pogosto uporablja *pridevnik* veseli, saj je to čas evforičnega predprazničnega vzdušja, nakupov in praznikov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dobiti, nositi pridevnik | dodati, pridati, pripisati pridevnik | poiskati pridevnik | stopnjevati pridevnik | uporabljati pridevnik

- Najbolj znana čebulna juha nosi *pridevnik* »francoska«.
- Navedenemu zemljepisnemu imenu iz izhodiščnega besedila pripiši ustrezni *pridevnik*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
oblika pridevnika | pomen pridevnika | raba, uporaba pridevnika | stopnjevanje pridevnika

- Primerjajte obliko *pridevnikov*: drag (plašč), draga (knjiga), drago (krilo) in poceni (plašč), poceni (knjiga), poceni (krilo).
- Pri prvi nalogi je treba zapisati pridevnik v pravilni obliki, druga naloga pa je namenjena učenju stopnjevanja *pridevnika*.

...

- Njegovo igro opisujejo s *pridevniki* briljantna, nepredvidljiva, agresivna.
- Zadeva je začudenja vredna, neverjetna, nepričakovana in še nekaj podobnih *pridevnikov* bi lahko našteali.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pridě:ɯnik]

IPA: [pridě:ɯnik]

ednina

IMENOVALNIK: pridévník
RODILNIK: pridévníka
DAJALNIK: pridévníku
TOŽILNIK: pridévník
MESTNIK: pri pridévníku
ORODNIK: s pridévníkom

dvojina

IMENOVALNIK: pridévníka
RODILNIK: pridévníkov
DAJALNIK: pridévníkoma
TOŽILNIK: pridévníka
MESTNIK: pri pridévníkih
ORODNIK: s pridévníkoma

množina

IMENOVALNIK: pridévníki
RODILNIK: pridévníkov
DAJALNIK: pridévníkom
TOŽILNIK: pridévníke
MESTNIK: pri pridévníkih
ORODNIK: s pridévníki

TONEMSKO

[pridě:ɯnik]

IPA: [pridě:ɯnik]

ednina

IMENOVALNIK: priděvník
RODILNIK: priděvníka
DAJALNIK: priděvníku
TOŽILNIK: priděvník
MESTNIK: pri priděvníku
ORODNIK: s priděvníkom

dvojina

IMENOVALNIK: priděvníka
RODILNIK: priděvníkov
DAJALNIK: priděvníkoma
TOŽILNIK: priděvníka
MESTNIK: pri priděvníkih
ORODNIK: s priděvníkoma

množina

IMENOVALNIK: priděvníki
RODILNIK: priděvníkov
DAJALNIK: priděvníkom
TOŽILNIK: priděvníke
MESTNIK: pri priděvníkih
ORODNIK: s priděvníki

STALNE ZVEZE

kakovostni pridevnik

iz jezikoslovja pridevnik, ki označuje najširšo lastnost samostalniške besede in odgovarja na vprašanje »Kakšen?« in ima navadno nedoločno in določno obliko

- S *kakovostnimi pridevniki* bomo zapisali nekaj lastnosti Afrike.
- Če je opisana oseba, predmet, žival ali rastlina, sporočevalec predstavi njen/njegov videz in zgradbo s *kakovostnimi* in vrstnimi *pridevniki*.

lastnostni pridevnik

iz jezikoslovja pridevnik, ki označuje lastnost samostalniške besede, odgovarja zlasti na vprašanje »Kakšen?« ali »Kolikšen?« in ima navadno nedoločno in določno obliko

- Večino *lastnostnih pridevnikov* lahko stopnjujemo.
- *Lastnostni pridevniki* imajo dve obliki: nedoločno in določno.

svojljni pridevnik

iz jezikoslovja pridevnik, ki izraža pripadnost komu, čemu, odgovarja na vprašanje »Čigav?« in ima samo nedoločno obliko

- Iz imen Ana in Ernest tvori *svojljna pridevnika* in ju vstavi v poved tako, da bosta smiselna.
- Pri besedah ženskega spola na -a je *svojljni pridevnik* pretežno na -in, npr. družba, družbin.

vrstni pridevnik

iz jezikoslovja pridevnik, ki izraža vrstnost, odgovarja na vprašanje »Kateri?« in ima navadno le določno obliko

- V besedilu najdi *vrstne pridevnike* in jih prepisi.
- *Vrstni pridevnik* se ne stopnjuje.

IZVOR

po zgledu lat. (*nomen*) *adiectivum* 'pridevnik' (iz *adicere* 'pridevati, dajati zraven', iz lat. *ad* 'pri, k'+ *iacere* 'vreči') iz *pridevati* 'dajati zraven, dodajati' iz ↑devati; pridevnik se v stavku navadno nahaja ob samostalniku

pridévniški pridévniška pridévniško pridevnik

[pridéuniški]

POMEN

iz jezikoslovja ki je v zvezi s pridevnikom 1.

► prid. beseda + sam. beseda

- Raziskovalce je zanimalo zaporedje, v katerem se pri otrocih razvijajo *pridevniški* pari, kot so velik – majhen in dolg – kratek.
- V prvi kitici sedme pesmi iz cikla Dunajski večeri poiščite *pridevniški* metafori.
- Zanimivo je, da je *pridevniško* rabo besede queer danes v veliki meri zamenjala samostalniška raba.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pridéuniški]

IPA: [pri'de:uniški]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pridévniški

RODILNIK: pridévniškega

DAJALNIK: pridévniškemu

TOŽILNIK: pridévniški

živo pridévniškega

MESTNIK: pri pridévniškem

ORODNIK: s pridévniškimi

dvojina

IMENOVALNIK: pridévniška

RODILNIK: pridévniških

DAJALNIK: pridévniškima

TOŽILNIK: pridévniška

MESTNIK: pri pridévniških

ORODNIK: s pridévniškima

množina

IMENOVALNIK: pridévniški

RODILNIK: pridévniških

DAJALNIK: pridévniškim

TOŽILNIK: pridévniške

MESTNIK: pri pridévniških

ORODNIK: s pridévniškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pridévniška

RODILNIK: pridévniške

DAJALNIK: pridévniški

TOŽILNIK: pridévniško

MESTNIK: pri pridévniški

ORODNIK: s pridévniško

dvojina

IMENOVALNIK: pridévniški

RODILNIK: pridévniških

DAJALNIK: pridévniškima

TOŽILNIK: pridévniški

MESTNIK: pri pridévniških

ORODNIK: s pridévniškima

množina

IMENOVALNIK: pridévniške

RODILNIK: pridévniških

DAJALNIK: pridévniškim

TOŽILNIK: pridévniške

MESTNIK: pri pridévniških

ORODNIK: s pridévniškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pridévniško

RODILNIK: pridévniškega

DAJALNIK: pridévniškemu

TOŽILNIK: pridévniško

MESTNIK: pri pridévniškem

ORODNIK: s pridévniškimi

dvojina

IMENOVALNIK: pridévniški

RODILNIK: pridévniških

DAJALNIK: pridévniškima

TOŽILNIK: pridévniški

MESTNIK: pri pridévniških

ORODNIK: s pridévniškima

množina

IMENOVALNIK: pridévniška

RODILNIK: pridévniških

DAJALNIK: pridévniškim

TOŽILNIK: pridévniška

MESTNIK: pri pridévniskih
ORODNIK: s pridévniskimi

TONEMSKO

[pridě̀vniški]

IPA: [pridě̀:ʋniʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: pridě̀vniški
RODILNIK: pridě̀vniškega
DAJALNIK: pridě̀vniškemu
TOŽILNIK: pridě̀vniški
živo pridě̀vniškega
MESTNIK: pri pridě̀vniškem
ORODNIK: s pridě̀vniškim

dvojina

IMENOVANIK: pridě̀vniška
RODILNIK: pridě̀vniških
DAJALNIK: pridě̀vniškima
TOŽILNIK: pridě̀vniška
MESTNIK: pri pridě̀vniških
ORODNIK: s pridě̀vniškima

množina

IMENOVANIK: pridě̀vniški
RODILNIK: pridě̀vniških
DAJALNIK: pridě̀vniškim
TOŽILNIK: pridě̀vniške
MESTNIK: pri pridě̀vniških
ORODNIK: s pridě̀vniškimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: pridě̀vniška
RODILNIK: pridě̀vniške
DAJALNIK: pridě̀vniški
TOŽILNIK: pridě̀vniško
MESTNIK: pri pridě̀vniški
ORODNIK: s pridě̀vniško

dvojina

IMENOVANIK: pridě̀vniški
RODILNIK: pridě̀vniških
DAJALNIK: pridě̀vniškima
TOŽILNIK: pridě̀vniški
MESTNIK: pri pridě̀vniških
ORODNIK: s pridě̀vniškima

množina

IMENOVANIK: pridě̀vniške
RODILNIK: pridě̀vniških
DAJALNIK: pridě̀vniškim
TOŽILNIK: pridě̀vniške
MESTNIK: pri pridě̀vniških
ORODNIK: s pridě̀vniškimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: pridě̀vniško
RODILNIK: pridě̀vniškega
DAJALNIK: pridě̀vniškemu
TOŽILNIK: pridě̀vniško
MESTNIK: pri pridě̀vniškem
ORODNIK: s pridě̀vniškim

dvojina

IMENOVANIK: pridě̀vniški
RODILNIK: pridě̀vniških
DAJALNIK: pridě̀vniškima
TOŽILNIK: pridě̀vniški
MESTNIK: pri pridě̀vniških
ORODNIK: s pridě̀vniškima

množina

IMENOVANIK: pridě̀vniška
RODILNIK: pridě̀vniških
DAJALNIK: pridě̀vniškim
TOŽILNIK: pridě̀vniška
MESTNIK: pri pridě̀vniških
ORODNIK: s pridě̀vniškimi

STALNE ZVEZE

pridevniška beseda

iz jezikoslovja **beseda**, ki ima enake lastnosti kot pridevnik

- Pri *pridevniški besedi* muslimanski moramo iz konteksta razbrati, ali je avtor mislil nacionalno ali versko identiteto.
- *Pridevniško besedo* star uporabite ob samostalniku podpis v ednini, dvojnini in množini.
- Iz besedila izpiši in določi vrste *pridevniških besed*.
- *Pridevniške besede* nimajo lastnega števila – to pomeni, da se glede tega prilagajajo samostalniškim besedam.

IZVOR

↑pridevnik

prijateljévati prijateljújem nedovršni glagol

[prijateljévati]

POMEN

1. biti s kom v tesnih, zaupnih stikih

- ▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku prijateljévati s KATERO igralko, manekenko, pevko | prijateljévati z umetniki
  - Glasbenik *prijateljéuje* s slavno igralko Vanesso, med svoje znance šteje tudi sira Paula McCartneyja.
  - Prevzel jo je svet umetnosti, saj je njena družina *prijateljévala* z mnogimi umetniki.
- ▶ prisl. + **glag.**

dolgo prijateljovati | nekdanj, nekoč, trenutno prijateljovati | osebno, zasebno prijateljovati | tesno prijateljovati

- Dolgo sva *prijateljvala* in se družila, vse dokler se ni ob koncu petdesetih let odselil v Koper.
- Kljub temu da sta bila na lestvicah rivala, sta tesno *prijateljvala* vse do Jimmyjeve smrti leta 1970.

...

▪ V Benetke se je vrnil leta 1599, odprl je zdravniško prakso in začel sodelovati in *prijateljvati* z mnogo pomembnimi znanstveniki tedanje dobe.

▪ Že leta *prijateljujem* z lastnikoma založbe. Sem velika ljubiteljica glasbe, ki jo izdajajo, poznam tudi večino glasbenikov, ki snemajo tam.

1.1. biti s kom v intimnih, ljubezenskih stikih

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

prijateljovati s KATERO lepotico | prijateljovati s KATERIM poslovnežem

- Ni poročena, a že skoraj dvajset let *prijateljuje* z nekim poslovnežem.

▶ prisl. + **glag.**

intimno, tesno prijateljovati

- Začetek devetdesetih je preživela v Švici, kjer je intimno *prijateljvala* z nekdanjo nogometno zvezdo.

2. imeti, ohranjati zavezo, dogovor o podpori in sodelovanju z drugim mestom, skupino, organizacijo; SIN.: bratiti se

▪ Krška občina že natanko dvajset let *prijateljuje* z občino Obrigheim iz nemške zvezne dežele Baden-Württemberg.

▪ Mešani Komorni pevski zbor Celje že osemnajst let *prijateljuje* z Moškim pevskim zborom »Foltej Hartman«.

3. ekspresivno pogosto uporabljati in zato dobro poznati, sprejemati kot svoje; SIN.: ekspresivno bratiti se

▪ Lahko trdimo, da je prav postelja tisto pohištvo, s katerim se ljudje družimo in *prijateljujemo* že dolga tisočletja.

▪ Že dve leti *prijateljuje* z diatonično harmoniko.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prijateljvátí]

IPA: [prijateljɛ'va:ti]

NEDOLOČNIK: prijateljvátí

NAMENILNIK: prijateljvát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prijatelj**ujem**
2. OSEBA: prijatelj**uješ**
3. OSEBA: prijatelj**uje**

dvojina

1. OSEBA: prijatelj**újeva**
2. OSEBA: prijatelj**újeta**
3. OSEBA: prijatelj**újeta**

množina

1. OSEBA: prijatelj**újemo**
2. OSEBA: prijatelj**újete**
3. OSEBA: prijatelj**újejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: prijatelj**ú**

dvojina

1. OSEBA: prijatelj**újva**
2. OSEBA: prijatelj**újta**

množina

1. OSEBA: prijatelj**újmo**
2. OSEBA: prijatelj**újte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: prijatelj**vàl**

DVOJINA: prijatelj**vála**

MNOŽINA: prijatelj**váli**

ženski spol

EDNINA: prijatelj**vála**

DVOJINA: prijatelj**váli**

MNOŽINA: prijatelj**vále**

srednji spol

EDNINA: prijatelj**válo**

DVOJINA: prijatelj**váli**

MNOŽINA: prijatelj**vála**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prijatelj**ujóč**

RODILNIK: prijatelj**ujóčega**

DAJALNIK: prijatelj**ujóčemu**

TOŽILNIK: prijatelj**ujóč**

živo prijatelj**ujóčega**

MESTNIK: pri prijatelj**ujóčem**

ORODNIK: s prijatelj**ujóčim**

dvojina

IMENOVALNIK: prijatelj**ujóča**

RODILNIK: prijatelj**ujóčih**

DAJALNIK: prijatelj**ujóčima**

TOŽILNIK: prijatelj**ujóča**

MESTNIK: pri prijatelj**ujóčih**

ORODNIK: s prijatelj**ujóčima**

množina

IMENOVALNIK: prijatelj**ujóči**

RODILNIK: prijatelj**ujóčih**

DAJALNIK: prijatelj**ujóčim**

TOŽILNIK: prijatelj**ujóče**

MESTNIK: pri prijatelj**ujóčih**

ORODNIK: s prijatelj**ujóčimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prijateljujóča
RODILNIK: prijateljujóče
DAJALNIK: prijateljujóči
TOŽILNIK: prijateljujóčo
MESTNIK: pri prijateljujóči
ORODNIK: s prijateljujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljujóči
RODILNIK: prijateljujóčih
DAJALNIK: prijateljujóčima
TOŽILNIK: prijateljujóči
MESTNIK: pri prijateljujóčih
ORODNIK: s prijateljujóčima

množina

IMENOVALNIK: prijateljujóče
RODILNIK: prijateljujóčih
DAJALNIK: prijateljujóčim
TOŽILNIK: prijateljujóče
MESTNIK: pri prijateljujóčih
ORODNIK: s prijateljujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prijateljujóče
RODILNIK: prijateljujóčega
DAJALNIK: prijateljujóčemu
TOŽILNIK: prijateljujóče
MESTNIK: pri prijateljujóčem
ORODNIK: s prijateljujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljujóči
RODILNIK: prijateljujóčih
DAJALNIK: prijateljujóčima
TOŽILNIK: prijateljujóči
MESTNIK: pri prijateljujóčih
ORODNIK: s prijateljujóčima

množina

IMENOVALNIK: prijateljujóča
RODILNIK: prijateljujóčih
DAJALNIK: prijateljujóčim
TOŽILNIK: prijateljujóča
MESTNIK: pri prijateljujóčih
ORODNIK: s prijateljujóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: prijateljeváje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prijateljevánje
RODILNIK: prijateljevánja
DAJALNIK: prijateljevánju
TOŽILNIK: prijateljevánje
MESTNIK: pri prijateljevánju
ORODNIK: s prijateljevánjem

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljevánji
RODILNIK: prijateljevánj
DAJALNIK: prijateljevánjema
TOŽILNIK: prijateljevánji
MESTNIK: pri prijateljevánjih
ORODNIK: s prijateljevánjema

množina

IMENOVALNIK: prijateljevánja
RODILNIK: prijateljevánj
DAJALNIK: prijateljevánjem
TOŽILNIK: prijateljevánja
MESTNIK: pri prijateljevánjih
ORODNIK: s prijateljevánji

TONEMSKO

[prijateljeváti]

IPA: [prijateljevà:tí]

NEDOLOČNIK: prijateljeváti

NAMENILNIK: prijateljevät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: prijateljujem
2. OSEBA: prijateljuješ
3. OSEBA: prijateljuje

dvojina

1. OSEBA: prijateljujeva
2. OSEBA: prijateljujeta
3. OSEBA: prijateljujeta

množina

1. OSEBA: prijateljujemo
2. OSEBA: prijateljujete
3. OSEBA: prijateljujejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: prijateljuj

dvojina

1. OSEBA: prijateljujva
2. OSEBA: prijateljujta

množina

1. OSEBA: prijateljujmo
2. OSEBA: prijateljujte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: prijateljeväl
DVOJINA: prijateljevála
MNOŽINA: prijateljeváli

ženski spol

EDNINA: prijateljevâla
DVOJINA: prijateljevâli
MNOŽINA: prijateljevâle

srednji spol

EDNINA: prijateljeválo
DVOJINA: prijateljeváli
MNOŽINA: prijateljevála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prijateljujoč *tudi* prijateljujoč

RODILNIK: prijateljujočega

DAJALNIK: prijateljujočemu

TOŽILNIK: prijateljujoč *tudi* prijateljujoč

živo prijateljujočega

MESTNIK: pri prijateljujočem

ORODNIK: s prijateljujočim

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljujoča

RODILNIK: prijateljujočih

DAJALNIK: prijateljujočima

TOŽILNIK: prijateljujoča

MESTNIK: pri prijateljujočih

ORODNIK: s prijateljujočima

množina

IMENOVALNIK: prijateljujoči

RODILNIK: prijateljujočih

DAJALNIK: prijateljujočim

TOŽILNIK: prijateljujoče

MESTNIK: pri prijateljujočih

ORODNIK: s prijateljujočimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prijateljujoča

RODILNIK: prijateljujoče

DAJALNIK: prijateljujoči

TOŽILNIK: prijateljujočo

MESTNIK: pri prijateljujoči

ORODNIK: s prijateljujočo

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljujoči

RODILNIK: prijateljujočih

DAJALNIK: prijateljujočima

TOŽILNIK: prijateljujoči

MESTNIK: pri prijateljujočih

ORODNIK: s prijateljujočima

množina

IMENOVALNIK: prijateljujoče

RODILNIK: prijateljujočih

DAJALNIK: prijateljujočim

TOŽILNIK: prijateljujoče

MESTNIK: pri prijateljujočih

ORODNIK: s prijateljujočimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prijateljujoče

RODILNIK: prijateljujočega

DAJALNIK: prijateljujočemu

TOŽILNIK: prijateljujoče

MESTNIK: pri prijateljujočem

ORODNIK: s prijateljujočim

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljujoči

RODILNIK: prijateljujočih

DAJALNIK: prijateljujočima

TOŽILNIK: prijateljujoči

MESTNIK: pri prijateljujočih

ORODNIK: s prijateljujočima

množina

IMENOVALNIK: prijateljujoča

RODILNIK: prijateljujočih

DAJALNIK: prijateljujočim

TOŽILNIK: prijateljujoča

MESTNIK: pri prijateljujočih

ORODNIK: s prijateljujočimi

DELEŽJE NA *-aje*: prijateljevaje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: prijateljevanje

RODILNIK: prijateljevanja

DAJALNIK: prijateljevanju

TOŽILNIK: prijateljevanje

MESTNIK: pri prijateljevanju

ORODNIK: s prijateljevanjem

dvojina

IMENOVALNIK: prijateljevanji

RODILNIK: prijateljevanjaj

DAJALNIK: prijateljevanjema

TOŽILNIK: prijateljevanji

MESTNIK: pri prijateljevanjih

ORODNIK: s prijateljevanjema

množina

IMENOVALNIK: prijateljevanja

RODILNIK: prijateljevanjaj

DAJALNIK: prijateljevanjem

TOŽILNIK: prijateljevanja

MESTNIK: pri prijateljevanjih

ORODNIK: s prijateljevanjaj

IZVOR

↑prijatelj

prislov prislôva samostalnik moškega spola

[prislòu prislôva]

POMEN

1. iz jezikoslovja nepregibna besedna vrsta, ki je v stavku navadno ob glagolu ter označuje okoliščine prostora, časa, vzroka in načina

▶ priredna zveza

prislov in pridevnik

▪ Z jezikovnega stališča vsebuje utemeljevalno besedilo veliko pridevnikov in *prislovov*, s katerimi sporočevalec vrednoti dejstvo.

▪ Zakaj beseda vseč ni pridevnik ali *prislov*?

...

• *Prislovi* nimajo oblik za spol in število ter se ne sklanjajo.

• *Prislove* stopnjujemo, ne pa sklanjamo.

1.1. iz jezikoslovja beseda, ki pripada tej besedni vrsti

► priredna zveza

prislov in pridevnik

- Daljše *prislove* in pridevnike je lažje, lepše in bolj razumljivo stopnjevati z bolj in najbolj.
- Preveč *prislovov* in pridevnikov upočasni tempo pripovedovanja.

...

• Razlike v rabi *prislovov* zmeraj in zmerom so majhne.

• Zapiši primernik *prislova* dobro.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prislòy prislòva]

IPA: [pri'slòy pri'slò:va]

ednina

IMENOVALNIK: prislòv

RODILNIK: prislòva

DAJALNIK: prislòvu

TOŽILNIK: prislòv

MESTNIK: pri prislòvu

ORODNIK: s prislòvom

dvojina

IMENOVALNIK: prislòva

RODILNIK: prislòvov

DAJALNIK: prislòvoma

TOŽILNIK: prislòva

MESTNIK: pri prislòvih

ORODNIK: s prislòvoma

množina

IMENOVALNIK: prislòvi

RODILNIK: prislòvov

DAJALNIK: prislòvom

TOŽILNIK: prislòve

MESTNIK: pri prislòvih

ORODNIK: s prislòvi

TONEMSKO

[prislòy prislòva]

IPA: [pri'slòy pri'slò:vá]

ednina

IMENOVALNIK: prislòv

RODILNIK: prislòva

DAJALNIK: prislòvu

TOŽILNIK: prislòv

MESTNIK: pri prislòvu tudi pri prislòvu

ORODNIK: s prislòvom

dvojina

IMENOVALNIK: prislòva

RODILNIK: prislòvov in prislòvov

DAJALNIK: prislòvoma

TOŽILNIK: prislòva

MESTNIK: pri prislòvih in pri prislòvih

ORODNIK: s prislòvoma

množina

IMENOVALNIK: prislòvi

RODILNIK: prislòvov in prislòvov

DAJALNIK: prislòvom

TOŽILNIK: prislòve

MESTNIK: pri prislòvih in pri prislòvih

ORODNIK: s prislòvi in s prislòvi

STALNE ZVEZE

časovni prislov

iz jezikoslovja prislov, ki pomeni časovne okoliščine in odgovarja na vprašanja »Kdaj?«, »Od kdaj?«, »Do kdaj?«

- Zaporednost dogajanja izražajo *časovni prislovi* zjutraj, opoldne, podnevi in ponoči.
- Ker je največkrat predstavljeno časovno zaporedje dogodkov, so v pripovedovalnem besedilu pogosti *časovni prislovi*.

krajevni prislov

iz jezikoslovja prislov, ki pomeni krajevne okoliščine in odgovarja na vprašanja »Kje?«, »Kam?«, »(Od) kod?«

- Poleg *krajevnih prislovov* utrjujemo še predložne besedne zveze za označevanje kraja.
- Velja opozoriti, da ima v slovenščini *krajevni prislov* prednost pred časovnim, medtem ko je v angleščini ravno obratno.

načinovni prislov

iz jezikoslovja prislov, ki odgovarja na vprašanje »Kako?«

- Preberite naslednje *načinovne prislove*: šepetaje, stoje, razumljivo, mirno, hitro.
- Naloga preverja upovedovalno/skladenjsko zmožnost in vprašalnico za *načinovni prislov*.

IZVOR

po zgledu lat. *adverbium* (iz lat. *ad* 'pri, k' + *verbum* 'beseda', 'glagol') iz ↑pri + ↑slovo v pomenu 'glagol', ker prislov v stavku navadno stoji ob glagolu in mu natančneje določa pomen; razvoj pomena 'beseda' > 'glagol' je pod vplivom lat. *verbum* 'beseda', kar kot jezikoslovni strokovni izraz pomeni 'glagol'

prislôvni prislôvna prislôvno pridevnik

[prislôvni]

POMEN

iz jezikoslovja **ki je v zvezi s prislovom 1.**

► **prid. beseda** + sam. beseda

prislovna raba

- V slovenskem izvorniku ni mogoče nesporno pripisati *prislovne* rabe izrazu nadalje.
- Analiza posamičnih primerov ali *prislovnih* tipov je razpršena skozi vse tri knjige.
- *Prislovne* podiztočnice niso bile potrjene gradivno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prislôvni]

IPA: [priˈslôːvni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prislôvni

določno prislôvni

RODILNIK: prislôvnega

DAJALNIK: prislôvnemu

TOŽILNIK: prislôvni

določno prislôvni

živo prislôvnega

MESTNIK: pri prislôvnem

ORODNIK: s prislôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: prislôvna

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnima

TOŽILNIK: prislôvna

MESTNIK: pri prislôvnih

ORODNIK: s prislôvnima

množina

IMENOVALNIK: prislôvni

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnim

TOŽILNIK: prislôvne

MESTNIK: pri prislôvnih

ORODNIK: s prislôvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prislôvna

RODILNIK: prislôvne

DAJALNIK: prislôvni

TOŽILNIK: prislôvno

MESTNIK: pri prislôvni

ORODNIK: s prislôvno

dvojina

IMENOVALNIK: prislôvni

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnima

TOŽILNIK: prislôvni

MESTNIK: pri prislôvnih

ORODNIK: s prislôvnima

množina

IMENOVALNIK: prislôvne

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnim

TOŽILNIK: prislôvne

MESTNIK: pri prislôvnih

ORODNIK: s prislôvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prislôvno

RODILNIK: prislôvnega

DAJALNIK: prislôvnemu

TOŽILNIK: prislôvno

MESTNIK: pri prislôvnem

ORODNIK: s prislôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: prislôvni

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnima

TOŽILNIK: prislôvni

MESTNIK: pri prislôvnih

ORODNIK: s prislôvnima

množina

IMENOVALNIK: prislôvna

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnim

TOŽILNIK: prislôvna

MESTNIK: pri prislôvnih

ORODNIK: s prislôvnimi

TONEMSKO

[prislôvni]

IPA: [priˈslôːvni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prislôvni

določno prislôvni

RODILNIK: prislôvnega

DAJALNIK: prislôvnemu

TOŽILNIK: prislôvni

določno prislôvni

živo prislôvnega

MESTNIK: pri prislôvnem

ORODNIK: s prislôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: prislôvna

RODILNIK: prislôvnih

DAJALNIK: prislôvnima

TOŽILNIK: prislôvna
MESTNIK: pri prislôvnih
ORODNIK: s prislôvnima

množina

IMENOVALNIK: prislôvni
RODILNIK: prislôvni
DAJALNIK: prislôvnim
TOŽILNIK: prislôvne
MESTNIK: pri prislôvnih
ORODNIK: s prislôvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prislôvna
RODILNIK: prislôvne
DAJALNIK: prislôvni
TOŽILNIK: prislôvno
MESTNIK: pri prislôvni
ORODNIK: s prislôvno

dvojina

IMENOVALNIK: prislôvni
RODILNIK: prislôvni
DAJALNIK: prislôvnima
TOŽILNIK: prislôvni
MESTNIK: pri prislôvnih
ORODNIK: s prislôvnima

množina

IMENOVALNIK: prislôvne
RODILNIK: prislôvni
DAJALNIK: prislôvnim
TOŽILNIK: prislôvne
MESTNIK: pri prislôvnih
ORODNIK: s prislôvnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prislôvno
RODILNIK: prislôvnega
DAJALNIK: prislôvnemu
TOŽILNIK: prislôvno
MESTNIK: pri prislôvnem
ORODNIK: s prislôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: prislôvni
RODILNIK: prislôvni
DAJALNIK: prislôvnima
TOŽILNIK: prislôvni
MESTNIK: pri prislôvnih
ORODNIK: s prislôvnima

množina

IMENOVALNIK: prislôvna
RODILNIK: prislôvni
DAJALNIK: prislôvnim
TOŽILNIK: prislôvna
MESTNIK: pri prislôvnih
ORODNIK: s prislôvnimi

STALNE ZVEZE

prislôvna besedna zveza

iz jezikoslovja besedna zveza s prislovom kot jedrom;
SIN.: iz jezikoslovja prislôvna zveza

- Samo narazen pišemo *prislôvne besedne zveze*, npr. čim prej.
- Španščina ima nešteto *prislôvnihi besednih zvez*.

prislôvna zveza

iz jezikoslovja besedna zveza s prislovom kot jedrom;
SIN.: iz jezikoslovja prislôvna besedna zveza

- Stalne *prislôvne zveze* so gor pa dol, zdaj zdaj, slej ko prej.
- Prevajanje je proces, ki ga sestavlja povezovanje ustreznih samostalnikov z glagoli in glagolov s samostalniki ter kolociranje ustreznih pridevnikov s samostalniki in prislovi ali *prislôvnihi zvez* z glagoli.

prislôvno določilo

iz jezikoslovja stavčni člen, ki določa povedek ali nekatere druge stavčne člene glede na prostor, čas, vzročnost ali lastnost

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku prislôvno določilo časa, kraja
  - S pomočjo vprašalnic najdi v besedilu *prislôvna določila* kraja, časa, načina in vzroka.

...

- V pripovedi so pogosti glagoli v pretekliku ter časovni in krajevni prislovi in *prislôvna določila*.
- Prislovi in *prislôvna določila* so najgibljuješe sestavine stavka in njihovo mesto pogosto poudarjeno nakazuje, kaj je v stavku nova informacija.
- Po slovarju je pri glagolu »sprehajati se« možno samo *prislôvno določilo* za izražanje prostora, ne pa tudi smeri.

IZVOR

↑prislov

prótistrúp prótistrúpa samostalnik moškega spola
[prótistrúp]

POMEN

1. sredstvo, snov, ki prepreči, zavre učinkovanje strupa

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** izdelati protistrup | vbrizgati protistrup
  - Iz pajkovega strupa izdelujejo *protistrup*.
  - Žrtev je dobila *protistrup* in preživela brez posledic.
  - Odpeljejo ga v bolnišnico, da bi mu zaradi kačjega ugriza vbrizgali *protistrup*.

- ▶ **sam. beseda** + proti + sam. beseda v dajalniku protistrup proti piku, ugrizu | protistrup proti KATEREMU strupu
  - Eterično olje vsebuje *protistrupe* proti čebeljemu, osjemu in sršenovemu strupu.
- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
  - Za janež so mislili, da je *protistrup* za kačje pike in strupene rastline.
  - Vojska je odkrila več tisoč posod z atropinom, ki se uporablja kot *protistrup* za kemične strupe.

...

- Za primere strupenega ugriza imajo shranjene *protistrupe*.

2. ekspresivno kar deluje proti čemu neprijetnemu, neželenemu

- ▶ **sam. beseda** + proti + sam. beseda v dajalniku
  - V demokraciji je dovolj *protistrupov* proti perverzним oblikam totalitarne oblasti.
- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
  - Najboljši *protistrup* za pomanjkanje denarja je delo.
  - *Protistrup* za vročino je našel v prijetno ohlajeni morski vodi.

...

- Humanizem je v norosti vsakdanjega življenja videl *protistrup* zoper zatohlo učenjaštvo in napuh razuma.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[prótistrúp]

IPA: [ˈpro:tiˈstru:p]

ednina

IMENOVALNIK: prótistrúp

RODILNIK: prótistrúpa

DAJALNIK: prótistrúpu

TOŽILNIK: prótistrúp

MESTNIK: pri prótistrúpu

ORODNIK: s prótistrúpom

dvojina

IMENOVALNIK: prótistrúpa

RODILNIK: prótistrúpov

DAJALNIK: prótistrúpoma

TOŽILNIK: prótistrúpa

MESTNIK: pri prótistrúpih

ORODNIK: s prótistrúpoma

množina

IMENOVALNIK: prótistrúpi

RODILNIK: prótistrúpov

DAJALNIK: prótistrúpom

TOŽILNIK: prótistrúpe

MESTNIK: pri prótistrúpih

ORODNIK: s prótistrúpi

TONEMSKO

[prótistrúp]

IPA: [ˈpró:tiˈstrú:p]

ednina

IMENOVALNIK: prótistrúp

RODILNIK: prótistrúpa

DAJALNIK: prótistrúpu

TOŽILNIK: prótistrúp

MESTNIK: pri prótistrúpu

ORODNIK: s prótistrúpom

dvojina

IMENOVALNIK: prótistrúpa

RODILNIK: prótistrúpov

DAJALNIK: prótistrúpoma

TOŽILNIK: prótistrúpa

MESTNIK: pri prótistrúpih

ORODNIK: s prótistrúpoma

množina

IMENOVALNIK: prótistrúpi

RODILNIK: prótistrúpov

DAJALNIK: prótistrúpom

TOŽILNIK: prótistrúpe

MESTNIK: pri prótistrúpih

ORODNIK: s prótistrúpi

IZVOR

↑proti + ↑strup

prstast prstasta prstasto pridevnik

[pərstast]

POMEN

ki spominja na prste ali je tak kot pri prstih

▶ prid. beseda + sam. beseda

prstast izrastek

- Na vrhu trobca je par *prstastih* izrastkov, s katerim sloni pulijo šope listov in trave, ki jih upogljiv trobec ponese v usta.
- Iz kolenc pritlik štrlijo stebila, na katerih se s časom razvijejo *prstasta* socvetja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pərstast]

IPA: [ˈpərstast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prstast

določno prstasti

RODILNIK: prstastega

DAJALNIK: prstastemu

TOŽILNIK: prstast

določno prstasti

živo prstastega

MESTNIK: pri prstastem

ORODNIK: s prstastim

dvojina

IMENOVALNIK: prstasta

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastima

TOŽILNIK: prstasta

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastima

množina

IMENOVALNIK: prstasti

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastim

TOŽILNIK: prstaste

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prstasta

RODILNIK: prstaste

DAJALNIK: prstasti

TOŽILNIK: prstasto

MESTNIK: pri prstasti

ORODNIK: s prstasto

dvojina

IMENOVALNIK: prstasti

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastima

TOŽILNIK: prstasti

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastima

množina

IMENOVALNIK: prstaste

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastim

TOŽILNIK: prstaste

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prstasto

RODILNIK: prstastega

DAJALNIK: prstastemu

TOŽILNIK: prstasto

MESTNIK: pri prstastem

ORODNIK: s prstastim

dvojina

IMENOVALNIK: prstasti

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastima

TOŽILNIK: prstasti

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastima

množina

IMENOVALNIK: prstasta

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastim

TOŽILNIK: prstasta

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastimi

TONEMSKO

[pərstast]

IPA: [pərstást]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prstast

določno prstasti

RODILNIK: prstastega

DAJALNIK: prstastemu

TOŽILNIK: prstast

določno prstasti

živo prstastega

MESTNIK: pri prstastem

ORODNIK: s prstastim

dvojina

IMENOVALNIK: prstasta

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastima

TOŽILNIK: prstasta

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastima

množina

IMENOVALNIK: prstasti

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastim

TOŽILNIK: prstaste

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prstasta

RODILNIK: prstaste

DAJALNIK: prstasti

TOŽILNIK: prstasto

MESTNIK: pri prstasti

ORODNIK: s prstasto

dvojina

IMENOVALNIK: prstasti

RODILNIK: prstastih

DAJALNIK: prstastima

TOŽILNIK: prstasti

MESTNIK: pri prstastih

ORODNIK: s prstastima

množina

IMENOVALNIK: prstaste

RODILNIK: prstastih
DAJALNIK: prstastim
TOŽILNIK: prstaste
MESTNIK: pri prstastih
ORODNIK: s prstastimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: prstasto
RODILNIK: prstastega
DAJALNIK: prstastemu
TOŽILNIK: prstasto
MESTNIK: pri prstastem
ORODNIK: s prstastim

dvojina

IMENOVANIK: prstasti
RODILNIK: prstastih
DAJALNIK: prstastima
TOŽILNIK: prstasti
MESTNIK: pri prstastih
ORODNIK: s prstastima

množina

IMENOVANIK: prstasta
RODILNIK: prstastih
DAJALNIK: prstastim
TOŽILNIK: prstasta
MESTNIK: pri prstastih
ORODNIK: s prstastimi

STALNE ZVEZE

bezgova prstasta kukavica

iz botanike travniška rastlina s temno rdečimi, škrlatnimi ali svetlo rumenimi cvetovi v grozdastih socvetjih; primerjaj lat. *Dactylorhiza sambucina*

- *Bezgova prstasta kukavica* uspeva povsod po Sloveniji na travnikih, gozdnih jasah in na kamnitih pobočjih od nižine do subalpinskega pasu.
- Verjetno najbolj nenavadna značilnost *bezgove prstaste kukavice* je, da uspevajo na istem rastišču navadno rastline z blede rumenimi in s škrlatno rdečimi cvetovi.

prstasti pesjak

iz botanike plazeče rastoča trava z drobnimi klaski v dlanasto razdeljenem socvetju in globokimi koreninami; primerjaj lat. *Cynodon dactylon*; SIN.: pesjak

- *Prstasti pesjak* je zaželen v travnih mešanicah zaradi gostega koreninskega prepleta in sposobnosti, da ostane zelen tudi v sušnih in vročih dneh.
- Že minimalna nepravilna obdelava strnišča lahko izzove pravo invazijo koreninskih plevelov, kot so

pirnice, *prstasti pesjak*, slak, osat, divji sirek, gabez in ščavje.

IZVOR

↑prst

psovati psújem nedovršni glagol

[psováti]

POMEN

1. izrekati žaljive besede komu zaradi jeze nad njim, navadno v afektu

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Začela je glasno *psovati* vse uslužbenke v zaporu.
- Razbijal je po vratih in *psoval* ženo in hčerko, ki ga nista spustili v hišo.

...

- Tudi če se človek čvrsto odloči, da ne bo več *psoval*, mu bo že čez dan dva spet ušla psovka.
- Sam sem odrasel v družini, v kateri ni nihče nikoli *psoval* in tudi jaz ne.

1.1. kritizirati na žaljiv, neprimeren način

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Nimam stikov z nekulturnimi ljudmi, ki bi me *psovali* ali pljuvali po meni, ker se ne strinjajo z menoj.
- Pričakovali smo, da bodo *psovali* našega člana, ki se je tragično ustrelil, zato smo se pripravili na to.

...

- Radikalna literatura je lahko kritizirala, *psovala* in razkrinkavala in se pri tem zavijala v poceni, čeprav ne nujno tudi prepričljivo vzvišenost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[psováti]

IPA: [psɔ'va:ti]

NEDOLOČNIK: psováti

NAMENILNIK: psovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: psújem
2. OSEBA: psúješ
3. OSEBA: psúje

dvojina

1. OSEBA: psújeva
2. OSEBA: psújeta
3. OSEBA: psújeta

množina

1. OSEBA: psújemo
2. OSEBA: psújete
3. OSEBA: psújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: psúj

dvojina

1. OSEBA: psújva

2. OSEBA: psújta

množina

1. OSEBA: psújmo

2. OSEBA: psújte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: psovàl

DVOJINA: psovála

MNOŽINA: psováli

ženski spol

EDNINA: psovála

DVOJINA: psováli

MNOŽINA: psovále

srednji spol

EDNINA: psoválo

DVOJINA: psováli

MNOŽINA: psovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: psujóč

RODILNIK: psujóčega

DAJALNIK: psujóčemu

TOŽILNIK: psujóč

živo psujóčega

MESTNIK: pri psujóčem

ORODNIK: s psujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: psujóča

RODILNIK: psujóčih

DAJALNIK: psujóčima

TOŽILNIK: psujóča

MESTNIK: pri psujóčih

ORODNIK: s psujóčima

množina

IMENOVALNIK: psujóči

RODILNIK: psujóčih

DAJALNIK: psujóčim

TOŽILNIK: psujóče

MESTNIK: pri psujóčih

ORODNIK: s psujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: psujóča

RODILNIK: psujóče

DAJALNIK: psujóči

TOŽILNIK: psujóčo

MESTNIK: pri psujóči

ORODNIK: s psujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: psujóči

RODILNIK: psujóčih

DAJALNIK: psujóčima

TOŽILNIK: psujóči

MESTNIK: pri psujóčih

ORODNIK: s psujóčima

množina

IMENOVALNIK: psujóče

RODILNIK: psujóčih

DAJALNIK: psujóčim

TOŽILNIK: psujóče

MESTNIK: pri psujóčih

ORODNIK: s psujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: psujóče

RODILNIK: psujóčega

DAJALNIK: psujóčemu

TOŽILNIK: psujóče

MESTNIK: pri psujóčem

ORODNIK: s psujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: psujóči

RODILNIK: psujóčih

DAJALNIK: psujóčima

TOŽILNIK: psujóči

MESTNIK: pri psujóčih

ORODNIK: s psujóčima

množina

IMENOVALNIK: psujóča

RODILNIK: psujóčih

DAJALNIK: psujóčim

TOŽILNIK: psujóča

MESTNIK: pri psujóčih

ORODNIK: s psujóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: psován

RODILNIK: psovánega

DAJALNIK: psovánemu

TOŽILNIK: psován

živo psovánega

MESTNIK: pri psovánem

ORODNIK: s psovánim

dvojina

IMENOVALNIK: psována

RODILNIK: psovánih

DAJALNIK: psovánima

TOŽILNIK: psována

MESTNIK: pri psovánih

ORODNIK: s psovánima

množina

IMENOVALNIK: psováni

RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováním
TOŽILNIK: psováníe
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováními

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: psována
RODILNIK: psováníe
DAJALNIK: psování
TOŽILNIK: psováno
MESTNIK: pri psování
ORODNIK: s psováno

dvojina

IMENOVALNIK: psování
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováníma
TOŽILNIK: psování
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováníma

množina

IMENOVALNIK: psováníe
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováním
TOŽILNIK: psováníe
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováními

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: psováno
RODILNIK: psovánega
DAJALNIK: psovánemu
TOŽILNIK: psováno
MESTNIK: pri psovánem
ORODNIK: s psováním

dvojina

IMENOVALNIK: psování
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováníma
TOŽILNIK: psování
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováníma

množina

IMENOVALNIK: psována
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováním
TOŽILNIK: psována
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováními

DELEŽJE NA *-aje*: psováje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: psovánje
RODILNIK: psovánja

DAJALNIK: psovánju
TOŽILNIK: psovánje
MESTNIK: pri psovánju
ORODNIK: s psovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: psovánji
RODILNIK: psovánj
DAJALNIK: psovánjema
TOŽILNIK: psovánji
MESTNIK: pri psovánjih
ORODNIK: s psovánjema

množina

IMENOVALNIK: psovánja
RODILNIK: psovánj
DAJALNIK: psovánjem
TOŽILNIK: psovánja
MESTNIK: pri psovánjih
ORODNIK: s psovánji

TONEMSKO

[psováti]

IPA: [psɔvâ:tí]

NEDOLOČNIK: psováti

NAMENILNIK: psovät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: psûjem

2. OSEBA: psûješ

3. OSEBA: psûje

dvojina

1. OSEBA: psûjeva

2. OSEBA: psûjeta

3. OSEBA: psûjeta

množina

1. OSEBA: psûjemo

2. OSEBA: psûjete

3. OSEBA: psûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: psûj

dvojina

1. OSEBA: psûjva

2. OSEBA: psûjta

množina

1. OSEBA: psûjmo

2. OSEBA: psûjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: psováł

DVOJINA: psováła

MNOŽINA: psováli

ženski spol

EDNINA: psováła

DVOJINA: psováli

MNOŽINA: psovále

srednji spol

EDNINA: psoválo

DVOJINA: psováli

MNOŽINA: psovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: psujóč *tudi* psujóč

RODILNIK: psujóč**ega**

DAJALNIK: psujóč**emu**

TOŽILNIK: psujóč *tudi* psujóč

živo psujóč**ega**

MESTNIK: pri psujóč**em**

ORODNIK: s psujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: psujóč**a**

RODILNIK: psujóč**ih**

DAJALNIK: psujóč**ima**

TOŽILNIK: psujóč**a**

MESTNIK: pri psujóč**ih**

ORODNIK: s psujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: psujóč**í**

RODILNIK: psujóč**ih**

DAJALNIK: psujóč**im**

TOŽILNIK: psujóč**e**

MESTNIK: pri psujóč**ih**

ORODNIK: s psujóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: psujóč**a**

RODILNIK: psujóč**e**

DAJALNIK: psujóč**í**

TOŽILNIK: psujóč**o**

MESTNIK: pri psujóč**í**

ORODNIK: s psujóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: psujóč**í**

RODILNIK: psujóč**ih**

DAJALNIK: psujóč**ima**

TOŽILNIK: psujóč**í**

MESTNIK: pri psujóč**ih**

ORODNIK: s psujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: psujóč**e**

RODILNIK: psujóč**ih**

DAJALNIK: psujóč**im**

TOŽILNIK: psujóč**e**

MESTNIK: pri psujóč**ih**

ORODNIK: s psujóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: psujóč**e**

RODILNIK: psujóč**ega**

DAJALNIK: psujóč**emu**

TOŽILNIK: psujóč**e**

MESTNIK: pri psujóč**em**

ORODNIK: s psujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: psujóč**í**

RODILNIK: psujóč**ih**

DAJALNIK: psujóč**ima**

TOŽILNIK: psujóč**í**

MESTNIK: pri psujóč**ih**

ORODNIK: s psujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: psujóč**a**

RODILNIK: psujóč**ih**

DAJALNIK: psujóč**im**

TOŽILNIK: psujóč**a**

MESTNIK: pri psujóč**ih**

ORODNIK: s psujóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: psován

RODILNIK: psován**ega**

DAJALNIK: psován**emu**

TOŽILNIK: psován

živo psován**ega**

MESTNIK: pri psován**em**

ORODNIK: s psován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: psována

RODILNIK: psován**ih**

DAJALNIK: psován**ima**

TOŽILNIK: psována

MESTNIK: pri psován**ih**

ORODNIK: s psován**ima**

množina

IMENOVALNIK: psováni

RODILNIK: psován**ih**

DAJALNIK: psován**im**

TOŽILNIK: psováne

MESTNIK: pri psován**ih**

ORODNIK: s psován**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: psována

RODILNIK: psováne

DAJALNIK: psováni

TOŽILNIK: psováno

MESTNIK: pri psováni

ORODNIK: s psováno

dvojina

IMENOVALNIK: psováni

RODILNIK: psován**ih**

DAJALNIK: psováníma
TOŽILNIK: psování
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováníma

množina

IMENOVALNIK: psováne
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováním
TOŽILNIK: psováne
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováními

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: psováno
RODILNIK: psovánega
DAJALNIK: psovánemu
TOŽILNIK: psováno
MESTNIK: pri psovánem
ORODNIK: s psováním

dvojina

IMENOVALNIK: psování
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováníma
TOŽILNIK: psování
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováníma

množina

IMENOVALNIK: psována
RODILNIK: psováníh
DAJALNIK: psováním
TOŽILNIK: psována
MESTNIK: pri psováníh
ORODNIK: s psováními

DELEŽJE NA *-aje*: psováje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: psovánje
RODILNIK: psovánja
DAJALNIK: psovánju
TOŽILNIK: psovánje
MESTNIK: pri psovánju
ORODNIK: s psovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: psovánji
RODILNIK: psovánj
DAJALNIK: psovánjema
TOŽILNIK: psovánji
MESTNIK: pri psovánjih
ORODNIK: s psovánjema

množina

IMENOVALNIK: psovánja
RODILNIK: psovánj
DAJALNIK: psovánjem
TOŽILNIK: psovánja

MESTNIK: pri psovánjih
ORODNIK: s psovánji

IZVOR

= cslov. *psovati* hrv., srb. *psovati*, nar. rus. *psovatʹ* 'kvariti', star. češ. *psouti* 'psovati', verjetno iz ↑pes

psôvka psôvke samostalnik ženskega spola

[psôvka]

POMEN

žaljiva beseda, ki jo kdo izreče komu, ko izraža jezo nad njim

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

grda, huda psovka | rasistična psovka | sočna psovka

- Nanjo se je vsul tak plaz grdih *psovk*, da se niti povedati ne more.
- Nekdo je očitno izgubil živce in zadonela je ploha sočnih *psovk*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

obkladati, obmetavati, zmerjati KOGA s psovkami

- Oba sta začela kričati nanj, da je velik tihotapec, ga obkladati s *psovkami* in mu groziti z zaporom.
- Posmehovali so se mi in me obmetavali s *psovkami*, tu in tam pa sem dobil tudi kakšno brco.

...

▪ To, da si novinar, ti znajo nekateri povedati kot *psovko*.

▪ Če s tribun nenehno letijo *psovke* na račun enega ali dveh posameznikov, utrpi škodo vsa ekipa.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[psôvka]

IPA: [ˈpsô:vka]

ednina

IMENOVALNIK: psôvka

RODILNIK: psôvke

DAJALNIK: psôvki

TOŽILNIK: psôvko

MESTNIK: pri psôvki

ORODNIK: s psôvko

dvojina

IMENOVALNIK: psôvki

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvkama

TOŽILNIK: psôvki

MESTNIK: pri psôvkah

ORODNIK: s psôvkama

množina

IMENOVALNIK: psôvke

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvk**am**
TOŽILNIK: psôvke
MESTNIK: pri psôvk**ah**
ORODNIK: s psôvk**ami**

MESTNIK: pri psôvk**ah**
ORODNIK: s psôvk**ami**

IZVOR
↑psovati

TONEMSKO

[psôvka]

IPA: [psô:vka]

ednina

IMENOVALNIK: psôvka

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvki

TOŽILNIK: psôvko

MESTNIK: pri psôvki

ORODNIK: s psôvko tudi s psôvko

dvojina

IMENOVALNIK: psôvki

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvk**ama**

TOŽILNIK: psôvki

MESTNIK: pri psôvk**ah**

ORODNIK: s psôvk**ama**

množina

IMENOVALNIK: psôvke

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvk**am**

TOŽILNIK: psôvke

MESTNIK: pri psôvk**ah**

ORODNIK: s psôvk**ami**

in

[psôvka]

IPA: [psô:vka]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: psôvka

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvki

TOŽILNIK: psôvko

MESTNIK: pri psôvki

ORODNIK: s psôvko

dvojina

IMENOVALNIK: psôvki

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvk**ama**

TOŽILNIK: psôvki

MESTNIK: pri psôvk**ah**

ORODNIK: s psôvk**ama**

množina

IMENOVALNIK: psôvke

RODILNIK: psôvk

DAJALNIK: psôvk**am**

TOŽILNIK: psôvke

pšt medmet

[pšt] in [pšt]

POMEN

1. tudi z večkrat ponovljeno črko **š** uporablja se, ko želi govorec koga pozvati, opomniti, naj bo tiho;

SIN.: pst

▪ »*Pšt!*« jo je utišala.

▪ Samo prst je dvignila k ustom in dodala »*pšššt*«.

1.1. tudi z večkrat ponovljeno črko **š** uporablja se, ko želi govorec koga pozvati, opomniti, naj govori, deluje tišje; SIN.: pst

▪ *Pšššt!* Pazi, da naju ne slišijo!

1.2. tudi z večkrat ponovljeno črko **š** uporablja se, ko želi govorec koga pozvati, opomniti, naj o čem ne govori, kaj ohrani kot skrivnost; SIN.: pst

▪ *Pšššt*, pa ne govori okoli.

2. tudi z večkrat ponovljeno črko **š** posnema šušljanje, šelestenje

▪ *Pšt*, *ššš*, *pšššt*, se je že šušljalo po razredu.

▪ Delalo je *pšt pšššt pšššt*, potem pa frfut frfut, ko je kaka ptica poletela čez krošnje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pšt] in [pšt]

IPA: [ˈpʃ:t] in [ˈpʃt]

TONEMSKO

[pšt] in [pšt]

IPA: [pʃ:t] in [pʃt]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema šepetanje, šušljanje, šelestenje

pterozáver pterozávra samostalnik moškega spola

[pterozávər]

POMEN

iz zoologije izumrla žival s kožo, prekrito z luskami ali dlakam podobnimi izrastki, in velikimi kožnatimi krili, ki je živela zlasti v juri in kredi;

primerjaj lat. *Pterosauria*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Kačji pastirji so bili priljubljena hrana majhnih *pterozavrov*.

- Ogromni *pterozavri* so lahko nepretrgoma leteli tudi nekaj tisoč kilometrov, verjamejo znanstveniki.

***

- *Pterozavri* kažejo očitne znake skupnega izvora s krokodili, dinozavri in pticami.
- Znanstveniki so pri raziskovanju anatomskih značilnosti *pterozavrov* ugotovili, da ti nikakor niso samo jadrali, temveč so bili enako večji aktivni letalci kot današnje ptice, če ne celo boljši.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pterozávər]

IPA: [ptɛrɔ'za:vər]

ednina

IMENOVALNIK: pterozáver

RODILNIK: pterozávra

DAJALNIK: pterozávru

TOŽILNIK: pterozávra

MESTNIK: pri pterozávru

ORODNIK: s pterozávrom

dvojina

IMENOVALNIK: pterozávra

RODILNIK: pterozávrov

DAJALNIK: pterozávroma

TOŽILNIK: pterozávra

MESTNIK: pri pterozávrih

ORODNIK: s pterozávroma

množina

IMENOVALNIK: pterozávri

RODILNIK: pterozávrov

DAJALNIK: pterozávrom

TOŽILNIK: pterozávre

MESTNIK: pri pterozávrih

ORODNIK: s pterozávri

TONEMSKO

[pterozávər]

IPA: [ptɛrɔzà:vər]

ednina

IMENOVALNIK: pterozáver

RODILNIK: pterozávra

DAJALNIK: pterozávru

TOŽILNIK: pterozávra

MESTNIK: pri pterozávru

ORODNIK: s pterozávrom

dvojina

IMENOVALNIK: pterozávra

RODILNIK: pterozávrov tudi pterozávrov

DAJALNIK: pterozávroma

TOŽILNIK: pterozávra

MESTNIK: pri pterozávrih tudi pri pterozávrih

ORODNIK: s pterozávroma

množina

IMENOVALNIK: pterozávri

RODILNIK: pterozávrov tudi pterozávrov

DAJALNIK: pterozávrom

TOŽILNIK: pterozávre

MESTNIK: pri pterozávrih tudi pri pterozávrih

ORODNIK: s pterozávri tudi s pterozávri

IZVOR

prevzeto (prek angl. *pterosaur*, frc. *ptérosaure*) iz nlat. *pterosaurus* iz gr. *pterón* 'pero, krilo' + ↑zaver

Pu simbol

POMEN

simbol za kemijski element *plutonij*

- *Pu* se v zanemarljivo majhnih množinah nahaja v uranovih mineralih.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Pu*, simbola za element ↑plutonij

púdelj púdlja tudi púdeljna samostalnik moškega spola

[púdəl]

POMEN

1. knjižno pogovorno **vitek pes z dolgo drobno skodrano dlako in daljšimi povešenimi uhlji**; SIN.: koder

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bel, črn pudelj

- Imam zelo navihanega črnega *pudlja*.

- Mimo je prišla starejša ženska z radovednim belim *pudljem* na vrvi.

***

▪ Rada si vzame čas za svojega kužka *pudlja* in za skupne sprehode v naravo.

2. knjižno pogovorno, slabšalno **kdor se komu podreja, je pretirano uslužen, ponižen**

- Vlada je dobila podporo v parlamentu, vendar ni mogla preprečiti kritik posameznih poslancev, da je znova v vlogi *pudlja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[púdəl]

IPA: ['pu:dəl]

ednina

IMENOVALNIK: púdelj

RODILNIK: púdlja

DAJALNIK: púdlju

TOŽILNIK: púdlja

MESTNIK: pri púdlju

ORODNIK: s púdljem

dvojina

IMENOVALNIK: púdlja
RODILNIK: púdljev
DAJALNIK: púdljema
TOŽILNIK: púdlja
MESTNIK: pri púdljih
ORODNIK: s púdljema

množina

IMENOVALNIK: púdlji
RODILNIK: púdljev
DAJALNIK: púdljem
TOŽILNIK: púdlje
MESTNIK: pri púdljih
ORODNIK: s púdlji

tudi

[púðəl]
IPA: [ˈpuːdəl]

ednina

IMENOVALNIK: púdelj
RODILNIK: púdeljna
DAJALNIK: púdeljnu
TOŽILNIK: púdeljna
MESTNIK: pri púdeljnu
ORODNIK: s púdeljnom

dvojina

IMENOVALNIK: púdeljna
RODILNIK: púdeljnov
DAJALNIK: púdeljnoma
TOŽILNIK: púdeljna
MESTNIK: pri púdeljnih
ORODNIK: s púdeljnoma

množina

IMENOVALNIK: púdeljni
RODILNIK: púdeljnov
DAJALNIK: púdeljnom
TOŽILNIK: púdeljne
MESTNIK: pri púdeljnih
ORODNIK: s púdeljni

TONEMSKO

[púðəl]
IPA: [ˈpuːdəl]

ednina

IMENOVALNIK: púdelj
RODILNIK: púdlja
DAJALNIK: púdlju
TOŽILNIK: púdlja
MESTNIK: pri púdlju
ORODNIK: s púdljem

dvojina

IMENOVALNIK: púdlja
RODILNIK: púdljev tudi púdljev

DAJALNIK: púdljema
TOŽILNIK: púdlja
MESTNIK: pri púdljih tudi pri púdljih
ORODNIK: s púdljema

množina

IMENOVALNIK: púdlji
RODILNIK: púdljev tudi púdljev
DAJALNIK: púdljem
TOŽILNIK: púdlje
MESTNIK: pri púdljih tudi pri púdljih
ORODNIK: s púdlji tudi s púdlji

tudi

[púðəl]
IPA: [ˈpuːdəl]

ednina

IMENOVALNIK: púdelj
RODILNIK: púdeljna
DAJALNIK: púdeljnu
TOŽILNIK: púdeljna
MESTNIK: pri púdeljnu
ORODNIK: s púdeljnom

dvojina

IMENOVALNIK: púdeljna
RODILNIK: púdeljnov tudi púdeljnov
DAJALNIK: púdeljnoma
TOŽILNIK: púdeljna
MESTNIK: pri púdeljnih tudi pri púdeljnih
ORODNIK: s púdeljnoma

množina

IMENOVALNIK: púdeljni
RODILNIK: púdeljnov tudi púdeljnov
DAJALNIK: púdeljnom
TOŽILNIK: púdeljne
MESTNIK: pri púdeljnih tudi pri púdeljnih
ORODNIK: s púdeljni tudi s púdeljni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Pudel*, okrajšano iz *Pudelhund* iz *pudeln* 'čofotati' + *Hund* 'pes'

pújs pújsa samostalnik moškega spola

[pújs]

POMEN

1. ekspresivno **prašič**; SIN.: knjižno pogovorno **prase**, knjižno pogovorno **prasec**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

domači pujs | mlad pujs

- V tem koncu Slovenije vzredijo več kot polovico vseh domačih *pujsov*.
- Na leto prodana 40 od 100- do 200-kilogramskih *pujsov*.

- Strokovnjaki opozarjajo, da mladi *pujsi* slabo prenašajo vožnjo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

zaklati pujsa

- Kljub visoki starosti redi *pujsa* in kokoši.
- Zakolje 50 *pujsov* na leto.

...

- Krave mukajo, petelini pojejo, *pujsi* krulijo in žrebec občasno rezgeta.
- Na obisk k bolnim kravam in *pujsom* sem se odpravila z veterinarjem, ki skrbi za majhne in velike živali.

1.1. ekspresivno meso prašiča kot hrana, jed; SIN.: prašič, ekspresivno prase

- Vsak vikend na ražnju spečejo mladega *pujsa*, ki ga je gospodar dan prej nasolil in natrl s zelišči in začimbami.

2. ekspresivno kar je po obliki podobno prašiču, zlasti hranilnik; SIN.: prašiček

- Morda bo ta *pujs* pomagal vašemu sinu končno privarčevati za novo nogometno žogo.

3. slabšalno kdor je umazan, zanikrni ali se mu to pripisuje; SIN.: slabšalno prasec, slabšalno prašič

- Čiščenje je zelo zahtevno, saj so nekateri gostje pravi *pujsi* in jim je higiena malo mar.
- Takšen *pujs* si – ne morem več živeti s teboj.

4. slabšalno kdor ima negativne, nesprejemljive moralne lastnosti ali se mu to pripisuje; SIN.:

slabšalno prase, slabšalno prasec, slabšalno prasica, slabšalno prašič

- *Pujs* nezvesti, si je mislila.
- Če je bil res tak *pujs*, naj se gre solit.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[pújs]

IPA: [ˈpuːjs]

ednina

IMENOVALNIK: pújs

RODILNIK: pújsa

DAJALNIK: pújsu

TOŽILNIK: pújsa

MESTNIK: pri pújsu

ORODNIK: s pújsom

dvojina

IMENOVALNIK: pújsa

RODILNIK: pújsov

DAJALNIK: pújsoma

TOŽILNIK: pújsa

MESTNIK: pri pújsih

ORODNIK: s pújsoma

množina

IMENOVALNIK: pújsi

RODILNIK: pújsov

DAJALNIK: pújsom

TOŽILNIK: pújse

MESTNIK: pri pújsih

ORODNIK: s pújsi

TONEMSKO

[pújs]

IPA: [púːjs]

ednina

IMENOVALNIK: pújs

RODILNIK: pújsa

DAJALNIK: pújsu

TOŽILNIK: pújsa

MESTNIK: pri pújsu

ORODNIK: s pújsom

dvojina

IMENOVALNIK: pújsa

RODILNIK: pújsov

DAJALNIK: pújsoma

TOŽILNIK: pújsa

MESTNIK: pri pújsih

ORODNIK: s pújsoma

množina

IMENOVALNIK: pújsi

RODILNIK: pújsov

DAJALNIK: pújsom

TOŽILNIK: pújse

MESTNIK: pri pújsih

ORODNIK: s pújsi

FRAZELOGIJA

debel kot prašič/pujs

debel kot prašič

slabšalno debel kot pujs

slabšalno zelo debel

- Tale gospod je pa *debel kot prašič*. Ima 50 kg preveč.

- Dekleta je bilo skupaj vsaj dvakrat toliko, kot sem do sedaj mislil. Saj je bila vendar *debela kot pujs!*

jesti kot prašič/svinja/pujs

jesti kot prašič

slabšalno jesti kot svinja

slabšalno jesti kot pujs

slabšalno veliko, požrešno, grdo jesti

- Voditelj ga je vprašal o pridobivanju teže po terapiji s sevanjem in igralec je odvrnil, da *je jedel kot prašič*.

- Kulture v prehranjevanju nima. *Je jedel kot prašič* z odprtimi usti! Fuj, pacek!

- Veliko časa zapravim z razmišljanjem o tem, kaj bom jedla. *Jem kot svinja*. Res jem zelo veliko in obožujem hrano.

- Po končanem snemanju se je znova zredil. »Ker *sem jedel kot pujs*,« je povedal o svoji izkušnji.

svinja/prašič/prašček ipd. pri koritu

svinja pri koritu

navadno v množini, slabšalno **prašič pri koritu**

navadno v množini, slabšalno **prašček pri koritu**

navadno v množini, slabšalno **pujs pri koritu**

navadno v množini, slabšalno **ničvreden, malovreden**

človek na vodilnem, uglednem položaju, ki se s čim okorišča

▪ Nova pokojninska reforma spet jemlje ljudem, da bo *svinjam pri koritu* več ostalo.

▪ Stvar se bo hitro pozabila, denar pa bo ostal *prašičem pri koritu*.

▪ Morda pa bi pri nas morali samo hitreje zamenjati »*prašičke pri koritu*«.

▪ Razumem, da so žepi *pujsov pri koritu* globoki.

zrediti se kot pujs

slabšalno **močno se zrediti**

▪ Čeprav kuham za oba enako, *se je on zredil kot pujs*, medtem ko sem jaz obdržala enako težo kot pred poroko.

IZVOR

iz vabnega klica prašičem sloven., hrv. *pujs-pujš*

púra púre samostalnik ženskega spola

[púra]

POMEN

1. večja domača ptica z dolgim golim vratom in golo glavo; primerjaj lat. *Meleagris gallopavo f. domestica*

▪ V zimskem času sta primerna hrana za *pure* kuhan krompir in lucernin drobir.

▪ Kokoši, race in *pure* so tri najbolj razširjene vrste domače perutnine na svetu.

1.1. samica te živali

▪ Na farmah ločeno vzrejajo *pure* in *purane*.

▪ Pred vrati je zaslišala *purana* in *puro*, kako vreščita.

1.2. meso te živali kot hrana, jed

▪ *Puro*, zeleno in čebulo vzamemo iz posode, omaki dodamo juho, 10 g masla, moko in dobro zmešamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[púra]

IPA: [ˈpuːra]

ednina

IMENOVALNIK: **púra**

RODILNIK: **púre**

DAJALNIK: **púri**

TOŽILNIK: **púro**

MESTNIK: **pri púri**

ORODNIK: **s púro**

dvojina

IMENOVALNIK: **púri**

RODILNIK: **púr**

DAJALNIK: **púrama**

TOŽILNIK: **púri**

MESTNIK: **pri púrah**

ORODNIK: **s púrama**

množina

IMENOVALNIK: **púre**

RODILNIK: **púr**

DAJALNIK: **púram**

TOŽILNIK: **púre**

MESTNIK: **pri púrah**

ORODNIK: **s púrami**

TONEMSKO

[púra]

IPA: [pù:rà]

ednina

IMENOVALNIK: **púra**

RODILNIK: **púre**

DAJALNIK: **púri**

TOŽILNIK: **púro**

MESTNIK: **pri púri**

ORODNIK: **s púro**

dvojina

IMENOVALNIK: **púri**

RODILNIK: **púr**

DAJALNIK: **púrama**

TOŽILNIK: **púri**

MESTNIK: **pri púrah**

ORODNIK: **s púrama**

množina

IMENOVALNIK: **púre**

RODILNIK: **púr**

DAJALNIK: **púram**

TOŽILNIK: **púre**

MESTNIK: **pri púrah**

ORODNIK: **s púrami**

in

[púra]

IPA: [pú:rà]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: **púra**

RODILNIK: **púre**

DAJALNIK: **púri**

TOŽILNIK: pûro
MESTNIK: pri pûri
ORODNIK: s pûro

dvojina

IMENOVALNIK: pûri
RODILNIK: pûr
DAJALNIK: pûrama
TOŽILNIK: pûri
MESTNIK: pri pûrah
ORODNIK: s pûrama

množina

IMENOVALNIK: pûre
RODILNIK: pûr
DAJALNIK: pûram
TOŽILNIK: pûre
MESTNIK: pri pûrah
ORODNIK: s pûrami

IZVOR

= hrv., srb. *pûra*, nar. rus. *purýš*, nejasnega izvora, morda iz vabnega klica *pur-pur*

queer queera; in **kvír** samostalnik moškega spola

[kvír]

POMEN

1. skupek, celota teoretskih spoznanj in družbenopolitičnih načel o spolni usmerjenosti, ki ni heteroseksualna, in spolni identiteti, ki se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu

▪ Govorjenje o queer identiteti v klasičnem smislu fiksne identitete je lahko samo po sebi kontradiktorno, saj je *queer* v svojem temelju prav upor proti identiteti.

▪ Na taboru bomo spregovorili o *queeru*, ki je tako izmuzljiv, kot je zanimiv, in o panseksualnosti ter aseksualnosti.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z osebo, katere spolna usmerjenost ni heteroseksualna ali katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.:

kvirovski

► **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda queer festival | queer skupnost

▪ Na konferenci se bodo predstavnice ženskih, feminističnih in *queer* festivalov pogovarjale o možnih odzivih na družbeno reprodukcijo razrednih in spolnih stereotipov, nepravilnosti ter izkoriščanja.

▪ Osrednjo vlogo v *queer* skupnosti ima kritika moške moči, zaradi česar je *queer* skupnost že v svoji osnovi povezana s feminizmom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kvír]

IPA: [ˈkviːr]

ednina

IMENOVALNIK: [kvír]

RODILNIK: [kvíra]

DAJALNIK: [kvíru]

TOŽILNIK: [kvír]

MESTNIK: [pri kvíru]

ORODNIK: [s kvírom]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvíra]

RODILNIK: [kvírov]

DAJALNIK: [kvíroma]

TOŽILNIK: [kvíra]

MESTNIK: [pri kvírih]

ORODNIK: [s kvíroma]

množina

IMENOVALNIK: [kvíri]

RODILNIK: [kvírov]

DAJALNIK: [kvírom]

TOŽILNIK: [kvíre]

MESTNIK: [pri kvírih]

ORODNIK: [s kvíri]

TONEMSKO

[kvîr]

IPA: [kviːr]

ednina

IMENOVALNIK: [kvîr]

RODILNIK: [kvîra]

DAJALNIK: [kvîru]

TOŽILNIK: [kvîr]

MESTNIK: [pri kvîru]

ORODNIK: [s kvîrom]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvîra]

RODILNIK: [kvîrov]

DAJALNIK: [kvîroma]

TOŽILNIK: [kvîra]

MESTNIK: [pri kvîrih]

ORODNIK: [s kvîroma]

množina

IMENOVALNIK: [kvîri]

RODILNIK: [kvîrov]

DAJALNIK: [kvîrom]

TOŽILNIK: [kvîre]

MESTNIK: [pri kvîrih]

ORODNIK: [s kvîri]

IZVOR

prevzeto iz angl. *queer*, prvotno 'čuden, svojevrsten'

queerovski

queerovska queerovsko; in **kvírovski**

pridevnik

[kvírouski]

POMEN

ki je v zvezi z osebo, katere spolna usmerjenost ni heteroseksualna ali katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.: kvir

- Identiteta v okviru *queerovske* teorije ni razumljena kot nekaj fiksne, pač pa kot nekaj performativnega.
- Po njegovem mnenju je za izvajanje *queerovskega* pristopa k vzgoji med drugim potreben odmik od prevladujočega uradnega diskurza, prevpraševanje statusa quo z branjem *queerovskih* besedil ter razumevanje, da je kurikulum političen in odvisen od posameznega zgodovinskega trenutka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[kvírouski]

IPA: [ˈkvi:rouski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [kvírouski]

RODILNIK: [kvírouskega]

DAJALNIK: [kvírouskemu]

TOŽILNIK: [kvírouski]

živo [kvírouskega]

MESTNIK: [pri kvírouskem]

ORODNIK: [s kvírouskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvírouska]

RODILNIK: [kvírouskih]

DAJALNIK: [kvírouskima]

TOŽILNIK: [kvírouska]

MESTNIK: [pri kvírouskih]

ORODNIK: [s kvírouskima]

množina

IMENOVALNIK: [kvírouski]

RODILNIK: [kvírouskih]

DAJALNIK: [kvírouskim]

TOŽILNIK: [kvírouske]

MESTNIK: [pri kvírouskih]

ORODNIK: [s kvírouskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [kvírouska]

RODILNIK: [kvírouške]

DAJALNIK: [kvírouski]

TOŽILNIK: [kvírousko]

MESTNIK: [pri kvírouski]

ORODNIK: [s kvírousko]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvírouski]

RODILNIK: [kvírouskih]

DAJALNIK: [kvírouskima]

TOŽILNIK: [kvírouski]

MESTNIK: [pri kvírouskih]

ORODNIK: [s kvírouskima]

množina

IMENOVALNIK: [kvírouške]

RODILNIK: [kvírouskih]

DAJALNIK: [kvírouskim]

TOŽILNIK: [kvírouške]

MESTNIK: [pri kvírouskih]

ORODNIK: [s kvírouskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [kvírousko]

RODILNIK: [kvírouškega]

DAJALNIK: [kvírouskemu]

TOŽILNIK: [kvírousko]

MESTNIK: [pri kvírouskem]

ORODNIK: [s kvírouskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvírouski]

RODILNIK: [kvírouskih]

DAJALNIK: [kvírouskima]

TOŽILNIK: [kvírouski]

MESTNIK: [pri kvírouskih]

ORODNIK: [s kvírouskima]

množina

IMENOVALNIK: [kvírouska]

RODILNIK: [kvírouskih]

DAJALNIK: [kvírouskim]

TOŽILNIK: [kvírouska]

MESTNIK: [pri kvírouskih]

ORODNIK: [s kvírouskimi]

TONEMSKO

[kvírouski]

IPA: [kvi:rouski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [kvírouski]

RODILNIK: [kvírouškega]

DAJALNIK: [kvírouskemu]

TOŽILNIK: [kvírouski]

živo [kvírouškega]

MESTNIK: [pri kvírouskem]

ORODNIK: [s kvírouskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvírouska]

RODILNIK: [kvîrou̯skih]
DAJALNIK: [kvîrou̯skima]
TOŽILNIK: [kvîrou̯ska]
MESTNIK: [pri kvîrou̯skih]
ORODNIK: [s kvîrou̯skima]

množina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯ski]
RODILNIK: [kvîrou̯skih]
DAJALNIK: [kvîrou̯skim]
TOŽILNIK: [kvîrou̯ske]
MESTNIK: [pri kvîrou̯skih]
ORODNIK: [s kvîrou̯skimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯ska]
RODILNIK: [kvîrou̯ske]
DAJALNIK: [kvîrou̯ski]
TOŽILNIK: [kvîrou̯sko]
MESTNIK: [pri kvîrou̯ski]
ORODNIK: [s kvîrou̯sko]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯ski]
RODILNIK: [kvîrou̯skih]
DAJALNIK: [kvîrou̯skima]
TOŽILNIK: [kvîrou̯ski]
MESTNIK: [pri kvîrou̯skih]
ORODNIK: [s kvîrou̯skima]

množina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯ske]
RODILNIK: [kvîrou̯skih]
DAJALNIK: [kvîrou̯skim]
TOŽILNIK: [kvîrou̯ske]
MESTNIK: [pri kvîrou̯skih]
ORODNIK: [s kvîrou̯skimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯sko]
RODILNIK: [kvîrou̯skega]
DAJALNIK: [kvîrou̯skemu]
TOŽILNIK: [kvîrou̯sko]
MESTNIK: [pri kvîrou̯skem]
ORODNIK: [s kvîrou̯skim]

dvojina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯ski]
RODILNIK: [kvîrou̯skih]
DAJALNIK: [kvîrou̯skima]
TOŽILNIK: [kvîrou̯ski]
MESTNIK: [pri kvîrou̯skih]
ORODNIK: [s kvîrou̯skima]

množina

IMENOVALNIK: [kvîrou̯ska]
RODILNIK: [kvîrou̯skih]
DAJALNIK: [kvîrou̯skim]
TOŽILNIK: [kvîrou̯ska]

MESTNIK: [pri kvîrou̯skih]
ORODNIK: [s kvîrou̯skimi]

IZVOR
↑ queer

rádon rádona tudi **radón** radóna samostalnik moškega
spola

[rádon] tudi [radón]

POMEN

radioaktivni žlahtni plin, ki nastane pri
razpadanju urana, kemijski element [Rn]

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

koncentracija, vsebnost radona | meritve radona |
sevanje radona

▪ Do poletja bo končan drugi del raziskave o
meritvah koncentracij *radona* na Kočevskem.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

radioaktivni radon

▪ Radioaktivni *radon* pri vdihavanju dobimo
neposredno v pljuča.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rádon]

IPA: [ˈraːdɔn]

ednina

IMENOVALNIK: rádón

RODILNIK: rádóna

DAJALNIK: rádónu

TOŽILNIK: rádón

MESTNIK: pri rádónu

ORODNIK: z rádónom

dvojina

IMENOVALNIK: rádóna

RODILNIK: rádónov

DAJALNIK: rádónoma

TOŽILNIK: rádóna

MESTNIK: pri rádónih

ORODNIK: z rádónoma

množina

IMENOVALNIK: rádóni

RODILNIK: rádónov

DAJALNIK: rádónom

TOŽILNIK: rádóne

MESTNIK: pri rádónih

ORODNIK: z rádóni

tudi

[radón]

IPA: [raˈdoːn]

ednina

IMENOVALNIK: radón
RODILNIK: radóna
DAJALNIK: radónu
TOŽILNIK: radón
MESTNIK: pri radónu
ORODNIK: z radónom

dvojina

IMENOVALNIK: radóna
RODILNIK: radónov
DAJALNIK: radónoma
TOŽILNIK: radóna
MESTNIK: pri radónih
ORODNIK: z radónoma

množina

IMENOVALNIK: radóni
RODILNIK: radónov
DAJALNIK: radónom
TOŽILNIK: radóne
MESTNIK: pri radónih
ORODNIK: z radóni

TONEMSKO

[râdon]

IPA: [rá:dôn]

ednina

IMENOVALNIK: râdon
RODILNIK: râdona
DAJALNIK: râdonu
TOŽILNIK: râdon
MESTNIK: pri râdonu
ORODNIK: z râdonom

dvojina

IMENOVALNIK: râdona
RODILNIK: râdonov
DAJALNIK: râdonoma
TOŽILNIK: râdona
MESTNIK: pri râdonih
ORODNIK: z râdonoma

množina

IMENOVALNIK: râdoni
RODILNIK: râdonov
DAJALNIK: râdonom
TOŽILNIK: râdone
MESTNIK: pri râdonih
ORODNIK: z râdoni

tudi

[radôn]

IPA: [radó:n]

ednina

IMENOVALNIK: radôn
RODILNIK: radóna
DAJALNIK: radónu

TOŽILNIK: radôn
MESTNIK: pri radónu
ORODNIK: z radónom

dvojina

IMENOVALNIK: radóna
RODILNIK: radónov
DAJALNIK: radónoma
TOŽILNIK: radóna
MESTNIK: pri radónih
ORODNIK: z radónoma

množina

IMENOVALNIK: radóni
RODILNIK: radónov
DAJALNIK: radónom
TOŽILNIK: radóne
MESTNIK: pri radónih
ORODNIK: z radóni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Radon*, frc., angl. *radon*, iz ↑radij

razkáčiti razkáčim dovršni glagol

[raskáčiti]

POMEN

1. ekspresivno zelo razjeziti, razburiti

▶ prisl. + glag.

• dodatno razkáčiti | dodobra, hudo, silno razkáčiti

- Prišla sta policista in razgreteža poskušala umiriti, vendar ga je to še dodatno *razkáčilo*, ker je menil, da je to vmešavanje v njegove družinske zadeve.
- Javnost, predvsem pa gasilce, je dodobra *razkáčil* z izjavo, da so z gašenjem požara na Komarči škodovali naravi.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Gostilničar je zahteval, da je treba vnaprej plačati, in to je ponosnega umetnika *razkáčilo*.
- Lepo sem ji povedal, da zasluži – kljub bolniški – bolje kot jaz, in to jo je do konca *razkáčilo*.

2. v obliki razkáčiti se, ekspresivno zelo se razjeziti, razburiti

- »Nihče vam ni dovolil tega,« *se je razkáčil*, vendar ga je preglasilo navdušeno ploskanje poslušalcev.
- Ko je hotela v trgovino in so jo, češ da je že zaprta, odpravili na pragu, *se ni razkáčila* in še manj jadikovala.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[raskáčiti]

IPA: [ras'ka:tʃiti]

NEDOLOČNIK: razkáčiti

NAMENILNIK: razkáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razkáčim
2. OSEBA: razkáčiš
3. OSEBA: razkáči

dvojina

1. OSEBA: razkáčiva
2. OSEBA: razkáčita
3. OSEBA: razkáčita

množina

1. OSEBA: razkáčimo
2. OSEBA: razkáčite
3. OSEBA: razkáčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: razkáči

dvojina

1. OSEBA: razkáčiva
2. OSEBA: razkáčita

množina

1. OSEBA: razkáčimo
2. OSEBA: razkáčite

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: razkáčil
 DVOJINA: razkáčila
 MNOŽINA: razkáčili

ženski spol

- EDNINA: razkáčila
 DVOJINA: razkáčili
 MNOŽINA: razkáčile

srednji spol

- EDNINA: razkáčilo
 DVOJINA: razkáčili
 MNOŽINA: razkáčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVANIK: razkácen
 RODILNIK: razkácenega
 DAJALNIK: razkácenemu
 TOŽILNIK: razkácen
 živo razkácenega
 MESTNIK: pri razkácenem
 ORODNIK: z razkácenim

dvojina

- IMENOVANIK: razkáčena
 RODILNIK: razkácenih
 DAJALNIK: razkácenima
 TOŽILNIK: razkáčena
 MESTNIK: pri razkácenih
 ORODNIK: z razkácenima

množina

- IMENOVANIK: razkáceni
 RODILNIK: razkácenih
 DAJALNIK: razkácenim

- TOŽILNIK: razkáčene
 MESTNIK: pri razkácenih
 ORODNIK: z razkácenimi

ženski spol

ednina

- IMENOVANIK: razkáčena
 RODILNIK: razkáčene
 DAJALNIK: razkáceni
 TOŽILNIK: razkáčeno
 MESTNIK: pri razkáceni
 ORODNIK: z razkáčeno

dvojina

- IMENOVANIK: razkáceni
 RODILNIK: razkácenih
 DAJALNIK: razkácenima
 TOŽILNIK: razkáceni
 MESTNIK: pri razkácenih
 ORODNIK: z razkácenima

množina

- IMENOVANIK: razkáčene
 RODILNIK: razkácenih
 DAJALNIK: razkácenim
 TOŽILNIK: razkáčene
 MESTNIK: pri razkácenih
 ORODNIK: z razkácenimi

srednji spol

ednina

- IMENOVANIK: razkáčeno
 RODILNIK: razkácenega
 DAJALNIK: razkácenemu
 TOŽILNIK: razkáčeno
 MESTNIK: pri razkácenem
 ORODNIK: z razkácenim

dvojina

- IMENOVANIK: razkáceni
 RODILNIK: razkácenih
 DAJALNIK: razkácenima
 TOŽILNIK: razkáceni
 MESTNIK: pri razkácenih
 ORODNIK: z razkácenima

množina

- IMENOVANIK: razkáčena
 RODILNIK: razkácenih
 DAJALNIK: razkácenim
 TOŽILNIK: razkáčena
 MESTNIK: pri razkácenih
 ORODNIK: z razkácenimi

glagolnik

ednina

- IMENOVANIK: razkácenje
 RODILNIK: razkácenja
 DAJALNIK: razkácenju
 TOŽILNIK: razkácenje
 MESTNIK: pri razkácenju

ORODNIK: z razkáčenjem
dvojina

IMENOVALNIK: razkáčenji

RODILNIK: razkáčenj

DAJALNIK: razkáčenjema

TOŽILNIK: razkáčenji

MESTNIK: pri razkáčenjih

ORODNIK: z razkáčenjema

množina

IMENOVALNIK: razkáčenja

RODILNIK: razkáčenj

DAJALNIK: razkáčenjem

TOŽILNIK: razkáčenja

MESTNIK: pri razkáčenjih

ORODNIK: z razkáčenji

TONEMSKO

[raskáčiti]

IPA: [raskà:tʃíti]

NEDOLOČNIK: razkáčiti

NAMENILNIK: razkáčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: razkáčim

2. OSEBA: razkáčiš

3. OSEBA: razkáči

dvojina

1. OSEBA: razkáčiva

2. OSEBA: razkáčita

3. OSEBA: razkáčita

množina

1. OSEBA: razkáčimo

2. OSEBA: razkáčite

3. OSEBA: razkáčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: razkáči

dvojina

1. OSEBA: razkáčiva

2. OSEBA: razkáčita

množina

1. OSEBA: razkáčimo

2. OSEBA: razkáčite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: razkáčil

DVOJINA: razkáčila

MNOŽINA: razkáčili

ženski spol

EDNINA: razkáčila in razkáčila

DVOJINA: razkáčili

MNOŽINA: razkáčile

srednji spol

EDNINA: razkáčilo

DVOJINA: razkáčili

MNOŽINA: razkáčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: razkáčen

RODILNIK: razkáčenega

DAJALNIK: razkáčenemu

TOŽILNIK: razkáčen

živo razkáčenega

MESTNIK: pri razkáčenem

ORODNIK: z razkáčenim

dvojina

IMENOVALNIK: razkáčena

RODILNIK: razkáčenih

DAJALNIK: razkáčenima

TOŽILNIK: razkáčena

MESTNIK: pri razkáčenih

ORODNIK: z razkáčenima

množina

IMENOVALNIK: razkáčeni

RODILNIK: razkáčenih

DAJALNIK: razkáčenim

TOŽILNIK: razkáčene

MESTNIK: pri razkáčenih

ORODNIK: z razkáčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: razkáčena

RODILNIK: razkáčene

DAJALNIK: razkáčeni

TOŽILNIK: razkáčeno

MESTNIK: pri razkáčeni

ORODNIK: z razkáčeno

dvojina

IMENOVALNIK: razkáčeni

RODILNIK: razkáčenih

DAJALNIK: razkáčenima

TOŽILNIK: razkáčeni

MESTNIK: pri razkáčenih

ORODNIK: z razkáčenima

množina

IMENOVALNIK: razkáčene

RODILNIK: razkáčenih

DAJALNIK: razkáčenim

TOŽILNIK: razkáčene

MESTNIK: pri razkáčenih

ORODNIK: z razkáčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: razkáčeno

RODILNIK: razkáčenega

DAJALNIK: razkáčenemu

TOŽILNIK: razkáčeno

MESTNIK: pri razkâčenem

ORODNIK: z razkâčenim

dvojina

IMENOVALNIK: razkâčeni

RODILNIK: razkâčeni**h**

DAJALNIK: razkâčeni**ma**

TOŽILNIK: razkâčeni

MESTNIK: pri razkâčeni**h**

ORODNIK: z razkâčeni**ma**

množina

IMENOVALNIK: razkâčena

RODILNIK: razkâčeni**h**

DAJALNIK: razkâčeni**m**

TOŽILNIK: razkâčena

MESTNIK: pri razkâčeni**h**

ORODNIK: z razkâčeni**mi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: razkâčenje

RODILNIK: razkâčen**ja**

DAJALNIK: razkâčen**ju**

TOŽILNIK: razkâčenje

MESTNIK: pri razkâčen**ju**

ORODNIK: z razkâčen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: razkâčen**ji** in razkâčen**ji**

RODILNIK: razkâčen**j**

DAJALNIK: razkâčen**jema** in razkâčen**jema**

TOŽILNIK: razkâčen**ji** in razkâčen**ji**

MESTNIK: pri razkâčen**jih**

ORODNIK: z razkâčen**jema** in z razkâčen**jema**

množina

IMENOVALNIK: razkâčen**ja**

RODILNIK: razkâčen**j**

DAJALNIK: razkâčen**jem**

TOŽILNIK: razkâčen**ja**

MESTNIK: pri razkâčen**jih**

ORODNIK: z razkâčen**ji**

IZVOR

iz *kačiti 'dvigati se, skakati' (sorodno s

↑skakati), glej ↑kača

raznokríli raznokríla raznokrílo pridevnik

[raznokríli]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[raznokríli]

IPA: [raznɔ'kri:li]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: raznokríli

RODILNIK: raznokríleg**a**

DAJALNIK: raznokríleg**emu**

TOŽILNIK: raznokríli

živo raznokríleg**a**

MESTNIK: pri raznokríleg**em**

ORODNIK: z raznokríleg**im**

dvojina

IMENOVALNIK: raznokríla

RODILNIK: raznokríleg**ih**

DAJALNIK: raznokríleg**ima**

TOŽILNIK: raznokríla

MESTNIK: pri raznokríleg**ih**

ORODNIK: z raznokríleg**ima**

množina

IMENOVALNIK: raznokríli

RODILNIK: raznokríleg**ih**

DAJALNIK: raznokríleg**im**

TOŽILNIK: raznokríle

MESTNIK: pri raznokríleg**ih**

ORODNIK: z raznokríleg**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: raznokríla

RODILNIK: raznokríle

DAJALNIK: raznokríli

TOŽILNIK: raznokrílo

MESTNIK: pri raznokríli

ORODNIK: z raznokrílo

dvojina

IMENOVALNIK: raznokríli

RODILNIK: raznokríleg**ih**

DAJALNIK: raznokríleg**ima**

TOŽILNIK: raznokríli

MESTNIK: pri raznokríleg**ih**

ORODNIK: z raznokríleg**ima**

množina

IMENOVALNIK: raznokríle

RODILNIK: raznokríleg**ih**

DAJALNIK: raznokríleg**im**

TOŽILNIK: raznokríle

MESTNIK: pri raznokríleg**ih**

ORODNIK: z raznokríleg**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: raznokrílo

RODILNIK: raznokríleg**a**

DAJALNIK: raznokríleg**emu**

TOŽILNIK: raznokrílo

MESTNIK: pri raznokríleg**em**

ORODNIK: z raznokríleg**im**

dvojina

IMENOVALNIK: raznokríli

RODILNIK: raznokríleg**ih**

DAJALNIK: raznokrîl**ima**
TOŽILNIK: raznokrî**li**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**ima**

množina

IMENOVALNIK: raznokrî**la**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**im**
TOŽILNIK: raznokrî**la**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**imi**

TONEMSKO

[raznokrîli]

IPA: [raznokrî:li]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: raznokrî**li**
RODILNIK: raznokrî**lega**
DAJALNIK: raznokrî**lemu**
TOŽILNIK: raznokrî**li**
živo raznokrî**lega**
MESTNIK: pri raznokrî**lem**
ORODNIK: z raznokrîl**im**

dvojina

IMENOVALNIK: raznokrî**la**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**ima**
TOŽILNIK: raznokrî**la**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**ima**

množina

IMENOVALNIK: raznokrî**li**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**im**
TOŽILNIK: raznokrî**le**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: raznokrî**la**
RODILNIK: raznokrî**le**
DAJALNIK: raznokrî**li**
TOŽILNIK: raznokrî**lo**
MESTNIK: pri raznokrî**li**
ORODNIK: z raznokrî**lo**

dvojina

IMENOVALNIK: raznokrî**li**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**ima**
TOŽILNIK: raznokrî**li**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**ima**

množina

IMENOVALNIK: raznokrî**le**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**im**
TOŽILNIK: raznokrî**le**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: raznokrî**lo**
RODILNIK: raznokrî**lega**
DAJALNIK: raznokrî**lemu**
TOŽILNIK: raznokrî**lo**
MESTNIK: pri raznokrî**lem**
ORODNIK: z raznokrîl**im**

dvojina

IMENOVALNIK: raznokrî**li**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**ima**
TOŽILNIK: raznokrî**li**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**ima**

množina

IMENOVALNIK: raznokrî**la**
RODILNIK: raznokrî**lih**
DAJALNIK: raznokrîl**im**
TOŽILNIK: raznokrî**la**
MESTNIK: pri raznokrî**lih**
ORODNIK: z raznokrîl**imi**

STALNE ZVEZE

raznokrili kačji pastir

iz zoologije večji kačji pastir, ki ima v mirovanju krila razprta; primerjaj lat. *Anisoptera*

- Ličinke *raznokrilih kačjih pastirjev* živijo v vodi in so plenilci.
- V nasprotju z enakokrili kačjimi pastirji *raznokrili kačji pastirji* počivajo z razprtimi krili.

IZVOR

iz *razna krila*

recikliranje

 recikliranje samostalnik srednjega spola

[recikliranje]

POMEN

1. ponovna uporaba, predelava odpadne snovi, materiala za proizvodnjo novih stvari

- ▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v roditelju recikliranje baterij | recikliranje embalaže, papirja, plastike, pločevink, stekla | recikliranje materialov | recikliranje odpadkov, smeti | recikliranje vode

- V svetu je danes močno uveljavljeno *recikliranje* papirja, stekla in aluminijastih pločevink, ki postajajo sekundarne surovine za izdelavo novih izdelkov.
  - Z *recikliranjem* baterij ohranjamo naravne vire, saj lahko plastiko in kovine, ki jih pridobimo z *recikliranjem* odpadnih baterij, uporabimo pri izdelavi novih.
  - Poskrbimo za čim večji delež *recikliranja* odpadkov, kar pomeni, da komunalno podjetje zagotovi, da ločeno zbrani odpadki končajo v sortirnih centrih.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
delež, stopnja recikliranja | možnost recikliranja | postopek, proces, sistem recikliranja | program recikliranja | stroški recikliranja
- Pri gradnji je zaradi varovanja okolja treba upoštevati izpuste ogljikovega dioksida ter razgradljivost in možnost *recikliranja* materialov.
  - V postopku *recikliranja* sestavne dele odsluženih mobilnih telefonov najprej ločijo na strupene odpadne snovi in vnovič uporaben material.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
naprava, sistem za recikliranje | obrat, tovarna za recikliranje | zabojnik za recikliranje
- Gradijo velik obrat za *recikliranje* starih letal.
  - Vreče ločite glede na vrsto odpadkov (embalaža, steklenice, papir) in jih po pikniku odložite v ustrezen zabojnik za *recikliranje*.
- ▶ **privedna zveza**
recikliranje in predelava | zbiranje in recikliranje
- Izpuste bi lahko občutno znižali tudi z *recikliranjem* in predelavo odpadkov v sekundarne surovine ter z njihovo (ponovno) učinkovito uporabo zmanjšali energetske odvisnosti.
  - Pomembno je zmanjševanje količine odpadkov že na izvoru kot tudi čim uspešnejše zbiranje in *recikliranje* odpadkov.
- ...
- Sistem uporablja patentirano tehnologijo in omogoča popolno *recikliranje* gum v dragocene surovine brez kakršnih koli emisij v zrak.
- 2. ekspresivno ponovna uporaba, predelava, aktualizacija česa**
- Razstavo je težko označiti kot klasično pregledno predstavitev, saj je avtor pravi umetnik *recikliranja* in predelav.
  - Pri montažah je najpomembnejši postopek *recikliranja* zavrženih podob in predmetov, ki kontrastni nadgradnji zaživijo v novih kontekstih in semantičnih razsežnostih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[recikliranje]

IPA: [rɛtsik'li:ranjɛ]

ednina

IMENOVALNIK: recikliranje

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranju

TOŽILNIK: recikliranje

MESTNIK: pri recikliranju

ORODNIK: z recikliranjem

dvojina

IMENOVALNIK: recikliranja

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranjema

TOŽILNIK: recikliranja

MESTNIK: pri recikliranjih

ORODNIK: z recikliranjema

množina

IMENOVALNIK: recikliranja

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranjem

TOŽILNIK: recikliranja

MESTNIK: pri recikliranjih

ORODNIK: z recikliranj

TONEMSKO

[recikliranje]

IPA: [rɛtsikl'i:rànje]

ednina

IMENOVALNIK: recikliranje

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranju

TOŽILNIK: recikliranje

MESTNIK: pri recikliranju

ORODNIK: z recikliranjem

dvojina

IMENOVALNIK: recikliranja

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranjema

TOŽILNIK: recikliranja

MESTNIK: pri recikliranjih

ORODNIK: z recikliranjema

množina

IMENOVALNIK: recikliranja

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranjem

TOŽILNIK: recikliranja

MESTNIK: pri recikliranjih

ORODNIK: z recikliranj

IZVOR

↑reciklirati

reciklirati recikliram nedovršni in dovršni glagol

[reciklirati]

POMEN

1. ponovno uporabljati, predelovati odpadno snov, material za proizvodnjo novih stvari

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

reciklirati embalažo, papir, plastiko, steklo |
reciklirati KATERI material | reciklirati oblačila |
reciklirati odpadke, smeti | reciklirati (odpadno)
vodo

- Najtežje je *reciklirati* plastično embalažo, to bi morali upoštevati tudi pri nakupovanju izdelkov.
- V eni od zadnjih kolekcij je *recikliral* pohištvene tekstilne materiale in dele tapeciranega pohištva predelal v inovativne kose oblačil.
- Življenje na otoku poteka v skladu z ekološkimi načeli, zato *reciklirajo* odpadke in pridobivajo energijo s sončnimi kolektorji.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku
reciklirati v celoti

- Stakleno embalažo *reciklirajo* v celoti, pri predelavi pa porabijo kar za tretjino manj energije kot s pridobivanjem stekla iz rude.
- Podjetje se trudi pri izdelavi tiskalnikov uporabljati materiale, ki jih je mogoče v veliki meri *reciklirati*.

▶ prisl. + **glag.**

ponovno reciklirati | popolnoma, stoddstotno reciklirati

- Staklo je mogoče stoddstotno *reciklirati*, ne da bi izgubilo kakovost, vendar pa odpadno staklo ne sme vsebovati nečistoč.

▶ priredna zveza

reciklirati in predelati | sortirati in reciklirati

- Do konca tega leta bodo po operativnem programu *reciklirali* ali predelali 51 odstotkov vse odpadne embalaže, največ papirja, najmanj pa še vedno plastike.

...

- To vrsto plastike je enostavno *reciklirati*.

2. ekspresivno ponovno uporabljati, predelovati, aktualizirati kaj

- Film *reciklira* skoraj vsak kliše deklinških najstniških komedij, ne da bi ponudil kar koli novega ali navdušujočega.
- Ker je ploščo ustvarila umetnica zrelih let, ko večina drugih glasbenikov samo pazljivo *reciklira* nekdanje uspešnice, je še toliko bolj presenetljiva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[reciklirati]

IPA: [retsik'li:rati]

NEDOLOČNIK: reciklirati

NAMENILNIK: reciklirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: recikliram
2. OSEBA: recikliraš
3. OSEBA: reciklira

dvojina

1. OSEBA: reciklirava
2. OSEBA: reciklirata
3. OSEBA: reciklirata

množina

1. OSEBA: recikliramo
2. OSEBA: reciklirate
3. OSEBA: reciklirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: recikliraj

dvojina

1. OSEBA: reciklirajva
2. OSEBA: reciklirajta

množina

1. OSEBA: reciklirajmo
2. OSEBA: reciklirajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: recikliral
DVOJINA: reciklirala
MNOŽINA: reciklirali

ženski spol

EDNINA: reciklirala
DVOJINA: reciklirali
MNOŽINA: reciklirale

srednji spol

EDNINA: recikliralo
DVOJINA: reciklirali
MNOŽINA: reciklirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: reciklirajoč
RODILNIK: reciklirajóčega
DAJALNIK: reciklirajóčemu
TOŽILNIK: reciklirajóč
živo reciklirajóčega
MESTNIK: pri reciklirajóčem
ORODNIK: z reciklirajóčim

dvojina

IMENOVANIK: reciklirajóča
RODILNIK: reciklirajóčih
DAJALNIK: reciklirajóčima
TOŽILNIK: reciklirajóča
MESTNIK: pri reciklirajóčih
ORODNIK: z reciklirajóčima

množina

IMENOVANIK: reciklirajóči
RODILNIK: reciklirajóčih

DAJALNIK: reciklirajó**čim**
TOŽILNIK: reciklirajó**če**
MESTNIK: pri reciklirajó**čih**
ORODNIK: z reciklirajó**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklirajó**ča**
RODILNIK: reciklirajó**če**
DAJALNIK: reciklirajó**či**
TOŽILNIK: reciklirajó**čo**
MESTNIK: pri reciklirajó**či**
ORODNIK: z reciklirajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: reciklirajó**či**
RODILNIK: reciklirajó**čih**
DAJALNIK: reciklirajó**čima**
TOŽILNIK: reciklirajó**či**
MESTNIK: pri reciklirajó**čih**
ORODNIK: z reciklirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: reciklirajó**če**
RODILNIK: reciklirajó**čih**
DAJALNIK: reciklirajó**čim**
TOŽILNIK: reciklirajó**če**
MESTNIK: pri reciklirajó**čih**
ORODNIK: z reciklirajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklirajó**če**
RODILNIK: reciklirajó**čega**
DAJALNIK: reciklirajó**čemu**
TOŽILNIK: reciklirajó**če**
MESTNIK: pri reciklirajó**čem**
ORODNIK: z reciklirajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: reciklirajó**či**
RODILNIK: reciklirajó**čih**
DAJALNIK: reciklirajó**čima**
TOŽILNIK: reciklirajó**či**
MESTNIK: pri reciklirajó**čih**
ORODNIK: z reciklirajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: reciklirajó**ča**
RODILNIK: reciklirajó**čih**
DAJALNIK: reciklirajó**čim**
TOŽILNIK: reciklirajó**ča**
MESTNIK: pri reciklirajó**čih**
ORODNIK: z reciklirajó**čimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklír**an**
RODILNIK: reciklír**anega**
DAJALNIK: reciklír**anemu**

TOŽILNIK: reciklír**an**
živo reciklír**anega**
MESTNIK: pri reciklír**anem**
ORODNIK: z reciklír**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: reciklír**ana**
RODILNIK: reciklír**anih**
DAJALNIK: reciklír**anima**
TOŽILNIK: reciklír**ana**
MESTNIK: pri reciklír**anih**
ORODNIK: z reciklír**anima**

množina

IMENOVALNIK: reciklír**ani**
RODILNIK: reciklír**anih**
DAJALNIK: reciklír**anim**
TOŽILNIK: reciklír**ane**
MESTNIK: pri reciklír**anih**
ORODNIK: z reciklír**animi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklír**ana**
RODILNIK: reciklír**ane**
DAJALNIK: reciklír**ani**
TOŽILNIK: reciklír**ano**
MESTNIK: pri reciklír**ani**
ORODNIK: z reciklír**ano**

dvojina

IMENOVALNIK: reciklír**ani**
RODILNIK: reciklír**anih**
DAJALNIK: reciklír**anima**
TOŽILNIK: reciklír**ani**
MESTNIK: pri reciklír**anih**
ORODNIK: z reciklír**anima**

množina

IMENOVALNIK: reciklír**ane**
RODILNIK: reciklír**anih**
DAJALNIK: reciklír**anim**
TOŽILNIK: reciklír**ane**
MESTNIK: pri reciklír**anih**
ORODNIK: z reciklír**animi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklír**ano**
RODILNIK: reciklír**anega**
DAJALNIK: reciklír**anemu**
TOŽILNIK: reciklír**ano**
MESTNIK: pri reciklír**anem**
ORODNIK: z reciklír**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: reciklír**ani**
RODILNIK: reciklír**anih**
DAJALNIK: reciklír**anima**
TOŽILNIK: reciklír**ani**
MESTNIK: pri reciklír**anih**

ORODNIK: z reciklírani**ma**
množina

IMENOVALNIK: reciklírana

RODILNIK: reciklírani**h**

DAJALNIK: reciklírani**m**

TOŽILNIK: reciklírana

MESTNIK: pri reciklírani**h**

ORODNIK: z reciklírani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: reciklirá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: reciklíranej**e**

RODILNIK: reciklíranej**a**

DAJALNIK: reciklíranej**u**

TOŽILNIK: reciklíranej**e**

MESTNIK: pri reciklíranej**u**

ORODNIK: z reciklíranej**em**

dvojina

IMENOVALNIK: reciklíranej**i**

RODILNIK: reciklíranej**aj**

DAJALNIK: reciklíranej**ema**

TOŽILNIK: reciklíranej**ij**

MESTNIK: pri reciklíranej**ih**

ORODNIK: z reciklíranej**ema**

množina

IMENOVALNIK: reciklíranej**a**

RODILNIK: reciklíranej**aj**

DAJALNIK: reciklíranej**em**

TOŽILNIK: reciklíranej**a**

MESTNIK: pri reciklíranej**ih**

ORODNIK: z reciklíranej**ij**

TONEMSKO

[reciklírati]

IPA: [rɛtsiklí:ràti]

NEDOLOČNIK: reciklírati

NAMENILNIK: reciklírati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: reciklír**am**

2. OSEBA: reciklír**aš**

3. OSEBA: reciklír**a**

dvojina

1. OSEBA: reciklír**ava**

2. OSEBA: reciklír**ata**

3. OSEBA: reciklír**ata**

množina

1. OSEBA: reciklír**amo**

2. OSEBA: reciklír**ate**

3. OSEBA: reciklír**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: reciklír**aj**

dvojina

1. OSEBA: reciklír**ajva**

2. OSEBA: reciklír**ajta**

množina

1. OSEBA: reciklír**ajmo**

2. OSEBA: reciklír**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: reciklír**al**

DVOJINA: reciklír**ala**

MNOŽINA: reciklír**ali**

ženski spol

EDNINA: reciklír**ala**

DVOJINA: reciklír**ali**

MNOŽINA: reciklír**ale**

srednji spol

EDNINA: reciklír**alo**

DVOJINA: reciklír**ali**

MNOŽINA: reciklír**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: recikliraj**oč** tudi recikliraj**oč**

RODILNIK: recikliraj**očega**

DAJALNIK: recikliraj**očemu**

TOŽILNIK: recikliraj**oč** tudi recikliraj**oč**

živo recikliraj**očega**

MESTNIK: pri recikliraj**očem**

ORODNIK: z recikliraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: recikliraj**oča**

RODILNIK: recikliraj**očih**

DAJALNIK: recikliraj**očima**

TOŽILNIK: recikliraj**oča**

MESTNIK: pri recikliraj**očih**

ORODNIK: z recikliraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: recikliraj**oč**

RODILNIK: recikliraj**očih**

DAJALNIK: recikliraj**očim**

TOŽILNIK: recikliraj**oč**

MESTNIK: pri recikliraj**očih**

ORODNIK: z recikliraj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: recikliraj**oč**

RODILNIK: recikliraj**oč**

DAJALNIK: recikliraj**oč**

TOŽILNIK: recikliraj**oč**

MESTNIK: pri recikliraj**oč**

ORODNIK: z recikliraj**oč**

dvojina

IMENOVALNIK: recikliraj**oč**

RODILNIK: recikliraj**očih**

DAJALNIK: recikliraj**očima**

TOŽILNIK: reciklirajóči
MESTNIK: pri reciklirajóčih
ORODNIK: z reciklirajóčima

množina

IMENOVALNIK: reciklirajóče
RODILNIK: reciklirajóčih
DAJALNIK: reciklirajóčim
TOŽILNIK: reciklirajóče
MESTNIK: pri reciklirajóčih
ORODNIK: z reciklirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklirajóče
RODILNIK: reciklirajóčega
DAJALNIK: reciklirajóčemu
TOŽILNIK: reciklirajóče
MESTNIK: pri reciklirajóčem
ORODNIK: z reciklirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: reciklirajóči
RODILNIK: reciklirajóčih
DAJALNIK: reciklirajóčima
TOŽILNIK: reciklirajóči
MESTNIK: pri reciklirajóčih
ORODNIK: z reciklirajóčima

množina

IMENOVALNIK: reciklirajóča
RODILNIK: reciklirajóčih
DAJALNIK: reciklirajóčim
TOŽILNIK: reciklirajóča
MESTNIK: pri reciklirajóčih
ORODNIK: z reciklirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklîran
RODILNIK: reciklîranega
DAJALNIK: reciklîranemu
TOŽILNIK: reciklîran
živo reciklîranega
MESTNIK: pri reciklîranem
ORODNIK: z reciklîranim

dvojina

IMENOVALNIK: reciklîrana
RODILNIK: reciklîranih
DAJALNIK: reciklîranima
TOŽILNIK: reciklîrana
MESTNIK: pri reciklîranih
ORODNIK: z reciklîranima

množina

IMENOVALNIK: reciklîrani
RODILNIK: reciklîranih
DAJALNIK: reciklîranim
TOŽILNIK: reciklîrane

MESTNIK: pri reciklîranih
ORODNIK: z reciklîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklîrana
RODILNIK: reciklîrane
DAJALNIK: reciklîrani
TOŽILNIK: reciklîrano
MESTNIK: pri reciklîrani
ORODNIK: z reciklîrano

dvojina

IMENOVALNIK: reciklîrani
RODILNIK: reciklîranih
DAJALNIK: reciklîranima
TOŽILNIK: reciklîrani
MESTNIK: pri reciklîranih
ORODNIK: z reciklîranima

množina

IMENOVALNIK: reciklîrane
RODILNIK: reciklîranih
DAJALNIK: reciklîranim
TOŽILNIK: reciklîrane
MESTNIK: pri reciklîranih
ORODNIK: z reciklîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: reciklîrano
RODILNIK: reciklîranega
DAJALNIK: reciklîranemu
TOŽILNIK: reciklîrano
MESTNIK: pri reciklîranem
ORODNIK: z reciklîranim

dvojina

IMENOVALNIK: reciklîrani
RODILNIK: reciklîranih
DAJALNIK: reciklîranima
TOŽILNIK: reciklîrani
MESTNIK: pri reciklîranih
ORODNIK: z reciklîranima

množina

IMENOVALNIK: reciklîrana
RODILNIK: reciklîranih
DAJALNIK: reciklîranim
TOŽILNIK: reciklîrana
MESTNIK: pri reciklîranih
ORODNIK: z reciklîranimi

DELEŽJE NA -aje: reciklîraje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: reciklîranje
RODILNIK: reciklîranja
DAJALNIK: reciklîranju
TOŽILNIK: reciklîranje
MESTNIK: pri reciklîranju

ORODNIK: z recikliranjem
dvojina

IMENOVALNIK: recikliranj

RODILNIK: recikliranj

DAJALNIK: recikliranjema

TOŽILNIK: recikliranj

MESTNIK: pri recikliranjih

ORODNIK: z recikliranjema

množina

IMENOVALNIK: recikliranja

RODILNIK: recikliranja

DAJALNIK: recikliranje

TOŽILNIK: recikliranja

MESTNIK: pri recikliranjih

ORODNIK: z recikliranj

IZVOR

prevzeto (prek nem. *recyklieren*) iz angl. *recycle* iz lat. *re..* 'ponovno, spet, nazaj, proti' + *cycle* 'krožiti'

refleksoterapévt refléksoterapévtá samostalnik

moškega spola

[refléksoterapéʋt]

POMEN

kdor se ukvarja z refleksoterapijo, navadno poklicno

▶ prid. beseda + sam. beseda

izkušen refleksoterapevt

▪ Masažo naj izvaja izkušen *refleksoterapevt*, maser ali fizioterapevt.

▶ sam. beseda + pri + sam. beseda v mestniku

obisk pri refleksoterapevtu

▪ Strokovnjaki priporočajo za začetek dvanajst obiskov pri *refleksoterapevtu*.

...

▪ *Refleksoterapevti* pogosto ugotavljajo, da so bolj občutljive refleksne cone organov, ki so bili operirani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[refléksoterapéʋt]

IPA: [rɛflɛ:ksɔtɛra'pɛ:ʋt]

ednina

IMENOVALNIK: refleksoterapévt

RODILNIK: refleksoterapévtá

DAJALNIK: refleksoterapévtu

TOŽILNIK: refleksoterapévtá

MESTNIK: pri refleksoterapévtu

ORODNIK: z refleksoterapévtom

dvojina

IMENOVALNIK: refleksoterapévtá

RODILNIK: refléksoterapévtov

DAJALNIK: refléksoterapévtoma

TOŽILNIK: refléksoterapévtá

MESTNIK: pri refléksoterapévtih

ORODNIK: z refléksoterapévtoma

množina

IMENOVALNIK: refléksoterapévti

RODILNIK: refléksoterapévtov

DAJALNIK: refléksoterapévtom

TOŽILNIK: refléksoterapévte

MESTNIK: pri refléksoterapévtih

ORODNIK: z refléksoterapévti

TONEMSKO

[refléksoterapéʋt]

IPA: [rɛflɛ:ksɔtɛra'pɛ:ʋt]

ednina

IMENOVALNIK: refléksoterapévt

RODILNIK: refléksoterapévtá

DAJALNIK: refléksoterapévtu

TOŽILNIK: refléksoterapévtá

MESTNIK: pri refléksoterapévtu

ORODNIK: z refléksoterapévtom

dvojina

IMENOVALNIK: refléksoterapévtá

RODILNIK: refléksoterapévtov

DAJALNIK: refléksoterapévtoma

TOŽILNIK: refléksoterapévtá

MESTNIK: pri refléksoterapévtih

ORODNIK: z refléksoterapévtoma

množina

IMENOVALNIK: refléksoterapévti

RODILNIK: refléksoterapévtov

DAJALNIK: refléksoterapévtom

TOŽILNIK: refléksoterapévte

MESTNIK: pri refléksoterapévtih

ORODNIK: z refléksoterapévti

BESEDOTVORJE

ženski spol: refleksoterapevtka

IZVOR

po zgledu angl. *reflexotherapist* iz ↑refleks + ↑terapevt

refleksoterapévtka refléksoterapévtke

samostalnik ženskega spola

[refléksoterapéʋtka]

POMEN

ženska, ki se ukvarja z refleksoterapijo, navadno poklicno

▪ Osnove tehnike refleksoterapije je za starše pripravila priznana *refleksoterapevtka*.

- Ukvarja se s partnersko terapijo in družinskim svetovanjem, je tudi *refleksoterapevtka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[refléksoterapě̀tka]

IPA: [rɛfl̩ɛ:ksɔtɛra'pɛ:ʊtkà]

ednina

IMENOVALNIK: refléksoterapě̀vtka

RODILNIK: refléksoterapě̀vtke

DAJALNIK: refléksoterapě̀vtki

TOŽILNIK: refléksoterapě̀vtko

MESTNIK: pri refléksoterapě̀vtki

ORODNIK: z refléksoterapě̀vtko

dvojina

IMENOVALNIK: refléksoterapě̀vtki

RODILNIK: refléksoterapě̀vtk

DAJALNIK: refléksoterapě̀vtkama

TOŽILNIK: refléksoterapě̀vtki

MESTNIK: pri refléksoterapě̀vtkah

ORODNIK: z refléksoterapě̀vtkama

množina

IMENOVALNIK: refléksoterapě̀vtke

RODILNIK: refléksoterapě̀vtk

DAJALNIK: refléksoterapě̀vtkam

TOŽILNIK: refléksoterapě̀vtke

MESTNIK: pri refléksoterapě̀vtkah

ORODNIK: z refléksoterapě̀vtkami

TONEMSKO

[reflě̀ksoterapě̀tka]

IPA: [rɛfl̩ɛ:ksɔtɛrapɛ:ʊtkà]

ednina

IMENOVALNIK: reflě̀ksoterapě̀vtka

RODILNIK: reflě̀ksoterapě̀vtke

DAJALNIK: reflě̀ksoterapě̀vtki

TOŽILNIK: reflě̀ksoterapě̀vtko

MESTNIK: pri reflě̀ksoterapě̀vtki

ORODNIK: z reflě̀ksoterapě̀vtko

dvojina

IMENOVALNIK: reflě̀ksoterapě̀vtki

RODILNIK: reflě̀ksoterapě̀vtk

DAJALNIK: reflě̀ksoterapě̀vtkama

TOŽILNIK: reflě̀ksoterapě̀vtki

MESTNIK: pri reflě̀ksoterapě̀vtkah

ORODNIK: z reflě̀ksoterapě̀vtkama

množina

IMENOVALNIK: reflě̀ksoterapě̀vtke

RODILNIK: reflě̀ksoterapě̀vtk

DAJALNIK: reflě̀ksoterapě̀vtkam

TOŽILNIK: reflě̀ksoterapě̀vtke

MESTNIK: pri reflě̀ksoterapě̀vtkah

ORODNIK: z reflě̀ksoterapě̀vtkami

IZVOR

↑refleksoterapevt

refléksoterapíja refléksoterapíje samostalnik

ženskega spola

[refléksoterapíja]

POMEN

metoda dopolnilnega zdravljenja, ki temelji na masaži določenih točk na stopalih, dlaneh za spodbujanje delovanja posameznih organov, delov telesa

▪ *Refleksoterapíja* je učinkovita pri stresu, glavobolu, bolečinah in alergijah.

▪ *Refleksoterapíja* ni diagnostična metoda, niti nadomestilo uradni medicini, je le pomoč ljudem k hitrejšemu samozdravljenju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[refléksoterapíja]

IPA: [rɛfl̩ɛ:ksɔtɛra'pi:ja]

ednina

IMENOVALNIK: refléksoterapíja

RODILNIK: refléksoterapíje

DAJALNIK: refléksoterapíji

TOŽILNIK: refléksoterapíjo

MESTNIK: pri refléksoterapíji

ORODNIK: z refléksoterapíjo

dvojina

IMENOVALNIK: refléksoterapíji

RODILNIK: refléksoterapíj

DAJALNIK: refléksoterapíjama

TOŽILNIK: refléksoterapíji

MESTNIK: pri refléksoterapíjah

ORODNIK: z refléksoterapíjama

množina

IMENOVALNIK: refléksoterapíje

RODILNIK: refléksoterapíj

DAJALNIK: refléksoterapíjam

TOŽILNIK: refléksoterapíje

MESTNIK: pri refléksoterapíjah

ORODNIK: z refléksoterapíjami

TONEMSKO

[reflě̀ksoterapíja]

IPA: [rɛfl̩ɛ:ksɔtɛrapí:jà]

ednina

IMENOVALNIK: reflě̀ksoterapíja

RODILNIK: reflě̀ksoterapíje

DAJALNIK: reflě̀ksoterapíji

TOŽILNIK: reflě̀ksoterapíjo

MESTNIK: pri reflě̀ksoterapíji

ORODNIK: z reflě̀ksoterapíjo

dvojina

IMENOVALNIK: reflêksoterapîji
RODILNIK: reflêksoterapîj
DAJALNIK: reflêksoterapîj**ama**
TOŽILNIK: reflêksoterapîji
MESTNIK: pri reflêksoterapîj**ah**
ORODNIK: z reflêksoterapîj**ama**

množina

IMENOVALNIK: reflêksoterapîje
RODILNIK: reflêksoterapîj
DAJALNIK: reflêksoterapîj**am**
TOŽILNIK: reflêksoterapîje
MESTNIK: pri reflêksoterapîj**ah**
ORODNIK: z reflêksoterapîj**ami**

IZVOR

prevzeto iz angl. *reflexotherapy*, nem. *Reflexotherapie*, iz ↑refleks + ↑terapija

rêga rêge samostalnik ženskega spola

[rêga] in [réga]

POMEN

manjša žaba z zelenim telesom in temno liso ob očeh, ki živi v večini Evrope in Male Azije, zlasti na drevju; primerjaj lat. *Hyla arborea*; SIN.: iz zoologije zelena rega

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ko se pripravlja k slabemu vremenu ali nevihti, se začne *rega* močno oglašati.
- *Rege* se oglašajo v paritvenem obdobju, prav tako pa jih slišimo tudi poleti.

...

▪ Kakšna je njena prehrana in kako je z *rego* pozimi v ogrevanem stanovanju?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rêga]

IPA: [rɛ:ga]

ednina

IMENOVALNIK: rêga
RODILNIK: rêge
DAJALNIK: rêgi
TOŽILNIK: rêgo
MESTNIK: pri rêgi
ORODNIK: z rêgo

dvojina

IMENOVALNIK: rêgi
RODILNIK: rêg
DAJALNIK: rêg**ama**
TOŽILNIK: rêgi
MESTNIK: pri rêg**ah**
ORODNIK: z rêg**ama**

množina

IMENOVALNIK: rêge
RODILNIK: rêg
DAJALNIK: rêg**am**
TOŽILNIK: rêge
MESTNIK: pri rêg**ah**
ORODNIK: z rêg**ami**

TONEMSKO

[rêga]

IPA: [rɛ:gà]

ednina

IMENOVALNIK: rêga
RODILNIK: rêge
DAJALNIK: rêgi
TOŽILNIK: rêgo
MESTNIK: pri rêgi
ORODNIK: z rêgo

dvojina

IMENOVALNIK: rêgi
RODILNIK: rêg
DAJALNIK: rêg**ama**
TOŽILNIK: rêgi
MESTNIK: pri rêg**ah**
ORODNIK: z rêg**ama**

množina

IMENOVALNIK: rêge
RODILNIK: rêg
DAJALNIK: rêg**am**
TOŽILNIK: rêge
MESTNIK: pri rêg**ah**
ORODNIK: z rêg**ami**

STALNE ZVEZE

zelena rega

iz zoologije manjša žaba z zelenim telesom in temno liso ob očeh, ki živi v večini Evrope in Male Azije, zlasti na drevju; primerjaj lat. *Hyla arborea*; SIN.: rega

- Otroci so med sprehodom na grmu našli *zeleno rego* in jo odnesli domov.
- Za *zeleno rego* moramo imeti klimatiziran terarij, ki je v zgornjem delu delno tudi zračen (na zgornji del okvirja montiramo tenko mrežico).

IZVOR

↑regati

reiki reikija samostalnik ženskega spola

[rêjki]

POMEN

1. metoda dopolnilnega zdravljenja, ki temelji na vzpostavljanju energijskega ravnovesja v telesu, zlasti z dotiki določenih mest na telesu, približevanjem rok, po izvoru iz Japonske

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

mojster, učitelj reikija | tečaj reikija

- Tečaj bo vodil eden največjih mojstrov *reikija* na svetu.
- Na drugi stopnji se učimo uporabe *reikija* na daljavo.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** zdravljenje z reikijem

- Zdravljenje z *reikijem* je postopek, s katerim lahko zdravimo sebe in druge.

...

▪ *Reiki* je sposobnost aktiviranja življenjske energije in njenega usmerjanja v vzpostavitev ravnovesja v vseh celicah v telesu.

▪ S preprostim polaganjem rok *reiki* pospešuje celostno zdravljenje.

2. kot pridevnik **ki** je v zvezi z reikijem 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda**

- Številne zasebne klinike sodelujejo z *reiki* terapevti, ker se je izkazalo, da reiki pomaga pri hitrejšem okrevanju in podpira pozitivne učinke zdravljenja uradne medicine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rêjki]

IPA: [rɛ:iki]

ednina

IMENOVALNIK: [rêjki]

RODILNIK: [rêjkija]

DAJALNIK: [rêjkiju]

TOŽILNIK: [rêjki]

MESTNIK: [pri rêjkiju]

ORODNIK: [z rêjkijem]

dvojina

IMENOVALNIK: [rêjkija]

RODILNIK: [rêjkijev]

DAJALNIK: [rêjkijema]

TOŽILNIK: [rêjkija]

MESTNIK: [pri rêjkijih]

ORODNIK: [z rêjkijema]

množina

IMENOVALNIK: [rêjkiji]

RODILNIK: [rêjkijev]

DAJALNIK: [rêjkijem]

TOŽILNIK: [rêjkije]

MESTNIK: [pri rêjkijih]

ORODNIK: [z rêjkiji]

TONEMSKO

[rêjki]

IPA: [rɛ:iki]

ednina

IMENOVALNIK: [rêjki]

RODILNIK: [rêjkija]

DAJALNIK: [rêjkiju]

TOŽILNIK: [rêjki]

MESTNIK: [pri rêjkiju]

ORODNIK: [z rêjkijem]

dvojina

IMENOVALNIK: [rêjkija]

RODILNIK: [rêjkijev]

DAJALNIK: [rêjkijema]

TOŽILNIK: [rêjkija]

MESTNIK: [pri rêjkijih]

ORODNIK: [z rêjkijema]

množina

IMENOVALNIK: [rêjkiji]

RODILNIK: [rêjkijev]

DAJALNIK: [rêjkijem]

TOŽILNIK: [rêjkije]

MESTNIK: [pri rêjkijih]

ORODNIK: [z rêjkiji]

IZVOR

prevzeto prek angl. *reiki*, nem. *Reiki* iz jap. *reiki*, prvotno 'mistično vzdušje', iz *rei* 'duh, duša' + *ki* 'duh, življenjska energija'

reprezentánt reprezentánta samostalnik moškega spola

[reprezentánt]

POMEN

športnik, ki je član reprezentance

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

članski, kadetski, mladinski reprezentant | dolgoletni, nekdanji, novopečen reprezentant | hokejski, košarkarski, nogometni reprezentant | izkušen, mlad, *n*-letni reprezentant | občasni, standardni reprezentant

▪ Vodil je kadetski reprezentanci, 15- in 16-letne mlade upe, med katerimi se je kalilo precej današnjih članskih *reprezentantov*.

▪ Ugibanj o prestopu slovenskega nogometnega *reprezentanta* je konec.

▪ Poškodbe krojijo tudi reprezentančni izbor, kajti kar nekaj standardnih *reprezentantov* je poškodovanih.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

reprezentant blesti | reprezentant brani, trenira, vadi | reprezentant igra, odigra, zaigra | reprezentant nastopi, odpotuje | reprezentant podaljša, podpiše pogodbo

- *Reprezentanti* bodo do svetovnega prvenstva trenirali po klubih.
- Nekdanji mladi *reprezentant* je z novimi soigralci vadil že dalj časa, po ureditvi formalnosti pa bo imel tudi pravico nastopa na ligaških tekmah.
- V kvalifikacijah za ligo prvakov bosta drevi igrala še dva slovenska *reprezentanta*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
odsotnost reprezentantov | seznam, spisek reprezentantov | status reprezentantov | večina reprezentantov

- Slovenska zasedba je bila zaradi odsotnosti *reprezentantov*, ki so bili na tekmi svetovnega pokala, skromna.
- Počakali bomo žreb, potem pa pripravili širši seznam *reprezentantov* za kvalifikacijski tekmi.
- Večina *reprezentantov* igra po najboljših evropskih klubih.

...

- Zanimivo je, da je njegov brat *reprezentant* Slovenije v rugbyju.
- V znesek so všeti tudi stroški za vozovnice slovenskih *reprezentantov* iz tujine.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[reprezentánt]

IPA: [rɛprɛzɛn'ta:nt]

ednina

IMENOVALNIK: reprezentánt
RODILNIK: reprezentánta
DAJALNIK: reprezentántu
TOŽILNIK: reprezentánta
MESTNIK: pri reprezentántu
ORODNIK: z reprezentántom

dvojina

IMENOVALNIK: reprezentánta
RODILNIK: reprezentántov
DAJALNIK: reprezentántoma
TOŽILNIK: reprezentánta
MESTNIK: pri reprezentántih
ORODNIK: z reprezentántoma

množina

IMENOVALNIK: reprezentánti
RODILNIK: reprezentántov
DAJALNIK: reprezentántom
TOŽILNIK: reprezentánte
MESTNIK: pri reprezentántih
ORODNIK: z reprezentánti

TONEMSKO

[reprezentánt]

IPA: [rɛprɛzɛntà:nt]

ednina

IMENOVALNIK: reprezentánt
RODILNIK: reprezentánta
DAJALNIK: reprezentántu
TOŽILNIK: reprezentánta
MESTNIK: pri reprezentántu
ORODNIK: z reprezentántom

dvojina

IMENOVALNIK: reprezentánta
RODILNIK: reprezentántov tudi reprezentántov
DAJALNIK: reprezentántoma
TOŽILNIK: reprezentánta
MESTNIK: pri reprezentántih tudi pri reprezentántih
ORODNIK: z reprezentántoma

množina

IMENOVALNIK: reprezentánti
RODILNIK: reprezentántov tudi reprezentántov
DAJALNIK: reprezentántom
TOŽILNIK: reprezentánte
MESTNIK: pri reprezentántih tudi pri reprezentántih
ORODNIK: z reprezentánti tudi z reprezentánti

in

[reprezentánt]

IPA: [rɛprɛzɛntá:nt]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: reprezentánt
RODILNIK: reprezentánta
DAJALNIK: reprezentántu
TOŽILNIK: reprezentánta
MESTNIK: pri reprezentántu tudi pri reprezentántu
ORODNIK: z reprezentántom

dvojina

IMENOVALNIK: reprezentánta
RODILNIK: reprezentántov in reprezentántov
DAJALNIK: reprezentántoma
TOŽILNIK: reprezentánta
MESTNIK: pri reprezentántih in pri reprezentántih
ORODNIK: z reprezentántoma

množina

IMENOVALNIK: reprezentánti
RODILNIK: reprezentántov in reprezentántov
DAJALNIK: reprezentántom
TOŽILNIK: reprezentánte
MESTNIK: pri reprezentántih in pri reprezentántih
ORODNIK: z reprezentánti in z reprezentánti

BESEDOTVORJE

ženski spol: reprezentantka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Repräsentant* iz frc. *représentant*, iz ↑reprezentirati

reprezentántka

reprezentántke samostalnik ženskega

spola

[reprezentántka]

POMEN

športnica, ki je članica reprezentance

► prid. beseda + sam. beseda

članska, kadetska, mladinska reprezentantka | dolgoletna, nekdanja, novopečena reprezentantka | namiznoteniška, roketna, teniška reprezentantka

▪ Cilj kluba je uveljavitev mladih igralk, predvsem kadetskih *reprezentantk*.

▪ Iz Španije je prišla novica o pomembni turnirski zmagi slovenske teniške *reprezentantke*.

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

reprezentantka doseže *n* točk | reprezentantka igra, nastopi, se pridruži | reprezentantka slavi, zmaga

▪ Slovenska *reprezentantka* je v drugi tekmi dosegla sedem točk, v tretji pa enajst.

▪ Med kegljačicami je presenetljivo slavila mladinska *reprezentantka* iz Celja.

...

▪ Dolgoletna *reprezentantka* Slovenije se je prvič v karieri morala odpovedati nastopu za izbrano vrsto.

▪ Ekipi po kvaliteti močno izstopata in v njunih vrstah je večina *reprezentantk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[reprezentántka]

IPA: [rɛprɛzɛnˈtaːntka]

ednina

IMENOVALNIK: reprezentántka

RODILNIK: reprezentántke

DAJALNIK: reprezentántki

TOŽILNIK: reprezentántko

MESTNIK: pri reprezentántki

ORODNIK: z reprezentántko

dvojina

IMENOVALNIK: reprezentántki

RODILNIK: reprezentántk

DAJALNIK: reprezentántkama

TOŽILNIK: reprezentántki

MESTNIK: pri reprezentántkah

ORODNIK: z reprezentántkama

množina

IMENOVALNIK: reprezentántke

RODILNIK: reprezentántk

DAJALNIK: reprezentántkam

TOŽILNIK: reprezentántke

MESTNIK: pri reprezentántkah

ORODNIK: z reprezentántkami

TONEMSKO

[reprezentántka]

IPA: [rɛprɛzɛnˈtaːntkà]

ednina

IMENOVALNIK: reprezentántka

RODILNIK: reprezentántke

DAJALNIK: reprezentántki

TOŽILNIK: reprezentántko

MESTNIK: pri reprezentántki

ORODNIK: z reprezentántko

dvojina

IMENOVALNIK: reprezentántki

RODILNIK: reprezentántk

DAJALNIK: reprezentántkama

TOŽILNIK: reprezentántki

MESTNIK: pri reprezentántkah

ORODNIK: z reprezentántkama

množina

IMENOVALNIK: reprezentántke

RODILNIK: reprezentántk

DAJALNIK: reprezentántkam

TOŽILNIK: reprezentántke

MESTNIK: pri reprezentántkah

ORODNIK: z reprezentántkami

IZVOR

↑reprezentant

repúh

repúha samostalnik moškega spola

[repúh]

POMEN

1. iz botanike rastlina z velikimi nazobčanimi listi in belimi ali rožnatimi cvetovi v koških ali del te rastline; primerjaj lat. *Petasites*

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

izvleček repuha

▪ Raziskovalci še ne znajo pojasniti, kako izvleček *repuha* zmanjša pogostnost migren.

...

▪ *Repuh* cveti od marca do aprila.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ *Repuh* pomaga pri pomirjanju bolečin.

...

▪ Uživanje *repuha* se odsvetuje ljudem z alergijo na ambrozijo, ognjič ali marjetico.

▪ Telo *repuh* v omenjenih količinah dobro prenaša, po prekinitvi pa drži njegov učinek še mesece ali celo leta.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[repúh]

IPA: [rɛ'pu:x]

ednina

IMENOVALNIK: repúh

RODILNIK: repúha

DAJALNIK: repúhu

TOŽILNIK: repúh

MESTNIK: pri repúhu

ORODNIK: z repúhom

dvojina

IMENOVALNIK: repúha

RODILNIK: repúhov

DAJALNIK: repúhoma

TOŽILNIK: repúha

MESTNIK: pri repúhih

ORODNIK: z repúhoma

množina

IMENOVALNIK: repúhi

RODILNIK: repúhov

DAJALNIK: repúhom

TOŽILNIK: repúhe

MESTNIK: pri repúhih

ORODNIK: z repúhi

TONEMSKO

[repúh]

IPA: [rɛpú:x]

ednina

IMENOVALNIK: repúh

RODILNIK: repúha

DAJALNIK: repúhu

TOŽILNIK: repúh

MESTNIK: pri repúhu

ORODNIK: z repúhom

dvojina

IMENOVALNIK: repúha

RODILNIK: repúhov

DAJALNIK: repúhoma

TOŽILNIK: repúha

MESTNIK: pri repúhih

ORODNIK: z repúhoma

množina

IMENOVALNIK: repúhi

RODILNIK: repúhov

DAJALNIK: repúhom

TOŽILNIK: repúhe

MESTNIK: pri repúhih

ORODNIK: z repúhi

STALNE ZVEZE

navadni repuh

iz botanike repuh z rožnatimi cvetovi; primerjaj lat.

Petasites hybridus

▪ *Navadni repuh* je dvodomna rastlina, kar pomeni, da so na eni rastlini le moški cvetovi, na drugi pa se razpirajo samo ženski cvetovi.

IZVOR

= hrv. *repūh*, 'repinec, repuh, lapuh', bolg. *repuh* 'repinec' < pslov. *rěpuxъ 'repinec' iz *rěpiti 'zgrabiti, prijeti'

Rh simbol

POMEN

simbol za kemijski element *rodij*

▪ Katalizator je iz zlitine platine Pt in rodija *Rh*, naparjene na rebrasto oblikovano keramiko.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Rh*, simbola za element ↑rodij

Rn simbol

POMEN

simbol za kemijski element *radon*

▪ Posamezni radioaktivni elementi, ki nas zanimajo s stališča varstva pred ionizirajočimi sevanji, so radij (Ra), radon (*Rn*) in uran (U).

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Rn*, simbola za element ↑radon

ródij ródija samostalnik moškega spola

[ródi]

POMEN

v naravi redko prisotna trda težka žlahtna kovina srebrno bele barve, kemijski element [Rh]

▪ Avtomobilska industrija v katalizatorje izpušnih plinov vgradi kar polovico svetovnih zalog platine in 80 odstotkov *rodija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ródi]

IPA: ['ro:di]

ednina

IMENOVALNIK: ródij

RODILNIK: ródija

DAJALNIK: ródiju

TOŽILNIK: ródij

MESTNIK: pri ródiju

ORODNIK: z ródijem

dvojina

IMENOVALNIK: ródija

RODILNIK: ródijev

DAJALNIK: ródijema

TOŽILNIK: ródija
MESTNIK: pri ródijih
ORODNIK: z ródijema

množina

IMENOVALNIK: ródiji
RODILNIK: ródijev
DAJALNIK: ródijem
TOŽILNIK: ródije
MESTNIK: pri ródijih
ORODNIK: z ródiji

TONEMSKO

[ròdí]
IPA: [rò:dí]

ednina

IMENOVALNIK: ródij
RODILNIK: ródija
DAJALNIK: ródiju
TOŽILNIK: ródij
MESTNIK: pri ródiju
ORODNIK: z ródijem

dvojina

IMENOVALNIK: ródija
RODILNIK: ródijev tudi ródijev
DAJALNIK: ródijema
TOŽILNIK: ródija
MESTNIK: pri ródijih tudi pri ródijih
ORODNIK: z ródijema

množina

IMENOVALNIK: ródiji
RODILNIK: ródijev tudi ródijev
DAJALNIK: ródijem
TOŽILNIK: ródije
MESTNIK: pri ródijih tudi pri ródijih
ORODNIK: z ródiji tudi z ródiji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Rhodium*, frc., angl. *rhodium* iz nlat. *rhodium*, iz gr. *rhódeos* 'tak kot vrtnica, rožnat' po barvi nekaterih spojin tega elementa

rokometáš rokometáša samostalnik moškega spola

[rokometáš]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z rokometom

► prid. beseda + sam. beseda

domači, gostujoči rokometáš | izkušen, odličen, vrhunski rokometáš | legendaren, nekdanji rokometáš | mlad rokometáš | nadarjen, obetaven, perspektiven rokometáš

- V drugem polčasu so domači *rokometáši* zaigrali veliko bolje.
- Uprava kluba mu je v podpis ponudila triletno pogodbo, na kar pa mladi *rokometáš* ni pristal.

- Strokovnjaki pravijo, da je eden najbolj nadarjenih *rokometásev* svoje generacije.

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

rokometáši gostujejo, se pomerijo, uvrstijo, zmagajo | rokometáši igrajo, odigrajo | rokometáši osvojijo KAJ | rokometáši premagajo KOGA

- Njihovi *rokometáši* so zanesljivo zmagali.
- *Rokometáši* bodo odigrali tretji krog v končnici za naslov državnega prvaka.
- Slovenski *rokometáši* so v Kopru premagali aktualne evropske prvake.

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

kapetan, trener rokometásev | poraz, uspeh, zmaga rokometásev | državno prvenstvo rokometásev | tabor rokometásev | trening rokometásev

- Občinstvo je z bučnim aplavzom pozdravilo informacijo o zmagi *rokometásev*.
- Danes sta na evropskem prvenstvu *rokometásev* do 20 let na sporedu polfinalni tekmi.
- Zaradi nepričakovane zamude se je tudi trening *rokometásev* začel bolj pozno.

...

- Po daljši prekinitvi zaradi evropskega prvenstva se je v torek nadaljevalo tekmovanje v prvi slovenski ligi za *rokometáše*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rokometáš]
IPA: [rɔkɔmɛ'taːʃ]

ednina

IMENOVALNIK: rokometáš
RODILNIK: rokometáša
DAJALNIK: rokometášu
TOŽILNIK: rokometáša
MESTNIK: pri rokometášu
ORODNIK: z rokometášem

dvojina

IMENOVALNIK: rokometáša
RODILNIK: rokometášev
DAJALNIK: rokometášema
TOŽILNIK: rokometáša
MESTNIK: pri rokometáših
ORODNIK: z rokometášema

množina

IMENOVALNIK: rokometáši
RODILNIK: rokometásev
DAJALNIK: rokometášem
TOŽILNIK: rokometáše
MESTNIK: pri rokometáših
ORODNIK: z rokometáši

TONEMSKO

[rokometáš]

IPA: [rɔkɔmetà:f]

ednina

IMENOVALNIK: rokometáš

RODILNIK: rokometáša

DAJALNIK: rokometášu

TOŽILNIK: rokometáša

MESTNIK: pri rokometášu

ORODNIK: z rokometášem

dvojina

IMENOVALNIK: rokometáša

RODILNIK: rokometášev tudi rokometâšev

DAJALNIK: rokometášema

TOŽILNIK: rokometáša

MESTNIK: pri rokometâših tudi pri rokometâših

ORODNIK: z rokometâšema

množina

IMENOVALNIK: rokometâši

RODILNIK: rokometâšev tudi rokometâšev

DAJALNIK: rokometâšem

TOŽILNIK: rokometâše

MESTNIK: pri rokometâših tudi pri rokometâših

ORODNIK: z rokometâši tudi z rokometâši

BESEDOTVORJE

ženski spol: rokometášica

IZVOR

↑rokomet

rokometášica rokometášice samostalnik ženskega spola

[rokometášica]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z roketom

▶ prid. beseda + sam. beseda

domače, gostujoče rokometášice | mlada, nadarjena rokometášica | nekdanja rokometášica

▪ Drugi polčas je minil v absolutni prevladi gostujočih *rokometášic*, ki so svojo prednost iz prvega polčasa več kot podvojile.

▪ Na rokometni zvezi upajo, da jim bo uspelo obdržati vsaj kakšno nadarjeno mlado *rokometášico*, da bo nadaljevala kariero.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

rokometášice se borijo | rokometášice gostijo, premagajo KOGA | rokometášice izgubijo, odigrajo, se pomerijo | rokometášice osvojijo KAJ | rokometášice se uvrstijo KAM

▪ *Rokometášice* bodo odigrale zadnji krog rednega dela državnega prvenstva.

▪ Nekako nepričakovano, vendar pa zaslužno so prvo mesto osvojile mlade *rokometášice*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ekipa rokometášic | prvenstvo, tekma rokometášic | trener rokometášic | zmaga rokometášic

▪ Sinoči sta bili tekmi tretjega kroga državnega prvenstva *rokometášic* za uvrstitev od 1. do 4. mesta.

▪ Polna dvorana je z navdušenjem pospremila novo zmago *rokometášic*.

...

▪ V soboto se bo začelo letošnje državno prvenstvo za *rokometášice*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[rokometášica]

IPA: [rɔkɔmɛ'ta:ʃitsa]

ednina

IMENOVALNIK: rokometášica

RODILNIK: rokometášice

DAJALNIK: rokometášici

TOŽILNIK: rokometášico

MESTNIK: pri rokometášici

ORODNIK: z rokometášico

dvojina

IMENOVALNIK: rokometášici

RODILNIK: rokometášic

DAJALNIK: rokometášicama

TOŽILNIK: rokometášici

MESTNIK: pri rokometášicah

ORODNIK: z rokometášicama

množina

IMENOVALNIK: rokometášice

RODILNIK: rokometášic

DAJALNIK: rokometášicam

TOŽILNIK: rokometášice

MESTNIK: pri rokometášicah

ORODNIK: z rokometášicami

TONEMSKO

[rokometášica]

IPA: [rɔkɔmetà:ʃitsa]

ednina

IMENOVALNIK: rokometášica

RODILNIK: rokometášice

DAJALNIK: rokometášici

TOŽILNIK: rokometášico

MESTNIK: pri rokometášici

ORODNIK: z rokometášico

dvojina

IMENOVALNIK: rokometášici

RODILNIK: rokometášic

DAJALNIK: rokometášicama

TOŽILNIK: rokometášici

MESTNIK: pri rokometášicah

ORODNIK: z rokometášicama

množina

IMENOVALNIK: rokometášice
RODILNIK: rokometášic
DAJALNIK: rokometášic**am**
TOŽILNIK: rokometášice
MESTNIK: pri rokometášic**ah**
ORODNIK: z rokometášic**ami**

IZVOR

↑rokometáš

salónar salónarja samostalnik moškega spola

[salónar]

POMEN

1. navadno v množini eleganten nizek ženski čevelj s srednje visoko ali visoko peto

▶ prid. beseda + sam. beseda

črni, rdeči, srebrni salonarji | elegantni, klasični salonarji | lakasti salonarji | odprti, zaprti salonarji | ženski salonarji

- Rjavi ali črni *salonarji* se lepo podajo tako h krilu kot k hlačam.
- Vsak hip bo začelo deževati, kdo ve, po kakšnem blatu bova gazili, ona pa v lakastih *salonarjih*.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

salonarji z nizko, visoko, vrtoglavo peto | salonarji s platformo

- Zraven suknjiča oblecite elegantne hlače na črto in obujte *salonarje* z visoko peto.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

nositi, obuti salonarje

- Mlada plemkinja je tisti večer prvič obula *salonarje* z visoko peto in oblekla svečano obleko do tal.
- Zdravnik ji je rekel, naj začasno neha nositi *salonarje*, da bi se vnetje malo umirilo.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

par salonarjev

- Svoj par *salonarjev* imate lahko vedno s seboj in se pred zabavo preobujete.

1.1. navadno v množini eleganten nizek moški čevelj

- Pod obleko s suknjičem na dva gumba nosi srajco, obut pa je v klasične moške *salonarje* iz usnja z vezalkami.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[salónar]

IPA: [sa'lo:nar]

ednina

IMENOVALNIK: salónar
RODILNIK: salónar**ja**
DAJALNIK: salónar**ju**
TOŽILNIK: salónar

MESTNIK: pri salónar**ju**
ORODNIK: s salónar**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: salónar**ja**
RODILNIK: salónar**jev**
DAJALNIK: salónar**jema**
TOŽILNIK: salónar**ja**
MESTNIK: pri salónar**jih**
ORODNIK: s salónar**jema**

množina

IMENOVALNIK: salónar**ji**
RODILNIK: salónar**jev**
DAJALNIK: salónar**jem**
TOŽILNIK: salónar**je**
MESTNIK: pri salónar**jih**
ORODNIK: s salónar**ji**

TONEMSKO

[salònar]

IPA: [saló:nàr]

ednina

IMENOVALNIK: salònar
RODILNIK: salònar**ja**
DAJALNIK: salònar**ju**
TOŽILNIK: salònar
MESTNIK: pri salònar**ju**
ORODNIK: s salònar**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: salònar**ja**
RODILNIK: salònar**jev**
DAJALNIK: salònar**jema**
TOŽILNIK: salònar**ja**
MESTNIK: pri salònar**jih**
ORODNIK: s salònar**jema**

množina

IMENOVALNIK: salònar**ji**
RODILNIK: salònar**jev**
DAJALNIK: salònar**jem**
TOŽILNIK: salònar**je**
MESTNIK: pri salònar**jih**
ORODNIK: s salònar**ji**

IZVOR

↑salon

samojéd samojéda samostalnik moškega spola

[samojét samojéda]

POMEN

velik pes z gosto srednje dolgo dlako bele barve, pokončnimi uhlji in košatim zavitim repom

- *Samojed* je družaben pes, ki obožuje gibanje.

- Prvotno so *samojede* uporabljali za varovanje čred severnih jelenov in za vleko sani.
- Otroci so si že dlje časa želeli psa, zato smo posvojili leto dni starega mešančka med zlatim prinašalcem in *samojedom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[samojét samojéda]

IPA: [samɔ'jet samɔ'je:da]

ednina

IMENOVALNIK: samojéd

RODILNIK: samojéda

DAJALNIK: samojédu

TOŽILNIK: samojéda

MESTNIK: pri samojédu

ORODNIK: s samojédom

dvojina

IMENOVALNIK: samojéda

RODILNIK: samojédov

DAJALNIK: samojédoma

TOŽILNIK: samojéda

MESTNIK: pri samojédih

ORODNIK: s samojédoma

množina

IMENOVALNIK: samojédi

RODILNIK: samojédov

DAJALNIK: samojédom

TOŽILNIK: samojéde

MESTNIK: pri samojédih

ORODNIK: s samojédi

TONEMSKO

[samojēt samojéda]

IPA: [samɔjé:t samɔjè:dá]

ednina

IMENOVALNIK: samojéd

RODILNIK: samojéda

DAJALNIK: samojédu

TOŽILNIK: samojéda

MESTNIK: pri samojédu tudi pri samojédu

ORODNIK: s samojédom

dvojina

IMENOVALNIK: samojéda

RODILNIK: samojédov in samojédov

DAJALNIK: samojédoma

TOŽILNIK: samojéda

MESTNIK: pri samojédih in pri samojédih

ORODNIK: s samojédoma

množina

IMENOVALNIK: samojédi

RODILNIK: samojédov in samojédov

DAJALNIK: samojédom

TOŽILNIK: samojéde

MESTNIK: pri samojédih in pri samojédih

ORODNIK: s samojédi in s samojédi

in

[samojēt samojéda]

IPA: [samɔjé:t samɔjè:dà]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: samojéd

RODILNIK: samojéda

DAJALNIK: samojédu

TOŽILNIK: samojéda

MESTNIK: pri samojédu

ORODNIK: s samojédom

dvojina

IMENOVALNIK: samojéda

RODILNIK: samojédov

DAJALNIK: samojédoma

TOŽILNIK: samojéda

MESTNIK: pri samojédih

ORODNIK: s samojédoma

množina

IMENOVALNIK: samojédi

RODILNIK: samojédov

DAJALNIK: samojédom

TOŽILNIK: samojéde

MESTNIK: pri samojédih

ORODNIK: s samojédi

BESEDOTVORJE

ženski spol: samojedka

IZVOR

po zgledu angl. *Samoyed*, okrajšano iz *Samoyed dog* 'samojedski pes', po sibirskih nomadskih ljudstvih *Samojedi*

samostálnik samostálnika samostalnik moškega spola

[samostálnik]

POMEN

1. iz jezikoslovja pregibna besedna vrsta, ki je v stavku navadno osebek ali predmet, izraža spol, osebo, sklon in število ter označuje bitja, predmete ali pojme

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** spol samostalnika

▪ Spol pridevnika je odvisen od spola *samostalnika*.

▪ Število pridevnika je odvisno od števila *samostalnika*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. samostalnik se sklanja

- *Samostalnik* in pridevnik se sklanjata.
- V slovenščini ima *samostalnik* šest oblik, ki se imenujejo skloni.
- Otroku povejte, da je glagol beseda dejanja, *samostalnik* pa označuje predmete, osebe ali kraje.

...

▪ *Samostalnik* je moškega, ženskega ali srednjega spola.

▪ Pridevnik in *samostalnik* se ujemata v sklonu in številu.

1.1. iz jezikoslovja beseda, ki pripada tej besedni vrsti

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

samostalnik označuje KAJ | samostalnik pomeni KAJ | samostalnik se sklanja

- *Samostalnik* mojstrica ni označeval strokovnjakinje v določenem poklicu, temveč mojstrovno ženo.
- Pridevnik nacionalen in *samostalnik* nacija pomenita približno isto kakor naroden in narod.
- *Samostalnik* Miha se lahko sklanja po drugi moški ali prvi ženski sklanjatvi.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

moška, ženska oblika samostalnika | spol samostalnika

- Ob vsaki živali povedo moško in žensko obliko *samostalnika*.
- Izvem, da imajo hebrejske številke različna imena glede na spol *samostalnika*, na katerega se števniki nanašajo.
- Uporabila si pravilno obliko *samostalnika* otrok v orodniku.

...

▪ Sklanjajte *samostalnike* gospa, cerkev, mati, hči.

▪ Učenec tvori iz *samostalnika* zgodovina nove samostalnike, glagole in pridevnike.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[samostá:lnik]

IPA: [samos'ta:lnik]

ednina

IMENOVALNIK: samostá:lnik

RODILNIK: samostá:lnika

DAJALNIK: samostá:lniku

TOŽILNIK: samostá:lnik

MESTNIK: pri samostá:lniku

ORODNIK: s samostá:lnikom

dvojina

IMENOVALNIK: samostá:lnika

RODILNIK: samostá:lnikov

DAJALNIK: samostá:lnikoma

TOŽILNIK: samostá:lnika

MESTNIK: pri samostá:lnikih

ORODNIK: s samostá:lnikoma

množina

IMENOVALNIK: samostá:lniki

RODILNIK: samostá:lnikov

DAJALNIK: samostá:lnikom

TOŽILNIK: samostá:lnike

MESTNIK: pri samostá:lnikih

ORODNIK: s samostá:lniki

TONEMSKO

[samostá:lnik]

IPA: [samostá:lnik]

ednina

IMENOVALNIK: samostá:lnik

RODILNIK: samostá:lnika

DAJALNIK: samostá:lniku

TOŽILNIK: samostá:lnik

MESTNIK: pri samostá:lniku

ORODNIK: s samostá:lnikom

dvojina

IMENOVALNIK: samostá:lnika

RODILNIK: samostá:lnikov

DAJALNIK: samostá:lnikoma

TOŽILNIK: samostá:lnika

MESTNIK: pri samostá:lnikih

ORODNIK: s samostá:lnikoma

množina

IMENOVALNIK: samostá:lniki

RODILNIK: samostá:lnikov

DAJALNIK: samostá:lnikom

TOŽILNIK: samostá:lnike

MESTNIK: pri samostá:lnikih

ORODNIK: s samostá:lniki

STALNE ZVEZE

edninski samostalnik

iz jezikoslovja samostalnik, ki nima dvojskih ali množinskih slovničnih oblik

- Multimedija je *edninski samostalnik* ženskega spola, njegova slovenska sopomenka pa večpredstavnost.
- Vitanje je *edninski samostalnik* in se zato sklanja kot Pohorje, Tepanje.

množinski samostalnik

iz jezikoslovja samostalnik, ki nima edninskih ali dvojskih slovničnih oblik

- V zvezek prepisi *množinske samostalnike*.
- Naštejte *množinske samostalnike*.
- Tujka skripta je *množinski samostalnik* srednjega spola.

IZVOR

po zgledu lat. *substantivus*, prvotneje 'samostojen', iz *samostalen* 'samostojen', ker samostalnik v stavku – v nasprotju s pridevnikom – lahko stoji sam

samostálniški samostálniška samostálniško

pridevnik

[samostálniški]

POMEN

iz jezikoslovja **ki je v zvezi s samostalnikom 1.**

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Otroci opisujejo sliko in pridevnikom iščejo *samostálniški* par, ki ustreza pomenu pridevniške besede.
- *Samostálniški* slog, slog znanosti, kaže visoko stopnjo leksikalne gostote, osvetljuje pa predvsem strukture in povezave med njihovimi deli.
- Nekaj pozornosti socialni gerontologiji namenja Ramovš (2003) s členitvijo sintagme socialna gerontologija: géron, star, prileten, siv, v *samostálniški* rabi pa stavec, starček, in lógos, govorjenje, beseda, pogovor, govorica.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[samostálniški]

IPA: [samɔs'ta:lniʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: samostálniški

RODILNIK: samostálniškega

DAJALNIK: samostálniškemu

TOŽILNIK: samostálniški

živo samostálniškega

MESTNIK: pri samostálniškem

ORODNIK: s samostálniškim

dvojina

IMENOVANIK: samostálniška

RODILNIK: samostálniških

DAJALNIK: samostálniškima

TOŽILNIK: samostálniška

MESTNIK: pri samostálniških

ORODNIK: s samostálniškima

množina

IMENOVANIK: samostálniški

RODILNIK: samostálniških

DAJALNIK: samostálniškim

TOŽILNIK: samostálniške

MESTNIK: pri samostálniških

ORODNIK: s samostálniškimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: samostálniška

RODILNIK: samostálniške

DAJALNIK: samostálniški

TOŽILNIK: samostálniško

MESTNIK: pri samostálniški

ORODNIK: s samostálniško

dvojina

IMENOVANIK: samostálniški

RODILNIK: samostálniških

DAJALNIK: samostálniškima

TOŽILNIK: samostálniški

MESTNIK: pri samostálniških

ORODNIK: s samostálniškima

množina

IMENOVANIK: samostálniške

RODILNIK: samostálniških

DAJALNIK: samostálniškim

TOŽILNIK: samostálniške

MESTNIK: pri samostálniških

ORODNIK: s samostálniškimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: samostálniško

RODILNIK: samostálniškega

DAJALNIK: samostálniškemu

TOŽILNIK: samostálniško

MESTNIK: pri samostálniškem

ORODNIK: s samostálniškim

dvojina

IMENOVANIK: samostálniški

RODILNIK: samostálniških

DAJALNIK: samostálniškima

TOŽILNIK: samostálniški

MESTNIK: pri samostálniških

ORODNIK: s samostálniškima

množina

IMENOVANIK: samostálniška

RODILNIK: samostálniških

DAJALNIK: samostálniškim

TOŽILNIK: samostálniška

MESTNIK: pri samostálniških

ORODNIK: s samostálniškimi

TONEMSKO

[samostálniški]

IPA: [samɔs'ta:lniʃki]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: samostálniški

RODILNIK: samostálniškega

DAJALNIK: samostálniškemu

TOŽILNIK: samostálniški

živo samostálniškega

MESTNIK: pri samostâlniškem

ORODNIK: s samostâlniškim

dvojina

IMENOVALNIK: samostâlniška

RODILNIK: samostâlniških

DAJALNIK: samostâlniškima

TOŽILNIK: samostâlniška

MESTNIK: pri samostâlniških

ORODNIK: s samostâlniškima

množina

IMENOVALNIK: samostâlniški

RODILNIK: samostâlniških

DAJALNIK: samostâlniškim

TOŽILNIK: samostâlniške

MESTNIK: pri samostâlniških

ORODNIK: s samostâlniškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: samostâlniška

RODILNIK: samostâlniške

DAJALNIK: samostâlniški

TOŽILNIK: samostâlniško

MESTNIK: pri samostâlniški

ORODNIK: s samostâlniško

dvojina

IMENOVALNIK: samostâlniški

RODILNIK: samostâlniških

DAJALNIK: samostâlniškima

TOŽILNIK: samostâlniški

MESTNIK: pri samostâlniških

ORODNIK: s samostâlniškima

množina

IMENOVALNIK: samostâlniške

RODILNIK: samostâlniških

DAJALNIK: samostâlniškim

TOŽILNIK: samostâlniške

MESTNIK: pri samostâlniških

ORODNIK: s samostâlniškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: samostâlniško

RODILNIK: samostâlniškega

DAJALNIK: samostâlniškemu

TOŽILNIK: samostâlniško

MESTNIK: pri samostâlniškem

ORODNIK: s samostâlniškim

dvojina

IMENOVALNIK: samostâlniški

RODILNIK: samostâlniških

DAJALNIK: samostâlniškima

TOŽILNIK: samostâlniški

MESTNIK: pri samostâlniških

ORODNIK: s samostâlniškima

množina

IMENOVALNIK: samostâlniška

RODILNIK: samostâlniških

DAJALNIK: samostâlniškim

TOŽILNIK: samostâlniška

MESTNIK: pri samostâlniških

ORODNIK: s samostâlniškimi

STALNE ZVEZE

samostâlniška beseda

iz jezikoslovja **beseda**, ki ima enake lastnosti kot **samostalnik**

- *Samostâlniške besede* delimo v tri podvrste: samostalnike (npr. igralec), posamostaljene pridevnike (npr. Plavi) in samostâlniške zaimke (npr. oni); vsaka od njih ima posebne oblikovne lastnosti.
- Osnovna oblika *samostâlniških besed* je imenovalnik ednine.
- Pridevniške besede pridevamo k *samostâlniškim besedam* in te tako pomensko dopolnjujemo.

samostâlniška besedna zveza

iz jezikoslovja **besedna zveza** s samostalnikom kot **jedrom**; SIN.: iz jezikoslovja samostâlniška zveza

- V *samostâlniški besedni zvezi* je najpomembnejša beseda samostalnik.
- Svoja besedila gradi predvsem z nizanjem samostalnikov oziroma *samostâlniških besednih zvez*.

samostâlniška zveza

iz jezikoslovja **besedna zveza** s samostalnikom kot **jedrom**; SIN.: iz jezikoslovja samostâlniška besedna zveza

- Pri predmetu študentje spoznavajo najrelevantnejša vprašanja skladnje *samostâlniške zveze*.
- Devetletnik običajno še nima razvitega formalno-logičnega ali abstraktnega mišljenja, s kockami pa zaradi barvnih kod ali morfosintaktičnih oznak brez težav ugame konfiguracijo enostavne ali zapletene *samostâlniške zveze*.

IZVOR

↑samostalnik

sámozavést sámozavésti samostalnik ženskega spola [sámozavést]

POMEN

prepričanost o svojih sposobnostih, znanju, moči

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dajati, vliti samozavest | dvigniti, okrepiti samozavest | izžarevati samozavest | načeti, omajati, zbijati samozavest

- Zmaga je igralcem vlila potrebno *samozavest*.
- Fizična aktivnost bo vplivala tudi na zmanjšanje depresije, izboljšala bo samopodobo, dvignila motivacijo in *samozavest*.
- *Samozavest* lahko izžarevaš le, če se dobro počutiš.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nacionalna, narodna samozavest | načeta, omajana samozavest | nizka, prevelika, pretirana samozavest

- Zmaga in novi dve točki bi krepko dvignili nekoliko načeto *samozavest* hokejistov, ki na zadnjih tekmah niso blesteli.
- Pretirana *samozavest* in samozadostnost škodita v poslu, še bolj pa v privatnem življenju.
- S svojim romanom je Henrik Sienkiewicz v 19. stoletju v razkosani Poljski pomagal krepiti poljsko narodno *samozavest*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dvig, krepitev samozavesti | občutek samozavesti | pomanjkanje samozavesti

- Pomoč vse bolj potrebujejo tudi mladostniki, saj naj bi jih več kot polovica trpela zaradi pomanjkanja *samozavesti*.
- Uspeh mu je vlil precejšnjo mero *samozavesti*, tako da se bo zdaj še z večjo vnemo lotil priprav na vrhunec sezone.

▶ glag. + **sam. beseda v rodilniku**

manjkati, primanjkovati samozavesti

- Globoko v sebi je vaš partner negotov, manjka mu *samozavesti* in o svojih vrlinah se mora vedno znova prepričati.
- Čudovito se je počutila v svoji koži, ni ji primanjkovalo *samozavesti*.

...

- Kdor trpi zaradi bolesterne ljubosumnosti, ima praviloma težave s *samozavestjo*.
- Sedaj smo spet polne *samozavesti* in trdno odločene, da se bomo uvrstile med štiri najboljše ekipe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sámozavést]

IPA: [ˈsa:mɔzaˈve:st]

ednina

IMENOVALNIK: samozavést

RODILNIK: samozavésti

DAJALNIK: samozavéstim

TOŽILNIK: samozavést

MESTNIK: pri samozavéstim

ORODNIK: s samozavéstjo

dvojina

IMENOVALNIK: samozavésti

RODILNIK: samozavésti

DAJALNIK: samozavéstma tudi samozavéstima

TOŽILNIK: samozavésti

MESTNIK: pri samozavéstih

ORODNIK: s samozavéstma tudi s samozavéstima

množina

IMENOVALNIK: samozavésti

RODILNIK: samozavésti

DAJALNIK: samozavéstim

TOŽILNIK: samozavésti

MESTNIK: pri samozavéstih

ORODNIK: s samozavéstmi

TONEMSKO

[sámozavést]

IPA: [ˈsa:mɔzaˈve:st]

ednina

IMENOVALNIK: sámozavést

RODILNIK: sámozavésti

DAJALNIK: sámozavéstim

TOŽILNIK: sámozavést

MESTNIK: pri sámozavéstim

ORODNIK: s sámozavéstjo

dvojina

IMENOVALNIK: sámozavésti

RODILNIK: sámozavésti

DAJALNIK: sámozavéstma tudi sámozavéstima

TOŽILNIK: sámozavésti

MESTNIK: pri sámozavéstih

ORODNIK: s sámozavéstma tudi s sámozavéstima

množina

IMENOVALNIK: sámozavésti

RODILNIK: sámozavésti

DAJALNIK: sámozavéstim

TOŽILNIK: sámozavésti

MESTNIK: pri sámozavéstih

ORODNIK: s sámozavéstmi

IZVOR

↑sam + ↑zavest

sámozavésten sámozavéstna sámozavéstno

pridevnik

[sámozavéstən]

POMEN

1. ki je prepričan o svojih sposobnostih, znanju, moči

▶ prid. beseda + sam. beseda

samozavesten človek | samozavesten fant, mladenič, moški | samozavestna dama, punca, ženska | samozavestna osebnost | samozavestno dekle

- Pred dobrim letom je ta odločna in *samozavestna* ženska postala ministrica za zdravje.

- Naučite se smejati svojim napakam in tako dokažite, da ste zrela in *samozavestna* osebnost.
- Z javnimi nastopi je postajal boljši in *samozavestnejši* govornik.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**
biti, postati samozavesten

- Dejstvo, da je *samozavestna*, še ne pomeni, da ji nič ne pride do živega.
- Pomembno je, da je spet postal *samozavesten* in dobil občutek, da se je sposoben uvrščati med najboljše.

▶ priredna zveza

samozavesten in odločen, samozavesten in sproščen

- V družbi ni tako *samozavesten* in odločen kot v najinem odnosu.
- Sem *samozavesten* in sproščen, saj mi trener in soigralci zelo zaupajo.

1.1. ki kaže, izraža tako zaupanje, prepričanje vase

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

samozavesten nastop | samozavesten videz | samozavestna drža | samozavestna izjava, napoved | samozavestno nastopanje

- Všeč nam je njen *samozavesten* nastop in to, da si upa biti drugačna.
- Skupino zaznamuje *samozavestna* drža in izvedba na odru.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sámozavéstəŋ]

IPA: [ˈsa:mɔzaˈvɛ:stəŋ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: samozavésten

določno samozavéstni

RODILNIK: samozavéstnega

DAJALNIK: samozavéstnemu

TOŽILNIK: samozavésten

določno samozavéstni

živo samozavéstnega

MESTNIK: pri samozavéstnem

ORODNIK: s samozavéstnim

dvojina

IMENOVANIK: samozavéstna

RODILNIK: samozavéstnih

DAJALNIK: samozavéstnima

TOŽILNIK: samozavéstna

MESTNIK: pri samozavéstnih

ORODNIK: s samozavéstnima

množina

IMENOVANIK: samozavéstni

RODILNIK: samozavéstnih

DAJALNIK: samozavéstnim

TOŽILNIK: samozavéstne

MESTNIK: pri samozavéstnih

ORODNIK: s samozavéstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: samozavéstna

RODILNIK: samozavéstne

DAJALNIK: samozavéstni

TOŽILNIK: samozavéstno

MESTNIK: pri samozavéstni

ORODNIK: s samozavéstno

dvojina

IMENOVANIK: samozavéstni

RODILNIK: samozavéstnih

DAJALNIK: samozavéstnima

TOŽILNIK: samozavéstni

MESTNIK: pri samozavéstnih

ORODNIK: s samozavéstnima

množina

IMENOVANIK: samozavéstne

RODILNIK: samozavéstnih

DAJALNIK: samozavéstnim

TOŽILNIK: samozavéstne

MESTNIK: pri samozavéstnih

ORODNIK: s samozavéstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: samozavéstno

RODILNIK: samozavéstnega

DAJALNIK: samozavéstnemu

TOŽILNIK: samozavéstno

MESTNIK: pri samozavéstnem

ORODNIK: s samozavéstnim

dvojina

IMENOVANIK: samozavéstni

RODILNIK: samozavéstnih

DAJALNIK: samozavéstnima

TOŽILNIK: samozavéstni

MESTNIK: pri samozavéstnih

ORODNIK: s samozavéstnima

množina

IMENOVANIK: samozavéstna

RODILNIK: samozavéstnih

DAJALNIK: samozavéstnim

TOŽILNIK: samozavéstna

MESTNIK: pri samozavéstnih

ORODNIK: s samozavéstnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: samozavéstnejši

RODILNIK: samozavéstnejšega

DAJALNIK: samozavéstnejš**emu**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**i**

živo samozavéstnejš**ega**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**em**

ORODNIK: s samozavéstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**a**

RODILNIK: samozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: samozavéstnejš**ima**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**a**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**ih**

ORODNIK: s samozavéstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**i**

RODILNIK: samozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: samozavéstnejš**im**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**e**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**ih**

ORODNIK: s samozavéstnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**a**

RODILNIK: samozavéstnejš**e**

DAJALNIK: samozavéstnejš**i**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**o**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**i**

ORODNIK: s samozavéstnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**i**

RODILNIK: samozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: samozavéstnejš**ima**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**i**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**ih**

ORODNIK: s samozavéstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**e**

RODILNIK: samozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: samozavéstnejš**im**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**e**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**ih**

ORODNIK: s samozavéstnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**e**

RODILNIK: samozavéstnejš**ega**

DAJALNIK: samozavéstnejš**emu**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**e**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**em**

ORODNIK: s samozavéstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**i**

RODILNIK: samozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: samozavéstnejš**ima**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**i**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**ih**

ORODNIK: s samozavéstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: samozavéstnejš**a**

RODILNIK: samozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: samozavéstnejš**im**

TOŽILNIK: samozavéstnejš**a**

MESTNIK: pri samozavéstnejš**ih**

ORODNIK: s samozavéstnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj samozavést**en**

ženski spol

EDNINA: bòlj samozavést**na**

srednji spol

EDNINA: bòlj samozavést**no**

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjsamozavéstnejš**i** in

nàjsamozavéstnejš**i**

RODILNIK: nàjsamozavéstnejš**ega** in

nàjsamozavéstnejš**ega**

DAJALNIK: nàjsamozavéstnejš**emu** in

nàjsamozavéstnejš**emu**

TOŽILNIK: nàjsamozavéstnejš**i** in

nàjsamozavéstnejš**i**

živo nàjsamozavéstnejš**ega** in

nàjsamozavéstnejš**ega**

MESTNIK: pri nàjsamozavéstnejš**em** in pri

nàjsamozavéstnejš**em**

ORODNIK: z nàjsamozavéstnejš**im** in z

nàjsamozavéstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsamozavéstnejš**a** in

nàjsamozavéstnejš**a**

RODILNIK: nàjsamozavéstnejš**ih** in

nàjsamozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsamozavéstnejš**ima** in

nàjsamozavéstnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjsamozavéstnejš**a** in

nàjsamozavéstnejš**a**

MESTNIK: pri nàjsamozavéstnejš**ih** in pri

nàjsamozavéstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsamozavéstnejš**ima** in z

nàjsamozavéstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjsamozavéstnejš**i** in

nàjsamozavéstnejš**i**

RODILNIK: nàjsamozavéstnejš**ih** in

nàjsamozavéstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsamozavéstnejš**im** in

nàjsamozavéstnejš**im**

TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejše in
nájsámozavéstnejše
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejših in pri
nájsámozavéstnejših
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšimi in z
nájsámozavéstnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjsámozavéstnejša in
nájsámozavéstnejša
RODILNIK: nàjsámozavéstnejše in
nájsámozavéstnejše
DAJALNIK: nàjsámozavéstnejši in
nájsámozavéstnejši
TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejšo in
nájsámozavéstnejšo
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejši in pri
nájsámozavéstnejši
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšo in z
nájsámozavéstnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsámozavéstnejši in
nájsámozavéstnejši
RODILNIK: nàjsámozavéstnejših in
nájsámozavéstnejših
DAJALNIK: nàjsámozavéstnejšima in
nájsámozavéstnejšima
TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejši in
nájsámozavéstnejši
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejših in pri
nájsámozavéstnejših
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšima in z
nájsámozavéstnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjsámozavéstnejše in
nájsámozavéstnejše
RODILNIK: nàjsámozavéstnejših in
nájsámozavéstnejših
DAJALNIK: nàjsámozavéstnejšim in
nájsámozavéstnejšim
TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejše in
nájsámozavéstnejše
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejših in pri
nájsámozavéstnejših
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšimi in z
nájsámozavéstnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjsámozavéstnejše in
nájsámozavéstnejše
RODILNIK: nàjsámozavéstnejšega in
nájsámozavéstnejšega
DAJALNIK: nàjsámozavéstnejšemu in
nájsámozavéstnejšemu

TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejše in
nájsámozavéstnejše
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejšem in pri
nájsámozavéstnejšem
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšim in z
nájsámozavéstnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsámozavéstnejši in
nájsámozavéstnejši
RODILNIK: nàjsámozavéstnejših in
nájsámozavéstnejših
DAJALNIK: nàjsámozavéstnejšima in
nájsámozavéstnejšima
TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejši in
nájsámozavéstnejši
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejših in pri
nájsámozavéstnejših
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšima in z
nájsámozavéstnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjsámozavéstnejša in
nájsámozavéstnejša
RODILNIK: nàjsámozavéstnejših in
nájsámozavéstnejših
DAJALNIK: nàjsámozavéstnejšim in
nájsámozavéstnejšim
TOŽILNIK: nàjsámozavéstnejša in
nájsámozavéstnejša
MESTNIK: pri nàjsámozavéstnejših in pri
nájsámozavéstnejših
ORODNIK: z nàjsámozavéstnejšimi in z
nájsámozavéstnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj sámozavésten

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj sámozavéstna

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj sámozavéstno

TONEMSKO

[sámozavésten]

IPA: [sà:mózaùè:stán]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sámozavésten
določno sámozavéstni
RODILNIK: sámozavéstnega
DAJALNIK: sámozavéstnemu
TOŽILNIK: sámozavésten
določno sámozavéstni
živo sámozavéstnega
MESTNIK: pri sámozavéstnem

ORODNIK: s sâmozavêstnim
dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstna
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnima
TOŽILNIK: sâmozavêstna
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstni
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnim
TOŽILNIK: sâmozavêstne
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstna
RODILNIK: sâmozavêstne
DAJALNIK: sâmozavêstni
TOŽILNIK: sâmozavêstno
MESTNIK: pri sâmozavêstni
ORODNIK: s sâmozavêstno

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstni
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnima
TOŽILNIK: sâmozavêstni
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstne
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnim
TOŽILNIK: sâmozavêstne
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstno
RODILNIK: sâmozavêstnega
DAJALNIK: sâmozavêstnemu
TOŽILNIK: sâmozavêstno
MESTNIK: pri sâmozavêstnem
ORODNIK: s sâmozavêstnim

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstni
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnima
TOŽILNIK: sâmozavêstni
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstna

RODILNIK: sâmozavêstnih

DAJALNIK: sâmozavêstnim

TOŽILNIK: sâmozavêstna

MESTNIK: pri sâmozavêstnih

ORODNIK: s sâmozavêstnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši

RODILNIK: sâmozavêstnejšega

DAJALNIK: sâmozavêstnejšemu

TOŽILNIK: sâmozavêstnejši

živo sâmozavêstnejšega

MESTNIK: pri sâmozavêstnejšem

ORODNIK: s sâmozavêstnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejša

RODILNIK: sâmozavêstnejših

DAJALNIK: sâmozavêstnejšima

TOŽILNIK: sâmozavêstnejša

MESTNIK: pri sâmozavêstnejših

ORODNIK: s sâmozavêstnejšima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši

RODILNIK: sâmozavêstnejših

DAJALNIK: sâmozavêstnejšim

TOŽILNIK: sâmozavêstnejše

MESTNIK: pri sâmozavêstnejših

ORODNIK: s sâmozavêstnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejša

RODILNIK: sâmozavêstnejše

DAJALNIK: sâmozavêstnejši

TOŽILNIK: sâmozavêstnejšo

MESTNIK: pri sâmozavêstnejši

ORODNIK: s sâmozavêstnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši

RODILNIK: sâmozavêstnejših

DAJALNIK: sâmozavêstnejšima

TOŽILNIK: sâmozavêstnejši

MESTNIK: pri sâmozavêstnejših

ORODNIK: s sâmozavêstnejšima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejše

RODILNIK: sâmozavêstnejših

DAJALNIK: sâmozavêstnejšim

TOŽILNIK: sâmozavêstnejše

MESTNIK: pri sâmozavêstnejših

ORODNIK: s sâmozavêstnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejše

RODILNIK: sâmozavêstnejš**ega**
DAJALNIK: sâmozavêstnejš**emu**
TOŽILNIK: sâmozavêstnejš**e**
MESTNIK: pri sâmozavêstnejš**em**
ORODNIK: s sâmozavêstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejš**i**
RODILNIK: sâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: sâmozavêstnejš**ima**
TOŽILNIK: sâmozavêstnejš**i**
MESTNIK: pri sâmozavêstnejš**ih**
ORODNIK: s sâmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejš**a**
RODILNIK: sâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: sâmozavêstnejš**im**
TOŽILNIK: sâmozavêstnejš**a**
MESTNIK: pri sâmozavêstnejš**ih**
ORODNIK: s sâmozavêstnejš**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj sâmozavêsten

ženski spol

EDNINA: bôlj sâmozavêstna

srednji spol

EDNINA: bôlj sâmozavêstno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejš**i** in
nâjsâmozavêstnejš**i**
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejš**ega** in
nâjsâmozavêstnejš**ega**
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejš**emu** in
nâjsâmozavêstnejš**emu**
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejš**i** in
nâjsâmozavêstnejš**i**
živo nâjsâmozavêstnejš**ega** in
nâjsâmozavêstnejš**ega**
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejš**em** in pri
nâjsâmozavêstnejš**em**
ORODNIK: z nâjsâmozavêstnejš**im** in z
nâjsâmozavêstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejš**a** in
nâjsâmozavêstnejš**a**
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejš**ih** in
nâjsâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejš**ima** in
nâjsâmozavêstnejš**ima**
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejš**a** in
nâjsâmozavêstnejš**a**
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejš**ih** in pri
nâjsâmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nâjsâmozavêstnejš**ima** in z
nâjsâmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejš**i** in
nâjsâmozavêstnejš**i**
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejš**ih** in
nâjsâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejš**im** in
nâjsâmozavêstnejš**im**
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejš**e** in
nâjsâmozavêstnejš**e**
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejš**ih** in pri
nâjsâmozavêstnejš**ih**
ORODNIK: z nâjsâmozavêstnejš**imi** in z
nâjsâmozavêstnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejš**a** in
nâjsâmozavêstnejš**a**
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejš**e** in
nâjsâmozavêstnejš**e**
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejš**i** in
nâjsâmozavêstnejš**i**
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejš**o** in
nâjsâmozavêstnejš**o**
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejš**i** in pri
nâjsâmozavêstnejš**i**
ORODNIK: z nâjsâmozavêstnejš**o** in z
nâjsâmozavêstnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejš**i** in
nâjsâmozavêstnejš**i**
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejš**ih** in
nâjsâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejš**ima** in
nâjsâmozavêstnejš**ima**
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejš**i** in
nâjsâmozavêstnejš**i**
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejš**ih** in pri
nâjsâmozavêstnejš**ih**
ORODNIK: z nâjsâmozavêstnejš**ima** in z
nâjsâmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejš**e** in
nâjsâmozavêstnejš**e**
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejš**ih** in
nâjsâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejš**im** in
nâjsâmozavêstnejš**im**
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejš**e** in
nâjsâmozavêstnejš**e**
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejš**ih** in pri
nâjsâmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsâmozavêstnejš**imi** in z nàjsâmozavêstnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjsâmozavêstnejš**e** in nàjsâmozavêstnejš**e**
RODILNIK: nàjsâmozavêstnejš**ega** in nàjsâmozavêstnejš**ega**
DAJALNIK: nàjsâmozavêstnejš**emu** in nàjsâmozavêstnejš**emu**
TOŽILNIK: nàjsâmozavêstnejš**e** in nàjsâmozavêstnejš**e**
MESTNIK: pri nàjsâmozavêstnejš**em** in pri nàjsâmozavêstnejš**em**
ORODNIK: z nàjsâmozavêstnejš**im** in z nàjsâmozavêstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsâmozavêstnejš**i** in nàjsâmozavêstnejš**i**
RODILNIK: nàjsâmozavêstnejš**ih** in nàjsâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: nàjsâmozavêstnejš**ima** in nàjsâmozavêstnejš**ima**
TOŽILNIK: nàjsâmozavêstnejš**i** in nàjsâmozavêstnejš**i**
MESTNIK: pri nàjsâmozavêstnejš**ih** in pri nàjsâmozavêstnejš**ih**
ORODNIK: z nàjsâmozavêstnejš**ima** in z nàjsâmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjsâmozavêstnejš**a** in nàjsâmozavêstnejš**a**
RODILNIK: nàjsâmozavêstnejš**ih** in nàjsâmozavêstnejš**ih**
DAJALNIK: nàjsâmozavêstnejš**im** in nàjsâmozavêstnejš**im**
TOŽILNIK: nàjsâmozavêstnejš**a** in nàjsâmozavêstnejš**a**
MESTNIK: pri nàjsâmozavêstnejš**ih** in pri nàjsâmozavêstnejš**ih**
ORODNIK: z nàjsâmozavêstnejš**imi** in z nàjsâmozavêstnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj sâmozavêsten

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj sâmozavêstna

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj sâmozavêstno

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêsten
določno sâmozavêst**ni**
RODILNIK: sâmozavêst**nega**
DAJALNIK: sâmozavêst**nemu**
TOŽILNIK: sâmozavêsten
določno sâmozavêst**ni**
živo sâmozavêst**nega**
MESTNIK: pri sâmozavêst**nem**
ORODNIK: s sâmozavêst**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstna
RODILNIK: sâmozavêst**nih**
DAJALNIK: sâmozavêst**nima**
TOŽILNIK: sâmozavêstna
MESTNIK: pri sâmozavêst**nih**
ORODNIK: s sâmozavêst**nima**

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêst**ni**
RODILNIK: sâmozavêst**nih**
DAJALNIK: sâmozavêst**nim**
TOŽILNIK: sâmozavêst**ne**
MESTNIK: pri sâmozavêst**nih**
ORODNIK: s sâmozavêst**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstna
RODILNIK: sâmozavêst**ne**
DAJALNIK: sâmozavêst**ni**
TOŽILNIK: sâmozavêst**no**
MESTNIK: pri sâmozavêst**ni**
ORODNIK: s sâmozavêst**no**

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêst**ni**
RODILNIK: sâmozavêst**nih**
DAJALNIK: sâmozavêst**nima**
TOŽILNIK: sâmozavêst**ni**
MESTNIK: pri sâmozavêst**nih**
ORODNIK: s sâmozavêst**nima**

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêst**ne**
RODILNIK: sâmozavêst**nih**
DAJALNIK: sâmozavêst**nim**
TOŽILNIK: sâmozavêst**ne**
MESTNIK: pri sâmozavêst**nih**
ORODNIK: s sâmozavêst**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêst**no**
RODILNIK: sâmozavêst**nega**
DAJALNIK: sâmozavêst**nemu**

in

[sâmozavêstøn]

IPA: [sá:mòzavé:støn]

TOŽILNIK: sâmozavêstno
MESTNIK: pri sâmozavêstnem
ORODNIK: s sâmozavêstnim

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstni
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnima
TOŽILNIK: sâmozavêstni
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstna
RODILNIK: sâmozavêstnih
DAJALNIK: sâmozavêstnim
TOŽILNIK: sâmozavêstna
MESTNIK: pri sâmozavêstnih
ORODNIK: s sâmozavêstnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši
RODILNIK: sâmozavêstnejšega
DAJALNIK: sâmozavêstnejšemu
TOŽILNIK: sâmozavêstnejši
živo sâmozavêstnejšega
MESTNIK: pri sâmozavêstnejšem
ORODNIK: s sâmozavêstnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejša
RODILNIK: sâmozavêstnejših
DAJALNIK: sâmozavêstnejšima
TOŽILNIK: sâmozavêstnejša
MESTNIK: pri sâmozavêstnejših
ORODNIK: s sâmozavêstnejšima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši
RODILNIK: sâmozavêstnejših
DAJALNIK: sâmozavêstnejšim
TOŽILNIK: sâmozavêstnejše
MESTNIK: pri sâmozavêstnejših
ORODNIK: s sâmozavêstnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejša
RODILNIK: sâmozavêstnejše
DAJALNIK: sâmozavêstnejši
TOŽILNIK: sâmozavêstnejšo
MESTNIK: pri sâmozavêstnejši
ORODNIK: s sâmozavêstnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši
RODILNIK: sâmozavêstnejših
DAJALNIK: sâmozavêstnejšima
TOŽILNIK: sâmozavêstnejši

MESTNIK: pri sâmozavêstnejših
ORODNIK: s sâmozavêstnejšima
množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejše
RODILNIK: sâmozavêstnejših
DAJALNIK: sâmozavêstnejšim
TOŽILNIK: sâmozavêstnejše
MESTNIK: pri sâmozavêstnejših
ORODNIK: s sâmozavêstnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejše
RODILNIK: sâmozavêstnejšega
DAJALNIK: sâmozavêstnejšemu
TOŽILNIK: sâmozavêstnejše
MESTNIK: pri sâmozavêstnejšem
ORODNIK: s sâmozavêstnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejši
RODILNIK: sâmozavêstnejših
DAJALNIK: sâmozavêstnejšima
TOŽILNIK: sâmozavêstnejši
MESTNIK: pri sâmozavêstnejših
ORODNIK: s sâmozavêstnejšima

množina

IMENOVALNIK: sâmozavêstnejša
RODILNIK: sâmozavêstnejših
DAJALNIK: sâmozavêstnejšim
TOŽILNIK: sâmozavêstnejša
MESTNIK: pri sâmozavêstnejših
ORODNIK: s sâmozavêstnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj sâmozavêsten

ženski spol

EDNINA: bôlj sâmozavêstna

srednji spol

EDNINA: bôlj sâmozavêstno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjsâmozavêstnejši in
nâjsâmozavêstnejši
RODILNIK: nâjsâmozavêstnejšega in
nâjsâmozavêstnejšega
DAJALNIK: nâjsâmozavêstnejšemu in
nâjsâmozavêstnejšemu
TOŽILNIK: nâjsâmozavêstnejši in
nâjsâmozavêstnejši
živo nâjsâmozavêstnejšega in
nâjsâmozavêstnejšega
MESTNIK: pri nâjsâmozavêstnejšem in pri
nâjsâmozavêstnejšem

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**im** in z nàjsàmozavêstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**a** in nàjsàmozavêstnejš**a**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ih** in nàjsàmozavêstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**ima** in nàjsàmozavêstnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**a** in nàjsàmozavêstnejš**a**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**ih** in pri nàjsàmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**ima** in z nàjsàmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**i** in nàjsàmozavêstnejš**i**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ih** in nàjsàmozavêstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**im** in nàjsàmozavêstnejš**im**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**e** in nàjsàmozavêstnejš**e**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**ih** in pri nàjsàmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**imi** in z nàjsàmozavêstnejš**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**a** in nàjsàmozavêstnejš**a**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**e** in nàjsàmozavêstnejš**e**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**i** in nàjsàmozavêstnejš**i**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**o** in nàjsàmozavêstnejš**o**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**i** in pri nàjsàmozavêstnejš**i**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**o** in z nàjsàmozavêstnejš**o**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**i** in nàjsàmozavêstnejš**i**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ih** in nàjsàmozavêstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**ima** in nàjsàmozavêstnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**i** in nàjsàmozavêstnejš**i**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**ih** in pri nàjsàmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**ima** in z nàjsàmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**e** in nàjsàmozavêstnejš**e**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ih** in nàjsàmozavêstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**im** in nàjsàmozavêstnejš**im**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**e** in nàjsàmozavêstnejš**e**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**ih** in pri nàjsàmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**imi** in z nàjsàmozavêstnejš**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**e** in nàjsàmozavêstnejš**e**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ega** in nàjsàmozavêstnejš**ega**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**emu** in nàjsàmozavêstnejš**emu**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**e** in nàjsàmozavêstnejš**e**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**em** in pri nàjsàmozavêstnejš**em**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**im** in z nàjsàmozavêstnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**i** in nàjsàmozavêstnejš**i**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ih** in nàjsàmozavêstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**ima** in nàjsàmozavêstnejš**ima**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**i** in nàjsàmozavêstnejš**i**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**ih** in pri nàjsàmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z nàjsàmozavêstnejš**ima** in z nàjsàmozavêstnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: nàjsàmozavêstnejš**a** in nàjsàmozavêstnejš**a**

RODILNIK: nàjsàmozavêstnejš**ih** in nàjsàmozavêstnejš**ih**

DAJALNIK: nàjsàmozavêstnejš**im** in nàjsàmozavêstnejš**im**

TOŽILNIK: nàjsàmozavêstnejš**a** in nàjsàmozavêstnejš**a**

MESTNIK: pri nàjsàmozavêstnejš**ih** in pri nàjsàmozavêstnejš**ih**

ORODNIK: z najsámozavêstnejšimi in z najsámozavêstnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj sámozavêsten

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj sámozavêstna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj sámozavêstno

IZVOR

↑samoza^{ve}st

sámozavêstno prislov

[sámozavêstno]

POMEN

takó, da je prisotna, izražena prepričanost o svojih sposobnostih, znanju, moči

▶ **prisl.** + glag.

samoza^{ve}stno izjaviti, napovedovati, odgovoriti, zatrditi | samoza^{ve}stno korakati, stopati

▪ Vzvišeno je pogledala in *samoza^{ve}stno* odkorakala.

▪ Ne, prav nič me ni strah novih zadolžitev, je *samoza^{ve}stno* odgovorila na vprašanje.

▪ *Samoza^{ve}stno* je izjavljal, da v moštvu ne vidi nikogar, ki bi ga lahko ustavil.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sámozavêstno]

IPA: [sá:mòzavè:stnó]

OSNOVNIK: sámozavêstno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

sámozavêstneje in sámozavêstnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj

sámozavêstno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

najsámozavêstneje in najsámozavêstneje

najsámozavêstnejše in najsámozavêstnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj sámozavêstno

TONEMSKO

[sámozavêstno]

IPA: [sá:mòzavè:stnó]

OSNOVNIK: sámozavêstno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

sámozavêstneje in sámozavêstnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj

sámozavêstno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

najsámozavêstneje in najsámozavêstneje

najsámozavêstnejše in najsámozavêstnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj sámozavêstno

in

[sámozavêstno]

IPA: [sá:mòzavè:stnò]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK: sámozavêstno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

sámozavêstneje in sámozavêstnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj

sámozavêstno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE:

najsámozavêstneje in najsámozavêstneje in

najsámozavêstnejše in najsámozavêstnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nájbolj in nájbolj sámozavêstno

IZVOR

↑samoza^{ve}sten

sandál sandála samostalnik moškega spola

[sandál]

POMEN

1. navadno v množini elegantno poletno žensko obuvalo z navadno nizko ali srednje visoko peto, ki se s paščkom, jermenom pripne čez gleženj; SIN.: opanka, sandala

▶ prid. beseda + sam. beseda

beli, srebrni, zlati sandali | elegantni, modni, seksi sandali | odprti sandali | poletni sandali | udobni sandali | ženski sandali

▪ Lanene hlače in elegantni usnjeni *sandali* so nepogrešljivo orožje proti poletni vročini.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku sandali z debelim podplatom, platformo | sandali z nizko, polno, visoko peto

▪ Za dolge poletne noči na plesišču prav pridejo *sandali* z visoko peto.

▪ Zlato obarvano usnje na *sandalih* z odebeljenim podplatom je ena močnejših modnih zapovedi prihajajoče sezone.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku nogavice v sandalih | noge v sandalih

▪ Res se ob večernih priložnostih nosijo nogavice v *sandalih*, potreben pa je premislek o izbiri primerne barve glede na oblačilo.

▪ Noge v *sandalih* zahtevajo lično urejene nohte.

▶ priredna zveza

sandali in natikači

▪ Majhna torbica, posuta s kristali, elegantni salonarji in *sandali* bodo naredili glamurozen učinek.

1.1. navadno v množini poletno obuvalo, navadno z ravnim podplatom, s paščki, jermeni; SIN.: opanka, sandala

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gumijasti, plastični, usnjeni sandali | odprti sandali | poletni sandali | udobni sandali

- Stopala si zavarujmo z gumijastimi *sandali*; še boljše pa so običajne platnene superge z gumijastim podplatom.
- Ne maram preveč odprtih *sandalov*, ker imam zelo široko in visoko nogo.

...

- Za bolj sproščene je na voljo ogromno *sandalov* s paščki.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sandál]

IPA: [san'da:l]

ednina

IMENOVALNIK: sandál

RODILNIK: sandála

DAJALNIK: sandálu

TOŽILNIK: sandál

MESTNIK: pri sandálu

ORODNIK: s sandálom

dvojina

IMENOVALNIK: sandála

RODILNIK: sandálov

DAJALNIK: sandáloma

TOŽILNIK: sandála

MESTNIK: pri sandálilih

ORODNIK: s sandáloma

množina

IMENOVALNIK: sandáli

RODILNIK: sandálov

DAJALNIK: sandálom

TOŽILNIK: sandále

MESTNIK: pri sandálilih

ORODNIK: s sandáli

TONEMSKO

[sandál]

IPA: [sandá:l]

ednina

IMENOVALNIK: sandál

RODILNIK: sandála

DAJALNIK: sandálu

TOŽILNIK: sandál

MESTNIK: pri sandálu

ORODNIK: s sandálom

dvojina

IMENOVALNIK: sandála

RODILNIK: sandálov

DAJALNIK: sandáloma

TOŽILNIK: sandála

MESTNIK: pri sandálilih

ORODNIK: s sandáloma

množina

IMENOVALNIK: sandáli

RODILNIK: sandálov

DAJALNIK: sandálom

TOŽILNIK: sandále

MESTNIK: pri sandálilih

ORODNIK: s sandáli

STALNE ZVEZE

gladiatorski sandal

navadno v množini visok ženski sandal z veliko tanjšimi paščki, jermeni in ravnim podplatom

- Sandali iz jeansa z visoko petko so zapeljivi, ploščati *gladiatorski sandali* pa še bolj praktični in primerni za vsak trenutek dneva.
- Zgodba zase so futuristični *gladiatorski sandali*, ki se zapenjajo s prepletajočimi paščki ali vzporednimi jermeni z ježki, segajočimi nad gležnje.

IZVOR

↑sandala

sandála sandále samostalnik ženskega spola

[sandála]

POMEN

1. navadno v množini elegantno poletno žensko obuvalo z navadno nizko ali srednje visoko peto, ki se s paščkom, jermenom pripne čez gleženj; SIN.: opanka, sandal

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

odprte sandale | poletne sandale

- Kombinacija z džinsom in elegantnimi *sandalami* je osvežujoča.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku sandale s peto

- Največ je salonarjev in *sandal* z vrtoglavo peto.
- Bila je v lahki obleki temno zelene barve in v belih *sandalah* z nizko peto.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v rodilniku par sandal

- Izbrala si je kar nekaj parov *sandal*, ki jih je nosila na snemanju.
- Zdaj pod svojim imenom prodaja kolekcijo *sandal*.

...

- Med večerom sem pozabila na navodilo, se obula in s *sandalami* uničila pod.

1.1. navadno v množini **poletno obuvalo**, navadno z ravnim podplatom, s paščki, jermeni; SIN.:

opanka, sandal

▶ prid. **beseda** + **sam. beseda**

odprte sandale | poletne sandale

▪ Pri poletnih *sandalah* svetujemo, naj bodo zadaj zaprte z opetnikom, ki da stopalu večjo stabilnost, sprednji in stranski del obuvala pa je lahko odprt in zračen.

▪ Otrok je v plastičnih *sandalah* nestrpno poskakoval po mivki.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sandála]

IPA: [san'da:la]

ednina

IMENOVALNIK: sandála

RODILNIK: sandále

DAJALNIK: sandáli

TOŽILNIK: sandálo

MESTNIK: pri sandáli

ORODNIK: s sandálo

dvojina

IMENOVALNIK: sandáli

RODILNIK: sandál

DAJALNIK: sandálama

TOŽILNIK: sandáli

MESTNIK: pri sandálah

ORODNIK: s sandálama

množina

IMENOVALNIK: sandále

RODILNIK: sandál

DAJALNIK: sandálam

TOŽILNIK: sandále

MESTNIK: pri sandálah

ORODNIK: s sandálami

TONEMSKO

[sandála]

IPA: [sandá:là]

ednina

IMENOVALNIK: sandála

RODILNIK: sandále

DAJALNIK: sandáli

TOŽILNIK: sandálo

MESTNIK: pri sandáli

ORODNIK: s sandálo

dvojina

IMENOVALNIK: sandáli

RODILNIK: sandál

DAJALNIK: sandálama

TOŽILNIK: sandáli

MESTNIK: pri sandálah

ORODNIK: s sandálama

množina

IMENOVALNIK: sandále

RODILNIK: sandál

DAJALNIK: sandálam

TOŽILNIK: sandále

MESTNIK: pri sandálah

ORODNIK: s sandálami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Sandale* in lat. *sandalium* iz gr. *sandálion*, nejasnega izvora

sarkástičen sarkástična sarkástično pridevnik

[sarkástičən]

POMEN

1. ki ima kritičen, posmehljiv, zajedljiv odnos do koga, česa, ki se navadno kaže z uporabo besed, ki sporočajo nasprotno od svojega pomena

▪ Kadar ni pisal literature, se je *sarkastični* opazovalec družbe ukvarjal z novinarstvom in filmsko dramaturgijo.

▪ Pisatelj ni le neusmiljen, *sarkastičen* in breziluzoren opazovalec moderne zahodne družbe, ampak tudi pisatelj, ki je znal razpreti jadra kompleksnim odnosom med moškimi in ženskami.

1.1. ki kaže, izraža tak odnos

▶ prid. **beseda** + **sam. beseda**

sarkastičen humor | sarkastičen komentar |

sarkastičen ton | sarkastična opazka, pripomba

▪ Zaradi dobre zgodbe, *sarkastičnega* humorja in odlične igre film uvrščajo med najboljše komedije tega leta.

▪ Njegove zgodnje pesmi so bile *sarkastična* kritika časa.

▪ Njegov črni humor in *sarkastične* pripombe prekašajo meje dobrega okusa.

▪ Sporni tekst je napisan v izrazito *sarkastičnem* in zajedljivem tonu.

▶ priredna zveza

sarkastičen in ironičen, sarkastičen in ciničen

▪ Ne more mimo tega, da ne bi dodala svojega smisla za humor ter včasih tudi ciničnega in *sarkastičnega* odnosa do sveta.

...

▪ Njegov glas je bil rahlo *sarkastičen*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sarkástičən]

IPA: [sar'ka:stítʃən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sarkástičen
 določno sarkástični
 RODILNIK: sarkástičnega
 DAJALNIK: sarkástičnemu
 TOŽILNIK: sarkástičen
 določno sarkástični
 živo sarkástičnega
 MESTNIK: pri sarkástičnem
 ORODNIK: s sarkástičnim

dvojina

IMENOVALNIK: sarkástična
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnima
 TOŽILNIK: sarkástična
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnima

množina

IMENOVALNIK: sarkástični
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnim
 TOŽILNIK: sarkástične
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: sarkástična
 RODILNIK: sarkástične
 DAJALNIK: sarkástični
 TOŽILNIK: sarkástično
 MESTNIK: pri sarkástični
 ORODNIK: s sarkástično

dvojina

IMENOVALNIK: sarkástični
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnima
 TOŽILNIK: sarkástični
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnima

množina

IMENOVALNIK: sarkástične
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnim
 TOŽILNIK: sarkástične
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: sarkástično
 RODILNIK: sarkástičnega
 DAJALNIK: sarkástičnemu
 TOŽILNIK: sarkástično
 MESTNIK: pri sarkástičnem
 ORODNIK: s sarkástičnim

dvojina

IMENOVALNIK: sarkástični
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnima
 TOŽILNIK: sarkástični
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnima

množina

IMENOVALNIK: sarkástična
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnim
 TOŽILNIK: sarkástična
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj sarkástičen

ženski spol

EDNINA: bôlj sarkástična

srednji spol

EDNINA: bôlj sarkástično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj sarkástičen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj sarkástična

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj sarkástično

TONEMSKO

[sarkástičən]

IPA: [sarkà:stíʃən]

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: sarkástičen
 določno sarkástični
 RODILNIK: sarkástičnega
 DAJALNIK: sarkástičnemu
 TOŽILNIK: sarkástičen
 določno sarkástični
 živo sarkástičnega
 MESTNIK: pri sarkástičnem
 ORODNIK: s sarkástičnim

dvojina

IMENOVALNIK: sarkástična
 RODILNIK: sarkástičnih
 DAJALNIK: sarkástičnima
 TOŽILNIK: sarkástična
 MESTNIK: pri sarkástičnih
 ORODNIK: s sarkástičnima

množina

IMENOVALNIK: sarkástični
 RODILNIK: sarkástičnih

DAJALNIK: sarkástičnim
TOŽILNIK: sarkástične
MESTNIK: pri sarkástičnih
ORODNIK: s sarkástičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sarkástična
RODILNIK: sarkástične
DAJALNIK: sarkástični
TOŽILNIK: sarkástično
MESTNIK: pri sarkástični
ORODNIK: s sarkástično

dvojina

IMENOVALNIK: sarkástični
RODILNIK: sarkástičnih
DAJALNIK: sarkástičnima
TOŽILNIK: sarkástični
MESTNIK: pri sarkástičnih
ORODNIK: s sarkástičnima

množina

IMENOVALNIK: sarkástične
RODILNIK: sarkástičnih
DAJALNIK: sarkástičnim
TOŽILNIK: sarkástične
MESTNIK: pri sarkástičnih
ORODNIK: s sarkástičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sarkástično
RODILNIK: sarkástičnega
DAJALNIK: sarkástičnemu
TOŽILNIK: sarkástično
MESTNIK: pri sarkástičnem
ORODNIK: s sarkástičnim

dvojina

IMENOVALNIK: sarkástični
RODILNIK: sarkástičnih
DAJALNIK: sarkástičnima
TOŽILNIK: sarkástični
MESTNIK: pri sarkástičnih
ORODNIK: s sarkástičnima

množina

IMENOVALNIK: sarkástična
RODILNIK: sarkástičnih
DAJALNIK: sarkástičnim
TOŽILNIK: sarkástična
MESTNIK: pri sarkástičnih
ORODNIK: s sarkástičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj sarkástičen

ženski spol

EDNINA: bõlj sarkástična

srednji spol

EDNINA: bõlj sarkástično
PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj sarkástičen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj sarkástična

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj sarkástično

IZVOR

prevzeto prek nem. *sarkastisch* iz gr. *sarkastikós* 'posmehljiv, porogljiv', glej ↑sarkazem

sarkástično

prislov

[sarkástično]

POMEN

takó, da se izraža kritičen, posmehljiv, zajedljiv odnos do koga, česa, ki se navadno kaže z uporabo besed, ki sporočajo nasprotno od svojega pomena

▶ prisl. + glag.

sarkastično dodati, komentirati, pripomniti | sarkastično se nasmehniti | sarkastično vprašati

- V spominih avtor svoj čas in ljudi opisuje s posebnim humorjem in *sarkastično* komentira takratno stvarnost.
- »Gospoda, kako sta fotogenična, ali ne?« se je *sarkastično* nasmehnil.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sarkástično]

IPA: [sar'ka:stítʃno]

OSNOVNIK: sarkástično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj sarkástično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj

sarkástično in nãjbolj sarkástično

TONEMSKO

[sarkástično]

IPA: [sarkà:stítʃno]

OSNOVNIK: sarkástično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bõlj sarkástično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nãjbolj

sarkástično in nãjbolj sarkástično

IZVOR

↑sarkastičen

sarkázem

sarkázma samostalnik moškega spola

[sarkázəm]

POMEN

1. kritičen, posmehljiv, zajedljiv odnos do koga, česa, ki se navadno kaže z uporabo besed, ki sporočajo nasprotno od svojega pomena

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**

kanček sarkazma | pridih sarkazma

▪ V izjavi ste verjetno prepoznali kanček *sarkazma*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Če bi hotel razumeti, bi razumel tudi moj *sarkazem*.

▪ Odvetnik se ni niti trudil, da bi prikrikl svoj *sarkazem*.

▶ priredna zveza

sarkazem in cinizem, sarkazem in ironija

▪ Njegove kratke zgodbe, iz katerih izžarevata ironija in *sarkazem*, obravnavajo predvsem avtobiografske teme.

...

▪ Veliko smisla za humor premorejo, ki pa pogosto meji na *sarkazem*.

▪ Zgodba romana je polna *sarkazma*, ironije in družbene kritike.

1.1. jezikovno sredstvo, ki kaže, izraža tak odnos

▪ Nenavadne prisposodbe, *sarkazmi* in vzkliki so nepogrešljivi del njegovega komentiranja.

▪ Metafore, *sarkazmi*, besede v prenesem pomenu ... vse to me le zmede.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sarkázə̃m]

IPA: [sar'ka:zə̃m]

ednina

IMENOVALNIK: sarkázem

RODILNIK: sarkázma

DAJALNIK: sarkázmu

TOŽILNIK: sarkázem

MESTNIK: pri sarkázmu

ORODNIK: s sarkázmom

dvojina

IMENOVALNIK: sarkázma

RODILNIK: sarkázmov

DAJALNIK: sarkázmoma

TOŽILNIK: sarkázma

MESTNIK: pri sarkázmih

ORODNIK: s sarkázmoma

množina

IMENOVALNIK: sarkázmi

RODILNIK: sarkázmov

DAJALNIK: sarkázmom

TOŽILNIK: sarkázme

MESTNIK: pri sarkázmih

ORODNIK: s sarkázmi

TONEMSKO

[sarkázə̃m]

IPA: [sarkà:zə̃m]

ednina

IMENOVALNIK: sarkázem

RODILNIK: sarkázma

DAJALNIK: sarkázmu

TOŽILNIK: sarkázem

MESTNIK: pri sarkázmu

ORODNIK: s sarkázmom

dvojina

IMENOVALNIK: sarkázma

RODILNIK: sarkázmov tudi sarkázmov

DAJALNIK: sarkázmoma

TOŽILNIK: sarkázma

MESTNIK: pri sarkázmih tudi pri sarkázmih

ORODNIK: s sarkázmoma

množina

IMENOVALNIK: sarkázmi

RODILNIK: sarkázmov tudi sarkázmov

DAJALNIK: sarkázmom

TOŽILNIK: sarkázme

MESTNIK: pri sarkázmih tudi pri sarkázmih

ORODNIK: s sarkázmi tudi s sarkázmi

in

[sarkâzə̃m]

IPA: [sarkâ:zə̃m]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: sarkâzem

RODILNIK: sarkâzma

DAJALNIK: sarkâzmu

TOŽILNIK: sarkâzem

MESTNIK: pri sarkâzmu

ORODNIK: s sarkâzmom

dvojina

IMENOVALNIK: sarkâzma

RODILNIK: sarkâzmov

DAJALNIK: sarkâzmoma

TOŽILNIK: sarkâzma

MESTNIK: pri sarkâzmih

ORODNIK: s sarkâzmoma

množina

IMENOVALNIK: sarkâzmi

RODILNIK: sarkâzmov

DAJALNIK: sarkâzmom

TOŽILNIK: sarkâzme

MESTNIK: pri sarkâzmih

ORODNIK: s sarkâzmi

IZVOR

prevzeto po zgledu nem. *Sarkasmus* iz lat. *sarcasmus*, kar je prevzeto iz gr. *sarkasmós* 'oster porog, posmeh', iz *sarkádzō* 'zasmehujem', prvotno verjetno *'obiram, režem meso s kosti', domnevno iz gr. *sárks* 'meso'

Se simbol

POMEN

simbol za kemijski element *selen*

▪ Pomanjkanje selena (*Se*) je značilno za območja, kjer so tla kisla, in na območjih z višjo nadmorsko višino.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Se*, simbola za element ↑selen

sekálec sekálca samostalnik moškega spola

[sekálɛc sekáɫca] in [sekálɛc sekálca]

POMEN

1. kdor kaj seka

▪ Na dan 88 *sekalcev* poseka 12 hektarjev sladkornega trsa.

2. vsak od dveh dletastih zob v sprednjem delu polovice čeljusti za sekanje, trganje hrane

▶ prid. beseda + sam. beseda

mlečni, stalni sekalec | spodnji, zgornji sekalec

▪ Izpadla sta mu spodnja mlečna *sekalca* in sedaj mu že rasteta stalna *sekalca*.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ *Sekalci* prebadajo, podočnjaki trgajo, kočniki in meljaki pa drobijo hrano.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sekálɛc sekáɫca] in [sekálɛc sekálca]

IPA: [sɛ'ka:lɔts se'ka:ɫtsa] in [sɛ'ka:lɔts sɛ'ka:ltsa]

ednina

IMENOVALNIK: sekálec

RODILNIK: sekálca

DAJALNIK: sekálcu

TOŽILNIK: živo sekálca

neživo sekálec

MESTNIK: pri sekálcu

ORODNIK: s sekálcem

dvojina

IMENOVALNIK: sekálca

RODILNIK: sekálcev

DAJALNIK: sekálcema

TOŽILNIK: sekálca

MESTNIK: pri sekálcih

ORODNIK: s sekálcema

množina

IMENOVALNIK: sekálci

RODILNIK: sekálcev

DAJALNIK: sekálcem

TOŽILNIK: sekálce

MESTNIK: pri sekálcih

ORODNIK: s sekálci

TONEMSKO

[sekálɛc sekáɫca] in [sekálɛc sekálca]

IPA: [sɛká:lɔts seká:ɫtsá] in [sɛká:lɔts sɛká:ltsá]

ednina

IMENOVALNIK: sekálec

RODILNIK: sekálca

DAJALNIK: sekálcu

TOŽILNIK: živo sekálca

neživo sekálec

MESTNIK: pri sekálcu

ORODNIK: s sekálcem

dvojina

IMENOVALNIK: sekálca

RODILNIK: sekálcev

DAJALNIK: sekálcema

TOŽILNIK: sekálca

MESTNIK: pri sekálcih

ORODNIK: s sekálcema

množina

IMENOVALNIK: sekálci

RODILNIK: sekálcev

DAJALNIK: sekálcem

TOŽILNIK: sekálce

MESTNIK: pri sekálcih

ORODNIK: s sekálci

IZVOR

↑sekati

selén seléna samostalnik moškega spola

[selén]

POMEN

element rdeče, sive ali črne barve, ki samo na svetlobi prevaja električni tok, kemijski element [Se]

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

količina, koncentracija, vsebnost selena |

pomanjkanje selena | vir selena

▪ Kronično pomanjkanje *selena* lahko vodi do nastanka raka in obolenj srca.

▪ Žita, morska hrana in stročnice so bogat vir *selena*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati selen

▪ Perutnina vsebuje tudi mineral *selen*, ki je močan antioksidant.

▶ glag. + **sam. beseda v rodilniku**

primanjkovati selena

▪ Bolnikom z aidsom primanjkuje *selena*, pomanjkanje selena pa pogosto povezujejo tudi z boleznimi srca in ožilja.

▶ **priređna zveza**

selen in cink

▪ Hrana naj bo bogata s *selenom* in cinkom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[selén]

IPA: [sɛ'le:n]

ednina

IMENOVALNIK: selén

RODILNIK: seléna

DAJALNIK: selénu

TOŽILNIK: selén

MESTNIK: pri selénu

ORODNIK: s selénom

dvojina

IMENOVALNIK: seléna

RODILNIK: selénov

DAJALNIK: selénoma

TOŽILNIK: seléna

MESTNIK: pri selénih

ORODNIK: s selénoma

množina

IMENOVALNIK: seléni

RODILNIK: selénov

DAJALNIK: selénom

TOŽILNIK: seléne

MESTNIK: pri selénih

ORODNIK: s seléni

TONEMSKO

[selɛ̃n]

IPA: [sɛlé:n]

ednina

IMENOVALNIK: selɛ̃n

RODILNIK: selɛ̃na

DAJALNIK: selɛ̃nu

TOŽILNIK: selɛ̃n

MESTNIK: pri selɛ̃nu

ORODNIK: s selɛ̃nom

dvojina

IMENOVALNIK: selɛ̃na

RODILNIK: selɛ̃nov

DAJALNIK: selɛ̃noma

TOŽILNIK: selɛ̃na

MESTNIK: pri selɛ̃nih

ORODNIK: s selɛ̃noma

množina

IMENOVALNIK: selɛ̃ni

RODILNIK: selɛ̃nov

DAJALNIK: selɛ̃nom

TOŽILNIK: selɛ̃ne

MESTNIK: pri selɛ̃nih

ORODNIK: s selɛ̃ni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Selen*, frc. *sélénium*, angl. *selenium* iz nlat. *selenium*, iz gr. *selḗnē* 'luna, mesec'

semeniščē semenišča samostalnik srednjega spola

[semenišče]

POMEN

ustanova za bivanje, vzgojo semeniščnikov; SIN.: bogoslovje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bogoslovno semenišče | nadškofijsko, škofijsko semenišče

▪ Maturiral je leta 1940 in vstopil v bogoslovno *semenišče* v Ljubljani.

▪ Škof ga je postavil za spirituala novega škofijskega *semenišča*.

...

▪ V Gornjem Gradu je ustanovil *semenišče* za vzgojo duhovnikov.

▪ Po prvem letniku študija je odšel v *semenišče*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[semenišče]

IPA: [sɛmɛ'ni:ʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: semenišče

RODILNIK: semenišča

DAJALNIK: semenišču

TOŽILNIK: semenišče

MESTNIK: pri semenišču

ORODNIK: s semeniščem

dvojina

IMENOVALNIK: semenišči

RODILNIK: semenišč

DAJALNIK: semeniščema

TOŽILNIK: semenišči

MESTNIK: pri semeniščih

ORODNIK: s semeniščema

množina

IMENOVALNIK: semenišča

RODILNIK: semenišč

DAJALNIK: semeniščem

TOŽILNIK: semenišča

MESTNIK: pri semeniščih

ORODNIK: s semenišči

TONEMSKO

[semeniŝče]

IPA: [semeniːʃtʃɛ]

ednina

IMENOVALNIK: semenišče

RODILNIK: semenišča

DAJALNIK: semenišču

TOŽILNIK: semenišče

MESTNIK: pri semenišču

ORODNIK: s semeniščem

dvojina

IMENOVALNIK: semenišči in semenîšči

RODILNIK: semenîšč

DAJALNIK: semenîščema in semenîščema

TOŽILNIK: semenîšči in semenîšči

MESTNIK: pri semenîščih

ORODNIK: s semenîščema in s semenîščema

množina

IMENOVALNIK: semenîšča

RODILNIK: semenîšč

DAJALNIK: semenîščem

TOŽILNIK: semenîšča

MESTNIK: pri semenîščih

ORODNIK: s semenîšči

STALNE ZVEZE

malo semenišče

ustanova za bivanje, vzgojo dijakov, ki nameravajo postati semeniščniki

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

rektor malega semenišča

▪ Po duhovniškem posvečenju je bil profesor v semenišču, nato pa rektor *malega semenišča*.

...

▪ Po osnovni šoli sem šel na gimnazijo, med šolanjem sem ves čas stanoval v *malem semenišču*, ker sem se bil že takrat odločil, da bom šel za duhovnika.

▪ Od prvega koraka v *malem semenišču* do zrelih let bogoslovja je minilo deset let.

IZVOR

po zgledu lat. *sēminārium*, prvotno 'sadilnica, kjer se iz semen vzgajajo mlade rastline', iz ↑ seme

septét septéta samostalnik moškega spola

[septét]

POMEN

1. glasbena zasedba, sestavljena iz sedmih instrumentalistov ali pevcev

▪ Največ uspeha so dosegli lani, ko so bili predskupina *septetu* Wayne Shorterja na Seattlskem jazzovskem festivalu.

▪ S *septetom* mu je uspelo poustvariti Piazzollo tako, kot sem si ga vedno zamišljal: grobost in celo robotost se povsem naravno prelivata v lirčnost in prefinjenost.

▪ Skladbe, izvirno napisane za veliki orkester, je rearanžiral za svoj *septet*.

1.1. skladba za to zasedbo

▪ Kmalu bom k temu dodal še dve komorni skladbi, in sicer saksofonski *septet* in vokalni oktet.

2. skupina sedmih oseb, ki pri čem dobro sodelujejo, imajo skupno vlogo, cilj

▪ Pri ustvarjanju komičnih zapletov mu je pomagal radoživ in ubran igralski *septet*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[septét]

IPA: [sepˈtɛːt]

ednina

IMENOVALNIK: septét

RODILNIK: septéta

DAJALNIK: septétu

TOŽILNIK: septét

MESTNIK: pri septétu

ORODNIK: s septetom

dvojina

IMENOVALNIK: septéta

RODILNIK: septétov

DAJALNIK: septétoma

TOŽILNIK: septéta

MESTNIK: pri septétih

ORODNIK: s septétoma

množina

IMENOVALNIK: septéti

RODILNIK: septétov

DAJALNIK: septétom

TOŽILNIK: septéte

MESTNIK: pri septétih

ORODNIK: s septéti

TONEMSKO

[septêť]

IPA: [septéːt]

ednina

IMENOVALNIK: septêť

RODILNIK: septêťa

DAJALNIK: septêťu

TOŽILNIK: septêť

MESTNIK: pri septêťu

ORODNIK: s septêťom

dvojina

IMENOVALNIK: septêta
RODILNIK: septêtov
DAJALNIK: septêtoma
TOŽILNIK: septêta
MESTNIK: pri septêtih
ORODNIK: s septêtoma

množina

IMENOVALNIK: septêti
RODILNIK: septêtov
DAJALNIK: septêtom
TOŽILNIK: septête
MESTNIK: pri septêtih
ORODNIK: s septêti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Septett* iz it. *settetto* iz *sette* 'sedem', umetno prilagojeno lat. *septem*

séter sétra tudi séterja samostalnik moškega spola

[sétər] tudi [séter]

POMEN

velik pes s srednje dolgo rahlo valovito dlako, vitkim telesom in daljšimi povešenimi uhlji

- Kateri *seter* je najbolj primeren za družinskega psa?
- V Sloveniji lastniki *setrov* večinoma niso lovci, *setri* so torej predvsem družinski psi.
- *Seter* potrebuje veliko gibanja, dolge sprehode.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sétər]

IPA: ['se:tər]

ednina

IMENOVALNIK: séter
RODILNIK: sétra
DAJALNIK: sétru
TOŽILNIK: sétra
MESTNIK: pri sétru
ORODNIK: s sétrom

dvojina

IMENOVALNIK: sétra
RODILNIK: sétrov
DAJALNIK: sétroma
TOŽILNIK: sétra
MESTNIK: pri sétrih
ORODNIK: s sétroma

množina

IMENOVALNIK: sétri
RODILNIK: sétrov
DAJALNIK: sétrom
TOŽILNIK: sétre
MESTNIK: pri sétrih

ORODNIK: s sétri

tudi

[séter]

IPA: ['se:tər]

ednina

IMENOVALNIK: séter
RODILNIK: séterja
DAJALNIK: séterju
TOŽILNIK: séterja
MESTNIK: pri séterju
ORODNIK: s séterjem

dvojina

IMENOVALNIK: séterja
RODILNIK: séterjev
DAJALNIK: séterjema
TOŽILNIK: séterja
MESTNIK: pri séterjih
ORODNIK: s séterjema

množina

IMENOVALNIK: séterji
RODILNIK: séterjev
DAJALNIK: séterjem
TOŽILNIK: séterje
MESTNIK: pri séterjih
ORODNIK: s séterji

TONEMSKO

[sétər]

IPA: [sè:tər]

ednina

IMENOVALNIK: séter
RODILNIK: sétra
DAJALNIK: sétru
TOŽILNIK: sétra
MESTNIK: pri sétru
ORODNIK: s sétrom

dvojina

IMENOVALNIK: sétra
RODILNIK: sétrov tudi sêtrov
DAJALNIK: sétroma
TOŽILNIK: sétra
MESTNIK: pri sétrih tudi pri sêtrih
ORODNIK: s sétroma

množina

IMENOVALNIK: sétri
RODILNIK: sétrov tudi sêtrov
DAJALNIK: sétrom
TOŽILNIK: sétre
MESTNIK: pri sétrih tudi pri sêtrih
ORODNIK: s sétri tudi s sêtri

tudi

[séter]

IPA: [sè:tér]

ednina

IMENOVALNIK: séter

RODILNIK: séterja

DAJALNIK: séterju

TOŽILNIK: séterja

MESTNIK: pri séterju

ORODNIK: s séterjem

dvojina

IMENOVALNIK: séterja

RODILNIK: séterjev tudi sêterjev

DAJALNIK: séterjema

TOŽILNIK: séterja

MESTNIK: pri séterjih tudi pri sêterjih

ORODNIK: s séterjema

množina

IMENOVALNIK: séterji

RODILNIK: séterjev tudi sêterjev

DAJALNIK: séterjem

TOŽILNIK: séterje

MESTNIK: pri séterjih tudi pri sêterjih

ORODNIK: s séterji tudi s sêterji

STALNE ZVEZE

angleški seter

seter bele barve s črnimi, oranžnimi, rjavkastimi pikami ali lisami

- *Angleški seter* je po značaju izjemno prijazen.
- *Angleški seter* velja za enega najlepših psov, njegove odlike so izvrsten nos, prirojena stoja pri nakazovanju divjadi, vztrajnost, hitrost in vodljivost.

irski seter

seter rdečkasto rjave barve

- *Irski seter* je že vrsto let predvsem družinski pes, kot pomočnik pri lovu pa v Sloveniji nikoli ni bil zelo razširjen.
- *Irski seter* ima vitko in mišičasto telo in je pravi maratonski tekač.
- Za telesno kondicijo poskrbi z dolgimi sprehodi s psičko pasme *irski seter*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *setter* iz *set* v pomenu 'pokazati, kje je divjad'

Si simbol

POMEN

simbol za kemijski element *silicij*

- Znanstveniki so iznašli postopek, ki omogoča uporabo silicija (*Si*) in galijevega arzenida (*GaAs*) na istem čipu.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Si*, simbola za element ↑silicij

silícij silícija samostalnik moškega spola

[silíci]

POMEN

zelo pogost element, ki nastopa v obliki velikih, trdih kristalov ali sivega prahu, kemijski element [Si]

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

kristal, spojina silicija | plast silicija

- V sončnih celicah je amorfni silicij manj učinkovit kot kristali *silicija*, ima pa nekatere prednosti.

▶ prid. beseda + sam. beseda

amorfni silicij

- Tranzistorje iz amorfnega *silicija* bi lahko uporabljali tudi za vezje v ploščatih računalniških zaslonih.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati silicij

- Njivska preslica vsebuje *silicij*, ki okrepi celične stene rastlin in tako prepreči, da bi povzročitelj bolezní vdrl v rastlino.

▶ priredna zveza

silicij in aluminij, silicij in germanij

- Za izdelavo procesorja so uporabili spojino *silicija* in germanija, ki zagotavlja boljše delovanje in manjšo porabo energije pri nizkih temperaturah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[silíci]

IPA: [si'li:tsi]

ednina

IMENOVALNIK: silícij

RODILNIK: silícija

DAJALNIK: silíciju

TOŽILNIK: silícij

MESTNIK: pri silíciju

ORODNIK: s silícijem

dvojina

IMENOVALNIK: silícija

RODILNIK: silícijev

DAJALNIK: silícijema

TOŽILNIK: silícija

MESTNIK: pri silícijih

ORODNIK: s silícijema

množina

IMENOVALNIK: silíciji

RODILNIK: silícijev

DAJALNIK: silícij**em**
TOŽILNIK: silícije
MESTNIK: pri silícij**ih**
ORODNIK: s silícij**i**

TONEMSKO

[silíci]

IPA: [sili:tsí]

ednina

IMENOVALNIK: silícij

RODILNIK: silícija

DAJALNIK: silíciju

TOŽILNIK: silícij

MESTNIK: pri silíciju

ORODNIK: s silícij**em**

dvojina

IMENOVALNIK: silícija

RODILNIK: silícij**ev** tudi silícij**ev**

DAJALNIK: silícij**ema**

TOŽILNIK: silícija

MESTNIK: pri silícij**ih** tudi pri silícij**ih**

ORODNIK: s silícij**ema**

množina

IMENOVALNIK: silíciji

RODILNIK: silícij**ev** tudi silícij**ev**

DAJALNIK: silícij**em**

TOŽILNIK: silícije

MESTNIK: pri silícij**ih** tudi pri silícij**ih**

ORODNIK: s silícij**i** tudi s silícij**i**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Silizium*) iz nlat. *silicium*, iz lat. *silex* 'kremen'

sívec sívca samostalnik moškega spola

[sívəc]

POMEN

žival sive barve

- Vikingi so ljubili svoje majhne, vendar močne, utrjene konje, najbolj cenjeni so bili *sivci*, belci in vranci.
- Notranjski bloški vol *sívec* je že skoraj izumrl.
- Boža svojega *sívca*, ki mu je pravi prijatelj in ne le vol.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sívəc]

IPA: [ˈsi:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: sívec

RODILNIK: sívca

DAJALNIK: sív**cu**

TOŽILNIK: sívca
MESTNIK: pri sív**cu**
ORODNIK: s sív**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: sívca

RODILNIK: sív**cev**

DAJALNIK: sív**cema**

TOŽILNIK: sívca

MESTNIK: pri sív**cih**

ORODNIK: s sív**cema**

množina

IMENOVALNIK: sívci

RODILNIK: sív**cev**

DAJALNIK: sív**cem**

TOŽILNIK: sív**ce**

MESTNIK: pri sív**cih**

ORODNIK: s sív**ci**

TONEMSKO

[sívəc]

IPA: [sí:vəts]

ednina

IMENOVALNIK: sívec

RODILNIK: sívca

DAJALNIK: sív**cu**

TOŽILNIK: sívca

MESTNIK: pri sív**cu**

ORODNIK: s sív**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: sívca

RODILNIK: sív**cev**

DAJALNIK: sív**cema**

TOŽILNIK: sívca

MESTNIK: pri sív**cih**

ORODNIK: s sív**cema**

množina

IMENOVALNIK: sívci

RODILNIK: sív**cev**

DAJALNIK: sív**cem**

TOŽILNIK: sív**ce**

MESTNIK: pri sív**cih**

ORODNIK: s sív**ci**

IZVOR

↑siv

sivéti sivím nedovršni glagol

[sivéti]

POMEN

1. postajati siv

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

lasje sivijo

- Koža se ji je že gubala in tudi lasje so ji že *siveli*.

- Oči so se mu vdrle in brada mu je *sivela*.
- ▶ prisl. + **glag.**
hitro, počasi **siveti** | malo, rahlo **siveti**
  - Stres povzroča zoženje krvnih žil in s tem slabšo oskrbo lasišča s kisikom ter hranilnimi snovmi. Lasje postanejo krhki in tanki, hitreje *sivijo*.
  - Čeprav so mu lasje že rahlo *siveli*, je dajal mladosten videz.

***

- Bolj grobo in trše predivo je dala žetev v voščeni zrelosti zrnja, ko so začela zrna *siveti*.

1.1. s starostjo dobivati sivo barvo las, dlak

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

začeti **siveti**

- Velika je verjetnost, da bo nekdo začel *siveti* v letih, ko sta začela *siveti* tudi njegova mama ali oče.
- Ko je gospodar dobil prve sive dlake na bradi, je začel *siveti* tudi pes Beno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sivéti]

IPA: [si'vɛ:ti]

NEDOLOČNIK: **sivéti**

NAMENILNIK: **sivét** in **sivét**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: **sivím**
2. OSEBA: **sivíš**
3. OSEBA: **siví**

dvojina

1. OSEBA: **sivíva**
2. OSEBA: **sivíta**
3. OSEBA: **sivíta**

množina

1. OSEBA: **sivímo**
2. OSEBA: **sivíte**
3. OSEBA: **sivíjo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: **sívi**

dvojina

1. OSEBA: **sivíva**
2. OSEBA: **sivíta**

množina

1. OSEBA: **sivímo**
2. OSEBA: **sivíte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: **sivèl** in **sivél**

DVOJINA: **sivéla**

MNOŽINA: **sivéli**

ženski spol

EDNINA: **sivéla**

DVOJINA: **sivéli**

MNOŽINA: **sivéle**

srednji spol

EDNINA: **sivélo**

DVOJINA: **sivéli**

MNOŽINA: **sivéla**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: **sivèč**

RODILNIK: **sivéčega**

DAJALNIK: **sivéčemu**

TOŽILNIK: **sivèč**

živo **sivéčega**

MESTNIK: pri **sivéčem**

ORODNIK: s **sivéčim**

dvojina

IMENOVANIK: **sivéča**

RODILNIK: **sivéčih**

DAJALNIK: **sivéčima**

TOŽILNIK: **sivéča**

MESTNIK: pri **sivéčih**

ORODNIK: s **sivéčima**

množina

IMENOVANIK: **sivéči**

RODILNIK: **sivéčih**

DAJALNIK: **sivéčim**

TOŽILNIK: **sivéče**

MESTNIK: pri **sivéčih**

ORODNIK: s **sivéčimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **sivéča**

RODILNIK: **sivéče**

DAJALNIK: **sivéči**

TOŽILNIK: **sivéčo**

MESTNIK: pri **sivéči**

ORODNIK: s **sivéčo**

dvojina

IMENOVANIK: **sivéči**

RODILNIK: **sivéčih**

DAJALNIK: **sivéčima**

TOŽILNIK: **sivéči**

MESTNIK: pri **sivéčih**

ORODNIK: s **sivéčima**

množina

IMENOVANIK: **sivéče**

RODILNIK: **sivéčih**

DAJALNIK: **sivéčim**

TOŽILNIK: **sivéče**

MESTNIK: pri **sivéčih**

ORODNIK: s **sivéčimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sivéče
RODILNIK: sivéčega
DAJALNIK: sivéčemu
TOŽILNIK: sivéče
MESTNIK: pri sivéčem
ORODNIK: s sivéčim

dvojina

IMENOVALNIK: sivéči
RODILNIK: sivéčih
DAJALNIK: sivéčima
TOŽILNIK: sivéči
MESTNIK: pri sivéčih
ORODNIK: s sivéčima

množina

IMENOVALNIK: sivéča
RODILNIK: sivéčih
DAJALNIK: sivéčim
TOŽILNIK: sivéča
MESTNIK: pri sivéčih
ORODNIK: s sivéčimi

DELEŽJE NA -e: sivé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: sivênje
RODILNIK: sivênja
DAJALNIK: sivênju
TOŽILNIK: sivênje
MESTNIK: pri sivênju
ORODNIK: s sivênjem

dvojina

IMENOVALNIK: sivênji
RODILNIK: sivênj
DAJALNIK: sivênjema
TOŽILNIK: sivênji
MESTNIK: pri sivênjih
ORODNIK: s sivênjema

množina

IMENOVALNIK: sivênja
RODILNIK: sivênj
DAJALNIK: sivênjem
TOŽILNIK: sivênja
MESTNIK: pri sivênjih
ORODNIK: s sivênji

TONEMSKO

[sivéti]

IPA: [sivè:tí]

NEDOLOČNIK: sivéti

NAMENILNIK: sivèt in sivêt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: sivím
2. OSEBA: sivíš

3. OSEBA: sivi

dvojina

1. OSEBA: sivíva
2. OSEBA: sivíta
3. OSEBA: sivíta

množina

1. OSEBA: sivímo
2. OSEBA: sivíte
3. OSEBA: sivíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: sivi

dvojina

1. OSEBA: sivíva
2. OSEBA: sivíta

množina

1. OSEBA: sivímo
2. OSEBA: sivíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: sivèl in sivêl

DVOJINA: sivéla

MNOŽINA: sivéli

ženski spol

EDNINA: sivéla in sivêla

DVOJINA: sivéli

MNOŽINA: sivéle

srednji spol

EDNINA: sivélo

DVOJINA: sivéli

MNOŽINA: sivéla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sivèč

RODILNIK: sivéčega

DAJALNIK: sivéčemu

TOŽILNIK: sivèč

živo sivéčega

MESTNIK: pri sivéčem

ORODNIK: s sivéčim

dvojina

IMENOVALNIK: sivéča

RODILNIK: sivéčih

DAJALNIK: sivéčima

TOŽILNIK: sivéča

MESTNIK: pri sivéčih

ORODNIK: s sivéčima

množina

IMENOVALNIK: sivéči

RODILNIK: sivéčih

DAJALNIK: sivéčim

TOŽILNIK: sivéče

MESTNIK: pri sivéčih

ORODNIK: s sivēčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sivēča

RODILNIK: sivēče

DAJALNIK: sivēči

TOŽILNIK: sivēčo

MESTNIK: pri sivēči

ORODNIK: s sivēčo

dvojina

IMENOVALNIK: sivēči

RODILNIK: sivēčih

DAJALNIK: sivēčima

TOŽILNIK: sivēči

MESTNIK: pri sivēčih

ORODNIK: s sivēčima

množina

IMENOVALNIK: sivēče

RODILNIK: sivēčih

DAJALNIK: sivēčim

TOŽILNIK: sivēče

MESTNIK: pri sivēčih

ORODNIK: s sivēčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sivēče

RODILNIK: sivēčega

DAJALNIK: sivēčemu

TOŽILNIK: sivēče

MESTNIK: pri sivēčem

ORODNIK: s sivēčim

dvojina

IMENOVALNIK: sivēči

RODILNIK: sivēčih

DAJALNIK: sivēčima

TOŽILNIK: sivēči

MESTNIK: pri sivēčih

ORODNIK: s sivēčima

množina

IMENOVALNIK: sivēča

RODILNIK: sivēčih

DAJALNIK: sivēčim

TOŽILNIK: sivēča

MESTNIK: pri sivēčih

ORODNIK: s sivēčimi

DELEŽJE NA -e: sivē in sivē

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: sivénje

RODILNIK: sivénja

DAJALNIK: sivénju

TOŽILNIK: sivénje

MESTNIK: pri sivénju

ORODNIK: s sivénjem

dvojina

IMENOVALNIK: sivénji in sivênji

RODILNIK: sivênj

DAJALNIK: sivénjema in sivênjema

TOŽILNIK: sivénji in sivênji

MESTNIK: pri sivénjih tudi pri sivênjih

ORODNIK: s sivénjema in s sivênjema

množina

IMENOVALNIK: sivénja tudi sivênja

RODILNIK: sivênj

DAJALNIK: sivénjem tudi sivênjem

TOŽILNIK: sivénja tudi sivênja

MESTNIK: pri sivénjih tudi pri sivênjih

ORODNIK: s sivénji tudi s sivênji

IZVOR

↑siv

sivína sivíne samostalnik ženskega spola

[sivína]

POMEN

1. siva barva, lastnost sivega

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

jesenska, zimska sivina | meglena, turobna sivina

▪ Dnevi se daljšajo, z neba izgine bleda zimska *sivina*, pokrajine ozelenijo in počasi jih obarva spomladansko cvetje in cvetoče drevje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poživiti sivino | pregnati sivino

▪ Lončeno napajališče barvno poživi *sivino* peska in poudari lepoto trav.

▪ Prvi sončni žarki so pregnali zimsko *sivino* in zdaj je pravi čas, da si pisane barve nanese tudi na obraz.

...

▪ Sobotno dogajanje je bilo kljub *sivini* oblakov, ki so ves čas objemali okoliške planinske pašnike, vedro.

1.1. odtenek sive barve, ki se izbere v nastavitvah zaslona

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
odtenek, stopnja sivine

▪ Velikost bralnika je z velikostjo prikazovalnika 15 cm po diagonali in s štirimi stopnjami *sivine* primerna praktično za vsako torbo ali žep.

▪ Sistem prižiganja in ugašanja mikroskopskih ogledalc omogoča prikazovanje do 1024 odtenkov *sivin*.

2. ekspresivno kar je sive barve

▪ Oblečen je v antracitno *sivino*, ki žari.

3. ekspresivno kar zaradi enoličnosti, neizrazitosti, nezanimivosti povzroča naveličanost, nezadovoljstvo, neugodje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolgočasna, pusta sivina | jesenska, zimska sivina | socialistična sivina | turobna sivina | vsakdanja sivina

▪ Edini izhod iz vsakdanje *sivine* mu predstavlja njegov ljubljenec, sokol, ki ga vsak dan spušča na travniku poleg šole.

▪ Na otoku je nekaj mest, ki se ponašajo s staro arhitekturo, večina mest pa se žal utaplja v dolgočasni socialistični *sivini*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
sivina povprečja | sivina vsakdana, vsakdanjosti

▪ Vse temelji na ideji, zamisli, kako biti svež, inovativen in kako stopiti iz *sivine* povprečja.

▪ Vsaka praksa, ki izstopa iz *sivine* ustaljenega vzorca, je dobrodošla in vredna posebne pozornosti.

...

▪ Mesto rabi takojšnje učinke, ki bodo dvignili razpoloženje meščanov, pregnali brezperspektivnost in *sivino*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sivína]

IPA: [siˈvi:na]

ednina

IMENOVALNIK: sivína

RODILNIK: sivíne

DAJALNIK: sivíni

TOŽILNIK: sivíno

MESTNIK: pri sivíni

ORODNIK: s sivíno

dvojina

IMENOVALNIK: sivíni

RODILNIK: sivín

DAJALNIK: sivínama

TOŽILNIK: sivíni

MESTNIK: pri sivínah

ORODNIK: s sivínama

množina

IMENOVALNIK: sivíne

RODILNIK: sivín

DAJALNIK: sivínam

TOŽILNIK: sivíne

MESTNIK: pri sivínah

ORODNIK: s sivínami

TONEMSKO

[sivína]

IPA: [siˈvi:ná]

ednina

IMENOVALNIK: sivína

RODILNIK: sivíne

DAJALNIK: sivíni

TOŽILNIK: sivíno

MESTNIK: pri sivíni

ORODNIK: s sivíno

dvojina

IMENOVALNIK: sivíni

RODILNIK: sivín

DAJALNIK: sivínama

TOŽILNIK: sivíni

MESTNIK: pri sivínah

ORODNIK: s sivínama

množina

IMENOVALNIK: sivíne

RODILNIK: sivín

DAJALNIK: sivínam

TOŽILNIK: sivíne

MESTNIK: pri sivínah

ORODNIK: s sivínami

IZVOR

↑siv

sívka sívke samostalnik ženskega spola

[síʁka]

POMEN

1. gojena ali divje rastoča zimzelena grmičasta rastlina s sivo vijoličastimi cvetovi v socvetjih in intenzivnim vonjem ali del te rastline; primerjaj lat.

Lavandula; SIN.: lavanda

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

sivka cveti KDAJ | sivka raste, uspeva KJE

▪ *Sivka* bo cvetela od julija do avgusta, zrasla pa bo od 30 do 40 centimetrov.

▪ *Sivka* bo lepo uspevala samo, če bo imela dovolj sonca.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

porezati sivko | posaditi sivko | uporabljati sivko

▪ *Sivko* je treba porezati, tik preden zacveti, in jo posušiti v temnem, hladnem prostoru.

▪ Za odganjanje mrčesa še danes pogosto uporabljajo *sivko* ali njeno eterično olje.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

cvet, vejica sívke | izvleček, eterično olje sívke | nasad, polje sívke | vonj sívke | žetev sívke

▪ Ob cvetenju cvetove *sívke* osmukamo s cvetnih stebel in jih posušimo na časopisu.

▪ Nasad *sívke* ob zelenjavnem vrtu ni le čudovit, ampak tudi koristen, saj sivka z vonjem odganja listne uši, muhe in mravlje.

▪ Za sprostitvev je najboljše eterično olje *sívke*, za poživitev pa raje uporabimo eterično olje citrusov ali rožmarina.

...

▪ Od 400 kg posušene *sívke* se dobi s kuhanjem približno od 18 do 20 litrov sívkinega olja.

1.1. pripravek iz te rastline; SIN.: lavanda

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

sivka pomirja, sprošča

- *Sivka* dobro deluje pri glavobolih, migrenah, uravnava prebavo in lajša vetrove.
- *Sivka* v skodelici toplega mleka pomirja.

...

▪ Kanite nekaj kapljic *sivke* na košček gaze, ki ga potem položite na žulj.

2. žival sive barve, navadno krava

▪ Gost bo na kmetiji jedel biološko neoporečno pridelano hrano, njegovi otroci pa bodo na lastne oči videli liske in *sivke*, backe in kozličke ter druge domače živali.

3. iz biologije užitna kolobarnica z lepljivim sivim klobukom in blede rumenim betom; primerjaj lat.

Tricholoma portentosum; SIN.: iz biologije zimsko kolobarnica

▪ Zimske kolobarnice ali *sivke* sodijo v rod kolobarnic, njihovi gosti lističi so prirasli na bet in ne spuščeni po betu.

4. medonosna čebela s sivim in rjavim progastim zadkom, razširjena v delu Balkana in srednje Evrope; SIN.: kranjska sivka, iz čebelarstva

kranjska čebela

▪ Kranjska avtohtona čebela *sivka* postala druga najbolj razširjena čebelja pasma na svetu, v Evropi pa celo prva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sívka]

IPA: [sì:ùka]

ednina

IMENOVALNIK: sívka

RODILNIK: sívke

DAJALNIK: sívki

TOŽILNIK: sívko

MESTNIK: pri sívki

ORODNIK: s sívko

dvojina

IMENOVALNIK: sívki

RODILNIK: sívk

DAJALNIK: sívkama

TOŽILNIK: sívki

MESTNIK: pri sívkah

ORODNIK: s sívkama

množina

IMENOVALNIK: sívke

RODILNIK: sívk

DAJALNIK: sívkam

TOŽILNIK: sívke

MESTNIK: pri sívkah

ORODNIK: s sívkami

TONEMSKO

[sívka]

IPA: [sì:ùka]

ednina

IMENOVALNIK: sívka

RODILNIK: sívke

DAJALNIK: sívki

TOŽILNIK: sívko

MESTNIK: pri sívki

ORODNIK: s sívko

dvojina

IMENOVALNIK: sívki

RODILNIK: sívk

DAJALNIK: sívkama

TOŽILNIK: sívki

MESTNIK: pri sívkah

ORODNIK: s sívkama

množina

IMENOVALNIK: sívke

RODILNIK: sívk

DAJALNIK: sívkam

TOŽILNIK: sívke

MESTNIK: pri sívkah

ORODNIK: s sívkami

STALNE ZVEZE

čopasta sivka

iz botanike *sivka* s svetlo vijoličastimi, svetlo rožnatimi cvetovi in manjšo vsebnostjo eteričnih

olj; primerjaj lat. *Lavandula stoechas*

▪ *Čopasto sivko* lahko gojimo kot posodovko ali na gredici.

▪ *Čopasta sivka* ima rada veliko sonca in peščena tla, zraste pa 50 cm visoko.

kranjska sivka

medonosna čebela s sivim in rjavim progastim zadkom, razširjena v delu Balkana in srednje

Evrope; SIN.: sivka, iz čebelarstva kranjska čebela

▶ **sam. beseda + sam. beseda**

čebela kranjska sivka

▪ Evropski čebelarji se zelo zanimajo za slovensko čebelo *kranjsko sivko*.

...

▪ Da je čebelarstvo v Sloveniji pomembna kmetijska panoga, priča tudi avtohtona slovenska pasma *kranjska sivka*, ki je druga najbolj razširjena pasma čebel na svetu.

▪ S svojimi lastnostmi je avtohtona *kranjska sivka* odlično prilagojena pašnim in vremenskim razmeram.

- Ureditev položaja čebelarjev je nujna tudi zaradi ohranitve *kranjske sivke*.

prava sivka

iz botanike **sivka** z ozkimi sivo zelenimi listi in večjo vsebnostjo eteričnih olj; primerjaj lat. *Lavandula angustifolia*

- *Prava sivka* je do 60 cm visok močno razrasel polgrm, ki je spodaj olesenel.
- *Prava sivka* je trajnica sredozemskih območij in to ji tudi daje značilne lastnosti.
- S cvetovi *prave sivke* aromatiziramo marmelade, hladne napitke in kompote.

IZVOR

↑siv

sivkast sivkasta sivkasto pridevnik

[sivkast]

POMEN

ki ni popolnoma siv

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sivkast odtenek, ton | sivkasta barva | sivkasta meglica | sivkasta prevleka | sivkasto perje

- V športni liniji oblačil za prihodnje leto prevladujejo beli in *sivkasti* odtenki.
- Pelinovi listi imajo izrazito *sivkasto* barvo, cvet je bel in kosmat.
- Za pečenje na žaru je najprimernejše oglje, ki je toliko segreto, da dobi *sivkasto* prevleko.

▶ prisl. + **prid. beseda**

nekoliko, rahlo sivkast | svetlo, temno sivkast

- Ker je koža zaradi sončenja izsušena, postane nekoliko *sivkasta*, kar lahko preprečite z uporabo kreme za telo.
- Nebo je bilo svetlo *sivkasto* z rožnatimi oblaki, dim iz tovarn pa je bil živo zelen v jutranji zarji.

...

- Zelje je lahko zeleno, *sivkasto*, modro in temno rdeče.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sivkast]

IPA: [ˈsiːr̩kast]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sivkast

določno sivkasti

RODILNIK: sivkastega

DAJALNIK: sivkastemu

TOŽILNIK: sivkast

določno sivkasti

živo sivkastega

MESTNIK: pri sivkastem

ORODNIK: s sivkastim

dvojina

IMENOVALNIK: sivkasta

RODILNIK: sivkastih

DAJALNIK: sivkastima

TOŽILNIK: sivkasta

MESTNIK: pri sivkastih

ORODNIK: s sivkastima

množina

IMENOVALNIK: sivkasti

RODILNIK: sivkastih

DAJALNIK: sivkastim

TOŽILNIK: sivkaste

MESTNIK: pri sivkastih

ORODNIK: s sivkastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sivkasta

RODILNIK: sivkaste

DAJALNIK: sivkasti

TOŽILNIK: sivkasto

MESTNIK: pri sivkasti

ORODNIK: s sivkasto

dvojina

IMENOVALNIK: sivkasti

RODILNIK: sivkastih

DAJALNIK: sivkastima

TOŽILNIK: sivkasti

MESTNIK: pri sivkastih

ORODNIK: s sivkastima

množina

IMENOVALNIK: sivkaste

RODILNIK: sivkastih

DAJALNIK: sivkastim

TOŽILNIK: sivkaste

MESTNIK: pri sivkastih

ORODNIK: s sivkastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sivkasto

RODILNIK: sivkastega

DAJALNIK: sivkastemu

TOŽILNIK: sivkasto

MESTNIK: pri sivkastem

ORODNIK: s sivkastim

dvojina

IMENOVALNIK: sivkasti

RODILNIK: sivkastih

DAJALNIK: sivkastima

TOŽILNIK: sivkasti

MESTNIK: pri sivkastih

ORODNIK: s sivkastima

množina

IMENOVALNIK: sívkasta
RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastim
TOŽILNIK: sívkasta
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastimi

TONEMSKO

[sîvkast]

IPA: [sí:ʊkàst]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sívkast
določno sívkasti
RODILNIK: sívkastega
DAJALNIK: sívkastemu
TOŽILNIK: sívkast
določno sívkasti
živo sívkastega
MESTNIK: pri sívkastem
ORODNIK: s sívkastim

dvojina

IMENOVALNIK: sívkasta
RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastima
TOŽILNIK: sívkasta
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastima

množina

IMENOVALNIK: sívkasti
RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastim
TOŽILNIK: sívkaste
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sívkasta
RODILNIK: sívkaste
DAJALNIK: sívkasti
TOŽILNIK: sívkasto
MESTNIK: pri sívkasti
ORODNIK: s sívkasto

dvojina

IMENOVALNIK: sívkasti
RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastima
TOŽILNIK: sívkasti
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastima

množina

IMENOVALNIK: sívkaste

RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastim
TOŽILNIK: sívkaste
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sívkasto
RODILNIK: sívkastega
DAJALNIK: sívkastemu
TOŽILNIK: sívkasto
MESTNIK: pri sívkastem
ORODNIK: s sívkastim

dvojina

IMENOVALNIK: sívkasti
RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastima
TOŽILNIK: sívkasti
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastima

množina

IMENOVALNIK: sívkasta
RODILNIK: sívkastih
DAJALNIK: sívkastim
TOŽILNIK: sívkasta
MESTNIK: pri sívkastih
ORODNIK: s sívkastimi

IZVOR

↑siv

skakáč skakáča samostalnik moškega spola

[skakáč]

POMEN

1. žival, ki dobro skače

- Prav zaradi dolgih nartnic je nartničar tako dober *skakač*.
- Galagi z dolgimi okončinami in z dolgim repom so dobri *skakači*.

2. iz zoologije glodalec sívkaste ali rjavkaste barve z debelejšim repom in večjimi očmi, ki se premika s skakanjem po zadnjih nogah, po izvoru iz zahodne in osrednje Azije in Afrike; primerjaj lat. *Gerbillinae*

- Povedal je, da so pri njih specializirani za pse in mačke, o *skakačih* pa ve malo.
- Pripravljamo razstavo različnih knjig o hišnih ljubljenceh, kot so psi, mačke, *skakači* in hrčki.

3. iz zoologije členonožec z dolgimi, naprej obrnjenimi nožicami na koncu zadka, s katerimi skače; primerjaj lat. *Collembola*

▪ Po vrsti, kot imajo pri razkroju svoje naloge, se v kupu najprej pojavijo glive in bakterije, potem pridejo deževniki, *skakači*, stonoge.

4. starinsko športnik, ki se ukvarja s skakanjem

▪ *Skakači* smo bolj trdi v nogah, zato je nujno dosti voziti alpsko vožnjo.

5. pripadnik srednjeveške in zgodnjenovoveške verske ločine, ki med zamaknjenjem skače, pleše

▪ *Skakači* so v zamaknjenosti izvajali obredni ples.

▪ Večanje vsakdanjih stisk pa tudi neuspešni poskusi upiranja so bili razlogi, da so se začeli samoorganizirano družiti v skupine tako imenovanih bičarjev, *skakačev* ali novih štiftarjev.

▪ Bičarji z obrednim bičanjem in *skakači* z utrujajočim poskakovanjem naokoli so drug drugega in novince pripravljali na konec sveta, na skorajšnji prihod odrešujočega Kristusa in podobno.

6. šahovska figura, ki se premika za dve polji naprej v kateri koli pravokotni smeri in eno polje vstran

▶ prid. beseda + sam. beseda

centraliziran skakač | damski, kraljevi skakač |

močen skakač | nasprotnikov skakač

▪ Polje f3 bo ostalo prosto za razvoj damskega *skakača*, kraljevi *skakač* pa se bo s polja h3 lahko pognal na f4.

▪ Odslej bo imel močnega *skakača* proti slabemu črnemu lovcu.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

pregnati skakača | žrtvovati skakača

▪ Prežene *skakača* nazaj na osmo vrsto, ga izloči iz igre ter s tem odloči partijo.

▪ Oslabil je rokado tekme in v 24. potezi žrtvoval še *skakača* za kmeta.

...

▪ Če se napadeni beli *skakač* umakne, sledi neprijeten šah z damo na h4.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skakáč]

IPA: [ska'ka:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: skakáč

RODILNIK: skakáča

DAJALNIK: skakáču

TOŽILNIK: skakáča

MESTNIK: pri skakáču

ORODNIK: s skakáčem

dvojina

IMENOVALNIK: skakáča

RODILNIK: skakácev

DAJALNIK: skakáčema

TOŽILNIK: skakáča

MESTNIK: pri skakáčih

ORODNIK: s skakáčema

množina

IMENOVALNIK: skakáči

RODILNIK: skakácev

DAJALNIK: skakáčem

TOŽILNIK: skakáče

MESTNIK: pri skakáčih

ORODNIK: s skakáči

TONEMSKO

[skakáč]

IPA: [skakà:tʃ]

ednina

IMENOVALNIK: skakáč

RODILNIK: skakáča

DAJALNIK: skakáču

TOŽILNIK: skakáča

MESTNIK: pri skakáču

ORODNIK: s skakáčem

dvojina

IMENOVALNIK: skakáča

RODILNIK: skakácev tudi skakáčev

DAJALNIK: skakáčema

TOŽILNIK: skakáča

MESTNIK: pri skakáčih tudi pri skakáčih

ORODNIK: s skakáčema

množina

IMENOVALNIK: skakáči

RODILNIK: skakácev tudi skakáčev

DAJALNIK: skakáčem

TOŽILNIK: skakáče

MESTNIK: pri skakáčih tudi pri skakáčih

ORODNIK: s skakáči tudi s skakáči

STALNE ZVEZE

mongolski skakač

iz zoologije skakač z dlako po vsem telesu, ki živi v stepah, po izvoru iz Mongolije, južne Sibirije in severne Kitajske; primerjaj lat. *Meriones unguiculatus*; SIN.: iz zoologije puščavski skakač

▪ Višina kletke ni tako pomembna, saj morski prašički ne skačejo kot npr. činčile ali *mongolski skakači* in ne plezajo po kletki kot hrčki.

▪ Kot srednješolka je imela doma *mongolske skakače* in pomislila je, kako dobro bi bilo, če bi z njimi obiskovala otroke v šoli.

puščavski skakač

iz zoologije skakač z dlako po vsem telesu, ki živi v stepah, po izvoru iz Mongolije, južne Sibirije in

severne Kitajske; primerjaj lat. *Meriones unguiculatus*;
SIN.: iz zoologije mongolski skakač
▪ Značilnost *puščavskih skakačev* je kožna guba, ki jim pri kopanju rovov preprečuje, da bi jim prišel pesek v nosnice.

IZVOR
↑skakati

skarabêj skarabêja samostalnik moškega spola
[skarabêj]

POMEN

1. iz zoologije hrošč črne barve, ki iz živalskih iztrebkov oblikuje kroglico, v katero samica odloži jajčeca, živeč zlasti v Sredozemlju; primerjaj lat. *Scarabaeus sacer*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Odrasli *skarabeji* si iz govna naredijo kroglico, ki jo včasih prekrijejo z glino.

...

▪ Egipčani so častili *skarabeje*, ki so še zdaj ljubljenci entomologov in zbiralcev.

2. okrasni predmet, nakit v obliki ali s podobo tega hrošča

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Egipčanski bojevniki so v bitke nosili *skarabeje* iz ametista, da jih ne bi zadela strela.
- V Kairu hranijo oprsje Tutankamona s *skarabejem* iz libijskega stekla v sredini.

...

▪ Na prsih mumije je bil pritrjen krilati hrošč *skarabej*, okrašen s 336 dragimi kamni.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skarabêj]

IPA: [skara'be:i]

ednina

IMENOVALNIK: skarabêj

RODILNIK: skarabêja

DAJALNIK: skarabêju

TOŽILNIK: skarabêja

MESTNIK: pri skarabêju

ORODNIK: s skarabêjem

dvojina

IMENOVALNIK: skarabêja

RODILNIK: skarabêjev

DAJALNIK: skarabêjema

TOŽILNIK: skarabêja

MESTNIK: pri skarabêjih

ORODNIK: s skarabêjema

množina

IMENOVALNIK: skarabêji

RODILNIK: skarabêjev

DAJALNIK: skarabêjem

TOŽILNIK: skarabêje

MESTNIK: pri skarabêjih

ORODNIK: s skarabêji

TONEMSKO

[skarabêj]

IPA: [skrabé:i]

ednina

IMENOVALNIK: skarabêj

RODILNIK: skarabêja

DAJALNIK: skarabêju

TOŽILNIK: skarabêja

MESTNIK: pri skarabêju

ORODNIK: s skarabêjem

dvojina

IMENOVALNIK: skarabêja

RODILNIK: skarabêjev

DAJALNIK: skarabêjema

TOŽILNIK: skarabêja

MESTNIK: pri skarabêjih

ORODNIK: s skarabêjema

množina

IMENOVALNIK: skarabêji

RODILNIK: skarabêjev

DAJALNIK: skarabêjem

TOŽILNIK: skarabêje

MESTNIK: pri skarabêjih

ORODNIK: s skarabêji

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Skarabäus* in) lat. *scarabaeus* 'hrošč' iz gr. *kárabos* 'morski rak'

sklédnica sklédnice samostalnik ženskega spola

[sklédnica]

POMEN

sladkovodna želva z oklepom temnejše barve in okončinami z belkastimi pikami, ki živi v Evropi, severni Afriki in zahodni Aziji; primerjaj lat. *Emys orbicularis*; SIN.: iz zoologije močvirska sklédnica

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V naravi *sklednico* lahko le redko opazujemo, saj se ob nevarnosti hitro odloči za skok v varno vodno globino.
- Zanima me, ali rdečevratke preživijo v naravi v naših podnebnih razmerah in ali morda kako ogrožajo naše domače želve *sklednice*.

...

▪ Večina *sklednic* zimo preživi na kopnem, zakopanih v zemljo, nekatere pa se zarijejo v muljasto dno bajerja ali mlake.

- Zanimiva je ena izmed teorij, ki pravi, da je *sklednica* včasih živelna samo v južni Evropi. Od tam naj bi jo na druga območja zanesli Rimljani.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sklédnica]

IPA: [sk'le:dnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: sklédnica

RODILNIK: sklédnice

DAJALNIK: sklédnici

TOŽILNIK: sklédnico

MESTNIK: pri sklédnici

ORODNIK: s sklédnico

dvojina

IMENOVALNIK: sklédnici

RODILNIK: sklédnic

DAJALNIK: sklédnicama

TOŽILNIK: sklédnici

MESTNIK: pri sklédnicah

ORODNIK: s sklédnicama

množina

IMENOVALNIK: sklédnice

RODILNIK: sklédnic

DAJALNIK: sklédnicam

TOŽILNIK: sklédnice

MESTNIK: pri sklédnicah

ORODNIK: s sklédnicami

TONEMSKO

[sklêdnica]

IPA: [sklé:dnitsa]

ednina

IMENOVALNIK: sklêdnica

RODILNIK: sklêdnice

DAJALNIK: sklêdnici

TOŽILNIK: sklêdnico

MESTNIK: pri sklêdnici

ORODNIK: s sklêdnico

dvojina

IMENOVALNIK: sklêdnici

RODILNIK: sklêdnic

DAJALNIK: sklêdnicama

TOŽILNIK: sklêdnici

MESTNIK: pri sklêdnicah

ORODNIK: s sklêdnicama

množina

IMENOVALNIK: sklêdnice

RODILNIK: sklêdnic

DAJALNIK: sklêdnicam

TOŽILNIK: sklêdnice

MESTNIK: pri sklêdnicah

ORODNIK: s sklêdnicami

STALNE ZVEZE

močvirska sklednica

iz zoologije sladkovodna želva z oklepom temnejše barve in okončinami z belkastimi pikami, ki živi v Evropi, severni Afriki in zahodni Aziji; primerjaj lat.

Emys orbicularis; SIN.: sklednica

▶ sam. beseda + sam. beseda

želva močvirska sklednica

- Še posebej so si želeli najti želvo *močvirsko sklednico*, ki so jo pred leti opazili domačini.

...

▪ Ker je rdečevratka večja od *močvirske sklednice*, lažje brani teritorij, kjer živi in se prehranjuje in s tem *močvirski sklednici* odvzema življenjski prostor in hrano.

▪ Samci evropske *močvirske sklednice* imajo nekoliko daljši rep in vbočen trebušni del oklepa, kar jim je v pomoč pri parjenju.

IZVOR

↑skleda

skódran skódrana skódrano pridevnik

[skódran]

POMEN

1. ki ima kodre¹ 1., je oblikovan v kodre¹ 1.;

SIN.: nakodran

▶ prid. beseda + sam. beseda

skodrani lasje, laski | skodrana blondinka, deklica, rdečelaska | skodrana brada | skodrana dlaka | skodrana frizura, griva, pričeska | skodrana lasulja

- Če imate naravno *skodrane* lase, jih posušite na zraku in pustite, da se kodri oblikujejo sami.
- Z roko si je pogladil gosto *skodrano* brado.
- Odločili smo se, naj bo kuža manjše pasme, daljše oziroma *skodrane* dlake, primeren za stanovanje.

▪ Ko se je začela pojavljati v medijih, so jo vsi poznali kot *skodrano* rdečelasko.

▶ prisl. + prid. beseda

divje, močno, rahlo skodran | drobno, gosto skodran | naravno, trajno, umetno skodran

▪ Navajeni smo je bili s svetlimi drobno *skodranimi* dolgimi lasmi, ti so bili njen zaščitni znak.

▪ Imam rahlo *skodrane* lase, ki jih je zelo težko ukrotiti.

▪ Naravno ali trajno *skodrani* lasje so kos vremenskim razmeram in kakorkoli jih spnete, bodo videti urejeni.

▶ priredna zveza

skodran ali raven | skodran in valovit

- Če se ne morete odločiti, ali bi imeli ravne ali *skodrane* lase, uberite srednjo pot: malo valovito in malo gladko.

...

- Njeni lasje so naravno *skodrani*, močni in gosti.

1.1. ki je oblikovan tako, da spominja na kodre¹ 1., je valovit, naguban; SIN.: nakodran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
skodrani listi

- Vsako leto se na breskvi pojavijo zviti, *skodrani*, mehurjasti listi, ki se pozneje sušijo in odpadajo.
- Plavala sem z obrazom tik pod *skodrano* gladino, odprla oči in gledala naravnost navzdol v peščeno dno.

2. v obliki **skodrani** ki ima liste z drobno valovitim, nagubanim robom; SIN.: kodrast, nakodran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
skodrana endivija

- Dodamo za tretjino skodelice kisa, pol čajne žličke sladkorja, dve žlici olivnega olja in nekaj listov *skodrane* endivije.
- *Skodrani* peteršilj ima bolj poln okus kot navadni peteršilj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skódran]

IPA: ['sko:dran]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skódran
določno skódrani
RODILNIK: skódran**ega**
DAJALNIK: skódran**emu**
TOŽILNIK: skódran
določno skódrani
živo skódran**ega**
MESTNIK: pri skódran**em**
ORODNIK: s skódran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skódrana
RODILNIK: skódran**ih**
DAJALNIK: skódran**ima**
TOŽILNIK: skódrana
MESTNIK: pri skódran**ih**
ORODNIK: s skódran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skódrani
RODILNIK: skódran**ih**
DAJALNIK: skódran**im**
TOŽILNIK: skódrane
MESTNIK: pri skódran**ih**
ORODNIK: s skódran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skódrana
RODILNIK: skódrane
DAJALNIK: skódran**i**
TOŽILNIK: skódrano
MESTNIK: pri skódran**i**
ORODNIK: s skódran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skódrani
RODILNIK: skódran**ih**
DAJALNIK: skódran**ima**
TOŽILNIK: skódrani
MESTNIK: pri skódran**ih**
ORODNIK: s skódran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skódrane
RODILNIK: skódran**ih**
DAJALNIK: skódran**im**
TOŽILNIK: skódrane
MESTNIK: pri skódran**ih**
ORODNIK: s skódran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skódrano
RODILNIK: skódran**ega**
DAJALNIK: skódran**emu**
TOŽILNIK: skódrano
MESTNIK: pri skódran**em**
ORODNIK: s skódran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skódrani
RODILNIK: skódran**ih**
DAJALNIK: skódran**ima**
TOŽILNIK: skódrani
MESTNIK: pri skódran**ih**
ORODNIK: s skódran**ima**

množina

IMENOVALNIK: skódrana
RODILNIK: skódran**ih**
DAJALNIK: skódran**im**
TOŽILNIK: skódrana
MESTNIK: pri skódran**ih**
ORODNIK: s skódran**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj skódran

ženski spol

EDNINA: bòlj skódrana

srednji spol

EDNINA: bòlj skódrano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj skódran

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj skódrana

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj skódrano

TONEMSKO

[skôdran]

IPA: [skó:dràn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skôdran

določno skôdrani

RODILNIK: skôdranega

DAJALNIK: skôdranemu

TOŽILNIK: skôdran

določno skôdrani

živo skôdranega

MESTNIK: pri skôdranem

ORODNIK: s skôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: skôdrana

RODILNIK: skôdranih

DAJALNIK: skôdranima

TOŽILNIK: skôdrana

MESTNIK: pri skôdranih

ORODNIK: s skôdranima

množina

IMENOVALNIK: skôdrani

RODILNIK: skôdranih

DAJALNIK: skôdranim

TOŽILNIK: skôdrane

MESTNIK: pri skôdranih

ORODNIK: s skôdranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skôdrana

RODILNIK: skôdrane

DAJALNIK: skôdrani

TOŽILNIK: skôdrano

MESTNIK: pri skôdrani

ORODNIK: s skôdrano

dvojina

IMENOVALNIK: skôdrani

RODILNIK: skôdranih

DAJALNIK: skôdranima

TOŽILNIK: skôdrani

MESTNIK: pri skôdranih

ORODNIK: s skôdranima

množina

IMENOVALNIK: skôdrane

RODILNIK: skôdranih

DAJALNIK: skôdranim

TOŽILNIK: skôdrane

MESTNIK: pri skôdranih

ORODNIK: s skôdranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skôdrano

RODILNIK: skôdranega

DAJALNIK: skôdranemu

TOŽILNIK: skôdrano

MESTNIK: pri skôdranem

ORODNIK: s skôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: skôdrani

RODILNIK: skôdranih

DAJALNIK: skôdranima

TOŽILNIK: skôdrani

MESTNIK: pri skôdranih

ORODNIK: s skôdranima

množina

IMENOVALNIK: skôdrana

RODILNIK: skôdranih

DAJALNIK: skôdranim

TOŽILNIK: skôdrana

MESTNIK: pri skôdranih

ORODNIK: s skôdranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj skôdran

ženski spol

EDNINA: bôlj skôdrana

srednji spol

EDNINA: bôlj skôdrano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj skôdran

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj skôdrana

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj skôdrano

IZVOR

↑skodrati

skódrati skódram dovršni glagol

[skódrati]

POMEN

1. narediti, izoblikovati kodre; SIN.: nakodrati

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

skodrati lase

▪ Če želite ustvariti drobne kodre, lase *skodrajte* z majhno okroglo krtačo.

▪ Uporabite velik kodralnik za lase in *skodrajte* en pramen za drugim.

▶ **prisl.** + **glag.**

rahlo skodrati

▪ S kodralnikom sprednji del rahlo *skodrajte*, na zadnjem delu pa pričesko visoko dvignite v zvitek.

► **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Frizerka ji je dolge ravne lase *skodrala* z likalnikom za lase in utrdila z lakom.

▪ Če so vaši lasje ravni, jih zjutraj *skodrajte* s kodralnikom za lase, kodre razčesite in popravite štrleče lase s kremo.

1.1. ekspresivno narediti, povzročiti, da se kaj oblikuje tako, da spominja na kodre, postane valovito, nagubano; SIN.: ekspresivno nakodrati

▪ Rahel nasmeh je za hip *skodral* čisto in krepko zarezane ustnice.

▪ Večni problem ljubiteljev breskev je gliva, ki značilno *skodra* in pordeči liste takoj, ko poženejo.

2. v obliki **skodrati se** dobiti obliko kodrov, postati kodrast; SIN.: nakodrati

▪ S pokrivalom si lase zaščitimo pred meglo in vlago, a *se* običajno prej *skodrajo* zaradi potenja pod njim.

2.1. v obliki **skodrati se**, ekspresivno izoblikovati se tako, da spominja na kodre, postati valovit, naguban; SIN.: ekspresivno nakodrati

▪ Iz votline je bilo videti začetek brzice: gladki jezik reke se je nenadoma spustil navzdol in *se* potem *skodral* v visoke valove.

▪ Kosem dima *se skodra*.

▪ Listi *se skodrajo*, postanejo mehurjasti in odpadejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skódrati]

IPA: ['sko:drati]

NEDOLOČNIK: skódrati

NAMENILNIK: skódrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skódr**am**

2. OSEBA: skódraš

3. OSEBA: skódra

dvojina

1. OSEBA: skódr**ava**

2. OSEBA: skódr**ata**

3. OSEBA: skódr**ata**

množina

1. OSEBA: skódr**amo**

2. OSEBA: skódr**ate**

3. OSEBA: skódr**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skódr**aj**

dvojina

1. OSEBA: skódr**ajva**

2. OSEBA: skódr**ajta**

množina

1. OSEBA: skódr**ajmo**

2. OSEBA: skódr**ajte**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: skódr**al**

DVOJINA: skódr**ala**

MNOŽINA: skódr**ali**

ženski spol

EDNINA: skódr**ala**

DVOJINA: skódr**ali**

MNOŽINA: skódr**ale**

srednji spol

EDNINA: skódr**alo**

DVOJINA: skódr**ali**

MNOŽINA: skódr**ala**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skódr**an**

RODILNIK: skódr**anega**

DAJALNIK: skódr**anemu**

TOŽILNIK: skódr**an**

živo skódr**anega**

MESTNIK: pri skódr**anem**

ORODNIK: s skódr**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: skódr**ana**

RODILNIK: skódr**anih**

DAJALNIK: skódr**anima**

TOŽILNIK: skódr**ana**

MESTNIK: pri skódr**anih**

ORODNIK: s skódr**anima**

množina

IMENOVALNIK: skódr**ani**

RODILNIK: skódr**anih**

DAJALNIK: skódr**anim**

TOŽILNIK: skódr**ane**

MESTNIK: pri skódr**anih**

ORODNIK: s skódr**animi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skódr**ana**

RODILNIK: skódr**ane**

DAJALNIK: skódr**ani**

TOŽILNIK: skódr**ano**

MESTNIK: pri skódr**ani**

ORODNIK: s skódr**ano**

dvojina

IMENOVALNIK: skódr**ani**

RODILNIK: skódr**anih**

DAJALNIK: skódranima
TOŽILNIK: skódrani
MESTNIK: pri skódranih
ORODNIK: s skódranima

množina

IMENOVALNIK: skódrane
RODILNIK: skódranih
DAJALNIK: skódranim
TOŽILNIK: skódrane
MESTNIK: pri skódranih
ORODNIK: s skódranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skódrano
RODILNIK: skódranega
DAJALNIK: skódranemu
TOŽILNIK: skódrano
MESTNIK: pri skódranem
ORODNIK: s skódranim

dvojina

IMENOVALNIK: skódrani
RODILNIK: skódranih
DAJALNIK: skódranima
TOŽILNIK: skódrani
MESTNIK: pri skódranih
ORODNIK: s skódranima

množina

IMENOVALNIK: skódrana
RODILNIK: skódranih
DAJALNIK: skódranim
TOŽILNIK: skódrana
MESTNIK: pri skódranih
ORODNIK: s skódranimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: skódrávṣ̌i

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skódranje
RODILNIK: skódranja
DAJALNIK: skódranju
TOŽILNIK: skódranje
MESTNIK: pri skódranju
ORODNIK: s skódranjem

dvojina

IMENOVALNIK: skódranji
RODILNIK: skódranj
DAJALNIK: skódranjema
TOŽILNIK: skódranji
MESTNIK: pri skódranjih
ORODNIK: s skódranjema

množina

IMENOVALNIK: skódranja
RODILNIK: skódranj
DAJALNIK: skódranjem
TOŽILNIK: skódranja

MESTNIK: pri skódranjih
ORODNIK: s skódranji

TONEMSKO

[skôdrati]

IPA: [skó:dràti]

NEDOLOČNIK: skôdrati

NAMENILNIK: skôdrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skôdram
2. OSEBA: skôdraš
3. OSEBA: skôdra

dvojina

1. OSEBA: skôdrava
2. OSEBA: skôdrata
3. OSEBA: skôdrata

množina

1. OSEBA: skôdramo
2. OSEBA: skôdrate
3. OSEBA: skôdrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: skôdraj

dvojina

1. OSEBA: skôdrajva
2. OSEBA: skôdrajta

množina

1. OSEBA: skôdrajmo
2. OSEBA: skôdrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: skôdral
DVOJINA: skôdrala
MNOŽINA: skôdrali

ženski spol

EDNINA: skôdrala
DVOJINA: skôdrali
MNOŽINA: skôdrale

srednji spol

EDNINA: skôdralo
DVOJINA: skôdrali
MNOŽINA: skôdrala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skôdran
RODILNIK: skôdranega
DAJALNIK: skôdranemu
TOŽILNIK: skôdran
živo skôdranega
MESTNIK: pri skôdranem
ORODNIK: s skôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: skôdrana
RODILNIK: skôdranih
DAJALNIK: skôdranima
TOŽILNIK: skôdrana
MESTNIK: pri skôdranih
ORODNIK: s skôdranima

množina

IMENOVALNIK: skôdrani
RODILNIK: skôdranih
DAJALNIK: skôdranim
TOŽILNIK: skôdrane
MESTNIK: pri skôdranih
ORODNIK: s skôdranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skôdrana
RODILNIK: skôdrane
DAJALNIK: skôdrani
TOŽILNIK: skôdrano
MESTNIK: pri skôdrani
ORODNIK: s skôdrano

dvojina

IMENOVALNIK: skôdrani
RODILNIK: skôdranih
DAJALNIK: skôdranima
TOŽILNIK: skôdrani
MESTNIK: pri skôdranih
ORODNIK: s skôdranima

množina

IMENOVALNIK: skôdrane
RODILNIK: skôdranih
DAJALNIK: skôdranim
TOŽILNIK: skôdrane
MESTNIK: pri skôdranih
ORODNIK: s skôdranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skôdrano
RODILNIK: skôdranega
DAJALNIK: skôdranemu
TOŽILNIK: skôdrano
MESTNIK: pri skôdranem
ORODNIK: s skôdranim

dvojina

IMENOVALNIK: skôdrani
RODILNIK: skôdranih
DAJALNIK: skôdranima
TOŽILNIK: skôdrani
MESTNIK: pri skôdranih
ORODNIK: s skôdranima

množina

IMENOVALNIK: skôdrana
RODILNIK: skôdranih
DAJALNIK: skôdranim

TOŽILNIK: skôdrana
MESTNIK: pri skôdranih
ORODNIK: s skôdranimi

DELEŽJE NA -VŠĚ: skodravši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skôdranje
RODILNIK: skôdranja
DAJALNIK: skôdranju
TOŽILNIK: skôdranje
MESTNIK: pri skôdranju
ORODNIK: s skôdranjem

dvojina

IMENOVALNIK: skôdranji
RODILNIK: skôdranj
DAJALNIK: skôdranjema
TOŽILNIK: skôdranji
MESTNIK: pri skôdranjih
ORODNIK: s skôdranjema

množina

IMENOVALNIK: skôdranja
RODILNIK: skôdranj
DAJALNIK: skôdranjem
TOŽILNIK: skôdranja
MESTNIK: pri skôdranjih
ORODNIK: s skôdranji

FRAZEOLOGIJA

kravžljati/kodrati/skodirati ipd. živce/živčke/lase komu

kravžljati živce komu

kodrati živce komu

kravžljati živčke komu

kodirati lase komu

v dovršni obliki skodrati živce komu

v dovršni obliki nakodrati živce komu

povzročati, povzročiti, da kdo postane zelo vznemirjen, živčen, zaskrbljen

- Če nekje prepoznamo rahlo komedijo, že v naslednjem kadru vidimo premišljen triler, ki nam *kravžlja živce*.
- Do morebitnih dolžnikov ne bodite nestrpni, čeprav vam *kodrajo živce*, jih opominjajte diskretno.
- Seveda sta se dogodka udeležila tudi princ in princesa s hčerko, ki *je* razposajeno tekala naokoli in *kravžljala živčke* staršema.
- Po eni najhladnejših zim v zadnjem desetletju se bo vreme pri nas vrnilo v bolj ustaljene tirnice, nekoliko nam *bodo lase kodrali* le pogosti temperaturni obrati.
- Ste zdaj že razmislili, katera je tista ponavljajoča se situacija, ki vam pobere energijo in *skodra živce*?

- To, da ti mama občasno *nakodra živce* in seveda ti njej, je nekaj povsem naravnega in je stvar, ki smo jo v najstniških letih doživljali vsi.

IZVOR

↑kodrati

skokonógi skokonóga skokonógo pridevnik
[skokonógi]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skokonógi]

IPA: [skɔkɔ'no:gi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skokonógi

RODILNIK: skokonógega

DAJALNIK: skokonógemu

TOŽILNIK: skokonógi

živo skokonógega

MESTNIK: pri skokonógem

ORODNIK: s skokonógim

dvojina

IMENOVALNIK: skokonóga

RODILNIK: skokonógih

DAJALNIK: skokonógima

TOŽILNIK: skokonóga

MESTNIK: pri skokonógih

ORODNIK: s skokonógima

množina

IMENOVALNIK: skokonógi

RODILNIK: skokonógih

DAJALNIK: skokonógim

TOŽILNIK: skokonóge

MESTNIK: pri skokonógih

ORODNIK: s skokonógimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skokonóga

RODILNIK: skokonóge

DAJALNIK: skokonógi

TOŽILNIK: skokonógo

MESTNIK: pri skokonógi

ORODNIK: s skokonógo

dvojina

IMENOVALNIK: skokonógi

RODILNIK: skokonógih

DAJALNIK: skokonógima

TOŽILNIK: skokonógi

MESTNIK: pri skokonógih

ORODNIK: s skokonógima

množina

IMENOVALNIK: skokonóge

RODILNIK: skokonógih

DAJALNIK: skokonógim

TOŽILNIK: skokonóge

MESTNIK: pri skokonógih

ORODNIK: s skokonógimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skokonógo

RODILNIK: skokonógega

DAJALNIK: skokonógemu

TOŽILNIK: skokonógo

MESTNIK: pri skokonógem

ORODNIK: s skokonógim

dvojina

IMENOVALNIK: skokonógi

RODILNIK: skokonógih

DAJALNIK: skokonógima

TOŽILNIK: skokonógi

MESTNIK: pri skokonógih

ORODNIK: s skokonógima

množina

IMENOVALNIK: skokonóga

RODILNIK: skokonógih

DAJALNIK: skokonógim

TOŽILNIK: skokonóga

MESTNIK: pri skokonógih

ORODNIK: s skokonógimi

TONEMSKO

[skokonôgi]

IPA: [skɔkɔnó:gi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skokonôgi

RODILNIK: skokonôgega

DAJALNIK: skokonôgemu

TOŽILNIK: skokonôgi

živo skokonôgega

MESTNIK: pri skokonôgem

ORODNIK: s skokonôgim

dvojina

IMENOVALNIK: skokonôga

RODILNIK: skokonôgih

DAJALNIK: skokonôgima

TOŽILNIK: skokonôga

MESTNIK: pri skokonôgih

ORODNIK: s skokonôgima

množina

IMENOVALNIK: skokonôgi

RODILNIK: skokonôgih

DAJALNIK: skokonôgim

TOŽILNIK: skokonôge
MESTNIK: pri skokonôgih
ORODNIK: s skokonôgimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: skokonôga
RODILNIK: skokonôge
DAJALNIK: skokonôgi
TOŽILNIK: skokonôgo
MESTNIK: pri skokonôgi
ORODNIK: s skokonôgo

dvojina

IMENOVANIK: skokonôgi
RODILNIK: skokonôgih
DAJALNIK: skokonôgima
TOŽILNIK: skokonôgi
MESTNIK: pri skokonôgih
ORODNIK: s skokonôgima

množina

IMENOVANIK: skokonôge
RODILNIK: skokonôgih
DAJALNIK: skokonôgim
TOŽILNIK: skokonôge
MESTNIK: pri skokonôgih
ORODNIK: s skokonôgimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: skokonôgo
RODILNIK: skokonôgega
DAJALNIK: skokonôgemu
TOŽILNIK: skokonôgo
MESTNIK: pri skokonôgem
ORODNIK: s skokonôgim

dvojina

IMENOVANIK: skokonôgi
RODILNIK: skokonôgih
DAJALNIK: skokonôgima
TOŽILNIK: skokonôgi
MESTNIK: pri skokonôgih
ORODNIK: s skokonôgima

množina

IMENOVANIK: skokonôga
RODILNIK: skokonôgih
DAJALNIK: skokonôgim
TOŽILNIK: skokonôga
MESTNIK: pri skokonôgih
ORODNIK: s skokonôgimi

STALNE ZVEZE

skokonoga gazela

iz zoologije manjša antilopa z rdečkasto rjavim hrbtom, črno progo na boku, belim trebuhom in

navznoter zakrivljenimi rogovi; primerjaj lat.

Antidorcas marsupialis

- *Skokonoga gazela* pri teku skače z vsemi štirimi nogami hkrati tudi do 1 m visoko.
- Več vrst kopitarjev, med njimi tudi *skokonoge gazele*, gnuij in ameriški bizoni, se je nekoč selilo v večmilijonskih čredah.

IZVOR

iz ↑skok + ↑noga

skomígati skomígam nedovršni glagol

[skomígati]

POMEN

1. z rameni delati gibe navzgor in navzdol

▪ Gib je kratek in se izvaja izključno navpično – z rameni *skomigate* neposredno navzgor, nikakor ne krožite z rameni.

2. ekspresivno izražati nevednost, dvom ali sprijaznjenost, navadno z gibi z rameni navzgor in navzdol

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

skomigati z rameni

▪ Zaposleni v mnogih gradbenih firmah stradajo, kljub dobremu delu. Država pa nemočno *skomiga* z rameni.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Le cinično in nejeverno so *skomigali*, češ nepazljivi so, ovce jim pobegnejo in izginejo, potem si pa izmislijo medveda.

...

▪ Ljudje ob njegovih izjavah *skomigajo* in se zgražajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skomígati]

IPA: [sko'mi:gati]

NEDOLOČNIK: skomígati

NAMENILNIK: skomígat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skomígam

2. OSEBA: skomígaš

3. OSEBA: skomíga

dvojina

1. OSEBA: skomígava

2. OSEBA: skomígata

3. OSEBA: skomígata

množina

1. OSEBA: skomígamo

2. OSEBA: skomígate

3. OSEBA: skomígajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: skomígaj

dvojina

1. OSEBA: skomígajva
2. OSEBA: skomígajta

množina

1. OSEBA: skomígajmo
2. OSEBA: skomígajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: skomígal
DVOJINA: skomígala
MNOŽINA: skomígali

ženski spol

EDNINA: skomígala
DVOJINA: skomígali
MNOŽINA: skomígale

srednji spol

EDNINA: skomígalo
DVOJINA: skomígali
MNOŽINA: skomígala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajóč
RODILNIK: skomigajóč**ega**
DAJALNIK: skomigajóč**emu**
TOŽILNIK: skomigajóč
živo skomigajóč**ega**
MESTNIK: pri skomigajóč**em**
ORODNIK: s skomigajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**ima**
TOŽILNIK: skomigajóča
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**im**
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóče
DAJALNIK: skomigajóči
TOŽILNIK: skomigajóč**o**
MESTNIK: pri skomigajóči
ORODNIK: s skomigajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**ima**
TOŽILNIK: skomigajóči
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: skomigajóče
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**im**
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajóče
RODILNIK: skomigajóč**ega**
DAJALNIK: skomigajóč**emu**
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóč**em**
ORODNIK: s skomigajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**ima**
TOŽILNIK: skomigajóči
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**im**
TOŽILNIK: skomigajóča
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: skomigá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skomíganje
RODILNIK: skomíganja
DAJALNIK: skomíganju
TOŽILNIK: skomíganje
MESTNIK: pri skomíganju
ORODNIK: s skomíganj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: skomíganji
RODILNIK: skomíganj
DAJALNIK: skomíganj**ema**
TOŽILNIK: skomíganji
MESTNIK: pri skomíganj**ih**
ORODNIK: s skomíganj**ema**

množina

IMENOVALNIK: skomíganja
RODILNIK: skomíganj

DAJALNIK: skomíganjem
TOŽILNIK: skomíganja
MESTNIK: pri skomíganjih
ORODNIK: s skomíganji

TONEMSKO

[skomígati]

IPA: [skɔmi:gáti]

NEDOLOČNIK: skomígati

NAMENILNIK: skomígat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skomígam
2. OSEBA: skomígaš
3. OSEBA: skomíga

dvojina

1. OSEBA: skomígava
2. OSEBA: skomígata
3. OSEBA: skomígata

množina

1. OSEBA: skomígamo
2. OSEBA: skomígate
3. OSEBA: skomígajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: skomígaj

dvojina

1. OSEBA: skomígajva
2. OSEBA: skomígajta

množina

1. OSEBA: skomígjamo
2. OSEBA: skomígjajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: skomígal
DVOJINA: skomígala
MNOŽINA: skomígali

ženski spol

EDNINA: skomígala in skomígala
DVOJINA: skomígali
MNOŽINA: skomígale

srednji spol

EDNINA: skomígalo
DVOJINA: skomígali
MNOŽINA: skomígala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajoč *tudi* skomigajoč
RODILNIK: skomigajočega
DAJALNIK: skomigajočemu
TOŽILNIK: skomigajoč *tudi* skomigajoč
živo skomigajočega
MESTNIK: pri skomigajočem

ORODNIK: s skomigajočim
dvojina

IMENOVALNIK: skomigajoča
RODILNIK: skomigajočih
DAJALNIK: skomigajočima
TOŽILNIK: skomigajoča
MESTNIK: pri skomigajočih
ORODNIK: s skomigajočima

množina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčim
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóče
DAJALNIK: skomigajóči
TOŽILNIK: skomigajóčo
MESTNIK: pri skomigajóči
ORODNIK: s skomigajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčima
TOŽILNIK: skomigajóči
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčima

množina

IMENOVALNIK: skomigajóče
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčim
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajóče
RODILNIK: skomigajóčega
DAJALNIK: skomigajóčemu
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóčem
ORODNIK: s skomigajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčima
TOŽILNIK: skomigajóči
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčima

množina

IMENOVALNIK: skomigajóča

RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**im**
TOŽILNIK: skomigajóča
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: skomigá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: skomígan**je**
RODILNIK: skomígan**ja**
DAJALNIK: skomígan**ju**
TOŽILNIK: skomígan**je**
MESTNIK: pri skomígan**ju**
ORODNIK: s skomígan**jem**

dvojina

IMENOVANIK: skomígan**ji** in skomígan**ji**
RODILNIK: skomígan**j**
DAJALNIK: skomígan**jema** in skomígan**jema**
TOŽILNIK: skomígan**ji** in skomígan**ji**
MESTNIK: pri skomígan**jih**
ORODNIK: s skomígan**jema** in s skomígan**jema**

množina

IMENOVANIK: skomígan**ja**
RODILNIK: skomígan**j**
DAJALNIK: skomígan**jem**
TOŽILNIK: skomígan**ja**
MESTNIK: pri skomígan**jih**
ORODNIK: s skomígan**ji**

in

[skomígati]

IPA: [skómí:gàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: skomígat**i**
NAMENILNIK: skomígat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skomíga**m**
2. OSEBA: skomíga**š**
3. OSEBA: skomíga

dvojina

1. OSEBA: skomíga**va**
2. OSEBA: skomíga**ta**
3. OSEBA: skomíga**ta**

množina

1. OSEBA: skomíga**mo**
2. OSEBA: skomíga**te**
3. OSEBA: skomíga**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skomíga**j**

dvojina

1. OSEBA: skomíga**jva**

2. OSEBA: skomíga**ja**
množina

1. OSEBA: skomíga**mo**

2. OSEBA: skomíga**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: skomíga**l**
DVOJINA: skomíga**la**
MNOŽINA: skomíga**li**

ženski spol

EDNINA: skomíga**la**
DVOJINA: skomíga**li**
MNOŽINA: skomíga**le**

srednji spol

EDNINA: skomíga**lo**
DVOJINA: skomíga**li**
MNOŽINA: skomíga**la**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: skomigajóč tudi skomigajóč
RODILNIK: skomigajóč**ega**
DAJALNIK: skomigajóč**emu**
TOŽILNIK: skomigajóč tudi skomigajóč
živo skomigajóč**ega**
MESTNIK: pri skomigajóč**em**
ORODNIK: s skomigajóč**im**

dvojina

IMENOVANIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**ima**
TOŽILNIK: skomigajóča
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**im**
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóč**ih**
ORODNIK: s skomigajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóč**e**
DAJALNIK: skomigajóč**i**
TOŽILNIK: skomigajóč**o**
MESTNIK: pri skomigajóč**i**
ORODNIK: s skomigajóč**o**

dvojina

IMENOVANIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóč**ih**
DAJALNIK: skomigajóč**ima**
TOŽILNIK: skomigajóč**i**

MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčima

množina

IMENOVALNIK: skomigajóče
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčim
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: skomigajóče
RODILNIK: skomigajóčega
DAJALNIK: skomigajóčemu
TOŽILNIK: skomigajóče
MESTNIK: pri skomigajóčem
ORODNIK: s skomigajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: skomigajóči
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčima
TOŽILNIK: skomigajóči
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčima

množina

IMENOVALNIK: skomigajóča
RODILNIK: skomigajóčih
DAJALNIK: skomigajóčim
TOŽILNIK: skomigajóča
MESTNIK: pri skomigajóčih
ORODNIK: s skomigajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: skomigajóje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skomíganje
RODILNIK: skomíganja
DAJALNIK: skomíganju
TOŽILNIK: skomíganje
MESTNIK: pri skomíganju
ORODNIK: s skomíganjem

dvojina

IMENOVALNIK: skomíganji
RODILNIK: skomíganj
DAJALNIK: skomíganjema
TOŽILNIK: skomíganji
MESTNIK: pri skomíganjih
ORODNIK: s skomíganjema

množina

IMENOVALNIK: skomíganja
RODILNIK: skomíganj
DAJALNIK: skomíganjem
TOŽILNIK: skomíganja
MESTNIK: pri skomíganjih
ORODNIK: s skomíganji

IZVOR

↑migati

skomígniti skomígnem dovršni glagol

[skomígniti]

POMEN

1. z rameni narediti gib navzgor in navzdol
  - Ponesrečenca prosite, da *skomigne* z rameni, in preverite, ali se obe strani premikata enako.
2. ekspresivno izraziti nevednost, dvom ali sprijaznjenost, navadno z gibom z rameni navzgor in navzdol

▶ prisl. + glag.

brezbrižno, ravnodušno skomigniti | nemočno skomigniti | rahlo skomigniti

- Če so moštva še pred nekaj leti brezbrižno *skomignila* ob slabem startu, češ, saj se je komaj začelo, jih sedaj grabi panika.
- »Kar pojdi,« je ravnodušno *skomignila* mati.
- Nemočno je *skomignil* pred vrsto igralniških avtomatov.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku skomigniti z rameni

- Čez dvajset let bodo ljudje ugotavljali, da je zasebnost, ki jo imamo danes za samoumevno, prav tako zmuzljiva kot tista zasebnost iz sedemdesetih let. Nekateri bodo *skomignili* z rameni in dejali: »Pa kaj potem. Nimam ničesar skrivati.«

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Policisti so prijazni, pridejo, a *skomignejo*, da so nemočni, saj gre za odnose v družini.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[skomígniti]

IPA: [skɔ'mi:gniti]

NEDOLOČNIK: skomígniti

NAMENILNIK: skomígnit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skomígnem
2. OSEBA: skomígneš
3. OSEBA: skomígne

dvojina

1. OSEBA: skomígneva
2. OSEBA: skomígneta
3. OSEBA: skomígneta

množina

1. OSEBA: skomígnemo
2. OSEBA: skomígnete
3. OSEBA: skomígnejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: skomígnj

dvojina

1. OSEBA: skomígnjiva

2. OSEBA: skomígnjiva

množina

1. OSEBA: skomígnjivo

2. OSEBA: skomígnjivo

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: skomígnil

DVOJINA: skomígnjila

MNOŽINA: skomígnjili

ženski spol

EDNINA: skomígnjila

DVOJINA: skomígnjili

MNOŽINA: skomígnjile

srednji spol

EDNINA: skomígnjilo

DVOJINA: skomígnjili

MNOŽINA: skomígnjila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: skomígnjen

RODILNIK: skomígnjenega

DAJALNIK: skomígnjenemu

TOŽILNIK: skomígnjen

živo skomígnjenega

MESTNIK: pri skomígnjenem

ORODNIK: s skomígnjenim

dvojina

IMENOVANIK: skomígnjena

RODILNIK: skomígnjenih

DAJALNIK: skomígnjenima

TOŽILNIK: skomígnjena

MESTNIK: pri skomígnjenih

ORODNIK: s skomígnjenima

množina

IMENOVANIK: skomígnjeni

RODILNIK: skomígnjenih

DAJALNIK: skomígnjenim

TOŽILNIK: skomígnjene

MESTNIK: pri skomígnjenih

ORODNIK: s skomígnjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: skomígnjena

RODILNIK: skomígnjene

DAJALNIK: skomígnjeni

TOŽILNIK: skomígnjeno

MESTNIK: pri skomígnjeni

ORODNIK: s skomígnjeno

dvojina

IMENOVANIK: skomígnjeni

RODILNIK: skomígnjenih

DAJALNIK: skomígnjenima

TOŽILNIK: skomígnjeni

MESTNIK: pri skomígnjenih

ORODNIK: s skomígnjenima

množina

IMENOVANIK: skomígnjene

RODILNIK: skomígnjenih

DAJALNIK: skomígnjenim

TOŽILNIK: skomígnjene

MESTNIK: pri skomígnjenih

ORODNIK: s skomígnjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: skomígnjeno

RODILNIK: skomígnjenega

DAJALNIK: skomígnjenemu

TOŽILNIK: skomígnjeno

MESTNIK: pri skomígnjenem

ORODNIK: s skomígnjenim

dvojina

IMENOVANIK: skomígnjeni

RODILNIK: skomígnjenih

DAJALNIK: skomígnjenima

TOŽILNIK: skomígnjeni

MESTNIK: pri skomígnjenih

ORODNIK: s skomígnjenima

množina

IMENOVANIK: skomígnjena

RODILNIK: skomígnjenih

DAJALNIK: skomígnjenim

TOŽILNIK: skomígnjena

MESTNIK: pri skomígnjenih

ORODNIK: s skomígnjenimi

DELEŽJE NA -vš: skomígnjivši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: skomígnjenje

RODILNIK: skomígnjenja

DAJALNIK: skomígnjenju

TOŽILNIK: skomígnjenje

MESTNIK: pri skomígnjenju

ORODNIK: s skomígnjenjem

dvojina

IMENOVANIK: skomígnjenji

RODILNIK: skomígnjenj

DAJALNIK: skomígnjenjema

TOŽILNIK: skomígnjenji

MESTNIK: pri skomígnjenjih

ORODNIK: s skomígnjenjema

množina

IMENOVANIK: skomígnjenja

RODILNIK: skomígnjenj

DAJALNIK: skomígnjen**em**
TOŽILNIK: skomígnjenja
MESTNIK: pri skomígnjen**jih**
ORODNIK: s skomígnjen**ji**

TONEMSKO

[skomígniti]

IPA: [skòmì:gníti]

NEDOLOČNIK: skomígniti

NAMENILNIK: skomígnit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: skomígn**em**
2. OSEBA: skomígn**eš**
3. OSEBA: skomígn**e**

dvojina

1. OSEBA: skomígn**eva**
2. OSEBA: skomígn**eta**
3. OSEBA: skomígn**eta**

množina

1. OSEBA: skomígn**emo**
2. OSEBA: skomígn**ete**
3. OSEBA: skomígn**ejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: skomígn**i**

dvojina

1. OSEBA: skomígn**iva**
2. OSEBA: skomígn**ita**

množina

1. OSEBA: skomígn**imo**
2. OSEBA: skomígn**ite**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: skomígn**il**
DVOJINA: skomígn**ila**
MNOŽINA: skomígn**ili**

ženski spol

EDNINA: skomígn**ila** in skomígn**ila**
DVOJINA: skomígn**ili**
MNOŽINA: skomígn**ile**

srednji spol

EDNINA: skomígn**ilo**
DVOJINA: skomígn**ili**
MNOŽINA: skomígn**ila**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: skomígnjen
RODILNIK: skomígnjen**ega**
DAJALNIK: skomígnjen**emu**
TOŽILNIK: skomígnjen
živo skomígnjen**ega**
MESTNIK: pri skomígnjen**em**

ORODNIK: s skomígnjen**im**
dvojina

IMENOVANIK: skomígnjena
RODILNIK: skomígnjen**ih**
DAJALNIK: skomígnjen**ima**
TOŽILNIK: skomígnjena
MESTNIK: pri skomígnjen**ih**
ORODNIK: s skomígnjen**ima**

množina

IMENOVANIK: skomígnjen**i**
RODILNIK: skomígnjen**ih**
DAJALNIK: skomígnjen**im**
TOŽILNIK: skomígnj**e**
MESTNIK: pri skomígnjen**ih**
ORODNIK: s skomígnjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: skomígnjena
RODILNIK: skomígnj**e**
DAJALNIK: skomígnj**i**
TOŽILNIK: skomígnj**o**
MESTNIK: pri skomígnj**i**
ORODNIK: s skomígnj**o**

dvojina

IMENOVANIK: skomígnjen**i**
RODILNIK: skomígnjen**ih**
DAJALNIK: skomígnjen**ima**
TOŽILNIK: skomígnj**i**
MESTNIK: pri skomígnjen**ih**
ORODNIK: s skomígnjen**ima**

množina

IMENOVANIK: skomígnj**e**
RODILNIK: skomígnjen**ih**
DAJALNIK: skomígnjen**im**
TOŽILNIK: skomígnj**e**
MESTNIK: pri skomígnjen**ih**
ORODNIK: s skomígnjen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: skomígnj**o**
RODILNIK: skomígnjen**ega**
DAJALNIK: skomígnjen**emu**
TOŽILNIK: skomígnj**o**
MESTNIK: pri skomígnjen**em**
ORODNIK: s skomígnjen**im**

dvojina

IMENOVANIK: skomígnjen**i**
RODILNIK: skomígnjen**ih**
DAJALNIK: skomígnjen**ima**
TOŽILNIK: skomígnj**i**
MESTNIK: pri skomígnjen**ih**
ORODNIK: s skomígnjen**ima**

množina

IMENOVANIK: skomígnj**ena**

RODILNIK: skomîgnjenih
DAJALNIK: skomîgnjenim
TOŽILNIK: skomîgnjena
MESTNIK: pri skomîgnjenih
ORODNIK: s skomîgnjenimi

DELEŽJE NA -vṣ̌: skomignîvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: skomîgnjenje
RODILNIK: skomîgnjenja
DAJALNIK: skomîgnjenju
TOŽILNIK: skomîgnjenje
MESTNIK: pri skomîgnjenju
ORODNIK: s skomîgnjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: skomîgnjenji in skomîgnjenji
RODILNIK: skomîgnjenj
DAJALNIK: skomîgnjenjema in skomîgnjenjema
TOŽILNIK: skomîgnjenji in skomîgnjenji
MESTNIK: pri skomîgnjenjih
ORODNIK: s skomîgnjenjema in s
skomîgnjenjema

množina

IMENOVALNIK: skomîgnjenja
RODILNIK: skomîgnjenj
DAJALNIK: skomîgnjenjem
TOŽILNIK: skomîgnjenja
MESTNIK: pri skomîgnjenjih
ORODNIK: s skomîgnjenji

IZVOR

↑skomigati

slavoločni slavoločna slavoločno prislov

[slavoločni]

POMEN

iz umetnosti ki je v zvezi s slavolokom 3.

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Pred zvonikom in cerkvijo je široko betonsko stopnišče, ki pelje skozi *slavoločno* odprtino do svetišča v nadstropju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slavoločni]

IPA: [slavoˈloːtʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: slavoločni
RODILNIK: slavoločnega
DAJALNIK: slavoločnemu
TOŽILNIK: slavoločni

živo slavoločnega

MESTNIK: pri slavoločnem

ORODNIK: s slavoločnim

dvojina

IMENOVALNIK: slavoločna

RODILNIK: slavoločnih

DAJALNIK: slavoločnima

TOŽILNIK: slavoločna

MESTNIK: pri slavoločnih

ORODNIK: s slavoločnima

množina

IMENOVALNIK: slavoločni

RODILNIK: slavoločnih

DAJALNIK: slavoločnim

TOŽILNIK: slavoločne

MESTNIK: pri slavoločnih

ORODNIK: s slavoločnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: slavoločna

RODILNIK: slavoločne

DAJALNIK: slavoločni

TOŽILNIK: slavoločno

MESTNIK: pri slavoločni

ORODNIK: s slavoločno

dvojina

IMENOVALNIK: slavoločni

RODILNIK: slavoločnih

DAJALNIK: slavoločnima

TOŽILNIK: slavoločni

MESTNIK: pri slavoločnih

ORODNIK: s slavoločnima

množina

IMENOVALNIK: slavoločne

RODILNIK: slavoločnih

DAJALNIK: slavoločnim

TOŽILNIK: slavoločne

MESTNIK: pri slavoločnih

ORODNIK: s slavoločnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: slavoločno

RODILNIK: slavoločnega

DAJALNIK: slavoločnemu

TOŽILNIK: slavoločno

MESTNIK: pri slavoločnem

ORODNIK: s slavoločnim

dvojina

IMENOVALNIK: slavoločni

RODILNIK: slavoločnih

DAJALNIK: slavoločnima

TOŽILNIK: slavoločni

MESTNIK: pri slavoločnih

ORODNIK: s slavoločnima

množina

IMENOVALNIK: slavaločna
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnim
TOŽILNIK: slavaločna
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnimi

TONEMSKO

[slavaločni]

IPA: [slavaló:tʃni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: slavaločni
RODILNIK: slavaločnega
DAJALNIK: slavaločnemu
TOŽILNIK: slavaločni
živo slavaločnega
MESTNIK: pri slavaločnem
ORODNIK: s slavaločnim

dvojina

IMENOVALNIK: slavaločna
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnima
TOŽILNIK: slavaločna
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnima

množina

IMENOVALNIK: slavaločni
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnim
TOŽILNIK: slavaločne
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: slavaločna
RODILNIK: slavaločne
DAJALNIK: slavaločni
TOŽILNIK: slavaločno
MESTNIK: pri slavaločni
ORODNIK: s slavaločno

dvojina

IMENOVALNIK: slavaločni
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnima
TOŽILNIK: slavaločni
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnima

množina

IMENOVALNIK: slavaločne
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnim

TOŽILNIK: slavaločne
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: slavaločno
RODILNIK: slavaločnega
DAJALNIK: slavaločnemu
TOŽILNIK: slavaločno
MESTNIK: pri slavaločnem
ORODNIK: s slavaločnim

dvojina

IMENOVALNIK: slavaločni
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnima
TOŽILNIK: slavaločni
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnima

množina

IMENOVALNIK: slavaločna
RODILNIK: slavaločnih
DAJALNIK: slavaločnim
TOŽILNIK: slavaločna
MESTNIK: pri slavaločnih
ORODNIK: s slavaločnimi

STALNE ZVEZE

slavaločna stena

iz umetnosti stena z lokom, ki v cerkvi ločuje
prezbiterij od ladje

▶ sam. beseda + sam. beseda v rotilniku

- Na stenah prezbiterija in na delu *slavaločne stene* so ohranjene renesančne freske iz leta 1597.
- Ena zanimivejših upodobitev se kaže na notranji strani *slavaločne stene*, kjer imamo upodobljenega sv. Jurija v boju z zmajem.

...

- Na *slavaločni steni* sta freski Marijinega oznanjenja in mučeništva svetega Ahaca.
- Vez med prezbiterijem in ladjo je poslikana *slavaločna stena* z na novo odkritim sv. Jurijem.

IZVOR

↑slavalok

slavalók slavalóka samostalnik moškega spola

[slavalók]

POMEN

1. velik kamnit spomenik v obliki loka na stebrih, z enim ali več prehodi, okrašen z reliefi, napisi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

rimski slavolok | veličasten slavolok

- Veličastni *slavolok* na severnem robu trga vodi v na novo ustvarjeni del mesta.
- Lok so Rimljani kar najbolj mojstrsko uporabljali v mogočnih *slavolokih*, kot posebno vrsto velja omeniti štiristranični *slavolok* z dvema prehodoma, ki se pravokotno sekata.

2. dva manjša mlaja, ki ju prečno povezuje napis, postavljena v čast koga

- Ljudje so prihajali peš, na konjih ter na lepo okrašenih vozovih in kočijah, na cestah pa so stali *slavoloki* s slovenskimi napisi.
- Tako na Ravnici kot v Solkanu so po starem primorskem običaju postavljali porton (*slavolok*) na hiši mladoporočencev.

3. iz umetnosti lok, ki v cerkvi ločuje prezbitarij od ladje

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

lok slavoloka | stran slavoloka

- V loku *slavoloka* so najpogosteje upodobili Kristusov rodovnik.
- Na slavoločni steni vidimo Oznanjenje z nadangelom Gabrielom na levi in Marijo na desni strani *slavoloka*.

...

- Na *slavoloku* v gotski podružnični cerkvi sv. Miklavža na Visokem je latinski napis.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slavolók]

IPA: [slavɔ'lo:k]

ednina

IMENOVALNIK: slavolók
RODILNIK: slavolóka
DAJALNIK: slavolóku
TOŽILNIK: slavolók
MESTNIK: pri slavolóku
ORODNIK: s slavolókom

dvojina

IMENOVALNIK: slavolóka
RODILNIK: slavolókov
DAJALNIK: slavólókoma
TOŽILNIK: slavolóka
MESTNIK: pri slavólókih
ORODNIK: s slavólókoma

množina

IMENOVALNIK: slavolóki
RODILNIK: slavolókov
DAJALNIK: slavólókóm
TOŽILNIK: slavolóke
MESTNIK: pri slavólókih
ORODNIK: s slavolóki

TONEMSKO

[slavolók]

IPA: [slavɔ'lo:k]

ednina

IMENOVALNIK: slavolók
RODILNIK: slavolóka
DAJALNIK: slavolóku
TOŽILNIK: slavolók
MESTNIK: pri slavolóku
ORODNIK: s slavólókóm

dvojina

IMENOVALNIK: slavolóka
RODILNIK: slavólókóv
DAJALNIK: slavólókoma
TOŽILNIK: slavolóka
MESTNIK: pri slavólókih
ORODNIK: s slavólókoma

množina

IMENOVALNIK: slavólóki
RODILNIK: slavólókóv
DAJALNIK: slavólókóm
TOŽILNIK: slavólóke
MESTNIK: pri slavólókih
ORODNIK: s slavólóki

IZVOR

po zgledu nem. *Triumphbogen* iz ↑slava + ↑lok

slême sleména samostalnik srednjega spola

[slême]

POMEN

1. najvišji rob strehe, kjer se stikata strešni ploskvi

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

sleme hiše | sleme strehe

- Na *sleme* hiše sedajo golobi.
- *Sleme* strehe je orientirano skoraj v smeri sever–jug.
- Ventilator v *slemenu* strehe skrbi za to, da se vroč zrak hitro spelje proč.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

prezračevalno sleme | strešno sleme

- Topli zrak, ki se v hlevu dviga, izhaja skozi prezračevalno *sleme* na prosto, s tem pa se izločata tudi vonj in vlaga.
- Ves objekt naj bi imel tri etaže in strešno *sleme* naj bi bilo v višini ceste.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

smer slemena | višina slemena

- Smer *slemena* stavb mora biti usklajena z obstoječo zasnovo oziroma ambientalno ureditvijo gručé hiš oziroma zaselka.

- Največja dovoljena višina *slemena* je 9,40 m nad nivojem pritličja.

2. enakomerno visoka, podolgovata vzpetina, navadno z nekoliko zaobljenim in poraščenim vršnim delom, ali vrh take vzpetine

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gozdnato, poraščeno, travnato sleme | grebenko, razgledno, zaobljeno sleme | razvodno sleme

- Od kmetije nas je pot vodila nazaj po razglednih travnatih *slemenih*, kjer smo si spotoma ogledali še ostanke nedokončanega vojaškega objekta.

▪ Spustimo se na 1403 metre visok prelaz, nato pa nadaljujemo spet rahlo navzgor po vedno širšem in poraščenem *slemenu*.

- Doslej široko *sleme* se spremeni v ožji greben, s katerega padajo na jug pravcati prepadi.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

povzpeti, vzpeti se na sleme

- Vzpnemo se na gozdnato *sleme* z novim kažipotom, kjer se pričnejo markacije.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

ležati, stati na slemenu

- Vasica leži na desnem *slemenu* hriba.

...

▪ Cesta se vije čez južno *sleme* Golice, pod osojami Kobanskega in Kozjaka ter čez severne griče Slovenskih goric.

3. iz agronomije močen tram kot vzvod na vrhu stiskalnice

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**

preša, stiskalnica na sleme

- V notranjosti je še vse po starem, vključno z dvema starima prešama na *sleme*, ki ju uporabljajo še dandanes.
- Prodam prešo na *sleme*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slême]

IPA: [ˈslɛːmɛ]

ednina

IMENOVALNIK: slême

RODILNIK: sleména

DAJALNIK: sleménu

TOŽILNIK: slême

MESTNIK: pri sleménu

ORODNIK: s sleménom

dvojina

IMENOVALNIK: sleméni

RODILNIK: slemén

DAJALNIK: sleménoma

TOŽILNIK: sleméni

MESTNIK: pri sleménih

ORODNIK: s sleménoma

množina

IMENOVALNIK: sleména

RODILNIK: slemén

DAJALNIK: sleménom

TOŽILNIK: sleména

MESTNIK: pri sleménih

ORODNIK: s sleméni

TONEMSKO

[slême]

IPA: [slémé]

ednina

IMENOVALNIK: slême

RODILNIK: sleména

DAJALNIK: sleménu

TOŽILNIK: slême

MESTNIK: pri sleménu

ORODNIK: s sleménom

dvojina

IMENOVALNIK: sleméni in slemêni

RODILNIK: slemên

DAJALNIK: sleménoma in slemênom

TOŽILNIK: sleméni in slemêni

MESTNIK: pri sleménih

ORODNIK: s sleménoma in s slemênom

množina

IMENOVALNIK: sleména

RODILNIK: slemên

DAJALNIK: sleménom

TOŽILNIK: sleména

MESTNIK: pri sleménih

ORODNIK: s sleméni

IZVOR

= cslov. *slême*, hrv. *sljême*, srb. *slême*, češ. *slemeno* < pslov. *selmę, nejasnega izvora

slikopís slikopísa samostalnik moškega spola

[slikopís]

POMEN

1. slike za posredovanje sporočila, zlasti kot predhodnik pisave

▪ *Slikopis* je sporočanje skozi sličice – precej podobno kot strip; v najširšem smislu so *slikopis* tudi simboli na vratih stranišč.

▪ Najpomembnejša značilnost slikovne pisave je, da ni potrebno znanje samega jezika, da bi razumeli sporočilo; primer pravega *slikopisa* pri nas je situla iz Vač.

▪ *Slikopisi* z nastankom prave pisave niso povsem zatonili v pozabo.

1.1. pisava, pri kateri slika predstavlja besedo, zlog

- Pod krovnim izrazom *slikopis* se pogosto znajde še logografska pisava (kitajska pisava, egipčanski hieroglifi), ki pa ni slikovna pisava, zato je to, strokovno gledano, neustrezno.
- Najstarejša oblika pisave je *slikopis*, pri katerem pomen označuje podoba predmeta.

2. krajše besedilo, literarno delo, namenjeno opismenjevanju, v katerem so določene besede nadomeščene s sličicami

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
branje slikopisa

- Otroci, zlasti tisti, stari 5, 6, 7 let, so za branje *slikopisa* visoko motivirani, saj jih posebej pritegnejo sličice v stavkih in želja, da bi zgodbo prebrali do konca.
- Šolarji se sami preskušajo v branju kratkih *slikopisov*, stripov, ugank in drugih besedil, primernih za prve bralne korake.

...

- Z velikimi tiskanimi črkami so natisnjeni *slikopisi*, kjer nam sličice, ki zamenjujejo besede, pomagajo pri razbiranju pomenov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[slikopís]

IPA: [sliko'pi:s]

ednina

IMENOVALNIK: slikopís

RODILNIK: slikopísa

DAJALNIK: slikopísu

TOŽILNIK: slikopís

MESTNIK: pri slikopísu

ORODNIK: s slikopísom

dvojina

IMENOVALNIK: slikopísa

RODILNIK: slikopíso

DAJALNIK: slikopísoma

TOŽILNIK: slikopísa

MESTNIK: pri slikopísih

ORODNIK: s slikopísoma

množina

IMENOVALNIK: slikopísi

RODILNIK: slikopíso

DAJALNIK: slikopísom

TOŽILNIK: slikopíse

MESTNIK: pri slikopísih

ORODNIK: s slikopísi

TONEMSKO

[slikopí:s]

IPA: [slikopí:s]

ednina

IMENOVALNIK: slikopís

RODILNIK: slikopísa

DAJALNIK: slikopísu

TOŽILNIK: slikopís

MESTNIK: pri slikopísu

ORODNIK: s slikopísom

dvojina

IMENOVALNIK: slikopísa

RODILNIK: slikopíso

DAJALNIK: slikopísoma

TOŽILNIK: slikopísa

MESTNIK: pri slikopísih

ORODNIK: s slikopísoma

množina

IMENOVALNIK: slikopísi

RODILNIK: slikopíso

DAJALNIK: slikopísom

TOŽILNIK: slikopíse

MESTNIK: pri slikopísih

ORODNIK: s slikopísi

IZVOR

↑slika + ↑pisati

smetlíka smetlíke samostalnik ženskega spola

[smetlíka]

POMEN

1. zdravilna rastlina z nazobčanimi listi in belimi ali vijoličastimi cvetovi, ki imajo na spodnjem cvetnem listu rumeno pego, ali del te rastline;

primerjaj lat. *Euphrasia rostokoviana*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

žlička smetlike

- Eno žličko kamilic, dve žlički orehovih listov in eno žličko *smetlike* prelijemo s skodelico vrele vode.

...

- Ljudska modrost pravi, da kadar *smetlika* zelo bogotno cveti, napoveduje hudo zimo.
- Če vas pečejo oči, pomaga protivnetni obkladek iz *smetlike*.

1.1. zdravilni pripravek iz te rastline

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ognjič lajša bolečine, črni bezeg učinkuje protivnetno, *smetlika* pa napenja kožo in pomirja vnete oči.
- *Smetlika* zdravi tudi bolna dihala: pomaga pri kašlju in nahodu, gripi in bronhitisu.

...

- Učinek *smetlike* povečamo, če sočasno z izpiranjem ali umivanjem pijemo čaj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[smetlíka]

IPA: [smet'li:ka]

ednina

IMENOVALNIK: smetlíka

RODILNIK: smetlíke

DAJALNIK: smetlíki

TOŽILNIK: smetlíko

MESTNIK: pri smetlíki

ORODNIK: s smetlíko

dvojina

IMENOVALNIK: smetlíki

RODILNIK: smetlík

DAJALNIK: smetlíkama

TOŽILNIK: smetlíki

MESTNIK: pri smetlíkah

ORODNIK: s smetlíkama

množina

IMENOVALNIK: smetlíke

RODILNIK: smetlík

DAJALNIK: smetlíkam

TOŽILNIK: smetlíke

MESTNIK: pri smetlíkah

ORODNIK: s smetlíkami

TONEMSKO

[smetlíka]

IPA: [smetli:ká]

ednina

IMENOVALNIK: smetlíka

RODILNIK: smetlíke

DAJALNIK: smetlíki

TOŽILNIK: smetlíko

MESTNIK: pri smetlíki

ORODNIK: s smetlíko

dvojina

IMENOVALNIK: smetlíki

RODILNIK: smetlík

DAJALNIK: smetlíkama

TOŽILNIK: smetlíki

MESTNIK: pri smetlíkah

ORODNIK: s smetlíkama

množina

IMENOVALNIK: smetlíke

RODILNIK: smetlík

DAJALNIK: smetlíkam

TOŽILNIK: smetlíke

MESTNIK: pri smetlíkah

ORODNIK: s smetlíkami

IZVOR

verjetno nastalo iz slovan. *světlikъ iz ↑svetel, tako kot stčes. *světlik*, polj. *światlik* 'svetlika'

sonét sonéta samostalnik moškega spola

[sonét]

POMEN

pesem iz dveh kvartin in dveh tercín, sestavljenih navadno iz jambskih enajstercev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

klasični sonet | ljubezenski, satirični sonet | nemški, slovenski sonet | Prešernov, Shakespearjev sonet

▪ Za vsebino je bilo v klasičnem *sonetu* značilno, da je v kvartinah nekaj napovedano, v drugem pa je bil izpeljan odgovor na to.

▪ Ustvarjalni vrh je dosegel z ljubezenskimi *soneti*.

▪ Satirične *sonete* je napisal že pred 2. svetovno vojno, po vojni pa se je posvečal predvsem dramatik.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

napisati sonet | recitirati sonet

▪ Alojz Gradnik je pisal klasični in modernizirani *sonet*, včasih z bolj epsko kot lirsko dikcijo.

▪ Znova se je lotil pesnjenja in napisal tri *sonete*.

...

▪ V njegovih pesmih je čutiti pravo življenjsko radost, in to tako v lirskih pesmih in romancah kot v gazelah in *sonetih*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sonét]

IPA: [sɔ'ne:t]

ednina

IMENOVALNIK: sonét

RODILNIK: sonéta

DAJALNIK: sonétu

TOŽILNIK: sonét

MESTNIK: pri sonétu

ORODNIK: s sonétom

dvojina

IMENOVALNIK: sonéta

RODILNIK: sonétov

DAJALNIK: sonétoma

TOŽILNIK: sonéta

MESTNIK: pri sonétih

ORODNIK: s sonétoma

množina

IMENOVALNIK: sonéti redko sonétje

RODILNIK: sonétov

DAJALNIK: sonétom

TOŽILNIK: sonéte

MESTNIK: pri sonétih

ORODNIK: s sonéti

TONEMSKO

[sonét]

IPA: [sɔné:t]

ednina

IMENOVALNIK: sonĕt
RODILNIK: sonĕta
DAJALNIK: sonĕtu
TOŽILNIK: sonĕt
MESTNIK: pri sonĕtu
ORODNIK: s sonĕtom

dvojina

IMENOVALNIK: sonĕta
RODILNIK: sonĕtov
DAJALNIK: sonĕtoma
TOŽILNIK: sonĕta
MESTNIK: pri sonĕtih
ORODNIK: s sonĕtoma

množina

IMENOVALNIK: sonĕti redko sonĕtje
RODILNIK: sonĕtov
DAJALNIK: sonĕtom
TOŽILNIK: sonĕte
MESTNIK: pri sonĕtih
ORODNIK: s sonĕti

STALNE ZVEZE

magistralni sonet

iz literarne vede **sonet**, ki ga sestavljajo prvi verzi **sonetov v sonetnem vencu**

- V slovenski književnosti je najbolj znan akrostih »Primicovi Julji« iz *magistralnega soneta* Prešernovega Sonetnega venca.

repati sonet

iz literarne vede **sonet** z dodanim sklepnim delom, ki **obsega od enega do štiri verze**

- *Repati sonet* je bil priljubljen v 13. in 14. stoletju.
- Posebni obliki soneta sta angleški ali elizabetinski sonet in *repati sonet*.

IZVOR

prevzeto prek it. *sonetto* in provans. *sonet* iz stfrc. *sonet* '(v verzih peta) pesmica', iz *son* 'glas, zvok'

sonétni sonétna sonétno pridevnik

[sonétni]

POMEN

1. ki je v zvezi s sonetom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
sonetna forma, oblika

- Vedno znova ga očara *sonetna* forma.
- Pesnik je pripravil novo pesniško zbirko, v kateri je zbral le pesmi v *sonetni* obliki.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo soneti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sonetni cikel

- Pesnik je v svojo najnovejšo zbirko uvrstil dva *sonetna* cikla in dva sonetna venca z akrostihoma v obeh magistralnih sonetih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sonétni]

IPA: [sɔ'ne:tɲi]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sonétni
RODILNIK: sonétnega
DAJALNIK: sonétnemu
TOŽILNIK: sonétni
živo sonétnega
MESTNIK: pri sonétnem
ORODNIK: s sonétnim

dvojina

IMENOVALNIK: sonétna
RODILNIK: sonétnih
DAJALNIK: sonétnima
TOŽILNIK: sonétna
MESTNIK: pri sonétnih
ORODNIK: s sonétnima

množina

IMENOVALNIK: sonétni
RODILNIK: sonétnih
DAJALNIK: sonétnim
TOŽILNIK: sonétné
MESTNIK: pri sonétnih
ORODNIK: s sonétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sonétna
RODILNIK: sonétné
DAJALNIK: sonétni
TOŽILNIK: sonétno
MESTNIK: pri sonétni
ORODNIK: s sonétno

dvojina

IMENOVALNIK: sonétni
RODILNIK: sonétnih
DAJALNIK: sonétnima
TOŽILNIK: sonétni
MESTNIK: pri sonétnih
ORODNIK: s sonétnima

množina

IMENOVALNIK: sonétné
RODILNIK: sonétnih
DAJALNIK: sonétnim
TOŽILNIK: sonétné
MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: sonétno

RODILNIK: sonétnega

DAJALNIK: sonétnemu

TOŽILNIK: sonétno

MESTNIK: pri sonétnem

ORODNIK: s sonétnim

dvojina

IMENOVANIK: sonétni

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnima

TOŽILNIK: sonétni

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnima

množina

IMENOVANIK: sonétna

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnim

TOŽILNIK: sonétna

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnimi

RODILNIK: sonétno

DAJALNIK: sonétni

TOŽILNIK: sonétno

MESTNIK: pri sonétni

ORODNIK: s sonétno

dvojina

IMENOVANIK: sonétni

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnima

TOŽILNIK: sonétni

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnima

množina

IMENOVANIK: sonétno

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnim

TOŽILNIK: sonétno

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: sonétno

RODILNIK: sonétnega

DAJALNIK: sonétnemu

TOŽILNIK: sonétno

MESTNIK: pri sonétnem

ORODNIK: s sonétnim

dvojina

IMENOVANIK: sonétni

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnima

TOŽILNIK: sonétni

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnima

množina

IMENOVANIK: sonétna

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnim

TOŽILNIK: sonétna

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnimi

TONEMSKO

[sonétni]

IPA: [sɔné:tni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: sonétni

RODILNIK: sonétnega

DAJALNIK: sonétnemu

TOŽILNIK: sonétni

živo sonétnega

MESTNIK: pri sonétnem

ORODNIK: s sonétnim

dvojina

IMENOVANIK: sonétna

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnima

TOŽILNIK: sonétna

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnima

množina

IMENOVANIK: sonétni

RODILNIK: sonétnih

DAJALNIK: sonétnim

TOŽILNIK: sonétno

MESTNIK: pri sonétnih

ORODNIK: s sonétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: sonétna

STALNE ZVEZE

sonetni venec

iz literarne vede pesem, sestavljena iz petnajstih sonetov, katerih uvodni verz se začne z zadnjim verzom predhodnega soneta, ti verzi pa tvorijo sklepni, magistralni sonet

▪ Slovencem je odličen *sonetni venec* spletel France Prešeren in ga posvetil Primčevi Juliji.

▪ V zbirki sta ob drugih pesmih tudi dva *sonetna venca*, eden celo z akrostihom.

sonetni venec sonetnih vencev

iz literarne vede **pesem**, sestavljena iz petnajstih sonetnih vencev, pri kateri magistralni soneti prvih štirinajstih tvorijo sklepni petnajsti sonetni venec

- Sedem avtorjevih *sonetnih vencev sonetnih vencev* je izhajalo v samozaložbah.
- Slovenska književnost beleži devet *sonetnih vencev sonetnih vencev*, medtem ko svetovna književnost te oblike sploh še ne pozna.

IZVOR

↑sonet

sotéskanje sotéskanja samostalnik srednjega spola

[sotéskanje]

POMEN

šport, pri katerem se z varovalno opremo spušča po soteskah, koritih, slapovih; SIN.: knjižno pogovorno kanjoning

- ▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda** v mestniku
  - Če boste obiskali Gorenjsko, si lahko adrenalinski navdušenci omislite *soteskanje* po koritih in tolmunih gorskih rek.
  - Poslastica dneva je bilo *soteskanje* po Iškem vintgarju, v katerem so udeleženci uživali v skokih in padcih.

...

- *Soteskanje* v Bohinju je možno po kanjonu reke Mostnice ter v koritih Jerečice in Grmečice.
- Manjši pritoki Soče ponujajo razburljivo *soteskanje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sotéskanje]

IPA: [sɔ'te:skanje]

ednina

IMENOVALNIK: sotéskanje

RODILNIK: sotéskanja

DAJALNIK: sotéskanju

TOŽILNIK: sotéskanje

MESTNIK: pri sotéskanju

ORODNIK: s sotéskanjem

dvojina

IMENOVALNIK: sotéskanji

RODILNIK: sotéskanj

DAJALNIK: sotéskanjema

TOŽILNIK: sotéskanji

MESTNIK: pri sotéskanjih

ORODNIK: s sotéskanjema

množina

IMENOVALNIK: sotéskanja

RODILNIK: sotéskanj

DAJALNIK: sotéskanjem

TOŽILNIK: sotéskanja

MESTNIK: pri sotéskanjih

ORODNIK: s sotéskanji

TONEMSKO

[sotéskanje]

IPA: [sɔ'te:skanje]

ednina

IMENOVALNIK: sotéskanje

RODILNIK: sotéskanja

DAJALNIK: sotéskanju

TOŽILNIK: sotéskanje

MESTNIK: pri sotéskanju

ORODNIK: s sotéskanjem

dvojina

IMENOVALNIK: sotéskanji

RODILNIK: sotéskanj

DAJALNIK: sotéskanjema

TOŽILNIK: sotéskanji

MESTNIK: pri sotéskanjih

ORODNIK: s sotéskanjema

množina

IMENOVALNIK: sotéskanja

RODILNIK: sotéskanj

DAJALNIK: sotéskanjem

TOŽILNIK: sotéskanja

MESTNIK: pri sotéskanjih

ORODNIK: s sotéskanji

IZVOR

↑soteskati

spirulina spirulíne samostalnik ženskega spola

[spirulina]

POMEN

1. iz biologije enocelična nitasta cianobakterija, ki raste zlasti v vodnih okoljih v tropskih in subtropskih krajih; primerjaj lat. *Arthrospira*

- Gojenje *spiruline* spada med ekološko pridelavo hrane, saj pri tem ne uporabljajo nobenih pesticidov in herbicidov.

1.1. prehransko dopolnilo iz teh cianobakterij

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v rodilniku

- V 2 dcl pomarančnega ali jabolčnega soka vmešajte žličko *spiruline*.

- Čajno žličko *spiruline* lahko dodate jedem in tako izboljšate njihovo prehransko vrednost.

...

- *Spirulina* naj bi bila bogat vir vitamina B12.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spirulína]

IPA: [spɪruˈliːna]

ednina

IMENOVALNIK: spirulína

RODILNIK: spirulíne

DAJALNIK: spirulíni

TOŽILNIK: spirulíno

MESTNIK: pri spirulíni

ORODNIK: s spirulíno

dvojina

IMENOVALNIK: spirulíni

RODILNIK: spirulín

DAJALNIK: spirulínama

TOŽILNIK: spirulíni

MESTNIK: pri spirulínah

ORODNIK: s spirulínama

množina

IMENOVALNIK: spirulíne

RODILNIK: spirulín

DAJALNIK: spirulínam

TOŽILNIK: spirulíne

MESTNIK: pri spirulínah

ORODNIK: s spirulínami

TONEMSKO

[spirulína]

IPA: [spɪruˈlí:nà]

ednina

IMENOVALNIK: spirulína

RODILNIK: spirulíne

DAJALNIK: spirulíni

TOŽILNIK: spirulíno

MESTNIK: pri spirulíni

ORODNIK: s spirulíno

dvojina

IMENOVALNIK: spirulíni

RODILNIK: spirulín

DAJALNIK: spirulínama

TOŽILNIK: spirulíni

MESTNIK: pri spirulínah

ORODNIK: s spirulínama

množina

IMENOVALNIK: spirulíne

RODILNIK: spirulín

DAJALNIK: spirulínam

TOŽILNIK: spirulíne

MESTNIK: pri spirulínah

ORODNIK: s spirulínami

IZVOR

prevzeto iz nlat. *spirulina*, iz *spirula* 'spirula, vrsta glavonožca' iz lat. *spīra* 'navoj, spirala'

spodjédati spodjédam nedovršni glagol

[spodjédati]

POMEN

1. z jedenjem, grizenjem spodnjega dela česa delati škodo, uničevati; SIN.: izpodjedati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

spodjedati korenine

▪ Ličinke *spodjedajo* korenine in uničujejo travo in posevke, ponekod so požrle že tri četrtine travinja.

2. s postopnim odnašanjem, odvzemanjem snovi, materiala od spodaj povzročati, da kaj postaja nestabilno, razpada; SIN.: izpodjedati

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

reka spodjeda KAJ | voda spodjeda KAJ

▪ V strugo bomo namestili nekaj reber oziroma kamnitih pregrad, tako da reka ne bo več *spodjedala* brežine.

▪ Prestaviti so morali telefonske drogove, vendar so ti sedaj ponovno skoraj čisto ob reki, saj deroča voda *spodjeda* in odnaša zemljo še naprej.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

spodjedati breg, brežino, obalo | spodjedati cesto | spodjedati obalo | spodjedati temelje, tla

▪ Ob vsakem nalivu se pretok vode močno poveča in *spodjeda* bregove.

▪ Tok na jugozahodni strani *spodjeda* obalo in pesek odlaga severneje.

▪ Najprej bodo morali zavarovati brežine, ker je nevarnost, da bi voda začela *spodjedati* temelje zgradb hidroelektrarne.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

začeti spodjedati

▪ Ob prvih nalivih je voda začela *spodjedati* gole brežine, ki so se začele rušiti v strugo.

▶ **prisl.** + **glag.**

▪ Voda vztrajno *spodjeda* obrežje ob cestišču, ki brez zaščitnega mostu ni več trdno.

▪ Zaradi preobremenitve in deroče vode, ki je neprestano *spodjedala* temelje podpornikov, se je ta ali oni del mostu venomer podiral.

3. ekspresivno povzročati, da kaj postaja nestabilno, slabi, zlasti z neustreznim, neučinkovitim, preračunljivim delovanjem; SIN.: ekspresivno izpodjedati

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

spodjedati avtoriteto, oblast | spodjedati državo | spodjedati konkurenčnost | spodjedati korenine, temelje | spodjedati samozavest

▪ Ne vmešava se v delo menedžerjev, dokler je uspešno, saj ve, da s tem podira njihovo avtoriteto in *spodjeda* njihovo učinkovitost v podjetju.

- Sodni zaostanki počasi, a vztrajno najedajo verodostojnost pravosodnega sistema, s tem pa *spodjedajo* temelje pravne države.
- Če je bila centralna vlada močna, je bil papirnati denar dober, med šibkimi vladavinami pa je njegovo vrednost *spodjedala* inflacija.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**
začeti spodjedati

- Usmeritev sekte je nevarna za vodstvo, ki je začutilo, da mu je sekta začela *spodjedati* oblast.

▶ prisl. + **glag.**

- Korak za korakom, počasi *spodjedate* oblast, da se bo nazadnje sesula.
- Odkrite finančne manipulacije so mu počasi, a zanesljivo *spodjedale* funkcionski položaj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spodjédati]

IPA: [spɔd'je:dati]

NEDOLOČNIK: spodjédati

NAMENILNIK: spodjédat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spodjédam
2. OSEBA: spodjédaš
3. OSEBA: spodjéda

dvojina

1. OSEBA: spodjédava
2. OSEBA: spodjédata
3. OSEBA: spodjédata

množina

1. OSEBA: spodjédamo
2. OSEBA: spodjédate
3. OSEBA: spodjédajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: spodjédaj

dvojina

1. OSEBA: spodjédajva
2. OSEBA: spodjédajta

množina

1. OSEBA: spodjédajmo
2. OSEBA: spodjédajte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: spodjédal
DVOJINA: spodjédala
MNOŽINA: spodjédali

ženski spol

- EDNINA: spodjédala
DVOJINA: spodjédali
MNOŽINA: spodjédale

srednji spol

EDNINA: spodjédalo

DVOJINA: spodjédali

MNOŽINA: spodjédala

deležnik na -č

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: spodjedajóč
RODILNIK: spodjedajóčega
DAJALNIK: spodjedajóčemu
TOŽILNIK: spodjedajóč
živo spodjedajóčega
MESTNIK: pri spodjedajóčem
ORODNIK: s spodjedajóčim

dvojina

- IMENOVALNIK: spodjedajóča
RODILNIK: spodjedajóčih
DAJALNIK: spodjedajóčima
TOŽILNIK: spodjedajóča
MESTNIK: pri spodjedajóčih
ORODNIK: s spodjedajóčima

množina

- IMENOVALNIK: spodjedajóči
RODILNIK: spodjedajóčih
DAJALNIK: spodjedajóčim
TOŽILNIK: spodjedajóče
MESTNIK: pri spodjedajóčih
ORODNIK: s spodjedajóčimi

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: spodjedajóča
RODILNIK: spodjedajóče
DAJALNIK: spodjedajóči
TOŽILNIK: spodjedajóčo
MESTNIK: pri spodjedajóči
ORODNIK: s spodjedajóčo

dvojina

- IMENOVALNIK: spodjedajóči
RODILNIK: spodjedajóčih
DAJALNIK: spodjedajóčima
TOŽILNIK: spodjedajóči
MESTNIK: pri spodjedajóčih
ORODNIK: s spodjedajóčima

množina

- IMENOVALNIK: spodjedajóče
RODILNIK: spodjedajóčih
DAJALNIK: spodjedajóčim
TOŽILNIK: spodjedajóče
MESTNIK: pri spodjedajóčih
ORODNIK: s spodjedajóčimi

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: spodjedajóče
RODILNIK: spodjedajóčega
DAJALNIK: spodjedajóčemu

TOŽILNIK: spodjedajóče
MESTNIK: pri spodjedajóčem
ORODNIK: s spodjedajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedajóči
RODILNIK: spodjedajóčih
DAJALNIK: spodjedajóčima
TOŽILNIK: spodjedajóči
MESTNIK: pri spodjedajóčih
ORODNIK: s spodjedajóčima

množina

IMENOVALNIK: spodjedajóča
RODILNIK: spodjedajóčih
DAJALNIK: spodjedajóčim
TOŽILNIK: spodjedajóča
MESTNIK: pri spodjedajóčih
ORODNIK: s spodjedajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjedán
RODILNIK: spodjedánega
DAJALNIK: spodjedánemu
TOŽILNIK: spodjedán
živo spodjedánega
MESTNIK: pri spodjedánem
ORODNIK: s spodjedánim

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedána
RODILNIK: spodjedánih
DAJALNIK: spodjedánima
TOŽILNIK: spodjedána
MESTNIK: pri spodjedánih
ORODNIK: s spodjedánima

množina

IMENOVALNIK: spodjedáni
RODILNIK: spodjedánih
DAJALNIK: spodjedánim
TOŽILNIK: spodjedane
MESTNIK: pri spodjedánih
ORODNIK: s spodjedánimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjedána
RODILNIK: spodjedane
DAJALNIK: spodjedáni
TOŽILNIK: spodjedano
MESTNIK: pri spodjedáni
ORODNIK: s spodjedano

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedáni
RODILNIK: spodjedánih
DAJALNIK: spodjedánima
TOŽILNIK: spodjedáni

MESTNIK: pri spodjedánih
ORODNIK: s spodjedánima

množina

IMENOVALNIK: spodjedane
RODILNIK: spodjedánih
DAJALNIK: spodjedánim
TOŽILNIK: spodjedane
MESTNIK: pri spodjedánih
ORODNIK: s spodjedánimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjedano
RODILNIK: spodjedánega
DAJALNIK: spodjedánemu
TOŽILNIK: spodjedano
MESTNIK: pri spodjedánem
ORODNIK: s spodjedánim

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedáni
RODILNIK: spodjedánih
DAJALNIK: spodjedánima
TOŽILNIK: spodjedáni
MESTNIK: pri spodjedánih
ORODNIK: s spodjedánima

množina

IMENOVALNIK: spodjedána
RODILNIK: spodjedánih
DAJALNIK: spodjedánim
TOŽILNIK: spodjedána
MESTNIK: pri spodjedánih
ORODNIK: s spodjedánimi

DELEŽJE NA -aje: spodjedáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spodjedanje
RODILNIK: spodjedanja
DAJALNIK: spodjedanju
TOŽILNIK: spodjedanje
MESTNIK: pri spodjedanju
ORODNIK: s spodjedanjem

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedánji
RODILNIK: spodjedánj
DAJALNIK: spodjedánjema
TOŽILNIK: spodjedánji
MESTNIK: pri spodjedánjih
ORODNIK: s spodjedánjema

množina

IMENOVALNIK: spodjedanja
RODILNIK: spodjedánj
DAJALNIK: spodjedánjem
TOŽILNIK: spodjedanja
MESTNIK: pri spodjedánjih
ORODNIK: s spodjedánji

TONEMSKO

[spodjédati]

IPA: [spɔdjè:dáti]

NEDOLOČNIK: spodjédati

NAMENILNIK: spodjédat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spodjédam
2. OSEBA: spodjédaš
3. OSEBA: spodjéda

dvojina

1. OSEBA: spodjédava
2. OSEBA: spodjédata
3. OSEBA: spodjédata

množina

1. OSEBA: spodjédamo
2. OSEBA: spodjédate
3. OSEBA: spodjédajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: spodjédaj

dvojina

1. OSEBA: spodjédajva
2. OSEBA: spodjédajta

množina

1. OSEBA: spodjédajmo
2. OSEBA: spodjédajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: spodjédal
DVOJINA: spodjédala
MNOŽINA: spodjédali

ženski spol

EDNINA: spodjédala in spodjédala
DVOJINA: spodjédali
MNOŽINA: spodjédale

srednji spol

EDNINA: spodjédalo
DVOJINA: spodjédali
MNOŽINA: spodjédala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjedajôč *tudi* spodjedajôč
RODILNIK: spodjedajôčega
DAJALNIK: spodjedajôčemu
TOŽILNIK: spodjedajôč *tudi* spodjedajôč
živo spodjedajôčega
MESTNIK: pri spodjedajôčem
ORODNIK: s spodjedajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedajôča
RODILNIK: spodjedajôčih

DAJALNIK: spodjedajôčima

TOŽILNIK: spodjedajôča

MESTNIK: pri spodjedajôčih

ORODNIK: s spodjedajôčima

množina

IMENOVALNIK: spodjedajôči

RODILNIK: spodjedajôčih

DAJALNIK: spodjedajôčim

TOŽILNIK: spodjedajôče

MESTNIK: pri spodjedajôčih

ORODNIK: s spodjedajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjedajôča
RODILNIK: spodjedajôče
DAJALNIK: spodjedajôči
TOŽILNIK: spodjedajôčo
MESTNIK: pri spodjedajôči
ORODNIK: s spodjedajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedajôči
RODILNIK: spodjedajôčih
DAJALNIK: spodjedajôčima
TOŽILNIK: spodjedajôči
MESTNIK: pri spodjedajôčih
ORODNIK: s spodjedajôčima

množina

IMENOVALNIK: spodjedajôče
RODILNIK: spodjedajôčih
DAJALNIK: spodjedajôčim
TOŽILNIK: spodjedajôče
MESTNIK: pri spodjedajôčih
ORODNIK: s spodjedajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjedajôče
RODILNIK: spodjedajôčega
DAJALNIK: spodjedajôčemu
TOŽILNIK: spodjedajôče
MESTNIK: pri spodjedajôčem
ORODNIK: s spodjedajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: spodjedajôči
RODILNIK: spodjedajôčih
DAJALNIK: spodjedajôčima
TOŽILNIK: spodjedajôči
MESTNIK: pri spodjedajôčih
ORODNIK: s spodjedajôčima

množina

IMENOVALNIK: spodjedajôča
RODILNIK: spodjedajôčih
DAJALNIK: spodjedajôčim
TOŽILNIK: spodjedajôča
MESTNIK: pri spodjedajôčih

ORODNIK: s spodjedajóčimi
deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjédan
RODILNIK: spodjédan**ega**
DAJALNIK: spodjédan**emu**
TOŽILNIK: spodjédan
živo spodjédan**ega**
MESTNIK: pri spodjédan**em**
ORODNIK: s spodjédan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spodjédana
RODILNIK: spodjédan**ih**
DAJALNIK: spodjédan**ima**
TOŽILNIK: spodjédana
MESTNIK: pri spodjédan**ih**
ORODNIK: s spodjédan**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodjédani
RODILNIK: spodjédan**ih**
DAJALNIK: spodjédan**im**
TOŽILNIK: spodjédane
MESTNIK: pri spodjédan**ih**
ORODNIK: s spodjédan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjédana
RODILNIK: spodjédane
DAJALNIK: spodjédani
TOŽILNIK: spodjédano
MESTNIK: pri spodjédani
ORODNIK: s spodjédano

dvojina

IMENOVALNIK: spodjédani
RODILNIK: spodjédan**ih**
DAJALNIK: spodjédan**ima**
TOŽILNIK: spodjédani
MESTNIK: pri spodjédan**ih**
ORODNIK: s spodjédan**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodjédane
RODILNIK: spodjédan**ih**
DAJALNIK: spodjédan**im**
TOŽILNIK: spodjédane
MESTNIK: pri spodjédan**ih**
ORODNIK: s spodjédan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodjédano
RODILNIK: spodjédan**ega**
DAJALNIK: spodjédan**emu**
TOŽILNIK: spodjédano
MESTNIK: pri spodjédan**em**

ORODNIK: s spodjédan**im**
dvojina

IMENOVALNIK: spodjédani
RODILNIK: spodjédan**ih**
DAJALNIK: spodjédan**ima**
TOŽILNIK: spodjédani
MESTNIK: pri spodjédan**ih**
ORODNIK: s spodjédan**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodjédana
RODILNIK: spodjédan**ih**
DAJALNIK: spodjédan**im**
TOŽILNIK: spodjédana
MESTNIK: pri spodjédan**ih**
ORODNIK: s spodjédan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: spodjedâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spodjédanje
RODILNIK: spodjédanja
DAJALNIK: spodjédanju
TOŽILNIK: spodjédanje
MESTNIK: pri spodjédanju
ORODNIK: s spodjédanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: spodjédan**ji** in spodjédan**ji**
RODILNIK: spodjédan**j**
DAJALNIK: spodjédan**jema** in spodjédan**jema**
TOŽILNIK: spodjédan**ji** in spodjédan**ji**
MESTNIK: pri spodjédan**jih**
ORODNIK: s spodjédan**jema** in s spodjédan**jema**

množina

IMENOVALNIK: spodjédanja
RODILNIK: spodjédan**j**
DAJALNIK: spodjédan**jem**
TOŽILNIK: spodjédanja
MESTNIK: pri spodjédan**jih**
ORODNIK: s spodjédan**ji**

IZVOR

↑spodjesti

spodríni *spodrinem* dovršni glagol

[spodríni]

POMEN

1. s svojo prostornino odstraniti zlasti tekočino, plin in zavzeti isti prostor; SIN.: izpodriniti

- Če bi krona *spodrinila* več vode kot enaka teža zlata, bi to kazalo na navzočnost primesi.
- Med fermentacijo se iz posode sprosti približno 45 kubičnih metrov plina CO₂, ki *spodrine* kisik.

2. ekspresivno z dosežki, zvijačo, silo spraviti koga z določenega mesta, položaja in ga sam zasesti;

SIN.: ekspresivno izpodriniti

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v roditelju
spodriniti s KATEREGA mesta, stopničk | spodriniti z vrha

▪ V primeru zmage bi jo s prvega mesta *spodrinila* njena rojakinja.

▪ Zame bo na področju kriminalk težko kdo z vrha *spodrinil* dobro staro Agatho Christie.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**
poskušati spodriniti | utegniti spodriniti

▪ Pred novimi volitvami v nedeljo za opozicijo zaostaja za nekaj odstotnih točk, kar pomeni, da bi ga opozicijski voditelj po 12 letih le utegnil *spodriniti* z oblasti.

▪ Nikakor ni človek, ki bi poskušal *spodriniti* tistega, ki ga je imenoval na mesto državnega sekretarja.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku
spodriniti tekmece

▪ Cene so zniževali toliko časa, da so *spodrinili* vse tekmece.

▪ Južnoameriška država je na prvem mestu *spodrinila* ZDA, ki so bile pred tem dolga leta na vrhu lestvice.

3. ekspresivno začeti se uporabljati, pojavljati namesto česa drugega, prej uveljavljenega; SIN.:

ekspresivno izpodriniti

▶ **prisl.** + **glag.**

kmalu spodriniti | popolnoma, povsem spodriniti

▪ Ustvaril je svojo prvo športno majico, ki je z igrišč kmalu *spodrinila* tekmovalne srajce s trdim ovratnikom.

▪ Gumbe v veliki meri nadomeščajo zadrge, čeprav jih še niso povsem *spodrinile*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + **glag.**
traktor spodrine

▪ Ceste so večinoma asfaltirane, konje in vole so *spodrinili* traktorji.

▪ Kdor je pričakoval, da bo papirnato knjigo *spodrinila* elektronska, se je zmotil.

...

▪ Naravni kavčuk je v zunanji trgovini s prvega mesta *spodrinil* kositrovo rudo.

▪ Prepričana je, da materinščine ne more nadomestiti, *spodriniti* ali ogroziti noben tuji jezik.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spodríniti]

IPA: [spɔd'ri:niti]

NEDOLOČNIK: spodríniti

NAMENILNIK: spodrínit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spodrínem

2. OSEBA: spodríneš

3. OSEBA: spodríne

dvojina

1. OSEBA: spodríneva

2. OSEBA: spodríneta

3. OSEBA: spodríneta

množina

1. OSEBA: spodrínemo

2. OSEBA: spodrínete

3. OSEBA: spodrínejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: spodríni

dvojina

1. OSEBA: spodríniva

2. OSEBA: spodrínita

množina

1. OSEBA: spodrínimo

2. OSEBA: spodrínite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: spodrínil

DVOJINA: spodrínila

MNOŽINA: spodrínili

ženski spol

EDNINA: spodrínila

DVOJINA: spodrínili

MNOŽINA: spodrínile

srednji spol

EDNINA: spodrínilo

DVOJINA: spodrínili

MNOŽINA: spodrínila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrínjen

RODILNIK: spodrínjenega

DAJALNIK: spodrínjenemu

TOŽILNIK: spodrínjen

živo spodrínjenega

MESTNIK: pri spodrínjenem

ORODNIK: s spodrínjenim

dvojina

IMENOVALNIK: spodrínjena

RODILNIK: spodrínjenih

DAJALNIK: spodrínjenima

TOŽILNIK: spodrínjena

MESTNIK: pri spodrínjenih

ORODNIK: s spodrínjenima

množina

IMENOVALNIK: spodrínjeni

RODILNIK: spodrinjenih
DAJALNIK: spodrinjenim
TOŽILNIK: spodrinjene
MESTNIK: pri spodrinjenih
ORODNIK: s spodrinjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjena
RODILNIK: spodrinjene
DAJALNIK: spodrinjeni
TOŽILNIK: spodrinjeno
MESTNIK: pri spodrinjeni
ORODNIK: s spodrinjeno

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjeni
RODILNIK: spodrinjenih
DAJALNIK: spodrinjenima
TOŽILNIK: spodrinjeni
MESTNIK: pri spodrinjenih
ORODNIK: s spodrinjenima

množina

IMENOVALNIK: spodrinjene
RODILNIK: spodrinjenih
DAJALNIK: spodrinjenim
TOŽILNIK: spodrinjene
MESTNIK: pri spodrinjenih
ORODNIK: s spodrinjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjeno
RODILNIK: spodrinjenega
DAJALNIK: spodrinjenemu
TOŽILNIK: spodrinjeno
MESTNIK: pri spodrinjenem
ORODNIK: s spodrinjenim

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjeni
RODILNIK: spodrinjenih
DAJALNIK: spodrinjenima
TOŽILNIK: spodrinjeni
MESTNIK: pri spodrinjenih
ORODNIK: s spodrinjenima

množina

IMENOVALNIK: spodrinjena
RODILNIK: spodrinjenih
DAJALNIK: spodrinjenim
TOŽILNIK: spodrinjena
MESTNIK: pri spodrinjenih
ORODNIK: s spodrinjenimi

DELEŽJE NA -vš: spodrinivši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjenje
RODILNIK: spodrinjenja

DAJALNIK: spodrinjenju
TOŽILNIK: spodrinjenje
MESTNIK: pri spodrinjenju
ORODNIK: s spodrinjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjenji
RODILNIK: spodrinjenj
DAJALNIK: spodrinjenjema
TOŽILNIK: spodrinjenji
MESTNIK: pri spodrinjenjih
ORODNIK: s spodrinjenjema

množina

IMENOVALNIK: spodrinjenja
RODILNIK: spodrinjenj
DAJALNIK: spodrinjenjem
TOŽILNIK: spodrinjenja
MESTNIK: pri spodrinjenjih
ORODNIK: s spodrinjenji

TONEMSKO

[spodriníti]

IPA: [spɔdriːníti]

NEDOLOČNIK: spodriníti

NAMENILNIK: spodrinít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spodrinem

2. OSEBA: spodrineš

3. OSEBA: spodrine

dvojina

1. OSEBA: spodrineva

2. OSEBA: spodrineta

3. OSEBA: spodrineta

množina

1. OSEBA: spodrinemo

2. OSEBA: spodrinete

3. OSEBA: spodrinejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: spodriní

dvojina

1. OSEBA: spodriníva

2. OSEBA: spodriníta

množina

1. OSEBA: spodrinimo

2. OSEBA: spodriníte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: spodrinil

DVOJINA: spodriníla

MNOŽINA: spodriníli

ženski spol

EDNINA: spodriníla in spodriníla

DVOJINA: spodriníli

MNOŽINA: spodrinile

srednji spol

EDNINA: spodrinilo

DVOJINA: spodrinili

MNOŽINA: spodrinila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjen

RODILNIK: spodrinjenega

DAJALNIK: spodrinjenemu

TOŽILNIK: spodrinjen

živo spodrinjenega

MESTNIK: pri spodrinjenem

ORODNIK: s spodrinjenim

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjena

RODILNIK: spodrinjenih

DAJALNIK: spodrinjenima

TOŽILNIK: spodrinjena

MESTNIK: pri spodrinjenih

ORODNIK: s spodrinjenima

množina

IMENOVALNIK: spodrinjeni

RODILNIK: spodrinjenih

DAJALNIK: spodrinjenim

TOŽILNIK: spodrinjene

MESTNIK: pri spodrinjenih

ORODNIK: s spodrinjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjena

RODILNIK: spodrinjene

DAJALNIK: spodrinjeni

TOŽILNIK: spodrinjeno

MESTNIK: pri spodrinjeni

ORODNIK: s spodrinjeno

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjeni

RODILNIK: spodrinjenih

DAJALNIK: spodrinjenima

TOŽILNIK: spodrinjeni

MESTNIK: pri spodrinjenih

ORODNIK: s spodrinjenima

množina

IMENOVALNIK: spodrinjene

RODILNIK: spodrinjenih

DAJALNIK: spodrinjenim

TOŽILNIK: spodrinjene

MESTNIK: pri spodrinjenih

ORODNIK: s spodrinjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjeno

RODILNIK: spodrinjenega

DAJALNIK: spodrinjenemu

TOŽILNIK: spodrinjeno

MESTNIK: pri spodrinjenem

ORODNIK: s spodrinjenim

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjeni

RODILNIK: spodrinjenih

DAJALNIK: spodrinjenima

TOŽILNIK: spodrinjeni

MESTNIK: pri spodrinjenih

ORODNIK: s spodrinjenima

množina

IMENOVALNIK: spodrinjena

RODILNIK: spodrinjenih

DAJALNIK: spodrinjenim

TOŽILNIK: spodrinjena

MESTNIK: pri spodrinjenih

ORODNIK: s spodrinjenimi

DELEŽJE NA -vš': spodrinivši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spodrinjenje

RODILNIK: spodrinjenja

DAJALNIK: spodrinjenju

TOŽILNIK: spodrinjenje

MESTNIK: pri spodrinjenju

ORODNIK: s spodrinjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: spodrinjenji

RODILNIK: spodrinjenj

DAJALNIK: spodrinjenjema

TOŽILNIK: spodrinjenji

MESTNIK: pri spodrinjenjih

ORODNIK: s spodrinjenjema

množina

IMENOVALNIK: spodrinjenja

RODILNIK: spodrinjenj

DAJALNIK: spodrinjenjem

TOŽILNIK: spodrinjenja

MESTNIK: pri spodrinjenjih

ORODNIK: s spodrinjenji

FRAZEOLOGIJA

vreči/izriniti/zriniti ipd. s prestola *koga, kaj*

vreči s prestola *koga, kaj*

izriniti s prestola *koga, kaj*

zriniti s prestola *koga, kaj*

spraviti s prestola *koga, kaj*

sklatiti s prestola *koga, kaj*

izpodriniti s prestola *koga, kaj*

spodriniti s prestola *koga, kaj*

spraviti koga ali kaj s prvega, vodilnega mesta, položaja

- Že na prihodnji tekmi me lahko *s prestola vrže* kateri izmed tekmecev.
- Deskanje v teh krajih res še ni *vrglo s prestola* rodea, toda prebivalci Teksasa se odslej lahko predajajo užitek tega športa, saj so po zamisli nekega kalifornijskega inženirja uredili vodni park, ki se ponaša z umetnim valom.
- Nova valuta utegne celo *izriniti* dolar *s prestola* vodilne svetovne valute.
- Štartali smo s skromnimi željami, skušali smo graditi zmagovalno miselnost in obdržati urejene razmere v klubu. Ne bo nas lahko *zriniti s prestola*.
- Vsako leto smo favoriti in vedno nas hoče kdo *spraviti s prestola*.
- Zanimivo bo videti, kdo ju bo v tej sezoni zmozel *sklatiti s prestola*, saj igrata izjemno prepričljivo.
- Novo rekreativno prevozno sredstvo je povsem obnorelo naše severne sosede in *s prestola izpodrinilo* pri nas še zmeraj priljubljeni skiro.

IZVOR

↑ izpodriniti

spodrivati spodrivam nedovršni glagol

[spodrivati]

POMEN

1. s svojo prostornino odstranjevati zlasti tekočino, plin in zavzemati isti prostor; SIN.: izpodrivati

- Ladja je imela tri vijake, *spodrivala* je 70.000 ton vode.

2. ekspresivno z dosežki, zvijačo, silo spravljati koga z določenega mesta, položaja in ga sam zasedati; SIN.: ekspresivno izpodrivati

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

- Pod Elizabeto je Anglija zagospodovala na oceanih, začela *spodrivati* Španijo iz Latinske Amerike in razširila angleški jezik daleč naokoli.

...

▪ Kapitalsko revnejša podjetja, a z velikim intelektualnim kapitalom s trga *spodrivajo* kapitalске mogotce.

3. ekspresivno začenjati se uporabljati, pojavljati namesto česa drugega, prej uveljavljenega; SIN.:

ekspresivno izpodrivati

▶ prisl. + **glag.**

počasi spodrivati

- Sredi 19. stoletja so meščanska stanovanja že imela svetle kuhinje z zidanimi štedilniki, ki so jih začeli počasi *spodrivati* pločevinasti.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

začeti spodrivati

- Ognjeno orožje je začelo *spodrivati* samostrele; uporabljali so jih le še na ladjah, kjer jim je vlaga manj škodila kot smodniku.

...

- Najpomembnejše je, da se kulture med seboj ne motijo, da druga druge ne *spodrivajo* in ne omejujejo pridelka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spodrivati]

IPA: [spɔdˈriːvati]

NEDOLOČNIK: spodrivati

NAMENILNIK: spodrivat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spodrivam

2. OSEBA: spodrivaš

3. OSEBA: spodriva

dvojina

1. OSEBA: spodrivava

2. OSEBA: spodrivata

3. OSEBA: spodrivata

množina

1. OSEBA: spodrivamo

2. OSEBA: spodrivate

3. OSEBA: spodrivajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: spodrivaj

dvojina

1. OSEBA: spodrivajva

2. OSEBA: spodrivajta

množina

1. OSEBA: spodrivajmo

2. OSEBA: spodrivajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: spodrival

DVOJINA: spodrivala

MNOŽINA: spodrivali

ženski spol

EDNINA: spodrivala

DVOJINA: spodrivali

MNOŽINA: spodrivale

srednji spol

EDNINA: spodrivalo

DVOJINA: spodrivali

MNOŽINA: spodrivala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivajoč

RODILNIK: spodrivajóčega

DAJALNIK: spodrivajóč**emu**
TOŽILNIK: spodrivajóč
živo spodrivajóč**ega**
MESTNIK: pri spodrivajóč**em**
ORODNIK: s spodrivajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivajóča
RODILNIK: spodrivajóč**ih**
DAJALNIK: spodrivajóč**ima**
TOŽILNIK: spodrivajóča
MESTNIK: pri spodrivajóč**ih**
ORODNIK: s spodrivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodrivajóči
RODILNIK: spodrivajóč**ih**
DAJALNIK: spodrivajóč**im**
TOŽILNIK: spodrivajóče
MESTNIK: pri spodrivajóč**ih**
ORODNIK: s spodrivajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivajóča
RODILNIK: spodrivajóče
DAJALNIK: spodrivajóči
TOŽILNIK: spodrivajóčo
MESTNIK: pri spodrivajóči
ORODNIK: s spodrivajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivajóči
RODILNIK: spodrivajóč**ih**
DAJALNIK: spodrivajóč**ima**
TOŽILNIK: spodrivajóči
MESTNIK: pri spodrivajóč**ih**
ORODNIK: s spodrivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodrivajóče
RODILNIK: spodrivajóč**ih**
DAJALNIK: spodrivajóč**im**
TOŽILNIK: spodrivajóče
MESTNIK: pri spodrivajóč**ih**
ORODNIK: s spodrivajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivajóče
RODILNIK: spodrivajóč**ega**
DAJALNIK: spodrivajóč**emu**
TOŽILNIK: spodrivajóče
MESTNIK: pri spodrivajóč**em**
ORODNIK: s spodrivajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivajóči
RODILNIK: spodrivajóč**ih**
DAJALNIK: spodrivajóč**ima**
TOŽILNIK: spodrivajóči

MESTNIK: pri spodrivajóč**ih**
ORODNIK: s spodrivajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodrivajóča
RODILNIK: spodrivajóč**ih**
DAJALNIK: spodrivajóč**im**
TOŽILNIK: spodrivajóča
MESTNIK: pri spodrivajóč**ih**
ORODNIK: s spodrivajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrívan
RODILNIK: spodrívan**ega**
DAJALNIK: spodrívan**emu**
TOŽILNIK: spodrívan
živo spodrívan**ega**
MESTNIK: pri spodrívan**em**
ORODNIK: s spodrívan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spodrívana
RODILNIK: spodrívan**ih**
DAJALNIK: spodrívan**ima**
TOŽILNIK: spodrívana
MESTNIK: pri spodrívan**ih**
ORODNIK: s spodrívan**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodrívani
RODILNIK: spodrívan**ih**
DAJALNIK: spodrívan**im**
TOŽILNIK: spodrívane
MESTNIK: pri spodrívan**ih**
ORODNIK: s spodrívan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrívana
RODILNIK: spodrívane
DAJALNIK: spodrívani
TOŽILNIK: spodrívano
MESTNIK: pri spodrívani
ORODNIK: s spodrívano

dvojina

IMENOVALNIK: spodrívani
RODILNIK: spodrívan**ih**
DAJALNIK: spodrívan**ima**
TOŽILNIK: spodrívani
MESTNIK: pri spodrívan**ih**
ORODNIK: s spodrívan**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodrívane
RODILNIK: spodrívan**ih**
DAJALNIK: spodrívan**im**
TOŽILNIK: spodrívane
MESTNIK: pri spodrívan**ih**

ORODNIK: s spodrívan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrívano

RODILNIK: spodrívan**ega**

DAJALNIK: spodrívan**emu**

TOŽILNIK: spodrívano

MESTNIK: pri spodrívan**em**

ORODNIK: s spodrívan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spodrívani

RODILNIK: spodrívan**ih**

DAJALNIK: spodrívan**ima**

TOŽILNIK: spodrívani

MESTNIK: pri spodrívan**ih**

ORODNIK: s spodrívan**ima**

množina

IMENOVALNIK: spodrívana

RODILNIK: spodrívan**ih**

DAJALNIK: spodrívan**im**

TOŽILNIK: spodrívana

MESTNIK: pri spodrívan**ih**

ORODNIK: s spodrívan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: spodrivá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spodrívanje

RODILNIK: spodrívan**ja**

DAJALNIK: spodrívan**ju**

TOŽILNIK: spodrívanje

MESTNIK: pri spodrívan**ju**

ORODNIK: s spodrívan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: spodrívanj**i**

RODILNIK: spodrívanj

DAJALNIK: spodrívanj**ema**

TOŽILNIK: spodrívanj**i**

MESTNIK: pri spodrívanj**ih**

ORODNIK: s spodrívanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: spodrívanja

RODILNIK: spodrívanj

DAJALNIK: spodrívanj**em**

TOŽILNIK: spodrívanja

MESTNIK: pri spodrívanj**ih**

ORODNIK: s spodrívanj**i**

1. OSEBA: spodrívam

2. OSEBA: spodrívaš

3. OSEBA: spodríva

dvojina

1. OSEBA: spodrívava

2. OSEBA: spodrívata

3. OSEBA: spodrívata

množina

1. OSEBA: spodrívamo

2. OSEBA: spodrívate

3. OSEBA: spodrívajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: spodrívaj

dvojina

1. OSEBA: spodrívajva

2. OSEBA: spodrívajta

množina

1. OSEBA: spodrívajmo

2. OSEBA: spodrívajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: spodríval

DVOJINA: spodrívala

MNOŽINA: spodrívali

ženski spol

EDNINA: spodrívala in spodrívala

DVOJINA: spodrívali

MNOŽINA: spodrívale

srednji spol

EDNINA: spodrívalo

DVOJINA: spodrívali

MNOŽINA: spodrívala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivajó**č** tudi spodrivajó**č**

RODILNIK: spodrivajó**č**ega

DAJALNIK: spodrivajó**č**emu

TOŽILNIK: spodrivajó**č** tudi spodrivajó**č**

živo spodrivajó**č**ega

MESTNIK: pri spodrivajó**č**em

ORODNIK: s spodrivajó**č**im

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivajó**č**a

RODILNIK: spodrivajó**č**ih

DAJALNIK: spodrivajó**č**ima

TOŽILNIK: spodrivajó**č**a

MESTNIK: pri spodrivajó**č**ih

ORODNIK: s spodrivajó**č**ima

množina

IMENOVALNIK: spodrivajó**č**i

RODILNIK: spodrivajó**č**ih

DAJALNIK: spodrivajó**č**im

TONEMSKO

[spodrívati]

IPA: [spɔdriːvati]

NEDOLOČNIK: spodrívati

NAMENILNIK: spodrívat

sedanjik

ednina

TOŽILNIK: spodrivajóče
MESTNIK: pri spodrivajóčih
ORODNIK: s spodrivajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivajóča
RODILNIK: spodrivajóče
DAJALNIK: spodrivajóči
TOŽILNIK: spodrivajóčo
MESTNIK: pri spodrivajóči
ORODNIK: s spodrivajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivajóči
RODILNIK: spodrivajóčih
DAJALNIK: spodrivajóčima
TOŽILNIK: spodrivajóči
MESTNIK: pri spodrivajóčih
ORODNIK: s spodrivajóčima

množina

IMENOVALNIK: spodrivajóče
RODILNIK: spodrivajóčih
DAJALNIK: spodrivajóčim
TOŽILNIK: spodrivajóče
MESTNIK: pri spodrivajóčih
ORODNIK: s spodrivajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivajóče
RODILNIK: spodrivajóčega
DAJALNIK: spodrivajóčemu
TOŽILNIK: spodrivajóče
MESTNIK: pri spodrivajóčem
ORODNIK: s spodrivajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivajóči
RODILNIK: spodrivajóčih
DAJALNIK: spodrivajóčima
TOŽILNIK: spodrivajóči
MESTNIK: pri spodrivajóčih
ORODNIK: s spodrivajóčima

množina

IMENOVALNIK: spodrivajóča
RODILNIK: spodrivajóčih
DAJALNIK: spodrivajóčim
TOŽILNIK: spodrivajóča
MESTNIK: pri spodrivajóčih
ORODNIK: s spodrivajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spodriván
RODILNIK: spodrivánega
DAJALNIK: spodrivánemu
TOŽILNIK: spodriván

živo spodrivánega

MESTNIK: pri spodrivánem

ORODNIK: s spodrivánim

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivána

RODILNIK: spodrivánih

DAJALNIK: spodrivánima

TOŽILNIK: spodrivána

MESTNIK: pri spodrivánih

ORODNIK: s spodrivánima

množina

IMENOVALNIK: spodriváni

RODILNIK: spodrivánih

DAJALNIK: spodrivánim

TOŽILNIK: spodriváne

MESTNIK: pri spodrivánih

ORODNIK: s spodrivánimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spodrivána

RODILNIK: spodriváne

DAJALNIK: spodriváni

TOŽILNIK: spodriváno

MESTNIK: pri spodriváni

ORODNIK: s spodriváno

dvojina

IMENOVALNIK: spodriváni

RODILNIK: spodrivánih

DAJALNIK: spodrivánima

TOŽILNIK: spodriváni

MESTNIK: pri spodrivánih

ORODNIK: s spodrivánima

množina

IMENOVALNIK: spodriváne

RODILNIK: spodrivánih

DAJALNIK: spodrivánim

TOŽILNIK: spodriváne

MESTNIK: pri spodrivánih

ORODNIK: s spodrivánimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spodriváno

RODILNIK: spodrivánega

DAJALNIK: spodrivánemu

TOŽILNIK: spodriváno

MESTNIK: pri spodrivánem

ORODNIK: s spodrivánim

dvojina

IMENOVALNIK: spodriváni

RODILNIK: spodrivánih

DAJALNIK: spodrivánima

TOŽILNIK: spodriváni

MESTNIK: pri spodrivánih

ORODNIK: s spodrivánima

množina

IMENOVALNIK: spodrivana

RODILNIK: spodrivanih

DAJALNIK: spodrivanim

TOŽILNIK: spodrivana

MESTNIK: pri spodrivanih

ORODNIK: s spodrivanimi

DELEŽJE NA *-aje*: spodrivâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spodrivanje

RODILNIK: spodrivanja

DAJALNIK: spodrivanju

TOŽILNIK: spodrivanje

MESTNIK: pri spodrivanju

ORODNIK: s spodrivanjem

dvojina

IMENOVALNIK: spodrivanji in spodrivvanji

RODILNIK: spodrivanj

DAJALNIK: spodrivanjema in spodrivvanjema

TOŽILNIK: spodrivanji in spodrivvanji

MESTNIK: pri spodrivanjih

ORODNIK: s spodrivanjema in s spodrivvanjema

množina

IMENOVALNIK: spodrivanja

RODILNIK: spodrivanj

DAJALNIK: spodrivanjem

TOŽILNIK: spodrivanja

MESTNIK: pri spodrivanjih

ORODNIK: s spodrivvanji

IZVOR

↑ izpodrivati

spójler spojlerja samostalnik moškega spola

[spójler]

POMEN

prilaga, vgrajena v karoserijo vozila, ki uravnava zračni upor in poveča stabilnost, aerodinamičnost vozila

▶ prid. beseda + sam. beseda

aerodinamičen spojler | karbonski, plastičen spojler | prednji, strešni, zadnji spojler

▪ Gokart je opremljen z aerodinamičnimi *spojlerji* spredaj in zadaj.

▪ Strešni *spojler* je nastavljen za 15 stopinj.

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku spojler na pokrovu ČESA, prtljažnih vratih, zadku

▪ Za aerodinamiko zadnjega dela skrbita zadnji difuzor in *spojler* na pokrovu prtljažnika.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spójler]

IPA: [ˈspoːj̩lɛr]

ednina

IMENOVALNIK: spojler

RODILNIK: spojlerja

DAJALNIK: spojlerju

TOŽILNIK: spojler

MESTNIK: pri spojlerju

ORODNIK: s spojlerjem

dvojina

IMENOVALNIK: spojlerja

RODILNIK: spojlerjev

DAJALNIK: spojlerjema

TOŽILNIK: spojlerja

MESTNIK: pri spojlerjih

ORODNIK: s spojlerjema

množina

IMENOVALNIK: spojlerji

RODILNIK: spojlerjev

DAJALNIK: spojlerjem

TOŽILNIK: spojlerje

MESTNIK: pri spojlerjih

ORODNIK: s spojlerji

TONEMSKO

[spójler]

IPA: [spòːj̩lɛr]

ednina

IMENOVALNIK: spojler

RODILNIK: spojlerja

DAJALNIK: spojlerju

TOŽILNIK: spojler

MESTNIK: pri spojlerju

ORODNIK: s spojlerjem

dvojina

IMENOVALNIK: spojlerja

RODILNIK: spojlerjev tudi spòjlerjev

DAJALNIK: spojlerjema

TOŽILNIK: spojlerja

MESTNIK: pri spojlerjih tudi pri spòjlerjih

ORODNIK: s spojlerjema

množina

IMENOVALNIK: spojlerji

RODILNIK: spojlerjev tudi spòjlerjev

DAJALNIK: spojlerjem

TOŽILNIK: spojlerje

MESTNIK: pri spojlerjih tudi pri spòjlerjih

ORODNIK: s spojlerji tudi s spòjlerji

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Spoiler*) iz angl. *spoiler* 'kdor nekaj pokvari', iz *spoil* v pomenu 'kvariti', po lastnosti, da pokvari možnost, da bi vozilo lahko vzletelo

spongiformni spongiformna spongiformno

pridevnik

[spongiformni]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spongiformni]

IPA: [spɔŋgi'fo:rmni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spongiformni

RODILNIK: spongiformnega

DAJALNIK: spongiformnemu

TOŽILNIK: spongiformni

živo spongiformnega

MESTNIK: pri spongiformnem

ORODNIK: s spongiformnim

dvojina

IMENOVALNIK: spongiformna

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnima

TOŽILNIK: spongiformna

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnima

množina

IMENOVALNIK: spongiformni

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnim

TOŽILNIK: spongiformne

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spongiformna

RODILNIK: spongiformne

DAJALNIK: spongiformni

TOŽILNIK: spongiformno

MESTNIK: pri spongiformni

ORODNIK: s spongiformno

dvojina

IMENOVALNIK: spongiformni

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnima

TOŽILNIK: spongiformni

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnima

množina

IMENOVALNIK: spongiformne

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnim

TOŽILNIK: spongiformne

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spongiformno

RODILNIK: spongiformnega

DAJALNIK: spongiformnemu

TOŽILNIK: spongiformno

MESTNIK: pri spongiformnem

ORODNIK: s spongiformnim

dvojina

IMENOVALNIK: spongiformni

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnima

TOŽILNIK: spongiformni

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnima

množina

IMENOVALNIK: spongiformna

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnim

TOŽILNIK: spongiformna

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnimi

TONEMSKO

[spongiformni]

IPA: [spɔŋgi'fo:rmni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spongiformni

RODILNIK: spongiformnega

DAJALNIK: spongiformnemu

TOŽILNIK: spongiformni

živo spongiformnega

MESTNIK: pri spongiformnem

ORODNIK: s spongiformnim

dvojina

IMENOVALNIK: spongiformna

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnima

TOŽILNIK: spongiformna

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnima

množina

IMENOVALNIK: spongiformni

RODILNIK: spongiformnih

DAJALNIK: spongiformnim

TOŽILNIK: spongiformne

MESTNIK: pri spongiformnih

ORODNIK: s spongiformnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spongiformna
RODILNIK: spongiformne
DAJALNIK: spongiformni
TOŽILNIK: spongiformno
MESTNIK: pri spongiformni
ORODNIK: s spongiformno

dvojina

IMENOVALNIK: spongiformni
RODILNIK: spongiformnih
DAJALNIK: spongiformnima
TOŽILNIK: spongiformni
MESTNIK: pri spongiformnih
ORODNIK: s spongiformnima

množina

IMENOVALNIK: spongiformne
RODILNIK: spongiformnih
DAJALNIK: spongiformnim
TOŽILNIK: spongiformne
MESTNIK: pri spongiformnih
ORODNIK: s spongiformnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spongiformno
RODILNIK: spongiformnega
DAJALNIK: spongiformnemu
TOŽILNIK: spongiformno
MESTNIK: pri spongiformnem
ORODNIK: s spongiformnim

dvojina

IMENOVALNIK: spongiformni
RODILNIK: spongiformnih
DAJALNIK: spongiformnima
TOŽILNIK: spongiformni
MESTNIK: pri spongiformnih
ORODNIK: s spongiformnima

množina

IMENOVALNIK: spongiformna
RODILNIK: spongiformnih
DAJALNIK: spongiformnim
TOŽILNIK: spongiformna
MESTNIK: pri spongiformnih
ORODNIK: s spongiformnimi

STALNE ZVEZE

bovina spongiformna encefalopatija

iz veterine bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka; SIN.: goveja blaznost, iz veterine BSE, iz veterine BSE, iz veterine goveja spongiformna encefalopatija

▪ Na *bovino spongiformno encefalopatijo* bodo preiskali možgane vseh goved, ki so kazala klinične znake obolenj centralnega živčnega sistema.

▪ Nemška vlada se je odločila znižati starostno mejo za obvezno testiranje govedi na *bovino spongiformno encefalopatijo* s 30 na 24 mesecev.

goveja spongiformna encefalopatija

iz veterine bolezen goveda, ki povzroča degenerativne spremembe možganskega tkiva in se prenaša tudi na človeka; SIN.: goveja blaznost, iz veterine bovina spongiformna encefalopatija, iz veterine BSE, iz veterine BSE

▪ *Goveja spongiformna encefalopatija*, bolj znana pod imenom bolezen norih krav, je v evropskih državah povzročila velik preplah.

▪ Odredba določa, da je treba na *govejo spongiformno encefalopatijo* z enim od odobrenih laboratorijskih testov testirati možgane vseh goved, ki so kazala klinične znake obolenj centralnega živčnega sistema.

spongiformna encefalopatija

iz medicine, iz veterine encefalopatija, za katero so značilne degenerativne spremembe v obliki gobastega tkiva

▶ prid. beseda + sam. beseda

prenosljiva, transmisivna spongiformna encefalopatija

▪ Na transmisivno *spongiformno encefalopatijo* bodo preiskali vse nad leto in pol stare ovce in koze s kliničnimi znaki kroničnega hiranja.

▪ Prioni so spremenjeni celični prionski proteini, ki so jih našli v možganih vseh do zdaj preiskanih živalskih vrst, ki so zbolele za prenosljivimi *spongiformnimi encefalopatijami*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *spongiform*, iz lat. *spongia*, *spongia* 'goba', to prevzeto iz gr. *spongiá* iz *spóngos* + ↑forma

spoprijateljiti se

spoprijateljím se in **spoprijáteljiti se** spoprijáteljím se dovršni glagol [spoprijateljíti se] in [spoprijáteljiti se]

POMEN

1. navezati s kom tesne, zaupne stike

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

spoprijateljiti se z dečkom, deklico | spoprijateljiti se z domačini | spoprijateljiti se s ČIGAVO hčerko, sosedo | spoprijateljiti se z osebjem

▪ *Spoprijateljila se* je z neko deklico, ki ji je vsak dan odstopila pol svoje malice.

▪ Počasi smo se navajali na otoško življenje in *se spoprijateljili* z domačini.

▪ Pripoveduje zgodbo o življenju v vojni bazi, kjer *se je spoprijateljil* s poveljnikovo hčerko.

▶ prisl. + **glag.**

hitro, kmalu, takoj se spoprijateljiti | počasi, sčasoma se spoprijateljiti | tesno se spoprijateljiti

- Spoznala sva se na morju, ki ga oba obožujeva, in *se* hitro *spoprijateljila*.
- V trenutku, ko je tvoj stric postal glavni dedič, *se* je z njim tesno *spoprijateljil*.

***

- Povezani so v poklicno skupnost, na delu *se spoprijateljijo*, prijateljstvo pa negujejo tudi zunaj tovarne.
- Organizatorji so pripravili spoznavni večer z zabavnimi igrami, da bi *se* med seboj bolje spoznali in *spoprijateljili*.

2. ekspresivno zaradi pogoste uporabe spoznati, sprejeti kot svoje

▶ prisl. + **glag.**

dodobra se spoprijateljiti

- 711 učencev se je v prenovljeno šolo preselilo že dober teden prej in *se* z novimi prostori dodobra *spoprijateljilo*.
- Dobro sem *se spoprijateljil* s skakalnico, kar ni bilo težko, saj smo tukaj veliko trenirali.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[spoprijateljít se]

IPA: [spɔprijatelj'i:ti se]

NEDOLOČNIK: spoprijateljíti se

NAMENILNIK: spoprijateljít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spoprijateljím se
2. OSEBA: spoprijateljíš se
3. OSEBA: spoprijateljí se

dvojina

1. OSEBA: spoprijateljíva se
2. OSEBA: spoprijateljíta se
3. OSEBA: spoprijateljíta se

množina

1. OSEBA: spoprijateljím se
2. OSEBA: spoprijateljíte se
3. OSEBA: spoprijateljijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: spoprijateljé se

dvojina

1. OSEBA: spoprijateljíva se
2. OSEBA: spoprijateljíta se

množina

1. OSEBA: spoprijateljím se
2. OSEBA: spoprijateljíte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: spoprijateljíl se
DVOJINA: spoprijateljíla se
MNOŽINA: spoprijateljíli se

ženski spol

EDNINA: spoprijateljíla se
DVOJINA: spoprijateljíli se
MNOŽINA: spoprijateljíle se

srednji spol

EDNINA: spoprijateljílo se
DVOJINA: spoprijateljíli se
MNOŽINA: spoprijateljíla se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: spoprijateljèn
RODILNIK: spoprijateljènega
DAJALNIK: spoprijateljènemu
TOŽILNIK: spoprijateljèn
živo spoprijateljènega
MESTNIK: pri spoprijateljènem
ORODNIK: s spoprijateljènim

dvojina

IMENOVANIK: spoprijateljèna
RODILNIK: spoprijateljènih
DAJALNIK: spoprijateljènima
TOŽILNIK: spoprijateljèna
MESTNIK: pri spoprijateljènih
ORODNIK: s spoprijateljènima

množina

IMENOVANIK: spoprijateljèni
RODILNIK: spoprijateljènih
DAJALNIK: spoprijateljènim
TOŽILNIK: spoprijateljène
MESTNIK: pri spoprijateljènih
ORODNIK: s spoprijateljènimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: spoprijateljèna
RODILNIK: spoprijateljène
DAJALNIK: spoprijateljèni
TOŽILNIK: spoprijateljèno
MESTNIK: pri spoprijateljèni
ORODNIK: s spoprijateljèno

dvojina

IMENOVANIK: spoprijateljèni
RODILNIK: spoprijateljènih
DAJALNIK: spoprijateljènima
TOŽILNIK: spoprijateljèni
MESTNIK: pri spoprijateljènih
ORODNIK: s spoprijateljènima

množina

IMENOVANIK: spoprijateljène
RODILNIK: spoprijateljènih
DAJALNIK: spoprijateljènim

TOŽILNIK: spoprijateljêne
MESTNIK: pri spoprijateljênih
ORODNIK: s spoprijateljênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljêno
RODILNIK: spoprijateljênega
DAJALNIK: spoprijateljênemu
TOŽILNIK: spoprijateljêno
MESTNIK: pri spoprijateljênem
ORODNIK: s spoprijateljênim

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljêni
RODILNIK: spoprijateljênih
DAJALNIK: spoprijateljênima
TOŽILNIK: spoprijateljêni
MESTNIK: pri spoprijateljênih
ORODNIK: s spoprijateljênima

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljêna
RODILNIK: spoprijateljênih
DAJALNIK: spoprijateljênim
TOŽILNIK: spoprijateljêna
MESTNIK: pri spoprijateljênih
ORODNIK: s spoprijateljênimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljênje
RODILNIK: spoprijateljênja
DAJALNIK: spoprijateljênju
TOŽILNIK: spoprijateljênje
MESTNIK: pri spoprijateljênju
ORODNIK: s spoprijateljênjem

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljênji
RODILNIK: spoprijateljênj
DAJALNIK: spoprijateljênjema
TOŽILNIK: spoprijateljênji
MESTNIK: pri spoprijateljênjih
ORODNIK: s spoprijateljênjema

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljênja
RODILNIK: spoprijateljênj
DAJALNIK: spoprijateljênjem
TOŽILNIK: spoprijateljênja
MESTNIK: pri spoprijateljênjih
ORODNIK: s spoprijateljênji

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spoprijateljim se
2. OSEBA: spoprijateljiš se
3. OSEBA: spoprijateljji se

dvojina

1. OSEBA: spoprijateljiva se
2. OSEBA: spoprijateljita se
3. OSEBA: spoprijateljita se

množina

1. OSEBA: spoprijateljimo se
2. OSEBA: spoprijateljite se
3. OSEBA: spoprijateljijo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: spoprijateljji se

dvojina

1. OSEBA: spoprijateljiva se
2. OSEBA: spoprijateljita se

množina

1. OSEBA: spoprijateljimo se
2. OSEBA: spoprijateljite se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: spoprijateljil se
DVOJINA: spoprijateljila se
MNOŽINA: spoprijateljili se

ženski spol

EDNINA: spoprijateljila se
DVOJINA: spoprijateljili se
MNOŽINA: spoprijateljile se

srednji spol

EDNINA: spoprijateljilo se
DVOJINA: spoprijateljili se
MNOŽINA: spoprijateljila se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljjen
RODILNIK: spoprijateljjenega
DAJALNIK: spoprijateljjenemu
TOŽILNIK: spoprijateljjen
živo spoprijateljjenega
MESTNIK: pri spoprijateljjenem
ORODNIK: s spoprijateljjenim

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljjena
RODILNIK: spoprijateljjenih
DAJALNIK: spoprijateljjenima
TOŽILNIK: spoprijateljjena
MESTNIK: pri spoprijateljjenih
ORODNIK: s spoprijateljjenima

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljjeni

in

[spoprijateljiti se]

IPA: [spɔpriˈja:teljiti se]

NEDOLOČNIK: spoprijateljiti se

NAMENILNIK: spoprijateljiti se

RODILNIK: spoprijáteljen**ih**
DAJALNIK: spoprijáteljen**im**
TOŽILNIK: spoprijáteljene
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijáteljena
RODILNIK: spoprijáteljene
DAJALNIK: spoprijáteljeni
TOŽILNIK: spoprijáteljeno
MESTNIK: pri spoprijáteljen**i**
ORODNIK: s spoprijáteljeno

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijáteljeni
RODILNIK: spoprijáteljen**ih**
DAJALNIK: spoprijáteljen**ima**
TOŽILNIK: spoprijáteljeni
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: spoprijáteljene
RODILNIK: spoprijáteljen**ih**
DAJALNIK: spoprijáteljen**im**
TOŽILNIK: spoprijáteljene
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijáteljeno
RODILNIK: spoprijáteljen**ega**
DAJALNIK: spoprijáteljen**emu**
TOŽILNIK: spoprijáteljeno
MESTNIK: pri spoprijáteljen**em**
ORODNIK: s spoprijáteljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijáteljeni
RODILNIK: spoprijáteljen**ih**
DAJALNIK: spoprijáteljen**ima**
TOŽILNIK: spoprijáteljeni
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: spoprijáteljena
RODILNIK: spoprijáteljen**ih**
DAJALNIK: spoprijáteljen**im**
TOŽILNIK: spoprijáteljena
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spoprijáteljenje
RODILNIK: spoprijáteljenja
DAJALNIK: spoprijáteljenju

TOŽILNIK: spoprijáteljenje
MESTNIK: pri spoprijáteljenju
ORODNIK: s spoprijáteljen**em**

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijáteljen**i**
RODILNIK: spoprijáteljenj
DAJALNIK: spoprijáteljen**jema**
TOŽILNIK: spoprijáteljen**i**
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**jema**

množina

IMENOVALNIK: spoprijáteljenja
RODILNIK: spoprijáteljenj
DAJALNIK: spoprijáteljen**jem**
TOŽILNIK: spoprijáteljen**ja**
MESTNIK: pri spoprijáteljen**ih**
ORODNIK: s spoprijáteljen**i**

TONEMSKO

[spoprijateljíti se] tudi [spoprijateljîti se]

IPA: [spɔprijeteljì:tí se] tudi [spɔprijeteljî:tí se]

NEDOLOČNIK: spoprijateljíti se tudi spoprijateljîti se

NAMENILNIK: spoprijateljît se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spoprijatelj**im** se
2. OSEBA: spoprijatelj**iš** se
3. OSEBA: spoprijatelj**i** se

dvojina

1. OSEBA: spoprijatelj**iva** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ita** se
3. OSEBA: spoprijatelj**ita** se

množina

1. OSEBA: spoprijatelj**imo** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ite** se
3. OSEBA: spoprijatelj**ijo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: spoprijatelj**i** se

dvojina

1. OSEBA: spoprijatelj**iva** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ita** se

množina

1. OSEBA: spoprijatelj**imo** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ite** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: spoprijatelj**il** se
DVOJINA: spoprijatelj**ila** se
MNOŽINA: spoprijatelj**ili** se

ženski spol

EDNINA: spoprijatelj**ila** se
DVOJINA: spoprijatelj**ili** se
MNOŽINA: spoprijatelj**ile** se

srednji spol

EDNINA: spoprijateljilo se

DVOJINA: spoprijateljili se

MNOŽINA: spoprijateljila se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljèn

RODILNIK: spoprijateljé**nega**

DAJALNIK: spoprijateljén**emu**

TOŽILNIK: spoprijateljèn

živo spoprijateljé**nega**

MESTNIK: pri spoprijateljén**em**

ORODNIK: s spoprijateljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljéna

RODILNIK: spoprijateljén**ih**

DAJALNIK: spoprijateljén**ima**

TOŽILNIK: spoprijateljéna

MESTNIK: pri spoprijateljén**ih**

ORODNIK: s spoprijateljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljéni

RODILNIK: spoprijateljén**ih**

DAJALNIK: spoprijateljén**im**

TOŽILNIK: spoprijateljéne

MESTNIK: pri spoprijateljén**ih**

ORODNIK: s spoprijateljén**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljéna

RODILNIK: spoprijateljéne

DAJALNIK: spoprijateljéni

TOŽILNIK: spoprijateljéno

MESTNIK: pri spoprijateljéni

ORODNIK: s spoprijateljéno

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljéni

RODILNIK: spoprijateljén**ih**

DAJALNIK: spoprijateljén**ima**

TOŽILNIK: spoprijateljéni

MESTNIK: pri spoprijateljén**ih**

ORODNIK: s spoprijateljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljéne

RODILNIK: spoprijateljén**ih**

DAJALNIK: spoprijateljén**im**

TOŽILNIK: spoprijateljéne

MESTNIK: pri spoprijateljén**ih**

ORODNIK: s spoprijateljén**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljéno

RODILNIK: spoprijateljé**nega**

DAJALNIK: spoprijateljén**emu**

TOŽILNIK: spoprijateljéno

MESTNIK: pri spoprijateljén**em**

ORODNIK: s spoprijateljén**im**

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljéni

RODILNIK: spoprijateljén**ih**

DAJALNIK: spoprijateljén**ima**

TOŽILNIK: spoprijateljéni

MESTNIK: pri spoprijateljén**ih**

ORODNIK: s spoprijateljén**ima**

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljéna

RODILNIK: spoprijateljén**ih**

DAJALNIK: spoprijateljén**im**

TOŽILNIK: spoprijateljéna

MESTNIK: pri spoprijateljén**ih**

ORODNIK: s spoprijateljén**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: spoprijateljén**je**

RODILNIK: spoprijateljén**ja**

DAJALNIK: spoprijateljén**ju**

TOŽILNIK: spoprijateljén**je**

MESTNIK: pri spoprijateljén**ju**

ORODNIK: s spoprijateljén**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijateljén**ji** in spoprijateljén**ji**

RODILNIK: spoprijateljén**j**

DAJALNIK: spoprijateljén**jema** in

spoprijateljén**jema**

TOŽILNIK: spoprijateljén**ji** in spoprijateljén**ji**

MESTNIK: pri spoprijateljén**jih** tudi pri

spoprijateljén**jih**

ORODNIK: s spoprijateljén**jema** in s

spoprijateljén**jema**

množina

IMENOVALNIK: spoprijateljén**ja** tudi

spoprijateljén**ja**

RODILNIK: spoprijateljén**j**

DAJALNIK: spoprijateljén**jem** tudi

spoprijateljén**jem**

TOŽILNIK: spoprijateljén**ja** tudi spoprijateljén**ja**

MESTNIK: pri spoprijateljén**jih** tudi pri

spoprijateljén**jih**

ORODNIK: s spoprijateljén**ji** tudi s spoprijateljén**ji**

in

[spoprijáteljiti se]

IPA: [spɔprijá:tèljiti se]

NEDOLOČNIK: spoprijáteljiti se

NAMENILNIK: spoprijáteljiti se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: spoprijatelj**im** se
2. OSEBA: spoprijatelj**iš** se
3. OSEBA: spoprijatelj**i** se

dvojina

1. OSEBA: spoprijatelj**iva** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ita** se
3. OSEBA: spoprijatelj**ita** se

množina

1. OSEBA: spoprijatelj**imo** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ite** se
3. OSEBA: spoprijatelj**ijo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: spoprijatelj**i** se

dvojina

1. OSEBA: spoprijatelj**iva** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ita** se

množina

1. OSEBA: spoprijatelj**imo** se
2. OSEBA: spoprijatelj**ite** se

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: spoprijatelj**il** se
DVOJINA: spoprijatelj**ila** se
MNOŽINA: spoprijatelj**ili** se

ženski spol

- EDNINA: spoprijatelj**ila** se
DVOJINA: spoprijatelj**ili** se
MNOŽINA: spoprijatelj**ile** se

srednji spol

- EDNINA: spoprijatelj**ilo** se
DVOJINA: spoprijatelj**ili** se
MNOŽINA: spoprijatelj**ila** se

deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**en**
RODILNIK: spoprijatelj**enega**
DAJALNIK: spoprijatelj**enemu**
TOŽILNIK: spoprijatelj**en**
živo spoprijatelj**enega**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enem**
ORODNIK: s spoprijatelj**enim**

dvojina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**ena**
RODILNIK: spoprijatelj**enih**
DAJALNIK: spoprijatelj**enima**
TOŽILNIK: spoprijatelj**ena**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enih**
ORODNIK: s spoprijatelj**enima**

množina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**eni**
RODILNIK: spoprijatelj**enih**

DAJALNIK: spoprijatelj**enim**

TOŽILNIK: spoprijatelj**ene**

MESTNIK: pri spoprijatelj**enih**

ORODNIK: s spoprijatelj**enimi**

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**ena**
RODILNIK: spoprijatelj**ene**
DAJALNIK: spoprijatelj**eni**
TOŽILNIK: spoprijatelj**eno**
MESTNIK: pri spoprijatelj**eni**
ORODNIK: s spoprijatelj**eno**

dvojina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**eni**
RODILNIK: spoprijatelj**enih**
DAJALNIK: spoprijatelj**enima**
TOŽILNIK: spoprijatelj**eni**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enih**
ORODNIK: s spoprijatelj**enima**

množina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**ene**
RODILNIK: spoprijatelj**enih**
DAJALNIK: spoprijatelj**enim**
TOŽILNIK: spoprijatelj**ene**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enih**
ORODNIK: s spoprijatelj**enimi**

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**eno**
RODILNIK: spoprijatelj**enega**
DAJALNIK: spoprijatelj**enemu**
TOŽILNIK: spoprijatelj**eno**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enem**
ORODNIK: s spoprijatelj**enim**

dvojina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**eni**
RODILNIK: spoprijatelj**enih**
DAJALNIK: spoprijatelj**enima**
TOŽILNIK: spoprijatelj**eni**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enih**
ORODNIK: s spoprijatelj**enima**

množina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**ena**
RODILNIK: spoprijatelj**enih**
DAJALNIK: spoprijatelj**enim**
TOŽILNIK: spoprijatelj**ena**
MESTNIK: pri spoprijatelj**enih**
ORODNIK: s spoprijatelj**enimi**

glagolnik

ednina

- IMENOVALNIK: spoprijatelj**enje**
RODILNIK: spoprijatelj**enja**
DAJALNIK: spoprijatelj**enju**
TOŽILNIK: spoprijatelj**enje**

MESTNIK: pri spoprijâteljenju
ORODNIK: s spoprijâteljenjem

dvojina

IMENOVALNIK: spoprijâteljenji
RODILNIK: spoprijâteljenj
DAJALNIK: spoprijâteljenjema
TOŽILNIK: spoprijâteljenji
MESTNIK: pri spoprijâteljenjih
ORODNIK: s spoprijâteljenjema

množina

IMENOVALNIK: spoprijâteljenja
RODILNIK: spoprijâteljenj
DAJALNIK: spoprijâteljenjem
TOŽILNIK: spoprijâteljenja
MESTNIK: pri spoprijâteljenjih
ORODNIK: s spoprijâteljenji

IZVOR

↑prijatelj

Sr simbol

POMEN

simbol za kemijski element *stroncij*

- Kemijske lastnosti stroncija (*Sr*) so podobne kot pri kalciju.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Sr*, simbola za element ↑stroncij

srbski srbska srbsko pridevnik

[sərpski]

POMEN

ki je v zvezi s Srbi ali Srbijo

► **prid. beseda** + sam. beseda

srbski minister, predsednik, premier | srbski parlament | srbska opozicija, stranka, vlada | srbska prestolnica | srbsko prebivalstvo

- Med gostovanjem gledališča Atelje 212 iz Beograda je Ljubljano obiskal *srbski* kulturni minister.
- Za privabljanje tujih naložb bo *srbska* vlada namenila 20 milijonov evrov.
- Druga pomembna selitev *srbskega* prebivalstva v kraje avstrijskega cesarstva se je zgodila leta 1737.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[sərpski]

IPA: ['sərpski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: srbski

RODILNIK: srbskega

DAJALNIK: srbskemu

TOŽILNIK: srbski

živo srbskega

MESTNIK: pri srbskem

ORODNIK: s srbskim

dvojina

IMENOVALNIK: srbska

RODILNIK: srbskih

DAJALNIK: srbskima

TOŽILNIK: srbska

MESTNIK: pri srbskih

ORODNIK: s srbskima

množina

IMENOVALNIK: srbski

RODILNIK: srbskih

DAJALNIK: srbskim

TOŽILNIK: srbske

MESTNIK: pri srbskih

ORODNIK: s srbskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: srbska

RODILNIK: srbske

DAJALNIK: srbski

TOŽILNIK: srbsko

MESTNIK: pri srbski

ORODNIK: s srbsko

dvojina

IMENOVALNIK: srbski

RODILNIK: srbskih

DAJALNIK: srbskima

TOŽILNIK: srbski

MESTNIK: pri srbskih

ORODNIK: s srbskima

množina

IMENOVALNIK: srbske

RODILNIK: srbskih

DAJALNIK: srbskim

TOŽILNIK: srbske

MESTNIK: pri srbskih

ORODNIK: s srbskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: srbsko

RODILNIK: srbskega

DAJALNIK: srbskemu

TOŽILNIK: srbsko

MESTNIK: pri srbskem

ORODNIK: s srbskim

dvojina

IMENOVALNIK: srbski

RODILNIK: srbskih

DAJALNIK: **sŕbskima**
TOŽILNIK: **sŕbski**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskima**

množina

IMENOVALNIK: **sŕbska**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskim**
TOŽILNIK: **sŕbska**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskimi**

TONEMSKO

[sǎrpski]

IPA: [sǎrpski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **sŕbski**
RODILNIK: **sŕbskega**
DAJALNIK: **sŕbskemu**
TOŽILNIK: **sŕbski**
živo **sŕbskega**
MESTNIK: pri **sŕbskem**
ORODNIK: s **sŕbskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **sŕbska**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskima**
TOŽILNIK: **sŕbska**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskima**

množina

IMENOVALNIK: **sŕbski**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskim**
TOŽILNIK: **sŕbske**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **sŕbska**
RODILNIK: **sŕbske**
DAJALNIK: **sŕbski**
TOŽILNIK: **sŕbsko**
MESTNIK: pri **sŕbski**
ORODNIK: s **sŕbsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **sŕbski**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskima**
TOŽILNIK: **sŕbski**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskima**

množina

IMENOVALNIK: **sŕbske**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskim**
TOŽILNIK: **sŕbske**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **sŕbsko**
RODILNIK: **sŕbskega**
DAJALNIK: **sŕbskemu**
TOŽILNIK: **sŕbsko**
MESTNIK: pri **sŕbskem**
ORODNIK: s **sŕbskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **sŕbski**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskima**
TOŽILNIK: **sŕbski**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskima**

množina

IMENOVALNIK: **sŕbska**
RODILNIK: **sŕbskih**
DAJALNIK: **sŕbskim**
TOŽILNIK: **sŕbska**
MESTNIK: pri **sŕbskih**
ORODNIK: s **sŕbskimi**

STALNE ZVEZE

srbska solata

vložena solata iz paprike, nezrelega
paradižnika, korenja, zelja

▪ Vsi so se pripravljali za zimo: eni so bolj za ajvar in
srbsko solato, drugi za pečene paprike.

IZVOR

po imenu pripadnika naroda *Srb*

staffordshirski

 staffordshirska staffordshirsko

pridevnik

[stáfortšírski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stáfortšírski]

IPA: [ˈstaːfɔrtʃírski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfortšírski]

RODILNIK: [stáfortširskega]
DAJALNIK: [stáfortširskemu]
TOŽILNIK: [stáfortširski]
živo [stáfortširskega]
MESTNIK: [pri stáfortširskem]
ORODNIK: [s stáfortširskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfortširska]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskima]
TOŽILNIK: [stáfortširska]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfortširski]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskim]
TOŽILNIK: [stáfortširske]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfortširska]
RODILNIK: [stáfortširske]
DAJALNIK: [stáfortširski]
TOŽILNIK: [stáfortširsko]
MESTNIK: [pri stáfortširski]
ORODNIK: [s stáfortširsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfortširski]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskima]
TOŽILNIK: [stáfortširski]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfortširske]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskim]
TOŽILNIK: [stáfortširske]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfortširsko]
RODILNIK: [stáfortširskega]
DAJALNIK: [stáfortširskemu]
TOŽILNIK: [stáfortširsko]
MESTNIK: [pri stáfortširskem]
ORODNIK: [s stáfortširskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfortširski]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskima]

TOŽILNIK: [stáfortširski]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfortširska]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskim]
TOŽILNIK: [stáfortširska]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskimi]

TONEMSKO

[stáfortširski]

IPA: [stá:fɔrtʃirski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfortširski]
RODILNIK: [stáfortširskega]
DAJALNIK: [stáfortširskemu]
TOŽILNIK: [stáfortširski]
živo [stáfortširskega]
MESTNIK: [pri stáfortširskem]
ORODNIK: [s stáfortširskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfortširska]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskima]
TOŽILNIK: [stáfortširska]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfortširski]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskim]
TOŽILNIK: [stáfortširske]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfortširska]
RODILNIK: [stáfortširske]
DAJALNIK: [stáfortširski]
TOŽILNIK: [stáfortširsko]
MESTNIK: [pri stáfortširski]
ORODNIK: [s stáfortširsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfortširski]
RODILNIK: [stáfortširskih]
DAJALNIK: [stáfortširskima]
TOŽILNIK: [stáfortširski]
MESTNIK: [pri stáfortširskih]
ORODNIK: [s stáfortširskima]

množina

IMENOVALNIK: [stâfortširske]
RODILNIK: [stâfortširskih]
DAJALNIK: [stâfortširskim]
TOŽILNIK: [stâfortširske]
MESTNIK: [pri stâfortširskih]
ORODNIK: [s stâfortširskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [stâfortširsko]
RODILNIK: [stâfortširskega]
DAJALNIK: [stâfortširskemu]
TOŽILNIK: [stâfortširsko]
MESTNIK: [pri stâfortširskem]
ORODNIK: [s stâfortširskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stâfortširski]
RODILNIK: [stâfortširskih]
DAJALNIK: [stâfortširskima]
TOŽILNIK: [stâfortširski]
MESTNIK: [pri stâfortširskih]
ORODNIK: [s stâfortširskima]

množina

IMENOVALNIK: [stâfortširska]
RODILNIK: [stâfortširskih]
DAJALNIK: [stâfortširskim]
TOŽILNIK: [stâfortširska]
MESTNIK: [pri stâfortširskih]
ORODNIK: [s stâfortširskimi]

STALNE ZVEZE

ameriški staffordshirski terier

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo in privihanimi uhlji; SIN.: ameriški staffordski terier

- *Ameriški staffordshirski terier* je močan in širokopleč pes, ki zraste do 48 cm v višino in doseže do 30 kilogramov telesne teže.
- *Ameriški staffordshirski terier* je pasma psa, ki je nastala v drugi polovici 19. stoletja s križanjem buldoga in terierja.

staffordshirski bulterier

srednje velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo okroglasto glavo in privihanimi uhlji; SIN.: staffordski terier

- V Veliki Britaniji, kjer so *staffordshirski bulterierji* najbolj razširjeni, jih nekateri lastniki usposablajo za terapijo z živalmi, reševanje in sledenje.
- *Staffordshirski bulterierji* so pogumni, poslušni, radovedni in prijazni.

IZVOR

prevzeto iz angl. *Staffordshire*, po istoimenski angleški grofiji

staffordski

 staffordska staffordsko; in **stâfordski**

pridevnik

[stâfortski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stâfortski]

IPA: ['sta:fɔrtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [stâfordski]
RODILNIK: [stâfordskega]
DAJALNIK: [stâfordskemu]
TOŽILNIK: [stâfordski]
živo [stâfordskega]
MESTNIK: [pri stâfordskem]
ORODNIK: [s stâfordskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stâfordska]
RODILNIK: [stâfordskih]
DAJALNIK: [stâfordskima]
TOŽILNIK: [stâfordska]
MESTNIK: [pri stâfordskih]
ORODNIK: [s stâfordskima]

množina

IMENOVALNIK: [stâfordski]
RODILNIK: [stâfordskih]
DAJALNIK: [stâfordskim]
TOŽILNIK: [stâfordske]
MESTNIK: [pri stâfordskih]
ORODNIK: [s stâfordskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [stâfordska]
RODILNIK: [stâfordske]
DAJALNIK: [stâfordski]
TOŽILNIK: [stâfordsko]
MESTNIK: [pri stâfordski]
ORODNIK: [s stâfordsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [stâfordski]
RODILNIK: [stâfordskih]
DAJALNIK: [stâfordskima]
TOŽILNIK: [stâfordski]
MESTNIK: [pri stâfordskih]
ORODNIK: [s stâfordskima]

množina

IMENOVALNIK: [stâfordske]

RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskim]
TOŽILNIK: [stáfordske]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfordsko]
RODILNIK: [stáfordskega]
DAJALNIK: [stáforskemu]
TOŽILNIK: [stáfordsko]
MESTNIK: [pri stáforskem]
ORODNIK: [s stáforskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfordski]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskima]
TOŽILNIK: [stáfordski]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfordska]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskim]
TOŽILNIK: [stáfordska]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskimi]

TONEMSKO

[stáfortski]

IPA: [stá:fɔrtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfordski]
RODILNIK: [stáfordskega]
DAJALNIK: [stáforskemu]
TOŽILNIK: [stáfordski]
živo [stáfordskega]
MESTNIK: [pri stáforskem]
ORODNIK: [s stáforskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfordska]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskima]
TOŽILNIK: [stáfordska]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfordski]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskim]
TOŽILNIK: [stáfordske]
MESTNIK: [pri stáfordskih]

ORODNIK: [s stáforskimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfordska]
RODILNIK: [stáfordske]
DAJALNIK: [stáfordski]
TOŽILNIK: [stáfordsko]
MESTNIK: [pri stáfordski]
ORODNIK: [s stáfordsko]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfordski]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskima]
TOŽILNIK: [stáfordski]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfordske]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskim]
TOŽILNIK: [stáfordske]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [stáfordsko]
RODILNIK: [stáfordskega]
DAJALNIK: [stáforskemu]
TOŽILNIK: [stáfordsko]
MESTNIK: [pri stáforskem]
ORODNIK: [s stáforskim]

dvojina

IMENOVALNIK: [stáfordski]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskima]
TOŽILNIK: [stáfordski]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskima]

množina

IMENOVALNIK: [stáfordska]
RODILNIK: [stáfordskih]
DAJALNIK: [stáforskim]
TOŽILNIK: [stáfordska]
MESTNIK: [pri stáfordskih]
ORODNIK: [s stáforskimi]

STALNE ZVEZE

ameriški staffordski terier; in **ameriški staffordski terier**

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo in privihanimi uhlji; SIN.: ameriški staffordshirski terier

- *Ameriški staffordski terier*, ki sem ga imel 13 let, je z mano preživel lep del mojega življenja.
- Imamo psa, *ameriškega staffordskega terierja*, ki je star dve leti in živi z nami v stanovanju.

IZVOR

prevzeto iz angl. *Stafford*, po istoimenskem angleškem mestu

stáfordski stáfordska stáfordsko; in **staffordski**

pridevnik

[stáfɔrtski]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stáfɔrtski]

IPA: [ˈstaːfɔrtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stáfordski

RODILNIK: stáfordskega

DAJALNIK: stáfordskemu

TOŽILNIK: stáfordski

živo stáfordskega

MESTNIK: pri stáfordskem

ORODNIK: s stáfordskim

dvojina

IMENOVALNIK: stáfordska

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskima

TOŽILNIK: stáfordska

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskima

množina

IMENOVALNIK: stáfordski

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskim

TOŽILNIK: stáfordske

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stáfordska

RODILNIK: stáfordske

DAJALNIK: stáfordski

TOŽILNIK: stáfordsko

MESTNIK: pri stáfordski

ORODNIK: s stáfordsko

dvojina

IMENOVALNIK: stáfordski

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskima

TOŽILNIK: stáfordski

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskima

množina

IMENOVALNIK: stáfordske

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskim

TOŽILNIK: stáfordske

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stáfordsko

RODILNIK: stáfordskega

DAJALNIK: stáfordskemu

TOŽILNIK: stáfordsko

MESTNIK: pri stáfordskem

ORODNIK: s stáfordskim

dvojina

IMENOVALNIK: stáfordski

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskima

TOŽILNIK: stáfordski

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskima

množina

IMENOVALNIK: stáfordska

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskim

TOŽILNIK: stáfordska

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskimi

TONEMSKO

[stáfɔrtski]

IPA: [ˈstaːfɔrtski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stáfordski

RODILNIK: stáfordskega

DAJALNIK: stáfordskemu

TOŽILNIK: stáfordski

živo stáfordskega

MESTNIK: pri stáfordskem

ORODNIK: s stáfordskim

dvojina

IMENOVALNIK: stáfordska

RODILNIK: stáfordskih

DAJALNIK: stáfordskima

TOŽILNIK: stáfordska

MESTNIK: pri stáfordskih

ORODNIK: s stáfordskima

množina

IMENOVANIK: stâfordski
RODILNIK: stâfordskih
DAJALNIK: stâfordskim
TOŽILNIK: stâfordske
MESTNIK: pri stâfordskih
ORODNIK: s stâfordskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: stâfordska
RODILNIK: stâfordske
DAJALNIK: stâfordski
TOŽILNIK: stâfordsko
MESTNIK: pri stâfordski
ORODNIK: s stâfordsko

dvojina

IMENOVANIK: stâfordski
RODILNIK: stâfordskih
DAJALNIK: stâfordskima
TOŽILNIK: stâfordski
MESTNIK: pri stâfordskih
ORODNIK: s stâfordskima

množina

IMENOVANIK: stâfordske
RODILNIK: stâfordskih
DAJALNIK: stâfordskim
TOŽILNIK: stâfordske
MESTNIK: pri stâfordskih
ORODNIK: s stâfordskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: stâfordsko
RODILNIK: stâfordskega
DAJALNIK: stâfordskemu
TOŽILNIK: stâfordsko
MESTNIK: pri stâfordskem
ORODNIK: s stâfordskim

dvojina

IMENOVANIK: stâfordski
RODILNIK: stâfordskih
DAJALNIK: stâfordskima
TOŽILNIK: stâfordski
MESTNIK: pri stâfordskih
ORODNIK: s stâfordskima

množina

IMENOVANIK: stâfordska
RODILNIK: stâfordskih
DAJALNIK: stâfordskim
TOŽILNIK: stâfordska
MESTNIK: pri stâfordskih
ORODNIK: s stâfordskimi

STALNE ZVEZE

ameriški stâfordski terier; in ameriški staffordski terier

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo in privihanimi uhlji; SIN.: ameriški staffordshirski terier

- *Ameriški stâfordski terier* je zelo nežen pes.
- Mešanca z *ameriškim stâfordskim terierjem* je dobil, ko je bil ta še mladiček.

stâfordski terier; in staffordski terier

srednje velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo okroglasto glavo in privihanimi uhlji; SIN.: staffordshirski bulterier

- Ljudje pasmam, kot so pitbul, *stâfordski terier*, rotvajler in podobne, hitro prilepijo oznako nevarne – pa ni tako, nevaren ali nenevaren je lahko prav vsak pes.

IZVOR

↑stâfordski

stánca stánce samostalnik ženskega spola

[stánca]

POMEN

1. iz literarne vede osemvrstična kitica, sestavljena iz jambskih enajstercev, s prestopno rimo v prvih šestih verzih in zaporedno rimo v zadnjih dveh verzih

- Prešeren je po Čopovem nasvetu začel uvajati romanske pesniške forme, pisati v tercinah in *stancah*, zložil je prve sonete.
- Tako sonet kakor *stanca* sta logično izredno premišljeni strukturi, ki sta vsiljevali ustvarjalnemu postopku nekakšne racionalne norme.
- Travestijo je naredil v *stancah*, v jambskem osmercu in devetercu.

1.1. vsebina te kitice

- Različno dolga kitica in klasična *stanca* skupaj razvijata avtorjevo idejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stánca]

IPA: ['sta:ntsa]

ednina

IMENOVANIK: stánca

RODILNIK: stánce

DAJALNIK: stánči

TOŽILNIK: stánco

MESTNIK: pri stánči

ORODNIK: s stánco

dvojina

IMENOVALNIK: stánci
RODILNIK: stánc
DAJALNIK: stánc**ama**
TOŽILNIK: stánci
MESTNIK: pri stánc**ah**
ORODNIK: s stánc**ama**

množina

IMENOVALNIK: stánce
RODILNIK: stánc
DAJALNIK: stánc**am**
TOŽILNIK: stánce
MESTNIK: pri stánc**ah**
ORODNIK: s stánc**ami**

TONEMSKO

[stánca]

IPA: [stá:ntsà]

ednina

IMENOVALNIK: stánca
RODILNIK: stánce
DAJALNIK: stánci
TOŽILNIK: stánco
MESTNIK: pri stánci
ORODNIK: s stánco

dvojina

IMENOVALNIK: stánci
RODILNIK: stánc
DAJALNIK: stánc**ama**
TOŽILNIK: stánci
MESTNIK: pri stánc**ah**
ORODNIK: s stánc**ama**

množina

IMENOVALNIK: stánce
RODILNIK: stánc
DAJALNIK: stánc**am**
TOŽILNIK: stánce
MESTNIK: pri stánc**ah**
ORODNIK: s stánc**ami**

IZVOR

prevzeto iz it. *stanza*, prvotneje 'soba' < srlat. *stantia* 'bivanje', iz lat. *stāre* 'stati'

stópica stópice samostalnik ženskega spola

[stópica]

POMEN

iz literarne vede osnovna metrična enota verza, sestavljena iz vsaj enega poudarjenega in nepoudarjenega zloga

▶ prid. beseda + sam. beseda

dvozložna, trizložna stopica

- Jamb je dvozložna *stopica* s prvim nepoudarjenim in drugim poudarjenim zlogom.
- Trizložna amfibraška *stopica* pripomore k temu, da se žalostno občutje ob slovesu v pesmi preobrazi v svetlo, radostno sprejemanje vsega, kot je.

...

- Grški in rimski peterci so bili daktilski, sestavljeni iz dveh polovic, od katerih je vsaka vsebovala dve *stópic*i in pol.
- Tako kot se moraš naučiti igranja glasbenih inštrumentov, se moraš naučiti tudi *stópic*, ritmov, rim.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stópica]

IPA: ['sto:pítsa]

ednina

IMENOVALNIK: stópica
RODILNIK: stópice
DAJALNIK: stópici
TOŽILNIK: stópico
MESTNIK: pri stópici
ORODNIK: s stópico

dvojina

IMENOVALNIK: stópici
RODILNIK: stópic
DAJALNIK: stópic**ama**
TOŽILNIK: stópic*i*
MESTNIK: pri stópic**ah**
ORODNIK: s stópic**ama**

množina

IMENOVALNIK: stópice
RODILNIK: stópic
DAJALNIK: stópic**am**
TOŽILNIK: stópice
MESTNIK: pri stópic**ah**
ORODNIK: s stópic**ami**

TONEMSKO

[stópica]

IPA: [stò:pítsa]

ednina

IMENOVALNIK: stópica
RODILNIK: stópice
DAJALNIK: stópici
TOŽILNIK: stópico
MESTNIK: pri stópici
ORODNIK: s stópico

dvojina

IMENOVALNIK: stópici
RODILNIK: stópic
DAJALNIK: stópic**ama**

TOŽILNIK: stôpici
MESTNIK: pri stôpicah
ORODNIK: s stôpicama

množina

IMENOVALNIK: stôpice
RODILNIK: stôpic
DAJALNIK: stôpicam
TOŽILNIK: stôpice
MESTNIK: pri stôpicah
ORODNIK: s stôpicami

in

[stôpica]
IPA: [stó:pítsa]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: stôpica
RODILNIK: stôpice
DAJALNIK: stôpici
TOŽILNIK: stôpico
MESTNIK: pri stôpici
ORODNIK: s stôpico

dvojina

IMENOVALNIK: stôpici
RODILNIK: stôpic
DAJALNIK: stôpicama
TOŽILNIK: stôpici
MESTNIK: pri stôpicah
ORODNIK: s stôpicama

množina

IMENOVALNIK: stôpice
RODILNIK: stôpic
DAJALNIK: stôpicam
TOŽILNIK: stôpice
MESTNIK: pri stôpicah
ORODNIK: s stôpicami

IZVOR

↑stopa

strôncij strôncija samostalnik moškega spola

[strônci]

POMEN

mehka, na zraku neobstojna lahka kovina,
kemijski element [Sr]

▶ priredna zveza

stroncij in cezij

▪ V hrani, zemlji in atmosferi je veliko cezija in
stroncija.

...

▪ V vzorcih vode je bila ugotovljena velika vsebnost
stroncija, kar je bilo najverjetneje posledica
černobilske jedrske katastrofe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[strônci]

IPA: [ˈstro:ntsi]

ednina

IMENOVALNIK: strôncij
RODILNIK: strôncija
DAJALNIK: strônciju
TOŽILNIK: strôncij
MESTNIK: pri strônciju
ORODNIK: s strôncijem

dvojina

IMENOVALNIK: strôncija
RODILNIK: strôncijev
DAJALNIK: strôncijema
TOŽILNIK: strôncija
MESTNIK: pri strôncijih
ORODNIK: s strôncijema

množina

IMENOVALNIK: strônciji
RODILNIK: strôncijev
DAJALNIK: strôncijem
TOŽILNIK: strôncije
MESTNIK: pri strôncijih
ORODNIK: s strônciji

TONEMSKO

[strônci]

IPA: [strò:ntsí]

ednina

IMENOVALNIK: strôncij
RODILNIK: strôncija
DAJALNIK: strônciju
TOŽILNIK: strôncij
MESTNIK: pri strônciju
ORODNIK: s strôncijem

dvojina

IMENOVALNIK: strôncija
RODILNIK: strôncijev tudi strôncijev
DAJALNIK: strôncijema
TOŽILNIK: strôncija
MESTNIK: pri strôncijih tudi pri strôncijih
ORODNIK: s strôncijema

množina

IMENOVALNIK: strônciji
RODILNIK: strôncijev tudi strôncijev
DAJALNIK: strôncijem
TOŽILNIK: strôncije
MESTNIK: pri strôncijih tudi pri strôncijih
ORODNIK: s strônciji tudi s strônciji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Strontium* iz angl. *strontium* po imenu škotske vasi škot. *Strontian*, kjer so ga odkrili

stŕpen stŕpna stŕpno pridevnik

[stərpən]

POMEN

1. ki ima, izraža spoštljiv odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stŕpen človek, sogovornik | stŕpna družba, država

- Od vsega začetka sem skušal biti *stŕpen* sogovornik, zelo sem pazil, da sogovornika ne bi užalil in da bi upošteval njegovo pravico do drugačnega mnenja.
- Mislim, da je v tej deželi veliko modrih in *stŕpnih* ljudi.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

biti, postati stŕpen

- Slabo je, če bi postali *stŕpni* do nestrpnosti.

1.1. ki kaže, izraža tak odnos

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stŕpen dialog, pogovor

- Srečanje bi prispevalo k *stŕpnemu* dialogu in sožitju različno mislečih.
- *Stŕpen* odnos do drugačnosti je temelj za mirno in demokratično sobivanje.

2. ki mirno, brez nejevolje prenaša kaj neprijetnega, neugodnega, dolgotrajnega

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stŕpen voznik

- Velja za zelo *stŕpnega* voznika, ki pri vožnji vedno upošteva prometne predpise.

2.1. ki kaže, izraža tako mirnost, odsotnost nejevolje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

stŕpna igra | stŕpna vožnja

- Pot do našega uspeha je *stŕpna* igra v obrambi in popolna koncentracija.
- Voznike opozarjajo na previdno in *stŕpno* vožnjo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stərpən]

IPA: [ˈstərpən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕpen
določno stŕpni

RODILNIK: stŕpnega

DAJALNIK: stŕpnemu

TOŽILNIK: stŕpen

določno stŕpni

živo stŕpnega

MESTNIK: pri stŕpnem

ORODNIK: s stŕpnim

dvojina

IMENOVALNIK: stŕpna

RODILNIK: stŕpnih

DAJALNIK: stŕpnima

TOŽILNIK: stŕpna

MESTNIK: pri stŕpnih

ORODNIK: s stŕpnima

množina

IMENOVALNIK: stŕpni

RODILNIK: stŕpnih

DAJALNIK: stŕpnim

TOŽILNIK: stŕpne

MESTNIK: pri stŕpnih

ORODNIK: s stŕpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕpna

RODILNIK: stŕpne

DAJALNIK: stŕpni

TOŽILNIK: stŕpno

MESTNIK: pri stŕpni

ORODNIK: s stŕpno

dvojina

IMENOVALNIK: stŕpni

RODILNIK: stŕpnih

DAJALNIK: stŕpnima

TOŽILNIK: stŕpni

MESTNIK: pri stŕpnih

ORODNIK: s stŕpnima

množina

IMENOVALNIK: stŕpne

RODILNIK: stŕpnih

DAJALNIK: stŕpnim

TOŽILNIK: stŕpne

MESTNIK: pri stŕpnih

ORODNIK: s stŕpnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕpno

RODILNIK: stŕpnega

DAJALNIK: stŕpnemu

TOŽILNIK: stŕpno

MESTNIK: pri stŕpnem

ORODNIK: s stŕpnim

dvojina

IMENOVALNIK: stŕpni

RODILNIK: stŕpnih

TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejše** in **nájstǎrpnejše**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejših** in pri **nájstǎrpnejših**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšimi** in z **nájstǎrpnejšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjstǎrpnejša** in **nájstǎrpnejša**
RODILNIK: **nàjstǎrpnejše** in **nájstǎrpnejše**
DAJALNIK: **nàjstǎrpnejši** in **nájstǎrpnejši**
TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejšo** in **nájstǎrpnejšo**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejši** in pri **nájstǎrpnejši**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšo** in z **nájstǎrpnejšo**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjstǎrpnejši** in **nájstǎrpnejši**
RODILNIK: **nàjstǎrpnejših** in **nájstǎrpnejših**
DAJALNIK: **nàjstǎrpnejšima** in **nájstǎrpnejšima**
TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejši** in **nájstǎrpnejši**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejših** in pri **nájstǎrpnejših**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšima** in z **nájstǎrpnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjstǎrpnejše** in **nájstǎrpnejše**
RODILNIK: **nàjstǎrpnejših** in **nájstǎrpnejših**
DAJALNIK: **nàjstǎrpnejšim** in **nájstǎrpnejšim**
TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejše** in **nájstǎrpnejše**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejših** in pri **nájstǎrpnejših**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšimi** in z **nájstǎrpnejšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjstǎrpnejše** in **nájstǎrpnejše**
RODILNIK: **nàjstǎrpnejšega** in **nájstǎrpnejšega**
DAJALNIK: **nàjstǎrpnejšemu** in **nájstǎrpnejšemu**
TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejše** in **nájstǎrpnejše**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejšem** in pri **nájstǎrpnejšem**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšim** in z **nájstǎrpnejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjstǎrpnejši** in **nájstǎrpnejši**
RODILNIK: **nàjstǎrpnejših** in **nájstǎrpnejših**
DAJALNIK: **nàjstǎrpnejšima** in **nájstǎrpnejšima**
TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejši** in **nájstǎrpnejši**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejših** in pri **nájstǎrpnejših**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšima** in z **nájstǎrpnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjstǎrpnejša** in **nájstǎrpnejša**
RODILNIK: **nàjstǎrpnejših** in **nájstǎrpnejših**
DAJALNIK: **nàjstǎrpnejšim** in **nájstǎrpnejšim**
TOŽILNIK: **nàjstǎrpnejša** in **nájstǎrpnejša**
MESTNIK: pri **nàjstǎrpnejših** in pri **nájstǎrpnejših**
ORODNIK: z **nàjstǎrpnejšimi** in z **nájstǎrpnejšimi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** stǎrpen

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** stǎrna

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** stǎrpno

TONEMSKO

[nestǎrpen]

IPA: [nestǎrpen]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stǎrpen
določno stǎrpni
RODILNIK: stǎrpnega
DAJALNIK: stǎrpnemu
TOŽILNIK: stǎrpen
določno stǎrpni
živo stǎrpnega
MESTNIK: pri stǎrpnem
ORODNIK: s stǎrpnim

dvojina

IMENOVALNIK: stǎrpna
RODILNIK: stǎrpnih
DAJALNIK: stǎrpnima
TOŽILNIK: stǎrpna
MESTNIK: pri stǎrpnih
ORODNIK: s stǎrpnima

množina

IMENOVALNIK: stǎrpni
RODILNIK: stǎrpnih
DAJALNIK: stǎrpnim
TOŽILNIK: stǎrpne
MESTNIK: pri stǎrpnih
ORODNIK: s stǎrpnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stǎrpna
RODILNIK: stǎrpne
DAJALNIK: stǎrpni
TOŽILNIK: stǎrpno
MESTNIK: pri stǎrpni
ORODNIK: s stǎrpno

dvojina

IMENOVALNIK: stǎrpni
RODILNIK: stǎrpnih
DAJALNIK: stǎrpnima
TOŽILNIK: stǎrpni
MESTNIK: pri stǎrpnih
ORODNIK: s stǎrpnima

množina

IMENOVALNIK: stǎrpne
RODILNIK: stǎrpnih
DAJALNIK: stǎrpnim
TOŽILNIK: stǎrpne
MESTNIK: pri stǎrpnih
ORODNIK: s stǎrpnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stǎrpno
 RODILNIK: stǎrpne**ga**
 DAJALNIK: stǎrpne**mu**
 TOŽILNIK: stǎrpno
 MESTNIK: pri stǎrpne**m**
 ORODNIK: s stǎrpne**m**

dvojina

IMENOVALNIK: stǎrpni
 RODILNIK: stǎrpne**ih**
 DAJALNIK: stǎrpne**nima**
 TOŽILNIK: stǎrpni
 MESTNIK: pri stǎrpne**ih**
 ORODNIK: s stǎrpne**nima**

mnoŹina

IMENOVALNIK: stǎrpna
 RODILNIK: stǎrpne**ih**
 DAJALNIK: stǎrpne**m**
 TOŽILNIK: stǎrpna
 MESTNIK: pri stǎrpne**ih**
 ORODNIK: s stǎrpne**nimi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źi**
 RODILNIK: stǎrpne**Źega**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źemu**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źi**
 Źivo stǎrpne**Źega**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źem**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źim**

dvojina

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źa**
 RODILNIK: stǎrpne**Źih**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źima**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źa**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źih**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źima**

mnoŹina

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źi**
 RODILNIK: stǎrpne**Źih**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źim**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źe**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źih**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źimi**

Źenski spol**ednina**

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źa**
 RODILNIK: stǎrpne**Źe**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źi**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źo**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źi**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źo**

dvojina

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źi**
 RODILNIK: stǎrpne**Źih**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źima**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źi**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źih**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źima**

mnoŹina

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źe**
 RODILNIK: stǎrpne**Źih**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źim**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źe**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źih**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źimi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źe**
 RODILNIK: stǎrpne**Źega**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źemu**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źe**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źem**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źim**

dvojina

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źi**
 RODILNIK: stǎrpne**Źih**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źima**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źi**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źih**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źima**

mnoŹina

IMENOVALNIK: stǎrpne**Źa**
 RODILNIK: stǎrpne**Źih**
 DAJALNIK: stǎrpne**Źim**
 TOŽILNIK: stǎrpne**Źa**
 MESTNIK: pri stǎrpne**Źih**
 ORODNIK: s stǎrpne**Źimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bŹlj stǎrpen

Źenski spol

EDNINA: bŹlj stǎrpna

srednji spol

EDNINA: bŹlj stǎrpno

PRESEŹNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: nǎjstǎrpne**Źi** in nǎjstǎrpne**Źi**
 RODILNIK: nǎjstǎrpne**Źega** in nǎjstǎrpne**Źega**
 DAJALNIK: nǎjstǎrpne**Źemu** in nǎjstǎrpne**Źemu**
 TOŽILNIK: nǎjstǎrpne**Źi** in nǎjstǎrpne**Źi**
 Źivo nǎjstǎrpne**Źega** in nǎjstǎrpne**Źega**
 MESTNIK: pri nǎjstǎrpne**Źem** in pri
 nǎjstǎrpne**Źem**
 ORODNIK: z nǎjstǎrpne**Źim** in z nǎjstǎrpne**Źim**

dvojina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejša** in **nājstǫpnejša**
RODILNIK: **nājstǫpnejših** in **nājstǫpnejših**
DAJALNIK: **nājstǫpnejšima** in **nājstǫpnejšima**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejša** in **nājstǫpnejša**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejših** in **pri nājstǫpnejših**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšima** in **z nājstǫpnejšima**

množina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejši** in **nājstǫpnejši**
RODILNIK: **nājstǫpnejših** in **nājstǫpnejših**
DAJALNIK: **nājstǫpnejšim** in **nājstǫpnejšim**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejše** in **nājstǫpnejše**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejših** in **pri nājstǫpnejših**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšimi** in **z nājstǫpnejšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejša** in **nājstǫpnejša**
RODILNIK: **nājstǫpnejše** in **nājstǫpnejše**
DAJALNIK: **nājstǫpnejši** in **nājstǫpnejši**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejšo** in **nājstǫpnejšo**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejši** in **pri nājstǫpnejši**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšo** in **z nājstǫpnejšo**

dvojina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejši** in **nājstǫpnejši**
RODILNIK: **nājstǫpnejših** in **nājstǫpnejših**
DAJALNIK: **nājstǫpnejšima** in **nājstǫpnejšima**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejši** in **nājstǫpnejši**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejših** in **pri nājstǫpnejših**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšima** in **z nājstǫpnejšima**

množina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejše** in **nājstǫpnejše**
RODILNIK: **nājstǫpnejših** in **nājstǫpnejših**
DAJALNIK: **nājstǫpnejšim** in **nājstǫpnejšim**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejše** in **nājstǫpnejše**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejših** in **pri nājstǫpnejših**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšimi** in **z nājstǫpnejšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejše** in **nājstǫpnejše**
RODILNIK: **nājstǫpnejšega** in **nājstǫpnejšega**
DAJALNIK: **nājstǫpnejšemu** in **nājstǫpnejšemu**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejše** in **nājstǫpnejše**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejšem** in **pri nājstǫpnejšem**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšim** in **z nājstǫpnejšim**

dvojina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejši** in **nājstǫpnejši**
RODILNIK: **nājstǫpnejših** in **nājstǫpnejših**
DAJALNIK: **nājstǫpnejšima** in **nājstǫpnejšima**
TOŽILNIK: **nājstǫpnejši** in **nājstǫpnejši**
MESTNIK: **pri nājstǫpnejših** in **pri nājstǫpnejših**
ORODNIK: **z nājstǫpnejšima** in **z nājstǫpnejšima**

množina

IMENOVANIK: **nājstǫpnejša** in **nājstǫpnejša**
RODILNIK: **nājstǫpnejših** in **nājstǫpnejših**

DAJALNIK: **nājstǫpnejšim** in **nājstǫpnejšim**

TOŽILNIK: **nājstǫpnejša** in **nājstǫpnejša**

MESTNIK: **pri nājstǫpnejših** in **pri nājstǫpnejših**

ORODNIK: **z nājstǫpnejšimi** in **z nājstǫpnejšimi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nājbolj** in **nājbolj stǫpen**

ženski spol

EDNINA: **nājbolj** in **nājbolj stǫpna**

srednji spol

EDNINA: **nājbolj** in **nājbolj stǫpno**

in

[stǫrpǝn]

IPA: [stǫrpǝn]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: **stǫpen**

določno **stǫpni**

RODILNIK: **stǫpnega**

DAJALNIK: **stǫpnemu**

TOŽILNIK: **stǫpen**

določno **stǫpni**

živo **stǫpnega**

MESTNIK: **pri stǫpnem**

ORODNIK: **s stǫpnim**

dvojina

IMENOVANIK: **stǫpna**

RODILNIK: **stǫpnih**

DAJALNIK: **stǫpnima**

TOŽILNIK: **stǫpna**

MESTNIK: **pri stǫpnih**

ORODNIK: **s stǫpnima**

množina

IMENOVANIK: **stǫpni**

RODILNIK: **stǫpnih**

DAJALNIK: **stǫpnim**

TOŽILNIK: **stǫpne**

MESTNIK: **pri stǫpnih**

ORODNIK: **s stǫpnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: **stǫpna**

RODILNIK: **stǫpne**

DAJALNIK: **stǫpni**

TOŽILNIK: **stǫpno**

MESTNIK: **pri stǫpni**

ORODNIK: **s stǫpno**

dvojina

IMENOVANIK: **stǫpni**

RODILNIK: **stǫpnih**

DAJALNIK: stŕpn**ima**
TOŽILNIK: stŕp**ni**
MESTNIK: pri stŕp**nih**
ORODNIK: s stŕp**ni**

množina

IMENOVALNIK: stŕp**ne**
RODILNIK: stŕp**nih**
DAJALNIK: stŕp**ni**
TOŽILNIK: stŕp**ne**
MESTNIK: pri stŕp**nih**
ORODNIK: s stŕp**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕp**no**
RODILNIK: stŕp**nega**
DAJALNIK: stŕp**nemu**
TOŽILNIK: stŕp**no**
MESTNIK: pri stŕp**nem**
ORODNIK: s stŕp**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: stŕp**ni**
RODILNIK: stŕp**nih**
DAJALNIK: stŕp**ni**
TOŽILNIK: stŕp**ni**
MESTNIK: pri stŕp**nih**
ORODNIK: s stŕp**ni**

množina

IMENOVALNIK: stŕp**na**
RODILNIK: stŕp**nih**
DAJALNIK: stŕp**ni**
TOŽILNIK: stŕp**na**
MESTNIK: pri stŕp**nih**
ORODNIK: s stŕp**ni**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕp**nejši**
RODILNIK: stŕp**nejšega**
DAJALNIK: stŕp**nejšemu**
TOŽILNIK: stŕp**nejši**
živo stŕp**nejšega**
MESTNIK: pri stŕp**nejšem**
ORODNIK: s stŕp**nejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: stŕp**nejša**
RODILNIK: stŕp**nejših**
DAJALNIK: stŕp**nejšima**
TOŽILNIK: stŕp**nejša**
MESTNIK: pri stŕp**nejših**
ORODNIK: s stŕp**nejšima**

množina

IMENOVALNIK: stŕp**nejši**
RODILNIK: stŕp**nejših**
DAJALNIK: stŕp**nejšim**

TOŽILNIK: stŕp**nejše**
MESTNIK: pri stŕp**nejših**
ORODNIK: s stŕp**nejšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕp**nejša**
RODILNIK: stŕp**nejše**
DAJALNIK: stŕp**nejši**
TOŽILNIK: stŕp**nejšo**
MESTNIK: pri stŕp**nejši**
ORODNIK: s stŕp**nejšo**

dvojina

IMENOVALNIK: stŕp**nejši**
RODILNIK: stŕp**nejših**
DAJALNIK: stŕp**nejšima**
TOŽILNIK: stŕp**nejši**
MESTNIK: pri stŕp**nejših**
ORODNIK: s stŕp**nejšima**

množina

IMENOVALNIK: stŕp**nejše**
RODILNIK: stŕp**nejših**
DAJALNIK: stŕp**nejšim**
TOŽILNIK: stŕp**nejše**
MESTNIK: pri stŕp**nejših**
ORODNIK: s stŕp**nejšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: stŕp**nejše**
RODILNIK: stŕp**nejšega**
DAJALNIK: stŕp**nejšemu**
TOŽILNIK: stŕp**nejše**
MESTNIK: pri stŕp**nejšem**
ORODNIK: s stŕp**nejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: stŕp**nejši**
RODILNIK: stŕp**nejših**
DAJALNIK: stŕp**nejšima**
TOŽILNIK: stŕp**nejši**
MESTNIK: pri stŕp**nejših**
ORODNIK: s stŕp**nejšima**

množina

IMENOVALNIK: stŕp**nejša**
RODILNIK: stŕp**nejših**
DAJALNIK: stŕp**nejšim**
TOŽILNIK: stŕp**nejša**
MESTNIK: pri stŕp**nejših**
ORODNIK: s stŕp**nejšimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj stŕp**en**

ženski spol

EDNINA: bõlj stŕp**na**

srednji spol

EDNINA: bõlj stŕp**no**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 RODILNIK: najstfŕpnejšega in najstfŕpnejšega
 DAJALNIK: najstfŕpnejšemu in najstfŕpnejšemu
 TOŽILNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 živo najstfŕpnejšega in najstfŕpnejšega
 MESTNIK: pri najstfŕpnejšem in pri
 najstfŕpnejšem
 ORODNIK: z najstfŕpnejšim in z najstfŕpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejša in najstfŕpnejša
 RODILNIK: najstfŕpnejših in najstfŕpnejših
 DAJALNIK: najstfŕpnejšima in najstfŕpnejšima
 TOŽILNIK: najstfŕpnejša in najstfŕpnejša
 MESTNIK: pri najstfŕpnejših in pri najstfŕpnejših
 ORODNIK: z najstfŕpnejšima in z najstfŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 RODILNIK: najstfŕpnejših in najstfŕpnejših
 DAJALNIK: najstfŕpnejšim in najstfŕpnejšim
 TOŽILNIK: najstfŕpnejše in najstfŕpnejše
 MESTNIK: pri najstfŕpnejših in pri najstfŕpnejših
 ORODNIK: z najstfŕpnejšimi in z najstfŕpnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejša in najstfŕpnejša
 RODILNIK: najstfŕpnejše in najstfŕpnejše
 DAJALNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 TOŽILNIK: najstfŕpnejšo in najstfŕpnejšo
 MESTNIK: pri najstfŕpnejši in pri najstfŕpnejši
 ORODNIK: z najstfŕpnejšo in z najstfŕpnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 RODILNIK: najstfŕpnejših in najstfŕpnejših
 DAJALNIK: najstfŕpnejšima in najstfŕpnejšima
 TOŽILNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 MESTNIK: pri najstfŕpnejših in pri najstfŕpnejših
 ORODNIK: z najstfŕpnejšima in z najstfŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejše in najstfŕpnejše
 RODILNIK: najstfŕpnejših in najstfŕpnejših
 DAJALNIK: najstfŕpnejšim in najstfŕpnejšim
 TOŽILNIK: najstfŕpnejše in najstfŕpnejše
 MESTNIK: pri najstfŕpnejših in pri najstfŕpnejših
 ORODNIK: z najstfŕpnejšimi in z najstfŕpnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejše in najstfŕpnejše
 RODILNIK: najstfŕpnejšega in najstfŕpnejšega
 DAJALNIK: najstfŕpnejšemu in najstfŕpnejšemu
 TOŽILNIK: najstfŕpnejše in najstfŕpnejše

MESTNIK: pri najstfŕpnejšem in pri
 najstfŕpnejšem

ORODNIK: z najstfŕpnejšim in z najstfŕpnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 RODILNIK: najstfŕpnejših in najstfŕpnejših
 DAJALNIK: najstfŕpnejšima in najstfŕpnejšima
 TOŽILNIK: najstfŕpnejši in najstfŕpnejši
 MESTNIK: pri najstfŕpnejših in pri najstfŕpnejših
 ORODNIK: z najstfŕpnejšima in z najstfŕpnejšima

množina

IMENOVALNIK: najstfŕpnejša in najstfŕpnejša
 RODILNIK: najstfŕpnejših in najstfŕpnejših
 DAJALNIK: najstfŕpnejšim in najstfŕpnejšim
 TOŽILNIK: najstfŕpnejša in najstfŕpnejša
 MESTNIK: pri najstfŕpnejših in pri najstfŕpnejših
 ORODNIK: z najstfŕpnejšimi in z najstfŕpnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj stŕpen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj stŕpna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj stŕpno

IZVOR

↑ strpeti

stŕpno ^{prislov}

[stərpno]

POMEN

1. takó, da se izraža spoštljiv odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

► **prisl.** + glag.

stŕpno delovati, ravnati | stŕpno se pogovarjati | stŕpno sobivati

- Probleme rešujemo *stŕpno*, brez vroče krvi.
- Prijatelji z obeh strani meje že stoletja *stŕpno* sobivamo na tem območju.

2. takó, da se mirno, brez nejevolje prenaša kaj neprijetnega, neugodnega, dolgotrajnega

► **prisl.** + glag.

stŕpno voziti

- Obiskovalci so mirno in *stŕpno* v vrstah čakali na varnostni pregled.
- Trener je skozi treninge *stŕpno* gradil igro.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stərpno]

IPA: [ˈstərpno]

OSNOVNIK: stŕpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: stŕpneje in stŕpnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bŏlj stŕpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nŕjstŕpneje in nŕjstŕpnejše in nŕjstŕpnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nŕjbolj in nŕjbolj stŕpno

TONEMSKO

[stŕpno]

IPA: [stŕpnŏ]

OSNOVNIK: stŕpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: stŕpneje in stŕpnejše

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bŏlj stŕpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nŕjstŕpneje in nŕjstŕpnejše in nŕjstŕpnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nŕjbolj in nŕjbolj stŕpno

in

[stŕpno]

IPA: [stŕpnŏ]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK: stŕpno

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bŏlj stŕpno

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: stŕpneje in stŕpnejše

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nŕjbolj in nŕjbolj stŕpno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE: nŕjstŕpneje in nŕjstŕpnejše in nŕjstŕpnejše

IZVOR

↑ strpen

stŕpnost stŕpnosti samostalnik ženskega spola

[stŕpnoŝt]

POMEN

1. lastnost človeka, da ima, izraža spoŝtljiv odnos do drugačnega mnenja, nazora, čustvovanja, ravnanja koga

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

medetnična, rasna, verska strpnost | medsebojna strpnost

▪ Pred tremi leti so ga napadli, a doslej niso ugotovili, kdo je pretepel uglednega zdravnika in borca za medetnično *strpnost*.

▪ Mesto je pravi zgled mednacionalne *strpnosti*.

▪ Območje držav Evropske unije je doseglo viŝjo stopnjo spoŝtovanja človekovih pravic, medkulturne in medreligijske *strpnosti*.

▶ **sam. beseda** + do + **sam. beseda** v rodilniku

strpnost do drugačnosti | strpnost do ljudi, tujcev

▪ Starša sta me naučila odprtosti in *strpnosti* do ljudi.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v rodilniku

druŝba strpnosti | politika strpnosti | promocija, spodbujanje strpnosti | razumevanje strpnosti

▪ V druŝbi *strpnosti*, tolerance in svobode ima vsak pravico izbrati svojo pot, samo da s svojim delovanjem ne ŝkoduje drugim.

▪ Vzgojno-izobraŝevalno delo mora pospeŝevati razumevanje *strpnosti* in prijateljstva med vsemi narodi ter med rasnimi in verskimi skupinami.

▶ **glag.** + k/h + **sam. beseda** v dajalniku

pozivati, spodbujati k strpnosti | pripomoči, prispevati k strpnosti

▪ Z novim projektom ŝelimo mlade obveŝčati o medkulturnem dialogu ter jih spodbujati k *strpnosti* in solidarnosti.

▪ Tisk in mediji lahko veliko pripomorejo k *strpnosti* med narodi.

2. lastnost človeka, da mirno, brez nejevolje prenaŝa kaj neprijetnega, neugodnega, dolgotrajnega

▪ Med prvomajskimi prazniki se promet običajno zelo zgosti, zato policija svetuje previdnost in *strpnost* na cesti.

▪ Obvladovanje motornega kolesa, *strpnost* pri voŝnji in vnaprejšnje predvidevanje dogodkov so stvari, ki se jih motoristi učiyo na cesti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[stŕpnoŝt]

IPA: [ˈstŕpnoŝt]

ednina

IMENOVALNIK: stŕpnost

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnosti

TOŝILNIK: stŕpnost

MESTNIK: pri stŕpnosti

ORODNIK: s stŕpnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: stŕpnosti

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnostma tudi stŕpnostima

TOŝILNIK: stŕpnosti

MESTNIK: pri stŕpnostih

ORODNIK: s stŕpnostma tudi s stŕpnostima

mnoŝina

IMENOVALNIK: stŕpnosti

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnostim

TOŝILNIK: stŕpnosti

MESTNIK: pri stŕpnostih

ORODNIK: s stŕpnost**mi**

TONEMSKO

[stŕpnost]

IPA: [stŕpnòst]

ednina

IMENOVALNIK: stŕpnost

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnosti

TOŽILNIK: stŕpnost

MESTNIK: pri stŕpnosti

ORODNIK: s stŕpnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: stŕpnosti

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnost**ma** tudi stŕpnost**ima**

TOŽILNIK: stŕpnosti

MESTNIK: pri stŕpnost**ih**

ORODNIK: s stŕpnost**ma** tudi s stŕpnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: stŕpnosti

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnost**im**

TOŽILNIK: stŕpnosti

MESTNIK: pri stŕpnost**ih**

ORODNIK: s stŕpnost**mi**

in

[stŕpnost]

IPA: [stŕpnòst]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: stŕpnost

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnosti

TOŽILNIK: stŕpnost

MESTNIK: pri stŕpnosti

ORODNIK: s stŕpnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: stŕpnosti

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnost**ma** tudi stŕpnost**ima**

TOŽILNIK: stŕpnosti

MESTNIK: pri stŕpnost**ih**

ORODNIK: s stŕpnost**ma** tudi s stŕpnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: stŕpnosti

RODILNIK: stŕpnosti

DAJALNIK: stŕpnost**im**

TOŽILNIK: stŕpnosti

MESTNIK: pri stŕpnost**ih**

ORODNIK: s stŕpnost**mi**

IZVOR

↑ strpen

supêrga supêrge samostalnik ženskega spola

[supêrga]

POMEN

navadno v množini, knjižno pogovorno **nizko ali srednje visoko športno obuvalo, navadno iz sintetičnih materialov**; SIN.: knjižno pogovorno **adidaska**, knjižno pogovorno **teniska**

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bele, ponošene, umazane superge | drage superge | košarkarske, tekaške superge | platnene superge | udobne superge

- Za na pot imam obute navadne *superge*, v katerih se počutim sproščeno in udobno.
- V trgovino je prišel možakar v raz vlečeni beli majici in s ponošenimi *supergami*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kupiti superge | nositi superge | obuti superge

- Preoblekel se je v lahko trenirko in si obul *superge*.
- Imam lepo garderobo, a vseeno najraje nosim kavbojke in *superge*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

model superg | odtis superge | par superg

- Koliko vračil imate na sto prodanih parov *superg*?
- Odtisi *superg* veljajo za pomemben dokaz, saj vsakega od modelov zaznamuje poseben podplatni vzorec.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[supêrga]

IPA: [su'pe:rga]

ednina

IMENOVALNIK: supêrga

RODILNIK: supêrge

DAJALNIK: supêrgi

TOŽILNIK: supêrgo

MESTNIK: pri supêrgi

ORODNIK: s supêrgo

dvojina

IMENOVALNIK: supêrgi

RODILNIK: supêrg

DAJALNIK: supêrgama

TOŽILNIK: supêrgi

MESTNIK: pri supêrgah

ORODNIK: s supêrgama

množina

IMENOVALNIK: supêrge

RODILNIK: supêrg

DAJALNIK: supêrgam

TOŽILNIK: supêrge
MESTNIK: pri supêrgah
ORODNIK: s supêrgami

TONEMSKO

[supêrga]

IPA: [supé:rgà]

ednina

IMENOVALNIK: supêrga

RODILNIK: supêrge

DAJALNIK: supêrgi

TOŽILNIK: supêrgo

MESTNIK: pri supêrgi

ORODNIK: s supêrgo

dvojina

IMENOVALNIK: supêrgi

RODILNIK: supêrg

DAJALNIK: supêrgama

TOŽILNIK: supêrgi

MESTNIK: pri supêrgah

ORODNIK: s supêrgama

množina

IMENOVALNIK: supêrge

RODILNIK: supêrg

DAJALNIK: supêrgam

TOŽILNIK: supêrge

MESTNIK: pri supêrgah

ORODNIK: s supêrgami

IZVOR

po imenu it. tovarne Superga, ustanovljene 1911, poimenovane po istoimenskem hribu v okolici Torina

súperlíga súperlíge samostalnik ženskega spola

[súperlíga]

POMEN

skupina, ki jo v tekmovalni sezoni sestavljajo po dosežkih najboljše ekipe, posamezniki, ekipe s skupnimi interesi, ali tekmovanje v okviru take skupine

▶ prid. beseda + sam. beseda

balinarska, namiznoteniška superliga | elitna superliga | evropska, ruska, srednjeevropska superliga

- Uvodno kolo v balinarski *superligi* ni postreglo s presenečenjem.
- Vodilna Radovljica si je že zagotovila nastop v najelitnejši *superligi*.
- Potem ko sta bili odigrani po dve tekmi namiznega tenisa prvega kroga končnice, se je h koncu prevesilo letošnje tekmovanje v srednjeevropski *superligi*.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

ekipa superlige | končnica, KATERI krog superlige | tekma superlige

- Dvoboj najboljših ekip *superlige* je bil napet in izenačen predvsem v prvem delu srečanja, ki se je končal neodločeno.
- V desetem krogu *superlige* so se vsa srečanja končala z načrtovanimi zmagami favoritov.
- Slovenija bi lahko kandidirala za organizacijo tekme *superlige*.

...

- Za obstanek v *superligi* se bodo borile Romunke, Britanke, Španke in Švedinje.
- V prvem letu bo v tako imenovani *superligi* igralo šest ekip, razdeljenih v severno in južno skupino.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[súperlíga]

IPA: [ˈsu:perˈli:ga]

ednina

IMENOVALNIK: súperlíga

RODILNIK: súperlíge

DAJALNIK: súperlígi

TOŽILNIK: súperlígo

MESTNIK: pri súperlígi

ORODNIK: s súperlígo

dvojina

IMENOVALNIK: súperlígi

RODILNIK: súperlíg

DAJALNIK: súperlígama

TOŽILNIK: súperlígi

MESTNIK: pri súperlígah

ORODNIK: s súperlígama

množina

IMENOVALNIK: súperlíge

RODILNIK: súperlíg

DAJALNIK: súperlígam

TOŽILNIK: súperlíge

MESTNIK: pri súperlígah

ORODNIK: s súperlígami

TONEMSKO

[sûperlíga]

IPA: [sú:pèrli:gá]

ednina

IMENOVALNIK: sûperlíga

RODILNIK: sûperlíge

DAJALNIK: sûperlígi

TOŽILNIK: sûperlígo

MESTNIK: pri sûperlígi

ORODNIK: s sûperlígo

dvojina

IMENOVALNIK: sûperlígi

RODILNIK: sùperlîg
DAJALNIK: sùperlîgama
TOŽILNIK: sùperlîgi
MESTNIK: pri sùperlîgah
ORODNIK: s sùperlîgama

množina

IMENOVALNIK: sùperlîge
RODILNIK: sùperlîg
DAJALNIK: sùperlîgam
TOŽILNIK: sùperlîge
MESTNIK: pri sùperlîgah
ORODNIK: s sùperlîgami

IZVOR

↑super + ↑liga

súžnjelastništvo

súžnjelastništva samostalnik

srednjega spola

[súžnjelastništvo]

POMEN

1. družbena ureditev, v kateri je dovoljeno, sprejemljivo lastništvo ljudi, zlasti kot neplačane delovne sile

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

čas súžnjelastništva

- Časi *súžnjelastništva* so že zdavnaj minili, čeprav je koga včasih treba spomniti na to dejstvo.
- Za oblasti v Pekingu je 10. marec obletnica začetka demokratičnih reform in odpravljanja *súžnjelastništva* v Tibetu.

...

▪ *Súžnjelastništvo* in protipravno omejevanje človekove svobode sta v vsaki civilizirani državi prepovedana.

2. ekspresivno podrejanje koga, odrekanje pravic komu, zlasti ekonomskih, socialnih

- Treba je podpreti nadzorovano delovno migracijo, ki pa se ne sme razviti v *súžnjelastništvo*.
- Do kdaj bo svetovna elita vztrajala na zastarelem in nevzdržnem finančnem sistemu, ki je temelj modernega *súžnjelastništva* in neskončnega izkoriščanja narave?
- Vse poti vodijo v smer sodobnega *súžnjelastništva*, kjer naj bi raja skoraj zastoj delala za elito sveta.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[súžnjelastništvo]

IPA: [ˈsuːʒnjelastˈniːʃtvò]

ednina

IMENOVALNIK: súžnjelastništvo
RODILNIK: súžnjelastništva
DAJALNIK: súžnjelastništvo
TOŽILNIK: súžnjelastništvo

MESTNIK: pri súžnjelastništvu
ORODNIK: s súžnjelastništvom

dvojina

IMENOVALNIK: súžnjelastništvi
RODILNIK: súžnjelastništev
DAJALNIK: súžnjelastništvoma
TOŽILNIK: súžnjelastništvu
MESTNIK: pri súžnjelastništvih
ORODNIK: s súžnjelastništvoma

množina

IMENOVALNIK: súžnjelastništva
RODILNIK: súžnjelastništev
DAJALNIK: súžnjelastništvom
TOŽILNIK: súžnjelastništva
MESTNIK: pri súžnjelastništvih
ORODNIK: s súžnjelastništvu

TONEMSKO

[súžnjelastništvo]

IPA: [sùːʒnjèlastníːʃtvò]

ednina

IMENOVALNIK: súžnjelastništvo
RODILNIK: súžnjelastništva
DAJALNIK: súžnjelastništvu
TOŽILNIK: súžnjelastništvu
MESTNIK: pri súžnjelastništvu
ORODNIK: s súžnjelastništvom

dvojina

IMENOVALNIK: súžnjelastništvu
RODILNIK: súžnjelastništev
DAJALNIK: súžnjelastništvoma
TOŽILNIK: súžnjelastništvu
MESTNIK: pri súžnjelastništvih
ORODNIK: s súžnjelastništvoma

množina

IMENOVALNIK: súžnjelastništva
RODILNIK: súžnjelastništev
DAJALNIK: súžnjelastništvom
TOŽILNIK: súžnjelastništva
MESTNIK: pri súžnjelastništvih
ORODNIK: s súžnjelastništvu

in

[sùžnjelastništvò]

IPA: [sùːʒnjèlastníːʃtvò]

(tonemska dvojica)

ednina

IMENOVALNIK: sùžnjelastništvò
RODILNIK: sùžnjelastništvà
DAJALNIK: sùžnjelastništvu
TOŽILNIK: sùžnjelastništvu
MESTNIK: pri sùžnjelastništvu
ORODNIK: s sùžnjelastništvom

dvojina

IMENOVALNIK: sūžnjelastnīštvi
RODILNIK: sūžnjelastnīštev
DAJALNIK: sūžnjelastnīštvoma
TOŽILNIK: sūžnjelastnīštvi
MESTNIK: pri sūžnjelastnīštvih
ORODNIK: s sūžnjelastnīštvoma

množina

IMENOVALNIK: sūžnjelastnīštva
RODILNIK: sūžnjelastnīštev
DAJALNIK: sūžnjelastnīštvom
TOŽILNIK: sūžnjelastnīštva
MESTNIK: pri sūžnjelastnīštvih
ORODNIK: s sūžnjelastnīštvi

IZVOR

↑sužnjelastnik

šárplanínc šárplanínca samostalnik moškega spola

[šárplanínəc]

POMEN

velik dolgodlak pes, navadno temno sive barve, s krepkim telesom in povešenimi uhlji

- *Šarplaninci* upravičeno slovijo kot izvrstni čuvaji, saj so zelo pogumni, odločni in zvesti gospodarju.
- Čeprav je *šarplaninec* lahko tudi hišni pes, se veliko bolje počuti na prostem.
- Nov dom iščeta samček in samička pasme *šarplaninec*, stara devet mesecev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šárplanínəc]

IPA: [ʃa:rp̩laˈni:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: šárplanínc
RODILNIK: šárplanínca
DAJALNIK: šárplanínca
TOŽILNIK: šárplanínca
MESTNIK: pri šárplanínca
ORODNIK: s šárplanínca

dvojina

IMENOVALNIK: šárplanínca
RODILNIK: šárplanínca
DAJALNIK: šárplanínca
TOŽILNIK: šárplanínca
MESTNIK: pri šárplanínca
ORODNIK: s šárplanínca

množina

IMENOVALNIK: šárplanínca
RODILNIK: šárplanínca
DAJALNIK: šárplanínca
TOŽILNIK: šárplanínca

MESTNIK: pri šárplanínca

ORODNIK: s šárplanínca

TONEMSKO

[šárplanínəc]

IPA: [ʃa:rp̩laˈni:nəts]

ednina

IMENOVALNIK: šárplanínc
RODILNIK: šárplanínca
DAJALNIK: šárplanínca
TOŽILNIK: šárplanínca
MESTNIK: pri šárplanínca
ORODNIK: s šárplanínca

dvojina

IMENOVALNIK: šárplanínca
RODILNIK: šárplanínca
DAJALNIK: šárplanínca
TOŽILNIK: šárplanínca
MESTNIK: pri šárplanínca
ORODNIK: s šárplanínca

množina

IMENOVALNIK: šárplanínca
RODILNIK: šárplanínca
DAJALNIK: šárplanínca
TOŽILNIK: šárplanínca
MESTNIK: pri šárplanínca
ORODNIK: s šárplanínca

BESEDOTVORJE

ženski spol: šarplaninka

IZVOR

prevzeto iz srb. *šarplaninac*, po *Šar planini*, goratem področju med Kosovom in Makedonijo

šatráj šatrájca; glej **šetráj** samostalnik moškega spola

[šatráj]

POMEN

1. grmičasta rastlina z ovalnimi listi na razvejanem stebelu in manjšimi belimi ali vijoličastimi cvetovi; primerjaj lat. *Satureja*

- Da bi zmanjšali nevarnost črne fižolove listne uši, ob bob posadimo *šatraj*.
- Bob stresemo v vrelo slano vodo z vejicama *šatraja* ter ga kuhamo toliko, da se zrna zmehčajo.

1.1. listi te rastline, zlasti kot začimba

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditniku** ščepec šatraja

- Dodamo žličko sladkorja, žličko začimbnega posipa, ščepec *šatraja*, pol lovorovega lista, sol in poper.

...

- Na krožnik položimo pečena rebra, dodamo firenško popečeno zelenjavo, ki jo na koncu začinimo s *šatrajem*.
- Poparek, za katerega skodelico potrebujemo štiri grame *šatraja*, popijemo pol ure pred jedjo ali po obedu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šatráj]

IPA: [ʃat'ra:i]

ednina

IMENOVALNIK: šatráj

RODILNIK: šatrája

DAJALNIK: šatrāju

TOŽILNIK: šatráj

MESTNIK: pri šatrāju

ORODNIK: s šatrájem

dvojina

IMENOVALNIK: šatrája

RODILNIK: šatrájev

DAJALNIK: šatrájema

TOŽILNIK: šatrája

MESTNIK: pri šatrájih

ORODNIK: s šatrájema

množina

IMENOVALNIK: šatráji

RODILNIK: šatrájev

DAJALNIK: šatrájem

TOŽILNIK: šatráje

MESTNIK: pri šatrájih

ORODNIK: s šatráji

TONEMSKO

[šatráj]

IPA: [ʃatrá:i]

ednina

IMENOVALNIK: šatrâj

RODILNIK: šatrâja

DAJALNIK: šatrâju

TOŽILNIK: šaetrâj

MESTNIK: pri šatrâju

ORODNIK: s šatrâjem

dvojina

IMENOVALNIK: šatrâja

RODILNIK: šatrâjev

DAJALNIK: šatrâjema

TOŽILNIK: šatrâja

MESTNIK: pri šatrâjih

ORODNIK: s šatrâjema

množina

IMENOVALNIK: šatrâji

RODILNIK: šatrâjev

DAJALNIK: šatrâjem

TOŽILNIK: šatrâje

MESTNIK: pri šatrâjih

ORODNIK: s šatrâji

IZVOR

prevzeto prek srvnem. *saterje*, štaj. nem. *Satrei* iz lat. *saturēia*

ščipálec ščipálca samostalnik moškega spola

[ščipálɛc ščipáɥca] in [ščipálɛc ščipálca]

POMEN

1. iz zoologije pajkovec s krajšim glavopršjem in daljšim členastim zadkom s strupnico na zadnjem členu; primerjaj lat. *Scorpiones*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Ščipalci* živijo od 4 do 15 let, odvisno od vrste.
- Ko se znoči, *ščipalci* prilezejo na plan in se odpravijo lovit.

...

▪ Glavna hrana *ščipalcev* so majhne žuželke, stonoge in pajki, večje vrste pa plenijo tudi manjše plazilce in kače.

2. manjšim kleščam podobna priprava za krajšanje nohtov; SIN.: ščipalnik

► **sam. beseda** + za + **sam. beseda** v tožilniku ščipalec za nohte

- Nohte krajšajte s *ščipalci* za nohte, pozorni bodite, da jih odščipnete naravnost.

...

▪ Za striženje oziroma krajšanje nohtov uporabite kakovosten *ščipalec* nohtov.

3. uslužbenec, ki pregleduje vozovnice, vstopnice

- Bil je pooblaščen *ščipalec* vozovnic in nadzornik parkirnega prostora na trajektu.
- Sprevodnik je po novem *ščipalec* kart.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ščipálɛc ščipáɥca] in [ščipálɛc ščipálca]

IPA: [ʃtʃi'pa:lɛts ʃtʃi'pa:ɥtsa] in [ʃtʃi'pa:lɛts ʃtʃi'pa:ltsa]

ednina

IMENOVALNIK: ščipálec

RODILNIK: ščipálca

DAJALNIK: ščipálcu

TOŽILNIK: živo ščipálca

neživo ščipálec

MESTNIK: pri ščipálcu

ORODNIK: s ščipálcem

dvojina

IMENOVALNIK: ščipálca

RODILNIK: ščipálcev

DAJALNIK: ščipálcema

TOŽILNIK: ščipálca
MESTNIK: pri ščipálcih
ORODNIK: s ščipálcema

množina

IMENOVALNIK: ščipálci
RODILNIK: ščipálcev
DAJALNIK: ščipálcem
TOŽILNIK: ščipálce
MESTNIK: pri ščipálcih
ORODNIK: s ščipálci

TONEMSKO

[ščipâlec ščipâuca] in [ščipâlec ščipâlca]
IPA: [ʃtʃipâ:ləts ʃtʃipâ:ʊtsà] in [ʃtʃipâ:ləts ʃtʃipâ:ltsà]

ednina

IMENOVALNIK: ščipâlec
RODILNIK: ščipâlca
DAJALNIK: ščipâlcu
TOŽILNIK: živo ščipâlca
neživo ščipâlec
MESTNIK: pri ščipâlcu
ORODNIK: s ščipâlcem

dvojina

IMENOVALNIK: ščipâlca
RODILNIK: ščipâlcev
DAJALNIK: ščipâlcema
TOŽILNIK: ščipâlca
MESTNIK: pri ščipâlcih
ORODNIK: s ščipâlcema

množina

IMENOVALNIK: ščipálci
RODILNIK: ščipálcev
DAJALNIK: ščipâlcem
TOŽILNIK: ščipálce
MESTNIK: pri ščipâlcih
ORODNIK: s ščipálci

IZVOR

↑ščipati

ščipálnik ščipálnika samostalnik moškega spola

[ščipálnik]

POMEN

1. manjšim kleščam podobna priprava za krajšanje nohtov; SIN.: ščipalec

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
ščipálnik za nohte

- Najbolje je nohte ostriči s *ščipálnikom* za nohte.
- *Ščipálnik* za nohte vedno nosite s seboj in ga uporabljajte namesto škarjic.

...

▪ Uporabljajte velik *ščipálnik*, nohte pa si strizite na kratko in v ravni črti.

2. nekdam očala brez ročk, ki se pritrdijo na nos

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Gentleman je obrisal svoj *ščipálnik* in si ga nataknil.

...

▪ Številne ženske so imele bralne leče na *ščipálniku* ali pa so nosile monokle na vrvi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ščipálnik]

IPA: [ʃtʃi'pa:lɪnik]

ednina

IMENOVALNIK: ščipálnik
RODILNIK: ščipálnika
DAJALNIK: ščipálniku
TOŽILNIK: ščipálnik
MESTNIK: pri ščipálniku
ORODNIK: s ščipálnikom

dvojina

IMENOVALNIK: ščipálnika
RODILNIK: ščipálnikov
DAJALNIK: ščipálnikoma
TOŽILNIK: ščipálnika
MESTNIK: pri ščipálnikih
ORODNIK: s ščipálnikoma

množina

IMENOVALNIK: ščipálniki
RODILNIK: ščipálnikov
DAJALNIK: ščipálnikom
TOŽILNIK: ščipálnike
MESTNIK: pri ščipálnikih
ORODNIK: s ščipálniki

TONEMSKO

[ščipálnik]

IPA: [ʃtʃipâ:lɪnik]

ednina

IMENOVALNIK: ščipálnik
RODILNIK: ščipálnika
DAJALNIK: ščipálniku
TOŽILNIK: ščipálnik
MESTNIK: pri ščipálniku
ORODNIK: s ščipálnikom

dvojina

IMENOVALNIK: ščipálnika
RODILNIK: ščipálnikov
DAJALNIK: ščipálnikoma
TOŽILNIK: ščipálnika
MESTNIK: pri ščipálnikih
ORODNIK: s ščipálnikoma

množina

IMENOVALNIK: ščipálniki
RODILNIK: ščipálnikov

DAJALNIK: ščipálnikom
TOŽILNIK: ščipálnike
MESTNIK: pri ščipálnikih
ORODNIK: s ščipálniki

IZVOR
↑ščipati

ščítkar ščítkarja samostalnik moškega spola

[ščítkar]

POMEN

iz agronomije, iz zoologije parazitska žuželka z belimi krili, prekritimi z voskastimi spiralami, ki sesa rastlinske sokove; primerjaj lat. *Trialeurodes*

vaporariorum; SIN.: iz agronomije, iz zoologije rastlinjakov

ščítkar

- Fižol rade obiščejo črne uši, zelje pa *ščítkar*, ki se pogosto naseli tudi na drugih vrtninah.
- Božično zvezdo zelo rad napada *ščítkar*.
- Listne uši in *ščítkarji* prenašajo bolezen na zdrave rastline s sokovi, ki jih sesajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ščítkar]

IPA: [ʃtʃiːtkar]

ednina

IMENOVALNIK: ščítkar
RODILNIK: ščítkarja
DAJALNIK: ščítkarju
TOŽILNIK: ščítkarja
MESTNIK: pri ščítkarju
ORODNIK: s ščítkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: ščítkarja
RODILNIK: ščítkarjev
DAJALNIK: ščítkarjema
TOŽILNIK: ščítkarja
MESTNIK: pri ščítkarjih
ORODNIK: s ščítkarjema

množina

IMENOVALNIK: ščítkarji
RODILNIK: ščítkarjev
DAJALNIK: ščítkarjem
TOŽILNIK: ščítkarje
MESTNIK: pri ščítkarjih
ORODNIK: s ščítkarji

TONEMSKO

[ščítkar]

IPA: [ʃtʃiːtkàr]

ednina

IMENOVALNIK: ščítkar

RODILNIK: ščítkarja
DAJALNIK: ščítkarju
TOŽILNIK: ščítkarja
MESTNIK: pri ščítkarju
ORODNIK: s ščítkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: ščítkarja
RODILNIK: ščítkarjev
DAJALNIK: ščítkarjema
TOŽILNIK: ščítkarja
MESTNIK: pri ščítkarjih
ORODNIK: s ščítkarjema

množina

IMENOVALNIK: ščítkarji
RODILNIK: ščítkarjev
DAJALNIK: ščítkarjem
TOŽILNIK: ščítkarje
MESTNIK: pri ščítkarjih
ORODNIK: s ščítkarji

STALNE ZVEZE

rastlinjakov ščítkar

iz agronomije, iz zoologije parazitska žuželka z belimi krili, prekritimi z voskastimi spiralami, ki sesa rastlinske sokove; primerjaj lat. *Trialeurodes*

vaporariorum; SIN.: iz agronomije, iz zoologije ščítkar

- Razvoj *rastlinjakovega ščítkarja* od jajčeca do odraslega osebkja je odvisen od temperature.
- Najbolj škodljive so ličinke *rastlinjakovega ščítkarja*, ki sesajo sok na spodnji strani listov.
- Pojav virusnih bolezni preprečujemo z rednim pregledom in zatiranjem listnih uši in *rastlinjakovega ščítkarja*.

IZVOR

↑ščítek

šetráj šetrája; tudi **šatráj** samostalnik moškega spola

[šetráj]

POMEN

1. grmičasta rastlina z ovalnimi listi na razvejanem stebelu in manjšimi belimi ali vijoličastimi cvetovi; primerjaj lat. *Satureja*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
šopek šetraja | vejica šetraja

- Listke šopka *šetraja* potrgamo s stebelc.
- Ribo posolimo, naoljimo in ji dodamo vejice *šetraja*, majarona in pehtrana.

...

- Enoletni *šetráj* sejemo v lončke že zgodaj spomladi.

- *Šetraji* prijetno in aromatično dišijo, posebno če jih pomanemo med prsti.

1.1. listi te rastline, zlasti kot začimba

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
ščepec šetraja
  - Omako prelijte prek namaza in potresite s ščepecem *šetraja* ter postrezite z opečenim kruhom.
  - Čajno žličko *šetraja* prelijemo s skodelico kropa, počakamo 10 minut in odcedimo.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati šetraj
  - Ajdovo kašo stresemo v skodelico hladne vode, dodamo *šetraj* in skuhamo.
- ...
- Fižol očistite in s *šetrajem* v slani vodi kuhajte približno 18 minut.
- Posušen *šetraj* je znan kot sestavina mnogih zeliščnih mešanic, med drugimi tudi provansalskih zelišč.
- *Šetraj* pospešuje potenje in izločanje vode.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šetráj]

IPA: [ʃet'ra:i]

ednina

IMENOVALNIK: šetráj

RODILNIK: šetrája

DAJALNIK: šetráju

TOŽILNIK: šetráj

MESTNIK: pri šetrájju

ORODNIK: s šetrájjem

dvojina

IMENOVALNIK: šetrája

RODILNIK: šetrájev

DAJALNIK: šetrájema

TOŽILNIK: šetrája

MESTNIK: pri šetrájjih

ORODNIK: s šetrájema

množina

IMENOVALNIK: šetráji

RODILNIK: šetrájev

DAJALNIK: šetrájem

TOŽILNIK: šetráje

MESTNIK: pri šetrájjih

ORODNIK: s šetráji

TONEMSKO

[šetráj]

IPA: [ʃet'ra:i]

ednina

IMENOVALNIK: šetráj

RODILNIK: šetrája

DAJALNIK: šetráju

TOŽILNIK: šetráj

MESTNIK: pri šetrájju

ORODNIK: s šetrájjem

dvojina

IMENOVALNIK: šetrája

RODILNIK: šetrájev

DAJALNIK: šetrájema

TOŽILNIK: šetrája

MESTNIK: pri šetrájjih

ORODNIK: s šetrájema

množina

IMENOVALNIK: šetráji

RODILNIK: šetrájev

DAJALNIK: šetrájem

TOŽILNIK: šetráje

MESTNIK: pri šetrájjih

ORODNIK: s šetráji

STALNE ZVEZE

kraški šetraj

1. iz botanike šetraj z belimi cvetovi, ki raste na kamnitih tleh; primerjaj lat. *Satureja montana*

- *Kraški šetraj* privablja množico žuželk z bogato bero medicīne.

1.1. listi te rastline, zlasti kot začimba

- Kdor je na predstavitvi okusil potico s *kraškim šetrajem*, je bil navdušen.
- Materina dušica, dobra misel in *kraški šetraj* so odlični za začinjaje juh, enolončnic, omak in mesnih jedi.

vrtni šetraj

1. iz botanike šetraj z rožnatimi cvetovi, ki raste na peščenih ali ilovnatih tleh; primerjaj lat. *Satureja hortensis*

- *Vrtni šetraj* je enoleten, precej razvejan, 30–40 cm visok grmiček.

1.1. listi te rastline kot začimba

- *Vrtni šetraj* je slajši, primernejši za dodajanje svežim, kraški pa posušenim stročnicam.
- *Vrtni šetraj*, rožmarin, majaron, lovor itd. navadno sušimo v senci, zeli z več soka pa lahko zamrzujemo v zamrzovalniku ali konzerviramo s soljo.

1.2. zdravilni pripravek iz te rastline

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - *Vrtni šetraj* deluje zelo ugodno na želodec in črevesje.

IZVOR

prevzeto prek srvnem. *saterje*, štaj. nem. *Satrei* iz lat. *saturēia*

šitáka šitáke samostalnik ženskega spola

[šitáka]

POMEN

1. navadno v množini užitna lesna goba z nazobčanimi luskami po rjavem klobuku in svetlejšem betu, po izvoru iz vzhodne Azije; primerjaj lat. *Lentinula edodes*

▪ Pri nas gojijo največ šampinjonov in ostrigarjev, v manjših količinah pa tudi gobe *šitake*.

▪ *Šitake* hitreje rastejo pri višjih kot nižjih temperaturah.

▪ Nekateri kozmetični izdelki vsebujejo izvlečke *šitak*.

1.1. ta goba kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Mlete suhe *šitake* uporabljate kot začimbo, ki obogati okus juh, jedi z rižem, polivk za testenine in omak k mesu.

...

▪ Pripravite si praženo špinačo s *šitakami* in medom, h kateri se prileže kuhan riž.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šitáka]

IPA: [ʃiˈtaːka]

ednina

IMENOVALNIK: šitáka

RODILNIK: šitáke

DAJALNIK: šitáki

TOŽILNIK: šitáko

MESTNIK: pri šitáki

ORODNIK: s šitáko

dvojina

IMENOVALNIK: šitáki

RODILNIK: šiták

DAJALNIK: šitákama

TOŽILNIK: šitáki

MESTNIK: pri šitákah

ORODNIK: s šitákama

množina

IMENOVALNIK: šitáke

RODILNIK: šiták

DAJALNIK: šitákam

TOŽILNIK: šitáke

MESTNIK: pri šitákah

ORODNIK: s šitákami

TONEMSKO

[šitáka]

IPA: [ʃiˈtaːkà]

ednina

IMENOVALNIK: šitáka

RODILNIK: šitáke

DAJALNIK: šitáki

TOŽILNIK: šitáko

MESTNIK: pri šitáki

ORODNIK: s šitáko

dvojina

IMENOVALNIK: šitáki

RODILNIK: šiták

DAJALNIK: šitákama

TOŽILNIK: šitáki

MESTNIK: pri šitákah

ORODNIK: s šitákama

množina

IMENOVALNIK: šitáke

RODILNIK: šiták

DAJALNIK: šitákam

TOŽILNIK: šitáke

MESTNIK: pri šitákah

ORODNIK: s šitákami

IZVOR

prevzeto prek angl. *shiitake* iz jap. *shiitake* iz *shii* 'vrsta drevesa iz rodu kostanjevcev' + *take* 'goba'

škljòc medmet

[škljòc]

POMEN

1. posnema zvok pri sprožitvi fotografskega aparata

▪ *Škljoc, škljoc, škljoc* se v poletnih mesecih sliši po mestih in plažah po svetu.

▪ Zavedaš se, da sploh ne razumejo, kaj naredi fotoaparata. »*Škljoc*« in del tebe ostane notri.

1.1. ponazarja (neslišno) sprožitev (digitalnega) fotografskega aparata

▪ Oče se ni niti malo vznemirjal, tole bom

ovekovečil, je rekel mirno, kot da ni nič, in naju je, *škljoc, škljoc, škljoc*, fotografiral.

▪ Oba sva si nataknila sončna očala, si za ozadje izbrala Maldive, in *škljoc!*

▪ Vzameš telefon pa *škljoc*.

1.2. posnema zvok pri sprožitvi, premiku navadno v kovinski pripravi

▪ Fantje so se podili za lopovi in jih prignali naravnost v naročje policajev. Trikrat je naredilo *škljoc!* in vsi trije so bili vklenjeni v lisice.

▪ Tip pritisne na daljinca za dviganje vrat, pa nič. Niti *škljoc*.

▪ Pretresel je cev in še enkrat pognal sesalnik. Reкло je *škljoc!* in cev je spet dobro požirala.

1.3. ponazarja premik, primerljiv s sprožitvijo, premikom v kovinski pripravi

- Zgodilo se je pred približno dvema mesecema, doma, na vrtu – nedolžen dvig vedra, očitno nepravilen gib, in *škljoc* v hrbtnici.

2. kot samostalnik, ekspresivno zvok ob sprožitvi fotografskega aparata

- Gre za fotografiranje brez priprav, tako na hitro, ko zaslišimo samo klik ali *škljoc*.
- Po pritisku na prožilo zaslišimo »*škljoc*« in slika v iskalu za hip izgine.

2.1. kot samostalnik, ekspresivno sprožitev fotografskega aparata

- Na večini sodobnih pametnih telefonov bo za »*škljoc*« poskrbel eden od gumbov za upravljanje glasnosti na robu naprave.
- Ptici se sploh ne zmenita za moje *škljoce* in naprej obirata obilno trstičje.

2.2. kot samostalnik, ekspresivno fotografski aparat

- Tam najdete fotografije izpod *škljoca* Juergena Tellerja.
- Na odru je med branjem fotografiral z drobnim, a visokotehnološkim digitalnim *škljocem*.

2.3. kot samostalnik, ekspresivno zvok ob sprožitvi, premiku v kovinski pripravi

- Slišala je *škljoc* dvojne ključavnice in nato drsenje zapaha.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[škljòc]

IPA: [ʃkljòts]

TONEMSKO

[škljòc]

IPA: [ʃkljòts]

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. onomatopeje *škljòc*, ki posnema trk kovinskih delov v pripravi

škráplja škráplje samostalnik ženskega spola

[škráplja]

POMEN

iz geografije globlja podolgovata vdolbina z ostrimi robovi na kraški skalni površini, ki nastane zaradi korozijskega delovanja vode

► prid. beseda + sam. beseda

- Zelo globoke *škraplje* z ostrimi vmesnimi grebeni nastajajo na skalnatih obalah; take obale so zelo težko prehodne.

► priredna zveza

škraplje in žlebiči

- Za visokogorski kras so značilne gladke skalne plošče ali lašti, ki jih razjedajo *škraplje* in žlebiči.

...

- Nekateri sesalci in žuželke živijo v *škrapljah*, kjer so zavarovani pred mrzlim vetrom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[škráplja]

IPA: [ʃkra:plja]

ednina

IMENOVALNIK: škráplja

RODILNIK: škráplje

DAJALNIK: škráplji

TOŽILNIK: škrápljo

MESTNIK: pri škráplji

ORODNIK: s škrápljo

dvojina

IMENOVALNIK: škráplji

RODILNIK: škrápelj

DAJALNIK: škrápljama

TOŽILNIK: škráplji

MESTNIK: pri škrápljah

ORODNIK: s škrápljama

množina

IMENOVALNIK: škráplje

RODILNIK: škrápelj

DAJALNIK: škrápljam

TOŽILNIK: škráplje

MESTNIK: pri škrápljah

ORODNIK: s škrápljami

TONEMSKO

[škráplja]

IPA: [ʃkra:plja]

ednina

IMENOVALNIK: škrâplja

RODILNIK: škrâplje

DAJALNIK: škrâplji

TOŽILNIK: škrâpljo

MESTNIK: pri škrâplji

ORODNIK: s škrâpljo

dvojina

IMENOVALNIK: škrâplji

RODILNIK: škrâpelj

DAJALNIK: škrâpljama

TOŽILNIK: škrâplji

MESTNIK: pri škrâpljah

ORODNIK: s škrâpljama

množina

IMENOVALNIK: škrâplje

RODILNIK: škrâpelj

DAJALNIK: škrâpljam

TOŽILNIK: škrâplje

MESTNIK: pri škrâpljah

ORODNIK: s škrâpljami

IZVOR

iz *škrapa* = hrv. *škràpa* 'razpoka v kamnu' < pslov. *skorpa 'luknja', prvotno 'neravna površina', k ↑hrapav

škrípati škrípam tudi škrípljem nedovršni glagol

[škrípati]

POMEN

1. oddajati predirljiv, visok zvok zaradi trenja, drgnjenja

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

pesek, sneg škripa | zavore škripajo

- Gume so *škripale*, vozniki so divje hupali.
- Burja je kar močno rezala v lica, sneg je *škripal* pod nogami, vendar so vsi čutili samo sonce.
- Če vrata *škripajo*, tečajje namažite s primernim sredstvom.

▶ **glag.** + pod + sam. beseda v orodniku

škrípati pod nogami, podplati

- Zunaj je bil tak mrz, da je pod nogami kar *škripalo*.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

škrípati z zobmi

- V spanju se premetavamo sem in tja, *škripamo* z zobmi, intenzivno sanjamo in poskušamo tako predelati minuli dan.

1.1. ekspresivno premikati se ob oddajanju takega zvoka

- Vozički *škripljejo* po tirih.

2. slabšalno igrati na godalo, zlasti na violino

- Vrnil se v glasbeno šolo, ne da bi še naprej *škripal* po violini, temveč da bi se naučil peti.

3. ekspresivno ne potekati, delovati gladko, brez težav, imeti očitne pomanjkljivosti

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

finance škripajo | napad, obramba škripa | zveza škripa

- Obramba preveč *škripa*, prepoceni dobivajo gole.
- Kaj narediti, ko začne v odnosu *škripati*?

...

- Če *škripa* v gospodarstvu, *škripa* tudi na strani davkoplačevalcev, saj se tako v državno blagajno steka občutno manj sredstev.

- Če danes *škriplje* pri projektantih, bo čez leto dni pri izvajalcih in vseh, ki smo vpleteni v gradbeni posel.

- Predlog zakona *škripa* v več postavkah.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[škrípati]

IPA: [ʃkri:pati]

NEDOLOČNIK: škrípati

NAMENILNIK: škrípat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: škrípam
2. OSEBA: škrípaš
3. OSEBA: škrípa

dvojina

1. OSEBA: škrípava
2. OSEBA: škrípata
3. OSEBA: škrípata

množina

1. OSEBA: škrípamo
2. OSEBA: škrípate
3. OSEBA: škrípajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: škrípaj

dvojina

1. OSEBA: škrípajva
2. OSEBA: škrípajta

množina

1. OSEBA: škrípajmo
2. OSEBA: škrípajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: škrípal

DVOJINA: škrípala

MNOŽINA: škrípali

ženski spol

EDNINA: škrípala

DVOJINA: škrípali

MNOŽINA: škrípale

srednji spol

EDNINA: škrípalo

DVOJINA: škrípali

MNOŽINA: škrípala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: škrípajóč

RODILNIK: škrípajóčega

DAJALNIK: škrípajóčemu

TOŽILNIK: škrípajóč

živo škrípajóčega

MESTNIK: pri škrípajóčem

ORODNIK: s škrípajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: škrípajóča

RODILNIK: škrípajóčih

DAJALNIK: škrípajóčima

TOŽILNIK: škrípajóča

MESTNIK: pri škrípajóčih

ORODNIK: s škripajóč**ima**
množina

IMENOVALNIK: škripajóči
RODILNIK: škripajóč**ih**
DAJALNIK: škripajóč**im**
TOŽILNIK: škripajóče
MESTNIK: pri škripajóč**ih**
ORODNIK: s škripajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóča
RODILNIK: škripajóče
DAJALNIK: škripajóči
TOŽILNIK: škripajóč**o**
MESTNIK: pri škripajóči
ORODNIK: s škripajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči
RODILNIK: škripajóč**ih**
DAJALNIK: škripajóč**ima**
TOŽILNIK: škripajóči
MESTNIK: pri škripajóč**ih**
ORODNIK: s škripajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: škripajóče
RODILNIK: škripajóč**ih**
DAJALNIK: škripajóč**im**
TOŽILNIK: škripajóče
MESTNIK: pri škripajóč**ih**
ORODNIK: s škripajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóče
RODILNIK: škripajóč**ega**
DAJALNIK: škripajóč**emu**
TOŽILNIK: škripajóče
MESTNIK: pri škripajóč**em**
ORODNIK: s škripajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči
RODILNIK: škripajóč**ih**
DAJALNIK: škripajóč**ima**
TOŽILNIK: škripajóči
MESTNIK: pri škripajóč**ih**
ORODNIK: s škripajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: škripajóča
RODILNIK: škripajóč**ih**
DAJALNIK: škripajóč**im**
TOŽILNIK: škripajóča
MESTNIK: pri škripajóč**ih**
ORODNIK: s škripajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: škripáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: škρίpanje
RODILNIK: škρίpanja
DAJALNIK: škρίpanju
TOŽILNIK: škρίpanje
MESTNIK: pri škρίpanju
ORODNIK: s škρίpanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: škρίpanji
RODILNIK: škρίpanj
DAJALNIK: škρίpanj**ema**
TOŽILNIK: škρίpanji
MESTNIK: pri škρίpanj**ih**
ORODNIK: s škρίpanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: škρίpanja
RODILNIK: škρίpanj
DAJALNIK: škρίpanj**em**
TOŽILNIK: škρίpanja
MESTNIK: pri škρίpanj**ih**
ORODNIK: s škρίpanj**i**

tudi

[škρίpati]

IPA: [ˈʃkriːpati]

NEDOLOČNIK: škρίpati

NAMENILNIK: škρίpat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: škρίplj**em**
2. OSEBA: škρίplj**eš**
3. OSEBA: škρίplj**e**

dvojina

1. OSEBA: škρίpljev**a**
2. OSEBA: škρίplj**eta**
3. OSEBA: škρίplj**eta**

množina

1. OSEBA: škρίplj**emo**
2. OSEBA: škρίplj**ete**
3. OSEBA: škρίplj**ejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: škρίplj**i**

dvojina

1. OSEBA: škρίplj**iva**
2. OSEBA: škρίplj**ita**

množina

1. OSEBA: škρίplj**imo**
2. OSEBA: škρίplj**ite**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: škρίpal

DVOJINA: škρίpala

MNOŽINA: škripali

ženski spol

EDNINA: škripala

DVOJINA: škripali

MNOŽINA: škripale

srednji spol

EDNINA: škripalo

DVOJINA: škripali

MNOŽINA: škripala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóč

RODILNIK: škripajóčega

DAJALNIK: škripajóčemu

TOŽILNIK: škripajóč

živo škripajóčega

MESTNIK: pri škripajóčem

ORODNIK: s škripajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóča

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóče

DAJALNIK: škripajóči

TOŽILNIK: škripajóčo

MESTNIK: pri škripajóči

ORODNIK: s škripajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóči

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóče

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóče

RODILNIK: škripajóčega

DAJALNIK: škripajóčemu

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčem

ORODNIK: s škripajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóči

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóča

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: škripán

RODILNIK: škripánega

DAJALNIK: škripánemu

TOŽILNIK: škripán

živo škripánega

MESTNIK: pri škripánem

ORODNIK: s škripánim

dvojina

IMENOVALNIK: škripána

RODILNIK: škripánih

DAJALNIK: škripánima

TOŽILNIK: škripána

MESTNIK: pri škripánih

ORODNIK: s škripánima

množina

IMENOVALNIK: škripáni

RODILNIK: škripánih

DAJALNIK: škripánim

TOŽILNIK: škripáne

MESTNIK: pri škripánih

ORODNIK: s škripánimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: škripána

RODILNIK: škripáne

DAJALNIK: škripáni

TOŽILNIK: škripáno

MESTNIK: pri škripáni

ORODNIK: s škrípano
dvojina

IMENOVALNIK: škrípani
RODILNIK: škrípanih
DAJALNIK: škrípanima
TOŽILNIK: škrípani
MESTNIK: pri škrípanih
ORODNIK: s škrípanima

množina

IMENOVALNIK: škrípane
RODILNIK: škrípanih
DAJALNIK: škrípanim
TOŽILNIK: škrípane
MESTNIK: pri škrípanih
ORODNIK: s škrípanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: škrípano
RODILNIK: škrípanega
DAJALNIK: škrípanemu
TOŽILNIK: škrípano
MESTNIK: pri škrípanem
ORODNIK: s škrípanim

dvojina

IMENOVALNIK: škrípani
RODILNIK: škrípanih
DAJALNIK: škrípanima
TOŽILNIK: škrípani
MESTNIK: pri škrípanih
ORODNIK: s škrípanima

množina

IMENOVALNIK: škrípana
RODILNIK: škrípanih
DAJALNIK: škrípanim
TOŽILNIK: škrípana
MESTNIK: pri škrípanih
ORODNIK: s škrípanimi

DELEŽJE NA *-aje*: škrípáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: škrípanje
RODILNIK: škrípanja
DAJALNIK: škrípanju
TOŽILNIK: škrípanje
MESTNIK: pri škrípanju
ORODNIK: s škrípanjem

dvojina

IMENOVALNIK: škrípanji
RODILNIK: škrípanj
DAJALNIK: škrípanjema
TOŽILNIK: škrípanji
MESTNIK: pri škrípanjih
ORODNIK: s škrípanjema

množina

IMENOVALNIK: škrípanja

RODILNIK: škrípanj

DAJALNIK: škrípanjem

TOŽILNIK: škrípanja

MESTNIK: pri škrípanjih

ORODNIK: s škrípanji

TONEMSKO

[škrípati]

IPA: [ʃkrì:páti]

NEDOLOČNIK: škrípati

NAMENILNIK: škrípat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: škrípam

2. OSEBA: škrípaš

3. OSEBA: škrípa

dvojina

1. OSEBA: škrípava

2. OSEBA: škrípata

3. OSEBA: škrípata

množina

1. OSEBA: škrípamo

2. OSEBA: škrípate

3. OSEBA: škrípajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: škrípaj

dvojina

1. OSEBA: škrípajva

2. OSEBA: škrípajta

množina

1. OSEBA: škrípajmo

2. OSEBA: škrípajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: škrípal

DVOJINA: škrípala

MNOŽINA: škrípali

ženski spol

EDNINA: škrípala in škrípala

DVOJINA: škrípali

MNOŽINA: škrípale

srednji spol

EDNINA: škrípalo

DVOJINA: škrípali

MNOŽINA: škrípala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: škrípajôč tudi škrípajôč

RODILNIK: škrípajôčega

DAJALNIK: škrípajôčemu

TOŽILNIK: škrípajôč tudi škrípajôč

živo škripajóčega

MESTNIK: pri škripajóčem

ORODNIK: s škripajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóča

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóče

DAJALNIK: škripajóči

TOŽILNIK: škripajóčo

MESTNIK: pri škripajóči

ORODNIK: s škripajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóči

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóče

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóče

RODILNIK: škripajóčega

DAJALNIK: škripajóčemu

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčem

ORODNIK: s škripajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóči

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóča

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: škripâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: škrípanje

RODILNIK: škrípanja

DAJALNIK: škrípanju

TOŽILNIK: škrípanje

MESTNIK: pri škrípanju

ORODNIK: s škrípanjem

dvojina

IMENOVALNIK: škrípanji in škrîpanji

RODILNIK: škrîpanj

DAJALNIK: škrípanjema in škrîpanjema

TOŽILNIK: škrípanji in škrîpanji

MESTNIK: pri škrípanjih

ORODNIK: s škrípanjema in s škrîpanjema

množina

IMENOVALNIK: škrîpanja

RODILNIK: škrîpanj

DAJALNIK: škrîpanjem

TOŽILNIK: škrîpanja

MESTNIK: pri škrîpanjih

ORODNIK: s škrîpanji

tudi

[škrípati]

IPA: [ʃkri:páti]

NEDOLOČNIK: škrípati

NAMENILNIK: škrípat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: škrípljem

2. OSEBA: škríplješ

3. OSEBA: škríplje

dvojina

1. OSEBA: škrípljeva

2. OSEBA: škrípljeta

3. OSEBA: škrípljeta

množina

1. OSEBA: škrípljemo

2. OSEBA: škrípljete

3. OSEBA: škrípljejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: škrípaj

dvojina

1. OSEBA: škripajva

2. OSEBA: škripajta

množina

1. OSEBA: škripajmo

2. OSEBA: škripajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: škripal

DVOJINA: škripala

MNOŽINA: škripali

ženski spol

EDNINA: škripala in škripala

DVOJINA: škripali

MNOŽINA: škripale

srednji spol

EDNINA: škripalo

DVOJINA: škripali

MNOŽINA: škripala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajoč tudi škripajoč

RODILNIK: škripajočega

DAJALNIK: škripajočemu

TOŽILNIK: škripajoč tudi škripajoč

živo škripajočega

MESTNIK: pri škripajočem

ORODNIK: s škripajočim

dvojina

IMENOVALNIK: škripajoča

RODILNIK: škripajočih

DAJALNIK: škripajočima

TOŽILNIK: škripajoča

MESTNIK: pri škripajočih

ORODNIK: s škripajočima

množina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóče

DAJALNIK: škripajóči

TOŽILNIK: škripajóčo

MESTNIK: pri škripajóči

ORODNIK: s škripajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóči

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóče

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: škripajóče

RODILNIK: škripajóčega

DAJALNIK: škripajóčemu

TOŽILNIK: škripajóče

MESTNIK: pri škripajóčem

ORODNIK: s škripajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: škripajóči

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčima

TOŽILNIK: škripajóči

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčima

množina

IMENOVALNIK: škripajóča

RODILNIK: škripajóčih

DAJALNIK: škripajóčim

TOŽILNIK: škripajóča

MESTNIK: pri škripajóčih

ORODNIK: s škripajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: škripan

RODILNIK: škripanega

DAJALNIK: škripanemu

TOŽILNIK: škripan

živo škripanega

MESTNIK: pri škripanem

ORODNIK: s škripanim

dvojina

IMENOVALNIK: škripana

RODILNIK: škripanih

DAJALNIK: škripanima

TOŽILNIK: škripana

MESTNIK: pri škripanih

ORODNIK: s škripanima

množina

IMENOVALNIK: škripani

RODILNIK: škripanih

DAJALNIK: škripanim

TOŽILNIK: škripane

MESTNIK: pri škripanih
ORODNIK: s škripanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: škripana
RODILNIK: škripane
DAJALNIK: škripani
TOŽILNIK: škripano
MESTNIK: pri škripani
ORODNIK: s škripano

dvojina

IMENOVALNIK: škripani
RODILNIK: škripanih
DAJALNIK: škripanima
TOŽILNIK: škripani
MESTNIK: pri škripanih
ORODNIK: s škripanima

množina

IMENOVALNIK: škripane
RODILNIK: škripanih
DAJALNIK: škripanim
TOŽILNIK: škripane
MESTNIK: pri škripanih
ORODNIK: s škripanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: škripano
RODILNIK: škripanega
DAJALNIK: škripanemu
TOŽILNIK: škripano
MESTNIK: pri škripanem
ORODNIK: s škripanim

dvojina

IMENOVALNIK: škripani
RODILNIK: škripanih
DAJALNIK: škripanima
TOŽILNIK: škripani
MESTNIK: pri škripanih
ORODNIK: s škripanima

množina

IMENOVALNIK: škripana
RODILNIK: škripanih
DAJALNIK: škripanim
TOŽILNIK: škripana
MESTNIK: pri škripanih
ORODNIK: s škripanimi

DELEŽJE NA -aje: škripâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: škripanje
RODILNIK: škripanja
DAJALNIK: škripanju
TOŽILNIK: škripanje
MESTNIK: pri škripanju

ORODNIK: s škripanjem

dvojina

IMENOVALNIK: škripanji in škripanji
RODILNIK: škripanj
DAJALNIK: škripanjema in škripanjema
TOŽILNIK: škripanji in škripanji
MESTNIK: pri škripanjih
ORODNIK: s škripanjema in s škripanjema

množina

IMENOVALNIK: škripanja
RODILNIK: škripanj
DAJALNIK: škripanjem
TOŽILNIK: škripanja
MESTNIK: pri škripanjih
ORODNIK: s škripanji

FRAZEOLOGIJA

postelja škriplje/škripa

postelja škriplje

postelja škripa

izraža, da ima kdo spolne odnose

- Niste zadovoljni z intenzivnostjo seksualnega dogajanja? Saj vem, da na glas ne bi nikoli priznali, da *postelja* ne *škriplje* dovolj intenzivno in dovolj pogosto.
- Kar pogosto sva se dobivala, skoraj vsak večer sem prespal pri njej, dovoljevala sva si več in več, *postelja* pa *je škripala* kar pogosto.

škripati/škrtati/zaškrtati ipd. z zobmi

škripati z zobmi

škrtati z zobmi

v dovršni obliki zaškrtati z zobmi

v dovršni obliki zaškripati z zobmi

PRIMERJAJ ŠE: škripanje z zobmi

biti, postati zelo jezen, besen; jeziti se, razjeziti se

- Oči *je škripal z zobmi*, mami pa ga je mirila.
- V ekipah *so škripali z zobmi*, saj na tako slabi progji nihče ni imel možnosti za uspeh.
- Še zdaj *škrtam z zobmi* in piham kot gad, ko se spomnim, kako mi je tistega davnega leta za las ušel izpred nosa.
- Ob spominu na dogodek *je zaškrtal z zobmi*.
- »Poslušaj baraba,« *je zaškripal z zobmi*. »Poznam vse te umazane trike.«

IZVOR

= cslov. *skripati*, hrv., srb. *škripati*, češ. *skřípat* < pslov. *skripati* iz ide. baze (s)krej-p-, ki je označevala hripave naravne glasove, tako kot latv. *skripstēt*

škrípiti škrípnem dovršni glagol

[škrípiti]

POMEN

1. oddati predirljiv, visok zvok zaradi trenja, drgnjenja

- Pripeljal je vlak in zavore so *škrípne*.
- Krmilni gumbi ne primejo vsakič, če pa že, plastika glasno *škrípne*.

2. slabšalno priti v stanje, ko osnovni življenjski procesi ne potekajo več; SIN.: neknjižno pogovorno, slabšalno crkniti, neknjižno pogovorno, slabšalno krepniti

- Misil je, da ne bo dočakal penzije, da bo prej *škrípnil*.
- Razsaja neznana bolezen, zaradi katere so prejšnji mesec *škrípnili* že trije sotrpini.

2.1. slabšalno priti v stanje, ko osnovni procesi, ki zagotavljajo obstoj, delovanje, preživetje, ne potekajo več; SIN.: neknjižno pogovorno, slabšalno crkniti, neknjižno pogovorno, slabšalno krepniti

- Če je podjetje dobilo plačilo od države in ni plačalo podizvajalcem, zakaj je potem *škrípnilo* – in kje je denar.

3. ekspresivno priti v stanje neodzivnosti, nedelovanja, nedosegljivosti; SIN.: neknjižno pogovorno, ekspresivno crkniti, neknjižno pogovorno, ekspresivno krepniti

- Urejevalnik zna pri intenzivnih obdelavah besedila *škrípniti*.
- Od časa do časa se zgodi, da kakšen procesor ali disk tudi *škrípne*.

4. ekspresivno prenehati potekati, delovati gladko, brez težav, navadno za krajši čas, imeti očitne pomanjkljivosti; SIN.: ekspresivno zaškrípiti

- Če *škrípne* pri donosnosti podjetja, bodo najprej odslovili delavce.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[škrípiti]

IPA: [ʃkri:pniti]

NEDOLOČNIK: škrípniti

NAMENILNIK: škrípnit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: škrípnem
2. OSEBA: škrípneš
3. OSEBA: škrípne

dvojina

1. OSEBA: škrípneva
2. OSEBA: škrípneta
3. OSEBA: škrípneta

množina

1. OSEBA: škrípnemo
2. OSEBA: škrípnete

3. OSEBA: škrípnejo
velelnik

ednina

2. OSEBA: škrípni

dvojina

1. OSEBA: škrípniva
2. OSEBA: škrípnita

množina

1. OSEBA: škrípnimo
2. OSEBA: škrípnite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: škrípnil

DVOJINA: škrípnila

MNOŽINA: škrípnili

ženski spol

EDNINA: škrípnila

DVOJINA: škrípnili

MNOŽINA: škrípnile

srednji spol

EDNINA: škrípnilo

DVOJINA: škrípnili

MNOŽINA: škrípnila

DELEŽJE NA **-vš**: škrípnívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: škrípnjenje

RODILNIK: škrípnjenja

DAJALNIK: škrípnjenju

TOŽILNIK: škrípnjenje

MESTNIK: pri škrípnjenju

ORODNIK: s škrípnjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: škrípnjenji

RODILNIK: škrípnjenj

DAJALNIK: škrípnjenjema

TOŽILNIK: škrípnjenji

MESTNIK: pri škrípnjenjih

ORODNIK: s škrípnjenjema

množina

IMENOVALNIK: škrípnjenja

RODILNIK: škrípnjenj

DAJALNIK: škrípnjenjem

TOŽILNIK: škrípnjenja

MESTNIK: pri škrípnjenjih

ORODNIK: s škrípnjenji

TONEMSKO

[škrípniti]

IPA: [ʃkri:pníti]

NEDOLOČNIK: škrípniti

NAMENILNIK: škrípnit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: škrȋpnem
2. OSEBA: škrȋpneš
3. OSEBA: škrȋpne

dvojina

1. OSEBA: škrȋpneva
2. OSEBA: škrȋpneta
3. OSEBA: škrȋpneti

množina

1. OSEBA: škrȋpnemo
2. OSEBA: škrȋpnete
3. OSEBA: škrȋpnejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: škrȋpni

dvojina

1. OSEBA: škrȋpniva
2. OSEBA: škrȋpnita

množina

1. OSEBA: škrȋpnimo
2. OSEBA: škrȋpnite

deležnik na -l

moški spol

- EDNINA: škrȋpnil
 DVOJINA: škrȋpnila
 MNOŽINA: škrȋpnili

ženski spol

- EDNINA: škrȋpnila in škrȋpnila
 DVOJINA: škrȋpnili
 MNOŽINA: škrȋpnile

srednji spol

- EDNINA: škrȋpnilo
 DVOJINA: škrȋpnili
 MNOŽINA: škrȋpnila

DELEŽJE NA -vš̑: škrȋpnîvši

glagolnik

ednina

- IMENOVALNIK: škrȋpnjenje
 RODILNIK: škrȋpnjenja
 DAJALNIK: škrȋpnjenju
 TOŽILNIK: škrȋpnjenje
 MESTNIK: pri škrȋpnjenju
 ORODNIK: s škrȋpnjenjem

dvojina

- IMENOVALNIK: škrȋpnjenji in škrȋpnjenji
 RODILNIK: škrȋpnjenj
 DAJALNIK: škrȋpnjenjema in škrȋpnjenjema
 TOŽILNIK: škrȋpnjenji in škrȋpnjenji
 MESTNIK: pri škrȋpnjenjih
 ORODNIK: s škrȋpnjenjema in s škrȋpnjenjema

množina

- IMENOVALNIK: škrȋpnjenja
 RODILNIK: škrȋpnjenj
 DAJALNIK: škrȋpnjenjem
 TOŽILNIK: škrȋpnjenja

MESTNIK: pri škrȋpnjenjih
 ORODNIK: s škrȋpnjenji

IZVOR

↑škrȋpati

šnavcer šnavcerja samostalnik moškega spola
 [šnáʊtser]

POMEN

pes črne ali srebrnkasto sive barve, s podolgovato glavo in daljšo dlako na glavi, ki spominja na brado, brke in obrvi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pritlikavi, srednji, veliki šnavcer

- Srednji *šnavcer* je zelo hiter in temperamenten ter je nadvse dober čuvaj.
- Veliki *šnavcer* je službena pasma, vendar je že nekaj let predvsem družinski in razstavni pes.
- Po naravi je pritlikavi *šnavcer* igriv, vodljiv in zelo čuječ.

...

- Je velika ljubiteljica živali, doma ji delata družbo *šnavcer* in nemška ovčarka.
- *Šnavcerji* izvirajo iz pinčev, srednje velikih psov, ki so živeli na nemških kmetijah, zlasti tam, kjer so imeli konje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šnáʊtser]

IPA: [ˈʃna:ʊtser]

ednina

- IMENOVALNIK: šnavcer
 RODILNIK: šnavcerja
 DAJALNIK: šnavcerju
 TOŽILNIK: šnavcerja
 MESTNIK: pri šnavcerju
 ORODNIK: s šnavcerjem

dvojina

- IMENOVALNIK: šnavcerja
 RODILNIK: šnavcerjev
 DAJALNIK: šnavcerjema
 TOŽILNIK: šnavcerja
 MESTNIK: pri šnavcerjih
 ORODNIK: s šnavcerjema

množina

- IMENOVALNIK: šnavcerji
 RODILNIK: šnavcerjev
 DAJALNIK: šnavcerjem
 TOŽILNIK: šnavcerje
 MESTNIK: pri šnavcerjih
 ORODNIK: s šnavcerji

TONEMSKO

[šnáʦer]

IPA: [ʃnà:ʦsér]

ednina

IMENOVALNIK: šnávcer

RODILNIK: šnávcerja

DAJALNIK: šnávcerju

TOŽILNIK: šnávcerja

MESTNIK: pri šnávcerju

ORODNIK: s šnávcerjem

dvojina

IMENOVALNIK: šnávcerja

RODILNIK: šnávcerjev tudi šnávcerjev

DAJALNIK: šnávcerjema

TOŽILNIK: šnávcerja

MESTNIK: pri šnávcerjih tudi pri šnávcerjih

ORODNIK: s šnávcerjema

množina

IMENOVALNIK: šnávcerji

RODILNIK: šnávcerjev tudi šnávcerjev

DAJALNIK: šnávcerjem

TOŽILNIK: šnávcerje

MESTNIK: pri šnávcerjih tudi pri šnávcerjih

ORODNIK: s šnávcerji tudi s šnávcerji

IZVOR

prevzeto iz nem. *Schnauzer*, iz *Schnauze* 'smrček, gobec' v pog. pomenu 'brki', zaradi izrazitih brk in brade, značilnih za to pasmo

šofêr šofêrja samostalnik moškega spola

[šofêr]

POMEN

knjižno pogovorno kdor upravlja cestno motorno vozilo, navadno poklicno

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

šofer pelje, prevaža, vozi KOGA, KAJ

▪ Skozi mesto nekateri *šoferji* vozijo zelo hitro.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

avtobusni šofer | izkušen šofer | pijan šofer | poklicni, službeni šofer | prijazen šofer

▪ Da je bila vožnja varna in udobna, je poskrbel izkušeni *šofer*.

▪ Ker je hotel postati poklicni *šofer* tovornjakov, je moral vaditi vožnjo velikih vozil.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v rodilniku

šofer avtobusa, kombija | šofer kamiona, tovornjaka | šofer limuzine, taksija

▪ Razmere na tej cesti jezijo zlasti *šoferje* avtobusov, ki vozijo izletnike do jame.

▪ Zaposlen je kot *šofer* kombija v zasebnem podjetju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šofêr]

IPA: [ʃɔ'fɛ:r]

ednina

IMENOVALNIK: šofêr

RODILNIK: šofêrja

DAJALNIK: šofêrju

TOŽILNIK: šofêrja

MESTNIK: pri šofêrju

ORODNIK: s šofêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrja

RODILNIK: šofêrjev

DAJALNIK: šofêrjema

TOŽILNIK: šofêrja

MESTNIK: pri šofêrjih

ORODNIK: s šofêrjema

množina

IMENOVALNIK: šofêrji

RODILNIK: šofêrjev

DAJALNIK: šofêrjem

TOŽILNIK: šofêrje

MESTNIK: pri šofêrjih

ORODNIK: s šofêrji

TONEMSKO

[šofêr]

IPA: [ʃɔ'fɛ:r]

ednina

IMENOVALNIK: šofêr

RODILNIK: šofêrja

DAJALNIK: šofêrju

TOŽILNIK: šofêrja

MESTNIK: pri šofêrju

ORODNIK: s šofêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrja

RODILNIK: šofêrjev

DAJALNIK: šofêrjema

TOŽILNIK: šofêrja

MESTNIK: pri šofêrjih

ORODNIK: s šofêrjema

množina

IMENOVALNIK: šofêrji

RODILNIK: šofêrjev

DAJALNIK: šofêrjem

TOŽILNIK: šofêrje

MESTNIK: pri šofêrjih

ORODNIK: s šofêrji

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: šoferjev

ženski spol: šoferka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Chauffeur* iz frc. *chauffeur* '(poklicni) voznik' in 'kurjač' < 'kurjač (na lokomotivi)' iz *chauffer* 'greti, kuriti'

šofêrjev šofêrjeva šofêrjevo pridevnik

[šofêrjeu šofêrjeva šofêrjevo]

POMEN

knjižno pogovorno **ki je v zvezi s šoferjem, pripada šoferju**

► **prid. beseda** + sam. beseda

šoferjev sedež

- Nekaj sekund kasneje se mu je pridružil v avtu in sedel na *šoferjev* sedež.
- Leta 1990 so zasnovali model tovornjaka tako, da je bila *šoferjeva* kabina povsem ločena od pogonskega sklopa.
- Vzrok nesreče naj bi bila *šoferjeva* neizkušnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šofêrjeu šofêrjeva šofêrjevo]

IPA: [ʃɔ'fɛ:rjɛu ʃɔ'fɛ:rjɛva ʃɔ'fɛ:rjɛvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrjev

RODILNIK: šofêrje**ega**

DAJALNIK: šofêrjev**emu**

TOŽILNIK: šofêrjev

živo šofêrje**ega**

MESTNIK: pri šofêrjev**em**

ORODNIK: s šofêrjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrjeva

RODILNIK: šofêrjev**ih**

DAJALNIK: šofêrjev**ima**

TOŽILNIK: šofêrjeva

MESTNIK: pri šofêrjev**ih**

ORODNIK: s šofêrjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: šofêrjevi

RODILNIK: šofêrjev**ih**

DAJALNIK: šofêrjev**im**

TOŽILNIK: šofêrjeve

MESTNIK: pri šofêrjev**ih**

ORODNIK: s šofêrjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrjeva

RODILNIK: šofêrje**ve**

DAJALNIK: šofêrjev**i**

TOŽILNIK: šofêrjevo

MESTNIK: pri šofêrjev**i**

ORODNIK: s šofêrjev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrjevi

RODILNIK: šofêrjev**ih**

DAJALNIK: šofêrjev**ima**

TOŽILNIK: šofêrjevi

MESTNIK: pri šofêrjev**ih**

ORODNIK: s šofêrjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: šofêrjeve

RODILNIK: šofêrjev**ih**

DAJALNIK: šofêrjev**im**

TOŽILNIK: šofêrjeve

MESTNIK: pri šofêrjev**ih**

ORODNIK: s šofêrjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrjevo

RODILNIK: šofêrjev**ega**

DAJALNIK: šofêrjev**emu**

TOŽILNIK: šofêrjevo

MESTNIK: pri šofêrjev**em**

ORODNIK: s šofêrjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrjevi

RODILNIK: šofêrjev**ih**

DAJALNIK: šofêrjev**ima**

TOŽILNIK: šofêrjevi

MESTNIK: pri šofêrjev**ih**

ORODNIK: s šofêrjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: šofêrjeva

RODILNIK: šofêrjev**ih**

DAJALNIK: šofêrjev**im**

TOŽILNIK: šofêrjeva

MESTNIK: pri šofêrjev**ih**

ORODNIK: s šofêrjev**imi**

TONEMSKO

[šofêrjeu šofêrjeva šofêrjevo]

IPA: [ʃɔ'fɛ:rjɛu ʃɔ'fɛ:rjɛva ʃɔ'fɛ:rjɛvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrjev

RODILNIK: šofêrjev**ega**

DAJALNIK: šofêrjev**emu**

TOŽILNIK: šofêrjev

živo šofêrje**ega**

MESTNIK: pri šofêrjev**em**

ORODNIK: s šofêrjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrjeva
RODILNIK: šofêrjevih
DAJALNIK: šofêrjevima
TOŽILNIK: šofêrjeva
MESTNIK: pri šofêrjevih
ORODNIK: s šofêrjevima

množina

IMENOVALNIK: šofêrjevi
RODILNIK: šofêrjevih
DAJALNIK: šofêrjevim
TOŽILNIK: šofêrjeve
MESTNIK: pri šofêrjevih
ORODNIK: s šofêrjevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrjeva
RODILNIK: šofêrjeve
DAJALNIK: šofêrjevi
TOŽILNIK: šofêrjevo
MESTNIK: pri šofêrjevi
ORODNIK: s šofêrjevo

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrjevi
RODILNIK: šofêrjevih
DAJALNIK: šofêrjevima
TOŽILNIK: šofêrjevi
MESTNIK: pri šofêrjevih
ORODNIK: s šofêrjevima

množina

IMENOVALNIK: šofêrjeve
RODILNIK: šofêrjevih
DAJALNIK: šofêrjevim
TOŽILNIK: šofêrjeve
MESTNIK: pri šofêrjevih
ORODNIK: s šofêrjevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrjevo
RODILNIK: šofêrjevega
DAJALNIK: šofêrjevemu
TOŽILNIK: šofêrjevo
MESTNIK: pri šofêrjevem
ORODNIK: s šofêrjevim

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrjevi
RODILNIK: šofêrjevih
DAJALNIK: šofêrjevima
TOŽILNIK: šofêrjevi
MESTNIK: pri šofêrjevih
ORODNIK: s šofêrjevima

množina

IMENOVALNIK: šofêrjeva
RODILNIK: šofêrjevih
DAJALNIK: šofêrjevim

TOŽILNIK: šofêrjeva
MESTNIK: pri šofêrjevih
ORODNIK: s šofêrjevimi

IZVOR
↑šofer

šofêrka šofêrke samostalnik ženskega spola

[šofêrka]

POMEN

knjižno pogovorno **ženska, ki upravlja cestno motorno vozilo, navadno poklicno**

- Svojo službo opravlja že sedem let in je odlična *šoferka*.
- Po izobrazbi je diplomirana varstvoslovka, zaposlena pa kot *šoferka* oziroma učiteljica vožnje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šofêrka]

IPA: [ʃɔ'fɛ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: šofêrka
RODILNIK: šofêrke
DAJALNIK: šofêrki
TOŽILNIK: šofêrko
MESTNIK: pri šofêrki
ORODNIK: s šofêrko

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrki
RODILNIK: šofêrk
DAJALNIK: šofêrkama
TOŽILNIK: šofêrki
MESTNIK: pri šofêrkah
ORODNIK: s šofêrkama

množina

IMENOVALNIK: šofêrke
RODILNIK: šofêrk
DAJALNIK: šofêrkam
TOŽILNIK: šofêrke
MESTNIK: pri šofêrkah
ORODNIK: s šofêrkami

TONEMSKO

[šofêrka]

IPA: [ʃɔ'fɛ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: šofêrka
RODILNIK: šofêrke
DAJALNIK: šofêrki
TOŽILNIK: šofêrko
MESTNIK: pri šofêrki
ORODNIK: s šofêrko

dvojina

IMENOVALNIK: šofērki
RODILNIK: šofērki
DAJALNIK: šofēr**kama**
TOŽILNIK: šofērki
MESTNIK: pri šofēr**kah**
ORODNIK: s šofēr**kama**

množina

IMENOVALNIK: šofērke
RODILNIK: šofērki
DAJALNIK: šofēr**kam**
TOŽILNIK: šofērke
MESTNIK: pri šofēr**kah**
ORODNIK: s šofēr**kami**

IZVOR

↑šofer

šofērski šofērka šofērsko pridevnik

[šofērski]

POMEN

knjižno pogovorno ki je v zvezi s šoferji ali šofiranjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

šoferski izpit | šoferski poklic | šoferske sposobnosti
| šofersko združenje

- Ko sem naredila *šoferski* izpit, sem se velikokrat odpeljala h Kolpi, kjer mi je bilo zelo lepo.
- Na njegove *šoferske* sposobnosti je negativno vplivalo dejstvo, da je vozil po neprespani noči.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šofērski]

IPA: [ʃɔ'fɛ:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: šofērski
RODILNIK: šofēr**skega**
DAJALNIK: šofēr**skemu**
TOŽILNIK: šofērski
živo šofēr**skega**
MESTNIK: pri šofēr**skem**
ORODNIK: s šofēr**skim**

dvojina

IMENOVALNIK: šofēr**ska**
RODILNIK: šofēr**skih**
DAJALNIK: šofēr**skima**
TOŽILNIK: šofēr**ska**
MESTNIK: pri šofēr**skih**
ORODNIK: s šofēr**skima**

množina

IMENOVALNIK: šofērski

RODILNIK: šofēr**skih**
DAJALNIK: šofēr**skim**
TOŽILNIK: šofēr**ske**
MESTNIK: pri šofēr**skih**
ORODNIK: s šofēr**skimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: šofēr**ska**
RODILNIK: šofēr**ske**
DAJALNIK: šofēr**ski**
TOŽILNIK: šofēr**sko**
MESTNIK: pri šofēr**ski**
ORODNIK: s šofēr**sko**

dvojina

IMENOVALNIK: šofērski
RODILNIK: šofēr**skih**
DAJALNIK: šofēr**skima**
TOŽILNIK: šofērski
MESTNIK: pri šofēr**skih**
ORODNIK: s šofēr**skima**

množina

IMENOVALNIK: šofēr**ske**
RODILNIK: šofēr**skih**
DAJALNIK: šofēr**skim**
TOŽILNIK: šofēr**ske**
MESTNIK: pri šofēr**skih**
ORODNIK: s šofēr**skimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: šofēr**sko**
RODILNIK: šofēr**skega**
DAJALNIK: šofēr**skemu**
TOŽILNIK: šofēr**sko**
MESTNIK: pri šofēr**skem**
ORODNIK: s šofēr**skim**

dvojina

IMENOVALNIK: šofērski
RODILNIK: šofēr**skih**
DAJALNIK: šofēr**skima**
TOŽILNIK: šofērski
MESTNIK: pri šofēr**skih**
ORODNIK: s šofēr**skima**

množina

IMENOVALNIK: šofēr**ska**
RODILNIK: šofēr**skih**
DAJALNIK: šofēr**skim**
TOŽILNIK: šofēr**ska**
MESTNIK: pri šofēr**skih**
ORODNIK: s šofēr**skimi**

TONEMSKO

[šofērski]

IPA: [ʃɔ'fɛ:rski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrski
RODILNIK: šofêrskega
DAJALNIK: šofêrskemu
TOŽILNIK: šofêrski
živo šofêrskega
MESTNIK: pri šofêrskem
ORODNIK: s šofêrskim

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrska
RODILNIK: šofêrskih
DAJALNIK: šofêrskima
TOŽILNIK: šofêrska
MESTNIK: pri šofêrskih
ORODNIK: s šofêrskima

množina

IMENOVALNIK: šofêrski
RODILNIK: šofêrskih
DAJALNIK: šofêrskim
TOŽILNIK: šofêrske
MESTNIK: pri šofêrskih
ORODNIK: s šofêrskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrska
RODILNIK: šofêrske
DAJALNIK: šofêrski
TOŽILNIK: šofêrsko
MESTNIK: pri šofêrski
ORODNIK: s šofêrsko

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrski
RODILNIK: šofêrskih
DAJALNIK: šofêrskima
TOŽILNIK: šofêrski
MESTNIK: pri šofêrskih
ORODNIK: s šofêrskima

množina

IMENOVALNIK: šofêrske
RODILNIK: šofêrskih
DAJALNIK: šofêrskim
TOŽILNIK: šofêrske
MESTNIK: pri šofêrskih
ORODNIK: s šofêrskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: šofêrsko
RODILNIK: šofêrskega
DAJALNIK: šofêrskemu
TOŽILNIK: šofêrsko
MESTNIK: pri šofêrskem
ORODNIK: s šofêrskim

dvojina

IMENOVALNIK: šofêrski
RODILNIK: šofêrskih
DAJALNIK: šofêrskima
TOŽILNIK: šofêrski
MESTNIK: pri šofêrskih
ORODNIK: s šofêrskima

množina

IMENOVALNIK: šofêrska
RODILNIK: šofêrskih
DAJALNIK: šofêrskim
TOŽILNIK: šofêrska
MESTNIK: pri šofêrskih
ORODNIK: s šofêrskimi

IZVOR

↑šofer

šofírati šofíram nedovršni glagol

[šofírati]

POMEN

1. knjižno pogovorno **upravljati cestno motorno vozilo**

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

naučiti (se) šofirati | znati šofirati

- Oče jo je naučil voziti kolo in ji obljubil, da jo bo naučil tudi *šofirati*, ko bo dovolj stara.
- *Šofirati* sem znal že dosti prej, saj sem pri petnajstih očeta prepričal, da mi je kupil gokart.

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

šofirati avto

- Čeprav ni maral, da avto *šofira* kdo drug, je vendarle menil, da ni varno, če sede za volan, zato je prosil prijatelja, naj vozi.

...

▪ Kar mora taksist znati, je dobro *šofirati* in poznati mesto.

▪ Sam se najraje vozim, ko *šofira* žena.

2. knjižno pogovorno, ekspresivno **upravljati, usmerjati sploh**

▪ Dejal je, da je treba nove slovenske voditelje iskati v vrstah ljudi, ki državo *šofirajo* v Evropsko unijo.

▪ Splošnemu opisu strelca je dodano še nekaj prgišč navihanega vodnarja, ki skrbi za vaš videz in energijo, s katero odlično *šofirate* svoje življenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[šofírati]

IPA: [ʃɔ'fi:rati]

NEDOLOČNIK: šofírati

NAMENILNIK: šofírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: šofíram

2. OSEBA: šofíraš

3. OSEBA: šofira

dvojina

1. OSEBA: šofirava

2. OSEBA: šofirata

3. OSEBA: šofirata

množina

1. OSEBA: šofiramo

2. OSEBA: šofirate

3. OSEBA: šofirajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: šofiraj

dvojina

1. OSEBA: šofirajva

2. OSEBA: šofirajta

množina

1. OSEBA: šofirajmo

2. OSEBA: šofirajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: šofiral

DVOJINA: šofirala

MNOŽINA: šofirali

ženski spol

EDNINA: šofirala

DVOJINA: šofirali

MNOŽINA: šofirale

srednji spol

EDNINA: šofiralo

DVOJINA: šofirali

MNOŽINA: šofirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: šofirajoč

RODILNIK: šofirajočega

DAJALNIK: šofirajočemu

TOŽILNIK: šofirajoč

živo šofirajočega

MESTNIK: pri šofirajočem

ORODNIK: s šofirajočim

dvojina

IMENOVANIK: šofirajoča

RODILNIK: šofirajočih

DAJALNIK: šofirajočima

TOŽILNIK: šofirajoča

MESTNIK: pri šofirajočih

ORODNIK: s šofirajočima

množina

IMENOVANIK: šofirajóči

RODILNIK: šofirajóčih

DAJALNIK: šofirajóčim

TOŽILNIK: šofirajóče

MESTNIK: pri šofirajóčih

ORODNIK: s šofirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: šofirajóča

RODILNIK: šofirajóče

DAJALNIK: šofirajóči

TOŽILNIK: šofirajóčo

MESTNIK: pri šofirajóči

ORODNIK: s šofirajóčo

dvojina

IMENOVANIK: šofirajóči

RODILNIK: šofirajóčih

DAJALNIK: šofirajóčima

TOŽILNIK: šofirajóči

MESTNIK: pri šofirajóčih

ORODNIK: s šofirajóčima

množina

IMENOVANIK: šofirajóče

RODILNIK: šofirajóčih

DAJALNIK: šofirajóčim

TOŽILNIK: šofirajóče

MESTNIK: pri šofirajóčih

ORODNIK: s šofirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: šofirajóče

RODILNIK: šofirajóčega

DAJALNIK: šofirajóčemu

TOŽILNIK: šofirajóče

MESTNIK: pri šofirajóčem

ORODNIK: s šofirajóčim

dvojina

IMENOVANIK: šofirajóči

RODILNIK: šofirajóčih

DAJALNIK: šofirajóčima

TOŽILNIK: šofirajóči

MESTNIK: pri šofirajóčih

ORODNIK: s šofirajóčima

množina

IMENOVANIK: šofirajóča

RODILNIK: šofirajóčih

DAJALNIK: šofirajóčim

TOŽILNIK: šofirajóča

MESTNIK: pri šofirajóčih

ORODNIK: s šofirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: šofiran

RODILNIK: šofiranega

DAJALNIK: šofiranemu

TOŽILNIK: šofiran

živo šofiranega

MESTNIK: pri šofiranem

ORODNIK: s šofíran**im**
dvojina

IMENOVALNIK: šofírana
RODILNIK: šofíran**ih**
DAJALNIK: šofíran**ima**
TOŽILNIK: šofírana
MESTNIK: pri šofíran**ih**
ORODNIK: s šofíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: šofíran**i**
RODILNIK: šofíran**ih**
DAJALNIK: šofíran**im**
TOŽILNIK: šofíran**e**
MESTNIK: pri šofíran**ih**
ORODNIK: s šofíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: šofíran**a**
RODILNIK: šofíran**e**
DAJALNIK: šofíran**i**
TOŽILNIK: šofíran**o**
MESTNIK: pri šofíran**i**
ORODNIK: s šofíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: šofíran**i**
RODILNIK: šofíran**ih**
DAJALNIK: šofíran**ima**
TOŽILNIK: šofíran**i**
MESTNIK: pri šofíran**ih**
ORODNIK: s šofíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: šofíran**e**
RODILNIK: šofíran**ih**
DAJALNIK: šofíran**im**
TOŽILNIK: šofíran**e**
MESTNIK: pri šofíran**ih**
ORODNIK: s šofíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: šofíran**o**
RODILNIK: šofíran**ega**
DAJALNIK: šofíran**emu**
TOŽILNIK: šofíran**o**
MESTNIK: pri šofíran**em**
ORODNIK: s šofíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: šofíran**i**
RODILNIK: šofíran**ih**
DAJALNIK: šofíran**ima**
TOŽILNIK: šofíran**i**
MESTNIK: pri šofíran**ih**
ORODNIK: s šofíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: šofíran**a**

RODILNIK: šofíran**ih**
DAJALNIK: šofíran**im**
TOŽILNIK: šofíran**a**
MESTNIK: pri šofíran**ih**
ORODNIK: s šofíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: šofíran**je**
RODILNIK: šofíran**ja**
DAJALNIK: šofíran**ju**
TOŽILNIK: šofíran**je**
MESTNIK: pri šofíran**ju**
ORODNIK: s šofíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: šofíran**ji**
RODILNIK: šofíran**j**
DAJALNIK: šofíran**jema**
TOŽILNIK: šofíran**ji**
MESTNIK: pri šofíran**jih**
ORODNIK: s šofíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: šofíran**ja**
RODILNIK: šofíran**j**
DAJALNIK: šofíran**jem**
TOŽILNIK: šofíran**ja**
MESTNIK: pri šofíran**jih**
ORODNIK: s šofíran**ji**

TONEMSKO

[šofíran**i**]

IPA: [ʃɔfi:ràti]

NEDOLOČNIK: šofíran**i**

NAMENILNIK: šofíran**at**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: šofíran**am**
2. OSEBA: šofíran**áš**
3. OSEBA: šofíran**a**

dvojina

1. OSEBA: šofíran**ava**
2. OSEBA: šofíran**ata**
3. OSEBA: šofíran**ata**

množina

1. OSEBA: šofíran**amo**
2. OSEBA: šofíran**ate**
3. OSEBA: šofíran**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: šofíran**aj**

dvojina

1. OSEBA: šofíran**ajva**
2. OSEBA: šofíran**ajta**

množina

1. OSEBA: šofíran**ajmo**

2. OSEBA: šofirajte
deležnik na -/

moški spol

EDNINA: šofiral
DVOJINA: šofirala
MNOŽINA: šofirali

ženski spol

EDNINA: šofirala
DVOJINA: šofirali
MNOŽINA: šofirale

srednji spol

EDNINA: šofiralo
DVOJINA: šofirali
MNOŽINA: šofirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: šofirajoč tudi šofirajoč
RODILNIK: šofirajočega
DAJALNIK: šofirajočemu
TOŽILNIK: šofirajoč tudi šofirajoč
živo šofirajočega
MESTNIK: pri šofirajočem
ORODNIK: s šofirajočim

dvojina

IMENOVALNIK: šofirajoča
RODILNIK: šofirajočih
DAJALNIK: šofirajočima
TOŽILNIK: šofirajoča
MESTNIK: pri šofirajočih
ORODNIK: s šofirajočima

množina

IMENOVALNIK: šofirajóči
RODILNIK: šofirajóčih
DAJALNIK: šofirajóčim
TOŽILNIK: šofirajóče
MESTNIK: pri šofirajóčih
ORODNIK: s šofirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: šofirajóča
RODILNIK: šofirajóče
DAJALNIK: šofirajóči
TOŽILNIK: šofirajóčo
MESTNIK: pri šofirajóči
ORODNIK: s šofirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: šofirajóči
RODILNIK: šofirajóčih
DAJALNIK: šofirajóčima
TOŽILNIK: šofirajóči
MESTNIK: pri šofirajóčih
ORODNIK: s šofirajóčima

množina

IMENOVALNIK: šofirajóče
RODILNIK: šofirajóčih
DAJALNIK: šofirajóčim
TOŽILNIK: šofirajóče
MESTNIK: pri šofirajóčih
ORODNIK: s šofirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: šofirajóče
RODILNIK: šofirajóčega
DAJALNIK: šofirajóčemu
TOŽILNIK: šofirajóče
MESTNIK: pri šofirajóčem
ORODNIK: s šofirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: šofirajóči
RODILNIK: šofirajóčih
DAJALNIK: šofirajóčima
TOŽILNIK: šofirajóči
MESTNIK: pri šofirajóčih
ORODNIK: s šofirajóčima

množina

IMENOVALNIK: šofirajóča
RODILNIK: šofirajóčih
DAJALNIK: šofirajóčim
TOŽILNIK: šofirajóča
MESTNIK: pri šofirajóčih
ORODNIK: s šofirajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: šofiran
RODILNIK: šofiranega
DAJALNIK: šofiranemu
TOŽILNIK: šofiran
živo šofiranega
MESTNIK: pri šofiranem
ORODNIK: s šofiranim

dvojina

IMENOVALNIK: šofirana
RODILNIK: šofiranih
DAJALNIK: šofiranima
TOŽILNIK: šofirana
MESTNIK: pri šofiranih
ORODNIK: s šofiranima

množina

IMENOVALNIK: šofirani
RODILNIK: šofiranih
DAJALNIK: šofiranim
TOŽILNIK: šofirane
MESTNIK: pri šofiranih
ORODNIK: s šofiranimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: šofirana
RODILNIK: šofirane
DAJALNIK: šofirani
TOŽILNIK: šofirano
MESTNIK: pri šofirani
ORODNIK: s šofirano

dvojina

IMENOVANIK: šofirani
RODILNIK: šofiranih
DAJALNIK: šofiranima
TOŽILNIK: šofirani
MESTNIK: pri šofiranih
ORODNIK: s šofiranima

množina

IMENOVANIK: šofirane
RODILNIK: šofiranih
DAJALNIK: šofiranim
TOŽILNIK: šofirane
MESTNIK: pri šofiranih
ORODNIK: s šofiranimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: šofirano
RODILNIK: šofiranega
DAJALNIK: šofiranemu
TOŽILNIK: šofirano
MESTNIK: pri šofiranem
ORODNIK: s šofiranim

dvojina

IMENOVANIK: šofirani
RODILNIK: šofiranih
DAJALNIK: šofiranima
TOŽILNIK: šofirani
MESTNIK: pri šofiranih
ORODNIK: s šofiranima

množina

IMENOVANIK: šofirana
RODILNIK: šofiranih
DAJALNIK: šofiranim
TOŽILNIK: šofirana
MESTNIK: pri šofiranih
ORODNIK: s šofiranimi

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: šofiranje
RODILNIK: šofiranja
DAJALNIK: šofiranju
TOŽILNIK: šofiranje
MESTNIK: pri šofiranju
ORODNIK: s šofiranjem

dvojina

IMENOVANIK: šofiranji
RODILNIK: šofiranj
DAJALNIK: šofiranjema

TOŽILNIK: šofiranji
MESTNIK: pri šofiranjih
ORODNIK: s šofiranjema

množina

IMENOVANIK: šofiranja
RODILNIK: šofiranj
DAJALNIK: šofiranjem
TOŽILNIK: šofiranja
MESTNIK: pri šofiranjih
ORODNIK: s šofiranji

IZVOR

prevzeto iz nem. *chauffieren*, glej ↑šofer

špórtница špórtnice samostalnik ženskega spola

[špórtnica]

POMEN

ženska, ki se ukvarja s športom

► prid. beseda + sam. beseda

dobra, uspešna, vrhunska športnica | navdušena, zagrizena športnica | profesionalna, rekreativna, vsestranska športnica

- Že od nekdanj je bila navdušena *športnica*, trenirala je gimnastiko, plavanje in potapljanje.
- Odklanjamo kakršnokoli eksperimentiranje rekreativnih *športnic* in športnikov z nedovoljenimi drogami.
- Mlada ženska je predvsem vrhunska *športnica*, ki se je izkazala kot ena najboljših jahalk na svetu.

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku status športnice

- Lani si je z izjemnimi uspehi v državnem in mednarodnem merilu prislužila status *športnice* mednarodnega razreda.
- Iz fotografij seva bogato življenje *športnice*.

...

- Ni le vrhunska *športnica* invalidka, je predvsem mlada ženska, ki ji je uspelo preživeti in znova zaživeti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[špórtnica]

IPA: [ˈʃpo:rtɲitsa]

ednina

IMENOVANIK: špórtnica
RODILNIK: špórtnice
DAJALNIK: špórtnici
TOŽILNIK: špórtnico
MESTNIK: pri špórtnici
ORODNIK: s špórtnico

dvojina

IMENOVANIK: špórtnici
RODILNIK: špórtnic

DAJALNIK: špórtnic**ama**
TOŽILNIK: špórtnici
MESTNIK: pri špórtnic**ah**
ORODNIK: s špórtnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: špórtnice
RODILNIK: špórtnic
DAJALNIK: špórtnic**am**
TOŽILNIK: špórtnice
MESTNIK: pri špórtnic**ah**
ORODNIK: s špórtnic**ami**

TONEMSKO

[špórt**n**ica]

IPA: [ʃpó:rtni**s**a]

ednina

IMENOVALNIK: špórt**n**ica
RODILNIK: špórt**n**ice
DAJALNIK: špórt**n**ici
TOŽILNIK: špórt**n**ico
MESTNIK: pri špórt**n**ici
ORODNIK: s špórt**n**ico

dvojina

IMENOVALNIK: špórt**n**ici
RODILNIK: špórt**n**ic
DAJALNIK: špórt**n**ic**ama**
TOŽILNIK: špórt**n**ici
MESTNIK: pri špórt**n**ic**ah**
ORODNIK: s špórt**n**ic**ama**

množina

IMENOVALNIK: špórt**n**ice
RODILNIK: špórt**n**ic
DAJALNIK: špórt**n**ic**am**
TOŽILNIK: špórt**n**ice
MESTNIK: pri špórt**n**ic**ah**
ORODNIK: s špórt**n**ic**ami**

IZVOR

↑športnik

špórtnik špórt**n**ika samostalnik moškega spola

[špórt**n**ik]

POMEN

1. kdor se ukvarja s športom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

aktiven, navdušen, uspešen športnik | ekstremni športnik | kategorizirani, profesionalni, rekreativni športnik | nadarjen športnik | perspektiven, vrhunski, vsestranski športnik

- Uspešni mladi *športniki* so predsedniku podarili fotografijo vseh dobitnikov medalj.
- Tudi izkušeni profesionalni *športniki* pogosto precenijo sposobnosti in s treningom preobremenijo organizem.

- Vrhunskim in perspektivnim *športnikom* ter dijakom, dejavnim na širšem kulturnem področju, omogočamo individualno delo in prilagajanje šolskih obveznosti.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

dosežki športnikov | izbor, kategorizacija, priprava športnikov | komisija, sindikat športnikov | prehrana športnika | status športnika

- V marsikateri športni panogi je Slovenija z dosežki *športnikov* v svetovnem vrhu.
- Protestu sindikata *športnikov* se bodo pridružili tudi člani reprezentance.
- Osnovna prehrana *športnika* je mešana kakovostna prehrana, ki je pripravljena po načelih zdrave hrane.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**

- Sodelovalo je 2500 *športnikov* iz 180 držav, med njimi tudi 16 slovenskih.

...

- Svetovni rekordi, ki jih *športniki* invalidi dosegajo na paraolimpijskih igrah, so primerljivi z dosežki *športnikov* olimpijcev.

2. ekspresivno zelo hitro, zmogljivo, odzivno cestno vozilo, zlasti avtomobil, motorno kolo; SIN.:

ekspresivno atlet

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nov športnik | pravi športnik

- V enem dnevu je ključke novih *športnikov* prevzelo kar 73 voznikov.
- Pri visokih vrtljajih motorja je pravi *športnik*, ki se odziva vsakemu premiku ročice plina.

...

- Pisalo se je leto 1955 in Mercedesov 300 SLR je bil tisto leto *športnik* nad *športniki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[špórt**n**ik]

IPA: [ʃpó:rtni**k**]

ednina

IMENOVALNIK: špórt**n**ik

RODILNIK: špórt**n**ika

DAJALNIK: špórt**n**iku

TOŽILNIK: špórt**n**ika

MESTNIK: pri špórt**n**iku

ORODNIK: s špórt**n**ik**om**

dvojina

IMENOVALNIK: špórt**n**ika

RODILNIK: špórt**n**ik**ov**

DAJALNIK: špórt**n**ik**oma**

TOŽILNIK: špórt**n**ika

MESTNIK: pri špórt**n**ik**ih**

ORODNIK: s špórt**n**ik**oma**

množina

IMENOVALNIK: športniki
RODILNIK: športnikov
DAJALNIK: športnikom
TOŽILNIK: športnike
MESTNIK: pri športnikih
ORODNIK: s športniki

TONEMSKO

[špòrtnik]

IPA: [ʃpó:rtnik]

ednina

IMENOVALNIK: športnik
RODILNIK: športnika
DAJALNIK: športniku
TOŽILNIK: športnika
MESTNIK: pri športniku
ORODNIK: s športnikom

dvojina

IMENOVALNIK: športnika
RODILNIK: športnikov
DAJALNIK: športnikoma
TOŽILNIK: športnika
MESTNIK: pri športnikih
ORODNIK: s športnikoma

množina

IMENOVALNIK: športniki
RODILNIK: športnikov
DAJALNIK: športnikom
TOŽILNIK: športnike
MESTNIK: pri športnikih
ORODNIK: s športniki

BESEDOTVORJE

ženski spol: športnica

IZVOR

↑šport

Ta simbol

POMEN

simbol za kemijski element *tantal*

- Tantal (*Ta*) se nahaja v mineralu tantalitu.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Ta*, simbola za element ↑tantal

tálamus tálamusa samostalnik moškega spola

[tálamus]

POMEN

iz medicine vsak od dveh skupkov živčnih celic v sredini velikih možganov, ki prenašajo čutne in motorične dražljaje v možgansko skorjo

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

celice v talamusu

- Z mikroelektrodnimi snemanji sta v raziskavi proučevala delovanje posameznih nevronov v *talamusu*.
- Preproste celice aktivirajo tudi druge celice v *talamusu*, ki se imenujejo kompleksne celice.

...

- *Talamus* je mesto, ki ga večina zaznav prečka na poti do velikih možganov in v njem poteka določen del procesiranja senzornih podatkov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tálamus]

IPA: [ˈta:lamus]

ednina

IMENOVALNIK: tálamus
RODILNIK: tálamusa
DAJALNIK: tálamusu
TOŽILNIK: tálamus
MESTNIK: pri tálamusu
ORODNIK: s tálamusom

dvojina

IMENOVALNIK: tálamusa
RODILNIK: tálamusov
DAJALNIK: tálamusoma
TOŽILNIK: tálamusa
MESTNIK: pri tálamusih
ORODNIK: s tálamusoma

množina

IMENOVALNIK: tálamusi
RODILNIK: tálamusov
DAJALNIK: tálamusom
TOŽILNIK: tálamuse
MESTNIK: pri tálamusih
ORODNIK: s tálamusi

TONEMSKO

[tálamus]

IPA: [tá:lamus]

ednina

IMENOVALNIK: tâlamus
RODILNIK: tâlamusa
DAJALNIK: tâlamusu
TOŽILNIK: tâlamus
MESTNIK: pri tâlamusu
ORODNIK: s tâlamusom

dvojina

IMENOVALNIK: tâlamusa
RODILNIK: tâlamusov
DAJALNIK: tâlamusoma
TOŽILNIK: tâlamusa
MESTNIK: pri tâlamusih
ORODNIK: s tâlamusoma

množina

IMENOVALNIK: tálamus*i*
RODILNIK: tálamusov
DAJALNIK: tálamusom
TOŽILNIK: tálamuse
MESTNIK: pri tálamusih
ORODNIK: s tálamusi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *thalamus* < lat. *thalamus* 'notranja soba', prevzeto iz gr. *thálamos*

tálij táljia samostalnik moškega spola

[táli]

POMEN

mehka, na zraku neobstojna težka kovina sive barve, kemijski element [Tl]

▪ Raziskave je nadaljeval z meritvami kritičnih temperatur svinca, kositra in *talija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[táli]

IPA: ['ta:li]

ednina

IMENOVALNIK: tálij
RODILNIK: táljia
DAJALNIK: tálju
TOŽILNIK: tálij
MESTNIK: pri tálju
ORODNIK: s táljem

dvojina

IMENOVALNIK: táljia
RODILNIK: táljev
DAJALNIK: táljema
TOŽILNIK: táljia
MESTNIK: pri táljih
ORODNIK: s táljema

množina

IMENOVALNIK: tálj*i*
RODILNIK: táljev
DAJALNIK: táljem
TOŽILNIK: tálj*e*
MESTNIK: pri táljih
ORODNIK: s tálj*i*

TONEMSKO

[táli]

IPA: [tà:lí]

ednina

IMENOVALNIK: tálij
RODILNIK: táljia
DAJALNIK: tálju

TOŽILNIK: tálij

MESTNIK: pri tálju

ORODNIK: s táljem

dvojina

IMENOVALNIK: táljia
RODILNIK: táljev tudi táljev
DAJALNIK: táljema
TOŽILNIK: táljia
MESTNIK: pri táljih tudi pri táljih
ORODNIK: s táljema

množina

IMENOVALNIK: tálj*i*
RODILNIK: táljev tudi táljev
DAJALNIK: táljem
TOŽILNIK: tálj*e*
MESTNIK: pri táljih tudi pri táljih
ORODNIK: s tálj*i* tudi s tálj*i*

IZVOR

prevzeto prek (nem. *Thallium* in) angl. *thallium* iz nlat. *thallium*, iz gr. *thállos* 'poganjek, zelena vejica' po lastnosti, da pri gorenju obarvajo plamen intenzivno zeleno

tántal tántala samostalnik moškega spola

[tántal]

POMEN

zelo trda, težko taljiva težka kovina sive barve, kemijski element [Ta]

▪ *Tantal* se zaradi velike obstojnosti uporablja za kirurški pribor.
▪ Povečan obseg porabe bo še dodatno dvignil ceno *tántala*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tántal]

IPA: ['ta:ntal]

ednina

IMENOVALNIK: tántal
RODILNIK: tántala
DAJALNIK: tántalu
TOŽILNIK: tántal
MESTNIK: pri tántalu
ORODNIK: s tántalom

dvojina

IMENOVALNIK: tántala
RODILNIK: tántalov
DAJALNIK: tántaloma
TOŽILNIK: tántala
MESTNIK: pri tántalih
ORODNIK: s tántaloma

množina

IMENOVALNIK: **tántali**
RODILNIK: **tántalov**
DAJALNIK: **tántalom**
TOŽILNIK: **tántale**
MESTNIK: **pri tántalih**
ORODNIK: **s tántali**

TONEMSKO

[tântal]

IPA: [tá:ntàl]

ednina

IMENOVALNIK: **tântal**

RODILNIK: **tântala**

DAJALNIK: **tântalu**

TOŽILNIK: **tântal**

MESTNIK: **pri tântalu**

ORODNIK: **s tântalom**

dvojina

IMENOVALNIK: **tântala**

RODILNIK: **tântalov**

DAJALNIK: **tântaloma**

TOŽILNIK: **tântala**

MESTNIK: **pri tântalih**

ORODNIK: **s tântaloma**

množina

IMENOVALNIK: **tántali**

RODILNIK: **tántalov**

DAJALNIK: **tántalom**

TOŽILNIK: **tántale**

MESTNIK: **pri tântalih**

ORODNIK: **s tântali**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Tantal*, frc. *tantale*, angl. *tantalum* iz nlat. *tantalum*, starejše *tantalium*, po grški bajeslovni osebi Tantalu

téniska *téniske* samostalnik ženskega spola

[têniska]

POMEN

navadno v množini, knjižno pogovorno **nizko ali srednje visoko športno obuvalo, navadno iz sintetičnih materialov**; SIN.: knjižno pogovorno *adidaska*, knjižno pogovorno *superga*

► prid. beseda + sam. beseda

bele teniske

▪ Oblečen je bil v rdečo vetrovko in črne hlače, obut pa v bele *teniske*.

▪ Dopusta je konec; nanj me spomnijo samo še kup neopranega perila in blatne *teniske*.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

kupiti teniske | obuti teniske

▪ Da bi poudarila ležeren videz, je obula *teniske*.

▪ Nekateri radi kupujejo čevlje, sam pa si kupim *teniske*, ker čevljev pač ne nosim.

...

▪ Drobni valovi so butali ob podplate *tenisk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[téniska]

IPA: [ˈte:niska]

ednina

IMENOVALNIK: **téniska**

RODILNIK: **téniske**

DAJALNIK: **téniski**

TOŽILNIK: **ténisko**

MESTNIK: **pri téniski**

ORODNIK: **s ténisko**

dvojina

IMENOVALNIK: **téniski**

RODILNIK: **ténisk**

DAJALNIK: **téniskama**

TOŽILNIK: **téniski**

MESTNIK: **pri téniskah**

ORODNIK: **s téniskama**

množina

IMENOVALNIK: **téniske**

RODILNIK: **ténisk**

DAJALNIK: **téniskam**

TOŽILNIK: **téniske**

MESTNIK: **pri téniskah**

ORODNIK: **s téniskami**

TONEMSKO

[têniska]

IPA: [tê:niska]

ednina

IMENOVALNIK: **têniska**

RODILNIK: **têniske**

DAJALNIK: **têniski**

TOŽILNIK: **tênisko**

MESTNIK: **pri têniski**

ORODNIK: **s tênisko**

dvojina

IMENOVALNIK: **têniski**

RODILNIK: **tênisk**

DAJALNIK: **têniskama**

TOŽILNIK: **têniski**

MESTNIK: **pri têniskah**

ORODNIK: **s têniskama**

množina

IMENOVALNIK: **têniske**

RODILNIK: **tênisk**

DAJALNIK: **têniskam**

TOŽILNIK: **têniske**

MESTNIK: **pri têniskah**

ORODNIK: s tēniskami

IZVOR

↑tenis

terán *terána* samostalnik moškega spola

[terán]

POMEN

rdeče vino s sadno aromo iz grozdja trte refošk, ki ga po predpisanem tradicionalnem postopku proizvajajo na Krasu

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

piti, popiti teran | pridelovati teran

▪ V okolici Tomaja so obsežni vinogradi, kjer pridelujejo *teran*.

▪ Kraški *teran* pijemo kot mlado vino pri temperaturi od 14 °C do 16 °C.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domač teran | izbran, vrhunski teran | kraški teran

▪ Nad slovensko Istro pridelujejo iz trte refošk kraški *teran*.

▪ V pravilnik o izbranem *teranu*, ki je vrhunsko vino, smo zapisali, da je plutovinasti zamašek obvezen.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

kozarček, steklenica terana

▪ Na turistični kmetiji so jih gostoljubno sprejeli ob kozarčku *terana* in soka ter jim predstavili prenočišča.

▪ Podelili so nagrade najboljšim pridelovalcem *terana* in vinogradnikom z najbolje urejenimi mladimi vinogradi.

▶ priredna zveza

teran in cviček, teran in pršut, teran in refošk

▪ Domači so postregli z odličnim pršutom in *teranom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[terán]

IPA: [teˈraːn]

ednina

IMENOVALNIK: terán

RODILNIK: terána

DAJALNIK: teránu

TOŽILNIK: terán

MESTNIK: pri teránu

ORODNIK: s teránom

dvojina

IMENOVALNIK: terána

RODILNIK: teránov

DAJALNIK: teránoma

TOŽILNIK: terána

MESTNIK: pri teránih

ORODNIK: s teránoma

množina

IMENOVALNIK: teráni

RODILNIK: teránov

DAJALNIK: teránom

TOŽILNIK: teráne

MESTNIK: pri teránih

ORODNIK: s teráni

TONEMSKO

[terân]

IPA: [teˈraːn]

ednina

IMENOVALNIK: terân

RODILNIK: terâna

DAJALNIK: terânu

TOŽILNIK: terân

MESTNIK: pri terânu

ORODNIK: s terânom

dvojina

IMENOVALNIK: terâna

RODILNIK: teránov

DAJALNIK: teránoma

TOŽILNIK: terâna

MESTNIK: pri teránih

ORODNIK: s teránoma

množina

IMENOVALNIK: teráni

RODILNIK: teránov

DAJALNIK: teránom

TOŽILNIK: terâne

MESTNIK: pri teránih

ORODNIK: s teráni

IZVOR

prevzeto iz ben. it. ali furl. *teràn*, prvotno 'zemeljski', iz ben. it., furl. *tera* 'zemlja' < lat. *terra*, zaradi okusa, v katerem naj bi se občutila sled zemlje

teránov *teránova teránovo* pridevnik

[teránoʊ teránova teránovo]

POMEN

ki je iz terana ali vsebuje teran

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

teranov liker, kis | teranov toč | teranova omaka | teranova penina

▪ Podpri smo se s kraškimi dobrotami – seveda nista manjkala tudi teran in *teranov* liker.

▪ Pripravil je kraško panceto in *teranov* toč s popečeno polento.

▪ Posebna poslastica so bili domači njoki v *teranovi* omaki s pršutom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[teránoʊ teránova teránoʋo]

IPA: [tɛ'ra:nɔʊ tɛ'ra:nɔʋa tɛ'ra:nɔʋɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: teránov

RODILNIK: teránovega

DAJALNIK: teránovemu

TOŽILNIK: teránov

živo teránovega

MESTNIK: pri teránovem

ORODNIK: s teránovim

dvojina

IMENOVALNIK: teránova

RODILNIK: teránovih

DAJALNIK: teránovima

TOŽILNIK: teránova

MESTNIK: pri teránovih

ORODNIK: s teránovima

množina

IMENOVALNIK: teránovi

RODILNIK: teránovih

DAJALNIK: teránovim

TOŽILNIK: teránove

MESTNIK: pri teránovih

ORODNIK: s teránovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: teránova

RODILNIK: teránove

DAJALNIK: teránovi

TOŽILNIK: teránoʋo

MESTNIK: pri teránovi

ORODNIK: s teránoʋo

dvojina

IMENOVALNIK: teránovi

RODILNIK: teránovih

DAJALNIK: teránovima

TOŽILNIK: teránovi

MESTNIK: pri teránovih

ORODNIK: s teránovima

množina

IMENOVALNIK: teránove

RODILNIK: teránovih

DAJALNIK: teránovim

TOŽILNIK: teránove

MESTNIK: pri teránovih

ORODNIK: s teránovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: teránoʋo

RODILNIK: teránovega

DAJALNIK: teránovemu

TOŽILNIK: teránoʋo

MESTNIK: pri teránovem

ORODNIK: s teránovim

dvojina

IMENOVALNIK: teránovi

RODILNIK: teránovih

DAJALNIK: teránovima

TOŽILNIK: teránovi

MESTNIK: pri teránovih

ORODNIK: s teránovima

množina

IMENOVALNIK: teránova

RODILNIK: teránovih

DAJALNIK: teránovim

TOŽILNIK: teránova

MESTNIK: pri teránovih

ORODNIK: s teránovimi

TONEMSKO

[terânoʊ terânova terânoʋo]

IPA: [tɛrá:nɔʊ tɛrá:nɔʋa tɛrá:nɔʋɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: terânov

RODILNIK: terânovega

DAJALNIK: terânovemu

TOŽILNIK: terânov

živo terânovega

MESTNIK: pri terânovem

ORODNIK: s terânovim

dvojina

IMENOVALNIK: terânova

RODILNIK: terânovih

DAJALNIK: terânovima

TOŽILNIK: terânova

MESTNIK: pri terânovih

ORODNIK: s terânovima

množina

IMENOVALNIK: terânovi

RODILNIK: terânovih

DAJALNIK: terânovim

TOŽILNIK: terânove

MESTNIK: pri terânovih

ORODNIK: s terânovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: terânova

RODILNIK: terânove

DAJALNIK: terânovi

TOŽILNIK: terânoʋo

MESTNIK: pri terânovi

ORODNIK: s terânov**o**
dvojina

IMENOVALNIK: terânov**i**
RODILNIK: terânov**ih**
DAJALNIK: terânov**ima**
TOŽILNIK: terânov**i**
MESTNIK: pri terânov**ih**
ORODNIK: s terânov**ima**

množina

IMENOVALNIK: terânov**e**
RODILNIK: terânov**ih**
DAJALNIK: terânov**im**
TOŽILNIK: terânov**e**
MESTNIK: pri terânov**ih**
ORODNIK: s terânov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: terânov**o**
RODILNIK: terânov**ega**
DAJALNIK: terânov**emu**
TOŽILNIK: terânov**o**
MESTNIK: pri terânov**em**
ORODNIK: s terânov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: terânov**i**
RODILNIK: terânov**ih**
DAJALNIK: terânov**ima**
TOŽILNIK: terânov**i**
MESTNIK: pri terânov**ih**
ORODNIK: s terânov**ima**

množina

IMENOVALNIK: terânov**a**
RODILNIK: terânov**ih**
DAJALNIK: terânov**im**
TOŽILNIK: terânov**a**
MESTNIK: pri terânov**ih**
ORODNIK: s terânov**imi**

IZVOR

↑teran

tercét tercéta samostalnik moškega spola

[tercét]

POMEN

1. glasbena zasedba, sestavljena iz treh glasbenikov, navadno pevcev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pevski, vokalni tercet | ženski tercet

▪ Na odru je prvič po dvanajstih letih spet skupaj zapel izvirni Avsenikov pevski *tercet*.

▪ Razstavo bo spremljal koncert ženskega *terceta*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

tercet nastopi KJE

▪ Uvod v kulturno poletje bo koncertni večer, na katerem bosta nastopila ženski *tercet* in deklški pevski zbor.

2. skupina treh oseb, ki pri čem dobro sodelujejo, imajo skupno vlogo, cilj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Izjemno uigran igralski *tercet* je z občuteno, lirično interpretacijo grenke življenjske izpovedi treh predstavnikov »železne« generacije popolnoma osvojil in ganil številno občinstvo.

▪ Namesto poskusa umiritve strasti se je sodniški *tercet* odločil stopiti v ospredje in s tehničnima napakama kaznoval ljubljansko klop.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tercét]

IPA: [tɛr'tsɛ:t]

ednina

IMENOVALNIK: tercét

RODILNIK: tercéta

DAJALNIK: tercétu

TOŽILNIK: tercét

MESTNIK: pri tercétu

ORODNIK: s tercétom

dvojina

IMENOVALNIK: tercéta

RODILNIK: tercétov

DAJALNIK: tercétoma

TOŽILNIK: tercéta

MESTNIK: pri tercétih

ORODNIK: s tercétoma

množina

IMENOVALNIK: tercéti

RODILNIK: tercétov

DAJALNIK: tercétom

TOŽILNIK: tercéte

MESTNIK: pri tercétih

ORODNIK: s tercéti

TONEMSKO

[tercê:t]

IPA: [tɛrtsɛ:t]

ednina

IMENOVALNIK: tercê:t

RODILNIK: tercê:ta

DAJALNIK: tercê:tu

TOŽILNIK: tercê:t

MESTNIK: pri tercê:tu

ORODNIK: s tercê:tom

dvojina

IMENOVALNIK: tercê:ta

RODILNIK: tercê:tov

DAJALNIK: tercê:toma

TOŽILNIK: **tercêta**
MESTNIK: pri **tercêtih**
ORODNIK: s **tercêtoma**

množina

IMENOVALNIK: **tercêti**
RODILNIK: **tercêtov**
DAJALNIK: **tercêtom**
TOŽILNIK: **tercête**
MESTNIK: pri **tercêtih**
ORODNIK: s **tercêti**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Terzett*) iz it. *terzetto* iz *terzo* 'tretji' < lat. *tertius*

tercína **tercîne** samostalnik ženskega spola

[tercína]

POMEN

1. iz literarne vede trivrstična kitica, sestavljena iz jambskih enajstercev, z oklepajočo ali verižno rimo

- Sonet je običajno sestavljen iz dveh kvartin in dveh *tercin*.
- Božanska komedija obsega 100 spevov, napisanih v 14233 enajstercih, razvrščenih v *tercine*.

1.1. vsebina te kitice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V zadnji *tercini* je mogoče čutiti pesnikov naklon in odnos do vsakdanjosti ter ustvarjalnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tercína]

IPA: [tɛrˈtsiːna]

ednina

IMENOVALNIK: **tercína**
RODILNIK: **tercîne**
DAJALNIK: **tercîni**
TOŽILNIK: **tercîno**
MESTNIK: pri **tercîni**
ORODNIK: s **tercîno**

dvojina

IMENOVALNIK: **tercîni**
RODILNIK: **tercín**
DAJALNIK: **tercínama**
TOŽILNIK: **tercîni**
MESTNIK: pri **tercínah**
ORODNIK: s **tercínama**

množina

IMENOVALNIK: **tercîne**
RODILNIK: **tercín**
DAJALNIK: **tercínam**

TOŽILNIK: **tercîne**
MESTNIK: pri **tercínah**
ORODNIK: s **tercínami**

TONEMSKO

[tercína]

IPA: [tɛrˈtsiːnà]

ednina

IMENOVALNIK: **tercîna**
RODILNIK: **tercîne**
DAJALNIK: **tercîni**
TOŽILNIK: **tercîno**
MESTNIK: pri **tercîni**
ORODNIK: s **tercîno**

dvojina

IMENOVALNIK: **tercîni**
RODILNIK: **tercín**
DAJALNIK: **tercínama**
TOŽILNIK: **tercîni**
MESTNIK: pri **tercínah**
ORODNIK: s **tercínama**

množina

IMENOVALNIK: **tercîne**
RODILNIK: **tercín**
DAJALNIK: **tercínam**
TOŽILNIK: **tercîne**
MESTNIK: pri **tercínah**
ORODNIK: s **tercínami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Terzina*) iz it. *terzina* iz *terzo* 'tretji'

teriêr **teriêrja** samostalnik moškega spola

[terijêr]

POMEN

pes navadno s srednje dolgo resasto dlako in neizrazitim čelom

- *Terierji* so najštevilnejša pasemska skupina, ki šteje približno 30 različnih pasem.
- Žimasto dlako, kot jo imajo *terierji*, šnavcerji ali ostrodlaki jazbečarji, moramo ročno trimati vsake tri do štiri mesece.
- Za časa rimskega imperija so že poznali pastirske, bojne, lovske in sledne pse, *terierje* in družne pse.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[terijêr]

IPA: [tɛriˈjɛːr]

ednina

IMENOVALNIK: **teriêr**
RODILNIK: **teriêrja**

DAJALNIK: teriêrju
TOŽILNIK: teriêrja
MESTNIK: pri teriêrju
ORODNIK: s teriêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: teriêrja
RODILNIK: teriêrjev
DAJALNIK: teriêrjema
TOŽILNIK: teriêrja
MESTNIK: pri teriêrjih
ORODNIK: s teriêrjema

množina

IMENOVALNIK: teriêrji
RODILNIK: teriêrjev
DAJALNIK: teriêrjem
TOŽILNIK: teriêrje
MESTNIK: pri teriêrjih
ORODNIK: s teriêrji

TONEMSKO

[terijêr]

IPA: [terijé:r]

ednina

IMENOVALNIK: teriêr
RODILNIK: teriêrja
DAJALNIK: teriêrju
TOŽILNIK: teriêrja
MESTNIK: pri teriêrju
ORODNIK: s teriêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: teriêrja
RODILNIK: teriêrjev
DAJALNIK: teriêrjema
TOŽILNIK: teriêrja
MESTNIK: pri teriêrjih
ORODNIK: s teriêrjema

množina

IMENOVALNIK: teriêrji
RODILNIK: teriêrjev
DAJALNIK: teriêrjem
TOŽILNIK: teriêrje
MESTNIK: pri teriêrjih
ORODNIK: s teriêrji

STALNE ZVEZE

airedalski terier

velik pes rdečkasto rjave barve z velikimi simetričnimi črnimi ali sivimi lisami po hrbtu, z daljšim oglatim gobcem in daljšo dlako pod gobcem, ki spominja na brado

▪ *Airedalski terier* je močan, mišičast in skladno grajen pes s trdo, gosto in žimasto dlako.

- *Airedalski terierji* so odlični družinski psi, primerni za bivanje v stanovanjih, saj jim dlaka ne odpada.
- Ostrodlakemu kožuhu iz trdih, gostih dlak, kot ga ima *airedalski terier*, sijaj ohranjamo z vsakodnevnim krtačenjem.

ameriški staffordshirski terier

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo in privihanimi uhlji; SIN.: ameriški staffordski terier

- *Ameriški staffordshirski terier* je močan in širokopleč pes, ki zraste do 48 cm v višino in doseže do 30 kilogramov telesne teže.
- *Ameriški staffordshirski terier* je pasma psa, ki je nastala v drugi polovici 19. stoletja s križanjem buldoga in terierja.

ameriški staffordski terier; in ameriški stafordski terier

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo in privihanimi uhlji; SIN.: ameriški staffordshirski terier

- *Ameriški staffordski terier*, ki sem ga imel 13 let, je z mano preživel lep del mojega življenja.
- Imamo psa, *ameriškega staffordskega terierja*, ki je star dve leti in živi z nami v stanovanju.

ameriški stafordski terier; in ameriški staffordski terier

velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo in privihanimi uhlji; SIN.: ameriški staffordshirski terier

- *Ameriški stafordski terier* je zelo nežen pes.
- Mešanca z *ameriškim stafordskim terierjem* je dobil, ko je bil ta še mladiček.

beli višavski terier

majhen pes s srednje dolgo dlako bele barve, pokončnimi koničastimi uhlji in temnimi očmi; SIN.: višavski terier

- *Beli višavski terierji* radi delajo in se učijo, a njihova vzgoja zahteva veliko potrpežljivosti, vztrajnosti in doslednosti, učenje pa mora biti zanimivo.
- *Beli višavski terierji* so zvesti in predani družinski psi, ki so primerni tako za življenje v mestu kot na podeželju.

bostonski terier

majhen kratkodlak pes črnkaste ali rdečkasto rjave barve z belimi lisami, zlasti po prsih, nogah in glavi, ploskim gobcem, pokončnimi uhlji in rahlo izbočenimi očmi

- *Bostonski terier* ima rad otroke in je zelo prijazen.

- *Bostonski terier* je ameriška pasma, ki je nastala v 19. stoletju s križanjem angleškega buldoga, bulterierja, bokserja in izumrlega belega terierja.

Črni ruski terier

zelo velik pes s srednje dolgo dlako črne barve, večjo glavo in daljšo dlako na glavi, ki spominja na brado, brke in obrvi

- *Črni ruski terier* je samozavesten, velik in močan pes, nezaupljiv do tujcev ter zelo vzdržljiv.
- *Črni ruski terier* ima dvojno, vremensko odporno dlako srednje dolžine.
- *Črni ruski terier* je bil v osnovi razvit kot delovna pasma, zato je nad njegovo sposobnostjo šolanja in visokim pragom potrpežljivosti navdušen vsak novi lastnik.

irski mehkodlaki pšenični terier

srednje velik dolgdlak pes bež ali rumenkasto rjave barve, s podolgovato glavo, privihanimi uhlji in daljšo dlako na glavi, ki spominja na brado, brke in obrvi

- *Irski mehkodlaki pšenični terier* nima ostre dlake, ki je sicer skorajda zaščitni znak večine terierjev, temveč ima mehko in svileno dlako brez podlanke.
- *Irski mehkodlaki pšenični terier* je odličen pes za otroke in se z njimi dobro ujame, seveda pod pogojem, da tudi otroci spoštujejo njega.
- Nekatere izmed sposobnosti *irskega mehkodlakega pšeničnega terierja* so lov, straženje hiše, iztrebljanje glodavcev in varovanje živine.

irski terier

srednje velik pes rdečkasto rjave barve z daljšim oglatim gobcem in privihanimi uhlji

- *Irski terier* je inteligenten in učljiv pes, vendar tudi samosvoj; učiti ga morate z vztrajnostjo in začeti zelo hitro.
- *Irski terier* je zelo ljubeč do svojih lastnikov, še posebej do otrok.

Jack Russell terier

majhen pes bele barve s črnkastimi ali rjavkastimi lisami, zlasti po glavi, hrbtu in repu, krajšimi nogami in privihanimi uhlji

- Živahni in včasih kar malce hiperaktivni *Jack Russell terierji* so zaradi svoje igrivosti zelo priljubljeni.
- *Jack Russell terier* je majhen, kompakten, igriv pes, poln energije, hkrati pa neustrašen, neodvisen in pogumen.

jorkširski terier; in yorkshirski terier

zelo majhen dolgdlak pes sivkaste in rumenkasto rjave barve, s pokončnimi koničastimi uhlji in daljšo dlako na glavi, ki sega čez oči

- *Jorkširski terier* sodi med tako imenovane pritlikave pse, njegova plečna višina je od 22,5 do 23,5 cm, telesna teža pa od 2,5 do 3,1 kilograma.

pitbul terier

kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo glavo z neizrazitim čelom in privihanimi uhlji; SIN.: pitbul

- Pravilno socializirani *pitbul terierji* veljajo za krotke in so zaradi svoje inteligentne in igrive narave odlični psi za športne družine.
- *Pitbul terier* je bolj primeren za družine z večjimi otroki, vendar se tudi z manjšimi otroki dobro razume.
- Mešanec med labradorcem in *pitbul terierjem* se je urno prebijal med ostanki porušene stavbe in občasno pogledoval proti lastniku.

staffordski terier; in stafordski terier

srednje velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo okroglasto glavo in privihanimi uhlji; SIN.: staffordshirski bulterier

- Zelo je vesel novega družinskega člana, *staffordskega terierja*.

stafordski terier; in staffordski terier

srednje velik kratkodlak pes s krepkim telesom, večjo okroglasto glavo in privihanimi uhlji; SIN.: staffordshirski bulterier

- Ljudje pasmam, kot so pitbul, *stafordski terier*, rotvajler in podobne, hitro prilepijo oznako nevarne – pa ni tako, nevaren ali nenevaren je lahko prav vsak pes.

škotski terier

majhen dolgdlak pes, navadno črne ali bež barve, s krajšimi nogami, daljšim oglatim gobcem, pokončnimi uhlji in daljšo dlako na glavi, ki spominja na brado, brke in obrvi

- *Škotski terier* ima kompaktno, grobo, žimasto krovno dlako in mehko zaščitno, vremensko odporno podlanko.
- *Škotski terier* je ljubezniv, živahen, pogumen in je zelo dober čuvaj.
- *Škotski terierji* zelo radi kopljejo luknje, tekajo, se igrajo z žogo in uživajo v vseh pasjih športih, večina pa ne mara plavanja.

tibetanski terier

majhen dolgodlak pes s povešenimi uhlji, košatim zavitim repom in daljšo dlako na glavi, ki sega čez oči

- *Tibetanski terier* je vsestranski, zelo zvest, ljubeč in samozavesten pes.
- Pravijo, da so *tibetanske terierje* že pred 2000 leti vzgajali menihi v samostanih.
- *Tibetanski terier* ima srednje veliko, mišičasto in kompaktno telo, velja pa za izredno gibčnega psa.

višavski terier

majhen pes s srednje dolgo dlako bele barve, pokončnimi koničastimi uhlji in temnimi očmi;

SIN.: beli višavski terier

- *Višavski terier* ima gosto dlako, ki ga varuje pred mrazom in vlago.
- *Višavski terier* je potomec starih škotskih terierjev, ki so jih stoletja dolgo uporabljali za lov na glodavce in lisice.

yorkshirski terier; in jorkširski terier

zelo majhen dolgodlak pes sivkaste in rumenkasto rjave barve, s pokončnimi koničastimi uhlji in daljšo dlako na glavi, ki sega čez oči

- *Yorkshirski terierji* imajo tanko dlako, nimajo pa podlanke, ki bi jih varovala pred mrazom.
- Dolgo, svilnato dlako *yorkshirskih terierjev* je treba redno vzdrževati.

BESEDOTVORJE

ženski spol: terierka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Terrier* in angl. *terrier (dog)*, dobesedno 'zemeljski (pes)' iz srfr. *terrier* iz srlat. *terrarius* iz *terra* 'zemlja'

teriêrka teriêrke samostalnik ženskega spola

[teri'jêrka]

POMEN

samica terierja

- Imam *terierko* črne barve, ki me zvesto spremlja že 11 let.
- Pri nas mačke živijo skupaj z dvema kužkoma, velikim mešancem in majhno *terierko*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[teri'jêrka]

IPA: [teri'jɛ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: teriêrka

RODILNIK: teriêrke

DAJALNIK: teriêrki

TOŽILNIK: teriêrko

MESTNIK: pri teriêrki

ORODNIK: s teriêrko

dvojina

IMENOVALNIK: teriêrki

RODILNIK: teriêrk

DAJALNIK: teriêrkama

TOŽILNIK: teriêrki

MESTNIK: pri teriêrkah

ORODNIK: s teriêrkama

množina

IMENOVALNIK: teriêrke

RODILNIK: teriêrk

DAJALNIK: teriêrkam

TOŽILNIK: teriêrke

MESTNIK: pri teriêrkah

ORODNIK: s teriêrkami

TONEMSKO

[teri'jêrka]

IPA: [teri'jɛ:rka]

ednina

IMENOVALNIK: teriêrka

RODILNIK: teriêrke

DAJALNIK: teriêrki

TOŽILNIK: teriêrko

MESTNIK: pri teriêrki

ORODNIK: s teriêrko

dvojina

IMENOVALNIK: teriêrki

RODILNIK: teriêrk

DAJALNIK: teriêrkama

TOŽILNIK: teriêrki

MESTNIK: pri teriêrkah

ORODNIK: s teriêrkama

množina

IMENOVALNIK: teriêrke

RODILNIK: teriêrk

DAJALNIK: teriêrkam

TOŽILNIK: teriêrke

MESTNIK: pri teriêrkah

ORODNIK: s teriêrkami

STALNE ZVEZE

bostonska terierka

samica bostonskega terierja

- V stiski ji je bila v veliko oporo *bostonska terierka*, ki jo je dobila v dar, ko se je odselila od doma.

jorkširska terierka; in yorkshirska terierka

samica jorkširskega terierja

- Imamo *jorkširska terierko*, ki vedno hodi z nami na počitnice in izlete.
- Z velikim veseljem skrbi za kar dve ljubki in prijazni živalski družinski prijateljici, bernsko ovčarko in *jorkširska terierko*.

škotska terierka

samica škotskega terierja

- Prikupna črna *škotska terierka* je bila stalna spremljevalka predsednika Franklina D. Roosevelta.

višavska terierka

samica višavskega terierja

- V prostem času se veliko ukvarja s športom, doma pa ima tudi *višavsko terierko*, ki jo je treba vsaj dvakrat na dan peljati na sprehod.

yorkshirska terierka; in jorkširska terierka

samica yorkshirskega terierja

- Naša psička je *yorkshirska terierka*, in kakor se za terierje spodobi, ima neizmerno veliko energije.

IZVOR

↑terier

terína teríne samostalnik ženskega spola

[terína]

POMEN

1. kuhana ali pečena jed iz v plasti naloženih ali sesekljanih sestavin, navadno postrežena v rezinah kot hladna predjed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ribja terina | zelenjavna terina

- Z dnevnega menija smo naročili ribjo *terino* z mlado blitvo in bezgovim cvetjem.
- Sladice so jemale dih, morda pa je bila čokoladna *terina* še za črtico bolj omamna od drugih.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Terino* narežemo na rezine in prelijemo s prelivom.
- *Terino* zvrnemo iz modela.

...

▪ Model za *terino* obložimo z aluminijevo folijo in namažemo z olivnim oljem.

1.1. posoda za pripravo te jedi

- Zmes nadevamo v skodelo ali *terino*.
- Previdno očistimo sardele in jim odstranimo koščice, jih položimo v *terino* in prelijemo z marinado.
- Pašteto zvrnemo iz *terine*, preostanek maščobe, ki jo obdaja, pa obrišemo s papirnato brisačo.

2. večja lončena posoda, navadno za postrežbo jedi

- Na dno *terine* vlijemo za približno 1 cm stopljene svinjske masti in počakamo, da se strdi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[terína]

IPA: [tɛ'ri:na]

ednina

IMENOVALNIK: terína

RODILNIK: teríne

DAJALNIK: teríni

TOŽILNIK: teríno

MESTNIK: pri teríni

ORODNIK: s teríno

dvojina

IMENOVALNIK: teríni

RODILNIK: terín

DAJALNIK: terínama

TOŽILNIK: teríni

MESTNIK: pri terínah

ORODNIK: s terínama

množina

IMENOVALNIK: teríne

RODILNIK: terín

DAJALNIK: terínam

TOŽILNIK: teríne

MESTNIK: pri terínah

ORODNIK: s terínami

TONEMSKO

[terína]

IPA: [tɛri:ná]

ednina

IMENOVALNIK: terína

RODILNIK: teríne

DAJALNIK: teríni

TOŽILNIK: teríno

MESTNIK: pri teríni

ORODNIK: s teríno

dvojina

IMENOVALNIK: teríni

RODILNIK: terín

DAJALNIK: terínama

TOŽILNIK: teríni

MESTNIK: pri terínah

ORODNIK: s terínama

množina

IMENOVALNIK: teríne

RODILNIK: terín

DAJALNIK: terínam

TOŽILNIK: teríne

MESTNIK: pri terínah

ORODNIK: s terínami

IZVOR

prevzeto iz frc. *terrine*, prvotneje 'lončena, glinena posoda', iz *terre* 'zemlja' < lat. *terra*

teropód teropóda samostalnik moškega spola

[teropót teropóda]

POMEN

iz zoologije **dinozaver**, navadno mesojedi, s tremi prsti na nogah in dvonožno hojo; primerjaj lat.

Theropoda

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Zobje, roke, stopala in deli repa kažejo, da je najdeni *teropod* del doslej neznane veje dinozavrov iz družine dromeozavrov.

...

- Poleg ostankov *teropodov* so v tem najdišču odkrili tudi razvito stopalo velikega rastlinojedega prozavropoda.

IZGOVOR IN OBLIKE**JAKOSTNO**

[teropót teropóda]

IPA: [tɛrɔ'pɔ:t tɛrɔ'pɔ:da]

ednina

IMENOVALNIK: teropód
 RODILNIK: teropóda
 DAJALNIK: teropódu
 TOŽILNIK: teropóda
 MESTNIK: pri teropódu
 ORODNIK: s teropódom

dvojina

IMENOVALNIK: teropóda
 RODILNIK: teropódov
 DAJALNIK: teropódoma
 TOŽILNIK: teropóda
 MESTNIK: pri teropódih
 ORODNIK: s teropódoma

množina

IMENOVALNIK: teropódi
 RODILNIK: teropódov
 DAJALNIK: teropódom
 TOŽILNIK: teropóde
 MESTNIK: pri teropódih
 ORODNIK: s teropódi

TONEMSKO

[teropót teropóda]

IPA: [tɛrɔpót tɛrɔpódà]

ednina

IMENOVALNIK: teropód
 RODILNIK: teropóda
 DAJALNIK: teropódu
 TOŽILNIK: teropóda
 MESTNIK: pri teropódu

ORODNIK: s teropódom
dvojina

IMENOVALNIK: teropóda
 RODILNIK: teropódov
 DAJALNIK: teropódoma
 TOŽILNIK: teropóda
 MESTNIK: pri teropódih
 ORODNIK: s teropódoma

množina

IMENOVALNIK: teropódi
 RODILNIK: teropódov
 DAJALNIK: teropódom
 TOŽILNIK: teropóde
 MESTNIK: pri teropódih
 ORODNIK: s teropódi

IZVOR

prevzeto (prek angl. *theropod*, nem. *Theropode*, frc. *théropode*) iz nlat. *theropodus* iz gr. *thḗr* 'zver' + gr. *poús* 'noga, stopalo'

Th simbol**POMEN**

simbol za kemijski element *torij*

- Vsebnost torija (*Th*) v vzorcih naravnega kamna variira od meje detekcije pa do 67 mg/kg v vzorcu granita, bogatega s kremenom.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Th*, simbola za element ↑torij

thomsonov thomsonova thomsonovo; in

Thomsonov pridevnik

[tómsonou tómsonova tómsonovo]

IZGOVOR IN OBLIKE**JAKOSTNO**

[tómsonou tómsonova tómsonovo]

IPA: [tɔ:msɔnɔu tɔ:msɔnɔva tɔ:msɔnɔvɔ]

OSNOVNIK**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: [tómsonou]
 RODILNIK: [tómsonovega]
 DAJALNIK: [tómsonovemu]
 TOŽILNIK: [tómsonou]
 živo [tómsonovega]
 MESTNIK: [pri tómsonovem]
 ORODNIK: [s tómsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tómsonova]
 RODILNIK: [tómsonovih]
 DAJALNIK: [tómsonovima]

TOŽILNIK: [tómsonova]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tómsonovi]
RODILNIK: [tómsonovih]
DAJALNIK: [tómsonovim]
TOŽILNIK: [tómsonove]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [tómsonova]
RODILNIK: [tómsonove]
DAJALNIK: [tómsonovi]
TOŽILNIK: [tómsonovo]
MESTNIK: [pri tómsonovi]
ORODNIK: [s tómsonovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [tómsonovi]
RODILNIK: [tómsonovih]
DAJALNIK: [tómsonovima]
TOŽILNIK: [tómsonovi]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tómsonove]
RODILNIK: [tómsonovih]
DAJALNIK: [tómsonovim]
TOŽILNIK: [tómsonove]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [tómsonovo]
RODILNIK: [tómsonovega]
DAJALNIK: [tómsonovemu]
TOŽILNIK: [tómsonovo]
MESTNIK: [pri tómsonovem]
ORODNIK: [s tómsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tómsonovi]
RODILNIK: [tómsonovih]
DAJALNIK: [tómsonovima]
TOŽILNIK: [tómsonovi]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tómsonova]
RODILNIK: [tómsonovih]
DAJALNIK: [tómsonovim]
TOŽILNIK: [tómsonova]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovimi]

TONEMSKO

[tòmsonou tòmsonova tòmsonovo]
IPA: [tò:msòɲou tó:msòɲova tó:msòɲovo]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [tòmsonou]
RODILNIK: [tòmsonovega]
DAJALNIK: [tòmsonovemu]
TOŽILNIK: [tòmsonou]
živo [tòmsonovega]
MESTNIK: [pri tòmsonovem]
ORODNIK: [s tòmsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tòmsonova]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovima]
TOŽILNIK: [tòmsonova]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tòmsonovi]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovim]
TOŽILNIK: [tòmsonove]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [tòmsonova]
RODILNIK: [tòmsonove]
DAJALNIK: [tòmsonovi]
TOŽILNIK: [tòmsonovo]
MESTNIK: [pri tòmsonovi]
ORODNIK: [s tòmsonovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [tòmsonovi]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovima]
TOŽILNIK: [tòmsonovi]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tòmsonove]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovim]
TOŽILNIK: [tòmsonove]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [tòmsonovo]
RODILNIK: [tòmsonovega]

DAJALNIK: [tòmsonovemu]
TOŽILNIK: [tòmsonovo]
MESTNIK: [pri tòmsonovem]
ORODNIK: [s tòmsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tòmsonovi]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovima]
TOŽILNIK: [tòmsonovi]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tòmsonova]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovim]
TOŽILNIK: [tòmsonova]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovimi]

IMENOVALNIK: [tòmsonova]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovima]
TOŽILNIK: [tòmsonova]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tòmsonovi]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovim]
TOŽILNIK: [tòmsonove]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [tòmsonova]
RODILNIK: [tòmsonove]
DAJALNIK: [tòmsonovi]
TOŽILNIK: [tòmsonovo]
MESTNIK: [pri tòmsonovi]
ORODNIK: [s tòmsonovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [tòmsonovi]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovima]
TOŽILNIK: [tòmsonovi]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tòmsonove]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovim]
TOŽILNIK: [tòmsonove]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [tòmsonovo]
RODILNIK: [tòmsonovega]
DAJALNIK: [tòmsonovemu]
TOŽILNIK: [tòmsonovo]
MESTNIK: [pri tòmsonovem]
ORODNIK: [s tòmsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tòmsonovi]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovima]
TOŽILNIK: [tòmsonovi]
MESTNIK: [pri tòmsonovih]
ORODNIK: [s tòmsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tòmsonova]
RODILNIK: [tòmsonovih]
DAJALNIK: [tòmsonovim]

STALNE ZVEZE

thomsonova gazela; in Thomsonova gazela

iz zoologije manjša gazela z rdečkasto rjavim hrbtom in črno progo na boku; primerjaj lat. *Eudorcas thomsonii*

- Poznamo okrog 18 vrst gazel, kot so dolgovratna, rdečečela, skokonoga in *thomsonova gazela*.
- Gepard se hrani s srednje velikimi kopitarji, s *thomsonovimi gazelami*, z večjimi antilopami in manjšimi sesalci.

IZVOR

↑Thomsonov

Thomsonov Thomsonova Thomsonovo; in

thomsonov pridevnik

[tòmsonov̩ tòmsonova tòmsonovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tòmsonov̩ tòmsonova tòmsonovo]

IPA: [ˈtoːmsɔnɔv̩ ˈtoːmsɔnɔva ˈtoːmsɔnɔvɔ]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [tòmsonov̩]
RODILNIK: [tòmsonovega]
DAJALNIK: [tòmsonovemu]
TOŽILNIK: [tòmsonov̩]
živo [tòmsonovega]
MESTNIK: [pri tòmsonovem]
ORODNIK: [s tòmsonovim]

dvojina

TOŽILNIK: [tómsonova]
MESTNIK: [pri tómsonovih]
ORODNIK: [s tómsonovimi]

TONEMSKO

[tômsonou tômsonova tômsonovo]
IPA: [tó:msə̀nəu tó:msə̀nəva tó:msə̀nəvə]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: [tômsonou]
RODILNIK: [tômsonovega]
DAJALNIK: [tômsonovemu]
TOŽILNIK: [tômsonou]
živo [tômsonovega]
MESTNIK: [pri tômsonovem]
ORODNIK: [s tômsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tômsonova]
RODILNIK: [tômsonovih]
DAJALNIK: [tômsonovima]
TOŽILNIK: [tômsonova]
MESTNIK: [pri tômsonovih]
ORODNIK: [s tômsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tômsonovi]
RODILNIK: [tômsonovih]
DAJALNIK: [tômsonovim]
TOŽILNIK: [tômsonove]
MESTNIK: [pri tômsonovih]
ORODNIK: [s tômsonovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: [tômsonova]
RODILNIK: [tômsonove]
DAJALNIK: [tômsonovi]
TOŽILNIK: [tômsonovo]
MESTNIK: [pri tômsonovi]
ORODNIK: [s tômsonovo]

dvojina

IMENOVALNIK: [tômsonovi]
RODILNIK: [tômsonovih]
DAJALNIK: [tômsonovima]
TOŽILNIK: [tômsonovi]
MESTNIK: [pri tômsonovih]
ORODNIK: [s tômsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tômsonove]
RODILNIK: [tômsonovih]
DAJALNIK: [tômsonovim]
TOŽILNIK: [tômsonove]
MESTNIK: [pri tômsonovih]
ORODNIK: [s tômsonovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: [tômsonovo]
RODILNIK: [tômsonovega]
DAJALNIK: [tômsonovemu]
TOŽILNIK: [tômsonovo]
MESTNIK: [pri tômsonovem]
ORODNIK: [s tômsonovim]

dvojina

IMENOVALNIK: [tômsonovi]
RODILNIK: [tômsonovih]
DAJALNIK: [tômsonovima]
TOŽILNIK: [tômsonovi]
MESTNIK: [pri tômsonovih]
ORODNIK: [s tômsonovima]

množina

IMENOVALNIK: [tômsonova]
RODILNIK: [tômsonovih]
DAJALNIK: [tômsonovim]
TOŽILNIK: [tômsonova]
MESTNIK: [pri tômsonovih]
ORODNIK: [s tômsonovimi]

STALNE ZVEZE

Thomsonova gazela; in thomsonova gazela

iz zoologije manjša gazela z rdečkasto rjavim
hrbtom in črno progo na boku; primerjaj lat. *Eudorcas
thomsonii*

• Skupine *Thomsonovih gazel* so precej nestabilne –
samec namreč lahko zbere okrog sebe od 5 do 65
samic z mladiči.

IZVOR

prevzeto iz angl. *Thomson's (gazelle)*
'Thomsonova (gazela)', po britanskem geologu in
raziskovalcu Josephu Thomsonu (1858–1895)

tiranozáver tiranozávra samostalnik moškega spola

[tiranozávər]

POMEN

**1. velik mesojedi dinozaver z veliko glavo z
ostrimi zakrivljenimi zobmi, majhnimi
sprednjimi okončinami in dvonožno hojo;** primerjaj
lat. *Tyrannosaurus rex*; SIN.: iz zoologije tiranozaver reks, iz
zoologije tiranozaver rex

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

kosti, okostje tiranozavra

- Ameriški znanstvenik, ki je letos poleti našel pet
okostij *tiranozavrov*, je prepričan, da je fosilov te
vrste ohranjenih več, kakor si mislimo.
- Skupina triceratopov je pred napadom
tiranozavrov zavarovala mladiče tako, da so se
odrasli postavili v krog.

► prid. beseda + **sam. beseda**
mogočen, strašen tiranozaver

- Znanstveniki so s pomočjo proteina iz 68 milijonov let stare kosti dinosavra razkrili, da je mogočni *tiranozaver* daljni sorodnik piščancev.

2. podoba, ki predstavlja velikega mesojedega dinosavra z veliko glavo z ostrimi zakrivljenimi zobmi

- V naravni velikosti si lahko obiskovalci med drugim ogledajo krvoločnega *tiranozavra*, manjšega velociraptorja in velikega plenilca alozavra.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tiranozávr̩]

IPA: [tiranɔ'za:v̩r̩]

ednina

IMENOVALNIK: tiranozáver

RODILNIK: tiranozávra

DAJALNIK: tiranozávru

TOŽILNIK: tiranozávra

MESTNIK: pri tiranozávru

ORODNIK: s tiranozávrom

dvojina

IMENOVALNIK: tiranozávra

RODILNIK: tiranozávrov

DAJALNIK: tiranozávroma

TOŽILNIK: tiranozávra

MESTNIK: pri tiranozávr̩h

ORODNIK: s tiranozávroma

množina

IMENOVALNIK: tiranozávri

RODILNIK: tiranozávrov

DAJALNIK: tiranozávrom

TOŽILNIK: tiranozávre

MESTNIK: pri tiranozávr̩h

ORODNIK: s tiranozávr̩i

TONEMSKO

[tiranozávr̩]

IPA: [tiranɔzà:v̩r̩]

ednina

IMENOVALNIK: tiranozáver

RODILNIK: tiranozávra

DAJALNIK: tiranozávru

TOŽILNIK: tiranozávra

MESTNIK: pri tiranozávru

ORODNIK: s tiranozávrom

dvojina

IMENOVALNIK: tiranozávra

RODILNIK: tiranozávrov tudi tiranozávrov

DAJALNIK: tiranozávroma

TOŽILNIK: tiranozávra

MESTNIK: pri tiranozávr̩h tudi pri tiranozávr̩h

ORODNIK: s tiranozávroma

množina

IMENOVALNIK: tiranozávri

RODILNIK: tiranozávrov tudi tiranozávrov

DAJALNIK: tiranozávrom

TOŽILNIK: tiranozávre

MESTNIK: pri tiranozávr̩h tudi pri tiranozávr̩h

ORODNIK: s tiranozávr̩i tudi s tiranozávr̩i

STALNE ZVEZE

tiranozaver reks; tudi **tiranozaver rex**

iz zoologije velik mesojedi dinosaver z veliko glavo z ostrimi zakrivljenimi zobmi, majhnimi sprednjimi okončinami in dvonožno hojo; primerjaj

lat. *Tyrannosaurus rex*; SIN.: tiranozaver

- Postavlja se zanimiva in verjetna domneva, da so bili tudi mladiči velikega *tiranozavra reksa* od izvalitve iz jajca pa vse do neke določene stopnje rasti pokriti s perjem.

tiranozaver rex; glej **tiranozaver reks**

iz zoologije velik mesojedi dinosaver z veliko glavo z ostrimi zakrivljenimi zobmi, majhnimi sprednjimi okončinami in dvonožno hojo; primerjaj

lat. *Tyrannosaurus rex*; SIN.: tiranozaver

- Glede na velikost in mesto najdbe okostja so raziskovalci takoj sklepali, da gre za odtis zob *tiranozavra rexa*.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Tyrannosaurus*, angl. *tyrannosaurus*, frc. *tyrannosaure*) iz nlat. *tyrannosaurus* iz ↑tiran + ↑zaver

Tl simbol

POMEN

simbol za kemijski element *talij*

- Talij (*Tl*) pridobivajo iz pirita ali bakrovega peščena.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *Tl*, simbola za element ↑talij

tòp¹ tōpa samostalnik moškega spola

[tòp]

POMEN

1. orožje z daljšo cevjo za izstreljevanje granat, navadno v oddaljen cilj

► prid. beseda + **sam. beseda**

- n*-centimetrski, *n*-milimetrski top | hitrostrelni top | ladijski, tankovski top | protiletalski, protiklepni, protitankovski top

- Letala so oborožena z močnimi dvojnimi dvajsetmilimetrskimi *topovi*.
- Razvoj tankov je zahteval razvoj protitankovskih *topov*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

top grmi | top izstrelil KAJ

- *Topovi* so grmeli dvakrat po pol ure z vmesnim polurnim premorom.
- Enocevni protiletalski *topovi* izstrelijo 60 granat, kolikor jih gre v boben, v manj kot petih sekundah.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

obstreljevati, streljati s topovi | opremiti se s topovi | tolči s topovi

- Na poti nazaj so jih močno obstreljevali s protiletalskimi *topovi*.
- Obrambno sposobnost ladijskih konvojev povečajo tudi tako, da trgovske ladje opremijo s *topovi* in protiletalskim orožjem.

...

▪ Grmenje *topov* v gorskem grebenu na levi strani je pričalo, da se tam bitka nadaljuje.

▪ Ladja je imela šest *topov* kalibra 381 mm.

2. naprava za izstreljevanje, izmetavanje česa

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

snežni top | vodni top

- Policija je proti izgrednikom v obeh mestih uporabila vodne *topove*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Letos bomo prvič lahko vse smučišče zasnežili s *topovi*.
- Kljub pomanjkanju pravega snega in vremenskim težavam v zadnjem tednu so s *topovi* zasnežili dobro tretjino od 34 kilometrov urejenih smučarskih prog.

3. šahovska figura, ki se premika po vodoravnih in navpičnih vrstah na šahovnici

- Šahovski as doslej še ni premikal *topa*.
- Črni napade belega *topa* in tako prepreči pobeg belega kralja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tòp]

IPA: [ˈtɔp]

ednina

IMENOVALNIK: tòp

RODILNIK: tòpa

DAJALNIK: tòpu

TOŽILNIK: tòp

MESTNIK: pri tòpu

ORODNIK: s tòpom

dvojina

IMENOVALNIK: topôva

RODILNIK: topôv

DAJALNIK: topôvoma

TOŽILNIK: topôva

MESTNIK: pri topôvih

ORODNIK: s topôvoma

množina

IMENOVALNIK: topôvi

RODILNIK: topôv

DAJALNIK: topôvom

TOŽILNIK: topôve

MESTNIK: pri topôvih

ORODNIK: s topôvi

TONEMSKO

[tòp]

IPA: [ˈtɔp]

ednina

IMENOVALNIK: tòp

RODILNIK: tòpa

DAJALNIK: tòpu

TOŽILNIK: tòp

MESTNIK: pri tòpu

ORODNIK: s tòpom

dvojina

IMENOVALNIK: topôva

RODILNIK: topôv

DAJALNIK: topôvoma

TOŽILNIK: topôva

MESTNIK: pri topôvih

ORODNIK: s topôvoma

množina

IMENOVALNIK: topôvi

RODILNIK: topôv

DAJALNIK: topôvom

TOŽILNIK: topôve

MESTNIK: pri topôvih

ORODNIK: s topôvi

FRAZELOGIJA

izstreliti/ustreliti/odgovoriti ipd. kot iz topa (*kaj*)

izstreliti kot iz topa (*kaj*)

ustreliti kot iz topa (*kaj*)

odgovoriti kot iz topa (*kaj*)

odvrniti kot iz topa

hitro, odločno izreči kaj, odgovoriti na kaj; brez pomisleka povedati kaj

- Poezijo obožuje že od majhnega, na pamet zna tudi nekatere slovenske pesnike. Še preden nam ga je uspelo vprašati, kateri so to, *je kot iz topa izstrelil* nekaj verzov, ki naj bi pripadali Antonu Aškercu.

- Prave rešitve *nisem ustrelil kot iz topa* in še ko sem testno polo oddal, nisem bil prepričan, če imam prav.

- Iz esejev je razvidno, da je tradicionalno pojmovanje, da mora učitelj znati učencem *odgovoriti* na prav vsako vprašanje *kot iz topa*, na splošno med študenti precej razširjeno.
- Na vprašanje, kdo so po njegovem glavni favoriti na dirki po Grčiji, *je kot iz topa odvrnil*, da sta pravzaprav le dva.

kot bi izstrelil iz topa

zelo hitro, odločno; brez pomisleka

- »Odgovor je jasen,« je hitro, *kot bi izstrelil iz topa*, odgovoril.
- »Ne,« rečem v hipu. *Kot bi izstrelil iz topa*. Saj je vendar ne morem razočarati.

spati/zaspati kot top

spati kot top

v dovršni obliki *zaspati kot top*

trdno, globoko, mirno spati, zaspati

- Ti imaš bolj rahel spanec, on pa *spi kot top* in smrči.
- Po napornih treningih in turnirjih sem tako utrujena, da zvečer kar padem v posteljo in *zaspim kot top*.

streljati s topovi na vrabce

lotevati se česa na neprimeren, neustrezen, zlasti preveč napadalen, nasilen, grob način; odzivati se na koga ali kaj pretirano, s premočnimi sredstvi

- Do rezistence bakterij ne prihaja v intenzivni terapiji terciarnih ustanov, ampak ob množični uporabi antibiotikov v osnovnem zdravstvu, kjer *streljamo s topovi na vrabce*.
- Pri listnih ušeh ne *bomo s topovi streljali na vrabce*, kar pomeni, da ne bomo uporabili zelo strupenih insekticidov.

streljati/ustreliti z vsemi topovi/kanoni (*na koga, na kaj, po kom, po čem, proti komu, proti čemu*)

streljati z vsemi topovi (*na koga, na kaj, po kom, po čem, proti komu, proti čemu*)

streljati z vsemi kanoni (*na koga, po kom*)

v dovršni obliki *ustreliti z vsemi topovi (po kom, po čem)*

intenzivno, močno, ostro napadati, napasti koga ali kaj zlasti z besedami

- V predvolilnih dneh so stranke in njihovi prvaki na politične nasprotnike začeli *streljati z vsemi topovi*, predvsem medijskimi.
- Tisto, o čemer sami ne razmišljamo ali razmišljamo površno, iščemo v drugem, predvsem kot njegovo črno piko ali preprosteje kot grešnega kozla, na katerega se *strelja z vsemi kanoni* ... To se kaže v

prepogosti nestrpnosti, napadalnosti pa tudi prepogostem obsojanju.

- Prav na tem zaslišanju bi morali poslanke in poslanci *ustreliti z vsemi topovi*, pa niso.

topovska hrana | kanon futer | hrana za topove

topovska hrana

neknjižno pogovorno *kanon futer*

hrana za topove

žrtev, več žrtev znatno močnejšega nasprotnika, zlasti če je za koga nepomembna, zanemarljiva, nadomestljiva

- Ni strašno, če v športu naletiš na boljšega tekmeča, je pa žalostno, če bodo slovenski nogometaši še naprej *topovska hrana* za večino nasprotnikov.
- Ponujena rešitev je zasilna, sledi zgolj apetitom akademskih in fakultetnih birokratov po pretiranem vpisu. Gre zgolj za novačenje, za *kanon futer*, ki bo padel na vnaprej izgubljeni fronti znanja.
- Kmalu po izbruhu spopadov so organizirani evropski delavci pozabili na svoj internacionalizem ter se vključili v nacionalne vojske, večinoma kot *hrana za topove*.

z vsemi topovi/kanoni

z vsemi topovi

z vsemi kanoni

silovito, zelo, močno, z uporabo vseh sredstev

- Če boš zahteval zavarovalnino, se bodo njihovi fantje *z vsemi topovi* spravili nate.
- Prvič v življenju se ji je utrgalo. Stekla je domov in napeta kot struna čakala na moža. Napadla je *z vsemi kanoni*.

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *tòp* iz tur. *top*, prvotno 'krogla, kepa, zvitek, bala, kos'

tòp² *tòpa* samostalnik moškega spola

[tòp]

POMEN

žensko oblačilo, ki pokriva zgornji del telesa, navadno brez rokavov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bombažen, svilen top | črtast, enobarven top | oprijet top | pleten top

- Pod obleko lahko nosite puli, srajco ali bombažen *top*.

▪ Svilen *top* brez rokavov je eleganten kos oblačila, ki ga ob lepem in toplem vremenu nosimo samostojno.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nositi, obleči top

- Poleti lahko čez osnovne kopalke nosite samo lahek *top*.
- Zelo preprosto je, če si oblečete *top* iz bleščic in črne klasične hlače.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tòp]

IPA: [ˈtɔ:p]

ednina

IMENOVALNIK: tòp

RODILNIK: tôpa

DAJALNIK: tôpu

TOŽILNIK: tòp

MESTNIK: pri tôpu

ORODNIK: s tôpom

dvojina

IMENOVALNIK: tôpa

RODILNIK: tôpov

DAJALNIK: tôpoma

TOŽILNIK: tôpa

MESTNIK: pri tôpih

ORODNIK: s tôpoma

množina

IMENOVALNIK: tôpi

RODILNIK: tôpov

DAJALNIK: tôpom

TOŽILNIK: tôpe

MESTNIK: pri tôpih

ORODNIK: s tôpi

TONEMSKO

[tòp]

IPA: [tɔ:p]

ednina

IMENOVALNIK: tòp

RODILNIK: tôpa

DAJALNIK: tôpu

TOŽILNIK: tòp

MESTNIK: pri tôpu

ORODNIK: s tôpom

dvojina

IMENOVALNIK: tôpa

RODILNIK: tôpov

DAJALNIK: tôpoma

TOŽILNIK: tôpa

MESTNIK: pri tôpih

ORODNIK: s tôpoma

množina

IMENOVALNIK: tôpi

RODILNIK: tôpov

DAJALNIK: tôpom

TOŽILNIK: tôpe

MESTNIK: pri tôpih

ORODNIK: s tôpi

IZVOR

prevzeto iz angl. *top*, prvotno 'zgornji del, vrh'

tòp³ tôpa tôpo pridevnik

[tòp]

POMEN

1. ki slabo reže, seka

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

top nož | tope škarje | topo rezilo

▪ Uporaba *topih* in neostrih škarij bo samo še bolj pospešila nadaljnje cepljenje las.

▪ S *topim* nožem ali koleščkom za rezanje testa narežemo nekaj centimetrov široke trakove.

2. ki nima ostre konice, je zaobljen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

top del ČESA | top nos | top predmet | topa konica

▪ Tekmovalno orožje ima *topo* konico in je bistveno lažje od pravega bojnega orožja.

▪ Biserni pisanec je manjša ribica s *topim*, zaokroženim gobcem in je podoben evropskemu pisancu.

2.1. ki ga povzroča predmet, ki nima ostre konice, je zaobljen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

top udarec | topa poškodba

▪ Umrla je zaradi poškodb glave in možganov, povzročenih s *topimi* udarci.

▪ Ljudje niso bili ustreljeni, ampak so umrli zaradi *topih* poškodb.

3. ki ga ni mogoče natančno določiti, prostorsko opredeliti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

top občutek | top okus | topa bolečina

▪ Posledica napete drže sta *top* občutek in trd vrat.

▪ Vzravnala se je in si s prsti začela masirati hrbtenico, kjer je čutila *topo* bolečino.

▪ Okus sladkorja se tepe s tanini, zato daje vino v ustih *top* okus.

4. ki povzroča nizek, zamolkel, neizrazit zvok

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

top udarec

▪ Sonce je zašlo za oblake in slišijo se *topi* udarci žolne po votlem deblu.

4.1. ki je nizek, zamolkel, neizrazit

▪ Čez manj kot minuto so se vrata s *topim*, kovinskim zvokom spet zaprla.

5. ki je neobčutljiv za zunanje dražljaje, ne kaže volje, zavzetosti za kaj

▪ Ali je sodobni gledalec res *top* in neobčutljiv za dogajanje izven njega?

▪ Čisto *topa* zaradi bolečine je strmela skozi okno avtomobila in ni videla ničesar.

5.1. ki kaže, izraža tako neobčutljivost, brezvoljnost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

top pogled | topa ravnodušnost, vdanost

▪ Ko je začela govoriti, je opazila *tope* poglede navzočih.

▪ Kjerkoli so se pokazale čete, jih niso sprejeli z navdušenjem, ampak s *topo*, žalostno ravnodušnostjo.

6. ki ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis; SIN.: slabšalno debilen

▪ Pravijo, da je kič umetnost *topih* ljudi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tòp]

IPA: [ˈtɔp]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: tòp

določno tòpi

RODILNIK: tòpega

DAJALNIK: tòpemu

TOŽILNIK: tòp

določno tòpi

živo tòpega

MESTNIK: pri tòpem

ORODNIK: s tòpim

dvojina

IMENOVALNIK: tòpa

RODILNIK: tòpih

DAJALNIK: tòpima

TOŽILNIK: tòpa

MESTNIK: pri tòpih

ORODNIK: s tòpima

množina

IMENOVALNIK: tòpi

RODILNIK: tòpih

DAJALNIK: tòpim

TOŽILNIK: tòpe

MESTNIK: pri tòpih

ORODNIK: s tòpimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: tòpa

RODILNIK: tòpe

DAJALNIK: tòpi

TOŽILNIK: tòpo

MESTNIK: pri tòpi

ORODNIK: s tòpo

dvojina

IMENOVALNIK: tòpi

RODILNIK: tòpih

DAJALNIK: tòpima

TOŽILNIK: tòpi

MESTNIK: pri tòpih

ORODNIK: s tòpima

množina

IMENOVALNIK: tòpe

RODILNIK: tòpih

DAJALNIK: tòpim

TOŽILNIK: tòpe

MESTNIK: pri tòpih

ORODNIK: s tòpimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: tòpo

RODILNIK: tòpega

DAJALNIK: tòpemu

TOŽILNIK: tòpo

MESTNIK: pri tòpem

ORODNIK: s tòpim

dvojina

IMENOVALNIK: tòpi

RODILNIK: tòpih

DAJALNIK: tòpima

TOŽILNIK: tòpi

MESTNIK: pri tòpih

ORODNIK: s tòpima

množina

IMENOVALNIK: tòpa

RODILNIK: tòpih

DAJALNIK: tòpim

TOŽILNIK: tòpa

MESTNIK: pri tòpih

ORODNIK: s tòpimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj tòp

ženski spol

EDNINA: bòlj tòpa

srednji spol

EDNINA: bòlj tòpo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj tòp

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj tòpa

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj tòpo

TONEMSKO

[tòp]

IPA: [tɔp]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: tòp
določno **tópi**
RODILNIK: **tópega**
DAJALNIK: **tópemu**
TOŽILNIK: tòp
določno **tópi**
živo **tópega**
MESTNIK: pri **tópem**
ORODNIK: s **tópi**

dvojina

IMENOVALNIK: **tópa**
RODILNIK: **tópih**
DAJALNIK: **tópima**
TOŽILNIK: **tópa**
MESTNIK: pri **tópih**
ORODNIK: s **tópima**

množina

IMENOVALNIK: **tópi**
RODILNIK: **tópih**
DAJALNIK: **tópi**
TOŽILNIK: **tópe**
MESTNIK: pri **tópih**
ORODNIK: s **tópi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **tópa**
RODILNIK: **tópe**
DAJALNIK: **tópi**
TOŽILNIK: **tópo**
MESTNIK: pri **tópi**
ORODNIK: s **tópo**

dvojina

IMENOVALNIK: **tópi**
RODILNIK: **tópih**
DAJALNIK: **tópima**
TOŽILNIK: **tópi**
MESTNIK: pri **tópih**
ORODNIK: s **tópima**

množina

IMENOVALNIK: **tópe**
RODILNIK: **tópih**
DAJALNIK: **tópi**
TOŽILNIK: **tópe**
MESTNIK: pri **tópih**
ORODNIK: s **tópi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **tópo**
RODILNIK: **tópega**
DAJALNIK: **tópemu**
TOŽILNIK: **tópo**

MESTNIK: pri **tópem**

ORODNIK: s **tópi**

dvojina

IMENOVALNIK: **tópi**
RODILNIK: **tópih**
DAJALNIK: **tópima**
TOŽILNIK: **tópi**
MESTNIK: pri **tópih**
ORODNIK: s **tópima**

množina

IMENOVALNIK: **tópa**
RODILNIK: **tópih**
DAJALNIK: **tópi**
TOŽILNIK: **tópa**
MESTNIK: pri **tópih**
ORODNIK: s **tópi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **bòlj tòp**

ženski spol

EDNINA: **bòlj tópa**

srednji spol

EDNINA: **bòlj tópo**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj tòp**

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj tópa**

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj tópo**

STALNE ZVEZE

topi kot

iz matematike **kot**, ki meri več kot 90° in manj kot 180°

▪ Nariši po en ostri, pravi, *topi* in iztegnjeni *kot*.

IZVOR

= cslov. *topъ* 'skrhan, ne oster', hrv., srb. *tûp* 'ne oster, neumen, omejen', rus. *tupój*, češ. *tupý* < pslov. *topъ 'ne oster, skrhan', verjetno iz ide. baze **ste(m)p-* oz. **ste(m)b-* 'postaviti, stopiti, utrditi, podpreti'

tôp⁴ tôp tôp pridevnik

[tôp]

POMEN

1. neknjižno pogovorno **ki je najboljši, vrhunski ali najbolj priljubljen**

► **prid. beseda** + sam. beseda

top menedžer | top model | top destinacija | top forma | top manekenka

▪ *Top* vzorec letošnje sezone je nedvomno karo vzorec.

▪ Menim, da bi bil še kdaj upravičen do naziva najboljšega, saj sem vselej dosegal *top* rezultate.

► vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Igrali bodo proti reprezentanci, ki je *top*, in ne glede na to, kdo bo pri njih igral, je na vrhunskem nivoju.

▪ Utrujen nisem nič, poškodb tudi nimam, zdravje mi dobro služi in za zdaj je vse *top*.

1.1. neknižno pogovorno pri katerem so enote razvrščene glede na stopnjo zlasti uspešnosti, priljubljenosti

► **prid. beseda** + sam. beseda

top lestvica, lista

▪ Takoj po izidu je zavzel prvo mesto ameriške *top* lestvice albumov.

▪ Njegov najnovejši album najdemo na vseh uradnih *top* glasbenih lestvicah v ZDA.

▪ Istanbul je bil že dolgo na moji *top* listi mest, ki sem si jih želela obiskati.

2. kot prislov, neknižno pogovorno **takó, da je vrhunsko, zelo dobro**

▪ Letos pa res igrajo *top*!

▪ Danes je bilo pa res *top*!

▪ Malo sem pogrešala le odrsko sceno, sicer pa je bilo vokalno *top*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tôp]

IPA: [ˈtɔ:p]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

živo tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

dvojina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

množina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

dvojina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

množina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

dvojina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

množina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tôp

DAJALNIK: tôp

TOŽILNIK: tôp

MESTNIK: pri tôp

ORODNIK: s tôp

TONEMSKO

[tôp]

IPA: [tɔ:p]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: tôp

RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
živo tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

dvojina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

množina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

dvojina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

množina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

dvojina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp

TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

množina

IMENOVALNIK: tōp
RODILNIK: tōp
DAJALNIK: tōp
TOŽILNIK: tōp
MESTNIK: pri tōp
ORODNIK: s tōp

IZVOR

prevzeto iz angl. *top*, prvotno 'vrh'

tòp⁵ medmet

[tòp]

POMEN

navadno ponovljeno posnema nizek, zamolkel zvok
hoje, premikanja predmetov

- Do konca izvleče vse tri svoje predale, enega za drugim, *top, top, top*.
- *Top top top*, sem padal vso pot navzdol.
- Nato *top top top* po stopnicah in tok tok tok po vratih moje sobe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tòp]

IPA: ['tɔp]

TONEMSKO

[tòp]

IPA: [tɔp]

IZVOR

onomatopeja, ki posnema topotanje

tòpo in topó prislov

[tòpo] in [topó]

POMEN

1. takó, da nima ostre konice, je zaobljeno

▶ **prisl.** + prid. beseda

- Njegov grbasti nos z izrazito izboklino je bil na koncu *topo* zaobljen in je skupaj s široko brado izražal močno, energično in nepopustljivo osebnost.

2. takó, da je prisoten, izražen nizek, zamolkel, neizrazit zvok

▶ **prisl.** + glag.

- Tresk težkih kovinskih vrat mi *topo* odmeva v ušesih.
- Pravi kovanci so zveneli *topo*, medtem ko je bilo ponarejene slišati pločevinasto.

3. takó, da ga ni mogoče natančno določiti

▶ **prisl.** + glag.

- Bela vina pri višji temperaturi od priporočene izgubljajo svoj karakter, lahko hlapne sestavine prehitro izpuhtijo, vina učinkujejo ubito, *topo* in bolj sladko.
- Bolečina v levem stopalu je čez dan *topo* dražila peto, zvečer pa se je širila v nart, postajala je pekoča, trgajoča.

- Nebo zunaj je bilo *topo* sivo.

4. takó, da je neobčutljiv za zunanje dražljaje, ne kaže volje, zavzetosti za kaj

▶ **prisl.** + glag.

- topo bolščati, buljiti, gledati, strmeti, zreti
- Deček ni pokazal nobenega zanimanja, *topo* je gledal očeta.
  - Legla je v posteljo in *topo* strmela v strop.

▶ **prisl.** + prid. beseda

- Intelktualno sem bil *topo* trd in prazen kot razbitine keramike.
- Bil je človek, *topo* nesrečen v svojem poklicu.

4.1. takó, da se kaže, izraža taka neobčutljivost, brezvoljnost

- Po petih letih zapora je sedel z opustošenim obrazom, njegov glas pa je zvenel *topo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tôpo]

IPA: [ˈtɔ:pɔ]

OSNOVNIK: tôpo

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj tôpo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj tôpo

in

[topó]

IPA: [tɔ'po:]

OSNOVNIK: topó

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj topó

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj topó

TONEMSKO

[tópo]

IPA: [tɔ:pó]

OSNOVNIK: tópo

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj tópo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj tópo

in

[topó]

IPA: [tɔ:pó]

OSNOVNIK: topô

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj topô

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj topô

IZVOR

↑top

topôvski topôvska topôvsko pridevnik

[topôʊski]

POMEN

1. ki je v zvezi s topom¹ 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

topovski izstrelek, projektil | topovski ogenj, strel | topovska granata, krogla | topovska kupola | topovska salva | topovsko obstreljevanje | topovsko strelivo

- Proti večeru je *topovsko* obstreljevanje ponehalo.

- Začetek slovesnosti so naznanile *topovske* salve.

- Krajan je v rokavu Mure našel *topovsko* granato kalibra 80 mm.

1.1. ki sestavlja, tvori top¹ 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

topovska cev

- Prenovljeni tanki so med drugim dobili nov motor in *topovsko* cev kalibra 105 mm.

1.2. ki ga sestavljajo, tvorijo topovi¹ 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

topovska baterija

- *Topovske* baterije so učinkovito opravljale ognjeno delo, za katero so jih postavili v utrjena kraja na obeh koncih zaliva.

2. ekspresivno močen, silovit

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

topovski strel

- Nogometaš je s *topovskim* strelom zadel sicer branjeni del mreže.

- Nogometaš je v 42. minuti sprožil *topovski* strel z levico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[topôʊski]

IPA: [tɔ'pɔ:ʊski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: topôvski

RODILNIK: topôvskega

DAJALNIK: topôvskemu
TOŽILNIK: topôvski
živo topôvskega
MESTNIK: pri topôvskem
ORODNIK: s topôvskim

dvojina

IMENOVALNIK: topôvska
RODILNIK: topôvskih
DAJALNIK: topôvskima
TOŽILNIK: topôvska
MESTNIK: pri topôvskih
ORODNIK: s topôvskima

množina

IMENOVALNIK: topôvski
RODILNIK: topôvskih
DAJALNIK: topôvskim
TOŽILNIK: topôvske
MESTNIK: pri topôvskih
ORODNIK: s topôvskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: topôvska
RODILNIK: topôvske
DAJALNIK: topôvski
TOŽILNIK: topôvsko
MESTNIK: pri topôvski
ORODNIK: s topôvsko

dvojina

IMENOVALNIK: topôvski
RODILNIK: topôvskih
DAJALNIK: topôvskima
TOŽILNIK: topôvski
MESTNIK: pri topôvskih
ORODNIK: s topôvskima

množina

IMENOVALNIK: topôvske
RODILNIK: topôvskih
DAJALNIK: topôvskim
TOŽILNIK: topôvske
MESTNIK: pri topôvskih
ORODNIK: s topôvskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: topôvsko
RODILNIK: topôvskega
DAJALNIK: topôvskemu
TOŽILNIK: topôvsko
MESTNIK: pri topôvskem
ORODNIK: s topôvskim

dvojina

IMENOVALNIK: topôvski
RODILNIK: topôvskih
DAJALNIK: topôvskima
TOŽILNIK: topôvski

MESTNIK: pri topôvskih
ORODNIK: s topôvskima
množina

IMENOVALNIK: topôvska
RODILNIK: topôvskih
DAJALNIK: topôvskim
TOŽILNIK: topôvska
MESTNIK: pri topôvskih
ORODNIK: s topôvskimi

TONEMSKO

[topóuski]

IPA: [tɔpò:uski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: topóvski
RODILNIK: topóvskega
DAJALNIK: topóvskemu
TOŽILNIK: topóvski
živo topóvskega
MESTNIK: pri topóvskem
ORODNIK: s topóvskim

dvojina

IMENOVALNIK: topóvska
RODILNIK: topóvskih
DAJALNIK: topóvskima
TOŽILNIK: topóvska
MESTNIK: pri topóvskih
ORODNIK: s topóvskima

množina

IMENOVALNIK: topóvski
RODILNIK: topóvskih
DAJALNIK: topóvskim
TOŽILNIK: topóvske
MESTNIK: pri topóvskih
ORODNIK: s topóvskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: topóvska
RODILNIK: topóvske
DAJALNIK: topóvski
TOŽILNIK: topóvsko
MESTNIK: pri topóvski
ORODNIK: s topóvsko

dvojina

IMENOVALNIK: topóvski
RODILNIK: topóvskih
DAJALNIK: topóvskima
TOŽILNIK: topóvski
MESTNIK: pri topóvskih
ORODNIK: s topóvskima

množina

IMENOVALNIK: topóvske

RODILNIK: topóvskih
DAJALNIK: topóvskim
TOŽILNIK: topóvske
MESTNIK: pri topóvskih
ORODNIK: s topóvskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: topóvsko
RODILNIK: topóvskega
DAJALNIK: topóvskemu
TOŽILNIK: topóvsko
MESTNIK: pri topóvskem
ORODNIK: s topóvskim

dvojina

IMENOVANIK: topóvski
RODILNIK: topóvskih
DAJALNIK: topóvskima
TOŽILNIK: topóvski
MESTNIK: pri topóvskih
ORODNIK: s topóvskima

množina

IMENOVANIK: topóvska
RODILNIK: topóvskih
DAJALNIK: topóvskim
TOŽILNIK: topóvska
MESTNIK: pri topóvskih
ORODNIK: s topóvskimi

FRAZELOGIJA

topovska hrana | kanon futer | hrana za topove

topovska hrana

neknjižno pogovorno kanon futer
hrana za topove

žrtev, več žrtev znatno močnejšega nasprotnika, zlasti če je za koga nepomembna, zanemarljiva, nadomestljiva

- Ni strašno, če v športu naletiš na boljšega tekmeča, je pa žalostno, če bodo slovenski nogometaši še naprej *topovska hrana* za večino nasprotnikov.
- Ponujena rešitev je zasilna, sledi zgolj apetitom akademskih in fakultetnih birokratov po pretiranem vpisu. Gre zgolj za novačenje, za *kanon futer*, ki bo padel na vnaprej izgubljeni fronti znanja.
- Kmalu po izbruhu spopadov so organizirani evropski delavci pozabili na svoj internacionalizem ter se vključili v nacionalne vojske, večinoma kot *hrana za topove*.

IZVOR

↑top

tórej členek

[tórej]

POMEN

I.

1. izraža navezovanje na prejšnji stavek, poved

- Če nas nekaj teži ali boli, če doživljamo *torej* negativno čustvo, to pomeni, da gre v udejanjenje eden od naših negativnih miselnih programov.
- »Znam igrati nogomet, znam podajati, znam zadevati. *Torej* vse tisto, za kar so mnogi mislili, da je stvar nogometne zgodovine.«
- Zbornica zaradi novega obrtnega zakona, ki je zožil namembnost njene članarine in jo tudi znižal, letos krči svoj sejmski program. Kje *torej* vzeti denar?

1.1. izraža sklepanje glede na prejšnji stavek, poved

- Vžigalic je lahko med 98 in 110 odstotki deklariranega števila. Če *torej* na škatlici piše 50 vžigalic, jih mora biti med 49 in 55.
- On je človek za vse sisteme. Človek *torej*, ki najde skupni jezik s skoraj vsakim šefom in z vsako oblastjo.
- Prtljažni prostor meri 410 litrov, več kot dovolj za družinsko prtljago *torej*.

2. izraža poziv, spodbudo k ukrepanju

- Od besed k dejanjem, *torej!*
- »No, *torej!*« ga je spodbudil brat.
- Rekel sem vam, da ste prosti! Pojdite *torej!*
- No, pazite *torej!*
- Današnji izlet je primeren tudi za družino in ne le za navite planince. Začnimo *torej!*

3. v zvezi tako torej izraža nejevoljo, začudenje, nestrpnost

- A *tako torej*, že vse da je naprej odločeno.
- »Aha, *tako torej!*« je skoraj zavreščala.
- Kaj je to? Hašiš. Aha, *tako torej*.

II. KOT VEZNIK

1. uvaja stavek, ki podaja sklepanje glede na prejšnji stavek

- Krepi se povpraševanje prebivalstva, *torej* po dolgem času prehajamo v obdobje, ko gre ljudem dobro.
- Tekma je bila takšna, kot bosta preostali dve v naši skupini, *torej* nič kaj lahka.
- Razmere se poslabšujejo, *torej* je zadnji čas, da se kaj ukrene.
- Iz stavbe se bodo izselili šele, ko bodo našli nadomestne prostore, *torej* še ne prav kmalu.

2. uvaja stavek, ki podaja pojasnilo zlasti glede na zadnji stavčni člen prejšnjega stavka

- Rok za prijavo na razpis bo mesec dni, *torej* do 25. septembra.

- V trgovini bo bogata izbira izdelkov, delovni čas pa bo prilagojen našim strankam, *torej* potrošnikom.
- Modo spremljam od svojega 14. leta, *torej* 18 let, in lahko bi rekla, da me je malo zasvojila.
- Ob pravilni uporabi, *torej* ob pravilni nastavitvi temperature in vlage ter ob rednem vzdrževanju, so klimatske naprave brez tveganja.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tórej]

IPA: [ˈtoːrɛj]

TONEMSKO

[tõrej]

IPA: [tò:rɛj]

IZVOR

iz **to že* < pslov. **to že* 'tudi', 'prav to' iz ↑to v pomenu 'in, kajti, tako' in členice **že*

tórij tórija samostalnik moškega spola

[tóri]

POMEN

mehka, težka radioaktivna kovina srebrno bele barve, kemijski element [Th]

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

izotop torija | razpadanje torija

- Polovica jeder urana-238 razpade v 4,5 milijarde let, polovica jeder urana-235 v 700 milijonih let, polovica jeder izotopa *torija*-232 pa v 14 milijardah let.

▶ priredna zveza

torij in uran

- Izračunali so, da so jedra urana in *torija* nastala pred 12 milijardami let.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tóri]

IPA: [ˈtoːri]

ednina

IMENOVALNIK: tórij

RODILNIK: tórija

DAJALNIK: tóriju

TOŽILNIK: tórij

MESTNIK: pri tóriju

ORODNIK: s tórijem

dvojina

IMENOVALNIK: tórija

RODILNIK: tórijev

DAJALNIK: tórijema

TOŽILNIK: tórija

MESTNIK: pri tórijih

ORODNIK: s tórijema

množina

IMENOVALNIK: tórij

RODILNIK: tórijev

DAJALNIK: tórijem

TOŽILNIK: tórije

MESTNIK: pri tórijih

ORODNIK: s tórij

TONEMSKO

[tõri]

IPA: [tò:rí]

ednina

IMENOVALNIK: tórij

RODILNIK: tórija

DAJALNIK: tórij

TOŽILNIK: tórij

MESTNIK: pri tórij

ORODNIK: s tórijem

dvojina

IMENOVALNIK: tórija

RODILNIK: tórijev tudi tõirijev

DAJALNIK: tórijema

TOŽILNIK: tórija

MESTNIK: pri tórijih tudi pri tõirijih

ORODNIK: s tórijema

množina

IMENOVALNIK: tórij

RODILNIK: tórijev tudi tõirijev

DAJALNIK: tórijem

TOŽILNIK: tórije

MESTNIK: pri tórijih tudi pri tõirijih

ORODNIK: s tórij tudi s tõirij

IZVOR

prevzeto prek nem. *Thorium*, angl., frc. *thorium* iz nlat. *thorium*, po nordijskem bogu *Toru*

tránsseksuálec tránsseksuálca samostalnik moškega

spola

[tránšɛksuálɛc]

POMEN

oseba, katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu;

SIN.: transspolni

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

- V začetku januarja je o pravicah *transseksualcev* razpravljalo evropsko sodišče.

...

- V filmu bo upodobila *transseksualca*, ki se je v tridesetih letih kot prvi moški odločil za operativno potrditev spola.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trán̩seksuál̩əç]

IPA: [ˈtra:ns:eksuˈa:l̩əts]

ednina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ec

RODILNIK: trãnsseksuál̩ca

DAJALNIK: trãnsseksuál̩cu

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ca

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩cu

ORODNIK: s trãnsseksuál̩cem

dvojina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ca

RODILNIK: trãnsseksuál̩cev

DAJALNIK: trãnsseksuál̩cema

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ca

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩cih

ORODNIK: s trãnsseksuál̩cema

množina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ci

RODILNIK: trãnsseksuál̩cev

DAJALNIK: trãnsseksuál̩cem

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ce

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩cih

ORODNIK: s trãnsseksuál̩ci

TONEMSKO

[trãns̩eksuál̩əç]

IPA: [trã:ns̩:èksuál̩:l̩əts]

ednina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ec

RODILNIK: trãnsseksuál̩ca

DAJALNIK: trãnsseksuál̩cu

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ca

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩cu

ORODNIK: s trãnsseksuál̩cem

dvojina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ca

RODILNIK: trãnsseksuál̩cev

DAJALNIK: trãnsseksuál̩cema

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ca

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩cih

ORODNIK: s trãnsseksuál̩cema

množina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ci

RODILNIK: trãnsseksuál̩cev

DAJALNIK: trãnsseksuál̩cem

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ce

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩cih

ORODNIK: s trãnsseksuál̩ci

BESEDOTVORJE

ženski spol: transseksualka

IZVOR

prevzeto iz angl. *transsexual* iz lat. *trans* 'prek, čez, onkraj' + ↑seksualen

trãnsseksuál̩ka trãnsseksuál̩ke samostalnik ženskega

spola

[trãns̩eksuál̩ka]

POMEN

ženska, katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

slavna, znana transseksualka

▪ Za slavno *transseksualko* je bil letošnji obisk staršev nekaj posebnega.

...

▪ V nekem pogovoru je povedala, da je *transseksualka* in da je na hormonski terapiji.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trãns̩eksuál̩ka]

IPA: [ˈtra:ns:eksuˈa:l̩ka]

ednina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ka

RODILNIK: trãnsseksuál̩ke

DAJALNIK: trãnsseksuál̩ki

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ko

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩ki

ORODNIK: s trãnsseksuál̩ko

dvojina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ki

RODILNIK: trãnsseksuál̩k

DAJALNIK: trãnsseksuál̩kama

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ki

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩kah

ORODNIK: s trãnsseksuál̩kama

množina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ke

RODILNIK: trãnsseksuál̩k

DAJALNIK: trãnsseksuál̩kam

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ke

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩kah

ORODNIK: s trãnsseksuál̩kami

TONEMSKO

[trãns̩eksuál̩ka]

IPA: [trã:ns̩:èksuál̩:l̩kà]

ednina

IMENOVALNIK: trãnsseksuál̩ka

RODILNIK: trãnsseksuál̩ke

DAJALNIK: trãnsseksuál̩ki

TOŽILNIK: trãnsseksuál̩ko

MESTNIK: pri trãnsseksuál̩ki

ORODNIK: s trānsseksuālko

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuālki
RODILNIK: trānsseksuāl
DAJALNIK: trānsseksuāl**kama**
TOŽILNIK: trānsseksuālki
MESTNIK: pri trānsseksuāl**kah**
ORODNIK: s trānsseksuāl**kama**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuālke
RODILNIK: trānsseksuāl
DAJALNIK: trānsseksuāl**kam**
TOŽILNIK: trānsseksuālke
MESTNIK: pri trānsseksuāl**kah**
ORODNIK: s trānsseksuāl**ami**

IZVOR

↑transseksualec

trānsseksuālni trānsseksuālna trānsseksuālna

pridevnik

[trānsseksuālni]

POMEN

ki je v zvezi z osebo, katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.: transspolni

► **prid. beseda** + sam. beseda

transseksualna oseba

- Festival bo ponudil pregled najboljših filmov, ki obravnavajo gejevske, lezbične, biseksualne in *transseksualne* teme.
- Raziskava je bila narejena med gejevsko, lezbično, biseksualno in *transseksualno* populacijo.
- Novozelandska je postala prva *transseksualna* županja na svetu, nato še prva poslanka.
- Transspolna skupnost vključuje predoperativne in postoperativne *transseksualne* osebe, pa tudi osebe, ki se ne odločijo za operacijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trānsseksuālni]

IPA: [ˈtra:ns:eksuˈa:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuālni
RODILNIK: trānsseksuāln**ega**
DAJALNIK: trānsseksuāln**emu**
TOŽILNIK: trānsseksuālni
živo trānsseksuāln**ega**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**em**
ORODNIK: s trānsseksuāln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuālna
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuālna
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuālni
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**im**
TOŽILNIK: trānsseksuālna
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuālna
RODILNIK: trānsseksuālna
DAJALNIK: trānsseksuālni
TOŽILNIK: trānsseksuālna
MESTNIK: pri trānsseksuālni
ORODNIK: s trānsseksuālna

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuālni
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuālni
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuālna
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**im**
TOŽILNIK: trānsseksuālna
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuālna
RODILNIK: trānsseksuāln**ega**
DAJALNIK: trānsseksuāln**emu**
TOŽILNIK: trānsseksuālna
MESTNIK: pri trānsseksuāln**em**
ORODNIK: s trānsseksuāln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuālni
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuālni
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuālna
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**

DAJALNIK: trānsseksuāln**im**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**a**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**imi**

TONEMSKO

[trānšeksuālni]

IPA: [trá:ns:ɛksuá:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**i**
RODILNIK: trānsseksuāln**ega**
DAJALNIK: trānsseksuāln**emu**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**i**
živo trānsseksuāln**ega**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**em**
ORODNIK: s trānsseksuāln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**a**
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**a**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**i**
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**im**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**e**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**a**
RODILNIK: trānsseksuāln**e**
DAJALNIK: trānsseksuāln**i**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**o**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**i**
ORODNIK: s trānsseksuāln**o**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**i**
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**i**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**e**
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**im**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**e**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**o**
RODILNIK: trānsseksuāln**ega**
DAJALNIK: trānsseksuāln**emu**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**o**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**em**
ORODNIK: s trānsseksuāln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**i**
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**i**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuāln**a**
RODILNIK: trānsseksuāln**ih**
DAJALNIK: trānsseksuāln**im**
TOŽILNIK: trānsseksuāln**a**
MESTNIK: pri trānsseksuāln**ih**
ORODNIK: s trānsseksuāln**imi**

IZVOR

prevzeto iz angl. *transsexual* iz lat. *trans* 'prek, čez, onkraj' + ↑seksualen

trānsseksuālnost

 trānsseksuālnosti samostalnik

ženskega spola

[trānšeksuālnost]

POMEN

stanje, občutje koga, da se njegova spolna identiteta ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.: transspolnost

- Roman se spopada z vprašanjem *trānsseksuālnosti*.
- Udeležil se bo konference o *trānsseksuālnosti* in družbenem spolu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trānšeksuālnost]

IPA: ['tra:ns:ɛksu'a:lnost]

ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuālnost
RODILNIK: trānsseksuālnosti
DAJALNIK: trānsseksuālnosti
TOŽILNIK: trānsseksuālnost
MESTNIK: pri trānsseksuālnosti
ORODNIK: s trānsseksuālnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuālnosti
RODILNIK: trānsseksuālnosti

DAJALNIK: trānsseksuālnost**ma** tudi trānsseksuālnost**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuālnosti
MESTNIK: pri trānsseksuālnost**ih**
ORODNIK: s trānsseksuālnost**ma** tudi s trānsseksuālnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuālnosti
RODILNIK: trānsseksuālnosti
DAJALNIK: trānsseksuālnost**im**
TOŽILNIK: trānsseksuālnosti
MESTNIK: pri trānsseksuālnost**ih**
ORODNIK: s trānsseksuālnost**mi**

TONEMSKO

[trānsseksuālnost]
IPA: [trā:ns:ɛksuā:lnɔst]
ednina

IMENOVALNIK: trānsseksuālnost
RODILNIK: trānsseksuālnosti
DAJALNIK: trānsseksuālnosti
TOŽILNIK: trānsseksuālnost
MESTNIK: pri trānsseksuālnosti
ORODNIK: s trānsseksuālnost**jo**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsseksuālnost**i**
RODILNIK: trānsseksuālnosti
DAJALNIK: trānsseksuālnost**ma** tudi trānsseksuālnost**ima**
TOŽILNIK: trānsseksuālnosti
MESTNIK: pri trānsseksuālnost**ih**
ORODNIK: s trānsseksuālnost**ma** tudi s trānsseksuālnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsseksuālnost**i**
RODILNIK: trānsseksuālnosti
DAJALNIK: trānsseksuālnost**im**
TOŽILNIK: trānsseksuālnosti
MESTNIK: pri trānsseksuālnost**ih**
ORODNIK: s trānsseksuālnost**mi**

IZVOR

↑transseksualni

trānsspōlni trānsspōlna trānsspōlno pridevnik

[trāns̥pōlni]

POMEN

1. ki je v zvezi z osebo, katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.: transseksualni

► **prid. beseda** + sam. beseda
trānsspōlna oseba

- Binarni spolni sistem loči na moške in ženske, pri čemer pa izključuje *trānsspōlne* osebe in onemogoča svobodno izražanje spolne identitete.
- Organizacija zagovarja človekove pravice lezbičnih, gejevskih, biseksualnih in *trānsspōlnih* skupnosti ter posameznikov.
- Na festivalu je mogoče videti filme z lezbično, gejevsko in *trānsspōlno* tematiko.

2. kot samostalnik v obliki **trānsspōlni, trānsspōlna oseba, katere spolna identiteta se ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu;**

SIN.: transseksualec

- Ob obletnici Parade ponosa bodo predstavili zgodovino slovenskega gibanja lezbijk, gejev, biseksualnih, *trānsspōlnih*, interseksualnih in queer (LGBTIQ).

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trāns̥pōlni]
IPA: [ˈtra:n̥s̥:pɔ:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōln**ega**
DAJALNIK: trānsspōln**emu**
TOŽILNIK: trānsspōlni
živo trānsspōln**ega**
MESTNIK: pri trānsspōln**em**
ORODNIK: s trānsspōln**im**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsspōlna
RODILNIK: trānsspōln**ih**
DAJALNIK: trānsspōln**ima**
TOŽILNIK: trānsspōlna
MESTNIK: pri trānsspōln**ih**
ORODNIK: s trānsspōln**ima**

množina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōln**ih**
DAJALNIK: trānsspōln**im**
TOŽILNIK: trānsspōln**e**
MESTNIK: pri trānsspōln**ih**
ORODNIK: s trānsspōln**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsspōlna
RODILNIK: trānsspōln**e**
DAJALNIK: trānsspōln**i**
TOŽILNIK: trānsspōln**o**
MESTNIK: pri trānsspōln**i**
ORODNIK: s trānsspōln**o**

dvojina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnima
TOŽILNIK: trānsspōlni
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnima

množina

IMENOVALNIK: trānsspōlne
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnim
TOŽILNIK: trānsspōlne
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsspōlno
RODILNIK: trānsspōlnega
DAJALNIK: trānsspōlnemu
TOŽILNIK: trānsspōlno
MESTNIK: pri trānsspōlnem
ORODNIK: s trānsspōlnim

dvojina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnima
TOŽILNIK: trānsspōlni
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnima

množina

IMENOVALNIK: trānsspōlna
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnim
TOŽILNIK: trānsspōlna
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnimi

TONEMSKO

[trānspōlni]

IPA: [trā:ns:pō:lni]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōlnega
DAJALNIK: trānsspōlnemu
TOŽILNIK: trānsspōlni
živo trānsspōlnega
MESTNIK: pri trānsspōlnem
ORODNIK: s trānsspōlnim

dvojina

IMENOVALNIK: trānsspōlna
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnima
TOŽILNIK: trānsspōlna

MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnima

množina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnim
TOŽILNIK: trānsspōlne
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsspōlna
RODILNIK: trānsspōlne
DAJALNIK: trānsspōlni
TOŽILNIK: trānsspōlno
MESTNIK: pri trānsspōlni
ORODNIK: s trānsspōlno

dvojina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnima
TOŽILNIK: trānsspōlni
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnima

množina

IMENOVALNIK: trānsspōlne
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnim
TOŽILNIK: trānsspōlne
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: trānsspōlno
RODILNIK: trānsspōlnega
DAJALNIK: trānsspōlnemu
TOŽILNIK: trānsspōlno
MESTNIK: pri trānsspōlnem
ORODNIK: s trānsspōlnim

dvojina

IMENOVALNIK: trānsspōlni
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnima
TOŽILNIK: trānsspōlni
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnima

množina

IMENOVALNIK: trānsspōlna
RODILNIK: trānsspōlnih
DAJALNIK: trānsspōlnim
TOŽILNIK: trānsspōlna
MESTNIK: pri trānsspōlnih
ORODNIK: s trānsspōlnimi

IZVOR

lat. *trans* 'prek, čez, onkraj' + ↑spolni

trânsस्पôlnost trânsस्पôlnosti samostalnik ženskega

spola

[trânsस्पôlnost]

POMEN

stanje, občutje koga, da se njegova spolna identiteta ne ujema s spolom, opredeljenim, pripisanim ob rojstvu; SIN.: transseksualnost

▪ Pri svojem delovanju je vztrajal pri večjem vključevanju biseksualnosti in *transspolnosti* ter drugačnem razumevanju odnosa med (družbenim) spolom in seksualnostjo.

▪ Umetnica se z obilico humorja in ironije loteva vprašanj spola, *transspolnosti*, identitete in dislociranosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trânsस्पôlnost]

IPA: [ˈtra:nˈs:pɔ:lnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: trânsस्पôlnost

RODILNIK: trânsस्पôlnosti

DAJALNIK: trânsस्पôlnosti

TOŽILNIK: trânsस्पôlnost

MESTNIK: pri trânsस्पôlnosti

ORODNIK: s trânsस्पôlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: trânsस्पôlnosti

RODILNIK: trânsस्पôlnosti

DAJALNIK: trânsस्पôlnostma tudi trânsस्पôlnostima

TOŽILNIK: trânsस्पôlnosti

MESTNIK: pri trânsस्पôlnostih

ORODNIK: s trânsस्पôlnostma tudi s

trânsस्पôlnostima

množina

IMENOVALNIK: trânsस्पôlnosti

RODILNIK: trânsस्पôlnosti

DAJALNIK: trânsस्पôlnostim

TOŽILNIK: trânsस्पôlnosti

MESTNIK: pri trânsस्पôlnostih

ORODNIK: s trânsस्पôlnostmi

TONEMSKO

[trânsस्पôlnost]

IPA: [trâ:ns:pɔ:lnɔst]

ednina

IMENOVALNIK: trânsस्पôlnost

RODILNIK: trânsस्पôlnosti

DAJALNIK: trânsस्पôlnosti

TOŽILNIK: trânsस्पôlnost

MESTNIK: pri trânsस्पôlnosti

ORODNIK: s trânsस्पôlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: trânsस्पôlnosti

RODILNIK: trânsस्पôlnosti

DAJALNIK: trânsस्पôlnostma tudi trânsस्पôlnostima

TOŽILNIK: trânsस्पôlnosti

MESTNIK: pri trânsस्पôlnostih

ORODNIK: s trânsस्पôlnostma tudi s

trânsस्पôlnostima

množina

IMENOVALNIK: trânsस्पôlnosti

RODILNIK: trânsस्पôlnosti

DAJALNIK: trânsस्पôlnostim

TOŽILNIK: trânsस्पôlnosti

MESTNIK: pri trânsस्पôlnostih

ORODNIK: s trânsस्पôlnostmi

IZVOR

↑transspolni

transverzála transverzále samostalnik ženskega spola

[transverzála]

POMEN

1. daljša označena pot, na kateri se ob obisku določenih krajev, točk, vrhov zbirajo žigi

► prid. beseda + **sam. beseda**

geološka, jamska transverzala | kolesarska, pohodniška transverzala | muzejska, turistična transverzala | pohorska, slovenska transverzala

▪ Pomen jamske *transverzale* je v predstavitvi manj znanih manjših jam, ki skrivajo lepote kraškega podzemlja.

▪ Pripravljamo pohodniško in kolesarsko *transverzalo*, ki bosta povezali steze in kolesarske poti po kamniški, kranjski in škofjeloški občini.

▪ Najdaljša slovenska pohodniška *transverzala*, dolga 1375 kilometrov, se začne v Gračanih v Prekmurju in konča na Slavniku na Primorskem.

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

transverzala pelje, poteka KJE | transverzala vodi KAM

▪ Čez Koblo pelje *transverzala*, ki veže Baško sedlo s Črno prstjo.

▪ *Transverzala* poteka po poteh, kolovozih, stezah in manjši del tudi po asfaltnih cestah.

...

▪ Izdana je bila karta Loške kolesarske poti, ki je obenem tudi vodnik po *transverzali*.

2. glavna prometna pot čez večje ozemlje

▪ V Sloveniji se pripravljajo na slovesnosti ob stoletnici zgraditve bohinjske železniške proge, ki je zaradi raznolikosti pokrajine res izjemna med alpskimi prometnimi *transverzalami*.

- Železniška *transverzala* na svoji poti vključuje tudi predor Lötschberg med kantonoma Bern in Valais.
- 3.** ekspresivno zaporedje, niz med seboj povezanih enot v okviru celote
- Plavalka nadaljuje po *transverzali* finalnih nastopov v 50-metrskem bazenu.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[transverzála]

IPA: [transvɛrˈza:lɑ]

ednina

IMENOVALNIK: transverzála

RODILNIK: transverzále

DAJALNIK: transverzáli

TOŽILNIK: transverzáló

MESTNIK: pri transverzáli

ORODNIK: s transverzáló

dvojina

IMENOVALNIK: transverzáli

RODILNIK: transverzál

DAJALNIK: transverzálama

TOŽILNIK: transverzáli

MESTNIK: pri transverzálah

ORODNIK: s transverzálama

množina

IMENOVALNIK: transverzále

RODILNIK: transverzál

DAJALNIK: transverzálam

TOŽILNIK: transverzále

MESTNIK: pri transverzálah

ORODNIK: s transverzálami

TONEMSKO

[transverzála]

IPA: [transvɛrˈzá:là]

ednina

IMENOVALNIK: transverzála

RODILNIK: transverzále

DAJALNIK: transverzáli

TOŽILNIK: transverzáló

MESTNIK: pri transverzáli

ORODNIK: s transverzáló

dvojina

IMENOVALNIK: transverzáli

RODILNIK: transverzál

DAJALNIK: transverzálama

TOŽILNIK: transverzáli

MESTNIK: pri transverzálah

ORODNIK: s transverzálama

množina

IMENOVALNIK: transverzále

RODILNIK: transverzál

DAJALNIK: transverzálam

TOŽILNIK: transverzále

MESTNIK: pri transverzálah

ORODNIK: s transverzálami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Transversale*, prvotno 'prečna pot', glej ↑transverzalen

tréking trékinga tudi **trêking** trêkinga samostalnik

moškega spola

[trékink trékinga] tudi [trêkink trêkinga]

POMEN

1. hoja, potovanje na večje razdalje, zlasti po težje dostopnem, višje ležečem svetu

▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda** v mestniku treking po Nepal

- Chiang Mai je idealno izhodišče za *trekinge* po okoliških gorah, kjer še vedno najdemo vasi, v katere civilizacija še ni prodrla.

- Na *treking* po Nepal se je novembra odpravila skupina desetih Slovencev z vodnikom.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

tekmovalni treking | tridnevni, večdnevni treking | visokogorski treking

- Na Češki koči sledi zaslužen počitek in po štirih dneh ocena celotnega visokogorskega *trekinga*.

- Tridnevni *treking* se je končal z raftingom na bambusovih splavah.

...

- Za *treking* v Himalaji je najboljši čas v marcu.

- Avanturisti se lahko odpravijo na različne *trekinge* od vrha Afrike Kilimandžara do kanadskega Yorka in Aljaske ali pa na trekinški pohod po Južni Ameriki v Argentino.

2. kot pridevnik ki je v zvezi s trekingom 1.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + **sam. beseda** treking čevlji

- Nekateri prisegajo na nizke *treking* čevlje, mnogi pa imajo raje višje, saj so v njih gležnji bolj zaščiteni.

- Ker E7 postreže z veliko cestami, so lahki *treking* čevlji z mehko podloženo peto in vseeno z močnim podplatom ključnega pomena.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trékink trékinga]

IPA: ['tre:kiŋk 'tre:kiŋga]

ednina

IMENOVALNIK: tréking

RODILNIK: trékinga

DAJALNIK: trékingu

TOŽILNIK: tréking

MESTNIK: pri trékingu

ORODNIK: s trékingom
dvojina

IMENOVALNIK: trékinga
RODILNIK: trékingov
DAJALNIK: trékingoma
TOŽILNIK: trékinga
MESTNIK: pri trékingih
ORODNIK: s trékingoma

množina

IMENOVALNIK: trékingi
RODILNIK: trékingov
DAJALNIK: trékingom
TOŽILNIK: trékinge
MESTNIK: pri trékingih
ORODNIK: s trékingi

tudi

[trêkink trêkinga]
IPA: [ˈtrɛ:kɪŋk ˈtrɛ:kɪŋga]

ednina

IMENOVALNIK: trêking
RODILNIK: trêkinga
DAJALNIK: trêkingu
TOŽILNIK: trêking
MESTNIK: pri trêkingu
ORODNIK: s trêkingom

dvojina

IMENOVALNIK: trêkinga
RODILNIK: trêkingov
DAJALNIK: trêkingoma
TOŽILNIK: trêkinga
MESTNIK: pri trêkingih
ORODNIK: s trêkingoma

množina

IMENOVALNIK: trêkingi
RODILNIK: trêkingov
DAJALNIK: trêkingom
TOŽILNIK: trêkinge
MESTNIK: pri trêkingih
ORODNIK: s trêkingi

TONEMSKO

[trêkink trêkinga]
IPA: [ˈtrɛ:kɪŋk trɛ:kɪŋga]

ednina

IMENOVALNIK: trêking
RODILNIK: trêkinga
DAJALNIK: trêkingu
TOŽILNIK: trêking
MESTNIK: pri trêkingu
ORODNIK: s trêkingom

dvojina

IMENOVALNIK: trêkinga

RODILNIK: trêkingov
DAJALNIK: trêkingoma
TOŽILNIK: trêkinga
MESTNIK: pri trêkingih
ORODNIK: s trêkingoma

množina

IMENOVALNIK: trêkingi
RODILNIK: trêkingov
DAJALNIK: trêkingom
TOŽILNIK: trêkinge
MESTNIK: pri trêkingih
ORODNIK: s trêkingi

tudi

[trêkink trêkinga]
IPA: [ˈtrɛ:kɪŋk trɛ:kɪŋga]

ednina

IMENOVALNIK: trêking
RODILNIK: trêkinga
DAJALNIK: trêkingu
TOŽILNIK: trêking
MESTNIK: pri trêkingu
ORODNIK: s trêkingom

dvojina

IMENOVALNIK: trêkinga
RODILNIK: trêkingov
DAJALNIK: trêkingoma
TOŽILNIK: trêkinga
MESTNIK: pri trêkingih
ORODNIK: s trêkingoma

množina

IMENOVALNIK: trêkingi
RODILNIK: trêkingov
DAJALNIK: trêkingom
TOŽILNIK: trêkinge
MESTNIK: pri trêkingih
ORODNIK: s trêkingi

STALNE ZVEZE

treking kolo

kolo z večjimi kolesi, pnevmatikami s srednje globokim profilom in več prestavami za vožnjo po asfaltiranih in utrjenih poteh

- *Treking kolo* priporočam manj zahtevnim kolesarjem, ki bodo kolo uporabljali za izletniške vožnje po asfaltiranih in delno makadamskih cestah.
- Najbolje je, da se s športnim strokovnjakom posvetujete, ali potrebujete gorsko, cestno, mestno ali *treking kolo*.

- Za samostojno potepanje so najprimernejša *treking kolesa*, to so hibridi med dirkalnimi in gorskimi kolesi.

IZVOR

prevzeto iz angl. *trekking* iz *trek* 'hoditi', prevzeto iz afrikan. *trekken*

trenažêr trenažêrja samostalnik moškega spola

[trenažêr]

POMEN

1. sobna športna naprava za razvijanje, ohranjanje telesne pripravljenosti in mišične moči

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku** vadba na trenažerju

- Vse več je tudi tako imenovane suhe vadbe na posebnih *trenažerjih*, a ti simulatorji ne dajejo enakega učinka kot vadba v vodi.
- Program zajema osnovne vaje na *trenažerjih* za vse večje mišične skupine telesa, saj tako spodbudite več manjših mišičnih skupin hkrati.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Nad vadbo v fitnesu je navdušena, najraje uporablja aerobne *trenažerje* – kolo in tekača.
- Hidravlični *trenažerji* omogočajo dvakrat večjo porabo kalorij kot klasični, saj obojestranski upor terja delo mišic ob krčenju in iztegovanju.
- Za vadbo doma so proizvajalci izdelali večnamenske *trenažerje*, s katerimi lahko ob manjših prilagoditvah krepimo vse glavne in pomembnejše mišične skupine.

1.1. sobna športna naprava, v katero se vpne kolo in ki z nastavitvami obremenitve omogoča posnemanje kolesarjenja po različno zahtevnih terenih

- Vadba na *trenažerjih* je lahko kar precejšen motivacijski izziv, saj je psihološko težko zdržati več kot eno uro na nepremičnem kolesu, osredotočen na vrtenje pedal.
- Glavna prednost *trenažerjev* pred drugimi oblikami zimskega kolesarjenja je možnost, da ohranimo držo, ki smo je vajeni čez poletje.

2. naprava za usposabljanje, urjenje koga, navadno vojakov, s katero se posnemajo pogoji pri opravljanju določenih nalog, operacij

- Opravljal je službo inštruktorja na *trenažerjih* za vojaške pilote.
- Na vaji so prikazali računalniško vodeni *trenažer* za strelce raket fagot, ki ga ima vojska.
- Drugi del šolanja obsega 20 ur zemeljskih priprav v *trenažerjih*, kjer se kandidati spoznavajo z običajnimi in izrednimi postopki ter s postopki zlaganja padala.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trenažêr]

IPA: [trena'ʒɛ:r]

ednina

IMENOVALNIK: trenažêr

RODILNIK: trenažêrja

DAJALNIK: trenažêrju

TOŽILNIK: trenažêr

MESTNIK: pri trenažêrju

ORODNIK: s trenažêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: trenažêrja

RODILNIK: trenažêrjev

DAJALNIK: trenažêrjema

TOŽILNIK: trenažêrja

MESTNIK: pri trenažêrjih

ORODNIK: s trenažêrjema

množina

IMENOVALNIK: trenažêrji

RODILNIK: trenažêrjev

DAJALNIK: trenažêrjem

TOŽILNIK: trenažêrje

MESTNIK: pri trenažêrjih

ORODNIK: s trenažêrji

TONEMSKO

[trenažêr]

IPA: [trena'ʒɛ:r]

ednina

IMENOVALNIK: trenažêr

RODILNIK: trenažêrja

DAJALNIK: trenažêrju

TOŽILNIK: trenažêr

MESTNIK: pri trenažêrju

ORODNIK: s trenažêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: trenažêrja

RODILNIK: trenažêrjev

DAJALNIK: trenažêrjema

TOŽILNIK: trenažêrja

MESTNIK: pri trenažêrjih

ORODNIK: s trenažêrjema

množina

IMENOVALNIK: trenažêrji

RODILNIK: trenažêrjev

DAJALNIK: trenažêrjem

TOŽILNIK: trenažêrje

MESTNIK: pri trenažêrjih

ORODNIK: s trenažêrji

STALNE ZVEZE

eliptični trenažer

trenažer s pedali in daljšima ročicama, na katerem se s premikanjem rok in nog posnema hoja, tek

- *Eliptični trenažerji* so primerni predvsem za ljudi, ki imajo težave s koleno, saj ponujajo dovolj intenzivno vadbo brez prevelikega stresa za kolenske vezi.
- Vaje na napravah za aerobno vadbo, s katerimi boste najbolj obremenile trebušni predel, so vaje na *eliptičnih trenažerjih* ter tek ali hoja na tekoči preprogi.

IZVOR

prevzeto (prek hrv., srb. *trenàžēr*) iz rus. *trenažēr*, iz *trenáz* 'treniranje, trening', glej ↑trenirati

triatlonec triatlonca samostalnik moškega spola

[tríjatlonɛc]

POMEN

športnik, ki se ukvarja s triatlonom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, uspešen, znan triatlonec | nekdanji triatlonec | profesionalni, vrhunski triatlonec

- Na tekmovanju se bo pomerilo 16 vabljenih vrhunskih *triatloncev*.
- 21-letni profesionalni *triatlonec* si je vzel čas in povedal nekaj osnov o športu, ki je po njegovem mnenju v Sloveniji še premalo razširjen.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

preizkušnja, tekmovanje triatloncev | prvenstvo triatloncev

- Končal se je letošnji ironman, najprestižnejša preizkušnja *triatloncev* na svetu.
- Zdravniške ekipe so morale med tekmovanjem *triatloncev* kar nekajkrat posredovati.

...

- Na mednarodnem tekmovanju v triatlonu v Italiji je nastopilo več kot 320 *triatloncev* iz Avstrije, Češke, Nemčije, Madžarske, Italije in Slovenije.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tríjatlonɛc]

IPA: [ˈtriːjatlonɛts]

ednina

IMENOVALNIK: triatlonec

RODILNIK: triatlonca

DAJALNIK: triatloncu

TOŽILNIK: triatlonca

MESTNIK: pri triatloncu

ORODNIK: s triatloncem

dvojina

IMENOVALNIK: triatlonca

RODILNIK: triatloncev

DAJALNIK: triatloncema

TOŽILNIK: triatlonca

MESTNIK: pri triatloncih

ORODNIK: s triatloncema

množina

IMENOVALNIK: triatlonci

RODILNIK: triatloncev

DAJALNIK: triatloncem

TOŽILNIK: triatlonce

MESTNIK: pri triatloncih

ORODNIK: s triatlonci

TONEMSKO

[tríjatlonɛc]

IPA: [ˈtriːjatlonɛts]

ednina

IMENOVALNIK: triatlonec

RODILNIK: triatlonca

DAJALNIK: triatloncu

TOŽILNIK: triatlonca

MESTNIK: pri triatloncu

ORODNIK: s triatloncem

dvojina

IMENOVALNIK: triatlonca

RODILNIK: triatloncev

DAJALNIK: triatloncema

TOŽILNIK: triatlonca

MESTNIK: pri triatloncih

ORODNIK: s triatloncema

množina

IMENOVALNIK: triatlonci

RODILNIK: triatloncev

DAJALNIK: triatloncem

TOŽILNIK: triatlonce

MESTNIK: pri triatloncih

ORODNIK: s triatlonci

BESEDOTVORJE

ženski spol: triatlonka

IZVOR

↑triatlon

triatlonka triatlonke samostalnik ženskega spola

[tríjatlonka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja s triatlonom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Najboljša slovenska *triatlonka* je na zadnji tekmi svetovnega pokala v letošnji sezoni osvojila drugo mesto.

...

- Nastopilo je 1800 *triatlonk* iz 42 držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[tr̩jatlonka]

IPA: [ˈtriːjatlonka]

ednina

IMENOVALNIK: tríatlonka

RODILNIK: tríatlonke

DAJALNIK: tríatlonki

TOŽILNIK: tríatlonko

MESTNIK: pri tríatlonki

ORODNIK: s tríatlonko

dvojina

IMENOVALNIK: tríatlonki

RODILNIK: tríatlonk

DAJALNIK: tríatlonkama

TOŽILNIK: tríatlonki

MESTNIK: pri tríatlonkah

ORODNIK: s tríatlonkama

množina

IMENOVALNIK: tríatlonke

RODILNIK: tríatlonk

DAJALNIK: tríatlonkam

TOŽILNIK: tríatlonke

MESTNIK: pri tríatlonkah

ORODNIK: s tríatlonkami

TONEMSKO

[tr̩jatlonka]

IPA: [tr̩ːjatlɔŋka]

ednina

IMENOVALNIK: tr̩atlonka

RODILNIK: tr̩atlonke

DAJALNIK: tr̩atlonki

TOŽILNIK: tr̩atlonko

MESTNIK: pri tr̩atlonki

ORODNIK: s tr̩atlonko

dvojina

IMENOVALNIK: tr̩atlonki

RODILNIK: tr̩atlonk

DAJALNIK: tr̩atlonkama

TOŽILNIK: tr̩atlonki

MESTNIK: pri tr̩atlonkah

ORODNIK: s tr̩atlonkama

množina

IMENOVALNIK: tr̩atlonke

RODILNIK: tr̩atlonk

DAJALNIK: tr̩atlonkam

TOŽILNIK: tr̩atlonke

MESTNIK: pri tr̩atlonkah

ORODNIK: s tr̩atlonkami

IZVOR

↑triatlon

trohêj trohêja samostalnik moškega spola

[trohêj]

POMEN

iz literarne vede **dvozložna stopica**, sestavljena iz **prvega poudarjenega in drugega nepoudarjenega zloga**

- Za špansko romanco sta značilna asonanca oz. samoglasniški stik v vsakem drugem verzu in osemzložni verz s štiristopičnim *trohejem*.

- Kitica je sestavljena iz štirih vrstic, verz je tristopični *trohej*, rimani so sodi verzi.

- Ljudske pesmi je postavil v *troheje* in sestavil 8332 verzov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trohêj]

IPA: [trɔˈxɛːj]

ednina

IMENOVALNIK: trohêj

RODILNIK: trohêja

DAJALNIK: trohêju

TOŽILNIK: trohêj

MESTNIK: pri trohêju

ORODNIK: s trohêjem

dvojina

IMENOVALNIK: trohêja

RODILNIK: trohêjev

DAJALNIK: trohêjema

TOŽILNIK: trohêja

MESTNIK: pri trohêjih

ORODNIK: s trohêjema

množina

IMENOVALNIK: trohêji

RODILNIK: trohêjev

DAJALNIK: trohêjem

TOŽILNIK: trohêje

MESTNIK: pri trohêjih

ORODNIK: s trohêji

TONEMSKO

[trohêj]

IPA: [trɔxɛːj]

ednina

IMENOVALNIK: trohêj

RODILNIK: trohêja

DAJALNIK: trohêju

TOŽILNIK: trohêj

MESTNIK: pri trohêju

ORODNIK: s trohêjem

dvojina

IMENOVALNIK: trohêja

RODILNIK: trohêjev
DAJALNIK: trohêjema
TOŽILNIK: trohêja
MESTNIK: pri trohêjih
ORODNIK: s trohêjema

množina

IMENOVALNIK: trohêji
RODILNIK: trohêjev
DAJALNIK: trohêjem
TOŽILNIK: trohêje
MESTNIK: pri trohêjih
ORODNIK: s trohêji

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Trochäus*) in lat. *trochaeus* iz gr. *trokhaĩos (poĩs)*, dobesedno 'tekajoča (noga, stopica)', iz *trékhō* 'tečem'

trombón trombóna samostalnik moškega spola

[trombón]

POMEN

1. trobilo iz dolge cevi z dvema zavojema s pomičnim mehanizmom za spreminjanje tonske višine; SIN.: pozavna

- Pri godbi igram bariton in *trombon*.
- Skladba za *trombon* je nastala leta 1966 in je prva skladba, pisana za ta instrument solo.
- Množica se je naplesala ob poskočnih patinastih zvokih trobent, ki so jih zavzeto spremljali *tromboni*, klarineti in bobni.

1.1. igranje tega trobila; SIN.: pozavna

- Poučujem trobento, saksofon in *trombon*.
- V Franciji je končal študij *trombona* in komorne glasbe za pihala.
- Bil sem dvakratni državni prvak v *trombonu*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[trombón]

IPA: [trɔmˈboːn]

ednina

IMENOVALNIK: trombón
RODILNIK: trombóna
DAJALNIK: trombónu
TOŽILNIK: trombón
MESTNIK: pri trombónu
ORODNIK: s trombónom

dvojina

IMENOVALNIK: trombóna
RODILNIK: trombónov
DAJALNIK: trombónoma
TOŽILNIK: trombóna
MESTNIK: pri trombónih

ORODNIK: s trombónoma
množina

IMENOVALNIK: trombóni
RODILNIK: trombónov
DAJALNIK: trombónom
TOŽILNIK: trombóne
MESTNIK: pri trombónih
ORODNIK: s trombóni

TONEMSKO

[trombôn]

IPA: [trɔmbóːn]

ednina

IMENOVALNIK: trombôn
RODILNIK: trombóna
DAJALNIK: trombónu
TOŽILNIK: trombôn
MESTNIK: pri trombónu
ORODNIK: s trombónom

dvojina

IMENOVALNIK: trombóna
RODILNIK: trombónov
DAJALNIK: trombónoma
TOŽILNIK: trombóna
MESTNIK: pri trombónih
ORODNIK: s trombónoma

množina

IMENOVALNIK: trombóni
RODILNIK: trombónov
DAJALNIK: trombónom
TOŽILNIK: trombóne
MESTNIK: pri trombónih
ORODNIK: s trombóni

IZVOR

prevzeto iz it. *trombone*, iz *tromba* 'traba'

U simbol

POMEN

simbol za kemijski element *uran*

- Atom urana (*U*) je eden najtežjih atomov, kar jih poznamo, vendar je njegova masa le približno 230-krat večja od mase vodikovega atoma.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *U*, simbola za element ↑uran

upepeljeváti upepeljújem nedovršni glagol

[upepeljeváti]

POMEN

1. sežigati truplo, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop; SIN.: kremirati

- Med verniki v Indiji prevladujejo hindujci, ki tako kot sikhi pokojnike *upepeljujejo*.
- Slovanski rodovi so mrtve najprej *upepeljevali*, dajali v žare in pokopavali, pozneje pa je prevladal skeletni pokop.

2. ekspresivno uničevati kaj z ognjem, visoko temperaturo

- Koščki fotografij so končali v železnem košu za smeti, kjer so jih drugega za drugim zajemali plameni in jih *upepeljevali*.
- Puhteči plameni so *upepeljevali* polena.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[upepeljeváti]

IPA: [upepeljɛ'va:ti]

NEDOLOČNIK: upepeljeváti

NAMENILNIK: upepeljevát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: upepeljújem

2. OSEBA: upepeljúješ

3. OSEBA: upepeljúje

dvojina

1. OSEBA: upepeljújeva

2. OSEBA: upepeljújeta

3. OSEBA: upepeljújeta

množina

1. OSEBA: upepeljújemo

2. OSEBA: upepeljújete

3. OSEBA: upepeljújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: upepeljúj

dvojina

1. OSEBA: upepeljújva

2. OSEBA: upepeljújta

množina

1. OSEBA: upepeljújmo

2. OSEBA: upepeljújte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: upepeljevál

DVOJINA: upepeljevála

MNOŽINA: upepeljeváli

ženski spol

EDNINA: upepeljevála

DVOJINA: upepeljeváli

MNOŽINA: upepeljevále

srednji spol

EDNINA: upepeljeválo

DVOJINA: upepeljeváli

MNOŽINA: upepeljevála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljújôč

RODILNIK: upepeljújôčega

DAJALNIK: upepeljújôčemu

TOŽILNIK: upepeljújôč

živo upepeljújôčega

MESTNIK: pri upepeljújôčem

ORODNIK: z upepeljújôčim

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljújôča

RODILNIK: upepeljújôčih

DAJALNIK: upepeljújôčima

TOŽILNIK: upepeljújôča

MESTNIK: pri upepeljújôčih

ORODNIK: z upepeljújôčima

množina

IMENOVALNIK: upepeljújôči

RODILNIK: upepeljújôčih

DAJALNIK: upepeljújôčim

TOŽILNIK: upepeljújôče

MESTNIK: pri upepeljújôčih

ORODNIK: z upepeljújôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljújôča

RODILNIK: upepeljújôče

DAJALNIK: upepeljújôči

TOŽILNIK: upepeljújôčo

MESTNIK: pri upepeljújôči

ORODNIK: z upepeljújôčo

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljújôči

RODILNIK: upepeljújôčih

DAJALNIK: upepeljújôčima

TOŽILNIK: upepeljújôči

MESTNIK: pri upepeljújôčih

ORODNIK: z upepeljújôčima

množina

IMENOVALNIK: upepeljújôče

RODILNIK: upepeljújôčih

DAJALNIK: upepeljújôčim

TOŽILNIK: upepeljújôče

MESTNIK: pri upepeljújôčih

ORODNIK: z upepeljújôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljújôče

RODILNIK: upepeljújôčega

DAJALNIK: upepeljújôčemu

TOŽILNIK: upepeljújôče

MESTNIK: pri upepeljújôčem

ORODNIK: z upepeljújôčim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljujóči
RODILNIK: upepeljujóčih
DAJALNIK: upepeljujóčima
TOŽILNIK: upepeljujóči
MESTNIK: pri upepeljujóčih
ORODNIK: z upepeljujóčima

množina

IMENOVANIK: upepeljujóča
RODILNIK: upepeljujóčih
DAJALNIK: upepeljujóčim
TOŽILNIK: upepeljujóča
MESTNIK: pri upepeljujóčih
ORODNIK: z upepeljujóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljeván
RODILNIK: upepeljevánega
DAJALNIK: upepeljevánemu
TOŽILNIK: upepeljeván
živo upepeljevánega
MESTNIK: pri upepeljevánem
ORODNIK: z upepeljevánim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljevána
RODILNIK: upepeljevánih
DAJALNIK: upepeljevánima
TOŽILNIK: upepeljevána
MESTNIK: pri upepeljevánih
ORODNIK: z upepeljevánima

množina

IMENOVANIK: upepeljeváni
RODILNIK: upepeljevánih
DAJALNIK: upepeljevánim
TOŽILNIK: upepeljeváne
MESTNIK: pri upepeljevánih
ORODNIK: z upepeljevánimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljevána
RODILNIK: upepeljeváne
DAJALNIK: upepeljeváni
TOŽILNIK: upepeljeváno
MESTNIK: pri upepeljeváni
ORODNIK: z upepeljeváno

dvojina

IMENOVANIK: upepeljeváni
RODILNIK: upepeljevánih
DAJALNIK: upepeljevánima
TOŽILNIK: upepeljeváni
MESTNIK: pri upepeljevánih
ORODNIK: z upepeljevánima

množina

IMENOVANIK: upepeljeváne

RODILNIK: upepeljevánih
DAJALNIK: upepeljevánim
TOŽILNIK: upepeljeváne
MESTNIK: pri upepeljevánih
ORODNIK: z upepeljevánimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljeváno
RODILNIK: upepeljevánega
DAJALNIK: upepeljevánemu
TOŽILNIK: upepeljeváno
MESTNIK: pri upepeljevánem
ORODNIK: z upepeljevánim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljeváni
RODILNIK: upepeljevánih
DAJALNIK: upepeljevánima
TOŽILNIK: upepeljeváni
MESTNIK: pri upepeljevánih
ORODNIK: z upepeljevánima

množina

IMENOVANIK: upepeljevána
RODILNIK: upepeljevánih
DAJALNIK: upepeljevánim
TOŽILNIK: upepeljevána
MESTNIK: pri upepeljevánih
ORODNIK: z upepeljevánimi

DELEŽJE NA -aje: upepeljeváje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: upepeljevánje
RODILNIK: upepeljevánja
DAJALNIK: upepeljevánju
TOŽILNIK: upepeljevánje
MESTNIK: pri upepeljevánju
ORODNIK: z upepeljevánjem

dvojina

IMENOVANIK: upepeljevánji
RODILNIK: upepeljevánj
DAJALNIK: upepeljevánjema
TOŽILNIK: upepeljevánji
MESTNIK: pri upepeljevánjih
ORODNIK: z upepeljevánjema

množina

IMENOVANIK: upepeljevánja
RODILNIK: upepeljevánj
DAJALNIK: upepeljevánjem
TOŽILNIK: upepeljevánja
MESTNIK: pri upepeljevánjih
ORODNIK: z upepeljevánji

TONEMSKO

[upepeljeváti]

IPA: [upepeljevà:tí]

NEDOLOČNIK: upepeljeváti

NAMENILNIK: upepeljevát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: upepeljûjem
2. OSEBA: upepeljûješ
3. OSEBA: upepeljûje

dvojina

1. OSEBA: upepeljûjeva
2. OSEBA: upepeljûjeta
3. OSEBA: upepeljûjeta

množina

1. OSEBA: upepeljûjemo
2. OSEBA: upepeljûjete
3. OSEBA: upepeljûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: upepeljûj

dvojina

1. OSEBA: upepeljûjva
2. OSEBA: upepeljûjta

množina

1. OSEBA: upepeljûjmo
2. OSEBA: upepeljûjite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: upepeljevâl
DVOJINA: upepeljevâla
MNOŽINA: upepeljevâli

ženski spol

EDNINA: upepeljevâla
DVOJINA: upepeljevâli
MNOŽINA: upepeljevâle

srednji spol

EDNINA: upepeljevâlo
DVOJINA: upepeljevâli
MNOŽINA: upepeljevâla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljujôč *tudi* upepeljujôč
RODILNIK: upepeljujôč**ega**
DAJALNIK: upepeljujôč**emu**
TOŽILNIK: upepeljujôč *tudi* upepeljujôč
živo upepeljujôč**ega**
MESTNIK: pri upepeljujôč**em**
ORODNIK: z upepeljujôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljujôča
RODILNIK: upepeljujôč**ih**
DAJALNIK: upepeljujôč**ima**
TOŽILNIK: upepeljujôča
MESTNIK: pri upepeljujôč**ih**
ORODNIK: z upepeljujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: upepeljujôči
RODILNIK: upepeljujôč**ih**
DAJALNIK: upepeljujôč**im**
TOŽILNIK: upepeljujôče
MESTNIK: pri upepeljujôč**ih**
ORODNIK: z upepeljujôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljujôča
RODILNIK: upepeljujôče
DAJALNIK: upepeljujôči
TOŽILNIK: upepeljujôčo
MESTNIK: pri upepeljujôči
ORODNIK: z upepeljujôčo

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljujôči
RODILNIK: upepeljujôč**ih**
DAJALNIK: upepeljujôč**ima**
TOŽILNIK: upepeljujôči
MESTNIK: pri upepeljujôč**ih**
ORODNIK: z upepeljujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: upepeljujôče
RODILNIK: upepeljujôč**ih**
DAJALNIK: upepeljujôč**im**
TOŽILNIK: upepeljujôče
MESTNIK: pri upepeljujôč**ih**
ORODNIK: z upepeljujôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: upepeljujôče
RODILNIK: upepeljujôč**ega**
DAJALNIK: upepeljujôč**emu**
TOŽILNIK: upepeljujôče
MESTNIK: pri upepeljujôč**em**
ORODNIK: z upepeljujôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: upepeljujôči
RODILNIK: upepeljujôč**ih**
DAJALNIK: upepeljujôč**ima**
TOŽILNIK: upepeljujôči
MESTNIK: pri upepeljujôč**ih**
ORODNIK: z upepeljujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: upepeljujôča
RODILNIK: upepeljujôč**ih**
DAJALNIK: upepeljujôč**im**
TOŽILNIK: upepeljujôča
MESTNIK: pri upepeljujôč**ih**
ORODNIK: z upepeljujôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljeván
RODILNIK: upepeljevánega
DAJALNIK: upepeljevánemu
TOŽILNIK: upepeljeván
živo upepeljevánega
MESTNIK: pri upepeljevánem
ORODNIK: z upepeljevánim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljevána
RODILNIK: upepeljeváníh
DAJALNIK: upepeljevánima
TOŽILNIK: upepeljevána
MESTNIK: pri upepeljeváníh
ORODNIK: z upepeljevánima

množina

IMENOVANIK: upepeljeváni
RODILNIK: upepeljeváníh
DAJALNIK: upepeljevánim
TOŽILNIK: upepeljeváne
MESTNIK: pri upepeljeváníh
ORODNIK: z upepeljevánimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljevána
RODILNIK: upepeljeváne
DAJALNIK: upepeljeváni
TOŽILNIK: upepeljeváno
MESTNIK: pri upepeljeváni
ORODNIK: z upepeljeváno

dvojina

IMENOVANIK: upepeljeváni
RODILNIK: upepeljeváníh
DAJALNIK: upepeljevánima
TOŽILNIK: upepeljeváni
MESTNIK: pri upepeljeváníh
ORODNIK: z upepeljevánima

množina

IMENOVANIK: upepeljeváne
RODILNIK: upepeljeváníh
DAJALNIK: upepeljevánim
TOŽILNIK: upepeljeváne
MESTNIK: pri upepeljeváníh
ORODNIK: z upepeljevánimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: upepeljeváno
RODILNIK: upepeljevánega
DAJALNIK: upepeljevánemu
TOŽILNIK: upepeljeváno
MESTNIK: pri upepeljevánem
ORODNIK: z upepeljevánim

dvojina

IMENOVANIK: upepeljeváni
RODILNIK: upepeljeváníh

DAJALNIK: upepeljevánima
TOŽILNIK: upepeljeváni
MESTNIK: pri upepeljeváníh
ORODNIK: z upepeljevánima

množina

IMENOVANIK: upepeljevána
RODILNIK: upepeljeváníh
DAJALNIK: upepeljevánim
TOŽILNIK: upepeljevána
MESTNIK: pri upepeljeváníh
ORODNIK: z upepeljevánimi

DELEŽJE NA *-aje*: upepeljevájje

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: upepeljevânje
RODILNIK: upepeljevânja
DAJALNIK: upepeljevânju
TOŽILNIK: upepeljevânje
MESTNIK: pri upepeljevânju
ORODNIK: z upepeljevânjem

dvojina

IMENOVANIK: upepeljevânji
RODILNIK: upepeljevânj
DAJALNIK: upepeljevânjema
TOŽILNIK: upepeljevânji
MESTNIK: pri upepeljevânjih
ORODNIK: z upepeljevânjema

množina

IMENOVANIK: upepeljevânja
RODILNIK: upepeljevânj
DAJALNIK: upepeljevânjem
TOŽILNIK: upepeljevânja
MESTNIK: pri upepeljevânjih
ORODNIK: z upepeljevânji

IZVOR

↑upepeliti

ùps medmet

[ùps]

POMEN

1. izraža, da je govorec presenečen, navadno negativno

- *Ups!* Na to nisem pomislila.
- *Ups*, nekaj se dogaja, sem si mislila sama pri sebi.
- »*Ups*, tole bo pa zlom nadlahtnice, ne vem, če ne dvojni,« je delavec razbral iz slike.

2. izraža, da govorec obžaluje svojo navadno manjšo napako, nehoteno dejanje

- *Ups*, kako sem nerodna.
- *Ups*, nisem vas prepoznal!
- *Ups*, malo sem zamešala stoletja.

2.1. uporablja se, ko govorec za pritegovanje pozornosti, izražanje posmeha, kritike takoj popravi namerno napako

- Župana, *ups*, bivšega župana najdem pred kupi papirjev.
- Natančneje sem si ogledala modela in dala bi nogo v vodo ... *ups*, roko v ogenj, da bosta vzdržala še tako ekstremne razmere.
- Njegove prednosti so, da je majhen, okreten, varčen, z lego na cesti, ki postavlja nova merila v tem razredu, poceni ... *Ups*, to pa ne.

2.2. uporablja se, ko govorec za izražanje posmeha, kritike ustvarja vtis, da mu je za povedano, storjeno žal

- *Ups*, zdaj smo jo pa izdali.
- Aja, *ups* ... pozabila sem, da ti tega ne bereš, ampak samo modruješ, čeprav nisi prebral.
- V reviji izveste, kdo so eminence slovenskega (*ups*, nekatere pa smo le pozabili, kaj?), hrvaškega in jugoslovanskega stripa.

3. uporablja se, ko govorec želi koga opozoriti pred nepremišljenim, pre nagljenim dejanjem, sklepanjem

- *Ups*, ne tako hitro! Imate dovolj denarja za stroške poti?
- *Ups*, s tem se pa jaz ravno ne bi preveč hvalila!
- *Ups*, to je pa del druge zgodbe ali pač ne?

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ùps]

IPA: ['ups]

TONEMSKO

[ùps]

IPA: [úps]

IZVOR

prevzeto iz angl. *oops* ali *whoops*

urán urána samostalnik moškega spola

[urán]

POMEN

1. težka radioaktivna kovina sive barve, kemijski element [U]

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** atom, izotop, jedro urana | bogatenje, bogatitev, plemenitenje urana | cepitev, razpad urana | zaloga urana
  - Ob steni valja se nabira plin, bogatejši s težjim izotopom *urana*, ob osi pa ostaja plin z lažjim izotopom.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

naravni uran | radioaktivni uran

- Ugotovil je, da v naravnem *uranu* verižna reakcija preprosto ne more steči.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** bogatiti uran | uporabljati uran | vsebovati uran
  - Od leta 1972 je delal v laboratorijih podjetja, ki je izdelovalo centrifuge in bogatilo *uran* za jedrske reaktorje.

▶ **priredna zveza**

uran in plutonij, uran in torij

- Jedrske elektrarne izrabljajo energijo radioaktivnih kovin *urana* in plutonija.

1.1. ruda, iz katere se pridobiva ta kovina

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** nahajališče, rudnik urana

- V hribinah zaprtega rudnika *urana* v Žirovskem vrhu se po mnenju strokovnjakov skriva še za dve jedrski elektrarni rumene pogače.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[urán]

IPA: [u'ra:n]

ednina

IMENOVALNIK: urán

RODILNIK: urána

DAJALNIK: uránu

TOŽILNIK: urán

MESTNIK: pri uránu

ORODNIK: z uránom

dvojina

IMENOVALNIK: urána

RODILNIK: uránov

DAJALNIK: uránoma

TOŽILNIK: urána

MESTNIK: pri uránih

ORODNIK: z uránoma

množina

IMENOVALNIK: uráni

RODILNIK: uránov

DAJALNIK: uránom

TOŽILNIK: uráne

MESTNIK: pri uránih

ORODNIK: z uráni

TONEMSKO

[urân]

IPA: [urá:n]

ednina

IMENOVALNIK: urân

RODILNIK: urâna

DAJALNIK: urânu

TOŽILNIK: urân

MESTNIK: pri urânu

ORODNIK: z urânom
dvojina

IMENOVALNIK: urâna

RODILNIK: urânov

DAJALNIK: urânomâ

TOŽILNIK: urâna

MESTNIK: pri urânih

ORODNIK: z urânomâ

množina

IMENOVALNIK: urâni

RODILNIK: urânov

DAJALNIK: urânom

TOŽILNIK: urâne

MESTNIK: pri urânih

ORODNIK: z urâni

STALNE ZVEZE

obogateni uran

iz fizike **uran**, ki vsebuje večji delež izotopa, uporabnega za nuklearne namene; SIN.: iz fizike oplemeniteni uran

- Država je kljub mednarodnemu pritisku začela novo serijo programa poskusnega pridobivanja *obogatenege urana*.
- Država je v začetku meseca priznala, da je izdelala *obogateni uran*, ne da bi o tem obvestila Mednarodno agencijo za jedrsko energijo.

oplemeniteni uran

iz fizike **uran**, ki vsebuje večji delež izotopa, uporabnega za nuklearne namene; SIN.: iz fizike obogateni uran

- Obrat za plemenitenje urana v Natanzu (Iran) proizvaja *oplemeniteni uran* za uporabo v jedrskih elektrarnah.

osiromašeni uran

iz fizike **uran**, ki vsebuje manjši delež izotopa, uporabnega za nuklearne namene

- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** izstrelak, strelivo z osiromašenim uranom
  - Vsak tank je poleg drugih granat dobil po pet izstrelkov z *osiromašenim uranom*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Uran* iz nlat. *uranium*, po planetu Uran

úvala úvale samostalnik ženskega spola

[úvala]

POMEN

1. iz geografije kraška kotanja nepravilne oblike z neravnim dnom in sklenjenim obodom, dolga do nekaj kilometrov in globoka nekaj deset metrov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Približno na pol poti med Radenskim poljem in izvirom Krke leži 3 km dolga in slab kilometer široka *uvala*.
- Podobnih vrtač, *uval* in dolov, kot so jezerske kotanje, je v okolici jezer veliko.

2. manjši morski zaliv, nastal v delno potopljeni kraški kotanji

- V *uvalo* sta priplula dva ribiča in nam ponudila sveže ribe.
- Jadrnica je samevala v vzvalovani *uvali*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[úvala]

IPA: [ˈuːvaːla]

ednina

IMENOVALNIK: úvala

RODILNIK: úvale

DAJALNIK: úvali

TOŽILNIK: úvalo

MESTNIK: pri úvali

ORODNIK: z úvalo

dvojina

IMENOVALNIK: úvali

RODILNIK: úval

DAJALNIK: úvalama

TOŽILNIK: úvali

MESTNIK: pri úvalah

ORODNIK: z úvalama

množina

IMENOVALNIK: úvale

RODILNIK: úval

DAJALNIK: úvalam

TOŽILNIK: úvale

MESTNIK: pri úvalah

ORODNIK: z úvalami

TONEMSKO

[ûvala]

IPA: [ˈûːvaːla]

ednina

IMENOVALNIK: ûvala

RODILNIK: ûvale

DAJALNIK: ûvali

TOŽILNIK: ûvalo

MESTNIK: pri ûvali

ORODNIK: z ûvalo

dvojina

IMENOVALNIK: ûvali

RODILNIK: ūval
DAJALNIK: ūvalama
TOŽILNIK: ūvali
MESTNIK: pri ūvalah
ORODNIK: z ūvalama

množina

IMENOVALNIK: ūvale
RODILNIK: ūval
DAJALNIK: ūvalam
TOŽILNIK: ūvale
MESTNIK: pri ūvalah
ORODNIK: z ūvalami

IZVOR

prevzeto iz hrv. *ŭvala* 'dolina z ravnim dnom' in 'manjši morski zaliv' iz *uváliti* v pomenu 'vriniti, zavaliti noter' iz ↑valiti

V¹ simbol

POMEN

1. simbol za enoto *volt*

▪ Celotna Evropa uporablja oskrbo električne energije z izmenično napetostjo 220–240 V in frekvenco 50 Hz.

2. del pridevniške zloženke v obliki **n-V** <-voltni>

▪ Za motorje, ki nimajo poteznega zaganjalnika, potrebujemo še električni zaganjalnik in 12-V akumulator.

IZVOR

prevzeto iz sodobnih evropskih jezikov; krajšava za ↑volt

V² simbol

POMEN

simbol za kemijski element *vanadij*

▪ Poleg železa (Fe), ki je osnovni material, vsebuje tirnično jeklo še elemente, kot so ogljik (C), mangan (Mn), silicij (Si), in ostale legirne elemente, kot so krom (Cr), nikelj (Ni), vanadij (V), molibden (Mo), s katerimi se izboljšajo lastnosti jekla.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *V*, simbola za element ↑vanadij

vanádij vanádija samostalnik moškega spola

[vanádi]

POMEN

zelo trda kovina modrikasto sive barve, kemijski element [V]

▪ Leta 1963 so v Braziliji v okolici mesta Salininha našli bogata nahajališča lepih smaragdov, ki pa so bili namesto s kromom obarvani z *vanadijem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vanádi]

IPA: [va'na:di]

ednina

IMENOVALNIK: vanádij

RODILNIK: vanádija

DAJALNIK: vanádiju

TOŽILNIK: vanádij

MESTNIK: pri vanádiju

ORODNIK: z vanádijem

dvojina

IMENOVALNIK: vanádija

RODILNIK: vanádijev

DAJALNIK: vanádijema

TOŽILNIK: vanádija

MESTNIK: pri vanádijih

ORODNIK: z vanádijema

množina

IMENOVALNIK: vanádiji

RODILNIK: vanádijev

DAJALNIK: vanádijem

TOŽILNIK: vanádije

MESTNIK: pri vanádijih

ORODNIK: z vanádiji

TONEMSKO

[vanádi]

IPA: [vanà:dí]

ednina

IMENOVALNIK: vanádij

RODILNIK: vanádija

DAJALNIK: vanádiju

TOŽILNIK: vanádij

MESTNIK: pri vanádiju

ORODNIK: z vanádijem

dvojina

IMENOVALNIK: vanádija

RODILNIK: vanádijev tudi vanádijev

DAJALNIK: vanádijema

TOŽILNIK: vanádija

MESTNIK: pri vanádijih tudi pri vanádijih

ORODNIK: z vanádijema

množina

IMENOVALNIK: vanádiji

RODILNIK: vanádijev tudi vanádijev

DAJALNIK: vanádijem

TOŽILNIK: vanádije

MESTNIK: pri vanádijih tudi pri vanádijih

ORODNIK: z vanádiji tudi z vanádiji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Vanadium*, frc., angl. *vanadium* iz nlat. *vanadium*, po vzdevku nordijske boginje Freje, nord. *Vanadís*

vanílija vanílije; in **vanílja** samostalnik ženskega spola

[vanílija]

POMEN

1. tropska rastlina vzpenjavka z velikimi, navadno zelenkasto rumenimi listi in cvetovi ter s plodovi v obliki glavic; primerjaj lat. *Vanilla*

- *Vanilija* sodi v družino orhidej.
- Cvetovi *vanilije* so rumeni in opojno dišijo.

1.1. posušen in fermentiran plod te rastline kot dišava, začimba

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
aroma vanilije | okus, vonj vanilije | strok vanilije
  - Sladko vodo počasi zavrite, nato pa dodajte sladko vino in strok *vanilije*.
  - Najraje imam sladoled z okusom *vanilije*.
  - Panakota je italijanska jed iz kuhane smetane z dodatkom *vanilije*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati vanilijo
  - Kakavu so dodali *vanilijo* ter različne druge začimbe in dišave.
  - Iz sirupa odstranite začimbe in *vanilijo*.
  - Če uporabljamo pravo *vanilijo*, strok po dolgem prerežemo in nežno izpraskamo njegovo sredico.

...

- Lešnike prepražimo, narežemo ter skuhamo v mleku z *vanilijo*.
- Tekočino odišavimo z *vanilijo* in lonček postavimo na ogenj.

1.2. vonj, aroma tega plodu

- Bivalni prostori dišijo po sveže sladki mešanici bora in *vanilije*.
- Vino ima čisto rubinasto barvo ter lepe vonjave po slivah in nežnih gozdnih sadežih z dodatkom *vanilije*, popra in dima.

1.3. barva, odtenek barve cveta te rastline

- Ta serija združuje uporaben kroj z romantično obliko in vključuje izbiro elegantno krojenih nadržkov v barvah te sezone (*vanilija* in puder).

1.4. knjižno pogovorno sladoled z okusom tega plodu

- Najbolj prodajani sladoledi so borovnica, banana, lešnik, čokolada in *vanilija*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vanílija]

IPA: [va'ni:líja]

ednina

IMENOVALNIK: vanílija

RODILNIK: vanílije

DAJALNIK: vaníliji

TOŽILNIK: vanílijo

MESTNIK: pri vaníliji

ORODNIK: z vanílijo

dvojina

IMENOVALNIK: vaníliji

RODILNIK: vanílij

DAJALNIK: vanílijama

TOŽILNIK: vaníliji

MESTNIK: pri vanílijah

ORODNIK: z vanílijama

množina

IMENOVALNIK: vanílije

RODILNIK: vanílij

DAJALNIK: vanílijam

TOŽILNIK: vanílije

MESTNIK: pri vanílijah

ORODNIK: z vanílijami

TONEMSKO

[vanílija]

IPA: [va'ni:líja]

ednina

IMENOVALNIK: vanílija

RODILNIK: vanílije

DAJALNIK: vaníliji

TOŽILNIK: vanílijo

MESTNIK: pri vaníliji

ORODNIK: z vanílijo

dvojina

IMENOVALNIK: vaníliji

RODILNIK: vanílij

DAJALNIK: vanílijama

TOŽILNIK: vaníliji

MESTNIK: pri vanílijah

ORODNIK: z vanílijama

množina

IMENOVALNIK: vanílije

RODILNIK: vanílij

DAJALNIK: vanílijam

TOŽILNIK: vanílije

MESTNIK: pri vanílijah

ORODNIK: z vanílijami

IZVOR

prevzeto prek it. *vaniglia* ali nem. *Vanille* in frc. *vanille* iz špan. *vanilla*, iz *vaina* 'strok' < lat. *vāgīna* v pomenu 'strok'

vanílijin vanílijina vanílijino; in **vaníljín** pridevnik

[vanílijin]

POMEN

1. ki je v zvezi z vanilijo 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

vanilijin strok

- Smetano segrejemo in damo vanjo ožeto želatino, sladkor ter *vanilijin* strok.

...

▪ V posodo s kristalnim sladkorjem dodamo vanilijin strok, ki ga lahko razpolovimo po dolžini. Sladkor se bo tako navzel *vanilijine* arome.

1.1. ki je del vanilije 1.1.

- Posebej zmešajte moko, mlete lešnike, začimbo za medenjake, pecilni prašek in *vanilijino* sredico.

1.2. ki je iz vanilije 1.1. ali vsebuje vanilijo 1.1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

vanilijin sladkor

- Za nadev penasto stepemo rumenjaka, sladkor, *vanilijin* sladkor, nato primešamo pretlačeno skuto in sneg iz beljakov.
- V gotove spečene košarice položimo fige, kepico *vanilijinega* sladoleda in prelijemo z omako, ki je ostala od priprave fig.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vanílijin]

IPA: [va'ni:lijin]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijin

določno vanílijini

RODILNIK: vanílijinega

DAJALNIK: vanílijinemu

TOŽILNIK: vanílijin

določno vanílijini

živo vanílijinega

MESTNIK: pri vanílijinem

ORODNIK: z vanílijinim

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijina

RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinima

TOŽILNIK: vanílijina

MESTNIK: pri vanílijinih

ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijini

RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinim

TOŽILNIK: vanílijine

MESTNIK: pri vanílijinih

ORODNIK: z vanílijinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijina

RODILNIK: vanílijine

DAJALNIK: vanílijini

TOŽILNIK: vanílijino

MESTNIK: pri vanílijini

ORODNIK: z vanílijino

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijini

RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinima

TOŽILNIK: vanílijini

MESTNIK: pri vanílijinih

ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijine

RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinim

TOŽILNIK: vanílijine

MESTNIK: pri vanílijinih

ORODNIK: z vanílijinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijino

RODILNIK: vanílijinega

DAJALNIK: vanílijinemu

TOŽILNIK: vanílijino

MESTNIK: pri vanílijinem

ORODNIK: z vanílijinim

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijini

RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinima

TOŽILNIK: vanílijini

MESTNIK: pri vanílijinih

ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijina

RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinim

TOŽILNIK: vanílijina

MESTNIK: pri vanílijinih

ORODNIK: z vanílijinimi

TONEMSKO

[vanílijin]

IPA: [vanì:ljin]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijin

določno vanílijini

RODILNIK: vanílijinega
DAJALNIK: vanílijinemu
TOŽILNIK: vanílijin
določno vanílijini
živo vanílijinega
MESTNIK: pri vanílijinem
ORODNIK: z vanílijinim

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijina
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinima
TOŽILNIK: vanílijina
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijini
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinim
TOŽILNIK: vanílijine
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijina
RODILNIK: vanílijine
DAJALNIK: vanílijini
TOŽILNIK: vanílijino
MESTNIK: pri vanílijini
ORODNIK: z vanílijino

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijini
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinima
TOŽILNIK: vanílijini
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijine
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinim
TOŽILNIK: vanílijine
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijino
RODILNIK: vanílijinega
DAJALNIK: vanílijinemu
TOŽILNIK: vanílijino
MESTNIK: pri vanílijinem
ORODNIK: z vanílijinim

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijini
RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanílijinima
TOŽILNIK: vanílijini
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijina
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinim
TOŽILNIK: vanílijina
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinimi

in in

[vanílijin]

IPA: [vaní:ljín]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijin
določno vanílijini
RODILNIK: vanílijinega
DAJALNIK: vanílijinemu
TOŽILNIK: vanílijin
določno vanílijini
živo vanílijinega
MESTNIK: pri vanílijinem
ORODNIK: z vanílijinim

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijina
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinima
TOŽILNIK: vanílijina
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinima

množina

IMENOVALNIK: vanílijini
RODILNIK: vanílijinih
DAJALNIK: vanílijinim
TOŽILNIK: vanílijine
MESTNIK: pri vanílijinih
ORODNIK: z vanílijinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílijina
RODILNIK: vanílijine
DAJALNIK: vanílijini
TOŽILNIK: vanílijino
MESTNIK: pri vanílijini
ORODNIK: z vanílijino

dvojina

IMENOVALNIK: vanílijini
RODILNIK: vanílijinih

DAJALNIK: vanilijinima
TOŽILNIK: vanilijini
MESTNIK: pri vanilijinih
ORODNIK: z vanilijinima

množina

IMENOVALNIK: vanilijine
RODILNIK: vanilijinih
DAJALNIK: vanilijinim
TOŽILNIK: vanilijine
MESTNIK: pri vanilijinih
ORODNIK: z vanilijinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vanilijino
RODILNIK: vanilijinega
DAJALNIK: vanilijinemu
TOŽILNIK: vanilijino
MESTNIK: pri vanilijinem
ORODNIK: z vanilijinim

dvojina

IMENOVALNIK: vanilijini
RODILNIK: vanilijinih
DAJALNIK: vanilijinima
TOŽILNIK: vanilijini
MESTNIK: pri vanilijinih
ORODNIK: z vanilijinima

množina

IMENOVALNIK: vanilijina
RODILNIK: vanilijinih
DAJALNIK: vanilijinim
TOŽILNIK: vanilijina
MESTNIK: pri vanilijinih
ORODNIK: z vanilijinimi

IZVOR

↑vanilija

vanilja vanílje; in **vanílija** samostalnik ženskega spola

[vanílja]

POMEN

1. tropska rastlina vzpenjavka z velikimi, navadno zelenkasto rumenimi listi in cvetovi ter s plodovi v obliki glavic; primerjaj lat. *Vanilla*

- V tropskem vrtu lahko obiskovalci opazujejo, kako rastejo *vanilja*, bombaž, kava, poper, papaja, avokado in ananas.
- Med tropskimi kulturnimi rastlinami so predstavljene brazilski kavčukovec, kakavovec, riž in *vanilja*, edina plantažno gojena rastlina iz družine kukavičevk.

1.1. posušen in fermentiran plod te rastline kot dišava, začimba

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

aroma vanilje | okus, vonj vanilje | strok vanilje

- Stroka *vanilje* zarezemo z ostrim nožem in izpraskamo sredico.
  - Po kosilu priporočamo mlečni sladoled z okusom *vanilje*, prelit z vročim prelivom iz gozdnih sadežev.
- ▶ glag. + sam. beseda v tožilniku
dodati, odstraniti vaniljo
- V veliki skledi zmešamo maslo in sladkor, dodamo *vaniljo*.
  - Odstranite *vaniljo* in breskve postrezite prelite z belim vinom iz pekača.
  - Kremo ohladimo in ji primešamo konjak, *vaniljo* in stepeno smetano.
  - Vedno uporabljajte pravo *vaniljo* v stroku.

...

- Sladkor z *vaniljo* in cela jajca penasto vmešamo.
- Vanilin je umetno izdelana začimba v prahu z okusom po *vanilji*.

1.2. vonj, aroma tega plodu

- Prižgem nekaj dišečih svečk, moja najljubša vonja sta *vanilja* in cimet.
- V vonju prevladujejo nežno jagodičevje, borovnice in *vanilja*.

1.3. barva, odtenek barve cveta te rastline

- Dvojno senčilo za veke ima kombinacijo *vanilje* in zlate barve.

1.4. knjižno pogovorno sladoled z okusom tega plodu

- Zraven so postregli prvovrstne domače sladolede, *vaniljo* in čokolado.
- Najraje imam jagodo in *vaniljo* s smetano in čokoladnim prelivom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vanílja]

IPA: [va'ni:lja]

ednina

IMENOVALNIK: vanílja
RODILNIK: vanílje
DAJALNIK: vanílji
TOŽILNIK: vaníljo
MESTNIK: pri vanílji
ORODNIK: z vaníljo

dvojina

IMENOVALNIK: vanílji
RODILNIK: vanílji
DAJALNIK: vaníljama
TOŽILNIK: vanílji
MESTNIK: pri vaníljah
ORODNIK: z vaníljama

množina

IMENOVALNIK: vanílje

RODILNIK: vanílj
DAJALNIK: vanílj**am**
TOŽILNIK: vanilje
MESTNIK: pri vanílj**ah**
ORODNIK: z vanílj**ami**

TONEMSKO

[vanílja]

IPA: [ʋaniːljá]

ednina

IMENOVALNIK: vanílj**a**

RODILNIK: vanílj**e**

DAJALNIK: vanílj**i**

TOŽILNIK: vanílj**o**

MESTNIK: pri vanílj**i**

ORODNIK: z vanílj**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vanílj**i**

RODILNIK: vanílj**ij**

DAJALNIK: vanílj**ama**

TOŽILNIK: vanílj**i**

MESTNIK: pri vanílj**ah**

ORODNIK: z vanílj**ama**

množina

IMENOVALNIK: vanílj**e**

RODILNIK: vanílj**ij**

DAJALNIK: vanílj**am**

TOŽILNIK: vanílj**e**

MESTNIK: pri vanílj**ah**

ORODNIK: z vanílj**ami**

STALNE ZVEZE

burbonska vanilja

1. vanilja s plodovi z večjo vsebnostjo aromatične snovi, ki se goji zlasti na vzhodni obali Mehike in na Madagaskarju; primerjaj lat.

Vanilla planifolia

▪ Danes najboljšo *burbonsko vaniljo* gojijo predvsem na otokih Madagaskar in Reunion.

1.1. posušen in fermentiran plod te vanilje, zlasti kot dišava, začimba

▪ Kremnemu sladoledu so dodali mlete stroke *burbonske vanilje*, ga obogatili s čokoladnim prelivom in posuli z mandlji.

▪ Za osvežitev bo poskrbel jagodni sorbet in sladoled z okusom *burbonske vanilje*.

1.2. vonj, aroma tega plodu

▪ Vonj parfuma očara tudi z noto siciljske mandarine in *burbonske vanilje*.

IZVOR

prevzeto prek it. *vaniglia* ali nem. *Vanille* in fr. *vanille* iz špan. *vanilla*, iz *vaina* 'strok' < lat. *vāgīna* v pomenu 'strok'

vaníljin vaníljina vaníljino; in **vanílj**in pridevnik

[vanílj

in]

POMEN

1. ki je v zvezi z vaniljo **1.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
vanílj

strok
▪ Po dolgem prerežite *vanílj*in strok in izpraskajte sredico.

...

▪ Strok vanilje lahko damo v steklen kozarec, ki ga do vrha napolnimo s svežim ali mletim sladkorjem, ki se bo kmalu navzel *vanílj*ine arome.

1.1. ki je del vanilje **1.1.**

▪ Skuto kremasto stepajte z rumenjaki, *vanílj*ino sredico, limoninim sokom in lupinico, s sladkorjem, sladilom in mineralno vodo približno 3 minute.

▪ Potrebujemo 4 kepice vaniljevega sladoleda ali 6 žlic sojine smetane, v kateri smo razmešali *vanílj*in stržen.

1.2. ki je iz vanilje **1.1.** ali vsebuje vaniljo **1.1.**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
vanílj

sladkor | vanílj

sladoled

▪ Pečena jabolka lahko ponudimo ohlajena ali še toplá z *vanílj*inim sladoledom.

▪ Pečeno sladico narežemo in ponudimo z ohlajeno *vanílj*ino kremo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vanílj

in]

IPA: [ʋaˈniːlj

in]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vanílj

določno vanílj

RODILNIK: vanílj

in**ega**

DAJALNIK: vanílj

in**emu**

TOŽILNIK: vanílj

določno vanílj

in**i**

živo vanílj

in**ega**

MESTNIK: pri vanílj

in**em**

ORODNIK: z vanílj

in**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vanílj

ina

RODILNIK: vanílj

in**ih**

DAJALNIK: vanílj

in**ima**

TOŽILNIK: vaníljina
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**ma**

množina

IMENOVALNIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**m**
TOŽILNIK: vaníljine
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljine
DAJALNIK: vaníljini
TOŽILNIK: vaníljino
MESTNIK: pri vaníljini
ORODNIK: z vaníljino

dvojina

IMENOVALNIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**ma**
TOŽILNIK: vaníljini
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**ma**

množina

IMENOVALNIK: vaníljine
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**m**
TOŽILNIK: vaníljine
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vaníljino
RODILNIK: vaníljine**ga**
DAJALNIK: vaníljine**mu**
TOŽILNIK: vaníljino
MESTNIK: pri vaníljine**m**
ORODNIK: z vaníljini**m**

dvojina

IMENOVALNIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**ma**
TOŽILNIK: vaníljini
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**ma**

množina

IMENOVALNIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**m**
TOŽILNIK: vaníljina
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**mi**

TONEMSKO
[vaníljín]
IPA: [ʋanì:ljín]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vaníljín
določno vaníljini
RODILNIK: vaníljine**ga**
DAJALNIK: vaníljine**mu**
TOŽILNIK: vaníljín
določno vaníljini
živo vaníljine**ga**
MESTNIK: pri vaníljine**m**
ORODNIK: z vaníljini**m**

dvojina

IMENOVALNIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**ma**
TOŽILNIK: vaníljina
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**ma**

množina

IMENOVALNIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**m**
TOŽILNIK: vaníljine
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljine
DAJALNIK: vaníljini
TOŽILNIK: vaníljino
MESTNIK: pri vaníljini
ORODNIK: z vaníljino

dvojina

IMENOVALNIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**ma**
TOŽILNIK: vaníljini
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**ma**

množina

IMENOVALNIK: vaníljine
RODILNIK: vaníljini**h**
DAJALNIK: vaníljini**m**
TOŽILNIK: vaníljine
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljini**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: vaníljino
RODILNIK: vaníljinega
DAJALNIK: vaníljinemu
TOŽILNIK: vaníljino
MESTNIK: pri vaníljinem
ORODNIK: z vaníljini

dvojina

IMENOVANIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinima
TOŽILNIK: vaníljini
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinima

množina

IMENOVANIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinim
TOŽILNIK: vaníljina
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinimi

in

[vaníljín]

IPA: [ʋaní:ljin]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: vaníljini
določno vaníljini
RODILNIK: vaníljinega
DAJALNIK: vaníljinemu
TOŽILNIK: vaníljini
določno vaníljini
živo vaníljinega
MESTNIK: pri vaníljinem
ORODNIK: z vaníljinim

dvojina

IMENOVANIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinima
TOŽILNIK: vaníljina
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinima

množina

IMENOVANIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinim
TOŽILNIK: vaníljine
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljine
DAJALNIK: vaníljini
TOŽILNIK: vaníljino
MESTNIK: pri vaníljini
ORODNIK: z vaníljino

dvojina

IMENOVANIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinima
TOŽILNIK: vaníljini
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinima

množina

IMENOVANIK: vaníljine
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinim
TOŽILNIK: vaníljine
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: vaníljino
RODILNIK: vaníljinega
DAJALNIK: vaníljinemu
TOŽILNIK: vaníljino
MESTNIK: pri vaníljinem
ORODNIK: z vaníljinim

dvojina

IMENOVANIK: vaníljini
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinima
TOŽILNIK: vaníljini
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinima

množina

IMENOVANIK: vaníljina
RODILNIK: vaníljinih
DAJALNIK: vaníljinim
TOŽILNIK: vaníljina
MESTNIK: pri vaníljinih
ORODNIK: z vaníljinimi

IZVOR

↑vanilja

vaterpolíst vaterpolísta samostalnik moškega spola

[vaterpolíst]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z vaterpolom

▶ prid. beseda + sam. beseda

domači vaterpolisti | mlad vaterpolist | nekdanji vaterpolist | odličen vaterpolist

- Izjemno močan ritem igre je domačim *vaterpolistom* vzel veliko moči.
  - V prvi tekmi na zadnjem tekmovanju pred odhodom na evropsko prvenstvo so mladi *vaterpolisti* pokazali prepričljivo igro.
  - Na turnirju je bilo kar nekaj nekdanjih vrhunskih *vaterpolistov*, zato odličnih potez ni manjkalo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
vaterpolisti igrajo, slavijo | vaterpolisti nadaljujejo | vaterpolisti odigrajo, osvojijo **KAJ**
- Z 10 : 9 so slavili domači *vaterpolisti* in osvojili prvo mesto.
  - *Vaterpolisti* bodo jutri odigrali predzadnji krog prvega dela prvenstva.
  - S člansko ekipo zdaj trenirajo le še štirje *vaterpolisti*, ki so zanje že igrali, ostali so mladinci in kadeti.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
prvenstvo vaterpolistov | trener vaterpolistov
- Končal se je redni del prvenstva *vaterpolistov*.
  - Današnji spored se bo ob 9. uri začel še z dvema tekmama *vaterpolistov* letnika 1993.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vaterpólíst]

IPA: [vaterpɔ'li:st]

ednina

IMENOVALNIK: vaterpólíst

RODILNIK: vaterpólísta

DAJALNIK: vaterpólístu

TOŽILNIK: vaterpólísta

MESTNIK: pri vaterpólístu

ORODNIK: z vaterpólístom

dvojina

IMENOVALNIK: vaterpólísta

RODILNIK: vaterpólístov

DAJALNIK: vaterpólístoma

TOŽILNIK: vaterpólísta

MESTNIK: pri vaterpólístih

ORODNIK: z vaterpólístoma

množina

IMENOVALNIK: vaterpólísti

RODILNIK: vaterpólístov

DAJALNIK: vaterpólístom

TOŽILNIK: vaterpólíste

MESTNIK: pri vaterpólístih

ORODNIK: z vaterpólísti

TONEMSKO

[vaterpólíst]

IPA: [vaterpólí:st]

ednina

IMENOVALNIK: vaterpólíst

RODILNIK: vaterpólísta

DAJALNIK: vaterpólístu

TOŽILNIK: vaterpólísta

MESTNIK: pri vaterpólístu

ORODNIK: z vaterpólístom

dvojina

IMENOVALNIK: vaterpólísta

RODILNIK: vaterpólístov

DAJALNIK: vaterpólístoma

TOŽILNIK: vaterpólísta

MESTNIK: pri vaterpólístih

ORODNIK: z vaterpólístoma

množina

IMENOVALNIK: vaterpólísti

RODILNIK: vaterpólístov

DAJALNIK: vaterpólístom

TOŽILNIK: vaterpólíste

MESTNIK: pri vaterpólístih

ORODNIK: z vaterpólísti

BESEDOTVORJE

ženski spol: vaterpólístka

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *vaterpòlist*, iz ↑vaterpolo

vaterpólístka vaterpólístke samostalnik ženskega spola

[vaterpólístka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z vaterpolom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Domače *vaterpólístke* so v prvi četrtini povedle s 3 : 1.

▪ Slovenske *vaterpólístke* se bodo v zadnjem dvoboju predtekmovanja danes pomerile z Nizozemkami.

...

▪ *Vaterpólístke* so na olimpijskem turnirju odigrale že dva kroga v predtekmovanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vaterpólístka]

IPA: [vaterpɔ'li:stka]

ednina

IMENOVALNIK: vaterpólístka

RODILNIK: vaterpólístke

DAJALNIK: vaterpólístki

TOŽILNIK: vaterpólístko

MESTNIK: pri vaterpólístki

ORODNIK: z vaterpólístko

dvojina

IMENOVALNIK: vaterpólístki

RODILNIK: vaterpólístk

DAJALNIK: vaterpolístk**ama**
TOŽILNIK: vaterpolístki
MESTNIK: pri vaterpolístk**ah**
ORODNIK: z vaterpolístk**ama**
množina
IMENOVALNIK: vaterpolístke
RODILNIK: vaterpolístk
DAJALNIK: vaterpolístk**am**
TOŽILNIK: vaterpolístke
MESTNIK: pri vaterpolístk**ah**
ORODNIK: z vaterpolístk**ami**

TONEMSKO

[vaterpolístka]
IPA: [vaterpólí:stká]
ednina

IMENOVALNIK: vaterpolístka
RODILNIK: vaterpolístke
DAJALNIK: vaterpolístki
TOŽILNIK: vaterpolístko
MESTNIK: pri vaterpolístki
ORODNIK: z vaterpolístko

dvojina

IMENOVALNIK: vaterpolístki
RODILNIK: vaterpolístk
DAJALNIK: vaterpolístk**ama**
TOŽILNIK: vaterpolístki
MESTNIK: pri vaterpolístk**ah**
ORODNIK: z vaterpolístk**ama**

množina

IMENOVALNIK: vaterpolístke
RODILNIK: vaterpolístk
DAJALNIK: vaterpolístk**am**
TOŽILNIK: vaterpolístke
MESTNIK: pri vaterpolístk**ah**
ORODNIK: z vaterpolístk**ami**

IZVOR

↑vaterpolist

vegán vegána samostalnik moškega spola

[vegán]

POMEN

kdor ne je hrane živalskega izvora in zavrača vsakršno izkoriščanje živali; SIN.: veganec

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

biti vegan | postati vegan

- Prosil nas je, da v hiši ne bi pripravljali mesa, ker je *vegan*.
- Ljudje, ki se odločijo, da bodo postali *vegani*, ne spremenijo samo svojih prehranjevalnih navad, ampak način življenja.

...

- Recept za žličnike iz polnovrednega pirinega zdroba je dobrodošel tudi za *vegane*.
- Zelenjava, razen stročnic, ne vsebuje veliko beljakovin, zato mora prehrana *veganov* vsebovati veliko stročnic in žit.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vegán]

IPA: [vɛ'ga:n]

ednina

IMENOVALNIK: vegán

RODILNIK: vegána

DAJALNIK: vegánu

TOŽILNIK: vegána

MESTNIK: pri vegánu

ORODNIK: z vegánom

dvojina

IMENOVALNIK: vegána

RODILNIK: vegánov

DAJALNIK: vegánoma

TOŽILNIK: vegána

MESTNIK: pri vegánih

ORODNIK: z vegánoma

množina

IMENOVALNIK: vegáni

RODILNIK: vegánov

DAJALNIK: vegánom

TOŽILNIK: vegáne

MESTNIK: pri vegánih

ORODNIK: z vegáni

TONEMSKO

[vegân]

IPA: [vɛgá:n]

ednina

IMENOVALNIK: vegân

RODILNIK: vegâna

DAJALNIK: vegânu

TOŽILNIK: vegâna

MESTNIK: pri vegânu

ORODNIK: z vegânom

dvojina

IMENOVALNIK: vegâna

RODILNIK: vegânov

DAJALNIK: vegânoma

TOŽILNIK: vegâna

MESTNIK: pri vegânih

ORODNIK: z vegânoma

množina

IMENOVALNIK: vegâni

RODILNIK: vegânov

DAJALNIK: vegânom

TOŽILNIK: vegâne

MESTNIK: pri **vegânih**
ORODNIK: z **vegâni**

BESEDOTVORJE

ženski spol: veganka

IZVOR

prevzeto iz angl. *vegan* iz *veg(etable)* 'zelenjava'

vegânc *vegânc* samostalnik moškega spola

[vegânc]

POMEN

kdor ne je hrane živalskega izvora in zavrača vsakršno izkoriščanje živali; SIN.: vegan

▶ **vezni glag.** + **sam. beseda v imenovalniku**

- Nekaj let sem bil vegetarijanec, v zadnjem času pa sem postal *veganc*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vegânc]

IPA: [vɛ'ga:nɔts]

ednina

IMENOVALNIK: **vegânc**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncu**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegâncu**

ORODNIK: z **vegâncem**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânc**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncema**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegâncih**

ORODNIK: z **vegâncema**

množina

IMENOVALNIK: **vegânci**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncem**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegâncih**

ORODNIK: z **vegânci**

TONEMSKO

[vegânc]

IPA: [vɛgâ:nɔts]

ednina

IMENOVALNIK: **vegânc**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncu**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegâncu**

ORODNIK: z **vegâncem**
dvojina

IMENOVALNIK: **vegânc**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncema**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegâncih**

ORODNIK: z **vegâncema**

množina

IMENOVALNIK: **vegânci**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncem**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegâncih**

ORODNIK: z **vegânci**

BESEDOTVORJE

ženski spol: veganka

IZVOR

↑ *vegan*

vegânc *vegânc* samostalnik ženskega spola

[vegânc]

POMEN

ženska, ki ne je hrane živalskega izvora in zavrača vsakršno izkoriščanje živali

▶ **vezni glag.** + **sam. beseda v imenovalniku**

- Je *veganka* in vsako leto organizira dan, ko kuhajo le veganske stvari.
- Sama sem postala *veganka* pri 12 letih.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vegânc]

IPA: [vɛ'ga:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: **vegânc**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegânci**

TOŽILNIK: **vegânc**

MESTNIK: pri **vegânci**

ORODNIK: z **vegânc**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânci**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegâncama**

TOŽILNIK: **vegânci**

MESTNIK: pri **vegâncah**

ORODNIK: z **vegâncama**

množina

IMENOVALNIK: **vegânc**

RODILNIK: **vegânc**

DAJALNIK: **vegánkam**
TOŽILNIK: **vegânke**
MESTNIK: pri **vegânkah**
ORODNIK: z **vegânkami**

TONEMSKO

[vegânka]

IPA: [vɛgâːŋkâ]

ednina

IMENOVALNIK: **vegânka**

RODILNIK: **vegânke**

DAJALNIK: **vegânki**

TOŽILNIK: **vegânko**

MESTNIK: pri **vegânki**

ORODNIK: z **vegânko**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânki**

RODILNIK: **vegânk**

DAJALNIK: **vegânkama**

TOŽILNIK: **vegânki**

MESTNIK: pri **vegânkah**

ORODNIK: z **vegânkama**

množina

IMENOVALNIK: **vegânke**

RODILNIK: **vegânk**

DAJALNIK: **vegânkam**

TOŽILNIK: **vegânke**

MESTNIK: pri **vegânkah**

ORODNIK: z **vegânkami**

IZVOR

↑vegan

vegânski vegânska vegânsko pridevnik

[vegânski]

POMEN

1. ki je v zvezi z vegani ali veganstvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- V središču *veganske* etike je težnja, da se konča izkoriščanje najšibkejših in preneha z uničevanjem ekosistemov za potrebe prehrabene industrije.
- Kuharska knjiga vsebuje celostni pregled *veganske* filozofije in predstavitev priljubljenih veganskih sestavin.

1.1. ki je namenjen za vegane

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

veganska hrana, prehrana | veganska jed

- Že petnajst let sta vegetarijanca, v zadnjem letu pa sta prešla na *vegansko* prehrano.
- Osnovna sestavina *veganskega* sladoleda so indijski oreščki, kakav in kokosovo olje.
- Oblikovala je linijo *veganskih* čevljev.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vegânski]

IPA: [vɛˈgaːnski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **vegânski**

RODILNIK: **vegânskega**

DAJALNIK: **vegânskemu**

TOŽILNIK: **vegânski**

živo **vegânskega**

MESTNIK: pri **vegânskem**

ORODNIK: z **vegânskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânska**

RODILNIK: **vegânskih**

DAJALNIK: **vegânskima**

TOŽILNIK: **vegânska**

MESTNIK: pri **vegânskih**

ORODNIK: z **vegânskima**

množina

IMENOVALNIK: **vegânski**

RODILNIK: **vegânskih**

DAJALNIK: **vegânskimi**

TOŽILNIK: **vegânske**

MESTNIK: pri **vegânskih**

ORODNIK: z **vegânskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **vegânska**

RODILNIK: **vegânske**

DAJALNIK: **vegânski**

TOŽILNIK: **vegânsko**

MESTNIK: pri **vegânski**

ORODNIK: z **vegânsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânski**

RODILNIK: **vegânskih**

DAJALNIK: **vegânskima**

TOŽILNIK: **vegânski**

MESTNIK: pri **vegânskih**

ORODNIK: z **vegânskima**

množina

IMENOVALNIK: **vegânske**

RODILNIK: **vegânskih**

DAJALNIK: **vegânskimi**

TOŽILNIK: **vegânske**

MESTNIK: pri **vegânskih**

ORODNIK: z **vegânskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **vegânsko**

RODILNIK: **vegânskega**

DAJALNIK: **vegánskemu**
TOŽILNIK: **vegánsko**
MESTNIK: **pri vegánskem**
ORODNIK: **z vegánskimi**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegánski**
RODILNIK: **vegánskih**
DAJALNIK: **vegánskima**
TOŽILNIK: **vegánski**
MESTNIK: **pri vegánskih**
ORODNIK: **z vegánskima**

množina

IMENOVALNIK: **vegánska**
RODILNIK: **vegánskih**
DAJALNIK: **vegánskimi**
TOŽILNIK: **vegánska**
MESTNIK: **pri vegánskih**
ORODNIK: **z vegánskimi**

TONEMSKO

[vegânski]

IPA: [vɛgâ:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **vegánski**
RODILNIK: **vegânskega**
DAJALNIK: **vegânskemu**
TOŽILNIK: **vegánski**
živo vegânskega
MESTNIK: **pri vegânskem**
ORODNIK: **z vegânskimi**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânska**
RODILNIK: **vegânskih**
DAJALNIK: **vegânskima**
TOŽILNIK: **vegânska**
MESTNIK: **pri vegânskih**
ORODNIK: **z vegânskima**

množina

IMENOVALNIK: **vegânski**
RODILNIK: **vegânskih**
DAJALNIK: **vegânskimi**
TOŽILNIK: **vegânske**
MESTNIK: **pri vegânskih**
ORODNIK: **z vegânskimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **vegânska**
RODILNIK: **vegânske**
DAJALNIK: **vegânski**
TOŽILNIK: **vegânsko**
MESTNIK: **pri vegânski**
ORODNIK: **z vegânsko**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânski**
RODILNIK: **vegânskih**
DAJALNIK: **vegânskima**
TOŽILNIK: **vegânski**
MESTNIK: **pri vegânskih**
ORODNIK: **z vegânskima**

množina

IMENOVALNIK: **vegânske**
RODILNIK: **vegânskih**
DAJALNIK: **vegânskimi**
TOŽILNIK: **vegânske**
MESTNIK: **pri vegânskih**
ORODNIK: **z vegânskimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **vegânsko**
RODILNIK: **vegânskega**
DAJALNIK: **vegânskemu**
TOŽILNIK: **vegânsko**
MESTNIK: **pri vegânskem**
ORODNIK: **z vegânskimi**

dvojina

IMENOVALNIK: **vegânski**
RODILNIK: **vegânskih**
DAJALNIK: **vegânskima**
TOŽILNIK: **vegânski**
MESTNIK: **pri vegânskih**
ORODNIK: **z vegânskima**

množina

IMENOVALNIK: **vegânska**
RODILNIK: **vegânskih**
DAJALNIK: **vegânskimi**
TOŽILNIK: **vegânska**
MESTNIK: **pri vegânskih**
ORODNIK: **z vegânskimi**

IZVOR

↑vegan

vegánstvo **vegánstva** samostalnik srednjega spola

[vegánstvo]

POMEN

prehranjevanje s hrano, ki ni živalskega izvora, in zavračanje vsakršnega izkoriščanja živali

- *Veganstvo* postaja med okoljevarstveniki vedno bolj pogosto.
- Prehranjevalna načela *veganstva* upošteva že 12 let.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vegánstvo]

IPA: [vɛ'ga:nstvɔ]

ednina

IMENOVALNIK: vegánstvo
RODILNIK: vegánstva
DAJALNIK: vegánstvu
TOŽILNIK: vegánstvo
MESTNIK: pri vegánstvu
ORODNIK: z vegánstvom

dvojina

IMENOVALNIK: vegánstvi
RODILNIK: vegánstev
DAJALNIK: vegánstvom
TOŽILNIK: vegánstvi
MESTNIK: pri vegánstvih
ORODNIK: z vegánstvom

množina

IMENOVALNIK: vegánstva
RODILNIK: vegánstev
DAJALNIK: vegánstvom
TOŽILNIK: vegánstva
MESTNIK: pri vegánstvih
ORODNIK: z vegánstvi

TONEMSKO

[vegánstvo]

IPA: [vɛgá:nstvɔ]

ednina

IMENOVALNIK: vegánstvo
RODILNIK: vegánstva
DAJALNIK: vegánstvu
TOŽILNIK: vegánstvo
MESTNIK: pri vegánstvu
ORODNIK: z vegánstvom

dvojina

IMENOVALNIK: vegánstvi
RODILNIK: vegánstev
DAJALNIK: vegánstvom
TOŽILNIK: vegánstvi
MESTNIK: pri vegánstvih
ORODNIK: z vegánstvom

množina

IMENOVALNIK: vegánstva
RODILNIK: vegánstev
DAJALNIK: vegánstvom
TOŽILNIK: vegánstva
MESTNIK: pri vegánstvih
ORODNIK: z vegánstvi

IZVOR

↑vegan

vékati vékam nedovršni glagol

[vékati]

POMEN

1. ekspresivno izražati čustveno prizadetost, zlasti žalost, ali bolečino s solzami in zateglimi glasovi

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

dete, dojenček veka | otrok veka

▪ Pred seboj je potiskala otroški voziček, v katerem je *vekal* dojenček.

▪ V zgornjem nadstropju je na ves glas *vekal* otrok.

...

▪ Tu je bilo polno otrok vseh starosti. Nekateri so milo *vekali*, ker so se v zmešnjavi ločili od svojih staršev.

▪ Dejala je, da je najprej mislila, da v zabojniku *veka* kak mucek.

2. ekspresivno izražati nezadovoljstvo s pretiranim pritoževanjem, negodovanjem

▪ Vladajoča kasta se na tronu v soncu oblasti sonči in *veka*, da ji nekdo zarotniško namerno podtika sence, čeprav jih sama meče naokoli.

▪ Pred Evropsko unijo ne boste *vekali* in stokali, da je slabo samo pri nas.

3. ekspresivno prihajati iz rodil

▪ Poročila se je in na svet so pričeli *vekati* otroci.

▪ Za pusta se ženijo, za svetega Martina pa že otroci *vekajo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vékati]

IPA: ['vɛ:kati]

NEDOLOČNIK: vékati

NAMENILNIK: vékat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vékam

2. OSEBA: vékaš

3. OSEBA: véka

dvojina

1. OSEBA: vékava

2. OSEBA: vékata

3. OSEBA: vékata

množina

1. OSEBA: vékamo

2. OSEBA: vékate

3. OSEBA: vékajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: vékaj

dvojina

1. OSEBA: vékajva

2. OSEBA: vékajta

množina

1. OSEBA: vékaj**mo**

2. OSEBA: vékaj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: vékal

DVOJINA: vékala

MNOŽINA: vékali

ženski spol

EDNINA: vékala

DVOJINA: vékali

MNOŽINA: vékale

srednji spol

EDNINA: vékalo

DVOJINA: vékali

MNOŽINA: vékala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vekajó**č**

RODILNIK: vekajó**čega**

DAJALNIK: vekajó**čemu**

TOŽILNIK: vekajó**č**

živo vekajó**čega**

MESTNIK: pri vekajó**čem**

ORODNIK: z vekajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: vekajó**ča**

RODILNIK: vekajó**čih**

DAJALNIK: vekajó**čima**

TOŽILNIK: vekajó**ča**

MESTNIK: pri vekajó**čih**

ORODNIK: z vekajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: vekajó**či**

RODILNIK: vekajó**čih**

DAJALNIK: vekajó**čim**

TOŽILNIK: vekajó**če**

MESTNIK: pri vekajó**čih**

ORODNIK: z vekajó**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vekajó**ča**

RODILNIK: vekajó**če**

DAJALNIK: vekajó**či**

TOŽILNIK: vekajó**čo**

MESTNIK: pri vekajó**či**

ORODNIK: z vekajó**čo**

dvojina

IMENOVALNIK: vekajó**či**

RODILNIK: vekajó**čih**

DAJALNIK: vekajó**čima**

TOŽILNIK: vekajó**či**

MESTNIK: pri vekajó**čih**

ORODNIK: z vekajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: vekajó**če**

RODILNIK: vekajó**čih**

DAJALNIK: vekajó**čim**

TOŽILNIK: vekajó**če**

MESTNIK: pri vekajó**čih**

ORODNIK: z vekajó**čimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vekajó**če**

RODILNIK: vekajó**čega**

DAJALNIK: vekajó**čemu**

TOŽILNIK: vekajó**če**

MESTNIK: pri vekajó**čem**

ORODNIK: z vekajó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: vekajó**či**

RODILNIK: vekajó**čih**

DAJALNIK: vekajó**čima**

TOŽILNIK: vekajó**či**

MESTNIK: pri vekajó**čih**

ORODNIK: z vekajó**čima**

množina

IMENOVALNIK: vekajó**ča**

RODILNIK: vekajó**čih**

DAJALNIK: vekajó**čim**

TOŽILNIK: vekajó**ča**

MESTNIK: pri vekajó**čih**

ORODNIK: z vekajó**čimi**

DELEŽJE NA *-aje*: veká**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vékan**je**

RODILNIK: vékan**ja**

DAJALNIK: vékan**ju**

TOŽILNIK: vékan**je**

MESTNIK: pri vékan**ju**

ORODNIK: z vékan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: vékan**ji**

RODILNIK: vékan**j**

DAJALNIK: vékan**jema**

TOŽILNIK: vékan**ji**

MESTNIK: pri vékan**jih**

ORODNIK: z vékan**jema**

množina

IMENOVALNIK: vékan**ja**

RODILNIK: vékan**j**

DAJALNIK: vékan**jem**

TOŽILNIK: vékan**ja**

MESTNIK: pri vékan**jih**

ORODNIK: z vékan**ji**

TONEMSKO

[vékati]

IPA: [vè:káti]

NEDOLOČNIK: vékati

NAMENILNIK: vékat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vékam

2. OSEBA: vékaš

3. OSEBA: véka

dvojina

1. OSEBA: vékava

2. OSEBA: vékata

3. OSEBA: vékata

množina

1. OSEBA: vékamo

2. OSEBA: vékate

3. OSEBA: vékajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: vékaj

dvojina

1. OSEBA: vékajva

2. OSEBA: vékajta

množina

1. OSEBA: vékajmo

2. OSEBA: vékajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: vékal

DVOJINA: vékala

MNOŽINA: vékali

ženski spol

EDNINA: vékala in vékala

DVOJINA: vékali

MNOŽINA: vékale

srednji spol

EDNINA: vékalo

DVOJINA: vékali

MNOŽINA: vékala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vekajoč tudi vekajoč

RODILNIK: vekajočega

DAJALNIK: vekajočemu

TOŽILNIK: vekajoč tudi vekajoč

živo vekajočega

MESTNIK: pri vekajočem

ORODNIK: z vekajočim

dvojina

IMENOVALNIK: vekajoča

RODILNIK: vekajočih

DAJALNIK: vekajočima

TOŽILNIK: vekajoča

MESTNIK: pri vekajočih

ORODNIK: z vekajočima

množina

IMENOVALNIK: vekajóči

RODILNIK: vekajóčih

DAJALNIK: vekajóčim

TOŽILNIK: vekajóče

MESTNIK: pri vekajóčih

ORODNIK: z vekajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vekajóča

RODILNIK: vekajóče

DAJALNIK: vekajóči

TOŽILNIK: vekajóčo

MESTNIK: pri vekajóči

ORODNIK: z vekajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: vekajóči

RODILNIK: vekajóčih

DAJALNIK: vekajóčima

TOŽILNIK: vekajóči

MESTNIK: pri vekajóčih

ORODNIK: z vekajóčima

množina

IMENOVALNIK: vekajóče

RODILNIK: vekajóčih

DAJALNIK: vekajóčim

TOŽILNIK: vekajóče

MESTNIK: pri vekajóčih

ORODNIK: z vekajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vekajóče

RODILNIK: vekajóčega

DAJALNIK: vekajóčemu

TOŽILNIK: vekajóče

MESTNIK: pri vekajóčem

ORODNIK: z vekajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: vekajóči

RODILNIK: vekajóčih

DAJALNIK: vekajóčima

TOŽILNIK: vekajóči

MESTNIK: pri vekajóčih

ORODNIK: z vekajóčima

množina

IMENOVALNIK: vekajóča

RODILNIK: vekajóčih

DAJALNIK: vekajóčim

TOŽILNIK: vekajóča

MESTNIK: pri vekajóčih

ORODNIK: z vekajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: vekâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vĕkanje

RODILNIK: vĕkanja

DAJALNIK: vĕkanju

TOŽILNIK: vĕkanje

MESTNIK: pri vĕkanju

ORODNIK: z vĕkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: vĕkanji in vĕkanji

RODILNIK: vĕkanj

DAJALNIK: vĕkanjema in vĕkanjema

TOŽILNIK: vĕkanji in vĕkanji

MESTNIK: pri vĕkanjih

ORODNIK: z vĕkanjema in z vĕkanjema

množina

IMENOVALNIK: vĕkanja

RODILNIK: vĕkanj

DAJALNIK: vĕkanjem

TOŽILNIK: vĕkanja

MESTNIK: pri vĕkanjih

ORODNIK: z vĕkanji

IZVOR

= nar. hrv., srb. *vĕkati* 'vreščati', rus. *vjâkati* 'jokati, čekati', iz onomatopeje pslov. *vĕ, ki posnema pri jokanju nastale glasove

vendar

členek

[vəndar]

POMEN

I.

1. poudarja povedano kljub morebitnemu dvomu

- Človek mora *vendar* gledati nase.
- Ta denar je *vendar* samo tvoj.
- Kar naprej premlevam, kaj naj storim. Nekaj *vendar* moram storiti.
- Podatkov v ministrstvu niso skrivali, pa se je *vendar* zgodilo, da je minister s proračunskim denarjem podprl firmo, ki je podprla njegovo stranko.

1.1. poudarja samoumevnost povedanega

- Zdaj je *vendar* zadosti stara, da gre na svoje.
- Šport je užitek in sestavni del življenjskega sloga. Saj to *vendar* hočemo.
- Solo naj konča, to je *vendar* predpogoj, da se pogovarjamo o zaposlitvi.
- Po končani devetletki pa ga *vendar* ne bo učil poštevank!
- »Pes?« je vprašal inšpektor. »Vi *vendar* nimate psa.«

2. izraža nestrpnost, nejevoljo

- Kaj *vendar* dela cele dneve zaprt v stanovanju?!
- Dajte no, gospa, saj tu sem *vendar* zaradi operacije slepiča, prosim!
- Ko sem jo vprašala, zakaj *vendar* ni umaknila mojih reči in oddala postelje, me je zgroženo pogledala in rekla: »To je vendar tvoja soba, ti pa si naša.«
- »Kakšna domišljija *vendar!*« je zavračal očitke na svoj račun.

2.1. izraža spodbudo, navadno nestrpno, nejevoljno

- Začni že *vendar!*
- Naj samo ne obljublja, naj *vendar* naredi že enkrat!
- Gospodu predlagam, naj *vendar* ne vztraja tako trmasto pri svoji odločitvi in naj ugodi njihovi zahtevi.
- Natočimo si *vendar* čistega vina.

3. izraža veselje, navadno ob presenečenju, da je kaj mogoče

- Glej ga, *vendar* si se spomnil tudi na nas!
- O, *vendar* se nam je spet uspelo zbrati!
- No, po dolgem času *vendar* tudi ena spodbudna novica.

4. izraža pomislek glede na prej povedano ali splošno znano, sprejeto

- Preračun kaže, da hektar postavitve žičnic stane trinajst tisoč evrov. *Vendar* ... Ker delamo v lastni režiji, bo končni strošek zagotovo šestnajst tisoč evrov za hektar.
- *Vendar*, če pogledamo s širšega zornega kota, še vedno ni veliko zamujenega.
- Teško bo, *vendar*, hej, to je New York!
- To je res na načelni ravni. *Vendar*, zavrnili ste amandma, ki smo ga predlagali, zato ga imate zdaj možnost popraviti.

5. v vezniških in členkovnih zvezah poudarja pomen razmerja, ki ga izraža veznik ali členek

- Nočna izmena v bolnišnici je bila zelo naporna. Pa *vendar* je sanjala o študiju medicine.
- Zgodba filma se zdi malce privlečena za lase. A *vendar* temelji na resnični zgodbi.
- V mraku prileze na plano navadna krastača, zelo koristna, pa *vendar* zaradi krastave kože ljudem odvratna.
- Stvari naj bi bile dorečene, a *vendar* še ne toliko, da bi omenjeni dogovor na seji sprejeli svetniki.
- Tako blizu, pa *vendar* tako daleč.

6. uvaja novo poved, ki je nasprotna prejšnji povedi

- Menim, da so na pravi poti. *Vendar* to še ne pomeni, da bodo osvojili naslov prvaka.

- Za zdaj še ni nič konkretnega, le govorice. *Vendar* ne skrivam želja, da si močno želim v kakšen primeren klub v tujini.
- Država jim je obljubljala semaforje, pripravljali so celo načrte za krožno križišče. *Vendar* so morali krajani kar dvakrat cesto celo zapreti, da jih je država uslišala.
- Zavedam se možnosti, da gre lahko, kot je šlo hitro navzgor, še hitreje navzdol. *Vendar* pripravljen sem na oboje.

II. KOT VEZNIK

1. uvaja besedo ali stavek, ki je nasproten prejšnjemu stavku ali besedi

- Niso mu dali prav nič upanja, *vendar* je počasi okrevал in celo ozdravel.
- Nimajo veliko znanja, *vendar* so zelo vztrajni in željni uspehov.
- Odpiranje trga sicer poteka počasneje, kot smo predvidevali, *vendar* so naše izkušnje pozitivne.
- Notranja razporeditev je nenavadna, *vendar* prostorna.

1.1. uvaja besedo ali stavek, ki izpostavlja zadržek, omejitev glede na prejšnji stavek ali besedo

- Na tej relaciji vozijo vlaki, *vendar* imajo večurne zamude.
- Dušeni riž pripravimo po receptu, *vendar* brez čebule.
- Regulativa je seveda potrebna, *vendar* ne na račun lastnih državljanov.
- Svetniki, *vendar* ne vsi, so na seji za zaprtimi vrati dali zaupnico županu.

1.2. uvaja stavek, ki je glede na prej povedano ali splošno znano, sprejeto nepričakovano

- Ne bi se rad hvalil, *vendar* današnji drugi niz je bil moj najboljši v tej sezoni.
- Morda se sliši dolgotrajno, *vendar* za svoje ličenje potrebujem le deset minut.
- Neuspehi seveda tudi so, *vendar* se zaveda, da je to sestavni del življenja in vsakič znova možnost, da se naučiš nekaj novega.

1.3. uvaja stavek, ki dodatno pojasnjuje prejšnji stavek

- Vsako leto zabeležijo od 100 do 1400 takšnih dogodkov, *vendar* se na splošno njihovo število poveča v drugi polovici leta.
- Prikazali smo disciplinirano in organizirano igro, *vendar* moram priznati, da so imeli tudi domači svoje priložnosti.
- V predlogu navajajo, da se sicer strinjajo z razvojem občine, *vendar* poudarjajo, da mora ta razvoj potekati postopno.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vəndar]

IPA: [ˈvəndar]

TONEMSKO

[vəndar] in [vəndar]

IPA: [vəndár] in [vəndàr]

IZVOR

iz *viny že, iz *viny = cslov. viny ‘seveda, vsekakor’ iz vina ‘vzrok, prilika’

verížnik verížnika samostalnik moškega spola

[verížnik]

POMEN

1. iz tehnike priprava v obliki nazobčanega kolesa, na katero se namesti veriga, zlasti na kolesu, motorju, za prenašanje vrtenja

► prid. beseda + sam. beseda

- Veliki *verížnik*, preko katerega veriga poganja prednje kolo, ima enako število zob kot verížnik zadnjega kolesa.
- Ni mogel prestaviti zadaj na mali *verížnik* in hitrost mu je začela padati.

...

▪ Veriga in *verížnika* so potrošno blago, njihova brezhibnost pa je izrednega pomena za varnost vožnje in tudi zmogljivost motocikla.

2. ekspresivno kdor nezakonito prekupčuje, zlasti z različnimi valutami

- *Verížnik* lahko ugodnejši tečaj vzdržuje le zaradi majhnih goljufij in trikov.
- Film se dogaja v Trstu, njegov junak pa je *verížnik*, ki se preživlja s preprodajo pretihotapljenih cigaret.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[verížnik]

IPA: [vɛˈriːznik]

ednina

IMENOVALNIK: verížnik

RODILNIK: verížnika

DAJALNIK: verížniku

TOŽILNIK: neživo verížnik

živo verížnika

MESTNIK: pri verížniku

ORODNIK: z verížnikom

dvojina

IMENOVALNIK: verížnika

RODILNIK: verížnikov

DAJALNIK: verížnikoma

TOŽILNIK: verížnika

MESTNIK: pri veržnikih
ORODNIK: z veržnikoma

množina

IMENOVALNIK: veržniki
RODILNIK: veržnikov
DAJALNIK: veržnikom
TOŽILNIK: veržnike
MESTNIK: pri veržnikih
ORODNIK: z veržniki

TONEMSKO

[veržnik]

IPA: [vɛrǐːznik]

ednina

IMENOVALNIK: veržnik
RODILNIK: veržnika
DAJALNIK: veržniku
TOŽILNIK: neživo veržnik
živo veržnika
MESTNIK: pri veržniku
ORODNIK: z veržnikom

dvojina

IMENOVALNIK: veržnika
RODILNIK: veržnikov
DAJALNIK: veržnikoma
TOŽILNIK: veržnika
MESTNIK: pri veržnikih
ORODNIK: z veržnikoma

množina

IMENOVALNIK: veržniki
RODILNIK: veržnikov
DAJALNIK: veržnikom
TOŽILNIK: veržnike
MESTNIK: pri veržnikih
ORODNIK: z veržniki

IZVOR

↑veržen

véverica véverice samostalnik ženskega spola

[véverica]

POMEN

1. glodalec temno rjave ali rdečkasto rjave barve z belim trebuhom in košatim repom;

primerjaj lat. *Sciurus vulgaris*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlada veverica

- Kaj je užitno in kaj ne, se mlade *veverice* naučijo od mame.
- Male *veverice* so slepe in spregledajo šele po enem mesecu.
- Sprehajali smo se po nizkih gričkih in zasanjano pričakovali, da nam bo pot prekrizala srna z

mladiči, da nam bodo ljubke *veverice* krotko jedle iz rok.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

veverica živi KJE

- Tako v gozdovih in posebno v bližini različnih kmetij živijo številne *veverice*, zagotovo pa jih je na omejenem prostoru največ v mestnih parkih.
- Z drevesa je priskakljala *veverica*.
- *Veverica* skače z drevesa na drevo.
- Jeseni dozorijo lešniki in *veverice* jih nabirajo ter v velikih količinah shranjujejo za zimo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Velikokrat smo opazovali *veverici*, kako preskakujeta z veje na vejo pred hišo.
- Ko sem vstal, sem na drevesu zagledal *veverico*, ki je jedla lešnike.

...

▪ Med drevoredi se na travnikih pase nad 2000 glav srnjadi, jelenjadi in drugih rogatih živali, sprehajajo se pavi, *veverice* in zajci.

2. iz zoologije glodalec z daljšim košatim repom, ostrimi kremplji in daljšimi ušesi, ki se hrani zlasti z oreščki, semeni; primerjaj lat. *Sciuridae*

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**
družina, vrsta veveric

- Raziskovalci so se osredotočili na skupino 31 živali iz družine *veveric*, za katere je znano, da so velike zaspanke in po nekaj mesecev lahko preživijo ob močno upočasnjem bitju srca.
- Najmanjša vrsta *veverice* je afriška mala veverica (*Myosciurus pumilio*), ki zraste le do 7 cm.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[véverica]

IPA: [ˈvɛːvɛritsa]

ednina

IMENOVALNIK: véverica
RODILNIK: véverice
DAJALNIK: véverici
TOŽILNIK: véverico
MESTNIK: pri véverici
ORODNIK: z véverico

dvojina

IMENOVALNIK: véverici
RODILNIK: véveric
DAJALNIK: vévericama
TOŽILNIK: véverici
MESTNIK: pri vévericah
ORODNIK: z vévericama

množina

IMENOVALNIK: véverice
RODILNIK: véveric
DAJALNIK: vévericam

TOŽILNIK: véverice
MESTNIK: pri vévericah
ORODNIK: z vévericami

ORODNIK: z vēvericami

STALNE ZVEZE

TONEMSKO

[vēverica]

IPA: [vè:vèritsa]

ednina

IMENOVALNIK: vēverica

RODILNIK: vēverice

DAJALNIK: vēverici

TOŽILNIK: vēverico

MESTNIK: pri vēverici

ORODNIK: z vēverico

dvojina

IMENOVALNIK: vēverici

RODILNIK: vēveric

DAJALNIK: vēvericami

TOŽILNIK: vēverici

MESTNIK: pri vēvericah

ORODNIK: z vēvericami

množina

IMENOVALNIK: vēverice

RODILNIK: vēveric

DAJALNIK: vēvericam

TOŽILNIK: vēverice

MESTNIK: pri vēvericah

ORODNIK: z vēvericami

in

[vēverica]

IPA: [vè:vèritsa]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: vēverica

RODILNIK: vēverice

DAJALNIK: vēverici

TOŽILNIK: vēverico

MESTNIK: pri vēverici

ORODNIK: z vēverico

dvojina

IMENOVALNIK: vēverici

RODILNIK: vēveric

DAJALNIK: vēvericami

TOŽILNIK: vēverici

MESTNIK: pri vēvericah

ORODNIK: z vēvericami

množina

IMENOVALNIK: vēverice

RODILNIK: vēveric

DAJALNIK: vēvericam

TOŽILNIK: vēverice

MESTNIK: pri vēvericah

leteča veverica

iz zoologije veverici podoben glodalec, ki ima med sprednjimi in zadnjimi nogami jadralno mrežo;

primerjaj lat. *Pteromyini*

▪ *Leteče veverice* jadrajo z drevesa na drevo, tako da na široko razprejo kožni gubi na obeh straneh telesa.

siva veverica

iz zoologije veverica sivkaste barve z velikimi ušesi in širokim repom z belo liso na koncu, po izvoru iz Severne Amerike;

primerjaj lat. *Sciurus carolinensis*
▪ Dokler ni človek v začetku 20. stoletja v Anglijo naselil severnoameriške *sive veverice*, je bila navadna veverica edina evropska drevesna veverica.

▪ Biologi raziskujejo, zakaj *sive veverice* izpodrivajo svoje sorodnike z rdečim kožuščkom.

FRAZEOLOGIJA

splezati/plezati kot veverica

splezati kot veverica

v nedovršni obliki plezati kot veverica

splezati, plezati spretno, gibčno, hitro

▪ Hišo je dobro poznal. *Kot veverica je splezal* po lesenih opornikih na balkon, kjer je razbil šipo in z notranje strani odklenil balkonska vrata.

▪ Kobilica je imela mehak korak, trdno stopinjo in jeklene živce. Po kamnitih gozdnih drčah *je plezala kot veverica* in kadar sem morala prebresti kak potok, je šla mirno v vodo do trebuha.

živahen kot veverica

zelo, izredno živahen

▪ Triinosemdeset jih ima, *je pa živahna kot veverica*.

BESEDOTVORJE

moški spol: veveriček

manjšalnica: veverička

IZVOR

= cslov. *věverica*, hrv. *vjèverica*, srb. *vèverica*, star. rus. *věverica*, češ. *veveřice* < pslov.

*věverica, iz *věverb iz ide. korena **uer-* 'viti, vrteti, upogibati, zavijati', tako kot litov. *vėveris*, latv. *vāveris*, stprus. *weware*, nperz. *varvarah*, lat. *vīverra* 'podlasica, vretica'

véveričji véveričja véveričje pridevnik

[véveričji]

POMEN

1. ki je v z zvezi z vevericami 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

véveričji mladič | veveričje gnezdo

- V naravi so razmeroma velika *véveričja* gnezda visoko v rogovilah vej ob deblu čvrsto vpletena, zato jih tudi huda neurja težko poškodujejo.
- Na sprehodu smo pod smrekami na tleh našli *véveričjega* mladiča, ki je očitno padel iz gnezda.

1.1. ki je del telesa veveric 1. ali se pridobiva s telesa veveric 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

véveričja dlaka | veveričje krzno

- Lističe so prijeli s pomočjo ploščatih čopičev iz *véveričjih* dlak, ki so jih predhodno naelektrili na laseh.
- Nosil je opravo s štirimi obroby in podšito z *véveričjim* krznom.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[véveričji]

IPA: [ˈvɛːvɛritʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: véveričji

RODILNIK: véveričjega

DAJALNIK: véveričjemu

TOŽILNIK: véveričji

živo véveričjega

MESTNIK: pri véveričjem

ORODNIK: z véveričjim

dvojina

IMENOVALNIK: véveričja

RODILNIK: véveričjih

DAJALNIK: véveričjima

TOŽILNIK: véveričja

MESTNIK: pri véveričjih

ORODNIK: z véveričjima

množina

IMENOVALNIK: véveričji

RODILNIK: véveričjih

DAJALNIK: véveričjim

TOŽILNIK: véveričje

MESTNIK: pri véveričjih

ORODNIK: z véveričjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: véveričja

RODILNIK: véveričje

DAJALNIK: véveričji

TOŽILNIK: véveričjo

MESTNIK: pri véveričji

ORODNIK: z véveričjo

dvojina

IMENOVALNIK: véveričji

RODILNIK: véveričjih

DAJALNIK: véveričjima

TOŽILNIK: véveričji

MESTNIK: pri véveričjih

ORODNIK: z véveričjima

množina

IMENOVALNIK: véveričje

RODILNIK: véveričjih

DAJALNIK: véveričjim

TOŽILNIK: véveričje

MESTNIK: pri véveričjih

ORODNIK: z véveričjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: véveričje

RODILNIK: véveričjega

DAJALNIK: véveričjemu

TOŽILNIK: véveričje

MESTNIK: pri véveričjem

ORODNIK: z véveričjim

dvojina

IMENOVALNIK: véveričji

RODILNIK: véveričjih

DAJALNIK: véveričjima

TOŽILNIK: véveričji

MESTNIK: pri véveričjih

ORODNIK: z véveričjima

množina

IMENOVALNIK: véveričja

RODILNIK: véveričjih

DAJALNIK: véveričjim

TOŽILNIK: véveričja

MESTNIK: pri véveričjih

ORODNIK: z véveričjimi

TONEMSKO

[véveričji]

IPA: [vèːvɛritʃji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: véveričji

RODILNIK: véveričjega

DAJALNIK: véveričjemu

TOŽILNIK: véveričji

živo véveričjega

MESTNIK: pri véveričjem

ORODNIK: z véveričjim

dvojina

IMENOVANIK: vèveričja
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjima
TOŽILNIK: vèveričja
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjima

množina

IMENOVANIK: vèveričji
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjim
TOŽILNIK: vèveričje
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: vèveričja
RODILNIK: vèveričje
DAJALNIK: vèveričji
TOŽILNIK: vèveričjo
MESTNIK: pri vèveričji
ORODNIK: z vèveričjo

dvojina

IMENOVANIK: vèveričji
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjima
TOŽILNIK: vèveričji
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjima

množina

IMENOVANIK: vèveričje
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjim
TOŽILNIK: vèveričje
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: vèveričje
RODILNIK: vèveričjega
DAJALNIK: vèveričjemu
TOŽILNIK: vèveričje
MESTNIK: pri vèveričjem
ORODNIK: z vèveričjim

dvojina

IMENOVANIK: vèveričji
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjima
TOŽILNIK: vèveričji
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjima

množina

IMENOVANIK: vèveričja
RODILNIK: vèveričjih

DAJALNIK: vèveričjim
TOŽILNIK: vèveričja
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjimi

in

[vèveričji]

IPA: [vè:vèritʃji]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: vèveričji
RODILNIK: vèveričjega
DAJALNIK: vèveričjemu
TOŽILNIK: vèveričji
živo vèveričjega
MESTNIK: pri vèveričjem
ORODNIK: z vèveričjim

dvojina

IMENOVANIK: vèveričja
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjima
TOŽILNIK: vèveričja
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjima

množina

IMENOVANIK: vèveričji
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjim
TOŽILNIK: vèveričje
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: vèveričja
RODILNIK: vèveričje
DAJALNIK: vèveričji
TOŽILNIK: vèveričjo
MESTNIK: pri vèveričji
ORODNIK: z vèveričjo

dvojina

IMENOVANIK: vèveričji
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjima
TOŽILNIK: vèveričji
MESTNIK: pri vèveričjih
ORODNIK: z vèveričjima

množina

IMENOVANIK: vèveričje
RODILNIK: vèveričjih
DAJALNIK: vèveričjim
TOŽILNIK: vèveričje

MESTNIK: pri vêveričjih
ORODNIK: z vêveričjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vêveričje
RODILNIK: vêveričjega
DAJALNIK: vêveričjemu
TOŽILNIK: vêveričje
MESTNIK: pri vêveričjem
ORODNIK: z vêveričjim

dvojina

IMENOVALNIK: vêveričji
RODILNIK: vêveričjih
DAJALNIK: vêveričjima
TOŽILNIK: vêveričji
MESTNIK: pri vêveričjih
ORODNIK: z vêveričjima

množina

IMENOVALNIK: vêveričja
RODILNIK: vêveričjih
DAJALNIK: vêveričjim
TOŽILNIK: vêveričja
MESTNIK: pri vêveričjih
ORODNIK: z vêveričjimi

IZVOR

↑veverica

vnašálka vnašálke samostalnik ženskega spola

[vnašáuka] in [vnašálka]

POMEN

1. ženska, ki kaj vnaša, navadno podatke

▪ Na podjetju je delala kot *vnašalka* podatkov.

2. tipka na tipkovnici za potrditev ukaza, izbire ali za vnos, dodajanje nove vrstice v besedilo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

pritisniti vnašalko

▪ Oblikovanje tabele končamo s še enim znakom plus in pritisnemo *vnašalko*.

▪ Ko želite končati odstavek, pritisnite *vnašalko*, nato pa začnite pisati v nov odstavek.

...

▪ Spremembe lahko potrdimo z *vnašalko* ali jih zavržemo z ubežnico.

▪ Tipke so razmeroma trde in nekatere so premajhne, še najbolj *vnašalka*, ki ima okoli sebe ključne tipke, ki lahko precej prispevajo k motnjam pri tipkanju.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vnašáuka] in [vnašálka]

IPA: [vnaʃa:uka] in [vnaʃa:lka]

ednina

IMENOVALNIK: vnašálka

RODILNIK: vnašálke

DAJALNIK: vnašálki

TOŽILNIK: vnašálko

MESTNIK: pri vnašálki

ORODNIK: z vnašálko

dvojina

IMENOVALNIK: vnašálki

RODILNIK: vnašálk

DAJALNIK: vnašálkama

TOŽILNIK: vnašálki

MESTNIK: pri vnašálkah

ORODNIK: z vnašálkama

množina

IMENOVALNIK: vnašálke

RODILNIK: vnašálk

DAJALNIK: vnašálkam

TOŽILNIK: vnašálke

MESTNIK: pri vnašálkah

ORODNIK: z vnašálkami

TONEMSKO

[vnašáuka] in [vnašálka]

IPA: [vnaʃa:uka] in [vnaʃa:lka]

ednina

IMENOVALNIK: vnašálka

RODILNIK: vnašálke

DAJALNIK: vnašálki

TOŽILNIK: vnašálko

MESTNIK: pri vnašálki

ORODNIK: z vnašálko

dvojina

IMENOVALNIK: vnašálki

RODILNIK: vnašálk

DAJALNIK: vnašálkama

TOŽILNIK: vnašálki

MESTNIK: pri vnašálkah

ORODNIK: z vnašálkama

množina

IMENOVALNIK: vnašálke

RODILNIK: vnašálk

DAJALNIK: vnašálkam

TOŽILNIK: vnašálke

MESTNIK: pri vnašálkah

ORODNIK: z vnašálkami

IZVOR

↑vnašalec, v drugem pomenu poenobesedeno iz *vnašalna tipka*, glej ↑vnašati

volčják volčjáka samostalnik moškega spola

[volčják]

POMEN

velik pes, navadno s srednje dolgo dlako rjavkaste in črne barve, daljšim gobcem, daljšim košatim repom in pokončnimi uhlji; SIN.: nemški ovčar

- Včasih so skupaj odpeljali ven našega *volčjaka*, sprehajali so se po parku in mu metali palico ali teniško žogico.
- Je mešanka med sibirskim haskijem in *volčjakom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[volčják]

IPA: [vɔlʧjã:k]

ednina

IMENOVALNIK: volčják

RODILNIK: volčjába

DAJALNIK: volčjáku

TOŽILNIK: volčjába

MESTNIK: pri volčjáku

ORODNIK: z volčjákoma

dvojina

IMENOVALNIK: volčjába

RODILNIK: volčjáboma

DAJALNIK: volčjáboma

TOŽILNIK: volčjába

MESTNIK: pri volčjábkih

ORODNIK: z volčjáboma

množina

IMENOVALNIK: volčjáci

RODILNIK: volčjácov

DAJALNIK: volčjácoma

TOŽILNIK: volčjácie

MESTNIK: pri volčjácih

ORODNIK: z volčjáci

TONEMSKO

[volčják]

IPA: [vɔlʧjã:k]

ednina

IMENOVALNIK: volčják

RODILNIK: volčjába

DAJALNIK: volčjáku

TOŽILNIK: volčjába

MESTNIK: pri volčjáku

ORODNIK: z volčjákoma

dvojina

IMENOVALNIK: volčjába

RODILNIK: volčjácov tudi volčjácov

DAJALNIK: volčjáboma

TOŽILNIK: volčjába

MESTNIK: pri volčjácih tudi pri volčjácih

ORODNIK: z volčjáboma

množina

IMENOVALNIK: volčjáci

RODILNIK: volčjácov tudi volčjácov

DAJALNIK: volčjácoma

TOŽILNIK: volčjácie

MESTNIK: pri volčjácih tudi pri volčjácih

ORODNIK: z volčjáci tudi z volčjáci

IZVOR

↑volk

volúhar volúharja samostalnik moškega spola

[volúhar]

POMEN

1. podgani podoben glodalec z okroglo glavo in krajšim, kosmatim repom; primerjaj lat. *Arvicola*

amphibius; SIN.: iz zoologije veliki voluhar

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

loviti voluharje | odganjati, preganjati, pregnati voluharje

▪ Spomnim se ene od naših mačk, ki je najraje preganjala *voluharje*.

▪ Mešana setev čebule in korenčka bo prepodila škodljive muhe, bob pa bo odganjal *voluharje*.

▪ Ptice ujede lovijo miši in *voluharje*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

voluhar objeda *kaj*

▪ Dobro je poznati razliko, saj je krt koristen na našem vrtu, medtem ko nam *voluhar* dela škodo.

▪ Veliko nevarnost za naša drevesa predstavljajo v prvih letih po sajenju miši in *voluharji*, ki objedajo korenine.

▶ **priredna zveza**

voluharji in miši, voluharji in krsti

▪ Čebulice lahko preko zime uničijo miši in *voluharji*.

...

▪ Knjiga nazorno prikazuje preizkušene in uspešne načine zatiranja *voluharja* in zaščite rastlin pred njim.

▪ Proti *voluharjem* se borijo s pogostim okopavanjem dreves in odstranjevanjem plevla.

▪ Imajo precejšnje težave z *voluharjem* in srnami.

2. slabšalno kdor zaradi lastnih koristi prikrito, zahrbtno komu škoduje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ V žepe odteka denar, ki ga pobirajo nam za dokapitalizacijo državne luknje, ob kateri se redi veliko potuhnjenih *voluharjev* na vseh koncih državnega vodstva.

▪ Mislil sem, da ljudje zaradi literarne oblike in vsebine ne bodo prepoznali lokalnih *voluharjev*, prevarantov, politikantov, barab.

▪ Ni denarja, medtem ko se cvenk za zaposlitev občinskega *voluharja* kaj hitro najde.

...

- Tisti, ki imajo denar, ki so si ga zaslužili s špekulacijami, saj s poštenim delom ne moreš zaslužiti veliko, to so *voluharji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[volúhar]

IPA: [vɔ'lu:xar]

ednina

IMENOVALNIK: volúhar

RODILNIK: volúharja

DAJALNIK: volúharju

TOŽILNIK: volúharja

MESTNIK: pri volúharju

ORODNIK: z volúharjem

dvojina

IMENOVALNIK: volúharja

RODILNIK: volúharjev

DAJALNIK: volúharjema

TOŽILNIK: volúharja

MESTNIK: pri volúharjih

ORODNIK: z volúharjema

množina

IMENOVALNIK: volúharji

RODILNIK: volúharjev

DAJALNIK: volúharjem

TOŽILNIK: volúharje

MESTNIK: pri volúharjih

ORODNIK: z volúharji

TONEMSKO

[volúhar]

IPA: [vɔ'lu:xar]

ednina

IMENOVALNIK: volúhar

RODILNIK: volúharja

DAJALNIK: volúharju

TOŽILNIK: volúharja

MESTNIK: pri volúharju

ORODNIK: z volúharjem

dvojina

IMENOVALNIK: volúharja

RODILNIK: volúharjev

DAJALNIK: volúharjema

TOŽILNIK: volúharja

MESTNIK: pri volúharjih

ORODNIK: z volúharjema

množina

IMENOVALNIK: volúharji

RODILNIK: volúharjev

DAJALNIK: volúharjem

TOŽILNIK: volúharje

MESTNIK: pri volúharjih

ORODNIK: z volúharji

STALNE ZVEZE

veliki voluhar

iz zoologije podgani podoben glodalec z okroglo glavo in krajšim, kosmatim repom; primerjaj lat.

Arvicola amphibius; SIN.: voluhar

- *Veliki voluhar* je spreten plavalec, celo prehranjuje se pod vodo, saj lahko zapre gobec za glodači.
- V vrtovih se srečujemo z *velikim voluharjem*, poleg njega pa živi pri nas tudi poljska voluharica, vendar ta naseljuje odprta polja, travnike in pašnike.
- *Veliki voluhar* je glodavec, ki izpodjeda korenine sadnih dreves.

BESEDOTVORJE

ženski spol: voluharica

ženski spol: voluharka

IZVOR

nejasno, morda izpeljano iz pslov. *volb oz.

*voluxb, kar je potrjeno v cslov. *voluxb 'volar'

volúharica volúharice samostalnik ženskega spola

[volúharica]

POMEN

iz zoologije miši podoben glodalec s topim smrčkom in krajšim repom; primerjaj lat. *Arvicolinae*

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Pižmovka, ki je največja *voluharica*, je najbolj prilagojena na življenje v vodnem okolju.
- Glavna hrana podzemne *voluharice* so korenine, gomolji in podobni podzemni organi rastlin.
- Nekateri *voluharice* so se prilagodile življenju v vodi, redke vrste pa plezajo po nizkem grmovju.

...

- *Voluharice* in rovke so se naučile živeti v toplejšem zraku, ujetem pod snegom, in vso zimo se lahko prehranjujejo z majhnimi rastlinami in žuželkami, ki tam živijo pozimi.

- *Voluharice* imajo top smrček, miši pa koničastega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[volúharica]

IPA: [vɔ'lu:xaritsa]

ednina

IMENOVALNIK: volúharica

RODILNIK: volúharice

DAJALNIK: volúharici

TOŽILNIK: volúharico

MESTNIK: pri volúharici

ORODNIK: z volúharico

dvojina

IMENOVALNIK: volúharici
RODILNIK: volúharic
DAJALNIK: volúharic**ama**
TOŽILNIK: volúharici
MESTNIK: pri volúharic**ah**
ORODNIK: z volúharic**ama**

množina

IMENOVALNIK: volúharice
RODILNIK: volúharic
DAJALNIK: volúharic**am**
TOŽILNIK: volúharice
MESTNIK: pri volúharic**ah**
ORODNIK: z volúharic**ami**

TONEMSKO

[volúharica]

IPA: [ʋǝlú:xàritsa]

ednina

IMENOVALNIK: volúharica
RODILNIK: volúharice
DAJALNIK: volúharici
TOŽILNIK: volúharico
MESTNIK: pri volúharici
ORODNIK: z volúharico

dvojina

IMENOVALNIK: volúharici
RODILNIK: volúharic
DAJALNIK: volúharic**ama**
TOŽILNIK: volúharici
MESTNIK: pri volúharic**ah**
ORODNIK: z volúharic**ama**

množina

IMENOVALNIK: volúharice
RODILNIK: volúharic
DAJALNIK: volúharic**am**
TOŽILNIK: volúharice
MESTNIK: pri volúharic**ah**
ORODNIK: z volúharic**ami**

STALNE ZVEZE

poljska voluharica

iz zoologije srednje velika voluharica z rjavo dlako po hrbtu in sivo po trebuhu ter z dlakavim repom, ki živi na travnikih, poljih in se prehranjuje zlasti s travami; primerjaj lat. *Microtus arvalis*

- Rjavo obarvana *poljska voluharica* je velik škodljivec v sadovnjaku.
- V vrtovih se srečujemo z velikim voluharjem, poleg njega pa živi pri nas tudi *poljska voluharica*, vendar ta naseljuje odprta polja, travnike in pašnike.

IZVOR

↑voluhar

volúharka volúharke samostalnik ženskega spola

[volúharka]

POMEN

slabšalno ženska, ki zaradi lastnih koristi prikrito, zahrbtno komu škoduje

- Raje nimam do konca življenja niti ene prijateljice, kot pa da bi podpirala ti dve *voluharki* in lenobi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[volúharka]

IPA: [ʋǝ'lú:xàrka]

ednina

IMENOVALNIK: volúharka
RODILNIK: volúharke
DAJALNIK: volúharki
TOŽILNIK: volúharko
MESTNIK: pri volúharki
ORODNIK: z volúharko

dvojina

IMENOVALNIK: volúharki
RODILNIK: volúhark
DAJALNIK: volúhark**ama**
TOŽILNIK: volúharki
MESTNIK: pri volúhark**ah**
ORODNIK: z volúhark**ama**

množina

IMENOVALNIK: volúharke
RODILNIK: volúhark
DAJALNIK: volúhark**am**
TOŽILNIK: volúharke
MESTNIK: pri volúhark**ah**
ORODNIK: z volúhark**ami**

TONEMSKO

[volúharka]

IPA: [ʋǝlú:xàrka]

ednina

IMENOVALNIK: volúharka
RODILNIK: volúharke
DAJALNIK: volúharki
TOŽILNIK: volúharko
MESTNIK: pri volúharki
ORODNIK: z volúharko

dvojina

IMENOVALNIK: volúharki
RODILNIK: volúhark
DAJALNIK: volúhark**ama**
TOŽILNIK: volúharki
MESTNIK: pri volúhark**ah**

ORODNIK: z volûhark**ama**
množina

IMENOVALNIK: volûharke
RODILNIK: volûhark
DAJALNIK: volûhark**am**
TOŽILNIK: volûharke
MESTNIK: pri volûhark**ah**
ORODNIK: z volûhark**ami**

IZVOR

↑voluhar

vpónka vpónke samostalnik ženskega spola

[ʎpónka]

POMEN

zanki podoben navadno kovinski pripomoček z
vzmetnim zapiralom za vpenjanje; SIN.: knjižno

pogovorno karabin

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
klin z vponko

- Med plezanjem vrv z *vponkami* vpenjamo v varovalne kline.
- Začetnik je v ravnanju z *vponkami* običajno precej neroden in počasen, vendar bo z vajo hitro napredoval.

...

- Večina plezalnih smeri je opremljenih z lepljenimi vložki in stojišči, čeprav na vrhu ni povsod verig in *vponk* za spust.
- Ledni vijaki imajo uho, v katero vpnemo *vponke* na varovališču ali med plezanjem za vmesno varovanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[ʎpónka]

IPA: [ʎpo:ŋka]

ednina

IMENOVALNIK: vpónka
RODILNIK: vpónke
DAJALNIK: vpónki
TOŽILNIK: vpónko
MESTNIK: pri vpónki
ORODNIK: z vpónko

dvojina

IMENOVALNIK: vpónki
RODILNIK: vpónk
DAJALNIK: vpónk**ama**
TOŽILNIK: vpónki
MESTNIK: pri vpónk**ah**
ORODNIK: z vpónk**ama**

množina

IMENOVALNIK: vpónke
RODILNIK: vpónk

DAJALNIK: vpónk**am**

TOŽILNIK: vpónke

MESTNIK: pri vpónk**ah**

ORODNIK: z vpónk**ami**

TONEMSKO

[ʎpónka]

IPA: [ʎpo:ŋkà]

ednina

IMENOVALNIK: vpónka

RODILNIK: vpónke

DAJALNIK: vpónki

TOŽILNIK: vpónko

MESTNIK: pri vpónki

ORODNIK: z vpónko

dvojina

IMENOVALNIK: vpónki

RODILNIK: vpónk

DAJALNIK: vpónk**ama**

TOŽILNIK: vpónki

MESTNIK: pri vpónk**ah**

ORODNIK: z vpónk**ama**

množina

IMENOVALNIK: vpónke

RODILNIK: vpónk

DAJALNIK: vpónk**am**

TOŽILNIK: vpónke

MESTNIK: pri vpónk**ah**

ORODNIK: z vpónk**ami**

IZVOR

↑vpeti

vretênca vretênca samostalnik srednjega spola

[vretênca]

POMEN

1. podolgovat, na koncih zožen pripomoček ali del naprave, zlasti manjši, na katerega se pri predenju navija preja

- V ruševinah hiš so arheologi našli številne ostanke predmetov za vsakdanjo rabo: lončenino, *vretenca* za prejo, rožene glavnike, tehtnice, kamnite žrmlje in različno orodje.

1.1. manjši tanjši podolgovat pripomoček, na katerega se navija nit, vrv, žica

- Na mizo so padli čarobni etui s šivankami, *vretence* sukanca, čarobni čopič in tri drobne bršljanove vejice, nato pa še naprstnik in kvačka.
- Shranjujte škatle od jajc ali od koruznih kosmičev, prazna *vretenca* in nitke sukanca.
- Navijalno kolo je navijalo laneno nit z večjega na manjše *vretence*. Ta *vretenca* so uporabljali za vstavitev v čolničke pri tkanju.

2. vsaka od hrbteničnih kosti, skozi katero prehaja hrbtenjača

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

hrbtenično, križno, ledveno, prsno, vratno vretence | kitovo vretence | nalomljeno, počeno, poškodovano, premaknjeno, zlomljeno vretence | *n.* vretence

▪ Pri padcu si je nalomil vratna *vretenca*, a je preživel.

▪ Najbolj zanesljivo ločimo žabe od krastač po obliki prsnih *vretenc*.

▪ Pregled je pokazal, da imam obrabljeno peto hrbtenično *vretence*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

obraba, posedanje, poškodba, sesedanje, zlom vretenca | premik vretenca

▪ Samo ustrezno izobražen in izurjen kiropraktik pozna pravila varne korekcije položajev *vretenc*.

▪ To je bila njena prva tekma po operaciji *vretenc* v predelu križa.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poškodovati, zlomiti si vretence

▪ Kot dvajsetletni fant je padel s kamiona in si zlomil *vretenca* v ledvenem delu.

...

▪ Bolečine pospešuje tudi prevelika teža, ki pritiska na *vretenca*.

3. iz botanike cvetni listi, razvrščeni v isti višini na cvetni osi

▪ Tanki, zeleni listi izraščajo v dežnikastem *vretencu* na vrhu stebel.

▪ Šetraj julija razvije *vretenca* z drobnimi cvetovi.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vretênce]

IPA: [vrɛˈtɛ:ntse]

ednina

IMENOVALNIK: vretênce

RODILNIK: vretênce

DAJALNIK: vretêncu

TOŽILNIK: vretênce

MESTNIK: pri vretêncu

ORODNIK: z vretêncem

dvojina

IMENOVALNIK: vretênci

RODILNIK: vretênc

DAJALNIK: vretêncema

TOŽILNIK: vretênci

MESTNIK: pri vretêncih

ORODNIK: z vretêncema

množina

IMENOVALNIK: vretênce

RODILNIK: vretênc

DAJALNIK: vretêncem

TOŽILNIK: vretênce

MESTNIK: pri vretêncih

ORODNIK: z vretênci

TONEMSKO

[vretênce]

IPA: [vrɛˈtɛ:ntse]

ednina

IMENOVALNIK: vretênce

RODILNIK: vretênce

DAJALNIK: vretêncu

TOŽILNIK: vretênce

MESTNIK: pri vretêncu

ORODNIK: z vretêncem

dvojina

IMENOVALNIK: vretênci in vretênci

RODILNIK: vretênc

DAJALNIK: vretêncema in vretêncema

TOŽILNIK: vretênci in vretênci

MESTNIK: pri vretêncih tudi pri vretêncih

ORODNIK: z vretêncema in z vretêncema

množina

IMENOVALNIK: vretênce tudi vretênce

RODILNIK: vretênc

DAJALNIK: vretêncem tudi vretêncem

TOŽILNIK: vretênce tudi vretênce

MESTNIK: pri vretêncih tudi pri vretêncih

ORODNIK: z vretênci tudi z vretênci

STALNE ZVEZE

telo vretenca

iz biologije, iz medicine del vretenca, ki skupaj z lokom vretenca obdaja hrbtenični kanal

▪ Na hrbtenici se prve spremembe pojavijo že po tridesetem letu starosti, in sicer na medvretenčni ploščici (diskusu), ki se tanjša, medvretenčni prostori se ožijo, posamezna *telesna vretenc* niso več elastična.

IZVOR

↑vreteno

vretêncar vretêncarja tudi **vretêncar** vretêncarja

samostalnik moškega spola

[vretêncar] tudi [vretêncar]

POMEN

iz zoologije žival, ki ima hrbtenico iz vretenc

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kopenski, vodni vretêncarji | majhni vretêncarji

▪ Plazilci so kopenski *vretêncarji*, ki vse življenje dihajo s pljuči.

- Črni giboni jedo sadje, brste in žuželke, priložnostno pa tudi majhne *vretenčarje*.
  - Človeška ribica je največji jamski *vretenčar*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
evolucija vretenčarjev | fosili, ostanki vretenčarjev | možgani vretenčarjev | razred, skupina, vrsta vretenčarjev
- Nobeni skupini *vretenčarjev* ni nikdar uspelo tako v celoti osvojiti najrazličnejših življenjskih okolij, kot so jih sesalci.
  - Ena najuspešnejših vrst *vretenčarjev* na Zemlji so krokodili.
- ▶ **priređna zveza**
vretenčarji in nevretenčarji
- Ličinke in odrasli volkci so pomembni kot hrana številnim drugim živalim, nevretenčarjem in *vretenčarjem* (zlasti ptičem in sesalcem).
- ...
- Med *vretenčarji* ločimo ribe, dvoživke, plazilce, ptice in sesalce.
  - *Vretenčarji* imajo osrednji živčni sistem v obliki hrbtenjače, ki poteka vzdolž hrbta.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[wretênc̣ar]

IPA: [wre'te:nṭar]

ednina

IMENOVALNIK: vretênc̣ar
 RODILNIK: vretênc̣arja
 DAJALNIK: vretênc̣arju
 TOŽILNIK: vretênc̣arja
 MESTNIK: pri vretênc̣arju
 ORODNIK: z vretênc̣arjem

dvojina

IMENOVALNIK: vretênc̣arja
 RODILNIK: vretênc̣arjev
 DAJALNIK: vretênc̣arjema
 TOŽILNIK: vretênc̣arja
 MESTNIK: pri vretênc̣arjih
 ORODNIK: z vretênc̣arjema

množina

IMENOVALNIK: vretênc̣arji
 RODILNIK: vretênc̣arjev
 DAJALNIK: vretênc̣arjem
 TOŽILNIK: vretênc̣arje
 MESTNIK: pri vretênc̣arjih
 ORODNIK: z vretênc̣arji

tudi

[wretênc̣ar]

IPA: [wre'te:nṭar]

ednina

IMENOVALNIK: vretênc̣ar
 RODILNIK: vretênc̣arja
 DAJALNIK: vretênc̣arju
 TOŽILNIK: vretênc̣arja
 MESTNIK: pri vretênc̣arju
 ORODNIK: z vretênc̣arjem

dvojina

IMENOVALNIK: vretênc̣arja
 RODILNIK: vretênc̣arjev
 DAJALNIK: vretênc̣arjema
 TOŽILNIK: vretênc̣arja
 MESTNIK: pri vretênc̣arjih
 ORODNIK: z vretênc̣arjema

množina

IMENOVALNIK: vretênc̣arji
 RODILNIK: vretênc̣arjev
 DAJALNIK: vretênc̣arjem
 TOŽILNIK: vretênc̣arje
 MESTNIK: pri vretênc̣arjih
 ORODNIK: z vretênc̣arji

TONEMSKO

[wretênc̣ar]

IPA: [wreté:nṭar̩]

ednina

IMENOVALNIK: vretênc̣ar
 RODILNIK: vretênc̣arja
 DAJALNIK: vretênc̣arju
 TOŽILNIK: vretênc̣arja
 MESTNIK: pri vretênc̣arju
 ORODNIK: z vretênc̣arjem

dvojina

IMENOVALNIK: vretênc̣arja
 RODILNIK: vretênc̣arjev
 DAJALNIK: vretênc̣arjema
 TOŽILNIK: vretênc̣arja
 MESTNIK: pri vretênc̣arjih
 ORODNIK: z vretênc̣arjema

množina

IMENOVALNIK: vretênc̣arji
 RODILNIK: vretênc̣arjev
 DAJALNIK: vretênc̣arjem
 TOŽILNIK: vretênc̣arje
 MESTNIK: pri vretênc̣arjih
 ORODNIK: z vretênc̣arji

tudi

[wretênc̣ar]

IPA: [wreté:nṭar̩]

ednina

IMENOVALNIK: vretênc̣ar
 RODILNIK: vretênc̣arja

DAJALNIK: vretênčarju
TOŽILNIK: vretênčarja
MESTNIK: pri vretênčarju
ORODNIK: z vretênčarjem

dvojina

IMENOVALNIK: vretênčarja
RODILNIK: vretênčarjev
DAJALNIK: vretênčarjema
TOŽILNIK: vretênčarja
MESTNIK: pri vretênčarjih
ORODNIK: z vretênčarjema

množina

IMENOVALNIK: vretênčarji
RODILNIK: vretênčarjev
DAJALNIK: vretênčarjem
TOŽILNIK: vretênčarje
MESTNIK: pri vretênčarjih
ORODNIK: z vretênčarji

BESEDOTVORJE

ženski spol: vretenčarka

IZVOR

↑ vretence

vretêno vretêna samostalnik srednjega spola

[vretêno]

POMEN

1. podolgovat, na koncih zožen pripomoček ali del naprave, na katerega se pri predenju navija preja

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

- Gospodinje in mlada dekleta so ročno sukala niti na *vreteno* ali kolovrat.
- Predice so urno z nogo poganjale kolovrat, s prsti pa spretno oblikovale laneno nit, ki se je navijala na *vreteno*.
- Na preslice so dekleta povezala povosmo prediva iz volne ali lanu, si jo zataknila za pas in predle nitko, ki so jo navijale na *vreteno*.

...

▪ V novih prostorih predilnice je nameščenih več desetih velikih predilniških strojev z 19.944 *vreteni*, na katerih bodo predelali več kot 2000 ton preje na leto.

1.1. tanjši podolgovat pripomoček, na katerega se navija nit, vrv, žica

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

- Vsak dober ribič ve, da se bo palica zlomila, če bo laks premočno navijal na *vreteno* in zategoval.
- Trak boste lahko uporabljali več kot 5 let, če ga boste ob koncu pašne sezone navili na *vreteno*.

...

- *Vretena* zemljevidov morajo biti močno vpeta v navijalnik, da se zemljevid ne sname.
- Vodnjak so najprej očistili in izčrpali, nato pa nanj na novo postavili obod in leseno ohišje s streho in *vretenom*.

2. iz tehnike podolgovat vrtljiv del naprave, stroja z navoji, ki omogoča premikanje drugega dela

- Posvetila sta se izdelavi lesenih *vreten* in lesenih matic za stare stiskalnice.
- Grozdje bodo v prešo nosili v lesenih brentah, mleti ga bodo ročno v lesenem starem mlinu in stiskali v 120 let stari klasični stiskalnici na *vreteno*.
- Pri sodobnih strožnicah se pogon prenaša prek votlega *vretena*, uležajenega v natančne ležaje do vpenjalne glave ali vpenjalne plošče, v katero se pričvrsti obdelovanec.

2.1. iz tehnike podolgovat vrtljiv del naprave, stroja za prenašanje vrtilnega gibanja na orodje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Za pogon mlinskih kamnov je odločilen padec in količina vode, ki s svojo silo udarja v žlice in vrtilni navpično *vreteno* z mlinskim kamnom na vrhu.
- Obiskovalci si lahko ogledajo najpreprostejši način izkoriščanja vodne sile, pogon žagalnega mehanizma z vodnim *vretenom*.

...

- Kolesa kosilnice zaradi vrtenja povzročajo gibanje kosilnice naprej in istočasno vrtenje *vretena* s kosilnimi noži.

3. priprava z vrtečo se ploščo, na kateri se oblikuje glinasta posoda

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
lončarsko vreteno

- Udeleženci delavnice se bodo spoznali z oblikovanjem gline, delom na lončarskem *vretenu* in na koncu z različnimi načini pečenja.
- Kepo dam na električno *vreteno*, iz nje počasi nastajajo skleda, latvica za kislino mleko, skodelica za belo kavo, model za peko potice.

...

- Obiskovalcem je predstavila, kako oblikuje glino na *vretenu*.

- Danes lončarsko *vreteno* večinoma poganja elektrika.

4. iz botanike osrednji del socvetja, iz katerega rastejo poganjki s cvetovi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
klasno vreteno

- Pri mlačvi pire se klasno *vreteno* prelomi na posamezne klaske, zrnje ne izpade iz plev kot pri navadni pšenici, ampak ostane plevnato.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[wretêno]

IPA: [wre'te:nɔ]

ednina

IMENOVALNIK: vretêno

RODILNIK: vretêna

DAJALNIK: vretênu

TOŽILNIK: vretêno

MESTNIK: pri vretênu

ORODNIK: z vretênom

dvojina

IMENOVALNIK: vretêni

RODILNIK: vretên

DAJALNIK: vretênama

TOŽILNIK: vretêni

MESTNIK: pri vretênih

ORODNIK: z vretênama

množina

IMENOVALNIK: vretêna

RODILNIK: vretên

DAJALNIK: vretênom

TOŽILNIK: vretêna

MESTNIK: pri vretênih

ORODNIK: z vretêni

TONEMSKO

[wretêno]

IPA: [wretê:nó]

ednina

IMENOVALNIK: vretêno

RODILNIK: vretêna

DAJALNIK: vretênu

TOŽILNIK: vretêno

MESTNIK: pri vretênu

ORODNIK: z vretênom

dvojina

IMENOVALNIK: vretêni in vretêni

RODILNIK: vretên

DAJALNIK: vretênama in vretênama

TOŽILNIK: vretêni in vretêni

MESTNIK: pri vretênih tudi pri vretênih

ORODNIK: z vretênama in z vretênama

množina

IMENOVALNIK: vretêna tudi vretêna

RODILNIK: vretên

DAJALNIK: vretênom tudi vretênom

TOŽILNIK: vretêna tudi vretêna

MESTNIK: pri vretênih tudi pri vretênih

ORODNIK: z vretêni tudi z vretêni

STALNE ZVEZE

ozko vreteno

iz agronomije gojitvena oblika krošnje sadnega drevesa ali grma, ki spominja na vreteno; SIN.: iz agronomije vitko vreteno

▪ Šibke in srednje bujne sorte rdečega ribeza in kosmulj gojimo v obliki grma, bujne pa v obliki grma, špalirja ali *ozkega vretena*.

vitko vreteno

iz agronomije gojitvena oblika krošnje sadnega drevesa ali grma, ki spominja na vreteno; SIN.: iz agronomije ozko vreteno

▪ Večina nasadov je enovrstnih, na strmih legah, z gojitveno obliko *vitko vreteno*.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: vretence

IZVOR

= cslov. *vrěteno*, hrv., srb. *vretèno*, rus. *veretenó*, češ. *vřetenó* < pslov. *verteno 'vrtenje, vreteno' < ide. *uerteno- iz baze *uert- 'vrteti' tako kot stind. *virtana*- 'vrtenje, obrat, runda'

vršác vršáca samostalnik moškega spola

[vršác]

POMEN

ekspresivno visoka gora ali vrh take gore

▶ prid. beseda + sam. beseda

alpski, himalajski vršaci | bližnji, okoliški vršaci | gorski vršaci | mogočni, visoki vršaci | pobeljeni, zasneženi vršaci

▪ Lani je v Nepal prispelo 55 odprav, ki so si za cilj zadale osvojiti različne himalajske *vršace*.

▪ V jutranjem hladu so sončni žarki ožarčili zasnežene *vršace* Karavank in Grintavec, Kočno, Skuto.

▪ Kolesarji bodo imeli med potjo razgled na gorske *vršace* in jezera.

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v tožilniku

pregled, razgled na vršace | vzpon na vršace

▪ Planinci smo bili na vrhu nagrajani z lepim razgledom na kamnite *vršace*.

▪ Osemdeset kilometrov dolgo pot in vzpone na koroške *vršace* so premagali v štiriindvajsetih urah.

...

▪ Hladna jutra in tudi prvi sneg, ki je nedavno pobelil *vršace*, so prva znamenja, da zima ni več daleč.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vəršác]

IPA: [vər'fá:ts]

ednina

IMENOVALNIK: vršác
RODILNIK: vršáca
DAJALNIK: vršácu
TOŽILNIK: vršác
MESTNIK: pri vršácu
ORODNIK: z vršácem

dvojina

IMENOVALNIK: vršáca
RODILNIK: vršácev
DAJALNIK: vršácema
TOŽILNIK: vršáca
MESTNIK: pri vršácih
ORODNIK: z vršácema

množina

IMENOVALNIK: vršáci
RODILNIK: vršácev
DAJALNIK: vršácem
TOŽILNIK: vršáce
MESTNIK: pri vršácih
ORODNIK: z vršáci

TONEMSKO

[vəršác]

IPA: [vər'fá:ts]

ednina

IMENOVALNIK: vršác
RODILNIK: vršáca
DAJALNIK: vršácu
TOŽILNIK: vršác
MESTNIK: pri vršácu
ORODNIK: z vršácem

dvojina

IMENOVALNIK: vršáca
RODILNIK: vršácev
DAJALNIK: vršácema
TOŽILNIK: vršáca
MESTNIK: pri vršácih
ORODNIK: z vršácema

množina

IMENOVALNIK: vršáci
RODILNIK: vršácev
DAJALNIK: vršácem
TOŽILNIK: vršáce
MESTNIK: pri vršácih
ORODNIK: z vršáci

IZVOR

↑vrh

vršáti vrším nedovršni glagol

[vəršáti]

POMEN

1. oddajati glasen šumeč zvok, značilen zlasti za veter

- V zraku je *vršalo*, in vedel je, da ponekod pada toča.
- Drevesa so se majala in *vršala*.
- Veter je začel *vršati*, žvižgati, zaprl je polkna na montažni hiši, tresel je liste.

1.1. premikati se ob oddajanju takega zvoka

- Voda je *vršala* okrog mene.
- Sonce se je menjavalo z divjimi plohami, ki so *vršale* s sveže pobeljenih hribov.
- Po ulicah je *vršalo* od gostega prometa.

2. brezosebno, ekspresivno povzročati glasne, med seboj pomešane glasove ob izražanju vznemirjenja, razburjenja, navadno kot del množice

▶ **glag.** + med + sam. beseda v orodniku

- Med množico je *vršalo*, ljudje so se pričeli hitreje premikati sem in tja.
- Ljudje so se jim umaknili s poti, čeprav je med njimi *vršalo* od pridušenega gneva.

...

▪ Do cilja se je obema približevala; na stadionu je *vršalo* kot še nikoli doslej.

2.1. brezosebno, ekspresivno čutiti, izražati vznemirjenje, razburjenje, navadno kot del množice

- Med njimi je *vršalo* od začetniškega navdušenja.
- Muzikal nas popelje v burna šestdeseta leta prejšnjega stoletja, ko je med študenti *vršalo* od zahtev po spremembah.
- V sicer mirnem mestecu je te dni *vršalo*, saj si ga je za kraj svoje poroke izbrala hči nekdanjega predsednika.

3. ekspresivno jezno, razburjeno govoriti

- *Vršal* je, naj ga pustiva pri miru.
- V nemem merjenju med tremi, ki so še malo prej tu *vršali* kot spozabljena pivska družčina, je bilo čutiti nekaj, kar ni obetalo dobrega.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vəršáti]

IPA: [vər'fá:ti]

NEDOLOČNIK: vršáti

NAMENILNIK: vršat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vrším
2. OSEBA: vršíš

3. OSEBA: vrší

dvojina

1. OSEBA: vršiva

2. OSEBA: vršita

3. OSEBA: vršita

množina

1. OSEBA: vršimo

2. OSEBA: vršite

3. OSEBA: vršijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: vrši

dvojina

1. OSEBA: vršiva

2. OSEBA: vršita

množina

1. OSEBA: vršimo

2. OSEBA: vršite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: vršal

DVOJINA: vršala

MNOŽINA: vršali

ženski spol

EDNINA: vršala

DVOJINA: vršali

MNOŽINA: vršale

srednji spol

EDNINA: vršalo

DVOJINA: vršali

MNOŽINA: vršala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vršèč

RODILNIK: vršèčega

DAJALNIK: vršèčemu

TOŽILNIK: vršèč

živo vršèčega

MESTNIK: pri vršèčem

ORODNIK: z vršèčim

dvojina

IMENOVALNIK: vršéca

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčima

TOŽILNIK: vršéca

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčima

množina

IMENOVALNIK: vršéči

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčim

TOŽILNIK: vršéče

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vršéca

RODILNIK: vršéče

DAJALNIK: vršéči

TOŽILNIK: vršéčo

MESTNIK: pri vršéči

ORODNIK: z vršéčo

dvojina

IMENOVALNIK: vršéči

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčima

TOŽILNIK: vršéči

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčima

množina

IMENOVALNIK: vršéče

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčim

TOŽILNIK: vršéče

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vršéče

RODILNIK: vršéčega

DAJALNIK: vršéčemu

TOŽILNIK: vršéče

MESTNIK: pri vršéčem

ORODNIK: z vršéčim

dvojina

IMENOVALNIK: vršéči

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčima

TOŽILNIK: vršéči

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčima

množina

IMENOVALNIK: vršéca

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčim

TOŽILNIK: vršéca

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčimi

DELEŽJE NA -e: vršé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vršánje

RODILNIK: vršánja

DAJALNIK: vršánju

TOŽILNIK: vršánje

MESTNIK: pri vršánju

ORODNIK: z vršánjem

dvojina

IMENOVALNIK: vršánji
RODILNIK: vršánj
DAJALNIK: vršánjema
TOŽILNIK: vršánji
MESTNIK: pri vršánjih
ORODNIK: z vršánjema

množina

IMENOVALNIK: vršánja
RODILNIK: vršánj
DAJALNIK: vršánjem
TOŽILNIK: vršánja
MESTNIK: pri vršánjih
ORODNIK: z vršánji

TONEMSKO

[vršá:ti]

IPA: [vrʃã:tí]

NEDOLOČNIK: vršáti

NAMENILNIK: vršat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: vrším
2. OSEBA: vršíš
3. OSEBA: vrší

dvojina

1. OSEBA: vršíva
2. OSEBA: vršíta
3. OSEBA: vršíta

množina

1. OSEBA: vršimo
2. OSEBA: vršite
3. OSEBA: vršijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: vrši

dvojina

1. OSEBA: vršíva
2. OSEBA: vršíta

množina

1. OSEBA: vršimo
2. OSEBA: vršite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: vršal
DVOJINA: vršála
MNOŽINA: vršáli

ženski spol

EDNINA: vršála
DVOJINA: vršáli
MNOŽINA: vršále

srednji spol

EDNINA: vršálo
DVOJINA: vršáli

MNOŽINA: vršála **deležnik na -č**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vršěč
RODILNIK: vršěčega
DAJALNIK: vršěčemu
TOŽILNIK: vršěč
živo vršěčega
MESTNIK: pri vršěčem
ORODNIK: z vršěčim

dvojina

IMENOVALNIK: vršěča
RODILNIK: vršěčih
DAJALNIK: vršěčima
TOŽILNIK: vršěča
MESTNIK: pri vršěčih
ORODNIK: z vršěčima

množina

IMENOVALNIK: vršěči
RODILNIK: vršěčih
DAJALNIK: vršěčim
TOŽILNIK: vršěče
MESTNIK: pri vršěčih
ORODNIK: z vršěčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vršěča
RODILNIK: vršěče
DAJALNIK: vršěči
TOŽILNIK: vršěčo
MESTNIK: pri vršěči
ORODNIK: z vršěčo

dvojina

IMENOVALNIK: vršěči
RODILNIK: vršěčih
DAJALNIK: vršěčima
TOŽILNIK: vršěči
MESTNIK: pri vršěčih
ORODNIK: z vršěčima

množina

IMENOVALNIK: vršěče
RODILNIK: vršěčih
DAJALNIK: vršěčim
TOŽILNIK: vršěče
MESTNIK: pri vršěčih
ORODNIK: z vršěčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vršěče
RODILNIK: vršěčega
DAJALNIK: vršěčemu
TOŽILNIK: vršěče
MESTNIK: pri vršěčem

ORODNIK: z vršéčim
dvojina

IMENOVALNIK: vršéči

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčima

TOŽILNIK: vršéči

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčima

množina

IMENOVALNIK: vršéča

RODILNIK: vršéčih

DAJALNIK: vršéčim

TOŽILNIK: vršéča

MESTNIK: pri vršéčih

ORODNIK: z vršéčimi

DELEŽJE NA -e: vršé in vršé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: vršánje

RODILNIK: vršánja

DAJALNIK: vršánju

TOŽILNIK: vršánje

MESTNIK: pri vršánju

ORODNIK: z vršánjem

dvojina

IMENOVALNIK: vršánji

RODILNIK: vršánj

DAJALNIK: vršánjema

TOŽILNIK: vršánji

MESTNIK: pri vršánjih

ORODNIK: z vršánjema

množina

IMENOVALNIK: vršánja

RODILNIK: vršánj

DAJALNIK: vršánjem

TOŽILNIK: vršánja

MESTNIK: pri vršánjih

ORODNIK: z vršánji

FRAZEOLOGIJA

šumeti/brenčati/vreti ipd. *kje* kot v panju

šumeti *kje* kot v panju

brenčati *kje* kot v panju

vreti *kje* kot v panju

v dovršni obliki *završati* *kje* kot v panju

vršati *kje* kot v panju

biti *kje* zelo glasno, hrupno

▪ V hmeljiščih *je* zjutraj *šumelo kot v panjih*, dišalo *je* po svežem kruhu, beli kavi in hmelju.

▪ Znašla se *je* v dvorani, v kateri *je brenčalo kot v panju*.

▪ V mesnici *je vrelo kot v panju*. Ne zaradi velikega prometa, temveč zaradi godrnjanja, kajti meso se *je* spet podražilo.

▪ Pred tremi leti, ko se *je* ta tabletka pojavila na ameriškem tržišču, *je* v ženskih krogih *završalo kot v panju*.

▪ Skoraj nepregledno množico ob slalomišču, v kateri *je* še hip pred tem *vršalo kot v panju*, *je* nenadoma zavil ledeni molk.

IZVOR

verjetno < pslov. *vbršati, dalje sorodno z litov. *uřsti*, *uřšti* 'godrnjati, negotovati, renčati', iz onomatopeje *urs*, ki posnema neprijazne človeške ali naravne glasove

vrtáča vrtáče samostalnik ženskega spola

[vərtáča]

POMEN

iz geografije kraška kotanja okroglaste oblike s premerom od nekaj metrov do nekaj sto metrov

► prid. beseda + sam. beseda

globoka vrtáča | kraška vrtáča | obdelana vrtáča | udorna vrtáča

▪ Območje ima značaj razgibanega kraškega sveta s številnimi globokimi *vrtáčami*, kraškimi brezni, skalnimi pečinami, kraškimi izviri pod planoto.

▪ Pot bo vodila mimo obdelanih *vrtáč* in vinogradov, skozi kraško gmajno in mimo mogočnih hrastov kraških gozdov.

▪ Velika planina ima razgibano pokrajino s kraškimi *vrtáčami* in kotanjami.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

zasipavati vrtáčo

▪ Domačini pogosto zasipavajo *vrtáče*, kar ima lahko za okolje zaradi kraškega terena uničujoče posledice.

...

▪ Številne novejšje arheološke najdbe v *vrtáčah* lahko v marsičem dopolnijo naše poznavanje *vrtáč* in njihove izrabe v preteklosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[vərtáča]

IPA: [vəɾ'ta:tʃa]

ednina

IMENOVALNIK: vrtáča

RODILNIK: vrtáče

DAJALNIK: vrtáči

TOŽILNIK: vrtáčo

MESTNIK: pri vrtáči

ORODNIK: z vrtáčo

dvojina

IMENOVALNIK: vrtáči
RODILNIK: vrtáč
DAJALNIK: vrtáč**ama**
TOŽILNIK: vrtáči
MESTNIK: pri vrtáč**ah**
ORODNIK: z vrtáč**ama**

množina

IMENOVALNIK: vrtáče
RODILNIK: vrtáč
DAJALNIK: vrtáč**am**
TOŽILNIK: vrtáče
MESTNIK: pri vrtáč**ah**
ORODNIK: z vrtáč**ami**

TONEMSKO

[vərtáča]

IPA: [vərtà:tʃá]

ednina

IMENOVALNIK: vrtáča
RODILNIK: vrtáče
DAJALNIK: vrtáči
TOŽILNIK: vrtáčo
MESTNIK: pri vrtáči
ORODNIK: z vrtáčo

dvojina

IMENOVALNIK: vrtáči
RODILNIK: vrtáč
DAJALNIK: vrtáč**ama**
TOŽILNIK: vrtáči
MESTNIK: pri vrtáč**ah**
ORODNIK: z vrtáč**ama**

množina

IMENOVALNIK: vrtáče
RODILNIK: vrtáč
DAJALNIK: vrtáč**am**
TOŽILNIK: vrtáče
MESTNIK: pri vrtáč**ah**
ORODNIK: z vrtáč**ami**

IZVOR

= hrv. *vrtáča*, mak. *vrtáča*, verjetno < roman.

*hortaceus iz lat. *hortus* 'vrt'

zadek zádká samostalnik moškega spola

[záðək]

POMEN

1. del živalskega telesa nad zadnjimi okončinami

▪ Kar nekaj časa sem se ukvarjala z risanjem *zadka* nilskega konja, saj sem najprej našla le fotografije nilskih konjev s sprednje strani.

▪ Iz levega škornja je padel velik rjavkasto oranžen škorpijon, ki je imel *zadek* nevarno dvignjen.

1.1. iz zoologije del telesa za glavo in oprsem pri členonožcih

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

člen zadka | konec, KATERA stran zadka

- Strupni organ ščipalcev leži v odebeljenem končnem členu *zadka*.
- Strigalice so majhne rjave žuželke, ki imajo na koncu *zadka* klešče.
- Pajek ima žleze za izdelovanje pajčevine na spodnjem delu *zadka*.

...

▪ Rak samotar ima mehek *zadek*, zato ga skriva v polžji hišici.

▪ Pri klopih lahko ločimo tudi spol: samci so precej manjši in črni, samice so enkrat večje, *zadek* pa imajo rdeče rjavo obarvan.

▪ V naravi čebele živijo v duplih, najdemo jih tudi v kakšni votlini v skalovju, kjer zgradijo satovje iz voska, ki ga izločajo iz žlez na *zadku*.

2. ekspresivno zadnjica

▪ Šepajoč sem se odpravila k zdravniku, ta je nekaj mrmral o ukleščenem živcu ali mišici in mi zasadil injekcijo v *zadek*.

3. zadnji del vozila, zlasti avtomobila

▶ prid. beseda + sam. beseda

dolg, kratek, podaljšan, visok *zadek* | karavanski, kombijevski, kupejevski, limuzinski *zadek* | KAKO oblikovan, ukrojen *zadek* | odrezan, odsekan, zaobljen *zadek*

▪ Prednje steklo se kupejevsko položno dvigne do strehe, celotna podoba pa se izteče v rahlo privzdignjen *zadek*.

▪ Sani boste že od daleč prepoznali po dolgem *zadku*, saj jih poganja nekoliko daljša gosenica, kot je običajno pri športnih saneh.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

zadek avta, avtomobila, dirkalnika, motocikla, vozila

▪ Motor in prtljažnik si delita prostor v *zadku* avtomobila.

▪ Oklep, posoda za gorivo in *zadek* motocikla so iz ogljikovih vlaken.

▶ glag. + v + sam. beseda v tožilniku

pospraviti, spraviti, zložiti v *zadek* | prileteti, trčiti, treščiti, zaleteti se v *zadek*

▪ Ideja o malem kabrioletu s trdo streho, ki jo je mogoče zložiti in pospraviti v *zadek*, je v hipu dosegla svoj namen.

▪ Mladi voznik mercedesa je, ne da bi zaviral, silovito treščil v *zadek* tovornjaka.

...

▪ Kamera na *zadku* omogoča prikaz dogajanja za vozilom, kadar vozimo vzvratno.

- Za varno prevažanje prtljage skrbi sistem mrež za prilagajanje prostora v *zadku*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zádək]

IPA: [ˈzaːdək]

ednina

IMENOVALNIK: zádek

RODILNIK: zádká

DAJALNIK: zádku

TOŽILNIK: zádek

MESTNIK: pri zádku

ORODNIK: z zádkom

dvojina

IMENOVALNIK: zádká

RODILNIK: zádkov

DAJALNIK: zádkoma

TOŽILNIK: zádká

MESTNIK: pri zádkih

ORODNIK: z zádkoma

množina

IMENOVALNIK: zádkí

RODILNIK: zádkov

DAJALNIK: zádkom

TOŽILNIK: zádké

MESTNIK: pri zádkih

ORODNIK: z zádkí

TONEMSKO

[zâdək]

IPA: [záːdək]

ednina

IMENOVALNIK: zâdek

RODILNIK: zâdká

DAJALNIK: zâdku

TOŽILNIK: zâdek

MESTNIK: pri zâdku

ORODNIK: z zâdkom

dvojina

IMENOVALNIK: zâdká

RODILNIK: zâdkov

DAJALNIK: zâdkoma

TOŽILNIK: zâdká

MESTNIK: pri zâdkih

ORODNIK: z zâdkoma

množina

IMENOVALNIK: zâdkí

RODILNIK: zâdkov

DAJALNIK: zâdkom

TOŽILNIK: zâdké

MESTNIK: pri zâdkih

ORODNIK: z zâdkí

IZVOR

iz *zad* < pslov. *zadъ 'zadnja stran' iz ↑*a*

zadétek zadétka samostalnik moškega spola

[zadétək]

POMEN

1. sunkovit trk s čim

▪ Kraterji nastanejo zaradi vulkanske aktivnosti ali zaradi *zadetkov* teles različnih dimenzij.

▪ Zrcala na koncih laserske cevi fotone prisilijo, da se med njimi odbijejo večkrat in tako povečujejo verjetnost *zadetka* posameznega vzbujenega atoma.

2. dejstvo, da kak predmet prileti, trči na določeno mesto, v določeno stvar

▪ Zamah in izvedbeni del udarca mora narediti tako, da hitrost gibanja narašča in doseže v točki *zadetka* najvišjo hitrost.

2.1. dejstvo, da športni rekvizit, navadno žoga, prileti na določeno mesto, v določeno stvar

► prid. beseda + sam. beseda

čudovit, izjemen, lep zadetek | dan, dosežen, dobljen, prejet zadetek | edini zadetek | izenačujoč, odločilen, pomemben, zmagovit zadetek | razveljavljen zadetek

▪ Zaradi večjega števila doseženih *zadetkov* v gosteh je za napredovanje zadostovala tudi zmaga z dvema zadetkoma razlike.

▪ Ko je po izenačujočem *zadetku* že kazalo, da bosta ekipi odšli na odmor brez prednosti, so po napaki v domači obrambi spet zadeli gostje.

▪ Potem ko so izgubili žogo na sredini igrišča, so omogočili hiter napad gostiteljev za odločilni *zadetek*.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

dati, dobiti, prejeti zadetek | doseči zadetek | preprečiti zadetek | razveljaviti zadetek | zabit zadetek

▪ V 67. minuti tekme je z glavo spretno dosegel *zadetek* za vodstvo gostiteljev s 3 : 1.

▪ Ko bo zabil naslednji *zadetek*, se bo v zgodovino vpisal že s tisočim golom v karieri.

► števnik + sam. beseda

n zadetkov

▪ Na dvanajstih tekmah smo videli že kar 97 *zadetkov*, vendar tudi precej odličnih obramb.

► sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku razlika v zadetkih

▪ O prvem mestu v skupini bo odločala razlika v *zadetkih*, saj so se Rusinje in Grkinje v medsebojnem dvoboju razšle z neodločenim izidom.

- Pred dvobojem smo dobili osem zadetkov, zdaj je razmerje v danih in prejetih *zadetkih* 9 : 9.

▶ **glag. + za + sam. beseda v tožilniku**
podati za zadek | povedi za *n* zadetkov | voditi, zaostajati za *n* zadetkov

- Najprej je lepo podal za prvi *zadek*, nato dosegel avtogol in bil v 73. minuti izključen.
- Gostje iz druge lige so že v prvem polčasu zaostajali za deset *zadetkov*.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditeljskem**
zadek iz igre, protinapada

- V prvih 50 minutah ni dosegel niti enega *zadetka* iz igre (le tri iz sedemmetrovke), nato pa v sedmih kar štiri brez zgrešenega strela.
- Moramo popraviti obrambo, ki bi nam omogočala lahke *zadette* iz protinapadov.

▶ **sam. beseda + brez + sam. beseda v roditeljskem**

- remi brez zadetkov | tekma brez zadetka
- Remi brez *zadetkov* sicer ni najboljši izid za nas, a nas zbranost in pozitivno razmišljanje lahko popeljeta v finale.
- S trinajstimi zaporednimi prvenstvenimi tekmami brez prejetega *zadetka* je vratar izboljšal najprej angleški in nato še britanski rekord.
- Zmaga brez dobljenega *zadetka* v začetku prvenstva je dober obet za nadaljevanje tekmovanja.

2.2. dejstvo, da izstrelek, eksplozivno telo prileti, trči na določeno mesto, v določeno stvar

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**
natančnost zadetka | verjetnost zadetka

- Natančnost *zadetkov* je bila samo 40-odstotna, natančnost bomb, ki niso bile lasersko vodene, pa le dvoodstotna.
- Razvili so taktiko streljanja na lebdeče helikopterje s tankovskim topom, pri čemer je verjetnost *zadetka* dokaj vprašljiva.
- Beneški samostrelji so sloveli po točnosti *zadetkov*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**
zadek cilja

- Podatki se bodo po podatkovni liniji neposredno prenašali v krmilni sistem bombe ter ji omogočili zelo natančen *zadek* cilja.
- Po vrsti *zadetkov* granat in torpedov je bila vsa Bismarckova nadgradnja v plamenih.
- Bojni helikopter je razmeroma krhko plovilo, saj ga lahko resno poškoduje že večje število *zadetkov* manjšega kalibra ali en sam v njegovo šibko točko.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Vedel je, da betonska plošča ne bi zdržala direktnega bombnega *zadetka*.

3. rezultat iskanja po internetu, bazi podatkov, zlasti kot element seznama

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**
zadek na internetu, spletu | zadek na strani

- O podjetju ni mogoče najti nobenega *zadetka* na svetovnem spletu.
- Upravljanje *zadetkov* na spletnih iskalnikih postaja enako, če ne celo bolj pomembno kot objave oglasov po množičnih medijih.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**
iskanje zadetkov | izpis, prikaz zadetkov | seznam zadetkov | število zadetkov

- Povezave v iskalnikih omogočajo iskanje *zadetkov* glede na čas objave.
- 36 odstotkov uporabnikov iskalnikov misli, da so podjetja, ki zasedajo prva mesta na seznamu *zadetkov*, vodilna v panogi.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem**
zadek iskanja

- V *zadetkih* iskanja so nekatere vrednosti izpisane v obliki povezav.
- V povprečju namenimo novi strani največ pol minute, preden nas odnese na naslednji *zadek* iskalnika.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- iskalni zadek | najdeni, prikazani zadek
- Podjetje skrbno varuje podatke o algoritmih za razvrščanje in prikazovanje iskalnih *zadetkov*.
- Uporabljajte napredno iskanje in zožite število najdenih *zadetkov*.

▶ **merni prisl. + sam. beseda v roditeljskem**

- V metaoznakah ni ključnih besed, kar pomeni da spletno mesto ne bo doseglo veliko *zadetkov* na iskalnikih.
- Če dobite preveč *zadetkov*, iskanje zožite tako, da iskanemu pojmu dodate nekaj besed.

3.1. ogled spletne strani ali njenega dela, dokumenta

- Uspeh festivala merijo z *zadetki* na internetu – njihove spletne strani je letos poiskalo 5,4 milijona obiskovalcev.
- Število *zadetkov* na prvo stran je bilo septembra približno 6000, marca prihodnje leto pa pričakujejo 50.000 zadetkov na prvo stran.
- *Zadette* se zabeležijo vsakič, ko je na strežniku podan zahtevek po datoteki.

4. izbira dobitne kombinacije števil, rezultatov pri igrah na srečo

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**
zadek na loteriji, lotu

- Kombinacija visoke kakovosti in zelo nizke cene je približno tako pogosta kot *zadek* na loteriji.

- Pred *zadetkom* na lotu sta bila velika reveža, po njem pa sta začela neusmiljeno zapravljati denar za neumnosti.

4.1. dobitek, nagrada pri igrah na srečo, zlasti denarna

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glavni zadetek | loterijski zadetek | milijonski zadetek | velik zadetek

- Glavni loterijski *zadetek*, skoraj 180 milijonov evrov, je bil podeljen po približno sedmih mesecih oziroma 86 neuspešnih žrebanjih, dobil pa ga je le en lastnik.
- Dobitnik milijonskega *zadetka* na lotu ni prišel po svoj izkupiček.
- Žrebanje ni prineslo velikega *zadetka*, saj nikomur ni uspelo uganiti zmagovalne kombinacije šestih števil od 1 do 90.

5. ekspresivno **zaželen, ugoden izid, razplet**

- To ni bil nikakršen *zadetek*, pač pa najbolj zgrešena poteza v mojem in njegovem življenju.
- Popoln *zadetek*, bolje ne bi moglo biti.
- Česen je zame nujni dodatek jedem, piščanec pa je skoraj edino meso, ki ga uporabljam v svoji kuhinji. Torej je kombinacija nezgrešljiv *zadetek!*

6. ekspresivno **komur se pripisuje izrazito pozitivne lastnosti**

- Sijajna punca je, res pravi *zadetek*.
- Če greste v tem času na dopust, se boste imeli čarobno, pa tudi za nasprotni spol boste pravi *zadetek*.

7. neknjižno pogovorno **kdor je pod vplivom mamil**

- Vsak disko, klub ali lokal je poln *zadetkov*. Nočno življenje in mamila gredo z roko v roki.
- *Zadetki* se ne zavedajo, kako zelo ogrožajo tuja življenja s tem, ko se v takšnem stanju spravijo za volan.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zadətək]

IPA: [za'de:tək]

ednina

IMENOVALNIK: zadétek

RODILNIK: zadétka

DAJALNIK: zadétku

TOŽILNIK: neživo zadétek

živo zadétka

MESTNIK: pri zadétku

ORODNIK: z zadétkom

dvojina

IMENOVALNIK: zadétka

RODILNIK: zadétkov

DAJALNIK: zadétkoma

TOŽILNIK: zadétka

MESTNIK: pri zadétkih

ORODNIK: z zadétkoma

množina

IMENOVALNIK: zadétki

RODILNIK: zadétkov

DAJALNIK: zadétkom

TOŽILNIK: zadétke

MESTNIK: pri zadétkih

ORODNIK: z zadétki

TONEMSKO

[zadətək]

IPA: [zadé:tək]

ednina

IMENOVALNIK: zadétek

RODILNIK: zadétka

DAJALNIK: zadétku

TOŽILNIK: neživo zadétek

živo zadétka

MESTNIK: pri zadétku

ORODNIK: z zadétkom

dvojina

IMENOVALNIK: zadétka

RODILNIK: zadétkov

DAJALNIK: zadétkoma

TOŽILNIK: zadétka

MESTNIK: pri zadétkih

ORODNIK: z zadétkoma

množina

IMENOVALNIK: zadétki

RODILNIK: zadétkov

DAJALNIK: zadétkom

TOŽILNIK: zadétke

MESTNIK: pri zadétkih

ORODNIK: z zadétki

STALNE ZVEZE

častni zadetek

edini zadetek, ki ga na tekmi doseže poražena ekipa

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doseči častni zadetek

- Gostje so se trudili, posebej v zadnjih minutah, da bi dosegli vsaj *častni zadetek*, vendar jim ni uspelo.
- Naši bi si zaslužili *častni zadetek*, do katerega pa jim ni manjkalo dosti, saj je ukrajinskega vratarja kar trikrat rešila vratnica.

▶ glag. + do + **sam. beseda v rodilniku**

priiti do častnega zadetka

- Ko so tribune že dajale žalosten videz, so gostitelji prišli vsaj do *častnega zadetka*.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

častni zadetek za domače, goste

- *Častni zadetek* za goste je prispeval dolgoletni slovenski reprezentant.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Domači so po lepi akciji svoje vodstvo še povišali, sosede pa so se morali zadovoljiti le s *častnim zadetkom*.

...

- Ob koncu tekme je imel priložnost za *častni zadetek* kapetan gostov, ki je s polovice igrišča sam krenil proti vratarju.

organski zadetek

rezultat iskanja, zlasti na spletu, katerega prikaz in razvrstitev nista pogojena s plačanim oglaševanjem

- Če povezave do vaše strani ni moč najti med prvimi desetimi *organskimi zadetki*, boste izgubili večino potencialnih strank, ki bi lahko prek iskalnikov prišle na vašo spletno stran.
- Na strani rezultatov iskanj se sponzorirane povezave prikazujejo na dveh mestih, in sicer na skrajni desni strani ali nad *organskimi zadetki* iskanj.

zlati zadetek

iz športa zadetek pri nogometu, dosežen v podaljškju, ki takoj odloči zmagovalca tekme

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodniku**

- Pravilo *zlatega zadetka* je veljalo vse do svetovnega prvenstva leta 2002.

...

- Ker v petminutnem podaljškju ni bilo *zlatega zadetka*, sta moštvi izvajali kazenske strele.
- Zaslovel je z *zlatim zadetkom* na finalni tekmi evropskega prvenstva leta 1996.
- Če je bil izid neodločen, se je igral tretji odločilni set do *zlatega zadetka*.

FRAZEOLOGIJA

zadetek v polno/črno

zadetek v polno

zadetek v črno

najboljši možen izid, razplet, ukrep; pametno, primerno dejanje, ravnanje

- Odločitev se je izkazala za *zadetek v polno*, saj že od desetega leta dalje ni imel več konkurence med vrstniki.
- Kombinacija s črtastim puloverjem in z belo bundo je *zadetek v polno*.
- Da je bilo predavanje *zadetek v polno*, priča preko 70 udeležencev.

- Oglaševalska kampanja je bila *zadetek v črno*. Zabavala je občinstvo, pospešila prodajo in izboljšala tržni položaj blagovne znamke.

IZVOR

↑zadeti

zagospodovati

 zagospodujem dovršni glagol

[zagospodovati]

POMEN

1. prevzeti, začeti izvajati oblast

▶ glag. + nad + sam. beseda v orodniku

- V začetku 17. stoletja so nad kočevskim ozemljem *zagospodovali* Khisli, od njih pa so zemljišča leta 1641 kupili gospodje Turjaški.
- Mesto, ki je zraslo iz manjšega naselja, je kasneje postalo trgovska, upravna in verska metropola, ki je *zagospodovala* nad velikim delom Srednje Amerike.

...

- *Zagospodoval* je takratnim državicam od Epira do Donave na severu in Dubrovnika na zahodu polotoka.

- Ko so *zagospodovali* Turki (v verskih vprašanjih so bili zelo strpni), so se pravoslavni menihi lahko vrnili v samostan.

2. prevzeti vodilno, pomembno vlogo

▶ glag. + nad + sam. beseda v orodniku

- Konec drugega desetletja 20. stoletja je uvidel, da sta za Kitajsko nevarna evropski in japonski imperializem, ki sta *zagospodovala* nad njegovo deželo.
- April je potrdil svoj sloves muhastega meseca in ves dan se sonce in dež kar nista mogla dogovoriti, kdo bo *zagospodoval* nad vremenom v prestolnici.

...

- Krzno, usnje in zlato so *zagospodovali* modnim stezam osemdesetih let.
- Ravnodušnost ne pomeni, da ne bi nič storili za izboljšanje zdravja, pač pa preprečuje, da nam obsesivna skrb zanj ne bi čisto *zagospodovala*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zagospodovati]

IPA: [zagospodo'va:ti]

NEDOLOČNIK: zagospodovati

NAMENILNIK: zagospodovati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zagospodujem
2. OSEBA: zagospoduješ
3. OSEBA: zagospoduje

dvojina

1. OSEBA: zagospodújeva
2. OSEBA: zagospodújeta
3. OSEBA: zagospodújeta

množina

1. OSEBA: zagospodújemo
2. OSEBA: zagospodújete
3. OSEBA: zagospodújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zagospodúj

dvojina

1. OSEBA: zagospodújva
2. OSEBA: zagospodújta

množina

1. OSEBA: zagospodújmo
2. OSEBA: zagospodújte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zagospodovàl
DVOJINA: zagospodovála
MNOŽINA: zagospodováli

ženski spol

EDNINA: zagospodovála
DVOJINA: zagospodováli
MNOŽINA: zagospodovále

srednji spol

EDNINA: zagospodoválo
DVOJINA: zagospodováli
MNOŽINA: zagospodovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zagospodujóč
RODILNIK: zagospodujóčega
DAJALNIK: zagospodujóčemu
TOŽILNIK: zagospodujóč
živo zagospodujóčega
MESTNIK: pri zagospodujóčem
ORODNIK: z zagospodujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: zagospodujóča
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčima
TOŽILNIK: zagospodujóča
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčima

množina

IMENOVALNIK: zagospodujóči
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčim
TOŽILNIK: zagospodujóče
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zagospodujóča
RODILNIK: zagospodujóče
DAJALNIK: zagospodujóči
TOŽILNIK: zagospodujóčo
MESTNIK: pri zagospodujóči
ORODNIK: z zagospodujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: zagospodujóči
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčima
TOŽILNIK: zagospodujóči
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčima

množina

IMENOVALNIK: zagospodujóče
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčim
TOŽILNIK: zagospodujóče
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zagospodujóče
RODILNIK: zagospodujóčega
DAJALNIK: zagospodujóčemu
TOŽILNIK: zagospodujóče
MESTNIK: pri zagospodujóčem
ORODNIK: z zagospodujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: zagospodujóči
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčima
TOŽILNIK: zagospodujóči
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčima

množina

IMENOVALNIK: zagospodujóča
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčim
TOŽILNIK: zagospodujóča
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčimi

DELEŽJE NA -vš': zagospodovávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zagospodovánje
RODILNIK: zagospodovánja
DAJALNIK: zagospodovánju
TOŽILNIK: zagospodovánje
MESTNIK: pri zagospodovánju
ORODNIK: z zagospodovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: zagospodovánji
RODILNIK: zagospodovánj
DAJALNIK: zagospodovánj**ema**
TOŽILNIK: zagospodovánji
MESTNIK: pri zagospodovánj**ih**
ORODNIK: z zagospodovánj**ema**

množina

IMENOVALNIK: zagospodovánja
RODILNIK: zagospodovánj
DAJALNIK: zagospodovánj**em**
TOŽILNIK: zagospodovánja
MESTNIK: pri zagospodovánj**ih**
ORODNIK: z zagospodovánj**i**

TONEMSKO

[zagospodováti]

IPA: [zagospodová:tí]

NEDOLOČNIK: zagospodováti

NAMENILNIK: zagospodováti

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zagospodújem
2. OSEBA: zagospodúješ
3. OSEBA: zagospodúje

dvojina

1. OSEBA: zagospodújeva
2. OSEBA: zagospodújeta
3. OSEBA: zagospodújeta

množina

1. OSEBA: zagospodújemo
2. OSEBA: zagospodújete
3. OSEBA: zagospodújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zagospodúj

dvojina

1. OSEBA: zagospodújva
2. OSEBA: zagospodújta

množina

1. OSEBA: zagospodújmo
2. OSEBA: zagospodújte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zagospodováł
DVOJINA: zagospodováł**a**
MNOŽINA: zagospodováł**i**

ženski spol

EDNINA: zagospodováł**a**
DVOJINA: zagospodováł**i**
MNOŽINA: zagospodováł**e**

srednji spol

EDNINA: zagospodováł**o**
DVOJINA: zagospodováł**i**
MNOŽINA: zagospodováł**a**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zagospodujóč tudi zagospodujóč

RODILNIK: zagospodujóč**ega**

DAJALNIK: zagospodujóč**emu**

TOŽILNIK: zagospodujóč tudi zagospodujóč

živo zagospodujóč**ega**

MESTNIK: pri zagospodujóč**em**

ORODNIK: z zagospodujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zagospodujóč**a**

RODILNIK: zagospodujóč**ih**

DAJALNIK: zagospodujóč**ima**

TOŽILNIK: zagospodujóč**a**

MESTNIK: pri zagospodujóč**ih**

ORODNIK: z zagospodujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: zagospodujóč**i**

RODILNIK: zagospodujóč**ih**

DAJALNIK: zagospodujóč**im**

TOŽILNIK: zagospodujóč**e**

MESTNIK: pri zagospodujóč**ih**

ORODNIK: z zagospodujóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zagospodujóč**a**

RODILNIK: zagospodujóč**e**

DAJALNIK: zagospodujóč**i**

TOŽILNIK: zagospodujóč**o**

MESTNIK: pri zagospodujóč**i**

ORODNIK: z zagospodujóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: zagospodujóč**i**

RODILNIK: zagospodujóč**ih**

DAJALNIK: zagospodujóč**ima**

TOŽILNIK: zagospodujóč**i**

MESTNIK: pri zagospodujóč**ih**

ORODNIK: z zagospodujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: zagospodujóč**e**

RODILNIK: zagospodujóč**ih**

DAJALNIK: zagospodujóč**im**

TOŽILNIK: zagospodujóč**e**

MESTNIK: pri zagospodujóč**ih**

ORODNIK: z zagospodujóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zagospodujóč**e**

RODILNIK: zagospodujóč**ega**

DAJALNIK: zagospodujóč**emu**

TOŽILNIK: zagospodujóč**e**

MESTNIK: pri zagospodujóč**em**

ORODNIK: z zagospodujóč**im**

dvojina

IMENOVANIK: zagospodujóči
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčima
TOŽILNIK: zagospodujóči
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčima

množina

IMENOVANIK: zagospodujóča
RODILNIK: zagospodujóčih
DAJALNIK: zagospodujóčim
TOŽILNIK: zagospodujóča
MESTNIK: pri zagospodujóčih
ORODNIK: z zagospodujóčimi

DELEŽJE NA -vš̑: zagospodovávš̑i

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: zagospodovánje
RODILNIK: zagospodovánja
DAJALNIK: zagospodovánju
TOŽILNIK: zagospodovánje
MESTNIK: pri zagospodovánju
ORODNIK: z zagospodovánjem

dvojina

IMENOVANIK: zagospodovánji
RODILNIK: zagospodovánj
DAJALNIK: zagospodovánjema
TOŽILNIK: zagospodovánji
MESTNIK: pri zagospodovánjih
ORODNIK: z zagospodovánjema

množina

IMENOVANIK: zagospodovánja
RODILNIK: zagospodovánj
DAJALNIK: zagospodovánjem
TOŽILNIK: zagospodovánja
MESTNIK: pri zagospodovánjih
ORODNIK: z zagospodovánji

IZVOR

↑gospodovati

zagovéden zagovédna zagovédno pridevnik

[zagovédən]

POMEN

1. slabšalno ki je nekulturen, brezobziren ali se mu to pripisuje

▶ vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku biti zagoveden

▪ Kolikor bolj je kdo *zagoveden* in tiranski do podrejenih, toliko bolj klečeplazniško se vede do nadrejenih.

▪ Tudi pravica ostati neumen in *zagoveden* je sveta in jaz, ki vas globoko preziram, bom prvi, ki sem vam jo pripravljen braniti!

...

▪ Njihovi *zagovedni* paglavci so bili pripravljeni za oranžado, pivo ali cigarete prerezati gume kateremu koli avtomobilu.

1.1. slabšalno ki kaže, izraža tako nekulturnost, brezobzirnost

▪ Če se dogaja veliko svinjarij, je tudi humor bolj svinjski ali pa celo *zagoveden*.

▪ Ta *zagovedna* samopašnost je še toliko bolj srhljiva, ker nima v sebi nikakršne samoomejitve, nikakršnega samorazmisleka.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zagovédən]

IPA: [zagɔ'vɛ:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zagovéden
določno zagovédni
RODILNIK: zagovédnega
DAJALNIK: zagovédnemu
TOŽILNIK: zagovéden
določno zagovédni
živo zagovédnega
MESTNIK: pri zagovédnem
ORODNIK: z zagovédnim

dvojina

IMENOVANIK: zagovédna
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnima
TOŽILNIK: zagovédna
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVANIK: zagovédni
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnim
TOŽILNIK: zagovédne
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zagovédna
RODILNIK: zagovédne
DAJALNIK: zagovédni
TOŽILNIK: zagovédno
MESTNIK: pri zagovédni
ORODNIK: z zagovédno

dvojina

IMENOVANIK: zagovédni
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnima
TOŽILNIK: zagovédni
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVANIK: zagovédne
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnim
TOŽILNIK: zagovédne
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zagovédno
RODILNIK: zagovédnega
DAJALNIK: zagovédnemu
TOŽILNIK: zagovédno
MESTNIK: pri zagovédnem
ORODNIK: z zagovédnim

dvojina

IMENOVANIK: zagovédni
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnima
TOŽILNIK: zagovédni
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVANIK: zagovédna
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnim
TOŽILNIK: zagovédna
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj zagovéden

ženski spol

EDNINA: bôlj zagovédna

srednji spol

EDNINA: bôlj zagovédno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovéden

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovédna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovédno

TONEMSKO

[zagovédən]

IPA: [zagovè:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zagovéden
določno zagovédni
RODILNIK: zagovédnega
DAJALNIK: zagovédnemu
TOŽILNIK: zagovéden
določno zagovédni
živo zagovédnega
MESTNIK: pri zagovédnem
ORODNIK: z zagovédnim

dvojina

IMENOVANIK: zagovédna
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnima
TOŽILNIK: zagovédna
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVANIK: zagovédni
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnim
TOŽILNIK: zagovédne
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zagovédna
RODILNIK: zagovédne
DAJALNIK: zagovédni
TOŽILNIK: zagovédno
MESTNIK: pri zagovédni
ORODNIK: z zagovédno

dvojina

IMENOVANIK: zagovédni
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnima
TOŽILNIK: zagovédni
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVANIK: zagovédne
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnim
TOŽILNIK: zagovédne
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zagovédno
RODILNIK: zagovédnega
DAJALNIK: zagovédnemu
TOŽILNIK: zagovédno
MESTNIK: pri zagovédnem

ORODNIK: z zagovédnim
dvojina

IMENOVALNIK: zagovédni
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnima
TOŽILNIK: zagovédni
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVALNIK: zagovédna
RODILNIK: zagovédnih
DAJALNIK: zagovédnim
TOŽILNIK: zagovédna
MESTNIK: pri zagovédnih
ORODNIK: z zagovédnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj zagovéden

ženski spol

EDNINA: bòlj zagovédna

srednji spol

EDNINA: bòlj zagovédno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovéden

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovédna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovédno

in

[zagovédən]

IPA: [zagové:dən]

(tonemska dvojica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zagovéden
določno zagovédni

RODILNIK: zagovédnega

DAJALNIK: zagovédnemu

TOŽILNIK: zagovéden

določno zagovédni

živo zagovédnega

MESTNIK: pri zagovédnem

ORODNIK: z zagovédnim

dvojina

IMENOVALNIK: zagovédna

RODILNIK: zagovédnih

DAJALNIK: zagovédnima

TOŽILNIK: zagovédna

MESTNIK: pri zagovédnih

ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVALNIK: zagovédni

RODILNIK: zagovédnih

DAJALNIK: zagovédnim

TOŽILNIK: zagovédne

MESTNIK: pri zagovédnih

ORODNIK: z zagovédnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zagovédna

RODILNIK: zagovédne

DAJALNIK: zagovédni

TOŽILNIK: zagovédno

MESTNIK: pri zagovédni

ORODNIK: z zagovédno

dvojina

IMENOVALNIK: zagovédni

RODILNIK: zagovédnih

DAJALNIK: zagovédnima

TOŽILNIK: zagovédni

MESTNIK: pri zagovédnih

ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVALNIK: zagovédne

RODILNIK: zagovédnih

DAJALNIK: zagovédnim

TOŽILNIK: zagovédne

MESTNIK: pri zagovédnih

ORODNIK: z zagovédnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zagovédno

RODILNIK: zagovédnega

DAJALNIK: zagovédnemu

TOŽILNIK: zagovédno

MESTNIK: pri zagovédnem

ORODNIK: z zagovédnim

dvojina

IMENOVALNIK: zagovédni

RODILNIK: zagovédnih

DAJALNIK: zagovédnima

TOŽILNIK: zagovédni

MESTNIK: pri zagovédnih

ORODNIK: z zagovédnima

množina

IMENOVALNIK: zagovédna

RODILNIK: zagovédnih

DAJALNIK: zagovédnim

TOŽILNIK: zagovédna

MESTNIK: pri zagovédnih

ORODNIK: z zagovédnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj zagovéden

ženski spol

EDNINA: bôlj zagovédna

srednji spol

EDNINA: bôlj zagovédno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovéden

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovédna

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj zagovédno

IZVOR

↑govedo

zaimék zaimka samostalnik moškega spola

[zaimək]

POMEN

1. iz jezikoslovja pregibna besedna vrsta, ki zamenjuje navadno samostalnik, pridevnik ali prislov ter se nanaša na nezaimenske ustreznike v besedilu

- *Zaimki* imajo v primeri s samostalniki in pridevniki posebne lastnosti.
- *Zaimki* v aboridžinskih jezikih izražajo razlikovanja, ki jih v evropskih jezikih ne poznamo.

1.1. iz jezikoslovja beseda, ki pripada tej besedni vrsti

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
sklanjati zaimék | uporabljati zaimék

- Sklanjajte *zaimka* nekdo in kdor.
- Spremenila je retoriko in namesto besede midva začela uporabljati *zaimék* jaz.
- Pričakujemo, da bo otrok v komunikaciji pravilno uporabljal *zaimke*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
raba, uporaba zaimka

- Utrjujemo uporabo *zaimkov*, tako da od otrok pričakujemo odgovore na vprašanja ali samostojno pripovedovanje zgodbe in opisovanje slike.

...

- V skladu z izhodiščnim besedilom dopolni poved z *zaimkom* njegov ali svoj.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zaimək]

IPA: [za'i:mək]

ednina

IMENOVALNIK: zaimék

RODILNIK: zaimka

DAJALNIK: zaimku

TOŽILNIK: zaimék

MESTNIK: pri zaimku

ORODNIK: z zaimkom

dvojina

IMENOVALNIK: zaimka

RODILNIK: zaimkov

DAJALNIK: zaimkoma

TOŽILNIK: zaimka

MESTNIK: pri zaimkih

ORODNIK: z zaimkoma

množina

IMENOVALNIK: zaimki

RODILNIK: zaimkov

DAJALNIK: zaimkom

TOŽILNIK: zaimke

MESTNIK: pri zaimkih

ORODNIK: z zaimki

TONEMSKO

[zaimək]

IPA: [za'i:mək]

ednina

IMENOVALNIK: zaimék

RODILNIK: zaimka

DAJALNIK: zaimku

TOŽILNIK: zaimék

MESTNIK: pri zaimku

ORODNIK: z zaimkom

dvojina

IMENOVALNIK: zaimka

RODILNIK: zaimkov

DAJALNIK: zaimkoma

TOŽILNIK: zaimka

MESTNIK: pri zaimkih

ORODNIK: z zaimkoma

množina

IMENOVALNIK: zaimki

RODILNIK: zaimkov

DAJALNIK: zaimkom

TOŽILNIK: zaimke

MESTNIK: pri zaimkih

ORODNIK: z zaimki

STALNE ZVEZE

kazalni zaimék

iz jezikoslovja zaimék, ki kaže na določeno osebo ali stvar, njeno lastnost, velikost ali vrsto

- Ko govorimo o nekom, ki je prisoten v naši družbi, ne govorimo o njem s *kazalnim zaimkom*, temveč z njegovim imenom ali priimkom.
- Avtorica navaja *kazalna zaimka* »ta« in »tisti« in ustrezna prislova »tukaj« in »tam«.

osebni zaimek

iz jezikoslovja **zaimek**, ki poimenuje govorečega, ogovorjenega in neudeleženca pogovora

- *Osebni zaimki* se sklanjajo.
- *Osebne zaimke* za ogovorjeno osebo lahko pišemo z veliko ali z malo začetnico, npr. Ti/ti, Vi/vi.
- Vsak *osebni zaimek* ima svoj sklanjatveni vzorec.

oziralni zaimek

iz jezikoslovja **zaimek**, ki uvaja odvisne stavke in se nanaša na samostalniške, pridevniške ali prislovne besede ter zveze

- *Oziralna zaimka* se od vprašalnih zaimkov kdo in kaj ločita le po končnem -r: kdor, kar.
- Ponoviti bo treba rabo *oziralnih zaimkov*.
- *Oziralni zaimki* so kdor, kar, kjer, kadar, kakor in kolikor.

svojilni zaimek

iz jezikoslovja **zaimek**, ki izraža lastnino ali pripadnost govorečega, ogovorjenega in neudeleženca pogovora

- Učenci so morali povezati osebni zaimek z ustreznim *svojilnim zaimkom*.
- *Svojlne zaimke* za ogovorjeno osebo lahko pišemo z veliko ali z malo začetnico, npr. Tvoj/tvoj, Vaš/vaš.
- Premislite, kako bi pisali osebne in *svojilne zaimke* za ogovorjene osebe v opravičilu ravnatelju, v pismu prijateljici, v prošnji za štipendijo, na razglednici babici.

IZVOR

po zgledu lat. *prōnōmen* (iz lat. *pro.* 'pred, za, namesto' ali gr. *pró* 'pred, za, v korist, namesto' + *nōmen* 'ime', 'samostalnik') iz zveze *za im(e)*, ker zaimek nadomešča samostalnik, tj. imensko besedo, stoji namesto imena, za ime

zaiménski zaiménska zaiménsko pridevnik

[zaiménski]

POMEN

ki je v zvezi z zaimkom 1.

- Stavki so povezani s pomočjo referenčnih sopomenk, ki so lahko leksikalne, *zaimenske* ali splošne.
- Beseda »drug« sorazmerno pogosto nastopa v oblikah *zaimenskega* izraza »drug drugega«.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zaiménski]

IPA: [zai'me:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiménskega
DAJALNIK: zaiménskemu
TOŽILNIK: zaiménski
živo zaiménskega
MESTNIK: pri zaiménskem
ORODNIK: z zaiméskim

dvojina

IMENOVALNIK: zaiménska
RODILNIK: zaiméskih
DAJALNIK: zaiméskima
TOŽILNIK: zaiménska
MESTNIK: pri zaiméskih
ORODNIK: z zaiméskima

množina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiméskih
DAJALNIK: zaiméskim
TOŽILNIK: zaiménske
MESTNIK: pri zaiméskih
ORODNIK: z zaiméskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zaiménska
RODILNIK: zaiménske
DAJALNIK: zaiménski
TOŽILNIK: zaiménsko
MESTNIK: pri zaiménski
ORODNIK: z zaiménsko

dvojina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiméskih
DAJALNIK: zaiméskima
TOŽILNIK: zaiménski
MESTNIK: pri zaiméskih
ORODNIK: z zaiméskima

množina

IMENOVALNIK: zaiménske
RODILNIK: zaiméskih
DAJALNIK: zaiméskim
TOŽILNIK: zaiménske
MESTNIK: pri zaiméskih
ORODNIK: z zaiméskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zaiménsko
RODILNIK: zaiménskega
DAJALNIK: zaiménskemu
TOŽILNIK: zaiménsko
MESTNIK: pri zaiménskem
ORODNIK: z zaiméskim

dvojina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskima
TOŽILNIK: zaiménski
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskima

množina

IMENOVALNIK: zaiménska
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskim
TOŽILNIK: zaiménska
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskimi

TONEMSKO

[zaiménski]

IPA: [zaimé:nski]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiménskega
DAJALNIK: zaiménskemu
TOŽILNIK: zaiménski
živo zaiménskega
MESTNIK: pri zaiménskem
ORODNIK: z zaiménskim

dvojina

IMENOVALNIK: zaiménska
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskima
TOŽILNIK: zaiménska
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskima

množina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskim
TOŽILNIK: zaiménske
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zaiménska
RODILNIK: zaiménske
DAJALNIK: zaiménski
TOŽILNIK: zaiménsko
MESTNIK: pri zaiménski
ORODNIK: z zaiménsko

dvojina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskima

TOŽILNIK: zaiménski
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskima

množina

IMENOVALNIK: zaiménske
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskim
TOŽILNIK: zaiménske
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zaiménsko
RODILNIK: zaiménskega
DAJALNIK: zaiménskemu
TOŽILNIK: zaiménsko
MESTNIK: pri zaiménskem
ORODNIK: z zaiménskim

dvojina

IMENOVALNIK: zaiménski
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskima
TOŽILNIK: zaiménski
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskima

množina

IMENOVALNIK: zaiménska
RODILNIK: zaiménskih
DAJALNIK: zaiménskim
TOŽILNIK: zaiménska
MESTNIK: pri zaiménskih
ORODNIK: z zaiménskimi

IZVOR

↑zaimek

zakikiríkati zakikiríkam dovršni glagol

[zakikiríkati]

POMEN

1. oglasiti se z visokim, zateglim, predirljivim glasom, značilnim za petelina

▶ prisl. + **glag.**

- Petelin je skočil na vrh kopice in glasno *zakikirikal*, ko naju je opazil.
- Zjutraj me zbudi petelin, ki tako *zakikirika*, da mi skoraj počijo ušesa.

...

▪ Požene se na plot, pogleda naokoli, potem kar se da iztegne dolgi vrat in *zakikirika*.

2. ekspresivno javno opozoriti na kaj, napovedati kaj, navadno med prvimi

▶ prisl. + **glag.**

- V glavah politikov je hudo živ spomin na žalostno usodo tistih, ki so *zakikirikali* prezgodaj ali preveč na glas.
- Zgodbe o petelinih, ki prehitro *zakikirikajo*, iz zgodovine dobro poznamo.

...

- Da je politika v hudi krizi, nista prva *zakikirikala* novinarja, ampak je že lani razglašal predsednik industrijske zbornice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zakikirikati]

IPA: [zakiki'ri:kati]

NEDOLOČNIK: zakikirikati

NAMENILNIK: zakikirikat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zakikirikam
2. OSEBA: zakikirikaš
3. OSEBA: zakikirika

dvojina

1. OSEBA: zakikirikava
2. OSEBA: zakikirikata
3. OSEBA: zakikirikata

množina

1. OSEBA: zakikirikamo
2. OSEBA: zakikirikate
3. OSEBA: zakikirikajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zakikirikaj

dvojina

1. OSEBA: zakikirikajva
2. OSEBA: zakikirikajta

množina

1. OSEBA: zakikirikajmo
2. OSEBA: zakikirikajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zakikirikal
 DVOJINA: zakikirikala
 MNOŽINA: zakikirikali

ženski spol

EDNINA: zakikirikala
 DVOJINA: zakikirikali
 MNOŽINA: zakikirikale

srednji spol

EDNINA: zakikirikalo
 DVOJINA: zakikirikali
 MNOŽINA: zakikirikala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč

RODILNIK: zakikirikajóč**ega**

DAJALNIK: zakikirikajóč**emu**

TOŽILNIK: zakikirikajóč

živo zakikirikajóč**ega**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**em**

ORODNIK: z zakikirikajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**a**

RODILNIK: zakikirikajóč**ih**

DAJALNIK: zakikirikajóč**ima**

TOŽILNIK: zakikirikajóč**a**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**

ORODNIK: z zakikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**i**

RODILNIK: zakikirikajóč**ih**

DAJALNIK: zakikirikajóč**im**

TOŽILNIK: zakikirikajóč**e**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**

ORODNIK: z zakikirikajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**a**

RODILNIK: zakikirikajóč**e**

DAJALNIK: zakikirikajóč**i**

TOŽILNIK: zakikirikajóč**o**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**i**

ORODNIK: z zakikirikajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**i**

RODILNIK: zakikirikajóč**ih**

DAJALNIK: zakikirikajóč**ima**

TOŽILNIK: zakikirikajóč**i**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**

ORODNIK: z zakikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**e**

RODILNIK: zakikirikajóč**ih**

DAJALNIK: zakikirikajóč**im**

TOŽILNIK: zakikirikajóč**e**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**

ORODNIK: z zakikirikajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**e**

RODILNIK: zakikirikajóč**ega**

DAJALNIK: zakikirikajóč**emu**

TOŽILNIK: zakikirikajóč**e**

MESTNIK: pri zakikirikajóč**em**

ORODNIK: z zakikirikajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč**i**

RODILNIK: zakikirikajóč**ih**

DAJALNIK: zakikirikajóč**ima**
TOŽILNIK: zakikirikajóči
MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**
ORODNIK: z zakikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: zakikirikajóča
RODILNIK: zakikirikajóč**ih**
DAJALNIK: zakikirikajóč**im**
TOŽILNIK: zakikirikajóča
MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**
ORODNIK: z zakikirikajóč**imi**

DELEŽJE NA -vš': zakikirikávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikanje
RODILNIK: zakikirikanja
DAJALNIK: zakikirikanju
TOŽILNIK: zakikirikanje
MESTNIK: pri zakikirikanju
ORODNIK: z zakikirikanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikanji
RODILNIK: zakikirikanj
DAJALNIK: zakikirikanj**ema**
TOŽILNIK: zakikirikanji
MESTNIK: pri zakikirikanj**ih**
ORODNIK: z zakikirikanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: zakikirikanja
RODILNIK: zakikirikanj
DAJALNIK: zakikirikanj**em**
TOŽILNIK: zakikirikanja
MESTNIK: pri zakikirikanj**ih**
ORODNIK: z zakikirikanj

TONEMSKO

[zakikiríkati]

IPA: [zakikirì:káti]

NEDOLOČNIK: zakikiríkati

NAMENILNIK: zakikiríkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zakikirík**am**
2. OSEBA: zakikiríkaš
3. OSEBA: zakikiríka

dvojina

1. OSEBA: zakikirík**ava**
2. OSEBA: zakikirík**ata**
3. OSEBA: zakikirík**ata**

množina

1. OSEBA: zakikirík**amo**
2. OSEBA: zakikirík**ate**
3. OSEBA: zakikirík**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: zakikirí**kaj**

dvojina

1. OSEBA: zakikirí**kajva**
2. OSEBA: zakikirí**kajta**

množina

1. OSEBA: zakikirí**kajmo**
2. OSEBA: zakikirí**kajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zakikirí**kali**
DVOJINA: zakikirí**kala**
MNOŽINA: zakikirí**kali**

ženski spol

EDNINA: zakikirí**kala** in zakikirí**kala**
DVOJINA: zakikirí**kali**
MNOŽINA: zakikirí**kale**

srednji spol

EDNINA: zakikirí**kalo**
DVOJINA: zakikirí**kali**
MNOŽINA: zakikirí**kala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajóč tudi zakikirikajóč
RODILNIK: zakikirikajóč**ega**
DAJALNIK: zakikirikajóč**emu**
TOŽILNIK: zakikirikajóč tudi zakikirikajóč
živo zakikirikajóč**ega**
MESTNIK: pri zakikirikajóč**em**
ORODNIK: z zakikirikajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajóča
RODILNIK: zakikirikajóč**ih**
DAJALNIK: zakikirikajóč**ima**
TOŽILNIK: zakikirikajóča
MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**
ORODNIK: z zakikirikajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: zakikirikajóči
RODILNIK: zakikirikajóč**ih**
DAJALNIK: zakikirikajóč**im**
TOŽILNIK: zakikirikajóče
MESTNIK: pri zakikirikajóč**ih**
ORODNIK: z zakikirikajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajóča
RODILNIK: zakikirikajóče
DAJALNIK: zakikirikajóči
TOŽILNIK: zakikirikajóčo
MESTNIK: pri zakikirikajóči
ORODNIK: z zakikirikajóčo

dvojina

IMENOVANIK: zakikirikajóči
RODILNIK: zakikirikajóčih
DAJALNIK: zakikirikajóčima
TOŽILNIK: zakikirikajóči
MESTNIK: pri zakikirikajóčih
ORODNIK: z zakikirikajóčima

množina

IMENOVANIK: zakikirikajóče
RODILNIK: zakikirikajóčih
DAJALNIK: zakikirikajóčim
TOŽILNIK: zakikirikajóče
MESTNIK: pri zakikirikajóčih
ORODNIK: z zakikirikajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zakikirikajóče
RODILNIK: zakikirikajóčega
DAJALNIK: zakikirikajóčemu
TOŽILNIK: zakikirikajóče
MESTNIK: pri zakikirikajóčem
ORODNIK: z zakikirikajóčim

dvojina

IMENOVANIK: zakikirikajóči
RODILNIK: zakikirikajóčih
DAJALNIK: zakikirikajóčima
TOŽILNIK: zakikirikajóči
MESTNIK: pri zakikirikajóčih
ORODNIK: z zakikirikajóčima

množina

IMENOVANIK: zakikirikajóča
RODILNIK: zakikirikajóčih
DAJALNIK: zakikirikajóčim
TOŽILNIK: zakikirikajóča
MESTNIK: pri zakikirikajóčih
ORODNIK: z zakikirikajóčimi

DELEŽJE NA -vš': zakikirikāvši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: zakikirikanje
RODILNIK: zakikirikanja
DAJALNIK: zakikirikanju
TOŽILNIK: zakikirikanje
MESTNIK: pri zakikirikanju
ORODNIK: z zakikirikanjem

dvojina

IMENOVANIK: zakikirikanji in zakikirikanji
RODILNIK: zakikirikanj
DAJALNIK: zakikirikanjema in zakikirikanjema
TOŽILNIK: zakikirikanji in zakikirikanji
MESTNIK: pri zakikirikanjih
ORODNIK: z zakikirikanjema in z zakikirikanjema

množina

IMENOVANIK: zakikirikanja

RODILNIK: zakikirikanj
DAJALNIK: zakikirikanjem
TOŽILNIK: zakikirikanja
MESTNIK: pri zakikirikanjih
ORODNIK: z zakikirikanji

in

[zakikirikati]

IPA: [zakikirí:kàti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: zakikirikati
NAMENILNIK: zakikirikat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zakikirikam
2. OSEBA: zakikirikaš
3. OSEBA: zakikirika

dvojina

1. OSEBA: zakikirikava
2. OSEBA: zakikirikata
3. OSEBA: zakikirikata

množina

1. OSEBA: zakikirikamo
2. OSEBA: zakikirikate
3. OSEBA: zakikirikajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zakikirikaj

dvojina

1. OSEBA: zakikirikajva
2. OSEBA: zakikirikajta

množina

1. OSEBA: zakikirikajmo
2. OSEBA: zakikirikajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zakikirikal
DVOJINA: zakikirikala
MNOŽINA: zakikirikali

ženski spol

EDNINA: zakikirikala
DVOJINA: zakikirikali
MNOŽINA: zakikirikale

srednji spol

EDNINA: zakikirikalo
DVOJINA: zakikirikali
MNOŽINA: zakikirikala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zakikirikajóč tudi zakikirikajóč
RODILNIK: zakikirikajóčega
DAJALNIK: zakikirikajóčemu

TOŽILNIK: zakikirikajôč tudi zakikirikajôč
živo zakikirikajôčega

MESTNIK: pri zakikirikajôčem

ORODNIK: z zakikirikajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajôča

RODILNIK: zakikirikajôčih

DAJALNIK: zakikirikajôčima

TOŽILNIK: zakikirikajôča

MESTNIK: pri zakikirikajôčih

ORODNIK: z zakikirikajôčima

množina

IMENOVALNIK: zakikirikajôči

RODILNIK: zakikirikajôčih

DAJALNIK: zakikirikajôčim

TOŽILNIK: zakikirikajôče

MESTNIK: pri zakikirikajôčih

ORODNIK: z zakikirikajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajôča

RODILNIK: zakikirikajôče

DAJALNIK: zakikirikajôči

TOŽILNIK: zakikirikajôčo

MESTNIK: pri zakikirikajôči

ORODNIK: z zakikirikajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajôči

RODILNIK: zakikirikajôčih

DAJALNIK: zakikirikajôčima

TOŽILNIK: zakikirikajôči

MESTNIK: pri zakikirikajôčih

ORODNIK: z zakikirikajôčima

množina

IMENOVALNIK: zakikirikajôče

RODILNIK: zakikirikajôčih

DAJALNIK: zakikirikajôčim

TOŽILNIK: zakikirikajôče

MESTNIK: pri zakikirikajôčih

ORODNIK: z zakikirikajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikajôče

RODILNIK: zakikirikajôčega

DAJALNIK: zakikirikajôčemu

TOŽILNIK: zakikirikajôče

MESTNIK: pri zakikirikajôčem

ORODNIK: z zakikirikajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikajôči

RODILNIK: zakikirikajôčih

DAJALNIK: zakikirikajôčima

TOŽILNIK: zakikirikajôči

MESTNIK: pri zakikirikajôčih

ORODNIK: z zakikirikajôčima
množina

IMENOVALNIK: zakikirikajôča

RODILNIK: zakikirikajôčih

DAJALNIK: zakikirikajôčim

TOŽILNIK: zakikirikajôča

MESTNIK: pri zakikirikajôčih

ORODNIK: z zakikirikajôčimi

DELEŽJE NA -vš: zakikirikāvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zakikirikanje

RODILNIK: zakikirikanja

DAJALNIK: zakikirikanju

TOŽILNIK: zakikirikanje

MESTNIK: pri zakikirikanju

ORODNIK: z zakikirikanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zakikirikanji

RODILNIK: zakikirikanj

DAJALNIK: zakikirikanjema

TOŽILNIK: zakikirikanji

MESTNIK: pri zakikirikanjih

ORODNIK: z zakikirikanjema

množina

IMENOVALNIK: zakikirikanja

RODILNIK: zakikirikanj

DAJALNIK: zakikirikanjem

TOŽILNIK: zakikirikanja

MESTNIK: pri zakikirikanjih

ORODNIK: z zakikirikanji

IZVOR

↑kikirikati

zalájati zalájam dovršni glagol

[zalájati]

POMEN

1. oglasiti se s kratkim, odsekanim glasom, značilnim zlasti za psa

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**
pes zalaja

- Ko se je približala vhodu, je družinski pes *zalajal*, potem pa pritekkel k njej, da bi jo pozdravil.
- Nekje daleč proč je *zalajala* lisica.

▶ prisl. + **glag.**

glasno zalajati | veselo zalajati

- Zlata prinašalka glasno *zalajala* in napovedala, da je nekje zagotovo eden od ponesrečencev.
- Pes se je povaljal v snegu, vstal, otrešel sneg s kožuha in veselo *zalajal*.

...

▪ Pri psu je normalno, da bo *zalajal*, če ponoči vstopi tujec v stanovanje.

1.1. ekspresivno oglasiti se s temu podobnim zvokom

- Ob Soči so *zalajale* italijanske baterije.
- Mati je držala dojenčka v naročju, ko je mitraljez *zalajal*.

2. ekspresivno glasno, zadirčno reči, povedati

▶ **glag.**, ki uvaja premi govor

- »Niste videli semaforja?« je *zalajal* vanjo, ko je spustila okensko steklo.
- »Zadnji komad je bil obupen!« je razjarjeno *zalajal*.

...

- Korakali so mimo dveh strogih oficirk, ki sta mimogrede *zalajali*, naj gledajo naprej in se spoštljivo obnašajo.
- Poveljnik jo je prekinil sredi stavka, se obrnil stran in *zalajal* ukaze svojim možem.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zalájati]

IPA: [za¹la:jati]

NEDOLOČNIK: zalájati

NAMENILNIK: zalájat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zalájam
2. OSEBA: zalájaš
3. OSEBA: zalája

dvojina

1. OSEBA: zalájava
2. OSEBA: zalájata
3. OSEBA: zalájata

množina

1. OSEBA: zalájamo
2. OSEBA: zalájate
3. OSEBA: zalájajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zalájaj

dvojina

1. OSEBA: zalájajva
2. OSEBA: zalájajta

množina

1. OSEBA: zalájajmo
2. OSEBA: zalájajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zalájal

DVOJINA: zalájala

MNOŽINA: zalájali

ženski spol

EDNINA: zalájala

DVOJINA: zalájali

MNOŽINA: zalájale

srednji spol

EDNINA: zalájalo

DVOJINA: zalájali

MNOŽINA: zalájala

DELEŽJE NA *-vši*: zalájávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zalájanje

RODILNIK: zalájanja

DAJALNIK: zalájanju

TOŽILNIK: zalájanje

MESTNIK: pri zalájanju

ORODNIK: z zalájanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zalájanji

RODILNIK: zalájanj

DAJALNIK: zalájanjema

TOŽILNIK: zalájanji

MESTNIK: pri zalájanjih

ORODNIK: z zalájanjema

množina

IMENOVALNIK: zalájanja

RODILNIK: zalájanj

DAJALNIK: zalájanjem

TOŽILNIK: zalájanja

MESTNIK: pri zalájanjih

ORODNIK: z zalájanji

TONEMSKO

[zalájati]

IPA: [zalá:jàti]

NEDOLOČNIK: zalájati

NAMENILNIK: zalájat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zalâjam
2. OSEBA: zalâjaš
3. OSEBA: zalâja

dvojina

1. OSEBA: zalâjava
2. OSEBA: zalâjata
3. OSEBA: zalâjata

množina

1. OSEBA: zalâjamo
2. OSEBA: zalâjate
3. OSEBA: zalâjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zalâjaj

dvojina

1. OSEBA: zalâjajva

2. OSEBA: zalâjajta množina

1. OSEBA: zalâjajmo

2. OSEBA: zalâjajte deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zalâjal

DVOJINA: zalâjala

MNOŽINA: zalâjali

ženski spol

EDNINA: zalâjala

DVOJINA: zalâjali

MNOŽINA: zalâjale

srednji spol

EDNINA: zalâjalo

DVOJINA: zalâjali

MNOŽINA: zalâjala

DELEŽJE NA -vṣ̌: zalajâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zalâjanje

RODILNIK: zalâjanja

DAJALNIK: zalâjanju

TOŽILNIK: zalâjanje

MESTNIK: pri zalâjanju

ORODNIK: z zalâjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zalâjanji

RODILNIK: zalâjanj

DAJALNIK: zalâjanjema

TOŽILNIK: zalâjanji

MESTNIK: pri zalâjanjih

ORODNIK: z zalâjanjema

množina

IMENOVALNIK: zalâjanja

RODILNIK: zalâjanj

DAJALNIK: zalâjanjem

TOŽILNIK: zalâjanja

MESTNIK: pri zalâjanjih

ORODNIK: z zalâjanji

IZVOR

↑ lajati

zavékati zavékam dovršni glagol

[zavékati]

POMEN

1. ekspresivno izraziti čustveno prizadetost, zlasti žalost, ali bolečino s solzami in zateglimi glasovi

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Zasmejal se je tako na glas, da se je otrok v košku zbudil in *zavekal*.

- Kozica je od bolečine *zavekala*, skočila vstran in ušla.

...

- Enkrat, dvakrat se je zagnal, poprijel z ročicama za travo, se nakremžil in *zavekal*.

2. ekspresivno izraziti nezadovoljstvo s pretiranim pritoževanjem, negodovanjem

- Ko so prišli naokrog dacarji in jim poslali račun za neplačane davke, so kalimerovsko *zavekali* po vseh mogočih medijih, kakšna krivica da se jim godi.
- Take nežne, občutljive cvetke takoj *zavekajo*, če jih kakšen nehvaležnež malo krcne po nosu.

3. ekspresivno priti iz rodil

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Devetnajst novorojenčkov je *zavekalo* v ljubljanski porodnišnici; dečkov je bilo enajst, deklic pa osem.
- Ob 7.45 je na svet *zavekalo* novo dete. S punčko je vse v redu.

...

- Na pesku pred hišo se igrajo trije kuštravčki, četrtič bo pri njih *zavekalo* septembra.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zavékati]

IPA: [za've:kati]

NEDOLOČNIK: zavékati

NAMENILNIK: zavékat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zavékam

2. OSEBA: zavékaš

3. OSEBA: zavéka

dvojina

1. OSEBA: zavékava

2. OSEBA: zavékata

3. OSEBA: zavékata

množina

1. OSEBA: zavékamo

2. OSEBA: zavékate

3. OSEBA: zavékajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zavékaj

dvojina

1. OSEBA: zavékajva

2. OSEBA: zavékajta

množina

1. OSEBA: zavékajmo

2. OSEBA: zavékajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zavékal

DVOJINA: zavékala
MNOŽINA: zavékali

ženski spol

EDNINA: zavékala
DVOJINA: zavékali
MNOŽINA: zavékale

srednji spol

EDNINA: zavékalo
DVOJINA: zavékali
MNOŽINA: zavékala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zavékan
RODILNIK: zavékanega
DAJALNIK: zavékanemu
TOŽILNIK: zavékan
živo zavékanega
MESTNIK: pri zavékanem
ORODNIK: z zavékanim

dvojina

IMENOVALNIK: zavékana
RODILNIK: zavékanih
DAJALNIK: zavékanima
TOŽILNIK: zavékana
MESTNIK: pri zavékanih
ORODNIK: z zavékanima

množina

IMENOVALNIK: zavékani
RODILNIK: zavékanih
DAJALNIK: zavékanim
TOŽILNIK: zavékane
MESTNIK: pri zavékanih
ORODNIK: z zavékanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zavékana
RODILNIK: zavékane
DAJALNIK: zavékani
TOŽILNIK: zavékano
MESTNIK: pri zavékani
ORODNIK: z zavékano

dvojina

IMENOVALNIK: zavékani
RODILNIK: zavékanih
DAJALNIK: zavékanima
TOŽILNIK: zavékani
MESTNIK: pri zavékanih
ORODNIK: z zavékanima

množina

IMENOVALNIK: zavékane
RODILNIK: zavékanih
DAJALNIK: zavékanim
TOŽILNIK: zavékane

MESTNIK: pri zavékanih
ORODNIK: z zavékanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zavékano
RODILNIK: zavékanega
DAJALNIK: zavékanemu
TOŽILNIK: zavékano
MESTNIK: pri zavékanem
ORODNIK: z zavékanim

dvojina

IMENOVALNIK: zavékani
RODILNIK: zavékanih
DAJALNIK: zavékanima
TOŽILNIK: zavékani
MESTNIK: pri zavékanih
ORODNIK: z zavékanima

množina

IMENOVALNIK: zavékana
RODILNIK: zavékanih
DAJALNIK: zavékanim
TOŽILNIK: zavékana
MESTNIK: pri zavékanih
ORODNIK: z zavékanimi

DELEŽJE NA -VŠĚ: zavekávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zavékanje
RODILNIK: zavékanja
DAJALNIK: zavékanju
TOŽILNIK: zavékanje
MESTNIK: pri zavékanju
ORODNIK: z zavékanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zavékanji
RODILNIK: zavékanj
DAJALNIK: zavékanjema
TOŽILNIK: zavékanji
MESTNIK: pri zavékanjih
ORODNIK: z zavékanjema

množina

IMENOVALNIK: zavékanja
RODILNIK: zavékanj
DAJALNIK: zavékanjem
TOŽILNIK: zavékanja
MESTNIK: pri zavékanjih
ORODNIK: z zavékanji

TONEMSKO

[zavékati]

IPA: [zavè:káti]

NEDOLOČNIK: zavékat

NAMENILNIK: zavékat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zavé**ka**m
2. OSEBA: zavé**ka**š
3. OSEBA: zavé**ka**

dvojina

1. OSEBA: zavé**ka**va
2. OSEBA: zavé**ka**ta
3. OSEBA: zavé**ka**ta

množina

1. OSEBA: zavé**ka**mo
2. OSEBA: zavé**ka**te
3. OSEBA: zavé**ka**jo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zavé**ka**j

dvojina

1. OSEBA: zavé**ka**jva
2. OSEBA: zavé**ka**jta

množina

1. OSEBA: zavé**ka**jmo
2. OSEBA: zavé**ka**jte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: zavé**ka**l
DVOJINA: zavé**ka**la
MNOŽINA: zavé**ka**li

ženski spol

- EDNINA: zavé**ka**la in zavé**ka**la
DVOJINA: zavé**ka**li
MNOŽINA: zavé**ka**le

srednji spol

- EDNINA: zavé**ka**lo
DVOJINA: zavé**ka**li
MNOŽINA: zavé**ka**la

deležnik na -n

moški spol

ednina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**n
RODILNIK: zavé**ka**ne**ga**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**mu**
TOŽILNIK: zavé**ka**n
živo zavé**ka**ne**ga**
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**m**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**m**

dvojina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**na
RODILNIK: zavé**ka**ne**ih**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**ma**
TOŽILNIK: zavé**ka**na
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**ih**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**ma**

množina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**ni
RODILNIK: zavé**ka**ne**ih**

DAJALNIK: zavé**ka**ne**m**

TOŽILNIK: zavé**ka**ne

MESTNIK: pri zavé**ka**ne**ih**

ORODNIK: z zavé**ka**ne**mi**

ženski spol

ednina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**na
RODILNIK: zavé**ka**ne
DAJALNIK: zavé**ka**ni
TOŽILNIK: zavé**ka**no
MESTNIK: pri zavé**ka**ni
ORODNIK: z zavé**ka**no

dvojina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**ni
RODILNIK: zavé**ka**ne**ih**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**ma**
TOŽILNIK: zavé**ka**ni
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**ih**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**ma**

množina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**ne
RODILNIK: zavé**ka**ne**ih**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**m**
TOŽILNIK: zavé**ka**ne
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**ih**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**mi**

srednji spol

ednina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**no
RODILNIK: zavé**ka**ne**ga**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**mu**
TOŽILNIK: zavé**ka**no
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**m**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**m**

dvojina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**ni
RODILNIK: zavé**ka**ne**ih**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**ma**
TOŽILNIK: zavé**ka**ni
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**ih**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**ma**

množina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**na
RODILNIK: zavé**ka**ne**ih**
DAJALNIK: zavé**ka**ne**m**
TOŽILNIK: zavé**ka**na
MESTNIK: pri zavé**ka**ne**ih**
ORODNIK: z zavé**ka**ne**mi**

DELEŽJE NA -VŠ': zave**ká**vši

glagolnik

ednina

- IMENOVALNIK: zavé**ka**nje
RODILNIK: zavé**ka**nja
DAJALNIK: zavé**ka**nju

TOŽILNIK: zavékanje
MESTNIK: pri zavékanju
ORODNIK: z zavékanjem

dvojina

IMENOVALNIK: zavékanji in zavékanji
RODILNIK: zavékanj
DAJALNIK: zavékanjema in zavékanjema
TOŽILNIK: zavékanji in zavékanji
MESTNIK: pri zavékanjih
ORODNIK: z zavékanjema in z zavékanjema

množina

IMENOVALNIK: zavékanja
RODILNIK: zavékanj
DAJALNIK: zavékanjem
TOŽILNIK: zavékanja
MESTNIK: pri zavékanjih
ORODNIK: z zavékanji

IZVOR

↑vekati

záver závra samostalnik moškega spola

[závər]

POMEN

izumrla žival s kožo, prekrito z luski ali perjem, včasih izredne velikosti, ki je živel zlasti v juri in kredi; primerjaj lat. *Dinosauria*; SIN.: dinozaver

- Najdba tega *zavra* spreminja dosedanje mnenje, da v Afriki v krednem obdobju ni živel veliko teh živali, ker jih je od prehranjevalnih območij ločilo morje.
- Velikost lahko določamo na podlagi vretenc in kolčnih kosti. Eden izmed *zavrov* je moral biti dolg najmanj 25 metrov.
- Na dan so morali zavropodi pojesti ogromne količine zelenja, več sto kilogramov. Zadrževali so se po navadi v skupinah, ki so se jih manjši mesojedi *zavri* le redko upali napasti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[závər]

IPA: [ˈza:vər]

ednina

IMENOVALNIK: záver
RODILNIK: závra
DAJALNIK: závru
TOŽILNIK: závra
MESTNIK: pri závru
ORODNIK: z závrom

dvojina

IMENOVALNIK: závra
RODILNIK: závrov

DAJALNIK: závroma
TOŽILNIK: závra
MESTNIK: pri závrih
ORODNIK: z závroma

množina

IMENOVALNIK: závri
RODILNIK: závrov
DAJALNIK: závrom
TOŽILNIK: závre
MESTNIK: pri závrih
ORODNIK: z závri

TONEMSKO

[závər]

IPA: [zà:vər]

ednina

IMENOVALNIK: záver
RODILNIK: závra
DAJALNIK: závru
TOŽILNIK: závra
MESTNIK: pri závru
ORODNIK: z závrom

dvojina

IMENOVALNIK: závra
RODILNIK: závrov tudi zâvrov
DAJALNIK: závroma
TOŽILNIK: závra
MESTNIK: pri závrih tudi pri zâvrih
ORODNIK: z závroma

množina

IMENOVALNIK: závri
RODILNIK: závrov tudi zâvrov
DAJALNIK: závrom
TOŽILNIK: závre
MESTNIK: pri závrih tudi pri zâvrih
ORODNIK: z závri tudi z zâvri

IZVOR

prevzeto prek nem. *Saurus* in nlat. *saurus* iz gr. *saũros* 'kuščar'

zavropód zavropóda samostalnik moškega spola

[zavropót zavropóda]

POMEN

iz zoologije velik rastlinojedi dinozaver z dolgim vratom z manjšo glavo in štirinožno hojo

► prid. beseda + sam. beseda

- Večina plenilcev je rajši izbrala lažji plen, kot da bi se borila z odraslimi *zavropodi*.
- Favno dinozavrov so v zgornjekrednem Gobiju sestavljali tudi velikanski dolgovrati *zavropodi*.

...

▪ Večina ostankov pripada dinozavrom iz družine *zavropodov*, našli pa so tudi zob in krempelj mesojedega dinozavra.

▪ Na dan so morali *zavropodi* pojesti ogromne količine zelenja, več sto kilogramov.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zavropót zavropóda]

IPA: [zavɾɔ'pɔ:t zavɾɔ'pɔ:da]

ednina

IMENOVALNIK: zavropód

RODILNIK: zavropóda

DAJALNIK: zavropódu

TOŽILNIK: zavropóda

MESTNIK: pri zavropódu

ORODNIK: z zavropódom

dvojina

IMENOVALNIK: zavropóda

RODILNIK: zavropódov

DAJALNIK: zavropódoma

TOŽILNIK: zavropóda

MESTNIK: pri zavropódih

ORODNIK: z zavropódoma

množina

IMENOVALNIK: zavropódi

RODILNIK: zavropódov

DAJALNIK: zavropódom

TOŽILNIK: zavropóde

MESTNIK: pri zavropódih

ORODNIK: z zavropódi

TONEMSKO

[zavropôt zavropôda]

IPA: [zavɾɔ'pɔ:t zavɾɔ'pɔ:dà]

ednina

IMENOVALNIK: zavropôd

RODILNIK: zavropôda

DAJALNIK: zavropôdu

TOŽILNIK: zavropôda

MESTNIK: pri zavropôdu

ORODNIK: z zavropôdom

dvojina

IMENOVALNIK: zavropôda

RODILNIK: zavropôdov

DAJALNIK: zavropôdoma

TOŽILNIK: zavropôda

MESTNIK: pri zavropôdih

ORODNIK: z zavropôdoma

množina

IMENOVALNIK: zavropôdi

RODILNIK: zavropôdov

DAJALNIK: zavropôdom

TOŽILNIK: zavropôde

MESTNIK: pri zavropôdih

ORODNIK: z zavropôdi

IZVOR

prevzeto (prek angl. *sauropod*, nem. *Sauropode*, frc. *sauropode*) iz nlat. *sauropodus* iz ↑zaver + gr. *poús* 'noga, stopalo'

završáti završím dovršni glagol

[zavɛrʃáti]

POMEN

1. navadno brezosebno oddati ali začeti oddajati glasen šumeč zvok, značilen zlasti za veter

▪ Zunaj je močno *završalo* in veter je prevrnil stvari, ki sem jih imela na mizi ob oknu.

▪ Močno je *završalo*, veter je nekaj dežja zanesel celo na oder.

▪ Otrokovo ime je razkril veter, ki je silovito *završal* med tisočletnimi vejami in stresel mrtvo listje ob vznožju orjaških debel.

1.1. premakniti se ob oddajanju takega zvoka

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

▪ Skozi gozd je *završalo* prvo zimsko neurje. Mraz je pregnal zadnjo jesensko toploto.

▪ Lasje so *završali* po zraku.

▪ Ko so za njim *završali* glasovi spopada, se ni oziral.

...

▪ Nebo se je stemnilo, skozi veje je *završalo* in z neba se je usul vesoljni potop.

2. brezosebno, ekspresivno povzročiti glasne, med seboj pomešane glasove ob izražanju vznemirjenja, razburjenja, navadno kot del množice

▶ glag. + med + sam. beseda v orodniku med gledalci, navijači završi | med ljudmi, množico završi

▪ Ko so se približali prvi kolesarji, je med gledalci *završalo*: karavano so pospremili z glasnimi žvižgi, ploskanjem, nekateri celo z ragljami.

▪ Ko se mladi slovenski skakalni as pojavi na vrhu zaletišča, med množico *završi*.

▪ Večkrat je *završalo* med obiskovalci, ko so razstavljalci pokazali novosti ali pa oznanili kakšno novico.

▶ glag. + po + sam. beseda v mestniku završati po dvorani, hodniku

▪ Ko je sodnik orisal, kar se je imelo zgoditi v naslednjih treh dneh, je po dvorani *završalo* od tesnobe pričakovanja.

▪ Ko se je dopoldne že bližalo koncu, je nenadoma *završalo* po hodniku. Glavna sestra je pritekla iz svoje pisarne in planila naravnost v sejno sobo.

▶ glag. + od + sam. beseda v rodilniku

završati od navdušenja | završati od pričakovanja

- V množici je *završalo* od navdušenja, ljudje, ki so še malo pred tem mirno stali in čakali, so se hitro zgrnili pod oder.
- Ko je stopil skorajda do minute točno na oder in odpel prve takte ene svojih večjih uspešnic, je v dvorani *završalo* od vznemirjenja.

...

▪ Navdušenje po drugem голу se še ni poglelo, že je znova *završalo* na tribunah.

2.1. brezosebno, ekspresivno **začutiti, izraziti vznemirjenje, razburjenje, navadno kot del množice**

▶ prisl. + **glag.**

dobesedno završati | glasno, močno završati | naenkrat, nenadoma završati | ponovno, spet, vnovič, znova završati | takoj završati

- Med občinskimi svetniki je na nedavni seji dobesečno *završalo*, ko so slišali, da je občina v tem mesecu zabredla v finančne težave.
- V javnosti je zaradi prvovrstne birokratske arogance močno *završalo*.
- Ko je predlagal, da razpis za direktorja ponovijo, je takoj *završalo*, da gre za politično kuhinjo.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

v javnosti, KATERIH krogih završi | v medijih završi

- Ko je v javnosti *završalo*, so vse zanikali, pa tudi predstavnik vlade se je delal, da ničesar ne ve.
- Ko so prišla na dan vsa obremenilna pričevanja, je v medijih kar *završalo*.

2.2. ekspresivno **povzročiti vznemirjenje, razburjenje, navadno pri večji množici**

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

novica završi

- Dva dni pred prvim dogodkom je v javnosti *završala* novica o razprodanem koncertu in dodatnem sobotnem datumu.
- Odgovor je med oboževalci *završal* kot pozitiven vihar, saj so bili do takrat vajeni kvečjemu negativnega odnosa do svojih del.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zavəršáti]

IPA: [zavərʃa:ti]

NEDOLOČNIK: završáti

NAMENILNIK: završat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: završím
2. OSEBA: završíš
3. OSEBA: završí

dvojina

1. OSEBA: završíva
2. OSEBA: završíta
3. OSEBA: završíta

množina

1. OSEBA: završímo
2. OSEBA: završíte
3. OSEBA: završíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zavríši

dvojina

1. OSEBA: završíva
2. OSEBA: završíta

množina

1. OSEBA: završímo
2. OSEBA: završíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: završal

DVOJINA: završála

MNOŽINA: završáli

ženski spol

EDNINA: završála

DVOJINA: završáli

MNOŽINA: završále

srednji spol

EDNINA: završálo

DVOJINA: završáli

MNOŽINA: završála

DELEŽJE NA -VŠ': završávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: završánje

RODILNIK: završánja

DAJALNIK: završánju

TOŽILNIK: završánje

MESTNIK: pri završánju

ORODNIK: z završánjem

dvojina

IMENOVALNIK: završánji

RODILNIK: završánj

DAJALNIK: završánjema

TOŽILNIK: završánji

MESTNIK: pri završánjih

ORODNIK: z završánjema

množina

IMENOVALNIK: završánja

RODILNIK: završánj

DAJALNIK: završánjem

TOŽILNIK: završánja

MESTNIK: pri završánjih

ORODNIK: z završánji

TONEMSKO

[zavərʃáti]

IPA: [zavərʃaːtí]

NEDOLOČNIK: završáti

NAMENILNIK: zavřšat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: završím

2. OSEBA: završíš

3. OSEBA: završí

dvojina

1. OSEBA: završíva

2. OSEBA: završíta

3. OSEBA: završíta

množina

1. OSEBA: završímo

2. OSEBA: završíte

3. OSEBA: završíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zavřši

dvojina

1. OSEBA: završíva

2. OSEBA: završíta

množina

1. OSEBA: završímo

2. OSEBA: završíte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zavřšal

DVOJINA: završála

MNOŽINA: završáli

ženski spol

EDNINA: završála

DVOJINA: završáli

MNOŽINA: završále

srednji spol

EDNINA: završálo

DVOJINA: završáli

MNOŽINA: završála

DELEŽJE NA -vřš: završávřši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: završânje

RODILNIK: završânja

DAJALNIK: završânju

TOŽILNIK: završânje

MESTNIK: pri završânju

ORODNIK: z završânjem

dvojina

IMENOVANIK: završânji

RODILNIK: završânj

DAJALNIK: završânjema

TOŽILNIK: završânji

MESTNIK: pri završânjih

ORODNIK: z završânjema

množina

IMENOVANIK: završânja

RODILNIK: završânj

DAJALNIK: završânjem

TOŽILNIK: završânja

MESTNIK: pri završânjih

ORODNIK: z završânji

FRAZELOGIJA

šumeti/brenčati/vreti ipd. *kje* kot v panju

šumeti *kje* kot v panju

brenčati *kje* kot v panju

vreti *kje* kot v panju

v dovršni obliki završati *kje* kot v panju

vřšati *kje* kot v panju

biti *kje* zelo glasno, hrupno

▪ V hmeljiščih *je* zjutraj *šumelo kot v panjih*, dišalo je po svežem kruhu, beli kavi in hmelju.

▪ Znašla se je v dvorani, v kateri *je brenčalo kot v panju*.

▪ V mesnici *je vrelo kot v panju*. Ne zaradi velikega prometa, temveč zaradi godrnjanja, kajti meso se je spet podražilo.

▪ Pred tremi leti, ko se je ta tabletka pojavila na amerškem tržišču, *je* v ženskih krogih *završalo kot v panju*.

▪ Skoraj nepregledno množico ob slalomišču, v kateri je še hip pred tem *vřšalo kot v panju*, je nenadoma zavil ledeni molk.

IZVOR

↑vřšati

zažvrgoléti

zažvrgolím dovršni glagol

[zažvərgoléti]

POMEN

1. oglasiti se ali začeti se oglašati z glasovi različnih višin, ki tvorijo glasovne vzorce, značilnimi za ptice

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

ptica, ptiček *zažvrgoli*

▪ V gozdu za nami je na kratko *zažvrgolela* skrita nočna ptica.

▪ Kanarček je *zažvrgolel* kot vsako jutro, se pretegnil in se z radovednimi očmi ozrl po kakšni čebeli ali metulju.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Na klopcu, kjer sta sedela, je iz bližnjega drevesa priletela ptička in veselo *zažvrgolela* svojo pesmico.

- Že v zgodnji spomladi nam bodo ptice lepo *zažvrgolele*, kar nam bo razveselilo srce in polepšalo jutra.

1.1. ekspresivno oglasiti se s temu podobnim zvokom

- V sosednji sobi je nekaj zapiskalo in *zažvrgolelo*. Takoj sem prepoznal sinov mobilitel.

1.2. ekspresivno reči, zapeti s temu podobnim glasom

▶ prisl. + **glag.**

prijazno *zažvrgoleti*

- »Počakajte, gospod doktor je ravno zadržan. Ima pacienta,« je prijazno *zažvrgolela* dežurna sestra.
- »Pridi, ljubica, prihranili smo ti kosilo,« je sladko *zažvrgolela* in ji naložila zvrhan krožnik.

...

- »Oh, kako sem vesela,« je *zažvrgolela* v telefonsko slušalko.
- Ko sem ji to povedal, je zaplesala in *zažvrgolela* zahvalo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zažvərgoléti]

IPA: [zaʒvərgoˈleːti]

NEDOLOČNIK: *zažvrgoléti*

NAMENILNIK: *zažvrgolèt* in *zažvrgolét*

sedanjik

ednina

1. OSEBA: *zažvrgolím*
2. OSEBA: *zažvrgoliš*
3. OSEBA: *zažvrgolí*

dvojina

1. OSEBA: *zažvrgolíva*
2. OSEBA: *zažvrgolíta*
3. OSEBA: *zažvrgolíta*

množina

1. OSEBA: *zažvrgolímo*
2. OSEBA: *zažvrgolíte*
3. OSEBA: *zažvrgolíjo*

velelnik

ednina

2. OSEBA: *zažvrgôli*

dvojina

1. OSEBA: *zažvrgolíva*
2. OSEBA: *zažvrgolíta*

množina

1. OSEBA: *zažvrgolímo*
2. OSEBA: *zažvrgolíte*

deležnik na -l

moški spol

- EDNINA: *zažvrgolèl* in *zažvrgolél*
DVOJINA: *zažvrgoléla*

MNOŽINA: *zažvrgoléli*

ženski spol

EDNINA: *zažvrgoléla*

DVOJINA: *zažvrgoléli*

MNOŽINA: *zažvrgoléle*

srednji spol

EDNINA: *zažvrgolélo*

DVOJINA: *zažvrgoléli*

MNOŽINA: *zažvrgoléla*

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: *zažvrgolénje*

RODILNIK: *zažvrgolénja*

DAJALNIK: *zažvrgolénju*

TOŽILNIK: *zažvrgolénje*

MESTNIK: pri *zažvrgolénju*

ORODNIK: z *zažvrgolénjem*

dvojina

IMENOVALNIK: *zažvrgolénji*

RODILNIK: *zažvrgolénj*

DAJALNIK: *zažvrgolénjema*

TOŽILNIK: *zažvrgolénji*

MESTNIK: pri *zažvrgolénjih*

ORODNIK: z *zažvrgolénjema*

množina

IMENOVALNIK: *zažvrgolénja*

RODILNIK: *zažvrgolénj*

DAJALNIK: *zažvrgolénjem*

TOŽILNIK: *zažvrgolénja*

MESTNIK: pri *zažvrgolénjih*

ORODNIK: z *zažvrgolénji*

TONEMSKO

[zažvərgoléti]

IPA: [zaʒvərgolèːtí]

NEDOLOČNIK: *zažvrgoléti*

NAMENILNIK: *zažvrgolèt* in *zažvrgolét*

sedanjik

ednina

1. OSEBA: *zažvrgolímo*
2. OSEBA: *zažvrgoliš*
3. OSEBA: *zažvrgolí*

dvojina

1. OSEBA: *zažvrgolíva*
2. OSEBA: *zažvrgolíta*
3. OSEBA: *zažvrgolíta*

množina

1. OSEBA: *zažvrgolímo*
2. OSEBA: *zažvrgolíte*
3. OSEBA: *zažvrgolíjo*

velelnik

ednina

2. OSEBA: *zažvrgolí*

dvojina

1. OSEBA: zažvrgolīva
2. OSEBA: zažvrgolīta

množina

1. OSEBA: zažvrgolīmo
2. OSEBA: zažvrgolīte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zažvrgolēl in zažvrgolēl

DVOJINA: zažvrgolēla

MNOŽINA: zažvrgolēli

ženski spol

EDNINA: zažvrgolēla in zažvrgolēla

DVOJINA: zažvrgolēli

MNOŽINA: zažvrgolēle

srednji spol

EDNINA: zažvrgolēlo

DVOJINA: zažvrgolēli

MNOŽINA: zažvrgolēla

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zažvrgolénje

RODILNIK: zažvrgolénja

DAJALNIK: zažvrgolénju

TOŽILNIK: zažvrgolénje

MESTNIK: pri zažvrgolénju

ORODNIK: z zažvrgolénjem

dvojina

IMENOVALNIK: zažvrgolénji in zažvrgolénji

RODILNIK: zažvrgolénj

DAJALNIK: zažvrgolénjema in zažvrgolénjema

TOŽILNIK: zažvrgolénji in zažvrgolénji

MESTNIK: pri zažvrgolénjih in pri zažvrgolénjih

ORODNIK: z zažvrgolénjema in z zažvrgolénjema

množina

IMENOVALNIK: zažvrgolénja tudi zažvrgolénja

RODILNIK: zažvrgolénj

DAJALNIK: zažvrgolénjem tudi zažvrgolénjem

TOŽILNIK: zažvrgolénja tudi zažvrgolénja

MESTNIK: pri zažvrgolénjih tudi pri zažvrgolénjih

ORODNIK: z zažvrgolénji tudi z zažvrgolénji

IZVOR

↑žvrgoleti

zlóščen zlóščna zlóščno pridevnik

[zlóščen]

POMEN

1. ki ima zaradi enakomernega nanašanja navadno mastne snovi in drgnjenja lesk

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

zloščen avtomobil | zloščen parket, pod | zloščeni čevlji, škornji | zloščena pločevina | zloščeno jeklo

▪ Nosil je lep, tesno zavezan dežni plašč in temeljito *zloščene* čevlje.

▪ Avto pritegne poglede zaradi svoje velikosti in *zloščene* pločevine.

▪ Še bolj razkošno je pod palubo, ki jo najbolj zaznamujejo do visokega sijaja *zloščen* les, bleščeči se kristal in mehko usnje.

▶ prisl. + **prid. beseda**

bleščeče, sijajno, sijoče zloščen | brezhibno, lepo, skrbno, temeljito zloščen | preveč zloščen | sveže zloščen

▪ Lesene obrobe so bile temne in bleščeče *zloščene*, najbrž mahagonijeve.

▪ Zraven obleke sodijo kakovostni čevlji, ki morajo biti vedno brezhibno *zloščeni*.

▪ Ker gre za posebno priložnost, uporabimo naš najboljši porcelan, sveže *zloščen* pribor in bleščeče kozarce.

...

▪ Veliko truda je bilo vložnega v izdelavo aluminijastega okvirja, ki je posebej obdelan in *zloščen* do visokega sijaja.

2. ekspresivno ki je prikazan tako, da bi bil videti sprejemljivejši, kot je v resnici; SIN.: ekspresivno

lakiran, ekspresivno polakiran

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

zloščena podoba

▪ Marsikdaj nam želi kdo podtakniti mačka v žaklju in z *zloščeno* zunanjo in notranjo podobo prikriti pomembne pomanjkljivosti ali celo okvare.

...

▪ Njegovi odgovori so bili brezhibno *zloščeni*; od rutiniranega diplomata drugega niti ni pričakovati.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zlóščen]

IPA: [ˈzloːʃtʃɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščen

določno zlóščni

RODILNIK: zlóščnega

DAJALNIK: zlóščnemu

TOŽILNIK: zlóščen

določno zlóščni

živo zlóščnega

MESTNIK: pri zlóščnem

ORODNIK: z zlóščnim

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščna

RODILNIK: zlóščnih

DAJALNIK: zlóščnima

TOŽILNIK: zlóščna
 MESTNIK: pri zlóščnih
 ORODNIK: z zlóščnima

množina

IMENOVALNIK: zlóščni
 RODILNIK: zlóščnih
 DAJALNIK: zlóščnim
 TOŽILNIK: zlóščne
 MESTNIK: pri zlóščnih
 ORODNIK: z zlóščnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščna
 RODILNIK: zlóščne
 DAJALNIK: zlóščni
 TOŽILNIK: zlóščno
 MESTNIK: pri zlóščni
 ORODNIK: z zlóščno

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščni
 RODILNIK: zlóščnih
 DAJALNIK: zlóščnima
 TOŽILNIK: zlóščni
 MESTNIK: pri zlóščnih
 ORODNIK: z zlóščnima

množina

IMENOVALNIK: zlóščne
 RODILNIK: zlóščnih
 DAJALNIK: zlóščnim
 TOŽILNIK: zlóščne
 MESTNIK: pri zlóščnih
 ORODNIK: z zlóščnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščno
 RODILNIK: zlóščnega
 DAJALNIK: zlóščnemu
 TOŽILNIK: zlóščno
 MESTNIK: pri zlóščnem
 ORODNIK: z zlóščnim

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščni
 RODILNIK: zlóščnih
 DAJALNIK: zlóščnima
 TOŽILNIK: zlóščni
 MESTNIK: pri zlóščnih
 ORODNIK: z zlóščnima

množina

IMENOVALNIK: zlóščna
 RODILNIK: zlóščnih
 DAJALNIK: zlóščnim
 TOŽILNIK: zlóščna
 MESTNIK: pri zlóščnih
 ORODNIK: z zlóščnimi

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščnejši
 RODILNIK: zlóščnejšega
 DAJALNIK: zlóščnejšemu
 TOŽILNIK: zlóščnejši
 živo zlóščnejšega
 MESTNIK: pri zlóščnejšem
 ORODNIK: z zlóščnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščnejša
 RODILNIK: zlóščnejših
 DAJALNIK: zlóščnejšima
 TOŽILNIK: zlóščnejša
 MESTNIK: pri zlóščnejših
 ORODNIK: z zlóščnejšima

množina

IMENOVALNIK: zlóščnejši
 RODILNIK: zlóščnejših
 DAJALNIK: zlóščnejšim
 TOŽILNIK: zlóščnejše
 MESTNIK: pri zlóščnejših
 ORODNIK: z zlóščnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščnejša
 RODILNIK: zlóščnejše
 DAJALNIK: zlóščnejši
 TOŽILNIK: zlóščnejšo
 MESTNIK: pri zlóščnejši
 ORODNIK: z zlóščnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščnejši
 RODILNIK: zlóščnejših
 DAJALNIK: zlóščnejšima
 TOŽILNIK: zlóščnejši
 MESTNIK: pri zlóščnejših
 ORODNIK: z zlóščnejšima

množina

IMENOVALNIK: zlóščnejše
 RODILNIK: zlóščnejših
 DAJALNIK: zlóščnejšim
 TOŽILNIK: zlóščnejše
 MESTNIK: pri zlóščnejših
 ORODNIK: z zlóščnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščnejše
 RODILNIK: zlóščnejšega
 DAJALNIK: zlóščnejšemu
 TOŽILNIK: zlóščnejše
 MESTNIK: pri zlóščnejšem
 ORODNIK: z zlóščnejšim

dvojina

IMENOVANIK: zlóščnejsi
RODILNIK: zlóščnejših
DAJALNIK: zlóščnejšima
TOŽILNIK: zlóščnejši
MESTNIK: pri zlóščnejših
ORODNIK: z zlóščnejšima

množina

IMENOVANIK: zlóščnejša
RODILNIK: zlóščnejših
DAJALNIK: zlóščnejšim
TOŽILNIK: zlóščnejša
MESTNIK: pri zlóščnejših
ORODNIK: z zlóščnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj zlóščen

ženski spol

EDNINA: bôlj zlóščna

srednji spol

EDNINA: bôlj zlóščno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejši
RODILNIK: najzlóščnejšega in najzlóščnejšega
DAJALNIK: najzlóščnejšemu in najzlóščnejšemu
TOŽILNIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejši
živo najzlóščnejšega in najzlóščnejšega
MESTNIK: pri najzlóščnejšem in pri najzlóščnejšem
ORODNIK: z najzlóščnejšim in z najzlóščnejšim

dvojina

IMENOVANIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša
RODILNIK: najzlóščnejših in najzlóščnejših
DAJALNIK: najzlóščnejšima in najzlóščnejšima
TOŽILNIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša
MESTNIK: pri najzlóščnejših in pri najzlóščnejših
ORODNIK: z najzlóščnejšima in z najzlóščnejšima

množina

IMENOVANIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejši
RODILNIK: najzlóščnejših in najzlóščnejših
DAJALNIK: najzlóščnejšim in najzlóščnejšim
TOŽILNIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša
MESTNIK: pri najzlóščnejših in pri najzlóščnejših
ORODNIK: z najzlóščnejšimi in z najzlóščnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša
RODILNIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša

DAJALNIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejši
TOŽILNIK: najzlóščnejšo in najzlóščnejšo
MESTNIK: pri najzlóščnejsi in pri najzlóščnejsi
ORODNIK: z najzlóščnejšo in z najzlóščnejšo

dvojina

IMENOVANIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejši
RODILNIK: najzlóščnejših in najzlóščnejših
DAJALNIK: najzlóščnejšima in najzlóščnejšima
TOŽILNIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejsi
MESTNIK: pri najzlóščnejših in pri najzlóščnejših
ORODNIK: z najzlóščnejšima in z najzlóščnejšima

množina

IMENOVANIK: najzlóščnejše in najzlóščnejše
RODILNIK: najzlóščnejših in najzlóščnejših
DAJALNIK: najzlóščnejšim in najzlóščnejšim
TOŽILNIK: najzlóščnejše in najzlóščnejše
MESTNIK: pri najzlóščnejših in pri najzlóščnejših
ORODNIK: z najzlóščnejšimi in z najzlóščnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: najzlóščnejše in najzlóščnejše
RODILNIK: najzlóščnejšega in najzlóščnejšega
DAJALNIK: najzlóščnejšemu in najzlóščnejšemu
TOŽILNIK: najzlóščnejše in najzlóščnejše
MESTNIK: pri najzlóščnejšem in pri najzlóščnejšem
ORODNIK: z najzlóščnejšim in z najzlóščnejšim

dvojina

IMENOVANIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejši
RODILNIK: najzlóščnejših in najzlóščnejših
DAJALNIK: najzlóščnejšima in najzlóščnejšima
TOŽILNIK: najzlóščnejsi in najzlóščnejsi
MESTNIK: pri najzlóščnejših in pri najzlóščnejših
ORODNIK: z najzlóščnejšima in z najzlóščnejšima

množina

IMENOVANIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša
RODILNIK: najzlóščnejših in najzlóščnejših
DAJALNIK: najzlóščnejšim in najzlóščnejšim
TOŽILNIK: najzlóščnejša in najzlóščnejša
MESTNIK: pri najzlóščnejših in pri najzlóščnejših
ORODNIK: z najzlóščnejšimi in z najzlóščnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbôlj in najbôlj zlóščen

ženski spol

EDNINA: najbôlj in najbôlj zlóščna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj zloščno

TONEMSKO

[zlôščen]

IPA: [zlò:ʃtʃèn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlošččen

določno zlošččni

RODILNIK: zlošččnega

DAJALNIK: zlošččnemu

TOŽILNIK: zlošččen

določno zlošččni

živo zlošččnega

MESTNIK: pri zlošččnem

ORODNIK: z zlošččnim

dvojina

IMENOVALNIK: zlošččna

RODILNIK: zlošččnih

DAJALNIK: zlošččnima

TOŽILNIK: zlošččna

MESTNIK: pri zlošččnih

ORODNIK: z zlošččnima

množina

IMENOVALNIK: zlošččni

RODILNIK: zlošččnih

DAJALNIK: zlošččnim

TOŽILNIK: zlošččne

MESTNIK: pri zlošččnih

ORODNIK: z zlošččnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zlošččna

RODILNIK: zlošččne

DAJALNIK: zlošččni

TOŽILNIK: zlošččno

MESTNIK: pri zlošččni

ORODNIK: z zlošččno

dvojina

IMENOVALNIK: zlošččni

RODILNIK: zlošččnih

DAJALNIK: zlošččnima

TOŽILNIK: zlošččni

MESTNIK: pri zlošččnih

ORODNIK: z zlošččnima

množina

IMENOVALNIK: zlošččne

RODILNIK: zlošččnih

DAJALNIK: zlošččnim

TOŽILNIK: zlošččne

MESTNIK: pri zlošččnih

ORODNIK: z zlošččnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zlošččno

RODILNIK: zlošččnega

DAJALNIK: zlošččnemu

TOŽILNIK: zlošččno

MESTNIK: pri zlošččnem

ORODNIK: z zlošččnim

dvojina

IMENOVALNIK: zlošččni

RODILNIK: zlošččnih

DAJALNIK: zlošččnima

TOŽILNIK: zlošččni

MESTNIK: pri zlošččnih

ORODNIK: z zlošččnima

množina

IMENOVALNIK: zlošččna

RODILNIK: zlošččnih

DAJALNIK: zlošččnim

TOŽILNIK: zlošččna

MESTNIK: pri zlošččnih

ORODNIK: z zlošččnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj zlošččen

ženski spol

EDNINA: bôlj zlošččna

srednji spol

EDNINA: bôlj zlošččno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj zlošččen

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj zlošččna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj zlošččno

in

[zlôščen]

IPA: [zlò:ʃtʃèn]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlošččen

določno zlošččni

RODILNIK: zlošččnega

DAJALNIK: zlošččnemu

TOŽILNIK: zlošččen

določno zlošččni

živo zlošččnega

MESTNIK: pri zlošččnem

ORODNIK: z zlošččnim

dvojina

IMENOVALNIK: zloščna
RODILNIK: zloščnih
DAJALNIK: zloščnima
TOŽILNIK: zloščna
MESTNIK: pri zloščnih
ORODNIK: z zloščnima

množina

IMENOVALNIK: zloščni
RODILNIK: zloščnih
DAJALNIK: zloščnim
TOŽILNIK: zloščne
MESTNIK: pri zloščnih
ORODNIK: z zloščnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zloščna
RODILNIK: zloščne
DAJALNIK: zloščni
TOŽILNIK: zloščno
MESTNIK: pri zloščni
ORODNIK: z zloščno

dvojina

IMENOVALNIK: zloščni
RODILNIK: zloščnih
DAJALNIK: zloščnima
TOŽILNIK: zloščni
MESTNIK: pri zloščnih
ORODNIK: z zloščnima

množina

IMENOVALNIK: zloščne
RODILNIK: zloščnih
DAJALNIK: zloščnim
TOŽILNIK: zloščne
MESTNIK: pri zloščnih
ORODNIK: z zloščnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zloščno
RODILNIK: zloščnega
DAJALNIK: zloščnemu
TOŽILNIK: zloščno
MESTNIK: pri zloščnem
ORODNIK: z zloščnim

dvojina

IMENOVALNIK: zloščni
RODILNIK: zloščnih
DAJALNIK: zloščnima
TOŽILNIK: zloščni
MESTNIK: pri zloščnih
ORODNIK: z zloščnima

množina

IMENOVALNIK: zloščna
RODILNIK: zloščnih

DAJALNIK: zloščnim

TOŽILNIK: zloščna

MESTNIK: pri zloščnih

ORODNIK: z zloščnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj zloščn

ženski spol

EDNINA: bõlj zloščna

srednji spol

EDNINA: bõlj zloščno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj zloščn

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj zloščna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj zloščno

IZVOR

↑zloščiti

zloščiti zloščim dovršni glagol

[zloščiti]

POMEN

1. z enakomernim nanašanjem navadno mastne snovi in drgnjenjem narediti, da kaj dobi lesk

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

zloščiti avto | zloščiti čevlje | zloščiti parket, tla | zloščiti pohištvo | zloščiti površino

- Dva dni pred tekmo so v dvorani *zloščili* parket.
- Čevlje *zloščite* do visokega sijaja, najbolje s krtačo, ki ima mehka vlakna.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

zloščiti s KAKŠNO krpo

- Premažite z malo tekočega loščila za tla, nato dobro *zloščite* z mehko krpo.

...

▪ Les je lakiran z izredno trdim in na obrabo odpornim lakom, ki ga potem še zbrusimo in *zloščimo* do visokega sijaja.

▪ Posodo iz nerjavečega jekla očistimo in *zloščimo* tako, da nanjo namažemo tanko plast sode bikarbone in kisa, dobro speremo z vodo in obrišemo.

1.1. dati lesk z drgnjenjem

- Sčasoma se zgornja plast nohtov poškoduje, zato je dobro, da jih občasno *zloščite* s posebno gumijasto pilico.

2. ekspresivno prikazati kaj tako, da bi bilo videti sprejemljivejše, kot je v resnici; SIN.: ekspresivno polakirati

► **glag.** + sam. beseda v tožilniku

zloščiti ČIGAVO, KATERO podobo | zloščiti ugled

- Kot kaže, namerava rektor *zloščiti* svojo podobo v javnosti.
- Minister hoče povrniti zaupanje v vojsko in *zloščiti* ugled države.

...

- Kot producent je s hitom prijatelju poleti dodobra *zloščil* malce zaprašeni renome.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[zloščiti]

IPA: ['zlo:ʃfɪti]

NEDOLOČNIK: zloščiti

NAMENILNIK: zloščit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zloščim

2. OSEBA: zloščiš

3. OSEBA: zlošči

dvojina

1. OSEBA: zloščiva

2. OSEBA: zloščita

3. OSEBA: zloščita

množina

1. OSEBA: zloščimo

2. OSEBA: zloščite

3. OSEBA: zloščijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zlošči

dvojina

1. OSEBA: zloščiva

2. OSEBA: zloščita

množina

1. OSEBA: zloščimo

2. OSEBA: zloščite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zloščil

DVOJINA: zloščila

MNOŽINA: zloščili

ženski spol

EDNINA: zloščila

DVOJINA: zloščili

MNOŽINA: zloščile

srednji spol

EDNINA: zloščilo

DVOJINA: zloščili

MNOŽINA: zloščila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: zlošččen

RODILNIK: zlošččenega

DAJALNIK: zlošččenemu

TOŽILNIK: zlošččen

živo zlošččenega

MESTNIK: pri zlošččenem

ORODNIK: z zlošččenim

dvojina

IMENOVANIK: zlošččena

RODILNIK: zlošččenih

DAJALNIK: zlošččenima

TOŽILNIK: zlošččena

MESTNIK: pri zlošččenih

ORODNIK: z zlošččenima

množina

IMENOVANIK: zlošččeni

RODILNIK: zlošččenih

DAJALNIK: zlošččenim

TOŽILNIK: zlošččene

MESTNIK: pri zlošččenih

ORODNIK: z zlošččenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: zlošččena

RODILNIK: zlošččene

DAJALNIK: zlošččeni

TOŽILNIK: zlošččeno

MESTNIK: pri zlošččeni

ORODNIK: z zlošččeno

dvojina

IMENOVANIK: zlošččeni

RODILNIK: zlošččenih

DAJALNIK: zlošččenima

TOŽILNIK: zlošččeni

MESTNIK: pri zlošččenih

ORODNIK: z zlošččenima

množina

IMENOVANIK: zlošččene

RODILNIK: zlošččenih

DAJALNIK: zlošččenim

TOŽILNIK: zlošččene

MESTNIK: pri zlošččenih

ORODNIK: z zlošččenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: zlošččeno

RODILNIK: zlošččenega

DAJALNIK: zlošččenemu

TOŽILNIK: zlošččeno

MESTNIK: pri zlošččenem

ORODNIK: z zlošččenim

dvojina

IMENOVANIK: zlošččeni

RODILNIK: zlošččenih

DAJALNIK: zlóščen**ima**
TOŽILNIK: zlóščen**i**
MESTNIK: pri zlóščen**ih**
ORODNIK: z zlóščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: zlóščena
RODILNIK: zlóščen**ih**
DAJALNIK: zlóščen**im**
TOŽILNIK: zlóščena
MESTNIK: pri zlóščen**ih**
ORODNIK: z zlóščen**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zlóščenje
RODILNIK: zlóščenj**a**
DAJALNIK: zlóščenj**u**
TOŽILNIK: zlóščenj**e**
MESTNIK: pri zlóščenj**u**
ORODNIK: z zlóščenj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščenj**i**
RODILNIK: zlóščenj**o**
DAJALNIK: zlóščenj**ema**
TOŽILNIK: zlóščenj**i**
MESTNIK: pri zlóščenj**ih**
ORODNIK: z zlóščenj**ema**

množina

IMENOVALNIK: zlóščenj**a**
RODILNIK: zlóščenj**o**
DAJALNIK: zlóščenj**em**
TOŽILNIK: zlóščenj**a**
MESTNIK: pri zlóščenj**ih**
ORODNIK: z zlóščenj**i**

TONEMSKO

[zlóšćiti]

IPA: [zlò:ʃćíti]

NEDOLOČNIK: zlóšćiti

NAMENILNIK: zlóšćit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zlóšć**im**
2. OSEBA: zlóšć**iš**
3. OSEBA: zlóšć**i**

dvojina

1. OSEBA: zlóšć**iva**
2. OSEBA: zlóšć**ita**
3. OSEBA: zlóšć**ita**

množina

1. OSEBA: zlóšć**imo**
2. OSEBA: zlóšć**ite**
3. OSEBA: zlóšć**ijo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: zlóšć**i**
dvojina

1. OSEBA: zlóšć**iva**
2. OSEBA: zlóšć**ita**

množina

1. OSEBA: zlóšć**imo**
2. OSEBA: zlóšć**ite**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zlóšć**il**
DVOJINA: zlóšć**ila**
MNOŽINA: zlóšć**ili**

ženski spol

EDNINA: zlóšć**ila**
DVOJINA: zlóšć**ili**
MNOŽINA: zlóšć**ile**

srednji spol

EDNINA: zlóšć**ilo**
DVOJINA: zlóšć**ili**
MNOŽINA: zlóšć**ila**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóšćen
RODILNIK: zlóšćen**ega**
DAJALNIK: zlóšćen**emu**
TOŽILNIK: zlóšćen
živo zlóšćen**ega**
MESTNIK: pri zlóšćen**em**
ORODNIK: z zlóšćen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščena
RODILNIK: zlóščen**ih**
DAJALNIK: zlóščen**ima**
TOŽILNIK: zlóščena
MESTNIK: pri zlóščen**ih**
ORODNIK: z zlóščen**ima**

množina

IMENOVALNIK: zlóščeni
RODILNIK: zlóščen**ih**
DAJALNIK: zlóščen**im**
TOŽILNIK: zlóščene
MESTNIK: pri zlóščen**ih**
ORODNIK: z zlóščen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščena
RODILNIK: zlóščene
DAJALNIK: zlóščeni
TOŽILNIK: zlóščeno
MESTNIK: pri zlóščeni
ORODNIK: z zlóščeno

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščeni

RODILNIK: zlóščenih
DAJALNIK: zlóščenima
TOŽILNIK: zlóščeni
MESTNIK: pri zlóščenih
ORODNIK: z zlóščenima

množina

IMENOVALNIK: zlóščene
RODILNIK: zlóščenih
DAJALNIK: zlóščenim
TOŽILNIK: zlóščene
MESTNIK: pri zlóščenih
ORODNIK: z zlóščenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščeno
RODILNIK: zlóščenea
DAJALNIK: zlóščenemu
TOŽILNIK: zlóščeno
MESTNIK: pri zlóščenem
ORODNIK: z zlóščenim

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščeni
RODILNIK: zlóščenih
DAJALNIK: zlóščenima
TOŽILNIK: zlóščeni
MESTNIK: pri zlóščenih
ORODNIK: z zlóščenima

množina

IMENOVALNIK: zlóščena
RODILNIK: zlóščenih
DAJALNIK: zlóščenim
TOŽILNIK: zlóščena
MESTNIK: pri zlóščenih
ORODNIK: z zlóščenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zlóščenje
RODILNIK: zlóščinja
DAJALNIK: zlóščanju
TOŽILNIK: zlóščenje
MESTNIK: pri zlóščanju
ORODNIK: z zlóščenjem

dvojina

IMENOVALNIK: zlóščeni in zlóščeni
RODILNIK: zlóščenj
DAJALNIK: zlóščenjema in zlóščenjema
TOŽILNIK: zlóščeni in zlóščeni
MESTNIK: pri zlóščenjih
ORODNIK: z zlóščenjema in z zlóščenjema

množina

IMENOVALNIK: zlóščinja
RODILNIK: zlóščenj
DAJALNIK: zlóščenjem
TOŽILNIK: zlóščinja

MESTNIK: pri zlóščenjih
ORODNIK: z zlóščenji

in

[zlôšçiti]

IPA: [zló:ʃtʃiti]

(tonemska dvojnica)

NEDOLOČNIK: zlóščiti

NAMENILNIK: zlóščit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zlóščim
2. OSEBA: zlóščiš
3. OSEBA: zlóšči

dvojina

1. OSEBA: zlóščiva
2. OSEBA: zlóščita
3. OSEBA: zlóščita

množina

1. OSEBA: zlóščimo
2. OSEBA: zlóščite
3. OSEBA: zlóščijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zlóšči

dvojina

1. OSEBA: zlóščiva
2. OSEBA: zlóščita

množina

1. OSEBA: zlóščimo
2. OSEBA: zlóščite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: zlóščil
DVOJINA: zlóščila
MNOŽINA: zlóščili

ženski spol

EDNINA: zlóščila
DVOJINA: zlóščili
MNOŽINA: zlóščile

srednji spol

EDNINA: zlóščilo
DVOJINA: zlóščili
MNOŽINA: zlóščila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zlóščen
RODILNIK: zlóščenea
DAJALNIK: zlóščenemu
TOŽILNIK: zlóščen
živo zlóščenea
MESTNIK: pri zlóščenem

ORODNIK: z **zlôščeni**
dvojina

IMENOVALNIK: **zlôščena**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščena**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

množina

IMENOVALNIK: **zlôščeni**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščene**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **zlôščena**
RODILNIK: **zlôščene**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščeno**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeno**

dvojina

IMENOVALNIK: **zlôščeni**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščeni**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

množina

IMENOVALNIK: **zlôščene**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščene**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **zlôščeno**
RODILNIK: **zlôščena**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščeno**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

dvojina

IMENOVALNIK: **zlôščeni**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščeni**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

množina

IMENOVALNIK: **zlôščena**

RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščena**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: **zlôščene**
RODILNIK: **zlôščena**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščene**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

dvojina

IMENOVALNIK: **zlôščeni**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščeni**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

množina

IMENOVALNIK: **zlôščena**
RODILNIK: **zlôščeni**
DAJALNIK: **zlôščeni**
TOŽILNIK: **zlôščena**
MESTNIK: pri **zlôščeni**
ORODNIK: z **zlôščeni**

IZVOR

↑loščiti

žametovka žametovke samostalnik ženskega spola
[žametovka]

POMEN

1. iz enologije **vin**ska trta z večjimi temno modrimi grozdi s poprhom, po izvoru iz Slovenije

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
trš, trta žametovke

▪ Številne gorice, obrasle s trtami *žametovke* in modre frankinje, so zaobjemale temno zelen predel doline.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Grič je prepreden z vinogradi, v katerih rastejo *žametovka*, frankinja, portugalka in kraljevina; iz grozdov teh trt nastane kiselkasti cviček.

▪ Če raste *žametovka* na svetlem mestu, so njene barve še intenzivnejše in privlačnejše.

...

▪ Na slovesnosti so posadili potomko preko 400 let stare *žametovke* ali modre kavčine iz Maribora.

1.1. iz enologije **rdeče** vino iz grozdja te trte, navadno kot sestavina cvička

- Za cviček je značilno, da v njem *žametovka* prevladuje nad frankinjo, spoznamo pa ga tudi po nizki alkoholni stopnji.
- Nosilec okusa pri cvičku je *žametovka*, ki mora prevladovati in mu dati nežno malinovo cvetico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žámetouka]

IPA: [ˈza:metouka]

ednina

IMENOVALNIK: žámetovka

RODILNIK: žámetovke

DAJALNIK: žámetovki

TOŽILNIK: žámetovko

MESTNIK: pri žámetovki

ORODNIK: z žámetovko

dvojina

IMENOVALNIK: žámetovki

RODILNIK: žámetovk

DAJALNIK: žámetovkama

TOŽILNIK: žámetovki

MESTNIK: pri žámetovkah

ORODNIK: z žámetovkama

množina

IMENOVALNIK: žámetovke

RODILNIK: žámetovk

DAJALNIK: žámetovkam

TOŽILNIK: žámetovke

MESTNIK: pri žámetovkah

ORODNIK: z žámetovkami

TONEMSKO

[žámetouka]

IPA: [za:métouka]

ednina

IMENOVALNIK: žámetovka

RODILNIK: žámetovke

DAJALNIK: žámetovki

TOŽILNIK: žámetovko

MESTNIK: pri žámetovki

ORODNIK: z žámetovko

dvojina

IMENOVALNIK: žámetovki

RODILNIK: žámetovk

DAJALNIK: žámetovkama

TOŽILNIK: žámetovki

MESTNIK: pri žámetovkah

ORODNIK: z žámetovkama

množina

IMENOVALNIK: žámetovke

RODILNIK: žámetovk

DAJALNIK: žámetovkam

TOŽILNIK: žámetovke

MESTNIK: pri žámetovkah

ORODNIK: z žámetovkami

IZVOR

↑žamet

žélva želve samostalnik ženskega spola

[žélva]

POMEN

1. vodni ali kopenski plazilec z oklepom iz roževinastih plošč, ki ščiti hrbet in trebuh; primerjaj lat. *Testudines*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

avtohtona želva | kopenska, morska, sladkovodna, vodna želva | ogrožena želva | orjaška, velikanska želva

- Marsikje v Sloveniji želva rdečevratka izpodriva našo avtohtono *želvo* sklednico.
- Udeleženci bodo primerjali kopenske in vodne *želve* ter spoznali našo edino domorodno vrsto, evropsko močvirsko sklednico.
- Na podlagi najdb so paleontologi sklepali, da gre za teropoda in ne za velikansko *želvo*, kot so mislili najprej.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

želve gnezdiyo, odlagajo jajca KJE | želve izležejo jajca, se izležejo | želve plavajo, živijo KJE

- *Želve* odlagajo jajca na kopnem, zato tudi morske predstavnice v tem času pridejo na kopno.
  - Iz jajc se v toplem pesku izležejo mlade *želve*, ki po najkrajši poti stečejo v morje.
  - V naravi *želve* živijo na kopnem, v sladkih vodah in morju.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
- iskati, najti, ujeti želvo | opaziti, srečati, zagledati želvo
- Nenadoma je v ribniku nekaj pljusnilo in družina je zagledala *želvo*, kako veselo plava naokoli.
  - Ribiška ladja je na večernem lovu ujela *želvo* kareto.

...

- Vse danes živeče vrste *želv* imajo namesto zob poroženele čeljusti, ki so preoblikovane v nekakšen kljun z ostrimi robovi.
- Koščeni oklep *želv* pokriva poroženela snov, pri nekaterih pa usnjata koža.
- Pri kačah in kuščarjih je večina kože pokrita z majhnimi luskami. Krokodili in *želve* pa imajo še tršo kožo s togimi ploščami namesto lusk.

2. iz zgodovine rimska vojaška formacija, v kateri enota v tesnem postroju za zaščito pred izstrelki drži ščite ob straneh in nad glavo

- Rimska pehota je uporabljala formacijo *želve*, to pomeni, da so se vojaki sovražniku približali stisnjeni tesno skupaj ter nad glavami, spredaj in od strani zavarovani s štiti.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žélva]

IPA: [ˈzɛ:lva]

ednina

IMENOVALNIK: želva

RODILNIK: želve

DAJALNIK: želvi

TOŽILNIK: želvo

MESTNIK: pri želvi

ORODNIK: z želvo

dvojina

IMENOVALNIK: želvi

RODILNIK: želv

DAJALNIK: želvama

TOŽILNIK: želvi

MESTNIK: pri želvah

ORODNIK: z želvama

množina

IMENOVALNIK: želve

RODILNIK: želv

DAJALNIK: želvam

TOŽILNIK: želve

MESTNIK: pri želvah

ORODNIK: z želvami

TONEMSKO

[žélva]

IPA: [zɛ:lva]

ednina

IMENOVALNIK: želva

RODILNIK: želve

DAJALNIK: želvi

TOŽILNIK: želvo

MESTNIK: pri želvi

ORODNIK: z želvo

dvojina

IMENOVALNIK: želvi

RODILNIK: želv

DAJALNIK: želvama

TOŽILNIK: želvi

MESTNIK: pri želvah

ORODNIK: z želvama

množina

IMENOVALNIK: želve

RODILNIK: želv

DAJALNIK: želvam

TOŽILNIK: želve

MESTNIK: pri želvah

ORODNIK: z želvami

in

[žêlva]

IPA: [zɛ:lva]

(tonemska dvojnica)

ednina

IMENOVALNIK: želva

RODILNIK: želve

DAJALNIK: želvi

TOŽILNIK: želvo

MESTNIK: pri želvi

ORODNIK: z želvo

dvojina

IMENOVALNIK: želvi

RODILNIK: želv

DAJALNIK: želvama

TOŽILNIK: želvi

MESTNIK: pri želvah

ORODNIK: z želvama

množina

IMENOVALNIK: želve

RODILNIK: želv

DAJALNIK: želvam

TOŽILNIK: želve

MESTNIK: pri želvah

ORODNIK: z želvami

STALNE ZVEZE

galapaška želva

iz zoologije velika kopenska želva z dolgim vratom, ki živi na otočju Galapagos; primerjaj lat. *Chelonoidis niger complex*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Galapaška želva* z imenom Harriet je doživela Darwinov prihod na Galapagos, umrla pa je leta 2006 pri častitljivih 175 letih.

- *Galapaške želve* so največje želve na svetu. Odrasli samci lahko tehtajo celo več kot 300 kg, samice pa so precej manjše.

...

- Lava se je izlivala po tisti strani vulkana, ki je odmaknjen od kolonije zelo redkih velikanskih *galapaških želv*, ki živijo le na določenem delu otoka.

glavata želva

morska želva z oklepom rjavkaste barve, večjo glavo, močnimi čeljustmi in dolgimi plavalnimi okončinami; primerjaj lat. *Caretta caretta*; SIN.: kareta, iz zoologije glavata kareta

- Biologi so pojasnili, da *glavate želve* poletje preživijo v Grčiji, v vzhodni Jadran pa se podajo pozimi, ko iščejo toplejše morske tokove in peščene plaže, ki bi bile primerne za odlaganje jajc.

jastrebja želva

iz zoologije velika sladkovodna želva s tremi grebeni luskastih izrastkov po vrhu oklepa in močnimi čeljustmi, ki živi v Severni Ameriki; primerjaj lat.

Macroclermys temminckii

- *Jastrebja želva* sedi na dnu potoka s široko razprtim gobcem. Ko priplava mimo riba in si ogleduje živo rdeč, zvijajoč se jezik, jo želva zgrabi s svojimi čeljustmi.

močvirska želva

iz zoologije sladkovodna želva s plavalno kožico med prsti, ki živi v počasi tekočih vodah; primerjaj lat.

Emydidae

- Zvečer in ponoči evropska *močvirska želva* plava in lovi žabe, vodne žuželke in črve, podnevi pa svoj oklep rada greje na soncu.
- Stoječa voda in njeno obrežje sta življenjski prostor redkih vodnih oz. močvirskih rastlinskih ter živalskih vrst: *močvirske želve*, številnih dvoživk in nekaterih nevretenčarskih vrst.

zelenkasta želva

iz zoologije morska želva z oklepom rjavkasto zelene barve, ki živi v tropskih in subtropskih morjih, navadno v priobalnih vodah Indijskega, Tihega in delno Atlantskega oceana; primerjaj lat.

Lepidochelys olivacea

- Novembra so na plažah Meseta de Cacaxtla rešili tisoč gnezd *zelenkaste želve*, ki je v tem delu sveta zaščitena živalska vrsta.
- Organizatorji so z akcijo, ki je potekala dva dni, želeli javnost opozoriti, da je *zelenkasta želva* ogrožena.

želva hlastavka

velika sladkovodna želva z daljšim jezikom in močnimi čeljustmi, ki živi v Severni Ameriki;

primerjaj lat. *Chelydra serpentina*

- Jastrebja želva je izjemno velika. Njena manjša sorodnica je *želva hlastavka*, ki ne preseže 25 kg, a je zelo napadalna, zlasti kadar nanjo naletimo na kopnem.

BESEDOTVORJE

moški spol: želvák

manjšalnica: želvica

IZVOR

= cslov. *želva*, nar. hrv. *žělva*, češ. *želva* < pslov. *žely iz ide. *g(^h)*elh*₃- 'zelen, rumen', tako kot litov. *žėlvė*, gr. *khélys*, *khelónē*

želvák želváka samostalnik moškega spola

[želvák]

POMEN

samec želve

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ali se bo iz jajca skotila želva ali *želvák*, je najverjetneje odvisno od temperature peščenega gnezda.
- Častitljivi *želvák* Jorge se med sprehodom po stezici na enem od galapaških otokov ni dal motiti.

...

- Obiskovalci akvarija so z velikim zanimanjem opazovali debelušnega *želvaka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[želvák]

IPA: [ʒɛlˈvaːk]

ednina

IMENOVALNIK: želvák

RODILNIK: želváka

DAJALNIK: želváku

TOŽILNIK: želváka

MESTNIK: pri želváku

ORODNIK: z želvákom

dvojina

IMENOVALNIK: želváka

RODILNIK: želvákov

DAJALNIK: želvácoma

TOŽILNIK: želváka

MESTNIK: pri želvákih

ORODNIK: z želvácoma

množina

IMENOVALNIK: želváki

RODILNIK: želvákov

DAJALNIK: želvákom

TOŽILNIK: želváke

MESTNIK: pri želvákih

ORODNIK: z želváki

TONEMSKO

[želvák]

IPA: [ʒɛlˈvaːk]

ednina

IMENOVALNIK: želvák

RODILNIK: želváka

DAJALNIK: želváku

TOŽILNIK: želváka

MESTNIK: pri želváku
ORODNIK: z želvákom

dvojina

IMENOVALNIK: želváka
RODILNIK: želvákov tudi želvâkov
DAJALNIK: želvákoma
TOŽILNIK: želváka
MESTNIK: pri želvákih tudi pri želvâkih
ORODNIK: z želvákoma

množina

IMENOVALNIK: želváki
RODILNIK: želvákov tudi želvâkov
DAJALNIK: želvákom
TOŽILNIK: želváke
MESTNIK: pri želvákih tudi pri želvâkih
ORODNIK: z želváki tudi z želváki

BESEDOTVORJE

ženski spol: želva

IZVOR

↑želva

želvica želvice samostalnik ženskega spola

[žélvica]

POMEN

1. navadno ekspresivno želva, zlasti mladič

▶ prid. beseda + sam. beseda

majhna, mlada želvica

- Temperatura in relativna vlaga sta bistvenega pomena za izvalitev mladih *želvic*.
- Želvica se je hudo poškodovala, ko je čez njo zapeljala kosilnica. S pomočjo pomožnih kolesčkov se lahko prikupna *želvica* končno spet premika.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

želvice se izležejo, izvalijo

- Ko se male *želvice* izvalijo, jih nagon žene proti morju.
- Ali se pri želvjih jajcih da kako ugotoviti, ali so oplojena? Koliko časa traja, da se *želvice* izležejo?

2. igrača, model, ki predstavlja želvo

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Male ljubke *želvice* nam lahko krasijo ogrlice, polepšajo dolgočasne šope ključev ali pa nam služijo kot igrača.
- Gumijaste *želvice* so na voljo v rdeči, oranžni, črni in zeleni barvi.

...

- Iz praznih škatlic smo izdelovali *želvice* in iz tetrapakov ladjice.
- Če želimo, da bo *želvica* visela kot obesek za ključče ali na verižici, moramo skozi trup s pletilko ali zobotrebcom narediti luknjico.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žélvica]

IPA: [ˈzɛ:lʋitsa]

ednina

IMENOVALNIK: želvica
RODILNIK: želvice
DAJALNIK: želvici
TOŽILNIK: želvico
MESTNIK: pri želvici
ORODNIK: z želvico

dvojina

IMENOVALNIK: želvici
RODILNIK: želvic
DAJALNIK: želvicama
TOŽILNIK: želvici
MESTNIK: pri želvicah
ORODNIK: z želvicama

množina

IMENOVALNIK: želvice
RODILNIK: želvic
DAJALNIK: želvicam
TOŽILNIK: želvice
MESTNIK: pri želvicah
ORODNIK: z želvicami

TONEMSKO

[žêlvica]

IPA: [zɛ:lʋitsa]

ednina

IMENOVALNIK: žêlvica
RODILNIK: žêlvice
DAJALNIK: žêlvici
TOŽILNIK: žêlvico
MESTNIK: pri žêlvici
ORODNIK: z žêlvico

dvojina

IMENOVALNIK: žêlvici
RODILNIK: žêlvic
DAJALNIK: žêlvicama
TOŽILNIK: žêlvici
MESTNIK: pri žêlvicah
ORODNIK: z žêlvicama

množina

IMENOVALNIK: žêlvice
RODILNIK: žêlvic
DAJALNIK: žêlvicam
TOŽILNIK: žêlvice
MESTNIK: pri žêlvicah
ORODNIK: z žêlvicami

IZVOR

↑želva

žélvin žélvina žélvino pridevnik

[žélvín]

POMEN

1. ki je v zvezi z želvo 1., želvami 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Vsak dan je videti vse več varovalnih košev z zapisanim datumom ugotovljenega legla in *žélvine* sledi v pesku. Opozorila zaležejo; turisti se držijo daleč stran od *žélvinih* legel.

1.1. ki je del telesa želve 1., želv 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žélvin oklep

- Kača in želva na tem reliefu iz 16. stoletja predstavljata borbo med jinom in jangom. Na *žélvinem* oklepu so upodobljeni konstelacija nebes in osem trigramov iz I Chinga.
- Z eno roko sem trdno držal *žélvino* nogo, z drugo pa povlekel splav k čolnu.

2. ki je iz mesa želve 1., vsebuje meso želve 1.

kot hrano, jed; SIN.: želvji

- V prehrani najpogosteje uporabljajo morsko želvo za znamenito *žélvino* juho.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žélvín]

IPA: [ˈʒeːlvín]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žélvin
RODILNIK: žélvinega
DAJALNIK: žélvinemu
TOŽILNIK: žélvin
živo žélvinega
MESTNIK: pri žélvinem
ORODNIK: z žélvinim

dvojina

IMENOVALNIK: žélvina
RODILNIK: žélvinih
DAJALNIK: žélvinima
TOŽILNIK: žélvina
MESTNIK: pri žélvinih
ORODNIK: z žélvinima

množina

IMENOVALNIK: žélvini
RODILNIK: žélvinih
DAJALNIK: žélvinim
TOŽILNIK: žélvine
MESTNIK: pri žélvinih
ORODNIK: z žélvinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žélvina

RODILNIK: žélvine

DAJALNIK: žélvini

TOŽILNIK: žélvino

MESTNIK: pri žélvini

ORODNIK: z žélvino

dvojina

IMENOVALNIK: žélvini

RODILNIK: žélvinih

DAJALNIK: žélvinima

TOŽILNIK: žélvini

MESTNIK: pri žélvinih

ORODNIK: z žélvinima

množina

IMENOVALNIK: žélvine

RODILNIK: žélvinih

DAJALNIK: žélvinim

TOŽILNIK: žélvine

MESTNIK: pri žélvinih

ORODNIK: z žélvinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žélvino

RODILNIK: žélvinega

DAJALNIK: žélvinemu

TOŽILNIK: žélvino

MESTNIK: pri žélvinem

ORODNIK: z žélvinim

dvojina

IMENOVALNIK: žélvini

RODILNIK: žélvinih

DAJALNIK: žélvinima

TOŽILNIK: žélvini

MESTNIK: pri žélvinih

ORODNIK: z žélvinima

množina

IMENOVALNIK: žélvina

RODILNIK: žélvinih

DAJALNIK: žélvinim

TOŽILNIK: žélvina

MESTNIK: pri žélvinih

ORODNIK: z žélvinimi

TONEMSKO

[žêlvín]

IPA: [ʒéːlvín]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žêlvín

RODILNIK: žêlvinega

DAJALNIK: žêlvinemu

TOŽILNIK: žêlvín

živo žêlvinega

MESTNIK: pri žêlvinem
ORODNIK: z žêlvinim

dvojina

IMENOVALNIK: žêlvina
RODILNIK: žêlvinih
DAJALNIK: žêlvinima
TOŽILNIK: žêlvina
MESTNIK: pri žêlvinih
ORODNIK: z žêlvinima

množina

IMENOVALNIK: žêlvini
RODILNIK: žêlvinih
DAJALNIK: žêlvinim
TOŽILNIK: žêlvine
MESTNIK: pri žêlvinih
ORODNIK: z žêlvinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žêlvina
RODILNIK: žêlvine
DAJALNIK: žêlvini
TOŽILNIK: žêlvino
MESTNIK: pri žêlvini
ORODNIK: z žêlvino

dvojina

IMENOVALNIK: žêlvini
RODILNIK: žêlvinih
DAJALNIK: žêlvinima
TOŽILNIK: žêlvini
MESTNIK: pri žêlvinih
ORODNIK: z žêlvinima

množina

IMENOVALNIK: žêlvine
RODILNIK: žêlvinih
DAJALNIK: žêlvinim
TOŽILNIK: žêlvine
MESTNIK: pri žêlvinih
ORODNIK: z žêlvinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žêlvino
RODILNIK: žêlvinega
DAJALNIK: žêlvinemu
TOŽILNIK: žêlvino
MESTNIK: pri žêlvinem
ORODNIK: z žêlvinim

dvojina

IMENOVALNIK: žêlvini
RODILNIK: žêlvinih
DAJALNIK: žêlvinima
TOŽILNIK: žêlvini
MESTNIK: pri žêlvinih
ORODNIK: z žêlvinima

množina

IMENOVALNIK: žêlvina
RODILNIK: žêlvinih
DAJALNIK: žêlvinim
TOŽILNIK: žêlvina
MESTNIK: pri žêlvinih
ORODNIK: z žêlvinimi

IZVOR

↑ želva

žêlvji žêlvja žêlvje pridevnik

[žêlvji]

POMEN

1. ki je v zvezi z želvami 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žêlvji mladič, samec | žêlvja gnezda | žêlvja jajca

- V zaliv so izpustili stotine ogroženih *žêlvjih* mladičev.
- Ko smo pohajkovali po vzhodnem delu obale zaliva, sem opazil s posebnimi stojali označena *žêlvja* gnezda.
- Za valjenje *žêlvjih* jajc je potrebna temperatura od 28 do 33 stopinj Celzija, ustrezati mora tudi vlažnost.

1.1. ki je del telesa želv 1. ali se pridobiva s telesa želv 1.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žêlvji oklep | žêlvje meso

- Na globini 18 metrov pod vodno gladino je vhod v votlino, ki je bila dolgo neraziskana, vedelo pa se je, da je tu neobičajno veliko *žêlvjih* oklepov in skeletov.
- Okus juhe določata *žêlvje* in piščančje meso.

1.2. ki je iz mesa želve 1., vsebuje meso želve 1. kot hrano, jed; SIN.: želvin

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žêlvja juha

- Mnogi žabjih krakov ne jedo, kot tudi ne ptic selivk ali *žêlvje* juhe.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žêlvji]

IPA: [ˈzɛ:lʋji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žêlvji

RODILNIK: žêlvjega

DAJALNIK: žêlvjemu

TOŽILNIK: žêlvji

živo žêlvjega

MESTNIK: pri žêlvjem

ORODNIK: z želvjim
dvojina

IMENOVALNIK: želvja
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjima
TOŽILNIK: želvja
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjima

množina

IMENOVALNIK: želvji
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjim
TOŽILNIK: želvje
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: želvja
RODILNIK: želvje
DAJALNIK: želvji
TOŽILNIK: želvjo
MESTNIK: pri želvji
ORODNIK: z želvjo

dvojina

IMENOVALNIK: želvji
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjima
TOŽILNIK: želvji
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjima

množina

IMENOVALNIK: želvje
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjim
TOŽILNIK: želvje
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: želvje
RODILNIK: želvjega
DAJALNIK: želvjemu
TOŽILNIK: želvje
MESTNIK: pri želvjem
ORODNIK: z želvjim

dvojina

IMENOVALNIK: želvji
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjima
TOŽILNIK: želvji
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjima

množina

IMENOVALNIK: želvja

RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjim
TOŽILNIK: želvja
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjimi

TONEMSKO

[žɛlvji]

IPA: [zɛːlvji]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: želvji
RODILNIK: želvjega
DAJALNIK: želvjemu
TOŽILNIK: želvji
živo želvjega
MESTNIK: pri želvjem
ORODNIK: z želvjim

dvojina

IMENOVALNIK: želvja
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjima
TOŽILNIK: želvja
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjima

množina

IMENOVALNIK: želvji
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjim
TOŽILNIK: želvje
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: želvja
RODILNIK: želvje
DAJALNIK: želvji
TOŽILNIK: želvjo
MESTNIK: pri želvji
ORODNIK: z želvjo

dvojina

IMENOVALNIK: želvji
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjima
TOŽILNIK: želvji
MESTNIK: pri želvjih
ORODNIK: z želvjima

množina

IMENOVALNIK: želvje
RODILNIK: želvjih
DAJALNIK: želvjim
TOŽILNIK: želvje
MESTNIK: pri želvjih

ORODNIK: z žêlvjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žêlvje

RODILNIK: žêlvjega

DAJALNIK: žêlvjemu

TOŽILNIK: žêlvje

MESTNIK: pri žêlvjem

ORODNIK: z žêlvjim

dvojina

IMENOVALNIK: žêlvji

RODILNIK: žêlvjih

DAJALNIK: žêlvjima

TOŽILNIK: žêlvji

MESTNIK: pri žêlvjih

ORODNIK: z žêlvjima

množina

IMENOVALNIK: žêlvja

RODILNIK: žêlvjih

DAJALNIK: žêlvjim

TOŽILNIK: žêlvja

MESTNIK: pri žêlvjih

ORODNIK: z žêlvjimi

IMENOVALNIK: živoróden
določno živoródni

RODILNIK: živoródnega

DAJALNIK: živoródnemu

TOŽILNIK: živoróden

določno živoródni

živo živoródnega

MESTNIK: pri živoródnem

ORODNIK: z živoródnim

dvojina

IMENOVALNIK: živoródna

RODILNIK: živoródnih

DAJALNIK: živoródnima

TOŽILNIK: živoródna

MESTNIK: pri živoródnih

ORODNIK: z živoródnima

množina

IMENOVALNIK: živoródni

RODILNIK: živoródnih

DAJALNIK: živoródnim

TOŽILNIK: živoróдне

MESTNIK: pri živoródnih

ORODNIK: z živoródnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: živoródna

RODILNIK: živoróдне

DAJALNIK: živoródni

TOŽILNIK: živoróдно

MESTNIK: pri živoródni

ORODNIK: z živoróдно

dvojina

IMENOVALNIK: živoródni

RODILNIK: živoródnih

DAJALNIK: živoródnima

TOŽILNIK: živoródni

MESTNIK: pri živoródnih

ORODNIK: z živoródnima

množina

IMENOVALNIK: živoróдне

RODILNIK: živoródnih

DAJALNIK: živoródnim

TOŽILNIK: živoróдне

MESTNIK: pri živoródnih

ORODNIK: z živoródnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: živoróдно

RODILNIK: živoródnega

DAJALNIK: živoródnemu

TOŽILNIK: živoróдно

MESTNIK: pri živoródnem

ORODNIK: z živoródnim

dvojina

IZVOR

↑ želva

živoróden živoródna živoróдно pridevnik

[živoróðɛn]

POMEN

iz zoologije, v nekaterih zvezah v obliki **živorodni** ki v nasprotju drugimi vrstami plazilcev, dvoživk in rib koti žive mladiče

► **prid. beseda** + sam. beseda

živorodna riba | živorodna vrsta

- *Živorodne* ribe ne poznajo prave drstitve in ne odlagajo jajčec, saj se oplojena jajčeca do konca razvijejo v notranjosti samičinega telesa.
- V akvariju imamo navadno poleg *živorodnih* vrst rib tudi ribe, ki odlagajo ikre.
- Smokulja je *živorodna* kača, ki skoti do petnajst mladičev.

...

▪ Morski psi so večinoma *živorodni*, le nekatere vrste odlagajo jajca, ovita v roževinaste ovojnice, ki jih pritrdijo na ustrezno podlago.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[živoróðɛn]

IPA: [ʒivɔ'ro:ðɛn]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: živoródni
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnima
TOŽILNIK: živoródni
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnima
množina

IMENOVANIK: živoródna
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnim
TOŽILNIK: živoródna
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnimi

TONEMSKO

[živoróðən]

IPA: [ʒivɔrò:dən]

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: živoróden
določno živoródni
RODILNIK: živoródnega
DAJALNIK: živoródnemu
TOŽILNIK: živoróden
določno živoródni
živo živoródnega
MESTNIK: pri živoródnem
ORODNIK: z živoródnim

dvojina

IMENOVANIK: živoródna
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnima
TOŽILNIK: živoródna
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnima

množina

IMENOVANIK: živoródni
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnim
TOŽILNIK: živoróдне
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: živoródna
RODILNIK: živoróдне
DAJALNIK: živoródni
TOŽILNIK: živoróдно
MESTNIK: pri živoródni
ORODNIK: z živoróдно

dvojina

IMENOVANIK: živoródni
RODILNIK: živoródnih

DAJALNIK: živoródnima
TOŽILNIK: živoródni
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnima
množina

IMENOVANIK: živoróдне
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnim
TOŽILNIK: živoróдне
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: živoróдно
RODILNIK: živoródnega
DAJALNIK: živoródnemu
TOŽILNIK: živoróдно
MESTNIK: pri živoródnem
ORODNIK: z živoródnim

dvojina

IMENOVANIK: živoródni
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnima
TOŽILNIK: živoródni
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnima

množina

IMENOVANIK: živoródna
RODILNIK: živoródnih
DAJALNIK: živoródnim
TOŽILNIK: živoródna
MESTNIK: pri živoródnih
ORODNIK: z živoródnimi

in

[živoróðən]

IPA: [ʒivɔrò:dən]

(tonemska dvojnica)

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: živoróden
določno živoródni
RODILNIK: živoródnega
DAJALNIK: živoródnemu
TOŽILNIK: živoróden
določno živoródni
živo živoródnega
MESTNIK: pri živoródnem
ORODNIK: z živoródnim

dvojina

IMENOVANIK: živoródna
RODILNIK: živoródnih

DAJALNIK: živorôdnima
TOŽILNIK: živorôdna
MESTNIK: pri živorôdnih
ORODNIK: z živorôdnima

množina

IMENOVALNIK: živorôdni
RODILNIK: živorôdnih
DAJALNIK: živorôdnim
TOŽILNIK: živorôdne
MESTNIK: pri živorôdnih
ORODNIK: z živorôdnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: živorôdna
RODILNIK: živorôdne
DAJALNIK: živorôdni
TOŽILNIK: živorôdno
MESTNIK: pri živorôdni
ORODNIK: z živorôdno

dvojina

IMENOVALNIK: živorôdni
RODILNIK: živorôdnih
DAJALNIK: živorôdnima
TOŽILNIK: živorôdni
MESTNIK: pri živorôdnih
ORODNIK: z živorôdnima

množina

IMENOVALNIK: živorôdne
RODILNIK: živorôdnih
DAJALNIK: živorôdnim
TOŽILNIK: živorôdne
MESTNIK: pri živorôdnih
ORODNIK: z živorôdnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: živorôdno
RODILNIK: živorôdnega
DAJALNIK: živorôdnemu
TOŽILNIK: živorôdno
MESTNIK: pri živorôdnem
ORODNIK: z živorôdnim

dvojina

IMENOVALNIK: živorôdni
RODILNIK: živorôdnih
DAJALNIK: živorôdnima
TOŽILNIK: živorôdni
MESTNIK: pri živorôdnih
ORODNIK: z živorôdnima

množina

IMENOVALNIK: živorôdna
RODILNIK: živorôdnih
DAJALNIK: živorôdnim
TOŽILNIK: živorôdna
MESTNIK: pri živorôdnih

ORODNIK: z živorôdnimi

STALNE ZVEZE

živorodna kuščarica

iz zoologije manjša kuščarica z rjavkastim trupom in zelo dolgim repom, živeča v večini Evrazije, ki koti žive mladiče; primerjaj lat. *Zootoca vivipara*
▪ *Živorodna kuščarica* živi po vsej Sloveniji, razen v Istri in delu Primorske.

IZVOR

↑živ + ↑roditi

žléb žléba samostalnik moškega spola

[žlép žléba]

POMEN

1. podolgovata polkrožna priprava za odvajanje deževnice s strehe

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bakren žleb | strešni žleb

- Mogočno stavbo že prekriva nova streha z bakrenimi *žlebovi* in odtočnimi cevmi, kar varuje stavbo pred nadaljnjim propadanjem.
- Zamenjali bomo okna, namestili se bodo novi strešni *žlebovi* in snegobrani ter uredila strel vodna instalacija.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

demontirati, montirati, odmontirati žleb

- Izdelali in montirali smo *žlebove* in cevi ter opravili še dodatna dela po pogodbi.

1.1. strešna odtočna cev

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

odtočni žleb

- Dež je curljal iz odtočnih *žlebov*.

...

- Tat je po *žlebu* splezal na balkon.

1.2. podolgovata polkrožna priprava, po kateri priteka, odteka tekoča snov, zlasti voda

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlinski žleb | napajalni žleb

- Leseni mlinski *žleb* je nekdaj dovajal vodo na mlinski kolesi.
- Vsaka kletka mora imeti napajalni *žleb*, dolžine deset centimetrov na kokoš.

...

- Po *žlebovih* je pritekala na sedemsto stopinj segreti talina aluminija, ki lahko ob najmanjši nepazljivosti eksplodira.

1.3. podolgovata priprava za spuščanje, sipanje česa

- Rudo so v lesenih *žlebovih* spuščali do talilnice, ki je bila le malo oddaljena od kmetije, tam je stal tudi drobilec.
- Jajca se po znesenju odkotalijo iz gnezda v zbiralni *žleb*, kjer jih lahko ročno poberejo.

2. večja podolgovata vdolbina v pobočju, na zemeljskem površju, ki nastane zaradi toka vode, plazov

▶ prid. beseda + sam. beseda

skalnat, skalni žleb | strm žleb

- Voda teče po skalnem *žlebu* in se prek pregrade spušča v manjši tolmun, iz njega pa se preliva v tolmun pod glavnim slapom.
- Pot zavije v strm *žleb*, kjer se vzpenjamo ob jeklenici.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

prečiti žleb | preplezati žleb

- Prečiva strm leden *žleb* in se bližava prvi pregradi, ki jo tvorijo navpične in gladke granitne plošče.
- *Žleb* v osrednjem delu stene sta preplezala brez zapletov.

▶ glag. + po + sam. beseda v mestniku

plezati, priplezati, splezati po žlebu

- Prvi dan sta plezala pretežno po ledenih *žlebovih* in bivakirala na višini 5760 m.

3. podolgovata zareza, vdolbina v površini česa

- Puškina cev ima vrezan spiralno zaviti *žleb*.
- Odtočni *žlebovi* gum so bolj togi, da je zaviranje na mokrem učinkovitejše.
- Pri krčenju in iztegovanju kolena pogačica drsi po *žlebu* stegenice.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žlěp žlěba]

IPA: [ʒlɛ:p ʒlɛ:ba]

ednina

IMENOVALNIK: žlěb

RODILNIK: žlěba

DAJALNIK: žlěbu

TOŽILNIK: žlěb

MESTNIK: pri žlěbu

ORODNIK: z žlěbom

dvojina

IMENOVALNIK: žlebôva in žlěba

RODILNIK: žlebôv tudi žlěbov

DAJALNIK: žlebôvoma in žlěboma

TOŽILNIK: žlebôva in žlěba

MESTNIK: pri žlebôvih tudi pri žlěbih

ORODNIK: z žlebôvoma in z žlěboma

množina

IMENOVALNIK: žlebôvi tudi žlěbi

RODILNIK: žlebôv tudi žlěbov

DAJALNIK: žlebôvom tudi žlěbom

TOŽILNIK: žlebôve tudi žlěbe

MESTNIK: pri žlebôvih tudi pri žlěbih

ORODNIK: z žlebôvi tudi z žlěbi

TONEMSKO

[žlěp žlěba]

IPA: [ʒlɛ:b ʒlɛ:bà]

ednina

IMENOVALNIK: žlěb

RODILNIK: žlěba

DAJALNIK: žlěbu

TOŽILNIK: žlěb

MESTNIK: pri žlěbu

ORODNIK: z žlěbom

dvojina

IMENOVALNIK: žlebôva in žlěba

RODILNIK: žlebôv tudi žlěbov

DAJALNIK: žlebôvoma in žlěboma

TOŽILNIK: žlebôva in žlěba

MESTNIK: pri žlebôvih tudi pri žlěbih

ORODNIK: z žlebôvoma in z žlěboma

množina

IMENOVALNIK: žlebôvi tudi žlěbi

RODILNIK: žlebôv tudi žlěbov

DAJALNIK: žlebôvom tudi žlěbom

TOŽILNIK: žlebôve tudi žlěbe

MESTNIK: pri žlebôvih tudi pri žlěbih

ORODNIK: z žlebôvi tudi z žlěbi

STALNE ZVEZE

snežni žleb

1. žlebu podobna proga za deskanje in smučanje prostega sloga

- Teptalni stroj so opremili z delovnim pripomočkom za izdelavo in vzdrževanje *snežnega žleba*.
- Za razliko od *snežnega žleba*, ki ga je težko pripraviti, saj je potrebna draga strojna oprema, je ureditev skokov precej enostavna.

1.1. disciplina prostega sloga deskanja in smučanja, pri kateri se spušča po taki progi

- ▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku
prvak, prvakinja, tekmovalec, tekmovalka v snežnem žlebu | tekma, tekmovanje v snežnem žlebu

- Prve letošnje tekme v *snežnem žlebu* za svetovni pokal v smučanju prostega sloga so se prvič udeležili slovenski predstavniki.

- Slovenska olimpijka se je na svetovnem mladinskem prvenstvu okitila z zlato medaljo v tekmovanju v *snežnem žlebu*.

- ▶ sam. beseda + sam. beseda v imenovalniku
disciplina snežni žleb

- V disciplini *snežni žleb* se je pomerilo 26 tekmovalcev iz 11 držav.
- Tekmovalka je sezono končala z devetim mestom, kar je bilo premalo, da bi se uvrstila v finale v disciplini *snežni žleb*.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku** meriti, pomeriti se, tekmovati v snežnem žlebu
  - Na svetovnem prvenstvu v smučanju prostega sloga so se včeraj merili v *snežnem žlebu*.
  - V *snežnem žlebu* se je pomerilo 44 deklet in 108 fantov.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: žlebič

IZVOR

= cslov. *žlěbъ*, hrv. *žlijěb*, srb. *žlěb*, nar. rus. *žólob*, slovaš. *žl'ab* < pslov. *želbъ, prvotno 'kar je izdolbeno' < ide. **gelb^ho-* iz baze **geleb^h-* 'rezati, dolbsti, izvotliti, poglabljati'

žlebič žlebiča samostalnik moškega spola

[žlebič]

POMEN

1. žleb, zlasti manjši

▪ *Žlebič* na strehi je dobil luknjice, da je dež hitreje odtekal s strehe.

2. podolgovata zareza, vdolbina v površini česa, zlasti manjša

- Odotčni *žlebiči* so bolj togi, kar daje gumi še boljšo togost in izboljšuje lastnosti pri zaviranju.
- Jajčevcem olupimo kožo, jih razpolovimo in izdolbemo kakšna 2 cm širok *žlebič*.
- Dvojno povečevanje znanstvenikom uspeva zahvaljujoč vse bolj natančnemu jedkanju *žlebičev* in utorov v kristale silicija s pomočjo žarkov ultravijoličnega sevanja.

3. iz geografije plitva podolgovata vdolbina na nagnjeni skalni ali sedimentni površini, ki nastane zaradi delovanja vode

- Apnenčeva tla so gosto posejana s škrapljami, ponvicami in *žlebiči*, deževnica je na njih umetniško izdolbla odtok.
- Po ploščah, policah, *žlebičih* in še drugače oblikovanem terenu sva prišla na greben.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žlebič]

IPA: [ʒlɛˈbiːtʃ]

ednina

IMENOVALNIK: žlebič

RODILNIK: žlebiča

DAJALNIK: žlebiču

TOŽILNIK: žlebič

MESTNIK: pri žlebiču

ORODNIK: z žlebičem

dvojina

IMENOVALNIK: žlebiča

RODILNIK: žlebičev

DAJALNIK: žlebičema

TOŽILNIK: žlebiča

MESTNIK: pri žlebičih

ORODNIK: z žlebičema

množina

IMENOVALNIK: žlebiči

RODILNIK: žlebičev

DAJALNIK: žlebičem

TOŽILNIK: žlebiče

MESTNIK: pri žlebičih

ORODNIK: z žlebiči

TONEMSKO

[žlebič]

IPA: [ʒlɛˈbiːtʃ]

ednina

IMENOVALNIK: žlebič

RODILNIK: žlebiča

DAJALNIK: žlebiču

TOŽILNIK: žlebič

MESTNIK: pri žlebiču tudi pri žlebiču

ORODNIK: z žlebičem

dvojina

IMENOVALNIK: žlebiča

RODILNIK: žlebičev in žlebičev

DAJALNIK: žlebičema

TOŽILNIK: žlebiča

MESTNIK: pri žlebičih in pri žlebičih

ORODNIK: z žlebičema

množina

IMENOVALNIK: žlebiči

RODILNIK: žlebičev in žlebičev

DAJALNIK: žlebičem

TOŽILNIK: žlebiče

MESTNIK: pri žlebičih in pri žlebičih

ORODNIK: z žlebiči in z žlebiči

IZVOR

↑žleb

žogobrc žogobríca samostalnik moškega spola

[žogobàrc]

POMEN

1. ekspresivno športna igra, pri kateri igralci z brcanjem spravljajo žogo v gol

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku** ljubitelj žogobrca

- Zdaj ni nobenega dvoma več: tekme slovenskega nogometnega prvenstva bi v živo spremljalo nekajkrat več ljubiteljev *žogobrc*, če bi imeli vsi prvoligaši primeren štadion.
  - Štadioni bi bili polni, na reprezentanco bi gledali s ponosom, hodili ob sobotah in nedeljah na prvoligaške derbije in občudovali mojstre *žogobrc*.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku prvenstvo v žogobrcu**
- Druga polovica junija in prva julija bosta letos minili v znamenju svetovnega prvenstva v *žogobrcu*.
  - Trenerji v *žogobrcu* se ponekod zelo hitro menjajo.

...

- Rešitev v dobro slovenskega *žogobrc* je mogoča le, če pride do poenotenja interesov obeh vpletenih strani.

2. ekspresivno športnik, ki se ukvarja z nogometom;

SIN.: nogometaš, neknižno pogovorno fuzbaler

- ▶ **prid. beseda + sam. beseda profesionalni žogobrc | slaven žogobrc**
- Šport še obožuje, čeprav je kariero profesionalnega *žogobrc* obesil na klin.

...

- Njen *žogobrc* se morda v naslednji sezoni vrača služiti kruh v Slovenijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žogobərc]

IPA: [ʒogobərc]

ednina

IMENOVALNIK: žogobřc

RODILNIK: žogobřca

DAJALNIK: žogobřcu

TOŽILNIK: neživo žogobřc

živo žogobřca

MESTNIK: pri žogobřcu

ORODNIK: z žogobřcem

dvojina

IMENOVALNIK: žogobřca

RODILNIK: žogobřcev

DAJALNIK: žogobřcema

TOŽILNIK: žogobřca

MESTNIK: pri žogobřcih

ORODNIK: z žogobřcema

množina

IMENOVALNIK: žogobřci

RODILNIK: žogobřcev

DAJALNIK: žogobřcem

TOŽILNIK: žogobřce

MESTNIK: pri žogobřcih

ORODNIK: z žogobřci

TONEMSKO

[žogobərc]

IPA: [ʒogobərc]

ednina

IMENOVALNIK: žogobřc

RODILNIK: žogobřca

DAJALNIK: žogobřcu

TOŽILNIK: neživo žogobřc

živo žogobřca

MESTNIK: pri žogobřcu

ORODNIK: z žogobřcem

dvojina

IMENOVALNIK: žogobřca

RODILNIK: žogobřcev

DAJALNIK: žogobřcema

TOŽILNIK: žogobřca

MESTNIK: pri žogobřcih

ORODNIK: z žogobřcema

množina

IMENOVALNIK: žogobřci

RODILNIK: žogobřcev

DAJALNIK: žogobřcem

TOŽILNIK: žogobřce

MESTNIK: pri žogobřcih

ORODNIK: z žogobřci

IZVOR

↑žoga + ↑brcati

žvrgolėti žvrgolím nedovršni glagol

[žvərgolėti]

POMEN

1. oglašati se z glasovi različnih višin, ki tvorijo glasovne vzorce, značilnimi za ptice

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

ptica, ptič, ptiček žvrgoli

- Številne ptice ob jutrih *žvrgolijo* vsaka svojo pesem, na mrtvicah pa je mogoče videti tudi mlakarico, laboda grbavca in sivo čapljo.

- Zunaj je vse živahno, zeleno, cvetoče; ptički veselo *žvrgolijo* in preletavajo z veje na vejo.

- Na travnikih je vse polno različnega cvetja, škrgančki pa *žvrgolijo* svoje pesmi visoko v zraku.

- ▶ **prisl. + glag.**

lepo žvrgoleti | veselo žvrgoleti

- Samci lepo *žvrgolijo* in pojejo na tleh in v zraku, kar je njihova prijetna posebnost.

- Ptice so veselo *žvrgolele* in si pripravljale gnezda za svoj zarod.

1.1. ekspresivno oglašati se s temu podobnimi zvoki

▪ Ko sem se prebudil, je na televiziji že *žvrgolelo* in vreščalo, kot da je sodni dan.

1.2. ekspresivno govoriti, peti s temu podobnimi glasovi

▶ prisl. + **glag.**

veselo *žvrgoleti*

▪ Ko je prišla hčerka domov in že na vratih veselo *žvrgolela*, kako lepo so se imele, je opazila spremembo na mojem obrazu.

...

▪ Tematske komade je *žvrgolela* že kar pisana družina legendarnih glasbenih imen.

2. ekspresivno vztrajno govoriti, pripovedovati, ponavljati kaj

▪ Le odkimavali so in še naprej *žvrgoleli* po svoje.

▪ Na kaseti *žvrgoli* o družinskih vrednotah, tradiciji in še čem.

3. ekspresivno biti zelo vesel, zadovoljen

▪ Ko strankam najdemo njihov sanjski dom, kar *žvrgolijo* od zadovoljstva.

IZGOVOR IN OBLIKE

JAKOSTNO

[žvərgoléti]

IPA: [ʒvərgɔˈle:ti]

NEDOLOČNIK: *žvrgoléti*

NAMENILNIK: *žvrgolét* in *žvrgolét*

sedanjik

ednina

1. OSEBA: *žvrgolím*

2. OSEBA: *žvrgolíš*

3. OSEBA: *žvrgolí*

dvojina

1. OSEBA: *žvrgolíva*

2. OSEBA: *žvrgolíta*

3. OSEBA: *žvrgolíta*

množina

1. OSEBA: *žvrgolímo*

2. OSEBA: *žvrgolíte*

3. OSEBA: *žvrgolíjo*

velelnik

ednina

2. OSEBA: *žvrgôli*

dvojina

1. OSEBA: *žvrgolíva*

2. OSEBA: *žvrgolíta*

množina

1. OSEBA: *žvrgolímo*

2. OSEBA: *žvrgolíte*

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: *žvrgolèl* in *žvrgolél*

DVOJINA: *žvrgoléla*

MNOŽINA: *žvrgoléli*

ženski spol

EDNINA: *žvrgoléla*

DVOJINA: *žvrgoléli*

MNOŽINA: *žvrgoléle*

srednji spol

EDNINA: *žvrgolélo*

DVOJINA: *žvrgoléli*

MNOŽINA: *žvrgoléla*

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: *žvrgolèč*

RODILNIK: *žvrgolèčega*

DAJALNIK: *žvrgolèčemu*

TOŽILNIK: *žvrgolèč*

živo *žvrgolèčega*

MESTNIK: pri *žvrgolèčem*

ORODNIK: z *žvrgolèčim*

dvojina

IMENOVALNIK: *žvrgoléča*

RODILNIK: *žvrgoléčih*

DAJALNIK: *žvrgoléčima*

TOŽILNIK: *žvrgoléča*

MESTNIK: pri *žvrgoléčih*

ORODNIK: z *žvrgoléčima*

množina

IMENOVALNIK: *žvrgoléči*

RODILNIK: *žvrgoléčih*

DAJALNIK: *žvrgoléčim*

TOŽILNIK: *žvrgoléče*

MESTNIK: pri *žvrgoléčih*

ORODNIK: z *žvrgoléčimi*

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: *žvrgoléča*

RODILNIK: *žvrgoléče*

DAJALNIK: *žvrgoléči*

TOŽILNIK: *žvrgoléčo*

MESTNIK: pri *žvrgoléči*

ORODNIK: z *žvrgoléčo*

dvojina

IMENOVALNIK: *žvrgoléči*

RODILNIK: *žvrgoléčih*

DAJALNIK: *žvrgoléčima*

TOŽILNIK: *žvrgoléči*

MESTNIK: pri *žvrgoléčih*

ORODNIK: z *žvrgoléčima*

množina

IMENOVALNIK: *žvrgoléče*

RODILNIK: *žvrgoléčih*

DAJALNIK: *žvrgoléčim*

TOŽILNIK: *žvrgoléče*

MESTNIK: pri *žvrgoléčih*

ORODNIK: z *žvrgoléčimi*

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: žvrgolēče
RODILNIK: žvrgolēč**ega**
DAJALNIK: žvrgolēč**emu**
TOŽILNIK: žvrgolēče
MESTNIK: pri žvrgolēč**em**
ORODNIK: z žvrgolēč**im**

dvojina

IMENOVANIK: žvrgolēči
RODILNIK: žvrgolēč**ih**
DAJALNIK: žvrgolēč**ima**
TOŽILNIK: žvrgolēči
MESTNIK: pri žvrgolēč**ih**
ORODNIK: z žvrgolēč**ima**

množina

IMENOVANIK: žvrgolēča
RODILNIK: žvrgolēč**ih**
DAJALNIK: žvrgolēč**im**
TOŽILNIK: žvrgolēča
MESTNIK: pri žvrgolēč**ih**
ORODNIK: z žvrgolēč**imi**

DELEŽJE NA -e: žvrgolē

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: žvrgolēnje
RODILNIK: žvrgolēnj**a**
DAJALNIK: žvrgolēnj**u**
TOŽILNIK: žvrgolēnje
MESTNIK: pri žvrgolēnj**u**
ORODNIK: z žvrgolēnj**em**

dvojina

IMENOVANIK: žvrgolēnj**i**
RODILNIK: žvrgolēnj
DAJALNIK: žvrgolēnj**ema**
TOŽILNIK: žvrgolēnj**i**
MESTNIK: pri žvrgolēnj**ih**
ORODNIK: z žvrgolēnj**ema**

množina

IMENOVANIK: žvrgolēnja
RODILNIK: žvrgolēnj
DAJALNIK: žvrgolēnj**em**
TOŽILNIK: žvrgolēnja
MESTNIK: pri žvrgolēnj**ih**
ORODNIK: z žvrgolēnj**i**

TONEMSKO

[žvərgolèti]

IPA: [ʒvərgolè:tí]

NEDOLOČNIK: žvrgolèti

NAMENILNIK: žvrgolèt in žvrgolèt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: žvrgolím

2. OSEBA: žvrgolíš

3. OSEBA: žvrgolí

dvojina

1. OSEBA: žvrgolí**va**

2. OSEBA: žvrgolí**ta**

3. OSEBA: žvrgolí**ta**

množina

1. OSEBA: žvrgolí**mo**

2. OSEBA: žvrgolí**te**

3. OSEBA: žvrgolí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: žvrgóli

dvojina

1. OSEBA: žvrgolí**va**

2. OSEBA: žvrgolí**ta**

množina

1. OSEBA: žvrgolí**mo**

2. OSEBA: žvrgolí**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: žvrgolèl in žvrgolèl

DVOJINA: žvrgolè**la**

MNOŽINA: žvrgolè**li**

ženski spol

EDNINA: žvrgolè**la** in žvrgolè**la**

DVOJINA: žvrgolè**li**

MNOŽINA: žvrgolè**le**

srednji spol

EDNINA: žvrgolè**lo**

DVOJINA: žvrgolè**li**

MNOŽINA: žvrgolè**la**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: žvrgolēč

RODILNIK: žvrgolēč**ega**

DAJALNIK: žvrgolēč**emu**

TOŽILNIK: žvrgolēč

živo žvrgolēč**ega**

MESTNIK: pri žvrgolēč**em**

ORODNIK: z žvrgolēč**im**

dvojina

IMENOVANIK: žvrgolēč**a**

RODILNIK: žvrgolēč**ih**

DAJALNIK: žvrgolēč**ima**

TOŽILNIK: žvrgolēč**a**

MESTNIK: pri žvrgolēč**ih**

ORODNIK: z žvrgolēč**ima**

množina

IMENOVANIK: žvrgolēč**i**

RODILNIK: žvrgolēč**ih**

DAJALNIK: žvrgolēč**im**

TOŽILNIK: žvrgolēč**e**

MESTNIK: pri žvrgolēčih
ORODNIK: z žvrgolēčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žvrgolēča
RODILNIK: žvrgolēče
DAJALNIK: žvrgolēči
TOŽILNIK: žvrgolēčo
MESTNIK: pri žvrgolēči
ORODNIK: z žvrgolēčo

dvojina

IMENOVALNIK: žvrgolēči
RODILNIK: žvrgolēčih
DAJALNIK: žvrgolēčima
TOŽILNIK: žvrgolēči
MESTNIK: pri žvrgolēčih
ORODNIK: z žvrgolēčima

množina

IMENOVALNIK: žvrgolēče
RODILNIK: žvrgolēčih
DAJALNIK: žvrgolēčim
TOŽILNIK: žvrgolēče
MESTNIK: pri žvrgolēčih
ORODNIK: z žvrgolēčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žvrgolēče
RODILNIK: žvrgolēčega
DAJALNIK: žvrgolēčemu
TOŽILNIK: žvrgolēče
MESTNIK: pri žvrgolēčem
ORODNIK: z žvrgolēčim

dvojina

IMENOVALNIK: žvrgolēči
RODILNIK: žvrgolēčih
DAJALNIK: žvrgolēčima
TOŽILNIK: žvrgolēči
MESTNIK: pri žvrgolēčih
ORODNIK: z žvrgolēčima

množina

IMENOVALNIK: žvrgolēča
RODILNIK: žvrgolēčih
DAJALNIK: žvrgolēčim
TOŽILNIK: žvrgolēča
MESTNIK: pri žvrgolēčih
ORODNIK: z žvrgolēčimi

DELEŽJE NA -e: žvrgolē in žvrgolē

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: žvrgolénje
RODILNIK: žvrgolénja
DAJALNIK: žvrgolénju
TOŽILNIK: žvrgolénje
MESTNIK: pri žvrgolénju

ORODNIK: z žvrgolénjem

dvojina

IMENOVALNIK: žvrgolénji in žvrgolénji
RODILNIK: žvrgolénj
DAJALNIK: žvrgolénjema in žvrgolénjema
TOŽILNIK: žvrgolénji in žvrgolénji
MESTNIK: pri žvrgolénjih in pri žvrgolénjih
ORODNIK: z žvrgolénjema in z žvrgolénjema

množina

IMENOVALNIK: žvrgolénja tudi žvrgolénja
RODILNIK: žvrgolénj
DAJALNIK: žvrgolénjem tudi žvrgolénjem
TOŽILNIK: žvrgolénja tudi žvrgolénja
MESTNIK: pri žvrgolénjih tudi pri žvrgolénjih
ORODNIK: z žvrgolénji tudi z žvrgolénji

IZVOR

sorodno s hrv., srb. *žvrgòljiti*, polj. *świergolic* iz pslov. **sv̅rgolēti*